N903 CTR 40

IIII 2014 22

CULTU … ORULUI

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, *pentru sprijinitorii acestei foi.*

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOIEŞTE ŞI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA No. 16. | BUCUREŞTI 6 IANUARIE 1929 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA No. 16 | ANUL VIII, Nr. 260. Apare în fiecare Duminică

Da cealaltă fremuseţă?

1. De poala străinătăţii. 2. Frumuseţă şi uşurătate. 3. Alt soi de frumuseţă.

1. Dacă în străinătate s'a făcut concurs de frumuseţă, de ce să nu se facă şi la noi? Nu suntem noi tributarii străinătăţii în toate, şi la bune şi la rele, şi mai mult la cele rele decît la cele bune? Deci să nu rămînem în urmă. A găsit cu cale străinătatea să răsplătească pe tînăra cea mai frumoasă, de ce să nu facem şi noi aşa? Căci n'am mai fi la rînd cu lumea şi nu ne-ar sta bine în mijlocul Europei, ca să nu facem ce fac ţări mai bătrîne ca a noastră.

De aceia iată ne şi pe noi ţinîndu-ne ca orbul de gard şi agăţându-ne de poala altora, făcînd ceva, nu fiindcă ar fi bine şi ne-am fi chibzuit noi în de noi să săvîrşim isprava aceasta, ci fiindcă au făcut şi alţii aşa.

Dar a tot sta cu ochii la ce fac alţii, mînaţi de gîndul slugarnic de a călca pe urmele lor, nu e un merit. Se înţelege, nu putem să scornim noi dela noi tot ce trebue ţării noastre; mai luăm şi de uiurea. Dar una este a lua cu socoteală şi alta este a lua ca orbul.

Capătul învăţăturii trebuie să fie de a mă plăsmui pe mine, om, ca pe o fiinţă întreagă, cu puterea de a înţelege prin mine însumi şi a mă hotărî prin mine însumi; a mă croi ca făptură în stare a tăia cale nouă prin însăşi priceperea mea. Dar a avea starea sufletească a celui care e tot cu privirea la ce va face altul, ca să facă şi el asemenea, nu este vrednic pentru starea de om luminat şi pentru învăţătura unei ţări.

Noi în aseastă lumină privim concursul de frumuseţă, pus la cele de ziarul «Universul» la sfîrşitul anului 1928 şi care şi a pornit mişcarea în toate oraşele mari ale ţării şi tot scrie despre ea în numere dearîndul.

Adică ce era dacă lăsam străinătatea să-şi facă gustul cu un astfel de concurs, fără să ne mai fi ţinut şi noi de poala ei? Ar fi fost ţara noastră mai îndărît, fiindcă n'am avut concurs de frumuseţă? Doamne fereşte!

Dacă, or cum ar fi, eu tot trebuie să împrumut unele lucruri şi dela altul, fiindcă nu poate un om şi o ţară să croiască tot materialul care-i trebuie; şi apoi toate popoarele trăiesc într'o legătură şi unii oameni fac unele, alţii altele, — dar cel puţin ceiace împrumut să fie lucru care trebuie, lucru de folos. Da, am să s t a u cu ochii şi la străinătate, dar nu ca să ţin ca orbul de ea, ci pentruca să caut cele bune şi să le iau.

Asta trebuie să fie starea de suflet a omului întreg. Privesc spre altul, dar nu cu ochiul slugoiului, ci cu chibzuiala omului cuminte, după cum spune Sf. Pavel: Cercetaţi toate, păstraţi numai ce este bun (1 Tesaloniceni 5,21),

2. Deci, cu cuminţenie judecînd, vom zice că este o faptă de uşurătate a te apuca să răsplăteşti frumuseţa cuiva. Căci omul, şi fără să-l mai îmboldeşti, îşi caută de frumuseţă şi se uită în oglindă şi întrebuinţează mijloace ca s'o scoată mai deplin la iveală. Dar încă să-i mai scoţi înainte şi slava frumuseţei lui şi să-l dai în ştirea tuturor! Aceasta creşte uşurătatea noastră şi ne face să căutăm mai mult la cele din afară.

In frumuseţa lui, omul are o ispită, nu un ajutor. De cîte ori frumuseţa nu a fost un îndemn mai mult pe calea perzaniei! De cîte ori urîţenia n'a ţinut pe altul în calea virtuţii! Ba am auzit şi oameni care ne-au mărturisit că urîţenia lor i-a ferit de multe rele, fiindcă nimenea nu căuta la ei şi nu-i ademenea să iasă din calea cumpătată a vieţii.

După ce că omul este pornit spre uşurătate, a mai umbla să-l porţi pe palme fiindcă e frumos, înseamnă a face cultura uşurătăţii, căci omul va năzui să se trufească mai ales în calea aceasta; iar pe de altă parte de ce să amărăşti pe atîţia care nu sunt frumoşi? Şi dacă lucrul acesta pentru bărbat trece, el poate însă aduce adevărată amărăciune în lumea tinerilor.

3. Şi, la urma urmei, ce să răsplăteşti? Ceva ce ai dobîndit fără niciun merit? Inţelesul unei răsplăţi acesta este, să cinsteşti fapta, greutatea biruită, silinţa cheltuită, rezultatul încordării, al chibzuinţei, al voinţei?

Care din acestea se poate avea în vedere în cazul frumuseţei chipului? Niciuna.

A! sunt frumuseţi care merită răsplătite, dar de acestea nu se face vorbă, iar cînd se face, e cu mult mai puţin. Este frumuseţa morală, adică purtarea frumoasă, precum statornicia de suflet în faţa ispitei, biruinţa primejdiei, înfruntarea unei nenorociri, scăparea cuiva din ameninţări grele, rămînerea la datorie cu primejdia vieţii . . . Acestea da.

Se petrec şi de acestea, dar se face atît de puţin vorba de ele! O ştire la ziare şi atît, în loc de a ţinea şedinţă publică şi a slăvi măreţia unei fapte, prin care cineva a scăpat pe altul dela nenorocire.

E proaspăt în mintea noastră înecul vasului Vestris în Oceanul Atlantic. Aţi citit cum a murit căpitanul? cum a stat la datorie pînă în clipa din urmă, luînd toate măsurile pentru scăpare şi cum la sfîrşit s'a înecat? A! aceasta e faptă pentru care simţi tot tremurul închinării.

Am avut şi noi aşa pe căpitanul vasului Vasile Lupu care s'a înecat lîngă Isaccea acum cîţiva ani. Acesta nu s'a înecat, dar a stat la datorie, ca un viteaz pînă în clipa din urmă, cînd a făcut să scape toţi şi numai după aceia s'a gîndit să scape şi el. O clipă, şi pierea, căci îndată vasul s'a prăbuşit în adînc.

Dar aţi a u z i t făcîndu-se vorbă de căpitanul acesta? Foarte puţin. Azi nici nu-i mai ştim numele. S'a înecat în mulţimea ştirilor care ne copleşesc pe fiecare zi.

Şi nu pot uita nici pe soţia bogătaşului american, care, fiind poftită să se coboare în luntre la înecarea «Titanicului», la 12 Aprilie 1912 n'a vrut cu niciun preţ. A înlăturat toate stăruinţele cu cuvintele «eu rămîn cu bărbatul meu». Şi s'a înecat cu el.

Iată frumuseţi meritoase, frumuseţi morale, în faţa cărora ne închinăm, frumuseţi care merită date ca pildă. Ele parcă sunt ceva mai vrednice de luat în seamă decît a chipului care se caută în oglindă şi ni se pare că ar fi o lucrare mai însemnată de bună creştere a obştii îndreptînd luarea aminte a oamenilor spre altfel de frumuseţi.

Arhim. SCRIBAN

CÂNTAREA ROMÂNIEI

Daca duşmanul vostru va cere legaminte ruşinoase dela voi, atuncia mai bine muriţi prin sabiea lui decât să fiţi privitori ampilarei şi ticaloşiei . . . . . .

Domnul Dumnezeul parintilor nostri andurătu-s-a de lacrimile tale norod nemangaiate andurătu-s-a de durerea plângerilor tale, tara mea? Nu eşti andestul de smerita andestul de chinuita andestul de sfaşiata? Vaduva

Pagina întîia din «Cîntarea României» de A. Russo, lucrată de Arhitectul Creţoiu.
Toate literile sînt latine însă au aparenţă de chirilice.

Rodul plopului

— FABULĂ —

de Vasile Militaru

In marginea unui cătun,
Un prun
Cu foarte bune
Prune, —
Mai înainte de potop, —
A fost luat, pe cât se spune,
In râs de-un plop:

— O, prunule, de ce-oi fi prost să crezi că slava'i pentru toţi?..
Au tu nu vezi că, din cât eşti:
Din cei vre-o şase—şapte coţi,
Oricât a, vrea mai 'nalt să creşti,
Nicicând nu poţi?

Ţi-o spun, cum şi-alteori ţi-am spus;
Mi-ai fi mai drag, de-ai sta supus,
Făr'a mai năzui în sus
Şi-ar fi, odată să 'nţelegi,—de vrei cu soarta-ţi să te'mpaci,—
Că singurul dintre copaci
Şi dintre pomi, sunt numai eu
Sortit s'ajung la Dumnezeu!

Când nimeni deci n'are puteri, cu mine 'n slăvi să se măsoare,
Nu e pe drept şi nu e oare
O mare cinste pentru tine să 'mi stai slugă la picioare?..

La toate-acestea, bietul prun,
Din fire bun,
N'a zis nimic,
Ştiind că, oricât e de mic
Pe lângă plopul cel nerod, —
De când se ştie, el dă rod!

Din prun însă o mierlă brună
Ce tocmai ciugulea o prună,
Prin ceace 'i răspunse, calmă,
Ii dete plopului o palmă:

— Vai, plopule, de trei ori vai!:
Să fii un sec între capaci;
Pe lume rod nicicând să faci;
Nici umbră cel puţin să dai;
Să nu fii bun nici pentru foc
Şi totuşi să te'ngâmfi atât,—când prunul pe pământ e pom,—
Aceasta n'o 'nţeleg de loc!..

Dar mierlei i-a răspuns un om:

— Sărmană mierlă, plânsul tău îl plâng şi eu, pe deal şi văi
Că mulţi din oameni, plini de ei, aidoma's cu plopii tăi,
Cari, poleiţi de sfântul soare sau în aleanul vântului,
Trufaşi, ţiu pururi fruntea sus,
De şi nici roade n'au adus,
Nici umbră dau pământului!

PĂCATE URGISITE ŞI PĂCATE OCROTITE

(Gânduri privitoare la Căile Ferate)

I.

Sunt puţine zile de cînd umblam în mînă cu cărţile scrise cu prilejul scufundării *Titanicului*, marele vas care-şi făcea cea dintîi călătorie pe Atlantic şi care s'a înecat în Aprilie 1912. Aceia a fost o nenorocire care a zguduit multe suflete, dovadă că pe urzeala ei, s'au scris poezii, romane, cărticele cu vederi morale şi filozofice, povestiri mişcătoare, ba s'au ţinut şi predici. Şi eu am fost dintre cei adînc mişcaţi. Din această pricină, am şi adunat o mulţime de cărţi despre nenorocirea aceia, pe care le am într'o mulţime de limbi, ba am tipărit şi eu o cărticică şi am de gînd să mai scot din ea şi a doua ediţiune, folosind multele cărţi adunate.

Nenorocirea aceia, în care s'au perdut peste 1600 de vieţi, a fost pricinuită de un vechiu păcat al omului, care este rar în întocmirile trainice ale societăţilor din Apus, mai cu seamă la Engleji, care au grija trebii, dar este foarte des la noi, *Titanicul* s'a înecat din pricina lipsei de grijă pentru o călătorie plină de primejdii. Ceva mai multă priveghere, ca nu cumva să se întîlnească cu sloiuri de ghiaţă, puţină luare-în-seamă a vestirii care i se trimisese de pe alte vase, că sloiuri plutesc prin apropiere, şi nenorocirea nu se întîmpla. Dar s'a lucrat cu nepăsare. Vasul, cît era el de mare (280 de metri), s'a izbit de un sloi cu mult mai mare şi a fost spart.

Păcatul de a nu fi cu ochii în patru la treabă duce la cele mai mari nenorociri. Intre noi, el este foarte răspîndit. Dar ciudat! el nu este privit şi judecat după toată nevrednicia lui.

Vorbim şi noi despre felurite fapte ale zilei, că se petrec atîtea! Avem înaintea ochilor înşelăciuni, furturi, ucideri, destrăbălări. Nu lipsesc niciodată cuvintele de asprime împotriva lor. Omul osîndeşte mai cu seamă ceiace nu face el. Dar nepăsarea în săvîrşirea trebii, lipsa de grijă faţă de lucrul care mi s'a încredinţat, lucrul cu gura căscată şi cu ochii închişi, or! acestea nu prea nelinişteşc judecata oamenilor.

E adevărat că ocărîm aşa zisul tembelism, adică facerea trebii de mîntuială. Ii mai dăm numele de *negligenţă* sau de *incurie*. Toate înseamnă însă acelaş lucru: lipsă de grijă în facerea trebii.

Sunt cameni care nu se nelinişteşc pentru lucrul care li s'a încredinţat. Eh! să iasă acolo ceva de ochii lumii, dar nu face să te turburi prea mult de el.

Acesta e tembelismul... treabă de om care nu se pune la nimic cu temei. La orice lucru, e caşi cum n'ar fi de faţă. Gîndurile şi poftele aiurea decît la slujbă.

Dar ştiţi, dumneavoastră, cititorilor, că aceste dihănii sunt un prăpăd asupra omenirii? Ştiţi că, din pricina lor, s'au întîmplat grozave nenorociri, cîte nu s'au întîmplat nici chiar din mîna ucigaşilor?

Cîte case aprinse! cîte ruine jalnice din pricina cîte unui gură-cască, pe care nu-l munceşte mintea să nu arunce mucul de ţigară pe jos, să privegheze focul din sobă, să nu închidă casa fără a lua măsuri cu focul care rămîne!

II.

Şi cu toate acestea băgaţi-de-seamă că păcatul acesta al tembelismului, al neîngrijirii, al nepăsării, a umblării cu gura-căscată nu este judecat după toată ticăloşia pe care o cuprinde. Este un *păcat ocrotit*, deşi a făcut atîtea rele, deşi are urmări mai cumplite decît faptele ucigaşilor, deşi bîntuie atît de des.

Pe cînd altele sunt judecate aspru, la urma urmei, după cum merită, acesta însă nu. Dacă cineva este tembel; dacă-şi ţine lucrurile în neorînduială; dăcă-şi aruncă o haină încoace, alta încolo; dacă patul lui e halandală; dacă biuroul lui este clae peste grămadă; dacă condicele şi registrele lui sunt mototolite, şterse şi jerpelite; eh! nu numai că nu e ocărît, ci mai e şi lăudat. I se zice că e om care nu se ţine de nimicuri; că e cu mintea la altele mai de seamă: că e *temperament de artist*. Auzi! să se ţie alţii de tine ca să facă treabă în urma ta, şi tot tu om de seamă!

Apoi asta e, nenişorile, purtarea din care isvorăsc nenorocirile! Aşa trebuie să fi fost impiegatul de mişcarea dela *Recea*, unde s'a întîmplat ciocnirea de cale ferată, în noaptea de Joi spre Vineri (25-26 Oct. 1928), care a costat viaţa la 30 de oameni şi a lăsat atîţia schilozi; aşa trebuie să fi fost şi cu ocarul care a îndrumat trenul greşit, pe linia în care s'a ciocnit cu cellalt.

Aici este la mijloc lipsa de grijă a unuia sau a altuia sau a amîndurora. O! cîţi de aceştia sunt pe lume! cîţi care fac treabă în bătaie de joc!

III.

Dar dece lumea i-o fi alintînd? De ce păcatul acesta n'o fi şi el urgisit ca altele?

Ştiţi de ce? Ia să vă spun eu:

Din pricină că tembelii sunt foarte mulţi. Viaţa noastră este copleşită de oameni care fac treaba de mîntuială. Şi atunci, dacă foarte mulţi sunt aşa, cum vreţi ca o societate să-şi osîndească păcatele ei? Iată, de asta, un păcat ca al nepăsarii, al lucrării fără simţ de răspundere, păcat care ar trebui pus în rîndul celor mai mari nelegiuiri, acest păcat, în loc să fie osîndit după cum trebuie, mai este şi răzgîiat.

De obicei lumea nu se miră de lucrurile care se petrec des, ci de cele rare. Nepăsarea la treabă e lucru de fiecare zi. De aceia niminea nu se turbură de ea.

Apoi atunci iată pricina pentru care avem urmări atît de nenorocite. Este că suntem foarte deprinşi cu tembelismul. Nu ne turburăm de el, nu luăm măsuri împotriva lui şi, din cînd în cînd el îşi dă roadele.

Insuşi fapta că luăm măsuri e o dovadă de tembelism. Suntem zguduiţi o clipă şi apoi iar mergem la vale cu aceiaşi nepăsare.

Este mult de cînd a fost prăpădul dela *Vintileanca*, din care, de asemenea, a urmat un cimitir de călători? Nu ne amintim de slujba făcută cu prilejul înmormîntării, de cuvintele rostite atunci, de ce li s'a spus atunci slujbaşilor dela Căile Ferate? N'au scris ziarele cu multă amănunţime!

Dar a urmat vre'o îndreptare? Nu, pentrucă tembelismul e în toi. In loc să scuturi de chică pe tembel, de cîte ori îl prinzi, ori e ispravă mare ori mică, se aşteaptă nenorocirea, se dă atunci o poruncă pe care ziarele o trîmbitează în toată ţara, şi atît. Dar urmărirea tembelismului zi cu zi, *ca o mare nelegiuire*, aceasta nu se face. Căci înseşi aşezămintele noastre sunt pline de tembelism, cu Calea Ferată cu tot. Umblaţi o zi cu trenul şi vă ajunge să vedeţi că la cl. I nu ai apă la trenurile de frunte, deşi la Nemţi ai apă la cele din urmă trenuri la cl. III. Toată maşinăria vagoanelor e făcută ca să ai ce trebuie, dar stă degeaba şi nu lucrează. Stai într'o gară de ½ ceas, şi nimenea nu are grijă să încarce vagonul cu apă.

Aşa e starea tuturor, nu numai a acarului şi a impiegatului de mişcare dela Recea. E un tembelism universul care a cuprins toată viaţa noastră.

Iată unul din grelele noastre păcate, de care lumea nu se turbură. Iată dece păcatul tembelismului trebuie pus într'o osîndire la care nimenea nu s'a gîndit să-l spuie.

N. Silureanu
Profesor Universitar

CUVINTE ALESE

Să ascultăm neîncetat vocea conştiinţei şi toată grija vieţei noastre să fie de a ne supune ei cu credinţă.

Primul pas către bine este d a nu face răul.

Teme-te de Dumnezeu, respectă-ţi amicii, supune-te legilor.

Mulţumeşte-te cu prezentul şi caută mai bine în viitor.

Virtutea este sănătatea sufletului.

Credinţa omului se arată prin fapte, căci sfântul Apostol Pavel spune: «Credinţa fără fapte este moartă.»

Durerea nu o poţi înlătura decât prin muncă.

Mila faţă de nevoia sfarmă şi cele mai puternice clădiri.

Nevoia este mama îndrăznelei

Nu pierde timpul; ocupă-te neincetat cu ce este de folos; fereşte-te de fapte nefolisitoare.

Omul cinstit nu spune minciuni niciodată; minciuna este totdeauna mai vătămătoare decât folositoare. Mincinoşul este ca şi falşificatorul de monete: primele sale minciuni trec drept adevăruri; însă îndată se dă pe faţă falsitatea vorbelor sale, care încetează de a mai avea vre-o voloare.

Acela care nu ştie nimic, are nevoe de alţii şi rămâne în slujba tuturor.

Cel care culnge rodul cel mai dulce al unei binefaceri, este însuşi autorul ei.

Fii pentru părinţii tăi ceiace ai dori să fie copiii tăi pentru tine.

Ad. Diac. Fussu

75057

INSEMNA[redacted]ICALE

PERSONALITATEA ELEVILOR

La finele anului se face bilanţul succeselor şi a înfrângerilor. Un zor pentru note şi din partea profesorilor şi a elevilor ; unii ca să se conforme regulamentului, alţii ca să le iasă media. Lecţiunile în voie cu tendinţe pur educative, sunt înlocuite cu lecţii de interogare ; repetiţiile joacă rolul precumpănitor.

Că toate astea nu reprezintă sistemul cel mai fericit pentru scopul învăţământului, este notoriu. Că *notele* sunt o piedică pentru rostul educaţiei, este o convingere a multor pedagogi. Că utilizăm totuşi, un sistem necesar şi impus de împrejurările în cari trăim, este iarăşi adevărat.

Mai presus de aceste consideraţiuni, ceeace trebue să ne preocupe este personalitatea elevului.

Educaţia în liceu şi promoţia dela finele fiecărui an şcolar sunt în legătură cu un *ansamblu* al puterilor sufleteşti ale şcolarilor.

La liceu nu se face instrucţie pe *obiecte*, căci nu facem studii de specialitate. Cu ajutorul materiilor de studii tindem, însă, să perfecţionăm inteligenţa, gradul de emotivitate şi puterea de voinţă a copiilor în acţiunile ce trebue să întreprindă.

Greşit ar fi, prin urmare, ca un educator să facă abstracţie de totalitatea rezultatelor ce se obţin prin feluritele studii pe care le învaţă şcolarul; greşit ar fi, deci, să se facă şi promoţiune pe *bucăţi*, fără armonizarea tuturor rezultatelor.

Iată de ce e nevoe ca la finele fiecărui an şcolar, conferinţa profesorală să examineze în întregul ei situaţiunea unui elev. Şi din punctul acesta de vedere cred că este o lacună a regulamentului şcolar, care nu prevede obligatoriu aceste conferinţe profesorale, la fixarea situaţiunii definitive a şcolarilor.

Personalitatea elevului trebue ţinută în seamă, nu numai la finele anului, ci chiar în decursul fiecărei ore de studiu.

Ca să ajungi a cunoaşte această personalitate, trebue ca sufletul şcolarului să fie liber şi această liberare a sufletului lui se face printr'o deplină încredere, printr'o sinceră iubire dela profesor la şcolar şi invers.

Educatori poliţişti cari de abia aşteaptă un răspuns greşit al şcolarului, ţinut sub presiune sufletească, spre a-l clasa inapt a face un pas mai departe, sunt o adevărată nenorocire pentru şcoală. Copii timizi, vecinic în gardă în faţa profesorului sumbru şi auster, copii înfricoşaţi, aproape bolnavi fiziceşte la orele de lecţie şi interogare, de sigur că n'au să dea rezultate.

Elevii care-şi socotesc profesorii adversari, şi profesorii cari nesocotesc vibraţiunile elevilor nu sunt de natură a face posibilă manifestarea în voie a personalităţei, şi deci a-i da impuls spre desvoltare.

Aşi merge mai departe şi aşi cere ca profesorii să fie puşi în curent cu toate metehnele elevilor (boli cronice, ca bătăile de inimă, boli nervoase, etc.), pentru ca cei dintâi să poată pipăi cu tact şi răbdare, mijloacele educative de îndreptare.

Câţi ne gândim la rănile ce săpăm în sufletul copiilor nedreptăţiţi printr'o apreciere grăbită, în câteva minute, când n'au avut nici putinţă de reculegere, necum să fi putut face dovada deşteptăciunii şi cunoştiinţelor lor ? !

Incheerea acestor rânduri nu poate fi decât un apel la strângerea legăturilor de inimă dintre educatori şi elevi, pentru înfăptuirea marelui ideal al formării sufletului celor mici, prin experienţa şi priceperea celor mari.

V. V. Haneş
Deputat şi Profesor

VORBE, VORBE

In artă nu e nimic mai plictisitor decât reclama... altuia !

*

Sânt unii domni cari au o «părere defavorabilă» despre un scriitor şi-l atacă. Pentru ca să le poată răspunde, scriitorul acela aşteaptă să-şi facă şi el vre o părere oarecare, despre domniile lor.

*

In luptă, unii visează nobila satisfacţie de a fi învingători, iar alţii josnica plăcere de a-şi vedea duşmanul învins, — fie chiar de alţii.

*

Când mă atacă duşmanul, eu pot să-mi fac casa, liniştit. Dar nu-mi pot face casa când vine prietenul şi mă ţine de vorbă.

*

Soarele şi omul de geniu răsar frumos, plictisesc cât străluceşc şi interesează în amurg.

*

După ce apune soarele, rămâne destulă glorie şi felinarelor.

*

Doi prieteni se ceartă şi sânt gata să se încaere. M'aş duce să-i despart, dacă nu m'aş gândi că răpesc unuia din ei plăcerea de-a eşi învingător.

*

Ne folosesc mai mult defectele decât calităţile prietenilor noştri.

Victor Eftimiu

SONET

M. SALE REGINEI MARIA

Aşa Te văd : spre un rănit plecată,
Sau spre un orfan ducându-i mângâiere,
Punând balsam pe tainica durere
A celor mulţi din lumea sbuciumată . . .

In visul lor halucinat s'arată
Un înger alb, ce stă în priveghere,
Şi nu mai sunt nici lacrimi, nici himere
Şi orice rană piere vindecată.

Şi când Te-arăţi, ca o divinitate,
Un maldăr alb de crini ţinând în mână,
Ca un parfum, un val de bunătate,

Tu răspândeşti în calea Ta, Stăpână :
Şi-atunci umili, cu frunţile plecate,
Ne întrebăm : Regină eşti, sau Zână ?

Mircea Dem Rădulescu

RUŞINE NAŢIONALĂ

Pe mult prăfuita şosea naţională Bucureşti—Braşov, la kilometrul 95, în marginea metropolei petrolifere Câmpina, se află castelul lui Haşdeu mărturie a nepăsărei administrative dusă la culme.

Pe gardul dărâmat se găsesc murdării organice—cititorii sunt rugaţi să ierte nota neurbană a rândurilor, dar ducându-se acolo mai mare le-ar fi mânia, — constatând adevărul.

Cum intri în curte ai impresia penibilă, dătătoare de teamă că te afli în domeniul visurilor. Totul este fantomatic.

Clădire asemănătoare castelurilor feodale. O inscripţie pe frontispiciul clădirei aminteşte neştiutorului că aici este Castelul «Iulia B. P. Haşdeu», că în acest loc şi a petrecut cea mai mare parte a vieţii de bătrâneţe, scriitorul representativ al celei de a doua jumătate a secolului al XIX-lea că aci şi-a cheltuit o parte din forţa creatoare «magul dela Câmpina», îndurerat de pierderea timpurie a genialei lui copile Iulia.

S'a retras, departe de lume — petrecându-se un proces curios,—încercând la sfârşitul vieţii idealismul, după ce o viaţă întreagă fusese realist, a vrut să ia, în acest loc, contact spiritual cu copila lui, prin ajutorul ştiinţelor oculte : spiritismul.

Din această nevoe organică, de părinte îndurerat, s'a născut activitatea spiritistică a lui Haşdeu şi broşura răsturnătoare de adevăruri filosofice : «Sic Cogito».

A murit în 1907 plâns de puţinii lui prieteni şi numeroşii săi admiratori, lăsând acest castel A. S. R. Principelui Nicolae, astăzi Inalt Regent, care l a cedat Academiei Române.

După mai multe înstrăinări se găseşte dinaintea războiului în mâinele d lor C. M. Ciocazan, Tudor Rădulescu şi Iuliu Dragomirescu.

A venit războiul. Representanţii faimoasei «Kultur» şi «Deutschland ü b e r Alles», şi-au dat pe faţă arama.

Din palatul cu construcţie architectonică, aproape unică în lume, au făcut lăcaş adăpostitor de boi şi cai. Duşumelile au dospit graţie îngrăşământului animal. Grajdul provizoriu trebuia sistematizat pentru totdeauna.

Ferestrile, uşile şi geamurile luxoase de odinioară au fost scoase din zid pentru a inaugura un nou sistem de ventilaţie. In acest timp armăsarii instalaţi cu dărnicie şi generozitate loveau pătimaş şi spasmodic în tencuiala interioară a castelului care se scurgea lin, în fie care zi, ca un termometru cu nisip.

Dar D-zeu n'a vrut să mai continue această sălbătăcie. A s u n a t retragerea. Toţi aşteptam cu înfrigurare ziua restaurărei. A întârziat 3—4 ani. Ajunsesem în 1922. Bănuiam o uitare a autorităţilor. Am dat, tot în coloanele acestea, semnalul cel dintâiu, la care s'au raliat pene de mari scriitori competinţi şi consacraţi între cari amintesc pe Alex. Davilla. Un an trecu.

In timpul acesta, zidurile se căscau mai rău, duşumelile nu mai existau, castelul lua înfăţişarea unui cavou desgropat. Ruinile lui Tut-Ank-Amon, descoperite în acel timp aveau o înfăţişare mai plăcută vederei decât acest castel. Am revenit mai insistent, rugător şi imperios.

Rezultatul ? Zero. Am rugat să se dea castelul unei societăţi culturale : «Principesa Ileana» din Câmpina, persoană morală, care cu sprijinul autorităţilor şi al societăţilor petrolifere se oferea să facă un muzeu, un templu spiritual şi o bibliotecă. De aceiaşi nepăsare ne-am izbit.

Se reorganizează «Atheneul popular B. P. Haşdeu», înfiinţat în 1909 de doctorul C. I. Istrati. Şi acesta — ca cel mai îndreptăţit — o început demersurile pentru restaurarea lui. Aceiaşi hâdă şi îngrozitoare stare.

Iată-ne în 1927. Două zeci de ani dela moartea marelui Haşdeu. Discursuri umflate, cuvinte sforăitoare, angajamente solemne pentru a ajunge la rezultatul ? Zero.

Şi parcă-i un făcut ca toate aceste clădiri, cari au aparţinut sau au adăpostit oameni mari să aibă o soartă tristă. Sunt locuri sfinte asupra cărora bălăriile cresc cu îmbelşugare împletite cu nepăsarea.

Să mai spunem c e v a de casa marelui Eminescu din Ipoteşti, de casa lui Alex. Marghiloman, ajunsă «un grajd modern», sau de casă unde s'au plămădit atâtea acte mari din istoria românilor, şi în care în loc de adăpostirea unui muzeu, se lăfăesc femei de moravuri uşoare : casa lui Alexandru Cuza din Galaţi !

Dăm cu titlul de informaţie că «bojdeuca» lui Creangă e aproape distrusă, «vesela căsuţă» a lui Alecsandri ca şi dărâmată, iar la Capela dela Cristineşti a Hajdeilor nimic nu mai seamănă cu ceva omenesc.

Ce cumplită nepăsare şi groasnică ruşine naţională !..

RADU MISLEA

PARCURI NAŢIONALE

Există un fapt dureros a cărui importanţă nu trebue să scape nimănui. Flora şi fauna ţării noastre să răcească. Podoabele n a t u r e i dispar.

Cauzele sunt multiple. Extinderea culturei agricole, industrializarea diferitelor regiuni, exploatările de păduri, turismul şi altele.

Civilizaţia trage din forţele naturei insemnate foloase. Geniul uman pus în serviciul interesului nostru egoist, distruge munca înceată şi plină de mistere ale naturei. Podoabele cu cari sunt acoperite văile şi munţii noştri dispar de mâna ucigătoare a omului. Nevoile vieţii împinge pe om în regiuni vîrgine unde sunt animale şi plante rare şi pe cari le distruge neţinând seamă de frumuseţele naturei. Urmărind exploatarea unei păduri sau punerea în valoarea a unei regiuni miniere sau căutând să dăm agriculturei sute de hectare necultivate, omul distruge nu numai echilibrul natural dintre faună şi floră, dar şi armonia geografică a regiunei.

Cu durere privim cum păduri virgine sunt curăţate de plante şi animale rarissime ; cum grote, chei cascade, stânci, dispar, sub ciocanul nemilos al omul i, după cum au dispărut frumoasele stalactite şi stalagmite din peşterile Ialomicioara, Dâmbovicioara, Polovraci, Baia de Fer şi altele. Fără milă este smulsă de pe inima Bucegilor drăgălaşa şi pitoreasca «floarea reginei». Fără durere s'a distrus tabloul sălbatec al florei mediterane din pădurea Letea, loc de refugiu al atâtor animale rare din Deltă şi se încearcă să se distrugă astăzi stepa Bărăganului cu sărăturile ei caracteristice şi cu sumedenia de flori, păsări şi animale sălbatice.

Toate aceste izvoare de bucurii intelectuale sunt distruse fără milă de om. Din toate părţile se aude tânguirea că dispar frumuseţile naturei. Alarma a fost dată încă de acum cinci ani de inimosul carpatist Mihai Haret, preşedintele «HANULUI DRUMEŢILOR» într'un frumos articol de propagandă turistică. D sa este cel dintâiu care a dat ideia să se înfiinţeze şi la noi parcuri naţionale, azil inviolabil în care să se păstreze în starea lor sălbatică munţi, păduri, peşteri şi chei, plante şi animale pustiite azi de mâna necruţătoare a omului şi a intervenit în mai multe rânduri pe lângă cei în drept făcând propuneri reale în sensul crearii de parcuri naţionale. Acest apel a fost ascultat şi un prim parc a luat liinţă la gura Peşterei Ialomicioara.

In ţările înaintate, astfel de mult înfiinţate, ba ceva mai mult, în Franţa, Germania, America, există chiar legi de protecţiune. In fruntea tuturora stă Elveţia care prin Societatea de Ştiinţe Naturale a răuşit să înfiinţeze în fiecare canton comitete de protecţiune a florei şi faunei alpine. Nicăeri ca în această ţară nu vedem respectate în limitele posibile frumuseţele naturei. Toate acest ţări au arătat că posedă sentimentul valorilor estetice, că iubesc frumuseţele naturei şi le respectă. Ruşii au avut şi ei parcurile lor naţionale. Stepa virgină din Asconia Nova, în Taurida, ţinutul Crimeiei, era păstrată înainte de războiul european, în sălbătecia ei, pe o suprafaţă de 200 ha ; cu vegetaţia ei caracteristică şi cu o întreagă lume de vietăţi : iar în Lituania, în Pădurea Imperială dela Bjelovjiez, guvernământul Grodno, se păstrau ultimele 350 de exemplare de Bisoni europeni. Astăzi, după veştile venite din Rusia, se aude că aceste exemplare au fost împuşcate.

Urmând exemplul popoarelor civilizate din apusul Europei, vor trebui înfăptuite şi la noi cât mai multe parcuri naţionale. Un parc naţional este un domeniu virgin, în care plantele şi animalele trebuesc să se bucure, în regiuni bine alese şi bine limitate, de o complectă libertate.

Un parc naţional trebue să fie un azil inviolabil pentru formele rare, care trebuesc lăsate să se desvolte liber în starea lor primitivă şi sălbatică. Omul de ştiinţă trebueşte să profite din acest ansamblu fantastic, parcul naţional fiind pentru dânsul un câmp de observaţiuni cu privire la modul de cantonare şi de vieţuire al animalelor şi plant lor, iar iubitorii şi prietenii n tur i să respecte aceste podoabe, să le apere de încercările de distrugere ale oamenilor şi să deştepte în popor dragostea pentru ele.

Dr. O. Protescu
Geolog şi Profesor

Crestături pe răboj

N. LEONARD

In p r i m a zi a creştineştilor sărbători ale Crăciunului când lampagiul nopţei aprindea luminiţile gălbui pe steagul azuriu al Cerului, în tăcerea rustică de unde pornise, într'o casă modestă, spânzurată de munţii Muscelului, în Câmpulung, «Lampagiul de seară» îşi dădea ultima suflare a unei vieţi şi arzătoare de tinereţe aprinzând f l a c ă r a veşniciei

Steluţe mici de zăpadă, roiu de fluturi albi, se topeau de căldura durerii cu care primea publicul această veste a ultimei reprezentaţii, de adevărat «adio» : trecuse hotarul vieţii principele neîncoronat al României, idolul de odinioară al femeilor, murise tenorul Nicu Leonard.

Pentru unii un artist mai puţin; pentru cei mai mulţi cari îl cunoşteam se dusese de lângă noi, un suflet mare, larg şi generos, care nu vroia să cunoască durerea individuală a sieşi pentru fericirea generală a altora.

Leonard era filantropul studenţilor, al văduvelor. La el aflau mângâiere toţi cei oropsiţi, prin el trăiau mulţi nmili şi obijduiţi ai acestui pământ.

Era gloria cea mai autentică a ţării româneşti. Faima frumuseţii lui, infinitatea talentului său, bogăţia şi generozitatea organului vocal, îl aşezase la locul de frunte între marii interpreţi. Căldura cu care îmbrăţişa orice lucru frumos şi mai ales dragostea şi statornicia ce o avea pentru arta sa —moartea nu-i decât o consecinţă a acestei perseverenţe,—făcuse din el omul eel mai de cuvânt.

Mort în floarea vârstei, când putea să mai delecteze şi ajute încă câteva generaţii nu putem decât să-i spunem — Fie-i ţărâna uşoară.

Simion Românul

INTÂIA VÂNĂTOARE REGALĂ

de Al. Cazaban

Codrul de abia şi-a scuturat frunza de umbra grea şi neagră a nopţii. Bele d'întâi raze de lumină, străbătând desişul tufarişului, lămuresc cărări subţiri şi întortochete. Din depărtările adânci, din împrejurimi, de aproape chiar nu răsună niciun sgomot, şi nici freamătul pădurei nu se aude parcă. Toate jivinele, sălbăticiunile cari au mişunat, nesupărate, în negura nopţii, s'au pitit încremenite în vizuinile lor, la ivirea celor d'întâi raze de lumină. Doar câte o mierlă neastâmpărată, ţâşnind dintr'un ascunziş, mai tulbură, cu sfârâitul aripelor, muţenia dimineţii.

Deodată, de departe, d e l a marginea pământului par'că, răsuna o bubuitură adâncă, înăbuşită ca sgomotul pe care-l face un mal de pământ când se surpă nepraznic.

«Trebue să tune undeva !» tremură un epure, înghesuindu-se şi mai tare pe fundul culcuşului. Dar îndată răsună o altă bubuitură, urmată de alta şi de alta.

Un vulpoi care aţipise în nişte bălării nu departe de gaura viziunei, tresări îngrijorat, închipuindu şi că, poate în apropriere, începuse o vânătoare cu gonaci. Ascultă câteva clipe, cu botul ridicat, cu priviri verzi, înspăimântate.

«Nu-i de glumit !» gândi şi se strecură printre şovari, îndreptându-se spre ascunziş. Inainte să intre în vizuine, se opri, neînţelegând ce se putea petrece in poiana alăturată. Aşa comedie nu mai pomenise vulpoiul : In jurul unui lup bătrân erau adunate toate jivinele şi sălbăticiunile pădurii. Mistreţii cu râtul lor întis în semn de ascultare, stăteau alături de iepuri sfioşi cari tremurau pe labe foarte emoţionaţi. Erau acolo şi viezuri foarte somnoroşi şi căprioarele sprintene şi şderii şi în sfârşit tot neamul păsăresc care stăpâneşte viroagele şi arborii pădurii.

Inspăimântate de bubuiturile cari nu mai încetau, lighioanele se adunaserà la un loc, prefăcând poiana într'o adevărată sală de întrunire publică, unde cetăţenii vin să protesteze când văd interesele lor sau ale ţării, ameninţate.

Se întrebau cu toatele, nedumerite, ce puteau să fie acele bubuituri, şi dacă nu cumva vrăşmaşii lor — oameni, — au născocit o nouă armă de distrugere a vieţăţilor nedomestice.

Da înţeleptul lup, suindu-se pe o movilă de pământ, căută să-i liniştească de acolo de sus :

N'aveţi nici o grijă !.. Bubuiturile cari răsună nu sunt nici focuri de puşcă, nici de carabină, nici de o altă armă născocită pentru nimicirea noastră. Ceace auziţi voi, e tunul... tunul binecuvântat care e lăsat de Dumnezeul Krup, pentru împuţinarea vrăşmaşilor noştri civilizaţi. Bubuiturile astea vestesc astăzi ţara, că pricipele nostru moştenitor e proclamat rege al României !..

Abia îşi isprăvi oratorul cuvântarea, şi se pomeni deodată că toate lighioanele, dându-şi labele, începură să ţopăiască, prinse de o veselie turbată. Săriau doi coţi dela pământ, chiuind d n când în când : «Trăiască Regele în pace şi onor !».

Foarte uimit de bucuria asta a lor, lupul mârâi înciudat :

— Da, ce dracu a dat peste voi, de vă bucuraţi aşa ?..

— Cum să nu ne bucurăm ! — strigară sălbătăciunile — Nu vezi că de azi înainte am scăpat de vânătorile princiare ! De acu regele o să aibă alte treburi, decât să alerge după pielea noastră !

— Vai de pielea voastră ! — îi râse lupul. Credeţi voi că coroana regală îl va împiedica pe vânătorul pasionat să alerge după urma noastră, sau să ne pândească la luminişuri, cu puşca în mână ?.. Vai de pielea voastră !.. Naivi mai sunteţi !.. Nu sunosc Cap încoronat care să n'aibă patima vânatului. Nu mi-a stâlcit mie, Imparătul Franz Iosef, pe un unchiu al meu, — un bătrân lup de rasă ? Da Kaiserul credeţi că nu trage cu puşca în noi ? Da fostul rege al Portugaliei, nu-şi uita de Coroană, umblând să vâneze vulpi de Finlanda ?.. Par'că regele Angliei e mai breaz ? Da cine svântă pădurile Irlandei, umblând după sitari ?.. Şi ca să facem puţină istorie : Toţi Enricii şi Ludovicii Franţei au fost vânători şi încă ce fel de vânători ! Cu biciul câinilor de vânătoare, ei stăpâneau minăstirii !

Faţă de argumentele oratorului, sălbătăciunile îşi plecară, întristatate, capul. O mare descurajare cuprinse toată adunarea, când o vulpe — aproape albă de bătrâneţe se a m e s t e c ă în vorbă :

— Maestrul lup are, într'o privinţă, mare dreptate !.. E drept că mai toate Capetele încoronate au fost vrăjmaşii noştrii !.. Dar domnul lup uită că, în timpurile de faţă, când, toate popoarele se sfâşie între ele, un suveran are o altă menire !.. Astăzi, un Cap încoronat trebue să conducă vânătoarea de oameni, nu cea de iepuri şi de vulpi !... Ş'apoi ştiţi că prinţul a declarat că atunci când va fi chemat să conducă destinele ţării, va urma în totul pe înţeleptul său unchiu care a fost întotdeauna împotriva acestui sport.

Lupul, plecându-şi coada încuviinţă :

— Se poate să ai dreptate, scumpo diplomată, şi să dea Dumnezeu ca sfântul nostru Hubert să-ţi împlinească prevederile. Să ne despărţim deci în linişte cu mare încredere în viitorul nostru.

. . . . . .

A trecut o lună. Nici un pocnet de puşcă n'a mai tulburat liniştea pădurilor de pe domeniul Coroanei. Incurajate, sălbătăciunile nu mai ştiau, acum ce e pericolul alb. Epurii s'au îngrămădit, ne mai fiind supăraţi, ca altădată, în timpul mesei. Stăteau tolăniţi pe brazdă, ca rămătorii în şanţuri. Căprioarele păşteau liniştite, de ai fi crezut că sunt turme de oi. Vulpile umblau şi ziua după găini, prin coteţele din vecinătate. Până şi lupii dormeau în marginea pădurii, fără de nici o sfială.

Da într'o dimineaţă, când codrul d'abia îşi scuturase frunza de umbra neagră şi grea a nopţii, toate vietăţile trăsăriră înspăimântate de sunete de goarnă, de fluere şi chiote.

Era întâia vânătoare regală care se apropia cu un sgomot şi cu un fast, care se deosebia mult de acel al vânătorilor princiare ! Un lup, care nebănui nimic, era cât p'aci să cadă în linia vânătorilor, clănţăni din dinţi :

— Să te mai încrezi în prevederile diplomatice ale vulpii !.. N'am spus eu bine că «lupul păru'şi schimbă, dar năravul ba !».

Al. Cazaban

BOTEZUL DOMNULUI

(6 Ianuarie 1929)

«Glasul celui ce strigă în pustie : Gătiţi calea Domnului, drepte faceţi cărările Lui». (Matei II[3]).

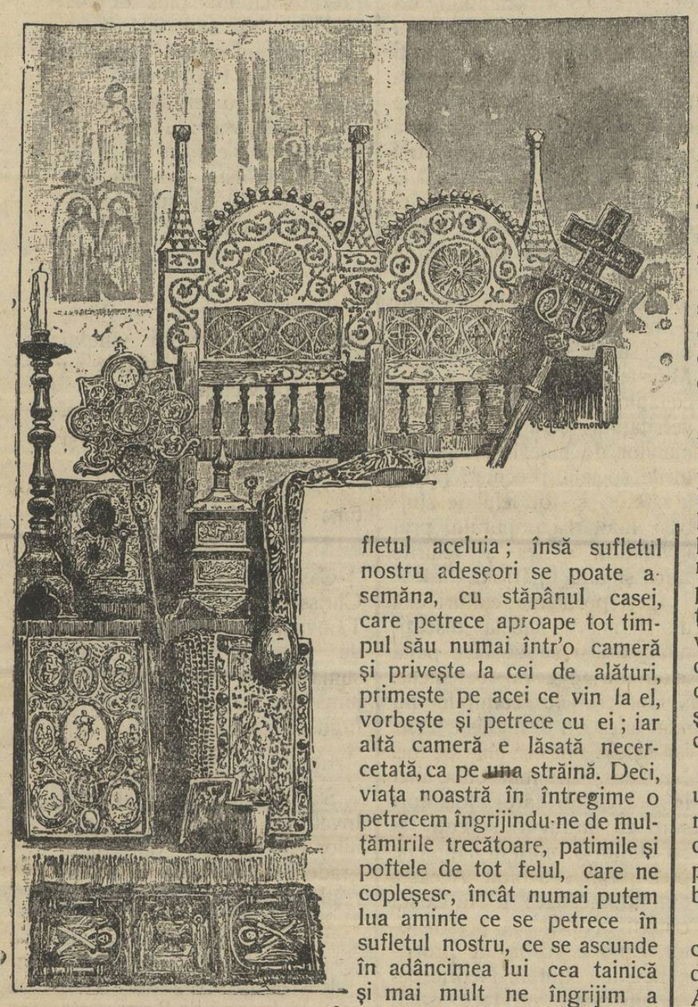

Fraţi Creştini,

Fericită este pustia, în care se aude acest glas încântător, prin care se vesteşte apropierea Domnului ! Căci, dacă se porunceşte, a găti calea Domnului şi a îndrepta cărările lui în pustie, apoi firesţe, că Hristos nu este departe de dânsa şi doreşte a o cerceta. De aceia şi proorocul Domnului o întâmpină spunându-i bucurie şi veselie. Glasul Sfântului Ioan Botezătorul, chema pe oameni la mântuire şi vestea apropierea împărăţiei lui Dumnezeu, dar nu acesta a fost primul glas, care vestea acestea, ci a mai fost şi altele, încă dela începutul lumei şi vor fi cât va trei pământul acesta. Astfel este glasul naturei văzute, care veşnic strigă la noi, că este o mână atotputernică nevăzută, care a creiat-o şi a aşezat o în forma aceasta minunată ; apoi este glasul din lăuntrul nostru ce ese din adâncul sufletului ; şi glasul, care este de sus pogorât, prin descoperirea dumnezeiască.

Dacă glasul naturei este puţin auzit, apoi negreşit că aceasta se datoreşte numai naturei că nu încetează niciodată. Acela care nu are credinţă, ar fi putut mărturisi pe Dumnezeu numai uitându-se la cer ; — dacă nu s'ar fi născut sub El ?

Dar, fraţilor, glasul din adâncul sufletului nostru, poate fi şi mai puţin auzit, decât glasul naturei văzute, pentru că cere o simţire mai adâncă. Cu toate că nu este nici o îndoială că nimeni nu poate şti ce este în om, decât sufletul aceluia ; însă sufletul nostru adeseori se poate asemăna, cu stăpânul casei, care petrece aproape tot timpul său numai într'o cameră şi priveşte la cei de alături, primeşte pe acei ce vin la el, vorbeşte şi petrece cu ei ; iar altă cameră e lăsată necercetată, ca pe una străină. Deci, viaţa noastră în întregime o petrecem îngrijindu-ne de mulţămirile trecătoare, patimile şi poftele de tot felul, care ne copleşesc, încât numai putem lua aminte ce se petrece în sufletul nostru, ce se ascunde în adâncimea lui cea tainică şi mai mult ne îngrijim a cunoaşte pe alţii decât pe noi înşine.

Proorocul David a spus : «Fericit este cel care ştie să adune toate puterile sufletului său, spre a şi găti cale către Domnul !» Să luăm aminte la aceste cuvinte şi să ne depărtăm adeseori de sgomotul lumii, să pătrundem mai adânc în cămara sufletnlui nostru şi numai atunci vom auzi adevăratul glas al celui se strigă în pustia din sufletul nostru, spuindu-ne, că a umbla pe căile strâmbe şi colţuroase ale lumii şi ale trupului, este a ne învenina şi a pierde sufletul ; că în zadar lărgim pentru dânsul cărările rătăcirii lui şi nu face altă ceva decât îl depărtează de Impărăţia Cerească.

Fraţilor, de multe ori Dumnezeu a strigat la noi, să ne abatem din căile pierzătoare ; ne-a făcut atenţi că e scurtă calea care duce la pieire şi nu cumva să ne gândim la bogăţia darului şi a lungei răbdări a Lui, care aşa de des şi într'atâtea chipuri ne îndeamnă spre întoarcere şi schimbarea vieţii şi să chemăm asupra noastră grozava Lui mânie. Să ne gândim bine, căci, dacă acum în vremea cuvenită şi în ziua când putem să ne mântuim, nu vom găti calea Domnului şi nu vom face drepte cărările lui, apoi mai târziu nu va mai fi loc pentru noi, de-a dreapta Sa. Amin,

Diac. V. H. Fussu

→ Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului“

Tâlcuirea Legilor

de **Artur Gorovei**

Despre vânzare

Vânzarea este un contract prin care persoana care se numeşte vânzător, se obligă să dea altei persoane care se numeşte cumpărător, proprietatea unui lucru, şi cumpărătorul se obligă să dea vânzătorului, în bani, preţul vânzării.

Ori şi ce lucru care există acuma, sau care va fi în viitor, se poate vinde. Pot vinde lui Ion calul meu dela trăsură, sau mânzul pe care-l va făta cutare iapă. In legi se spune că se poate vinde orice lucru care este în comerţ.

Dar sunt lucruri pe care nu le poate vinde ori şi cine. Asa : tutun, chibrituri, praf de puşcă, hârtie de ţigară, sare, poate vinde numai Statul, prin anumite persoane cari se numesc debitanţi ; doctoriile pot să le vândă numai spiţerii. Alte lucruri nu le poate vinde nimeni ; aşa, nu-i voe de vândut vânat pe vremea când vânătoarea este închisă, şi cine face un lucru ca acesta, este pedepsit.

Preţul cu care se vinde un lucru, trebue să fie hotărât de amândouă părţile, adică de vânzător şi de cumpărător, şi să se plătească în bani.

Oamenii cari nu ştiu legile, cred că o vânzare nu-i bună dacă nu se dă o arvună. Asta nu-i adevărat : dacă ai consimţit la o vânzare şi ai hotărât un preţ, vânzarea i tot aşa de temeinic făcută, ca şi cum ar fi numărat tot preţul, nu numai să fi dat o arvună.

Ori şi ce persoană capabilă poate să vândă şi să cumpere. Sunt însă şi persoane de acelea care nu pot vinde şi nu pot cumpăra. Femeea măritată nu şi poate vinde lucrurile de zestre ; epitropul nu poate cumpăra averea epitropisiţilor lui, primarii nu pot cumpăra avere de-a comunei, iar soţii nu-şi pot vinde unul altuia.

Vând lui Ion un cal. Eu, ca vânzător am mai multe obligaţii faţă de el.

Dacă i-am vândut calul şi a rămas ca să-l mai ţin la mine o săptămână, până ce va veni Ion să-l ia, eu sunt dator să i-l ţiu şi să îngrijesc de cal, până în ziua hotărâtă.

Calul pe care l-am vândut lui Ion, poate să aibă un cusur ascuns, pe care el nu l-a cunoscut şi eu nu i l-am spus. De aceste cususuri (în lege se zice : vicii) ascunse, eu răspund, şi Ion poate să-mi ceară daune, oprindu-şi calul.

Dar, pentru ca să răspund de aceste cususuri, ele trebue să fie ascunse, adică să nu le poţi vedea, precum ar fi o boală lăuntrică ; cususurile să aducă o vătămare lucrului, şi lucrul să fi avut aceste cususuri înainte de a se fi făcut vânzarea.

Vânzătorul garantează că cumpărătorul nu va fi turburat în proprietatea şi folosinţa lucrului vândut. Am o dugheană într'un sat, cu fel de fel de marfă, şi o vând lui Ion. Pentru ce cumpără Ion dugheană dela mine ? O cumpără ca să câştige măcar atâta cât câştigam şi eu. Dar dacă mă apuc şi deschid o dugheană, alăturea cu cea pe care am vândut-o lui Ion, şi-i fac concurenţă, eu trebue să răspund de daunele ce-i pricinuesc.

Dacă i-am vândut lui Ion un cal, pe care şi eu l-am cumpărat dela altul, fără să ştiu că-i de furat, şi stăpânul adevărat al calului îl ia înapoi dela Ion, eu trebue să-i plătesc lui Ion banii ce am primit dela el, pentru că eu răspund de paguba lui. In lege se spune că vânzătorul răspunde de evicţiune.

Se înţelege că şi eu am dreptul să chem la răspundere pe acel dela care am cumpărat calul, ca să mă despăgubească.

Cumpăratorul, de asemenea are obligaţia de a lua în primire lucrul ce a cumpărat şi de a plăti preţul ; iar când părţile nu s'au înţeles asupra acestui lucru, cumpărătorul face cheltuelile vânzării

Dacă cumpărătorul nu plăteşte preţul, vânzătorul are dreptul să şi ţie lucrul până ce va primi banii. In lege se spune că are dreptul de reţenţiune.

Pot să vând lui Ion un cal, cu condiţia că dacă peste două săptămâni nu îi voiu da banii, să-mi pot lua calul înapoi. Cu alte cuvinte pot să fac o vânzare cu drept de răscumpărare. Termenul de răscumpărare nu poate să fie mai lung de cinci ani.

Am a lua dela Ion o mie de lei, cu un înscris întărit în toată regula, dar am mare nevoe de bani, şi nu pot aştepta doi ani, până la termenul când trebue să primesc datoria. Se găseşte Vasile care se învoeşte cu mine să-i trec lui datoria, şi să-mi numere acuma banii, astfel ca el să fie creditorul lui Ion. Inţelegerea o facem cum putem, ori îmi dă toată mia de lei, ori mai puţin. In lege, această învoială de vânzare se numeşte cesiune ; se zice că am cesionat lui Vasile creanţa mea.

Pentru ca Ion să ştie că de acuma înainte Vasile este creditorul său, eu trebue să-i fac aceasta cunoscut, cu anumite forme, prin portărei, adică, să-i notific cesiunea.

Se poate întâmpla ca Ion să nu aibă cu ce-mi plăti banii, adică să fie insolvabil, şi Vasile să rămâe păgubaş. In asemenea împrejurare eu, care i-am vândut căruţa, nu răspund către Vasile de paguba ce o are, dacă nu neam învoit anume astfel ; dar şi atunci trebue să-l despăgubesc pe Vasile numai cu suma pe care am primit-o eu dela el.

Cineva poate să-şi vândă şi drepturile pe care le are într'o moştenire, sau orice alte drepturi.

Cel care vinde o creanţă sau un drept al său, se numeşte cedant, iar cel care cumpără, se numeşte cesionar.

RAVAŞE EDUCATIVE

Dragă Andrei,

Am stat mult la gânduri până să iau condeiul în mînă şi să 'şi scriu şi ţie, cum, scrisei şi soţiei tale ; am gîndit că poate reuşesc a pune între voi :

Pace şi bună învoire.

Tocmai când cugetam aşa, auzii, corul copiilor, plecaţi la colinde, şi ascultând tinerele şi gingaşele lor voci :

S'a născut Iisus,
Inţelept şi blând...

gândul meu să 'ntoarse înapoi cu 1928 de ani la 'nţeleptul şi blândul nostru mântuitor, care numai prin aceste două calităţi a câştigat Impărăţia Cerurilor şi'mi zisei : Dacă orice om ar fi, în orice minut, înarmat cu înţelepciune şi blândeţe, ce fericită ar fi omenirea asta !

Iuţeala, nechibzuinţa, uşurătatea şi nerăbdarea noastră la câte nenorociri, la câte cruzimi nu ne 'mpinge !...

* * *

Uite tu bunioară, cu iuţeala şi cu nechibzuinţa, la câte neplăceri ai avut şi vei avea, dragul meu, câte lucruri ai câştiga, dacă ai avea mai multă răbdare şi mai multă blândeţe.

Mă gândesc la ziua soţiei tale cât fusesi atunci de aspru şi de crud cu mama copilaşilor tăi !

Cum să poate tu : Cruce de voinic, să te înrăeşti într' atâta în cât să ne strici cheful la toţi ?

Eu mă mâhnii, ea plânse, copiii încetară joaca şi veselia lor şi s'alese praful de toate—la ziua asta, când puteai să 'neci amarul serviciului într'un pahar cu vin, lăsând p'altă dată răfuiala cu şefii tăi. Să fi aşezat, într'o glastră de flori, o rămurea cât de mică, zicând soţiei tale cu blândeţe : Azi doar atâta 'ţi pot da, draga mea, să trăeşti, la anul poate voi avea mai mult.

Nu ştii cu ce puţin se mulmeşte o femee şi ce amărâtă este când nu'i dai nici puţinul ce i se cuvine, stai morăcănos, eşti aspru cu ea, cu copii şi chiar cu slugile.

Frumos !...

*

Prea adevărat că şefii tăi, cum mi-ai spus, 'ţi făcuseră oarecari neajunsuri şi poate nu te 'nlesneai atuncea să vii din târg nici c'un cap de aţă, dar vorba blândă şi politeţea, nu costă nici un ban, de ce să faci economie până şi de ele ?

Educaţia ta oare îngădue aşa ceva ?

De greutăţile serviciului tău ce să ştie Ileana, dacă tu stai posomorât şi'nchis şi nu'i spui nici odată nimic ? Durerile împărtăşite sunt mai uşoare ; iar micile daruri întreţin prietenia. Sărbătorile sunt prilejuri de bucurii şi de uitarea necazurilor.

Tu eşti şeful familiei, tu va s'aduci în casă odată cu Naşterea Mântuitorului : Pacea şi bunăvoirea, altfel cum, vei petrece şi sărbătorile următoare. Tot ca atunci ?

Aflaşi de sigur că pe Ileana am dăscalit-o eu destul, în scrisoarea scrisă ei şi ţi-a plăcut la sigur spusele mele. Dar oare credeai că ţie, dragă Andrei, nu-ţi va veni rândul ?

Aşa e, nu retrag nici o iotă nici o certă din cele ce ţi spusei şi ştii de ce ? Pentru că'n mâna ta, stă cheia fericirei, întoarce-o cu dibăcie, nu forţa nimic, nu'ntinde prea mult coarda răbdării, că tu ştii că şi răbdarea are margini. Căsneşte-te a face din casa ta : Cuibul înţelegerii, că ai cu cine. Când nu ţi-a ascultat Ileana cuvântul ? Că a fost pretenţioasă şaştepta darul pe care tu nu i l'ai dat de ziua ei, cine strică ? De ce ascunzi de fovarăşa vieţei tale veniturile tale ? Desleagă-i băerile pungei şi vei vedea de Ileana nu'şi pune singură frâu pretenţiunelor ei absurde, când ştie câte cere casa şi copilaşii voştri.

Aide, întinde-ţi-vă mâinile faceţi ca : Pacea şi buna'nvoire să coboare între voi la sărbători şi mereu. C'aşa cere jugul căsniciei.

Cu bine

Baba-Visa

IN ŞCOALĂ

Ca martor ocular expun cele ce urmează :

Intr'una din zile, am avut ocazia de a vizita la şcoală pe un coleg învăţător, pe care cum s'a nimerit, l'am găsit în clasă, fiind ocupat cu elevii.

Nu după mult timp dela intrarea mea, soseşte şi un şcolar, care din cauze necunoscute de mine şi de învăţătorul respectiv, a întârziat dela clasă. Intră copilul şi zice : «Bună ziua» ! N'a apucat bine să sfârşească vorba şi vocea aspră şi zguduitoare a învăţătorului a răsunat : «Acuma se vine măgarule ? Am să-ţi trag câteva palme de ai să auzi câinii în Giurgiu ! Te-oi învăţa eu minte să mai întârzii !

Stăi la genunchi nerusinatule ! Copilul a executat întocmai cum i s'a ordonat. Lucruri de felul acesta se petrec zilnic în multe şcoale primare. Scene de acestea ce arată cea mai puţină experienţă didactică şi cea mai mare ignoranţă, ar trebui să se evite. Invăţătorul inteligent ar trebui să întâmpine pe copii cu altfel de vorbe mai blânde şi mai dulci şi să le cerceteze cauzele care l'a făcut să întârzie şi în modul acesta să le strecoare învăţăturile ce se cad, în asemenia cazuri. Din cele aflate de la copii va rămânea de multe ori surprins.

Procedee de aplicarea disciplinei în şcoală aşa cum am văzut de multe ori, fac ca copilul să urască şcoala ; iar pe învăţător îl privesc ca pe un om din ceata celor tirani şi barbari. Ceasurile petrecute la şcoală par veacuri şi din această cauză mulţi umblă fugari pe ogoare şi prin locuri ascunse. Iată de aici sila de a se duce la şcoală, preferînd mai bine libertatea.

Sfaturile fac mare bine. La vorbele dulci şi calde, sufletul copilului se deschide, asemenia bobocului de trandafir. Vorbele dulci şi anumite feluri de întâmpinare, clipe de bucurie copilărească, fac ca copilul să-şi simtă sufletul legat de şcoală şi de învăţător. Vorbele aspre, amenintările, scenele de bestialitate, fac ca frica copilului să se mărească, îi scade simţul îndrăznelii, sufletul lui se închide ca o poartă de cetate.

Este un proverb plin de înţelepciune :

«Unde-i dragoste puţină, lesne-i a găsi pricină».

Cine are dragoste pentru copii să ia aminte.

Gh. Patraşcu
Invăţător

Serbare şcolară

Pe scena Căminului cultural «Ungureni» jud. Botoşani sub conducerea harnicilor şi neobositilor învăţători soţi Aglaia şi Alexandru Moisiu în ziua de Duminică 23 cor, a avut loc a 21-a serbare şcolară, la care s'a reprezintat ireproşabil de către elevii claselor : I-a, II-a, III-a şi IV-a piesa într'un act ; In zile de sărbătoti de Pr. Petru Gh. Savin, succedându-se toate obiceiurile străbune din norodul Moldovii. Moş Ajunul, colindătorii, steaua mică (stelarii mici), steaua mare (stelarii mari), pluguşorul (urătorii mici), malanca, irozii capra, căluţul, buhaiul, harapnicul, plugul (flăcăul cu colacul), ursul şi semănătorii. S'a cântat numai din fluier. Acestea au constituit o mare minune pentru acest sat, în care o bună parte din aceste obiceiuri s'au stins.

La urmă au intrat pe scenă şi călindătorii şi urătorii şi capra şi căluţul şi malanca şi steaua şi toate, pentru ca sătenii localnici să vadă şi să simtă frumuseţea lor întrunite toate laolaltă ; iar la început D-l Eugen Neculau, preşedintele Căminului, a vorbit despre : «Crăciunul la diferite popoare», îndemnând ascultătorii să păstreze adevăratele noastre obiceiuri.

Sala a fost arhiplină stârnind admiraţia celor prezenţi cari au luat hotărârea ca pe viiitor aceste obiceiuri să le ţie, pentrucă sunt prea scumpe, prea frumoase.

Coresp.

Romanul Crăciunului

Despre romanul creştin Ben-Hur

Numele de Ben-Hur publicul nostru îl cunoaşte, fiindcă s'a dat în film de cinematograf şi în Bucureşti şi, pe cât ştim, şi în alte oraşe. Obârşia lui însă este în romanul cu acest nume, pe care l-a scris americanul Lewis Wallace, fost ambasador al Statelor-Unite la Constantinopol. Acest roman se găseşte azi tradus într'o mulţime de limbi, şi în româneşte, la Blaj.

Inceputul lui este însăşi povestirea foarte frumoasă a naşterii lui Hristos, cu toate amănuntele ei. In fruntea acestei povestiri, găsim venirea magilor la Ierusalim şi la Betleem.

Acest roman, ne-am apucat şi noi să-l traducem încă din anul 1904. Nu l-am isprăvit. Dar fiindcă părţile dela început se pot privi ca bucăţi de sine-stătătoare, ele se pot tipări şi despărţite. De aceia partea dela început, în care e vorba de călătoria magilor spre locul naşterii lui Iisus, am tipărit-o în Biblioteca pentru toţi, sub titlul «Craii dela Răsărit», cu o întroducere şi o scurtă arătare despre scriitorul povestirii. E o citire foarte potrivită pentru vremea Crăciunului şi îndemnăm pe cititori să şi-o dobândească, pentru a petrece câteva clipe plăcute în vremea sărbătorilor. Ceiace publicăm mai la vale în acest ziar este urmarea povestirii, de unde încetează partea magilor şi se deapănă firul povestirii mai departe.

Arhim. SCRIBAN

CAPITULUL I.

Au trecut 20 de ani dela lucrurile povestite în cartea I. *Valerius Gratus*, al patrulea cârmuitor împărătesc al Iudeei îşi începe cârmuirea traţiunea sa. In această scurgere de timp, Iudeia a suferit o mulţime de schimbări, mai cu seamă în starea politică. Irod cel Mare muri la un an după naşterea lui Hristos, şi muri aşa de ticălos, că lumea creştină cu tot dreptul crede că mânia lui D-zeu l-a răpus.

Ca toţi marii legiuitori care-şi cheltuesc viaţa spre a desăvârşi puterea pe care şi-au întemeiat-o, visa şi el după moştenitor cărora să le lase tronul şi coroana,—trăgea nădejde să fie întemeietorul unei dinastii.

Cu acest gând el rândui ca, după moartea lui domnia, să se împartă la cei trei fii ai săi : Antipa, Filip şi Arhelau, dintre care acest din urmă era adevăratul moştenitor, căci el trebuia să-i poarte titlul. Testamentul trebui să treacă pe sub ochii împăratului August care-i încuviinţă toate cele ce cuprindea, afară de titlul de rege lui Arhelau. Pe acesta nu trebuia să-l poarte decât după ce-şi va fi dovedit destoinicia şi supunerea. In schimb, fu numit «etnarh» şi ca atare fu lăsat să cârmuiască nouă ani, după care, din pricina cârmuirii proaste şi a neputinţei de a stăpâni pe supuşii răzvrătitor, care se înmulţeau şi se întăreau împrejurul lui, fu surghiunit în Galia.

Cezar nu se mulţămi numai cu răsturnarea lui Arhelau. El lovi poporul Ierusalimului într'un chip şi mai aspru, care-l atinse în mândria sa şi jigni simţirea înalţilor dregători ai templului. El prefăcu Iudeia în provincie romană şi o alătură la prefectura Siriei. Astfel, în loc de un rege care să cârmuiască cu strălucire regească, din palatul lăsat pe muntele Sionului de Irod, cetatea ajunse în mânile unui ofiţer de a doua mână, un funcţionar numit procurator, care stătea în legătură cu curtea din Roma prin Legatul Siriei cu scaunul în Antiohia.

Ca să facă rana şi mai dureroasă, procuratorul nu fu îngăduit să se aşeze în Ierusalim. Cezareia fu scaunul cârmuirii sale. Mai umilitor încă, mai sfâşietor, într'adins parcă, Samaria cea mai despreţuită din toată lumea. — Samaria fu unită cu Iudeia ca o parte a aceleiaşi provincii ! Ce ticăloşie nespusă îndurară habotnicii Separatişti sau Farisei, văzându-se loviţi cu cotul şi luaţi în râs în faţa procuratorului de către închinătorii din Garizim !

In această culme a nenorocirilor, o singură mângâiere mai rămase poporului căzut. Arhiereul stă încă în palatul lui Irod din piaţa târgului, păstrând astfel o închipuire de curte. Dar puterea sa nu e decât o umbră. Judecata era făcută de procurator, iar dreptatea era împărţită în numele Romei. Totuşi, pentru visătorii unei libertăţi viitoare, gândul că tot un Iudeu ţine locul întâi în Israil, întăreşte proorociile şi jurământul vechilor legături. Acesta era pentru dânşii semnul că Dumnezeu nu-i părăsise. Astfel ei trăiau cu nădejdea care le hrănea răbdarea şi-i ajuta să aştepte pe fiul lui Iuda care trebuia să domnească peste Israil.

De 80 de ani Iudeia era sub stăpânirea Romanilor, timp din destul pentru împăraţii din Roma ca să studieze toate aplecările poporului, de ajuns, cel puţin, pentru a vedea că Evreul, cu toată mândria lui, uşor putea fi cârmuit, dacă religiunea îi era lăsată în pace. Pornind de aci, procuratorii de mai nainte se feriseră de a lovi prin ceva obiceiurile lor religioase. Cel puţin întâia faptă a slujbei sale fu de a răsturna pe Ana din arhierie şi a pune în loc pe Ismail, fiul lui Fabus.

Ana, idolul taberii boierilor care-l ridicaseră la putere în înţelegere cu Roma, împotriva voinţei taberei separatiste sau populare, ştiuse să ţie liniştea în mijlocul unui popor apăsat, despoiat una după alta de bunurile şi privilegiile sale.

(Va urma)

75057

Vizita D-lui General N. Petala
la Călăraşi

Atenţia dată exclusiv Regimentului 23 Infanterie

Două zeci şi una Dec., zi însemnată pentru garnizoana oraşului Călăraşi, deoarece a avut fericirea să fie onorată cu vizita excepţională a D-lui General N. Petala care, mi se pare, pentru prima dată vizitează capitala judeţului Ialomiţa.

O zi de iarnă, geroasă ca multe altele, aţâţată de crivăţul aspru şi-a arătat zorile mai întâiu cenuşii, apoi alburii, lăsând lumina soarelui să se strecoare palidă prin atmosfera păcloasă...

E ora 11.30. Personalul Ciulniţa—Călăraşi trebuia să sosească.

D-l Colonel I. Pruşan, comandantul regimentului, pornise la gară, în întâmpinarea înaltului oaspete. Ce frământare în cazarmă!?...

Toţi umblau înfrigurați ca la apropierea unui eveniment de mare însemnătate. Ordine scurte, executări precise, toate se făceau într'o regularitate uimitoare.

Era ora 11.55, când D-l General însoţit de D-l Lt. Colonel Ştefan Ilie şi condus de Dl. Col. I. Pruşan comand. reg. şi al garnizoanei, îşi face apariţia în curtea regimentului. Se primeşte raportul dela Dl. Locotenent G. Ionescu, ofiţer de zi pe corp şi apoi trec spre pavilionul unde se adăposteşte «Casa ostăşească», scopul principal al vizitei domniei-sale.

Regimentele garnizoanei Călăraşi nu cad în zona de inspecţie a d-lui General N. Petala şi venirea în această garnizoană exclusiv pentru Reg. 23 Inf., denotă importanţa ce prezintă regimentul în ochii domniei-sale, mai ales prin modul de activare al educaţiei şi instrucţiei.

«Casa ostăşească», scopul principal al vizitei, a luat fiinţă mai mult din iniţiativa d-lui Lt. Colonel Paul Teodorescu actualmente transferat într'un regiment din capitală. Domnia-sa a depus nu numai munca desinteresată, dar chiar şi sufletul, ca să ducă la bun sfârşit opera începută şi sfârşitul a fost cât nu se poate mai frumos şi mai meritos.

După vizitarea «casei ostăşeşti», şcoalei ofiţerilor, reangajaţilor şi sergenţilor, despre care d-l Gen. a avut numai cuvinte de laudă, s'a dat o agapă în sala de conferinţe în onoarea înaltului vizitator şi la care au luat parte toţi ofiţerii corpului.

A toastat d-l General Petala. D-sa evocă amintirile unui trecut nu prea îndepărtat, trecut ce aminteşte de Reg. 23 Inf., căruia i-a cunoscut bravura în campania marelui răsboiu. Domnia-sa cristalizează sentimentele în vii mulţumiri aduse atât d-lui comand. al regimentului, — pildă vie şi demnă de imitat, — cât şi d-lor ofiţeri, ce se străduesc din prisos pentru a promova cât mai puternic şi mai temeinic instrucţia şi educaţia ostaşilor, conform prescripţiunilor regulamentare şi a instrucţiunilor directive.

Dl. Col. I. Pruşan răspunde înaltului oaspete, mulţumind din adâncul sufletului pentru vizita făcută regimentului domniei-sale şi pentru sentimentele ce încă le mat poartă despre regimentul 5 de linie No. 23. In tot timpul mesei a domnit o atmosferă plăcută, orchestra Jazz-band a regimentului distrând pe meseni... După câteva ore petrecute în mijlocul d-lor ofiţeri ai regimentului 23 In., d-l General se desparte ducând în sufletul d-sale mulţumiri reale de cele ce văzuse şi întreaga recunoştinţă a corpului ofiţeresc.

G. N. Ionescu—Balaciu

TUBERCULOZA
(BOALA SEACĂ—OFTICA)

de Colonel Dr. Dimitriu-Mamant

In numărul trecut s'a vorbit despre **«Ce este tuberculoza»** iar astăzi despre:

Cum ţucepe tuberculoza şi care este mersul ei?

In cele mai multe împrejurări şi după cum au arătat învăţaţii acum în urmă, oftica se ia în vârsta cea mai fragedă a copilăriei. — Sămânţa boalei încolţeşte, tocmai atunci când omul este mai plăpând, când este copil şi ea se găseşte în aer, purtată de praf, care pătrunde apoi în plămâni, mai ales prin răsuflare sau — deşi mai rar — se poate găsi şi în cele cu care ne hrănim, cum ar fi laptele muls dela vaci tuberculoase, sau alte lucruri de mâncare şi băuturi molipsite de gospodina bolnavă de oftică.

Odată ajunsă în om, sămânţa aceasta încolţeşte şi, încetul cu încetul, pe nesimţite, omul capătă «scrofule» pe la gât, când este copil, pentruca — mai târziu — ajuns flăcău, muncit peste măsură, prost hrănit şi trăit în murdărie,— după cum am mai spus — să înceapă a slăbi, a pierde pofta de mâncare, a tuşi în sec, mai ales dimineaţa. — Incetul cu încetul pierde şi puterea de muncă şi într'o bună zi, la joc, după băutură şi învârteală în praful cârciumii, flăcăul nostru se trezeşte că tuşeşte şi scuipă sânge.

Tusa cu sânge poate să fie atât de mare, încât să-l doboare dintr'o dată la pat, atunci capătă şi fierbinţeală şi peste noapte e plin de sudori. Tusea nu-l mai slăbeşte, iar pierderea puterilor e atât de mare încât abia mai poate vorbi şi... moare vorbind!

Aceasta este oftica «acută», adică cea grea şi grabnică, care vine cu paşi mari, repezi şi care omoară în timp scurt.

De cele mai multe ori, omul nici nu-şi dă bine seamă că e bolnav. Işi face boala mai mult pe picioare. Ii spune unul şi altul că a slăbit, că a prins a îngălbeni, iar el nu ştie ce are. — Tuşeşte rar, scuipă puţin sânge, totuşi vede bine că nu se simte sănătos, că nu are nici poftă de mâncare, nici de muncă. — Increzător în babe, aleargă la descântece, pe medic îl ocoleşte de obicei şi chiar dacă se duce la el, vrea să-l vindece cu o singură doctorie, cu toate că îşi duce boala pe picioare de luni de zile. Aceasta este forma numită «cronică» a ofticei, adică acea înceată care sapă pe 'ndelete, dar neîndoios, groapa bolnavului, ce se topeşte pe picioare, ca o lumânare! — Trebue să ştim însă bine că, dacă boala este luată dela început, şi dacă omul va fi bine îngrijit şi va urma cu sfinţenie, vreme îndelungată, sfaturile medicului, se poate tămădui!

Prin urmare dragii mei, de cum vedeţi că slăbiţi fără pricină şi tuşiţi cu sânge, daţi fuga la medic, pentrucă, numai atunci, el vă poate fi de folos.

In numărul viitor vom vorbi despre:

Cum se face molipsirea?

Citiţi şi răspândiţi

„Cultura Poporului“

Dulăii
— FABULĂ —

de: VASILE MILITARU

Odată un dulău voinic, — de unde, ştiva numai el, —
Furase, gata jupuit, un miel
Şt, cum era flămând dulăul, — de un veac cu maţele deşarte, —
A şi'nceput ospăţ în lege, — de păgubaş nu prea departe...

Dar nişte javre de căţei,
Din cei cu straiul răpănos,
Văzându-l, au venit şi ei,
Să 'i ceară, bieţii, câte un os...

Dulăul însă nu le-a dat, ci, mârâind cu gura toată,
Făcuse din căţei o roată:
Nici unul nu'i venea aproape, păzindu-şi pielea de pe trup,
Dar javrele lătrau la dânsul, ca şi când ar fi fost un lup!..

Dulăul nu s'a sinchisit... Lătratul îns' avu un dar:
Făcu pe păgubaş, îndată, să dea cu ochii de tâlhar,
Pe care l'a slălcit c'un par!..

De-atunci, dulăii totdeauna, când au aşa ospăţ sub labă,
Nu fac ca prostul din poveste, ci, — ca nişte dulăi de treabă, —
La toate javrele din preajmă, cu blană scumpă sau săracă,
Le dau câte-un ciolan, să tacă...

Ieri însă, doi căţei de stână, vorbiau, pe fundul unei văi:
« — Ah, ce bogată ne-ar fi ţara, — de n'am avea atâţi dulăi!..»

DIN TRECUTUL NOSTRU

MORMÂNTUL LUI LUCA ARBORE

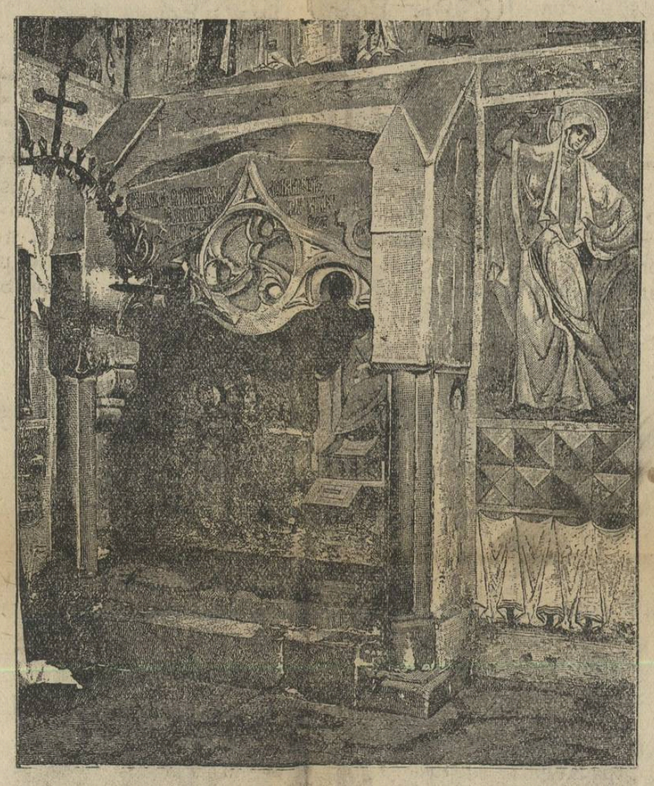

In icoana de faţă se vede mormântul Hatmanului Moldovei, Luca Arbore. El a trăit în timpul lui Ştefăniţă Vodă, nepotul de fiu al lui Ştefan cel Mare. Luca Arbore a ridicat pentru familia sa biserica Arbore din Bucovina, unde e şi îngropat. Hatmanul a fost învinovăţit că umbla să-l scoată din domnie pe Ştefăniţă-Vodă cel tiran, iar acesta a pus de i s'a tăiat capul dimpreună cu al celor doi fii ai lui.

ENERGII SUFLETEŞTI

de Constantin Mureşanu

PASCAL (1623—1662)

Datorită sufletului său minunat înzestrat, cum şi unei educaţiuni metodice, — la 20 de ani, tânărul Blaise stă în fruntea marilor savanţi şi descoperitori ai timpului. Suntem în veacul al şaptesprezecelea, vreme de aur din cultura franceză. Pascal nu se opreşte la cuceriri generale în ştiinţile fizice şi matematice. Problemele filozofice în general, şi tragedia omului în special, acestea îi cuprind sufletul, Observă ca nimeni altul până la el, condiţia omenească, dureroasă până la disperare, — soarta noastră a tuturora. Care-i poziţia noastră? Ne răspunde mai adânc decât în Faust, precursorul lui Goethe: «Suntem un punct neînsemnat în sfârşitul spaţiului, o clipă în vremea eternă». Şi totuşi trăim aşa de ticălos viaţa atâta de efemeră; vieţuim ca robii unor convenţii sociale lipsite de raţiune, înşelaţi fiind de simţurile noastre, de imaginaţie şi mai de toată firea aşa de înşelătoare. In esenţă, suntem viermi imbecili umflaţi de vanităţi blestemate... Pascal întrupează însăşi conştiinţa tragediei omului... Puţini au plâns şi s'au cutremurat atâta pentru nemernicia noastră. Dar, nu rămâne în negaţie, ci ca un Prometeu al vremurilor moderne, caută taina mântuirei omului... şi o află în credinţa creştină, mântuirea noastră.

«Ascultaţi pe Dumnezeu», iată calea fericirii. Drumul spre «Impărăţia cerului» trece prin milă de oameni, acţiuni pentru alţii, fapte creştine. Şi iată minunea: prin credinţă omul, viermele imbecil al pământului, ajunge depozitarul adevărului, Marele geniu ştiinţific a fost în scurta lui viaţă chinuit de grele suferinţi: un martir. A început totuşi o lucrare uriaşă, despre religiunea creştină, marele ideal. La 39 de ani trece în lumea dreptilor. Va rămâne ca un prieten al omului, al ştiinţii şi mai presus de toate un profet al idealului spiritual, un mustrător al păcatelor omeneşti; a vrut cu toate puterile să ne îndrumeze de-a «Dreapta Tatălui», singura cale de izbăvire. Din scrierile lui Pascal, unele ajunse populare sub formă de: «Cugetări», am ales câteva idei, cu gândul că vor folosi celor cari caută hrană sufletească.

Cugetări alese

Nu trebue să spunem despre un om, nici că-i «matematician», nici că-i «orator», ci, că-i «om cumsecade». Aceasta-i calitatea universală care-i place.

Toată demnitatea noastră constă în gândire. Să ne silim deci să gândim bine: iată începutul moralei.

ss

Nu pot înţelege un om fără gândire: ar fi o piatră sau o brută.

ss

Ii învăţăm pe oameni de toate; numai aceasta nu: ca să fie cinstiţi.

ss

Trebue să ne cunoaştem pe noi înşine: chiar dacă aceasta nu ne-ar conduce la găsirea adevărului, cel puţin ne va servi la ordonarea vieţii, şi nimic nu e mai drept decât acest lucru.

ss

Găsim totdeauna obscură chestiunea pe care vrem s'o dovedim, şi limpede aceia care serveşte drept probă.

ss

A plânge pe cei nenorociţi nu-i contra celor nepermise. Din potrivă: e o afacere să dai probe de omenie, să-ţi faci reputaţiei de filantrop, fără a da nimic.

ss

Nimic nu-i mai insuportabil pentru om decât să fie în repaos complect.

INFORMAŢII

Din Ţară

Congrese culturale.—Indată după zilele Crăciunului, s'a ţinut congresul Asociaţiunii Invăţătorilor de peste munţi în Cluj şi al profesorilor de pedagogie în Bucureşti. La cel dintâi, d. Traian Şuten a spus că, după războiu, trei probleme sunt de dezlegat la noi: descătuşarea politică, economică şi culturală. Intâia a fost deslegată prin legea votului universal; a doua prin împroprietărirea ţăranilor, iar a treia încă aşteaptă. Ea trebuie să fie grija de frunte a Ministerului Şcoalelor, a Societăţilor de cultură, a Universităţilor şi a tuturor oamenilor de bine, din toate păturile sociale, precum: preoţi învăţători şi tot felul de slujbaşi. Inălţarea poporului prin învăţătură o cer şi felurite ziare şi alte tipărituri.

Deşi problema culturii stă de 10 ani pe tabela discuţiilor, totuşi ce se face până acum nu e ceva de temelie.

Conferinţele culturale nu sunt adeseori decât nişte farse, iar satele noastre stau pe loc. Nu sunt stări mai bune nici la oraşe, ai căror locuitori sunt cu moravuri scăzute şi cu simţul demnităţii naţionale prea puţin desvoltat. Aceasta din două cauze: 1. Nu există criterii în alegerea persoanelor, când e vorba de propagandiştii culturali. Nepriceperea nu poate produce decât anarhie şi demagogie, iar conştiinţa naţională n'o poate deştepta cel ce singur n'o are. 2. Lipsa unui normativ de lucrare uniform. Conferinţele se paralizează una pe alta; totul e numai de faţadă.

In ce priveşte al doilea congres, deschis la 28 Dec. 1927 la Casa Şcoalelor. S'a vorbit despre educaţiunea morală, ridicată de d. P. Ghiţescu directorul învăţământului primar. Au luat cuvântul la aceasta: d-na Costin şi d-nii Băncilă, Teodosiu, Em. Paladi şi alţii, D. Teodosiu a citit un raport cu privire la educaţiunea sexuală în şcoala secundară. In aceiaşi chestiune a vorbit şi d. Băncilă. Domnia sa s'a ridicat împotriva scrierilor rele şi aţâţătoare şi a cerut ca luminarea sexuală s'o facă profesorul de pedagogie, nu medicul.

ss

La Uzhoro, în Carpaţii Maramureşeni se găseşte o şcoală pentru copii de ţigani. In ea se învaţă cele patru socoteli din aritmetică şi vioara. La terminarea şcolii fiecărui absolvent i se dă câte un instrument muzical.

ss

Primejdia avorturilor.— De mult se scrie că, în Ţara Românească, avorturile au ajuns o mare primejdie. Cu prilejul descoperirii unor astfel de fapte în Galaţi, ziarul Galaţii Noi din Galaţi (30 Noemv. 1928) scrie:

«Mania avorturilor, am spune moda avorturilor, a ajuns foarte departe. Le practicau, de obicei, moaşele empirice, babele ştiuitoare de toate, iar azi le practică medicii pe o scară foarte întinsă — cu câteva excepţii — alţii făcîndu şi chiar o specialitate din ele. In afară de medicii, din cari unii şi au inaugurat chiar cariera cu cazuri fatale, mai practică avorturi anumite moaşe, dintre cari unele au ajuns în faţa justiţiei, altele au scăpat de codul penal, pe care l'au ocolit cu adevărată măestrie, sau prin culpabilă protecţie».

ss

Bugetul Ministerului Agriculturii, se prezintă cu un plus de 220 milioane, peste cifra anului trecut, prevăzându-se unele îmbunătăţiri la capitolul şcolilor de Agricultură şi al fermelor, cărora li se dă o îndrumare comercială.

Apoi se mai prevăd, fonduri necesare pentru salarizarea corpului agronomic în aceleaş condiţiuni cu corpul tehnic al inginerilor.

Bugetul Ministerului Cultelor şi Artelor s'a aprobat pe anul 1929. Bugetul se prezintă cu un plus de 47 milioane 902 mii, 941 lei.

Deci anul trecut am avut un buget întreg de 1.295,976.000 lei; iar anul acesta 1929 avem: 1343.878.941 lei. Diferenţa ar fi de 47.902.941 lei, provenit din sporul de 20 la sută, acordat personalului pe 1929.

ss

Iarăşi otrăvurile. — Zilele trecute distribuitorii vinului falşificat cu alcool metilic au făcut noi victime.

De data aceasta şi-au găsit moartea patru bărbaţi şi o femee în Bucureşti.

Vedeţi dar, unde duce patima alcoolului!

ss

Casierul principal al băncii Chrissoveloni din Galaţi, Nicu Tamvachîs a dispărut în ziua de 24—25 Decemvrie, cu suma de lei patru milioane şi jumătate. Se crede că ar fi fugit în străinătate.

ss

S'a hotărât ca Congresul Invalizilor, văduvelor şi orfanilor de război, din toate gradele, să se ţină la Bucureşti, în ziua de 24 Ianuarie 1929.

ss

Revista Ţara Noastră», care eşea la lumină de 9 ani peste munţi, sub cârmuirea d-lui Octavian Goga, şi-a încetat apariţia. Zice că pentru a se găti să iasă ca ziar.

Să dea Dumnezeu, căci un organ românesc mai puţin e o pagubă.

ss

Joi 3 Ianuarie s'a deschis primul Congres de reorganizare al Cercetăşiei Române în prezenţa A. S. R. Principelui Nicolae, Inalt Regent, Generalului Ion Manolescu, Gh. D. Mugur, Nedelcu etc.

Scopul susnumitului congres este pregătirea fizică a tinerilor români.

ss

Bugetul Ministerului Şcoalelor se prezintă cu o reducere de 70 milioane, 896 mii 784 lei, faţă de anul 1928.

Anul trecut având suma de lei 4.912.012.009; iar pe anul început 1929 este un buget de 4.842.115.225 lei; prin urmare cu reducerea de mai sus.

O altă hotărâre ar fi, că se anunţă concentrarea şcoalelor normale din 2—3 judeţe într'una bine organizată, iar în locul lor vor fi înfiinţate şcoale profesionale.

NIMANUI

pentru sfintele sărbători să nu i lipsească din casă, frumoasa şi minunata carte

CRAII DE LA RASARIT

de Arhim. Scriban, ce se găseşte la toate librăriile din ţară. Din Biblioteca «PENTRU TOŢI».

Preţul 6 Lei

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Tipografia „CORPULUI DE JANDARMI“, Bucureşti.

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA No. 16. | BUCUREȘTI 13 IANUARIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16 | ANUL IX, Nr. 261. Apare în fiecare Duminică

Alte ploconeli în fața străinătății

In articolul trecut din locul acesta, am stat de vorbă cu cititorii, despre ciudățenia care s'a numit «concursul de frumusețe» și care iar a mai pus în mișcare ușurătatea din naștere și copilăria celor mulți. Dar nu este isprava aceasta singura cu care ne plecăm de mijloc cu sfiiciune în fața străinătății. Am primit încă și altele. Una din ele cu cîțiva ani mai veche decît concursul de frumuseță și unele ziare au și început a scrie împotriva lor. Dar năvala obiceiurilor de peste graniță e așa de mare, că glasurile unor ziare nu se bagă-în-seamă, cu atît mai mult, cu cît aceleași ziare, pe de o parte tipăresc un articol împotriva cutărui nărav primit de peste graniță, iar apoi tot ele dau largi dări de seamă despre desfășurarea noilor apucături. Tipărind știri amănunțite despre acestea, se face și propagandă pentru ele.

Nu e mult de cînd d. MIHAIL NEGRU dela «Universul», într'un articolaș de pe pagina întîia, scria cu mare dreptate despre boala ghiontirii cu boxul, cași cum Romînul n'ar ști de mult să dea cu parul în cap și cași cum ar mai fi nevoie să-l înveți acum să te lovească cu pumnul ferecat.

Este năravul acesta prin America. Dar ce zor era să-l primim noi? Iată însă că, de cîțiva ani, se face zarvă pentru pătrunderea acestei apucături între noi și, de o bucată de vreme, a și pătruns. Vezi date la ziare trupurile dezbrăcate ale tinerilor care învață să-ți rupă fălcile și pe de o parte ziarele zic că fac cultură morală, iar pe de alta stîrnesc mișcare în folosul unor asemenea năravuri străine, care nu au nimic a face nici cu cultura, nici cu morala, nici cu naționalismul. Căci de va fi vorba pe bătaie, știe Romînul să se bată și fără pumnul ferecat. Pocnește el prea bine cu orice ciotcă pe care o găsi o la îndemînă. Dovadă sunt atîtea bătăi de care citești la ziar și în care vezi că oamenii s'au putut bate și fără a-și mai trînti degetele în belciuge.

Dar iată că acuma s'a croit o tabără întreagă de oameni care se țin numai de aceasta. Unii scriu despre tot ce se face cu acest soi de luare în pumni, umplu coloane întregi la ziar, într'o limbă cu o mulțime de cuvinte pe care nici nu le poți înțelege; iar pe de altă parte a eșit la lumină însăși tabăra boxagiilor, adică a celor ce strîmbă fălcile și sucesc gîturile și-ți zdrelesc cărnurile și-ți frîng oasele, prin pumnul lor țintuit.

Ce înseamnă aceasta? Inseamnă că, dacă în țara aceasta erau pînă azi atîția care mîncau și se îmbrăcau, fără să rodească nimic, acum a mai răsărit și această tabără de slujitori ai pumnului, care nu vor face decît atîta, deci care vor trăi din meșteșugul de a lovi cu ghiontul sau de a învăța și pe alții să facă așa. Dar ca să ai o întreagă tagmă de oameni care de mîncat mănîncă și se îmbracă, și apoi să ai un întreg șir de cheltueli pentru tot ce privește frigurile și zbănțuielile boxărești, înseamnă să scumpești viața.

Aici ajungi cu înmulțirea unui soi de slujbe, care rontăiesc hrana muncită de alții, iar ei nu dau în schimb decît mușterii pentru spitale prin fălcile rupte, prin mutrele învinețite, prin membrele schilodite.

Și după astfel de roade, pe acești slujbași de modă nouă, ajunși dela dracu 'n praznic și 'n țara noastră, îi mai vezi și țanțoși, scriind cu rățoială la ziare despre isprăvile lor, ca-și cum biata lume ar avea nevoie de pumnii lor!

In art. pomenit din «Universul», d. Negru arăta că lumea noastră nu se arată prea încîntată de această marfă nouă de peste graniță, că ne-a venit cutare boxagiu vestit și încăperea, în care avea să rupă fălcile protivnicului său, era goală. Noi ne-am bucurat de o asemenea știre, dar zicem că tot se găsesc la noi destui gurăcască pentru astfel de treburi și dacă n'au fost în cutare împrejurare, se găsesc în altele și, la urma urmei, chiar dacă nu găsesc răsunet în marea mulțime, dar tot se dă o rea îndrumare tineretului și-l atîță pentru apucături sălbatece și plăsmuiește în lumea noastră o ceată de oameni care atîta fac și deci au să caute să tot stîrnească lumea spre boxărie.

De aceia atît cît s'a scris împotriva acestei molime, bine s'a scris, dar a fost prea puțin. Cel întîi scriitor din rîndurile căruia a picurat scîrba împotriva noilor apucături de acest soi și altele la fel, care se altoiesc tineretului, a fost d. NICHIFOR CRAINIC. Rare ori am mai citit apoi rînduri scurte, arătînd primejdiile acestei boale, pînă la vremea aceasta din urmă, cînd am avut plăcerea de a citi articolul d lui Negru, și apoi alt articol, al d-lui ION MARINCU în «Curentul» (17 Noemvrie 1928). Dar n'au trecut decît puține zile și în acelaș ziar, s'au putut citi amănunțite dări de seamă și apoi și rînduri de multă slăvire adusă boxăriei. Deci puținele articole protivnice acestei molime sunt înăbușite în aceleași ziare prin mulțimea celor de slăvire. De aceia noi credem că condeiele care s'au mișcat arătînd scîrba pe care trebuie să ne-o toarne în suflet noua apucătură a lovirii cu pumnul ghintuit sunt datoare să facă aceasta mai des, pentru a face obștia noastră să simtă așa cum trebuie și să înțeleagă cum se cuvine. Iar noi, pînă atunci, socotim de bine să nu lăsăm să treacă uitate în niște rînduri de seamă, ca cele scrise de d. Ion Marincu, ci să le lăsăm să urmeze aici, fiindcă cuprind arătarea vie a grelelor vătămări pe care boxăria le aduce. Sub numele de «Masacre sportive», iată deci ce citim din condeiul său:

«Se zice de obicei că foot-ball-ul nu este joc pentru domnișoare, ci pentru oameni puternici și bine legați.

Se spune acest lucru, pentru a scuza jocul dur, utilizat de regulă în partidele de campionat, iar dela un timp chiar în cele amicale.

Matchurile disputate în ultimul timp în urbea noastră, cu osebire la categoriile inferioare, au adoptat o nuanță care departe de a fi al unui joc pentru domnișoare, denotă o concentrare în sport a tuturor instinctelor bestiale, de cari dispun cu prisosință mulți jucători.

A devenit regulă generală înlocuirea calităților technice prin lovirea adversarului și jocul «la om».

Intr'un match de cat. II, jucat în primăvara anului curent, un echipier a lovit pe un adversar, rupîndu-i piciorul în așa mod, încît șase luni de tratament în spital nu i-au fost îndeajuns, spre a se înzdreveni.

Acum două săptămîni, cu ocazia matchului de campionat cat. II. Turda — C. F. R, jucătorul Viziru (Turda) a fost grav lovit de un echipier celerist, încît a trebuit să fie internat în spital unde se află și acum.

Lovitura a fost premeditată și aplicată în timp ce arbitrul nu era atent.

După o săptămînă numai, aceeaș echipă cunoscută pentru jocul animalic pe care-l practică, la matchul cu Apolon, a rănit doi echipieri adversari din cari unul se află în spital.

Faptele dovedesc că avem în față un sistem care tinde să prindă rădăcini în regiunea noastră, din cauză că nu s'au luat și nu se iau măsurile impuse de împrejurări.

Căci nu s'ar fi ajuns la masacrele cari se petrec astăzi pe terenele de sport din bunăvoința unora și animalismul altora, dacă autoritatea își făcea datoria.

Cînd jucătorului Grozăvescu i-a fost rupt piciorul, nu s'a luat nici o sancțiune contra autorului.

Cînd o parte din echipierii clubului C. F. R., au fost pedepsiți pentru joc brutal după matchul cu Colțea, suspendarea n'a durat nici două zile fiind ridicată fără motiv.

Deasemenea nu s'au luat măsuri contra susținătorilor de cluburi cari îndeamnă jucătorii la bestialitate.

In acest timp jucătorii din clubul C. F. R. își fac un titlu de glorie din faptul că au trimes adversari cu «Salvarea» la spital.

Măcelarii sportivi sunt în plin exercițiu al funcțiunei lor sîngeroase și dezonorante.

Nu așteptăm mai mult dela oameni lipsiți de scrupul, cari își transformă picioarele destinate jocului de foot-ball, în unelte de măcelărire a adversarilor.

Ne întrebăm cu durere însă, ce au de gînd conducătorii cluburilor cari adăpostesc brute sportive și mai cu seamă oficialii de cari sunt pline terenurile de sport?»

Socotim că rîndurile acestea sunt pline de învățătură și că cititorii ne vor fi mulțămitori că nu le am lăsat să se piardă, ci le-am pus sub ochii lor, pentruca să aibă înainte înșeși faptele care vorbesc ceva mai tare decît vorbele.

Arhim. SCRIBAN

Cugetări

Ce-i omul în natură? Un neant față cu infinitul, un tot față cu neantul. O mijlocie între mic și tot.

~

Poporul crede că nobletea este o măreție reală, și consideră pe cei nobili ca și cum ar fi de o altă natură ca ceilalți.

~

Poporul raționează de obiceiu așa: un lucru e posibil, deci există.

~

Sunt trei mijloace de a crede: rațiunea, obiceiul și inspirația.

Pascal

DIN TRECUTUL NOSTRU

IEREMIA MOVILĂ

Chipul acesta ne arată pe Domnul Moldovei, Ieremia Movilă, (pe la anul 1600), după cum este înfățișat pe covorul de pe mormîntul său dela Mînăstirea Sucevița, ridicată de fratele său episcopul Gheorghe Movilă.

Leul și Măgarul

— FABULĂ —

de: VASILE MILITARU

Un leu care pe vremuri fusese Împărat,
Insă pe care soarta apoi l-a detronat,
Intrase, — pe cît spune un mare cronicar, —
In slujbă la măgar.

Făcînd aceasta leul nevolnic și bătrîn,
Crezuse că măgarul, ilustrul său stăpîn,
Va ține socoteală, în vremi cine-a fost leul
Și — o să 'i respecte **eul,** *—*
Cu-atît mai mult că 'n vremea cînd leul sta pe Tron,
Măgarul îi fusese curtean iubit, cocon . . .

E drept că din spre partea mîncării, n'avea grai
Să mulțumească, leul: trăia, mă rog, ca'n rai,
Căci la măgar acasă, — nu mai le 'nșir pe-anume,
Dar se găseau tot felul de bunătăți din lume
Și dintre toate astea, nimic nu stă sub chee,
Ba liber era leul, banchete chiar să dee,
Dar... uite, vezi, în toate pe lume e un «dar»
Și leul nu odată plîngea un plîns amar,
Căci urechiatul nostru, parcă într'adins, mereu,
Cînd îi era pe lume mai drag bietului leu,
Ii poruncea, cu vorbe rostite plin și rar,
Cu ifos de măgar:
Ba să 'i aducă ceașca de mazagram cu pai,
Ba vînt să 'i facă 'ntr'una c' un mare evantai,
Ba îi cerea, — și leul simțea o mare greață, —
Să-l spele pe picioare în orice dimineață . . .

A suferit sărmanul de leu o lună 'ntreagă,
Dar într'o zi cu soare,
Pe cînd măgarul nostru era la vînătoare, —
Își strînse într'o desagă
Avutul bietul leu
Și, părăsind belșugul, s'a dus cu Dumnezeu . . .

Eșind însă pe poartă, l-a întrebat un cîine:
— Cum, leule, se poate să fugi tu de-așa pîine?!
Ce vei mînca, sărmane, cu 'ncepere de mîine?

— Heeei, măi Grivei, — răspunse oftînd fugarul meu, —
Cînd te-ai trezit pe lume așa cum sînt eu,
LEU, —
Fost împărat pe vremuri și mare ghinărar, —
Preferi un trai amar,
Preferi să mori de joame sau să mănînci frunzar,
Dar slugă umilită nu poți fi la măgar! . . .

VREMURI DE AUR

Privind trecutul neamului nostru asupra vieții și obiceiurilor de odinioară, simți ușor cum sufletul se înalță a mândrie și admirație. Unde se mai pomenesc acele zile liniștite și frumoase? Lupta și grijile de acum pentru averi mari și fără muncă cinstită a stricat buna rânduială, iar noile obiceiuri și reguli cu totul străine de firea românului neaoș, stinge pe zi ce timpul trece, tot mai mult tezaurul comorii obiceiurilor din străbuni. Pe atunci flăcăii erau spătoși, voinici și veseli ca brazii. Acum din pricina multor patimi vătămătoare, puterea ne e slăbită și vieața mai scurtă.

Răsărea soarele cu toată binecuvântarea și frumusețea razelor pe mândrele haine ce azi din păcatele nechibzuinții ori a lenei, se văd numai stofe și stămburi străine. Aceste putregaiuri de rea calitate necinstesc trupul nostru în fața ițarilor albi ca crinii, bunda cu flori, iea cu fluturi argintii și aurii, deoarece aceste lucruri măestrit lucrate sunt ale noastre și ele ne fac cinste și vază în fața altor popoare, care ne-au socotit feții și zânele din basme.

Femeile și fetele nu mai țes în răsboi modelele mândre de odinioară, ci de cum se luminează și până'n seară le găsești la cumătra, madam Georgeta (Gherghina) sau Jeni, vorbește pe cutare vecin de rău, plănuesc ce rochii sau pantofi cu tocul de o șchioapă și-ar mai face.

Glumele, poveștile, doinele, ghicitorile și torsul în serile cu mândră lună s'au împuținat simțitor, iar în locul acestor clipe de răgaz, folos și înălțare sufletească, s'au ivit petrecerile de noapte-zise — baluri sau serate.

Pe vremuri moșnegii stăteau în mijlocul tineretului atât la fapte cât și la petreceri, acum acești buni și pricepuți îndrumători, ne lipsesc, deoarece născocirile ciudate și patimile de tot soiul nu se potrivesc firii lor și iată dece suntem lăsați în voia soartei, în mâna curentelor moderne, în mâna deprinderilor ucigătoare, ce nu ajut sau contribuesc cu ceva la o vieață mai frumoasă, mai cinstită.

Doamne! unde se mai aude cântecul fermecător al naiului, buciumului și cimpoiului?

Unde se mai pomenesc horele, brâurile, polcile?

S'au schimbat timpurile, s'au schimbat și obiceiurile. Altă dată bisericile noastre erau pline de credincioși, iar astăzi sânt aproape goale.

Obiceiurile noastre dela Crăciun aproape au dispărut cu totul. Capra, irozii, vasâlca, buhaiul aproape nu se mai văd.

Ar trebui o întoarcere la vechiile și cinstitele obiceiuri din trecut, căci acestea sânt cele mai de folos și cele mai scumpe moșteniri din moși strămoși.

Atunci, cu drept cuvânt vom putea spune că trăim vremuri de aur, mai ales că avem o țară mărită, mândră și frumoasă.

Să mai sperăm noi în asemenea timpuri?

X.

75057

INSEMNARI DUMINICALE

SĂRBĂTORI DE ODINIOARĂ

Sărbătorile îmi apar de atunci, într'o lumină albă, rece şi orbitoare.

Unde mergeam ?

Copilaria a îngropat această amintire, şi n a ramas decât sensaţia de alb, de soare glacial şi nefireasca puritate, care prefăcuse pentru o singură zi, urâţenia posomorâtă a planetei, într'o stea ninsă înălţându-se sclipitor spre ceruri. Din altă planetă, văzut pământul, va fi părut atunci mai alb şi mai diamantic ca întotdeauna. Bărboşii astronomi cu ochelari, din Marte, privindu ne prin lunetele lor, se vor fi întors să însemne în catastife, convingerea că într'o asemenea limpezime de cleştar aborigenii planetei Terra trăesc desigur o existenţă paradisiacă şi ideală : nu se urăsc, nu ştiu ce e foamea, invidia, răsbunarea şi n'au piese căzute la Naţional.

Iar în candoarea lor de bătrâni cărturari, vor fi regretat că nu s'au născut într'o asemenea îndepărtată colonie solară, căci sigur şi Martienii ca orice vietate a lumii, cred că fericirea există numai acolo unde e inaccesibilă.

Eu eram fericit şi n'aşi fi dat locul meu din sanie, pentru cea mai fantastică expediţie interastrală în toate stelele câte au fost şi câte sînt. Infaşurat în blană de lup, respiram cu nesaţ mirosul iernei, care era mirosul de păr al sălbătăciunei. Clinchenetul de metal al clopoţeilor se risipea cristalin, răspundea de departe ca un glas al unei alte sănii, pierduta undeva, în alba nemărginire. Copitele cailor sunau mat, tălpile săniilor lunecau ca un fâşâit abia auzit şi catifelat. Totul era ca într'un vis alb. Iar de sus, din albastrul rece, câte o steluţă singuratică de fulg, plutea aerian şi n aş fi putut spune dacă fulgul cădea pe pământ sau se înălţa absorbit de infinit. Sania, caii, mâna mişcată apăsau mai uşor decât altă dată, ca în acele visuri când trupurile scăpate de robia gravităţii se ridică la cer, fără aripi.

Am trecut printr'o vastă şi feerică pădure de brad.

De ce mintea-mi copilărească, plăsmui îndată o pădure minune ? O pădure imensă de pomi de Crăciun...

Ninsoarea pusese pe cetina verde o podoabă festivă, sub care întunecarea acelor verzi, părea artificială, ca verdele unui fruct păstrat în zahăr. O creangă îşi destinde la trecerea noastră arcul încordat de zăpadă, pala de ninsoare cădea fără sgomot şi eliberată, ramura se întorcea să şoptească ceva vecinei. (Da. Atunci credeam că o ramură poate şopti ceva tainic altei ramuri, şi că multele vietăţi ale pământului ca şi lucrurile cele mai familiare din casă, aveau un grai al lor, secret şi nepătruns de oamenii blestemaţi şi răi).

Atunci eram sigur că odată cu noaptea, în pădurea de basm, zânele iernii se vor apropia în hainele lor albe, cu beteală şi mărgăritare, să aprindă în fiecare brad de pe marginea şoselii, nenumărate lumânărele de ceară albastră şi trandafirie şi violetă, pentru copiii săraci şi morţi, pentru acei care plecaţi pretimpuriu din viaţă, acolo sus sunt îngeri cu aripi mătăsoase şi cu ochii care nu nu mai plâng.

Atunci, aş fi dorit să înoptăm în pădurea de brad, pentru a zări minunea steluţelor aprinse, pentru a i spune ceva, la ureche lui Moş Crăciun când va porni spre sate şi târguri, cu povara lui de daruri şi cu asinul, care cu o cruce sură pe spate şi cuminte, dă din urechi când îţi aude glasul fiindcă înţelege, ar putea să-ţi răspundă şi tace, numai fiindcă tu nu eşti copilul ales şi vrăjit, căruia ursitoarele să-i fi pus în scăldătoare, trei fire de iarbă descântată.

Iar când pădurea ninsă a rămas în urmă, cu cât neastâmpăr mă răsuceam în urmă s'o mai văd peste umăr, topindu-se albăstrie în albul fără hotar !..

Da acum îmi aduc aminte bine, Ştiu acum unde mergeam înfăşurat în blana cu miros de lup, cu sprintena cântare a clopoţeilor în urechi. Mă aşteptau, la capătul drumului, un pom de Crăciun... şi cărţile cu chipuri, şi podoabele poleite, şi alţi copii cu nasurile cât un bumb şi şi cu mâinile îngheţate de bătaia cu bulgări.

Lumina era neasemănată, întinderile sclipeau de fulgi, cerul era foarte albastru şi drumul, ce nesfârşit era drumul,—iar ochii, cum mai căutau ochii, să desluşească pâcla albastră viorie a pădurei vrăjite cu pomi de Crăciun !

*

Dar am trecut anul acesta prin pădurea de basm.

Cu ochii de acum.

Nu mai era decât o simplă dumbravă în care a intrat securea, iar drumul era şi de astă dată, fără sfârşit, dar era fără sfârşt, fiindcă acum vedeam spărturile şanţurilor desfundate, fiindcă ochii mei nu mai ştiau să descopere nici o frumuseţe, fiindcă cerul era posomorât, nori grei se despleteau în crengi şi crivăţul şuera a pustiu şi a moarte.

Cei din sania de odinioară nu mai sunt. Putreziciune şi sfârşit a potopit peste toate.

In ochii copiilor cari întindeau pumnii roşii spre podoabele pomului cu stele de aur, am văzut o lume pe care n'o mai înţeleg, o bucurie care mi este streină şi uitată ; iar privirea mea a atins bucuria copiilor îngheţând-o, ca o privire de strigoiu.

Copacii îmi taiau drumul cu braţe negre.

Un stol de corbi croncănii sburând ca funinginea unui incendiu, stins dintr'o parte în altă parte.

Iar ninsoarea e acum atât de posomorâtă ; ninsoare de cenuşă peste pustiu !

Cezar Petrescu

MISERERE, DOMINE.

O Crist, mi-aduc la tine obosit
Şi sângerat adânc de-atâtea rele,
Tremurătorul suflet părăsit
In negurile desnădejdii mele.

In veci dorind şi'n veci nemulţumit,
M-au amânat mereu tot mai departe,
Cărările pe unde m-au momit
Ispitele iluziei deşarte.

O dulce Crist, şi cum s'ar reflecta
Un crin de-argint pe-a apei unduiere,
Apleacă luminoasă faţa ta
Pe-a sufletului meu nemângâiere.

Şi 'nalţă iar din tristul meu pustiu
Speranţele şi avânturile sfinte
Cum se ridică 'n cerul azuriu
Un stol de porumbei de pe morminte.

Nichifor Crainic

SIMPTOM IMBUCURĂTOR

Vădită ne este bucuria tuturor bunilor români când vedem că în localurile unde odinioară stăteau aplecaţi oameni, deasupra unei mese dintr'o magherniţă plină de fum şi patimi, astăzi se înalţă minunate locuri de admirabilă recreare sufletească. In locul sticlelor cu alcool colorat cari se situau sfidătoare pe rafturi înflorate cu hârtie albastră, sunt cărţi cu coperţi colorate aşezate pe rafturi modeste şi puse la îndemâna ori cui, dornic de a se adăpa din adevărata cultura.

Ce admirabil subiect pentru un artist care ar vrea să plasticizeze tot momentul într'un bine inspirat panou decorativ : Nirvana gonind pe Bacchus.

Acţiunea de înviorare intelectuală, de regenerare culturală a straturilor populare continuă cu o lăudabilă intensitate.

Sârguinţa unor oameni cari au ca motiv sufletesc un entuziasm dinamic şi gânduri înţelepte este încununată de rodnic succes.

Cartierele mărginaşe, nu mai sunt privite prin aspectul crud şi meschin de până acum.

Pe când la centru avem stupefiantele şi alte maladii acvatice, în mahalalele Capitalei se ridică o puternică activitate culturală îndreptată spre binele şi folosul obştesc, menită să contrabalanseze acţiunea rea a Centrului.

De unde înainte de răsboiu, aveam o mişcare care pornea dela centru la periferie, acum avem o mişcare care porneşte dela periferie la centru cu misiunea grea, şi totdeodată, înaltă de a curăţa centrul de miasmele şi izurile pestilenţiale cari caută să-l sufoce.

Şi cronicari fideli ai vremei, notăm cu bucurie această mişcare.

Mai în toate cartierele se găseşte un propagandist cultural în adevăratul înţeles al cuvântului.

Nu tăgăduim, nu formulăm acuzaţii precise — deocamdată — nimănui. Printre aceştia se mai găsesc mulţi cari nu sunt la înălţimea menirei lor, ei discreditează ideia.

Sunt reclamagii mânaţi de ambiţii personale şi deşarte, vânători de titluri şi subvenţii, adevăraţii profitori ai unei sănătoase mişcări.

Ne mărginim să atingem chestiunea, lăsând ca în numerile viitoare să revenim în mod insistent asupra acestor flaşnetari ai culturei.

Cu fast mare şi multă modestie a înaugurat părintele Păunescu, căminul cultural dela Cărămidari. E un palat impunător, majestuos şi sobru care ascunde dincolo de ziduri : dragostea unui om, dusă la sacrificiu şi abnegaţie de sine pentru săvârşirea idei măreţe, care de mult s'a plămădit în creerul lui.

Şi poate am face o nedreptate să nu notăm aici şi aici munca părintelui N. Rădulescu, a distinsului şi dăruitului conferenţiar, prietenul Gh. Lungulescu ce o depune pe lângă Atheneul popular «Dichiu» — un alt local demn de admiraţia obştească.

De asemenea la Obor, dl Şerban Popa la Atheneul popular «Dr. C. Anghelescu», şi la închisori, dl Simion Niculescu, la «Casele Naţionale» generalul Ion Manolescu, face operă de apostolat cultural. In tăcere, fără surle şi ditirambe, la adăpostul balivernelor debitate de «flaşnetarii culturei» de cari pomeneam mai sus,—se face adevărata operă de bine.

Fără etalări de clişee pe mai multe coloane în ziare, fără epitete şi laude reciproce ei îşi duc misiunea la bun sfârşit.

Şi poate am făcut un păcat, când i-am pomenit mai sus.

Să-i lăsăm să meargă mai departe, în liniştea ce trebuieşte desfăşurărilor şi plămădirei actelor mari.

Mâna de oameni cinstiţi, nucleul din jurul «Culturei Poporului», cere să fie lumină tocmai acolo unde întunericul este mai mare, iar energia lui creatoare cu încercările de a ridica poporul, încercări ce s'au şi cristalizat în fapte, curge în torente cari nu cunosc nici ce e digul, nici stăvilirea.

Dorinţa lui de a vedea neamul ridicat cât mai sus, orbeşte şi înăbuşe durerile de moment, iar greutăţile nu au alt merit decât acela de a oţeli în luptă pe apostolii şi propovăduitorii regenerării culturale.

Ce îi trebuieşte întregei mişcări de regenerare culturală ?

Un bine hrănit idealism, bazat pe o puternică realitate şi un program unitar, pentrucă, toate candelele de lumină culturală, îşi ard unt delemnul culturei în acelaşi scop : luminarea poporuiui.

E a datorie sfântă de a-i urma şi a le da ajutorul necesar.

RADU MISLEA

EFIGII

SCARLAT COCORĂSCU

Marele scriitor Leopardi spunea într'o poesie a sa că: «e uşor a pune pe cineva într'o lumină nereală, e extrem de uşor să critici activitatea bună a cuiva. E greu, chiar anevoios, dacă nu imposibil ca să poţi scrie ceva de bine, despre un om care şi-a închinat viaţa numai binelui, frumosului şi adevărului, mai ales când el trăieşte».

Şi mare dreptate a avut, când a înşirat pe hârtie rândurile de mai sus, sbucnite dintr'o adâncă cugetare.

Mă străduesc de câteva zile să aştern pe hârtie gândurile bune ce le are poporul român pentru «moşul Cocorăscu». Incerc acum definitiv—tiparul nu-mi dă răgaz de loc,—dar nu sunt deloc mulţumit cu palida transpunere ce va urma.

Scarlat Cocorăscu este muzician, muzician de elită. A fost critic muzical, este directorul Operei Române. Ce înseamnează pentru muzica românească ? Un titan. Săanalisăm sistematic ramurile activităţei sale cari însă tind toate către acelaş punct : iubirea frumosului şi respectarea ideii de adevăr.

Pentru noi, Scarlat Cocorăscu este îndrumătorul şi chiar fondatorul criticei ştiinţifice muzicale. Până la dânsul, critica se făcea pe simpatie. O simplă înşirare de adjective la superlativ transa toată critica. Dela el încoace s'a început să se comenteze ‚bucata' şi «felul» de a se interpreta acea bucată.

El este decanul criticei muzicale româneşti.

Insă personalitatea criticului muzical este dublată de un admirabil organizator. Un spirit larg, adânc înţelegător al nevoilor muzicei româneşti, un demn încurajator şi entuziast al faptelor mari, gata chiar de sacrificiu dacă opera pentru care luptă o cere. Din această fericită împreunare a ieşit : directorul general al Operei Române. Nu a înţeles şi nu înţelege să introducă politica de cafenea într'un templu de artă, cum au făcut predecesorii săi.

Opera Română este o instituţie de folos obştesc, de aceia toate intrigile şi moravurile politice, cu ambiţiuni deşarte nu au ce căuta acolo.

In acest sens, luptă şi Scarlat Cocorăscu şi munca sa este încoronată cu laudă şi succes.

Artiştii îl iubesc, publicul îl stimează. Scarlat Cocorăscu are meritul de a fi încurajat muzica românească. Recentul succes al «Năpastei» şi apropiatul triumf al lui »Aleodor Impărat» îl consacră printre primii susţinători ai muzicei româneşti.

Depunând o muncă vastă, introând ordinea şi disciplina într'un loc unde ajunsese local de grevă, făcând într'un cuvânt un adevărat apostolat pentru ridicarea prestigiului şi nivelului representaţiilor Operei Române, Scarlat Cororăscu merită pe deplin laudele şi mulţumirile neprecupeţite ale publicului, transmise prin exponenţii lui : ziariştii.

Scarlat Cocorăscu, cu cât anii vor trece, cu cât vântul rău va mai bate, cu atât el va apare mai în evidenţă, ca o stâncă a muzicei româneşti, însemnată cu slovă de aur în istoria muzicei.

R. M.

VORBE, VORBE VORBE

Din două rele, unii aleg pe cea mai mică. Alţii, mai înţelepţi, din două rele n'aleg nici una.

*

Inţelept este acela care la baie nu şi priveşte apa după termometru, ci după cum îl rabdă pielea.

*

«Modestia este o floare mică şi albă ce creşte la marginea drumurilor, în umbra spinului». Fără îndoială. Crinului înalt şi trandafirului bogat le va fi foarte greu să fie modeşti.

*

Dela mândrie până la îngâmfare nu e decât un pas. Dar este numai o jumătate de pas dela modestie,—până la umilinţă.

*

Numai un pas e şi dela sublim până la ridicol.

Cu toate acestea mulţi îşi închipue că tot numai un pas e dela ridicolul lor,—până la sublim.

*

Şi fluviile cele mai furtunoase au câte un colţ tăinuit, umbrit de sălcii, unde apele lor sânt liniştite şi pot să oglindească, o clipă, seninul cerului !

Victor Eftimiu

Oricine poate colabora la pagina «INSEMNĂRI DUMINICALE», în spiritul şi cadrul preocupărilor ce transpiră)( )(din citirea ei.)( )(

Bucăţile se vor trimite cu menţiunea :

« p. Insemnări Duminicale ».

Pagina «INSEMNĂRI DUMINICALE» apare sub îngrijirea redacţională a valorosului scriitor şi bine cunoscutului ziarist, dl RADU MISLEA.

Tragedii domestice

PĂLĂRIA

— SCHIŢA —

O după amiază de Iulie. Căldura a cotropit totul. Nici o boare de vânt nu vine să risipească văpaia nesuferită care dogoreşte parcă în aer, aproape, ar fi o uriaşă massă incandescentă.

D. Noreanu, plimbându-se prin odae cu paşi mari şi nervoşi, îşi apasă din când în când fruntea cu batista şi se uită spre divanul dela fereastră, unde d-na Noreanu, cu faţa îngropată în perne, plânge cu amar.

— Tanţi... dragă, fii...

— Nu, nu... pleacă... pleacă... să nu te mai văd... ţipă furioasă doamna de câte ori d. Noreanu vrea să-i vorbească sau s'apropie ca s'o împace. După un timp, când plânsul s'a mai ogoit, încearcă din nou :

— Tanţi.., dragă, fii...

— Ce mai vrei ? Nu ţi-am spus să pleci ?

— Dragă, dar — eu... pentru o pălărie, atâta...

— ... Lasă-mă... nu înţelegi ?... Mă înebuneşti cu cruzimea ta.

— Eşti nedreaptă.

— Sigur, când eşti tu vreodată vinovat ?

— Te rog să mă ierţi. Dacă ţii să ai pălăria...

— ...Nu... nu mai vreau nimic,.. ţineţi-o pentru tine... După ce-mi scoţi sufletul...

— ... Dragă dar nici nu m-am gândit să te chinuesc.

— Cu atât mai rău atunci.

— Ştiam că ai destule pălării.

— După tine şi una e prea mult.

— Eri am avut curiozitatea să văd câte pălării ai şi...

— ... Ai făcut asta ? Ai îndrăznit să...

— Da. Ce-i aşa ciudat ?

— Mă pui sub interdicţie şi găseşti că e firesc ? Tu n'ai deloc bun simţ ? Tu...

— ... Tanţi, îţi jur că ...

— ... Du-te... asemenea ruşine n-am mai pomenit... Doamne ce rău ţi-am făcut ? Cu ce ţi-am greşit ?

Acum eşti mulţumit ? Ti-a plăcut sărăcia în care mă sbat ? Spune ?

— Am văzut că ai treizeci şi una de pălării.

— Dar mi-am luat de fetru ? Nu vezi că habar n'ai de ce am ?

— ... Abia săptămână trecută ţi-ai cumpărat una de mătase şi alta de pai.

— Câte secole vrei să le port, câte ?

— Tu nu le pui în cap decât odată, de două ori.

— Fetru pe căldurile astea ? Doamne fereşte, să nu capeţi vreo insolaţie.

— Păi când mi-ai dorit ceva bun ? In loc să mă iubeşti îmi eşti eşti cel mai mare ouşman.

— Tanţi te iubesc tot aşa de mult ca şi ...

— ... Aşa zici întotdeauna când vrei să mă împaci.

— Tu ştii bine că eu sunt mândru de frumuseţea ta.

— Lasă, că te ştiu eu cine-mi eşti.

Doamna a încetat să mai plângă şi îngădue d lui Noreanu s'o ia în braţe şi să-i usuce lacrimile cu sărutări. Mai târziu, trecându-i mâinile prin păr, în semn de iertare de uşoară mângâiere, îi spuse :

— Când ne întâlnim ?

— Pleci undeva ?

— La modistă.

— Parcă ai re...

— ... M'am răsgândit.

— Nestatornică drăgălaşe !

— Avarule ! Ştiu că te-ai fi bucurat.

Doamna scoase portofoliul din buzunarul soţului şi începu să răsfoiască hârtiile de câte o mie, noi şi foşnitoare.

— Atât ?

— Nu-i prea mult ?

— Uite, ca să nu fii uricios, îţi iau numai două.

Punându-i portofoliul la loc doamna îl gâdilă puţin şi domnul, ferindu-se, râse cu multă poftă.

— Nesuferitule, dă-mi o idee bună.

— N'am nici una.

— Iar vrei să mă superi ?

— Tu ai mult gust.

— Nu-i aşa ?

— Eri am văzut pe M-me Ivănescu... avea o pălărie brique la fel ca...

D na Noreanu se posomorî cumplit.

— La fel ?

— La fel.

— Şi cum îi sta ?

— Ea e mult, mult mai bătrână ca tine şi nici nu-i măcar frumoasă.

— E drăguţă, de ce eşti nedrept ? replică doamna înseninată şi mărinimoasă.

— Nu se poate compara cu tine.

— Şi . , . era bine ?

— Fermecătoare. Altfel nici nu te-ar fi imitat.

— Vezi ce însemnează să ai pălărie bună ? Nu-i aşa că de acum n'ai să mai fii sgârcit ?

Doamna e gata de plecare. Dela uşă însă se înapoiază, vine la d. Noreanu, care-şi fuma ţigara gânditor, şi-l întreabă cu teamă şi nădejde :

— Sandi ! Nu-i aşa că tot mie îmi stă mai bine cu...

— ... Dar desigur, draga mea dragă.

D-na Noreanu, fericită îl sărută; şi strălucind de bucurie, se uită, zâmbind, în ochii «tiranului», care i-a luat mâinile şi i le desmiardă cu aceiaşi gingăşie ca în primele zile când s'au întâlnit. Apoi îşi ascunde capul la pieptul lui.

— Dar mai frumoasă cine..,

— .., Tu eşti... urâtă mică.

Din trăsura care începuse să alunece pe asfaltul străzii, d na, zâmbind, amenință cu degetul pe d. Noreanu care, de la fereastră îi arăta, prin semne, că o iubeşte : «de aici până la stele».

— Linguşitorule, altă dată ai s'o păţeşti... **Const. Pelmuş**

Duminica după Botez

Fraţi Creştini,

In sfânta Evanghelie ce s'a cetit astăzi, este vorba despre închiderea în temniţă a Botezătorului Ioan; de care auzind Mântuitorul Hristos, a trecut din Iudeia în Galileia, după cum făcuse şi în timpul prunciei Sale, când îl căuta Irod ca să-l omoare, a plecat din Betleem şi s'a dus în Egipt.

Mântuitorul, prin trecerea de la o localitate la alta, în timpul acestor primejdii ce-L ameninţa, a voit să depărteze pericolul, nu pentru-că nu avea putere şi înţelepciune să întrebuinţeze alte mijloace, ci păşeşte ca om; ca felul acesta de purtare în timp de goană şi de prigonire să ne rămână pildă şi învăţătură, ca totdeauna să fugim de primejdiile ce vin asupra noastră.

Ascultând porunca aceasta, însemnează că fac bine, căci legea dragostei ne spune: «Să iubeşti pe aproapele tău, ca însuţi pe tine», pentrucă dacă pot fugi de omul acela, care se sileşte să vatăme trupul sau sufletul meu şi nu voesc să fug, fac un rău acelui om, ducându l prin îndrăzneala mea în ispită şi astfel îl fac vrednic de pedeapsă.

Prin urmare fraţilor, a fugi de primejdii şi de goane, sânt porunci ale dragostei, iar plăcerea aceasta de a sta faţă cu cei ce ne înfruntă; însemnează că ne lepădăm de dragostea către aproapele şi-l lăsăm să cadă în păcat.

Orice călcare de lege este un păcat; dar păcatul făcut într'ascuns vatămă numai pe acela ce-l săvârşeşte pe când păcatul făcut în vedere vatămă şi pe ce-l care îl vede şi pe cel care aude despre el. Pilda cea rea a oamenilor mari renumiţi, ridică piedica ce ne opreşte de a săvârşi lucrurile cele rele şi aduce îndrăzneala, care este izvorul răutăţi, căci vesteşte frica de Dumnezeu, înfrânătoarea patimilor şi ori cărui păcat.

Sunt fapte multe însă, din viaţa oamenilor mari şi chiar din viaţă persoanelor bisericeşti, cari erau plăcuţi înaintea lui Dumnezeu, erau oameni făcători de minuni, erau oameni, care puteau orice şi cu toate acestea vom vedea că se feresc de ceartă, de oameni mânioşi, nu le stă împotrivă.

Aşa, poporul lui Israel, condus de doi bărbaţi sfinţi Moisi şi Aaron, a poposit în oarecare loc fără de apă, şi aducându-şi aminte de Egipt, au cârtit asupra lui Moisi, cel ce i-a scos pe ei de acolo. Moisi însă alergă îndată cu Aaron în cortul mărturiei şi au cerut ajutor de la Dumnezeu. Dumnezeu le porunceşte să adune pe popor şi vorbind către piatra din faţa lor, să le scoată apă din ea. Vedem dar şi de aici câtă luptă este în sufletele lor pentru înlăturarea unei certe. Mântuitorul Hristos are nişte cuvinte pentru oamenii, cei cari umblă cu pricina: «Vai, zice, omului aceluia, prin care vine sminteala; mai de folos ar fi lui să-şi atârne o piatră de moară de grumazi şi să se arunce în mare, de cât să scandalizeze pe unul din aceşti mai mici».

Şi adevărat. Care este omul acela, care nici odată n'a smintit pe nimeni? S'au care este omul, ce se întoarce de lângă prietenul cel smintit, sau fuge şi se leapădă de rudenia lui cea iubită, când vede că se sminteşte de ei, Acesta este motivul, pentru care Mântuitorul: «Mustră poporul de fără de legile lui şi totdeauna caută prin pilde să l întoarcă la calea cea adevărată.

De aceia fraţilor, să căutăm ca prin purtările noastre să nu ne rătăcim de calea mântuirii; să ne ducem cu mintea în primele timpuri ale creştinătăţii şi vom vedea mulţi fii, care au fugit de părinţii lor ce erau necredincioşi şi mulţi părinţi ce şi-au părăsit fiii.

Astfel păstrau cei dintâi creştini credinţa nesmintită şi poruncile Domnului neprihănite, pentrucă unde vedeau răul şi sminteala fugeau de ea.

Să păstrăm şi noi pildele acestea frumoase şi să nu ne primejduim de rătăcirile din afară, căci Sfântul Ap. Pavel spune: «Fugiţi fraţilor, de cei ce umblă cu sminteli, în afară de învăţătura, care a-ţi învăţat-o şi depărtaţi-vă de ei.

Amin.

Diac. V. H. Fussu

TUBERCULOZA

(BOALA SEACĂ—OFTICA)

de Colonel Dr. Dimitriu-Mamant

In numărul trecut s'a vorbit despre:

Cum începe tuberculoza şi care este mersul ei?

iar astăzi despre:

Cum se face molipsirea?

Bolnavul atins de oftică, poartă sămânţa (microbul) cu anii în plămâni şi prin tusă o scuipă afară. Ofticosul scuipă unde găseşte şi unde nimereşte, pe podeaua casei, în cârciumă, în curte; scuipatul se usucă, se prăfuieşte şi odată cu aerul, pătrunde în nasurile noastre, ducând acolo şi sămânţa ofticei. Sămânţa aceasta pândeşte în nas prilejul ca — fie prin răceală, fie prin alte boale, — trupul nostru să slăbiască, să-şi piardă puterile de a lupta cu boala şi atunci, locul fiind pregătit, sămânţa încolţeşte uşor şi omul cade bolnav de oftică. — După cum vedem, sămânţa ofticei prinde numai acolo unde găseşte loc priincios! Prin urmare învăţătura care se deprinde de aci este că — în toate chipurile — să ne ferim pe noi şi pe copiii noştrii de orice boale, care pot să slăbească puterea corpului nostru. Atâta vreme cât, prin aer curat, hrană bună, somn regulat şi — mai ales — curăţenie, vom ţine corpul nostru sănătos şi puternic, nu avem a ne teme de sămânţa ofticei. — In nasurile şi gura a cel puţin 85% din noi, se găseşte sămânţa ofticei şi cu toate acestea nu toţi murim de oftică, pentrucă trupul ţinut sănătos este înzestrat din fire cu puterea de luptă împotriva boalelor molipsitoare, — prin urmare şi a tuberculozei. — Dar nu numai prin scuipatul ofticosului se răspândeşte sămânţa ofticei. — Prin vorbă, prin strănutat, prin râs şi răsuflare chiar, ofticosul răspândeşte în aer, şi până la o depărtare de 2—3 metri sămânţa boalei şi atunci înţelegem cu câtă uşurinţă se pot molipsi, — oricât de sănătoşi ar fi — acei cari trăesc împreună cu un ofticos, pentrucă ei trag în ei un aer încărcat cu sămânţa ofticei. Lucrurile cari vin în atingere cu un ofticos, începând dela cămaşă, ştergar, lingură, cană de băut şi vestmintele purtate de el, încă sunt pline de sămânţa ofticei, răspândită de cel bolnav, în toată clipa în jurul lui şi astfel înţelegem dece nu poate fi un păcat mai mare decât obiceiul, — foarte răspândit, mai ales la ţară, — de a da de pomană hainele şi lucrurile de cari s'a servit mortul de oftică, sau a le da pentru purtare la un frate sau soră mai mică! — Aşa se lămureşte molipsirea în familie, când cum am spus, merg unul după altul în groapă şi câte 2—3 într'un an.

In afară de aceasta, obiceiul de a săruta pe cel bolnav de oftică, — mai ales dacă boala nu este atât de puternică, ca să ne facă a ne feri de el,— încă aduce cu siguranţă molipsirea şi aşa se lămureşte, mai ales molipsirea copilului dela mama sau tatăl bolnav, molipsirea bărbatului dela nevastă şi a nevestei dela bărbat. Prin urmare: să ţinem bine minte că tot ce este pe bolnav, sau vine în atingere cu el, şi oricine vieţuieşte cu un ofticos, e plin de sămânţa ofticei!

La fel şi animalele se îmbolnăvesc, din aceleaşi pricine ca şi omul şi se molipsesc în aceleaşi împrejurări. — Prin urmare, e bine să ştim că boala trece şi dela animale la om, şi că după cum am spus, obiceiul răspândit la ţară, de a dormi iarna la un loc cu vaca şi viţelul, cu găinile şi purceii, cu câinii şi pisicile, duce la primjedia de a ne molipsi de oftică dela animalele ofticoase, prin faptul că respirăm un aer stricat şi încărcat cu sămânţa ofticei acestor animale, care pot fi şi ele bolnave.—Nu mai amintim şi de obiceiul, din unele gospodării, în care pisica şi câinele are însărcinarea de a spăla la amiază, în tindă, la soare, castroanele şi vasele de mâncare peutruca la cina de seară, oamenii întorşi dela munca câmpului, să mănânce din ele. — Nu mai puţin şi ofticosul, din neştiinţă, în loc să scape de sămânţa ofticei, prin paza regulilor de curăţenie, el nu face altceva decât să se molipsească pe el însuşi în tot minutul! — Astfel: scuipând în tot locul, este silit să respire aerul cu sămânţa boalei aruncată de el. — Dacă nu se spală pe mâni înainte de mâncare, dacă nu-şi opăreşte castronul, lingura şi paharul de care se serveşte pentru băutură, dacă faţa de pernă şi cerceaful — pe care doarme — nu-l premeneşte des, dacă vestmintele ce le poartă nu le spală des şi nu păstrează curăţenie mare peste tot locul unde umblă el, atunci molipsindu-se tot mereu, cu sămânţa boalei pornită din el însuşi, numai poate scăpa niciodată de oftică decât numai prin moarte. Aşa se lămureşte nevindecarea unei molime. — Căci, dragii mei, nu este de ajuns numai ca ofticosul să ia medicamente, să se ducă la munte sau la ţară, la aer curat şi să mănânce bine, ci trebue să-şi păstreze, în fiecare clipă, toate regulele după care învaţă să nu se molipsească neîncetat, pe el însuşi, şi nu numai pe cei din jurul lui. Dacă lucrul acesta ar fi bine ştiut şi păzit de ofticoşi, cel puţin jumătate din ei, ar trebui să se vindece. Cei mai mulţi însă, mor cu zile, fie că dela începutul boalei chiar nu s'au arătat la medic şi au dat fuga la babe şi la descântece,—fie că n'au urmat poveţele medicului, — fie că, şi dacă le-a urmat, au făcut-o numai pe jumătate şi cum s'a simţit mai bine s'au pus pe băutură, ori dacă e flăcău sau fată, au dat fuga la horă, înghiţind la praf, jucând până i-au trecut năduşelile pe corpul înfierbântat şi astfel boala i-au înhăţat din nou şi pentru totdeauna! — Nu ne vom putea feri niciodată de tuberculoză, dacă nu vom ţine bine minte: cum şi în ce împrejurări ne putem molipsi şi dacă nu vom păzi cu toţii, chiar şi sănătoşi fiind, toate sfaturile bune, pe cari oamenii învăţaţi şi dornici de binele omenirii, după multă trudă le-au aflat. Noi, cari le-am primit d'a gata, n'avem decât datoria de a le urma, nu numai pentru binele nostru dar şi al urmaşilor noştrii.

In numărul viitor vom vorbi despre:

„Cum ne ferim de tuberculoză"

Anului ce se duse...

Ca şi anul ce se duse
De-ai fi anule ce vii;
Du-te în adânci pustii...
Cel trecut? Vai!.. Nu'mi aduse
De cât aspre vijelii...

Pe răboju-ţi pentru mine,
Dacă-o fi ca să mai scriu:
Fericiri ori veselie,
Stai!.. Eu nu mai sper în bine
După-atâtea nebunii!..

An ce vii... nici o 'ndurare,
S'au dus visele sglobii...
Vino vesel la copii;
Eu păşesc cu nepăsare,
Peste-a tale 'mpărăţii...

SMARA

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).

Blasco Ibanez

1. — **Inceputul navigaţiei.** Acum 50.000 de ani conturul Europei şi al Asiei Occidentale era diferit de ceia ce este azi. La Vest şi la Nord, întinderi mari cari acum sunt acoperite de apele Atlanticului, erau atunci pământ uscat. Marea Irlandei şi Marea Nordului erau nişte văi pe unde curgeau râuri. Nordul continentului era acoperit de ghiaţă, cum e acum în Groenlanda.

Mediterana era o vale mai joasă decât nivelul general al continentului şi era formată din două mări separate între ele şi fără comunicaţie cu Oceanul.

Sahara uu era cum e acum un deşert de stânci şi de nisip, ci o regiune fertilă şi bine udată. Partea orientală a mării Mediteraniene avea mai multă apă dulce decât sărată, căci era alimentată de Nil precum şi de râul care curgea unde e Marea Adriatică şi de râul a cărui vale este acum Marea Roşie; asemenea şi de râurile, în ale căror văi sunt apele mării din Arhipelagul Grecesc.

Cantitatea de apă care se evapora era mai mare decât apa pe care o primia din râuri şi nivelul ei scădea cu încetul.

Şi astăzi Mediterana e o mare ale cărei ape se evaporează în cantitate mai mare decât cele primite dela râurile ei.

De n'ar fi acum curentul de apă din Ocean şi cel din Marea Neagră, mare care primeşte mai multă apă decât evaporează, nivelul mării Mediterane s'ar scobori sub nivelul Oceanului, cum s'a scoborît nivelul Mării Caspice şi al Mării Moarte cari sunt mări închise.

Umplerea Mediteranei cu apa din Ocean, care i-a dat forma actuală, a avut loc probabil cam între anii 30.000 şi 10.000 înainte de Christos. Primii locuitori aflaţi pe marginea lacului Oriental, trebuie să fi fost surprinşi de creşterea nivelului lacului; mulţi s'au înecat, iar apele crescânde au fugărit pe ceilalţi până în marginele actuale ale Mării Mediterane. E probabil că istoria potopului din Biblie, nu e decât această revărsare a Oceanului în cele două mări închise ale Mediteranei. Legenda cu corabia lui Noe, ne arată că pe locurile Mediteranei, se găseau nave plutind şi unii locuitori au scăpat prin ajutorul lor de revărsarea Oceanului în lacurile mării Mediterane.

2. — **Cele dintâi nave** au fost construite de popoarele ce au locuit pe marginile râurilor şi lacurilor.

La început, navele erau făcute din arbori sau lemne plutitoare, cari ajutau pe oameni să înoate. Pe urmă aceşti arbori fură scobiţi, iar când oamenii începură să aibă uneltele necesare, construiră navele din bucăţi unite în mod grosolan.

In Egipt şi Mesopotamia se construiau nave din nuele, «călăfătuite» sau împlute în golurile de împletire cu bitum. In acest fel a fost construit şi coşul în care Moise a fost pus de maică sa şi aruncat pe Nil. In alte construcţii, unelele erau acoperite cu piele de bou. Felul acesta se întrebuinţează şi azi pe coasta Irlandei unde se găsesc animale multe şi arbori puţini. Pe Eufrat de asemeni se întrebuinţează şi astăzi acest fel de bărci. In valea acestui fluviul nava a fost instrumentul principal de comunicaţii, şi probabi, că tot de aici oamenii s'au aventurat pe oceane pentru întâia oară.

Tot aşa, este probabil că cele dintâi porniri în largul oceanului au fost pentru pescuit.

Navele brăzdau lacul Levantin (de răsărit) al actualei Mediterane, înainte ca marea aceasta să fi fost în comunicare cu Oceanul.

Bărci şi nave plutiau pe Tigru şi Eufrat în anul 7000 înainte de Christos, când aceste râuri aveau guri diferite, prin cari se vărsau în Golful Persic.

Cetatea Eridu, de la marginea Golfului Persic care acum e la 230 Klm. de ţărm, a avut flotă mare. Sunt probe evidente de o viaţă maritimă intensă, în extremitatea orientală a mării Mediterane acum 6000 de ani, cu nave mari cari puteau transporta chiar elefanţi.

Marinarii din cele dintâi timpuri ale navigaţiei, trebuie să-şi fi dat seama din vreme, de uşurinţa şi libertatea, pe care o permite apa pentru transporturi.

Ei puteau să ajungă în insule, şi nici un rege de la uscat, care nu avea nave la dispoziţia sa, nu putea să-i ajungă. Pe nava sa, căpitanul era rege.

Marinarii şi-au făcut în curând adăposturi în insule şi pe capurile fortificate. Aici au instalat porturi şi au urmat pescuitul. Aventurarea mai departe pe mări, a avut de scop mai mult «pirateria», sau luarea bogăţiilor altora de pe ţărmuri sau de la alte nave.

Prin faptul că întâiele navigaţii pe mări s'au desvoltat în basinul oriental al Mediteranei, în marea Roşie şi în golful Persic, unde apele sunt relativ liniştite şi vânturile mai rare, navele aveau rame. Numai în ultimele patru secole ale civilizaţiei între anii 1400 şi 1800 după Christos s'au părăsit ramele, iar velele (pânzele) au luat desvoltarea necesară, căci navigaţia pe Oceane a impus această schimbare.

In Mediterana, ramele au fost instrumentul principal în navigaţie, iar construcţiile s'au făcut în aşa fel, încât trebuia să se scoată maximum de profit din rame. Cât timp popoarele Europei erau sub dominaţia Orientalilor, popoarele din Nord urmau exemplul lor, având navele cu rame, deşi vânturile le-ar fi permis întrebuinţarea pânzelor. Fenicienii, popor de rasă semitică, creiară în orientul Mediteranei cetăţile maritime Acre, Tir şi Sidon şi împinseră navigaţia pe coasta Africei, unde fundară Cartagena şi Utica. Navele feniciene brăzdau Mediterana încă din anul 2000 înainte de Christos. Fenicienii au fost înlocuiţi mai târziu, pe mare, de Grecii republicilor maritime,

2)

Romanul Crăciunului

Despre romanul creştin Ben-Hur

La dreptul vorbind, Roma nu avusese aliat mai credincios, şi lipsa mânei sale se simţi îndată. Focul care de 15 ani mocnea sub cenuşă, începea să fumege iar. O lună după învestitura lui Ismail, Romanul se crezu dator să facă vizită la Ierusalim. Când din înaltul zidurilor care răsunau de strigăte şi şuierături, Iudeii văzură garda sa străbătând poarta de la mează-noapte şi mergând spre turnul antonia, atunci înţeleseră ei, adevărata ţintă a acestei vizite. O cohortă întreagă fu adăugată la vechea garnizoană, iar lanţurile robiei lor se strângeau fără milă. Dacă procuratorul ar fi socotit trebuincioasă vre o pildă, vai de cel întâi îndrăzneţ pe care ar fi căzut mâna sa!

CAPITULUL II

In acea zi, doi tineri stăteau de vorbă într'una din grădinile palatului de pe muntele Sion, între o tufă de oleandru şi bambus, care cresc în valea Iordanului, nu departe de Marea Moartă şi între un basin de apă limpede care împarte răcoreala şi umezeala sa nucilor, roşcovilor, zarzărilor ce-şi răsfăţau foile în clima priincioasă a răsăritului.

Frumoşi amândoi, la întâia privire, cineva iar fi luat drept fraţi. Amândoi aveau părul şi ochii negri, feţele de coloare închisă. După statura lor, se vedea că nu erau de aceiaşi vîrstă.

Cel mai mic era cu capul gol. O tunică largă i se scobora pînă la genunchi. In picioare avea sandale, iar o manta largă acoperea banca pe care stătea. Această îmbrăcăminte nu-i acoperea mânile şi picioarele care astfel se vedeau tot aşa de negricioase ca şi faţa. Cu toate acestea o oarecare dulceaţă, în ţinuta lui, o fineţă în trăsăturile şi vorba sa, arătau că e de o treaptă înaltă. Tunica de cea mai fină lână, de coloare cenuşie, cu o bată cusută la gât, la mâneci, şi pe margini, legată apoi la pept cu un şiret de mătasă împletită, îţi dovedeau că e Roman. Şi dacă, în timp ce stăteau de vorbă arunca din când în când câte o privire mândră tovarăşului său, ori îi vorbea ca unuia mai pre jos, întru cât-va ar putea fi iertat, pentrucă familia din care făcea parte chiar la Roma era socotită între floarea boierimii. Pe acele vremuri, o asemenea împrejurare îndreptăţea îngâmfarea sa. In războaiele crâncene dintre cel dintâi împărat al Romei şi duşmanii săi, un Messala fusese prietenul lui Brutus. După bătălia de la Filippi, fără a-şi jertfi cinstea, el se împăcă cu cuceritorul. Totuşi, mai târziu, când Octavian începu să lupte pentru imperiu, Messala îl ajută. Octavian, ajuns împăratul August, îşi aduse aminte de aceasta şi-i încărcă familia cu onoruri. Intre alte distincţiuni, odată cu prefacerea Iudeei în provincie romană, trimise acolo pe fiul clientului său, cu însărcinarea de a primi şi mânui dările rădicate în acea parte, şi, de atunci, el locuia în palatul de pe Sion. în jumătate cu arhiereul. Tânărul de care am vorbit mai sus e tocmai fiul acestuia.

Mai bine făcut de cât dânsul, tovarăşul său purta vestminte de in alb, obişnuite pe atunci la Ierusalim. O pânză îi acoperea capul, strânsă cu o cordică galbenă şi aşezată aşa că atârna dindărăt, acoperindu-i ceafa. Un privitor îndemânatec în deosebirile de rasă şi care, mai mult de cât îmbrăcămintea, cercetează trăsăturile, ar fi descoperit îndată pe scoborâtorul unei familii de neam evreiesc. Tăietura feţei lărgimea frunţii, nările mari, îndoitura delicată a buzei de deasupra, frumuseţa privirii, rotunzimea obrajilor de o rumeneală aprinsă, dădeau feţei lui dulceaţa tăria şi frumuseţea deosebită a neamului său, şi care contrastau adânc cu asprimea trăsăturilor Romanului.

— Nu spuneai tu, întreabă Evreul pe grecește, limba clasele înalte în Palestina ca şi în Roma, că noul procurator va sosi mâne.?

— Da, mâne, răspunse Messala.

— De unde ştii?

— Ismail, acel pe care voi îl numiţi arhiereul, a spus aseară tatălui meu. Nici eu nu zic ba, că ştirea asta ar fi părut mai de crezut dacă ar fi venit dela vre-un Egiptean, al căror neam au uitat ce va să zică adevărul, sau chiar de la vre-un Idumeu, ai cărui strămoşi n'au ştiut nici odată ce înseamnă vorba asta. Dar pentru mai multă încredinţare am întrebat pe sutaşul turnului. şi el mi-a spus tot aşa.

Tânărul Messala, crescut la Roma, adusese cu dânsul acel accent de batjocură fină sau o nelămurită luare în râs, care greu se poate prinde în trăsăturile condeiului. Această particularitate a timpului, împreună cu creşterea luxului şi a puterii, înlocuise vechea cuviinţă şi seriozitate a moravurilor latine. Vechea religiune încetase de a mai fi o credinţă. Ea era numai o haină a cugetării şi expresiunii, iubită doar de preoţi, care găseau că serviciul în templu aduce ceva, şi de poeţi, care, la rândul lor, nu se puteau lipsi de a-şi presăra versurile cu zeităţile obişnuite. După religiune, veni filozofia, sub care satira şi zeflemeaua se întronară până acolo, că ajunseră partea nelipsită, chiar în vorba zilnică, ceva ca sarea în bucate şi mirosul plăcut pentru vin. Acest ton luător în râs se arăta şi aluziunile lui Messala cu Egipteanul şi Idumeul. Tânărul Evreu simţi şi se roşi la faţă dar tăcu, privind aşa, fără ţintă spre fundul apei din basin.

— Tot în grădina asta ne-am luat adio, începu iar Messala.

(Va urma)

D A N I E

Marele om de suflet ION STANESCU

Proprietarul Hotelului Splendid a dăruit 100 milioane lei pentru studenţi.

Iată cum : Intr'o Duminică dimineaţă din luna lui Decembrie 1928 s'a inaugurat în Bucureşti în strada Pictorul Grigorescu «Căminul Studenţesc» întemeiat de acest om de suflet purtându-i numele încă din 1923.

«Căminul Ion Stănescu». E făcut numai cu mijloacele sale, pentru copiii de ţărani lipsiţi de mijloace de trai, care vor să urmeze cursurile superioare.

Pot fi adăpostiţi aproape 100 copii, având tot ce le trebue, numai să înveţe carte spre a fi folositori ţării şi familiilor lor.

Marele om de suflet Ion Stănescu a mai admis ca pe lângă fiii de ţărani, să fie adăpostiţi şi hrăniţi şi orfanii de război care urmează bine la şcoală, cum şi alţi studenţi lipsiţi cu totul de mijloace, cu acte de paupertate (sărăcie) liberate de Administraţia financiară respectivă, având media foarte bună la bacalaureat şi avizul unui profesor universitar.

In acest cămin se primesc numai studenţii, care s'au hotărât să urmeze «Literile şi Ştiinţele».

După sfârşirea serviciului religios, primul care a vorbit a fost Preotul profesor Dem. Radulescu care a lăudat fapta D-lui Stănescu atât din punct de vedere românesc, cât şi mai ales din punctul de vedere umanitar creştin. Vădit emoţionat a mărturisit că e cel mai fericit văzând în parohia sa, acest mareţ cămin, care va vorbi generaţiilor viitoare despre bunătăţile sale, şi ale marelui creştin Ion Stănescu, care n'a cruţat nimic, ca să facă fericirea celor buni, sărguitori şi lipsiţi de mijloace.

Vintilă Brătianu

D. Profesor universitar C. Stătescu, a citit o scrisoare a D-lui Brătianu, prin care arată părerea sa de rău, că nu e prezent şi felicită pe donator pentru aceasta mareaţă şi patriotica faptă demnă de urmat şi de alţii.

Popovici—Băznoşanu

D. Profesor A. Popovici—Băznoşanu a arătat că întregirea României în hotarele ei firesti, a deschis multe probleme de rezolvat. Printre acestea este şi pregătirea factorilor, însărcinaţi cu răspândirea culturei generale a profesorilor de învăţământ secundar. Sunt 30 de ani, de când s'a desiinţat una din cele mai importante instituţii din vechiul regat : «Şcoala Normală Superioară».—Aci studentul îşi avea asigurată : locuinţa, hrana, îmbrăcămintea etc. şi hrana creerului : „Biblioteca". A amintit mişcările studenţilor şi viaţa lor mizerabilă, apoi cu multă bucurie şi satisfacţie sufletească a spus, că a cunoscut la 1923 pe marele filantrop Ion Stănescu, şi că numai după patru ani de funcţionare 1924 — 1928, acest cămin a dat : 22 profesori secundari şi 7 asistenţi universitari. Au mai ieşit din cămin încă 2 Magistraţi, 2 Ingineri, şi 5 Avocaţi. In Statutul Căminului se vede ca toţi fericiţii care au trecut prin acest sfânt aşezământ sunt obligaţi să păstreze contactul lor toată viaţa cu acest Cămin.

Eu unul cred, că această obligaţie imperativă, nu era nevoe să fie ţinuită în Statut, căci oamenii luminaţi eşiţi din Cămin, ar fi putut să aibă de la sine o scânteie de : «Recunoştinţă», ca la anume epoci să se întruneasca şi să sărbătorească pe marele om de suflet Ion Stănescu.

O statue grandioasă în Curtea Căminului se impune, ca să se bucure cel puţin cât trăeşte şi filantropul nostru, că nu e uitat. D. Profesor Popovici mulţumeşte călduros D-lui Stănescu care a dat probe că este cel mai mare amic al Universităţei.

Ermil Pangrati

Spune : Mulţumesc Doamnei şi Domnului Stănescu din partea Senatului Universitar, şi a colegilor mei. Studenţilor le-a atras atenţia astfel : «Viaţa lui Stănescu e o pildă continuă, pe care voi trebue s'o cunoaşteţi Născut în sărăcie însă inteligenţa şi judecata lui sănătoasă l-au făcut cel mai mare prieten al Culturei naţionale. Stănescu plecând la muncă fără protecţie, a ajuns în situaţiunea că a agonisit câteva sute de milioane de lei. Dar nu asupra acestui fapt vreau să vă atrag atenţiunea, ci asupra faptului că lui nu i se poate reproşa nimic. Banul din care vă veţi împărtăşi voi astăzi, şi viitorii studenţi aci, este ban curat şi donatorul nefiind amator de reclamă, a refuzat orice distincţiune.

Fiecare din voi să vă gândiţi la fapta bună şi mare a donatorului, căci ceiace a înfăptuit el întrece tot ce s'a făcut pentru ţara noastră.

D. BANCIU

A făcut o comparaţie între traiul studentului de altă dată şi la confortul pe care îl are az, în Cantinele şi Căminurile de după război. Şi, pe când Statul înainte de război nu acorda decât burse reduse, astăzi sunt înscrise în bugetul Ministerului de instrucţie suma de 50 milioane lei.

D. Lorin Popescu

A felicitat pe D. Ion Stănescu în numele «Uniunei Naţionale a Studenţilor Creştini» pentru opera înfaptuită. In timpul acestei cuvântări D. Profesor Iorga de canul facultăţei de litere, a părăsit sala declarând că nu înţelege cum cineva poate să vorbească în numele unei societăţi studenţeşti, care n'a fost recunoscută de Senatul Universal.

D. I. Conea

In calitate de asistent universitar şi dirigintele Căminului într'o însufleţită alocaţiune, a relevat viaţa studenţească ce se desfăşoară în «Căminul Ion Stănescu» exprimând cele mai profunde recunoştinţe, şi neperitor exemplu ce l'a dat marele om de suflet I, Stănescu.

Cuvântarea Donatorului

Dupe ce a mai vorbit încă un reprezentant al Căminului Vasiliu Bolnavu „Domnul Stănescu care era atât de impresionat, şi mişcat în sufletul său cel bun şi blând, a început să vorbească având «ochii înlăcrămaţi» în modul următor :

Dacă regret un lucru, este că n'am avut mijloacele necesare, să-mi desăvârşesc studiile.

Am făcut de mic copil negoţ, punând pricepere şi stăruinţă, şi în toată activitatea mea am fost ajutat de Dumnezeu, pentru că am fost BUN CREŞTIN.

M'am frământat mult şi pe timpul mişcărilor studenţeşii. Am chemat pe d. Cullna, arhitectul meu, rugându-l după sfaturile d lor Pangrati, Popovici şi Statescu, să-mi întocmească planurile pentru un Camin Studenţesc, pe care l-am deschis, iar mai târziu l-am translormat aşa cum se vede azi.

«Mi-a ajutat Dumnezeu să vă văd laolaltă în casa voastră, şi pentru că : „Aşa a vrut Cel de Sus" să-mi ia de lângă mine pe copila mea, tocmai când îşi desăvârş se studiile, ţiu să declar că : „Voi toţi studenţii rămâneţi copiii mei...

După ce numeroasa asistenţă a ascultat «cu ochii în lacrămi» ultimele cuvinte atât de emoţionante şi dureroase pentru un părinte lovit atât de crud în sufletul său, ne mai având lângă el adorata lui copilă, singura mângâere ce mai avea pe acest pământ, a vizitat Căminul, care a lăsat cea mai frumoasă impresiune tutulor, ca organizaţie, cu rătenie şi altele, care rar se găsesc la multe din instituţiile similare.

Eu unul General bătrân în retragere, trecut de vârsta de 67 ani, când am citit în Universul de la 12 Dec. această dare de seamă, şi când am ajuns la ultimele cuvinte ale donatorului care plângând a spus : «Aşa a vrut Cel de Sus» am început să tremur de emoţie, şi ne mai putând citi, căci mă înecam am început să plâng şi eu ca şi întreaga asistenţă din acea zi.

Dumnezeu să dea putere marelui om de suflet I. Stănescu să suporte durerea ce a simţit, căci „aşa a vrut Cel de Sus» iar Doljenii să fie mândri de concetăţeanul lor.

Ne putem mândri că nu numai milionarii de peste ocean fac instituţii de bine-faceri, dar că avem şi noi români cu suflebun şi milostivi ca I. Stănescu. Rog pe toţi bunii Invăţători şi Invăţătoare atât de la sate cât şi oraşe, să facă cerc împrejurul lor la Şcoală cu toţi copiii, citindu-le şi dându-le explicaţii al supra însemnătăţei acestei donaţiuni, făcându-i atenţi asupra puterei Dumnezeeşti, respectându-le dureroasele cuvinte ale D-lui Stănescu că ; «Aşa a vrut Cel de Sus, să-mi ia copila de lângă mine.

Iar ca semn, să nu se uite niciodată durerea şi memoria scumpei sale copile, de aceia a înfiinţat Căminul Stndenţesc ca o danie veşnică şi neperitoare pentru nemurirea sufletului ei, in care toţi tinerii studenţi fiind îndestulaţi cu tot ce trebue unui bun trai, până la formarea carierei lor să se roage lui Dumnezeu şi pentru odihna sufletului celei neuitate copile, şi pentru sănătatea marelui om de suflet I Stănescu, care a zis : De acum înainte voi sunteţi copiii mei!

— Fapta marelui donator, vorbeşte de sine şi să dea D-zeu să găsească imitatori, care să îndulcească zilele celor fără mijloace, căci ori cât de bogat va fi cineva, nu se duce cu averea în mormânt, ea, rămâne aci pe pământ, şi dacă va fi bine întrebuinţată în instituţii de binefaceri, vor rămâne nemuritor, căci din generaţie în generaţiei se va pomeni numele lor.

General Savopol
Pensionar (Craiova)

Colecţia «Culturei Poporului».

Folklor-Medical

Lebeniţa (lubeniţa, pepenele verde). Coaja ei uscată şi făcută praf, o întrebuinţează femeile pe alocurea, ca să le vie regula, menstruaţia când a întârziat. (Com. Zanoc. — Sălaj).

Lingura milostivirei (sau lingura popii). E o bună la orice rană şi la pecingine. — (Com Zanoc).

Lucerna. Apă 'n care a fiert lucerna, e bună pentru a se îmbăia în ea cei ce au răni sau umflături (Mariţa Huluţă, 45 ani, din Hăneşti—Dorohoi).

Lumănărica. Se 'ntrebuinţează contra gălbinării (icter) şi a durerei de piept.
Modul de întrebuinţare : Se pisează rădăcina uscată; se pune într'un litru de rachiu de drojdie şi se lasă să stea închisă bine, timp de o săptămână. După aceea se bea din ea câte un păhărel dimineaţa, prânz şi seara. Cel ce ne-a spus pretinde că în 8 zile gălbinarea dispare şi apare o poftă mare de mâncare. Unii se îngraşă mult. (De la Gh. Strat şi Ioana Constantinescu, com. Cosminele — Prahova).

Nalbă mare. Cu frunza ei se opreşte scurgerea de sânge din răni şi se vindecă tăeturile.

Nalbă mică. Foloseşte la dureri de gât şi urechi (Com. Zanoc — Sălaj).

Florile de porumbel (Coţobre). Se întrebuinţează ca purgativ.

Fragile (porinţele). Zeama o folosesc la dureri de ficat şi la boli de nervi.

Geroafa (larba carului). Fiartă 'n vin e bună contra diareei.

Ghindă. Ceai de ghindă foarte bun contra diareei. (Zanoc — Sălaj).
Ceai de coajă de stejar bun contra trânjelor. (com. Popeşti — Vâlcea).

Halmoşul (latin. Acorus calamus). Bun contra frigurilor, durerilor de splină şi stomac.

Hrean. Cataplasmul la umflături şi junghiuri. (Com. Popeşti, jud. Vâlcea).

Hamei. Ceai de hamei bun contra scurgerilor la bărbaţi; (boală lumească = triper). (Com. Popeşti Vâlcea).

Iarba lui Tatin. Ceaiul vindecă unele boli de splină şi rinichi. (Com. Zanoc — Sălaj).

Material câştigat şi catalogat de
Dr. OD. APOSTOL

Stema lui Ştefan Tomşa-Vodă

Dăm aici stema (pecetea) din vremea lui Ştefan Tomşa, Domnul Moldovei ce a fost în două rânduri Voevod, odată la 1611 patru ani, iar a doua oară la 1622 un an. Acest Domn la 1615 a pus de s'a zidit mânăstirea Solca lângă Rădăuţi. In a doua domnie a sa mult bine a fost în ţară şi a pus să se zidească încă o biserică domnească pe Poarta Curţii gospod dela Iaşi, atunci Capitala Moldovei.)( )(

Educaţia fizică în şcoala primară

Gimnastica pedagogică sau educativă, prezintă o problemă cu mult mai greu de rezolvat, de cum mulţi ar crede, în şcoalele noastre de prin sate.

Pe lângă desvoltarea armonică a fizicului are o nespusă influenţă şi asupra minţii indivizilor care o practică.

Deaceea, cred că nu greşesc dacă revin, scriind în acest loc al ziarului despre aceastâ dexteritate.

Ea cuprinde în sine o serie de acţiuni, voiu aminti două : 1) Acţiunea de o importanţă higienică, căci prin ea se trăieşte şi oţeleşte corpul, se asigură sănătatea şi se desvoltă abilitatea fizică a şcolarului. 2) Acţiuni importante şi din punct de vedere pedagogic (educativ). Scrisul, desemnul, cântările, desvoltă numai unele organe ale corpului, în exercitarea acestora gimnastica este chemată în ajutor. Iată că scriind mult, simţi durere la mână (bineînţeles dacă nu esti deprins).

Gimnastica desvoltă în mod sistematic şi omnilaterală toate organele.

In sfârşit ea mai influenţează spiritul şcolarului, desvoltă voinţa, energia, curajul, încredere în puterile proprii, prezenţa de spirit, şi dacă se execută în societate, stârneşte sentimentul social.

La popoarele antice—Elini — educaţia fizică era foarte îngrijită. Spartanii, Atenienii, care o susţineau ca un mijloc al educaţiunei umane generale, fără de care e primeiduită viaţa, «Minte sănătoasă în corp sănătos !» zice poetul roman Juvenal, se poate face prin mişcări corporale.

In epoca reformaţiunei ia dat o direcţie mai liberă. Luther, recomandă «jocurile cavalereşti». In sec. XVI au apărut în Germania chiar şi scriere ; ca primele cunoscute asupra gimnasticei.

Rousseau priveşte aceasta, chiar ca baza educaţiunei morale. El zice: «Cu cât corpul e mai tare, cu atât se supune mai mult ; şi cu cât e mai slab, cu atât el cere mai mult». Băiatul e rău, pentru că e slab ; întăriţi l, şi el va deveni bun».

La 1811 L. John în Germania a deschis un local public pentru gimnastică, cu un efect foarte mulţumitor. Astfel, vedem că obiectul acesta merge în perfecţionare, progresând în mai bine.

Să ne reîntoarcem acum la programa noastră analitică, în care sunt prevăzute 4 jumătăţi de oră pentru fiecare clasă—cursul inferior—săptămânal. ; 2 jumătăţi de oră pentru fiecare clasă — cursul supra-primar — săptămânal. Bine întocmit programul, rămâne ca personalitate, învăţătorul, să şi însuşească o bună metodă în felul de predare a acestei ramure în învăţământ.

In următorul număr al acestei gazete, voiu expune pe larg, despre metoda de predare.

Nicolae Ţeţiu
învăţător

BIBLIOGRAFIE

A apărut Almanahul Cooperativ pe anul 1929, întocmit de Banca Populară «Tomeşti" din Com. Tomeşti, jud. Iaşi, Anul I, tipărit la Tipografia Cooperativă «Trecerea Munţilor Carpaţi» din Iaşi. Preţul 40 lei.

INFORMAŢII

Din Ţară

In ziua de 18 artie a. c., se va ţine concurs pentru ocuparea posturilor de medici secundari în specialitatea chirurgiei în oraşele : Iaşi, Galaţi, Focşani şi Bârlad ; iar în ziua de 13 Mai pentru postul de medic Primar al Spitalul din Hârlău.

ᔓ

In Moldova este un ger cumplit şi viscoleşte, din care cauză haite numeroase de lupi şi-au făcut apariţia, sfâşiind vitele şi atacând până şi pe oameni.

Deasemenea în Dobrogea e ger şi furtună.

ᔓ

In ziua de 9 Ianuarie a. c., M. S. Regina Maria a Jugoslaviei a împlinit 30 ani.

ᔓ

Mai mulţi baptişti au înaintat cerere I. P. S. Mitropolit al Moldovei că vor să treacă la ortodoxism. Cererea le-a fost primită.

ᔓ

Locuitorii din Ungheni şi din alte localităţi din regiunea Prutului au sărbătorit Crăciunul după stilul vechi.

ᔓ

Vânătoarea de epuri este liberă numai până la 15 Ianuarie inclusiv.

ᔓ

In ziua de 9 Ianuarie 1929, a încetat din viaţă distinsul profesor al Facultăţii de teologie din Bucureşti, Dr. C. Chiricescu.

Murind acest inimos profesor lasă adânci regrete în randurile studenţilor şi a celor ce l'au cunoscut. Fie-i ţărâna uşoară.

ᔓ

Un frizer din str. Buzeşti No. 7 din Bucureşti a fost învitat la o petrecere. La masă s'au servit diferite băuturi. In timpul nopţii însă acest frizer, cu numele Dumitru Vătan, a început să se vaete, după aceasta a orbit, după care a încetat din viaţă. Din cercetări, se spune că iarăşi băuturile au fost otrăvite.

Feriţi-vă oameni buni.

ᔓ

Duminică 6 Ianuarie, a avut loc în sala facultăţii de litere din Bucureşti, congresul profesorilor de limba Germană.

La acest congres s'au pus următoarele chestiuni ce au fost aprobate :

1, Limba Germană să fie un studiu obligator, introducându-se din clasa I, până într'a 7-a. 2) Modificarea cărţilor de studiu pentru aceste clase. 3) Ajutorarea licenţiaţilor dela Filosofie şi litere şi trimiterea celor cu specialitatea de limba germană spre perfecţionare, etc.

ᔓ

Se aude că la Cluj se vor ridica statuele lui Traian şi Decebal şi o altă statue a Lupoaicei.

ᔓ

S'au hotărât ca în luna Mai 1929 să se ţină în câteva părţi ale ţării conferinţe agricole populare. Acestea ar trebui să se ţină în toate părţile.

ᔓ

In România avem două milioane de câini, dintre cari se spune că 802 mii sânt de folos sătenilor, iar restul sânt pela oraşe din cei boereşti.

ᔓ

La Comandamentul Corpului 4 Armată s'a ţinut o întrunire a mai multor militari şi civili, hotărându-se să se refacă Mărăştii, să se clădească o Catedrală şi o criptă pentru eroi morţi în acea regiune.

S'a ales un comitet de acţiune în frunte cu I. P. S. Mitropolitul Moldovei ca să adune fonduri. Activitatea acestui comitet se va inaugura cu o conferinţă pe care d-l General Mărgineanu o va ţine la Teatrul Naţional din Iaşi

ᔓ

După lămuririle date de Dl D. R. Ioaniţescu Subsecretar de Stat, în bugetul janndarmeriei găsim că avem 6645 de reangajaţi cu 613 ofiţeri şi 25043 de soldaţi în termen şi s'ar putea însă ca să avem numai 14000 de jandarmi repartizaţi astfel ca în loc de 6000 posturi sa avem numai 2000 de posturi.

Ştirea apărută şi publicată de către d: C. Georgescu—Obrejiţa colaboratorul nostru, cum că prietenul nostru d. Gheorghe T. Aldea ar fi murit în accidentul dela Recea o desminte. Iată realitatea :

Prietenul Aldea a dat altui coleg o scrisoare părinţilor săi. Cu ocazia accidentului de la Recea s'a găsit scrisoarea d. Aldea, crezându-se că e victima.

ᔓ

In Galaţi în anul ce a trecut 1928, au fost 121 de incendii.

ᔓ

In ziua de 1 Ianuarie 1929 a fost întrunită în şedinţă extraordinară, adunarea parohială a comunei Oltenita Rurală sub preşedenţia părintelui paroh Dem. I. Iliescu Palanca. Şedinţa a fost întrunită pentru alegerea unui comitet de instrucţie, pentru strângerea de fonduri şi punerea în lucru a bisericii, care solicită urgente măsuri. La sfârşit adunarea a votat un comitet de 40 bărbaţi în frunte cu D.l Const. Kirtu, proclamând ca preşedinte de onoare pe D.l C. Deculescu prefectul jud. Ilfov.

2) In ziua de 7 Ianuarie 1929 Părintele Dem. I. Iliescu Palanca dela biserica din Oltenita-Rurală Jud. Ilfov a înfiinţat un sfat moralizator compus din 16 oameni cu purtări frumoase şi care frequentează biserica -- având de scop îndepărtarea relelor moravuri, care s'au înrădăcinat în sufletul enoriaşilor.

Părintele Iliescu Palanca a declarat că va munci din răsputeri în ogorul sfintei Evanghelii, zidind încet un zid de granit între oraş şi sat.

Din Străinătate

In Suedia s'a introdus la toate şcolile cursuri obligatorii de înot, Sînt copii de 7 ani, care au şi obţinut diplome de înotători.

Patinajul se practică deasemenea pe o scară întinsă la şcolile suedeze.

ᔓ

Patru manuscrise ale lui Shakespeare, datând din secolu XVII lea, au fost vîndute acum câtva timp la o licitaţie din Londra, pentru suma de 675000 franci.

ᔓ

Arhimilionarul James Patten din Chicago (America) a lăsat prin testament, ca jumătate din averea sa din 15 milioane de dolari, să rămână la şapte societăţi de binefacere.

ᔓ

O femeie din America, a fost condamnată la temniţă pe viaţă pentrucă a fost prinsă vânzând rachiu pe ascuns. Bună lege.

Acolo este o lege, în care spune că, acei cari sânt prinşi de patru ori călcând această lege să primească pedeapsa de temniţă pe viaţă.

ᔓ

Un vapor francez «Malacof» din cauza ceţei s'a scufundat în ocean în şapte minute. Din echipagiu s'au înecat 24 de marinari

ᔓ

In Franţa şi Italia sânt furtuni şi zăpezi foarte mari.

ᔓ

Vulcanul Calluci din Chili, care are o înălţime de 7000 m., a izbucnit, aruncând cantităţi mari de lavă.

Populaţia de prin împrejurimi înspăimântată. Sânt mulţi morţi şi răniţi al căror număr nu se cunoaşte. Semănăturile au fost distruse.

ᔓ

La Moscova şi Leningrad de două săptămâni pâinea lipseşte aproape cu desăvârşire, iar cât s'a fabricat, foarte puţină şi neagră.

Poşta Redacţiei

Păr. D. D. Achimescu,

Predica Sf. voastre a sosit prea târziu. Deaceia vă rugăm a ne trimite materia mai din timp.

→ Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului"

Tipografia „CORPULUI DE JANDARMI", Bucureşti.

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA No. 16. | BUCUREȘTI 20 IANUARIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16 | ANUL IX, Nr. 262. Apare în fiecare Duminică

ZARVA CALENDARULUI

1. PRICINA ZARVEI. 2. CE VA FACE SFT. SINOD. 3. SE VA SCHIMBA DATA? 4. O CHESTIUNE MAI DE TEMEI.

1. Foile zilnice au pus lumea îndată în cunoștință despre neliniștea iscată în țară pentru treburile calendarului și, în deosebi, pentru data la care se va ținea Paștele anul acesta.

Toată cearta e împrejurul a două date: cînd să se ție Paștele? la 31 Martie sau la 5 Mai? Sf. Sinod a hotărît că la 31 Martie. Dar celelalte Biserici ortodoxe au să ție la 5 Mai. Mari pături din poporul nostru, în laturile de sus și de răsărit ale țării, vor, de asemenea, să-l ținem la 5 Mai.

Care dată e mai bună și ce este de făcut?

2. Sf. Sinod a hotărît odată că se va ținea la 31 Martie. Dar față de neliniștea pentru data prăznuirii Paștelui, acest sfat al Vlădicilor noștri se va aduna din nou la 21 Ianuarie, pentru a hotărî în această privință. Ce va hotărî Sf. Sinod, noi nu știm. De va păstra hotărîrea veche, e stăpîn să o facă; de va schimba vechea hotărîre pentru a zice «5 Mai», iar e stăpîn. Temeiuri pentru a da o hotărîre sau alta, se pot găsi și apăra. Dacă luăm data de 31 Martie, o facem pentru a ne feri de unele greutăți, anume pentru a nu călca peste Postul Sfinților Apostoli, care este vătămat, dacă punem Paștele prea în vară. Dacă punem data de 5 Mai, suntem la adăpost de alte greutăți, anume vom ținea Paștele odată cu toată Biserica ortodoxă și nu ne vom deosebi de ea. Prin urmare în amîndouă împrejurările să ne ferim de ceva.

Dar cum e mai bine?

Noi nu voim s'o luăm înainte peste hotărîrea Sfîntului Sinod. Dacă Prea Sfinții noștri Vlădici au zis 31 Martie, au făcut o tocmai din grija de a nu aduce vătămare Postului Sfinților Apostoli și deci au avut un temei. Dacă cumva, după cum mulți se așteaptă, vor aduce o schimbare și vor zice 5 Mai, iar vor avea un temei greu la cîntar, anume acela de a nu pune prăznuirea Paștelui în deosebire de prăznuirea din întreaga Biserică ortodoxă. Va trage temeiul acesta mai greu la cîntar, ca cellalt, nu va fi o greșală ba încă, pe deasupra, vor înlătura un prilej de zarvă în țară.

3. Noi socotim că, după cum cumpănim lucrurile, temeiul acesta va trage destul de greu și Sf. Sinod va hotărî data de 5 Mai. Dar nu știm nimic ce va face. E numai o presupunere a noastră. Ceiace e mai adevărat e că mai pe gustul lumii ar fi să avem Paștele la 5 Mai, fiincă sărbătoarea e mai în vară. Data de 5 Mai înseamnă data de 22 Aprilie stilul cel vechiu, adică o prea plăcută dată pentru Paște, iar data de 31 Martie ar fi data de 18 Martie stilul vechiu, deci o dată mai în iarnă decît cea mai de vreme dată (22 Martie) cînd putea cădea Paștele în stilul cel vechiu. Se înțelege însă, nu chestiunea de gust va hotărî, ci alte temeiuri, mai grele la cîntar.

Dar nu va fi o greșală ca, după ce odată a hotărît într'un fel, Sf. Sinod acum să hotărească altfel? Nu va fi acesta un temei ca Sinodul să și ție hotărîrea veche?

Nu. Orice judecată poate lua din nou la cercetat ce a fost mai nainte, dacă se ivesc pricini nouă de cercetat, și încă e un lucru de înțelepciune de a cumpăni pricinile cele nouă. Deci dacă Sf. Sinod va hotărî acum altfel de cum a hotărît, niminea nu va avea pricină să cîrtească spunînd că de ce odată a făcut așa și acum face alt fel? Se înțelege, greutăți și supărări pot fi, pentrucă lumea a apucat ași tipări calendare cu data Paștelui de 31 Martie. Dar noi zicem că, față de gustul lumii de a avea Paștele mai în vară, poate că ea va fi bucuroasă să se schimbe data, iar în calendarele tipărite într'un fel, oricine își poate face cîteva îndreptări. Și dacă cineva nu se pricepe, n'are decît să vie cu calendarul la un preot și gata este. Ba încă, dacă Sf. Sinod va hotărî schimbarea, iute arătăm noi la ziar cum să se facă îndreptarea și chiar tipărim coloane întregi cu lunile în care se aduc schimbări.

Fără îndoială, nu în partea aceasta e greutatea. Iar pentru a găsi o îndreptățire ca să se facă această schimbare, iar nu este nici o greutate. Se înțelege, este un lucru de mare însemnătate ca toți ortodocșii să ție Paștele la aceiași dată. De oarece Paștele cade în 1929 destul de în vară, nu se putea ști din Mai trecut ce au să facă cu data Paștelui Bisericile ortodoxe care și-au prefăcut calendarul. De oarece acum însă se știe bine ce vor face celelalte Biserici ortodoxe, iată un fapt nou pe care Sf. Sinod îl poate avea în vedere și să puie Paștele nostru, în anul acesta, la rînd cu Paștele din întreaga Biserică ortodoxă.

Deci iată că se poate găsi un temei cu care Sf. Sinod să nu iasă de loc scăzut, dacă va veni cu o schimbare.

Noi atît avem de spus pentru acum în laturea aceasta, dacă vom avea de spus mai mult, după ce vom vedea hotărîrea Sfîntului Sinod. Voim însă să spunem ceva în altă latură.

4. Calendarul este un mijloc pe care l au născocit oamenii ca să măsoare timpul. Așa cum ai metrul sau stînjenul, ca să măsori întinderea, ai calendarul ca să măsori vremea. Calendarul deci nu este un lucru bisericesc, ci Biserica numai se slujește de el ca să și puie sărbătorile ei la cutare sau la cutare dată. De aceia calendarul nici n'a fost născocit de oamenii Bisericii, ci de alți oameni, încă înainte de întemeierea Bisericii creștine de Domnul Hristos. Calendarul însă își capătă însemnătate pentru noi, numai ca să știm data cînd punem sărbătorile și mai cu seamă Paștele, de care țin atîtea alte sărbători. O jumătate întreagă de an multe sărbători merg după data Paștelui, iar în cealaltă jumătate, Duminicile își au felurite părți din slujba lor tot după data Paștelui. Iată deci cîtă însemnătate își are Paștele pentru slujbele creștinești.

Toate bune. Dar ce ia mulțimea norodului din toate lucrurile acestea?

Ca în multe altele, mulțimea nu ia pentru sine adîncul și temeiul sărbătorii bisericești, ci numai lucrurile cele mai ușoare, dela fața lor. Vezi lumea neliniștită acum și pe unii oțărîndu se pentru data Paștelui și că de ce s'o avem la cutare dată și nu la cealaltă? Nouă ne pare bine cînd vedem că oamenii poartă grijă și încep a învăța și ei cele bisericești și nu stau ca niște momîi, cărora nu le este nici cald nici rece. Nu. E bine că se scoală și întreabă și cer. Dar venim și noi cu întrebarea înaintea lor: De ce oare cereți numai cele ușoare și nu și pe cele grele? Căci afară de data cînd va fi să ții Paștele, mai este una și mai de seamă: Cum ai să-l ții? Ai să-l ții la 5 Mai mai creștinește decît la 31 Martie? Ia să te văd: Nu cumva ai să iei numai data serbării, iar ținerea ei are să fie cea păgînească, cu beții și cu bătăi, cum este năravul multora la vreme de praznic?

Apoi de! fraților, creștinește nu este numai să ai data la care ții, ci mult mai mult este CUM ȚII. Căci dacă Sf. Sinod îți va face pe plac și va hotărî pe 5 Mai și noi vom zice bine a făcut! Oare veți fi voi mai cuminți? Oare vă veți opri voi la data aceasta cu sfințenie și veți bea la aceasta mai puțin ca la cealaltă?

Aici e aici, și cine nu ia în seamă aceasta, face întocmai ca fățarnicii pe care Domnul Hristos îi osîndea la vremea Sa. Căci și cărturarii și fariseii de atunci luau partea ușoară a legii, cum să se închine și cît să dea zeciuială la altar, dar treceau cu nepăsare peste alte datorii mai adînci ale legii.

Iată ce voim să spunem noi la acest prilej, care e ceva mai de temei decît data.

Arhim. SCRIBAN

Cugetări

Prin iubire omul se aseamănă lui Dumnezeu; iubirea îndumnezeește cerul și face din pământ locașul Domnului.

~

Numai cel tare birue soarta; pe când cel slab cade prăbușit de ea.

~

De vrei să te înalți spre cer, leapădă grija de cele pământești; fugi de preocupări meschine; intră în lumea idealului!

~

Omul de rând se risipește în griji mărunte și interese personale.

~

Înfăptuește binele! Atunci hrănești planta sfântă a umanității. Crează frumosul! Atunci sameni sămânță dumnezeiască.

Schiller

Din trecutul neamului nostru

In unele sate de moșneni sau răzeși, cum le zice în Moldova, se păstrează până astăzi numeroase acte vechi. Ele sînt scrise cu litere vechi chirilice. Aceste acte se citesc cu multă greutate, mai ales cînd sînt așezate pe 2 3 rînduri, cum se obișnuia adeseori. Unii săteni, cari au moștenit dela moș strămoși acte vechi, de astfel neputând ceti cuprinsul lor, le aruncă sau ard, iar alții mai pricepuți, le duc la oameni cunoscători ai scrisului vechiu, spre a le cerceta.

Din cetirea acelor acte se poate vedea și de generațiunea de astăzi, de cîtă îndemânare dădeau dovadă lo

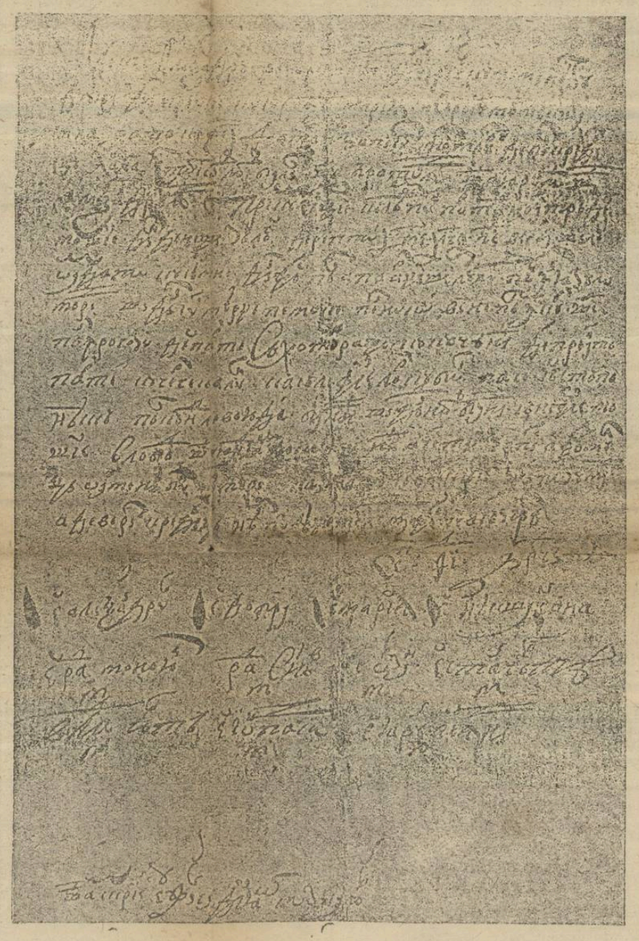

gofeți sau preoții din trecut, de a căror mână s'au scris cele mai multe acte.

Literile chirilice nu se mai întrebuințează cam de acum 60 de ani. Mai multe veacuri însă, ele au fost folosite pe întregul pământ al țării.

Din actele vechi scrise cu acest fel de litere, și acum putem cunoaște limba vorbită de strămoși, obiceiurile din trecut, precum și starea locuitorilor. Cele mai multe acte vechi se numiau Zapise (de vânzare sau zălogire) iar altele diate sau audiate, prin care se arăta averea lăsată celor iubiți ai lor, de cei cari și simțiau moartea apropiată.

Pe la începutul veacului al XIX-lea se întâlnesc în număr destul dn mare și foi de zestre.

Pentru cunoașterea scrisului vechiu românesc din trecut, dăm aci mai jos facsimilul și cuprinsul unui zapis de zălogire din 7196 = (1686), adică de acum 243 ani.

Cuprinsul său este următorul:

Adecă eu Alixandru feciorul Chefii dinpreun(ă) cu muma noastră Dobra, dinpreună cu sora-mea Maria i sora-mea Neacșa i (A)na fata Chefei, dat-am zapisul nostru de bun(ă) credință la m(â)na Stoicei lui Balint și a Bratului și Jaurului și a Lixandrului, precum să s(ă) știe că le-am pus partea noastră de moșie din Dănești, zălog dereptu 45 le vechi și le-o-am dat cu seamne: din jos până apa Argișelului pân(ă) în iazul morii și din sus mearge pe muche pân nucu, vine până în scurs(ură) și până în rogozu. Deoparte, să hotărește cu Coceanii, de pe altă parte, cu Cercel Calu, ca să le fie lor cu bun(ă) pace, să o stăpânească, până când le voiu da banii și când am făcut noi acest zapis, au fost mulți oameni buni mărturie, care mai jos să vor scrie și pentru mai adeverit(ă) credință, ne am pus deagetile mai jos ca să (crează).

Sept(emvrie) 19(ea)t 7196 = (1688).

Eu Alixandru, eu Dobra, eu Maria, eu Neacșa, eu Ana, eu Rad(u) Monoiul, Rad Snov, eu Orzan, eu Stan Gârtea, eu Vlad Gârtea, eu Ion... eu Iarul Viianii (martori).

Și am scris eu Jirnga diiac cu zisa lor.

Cetitorii pot vedea de aici anevoința vechiului scris românesc și felul cum se alcătuiau actele de zălogire Tăria acestor acte, o facea iscălitura scriitorului și a martorilor. Ele nu erau scrise ca astăzi de oamenii de legi, ci de scriitorii din sate. Totuși rareori, se iviau cazuri, când nu erau ținute în seamă.

Deci, este foarte bine rugarea cea făcut o «Cultura Poporului» către cărturarii satelor, de a aduna și cerceta acest fel de acte, care ne descoperă trecutul. Pierderea acestor scumpe rămășițe ale trecutului, nu se poate înlocui.

Multe acte, unele foarte vechi, să găsesc la săteni, cari nici n'au banui să le aibă. Acest lucru l am constatat însumi în comuna Dragoslavele, Muscel, unde am descoperit foarte multe acte vechi, dintre care o bună parte au și apărut în lucrarea «Dragoslavele» eșită de sub tipar la tipografia Gh. N. Vlădescu, Câmpulung, Muscel, iar altele se păstrează în manuscris.

Am dori ca în acest loc să putem vedea acte tot așa de vechi și de prin alte părți.

I. RĂUȚESCU

Chipuri din viața Românească

Nu cei de care se vorbește mai mult sunt cei mai de sus în slujirea țării. In Țara Românească nu este multă lume care să cunoască pe Inginerul *M. P. Florescu*. Cu toate acestea domnia sa este un bărbat care merită să fie cunoscut, și prețuit de toată obștia românească, pentru marile sale merite naționale. Are la inimă un bun al țării și pentru aceasta nu încetează a striga o clipă, D. Florescu este un nedomolit apărător al pădurilor noastre, care de atîta vreme sunt supuse jafului și pustiirii. Cu toate acestea de ani de zile domnia sa este aproape singurul glas care se aude în apărarea lor. In ziare, în sfatul țării, unde a fost deputat, în conferințe, oriunde găsește o împrejurare, d-nia sa se silește să trezească simțul nostru pentru acest bun al țării și dă la iveală o mulțime de păcate săvîrșite împotriva acestui bun național. Din scrisul său, aflăm deseori cum zestrea noastră în păduri scade. Pădurile trebuie să ne fie scumpe, nu numai ca o avere națională, nu numai ca material lemnos și ca putere de rodire și umezeală pentru pământul nostru, ci și ca priveliște înviorătoare de suflet. Pădurea te însuflețește și te încîntă. Ți se pare că ea însăși are un suflet, pentrucă în ea se află darul de a îmboldi simțirile noastre. Mult mai grăitoare este pentru un suflet de om pădurea decît un șes fără nimic pe el. Și cînd, dintr'un pământ acoperit cu codri, ai făcut o întindere de pământ fără nimic pe ea, e cași cum ai fi omorît pîlcuri de vieți. Nu degeaba Eminescu al nostru are în scrisul său bucata atît de duioasă, *Ce te legeni codrule!*

Dintr'o conferință de curînd a d-lui M. P. Florescu, (la 9 Ian. a. c. în București la sediul Societății Politehnice), aflăm că averea noastră în păduri a mai scăzut, dela război încoace încă cu a șasea parte. El e singurul nostru apărător în această privință. De aceia obștia noastră românească să se învețe a-l cunoaște, a-l prețui și a-l iubi. Domnia sa e nu numai un om de bine, ci și un adevărat apostol.

Ne pare bine că putem scrie despre d nia sa aceste rînduri, care de mult trebuiau scrise și cu mirare băgăm de seamă că nimenea nu le scrie. Eh! în țara noastră nu sunt scoși totdeauna în văzul lumii tot mai oamenii cei mai de seamă ai ei

N. SILUREANU
Profesor Universitar

LEGEA LUPULUI

— FABULĂ —

de: VASILE MILITARU

Impărat fiind pe vremuri, lupul, — fire înțeleaptă
Și milos cu toți supușii, — a făcut o lege dreaptă,
Prin a cărei rânduire — printr'un foarte bun cuvînt, —
O livadă înflorită, cum nu's astăzi pe pământ,
Hotărît a fost să fie socotită ca LOC SFÂNT,
Pentru că 'napoia vremii cu trei veacuri și mai bine,
Ar fi fost pe-acea livadă Mînăstire de albine...

Astfel, — era scris în lege, că 'n acea livadă verde
Cine intră, capu 'și pierde:
Fie miel sau fie ied.
N'avea drept să 'i calce iarba nici picior de patruped...
Cel ce va 'ndrăsni s'o facă, — hotărît era prin lege,
Să primească pe spinare nu mai știu câte clomege,
Iar apoi, — ca pildă vie, —
Jupuit pe loc să fie...

Cei dintîi căzuți în leasă și 'nhățați ca să 'i jupoae,
Au fost niște căprioare, doi viței și-o biată oae,
Și cădeau pe rînd apoi:
Cai, mioare, vaci și boi, —
Cărora, chiar Impăratul, — milostiv cum numai el e, —
Le lua 'n primire zilnic nefolositoarea piele...

Intr'o zi însă norocul nu știu cum a vrut să joace
Și să facă astfel placul celorlalte dobitoace,
Cari au prins pe iarba verde, în livada cea smălțată,
Vre-o trei lupi cu ceafa lată...

Duși fiind la judecată de trei boi, un miel și o oae, —
Ca pe cei de mai 'nainte, Impăratul să 'i jupoae, —
Înălțimea-Sa, îndată ce văzu pe lupi în fiare,
Către vitele cornute, a tunat cu voce tare:
— Cum, nemernici și mișel,
Îndrăzniți a crede oare să jupoi pe frații mei?..
— Doamne, au călcat livada... — cuteză un bou să zică...
— Taci, că te jupoi îndată... Boul a tăcut, de frică...
— Legea spune..., — zise oaia, dar simți fiori prin seu:
— Ce ai cu legea, dobitoaco; legea n'am făcut-o eu?...

Și pe frații puși în fiare liberându-i, rînd pe rînd,
Impăratul, cu iubire, i-a îmbrățișat, plîngînd...

. . . . . .

Celelalte dobitoace au plecat tiptil apoi:
Oaia 'ntîi, pe urmă boii, iar mielușul după boi, —
Pricepînd că, să nu calce în livada fără stupi,
Legea 'i numai pentru ele, însă nu și pentru LUPI...

Fariseul și Vameșul

„Doi oameni s'au suit în Biserică să se roage, unul Fariseu și altul Vameș.

Fariseul stând, așa se ruga întru sine: Dumnezeule, mulțumescu-ți, că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, preacurvari sau ca și acest Vameș. Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte câștig.

Iar Vameșul de departe stând nu vrea nici ochii săi la cer săi ridice, ci își bătea pieptul său zicând: Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului".

Iată o pildă minunat de grăitoare pentru zilele noastre. Ea e tot atât de actuală ca și pe vremea Mântuitorului.

Fariseul și Vameșul sunt reprezentanții tipici a două lumi cu totul deosebite.

Unul mândru și'n port și'n vorbă își afișează cu îngâmfare gândurile și faptele pentru a se înălța în ochii lumii celalt doborât de truda grea a vieții, puțin înfățișetor, plin de umilință, recunoaște că a păcătuit și nu îndrăznește să-și ridice nici măcar ochii la cer; dar cu înfrângere de inimă cere milostivirea Tatălui ceresc.

Cel dintâiu, Fariseul, în rugăciunea sa, se laudă că nu greșește cu nimic. El strigă faptele sale nu numai înaintea oamenilor ci și înaintea lui Dumnezeu ca și cum bunul Dumnezeu n'ar fi a toate știutor și deci nu i-ar cunoaște și lui inima și faptele.

Cel de-al doilea, Vameșul, nebăgat în seamă retras într'un colț al Bisericii, imploră mila și ajutorul Dumnezeesc întru îndreptarea vieții.

Fariseul se roagă cu trufie, vameșul se roagă cu smerenie. Fariseul cuprins de mândrie uită de Dumnezeu și de oameni disprețuindu-i și se crede mai mult decât prețuește.

Dintre acești doi, Fariseul s'a întors acasă încărcat de păcate, iar vameșul s'a întors curățit, căci cel ce se înalță se smerește, iar cel ce se smerește se înalță.

In această pildă Mântuitorul a zugrăvit fariseismul în trăsături neperitoare.

Și acest fariseism, plin de urîciune, se întâlnește deseori și în societatea noastră. Căci ce altceva sunt toți acei oameni cari își trâmbițează faptele cu mare sgomot pentru a fi cunoscuți și admirați, sau cei ce-și atribue virtuții pe cari nu le au, sau cei ce se laudă cu bogăția, cu situația socială, cu rangul, ce sunt toți aceștia, decât niște farisei cari uită de Dumnezeu și de ceilalți semeni și nu se văd decât pe ei și faptele lor cu cari se fălesc disprețuind pe atiți vameși cari în umbră muncesc își îndeplinesc datoria cu conștiință dar nu o strigă pe la colțuri ci în taină se roagă lui Dumnezeu să le facă inima cât mai curată și puterea de muncă cât mai neobosită.

Omul ori cum ar fi, bogat sau sărac, împărat sau nemernic trebue să lapede de la el trufia, să nu se mândrească cu cea ce din mila lui Dumnezeu are și să nu uite că Dumnezeu mândrilor le stă împotrivă.

Mândria este o otravă care duce pe om la pierzare așa cum a dus o parte din îngeri și așa cum a dus pe strămoșii noștrii.

Ia aminte, iubite creștine, ferește-te de fariseism, ca de o otravă omorâtoare de suflet, dar nevoește-te a te împodobi cu frumoasa floare a smereniei care rodește sfinție și te apropie de D-zeu așa cum altădată a apropiat pe Vameșul din Biserică. Ea a fost temelia vieții sfinților noștri și prin ea și tu te poți ridica la cele de sus. Nu uita că bunul Dumnezeu numai celor smeriți le trimite harul său lucrător a tot binele și mai ales adu-ți mereu aminte de adevărul rostit de Mântuitorul cu privire la pilda vameșului și a fariseului că „tot cel ce se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța".

Pr. D. D. Achimescu

Răvașe Educative

Cel mai prețios lucru pe lume, după o prietenie sinceră, care se găsește rar, să știi că este: *Timpul.*

Sboară el ca gândul și e vai și amar de cel care-l pierde fără a profita de el. Urmele pe cari le lasă timpul pe față, în casă și'n cuprinsul nostru sânt teribile, căci love ște fără cruțare și noi în loc să ne folosim de fiecare secundă, ne pierdem vremea cu nimicuri; apoi când vine bătrânețea ne plângem amar păcatele noastre.

Nimeni nu s'a convins până acum, că viața, care ni se dă când nu știm și ni se ia când nu ne așteptăm, este ceva *împrumutat temporal* și că alături cu veșnicia nu prețuește nimic.

Fericiți cei cari știu profita de dânsa cu înțelepciune și cu răbdare și isbutesc să lase după dânșii o dungă luminoasă, arătând că odinioară, au trăit aici, pentru ei și pentru luminarea celorlalți.

* * *

Vai celor cari nici de casa, nici de familia lor nu poartă grijă. O !.. și mulți mai sânt ! căci viții le răzbesc în noi repede și ne stăpânesc mai puternic decât virtuțile. De ce oare aceasta? Când noi sântem făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu? Poate că... fiind creiați din tină, am luat și hrănim în noi tot putregaiul mocirlei; altfel de unde să fie în om: *minciuna, lenea, hoția, beția, invidia, calomnia, falsitatea?*

Dar ce m'a găsit de tăinuesc cu tine despre acestea? Oare tu, îți pierzi vremea și-ți risipești banii zadarnic?

* * *

Hâm !.. Hâm !.. Fata mea, te rog să ei seama la vorbele mele, tăioase ca securea lui Mihai Viteazul, însă sfinte ca ale poetului Grigore Alexandrescu, care știa să biciuiască și să înfiereze toate viții le și jafurile de pe atunci.

Ce să m'agăț eu de fulgerarea vremei care trece și de fulgerarea vieței stinsă prin patemi omenești? Ce! oare văzui ceva la noi de iar luai dibla și 'ncepui să scârțâi?

Păi vezi bine că văzui. Te văzui pe tine pierzând vreme pe la Popeasca, Georgeasca, Niculeasca, Petreasca, pe când acasă copiii se suiră pe garduri, dricuiră peste răzoarele de flori și brazdele de zarzavaturi, în grădină, rămânând cu lecțiile nefăcute; te lauzi la una din aceste femei secе, cartoforese, cum te plângeai de Andrei, spunând lucruri intime, cari nu trebue să treacă de pragul casei, te văzui pierzând la masa verde 1000 lei și Bibilica fetița ta n'are ghete, când știi că tu bărbatul tău de la Ianuarie, i s'a redus salariul. Păi bine e așa? Ce nu puteai face cu banii aceștia în casă ta? Ți e urât vrei să vezi lume? Dar i-a spune ce învățași de la lumea pe care o văzuși ieri și ce câștigași de la ea? Spune?

* * *

Dacă nu mă 'nșel lipsa ta de acasă fu odată cu a lui Andrei. Ce bine vă nemeriți !.. Părinți! știți voi ce va să zică asta? Știți voi ce să 'ntâmplă când grădinarul lasă grădina neudată pe arșiță și bar agiul lasă barca fără vele când amenință furtuna?

Câte viții nu se încuibă în copii din cauza părinților cari risipesc și timp și bani; iar slugile rămân educatorii lăstarilor noștri; viitoarele temelii pe care trebuie să se sprijine: *Viitorul patriei noastre!* Nici o jertfă nu e prea mare, când e vorba de copilul tău; nici un timp nu e mai bine întrebuințat de când vezi de casa și de familia ta la care va să te gândești, minut cu minut, din ziua când ai zis; *Da* înaintea oficerului stări civile, care ți-a pus înainte toate datoriile de mamă și de soție și nimic despre: *Masa Verde* și despre Hai — Hui.

Baba Vișa

FOLKLOR

Cântec

I

La fântâna lui Ion
Toate păsările dorm,
Numai una n'are somn
(bis)

II

Și umblă din pom în pom
Și sboară din creangă'n creangă
Și strigă: „Ioane dragă".

III

— «Limba 'n gură mi se leagă
«Cu un fir de iarbă neagră.
«Vin Ioane și-l desleagă».

Auzit de la bătrânul
N. Patrașcu

Strigături

Foaie verde măr domnesc
Cum mă 'mbăt mă fudulesc
Că am car cu patru boi
Și când colo n'am nici doi;
Că am oi și doi ciobani
Și eu n'am nici doi cârlani
Și în pungă nici doi bani!

*

Fetele în sat la noi
Toate cântă din cimpoi
Numai una-i mai cinstită
Dar și-aceia 'i pîcîlită!

*

Nu mă călca pe chicior
Că eu știu de ce ți-i dor.
Nu mă călca pe ochinci
Că te văd și alți voinici!

Culese de I. Livideanu

Descântec «de năjit»

Năjitul cu năjitoarea.
Au plecat amândoi cu căroaia,
Trăznind, pleznind,
Prin aluni,
Prin grădini,
Și'ntâlniră pe (cutare).
Și-l trăzniră:
Cu trăznituri,
Cu plesnituri,
Cu pâlpâială,
Cu vâjială,
Cu ameteală.
Eu cu unt le descântai,
Cu ac galben le'nțăpai,
Pe seceră-i picai
Cum adună secera de culcă buruenile, grâul, tulenii, paiele, așa adunai eu din urechile lui durerile.

Se descântă cu ac galben în unt și pici pe seceră încălzită și apoi în urechi.

Spus de Ioana Bălulescu din com. Zegaia-Mehedinți de 81 ani.

Pecete Domnească

Datine și credințe

1) Femeile care alăptează copii, când fac abcese multe la piept, zic că-i cârtiță și ca să se poată vindeca trebuie să se ducă noaptea înainte de cântatul cocoșului la hotar după țărână și bat mătănii acolo. După ce au adus țărâna o moaie în apă, se spală cu ea și o duc înapoi.

2) In zi de sec nu-i bine să dai în sat lapte sau brânză fiindcă îți merge rău la oi și vaci

3) In zi de sec nu trebuie să se spele la cap femeile, căci le mor bărbații.

Descântec de diochi

Bulgăre, călugăre
Ia-ți traistele de pe umere
Și du-te'n cele sate
Câinii ar brâhui
Tu li-l trânti
Ele ar plesni
Tu ei din inimă
Din gene
Din sprâncene
Din unghii
De supt unghii
Din creștetul capului
Cum piere roua și spuma de soare
Așa să piară durerile și strigăturile
Și pe dânsul să-l lași curat
Precum maica-sa l-o făcut.

Auzite dela Moș Daria de 83 ani.

Eugen Lungu

Insemnările „Culturei Poporului"

Higienă. Primele teze de igienă își au originea deja dela 1468, la facultatea de medicină din Paris. (Vezi Revue scientifique 1882, pag. 553 și Dr. Crăiniceanu: Igiena țăranului.

Primul profesor de Igienă a fost HALLE, la 1794, la facultatea de medicină din Paris.

La noi, s'a introdus igiena ca obiect de studiu în învățământul primar, în 1864, printr'o lege a ministerului Instrucții publice.

Cea dintâi carte de igienă pentru seminar sau școală normală, a fost tipărită în 1873, la București, de Dr. N. Negură. Titlul cărței este: «Igiena publică și privată». Cea dintâi carte de igienă pentru școalele secundare s'a tipărit la Iași, în 1869 de Dr. G. Iuliano.

In literatura noastră, apare pentru prima dată cuvântul «Igienă», în 1831 în broșura doctorului Tavernier: Amănunturi apărătoare și higienice pentru mizerere sau holera morbus.

Prima carte de igienă pentru popor apare în 1857, la București sub titlul de: «Curs de igienă populară de Dr. I. Baraș».

Prima carte de igienă militară, apare în București, în 1876 sub titlul: «Curs de fiziologie și igienă militară de Dr. Georgescu Dima, V. Popescu si Z. Petrescu (litografiat).

Prima publicație de igienă: «Povățuitorul sănătății de Dr. Vârnav», Iași 1844.

Prima teză de doctorat cu subiect de Igienă: «Dr. Agappi. Cercetări demografice asupra populațiunii României și în special a districtului și orașului Iași». București, 1876.

Vârsta. La ce vârstă oamenii mari au făcut cele mai mari descoperiri:

Jan Swammesdan avea 21 de ani când a descoperit globulele roșii în sângele de broască. (La 1658).

Darwin, a avut 29 de ani când a prezentat celebra sa lucrare asupra Originei speciilor.

Frederic Banting, a avut 31 de ani când a descoperit Insulina (1923).

D-na Curie a făcut lucrarea sa asupra Radiului, la vârsta de 32 de ani (în 1890).

Lavoisier a avut 32 de ani când a găsit oxigenul. Schaudinn a descoperit microbul sifilisului la vârsta de 34 de ani.

Koch la vârsta de 39 de ani a găsit bacilul tuberculozei (1882).

Vitamine. Primul care a vorbit de vitamine, denumindu-le «substanțe X» a fost D-rul Nicolae Lunin, din Rusia (născut 1859).

Cismele. In Transilvania, edictul din 1638, al lui Rakoczi, opria pe țărani de a purta cisme. Legea s'a repetat în 1700 și a fost în vigoare până la 1848.

Dr. Negură crede că cismele sunt introduse la civili, de către militari.

Dr. G. Petrescu crede că de la Unguri și Poloni.

Latrinele. S'au introdus la Paris, prima dată, în 1513.

Medicina de azi. In discursul de deschiderea anului școlar 1928-9 la facultatea de medicină din Madrid, profesorul Dr. Rafael Molla, chirurg, a subliniat următoarele:

„Medicina a devenit un comerț. Medicul de azi nu mai e conștient de misiunea sa umanitară, socială și științifică. El e lipsit de idealism.

Lepra. Un nou tratament al leprei (boală despre care am scris și în această foaie), a imaginat Doctorul Miguel A. Galan din Bogata (Columbia) El constă din injecții intramusculare simple sau asociate cu chaulmoogra, de iodur de plumb.

Statistică medicală. In Ucraina sunt 90 de dispensarii antiveneriene la orașe și 130 la sate. Sunt 26 de sifilitici la 10.000 de locuitori și 3 la % de nebuni.

Extrase de **Dr. Od. Apostol**

3)

Romanul Crăciunului

Despre romanul creștin Ben-Hur

— Ți-aduci aminte? Câți ani au trecut de atunci?

— Cinci, răspunse Evreul, neluându-și ochii de la apă.

— Tu poți fi mulțămit, căci iată te-ai făcut frumos. Grecii te-ar numi desăvârșit. Dacă Jupiter s'ar mulțămi cu un Gauimede, ce frumos paharnic ai fi tu pentru Cezar! Dar spune-mi, Iuda, ce atâta interes pe tine cu venirea procuratorului?

Iuda își îndreptă ochii săi mari spre Roman.

— Da, cinci ani, răspunse el. Tu plecai la Roma, iar eu am rămas plângând, fiindcă țineam la tine. N'aveam dreptate oare? Ei bine, tot pe Messala îl găsesc acuma?

Nările zellemistului se mișcară,

— Nu, nu; nu nu Gauimede— un oracol, Iuda. Puțină practică numai în meșteșugul tainelor și Delfi te va primi ca pe Apolone însuși. Serios, amice, în ce nu mai sânt eu Messala de mai nainte? Nu pot să știu și eu?

Tânărul se roși sub privirea obraznică care nu l lăsa în pace dar răspunse fără moliciune:

— Tu ai tras mult folos din lecțiunile profesorilor tăi. De la dânșii ai învățat multe, meșteșugul de a ascuți cuvintele. Dar Messala pe care acu cinci ani l-am părăsit niciodată n'ar fi jignit pe un prieten... Fără îndoială eu știu, Iudeia nu mai este ce era odată, Ismail nu e arhiereul legiuit, cât timp nobilul Ana trăiește, totuși e un Levit, unul din aleșii care de mii de ani servesc Dumnezeului credinței noastre.

Messala îl întrerupse cu un râs mușcător:

— Ah! înțeleg acum. Ismail e un usurpator, spui tu, dar a crede un Idumeu mai de grabă decât pe Ismail e a mușca ca o viperă. Pe fiul Semelei, ce va să zică să fii Iudeu! Totul se schimbă, și cer și pământ, dar Iudeul nu. Pentru dânsul, nu e nici mers înainte, nici înapoi. Ceiace a fost strămoșul lui, aceia rămâne și el. Iată! fac un cerc în năsip.

El trase un cerc cu vârful degetului împrejurul degetului celui mare ca centru.

— Iată, în mijloc e templul, împrejur Iudeia. In afară de această mică întindere nu mai e nimic de preț. Artele? Lui Irod îi plăcea să zidească, dar fu blăstămat. Pictura, sculpura? A te uita la dânsele e păcat. Poezia? E legată cu lanțuri de altar. Afară de sinagogă, cine mai știe eloquența? In război, munca a șase zile voi o perdeți într'a șaptea. Iată viața voastră, și să nu râd eu de dânsa? Mulțămit cu adorarea unui astfel de popor, ce e Dumnezeul vostru pe lângă Jupiter romanul, cu ale cărui aquile noi înarmați călcăm universul! Hillel, Simeon, Șamai, Abtalion (nume de mari rabini evrei), ce sânt aceștia pe lângă maeștrii care ne-au învățat că tot ce poate fi știut merită să se știe?

Iudeul se rădică cu fața aprinsă.

— Nu, nu; stăi, Iuda, stăi, strigă Messala întinzându-și mîna.

— Dar tu îți bați joc de mine.

— Ascultă mai departe. Eu îți sânt recunoscător că te-ai întors să mă vezi. Vom lega iar prietenia din copilărie. Fără îndoială însă, m'am schimbat mai mult de cât tine. Cele din urmă cuvinte ale profesorului meu de retorică, la plecarea mea din Roma, îmi răsună încă în minte: «Mergeți, fiți mari, aminiți vă că domnește Marte și că Eros și-a câștigat vederea». El voia să spue că iubirea nu e nimic, ci războiul e totul pe lume. Așa e la Roma. Căsătoria e cel întâi pas spre despărțenie. Virtutea e numai o marfă de negustor. Cleopatra murind, își lăsă moștenire farmecele ei, și e răzbunată în fiecare casă de Roman, ea își are câte un urmaș. Așa merge lumea. Jos Eros, trăiască Marte! Eu voi fi militar, dar tu, Iuda, mi i milă de tine! Ce poți ajunge tu? De la școală la sinagogă; de la sinagogă la templu; pe urmă — ah! cea din urmă glorie! — un scaun în Sinedriu. O viață fără perspectivă... Pe când eu...

O flacără de mândrie străluci în ochii săi.

— Lumea nu e încă cucerită... Câtă glorie înaintea noastră.

Glasul său își luă ironia de la început.

Un șir de lupte în Africa, altele în contra Sciților, pe urmă... o legiune.

Cei mai mulți se opresc aici, eu însă nu. Pe Jupiter! eu aș schimba legiunea pe o prefectură. Ia gândește-te la viața din Roma, banii vinul, femeile, jocurile, poeții paraziți pe la ospețe, intrigile de curte, zarurile, se țin lanț tot anul. Mi-ar trebui o grasă prefectură. O Iuda, Siria e lângă noi! Iudeia e bogată, Antiohia o capitală de zei. După Cirenius vin eu la prefectură, și tu... lasă că împărțim.

Un asemenea limbagiu ar fi plăcut la locul său de naștere, intelectualilor de la Roma. Iudeului însă, deprins cu vorbirea solemnă chiar și în vorba obișnuită, îi era supărător și dureros Mai mult încă, el aparținea unei rase ale cărei legi, obiceiuri, apucături, fel de pândire, opreau vorbirea ușuratecă și zellemistă. Aerele măreție ale lui Messala treptat-treptat îi înpinseră mânia la culme. Pentru Iudeul din timpurile lui Irod, patriotismul era o patimă sălbatecă, ușor acoperită de îndeletnicirile zilnice și așa de strâns legată cu istoria, religiunea și Dumnezeu, că cea mai mică încercare de a le lua în râs era de ajuns ca să-l aprindă. Iudeul se ridică.

— Nu ți-am dat destul, zise Romanul, sticlindu-i ochii. Ei bine, vei fi arhiereu.

Iudeul mânios se întoarse să plece.

(Va urma)

Răul cel mare...

Nenumăratele glasuri ce se ridică pentru înlăturarea viermelui ce roade învățământul nostru primar sunt glasurile mucenicilor ce și înțeleg înalta lor misiune, sunt glasurile celor ce nu voiesc a purta numai numele de învățători, ci, ale celor ce voiesc prosperarea neamului, a școalei și culturii românești. Fără a ascunde adevărul, trebuie să recunoaștem că învățământul nostru primar nu dă roadele așteptate; lâncezește.

Și slava D-lui! Avem atâtea localuri frumoase, ridicate cu multă sudoare; iar în fiecare local avem: maiștri și ucenici.

Deci avem: școale și învățători.

Păcat însă că aceste cămine rămân numai niște ziduri reci și umede, fără ca în ele să vibreze glasul propovăduitor de bine al învățătorului. Entuziasmul, devotamentul și elanul de care erau însuflețiți învățătorii noștrii de altă dată se duce, se vestejește văzând cu ochii. Rar mai găsești un învățător dornic de muncă.

Învățătorimea de azi, e lipsită de dorința de a munci întins, căci preocupată de satisfacerea nevoilor și lipsurilor materiale, așteaptă sosirea unor zile mai bune—ca cerșetorul ce așteaptă trecătorul milos să-i dea un ban uitându-și de misiunea lui.

Imi răsare în minte un fapt: Era prin luna Mai 1927, ora 7,30 Plec la școală. Ajung; abia deschid ușa cancelariei când văd un coleg plângând. Il intreb de ce plânge și-mi dă durerosul răspuns al unui copilaș: «Mi-e foame!»

Iar acum, deși suntem în luna Ianuarie 1929, avem învățători la școală care funcționează din Octombrie și până în prezent n'au primit nici o chitanță de salariu! Pot dovedi oricând și oricui!

Apoi, cu învățători nemâncați și neîmbrăcați nu putem avea o școală românească bună, invidiată de vecinii vrăjmași, cu ochii injectați după bunurile și drepturile noastre.

Când din cei 2500 lei ce primește ca salariu și nici pe aceștia la timp — n'ai ce îmbrăca și mânca, să ți se mai ceară entuziasm, devotament, sacrificiu pentru școală, pentru neam, pentru țară?

Cu toată lipsa de bucate, un sătean pe care vreau să-l iau servitor la școală mi-a spus: cu o leafă de 400 lei lunar, nu vin nici să deschid ușa școalei.

Sărmane învățător!!!

Un servitor nu-i mulțumit cu 400 lei lunar, iar tu după ani întregi de suferință, ai ajuns să înduri și mai mare suferințe.

Durere, de trei ori durere!

Pre bine să se priceapă și să înțeleagă și cele mai strâmte minți că disproporția isbitoare dintre lefurile învățătorilor și scumpetea actuală numai însuflețire nu poate da învățătorului.

Trebuie să se înțeleagă odată că una din cele mai imperioase nevoi este îmbunătățirea situației învățătorului cât mai neîntârziat și necondiționat.

Numai atunci învățătorul va munci cu drag, și-și va face datoria fără a mai fi nevoia de o întreagă cohortă de organe de control.

Până atunci să nu se ceară sacrificiu învățătorilor.

Dem. Dașoveanu-Carpen
Inv.

ENERGII SUFLETEȘTI

de CONSTANTIN MUREȘANU

SCHILLER (1759-1805)

In tinerețe a avut o sănătate șubredă; de aceea cu durere, renunță Schiller la cea mai nobilă misiune: Altarul, idealul tinereții. Rămâne totuș, în cursul vieții, preot credincios al Idealului; ca și legendarul Prometeu, aduce din împărăția cerului, lumină, nobleță și avânt spre libertate, aduce drepturile omului, în lumea robilor; ales par'că anume de Dumnezeu spre acest scop, întruchipează Schiller numai suflet, esență de suflet, suflet cheltuit pentru cauza umanității. Schiller a fost marele poet și predicator misionar al Europei moderne; sub vraja cuvintelor sale profetice, încep să se clatine prejudecățile evuluimediu: prostia învechită se oprește o clipă în loc; obrăznicia tiranilor asupritori se clatină; iar noroadele însuflețite de scrierile acestui mag modern, intră'n drumul libertății politice, sociale și morale; sufletul europeian crește în demnitate și putere, și se mișcă cu îndrăsneală în calea progresului. Dela marele reformator și educator al maselor avem lucrări filosofice și estetice; apoi, poeme cu adânc conținut pedagogic și drame celebre, cunoscute în largul planetei noastre; cu o generozitate aproape fără egal, închină nu numai Germaniei, patriei lui, ci și altor țări câte o piesă de teatru: așa de exemplu, îi dăruește Elveției: «Wilhelm Tell», Franței: «Die Jungfrau von Orleans», Spaniei, «Don Carlos», Angliei: «Maria Stuart», Rusiei: «Demetrius», Austriei: «Wallenstein», Italiei: «Fiesko» și «Die Braut von Messina». Eroii dramei schilleriane sunt de obiceiu massele populare, ori supra-omul, cari prin forța idealului transformă un mediu social. Scrisul lui Schiller se adresează celor mai deosebite categorii de oameni: începând cu țăranul elvețian, căruia i a scris «Evanghelia Libertății» și sfârșind cu înțeleptul dela Weimar. De aceea înrâurirea lui Schiller a fost covârșitoare. Goethe rămâne până către sfârșitul vieții Goethe, adică geniul «Realității Idealizate», datorită lui Schiller, omul «Idealului Realizat», în opere fără de moarte, în uzine de Ideal.

«Nu poate fi ceva mai înalt — ne spune Beethoven — decât să ne apropiem mai mult decât alți oameni de Dumnezeu și de aici să răspândim razele divine în lumea muritorilor», Acei cari au nevoie de înălțare spirituală, de întinerire înțeleaptă, de forță morală, cu o vorbă de dinamizare creștină a sufletului — să citească pe Schiller!

Cugetări alese

Niciodată n'a fost vre-un om mare, fără suflare divină.

Omul este creat liber; omul este liber, chiar de s'ar fi născut în lanțuri.

Munca este podoaba cetățeanului, binecuvântarea e răsplata ostenelilor noastre; dacă pe rege îl onorează demnitatea sa, pe noi ne înalță hărnicia mâinilor.

Cea mai dumnezeiască victorie este iertarea.

Sunt două drumuri în viață: al idealului și al morții.

Clipa i așa de scumpă ca și viața unui om.

In pieptul tău sunt stelele norocului tău.

Din orice primejdie scapă acela care cu minte sănătoasă, se încrede în Dumnezeu.

Nimic în lume nu nefericește mai mult decât frica. Răul, care ne lovește rareori, adesea nici când așa de dezastruos ca acela, de care ne temem. Omul s'ar apropia mai mult de Dumnezeu, dacă prin educație ar scăpa de frică.

Pământul are loc pentru toți.

Iubire să semene acela, care vrea să culeagă lacrimi.

Ia prudența drept călăuză! Aceasta este tăria înțeleptului...

Adevărul există pentru cel cuminte; frumosul pentru o inimă simțitoare.

Culturalizarea Satelor

Sub acest titlu, d. N. C. Dărvărescu scrie în mai multe numere din «Curentul», cerând înființarea de agenți culturali care să aibă în grija lor răspândirea culturii și întreaga lucrare de propagandă culturală la sate. De ce acesta? Pentrucă cei întrebuințați până acum în acest soi de lucrări nu și au putut îndeplini ținta.

S'a văzut din experiență că școala și biserica n'au corespuns nădejdilor ce s'au pus în ele pe tărâmul cultural și economic și nici nu se putea, de altfel, să corespundă pentru că școala așa cum este organizată, are în vedere numai pe copil, numai instrucția acestuia și «cu trepte formale nu se ajunge niciodată la fericirea unei națiuni», scrie undeva d l N. Iorga: iar biserica n'a putut-o face, pentrucă preoții până acum câțiva ani s'au mărginit — unii se mărginesc încă și astăzi — numai la oficierea slujbei religioase. In acest caz, planul oficial de culturalizarea poporului ce s'ar alcătui,—or ar trebui să fixeze atribuțiile școalei și bisericii — ale învățătorului și ale preotului — în așa fel ca să dea în mod sigur bune rezultate — ori mai bine, să înființeze unor școale speciale, cari să formeze agenți culturali, câte unul în fiecare comună, cari să aibă ca primă și singură ocupațiune munca pentru ridicarea poporului, trebuind să fie ajutați în activitatea lor de preoți și de învățători, cât și de organele administrației comunale. Ba s'ar putea merge și mai departe: agentul cultural ar putea fi și agent agricol, având, —după cum s'ar zice «cartea 'n cap și sapa 'n mână». Locul cel mai potrivit, unde s'ar putea pregăti asemenea agenți, ar fi unele școale normale.

Nu numai școala și biserica, dar nici alte așezăminte scrie d. Dărvărescu (mai la vale) n'au putut izbândi în calea aceasta.

«Agentul cultural și agricol ar putea fi în sat și dep zitar de cărți, reviste și ziare populare și deținătorul bibliotecii comunale. Cu câțiva ani în urmă, Fundația «Principele Carol» a înființat depozite de cărți pe la bănci, depozite cari au ramas — aproape pretutindeni — nu numai nevândute, dar au rămas și necitite nici chiar de conducătorii băncii. Mai apoi depozitele au fost mutate la școale ori biserici. Dar și acolo s'a așternut praful peste ele. Agentul cultural, fiind și depozitar de cărți, reviste, ziare, etc., și-ar amenaja, lângă școală ori biserică, — acolo, unde ar fi cămin, la cămin — o căsuță la ferestrele, căreia și-ar rândui frumos cărțile.

«Cum sarcina de bibliotecar cere pregătire și pricepere — în Bulgaria sunt cursuri speciale pentru bibliotecari, iar în America școale, întreținute de miliardarul Carnegie — școalele ce s'ar creia la noi pentru pregătirea agenților culturali, ar trebui să dea o mare importanță acestei pregătiri, căci numai astfel sutele de mii de cărți din bibliotecile rurale ar fi scuturate de praful sub care zac și întrebuințate cu mult folos. In acest fel, agentul cultural, ar fi și propagandistul cărții. Dacă sătenii nu l-ar căuta, dacă nu iar cere cărți, iar căuta el pe ei, vorbindu le și deșteptându le interes pentru ele, tot el, ar trebui să țină în fiecare sărbătoare — pe lângă predica zilei, rostită de preot sau și de învățător — câte o conferință tratând despre nevoile locale, iar Sâmbăta seară sau Duminica — împreună cu preotul și învățătorul — șezători cu sătenii și ar organiza din când în când serbări cu cântece și jocuri naționale".

Dar va merge pe calea aceasta?

Știm noi? Mai degrabă credem că vom mai împăna țara cu slujbași. Adică de ce agentul cultural va fi mai de ispravă decât învățătorul și decât preotul? E din alt aluat? Va avea numai această slujbă?

Noi știm că, pe unde au fost oameni de inimă, au făcut și așa. Școala și Biserica au izbândit pe unde au avut apostoli în sânul lor.

Către cei înțelegători

Astăzi când de pretutindeni se ridică valurile materialismului amenințător, suntem datori toți cei înțelegători să aruncăm în sufletul săteanului cuvântul blând al Domnului Hristos să reînviem credința pe care spiritul diavolesc al unor vremuri nemiloase, a înăbușit-o. Alcoolul își cântă astăzi marșul de triumf de-alungul satelor noastre, iar luxul și pornografia înămolește sufletele și sapă tradiția care a format trăinicia existenței noastre în scurgerea veacurilor.

Aceasta se face din intenția criminală a celor streini cu sufletul și trupul de felul neamului acestuia și se petrece sub ochii noștri, mai mult cu concursul nostru.

Un concurs pasiv, căci pasivitatea noastră nu-i decât o aprobare, și altul activ pornit din inconștiență. Trebuie să facem să pătrundă gândul dumnezeesc în sufletele întunecate și aceasta nu o vom putea înfăptui de cât prin cultură. Să rostogolim un strop de lumină mai mult în sufletele calde ale celor neîmpărtășite din taina sfântă a culturii. Ea e cheia tuturor problemelor. Înțelegem prin cultură nu numai cunoștințele necesare, avantajoase vieții, ci modelarea sufletului omenesc potrivit cuvântului Domnului: iubește pe aproapele tău ca pe tine însuți.

Sufletul nației e nedesțelenit încă și prielnic pentru toate însămânțările. Numai să se găsească sămănători harnici și pricepuți cari să arunce sămânța bună. Nu dela tribuna parlamentelor sau dela soclul statuelor unde obicinuim să ne'mbătăm cu fraze tricolore se va face aceasta ci din inițiativă privată, din muncă intensă pe care trebuie s'o depunem fiecare acolo unde e nevoia de îndreptare—la sate. Trebue să deschidem ochii, căci ne ducem spre ruină.

Vânturătorii internaționali, fără țară și locaș stabil, lucrează în umbră și ne pregătesc lovitura! Zi cu zi, ceas cu ceas, ei picură în sufletele noastre otravă și efectele le vedem. Ce sunt reportagele terentiste și năvala excesivă de supraproducție a Tiri-bombelor, Zdrâng-Zdrângurilor? Ce sunt cele 200 de mii de cârciumi cari otrăvesc îngrozitor întreaga Moldovă? Burghezimea orașelor e aproape streină — iar cea românească și-a vițiat sufletul sub influențe neferte. Să ne păzim ca pacostea să nu ne înunde satele. Să nu așteptăm intervenția satului, căci are alte greutăți.

Trebuește o mobilizare a conștiințelor celor văzătoare. După marea reformă agrară, după satisfacerea nevoilor materiale națiа cere lumină. Nu vom face aceasta, țaranul va căuta să-și facă singur acest lucru și ca atare va primi tot ce i se va da de către cei ce ne păzesc în umbră. Numai așa se explică raspândirea gazetelor criminale, a pornografiei și a diverselor secte religioase.

Satele din raza orașelor grație influenței nenorocite a noutăților, a modei au început să se înstrăineze cu totul.

Cultură cât mai multă cultură și coborîți în sufletele țăranilor pe blândul Iisus și mântuirei ne va veni — A dormi pe laurii câștigate de cele 800.000 de suflete aduse jertfă împlinirii visului de aur, cu tricolorul sub cap cum a spus cineva, am fi mai mult decât criminali. Blestemul vieților sacrificate ne-or urmări la tot pasul, iar istoria ne-ar rezerva cel mai urât capitol al căderii ce-a suferit un popor vreodată.

Iată ce trebuie să facă cei înțelegători și trebuie să ne grăbim în această direcție cât mai este vreme, căci răul devenit obiceiu și intrat în tradiție nu-l vom mai scoate niciodată.

Aristide Dobrescu

D-l Liviu Rebreanu și Teatrul

Când vrei să moralizezi teatrul. — De mult se scrie, și de oameni de mâna întâia în materie de estetică și critică literară că teatrul de azi a ajuns o școală a sensualității și că primește cu mare plăcere literatura de bordel pe scenele lui. Un mare material a strâns în această privință un vrednic publicist românesc, d. Horia Petra-Petrescu din Sibiu. Acum câțiva ani, un număr din Bul-tin era plin numai cu materiale de acest fel.

A venit și la noi un bărbat care își dă seama că teatrul nu poate merge pe calea aceasta, în care intrase, se vede, și teatrul românesc. E vorba de d. Liviu Rebreanu, cunoscutul scriitor, care a fost numit de curând director al Teatrului Național din București. Se vede că domnia sa nu se împacă cu unele moravuri care au pătruns și în lumea teatrului românesc, căci îl vedem atacat tocmai pe această temă în unele ziare ale noastre. A fost atacat în «Curentul» în mai multe numere tocmai pe motivul că ar vrea să introducă în teatru rânduială morală vezi nr. din 14 Ian. a. c.)

Iată pentru ce lovește lumea! Nu este însă aceasta o pricină de a înceta un lucru început în puterea unei încredințări care te stăpânește. De aceia d. Rebreanu să stăruiască în această cale, fiind prea înrădăcinat în gândul că numai în felul în care s'a apucat să lucreze teatrul poate fi o unealtă de civilizație și propășire. Teatrul dă înapoi omenirea, dacă el este numai organ de sensualitate și de cultivare a pornirilor dobitocești.

As.

O serbare frumoasă, creștinească, la Cluj

In ziua de 24 Decemvrie 1928, a avut loc la spitalul militar din Cluj, o frumoasă serbare creștinească.

Din inițiativa societății «Cununa surorilor de Cruce» și cu concursul altor societăți locale: «Crucea Roșie», I. O. V., «Doamnele ortodoxe etc., s'a aranjat un minunat și bogat pom de Crăciun pentru suferinzii acestui spital și

Serbarea a fost autorizată de D l General Comandant D. Papp, care a contribuit și moral și material la reușita ei.

După săvârșirea serviciului religios, la care răspunsurile le-a dat vestitul cor al profesorului de muzică Golumba, orchestra regimentului 83 Inf. a intonat imnul religios și «Trăiască Regele».

A urmat apoi cuvântul de deschidere al D-lui Senator Amos Frâncu, președintele «Frăției de Cruce» și a D-șoarei Ana Pop, președinta «Cununei Surorilor de Cruce». S'a cetit o telegramă a M. S. Regina Maria și o adresă a D-lui Ministru de Războiu.

D-l General D. Papp și D l medic șef al spitalului militur Cluj, medic Colonel Stănculescu Stan, au mulțumit celor ce s'au gândit la o atare mare sărbătoare creștinească și la ostașii suferinzi.

S'a procedat apoi la împărțirea darurilor (alimente), de către Doamnele respective.

Bucuria bolnavilor se citia 'n ochi. Din mijlocul decorului frumos al sălei — opera personalului spitalului — și a strălucirei pomului de Crăciun atât de încărcat, apărea minunat luminat ca a unui înger păzitor — icoana M. S. Regelui Mihai I al României, frumos încadrată în verdeață, flori și steaguri.

In tot timpul distribuției darurilor, corul a cântat colindele armonizate de Dima, iar orchestra «Intru mulți ani trăiască».

Serbarea, spre regretul tutulora că nu a durat mai mult, s'a încheiat la orele 18. — Doamnele au împărțit darurile personal și celor ce nu puteau părăsi patul în plus le-a spus cuvinte de mângâire și ca adevărate mame.

BLANA LUPULUI

— FABULĂ —

de Vasile Militaru

Guler la paltonul unui om hrăpăreț, într'o țară,
Unde soarele dreptății n'avea vreme să răsară, —
Blana unui lup, odată,
Negrăit de tristă, — ci-că
Suspina ling'o pisică:

— Hei, surată,—zicea blana,—cum vrei tu să nu mai plîng
Pe sărmanu'n patru labe ce m'avea pe vremi în crîng?..
Stee cine vrea, cuvîntul să 'mi asculte și să 'mi spună:
Judec drept sau sunt nebună?:

Cînd învăluiam un trup,
Cărui oamenii 'i zic lup, —
De îndată ce sărmanul patruped, adulmecînd,
Eșia'n lume, cînd și cînd,
Toți îl huiduiau, surată, de și lupul, — nu prea blînd, —
Era pururea flămând!..

Azi îmbrac un om de vază, cu obrajii ca doui maci,
Care fură, zi și noapte, truda bieților săraci;
Imbuibat care, ducîndu-și viața numa'n chef și cîntec,
Tot mai mult, pe zi ce trece, scade'n duh și crește'n pîntec!..
Și pe omul ăsta lacom, care'n setea lui de bani,
Scuipa'n lacrima vădanii înhorită de orfani.

Nimenea nu'l huiduește ca pe lup cînd e'n coclaur,
Ci pe unde vrea să treacă,
Toată lumea i se pleacă
Și'l cinstește, pe măsură ce el fură mai mult aur!

LIMBA ȘI CULTURA

Ca să înveți, trebuie să înțelegi. Ca să înțelegi, limba trebuie să fie ușoară, fără întortocheri în rostire și fără străinisme.

Noi de mult spunem și scriem lucrul acesta. Dar cei cu înoirile nu se dau bătuți. Iată acum însă mărturisirea unuia care spune că nu putea învăța din pricina limbii prea înalte în care-i vorbea profesorul. Lucrul acesta il citim într'un articol al d-lui Ilie Mihăilescu, profesor de școală primară în Brăila, care scrie în «Curentul» (13 Ianuarie a. c.) «profesorul nostru... ne ținea cursuri» (la școala normală) mai ceva ca la universitate, într'o limbă plină de nelogisme și tecnicisme din cari nu înțelegeam și nu ne alegeam cu nimic».

Iată mărturisirea verde că limba pocită care se întrebuințează acum păgubește însăși răspândirea învățăturii.

SERBAREA DATINELOR CREȘTINEȘTI LA VASLUI

Urmărim de ani în șir, activitatea casei naționale «Viitorul» din Vaslui, care a ajuns la realizări admirabile, reușind și în acest an să ne facă să retrăim clipele unui duios trecut, când frumoasele noastre datine, erau cinstite și prețuite de toți.

In adevăr ziua de Duminecă 23 Decembrie a. c. n'a fost numai o încoronare a activității culturale din acest an a C. N., ci mai ales o biruință a sentimentului de solidaritate, față cu un an trecut așa de evocator, o reînviere a comoarei de amintiri cu care se mândreau strămoșii noștri.

Pentru întărirea deci a cultului de educație creștinească și curat românească, s'a desfășurat la Vaslui, în sala teatrului județian, într'un cadru măreț și impunător, serbarea și premierea datinelor creștinești, deșilând în fața publicului extrem de numeros, diferite echipe special pregătite de școlile normală și meserii, de băieți.

A fost o fericită inspirație, atunci când a fost solicitat concursul acestor două școli compuse din elevi aproape numai de la țară, căci toate echipele au înfățișat cât se poate de corect și original: Colinda, Steaua, Plugușorul, Haiducii, Ursul, Capra, etc., stârnind admirația tuturor ș ducând cu ei în mijlocul satelor, ideia reînvierei acestor datine.

Comitetul casei naționale se poate felicita, de această minunată colaborare, iar școlile se pot mândri cu elemente, de talia D-lor profesori D. Cotoranu, directorul școalei normale și P. Pricop, directorul școalei de meserii, care secondați cu multă pricepere de corpul profesoral, au cules roadele unei înțelegeri depline a vremurilor de azi.

De asemeni, întreaga noastră recunoștință, D-lui avocat Corneliu Meza, președintele C. N. și răscolitorul sufletelor din Vaslui, care organizând și în acest an activitatea spirituală, a încheiat ciclul șezătorilor, cetind articolul; «Gânduri de Crăciun», scris de distinsul cărturar, preot Toma Chiricuță, în revista «Fântâna Darurilor» și mulțămind călduros colaboratorilor și publicului adînc înțelegător.

Premiile bănești, ce s'au împărțit cu această ocazie, au fost o prea slabă recompensă, față de mulțămirea și satisfacția ce a adormit în ochi și sufletul executanților și participanților.

Acestor dovezi de muncă constructivă la Vaslui, sincere urări de propășire și roade cât mai bogate.

Valentin

TUBERCULOZA

(BOALA SEACĂ—OFTICA)

de Colonel Dr. Dimitriu-Mamant

In numărul trecut s'a vorbit despre:

Cum se face molipsirea ?

iar astăzi despre:

Cum ne ferim de tuberculoză ?

Am văzut că: toată primejdia oftice i vine dela bolnavul de oftică, pentrucă el răspândeşte boala împrejurul lui.

Prin urmare, este cu mult mai bine să nu ajungem să ne îmbolnăvim de oftică. D a r, după cum am spus, pentru aceasta se cere să ţinem în jurul nostru, în locuinţele noastre şi pe noi chiar, cea mai mare curăţenie. Nu pătrunde oftica niciodată acolo unde este curăţenie peste tot cuprinsul gospodăriei, dela podul casei pînă la beciu. — Văruirea locuinţelor, cel puţin odată pe lună, spălarea cu leşie sau măturatul podelelor, cu cât mai des, spălarea rufelor, spălarea corpului, odată pe săptămână, opărirea zilnică a vaselor de bucătărie şi fierberea bine a laptelui şi lucrurilor de hrană, deprinderea de a mânca fiecare din vasul lui, cu lingura lui,... de a bea numai din paharul lui, trebue să fie pentru fiecare din noi un adevărat crez !

Pricepem acum de ce obiceiul, dela ţară, de a mânca cu toţii dintr'un castron şi aproape cu aceiaşi lingură, unul după altul,... de a bea apă unul după altul din gura doniţei sau a ciuturei dela fântână... de a nu se premeni decât la zile mari, fără ca măcar să-şi spele corpul,... de a avea, bine închise în ladă, un rând de vestminte, numai pentru sărbători iar în restul zilelor, la munca câmpului, de a purta nespălate aceleaşi vestminte murdare,... de a nu cunoaşte altă baie a corpului decât cea dela botez,... de a se spăla pe faţă cu apă luată în gură, de a nu spăla mâinile —niciodată—înainte de mâncare, de a se culca seara, fără să-şi fi spălat picioarele, cu care a cutreerat ograda desculţ toată ziua,... toate aceste rele deprinderi, zic, ne duc încet şi sigur, spre povârnişul oftice i.

Pe lângă toate acestea, locuinţele strâmte şi joase, în cari abia ţi tragi sufletul, cu ferestruici mici, bătute în cue şi lipite cu hârtie, cu perdele lăsate într'una ca nici soarele, nici lumina să pătrundă înăuntru,... veşnic umede şi întunecoase, pline de miros de mucigai şi de coceni de după sobă,... cu podeala plină de găinaţi de păsări şi în care te înăbuşă un aer veşnic închis şi stricat,... toate acestea nu pot întreţine sănătoşi plămânii săteanului gospodar, oricât de harnic ar fi el.

Apoi hrana puţină şi rea, pentrucă ştiţi cu toţii obiceiul dela ţară: de a vinde la târg ouăle şi păsările, p e n t r u a cumpăra dresuri de frumuseţă, iar în schimb de a mânca tot timpul mămăligă cu oţet şi usturoi şi numai la Paşte şi Crăciun o bucăţică de carne şi pastramă !

Asemenea hrană, după o muncă istovitoare, pentru un corp trudit şi rău ţinut, nu poate să-l ferească de sămânţa oftice i, dragii mei, oricât de bun ar fi marele Dumnezeu, şi oricât de puternice ar fi descântecile babelor şi oricât de tare ar fi rachiul şi basamacul cârciumarilor ! — Nimic nu slăbeşte trupul mai mult şi nu duce mai repede la oftică, decât băutura, când omul este prost hrănit, istovit de muncă, amărât de griji şi de necazuri !

Bea bietul om să se întărească şi să uite de griji şi de nevoi, aşa crede el, dar îşi bea sănătatea şi punga. Să ne trudim să urmăm sfaturile bune cum păzim zisa Sf. Evanghelii, pentrucă numai prin curăţenie mare, prin lumină, prin aer curat, soare, hrană bună şi cumpătare, în toate cele lumeşti, ne putem păstra corpul oţelit, ca să nu ajungem la oftică. Ori cât de mici şi sărăcăcioase ar fi locuinţele noastre să lăsăm, din zori până în noapte, ferestrele deschise, pentru ca aerul curat, lumina şi soarele, care aduce căldura, să pătrundă în ele şi să ne aducă sănătatea. O lume întreagă să mire: cum se face că la ţară, deşi aerul este curat, găsim totuşi, atât de mulţi oftic oşi ? Am spus'o şi o repetăm că pe lângă aerul curat, să cer şi locuinţi bune, curăţenie mare peste tot, hrana bună şi îndestulătoare. Luaţi aminte, dragii mei, şi vedeţi în jurul vostru cum, în alte ţări, acolo unde gospodăriile au cătminuri curate şi gospodarii nu dau banii cârciumarului, oftica nu se bagă între oameni.—Dacă, din nenorocire, pentrucă n'am păzit toate sfaturile acestea şi nu ne-am ferit de răceală, vom avea în casa noastră vre un bolnav de oftică, atunci acesta trebue arătat dela început, numaidecât, medicului, şi pus să urmeze cu sfinţenie toate sfaturile lui. — Chiar dela început, cel atins de această boală, trebue să fie pus deoparte, să doarmă şi să locuiască într'o încăpere aparte, să aibă lingura şi strachina lui, să nu scuipe decât numai într'un anumit vas plin cu apă sau cenuşă, care va fi apoi, asvârlită pe foc. Şi treaba aceasta s'o faceţi şi cei sănătoşi; Când bolnavul stranută, să pună mâna la gură, să-şi spele bine mâinele înainte de a mânca, să aerisească şi să scoată, zilnic, la soare, lucrurile din casă, să ţină în deobşte ferestrele deschise vara, iar iarna, cât o putea mai mult, să stea în aer curat, pe care să-l caute ceva mai departe de sat, să se hrănească bine şi să se odihnească mult.

Urmând, dela început, aceste, sfaturi, cu puţină cheltuială îşi va recăpăta sănătatea, pentrucă... ce folos de banii ţinuţi în fundul lăzii,... ce folos de pământ, de gospodărie, dacă nu este sănătate ? Nu putem stărui şi arăta în deajuns că, cu cât cel atins de oftică se va căuta mai de timpuriu, — până ce boala nu perdin rădăcini, — cu atât are mai mulţi sorţi de vindecare, pentrucă este greşită părerea ce o aveţi mai cu toţii, dragii mei, că tusa n'are leac ! Şi cu cât cel atins de oftică va fi mai repede şi mai bine pus la o parte de cei sănătoşi, cu atât vor scăpa de molipsire cei din jurul lui !

Lucrul acesta a fost înţeles de minţile luminate pentrucă Statul nu le poate face pe toate, s'a format în ţară la noi, o «Societate pentru paza (profilaxia) împotriva tuberculozei», dar are prea puţine mijloace pentru numărul mare de oftic oşi din ţară, care ar trebui— cei cu boala mai înaintată să fie cu toţii îndepărtaţi în anumite locuri în care se clădesc, la aer curat şi dulce, potrivit boalei, locuinţe anume pentru acest fel de bolnavi (sanatorii). Este neapărat folositor, pentru noi toţi, ca şi voi sătenii să înţelegeţi cât de mare bine v'aţi face voua înşivă, sprijinind cu banul vostru, cât de puţin dar regulat, în fiecare lună, această muncă a paze, împotriva tuberculozei !

In fiecare sat, în fiecare cătun, la biserică, în primărie, la şcoală ar trebui pusă câte o cutiuţă, în care să se adune banul ţăranului, pricepând fiecare că dând pentru adunarea la un loc şi căutarea celor oftic oşi, nu face decât să-şi apere sănătatea lui însuşi, şi că chiar dacă ar părea că dă pentru altul, tot pentru el şi pentru sănătatea lui dă.

Nu trebuie să uităm, dragii mei, că pe fiecare an această boală crudă seceră mii de vieţi omeneşti, cu osebire în ţară la noi şi nu atât din sărăcie şi mizerie, cât mai ales din neştiinţă, care este duşmanul cel mai mare al omului ! Ascultaţi aceste sfaturi, citiţi le bine şi voi şi copiii voştrii, trudiţi-vă mai ales să le urmaţi cu sfinţenie, şi nu uitaţi că în alte ţări luminate boala a scăzut mult de tot, tocmai pentrucă locuitorii acelor ţări s'au deprins să urmeze aceste sfaturi din moşi strămoşi şi, mai ales, nu uitaţi că păzindu-le este numai pentru binele vostru şi al urmaşilor voştri, pentru binele şi sănătatea neamului nostru.

Aşa să vă ajute Dumnezeul

Satele şi evanghelia lui Hristos

Biserica lui Hristos, aşezământul sfânt, pe umerii căruia se razimă viaţa şi moartea, este menită prin poziţiunea ei sfântă pe care o are pe acest pământ, să ridice partea cea mai sfântă din creatura Dumnezeiască, sufletul omului, la înţelegerea rostului acestei vieţi pământeşti cât şi acelei de dincolo de mormânt, făcând din această viaţă împăciuire fericită şi o bună învoire între oameni. Este menită biserica mai mult de cît orcare pedagog din lumea aceasta să facă instruirea şi educarea sufletelor omeneşti în spiritul normelor de bună purtare şi disciplină, scrise cu litere d e g r a n i t de către «omul» care s a răstignit pe Golgota.

Este menită biserica lui Hristos să vegheze cu un ochi strălucitor ca razele luceafărului din cer, să vadă cum sufletele oilor ei se conduc dela leagăn până la mormânt, pe toate cărările acestei vieţi, ochii bisericii lui Hristos trebuie să pătrundă până în cele mai adânci fibre ale sufletului omenesc să vadă putreziciunile, pirul şi neghina şi să privească curăţind ţarina şi lăsând să înflorească şi să dea roade bune grâul cel semănat curat de Domul.

Lumea şi viaţa stă plină de suferinţe. Suferinţele sunt ca undele turbate ale mării, care se joacă cu bietele noastre suflete fără milă. Grijile, necazurile indoielile, răul sub toate chipurile, ne înpresoară la fiecare bătae de ceas ca şi cum o nouă durere, o nouă grijă ar fi gata să pătrundă în casa noastră Credinţă în popor, clasa de sus cât şi clasa de jos, trăieşte ca un dinte stricat care se clatină în gingie şi stă gata să cadă.

Nu mă tem de loc când spun aceasta. Este o constatare bine întemeiată şi pe argumente destul de puternice. Nu mai vorbesc de răul care s'a încuibat în sufletul clasei de sus, clasă cu mai multă judecată, ci vorbesc de răul care nu numai s'a încuibat, dar s'a înrădăcinat adânc chiar în sufletul clasei de jos, poporul legat la picioare cu nojiţe şi obiele!

Acest rău s'a scoborât din înălţimile *metropolei*, colindând văi şi câmpii şi orice sătuleţ a găsit în cale, găsind teren bun de cultură, a rămas să dea roade bune, plantându-se şi transplantându-se în sufletele bieţilor ţărani, curaţi până aci, bătuţi de sapă şi cornul plugului; şi au lăsat doina plină de duioşie şi aducătoare aminte de vremuri de bejenie şi acum cântă *romanţele* artiştilor şi artistelor din înalta metropolă.

Şi au lăsat pacea şi buna învoire şi acum umblă certându-se şi pe la uşa judecătorilor şi tribunalelor. Au lăsat la oparte iubirea sfântă care era odată între bărbaţi şi femee şi acum umblă prin divorţuri şi despărţiri.

Acum legea civilă şi bisericească numai este luată în seamă şi tinerii; decât să se căsătorească legitim, cum este omeneşte şi dumnezeieşte trăiesc în concubinaj ! In vremea de astăzi bârfitorii de cele sfinte, pârâtorii, instigatorii, martorii de meserie nesupuşi la datoriile lor religioase şi cetăţeneşti, nebăgătorii de seamă pentru buna creştere a copiilor lor, neştiutorii de părinţii lor şi de autorităţi sunt cel mai răsleţ sat de pe întinsul acestei mari Românii. Astăzi biserica este goală în Duminici şi sărbători, iar cârciuma şi cafeneaua este tixită de bunii noştri creştini ortodocşi.

Astăzi vi ioşii, beţivii, hoţii, leneşii, desfrânaţii bătăuşii, avarii, lacomii, asupritorii şi murdarii fac paradă.

Astăzi trăim vremurile în care binele, dragostea pentru aproapele nostru este ascunsă adânc în pământ. Dacă morala blândului Hristos este copleşită de răutatea diavolească şi o face să stea pe loc, înseamnă că mergem spre pierzare spre distrugere.

Putem să stăm pe loc cînd vedem toate acestea ? Putem să rămânem nepăsători când doctrina adevărurilor Evanghelice ne ordonă să murim luptând p e n t r u înlăturarea răului şi în tronarea binelui, a cinstei, a iubirii unuia faţă de altul şi de Dumnezeu ? nu putem ne spune conştinţa noastră. Cu toate acestea stăm pe loc nepăsători, aşteptând trăsnetul din cer ca să ne răstoarne pământul şi să piecine este dator să lupte în această direcţie ? Toţi vor răspunde «preoţii şi învăţătorii». Eu spun că nu numai preoţii şi învăţătorii sunt datori şi obligaţi de conştiinţă să lupte pentru înlăturarea răului şi îndreptarea pe drumul cel bun al omului din vremea de astăzi, ci şi onorata metropolă în sânul căreia se fabrică legile, ci şi onoraţii demnitari şi oameni de valoare ai ţării, împunându-le legea supremă a Dumnezeirii şi legea morală din sufletul lor, să muncească dându-şi sufletul pentru îndreptarea pe calea cea dreaptă a omului din vremea de astăzi şi pornirea lui pe drumul cel bun al învăţăturilor pe care le-a săpat în piatră Hristos cu răstignirea lui pe Golgo'a. Orce ştiinţă din lumea aceasta, nu poate să ne asigure nouă progres, mai întâi moral şi apoi material, de cât Evanghelia Domnului care luminează conştiinţa omului, ca steaua polară pe rătăcitul care nu se mai poate orienta Dacă Evanghelia lui Hristos este izvorul vieţii fericite pe acest pământ şi dincolo de el, apoi de ce o înlăturăm tocmai pe ea, care ne asigură fericirea şi mulţumirea pământească a acestei vieţi ? Razele Sf. Evanghelii nu luminează sufletele satelor, fiindcă sunt întunecate de pornirile rele, care ne vin dela «Inalta Metropolă şi dela celelalte metropole mai mici.

Dacă biserica lui Hristos este menită să lupte cu vrăşmaşii p e n t r u educarea şi instruirea sufletelor, apoi trebuie ca ia să lupte şi să moară luptând, căci aceasta este marea datorie.

Dacă biserica lui Hristos este menită, mai mult ca orice ştiinţă şi pedagogie din lumea aceasta, să asigure un viitor fericit al acestei ţări, prin îndreptarea pe numele cel bun al sufletului pornit spre rău, apoi să lupte, ori care ar fi sfârşitul. Dar această luptă nu va fi încoronată de glorie, dacă ea, mai întâiu, nu va căută să zidească un zid de granit între oraş şi sat, ca orice rău care va căută să pătrundă în sufletul bun al omului să se isbească de acest zid. Puterea legii omenesti este datoare ca mai întâi ia să deà concursul pentru această mare operă.

Ori câtă dragoste ar aveà cel în drept pentru această luptă, se isbeşte de uşa cârciumei şi a cafenelii, deschisă Dumineca şi sărbătoarea.

Ori câtă dragoste ar aveà preotul şi învăţătorul să lupte pentru această înfăptuire, îl doboară curentul plin de microbii veniţi dela înalta metropolă şi din oraşe.

Răul trebuie tăiat din rădăcina, ca şi pirul dintr'un ogor, că astfel odrăsleşte şi iarăşi prinde rădăcini.

Numai în depărtând răul, care ne duce spre pierzare şi adoptând învăţăturile frumoase ale sfintei Evanghelii — mai întâi oraşele şi apoi satele depe intinsul acestei ţări, atunci, de bună seamă, că ne vom asigurà un progres moral şi material şi vom trece faţa acestei lumi vremelnice ca un pooor cinstit, curat, sufleteşte, victorios şi plin de isbândă. Atunci România Mare — ar fi întradevăr şi tare, consolidată sufleteşte, renăscându-se o „*Românie Nouă*".

Dem. I. Ilicscu-Palanca

FILOZOFIA

Filozofia este mama tuturor ştiinţelor, ea face pe om a se ocupa de toate lucrurile, îndemânatic la toate meşteşugurile şi vrednic de toate ştiinţele pentru că prin ea ajunge la cunoştinţa tuturor lucrurilor.

Un filozof grec scria odată lui Cresus împăratul Lidiei între altele şi următoarele cuvinte: «*Să ştii, Cresus că în şcoala Atenei nu învăţăm a porunci, ci a ni se porunci şi a ne supune; nu a vorbi bine, ci mai mult a şti bine a ţine tăcere şi împlini cum se cuvine ceiace ne este dat; nu a ne răzbuna, ci mai mult a ierta; nu a ne face stăpâni pe puterea altuia, ci a da din a noastră celorlalţi; nu a câştiga mult, ci a ne mulţămi cu puţin*». Iată deci, în ce stă adevărata filozofie.

Cel dintâi filozof, care ni se face cunoscut este *Tales*, care pentru meritul şi virtuţile sale a fost ales ca conducătorul înţelepţilor Greciei. Să zice că el este cel dintâi, (cu toate că e Grec), care a recunoscut nemurirea sufletului, că el descoperi Astronomia (cunoaşterea stelelor) şi că el a descoperit cauza eclipselor.

Intre filozofii mai renumiţi după Tales au fost cei cinci următori şi anume: *Pitagora*, căpetenia sectei, care se numi pitagorică dela numele lui. Şcolarii lui făceau o ucenicie de cinci ani, în care vreme trebuia să ţie o tăcere veşnică.

Al doilea filozof a fost *Platon*, capul Academicilor, Această sectă primi numele dela locul unde preda el lecţiile sale şi care se chema academie. Trăi până la vârsta de optzeci şi unu de ani; acesta fu efectul filozofiei sale.

Al treilea a fost *Aristotel*, căpetenia peripatecilor. El era şcolarul lui Platon şi preda lecţiile plimbându-se, de unde şi şcolarii primirea numele de peripatetici.

Al patrulea filozof a fost *Zenon*, care învăţa într'un loc numit *Stoa*, de unde secta lui fu numită *Stoică*. Dintre toţi filozofii păgâni, el a fost a cărui morală este mai curată şi se apropie mai mult de morala creştinismului. El învaţă că omul să fie nesimţitor în dureri, să dispreţuiască bogăţiile şi să-şi ţie toată voinţa şi toată buna sa aplecare pentru înţelepciune şi virtute.

Al cincilea filozof este *Epicur* cel mai înfocat antagonist al stoicilor, unii au zis că el învaţa că mulţămirile trupului erau iertate şi că bunul cel mai înalt stă în simţirea plăcerei. Alţii însă au explicat filozofia lui în alt chip.

In sfârşit metempsihoza (strămutarea sufletului) lui Pitagora ne pierde vremea; vârsta lui Platon ne încântă; preumblarea lui Aristotel ne desfătează, melancolia lui Zenone ne sălbătăceşte şi neînfrânarea lui Epicur ne distrug. Cea mai bună filozofie este să ne cunoaştem pe noi. «*Da mihi Domine pauperem intellectum et divitem fidem*». *Dămi Doamne înţelegere săracă şi credinţă bogată*». (Sf. Augustin).

In adevăr ar fi lucru rău ca cineva să creadă că pământul stă aşezat pe patru spinări de animale, după cum se mai găsesc încă şi astăzi mulţi, care cred, dar este şi mai dureros, ca dupăce prin ştiinţe ne curăţim de asemenea idei greşite să nu respectăm prea puternicia lui Dumnezeu. Aşa stă şi cu filozofia.

Ar fi mult mai bine ca oricine să fie un filozof, dar fiecare să fie pe calea adevăratului progres, pe calea cea dreaptă ca să înţeleagă lucrurile şi să nu cadă în rătăciri şi să dispreţuiască religia. Inţeleg a fi filozof, să nu dai prea mare importanţă uneia şi să neglijezi pe alta, sau să nu te ocupi de ştiinţă, iar religia s'o laşi deoparte ci deopotrivă, căci studiind religia vom vedea că aceasta este filozofia filozofiilor.

INFORMAŢII

Din Ţară

In Comuna Scobinţi din jud. Iaşi, într'o casă dărăpănată au fost găsiţi îngheţaţi o femeie şi copilul său. Neavând cu ce să se încălzească au fost nevoiţi să stea fără foc.

Câţi nenorociţi de aceştia încă vor mai fi, dar de cari nimeni nu se interesează.

In Iaşi s'a înfiinţat un spital pentru funcţionarii Ceferişti. Inaugurarea se va face la 1 Aprilie 1929.

In toată ţara e ger şi viscol. La Bucureşti în ziua de 15 Ianuarie, a căzut zăpadă destul de groasă, în unele locuri făcând circulaţia anevoioasă.

In Comuna Ungheni din jud. Iaşi sânt 1500 de locuitori. La acest număr se găsesc 51 de cârciumari, dintre cari abia zece sânt creştini.

Se spune că în România Mare avem 520.000 de cârciumi, iar şcoli avem numai 32000 şi biserici avem numai 18.000.

In judeţul Bihor din Ardeal, lumea a fumat în anul ce a trecut, tutun, în valoare de frumoasa sumă de lei 173 milioane.

In numărul trecut în articolul „DANIA", s'a pus vîrsta D lui General S a v o p o l 67 ani; dar vîrsta adevărată este 76 de ani.

Invalizii, orfanii şi văduvele de război, mai au dreptul să călătorească pe drumurile de fier cu carnetele de reducere de 75 la sută, numai până la 31 Martie a. c. De la această dată carnetele trebuesc schimbate.

Pe ziua de 1 Februarie c. toţi tinerii, cari sânt contingentul 1929 sânt chemaţi sub arme.

Ministerul de Industrie şi Comerţ a aprobat bugetul pe 1929, însumând la venituri şi cheltueli suma de lei 47 milioane 600 mii.

In ziua de 14 Ianuarie, c; între staţiile Tâmna şi Prunişor, o groaznică ciocnire de trenuri. Sânt 3 morţi şi 2 gravi răniţi.

Duminică 20 Ianuarie, c., se va sărbători la Bucureşti; Aniversarea de 30 ani a promoţiei farmaciştilor din 1898.

In urma îngheţării canalului Măcinului, lupii şi-au făcut apariţia. O haită a trecut Dunărea în timpul nopţii atacând o turmă de oi.

Pentru aceasta s'a luat hotărârea să se formeze o vânătoare de lupi.

Din Străinătate

Mareşalul francez Foch de câteva zile se simte bolnav. Suferă de înăbuşiri dureroase, din cauza unei boale de inimă.

Inginerii germani au născocit o maşină, cu care poate să oprească pe loc zborul aeroplanelor şi a automobilelor la o înălţime de o mie metri în sus şi la o depărtare egală de pământ. Aeroplanul cade la pământ, ca o pasăre străpunsă de săgeată.

In Franţa sânt 8 temniţe pentru copiii. Copiii răi, cari nu vor să muncească sau să înveţe sânt băgaţi în temniţă unde sunt nevoiţi să înveţe o meserie. Libertatea o dobândesc numai după o hotărâre a tribunalului, iar comitetul temniţei îngrijeşte ca liberatul să şi găsească o ocupaţie cinstită prin munca sa.

Un vapor chinezesc, s'a scufundat din c a u z a furtuni. S'au înecat 350 persoane. Printre călători erau 30 femei şi foarte mulţi copii.

Unde duce sportul. Un avocat din Germania s'a dus cu copilul său în vîrstă numai de trei ani, la patinaj. Ghiaţa rupându-se copilul şi tatăl au căzut în copcă. Ingrijitoarea copilului văzând pericolul s'a dus să-i scape, dar s'a înecat şi ea.

După câteva ore s'au găsit trei cadavre, dintre care al tatălui şi al copilului îmbrăţişaţi.

Vedeţi unde duce sportul...

RECENZII

D-na Smara Gheorghiu. Volumul de poezii: **«Simfonii din trecut»**, apărut în anul 1928 şi tipărit la tipografia ziarului Universul din Bucureşti, Preţul 80 lei. De vânzare la toate librăriile, sau direct la «Universul».

Acest volum de 220 pagini conţine 140 poezii, de o preţioasă însemnătate.

Autoarea, destul de bine cunoscuta scriitoare din Bucureşti, în versuri bine închegate, din fapte trăite în mijlocul naturii, prin originalitatea lor, îţi inspiră din primele versuri gustul de a le ceti cu amănunţime. Stilul curat românesc, împodobit cu cele mai frumoase figuri, dau dovadă de marea activitate a Autoarei pe tărâmul poeziei.

Descrierea vieţii de ţară, dumbrăvile, câmpiile, păsărelele şi foşnetul frunzelor primăvara, te fac să trăeşti o altă viaţă.

Plecarea rândunelelor şi a cocorilor, crengile copacilor dispuiaţi, covorul galben de frunză căzută, golul ce se întinde peste tot toamna, întocmite în versuri aşa de plăcute, te înduioşează.

Din cauza lipsei de spaţiu, nu putem da câteva versuri, spre a le vedea cât sânt de frumoase.

Acest volum fiind scris în cuvinte curat româneşti; şi-a găsit, cred, locul cuvenit în literatura noastră, aşa că succesul meritat al autoarei trebue să bucure pe toţi şi mai ales pe cei ce urmăresc dezvoltarea poeziei.

D. F.

Tip. Corpului de Jandarmi. Şos. Ştefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA No. 16. | BUCUREȘTI 27 IANUARIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16 | ANUL IX, Nr. 263. Apare în fiecare Duminică

Cu ce hrănim Lumea!

I.

Neizbînda concursului frumuseței

Noutatea, care n'a mai fost pînă acum în țara noastră, de a se face și la noi o alegere între tinere și să se afle care e cea mai frumoasă și să fie trimeasă în străinătate pentru a se vedea de nu cumva întrece pe alte frumuseți de acolo și apoi să ne lăudăm cu ea, — n'a putut avea trecere și nu s'a încununat de izbîndă. Oricîtă zarvă s'a făcut în jurul acestei întocmiri, doar-doar de s'ar face ca lumea să se aprindă pentru o asemenea întocmire, treabă multă nu s'a făcut. A fost cași cu boxăria lui CHARPENTIER. După cum scria d. MIHAIL NEGRU în «Universul», acest meșter al pumnului și al turtirii nasului, a fost chemat la noi, a venit, a găsit sala goală de mult așteptații gură-cască și apoi Dumnezeu știe de unde ar fi scos parale ceice l-au adus ca să i umple buzunarele. Căci de cîștigat n'au cîștigat și au căpătat învățătură să nu mai aducă asemenea năzbîtii la noi.

Așa și concursul de frumuseță. Tărăboi cumplit. Țipătură din gros în urechile oamenilor, că se face mare ispravă și deci să vie să caște gura. Totuși cele mai multe fete s'au ferit de a se înfățișa la o asemenea alegere. Au înțeles că nu face pentru o ființă cu simț și au stat acasă. Au fost puține cele care au îndrăznit să pășească pragul alegerii, iar în unele orașe nu s'au înfățișat mai de loc. In această privință, Chișinăul a fost fruntea. Am scris că nu s'a ivit niciuna, iar mai pe urmă mi s'a spus că totuși s'ar fi arătat și acolo cîteva fete. Dar a fost lucru atît de puțin însemnat și de nebăgat-în-seamă, că aproape nici nu s'a simțit în oraș.

II.

Ce a zis lumea

Publicul nu s'a arătat prea însuflețit de această punere la cale pentru a se face o astfel de alegere. Cu cine stăteai de vorbă, rîdea de astfel de lucru și-l numea neserios. Ce e mai ciudat este că nici doamnele nu se arătau încîntate. In unele societăți, s'au auzit cuvinte foarte aspre despre această întocmire. Din însăși gura cocoanelor s'au auzit cuvinte că fetele cu simț nu s'au dus să fie puse în sita unei asemenea alegeri. Iar noi, oriunde am avut cuvînt protivnic pentru o asemenea faptă, nimenea n'a crîcnit o vorbă împotrivă, ci toți au zis ca noi. Ce e mai mult, am stat de vorbă chiar cu alegători, adică bărbați care aveau a face alegerea și, față de cuvintele noastre, nu s'au încercat să apere acest lucru și au trebuit să mărturisească fără înconjur că toată această punere la cale nu are la temelie un fond serios de cugetare. Nu se găsește nimic temeinic pentru a găsi o fărîmă de îndreptățire pentru această scornitură.

III.

Temeiurile ei

Și cu toate acestea alegerea a umblat să se împodobească și cu armătura unei îndreptățiri. Dar cu cît umbla s'o găsească mai întărită, cu atît armătura era mai șubredă. S'a căutat să i se născocească o îndreptățire națională, anume că, dacă fata din Romînia o să iasă cea mai frumoasă, cu aceasta am făcut propagandă pentru țară, că o să ajungă țara noastră mai cunoscută!

Oh! vraja aceasta de a fi cunoscut!

Să fii cunoscut! Dar ajunge aceasta? A fi cunoscut nu înseamnă nimic. Lucrul își prinde o însemnătate după ce te întrebi cum vei fi cunoscut. Căci dacă e vorba să fii cunoscut prin fleacuri, bodaproaste! de astfel de cunoașteri mai bine să ne lipsim, că nu ne face cinste. Altele să avem noi ca să ne facem cunoscuți, că despre partea trăsăturilor trupului, nu trage greu la cîntar. Ba e mai degrabă primejdios să se afle că ai fete frumoase, că umblă toți hoțomanii și negustorii de fete ca să ți le ademenească. Nu citim noi foarte des astfel de isprăvi la ziar!

Unguroaicele se știe că sunt frumoase. Ei și? ajută aceasta cu ceva la numele național al Ungariei? Toate păcatele de care s'au acoperit Ungurii după război fost-au prin ceva ușurate fiindcă au femei frumoase? Vorbă să fie! Gînditu sa cineva că este vre-o legătură între una și alta?

Trebuie să te miri că oameni pe care trebuie să i crezi serioși, ca ziaristul și scriitorul francez MAURICE WALEFFE, s'a oștenit să vie pînă în Romînia pentru o asemenea năzbîtie, ca să peardă vremea și să se încerce a ridica în slăvi ceiace e prea la mintea omului că nu poate să aibă o temelie de seriozitate. După ce că sunt între noi atîția tineri și tinere ușuratece, după ce că avem atîția leneși și trebuie să învățăm lumea să muncească, noi trebuie să-i mai deprindem să stea toată ziua cu nasul în oglindă?

La treabă, oameni buni, că aici e mîntuirea! Incordarea brațului și ascuțirea minții, că numai acestea au să ne scape de sărăcie și de greutățile de după război și numai acestea au să ne ridice în ochii străinătății!

A mai perde vremea, cu oglinda, cînd sunt atîtea de făcut, înseamnă a da o rea îndrumare unui neam, care trebuie învățat la rînduiala muncii din greu.

Zică ce o zice Waleffe, dar noi să ne vedem de ale noastre. Am citit temeiurile lui, și oh! bine ar fi de o discuție contradictorie la Ateneu, ca să se vadă că nu-i nimic de ele!

Arhim. SCRIBAN

Data Paștelui

Sf. Sinod a decis ca să rămâie bună și definitivă data de 31 Martie ca prima zi a Paștelui ortodox.

Sinodul a mai luat următoarea importantă hotărâre:

Oricine, din tagma preoțească, se va abate dela decizia de mai sus și nu va respecta înalta hotărâre sinodală referitoare la sărbătorirea Paștilor, va fi aspru pedepsit. Pedeapsa va putea merge chiar până la scoaterea vinovatului din cinstea pe care o are.

Deci Paștele se va sărbători la **31 Martie** anul acesta.

Făuritorii României 1859-1929

Regele Carol I
(Independența României)

Domnitorul Alexandru I. Cuza
(Unirea Principatelor Române)

M. S. Regele Mihai I

Regele Ferdinand I.
(Făuritorul României Intregite)

ZIUA UNIREI

Aici pe pământul acesta sfințit de jertfe mari și de prețioase amintiri, tresar sufletele tuturor de bucurie când se gândesc la gloria și vitejia strămoșilor noștri, care au stropit cu sângele lor altarul țării dragi.

Cine nu se gândește la pașii care au străbătut desfundăturile Oituzului, Mărășților și Mărășăștilor, făcând nepieritor numele vitejilor, care se păstrează în inima românească?

Să ne gândim dar la faptele eroilor noștri, la virtuțile lor militare și creștinești, la sacrificiile, eroismul și înțelepciunea lor, vom vedea roadele frumoase și imediat ne vor veni în minte cuvintele psalmistului: «Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile tale, nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor tale».

Grele au fost timpurile prin care au trecut strămoșii noștri pentruca noi urmașii lor să avem parte să trăim și să scriem în sufletul nostru sărbătorirea Unirii tuturor Românilor din Dacia-Traiană, să fim vrednici de a vedea drapelul Român fâlfâind pe palatele din Buda-Pesta, să trăim să vedem unite laolaltă Basarabia cea mănoasă, Bucovina cea frumoasă, Ardealul cel bogat și mândru, Oltenia cea viteză, cuib de vulturi, Țara Românească și ținutul de la Dunăre până la Marea Neagră ale viteazului Mircea și Moldova lui Ștefan-cel-Sfânt. Să fim mândri de aceste bogate fâșii de pământ, care cu mila lui Dumnezeu a făcut ca voinicii noștri goi și neîmbrăcați, fără tunuri și mitraliere să poată ține piept vrăsmașilor, care cutreerau țara de la un capăt la celălalt.

Dar totuș am biruit; Domnul a oțelit puterile ostașilor, ca să poată ține piept năpaznicei năvăliri a barbarilor. Proverbul spune:

«Apa trece pietrele rămân». De aici înainte Domnul va avea grije să lumineze calea celor de o inimă și o simțire de o limbă și o credință, către un viitor mai fericit.

Soarele cel sfânt și strălucitor va încălzi brazda de pământ unită, plaiurile verzi pestrițate de grădini cu flori mirositoare vor parfuma pământul mai tare și mormintele în care putrezesc oasele voinicilor noștri.

Să ținem sus deci frumosul nostru tricolor, ca vântul care vine să lovească pânza lui, să ducă veste vrăsmașilor noștri, că aici pe pământul Românesc toți sunt laolaltă și învârtesc hora unirii pe pământul sfințit de faptele părinților noștri și în veci ne vom gândi în ajutorul celui Atotputernic, care nu va lăsa pe nimeni în pieire, cei cu suflet curat dreptate de adevăr și iubire de națiune.

Ziua de 24 Ianuarie, zi mare a neamului nostru să ne înveselească, cântând din tot sufletul nostru cinstit și curat: «Hora Unirei».

Să încingem dar hora mare să batem piciorul în pământul frământat cu sângele vitejesc al părinților noștri, să cântăm și să săltăm de bucurie, să fim mândri ca atunci când goarna va suna iarăși din toate colțurile pământului și să dăm încă odată dovadă de vitejie dacă vremea va cere.

Să înălțăm rugăciuni lui Dumne eu și El de acolo din cer vă va binecuvânta, dacă vom fi vrednici urmași ai lor.

Trăiască ziua de 24 Ianuarie în veci amintitoarea unui mare eveniment dorit de atâtea veacuri.

Iosefina Pr. Palanca

HORA BASARABIEI

II

Fraților basarabeni

— Hai să'ntindem hora mare,
Azi e ziua sfântă'n care,
Dela Nistru, la Carpați
Își dau mâna frați cu frați.

II

— Basarabia-i mireasă,
Mândră, veselă crăiasă
Mântuită de greu chin
Din ghiara celui străin.

III

— Azi, pășim spre noi hotare,
Cântă hora lăutare,
Tot mai tare, mai cu foc
Să ne prindem frați 'n joc.

IV

— Cu-a ta strălucită salbă,
Sai la joc Cetate-Albă;
Haide mândrule Hotin,
Dă mâna cu Severin.

V

— Vino'n horă surioară,
Tu Sorocă bălăioară,
Prinde-acum de brațul tău
Pe Bolgrad și Chișinău.

VI

— Saltă vesel Ismaile
Intre mândrele copile...
Saltă și tu drag Orhei,
Că s'au stins anii cei grei.

. . . . . .

VII

Spre Tighina, dela Iași
Trec iar cete de arcași —
Și spre Soroca'n câmpie,
Ca'n vremea cea de urgie.

VIII

— Saltă Nistrule bătrâne
Că vin armele române;
Pleacă-ți tu Prut apele,
Să-mi îmbrățiș fratele.

IX

Foae verde trei granate,
Dulce-i dragostea de frate!
Dulce-i dragostea de mamă,
Când la sânul ei te chiamă.

X

— Dragostea străinului
Ca veninul șarpelui;
Ea cu fiere te adapă
Și la inimă te'nțapă.

. . . . . .

XI

— Din Hotin și pân' la Reni
Cântați frați Basarabeni;
Din Hotin și pân' la Mare,
Zdrobiți cnutul sub picioare.

XII

— C'a venit iar vremea,—când
Să nu vă mai știu plângând
Să fim numai un popor
Sub stindardul tricolor.

XIII

— Hai, să'ntindem hora mare,
Azi e ziua sfântă'n care,
Din Nistru, peste Carpați
Își dau mâna frați cu frați.

XIV

— Să ne strângem la un loc,
Să jucăm hora cu foc;
C'a sosit și vremea mare,
S'o 'ntindem la vechi hotare...

V. Popescu

FIUL RISIPITOR

O parabolă pe cât de simplă pe atât de bogată în învăţătură sfântă ce are darul să îndrepte şi să aducă la mântuire multe vieţi rătăcite cari, schimbându-şi rostul adevărat, îşi petrec cele mai frumoase zile în desfrâu ruinător de suflete şi trupuri.

Un tânăr îşi cere partea sa de avere dela tatăl său şi pleacă în ţări streine unde o cheltue toată în petreceri, ajungând muritor de foame. Neavând cu ce să mai trăiască intră păzitor de porci. Ajuns în această stare de mizerie trupească şi sufletească, se gândeşte cu multă durere de inimă la casa părintească, la viaţa frumoasă a copilăriei şi căindu-se amar de nesocotinţa cu care a lucrat, se hotăreşte să revie la tatăl său, să-şi mărturisească greşala şi cerând iertare să se roage a fi primit ca argat în curte, iar nu ca un fiu. Dar tatăl văzându-l, s'a bucurat şi l'a primit iarăş ca pe fiul său, veselindu-se cu toţi ai casei de reîntoarcerea sa.

Această istorioară, citită aşa cum este redată de sf. evanghelist Luca (15 II-32) este de o frumuseţe şi de o duioşie uimitoare. Este o podoabă a parabolelor Mântuitorului.

Ah, iubite cititorule, în această parabolă eu văd descrisă viaţa multora dintre noi. Şi sufletul mi se întristează gândindu-mă că din noi toţi câţi ducem o astfel de viaţă, prea puţini ne învrednicim a o termina în casa tatălui nostru care este Tatăl ceresc.

Căci într'adevăr, iubite frate, ca şi tânărul din această parabolă noi avem un Tată care-le ne-a făcut şi ne poartă de grije în tot timpul cât stăm sub ascultarea lui. Dar dela o bună vreme, furişându-se satana în inimile noastre ne lăsăm ispitiţi şi cerem Tatălui nostru dreptul de moştenire ca să facem ce vrem cu ea. Crezându-ne în puterile noastre vrem să trăim liberi. Şi luându-ne această moştenire care nu este altceva decât mintea, sănătatea şi toate bunurile sufleteşti ce ni le-a dăruit bunul Dumnezeu din plin, precum şi toată agoniseală materială, sub ispita dulce la început dar amară la sfârşit a diavolului, plecăm şi o cheltuim fără părere de rău pentru plăcerile acestei lumi.

Îmbrăţişând tot felul de păcate, trăim în ţară streină, în ţara diavolului unde ne risipim toată averea spirituală şi materială, întocmai ca tânărul din parabolă. Da, în această ţară, departe de bunul nostru părinte, ne irosim trupul, ne pierdem sufletul şi ne facem părtaşi iadului.

O, este prea adevărat că mulţi dintre creştini înzestraţi cu multe daruri şi-le risipesc în păcate de tot felul cum ar fi în mândrie, în ură, făţărie, sgârcenie, lăcomie, înşelăciune, nedreptate, curvie, beţie, etc., căci e bogată ţara diavolului în astfel de păcate.

Cei ce trăesc astfel îşi pierd viaţa şi ajung cu totul slugi ale satanei cum ajunsese tânărul slugă la porci.

Ce durere că omul, chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, ajunge servitor la diavol!

La astfel de fapte, cari robesc pe om satanei, se dedau toţi cei ce rup legătura dragostei cu Tatăl şi vor să trăiască singuri.

Ce mult doresc şi mă rog lui Dumnezeu ca noi să nu fim din aceştia. Sau şi dacă cineva a căzut în cursă să aibă curajul să se reculeagă, să trezească în el gândul cel bun, să se căiască de toate cele ce a făcut şi cu lacrimi în ochi să se roage bunului Dumnezeu să l primească între fiii săi, căci Tatăl ceresc nu voieşte moartea păcătosului ci să se întoarcă şi să fie viu.

Ah, iubite frate, dacă şi tu ai rupt legătura cu Tatăl creator, gândeşte-te ce bine era în apropierea lui, ce bine era să-i slujeşti lui cu credinţă şi dragoste, gândeşte te că El ţi-a dat viaţa, El te-a binecuvântat cu atâtea daruri, gândeşte te că El tot Tată ţi-a rămas, gândeşte-te că El e bun şi milostiv şi iertător; şi mai presus de toate El te iubeşte cu aceaş dragoste ca şi mai înainte, gândeşte te la toate cele ce a făcut El pentru tine şi vino iarăş la sânul lui. E bucuria cea mai mare pe care i o poţi aduce.

Ia seama că ori pe unde vei umbla dragostea lui n'o vei afla.

Ia seama şi nu mai face risipă cu darurile tale, ci străduieşte-te a le pune în serviciul Tatălui, căci altfel săvârşeşti un mare păcat trăindu-ţi tinereţea în fărădelegi.

Trupul este un templu al Duhului Sfânt, fereşte-te a face din el un templu al diavolului, căci mare greutate va apăsa atunci pe sufletul tău.

Nu te descuraja, ci după exemplul tânărului risipitor, adună ţi cea ce mai ai bun şi întoarce-te la Tatăl milostiv, cere iertare şi hotărăşte te deacum a face numai voia lui căci este sfântă şi aducătoare de mulţumiri şi de fericire.

Pr. D. D. Achimescu

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată s u m e l e rămase, căci numai aşa f o a i a aceasta va putea duce mai d e p a r t e făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Puterea educatoare a cântului în şcoala primară

Mobilul cel mai puternic pentru educarea sufletului omenesc, este arta muzicei.

Prin ajutorul său se entuziasmează, se întrupează şi se scoate în relief, cele mai sublime nuanţe ale sufletului omenesc.

Dacă ne-am cerceta pe noi înşine, starea noastră sufletească, în care ne aflăm atunci, când cântul scapă spontan din piepturile noastre, am rămâne pe deplin încredinţaţi de puterea acestei pârghii, cu ajutorul căruia, ne putem apropia cât mai mult posibil de providenţa creatoare, şi atunci cu braţele deschise, am primi-, dându-i locul meri t, în educaţia micelor suflete.

Fără cântec, atmosfera din clasa noastră, o găsim adesea tristă, monotonă, fără mişcare, fără viaţă.

Sbuciumul şi munca noastră de a prinde pe copil cu toată fiinţa în clasă, atent la ceia ce avem de predat, va fi imposibil.

Făcându i pe copii să cînte în adevăratul înţeles al cuvîntului, adică nu de a cânta din constrângere şi în mod mecanic, ci să cetim din expresia feţii lor, că sunt prinşi de frumuseţea cânteculuiş şi că el a plecat din suflet, să traducă în afară emoţiile ce-l agită, vom fi siguri că ne am adresat nu numai corpului lor, pronunţăm cuvinte educative, făcându-i astfel să fie fericiţi.

Prin cântec deci, clasa ni se va înveseli, o vom face mai surâzătoare, îi vom lua sbârciturile care o face atât de înăsprită, vom face din ea altceva decât o închisoare posomorâtă, de care cauţi să scapi cât mai repede.

O vom face mai atrăgătoare şcolarilor, mai iubită, îngăduind tuturor puterilor sufleteşti să se dilate.

Vom pregăti-o deci a avea rezultate mai bogate, căci nimic nu se lucrează mai bine şi cu rezultate mai satisfăcătoare de cât atuncea când cântăm.

Făcându-i pe copii să cînte din suflet să simtă tot ceia ce cântă, vom face să se nască în sufletul copilului simţiri pe care le vom înălţa, le vom întreţine şi le vom cultiva în el.

Prin cântec deci vom creia în clasă o atmosferă sănătoasă care nu va înceta să desvolte copilul, ca şi aerul care-l respiră cu nesaţ şi a cărui acţiune tonică purificatoare se va simţi în el toată viaţa.

Dumitru R. Ionescu
învăţător

Inseilături din gând

Oamenii, cu adevărat mari, ştiu — la ocazii — a se face mici şi când s'apleacă spre noi, vedem şi mai bine distanţa care îi separă de noi şi atunci îi iubim şi îi admirăm. Din potrivă, oamenii mediocri de teamă a nu părea în faţa noastră şi mai pitici, să înalţă în vârful picioarelor şi, astfel ei trădează singuri în ea şi mai rău defectele lor.

~

Viaţa fie cărui om ilustru trebue să lase în urma lor drugi de lumină culturală, care să se poată întinde nu numai în cuprinsul ţării lui, ci să strălucească de raze luminoasă şi p'alte tărâmuri.

~

Curiozitatea nu este bună zic unii, la geniul uman, l'a pierdut, eu cutez a spune: că doar ei se datoreşte bucuria atâtor descoperiri, ea fiind fructul lor.

~

Singuratatea produce sau genii, sau nebuni.

~

A şti să petreci bine este o mare calitate; mai ales dacă, petrecerea nu te costă nici bani, nici energie.

~

Cea mai mare satisfacere nu ţi-o dă petrecerea, ci munca şi împlinirea datoriilor.

Omul de geniu seamănă de multeori c'un copil; el are adesea *naivitatea* şi *entusiasmul* copilului.

~

Cupidon — la cei vechi—era reprezentat printr'un îngeraş încununat cu roze: eu socotesc c'ar fi nemerit ca printre trandafiri — la coroană — să fie şi lauri; căci amorul, care nu ştie inspira şi dorinţa de Glorie — nu e decât un amor banal.

~

Prea marele entusiasm, prea multă admiraţie, pentru acelaş om, nu e de folos, căci, lumina prea mare, când e prea preiungită, ajunge de orbeşte pe cel admirat.

~

Adesea ori în faţa oamenilor jucăm, *Valsul* pe când în inima noastră să cântă: *Marşul funebru.*

~

Viaţa noastră seamănă c'un oraş frumos văzut din depărtare şi numai când te apropii vezi câte mizerii zac întrânsul.

~

Femeia care ştie ce trebue la vatra casei, care e iubitoare care veghează, care înspiră, care consolează, încurajiază, este adevărata jumătate sau mai bine zis adevărata şi cea mai bună jumătate omului.

Smara

FOLKLOR

CU PRIVIRE LA UNIRE

Cuza-Vodă să trăiască

S. Fl. Marian
poezie din Bucovina v. 2

Frunză verde foi de crin,
Stăi puicuţă, stăi că vin,
Şi om sui pe dâmburele,
Să culegem floricele,
Să le facem mănunchele,
Să mergem la Ieşi cu ele.
La Ieşi la curtea domnească,
Să le svârlim pe fereastră,
«Cuza-Vodă» să trăiască!
Şi din bir să ne slăbiască...

De când «Cuza s'a ivit,
Mulţi feciori a cătănit,
Mulţi copii a sărăcit,
Multe fete a 'nbătrânit;
Că flăcăii s'au rărit...
Acile s'au mai mărit
Păpuşoiul s'a suit.
Cinci şi opt lei de argint
Dar şi banii s'au scumpit.

PALANCA

Moldova şi Muntenia

«Darul»
N. D. Popescu

Ici în vale la fântână
Două fete spală lână,
Cuza le ţine de mână.

Ici în vale la părâu,
Două fete spală grâu,
«Cuza» le ţine de brâu.

Ici în vale mai 'nainte,
Două fete spală linte,
«Cuza» le spune cuvinte

Ici în vale sub Carpaţi,
Două fete poartă dant,
«Cuza» le ţine de braţ.

Ici în vale, ici în ţară
Astea două fetişoare,
Cu «Cuza» se cununară.

PALANCA

Hora Horelor

Hora Horei mic şi mare
S'o 'ntindem peste hotar,
Să se prindă'n ea toţi fraţii.
Care au plâns greu şi-amar.

II

Hora horei Bucovină
Joacă lângă Bănăţean
Macedonia te prinde
Lângă moţul Ardelean.

III

Basarabie dă mâna:
Intr'al Daciei ogor,
Ori joc hora toţi românii
Ori cu toţii acolo mor.

IV

Hora horet Românie
Milioanelor de fraţi
Cînt-o tu, iar ei s'o 'ntindă
Peste Pind peste Carpaţi.

V

Vrem să plângă greu cu jale;
Ori ce liftă, ori ce păgân
Când s'o 'ntinde Hora horei
In Imperiului român.

SMARA

Din broşura «Versuri» scrise de poeţii Români de Mina Savel.

→ Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului"

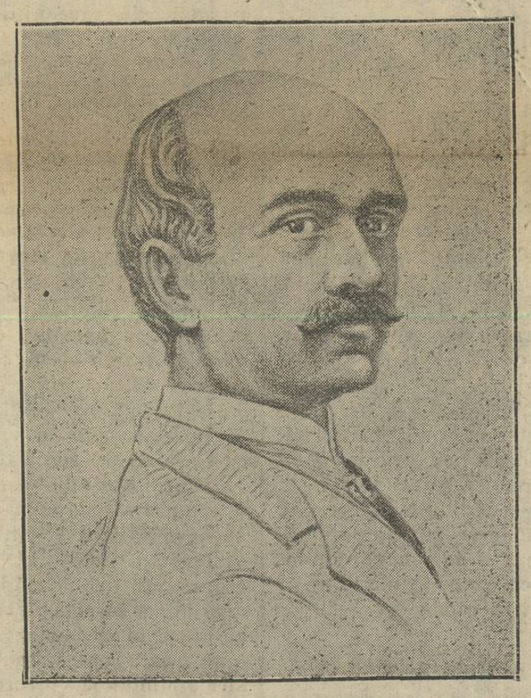

VASILE ALECSANDRI

Marele poet, care a cântat mult vitejia ostaşilor români

Ţara muncii creatoare: Elveţia

Prof. C. Mureşanu

O ţărişoară măruntă, una din cele mai mici din lume, stă în fruntea statelor ca fără sfârşit. Un ţinut sărac, şi hărăzit de natură să hrăniască o naţie pururea cenuşăreasă din punct de vedere economic, înfăţişază azi una din cele mai boga e regiuni. Piatră şi apă, iată darurile principale ale naturii elveţiene Şi totuşi, poporul şi-a creiat din nimic minunea de stat, care se chiamă Elveţia. Un neam unit cum nu este altul pe lume, deşi are o populaţie care reprezinta două rase fundamentale: una germanică, alta latină, şi patru limbi principale: germana, franceza, italiana şi romanşa.

Dar, pe lângă asta, fiecare sat are graiul lui. Divizaţi sunt Elveţienii, nu numai prin limbă: două confesiuni: cea protestantă şi cea catolica, fac din creştinii Elveţiei două forţe aproape egale, două tabere, cari alcătuesc un suflet în faţa intereselor vitale.

O reunire de mici republici, având fiecare cea mai mare independenţă în dezvoltarea geniului propriu şi totuşi cea mai mare disciplină atunci când Patria o cere... când e vorba de apropiarea naţională. In scurt nici unitate de rasă, şi nici de limbă, şi nici de religie, şi nici unitate economică, şi totuşi Elveţia dă o pildă şi o lecţie de unitate naţională întemeiată pe unitatea morală». Se vor întreba unii... Cu ce scop? Nu spre apărarea contra unor neamuri sălbatice. Deschideţi atlasul! Sunt înconjuraţi doar de fraţi de-ai lor: germani, francezi şi Italieni. State cu eternă glorie culturală stau la margina ţarii lor. Totuşi pentru ei, pentru Elveţieni, mica Elveţie e mai mult decât Franţa, marea şi nobila naţiune, mai mult decât Germania, însăşi trupul ideii de organizaţie, mai mult decât Italia, vatra marilor renaşteri. Pentru ei, Elveţia e mai mult de cât toate la un loc. Şi oricât s'ar lupta între ei pentru o ideie politică ori religioasă, ori care le-ar fi admiraţia pentru Paris, Roma ori Berlin, totuşi, sufletul lor întreg îl dau numai patriei lor, — confederaţiei elveţiene, cantonului, geniului lor... Respectul până la venerare, venerarea până la cult a geniului naţional, apărarea acestui suflet cu ultima energie, iată o lămurire pentru naşterea şi înflorirea minunii, care se numeşte într'un limbaj obişnuit: Statul elveţian. Aici e începutul belşugului de energie, prin care din stâncă şi aer, au creiat o ţară mai frumoasă decât poveştile cu smei şi Ilene Cosânzene.

Legea muncii, icoana muncii în zeci şi sute de forme, iată fondul minunatei epopei care se numeşte trecutul Elveţiei. Muncă! Dar ce fel de muncă! Nu munca silnică, care face din om viţă şi apoi o maşină, ci munca potrivită cu geniul lucrătorului şi acela al regiunii... Cu o formulă: munca liberă. Şi nici munca egoistă, care îndobitoceşte pe trufaş, ci munca în folosul obştei, al cantonului.

Şi nici pe departe munca izolată, care face din trudă adeseori o înfrângere în loc de biruinţa cinstită: singura biruinţă demnă de acest nume: a omului contra naturii. Elveţienii de azi, ca şi cei de totdeauna oferă pilda muncii unite, a muncii înfăptuite în cea mai deplină armonie: armonie între cantoane, când e vorba de prosperitatea patriei, armonie între clasele sociale pentru înflorirea cantonului, armonie între suflete pentru desăvârşirea familiei, armonie între puterile sufleteşti pentru creşter a şi cucerirea personalităţi şi caracterului e l v e ţ i a n. Muncă unită şi unire în năzuinţa de a scoate aur din piatră, lumină din apă iată Elveţia de eri şi de azi şi de pururea.

Şi totuşi, dacă ne am opri aici nu am avea icoana adevărată a Elveţiei şi nici sufletul Elveţiei adevărate. Din cele mai vechi timpurii au înţăles aceşti copii ai munţilor, că numai munca îndrumată de înţelepciune, de ştiinţă cum am zice azi, le poate da suprema şi o trainică biruinţă, luminoasă ca şi zăpada care ca o c u n u n ă înfloreşte creştetele munţilor... Adeseori străinul; îndrăgit, mai drept furiat de frumuseţile unice ale naturei, uită de figurile mari de eroii ctitori ai poporului, şi prin el arhitecţii civilizaţ.ei elveţiene.

Poate că nicăeri nu s'au ridicat massele la înălţimile morale caracteristice acestui popas elveţian, după cum ei dau din cele mai vechi timpuri pilda eroului ca reprezentant al vrerei colective. Iar când zici erou, înţelegi omul ales, întruparea înţelepciunii luminate de bunătate, omenia cuminte, voinţa energică şi avântul veşnic tânăr, — munca unită şi unirea înţeleaptă pusă de cel ales în slujba naţiei, şi prin ea în slujba lui Dumnezeu. Eroii prin ştiinţă, şi ştiinţa prin eroi, a valorificat energia veşnic creatoare datorită cooperaţiei între forţele naţionale. Şi astfel au înflorit în acest ţinut sărac, ţinut, de avalanşe şi prăpăstii, cele mai fermecătoare forme de viaţă, prin ce minune?

Prin trei idei esenţiale cari stau la temelia sufletului elveţian. Întâi, legea muncii potrivită cu geniul cantonului respectiv. Al doilea legea unirii, care a dat belşug ca fără sfârşit muncii naţionale. Al treilea, legea ştiinţii, care a pus în valoare bogăţia în veşnică înflorire a energiei populare. Astfel datorită acestor trei idei, trei forţe de vieţi, idei — forţe, şi forţe creiatoare de viaţă, Elveţia a ajuns: «Ţara muncii creatoare», o ţară laborator şcoală, o şcoală veşnic nouă prin tinereţă neostenită. Şi ca cea mai înaltă biruinţă — concluzie, Elveţia mai eri: «Ţară Păstorilor» e azi «Ţara Educatorilor» — «Vatra creaţiunilor spirituale» — «Ţara Universităţilor».

In ce veac se încheagă aceste idei, alcătuesc o minunată treime morală? Când prinde trup nobilă treime, cari străbate neostenit veacurile luminând sufletul elveţian şi prin el dând sens şi vigoare energiei naţionale... De ce alte neamuri n'au ajuns nici acum la această înţelegere a vieţii şi caută ca urmare deslegarea problemelor sociale, politice, economice în ţara aceasta a Elveţiei? Şi cum se lămureşte taina aceasta, că ei, neam de ţărani, nişte primitivi am putea zice, intra înaintea tuturor în sfera conştiinţei morale, în care veşnic luminează cu viaţă pururea creatoare cele trei legi: a muncii, a unirii, şi a ştiinţii... In anul 1291 şi anume la 1 August, trei cantoane, cum le zic ei, trei judeţe, cum le am spune noi, şi anume: Uri, Schwytz şi Unterwald, văzând primejdia externă, uită de mici neînţălegeri şi fac alianţă veşnică. Se leagă să se ajute contra duşmanilor din afară. Şi mai departe hotărăsc, că oamenii cei mai înţelepţi aleşi dintre ai lor, vor judeca neînţelegerile dintre cantoane. Aceste trei mici popoare dau în veacul al treisprezecelea probă strălucită de inteligenţă, prin cari văd că numai unirea poate opri un duşman puternic, numai unirea le poate garanta rodul muncii şi deci libertatea. Apoi de energie având curajul să înfrunte duşmani din afară, mult mai puternici decât ei... Şi lângă pilduitoare probă de voinţă se adaugă sentimentul frăţiei, cari din trei ţărişoare au făcut o patrie deşi mică, totuşi respectată în curgerea veacurilor. Cine-s autorii alianţei, care e temelia: «Confederaţiei elveţienii» ? Ţăranii liberi, înzestraţi cu suflet tare şi virtuţi legendare... Printre ei au fost şi oameni cu învăţătură, o elită, o mică arlstocraţie a ştiinţii, capabilă de împlinirea acestor grele sarcini: să pecetluiască vrerea naţiei. Drept aceea, se cuvine, să pomenim numele câteorva înţelepţi cari s'au învrednicit întru înfăptuirea acestui mare act politic.

Din partea Urilor a fost Arnold de Silenen şi Werner Attinghausen. Ţara Schwytz a trimis pe Conrad Iberg şi Rudoll Stauffacher. Şi iată cum, ţăranii Elveţiei dau în veacul al treisprezecelea o strălucită pildă, o pildă lecţie, lecţie de cinstită unire în faţa primejdiei, de înţălegere a ştiinţii prin ascultarea dată înţelepţilor naţiunii, lecţie de iubire şi curaj intru apărarea Patriei.

(Va urma)

Răvașe Educative

Dragele mele prietene,

Zilele acestea, când ziarele se zbat ca să aleagă pe cea mai frumoasă fată din Romînia, Miss Romania?!? m'am gândit mereu la câtă trudă și grijă va fi avut concurentele pentru a puta câștiga: Premiul pentru frumusețe.

E drept că frumusețea este o virtute și că ea poate deschide toate ușile, înving e multe piedici.

Cei vechi Egiptenii, Romanii și Grecii au apoteozat-o au nemurit-o într'atâtea opere de artă, unele răspândite în piețele publice, altele adunate în muzee. Așa: Venera de Milo păstrată la Paris în muzeul Louvre, care e prototipul frumu eței clasice antice deși e fără brațe.

E drept că frumusețea a dobândit în toate timpurile dela poeți: sonete, imnuri și madrigale și că'n bronz în marmoră, în fildeș a fost nemuritâ atunci când viața trecea patriarhală, iar deviza și la francezi era:

«Dieu et Madame» Dumnezeu și femeia.

E drept că un chip frumos te repauzează și te încântă și că un artificiu cât de mic, o cochetărie ș'o eleganță la femee place; (de unde și pierderea capului a multor bărbați, după femeile gătite la corp și neglijate la creer), ușurătatea ne fiind numai apanaj femeesc; dar uite eu sunt pretențioasă și-mi place și vouă să vă grăesc sincer. Femeia născută în ziua a șasea, adică atunci când a fost creiată de Dumnezeu; a fost împodobită cu toate darurile. Păcatele ei dacă n'a izbutit să și le păstreze și să le cultive. Păcatele ei dacă are numai chip frumos, corp elegant și e murdară, ciufulită, arțăgoasă și grea la vorbă. Preferi o femeie urâtă, dulce la vorbă și îngrijită la port.

Ei și d-ta, babă Vișo! zici tu Sofio și tu Virginico, dar cine mai este așa? Nu vezi, toate ne frezăm, ne pudrăm, ne 'nroșim, ne facem unghile, ne vopsim părul și buzele și boerii tot nu se mai uită la noi.

Știu, știu, fetelor, că grija feței a părului, a buzelor o aveți voi și încă cum! dar, de câte ori viu, pe la voi ați văzut ce cotelici sânt? Eu mă uit în casă, pe mese, pe scaune, pe sub paturi și covoare, prin celar, prin pivniță și de multe ori mă'ntreb: Ce o fi făcând fetele astea, toată ziua de nu scutură, nu perie, nu mătură, că pretutindeni stă praful gros și lucrurile ne puse la locul lor, însă tot eu îmi zic: Ei cum să scuture și să mâture ele, că se supără cum să se vadă cu unghiile cernite?

E drept că bărbaților le plac mâinile moi, catifelate, degetele lungi și unghiile albe ca laptele, dar unde trăesc femei cu așa mâini, casa e plină de insecte și de murdărie. Apoi femeile acestea nu pot da mângâiere nici soților, nici copiilor lor. Care e femeie deșteaptă și curată poate face cu pricepere toată munca pe care o cere casa și a avea și mâinile îngrijite; cine nu; stă ca o momâe și nu e simpatică nimănui din casă.

In casele voastre, frâul de aur al conducerei gospodăriei îl aveți voi femeile. «Fericită va fi femeia, care va ști să-l mânuiască în pricepere cu dibăcie».

S'au prezentat mii de femei la concurs ca să ia premiul pentru frumusețe. Insă mă'ntreb eu: Dacă se punea un premiu pentru «cinstea și hărnicia casnică», câte femei ar avea curajul a se prezenta? Multe?

Cu bine dragele mele.

BABA VIȘA

EVANGHELIA

Isvorul iubirii și al păcii plutește în fiecare cuvânt al Evangheliei. Dragostea de aproapele, fără deosebire de neam și religie, dragostea de cei suferinzi, încununată cu aureolă Dumnezeiască paginile celei mai sublime cărți din lume... Milioane de tomuri se scriu asupra ei, milioane de minți încearcă să pătrundă tainele și măreția rândurilor sfinte ce zugrăvesc înaltul ideal creștin din Evanghelie...

Cine va putea să înfrângă stânca Evangheliei? Știința? Va inventa mașini, va mecaniza și va întrista viața până în cele mai mici amănunte, dar nu ne va putea vorbi niciodată despre suflet, despre misterul de dincolo de viață..

Deasupra legilor omenești, efemere, deasupra nedreptăților și umilințlor zilnice, Evanghelia-și lasă aurora iertării.

Iisus, Dumnezeul lumii, și a dat viața ca să mântuiască sufletele, a sângerat pe Golgotha ca să aprindă făclia mântuirii și peste cei buni și peste cei răi...

Credința în El nu a putut nimeni să o clintească până azi... Cuvintele Lui vibrează ca trâmbițele în inimile tuturor...

In dragostea pentru Iisus, au căzut martirii sub lăncile păgânilor, pentruca să ridice altarele credinții, pentruca să cunune lumea cu speranța creștină, cu dragostea pentru Mântuitorul...

Și astăzi încearcă mulți rătăciți să predice ura față de Evanghelie, mulți inconștienți, pseudo-savanți, vor să întunece soarele Evanghe, liei!...

In nebunia lor, vor să dea viață paradisului minciunii omenești, al dorințelor trecătoare, al bunurilor de o clipă, zadarnice...

Evanghelia ne dă cel mai mare bun: iubirea și speranța lumii viitoare, făgăduită de Mântuitorul lumii, Iisus...

Cetiți Evanghelia!.. Imbătați-vă de vorbele ei!.. Acoperiți-vă capetele cu cununa bunătății ei.

Speranța creștină este limanul care ascunde glasul isvoarelor lumei adevărate.

Radu Mislea

24 Ianuarie 1918 la Chișinău

(Insemnări dintr'un carnet de atunci)

Ziua de 24 Ianuarie la Chișinău.

Mi se pare că visez. Rostesc încet cuvintele. Imi apar ca o stranie împerechere. In juru-mi se întinde un oraș mare, cu străzi largi și drepte, cu firme străine. Pe bulevardul din centru, statuele vechiului țarism, acoperite. In turnul cel mare al Mitropoliei bate grav clopotul, chemând poporul la serbarea națională a României. Drapelul tricolor fâlfâe în toate părțile.

In ziua senină și liniștită de iarnă goală, fără zăpadă, trec încet prin mulțimea care se îmbulzește spre sunetul clopotului.

Ce s'a întâmplat în acest oraș, care un veac a stat pentru sufletul românesc ca sub o negură?

Ce chemare nouă a străbătut aici ca și 'n întreaga țară?

Prutul nu mai este un ocean de despărțire. Lanțurile românismului de aici au căzut cu mare sunet.

Acum câteva zile, chiar în capitala Basarabiei stăpânea teroarea. Domnia soldaților anarhiei era tot așa de cruntă ca și vechiul țarism. Și deodată s'a făcut lumină. Hotarul Prutului s'a deschis. Oastea românească a străbătut dincoace, aducând liniștea. Lumea a răsuflat ca după un vis rău. Și acum pretutindeni trec oamenii cu fețele luminate spre necontenitul svon al arămii.

S'au luminat inimile. Frații au chemat pe frați. Sântem încă nedumeriți, — dar simțim cu toții, cu inimi calde și cu ochii plini de lacrimi, că se împlinesc destinele neamului nostru și că vremea aduce, după grele încercări și pentru noi, începutul dreptelor răsbunări.

La Mitropolie, în curtea largă, stau înșirate batalioanele, cavaleria și tunurile noastre. Sânt ostașii căliți în atâtea lupte grele, care s'au bătut în toate colțurile românismului.

Au o înfățișare serioasă și marțială. Ei reprezintă aici ordinea după furtuna destrăbălării. Cetești pe fețele celor mai simpli soldați, conștiința înaltei datorii pentru care Patria i-a trimis aici.

In catedrală, slujbă solemnă. Aud rugăciuni și cântări românești.

— Le-aud pentru întâia oară, îmi spuse cineva. Aici a fost eri cetatea rusificatorului arhiepiscop Serafim, în care nu putea pătrunde cuvântul românesc. Nu numai cuvântul românesc nu putea străbate — dar nici umbra măcar a unui umilit preot moldovean dela sate...

Acum înaltul prelat rus, într'un discurs larg, salută oștile care au adus pacea, și înalță rugăciune pentru prea străvitul rege Ferdinand I și pentru întreaga Dinastie a României...

Curând, afară în svonul puternic al clopotelor și 'n sunetul muzicelor militare, care întonează imnul regal, generalul trece în revistă șirurile de oșteni. Pihota și Husarii moldoveni ai Basarabiei, salută și ei cu glasul și cu muzica lor pe regele României. Aeroplane trec pe deasupra mulțimii întesate, virând îndrăzneț și salutând din limpeziunea cerului cea dintâi serbare românească de pe pământul Basarabiei.

Aclamații, urale zvon de clopote, furnicar de mulțime. Urmează defilarea. Am o ciudată senzație când văd, pe bulevardul larg al Chișinăului, siragurile luptătorilor de la Oituz, Mărășești și Mărăști, cu baionetele lucind. Bronzați de vânturi, suferinți și ger, ei poartă în țara fraților drapelele României — simbolicele drapele ale eroismului și energiei lor fără seamăn,

O, nu sânt soldați de paradă. In ochii lor tragici și adânci lucește voința nebiruită a unui vrednic popor.

Ii privește toată lumea. Numai țarii ruseți au pe soclurile lor, au fețele mașcate...

La Cazino, — se primesc felicitările. Se țin cuvântări. După fapte, e rândul celor cu vorba. Apoi deodată spontan, toată lumea iesă afară. Muzica întonează hora unirii — și frați cu frați din Basarabia, din România și din celelalte țări ale neamului românesc se prind de mână și în șiraguri, în mijlocul uralelor, încep danțul înfrățirei. E o însuflețire de nedescris. Nimeni nu s'a așteptat la aceasta. Hora aspirațiilor noastre seculare se întinde sub cerul senin al Chișinăului — și pretutindeni în juru-mi văd fețele strălucind de veselie și ochi plini de rouă.

Bătrânii basarabeni își fac semnul crucii.

— Doamne — Dumnezeule... oftează cineva lângă mine. Altceva nu mai poate spune. Mă 'ntorc. Văd un bătrân cu barbă albă. Stă cu ochii ațintiți asupra dănțuitorilor. Incet, cu mâna tremurătoare, își șterge lacrimile.

Sânt clipe în viață,— clipe de adâncă emoțiune așa de dramatice și de zguduitoare, când ai impresiă că pulsația vieții trebue să se oprească. Ceia ce ar urma, par'că nu mai are nici un rost. Simțirea aceasta de aspru fior m'a încercat în acele clipe, — și mi-au picurat în inimă ca niște lacrămi înflăcărate cuvintele evanghelice:

— Acum slobozește, Doamne, pe robul tău în pace...

In jurul meu sună muzicile și se învârte hora frăției.

M. SADOVEANU

Grigore Alexandrescu

Din viața religioasă a romînului

Poporul românesc trece prin tr'o criză a educației religioase și să nu ne surprindă astăzi afirmarea; dacă fiecare dintre noi ne-am întreba asupra convingerii noastre religioase, nu știu ce am putea răspunde cu precisiune.

Biserica a existat la noi odată cu începutul vieții de stat, dar ea a fost angajată în lupte de vitregiile vremilor și aceste lupte au fost dintre cele mai primejdioase pentru existența statului român, cu atât mai mult, cu cît biserica era nevoită să cedeze uneori.

Aruncați aici în răsăritul Europei, ne-am ridicat în sfera de atracție a pravoslavnicii Rusii, care putea fi cea mai avantajată să ne înglobeze la sânul ei, mai ales că slavonismul se afirma tot mai cu tărie și biserica era comună. Cât va fi fost de nedumerită mintea simplului țăran atunci, care având totuși o vagă conștiință a originii sale, începea să se înduioșeze cu simțirea slavă. La vatra casei cuvântând în limba părinților daco-romani, rugăciunea de toate zilele, iar cu obștea în biserică ascultând glasuri străine ce-i stăpâniau credința sa nedefinită, aceste împrejurări neclarificate din viața sa, a trebuit totuși să le stăpânească numai datorită însușirilor sufletești a conștiinței de naționalitate.

Astfel se explică și faptul că nu s'au produs mari revoluții religioase în timpurile de trecere a dominațiunii unui cult în locul altuia. Am avut la început cultul latin care a fost înlocuit cu cel slav; apoi i-a luat locul cultul grecesc până ce limba română a pătruns cu greu în biserică. Trăind sub influența diferitelor forme și curente creștine, ortodoxe și catolice și sub dominație musulmană, sufletul Românului nu a putut fi ușor convertit deși biserica a cedat mai ușor, și nu a putut fi convertit acest suflet, căci astfel i a fost firea tradiționalistă și bogată în virtuți.

Din cauza acestor peripeții însă, sentimentul religios al Românului nu a fost prea adânc. Pătrunderea mistică a religiei nu a existat așa cum se află la celelalte popoare.

Și azi chiar, ca și în timpul slavonismului, Românul stă în biserică fixat, privind mișcarea preotului în altar, ascultând melodia cântecelor, dar fără să prindă înțelesul unui cuvânt, fără să se confunde cu simțirea mistică ce te apropie de divinitate, Gândul său rătăcește la întâmplările săptămânii, sau privește îndeplinirea anumitor forme ale ritului și, numai trezit de un ton mai ridicat sau de un mai răspicat Sfinte Dumnezeule, începe românul să facă semnul crucii; în orice alt caz, acest semn îl face instinctiv. Acel extaz pe care îl au credincioșii altor popoare în anumite clipe din timpul oficierii serviciului divin, lipsește Românului. Aceasta se datorește și faptului că în trecutul nostru biserica nu și-a avut liniștea cuvenită, a dus o viață de grele lupte și de suferinți privind mai curând jaful în altarul ei și speculațiunea.

Dar până unde vom pluti în această nestabilitate? Astăzi când liberi sântem la noi acasă, având toate ale noastre, de ce mai păstrăm tradiția vicisitudinilor și ne închinăm deșartelor credințe politice?

Altarul dumnezeesc trebue să fie cel dintâi loc ales, către care creștinul să pornească în fiecare săptămână lepădând grijile cele lumești, înălțându-și gândul și sufletul în lumea dreptății cerești, adâncindu-se o clipă doar în uitarea de sine sau prinzând un precept biblic pe care să-l frământe în mintea sa și să-l urmeze în calea vieții.

Slujitorii altarului trebue să simtă azi mai mult ca ori când marea lor chemare și măreția zilelor, infiltrând în sufletul poporănilor duhul divin, *formând deprinderea și convingerea religioasă.* Când cântarea liturgiei va străbate din altar și dela strane prin rostul clar și înălțător al slujitorilor bisericești, să se vadă în ochii drept credincioșilor isvorând lacrămă fericirii dumnezeești. Ziua Duminicii să fie așteptată cu înfrigurare de toți creștinii, cari trebue să simtă sublimul cuvintelor și al melodiei. Nu numai copiii sau bătrânii trebue să-și îndeplinească datoria creștinească așa ca o formalitate. Biserica trebue să fie un loc de chemare instinctivă și de regulată frecventare, un loc ce nu poate fi ocolit sau ignorat.

Dar asupra acestei probleme de educație religioasă vom mai reveni...

Victor Țăranu
Profesor

BIBLIOGRAFIE

A apărut Almanahul Cooperativ pe anul 1929, întocmit de Banca Populară «Tomești» din Com. Tomești, jud. Iași, Anul I, tipărit la Tipografia Cooperativă «Trecerea Munților Carpați» din Iași. Prețul 40 lei.

Almanahul are un conținut foarte bogat și l scris cu mare îngrijire din bucățile alese ai celor mai buni mânuitori de condei din țara noastră. Il recomandăm ca cel mai bun îndrumător sătenilor noștri și de aceia fiecare să caute să-l procure.

A se comanda la Banca Populară „Tomeștii», comuna Tomești jud. Iași.

Citiți și răspândiți
„Cultura Poporului"

4)

Romanul Crăciunului

Despre romanul creștin Ben-Hur

Nu mă părăsi, zise Messala.

Cellalt, nehotărât, se opri răspunzând:

— Mai bine e să ne despărțim. Imi pare rău că am venit. Credeam să găsesc un prieten, și când colo găsesc...

— Un Roman, zise Messala cu vioiciune.

El se sculă, își luă mantaua pe umeri și porni după Iuda, care se depărta. Ajungându-l îi puse mâna pe umăr.

— Așa mergeam pe timpul copilăriei noastre.

Măcar până la poartă să mergem tot așa. Tu ești tânăr, eu sunt deja om.—Nici Meutor mustrând pe Telemac n'ar fi avut un aer mai țanțos de cât Romanul.

— Ascultă, eu aș vrea să te servesc din toată inima, frumosule ca Ganimede. Din toate puterile mele te iubesc. Ți am spus că vreau să fiu soldat. De ce nu vrei și tu? De ce nu ești afară din cercul strâmt în care legile voastre vă închid? Vei găsi și aci o nobilă viață.

Iuda nu răspunse.

— Cine sânt înțelepții de azi? continuă Messala. Fără îndoială, nu acei care și-au cheltuit anii discutând despre lucrurile moarte despre Baal, Jupiter și Iehova, despre filozofi și religiune. Arată-mi mie vre-un nume mare, Iuda; puțin îmi pasă de unde-l vei lua, Roma, Egipt, răsărit, ori de aici din Ierusalim. Nu vei găsi pe nici unul de cât doar pe acei care-și iau materialul activității lor din viața de față. După aceasta nimic n'are preț decât ceia ce tinde spre un scop. N'a fost așa cu Irod, cu Macabeii (o familie de fruntași evrei care a scăpat țara de jugul Sirienilor, pe la 180 înainte de Hristos) cu întâiul și al doilea împărat al Romei? Fă ca și dinșii. Incepe odată! Roma e gata să te ajute ca și odinioară pe Idumeul Antipatru. (Tatăl lui Irod care vroia să omoare pe Iisus la nașterea sa),

Evreul tremură de turbare, și fiindcă ceva mai departe era poarta grădinei, își iuți pasul nerăbdător să scape odată.

— O Romă, Romă! murmură el!

— Ai minte continuă Messala lasă nebuniile lui Moisi și ale tradițiunilor. Privește Parcele în față, și ele îți vor spune că Roma e stăpâna lumii. Intreabă-le ce e Iudeia, și-ți vor spune: aceia ce va vrea Roma.

Acum ajunseră la poartă. Iuda se opri, și luând cu bunătate mâna de pe umărul său, cu lacrimi în ochi privi drept în față pe Messala.

— Te pricep, fiindcă ești Roman, tu pe mine nu mă pricepi, fiind că niciodată n'ai să poți pricepe un Evreu. M'ai făcut să sufăr mult azi, încredințându-mă că niciodată nu mai putem fi prietenii de odinioară — nici odată! Adio. Pacea Dumnezeului părinților mei să fie cu tine!

Messala îi întinse mâna. Evreul trecu pe poartă și se făcu nevăzut. Romanul rămase câte-va clipe în tăcere, apoi, ieșind și el pe poartă, își zise către sine însuși cu o clatinătură din cap:

— Fie și așa cum vrea. Eros e mort, numai Marte domnește!

CAPITULUL III

Intrând în Orașul Sfânt pe poarta numită azi a Sfântului Ștefan, te aflai pe atunci într'o stradă paralelă cu fața de miază-noapte a turnului Antonia. Apoi se întorcea spre miazăzi urmând valea Tiropeon. In acest unghiu se înălța o casă.

Ea avea două fațade de 400 de picioare fie-care (132 metri), la miază-noapte și apus. Era înaltă ca de două rânduri și avea chipul unui pătrat regulat. Zidurile, făcute mai mult parcă de bolovani de cât de peatră cioplită, fiindcă pe din afară nu erau neteziți, îi dădeau înfățișarea unei cetățui. Numai frumoasa lucrătură a porților, cu podoabele lor de arhitectură, îți dădeau a înțelege că nimic războinic nu e într'nsa. Cornizele de marmură de de-asupra porții, eșite mult în afară, erau de ajuns pentru a spune trecătorului că bogatul care locuia acolo ținea politica și dogmele Saducheilor.

Tânărul Iudeu, părăsind palatul din piața târgului, se opri și bătu la poarta din spre apus a casei deschise. El intră răpede fără a răspunde la adânca plecăciune a portarului și printr'un coridor boltit și cu bănci de peatră pe margină, pătrunse într'o primă curte. Dusul și venitul servitorilor, zgomotul petrelor de măcinat, pânzele întinse pe frânghii, vitele, caii, arătau că aceasta e curtea întrebuințată pentru mânuirea întregii gospodării. O a doua curte oferi îndată răcoreala plantelor și apelor sale. O scară lăturașă duse pe noul venit la un cerdac cu lespezile albe și negre de unde el pătrunse într'o odaie, rădicând perdeaua de intrare. Dibuind prin întunerec, ajunse la divanul din fund, se trânti pe dânsul, și cu fruntea pe brațele încrucișate, adormi greoi. Intr'amurg, un pas ușor se auzi. O servitoare aducea de mâncare celui adormit. Ea puse tablaua pe un scăunel lângă divan și se așeză alături în genunchi. Lumina lămpii de bronz, pe care o ținea în mână, descoperea fața unei femei ca de 50 de ani, cu pelea de o coloare închisă. O dulceață de mamă i se cernea prin privire. Urechea stăpânsă care eșea de sub turbanul ei alb, arăta starea sa de roabă. De loc din Egipt, necunoscând alți stăpâni, ea n'ar fi primit libertatea. Atât de mult își legase ea viața de copilul pe care-l crescuse!

In timpul mâncării, el nu vorbi de cât odată.

— Ți-aduci aminte Amrah de Messala, care mai nainte venea aici să mă vadă?

— Da, mi-aduc aminte.

— Am fost la dânsul mai adineaurea.

O mișcare de dezgust făcu el fără să vrea.

— Știam eu bine că trebue să se fi întâmplat ceva. Niciodată n'am iubit pe Messala ăsta; spune-mi tot.

Gânditor, el tăcea. Ea însă stărui, și el în sfârșit răspunse:

— S'a schimbat mult. Nu mai vreu să-l văd.

Fiindcă ea se ducea, el veni după dânsa de pe cerdac pe acoperiș.

Se știe slujba acoperișului în părțile Răsăritului. Jocurile, muzica, dansul, convorbirea, somnul, toate își au acolo partea lor schimbându se unul pe altul. După odihna zilei arzătoare și munca de dimineață, acolo se adăpostește viața de noapte. Meșteșugul împodobirii și-a luat drum slobod liber pentru a o înfrumuseța. Apărătoarea poruncită de legea lui Moisi ca nu cumva să cadă cineva jos, a ajuns triumful olarului, care-și dă toată silința spre a-și arăta toată priceperea sa în lucratul meșteșugit al olăriei. Mai târziu, regii rădicară acolo, în mijlocul albastrului ceresc, pavilioane de marmură și de aur. Tot acolo, Babilonul își spânzurase încântătoarele sale grădini.

Iuda își îndreptă pașii spre turnul din colțul din spre meazănoapte apus al acoperișului. El intră rîdicând perdeaua care ținea loc de ușă. Inăuntru era întunerec. Totuși, la toate cele patru părți, se aflau deschideri prin care se putea vedea cerul presărat cu stele. Spre una din deschideri, rezemată de perna unui divan, el văzu o figură femeiască dar greu de cunoscut prin albul mișcat de vânt al perdelei. La sunetul pașilor, evantaliul din mâna ei se opri, iar o rază de stea veni să se așeze pe inelele mânei sale nemișcate.

— Iuda, fiul meu! Zise ea.

— Eu sânt, mamă.

Mergând spre dânsa, el puse un genunchi pe pământ și o strânse în brațele sale.

SFARȘIT

Tâlcuirea Legilor

de **Artur Gorovei**

Despre raport

După legile noastre toți moștenitorii unei persoane trebue să aibă părți deopotrivă din moștenire, adică nu poate unul să aibă mai mult decât celălalt. Să zicem că un părinte are patru copii, și la moartea lui lasă o avere de 1200 de lei; fiecăruia dintre copii i s'ar cuveni câte 300 de lei. Părintele, însă, în viață fiind, se poate să aibă mai multă dragoste pentru unul dintre copii, care i mai harnic, mai econom decât ceilalți; atunci, dacă părintele acesta n'ar putea să răsplătească pe copilul cel mai cuminte, s'ar face o nedreptate. De aceia se poate da unuia dintre copii ceva mai mult decât celorlalți, urmând anume regule pe care avem să le arătăm mai încolo.

Să presupunem acuma că un părinte care lasă la moartea sa o avere de 1200 de lei, a făcut pe când era în viață fiului său Vasile, un dar de patru sute de lei. După regulă, partea lui Vasile ar trebui să fie deopotrivă cu a celorlalți frați, adică ar trebui să primească din moștenire, suma de 300 de lei. El însă a mai luat și un dar de 400 de lei, și cu cei 300 de lei cari-i s'au mai cuvenit, ar face 700 de lei, mult mai mult decât partea fiecăruia din ceilalți frați.

Aceștia au dreptul să ceară ca Vasile să nu aibă mai mult decât dânșii; Vasile să aducă la moștenire și cei 400 lei, daruiți ce a primit, adică să întregească moștenirea, și apoi să facă împărțeală dreaptă, după care s'ar cuveni fiecăruia dintre ei câte 400 de lei.

In lege se spune că Vasile trebue să raporteze la massa succesiunei, darul ce a primit.

In pilda care am luat o noi, acest raport s'ar face numai în socoteală, adică pe hârtie, pentrucă Vasile ar rămânea cu cei 400 de lei ce a primit dela frate său, și ceilalți trei frați ar împărți cei o mie două sute de lei, și ar veni partea fiecăruia câte 400 de lei, adică tocmai cât s'ar cuveni.

Am spus, însă, că ar fi nedrept dacă un părinte n'ar avea puterea de a răsplăti purtările bune ale unui fiu, lăsându-i o parte mai mare de moștenire. Aceasta chiar și este îngăduit de lege.

In pilda noastră, dacă tata lui Vasile ar vrea ca acesta să rămâe cu darul ce i a făcut, și să primească și partea lui de moștenire, poate s'o facă asta, și atunci prin actul de dar trebue să spue lămurit că i face darul cu dispensă de raport, adică îl scutește (îl dispensează) de a întregi moștenirea.

Dar s'ar putea întâmpla ca tatăl lui Vasile să nu facă nici un act, când îi dăruește acei 400 de lei, și în asemenea caz nu se poate ști dacă i-a făcut darul cu scutire de raport sau nu, căci această scutire trebue să se facă în mod expres; atunci Vasile face raportul, și în loc de 700 lei, primește numai 400 de lei.

Să presupunem acuma că Vasile a primit, dela tată său, un dar de 700 de lei, și rămâne o moștenire de 1200 de lei, dar nu este un act prin care Vasile să fie dispensat de raport. In asemenea caz s'ar face următoarea socoteală: cei 1200 lei rămași din moștenire și cu cei 700 lei primiți de Vasile, fac 1900 lei; această sumă împărțindu-se între cei patru fii, ar veni fiecăruia câte 475 de lei; prin urmare Vasile ar trebui să întoarcă, celorlalți frați, 225 lei, ca să-i impartă între dânșii, pentru a avea părți egale.

Vasile, însă, măcar că n'are un act prin care să fie scutit de raport, poate să-și păstreze darul de 700 lei urmând ca ceilalți trei frați să împartă, între dânșii, cei 1200 lei, să primească fiecare câte 400 de lei, și să nu poată zice nimic împotriva lui Vasile. Acest lucru îl poate face Vasile, renunțând la moștenire, și atunci își păstrează darul, dacă nu întrece porțiunea disponibilă, sau partea sufletului, cum se mai zice.

In pilda noastră, socoteala se face în modul următor: averea mortului se socotește că se compune din cei 1200 de lei rămași la moarte, și din cei 700 de lei dăruiți lui Vasile, adică moștenirea ar fi 1900 lei. Având mortul patru copii, porțiunea lui disponibilă ar fi 475 lei. Vasile ar avea drept să primească 475 lei partea lui de frate și 475 lei partea disponibilă a tătâne-său, adică în total 940 lei. Renunțând la moștenire poate să stăpânească cei 700 lei, întrucât această sumă este în marginile părței disponibile.

Regulile acestea nu privesc pe orice fel de moștenitor, ci numai pe fii sau pe descendenții mortului, când vin la împărțeală cu frații și cu surorile lor, sau cu moștenitorii acestora, și raportul se face pentru averea primită prin donațiune (dar) sau lăsată prin testament, ceeace se numește legat.

Donațiunile sau legaturile făcute fiului unui moștenitor care ar fi supus la raport, se presupune că s'au făcut cu scutire de raport.

De asemenea nu sunt supuse raportului donațiunile și legaturile făcute soțului unui moștenitor. Dacă, însă, odonațiune sau un legat este făcut împreună unui succesor și soțului său, atunci este supus raportului numai partea cuvenită moștenitorului mortului.

Un moștenitor este ținut să raporteze nu numai ceeace a primit prin dar sau testament, ci și prin alte chipuri. Așa, dacă Ion, pe când era în viață, a plătit cuiva o datorie a fiului său Vasile, acesta va raporta și această sumă. Ion a putut să facă și alte cheltueli pentru Vasile, de pildă: i-a plătit taxele militare, l'a ținut în casa lui cu hrană și îmbrăcăminte, l-a trimis la o școală să învețe un meșteșug, i a cumpărat unelte trebuitoare la meșteșugul lui, i-a făcut un dar la nuntă, toate aceste sume de bani nu vor fi raportate de moștenitor. Dar, dacă Ion ar fi dăruit lui Vasile o dugheană plină cu marfă, ca să l facă negustor și să-l înstărească, suma aceasta de bani se va socoti cât face, și Vasile o va raporta.

Chestiunile acestea și altele pe care nu putem să le arătăm așa pe scurt, sunt foarte gingașe și dau mult de lucru judecătorilor, când se întâmplă astfel de judecăți; la asemenea întâmplări trebue să ne sfătuim totdeauna cu un avocat bun, care are și experiență în treburile vieții.

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de **D-l Comandor Buchholtzer**

2)

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieții»).

Blasco Ibanez

3. — **Expediția Argonauților.** (Legendă din antichitatea Greacă) Expediția a fost pornită de vechii greci cu nava Argo pentru căutarea «lânei de aur».

«Lâna de aur» înseamnă fără îndoială, câștigul care revine și azi din negoțul cu berbecii și lâna din Caucaz. Mai poate să amintească și procedeul industrial din Orient, care constă în spălarea nisipurilor aurifere peste piei de berbec, care la spălare țin aurul în lâna lor. Se mai poate ca «lâna de aur» să însemne și «Comoară».

Iason eroul legendar grec, a construit din brad nava sa «Argo» sau «Repede» și se crede că avea 50 de rame. De aici deducem dimensiunea ei, cam de 25 de metri lungime.

4. — **Odiseia și Iliada.** Homer, autorul acestor epopei, știa multă Astronomie, mai multă decât trebuia în practica navigației de atunci. El vorbește de Pleiade», de «Orion», de cele două «Care» sau «Urse» de «Venus», de «Steaua Nordului, de «Sirius» sau «cea mai frumoasă constelație a fiicei întunecate a serei»

Homer nu vorbește însă de punctele cardinale, întoarce însă personajele sale cu fața la răsărit și le lasă să meargă în direcțiuni succesive, cari determină atâtea sectoare de la «Aurora» până la «Uscatul dinapoi» (spre vest sau spatele personajului).

Geografia lui Homer n'are pretenția de a fi universală, ea e însă serioasă, documentată și locală.

Navigase în basinul Mediteranei, Arhipelag și Propontida; parcursese Nilul de jos si descrie particularitățile sale. Cunoștea bine rada «Pharos» și arăta astfel drumul de acolo spre Arhipelag:

«De la Pharos în Creta se fac cinci zile».

«Intersecția meridiană se face la Delphi, acolo se găsește punctul geografic inițial sau buricul pământului».

Navele de război descrise de Homer, sunt bărci mari acoperite. Aveau 20 de metri lungime pe 4 metri lărgime, cu 50 de oameni la rame.

Bordajele erau călăfătuite cu mușchi, ca să nu intre apa printre scânduri.

Pupa era ridicată ca o coadă de focă, coadă întoarsă spre pântecele animalului. dormind cu spatele pe apăi

Pe etravă (prova sau partea de înainte) o figură sculptată și aurită era «emblama» (galionul) O stemă mare, împodobia «pupa» (partea dinapoi) unde flutura «pavilionul» sau «culorile marinei». Pavilionul era în acelaș bord cu rama mare, care servea drept cârmă. Pânzele erau de bumbac mai rar de in și aveau formă de trapez.

Mijlocia drumului mers de o navă cu rame era de 4 «noduri» 7.200 de metri) pe oră.

Flota greacă de atunci era strânsă în canalul Egripo având 1186 de nave, toate uniforme, gudronate în negru.

Numai acelea ale lui Ulisse erau roșii. Armata navală era împărțită în cinci escadre și 29 de flotile de câte 40 de nave.

Când flota greacă, în drumul său spre Troia, a ajuns insula Tenedos, se decise ca echipajele celor două escadre dela aripi, să debarce la Troia sub protecția puternică a navelor de la centru. După debarcare, navele fură trase pe uscat, afară de acele cari făceau garda pe mare și cari apărau de aci, spatele armatei. Cele de pe uscat, bord lângă bord, cu pintenul înainte pe uscat, de garduri înalte. Spre acest oraș de lemne și de parâme, se repezirâ de mai multe ori Troenii, cari era asediați în cetatea lor Troia. Așa s'a atacat Troia de Grecii veniți pe apă cu Ulisse. Această legendă din prima antichitate a Greciei, era deja legenda în secolul al VII lea înainte de Christos, dată de la care începe istoria scrisă a Greciei.

LA UȘA INCUIATA

Iată stau la ușă și bat

— Apocalipsis 3.20 —

In sfârșitul scrierilor Noului Testament se află cartea cu numele Apocalipsis. Numirea a primit o dela subiectul pe care îl tratează, pentrucă cuprinde preziceri misterioase și descoperiri divine. Cartea întreagă cuprinde în sine mentalitatea religioasă iudeo-creștine din primul secol după Hristos. Această carte este expresiunea credinței în reîntoarcerea lui Isus Hristos. Pe noi Apocalipsa nu ne interesează din punct de vedere (cosmico apocaliptic) ca pe adventiștii de azi. Pe noi ne interesează din punct de vedere practic religios fiindcă Apocalipsa este o mărturie pentru noi din care putem privi ca dintr'o oglindă, flacăra dorinței primilor creștini după Iisus Christos? Oare pe noi iubiți cititori ne leagă un legământ așa de strâns către Iisus, cum a legat pe primii creștini de persoana lui? Oare dorim noi pre El în mijlocul nostru. Oare sfaturile sale divine le ascultăm în zgomotul afacerilor noastre zilnice? Oare fața strălucitoare a zeului Mamonei nu ne face pe noi ca să uităm fața sângeroasă a maestrului din Galilea. Oare cu urechile noastre obișnuite de cântecele veseliei, îl putem auzi în gălăgia satanică a vieții noastre existente, cuvintele din textul nostru «Iată stau la ușa și bat».

Vârtejul vieții, arta, știința, literatura, filozofia și technica, mai mult vă interesează și reprezentanții acestor lucruri mai puțin sau mai mult, dar totuși dau de urechile ascultătoare din partea voastră. Cuvintele lui Iisus nu le primiți, fiindcă mărginirea în care vă aflați nu vă lasă să înțelegeți însemnătatea lor. Cuvintele Lui cuprind adevăruri mari și binefăcătoare, și de ați încerca ca să aplicați numai una din ideile sale, atunci viața voastră ar deveni viața de tot ideală și transformată. El și astăzi este o realitate și astăzi bate la ușa inimilor voastre, ca să-l primiți pe el. Dar oare voi îl ascultați? Mi am adus aminte de nuvela unui Preot anglican, care în nuvela aceasta între altele trateaza o predică pe care a ținut-o un preot dintr'o comună valeșiană cu numele Evans Cristian. Ascultați ce s'a întâmplat: La începutul primăverii când m'am plimbat în Comuna aceea, între altele am văzut o casă frumoasă. In curte muncitorii au descărcat o căruță de var. Oamenii s'au grăbit cu lucrul, pe care l'au privit stăpânul lor, arendașul. Era timpul mesii, arendașul a intrat înăuntru, probabil ca să ia masa.

Când m'am dus pe acolo am văzut un om stând la ușa arendașului și bătînd. Infățișarea acestui barbat era foarte interesantă așa de mult, că n'am putut să îndrept privirea mea în altă parte, numai în ochii lui. Judecând după îmbrăcămintea lui, am văzut că nu este din ținutul nostru, ci este străin, hainele lui au fost rupte, mâinile lui au fost pline de sînge. Gestul acestui bărbat m'a făcut să mă apropiu de el și să-i zic: Domnule dragă cred că stăpânul e acasă și n'are să vă ție mult la ușe și eu am plecat mai departe. Cu altă ocazie tot pe calea aceasta am venit și din depărtare am văzut că acest om iarăși stă acolo și bate la ușe. Expresia feței sale a dovedit că de mult bate la ușe, și iarăși a batut la ușe, dar ușa totuși a rămas închisă, Eu i-am zis: Arendașul poate că este preocupat cu afacerile lui comerciale, poate că numără banii, poate că citește sau mănâncă sau doarme, bateți mai tare, poate că atunci va auzi; mare răbdare ai d-ta. De când bateți la ușe. Eu în locul d-tale aș veni aci mâine. Atunci străinul mi-a zis: El se află în mare pericol și eu trebue să-l fac atent. Eu i-am răspuns: n'are el nimic, are casa, avere, bani, moșie și de toate. Mâinile străinului erau neacoperite și erau sângerate. Și atunci emoționat iam zis: Dragă Domnule, d ta ai putea părăsi într'adevăr pe acest om împietrit la inimă. Mergeți vis-a-vis acolo locuește o văduvă săracă, care prin munca ei se susține pe ea și pe copii ei, dar cu toate acestea are să vă primească într'un mod simpatic.

O cunosc mi a răspuns el, mereu stau pe la ea, ușa ei mereu este deschisă înaintea mea și acum chiar s'a culcat împreună cu copii ei. Atunci mergeți în partea cealaltă, acolo locuește un fierar de potcoave, soția aceastuia este foarte ospitalieră și are să vă primească cu bună voe. Atunci a răspuns străinul: Dumnezeu este domnul văduvei și patronul orfanilor și mereu se sălășluește în inimele curate. și eu n'am venit ca să chem pe cei drepți la pocăință ci pe cei păcătoși. In clipa aceasta s'a deschis ușa și s'a ivit figura respingătoare a arendașului și începu să-l înjure și cu un gârbaci l a lovit. Eu am văzut bestialitatea arendașului. M'am revoltat foarte mult și am vrut să sar spre el, dar areneașul a pătruns în odae și i-a încuiat așa și atunci străinul răbdător m'a luat blând de mână și mi-a zis: «Fericiți sunt cei blânzi, căci ei vor moșteni pamântul». Domnule, am strigat răbdarea și stăruința d-tale este mult răbdătoare și prea milostivă și nu voește să piară nici unul și să se întoarcă toți spre El până când acesta a zis și iar a bătut la ușă. S'a înserat de tot și atelierul fierarului este încuiat și a vrut să se închidă și ușa restaurantului, și m'am grăbit ca să am adăpost peste noapte. Dar mirarea mea de acel om, nu s'a încetat și a crescut mereu, și în hotel am început să înțeleg caracterul arendașului. Cu toate că era prea târziu, încă odată m'am dus către străinul răbdător și m'am adresat către el: Domnule vino deacum nu merită acest om crud și necredincios ca să vă interesați de el. Acest monstru a strâmtorat orfani, a calomniat pe semenii lui și toate răutățile le-a făcut, veniți de aci Dragă Domnule și în noaptea aceasta ne punem în comod.

Până când eu am grăit astfel, străinul a deschis brațele sale și am văzut pe mâinile lui semnul cuelor. Am văzut inima lui străpunsă și a dispărut dinaintea mea. In viscol m'am grabit să mă duc înapoi spre restaurant. In noaptea aceasta a bătut cineva la ușa mea și m'a terzit din somn, Dragă Domnule Evans, un om din Comuna noastră se luptă cu moartea și are nevoe de mângăere spirituală și vă dorește pe Dvs. M'am grăbit spre marginea satului și am cunoscut casa arendașului numai decât, și înainte de a ajunge la patul lui, am auzit cuvintele lui: Domnule scapă-mă că mor. Eu am început să mă rog pentru el, dar a murit. E foarte târziu, orice mijloc pentru salvarea lui.

Iubiți cititori lucrurile din povestea aceasta și eu le am trăit în viața mea și eu am avut afaceri cu monștrii umani, dar cu toate acestea am încercat să mă ridic din atmosfera răului; și voi dragilor nu uitați mântuirea nici calea care vă conduce spre ea. Dar ca să puteți ajunge la mântuire, să nu uitați de cuvintele Mântuitorului care vă face atenți mereu «Iată stau la ușă și bat».

Pr. E. Eugeniu Călugăriu

CATALOGUL PRESEI DIN ROMANIA

Am primit noul „Catalog al Presei din România" pe anul 1929, editat de Agenția de Publicitate RUDOLF MOSSE S. A. din București.

E a V-a ediție scoasă de Agenția RUDOLF MOSSE S. A. care, prin Catalogul acesta, aduce un real serviciu comerțului și industriei, cărora le dă bune îndrumări în privința publicității în ziarele și revistele din țară.

E un ajutor eficace ce se dă vieții economice a țării, fără să mai vorbim și de faptul că presa românească are un indicator al ei permanent.

Catalogul se oferă gratuit tuturor întreprinderilor principale și se poate cere dela editură: RUDOLF MOSSE S.A. București, Calea Victoriei 31.

INFORMAȚII

Din Țară

La Iași M. S. Regina văduvă Maria, va înființa un institut Internat, pentru educațiunea fiicelor de militari. Acesta va lua ființă într'o casă proprie a M. Sale.

Se spune că în anul 1928 s'au introdus în București 71,710 litri alcool metilic.

La Chișinău în timp de 24 de ore au fost găsite 12 persoane moarte de ger.

Liceul «Regina Maria» din Chișinău, prin Directoarea Școalei d-na El. Botezat, a luat hotărârea să înființeze o cantină, în care cu cotizațiile date de părinții elevelor niai cu stare, să se întrețină eleve sărace, fără a se atinge de bugetul statului.

Frumoasă faptă, bună de mare laudă și imitat.

Cu privire la traficul cu femei, despre care mereu vedem că se scrie prin gazete, s'a pornit o luptă, care are de scop lupta contra acestei imoralități. La această luptă a promis sprijinul, atât moral cât și material dl. Vaida Voevod ministru de interne.

Credem că se va curma odată toate aceste fărădelegi

M. S. Regina Văduvă Maria, însoțită de A. S. R. Principesa Ileana, au plecat Sâmbătă la ora 6 seara la Constanța de unde se vor duce cu vaporul la Constantinopol.

Universitatea din Cernăuți a comemorat pe savantul Leon Duguit fost decan al Facultății din Bordeaux, mort de curând.

Din Străinătate

Vulcanul Krakatoa a izbucnit, aruncând materii până la o înălțime de o mie de metri.

Doi medici frați gemeni din Londra s'au sinucis. Aceștia erau doi savanți, cari căutau de multă vreme prin diferite experiențe cu radiu să poată lecui cancerul. Cheltuindu-și averile numai pe experiențeși rămânând săraci ei s'au hotărât să moară amândoi.

Ei erau foarte cunoscuți în cercurile englezești.

O parte din Marea Adriatică, din cauza gerului a înghețat. Nici unul din locuitori nu și amintește să se fi mai întâmplat vre-odată așa ceva.

Intre Florența și Bologna (Italia) s'a construit un tunel lung de 18 Km. jumătate. Lucrarea s'a început din anul 1913; iar acum Duminică i-se face inaugurarea.

La Ierusalim s'a descoperit un mormânt conținând mumia soției favorite a regelui Solomon. Mormântul este mult mai frumos ca al lui Tutankamon și conține într'un sicriu mumia soției lui Solomon. Mumia poartă numeroase inele prețioase și coroana regală cu safire perle și diamante.

In cosciug s'a găsit un pergament cu scrisul lui Solomon în care spune că și-a pierdut soția în al 36-lea an al domniei sale.

Din cele scrise reese că soția lui Solomon a fost îndemnată de tatăl său să și otrăvească soțul, punându-i otravă în vin. Când acesta voi să ducă cupa cu otravă la gură, ea fu cuprinsă de remușcări, îi smulse cupa și bău conținutul, murind în brațele soțului ei.

Cu ocazia sărbătorilor ce vor veni, recomandăm cetitorilor noștri, :: frumoasa carte ::

CELE ȘAPTE CUVINTE

ALE DOMNULUI HRISTOS PE CRUCE

de ARHIM. SCRIBAN

A se cere dela Biblioteca «PENTRU TOȚI» la toate librăriile din țară

Prețul 6 Lei

OAMENI CU SUFLET

In cătunul Marmare, jud. Mehedinți, unde sunt ca învățător de șease ani, n'am putut constată decât fapte demne de laudă. Trei zeci de familii la număr, dar au putut face — în anii aceștia de lipsă — un local de școală, în mijlocul satului. Cu ajutorul lor, după cum am anunțat încă în „Cultura Poporului", am înființat și o bibliotecă populară, în care figurează cărți foarte folositoare lor — cât și elevilor atât oe curs primar cât și secundar. Un caz foarte frumos ni a bucurat însă zilele acestea. Inainte de sărbători aveam o sobă de tuciu, care afumă și nici căldură nu făceà. Copiii au spus acasă! Și eu la câți va am intervenit. Insă, care mi-a a fost mirarea, când după sărbători, am găsit sobă făcntă de cărămidă. Fiind în vacanță, în satul meu natal nici n'am știut când ei s'au introdus în școală și mi-au clădit soba. Aceștia au fost: Gh. Lunguu, Const. Palașcă, T. Ponea, Hh. Gh. Palașcă, M. Șențăliu, Ion Zaharia și Grig. Zaharia.

Astăzi, copiii sunt la căldură și ochișorii lor urmăresc cu atenție literile tiparului din cărțile lor — fără ca lacrimile să le mai brăzdeze obrăjorii. Oamenii, amintiți mai sus, merită toată laudă și tot odată mulțumirile mele având suflete curate.

Iosif N. Dumitrescu - Bistrița
dir. șc. Marman — Mehedinți

Tipografia „CORPULUI DE JANDARMI", București.

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA No. 16. | BUCUREȘTI 3 FEBRUARIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16 | ANUL IX, Nr. 264. Apare în fiecare Duminică

Doar moartea de i-o învăța!..

I. Dîrjenia beției.

De o bună bucată de vreme se țipă la noi împotriva beției. Sunt mai multe zeci de ani de cînd se tot scrie în privința aceasta. Se dau vești care ți îngheață sîngele în vine despre pustiirea pe care beția o săvîrșește în rîndurile poporului românesc. Ni se aduc la cunoștință socoteli, ca ale D-rului Manolescu, care ne arată că numai în cîteva sate din Moldova se risipesc zeci de milioane pe an, date numai pe băutură. Iar noi citim aceste știri, ne îngrozim o clipă, iar mai încolo viața își merge șirul ei obișnuit, fără ca beția să fie neliniștită întru nimic. Ba încă uneori ajunge și amenințătoare. Are un vrăjmaș în ziua Duminicii, căci această zi cere închiderea cîrciumilor și deci împedicarea băuturii. Dar de cîte ori nu s'au auzit că bețivii au meșteșug să deschidă cîrciumile și Duminica Orașul Roman era vestit că, pînă și în poarta episcopiei, cîrciumile stăteau deschise Duminica și se auzeau bine în stradă chiotele celor care chefuiau acolo în ziua Domnului.

Iată deci că beția nu înțelege să dea îndărăt, ba încă își poftește drepturi să iasă la iveală oricum și oricînd. Deci, cu toate strigătele de zeci de ani împotriva ei, nimenea încă pînă acum nu i-a pus mîna în chică și ea îndrăznește a sta țanțoșă și înfruntătoare împotriva tuturor.

II. Cît o să meargă așa?

Cași un trup sănătos, care nu și caută de sănătate, ci face păcate împotriva ei și se uită nepăsător la tine cînd îi spui că sănătatea se poate vătăma și ea, dacă îți bați joc de dînsa, — așa parcă e și ținuta noastră față de strigătele împotriva beției. Aude omul, dar nu i pasă. Ba încă se pune și la împotrivire cu tine...

— Ia lasă-mă, omule! Ce? n'au mai băut oamenii pe lume. Și totuși n'au mai pățit nimic. Nu era cutare, care a trăit peste 80 de ani și în fiecare zi trăgea țuică din gros? Iar cutare nu era dintre băutori, și totuși abia se ținea pe picioare, ca un sfrijit, și iute l a suflat vîntul.

Cu aceasta ți se dă înainte, că și cutare bea și n'a avut nici-o pagubă. Dar nu vrea să pomenească de cei zeci și sute care au avut pagubă și moarte. Se ia după unul care a fost mai tare și nu l-a ajuns primejdia, dar nu se ia după puzderia de bețivi care au căzut în cea mai nenorocită soartă și de povestea cărora sunt pline ziarele pe fiecare zi...

Se vede însă că așa este făcut omul, că nu se învață din loviturile cele ușoare, ci numai din cele grele, dacă se învață și din acelea! Cîtă vreme te-a fript puțin, nu te prea sperii. Te scuturi ușor cu un: «Ei! n'a fost nimic!» Se vede că omul așteaptă să-și rupă picioarele și să-i sară încheieturile din loc, pentruca să se învețe!

Atîta ne a mai rămas, căci ce este de spus împotriva beției s'a spus. Se știe că nenorocirea și moartea este capătul ei. Mai mult decît atîta ce să le spui? Nu i mai trebuie omului decît să i vie moartea în față, aproape-aproape, căci dacă aude de ea că e cam departe, nu se prea neliniștește.

Se pare însă că lucrurile au ajuns aci și că starea veche își așteaptă acum încununarea prin moarte.

III. Atît a mai rămas.

In adevăr, de o bucată de vreme, lumea s'a neliniștit în privința băuturilor ca nici-odată mai nainte. O veste înfricoșată a străbătut țara. Băutura începe a secera acum nu pe încetul, ci în chip fulgerător.

Toată țara a aflat de mai multe întîmplări nenorocite că, în felurite laturi ale ei, oameni care s'au pus pe băut, la cîteva ceasuri după aceia, au orbit și apoi au murit. Și au fost așa de dese întîmplările acestea, nenorocite și așa iute a venit osînda morții asupra beției, încît, de data aceasta, lumea chiar s'a turburat. Vede că nu mai este pleașca să bei zeci de ani și apoi s'o alege ce o da Dumnezeu, dar pînă atunci tu ți-ai făcut cheful și damblaua. Nu. Te ajunge blestemul băuturii groaznic de iute.

Va să zică avem a face cu o otrăvire în lege!

Ei! mai voiți, oameni buni, dovadă că băutura e otravă? O mai ții acum cu graiul că o duci cu băutura pînă la 80 de ani? Uite că n'o duci nici 80 de ceasuri.

Și dacă omul i-a zis, în batjocură, apei că e «apă chioară», iese la iveală adevărul că apa nu e chioară, ci ajungi chior din beție, ba chiar și orb. Cu apa trăiește omul viața cea sănătoasă, fiindcă în trupul omului e totdeauna apă, dar spirtul, cum intră în trupul tău, aici e prăpădul.

S'a speriat omul de așa vești. Dar bine că s'a speriat. Doar de s'o cuminți măcar din aceasta. Dacă numai cînd vede moartea cu ochii, se îngîndurează, bine că s'a îngîndurat măcar așa! Dar oricum, nu e treabă de om cuminte că, numai cînd ajunge cuțitul la os, începi să-ți tragi măsurile.

Ni s'a povestit că au început cîrciumarii să se plîngă că s'a împuținat vînzarea băuturilor de groaza care a cuprins lumea ca să nu i se dea spirt omorîtor grabnic zis «spirt metilic». Oh! numai de ar ține groaza aceasta mult, căci uneori nici moartea nu-l îngrozește pe om. Ajunge păcatul atît de înrădăcinat, așa cade omul în pofta trupului, încît ai de a face în el cu un biet rob, care nu mai are puterea de a se stăpîni. Ne temem ca nu cumva, îndată ce nu se va mai auzi de oameni otrăviți prin spirt, lumea să nuzică apoi că primejdia a trecut și să înceapă iar a bea.

Se poate și asta. Dar de-o-camdată, atît cît este omul îngrozit acum, să-i ținem aceasta în față, căci, într'o măsură oarecare, se vede că numai groaza aceasta îl poate cuminți.

E dureros că au trebuit să piară atîtea vieți, dar totuși, de ar scăpa altele! Dovada care a venit a fost înfricoșată. Ea trebuie să-și aibă urmări, atît pentru cîrmuitorii țării, ca să grăbească cu măsurile de stîrpire a beției; iar, pe de altă altă parte, ca să încredințeze pe oameni că noi nu spunem vorbe goale cînd strigăm împotriva beției, ci că vorbele goale sunt ale celor care se laudă cu beții care au ajuns la 80 de ani.

Arhim. SCRIBAN

Din trecutul nostru

O proclamație dată de Ioan Alexandru Voevod, prin anul 1421

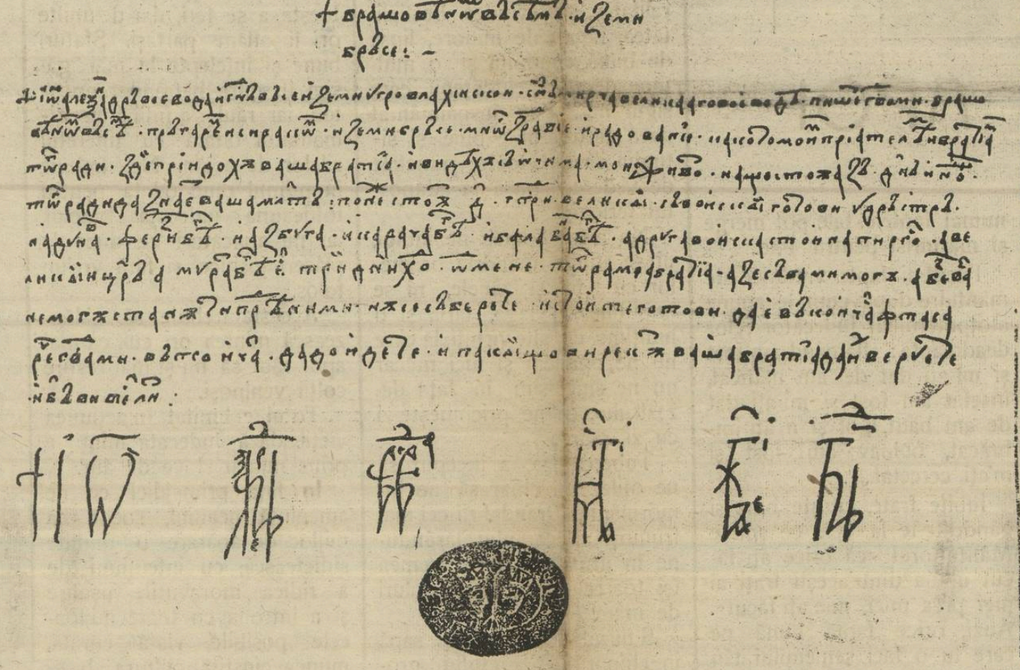

† Cătră toți Brașovenii și țara Bârsei.

«† Ioanu Alexandru Voevoda și Domnu a tótă Țéra Românéscă fiul lui Mircea Marelui Voevod. Scrie Domnia mea Brașoveniloru tuturora, pârgariloru și săracilor și Țerei Bârsei multă sănătate și bucurie, ca prieteniloru mei și fraților. De aceia au venitu aici frații noștri și au văzutu cu ochii traiulu meu, cum s t a u eu ziua și noaptea. Deci să știe Grația Vóstră, căci stau patru domni mari cu ostile gata în Drestur pe Dunăre, — Feriz Beg și Azbuga și Caracia Beg și Balaban Beg, — iar alte óste stă la Pyrgos, iar marele împăratu Amurat Beg este trei zile de mers de mersu dela mine. De aceea, fraților mei, cu voi potu, iar fără voi nu potu să stau dinaintea loru. Deci să vă adunați și să stați gata, ca în ori-ce óră, când va zice D o m n i a mea, în acea óră să sosiți. Și iarăși, câte vă voru spune frații voștri să i credeți. Și Dumnezeu să vă bucure».

Iscălitura domnească este cu cerneală roșie — după cum se obișnuia — iar sigiliul este cu tuș.

Această scrisoare datează de prin anul 1421 și relatează un fapt istoric însemnat, adunarea armatei sultanului Amurat II-lea dincolo de Dunăre și căuta a și întinde dominația până p e s t e Carpați. Turcii se pregăteau a lua Constantinopolul, iar Transilvania și Ungaria tremurau ca nu cumva turcii să și întindă dominațiunea până peste Carpați și această scrisoare este un testimoniu neperitor că românii au fost totdeauna o sentinelă trează și neadormită a civilizației.

I. DIMITRIU

Slavă Muncii

— FABULĂ —

de Vasile Militaru

Muncă, — rugăciune sfântă,
Subt al cărei tainic har
Cine se avântă,
Cântă
Și se 'nalță ca mireasma de tămâe 'ntr'un altar, —
Slavă ție
Pe vecie,
Evanghelie curată,
Din ai cărei psalmi se gustă fericire adevărată!..

Muncă binefăcătoare, neamul meu îți știe harul,
Că, de veacuri, frânt pe glie
Subt alean de ciocârlie,
Cu sudoarea mir pe frunte, ți-se'nchină tot plugarul!..

Neamul meu cunoaște taina că, sub cer, numai prin tine, —
Când cu plânsu'n sita genil
Nu l'au zdrumicat bejenil, —
A'nțeles ce'i bucuria unor zile de mai bine
Și de-aceia 'n revărsatul zorilor de primăvară,
Când cu plugurile ară,
Neamul meu, prin brazde negre, lungi și late scrie,
Tie,
Imn de slavă, cu 'nțelesuri de nespusă măreție!..

Muncă, — fericire vie sau măiastră zeitate
Ce desgropi comori într'una și-ai comori nedesgropate, —
Azi, când nu mai vin bejenii peste noi, ca'n vremuri crunte,
Dăruește-ne tot harul, ca — prin tine — neamul meu,
Cu sudoarea mir pe frunte,
Sufletul să și'l înalțe până 'n slăvi la Dumnezeu!

Rolul social al femeei

Din frământarea în care se svârcolește omenirea întreagă, în năzuința ei spre progres, s'a născut ca o nevoe neapărată feminismul. Prin cererea de drepturi civile și politice femeile nu înțeleg să facă o politică de căpătuială, egoistă, lipsită de ideal; ele nu vor face din aceste drepturi un bici de foc cu care să lovească în drepturile bărbatului, nici nu vor întuneca frumoasele lor calități, căci oricâte drepturi politice și civile ar avea, oricât s'ar distinge ele, nu vor putea nici odată atinge culmile, la care au ajuns bărbații.

Feminismul este semnalul care arată că femeia s'a deșteptat la nouă viață, c'a aflat credința cea adevărată; ea nu vrea să fie numai păpușă. Conștientă de datoriile ce le are, rolul ei de mamă și soție, ea vrea să fie conștientă și de drepturile și îndatoririle ei de cetățean, de tributul de muncă ce trebue să dea operei sociale.

Până în prezent femeia a fost lăsată în voea soartei conducându-se numai din instinct; ea vrea acum, în deplină lumină și libertate de acțiune să-și cultive aceste instincte, ca astfel perfecționate să le pună în ajutorul societătei pentru a da roade bune.

Demoralizarea socială, noianul de nenorociri, care otrăvesc fragеda tinerețа și chiar copilăria de acum și alte probleme asemănătoare de viață, cer neîntârziat intervenirea femeei. Bărbații n'au timp pentru asta și deși sânt și ei părinți de copii, nu vor să dea însemnătatea cuvenită acestei mari trebuințe. Vârtejul politic, îi obsoarbe îi înghite cu totul, astfel că această misiune revine femeei; însă pentru a putea pune în aplicare programul necesar, este nevoe de deplină libertate în acțiune: *puterea de legiferare.*

In timpul de față există o mișcare în acest sens, dar acei ce o propagă sânt prea puțini și nu vor fi mari realizări decât când massele vor fi cucerite, deci cei convinși de nevoia adevărului să strângă rândurile și să lupte.

Reformele în adevăr sănătoase cer oameni cu vederi profunde, suflet curat, tare la muncă, care să pună mai presus de toate: **binele națiunei** și numai astfel un popor pășește spre pr. gres.

In clipele de față, artistului, financiarului, lucrătorului, adolescentului, femeei ca și bărbatului, chiar și copilului, i se cere să facă o operă, mică sau mare, însă o operă care să traiască, să rodească, care să poarte în ea sămânța altei vieți, altei forțe viitoare.

Bărbații prin c rajul lor, au dat o **Românie Mare** și întregită; femeei îi revine să i lege rănile, puternică și neadormită ea trebue să călauzească pașii tinerelului de mâine, nădejdea noastră.

La dovada că femeia făcând politică se va desorganiza familia se poate spune urmatoarele: *la baza feminismului stă idealul patriotic al regenerării sociale, care nu se poate îndeplini decât prin însănătoșirea moravurilor și că e o datorie a celor luminate să le deștepte pe toate la această credință, chiar fără voea lor.* Barbații ar trebui să fie mai mulțamiți văzându-și soțiile cu creerul ocupat pentru binele copiilor și al țării, de cât perzând cel mai frumos timp în așa zisele distracții care de multe ori sânt foarte dăunatoare și alte îndeletniciri fără rost.

Familia nu va suferi prin faptul că femeile vor face politica; deasemenea nu este întemeia a teama că femeia se va masculiniza, căci sublima maternitate pururi și neclintit l-i stă chezășie.

O mică parte dintre femei vor fi luptătoarele, — reginele unui imens stupar, — celelalte își vor legăna copilașii la sân, cu aceiaș dragoste și îngrijire ca și până acum, însă mai conștiente, cu moralul mai ridicat, iar din căminul cald, raze blânde cu adânci răsfrângeri, vor lumina această politică de doctrină ce se chiamă feminism.

C. P.

Despre concursul de frumusețe

«Nu frumusețea corpului, ci a sufletului să preferați la o femeie»
— sună o cugetare japoneză.

In călătoria mea făcută în jurul lumii, am putut avea ocazia să constat, că poporul japonez este cu mult mai moral ca cel... european. Acolo nu s'ar putea admite un concurs al frumuseții fizice, — care, concurs, a luat avânt în țările albilor. Ba că cutare domnișoară, sau doamnă, are piciorele cele mai frumoase din lume. La alta: ochii, gura... și așa mai departe. Dar s'avem iertare; poate picioarele cele mai frumoase din Europa, însă nu din lume; — pentrucă demnitatea frumoaselor japoneze sau indiene nu le permite ca să se «afișeze» pe la diferite concursuri de frumusețe ca surorile lor albe.

Prin Japonia, India și chiar în insulele Oceaniei — pe unde am avut ocazia ca să străbat, — am observat că aproape toți bărbații îndeplinesc cu sfințenie cugetarea pusă de subsemnatul în capul acestui mic articol. Deci, ei, bărbații, nu preferă la o femeie frumusețea corpului, ci acea a sufletului. Ei știu, că femeea cu-n trup frumos nu-și poate atribui ei însăși nici-un merit, — pentrucă frumusețea i s'a dăruit de către Creatorul tuturor ființelor. Și pentru ce să se înlăture acelea urâte că nu-s și ele frumoase? Sunt ele vinovate cu ceva? Nu. Dacă frumoasele n'au nici-un merit că-s frumoase; atunci nici urâtele n'au nici o vină că-s urâte. Așa a fost voința Plăsmuitorului, carele a știut ce face.

Și apoi s'a constatat, că aproape toate frumoasele au sufletele... urâte; pe când urâțeniile au sufletele... frumoase. — Aici este meritul femeei. Frumusețea trupească li a fost dăruită și de aceea ele n'au nici-un merit pentru ca; în schimb cele urâte — pentru frumusețea lor sufletească — au tot meritul, — deoarece ele însăși au contribuit la această frumusețe.

O altă cugetare, însă indiană, sună: «Dacă frumusețea trupească este poteca care duce sigur la pierzanie, apoi urâțenia trupească aproape întotdeauna duce „la virtute". Și așa chiar este. Pentru că un suflet frumos — aflat într'o urâțenie — nici-odată nu va duce la păcat; — cum adeseori târăște sufletul cel urât dintr'un corp frumos.

... Și o asemenea frumusețe a început lumea europeană ca să aleagă și să răsplătească!

Preot Gr. D. Cruceanu
Hagiu-Doctorand
Parohul Bisericii Cernica-Ilfov

JUDECATA DE APOI

(Duminecă 3 Februarie)

Este netăgăduit faptul că omul poartă răspunderea faptelor sale. Pentru tot răul ce săvârşeşte — vătămând desvoltarea armonioasă a societăţii — el este judecat şi pedepsit după gravitatea faptei. Nu întotdeauna însă sentinţa dată de judecătorul om este cea mai bună, şi nu toţi cei ce calcă legea atât cea dumnezească cât şi cea omenească îşi primesc pedeapsa aici pe pământ.

Cu toate acestea nimeni să nu se gândească că ar putea scăpa să nu-şi dea seama vreodată de toate gândurile, vorbele şi faptele sale. Se îndoieşte oare cineva de existenţa unei judecăţi ultime? Eu cred că nu. Conştiinţa noastră ne mărturiseşte că există un judecător dinaintea căruia nu putem fugi şi de care nu putem ascunde nimic.

Vai, ce înfricoşată zi trebue să fie aceia când va trebui să ne înfăţişăm înaintea acestui atotdrept judecător?

Despre această ultimă judecată ne vorbeşte evanghelia de astăzi. (Mateiu 25,31-46).

In ziua aceia puterile cerului se vor clăti şi Fiul Omului — Luca 21,27 — venind pe nori cu putere şi cu slavă multă, încunjurat de sfinţii săi îngeri, va şedea pe scaunul slavei sale, şi va aduna înaintea lui pe toate limbile, şi va despărţi pe cei buni de cei răi, precum desparte păstorul oile de iezi — Mateiu 25,31 — şi va zice celor dela dreapta: «veniţi binecuvântaţii Părintelui meu, moşteniţi împărăţia care este gătită vouă dela întemeierea lumii»; iar celor dela stânga: «duceţi-vă dela mine, blestemaţilor în focul cel vecinic, care este gătit diavolului».

Ce îngrozitoare zi! Cu ce ne vom înfăţişa noi oare în această zi? Cine nu va tremura atunci? Cine va îndrăzni să-şi ridice măcar ochii înaintea celui ce arde ca focul, înaintea celui ce cunoaşte toate ascunsurile inimii şi rărunchilor noştri?

Atunci conştiinţa noastră se va trezi şi fiecare îşi va vedea greşelele, cari i se vor descoperi înaintea întregului univers, înaintea îngerilor şi a omenilor.

Dacă astăzi tăinuim multe din păcatele noastre, oare atunci în faţa Fiului lui Dumnezeu, în faţa adevărului şi sfinţeniei însăşi putea-vom ascunde ceva? Care este nebunul să-şi închipue aşa ceva? Atunci va trebui să dăm seama de toate lucrările noastre şi de felul cum am întrebuinţat darurile ce ni le-a dat bunul Dumnezeu.

Ce minunată zi pentru unii şi ce înfricoşată zi pentru alţii, să auzi rostindu-se pentru vecinicie osânda sau fericirea, după cum tu însuţi ţi-ai pregătit-o.

In ziua aceasta nu vre-un om stă pe scaunul de judecată ci Impăratul slavei, înaintea ochiului căruia stă tot răul şi binele, şi deci cine s'ar putea lăuda că are inimă curată sau e curat de păcate? Cine va putea fugi dela faţa lui, când El e pretudindeni?

Aceasta este ziua în care toţi cei păcătoşi vor striga «munţilor cădeţi peste noi şi voi dealurilor acoperiţi-ne». (Luca 23.30).

Da, iubite creştine, plin de groază e sfârşitul celor ce pe pământ n'au păzit aşezământul lui Dumnezeu şi nici n'au umblat în legea lui; dimpotrivă au uitat facerile lui de bine şi de minunile cari au arătat lor. (Psalm 77,14).

Frate creştine, adu-ţi aminte de această zi şi lucrează în aşa fel ca să culegi bucurii şi nu dureri. Gândeşte-te că înaintea atotdreptului judecător nimeni nu te poate însoţi să te apere ca înaintea tribunalelor omeneşti, ci acolo numai faptele tale pot merge şi mărturisi pentru tine.

Făcut-ai fapte vrednice de mântuire după cum le spune atotputernicul judecător celor deadreapta: «flămând am fost şi mi-aţi dat de am mâncat, însetat am fost şi mi-aţi dat de am băut, gol şi m'aţi îmbrăcat, bolnav am fost şi m'aţi cercetat...».

Iubite frate, citeşte bine şi gândeşte-te la cele ce spune Mântuitorul «că orice aţi făcut unuia dintr'aceşti fraţi ai mei prea mici, mie aţi făcut». Auzi, orice faptă bună pe care tu o faci semenului tău şi deci şi orice rău se răsfrânge asupra Mântuitorului. Noi toţi suntem membre ale lui Hristos, şi dacă rănim pe vre-unul dintre noi prin purtările noastre rănim pe însuş Mântuitorul.

Din aceasta poţi învăţa iarăş că milostenia este singura care poate şterge păcatele noastre.

Prin milostenie noi ne arătăm dragostea faţă de semenii noştrii şi faţă de Dumnezeu. Motivul adevărat al milosteniei însă trebue să fie iubirea de Dumnezeu.

Impodobeşte-ţi deci viaţa, iubite frate, că de tine depinde să-ţi alegi un loc unde să stai cu îngerii, cu Avraam, cu profeţii, cu Apostolii, cu sfinţii, sau să stai cu diavolul, cu Cain, cu toţi prigonitorii profeţilor şi sfinţilor, cu Iuda, cu Caiafa şi cu toţi criminalii.

Fugi de păcat ca să poţi îndepărta dela tine osânda, îndreptează-ţi viaţa aici pe pământ, plângi acum împreună cu Petru păcatele tale ca să nu ajungi să plângi în zadar o veşnicie ca fugarul Cain şi ca vânzătorul Iuda.

Nu uita că cei răi vor merge la muncă veşnică, iar cei drepţi la viaţă veşnică.

Pr. D. D. Achimescu

Insănătoşire morală.

Strigăt de alarmă

Ici şi colo, pe întinsul ţării noastre, dacă întâmplător coborâm la sate, să ne întâlnim cu gospodarii, apoi la fiece pas, ochii noştri vor avea să vadă, flăcăii cu feţele palide, fetele scrofuroase, copiii buburoşi şi o mulţime de alte chipuri scofâlcite, ce se arată cu multă durere privirilor noastre.

De multe ori par'că aceste vedenii ne impun groază, însă de mai multe ori trecem nepăsători, fără ca noi să facem cel mai elementar sacrificiu, în sensul educaţiunei.

Pretutindeni domneşte imoralitatea, stricăciunea, bestialitatea, răpire de minore, lipsă de bună conduită şi o mulţime de alte ciudăţenii, care sigur nu ne-au înspăimântat dacă cărturarul e bine şi situaţia sa din toate punctele de vedere e pusă la adăpostul fericirei.

Ne piere floarea neamului, ni se stinge mândria basmelor cu feţii şi zânele, ni se împuţinează vlaga, tăria şi o mulţime de alte virtuţi, la care nu ne opunem şi nici măcar nu ne sinchisim în faţa dezastrului, ce ne pricinueşte zi cu zi, peirea.

Tuberculoza a început să ne ofileze şi chiar să ne înmormânteze trandafirii cei mai frumoşi ai neamului, lăsându-ne în urmă pe zi ce vremea îşi toarce fuiorul vieţii, goluri de mare durere.

Sifilisul deasemeni îşi sapă în chipurile tineretului gropile morţii, scofâlcind din frumuseţea obrajilor ca para focului, ciudăţenia celui mai oribil desfigurat.

Dacă lucrurile şi viaţa prezentului ne indică şi arată aceste stricăciuni, mai putem oare dăinui în asemenea condiţiuni?

Mai putem sta în răspântii cu braţele încrucişate fără a le da o mână de ajutor?

De ce dăm mână liberă imoralităţii şi lăsăm cu prilejuri de acestea, să se stingă ca un fum cinstea strămbunilor noştri?

Bunicii noştri ridicau stânca cu braţele, mulţimea firavă de acum, nu se încumetă nici măcar la un bolovan!

Vina se atribueşte mai cu osebire educatorilor, fiindcă unde se întâlneşte asemenea cazuri, pe lângă că nu-i sfătueşte a se feri, dar de multe ori îi aflăm părtaşi. Sfaturi bune şi înţelepte le mai găsim în gura bătrânilor apostoli, iar răul s'a întins înspăimântător odată cu tineretul zilelor de acum. Ne trebuie în primul rând odată pentru totdeauna judecata binelui, iar nu apucături ce duce la plăceri josnice şi fără vre'un folos.

Aceasta trebuie să călăuzească mintea ori cui, ca mai apoi râul să nu-şi mai resfire colţii veninoşi.

Totul e limitat în acţiunea vieţii, dacă judecata minţii a prins numai slove de aur.

In faţa primejdiei ce ne ameninţă neamul, socot ca mijloc de apărare o unitate sufletească, cu intenţiuni de a ridica moravurile uşoare şi a introna cu toate mijloacele posibile, viaţa curată, munca cinstită, cultura, biserica, şcoala, cooperaţia şi alte învăţături folositoare, care într'un scurt timp, va incununa cu lauri de fericire neamul românesc.

La fapte!

C. Georgescu-Obrejiţa

Răvaşe râmnicene

Lume multă şi din toate părţile satelor, venise, în ziua de 13 Ianuarie la şcoala din com. Obrejiţa. De vre-o săptămână mai înainte, învăţătorul svonise, că în acea zi se vor aduna la şcoală învăţători străini şi alţi cărturari, care vor a mai sta de vorbă cu gospodarii comunei noastre. Pretutindeni bucurie în căsuţe, iar flăcăii şi fetele aşteptau cu multă veselie şi în haine de sărbătoare ziua serbărei.

Gerul îşi mai înmuiase colţii frigului, din care pricină mulţi se hotărî a veni.

Cât vedeai cu ochii pe întinsul uliţelor, se observau numai căruţe şi pălcuri de oameni, femei şi fete, veniau hăulind către şcoală.

Soarele scoatea sclipiri de foc de pe frumuseţea iilor, ce învăluiau corpul romăncelor.

La ora 2 p. m, s'a început programul, cu următoarele: Poezii, snoave, dialoguri, glume, anecdote, piesa de teatru «Mana» şi o mulţime de alte producţiuni, care au avut frumosul efect de a stârni haz şi morală. D-l F. Dumitrescu a vorbit sătenilor despre alimentare şi frumuseţea portului românesc. D-sa a strecurat multe cuvinte pline de miez, drept care mulţămită, asistenţii l'au răsplătit cu furtunoase aplaude.

S'au cântat multe cântece cu adultele şi de o armonie fermecătoare. La fiece sfârşit de strofă, parte din bătrâni, scoteau câte un lung oftat, la gândul vremurilor de odinioară şi cele de azi.

Din oaspeţi am putut cunoaşte următoarele persoane: Familia Voicu - administrator, familiile: Andronescu, Geală, Rădulescu, Ivănescu, învăţători, d. Ghinea şeful secţiei, Preotul I. V. Iordache, Ion Timoianu, V. Florescu înv. ş. a.

C. G. O.

Diferite Cugetări din Lume

(Din volumul — cu acest titlu — care va apare în curând)

Japonia. — Muncă şi cinstea înalţă pe om.

Suedia. — Timpul n'aduce numai bani, ci şi glorie.

Ungaria. — Prin voinţa se învinge ori-ce obstacol.

India. — Nu face din durerea altuia veselia ta.

Anglia. — Un strop de cerneală poate face un milion să gândească.

Turcia. — Câinii judecă mai bine pe oameni, decât oamenii pe câini.

Rusia. — Nu este în totdeauna bine ca să spui tot ce gândeşti.

China. — Sănătatea este mai bună decât bogăţia. Nimeni nu încearcă să ţi-o împrumute.

Egipt. — Viaţa fără de religie s'ar prăbuşi în cataclismul întunericului.

Franţa — Virtutea este un titlu care se recomandă tuturor oamenilor.

Norvegia. — Lenevia consumă pe nesimţite toate virtuţile

Macedonia. — Nenorocirea vine pe aripele gândului şi pleacă pe picoarele melcului.

Palestina. — Să faci cât de puţin rău şi cât de mult bine.

România. — Dacă voiţi să cunoşteţi progresul unei ţări, să număraţi câte biblioteci are (Carmen-Sylva).

Germania. — Nici odată nu eşti sătul de viaţă, ci de tine însuţi.

Persia. — Veşnicia este o zi fără de început şi sfârşit.

America. — Nu cheltuiţi în zadar timpul, căci acesta este materia primă din care e făcută viaţa noastră.

Spania. — Omul leneş, se «strică» ca şi apa cea stătătoare.

Canada. — Prin muncă a ajuns omenirea la progresul de astăzi.

Australia. — Fratele sărăciei este luxul carele pururea a ros şi va roade omenirea.

Fără autorizaţie specială din partea mea, nici-o revistă — sau ziar — n'are voie să mai reproducă din aceste cugetări — traduse pentru prima oare în româneşte.

Adunate şi traduse de:
Preot Hagiu Grivas D. Cruceanu

PAGINI DE DEMULT

Bardul de la Mircesti, Vasile Alecsandri a cunoscut tot aşa de bine Bucovina ca şi poetul Mihail Eminescu.

Amândoi aveau strânse legături de prietenie cu fruntaşii vieţii româneşti, din acele vremuri, de pe pământul lui Ştefan cel Mare.

Vasile Alecsandri colabora la ziarul «Bucovina» ce apărea în Cernăuţi, şi găsim în acest ziar, în anul 1850, publicată o frumoasă scrisoare a poetului adresată boerului Alecu Hurmuzachi.

Reproducem aici această scrisoare pentru însemnătatea ei:

C. C. R.

Cântece populare româneşti

Iubite A...!

Iţi aduci aminte de o seară din luna lui Iulie a anului trecut, când ne aflam mai mulţi prieteni adunaţi la moşia voastră, la poetica Cernauca? N. R. C. tu şi eu ne porniserăm de la curte cu gând de a face vânat la raţe, şi sosind pe malul iazului de lângă casă, ne lungiserăm pe vorbă aşteptând ca raţele să vie la buza puştii. Zic, buza puştii, căci deşi eram patru vânători, numai o singură armă aveam.

Soarele culcându-se din dosul pădurilor Cernaucăi, răspândea valuri de raze înlocate, casele lunecau printre frunzele copacilor ca nişte şerpi de aur şi veniau de se juca pe faţa iazului. Aerul era lin, cerul împodobit cu văpseli de minune şi natura întreagă cufundată într'o tăcere adâncă în preajma măreţii apuneri a soarelui. Pământul părea a zice cel de pe urmă adio luminei cereşti, şi a se pregăti de serbat tainele nopţii.

Frumoasă seară era aceea! Frumoasă şi plină de simţiri dulci pentru noi. Nu se zărea altă mişcare împrejur decât clătinarea papurii din iaz, pricinuită prin trecerea vreunei paseri de baltă ce îşi căuta cuibul. Nu se auzia alt sunet de cât glasul lung tainic şi pătrunzător al unui bucium, care răsuna din partea Moldovei. Acel sunet trezi fiori fierbinţi în inimile noastre, căci părea a fi glasul ţării, chemându-şi copii rătăciţi în străinătate!

Atunci, ca totdeauna, începurăm tuspatru o lungă şi mult interesantă disertaţie asupra neamului românesc. Unul vorbi despre istoria lui atât de bogată în fapte eroice, în cât ar putea sluji de izvor la sute de romanuri istorice, dacă s'ar naşte vreun Walter-Skot la noi. Altul făcu analisul proverbelor, ce culesese din gura poporului, şi care sunt de natură a da o mare şi minunată idee de cumintenia lui. Un al treilea descrie obiceiurile şi moravurile românilor, căutînd a face o alăturare comparativă între ele şi ale vechilor romani, şi ne dovedi în multe puncturi că locuitorii ţărilor noastre au păstrat mai multe rămăşiţe strămoşeşti de cât locuitorii Romei de astăzi. In sfârşit veni rândul meu şi fusei rugat a zice balada Mioarei. Deşi eu n'o ştiam întreagă pe de rost, totuşi vă spusei câteva părţi din ea, carele deşteptară în voi o mare admirare pentru poezia poporească.

Iată dar că în memoria acelei seri minunate de la Cernauca şi în nădejdea de a descoperi la lumină comorile de dulce poezie, ce stau ascunse în sânul poporului român, iată zic că îţi trimet acum întreaga baladă a Mioarei. Orice român o va ceti în gazeta «Bucovina», va avea dreptul de a se făli de geniul neamului său!

Această baladă a cărui sujet e foarte simplu, începe prin două versuri, ce sunt totodată şi o minunată icoană poetică şi o dovadă de dreapta preţuire, ce poporul ştie face de frumuseţele ţării sale.

Pe-un picior de plai
Pe-o gură de rai...

Românul îşi iubeşte pământul unde s'a născut, ca un rai, din cari nici tiraniile cele mai crude nu sunt în stare a'l goni. Câte năvăliri de barbari au trecut peste biata ţară! Câte palme dumnezeeşti au căzut peste bietul român! Şi cu toate acestea poporul a rămas neclintit pe locul său, păstrându'şi naţionalitatea în mijlocul aprigilor nevoi, şi zicând spre mângâere: Apa trece, pietrele rămân!

Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
Iată vin în cale
Se cobor la vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei!

Strofa aceasta ni-arată un tablou viu de emigraţiile (pribegirile turmelor ce se coboară în fiecare an, din vârfurile Carpaţilor şi trec prin Moldova de se duc să ierneze peste Dunăre. Sute de mii de oi mânate de mocani îmbrăcaţi cu sarice albe ies din gurile munţilor îndată ce frigul toamnei soseşte prevestind iarna, şi merg să găsească păşuni în câmpiile ţării ruseşti sub poalele Balcanilor. Unele vin de la Vrancea, altele de pe coastele Ceahlăului; altele de pe văile Bistriţei şi ale Moldovei; iar cele mai multe de peste Carpaţi, din Transilvania.

Deosebitele turme se adună la un loc şi formează caravane numeroase ce se coboară încet spre Dunăre. — unind zbieratul lor jalnic cu lătratul câinilor de pază cu sunetul telincelor aninate de gâtul măgarilor, şi cu şueratul pătrunzător al mocanilor călăuzi. Viaţa simplă şi patriarhală! Tablou vrednic de veacurile acele nevinovate, pe când craii nu erau de cât nişte păstori.

Unu-i Moldovan
Unu-i Ungurian
Şi unu-i Vrâncean!

Adică unu-i de pe valea Moldovei, unu-i de la Vrancea şi unu-i din Ardeal. Din nenorocire, poporul nostru din Moldova confundă foarte des numele de ardelean cu cel de Ungurian, căci el nu a ajuns a cunoaşte cât e de întins pământul locuit de români. El nu ştie că dincolo de hotarele ţării lui, că peste Carpaţi şi până 'n sânul Ungariei; că peste Dunăre şi până 'n sânul Macedoniei; că peste pârâul Molniţei şi peste râul Prutului, se află tot români ca dânsul, şi cari într'un cuvânt sunt fraţii lui şi de acelaşi nume şi de acelaşi sânge. Puţini sunt la număr între români, cari au cunoştinţă de întinderea neamului lor şi mai puţin încă acei cari sunt convinşi de puterea ce ar dobândi acest neam nenorocit, când toate ramurile lui ar fi adunate pe lângă vechea lor tulpină. Străinii ne cunosc mai bine de cât noi înşine şi prevăd viitorul naţiei noastre cu deosebite simţiri. Zic naţie, căci avem dreptul de a pretinde acest nume, fiind 8 milioane de glasuri româneşti, care îl putem revindeca în faţa lumei. Suvenirile istorice faptele strămoşilor noştri şi însăşi statistica ne vine în ajutor; căci în Valahia şi Moldova sunt 4 milioane români, în Bucovina peste 200 mii, în transilvania, Banat şi Ungaria peste 3 milioane în Basarabia aproape 700 mii şi în sfârşit pe malul drept al Dunării mai mult de 100 de mii. Toţi delaolaltă, români de aceiaşi religie, de acelaş trecut şi de acelaş viitor!

«Oiţă bârsană!
De eşti năzdravană
Şi de-a fi să mor
In câmp de mohor...»

Poporul român are mare plecare a crede în fatalitate în soartă. El îşi împarte viaţa în zile bune şi în zile rele şi prin urmare nenorocirile îl găsesc totdeauna pregătit la lovirile lor... aşa nici o întâmplare cât de aprigă nu'l poate dărăma, căci el se mângâe şi se întăreşte cu i-

SCURTE SFATURI
DE
PIERINA DELFINO SESSA

Când ni se încredinţează să facem un lucru, este în interesul nostru să-l executăm bine, sau să nu-l executăm de loc. Viaţa fiind un dar, pe care toţi îl primesc, cea mai înaltă datorie a noastră este, s'o întrebuinţăm cu folos şi în modul cel mai bun posibil.

Dar, pentrucă tu copila mea, nu poţi adopta lumea firei tale, va trebui să te încovoi puţin, tu însăţi, după dorinţele lumei; şi dacă nu vei putea educa pe alţii după modul tău, caută de a-ţi educa sufletul astfel încât să poţi trăi în perfectă armonie cu tine însăţi şi în bună armonie şi cu lucrurile. Ceiace face traiul anevoios, sânt tocmai raporturile umane, grămada infinitelor voinţe, ale instinctelor, ale intereselor ale egoismelor. Civilizaţia aruncă asupra tuturor acestora un văl, care pe ici pe colo se subţiază se rupe, lăsând să străbată chiar ochiul cel mai puţin acut.

Te vei găsi tu în faţa celor mai stranii aspecte ale vieţii; multe din ele te vor desgusta şi tu te vei gândi la altceva.

Câte odată lumea-ţi va părea tragică, dar mai adesea ori comică sau d'odată aşa amândouă vei vedea măşti, măşti şi iar măşti, dar nu-ţi va fi greu să descoperi şi sub ele chipul crudei realităţi.

Vei auzi minciuni şi minciuni, cele mai abile, cele mai curioase, cele mai dibace le vei vedea eşite din buze de coraliu, căci femeile mint atât de inconştient, cu atâta ştiinţă şi adesea fără pregătire. Pentru apărare? Pentru fantezie?

E o moştenire de la Eva aceasta? Şi vei minţi şi tu vre-o dată copila mea? Dar dacă se întâmplă ca o flacără să ţi se aprindă şi să-ţi roşească obrazul, dacă vei simţi desgust de tine, cum se întîmplă naturelor alese, atunci nu vei mai cuteza a spune minciuni, ci ajunsă conştientă de această uricioasă deprindere vei prefera adevărul sau tăcerea. Atunci din guriţa ta vor eşi o mulţime de întrebări.

Pentru ce atâtea măşti şi atâtea minciuni? Pentruce oamenii vor să se arate mai buni decât sânt? Spre a înşela mai bine pe aproapele? Mai adesea da, dar şi pentrucă virtutea stă şi va sta în lume ascunsă sub obroc, nu ca un curat ideal, ideal de frumuseţe nu ca o oază, la care nu se ajunge, decât cu multă oboseală, cu mult sacrificiu.

Pentru a evita sforţări şi sacrificii, o mare parte a omenirii se preface că cunoaşte această oază, de care nu-i ştie decât numele.

Spectacolul lumei este aşa dar foarte puţin atrăgător.

E foarte variat fetiţo. El de altfel nu este nici mai urât, nici mai rău decât sânt oamenii, cu oarecari rare excepţiuni, el este sau pe d'antregul bun sau pe d'antregul rău.

E uşor a zice că lumea e perversă, pentrucă aceste defecte, cari sânt mai mult sau mai puţin ale noastre, dar pe care noi ezităm a le cunoaşte, le vedem la alţii ca'ntr'o oglindă. Dar câtă îndulgenţă avem pentru eul nostru I.. Şi bunătatea altora n'o măsurăm adesea c'un metru cu totul personal, ci cu oarecare măsură potrivită egoismului nostru. Unde acesta e mai desvoltat, vei găsi mai multă senină justiţie; unde e mai multă înţelegere, mai mare îndulgenţă.

Dar tu, mai întâi de toate, caută în tine a te lumina. De greşelile tale şi de nenorocirile tale; nu acuza pe alţii mai înainte de tine însuţi. Dacă cineva te face să suferi, caută mai întâi în tine, cauza primă a suferinţelor tale.

Mai adesea se face răul inconştient, sau se agravează cu sensibilitate ceiace se primeşte dela alţii.

Sânt sentimente, pasiuni, care uşor se exagerează sau se 'ncornorează de cei care le observă cu ochiul distrat. Spre exemplu noi dăm invidiei o valoare mare şi urăm pe invidios, care mai adesea este un neputincios.

In suferinţa altora spre binele nostru, nu trebue să vedem mereu dorinţa de a ni-l ridica.

Nenorocitul în faţa fericirei altuia se simte mai sigur, mai părăsit şi exagerează prin contrast mizeria sa, atâtând şi mai puternic durerea. Numai creaturile nobile surâd printre lacrimi văzând fericirea altora şi se mulţămesc chiar când sânt excluse dela acel bine, care e ca şi rău, un dar alternativ al vieţii. Cum te vei conduce tu? Căutând mai întâi de a te cunoaşte tu însuţi, de a fi indulgent cu relele altora dar evitând de a le imita, cerând puţin şi dând mult; căutând a te înălţa în apropierea naturei şi cu spiritele alese, vii sau morţi, cerând din când în când, pentruce nu? iluziunei să-ţi împrumute magicile sale ochiane, pentru ca prin ele, tu să poţi vedea viaţa în strălucirile ei cele mai bune.

Tradus de Smara

Pierina Delfino Sessa

Suntem fericiţi d'a putea să dăm, aici, în traducere, acest articol al distinsei scriitoare italiană Pierina Delfino Sessa, mare filo romănă; care trăeşte la Geneva, scrie la mai toate revistele didactice şi mai ales la «Le Ragarzze, unde a dat o biografie foarte elogioasă despre colaboratoarea noastră şi prin articolele ei: «Aşa cum îmi vine dela inimă. «Spirale de lumină». «Sprijineşte-te pe propriele tale picioare». «Bucuria care nu înşeală». «Dacă n'ar fi fost durerea în lume şi altele adunate într'un elegant volum, scriitoarea s'a făcut cunoscută în lumea didactică şi foarte apreciată în cea literară căci, pe lângă titlul său de lauriata în litere la Roma şi la Berlin luându şi doctoratul, este o bibliofilă aleasă, cari îşi trece ziua în biblioteci şi nimic nu-i scapă necercetat şi neînţeles. Pînă şi despre noi, care suntem ignoraţi de toţi, ştia câte ceva, lucru care m'a bucurat foarte mult despre această nobilă femee soţia doctorului Delfino Sessa.

D-sa e secretară la societatea «Liceum feminile» din Geneva şi organizatoarea tuturor festivităţilor literare şi artistice, conferenţiară şi literată, căreia i se datoreşte mai multe volume de scrieri adresate mai toate tineretului, în ele biciuind moravurile şi dând sfaturi foarte înţelepte şi educative mamelor şi şcolarilor de azi, cu ţintă luând pe chiar copiliţa sa, elevă în şcoalele din Geneva.

SMARA

RECOLTAREA LAPTELUI

Dr. Od. APOSTOL

O recoltare cât mai aseptică (adică lipsită de microbi) este imperios necesară. Astfel laptele nu se alterează uşor şi mai ales e lipsit de bacilul Koch, bacilul tuberculozei, care prin laptele nefiert sau prost fiert poate trece uşor în organismul nostru tuberculizându-ne.

Să luăm exemplu de cum se face recoltarea perfectă a laptelui, dela lăptarii Danezi şi Olandezi.

Vaca va fi spălată pe mamelă şi sfârcuri cu apă caldă şi săpun, apoi cu apă căldicică, picioarele dinapoi deasemeni, coada va fi fixată.

Cel ce mulge trebue să nu fie tuberculos, să nu fie nevaccinat contra vărsatului, să nu aibe leziuni sifilitice, să nu fie purtător de microbi (dizenterie, febră tifoidă, holeră, paratifus, icter, etc)., să aibă mâinile curate, unghiile tăiate bluză curată pe el, ce o va îmbrăca numai când mulge, să-şi acopere capul mai ales dacă are părul lung, să nu lase să se scurgă sudoarea lui în lapte.

Vasele în cari se recoltează laptele trebue să fie de sticlă de porţelan sau de zinc cositorit, dar foarte curate.

După fiecare transport se vor spăla cu apă caldă şi leşie, apoi cu apă căldicică. Dacă e soare, se vor ţine o oră la soare. Vasele vor fi bine închise şi ferite de praf sau de animale (câini, pisici). Nu vor fi ţinute în grajduri, ci în camere speciale. Laptele va fi păstrat până la punerea lui în consumaţie, la o temperatură de 15 grade.

Intr'un număr viitor, vom vorbi despre fraudele laptelui, şi bacteriologia laptelui.

deia că aşa i-a fost scris... că aşa i-a fost zodia... că aşa i-a fost menit să fie, ş. c. l.

„Să le spui curat
Că m'am însurat
C'o mândră crăiasă
A lumei mireasă!»

Nu poate fi vreo zicere mai poetică şi totodată mai potrivită pentru descrierea morţii! Moartea e o mândră crăiasă care domneşte peste omenirea întreagă şi totodată ea este mireasa lumii. Nu'i om care să nu fie logodit cu moartea din minutul ce intră în viaţă.

«Că la nunta mea
A căzut o stea.»

Stelele au o mare înrâurire asupra închipuirii poporului romîn. El crede că fiecare om are câte o stea care din minutul ce'l naşte şi până ce moare, este tainic legată de soarta lui. Steaua românului se întunecă când îl ameninţă vreo nenorocire, şi cade din cer când el se apropie de gura morţii. Sunt iarăşi stele ce se arată din vremi în vremi ca o prevestire de mari întâmplări între popoare. Aşa sunt unele stele roşii ca de sânge care apar, zice românul, înaintea războaelor, ş. c. l.

„Soarele şi luna
Mi au ţinut cununa!
Brazi şi paltinaşi
I am avut-nuntaşi
Preoţi, Munţii mari
Paseri lăutari,
Paserele mii
Şi stele făclii!

Poetul necunoscut al baladei acesteia preface cu puterea închipuirii lui, tot universul într'un templu luminat cu făcliile cereşti şi aduce toate constelaţiile şi toate podoabele pământului faţă de cununia omului cu moartea! Judece oricine, fără părtinire, sublimul unui tablou aşa de măreţ, şi hotărască, dacă poate, cît e de adâncă, cât e de bogată comoara poeziei poporului român. Totodată în privirea simţirii înduioşate, pe cât şi în privirea frumuseţii limbii noastre, însemnează, prietene, câtă dragoste este cuprinsă în descrierea, ce face muma de copilul ei când zice:

Cine-au cunoscut?
Cine mi-au văzut,
Mândru ciobănel
Tras printr'un inel?
Feţişoarea lui,
Spuma laptelui;
Mustăcioara lui,
Spicu grâului;
Perişorul lui
Peana corbului;
Ochişorii lui
Mura câmpului!

Asemenea numai puţin este de însemnat, cu câtă îngrijire dulce şi firească, ciobănelul se roagă Mioriţei ca să spue mamei lui, că el nu s'a însurat cu o mândră crăeasă, a lumei mireasă, ci cu o fată de crai pe o gură de rai, nici să'i spue că la nunta lui a căzut o stea ş. c. l., când inima unei mame nu se înşală niciodată. Biata mamă ar înţelege că fiul ei a murit!...

Iată iubite A... toată balada Mioriţei pe cât am putut-o descoperi. Eu nu cred să fie întreagă dar cât este măcar, ea plăteşte în ochii mei un poem nepreţuit şi de care noi românii ne putem făli cu toată dreptatea.

V. Alecsandri

Această baladă mi-a fost adusă din munţii Sovejii de d. A. Rusu, care o descoperi împreună cu multe altele, în vremea cât a fost exilat pe nedreptate la mănăstirea Sovejii.

Iaşi, 1 Februarie 1850

Iconomul Stavrofor Corneliu M. Grumăzescu

Născut în anul 1896 Sept. 4 în oraşul Lipsca (Germania), fiul profesorului M. Grumăzescu din Iaşi, fostul director al liceului «Anastase Başotă» (1902—1914) din Pomârla (Dorohoi). Cursurile Primare le a făcut la Iaşi şi Dorohoiu, pe cele secundare la Pomârla şi Iaşi, iar pe cele universitare la facultatea teologică din Bucureşti pe care le-a trecut cu menţiunea «cu laudă». Hirtonit diacon în ziua de 3 Noembrie iar preot la 5 Noembrie 1917 în bi-

serica Sf. Spiridon din Iaşi de către P. S. Arhiereu Anthim P. Botoşăneanu (fostul episcop al Râmnicului N. Severin) pe seama parohiei Avrămeşti din jud. Tutova.

In această calitate (15 Noembrie 1917—1927) a restaurat biserica parohială, înzestrând o cu un rând de vestminte preoţeşti, un clopot şi bibliotecă. Transferat, după cerere, la Parohia Perieni acelaş judeţ unde a restaurat casa parohială şi a zidit din temelie o frumoasă biserică clădită din piatră care este o podoabă.

Numit preot la Catedrala episcopală din Galaţi pe data de 15 Fevruarie 1925, subdirector seminarului teologic (15 Martie 1925), profesor suplinitor 1 Sept. 1925, misionar eparhial (1 Sept. 1925) consilier eparhial (1 Noemb. 1926), profesor titular (1 Sept. 1927), director al revistei «Căminul» 1 Ian. 1927 şi, în fine director al seminarului teologic din Eparhia Hotinului pe data de 1 Sept. 1928.

S'a destins pe calea publicisticii colaborînd la revista reviste şi ziare ca: Noua Rev. Bis. Biserica Ortodoxă Română, Crucea, Graiul Vremei, Luminătorul, «Galaţii Noi», Cultura Poporului, Gazeta Dorohoiului, Social-Ţărănismul etc. Tipărituri are în traducere: Conştiinţa creştină şi războiul, Planetele sunt locuite? şi Apusul cosmogoniilor.

Ranguri bisericeşti i s'a conferit de către P. S. Episcop Nicodim hirotesindu-l sachelar în Catedrala Episcopală din Huşi (4 Ian. 1922) şi de P. S. Episcop Cozma cel de iconom stavrofor în biserica din com. Slivna (Covurlui) în ziua de 6 Mai 1928. A fost decorat cu răsplata muncei pentru biserică în anul 1922.

Colaborator nu numai cu condeiul

De ani de zile, colaborator al acestui ziar a fost Păr. Corneliu Grumăzescu. Pe cînd Sf. Sa se afla preot la episcopia din Galaţi şi apoi în treapta mai înaltă de director cultural al episcopiei, consilier-referent, cum se zice în legea de organizare a Bisericii şi încă de pe când ziarul acesta se tipărea în Cluj,—ne bucuram de dragostea Sfinţiei Sale, care ne trimetea articole dela Galaţi.

Vremea a trecut. Noi am venit la Bucureşti, Păr. Grumăzescu s'a mutat din Galaţi la Edineţi în Basarabia, în slujba de director al seminarului de acolo. Cu toate acestea nu ne-a părăsit cu dragostea şi cu grija sa. Neîncetat ne-a dat dovada că preţuieşte munca noastră, nu ne-a lăsat singuri şi ne-a ajutat cu articolele sale.

Dar această colaborare se face şi mai simţită pentru noi când nu numai trimete articole, dar curând ne-a cinstit şi cu un dar bănesc. Ne-a trimes o mie de lei ca ajutor pentru foaie.

Cum să numim fapta aceasta?

Fără îndoială, oameni darnici mai sunt. Oameni cărora să le placă ceva şi să-şi arate plăcerea prin daruri se mai găsesc. Dar ca cel care muncind pentru tine prin articole să-ţi mai trimeată şi ajutoare din pungă, fără a fi milionar şi fără a se lăuda cu venituri dela moşii, e un lucru mai rar. Din pricina aceasta trebue să numim pe Păr. Grumăzescu un colaborator ciudat. In adevăr noi ştim că colaboratorii îşi merită plata pentru osteneala lor şi pe cât se poate, aceasta se şi face, ca ceva firesc şi cuviincios. Dar ca colaboratorul după ce munceşte cu mintea să mai jertfească şi cu punga, fără îndoială că aceasta este o ciudăţenie. Dar e o ciudăţenie care face cinste celui care o săvîrşeşte, pentrucă e întemeiată pe o însufleţire, însufleţirea culturală. De aceia fapta aceasta face cinste Părintelui Grumăzescu şi l dovedeşte şi în faptă, vrednică unealtă pe ogorul culturii româneşti.

Să trăiască!

Răbojul cărţilor

Redacţia revistei culturale «Făt-Frumos» din Suceava, i-mi trimite zilele trecute o cărticică de rugăciuni, tipărită în dialectul vorbei instro-românilor din Italia.

Iniţiativa se datoreşte după cât am observat, D. Leca Morariu cunoscutul publicist şi profesor din acele părţi.

E prima cărţulie tipărită la noi de acest soiu, pentru care fapt, privirile tuturor românilor băstinaşi, trebueşte să se îndrepte către ea, sprijinind o cu banul. E bine, ca noi fraţii celor departe de patria mumă, să le ajutăm întărirea sentimentelor religioase şi diferite alte virtuţi folositoare educaţiunei morale şi religioase.

Apelul distinsului apostol e pentru a se ajuta tipărirea mai multor cărţulii, pentru care iniţiativă, mă adresez cu încredere la rândul meu tuturor cititorilor acestei gazete a o cumpăra. Orice sumă benevolă se va trimite la redacţie. Preţul cărţuliei e de 20 lei. **C. Georgescu-Obrejiţa**

Cismarul din colţ

— Schiţă după natură —

Locuesc un cartier elegant boieresc, un cartier în care trompetele automobilelor particulare, sfâşie aerul din zori până'n amurg.

Cuconiţe frumoase învăluite până peste urechi în blănuri scumpe, trec grăbite în sus şi în jos eşind din locuinţele lor luxoase, locuinţe cu portale de castel. Bulevardul acesta acuma în zilele de chiciură şi ger desfăşoară înaintea ochilor cercetători ceva încântător. In asfinţitul soarelui, casele în stil bine chibzuit, profilează cupolele lor subţiri, cu contururi vagi, şterse pe un cer roşu, ca sîngele proaspăt.

E ceasul liniştei, ceasul visărei pentru drumeţii ce se reîntorc din oraş.

Treburile mărunte, s'au terminat şi alene veneam şi eu spre casă.

Nu mai este nimeni dealungul străzilor. Rătăcesc minunată de frumuseţea peisagiului de iarnă cotesc, la dreapta pe strada mea.

Aci în colţ, nepăsătoare de măreţia luxului, împrejmuitor, răsare o felioară de casă, umilită, pierdută.

Inlăuntru abia se întrezăreşte lumina împăenjenită a unei lămpi cu petrol.

Ce rost are căsuţa asta aici? Cum s'a furişat, ea, cu odăiţa ei săracă în mijlocul clădirilor măreţe şi împunătoare?

Cine o locueşte? Cine are îndrăzneala să-şi depene firul vieţei lui împovărate de nevoi în mijlocul bogăţiilor împrejmuitoare?

Strecor pe ferestruţa din spre stradă o privire mirată şi curioasă şi văd, o masă mare de lucru încărcată cu calapoade de cismar.

Câţi va ucenici palizi sub lumina tristă a lămpei.

Işi dau osteneala să coase împreună bucăţi de piele, cari au forma ghetelor.

Patronul, singurul om voinic între ei toţi, socoteşte cu privirea lui stăpânitoare, apoi tae grav, fâşii de piele cu ajutorul unei foarfeci mari.

Vre-o 4—5 copii de toate vârstele roiesc în jurul unei femei tinere, care leagănă cu duioşie un nou născut, pe genunchii ei şubrezi.

Este o înfrigurare grozavă în casa aceasta, înfrigurare ce contrastează izbitor cu liniştea care domneşte suverană, în palatele dezertate din jurul său.

Petreceri de tot felul au chemat pe toţi aiurea.

Cum n'am un scop bine definit în seara aceia, mă hotărăsc să intru în căsuţa cismarului.

Imping uşor uşa. Femeia turburată la chip şi la grai, se uită nedumerită la mine.

Vreau să fac o comandă de ghete; prind a zice, în vreme ce patronul îmi răspunde răspicat:

Eu nu sunt cismar de lux pentru D-stră.

Incerc să-l încredinţez că am nevoe de nişte ghete bune pentru cineva dintr'ai mei, asemenea acelora pe cari le am văzut expuse, în galantar. Ca să intru şi mai mult în voia patronului, încep să mângîi un copilaş care se ostenea să facă un culcuş din cârpe unui pisoi cenuşiu.

Femeia, îmi surâde, prinde puţin curaj, împinge încet un scaun, poftindu mă să iau loc.

Ea mă socoteşte prietenă vrându-le binele şi mai mult în şoapte, începe o lungă istorisire:

Nu luaţi în nume de rău Doamnă, asprimea omului meu; este amărât săracul, că acuma de Crăciun şi anul nou, nu ni s'a găsit nimic în casă, copiii sunt apro pe desbrăcaţi, glasueşte femeia încet şi pierdut despre toate neajunsurile lor.

Vorba ei are ceva din monotonia torsului de fus. Ascult, ascult încordându-mi toată atenţia să mă pătrund bine de spusele oamenilor aştora pierduţi printre bogătaşi şi pe cari nimeni nu-i cunoaşte, nimeni nu-i ajută!

Când ne-am mutat aici în căsuţa asta, ne-am bucurat că boerii mari, vor trimite oamenii lor din casă să lucreze la noi.

Cum să ne bage pe noi în seamă, nişte bieţi săraci? Ai noştri şi de ne cunoşteau altădată, ne au dat uitării de când ne-am mutat, aşa departe.

Şi multe am mai pătimit de-o vreme 'ncoace!...

Fetiţa noastră asta de 6 ani s'a îmbolnăvit rău înaintea Crăciunului. A venit s'o caute Domnu Doctor al mare dupe Bulevard — nu se sculase fetiţa din pat şi iacă, ni s'au furat 2 perechi de ghete cele mai frumoase, o comandă din care vroiam să achităm ucenicii şi să târguim merindele pentru sărbători.

Am rămas fără sfant. Noroc cu cârciumarul din colţul străzei D stră, care ne a împrumutat 1400 lei. Cum i'om da înapoi Dumnezeu ştie?!. Multe, multe istoriseşte biata femee, pe când minutarul unui vechi ceasornic din perete, trece uşor de la sfert la jumătate.

Ascult smerită povestea asta, tristă şi amară, a unor săraci căzuţi aci în mijlocul bogătaşilor.

. . . . . .

Patronul, uitând prezenţa mea în căsuţa lui se ridică de la munca aprigă, scoate uşor şorţul, îşi trece de 2—3 ori pe fruntea brobonită de sudoare mâneca răsfrântă; apoi dus pe gânduri, obosit cu privirea vagă cercetează întunericul de-afară, prin care rar şi sfios se mai strecoară câte un trecător...

Tantzi Budişteanu

→ Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului“

VECHEA MITROPOLIE
DIN SUCEAVA

Tâlcuirea Legilor

de **Artur Gorovei**

Despre coproprietate sau devălmășie

Cineva poate să fie singur proprietar al unui lucru, de pildă o bucată de pământ, dar se poate ca, împreună cu el, să aibă drepturi de proprietate, asupra aceluiaș lucru, și alte persoane.

Așa, dacă moare un părinte, și lasă mai mulți copii, fără să fie regulat el cum are să se împărțească moștenirea între ei, atunci toți au drepturi dc o potrivă asupra întregei moșteniri. Dacă în moștenire, pe lângă pământ, mai sunt și lucruri mișcătoare, să zicem vite, stupi, unelte de arătură, îmbrăcăminte, fiecare dintre moștenitori are drept asupra fiecărui lucru. Dacă este un cal, nu poate unu dintre moștenitori să spuie că-i numai al lui calul, și ceilalți să-și facă parte în alte lucruri, pentru că fiecare dintre ei are tot atâtea drepturi asupra fiecărei părticele din acel cal.

Când mai mulți proprietari au astfel de drepturi asupra unui lucru, pe care încă nu l-au împărțit, se zice că sunt coproprietari sau în devălmășie asupra unui lucru comun.

Partea fiecăruia dintre coproprietari nu trebue să fie numai de cât egală; unul poate să aibă un sfert, altul a cincea parte, altul a zecea parte, dar oricum ar fi, numai dreptul de proprietate este împărțit între ei, pe când lucrul rămâne neîmpărțit, sau cum se zice în lege: îndivizibil iar starea în care se găsesc astfel de proprietari, se numește stare de indiviziune.

Indiviziunea iea sfârșit când se face împărțeala între coproprietarii în indiviziune atunci fiecare își iea parte după cum s'a înțeles cu ceilalți, sau după cum va hotărî judecata, când părțile nu se pot înțelege.

Sunt însă lucruri care nu se pot împărți, și coproprietarii acestor lucruri trebue să rămână totdeauna în indiviziune. De pildă, dacă între locul meu și al vecinului este un drum, pe care trebue să umblăm amândoi, acel drum nu se poate împărți.

Cele mai multe neînțelegeri se iscă între oameni din pricina împrejmuirilor comune, adică a zidurilor, a șanțurilor ori a gardurilor dintre două proprietăți. De aceia se cuvine să vorbim mai pe larg despre aceste lucruri.

De multe ori proprietarii se înțeleg între dânșii care dintre ei să facă gardul care desparte locurile lor; alte dăți, însă când unul repară un gard, cere celuilalt proprietar să-i plătească partea lui de cheltuială, pentru că gardul ar fi comun.

Când proprietarii nu se înțeleg asupra acestei pricini, legea a statornicit regula după care să se hotărască dacă împrejmuirea este comună sau nu.

Dacă împrejmuirea este un zid, se socotește comun, când nu s'ar putea dovedi, cu acte scrise, că zidul este proprietatea unuia singur dintre proprietari, sau când nu ar fi semne care să arate aceasta, adică dacă n'ar fi semn de necomunitate.

Este semn de necomunitate, când culmea zidului este aplecată într'o parte în care are picuș, și zidul atunci este al aceluia pe pământul căruia cade picușul.

Reparația și reclădirea zidului comun sunt în sarcina tuturor devălmașilor, și în proporție cu dreptul fiecăruia.

Fiecare coproprietar poate, cu învoirea vecinului, să zidească ceva lângă zidul comun și să bage grinzi în zid. Dar și vecinul are dreptul să-i scurteze grinzile până la jumătate zidului, când ar vrea și el să puie grinzi tot în acele locuri.

Orce coproprietar poate să înalțe zidul comun, dar e dator a face singur cheltuelile înălțării și reparațiunile de întreținere pentru partea înălțată. Dacă zidul comun nu e în stare a purta greutatea înălțării, cel ce vrea să l înalțe e dator a-l face întreg din temelie cu cheltuiala sa, și orice adaus în grosime să-l facă pe locul său.

Vecinul care n'a contribuit la înălțare, poate câștiga dreptul de comunitate, plătind cheltuiala pe jumătate, precum și jumătate din prețul locului ce s'ar fi întrebuințat pentru îngroșarea zidului. De asemenea vecinul unui zid care nu-i comun, plătind stăpânului acelui zid jumătate din valoarea zidului, capătă dreptul să aibă acel zid comun.

Sunt proprietăți care se despart prin șanțuri. Toate șanțurile între două proprietăți se socotesc comune, de nu va fi titlu (act scris) sau semne care să arate dinpotrivă.

Se cunoaște dacă un șanț e comun sau nu, după cum este aruncată țărna din el. Dacă țărna-i aruncată de amândouă părțile șanțului, și-i asemuită cu pământul, acesta este semn că șanțu i comun, adică la săparea lui s'a luat câte jumătate din pământul fiecărui vecin; dacă însă țărna-i aruncată numai de o singură parte a șanțului, atunci șanțul este proprietate numai a aceluia pe partea cărula este aruncată țărna.

Șanțul comun trebue întreținut cu cheltuiala vecinilor.

Orice gard care desparte două proprietăți se socotește comun, dacă nu este dovadă scrisă protivnică, sau dacă proprietarul lui nu dovedește că de vreme îndelungată numai el a făcut și a întreținut acel gard. Dacă sunt doi vecini, și locul unuia este îngrădit peste tot, iar al celuilalt nu, atunci se socotește că și gardul care desparte amândouă locurile este tot al aceluia care are gardul împrejur.

ENERGII SUFLETEȘTI

de **CONSTANTIN MUREȘANU**

JOHN RUSKIN 1819-1900

John Ruskin, marele estet, economist și pedagog englez, e o figură de cea mai mare actualitate pentru vremea de azi; în istoria idealismului, un caz unic; prezicerile lui se realizează cu ne mai văzută iuțeală; visurile marelui reformator social, prinde viața trainică ca în urma poruncilor firei. O bună parte din premeniile cerute de învățătorul Ruskin, au venit sub ochii lui. Anglia contemporană e încă sub influența lui Ruskin ori a visătorilor ruskinieni, idealiști neobosiți.

Intre anii 1843 — 1860, Ruskin e preotul artei. In studiile lui de pictură (Modern Painters) și arhitectură (The Seven Lamps of Architecture și The Sfones of Venice), estetul Ruskin vestește pe reformatorul de mai târziu. Cere din capul locului o cucernică reverență în fața frumosului; arta ca și omul, e o actualizare a gândului dumnezeesc «o întretăiere de veșnicii»; «pentru progresul ei, trebuie să ți dai viața; ca s'o înțelegi, inima». Intre sănătatea socială și frumosul artei, el stabilește legături ca dela cauză la efect; belșugul de artă vestește prisos de viață; formele urâte sunt crainicul bolii și al decadenței.

Ca profesor la Oxford, predică vreme de 12 ani, că reforma socială e necesară în însăși interesul artei. In anul 1860, se termină întâia fază din viața lui Ruskin. Acuma începe activitatea lui ca reformator, și cu ea o serie întreagă de mișcări culturale și sociale, între cari și activitatea extra-școlară a universităților engleze. Ca economist, Ruskin pornește cu religios respect pentru muncă, adăugând însă că, activitatea economică trebuie să fie în condiții demne și sanitare, ca urmare a principiului, că bogăția cea mai mare pentru o țară, nu-i marfa fabricei, ci viața omului. Munca în condiții rele e tot atât de dezastruoasă ca și lipsa de muncă; iar criteriul pentru judecarea organizației economice nu-i folosul material al întreprinzătorului, ci cantitatea de fericire umană adusă de acea întreprindere: «Omul e soarele lumii», progresul omului trebuie să fie idealul tuturor. Se înțelege că asemenea convingeri au chemat contra lui înverșunate atacuri. La întrebarea lui Ruskin: «E posibica un neam, care își trece viața în muncă grea, neroadă, mecanică și stupidă, să mai fie sănătos, fericit și de caracter?» răspund economiștii din tagma ortodoxă: «Fără îndoială — ca scriitor asupra artei e fără pereche, dar să rămâie unde se pricepe; despre știința noastră el nu știe nimic și spune prostii». Și nici printre esteții de meserie n'avea nume mai bun: «Ca economist, Ruskin e splendid; dar cine ar putea primi doctrina lui asupra artei?». Așa vorbiau dușmanii lui Ruskin.

Pedagogul Ruskin e la aceleași înălțimi ca și economistul: «Nu numai școala, ci toate așăzămintele sociale, de exemplu fabrica, au datoria de a înlesni creșterea sufletelor de bună calitate». Ne amintește apoi de amara înșelare: «...de a considera puterile intelectuale — ca având demnitate în ele însile» și de o eroare și mai grosolană: «justificarea și prețuirea educației, ca un mijloc de avansare socială. Așa înainte, satira lui Ruskin nu cruță pe nimeni: «Nici iresponsabilitatea demagogului, nici bădărănia burgheză și nici sensualitatea și perfidia nobilimii». Consideră «Imbecilitatea instruită și nerozia rafinată ca cele mai primejdioase forme de nebunie și stupiditate».

CUGETĂRI ALESE

Desăvârșiți oameni sunt aceia cari au făcut orice lucru în chip desăvârșit, nedesprețuind nimic din creațiunile lui Dumnezeu.

~

Cei obișnuiți cu cercetări științifice ne spun, că i un mare pas înainte, atunci când suntem siguri că nu știm ceva.

~

Să și amintească omul de treabă că nu-i dreptul lui, să trăiască din munca altuia.

~

Unde lipsește umanitate, cea mai frumoasă frumusețe e zadarnică.

~

Adă-ți aminte, că i mai bine să descoperi oameni mari decât să ajungi tu unul: fiindcă nu vei putea fi în cel mai bun caz, decât un om mare; dar poți descoperi și aduce mulți în rândul celor aleși.

~

Oamenii trebuie să știe că o vieață ușuratică, pe spinarea altor fărpturi, este o vieață pentru muște și lipitori, iar nu pentru oameni; cea mai bună rugăciune la începutul unei zile, este să nu-i pierdem clipele; și, cea mai mare fericire înainte de masă e conștiința, că ne-am agonisit hrană în chip cinstit.

~

Prima necesitate a vieței sociale este să fie clară în conștiința națională această lege — că oricine poate să-și păstreze ceeace a câștigat pe drept.

~

Orice creștere de entuziasm în viața spirituală a omului, se va oglindi în operile sufletului.

Modul de predare, la educația fizică în școala primară

După ce am văzut importanța acestei dexterități îndesvoltarea armonică a fizicului, cât și asupra minții, a tinerilor generații pe care 'i educăm, în numărul trecut al acestei gazete, avem datoria a ști acum care, anume, ar fi metoda de predare, în raport cu marea însemnătate pe care i-o dăm acestui obiect.

In această direcțiune, voiu avea tendința a îndrepta pe cetitor.

Materia de gimnastică în programa noastră analitică e împărțită pentru 7 clase, avându-se în vedere etatea 7-14 ani. E bine împărțită, dacă vor avea fiecare clasă învățătorul său, o vom putea preda întocmai programei. Școalele noastre, însă, în mare parte sunt cu câte, două puteri didactice, ba chiar cu câte una și în asemenea cazuri trebuiesc împărțite în 3 diviziuni. Prima diviziune o vor forma elevii de 7, 8 și 9 ani; a doua cei de 10, 11 și 12 ani; și a treia cei de 13, 14. 15, 16 și 17 ani.

Pentru prima divizie sunt menite exclusiv, exercițiile de ordine și mai mult jocurile.

Cine dintre noi nu și reamintește cu drag de tinerețea plină de bucurie și de adevărată fericire, provenită cu prilejul jocurilor în «cerc», «baba oarba», «câinele și pisica» etc. care, singure sunt în stare a face ca să fie plăcută viața școlarului începător.

Exercițiile de ordine, după părerea mea zic a-se face în marș, după ce va fi bine deprins, terminându-se treptat, treptat în exerciții libere, pe loc, cu mâinile și picioarele; capul și trunchiul, însă de tot simple, în două tacte, încete.

Metodul de predare este sintetico-analitic, s a u dela părți la întreg. Urmând acestui metod, în a doua divizie se poate trece la exercițiile compuse, pe loc, în 3—5 timpi sau mai mulți chiar, cu tot atâtea mișcări.

In școala normală, î-mi vine în minte, cum predam la școala de aplicație: 1. Se spunea cu vorba, exercițiu; 2. Arătarea din partea învățătorului; 3. Imitarea de către școlari; 4. Repetirea cu toți, însă fără tact; 5. Executarea după tact.

La a treia divizie încă se recomandă exerciițile libere, marșurile, în timpul iernei; iar îndată când frumoasele raze de soarele de primăvară reapar din zarea depărtată a răsăritului, avem datoria a părăsi mucigăitele ziduri ale salei de învățământ în care sub povara grea a orelor de lecțiuni, — pentru uni elevi — am petrecut o iarnă; și a ieși în plinul naturei, în curtea școalei, — la exercițiile gimnastice cu diferite aparate, pe care fiecare învățător și le poate face, singur, anume: o greutate de plumb, pentru întărirea mușchilor la mâini: paralele, niște aparate de salt etc.

In felul acesta se va vedea cum fețele palide, se vor îmbujora, cum debilitatea va dispărea, înlocuindu-se prin o viguroasă atitudine de un viitor și brav cetățean.

NECULAE ȚEȚIU
Invățător-Corbi-Făgăraș.

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA;
se găsesc de vânzare la edacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Prețul 80 Lei

INFORMAȚII

Din Țară

La Facultatea de Medicină din București, a fost sărbătorit, distinsul profesor Dl. Doctor Gh. Marinescu, pentru strălucitul succes ce a avut în călătoriile pe care le-a făcut în Argentina și Brazilia, unde a ținut o serie de conferințe.

~

Guvernul a hotărât ca taxele de timbru și înregistrare să se mărească cu 20 la sută; pentru aceasta Corpul Avocaților e contra acestei legi. Credem deci că se va reveni.

~

Părintele Doctor Vasile Pocitan de la Biserica Sfinții Voevozi din București, a fost ales de către Sfântul Sinod pentru rangul de Arhiereu Vicar cu titlul de Bârlădeanul, la Episcopia Hușilor.

Joi 24 Ianuarie în sala Dacia din București s'a ținut congresul Invalizilor, văduvelor și orfanilor din război, la care au luat parte 2000 din aceștia.

La congres s'au hotărît: 1) Egalarea pensiilor și a sporurilor de scumpete celor din teritoriile alipite cu ale celor din vechiul regat. 2) Acordarea de pensii tuturor invalizilor, orfanilor și văduvelor din război, cari azi nu primesc nimic. 3) Unificarea pensiilor de război. 4) Improprietărirea tuturor invalizilor, orfanilor și văduvelor din război cu lotul la țară și cu lot de casă la oraș. 5) Modificarea legei I. O. V. 6) Achitarea despăgubirilor de război. 7) Statul să ia asupră-și construirea unui palat al invalizilor și alte chestiuni. Toate aceste cereri au fost prezentate Inaltei Regențe spre aprobare.

Cu ocazia sărbătorilor ce vor veni, recomandăm cetitorilor noștri, :: frumoasa carte ::

CELE ȘAPTE CUVINTE
ALE DOMNULUI HRISTOS PE CRUCE
de ARHIM. SCRIBAN
A se cere dela Biblioteca
«PENTRU TOȚI»
la toate librăriile din țară
Prețul 6 Lei

Sărbători și amintiri

Prin sărbători înțelegem slăvirea unor fapte mari din viața poporului nostru. Aceasta când este sărbătoare națională, iar când este sărbătoare bisericească de bună seamă că slăvim o faptă mare pe care a săvârșit-o biserica, sau pe vreun sfânt prin viața lui s'a făcut vrednic de a fi amintit veacurilor ca exemlpu.

Sărbătorile naționale, cât și cele bisericești, sunt de mare folos pentru educarea, pe tărâm patriotic, cât și religios a unui popor. In ele se arată scoțându-se la iveală, partea cea mai importantă (morala), care dându-se ca exemplu, serveste la înălțarea sufletului nostru către acea putere nemărginită, răscolind cele mai ascunse părți ale ființei noastre și făcând să vibreze cele mai subțiri coarde ale sufletului nostru, arzând de dorul că odată să putem face și noi la fel. Multe sărbători din acestea ne redeșteaptă, ne entuziasmează, mai cu seamă când sunt sărbătorite cu mare solemnitate, — dându-se mai multă atenție evenimentului și momentului. Să luăm spre exemplu sărbătoarea Eroilor. Această sărbătoare ne pune par'că în fața realității, cum voinicii noștrii își luau avânt pe câmpia Mărășeștilor și cum un glonte dușman îi doboria pe loc, rămânând nemișcați cu arma în mână scăldați în sânge. Să luăm din religie pe sfântul Ioan Botezătorul care încins cu curea și îmbrăcat în piele de urs, hrănindu-se cu miere sălbatecă, propovăduia prin pustie «pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui». Certă pe cei care trăiau în răutăți plini până 'n gât, sfătuindu-i să apuce drumul cel bun că s'a apropiat împărăția serurilor. Iată că din această cauză a atras ura Irodiadei care i-a cerut capul pe tipsie. Biserica și națiunea sărbătorește pe unii din aceștia, cinstindu-le memoria și admirîndu-le viața lor curată și sufletul lor mare. Biserica noastră și națiunea întreagă, mai sărbătorește și ziua de 24 Ianuarie, care ne amintește de un mare eveniment petrecut în istoria noastră națională.

Amintirea ei ne face să ne ducem cu gândul la Cuza, părintele poporului, care a avut grijă să dea pământ țăranului și altele. Ne amintește că tot el a făcut unirea Moldovei cu Muntenia, care până aci trăiau în vrajbă. Ne mai amintește această zi cu unirea tuturor românilor depe întinsul plai românesc. De Unirea Ardealului cu patria mumă, a Basarabiei și Bucovinei, în urma vărsării de sînge a celor 800.000 de eroi. Și dacă aceste zile pe care le sărbătorește biserica și națiunea, ne amintesc de fapte mari vrednice de admirat și de slăvit, de ce să nu le sărbătorim cu toată luarea aminte, dându-le atențiunea cuvenită? In Capitala Țării, de bună seamă că se sărbătoresc cum se cuvine, dar în popor se «trag de coadă» cum zice românul. Invățătorii și preoții sunt făcuți răspunzători în fața lui Dumnezeu și a națiunii când aceste fapte măreț nu sunt răsplătite prin atențiunea cuvenită scoasă în relief mai întâiu de ei. Numai așa vom putea ridica poporul și educa cum trebue la înălțimea pretențiunilor noastre.

Dem. I .Iliescu Palnaca

La Chișinău a fost un foc mare, unde au ars 12 prăvălii. Peste vre-o 20 de familii au rămas fără adăpost. Pagubele sînt de 2 milioane.

~

Femeile din Chișinău cer drepturi egale cu bărbații în politică. Se vede treaba că aceste femei nu au altă ceva mai bun de făcut!?

Din Străinătate

După o statistică oficială, aviația comercială franceză, a avut în anul 1928 nu mai puțin de 28 catastrofe grave, 15 morți și 27 răniți.

~

In Franța în 1927 au apărut următoarele cărți: 1349 romane, 288 cărți de poezii, 364 cărți de teatru, 1028 cărți juridice, 874 cărți medicale, 1524 cărți artistice și științifice, 259 cărți istorice, 102 cărți bisericești.
Din aceste cărți, a căror număr este cu mult mai mic decât înainte de război, sunt unele care au avut tirajuri mai mari, unele ajungând chiar la 100 de mii exemplare.

~

In Italia în orașul Aguileia, în timpul când se cetea o slujbă de înmormântare într'o casă a unui membru din familie, plafonul casei a căzut peste cei ce erau de față. Cu această ocazie 40 de persoane au fost grav rănite.

~

In Venezuela, provincia Cumana a fost un cutremur mare care a costat viața la 300 oameni, iar peste 2000 răniți. Numărul celor rămași fără nici un adăpost este așa de mare, încât nici nu se cunoaște.

~

In New-York, a fost vândută o proprietate cu 50 milioane lire sterline. E vorba de un teren pe care se găsesc 200 imobil. Toate acestea vor fi dărîmate de noul cumpărător, care dorește să construiască un palat destinat unui teatru operă. Deci numai locul costă 40 miliarde de lei.

~

In Constantinopol a fost un foc mare, care a distrus 212 locuințe și 18 magazine. Ministerul de interne însă a luat măsuri de pedepsire a celor ce sânt vinovați de foc, iar cei păgubași să fie ajutați.

~

O gazetă din Geneva, una din gazetele cu autoritate morală însemnată, numit: «Journal de Génève», a apărut la 1 Ianuarie 1929 a apărut având scris în frunte: «Anul 100. Deci o gazetă care are 100 ani de existență.

~

In atelierele unei tipografii din Paris, se lucrează la cea mai mare carte, care a fost dână acum, cu numele «Cartea de aur a industriei franceze». Această cartea are o lungime de 4 metri iar filele vor fi întoarse de doi oameni. Această carte se tipărește într'un singur exemplar.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Tipografia Corpului de Jandarmi Șos. Ștefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA No. 16. | BUCUREȘTI 10 FEBRUARIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16 | ANUL IX, Nr. 265. Apare în fiecare Duminică

Da bine că a îndrăznit unul!

I.

Isprava dela Teatrul Național.

In viața obștească, domnesc gînduri și apucături în fața cărora oamenii se închină ca în fața unor idoli. Chiar de ar fi cît de rele, parcă ar fi o învoială a tuturor să tacă cu toții ca muții și să se închine în fața lor, ca niște superstițioși. Oh! dacă e vorba pe superstiții, ce? parcă ele sunt numai în religie și parcă trebuie să ocărîm numai pe țărani că țin sărbători greșite! Au și orășănii superstițiile lor și n'o urnesc din loc împotriva superstițiilor, ferit-a Sfîntul!

Așa e cu teatrul. Se închină oamenii în fața lui, chiar de ar fi în ei cele mai mari răutăți. Și de gîndește unul altfel, se teme să spuie cuvînt împotrivă, că îndată sar o seamă de ciori asupra ta, care te acopăr de ocări, că ești un înapoiat, că nu înțelegi, că nu ești om de cultură, că nu ai simțul artei și multe de acestea. De aceia și cel care simte sau vede altfel, se supune îngrozirii care se răspîndește asupra tuturor, încît azi avem a face cu un fel de terorism al dezmățaților dela teatru, ca nu cumva să zici ceva împotrivă, că e foc și pîrjol.

In această tiranie am trăit cu toții și oamenii au răbdat ca în teatre să se înfățișeze orice și au înghițit. Nu mai este acum vremea de a spune «Bea, Grigore, aghiazmă!» ci «Inghite, băiete, porcării de teatru!» că de nu, nu ești om civilizat.

Doar în patru ochi de auzeai pe cineva spunînd că nu se face bine ce se face la multe teatre, că strică purtările oamenilor. Dar să strige cineva în fața obștei, Doamne ferește! era primejdie. Și atunci, jucăușii dela teatru, puși la adăpost de socoteala pe care ar putea-o cere obștea, au început și ei să dea toate lucrurile deochiate, fiindcă de! acestea aduc mai multe parale. Deci a ajuns teatrul un soi de negustorie. E vorba să golești mai ușor buzunarele oamenilor, chiar dacă prin asemenea mijloace vor ajunge cu toții niște destrăbălați.

Te jăfuiește fiecare cum poate: unul cu rachiul care te omoară; altul cu strîmbăturile care te ucid cu sufletul.

Iată însă că, în mijlocul acestei tăceri a tuturor, se ridică unul care are îndrăzneală. E d. C. CHIRIȚESCU, directorul general al învățămîntului secundar din Ministeriul Școalelor, care arată în scris ministrului său, d. COSTĂCHESCU, că, pe scena Teatrului Național din București, se înfățișează lucruri nerușinate, că aceasta e o primejdie pentru buna creștere a școlarilor și că trebuiesc luate măsuri pentruca școlarii să nu se mai poată duce la asemenea nevrednicii.

Mare minune că s'a găsit unul care să strige! Vraja îngrozirii s'a rupt. Strigătul s'a auzit. Pentru aceasta d. Chirițescu, care și pînă acum era un bărbat de prețuit și prin alte laturi ale lucrului său, este cu atît mai mult de prețuit, fiindcă a eșit la iveală cu această îndrăzneală pe care nimenea n'o avea. Bine, în sfîrșit, că se găsește unul care își simte mai viu datoria în vine și dă strigătul de deșteptare!

II.

Terorismul nu doarme.

Dar întreaga întocmire pentru a dezmăța sufletele drepte ale oamenilor nu era să se sperie de strigătul unuia. Ea își are paznicii și jandarmii ei. Indată a pus în lucru tunurile ei dela felurite ziare și a acoperit de ocări pe d. Chirițescu. Așa e rînduia a totdeauna. De îndată ce spui un cuvînt de curățire pentru viața noastră romînească, încep o mulțime de slugoi ai stricăciunii, care își fac treburile din aceasta, toată liota care mișună cu fel de spurcăciuni ale scrisului lor în jurul teatrelor, ca să te amuțească Și de foarte multe ori izbîndesc. Căci ei sar cu toții, ca fiarele, iar tu rămîi singur.

Deci teamă mi era că d. Chirițescu să nu rămîie singur și să fie înăbușit. Căci cum este obiceiul, cînd privitorii văd ce a pățit unul, se înfricoșează și nu îndrăznesc să sară și ei în ajutor. E drept că d. Chirițescu e zdravăn luptător și nu era de așteptat ca să dea îndărăt. Dar biruința nu se putea cîștiga numai prin aceia că unul a spus vorba cea bună, ci ca ea să prindă, să intre în capul și inima multora, să se facă dîră și îndrăzneala să crească.

O mare bucurie a fost că ziarul *Universul* nu s'a dat de partea celor cu dezmățarea, ci a ținut îndată partea cuviinței la teatru. Acest ziar a luat apărarea d-lui Chirițescu și, în mai multe articole, a lămurit lumea că teatrul este pentru înălțarea sufletului neamului, prin ce ne înfățișează el, iar nu pentru a spurca aceste suflete prin mijloace care pot aduna bani, dar terfelesc cuviința.

Deci d. Chirițescu n'a rămas singur.

III

Dar noi ce facem?

Aceasta însă nu ajunge. Biruințele în sînul obștei nu se cîștigă decît atunci cînd însăși obștea primește bunele îndemnuri și se mărturisește veselă cu ele.

Alăturea de d. Chirițescu, trebuie să stea acum toți părinții de familie care au la inimă buna creștere a copiilor lor. Ce se face cu multe lucrări de teatru este o încercare de a tîcăloși sufletele. Dacă acuma un om al școalei a strigat, toate societățile de oameni cum se cade, de preoți, Societatea Ortodoxă, părinții-toți trebuie să se scoale, să strige, să ceară curățirea teatrelor, să sprijine pe d. Chirițescu, să i se trimeată telegrame de aprobare și așa să rupem vraja și să frîngem terorismul prin care teatrele îndrăznesc prea mult împotriva cuviinței.

Să ne slăbească cu cultura lor, că mai au și alții cultură, iar a lor e departe de a se dovedi prin astfel de nemernicii.

Chestiunea de abia s'a ridicat și noi mai avem a scrie.

Arhim. SCRIBAN

ORAȘE DIN AMERICA

O stradă din Orașul Sfântul Francisc

ALCOOLUL METILIC

Zilnic cetim prin gazete, cazuri nouă de otrăviri cu băuturi alcoolice. Pînă acum după informațiile pe care le dau aceste gazete, peste vre-o 30 de persoane și-au perdut viața din cauza acestor otrăvuri și care persoane au fost dovedite. Dar, cîte persoane afară din acestea vor fi murit, cari însă nu s'a știut cauza?

Așa stînd însă lucrurile, nu ne rămîne decît să fim cu foarte multă băgare de seamă. Primul pas al nostru, pe care îl vom face spre oricare alcool, mintea să ne fie acolo, că vom putea și noi să ne pierdem viața, dacă nu vom ști să fim oameni întregi și să ne ferim chiar de a-l întrebuința.

Pînă acum nu s'a găsit nici un mijloc, prin care cel otrăvit să fie vindecat, să fie readus la starea lui de mai înainte. Toate încercările au rămas zădarnice. Efectul otrăvei merge așa de sigur, încît pînă să mergi la medic, bolnavul se vaetă de arsuri pe piept, apoi orbește și cînd a intrat medicul pe ușă, bolnavul a murit.

După toate constatările ce s'au făcut pînă acum băuturilor falsificate s'a văzut că otrava întrebuințată este: **«Acidul metilic»**, care in compoziția sa are acid sulfuric sau vitriol.

D nul Profesor Doctor Severin dela școala politehnică din București după cum vedem în ziarul Universul din 2 Februarie a. c., ne spune că băuturile înșișI fără a fi falsificate conțin alcool metilic. Așa spre exemplu țuica naturală conține 0,9 pînă la 1,4 la sută alcool metilic. Fiindcă această țuică este consumată în cantități mici ea nu este vătămătoare. «In multe din băuturile alcoolice dela noi, lichioruri și romuri s'a găsit la analiză alcool metilic pînă la 40 la sută, adică aproape numai alcool metilic. Dar care este gradul de otrăvire al acestui alcool?

Alcoolul metilic este o otravă violentă, cu atît mai violentă că nu are **antidot** (medicament căruia i se atribuie proprietatea de a combate otrava sau veninul otrăvitor. Expl. D. F.) Acest alcool este absorbit în special de către elementele nervoase din organism și cauzează, atunci cînd este în cantitate mică turburări; iar cînd este întrebuințat în cantitate mai mare, produce dureri grozave, orbire și moarte.

In Germania în anul 1911, la Berlin au murit deasemenea 30 de persoane, iar altele în număr de cîteva sute, s'au îmbolnăvit rău, fiindcă au băut cu toții un rachiu, care conținea 25 la sută alcool metilic.

Cercetările care au urmat după această nenorocire au fost că: S'a constatat că 8 grame de alcool metilic provoacă orbirea; iar cantitatea de 20—30 grame provoacă moartea».

După părerea Domnului Doctor Severin vina cea mai mare o are distileria dela Reșița și anume: pînă acum acidul metilic era galben, cu un miros respingător, așa că nu putea în nici un caz să fie întrebuințat în lichioruri de rom; dar, fabrica aceasta mai sus numită, a schimbat alcoolul metilic dându-i culoarea și mirosul asemănător alcoolului **etilic** sau **spirtul de vin.**

A doua vină și mai mare o au fabricanții de lichioruri de rom și anume: pentrucă cumpărînd acest alcool, au știut că este o otravă pentrucă este indicat acidului metilic ca otravă o etichetă pe sticlă sau pe vasul în care este, cu un **cap de mort** și scris **otravă**. Deci cumpărătorii de alcool metilic sau mai bine zis falsificatorii știau că au de-a face cu otravă și prin urmare trebuesc a fi răspunzători.

S'au prins și din acești amestecători de otrăvuri în vin mulți, s'au dat chiar și pedepse, însă din cauză că pentru lucruri de felul acesta noi nu avem legi aspre, potrivit cu fapta, deaceia nu ne rămîne decît să ne lăsăm de băutură; căci pe lîngă că nu ne folosește la nimic dacă e în cantitate mai mare, apoi ne ruinează și punga și ne ia și viața. Deci stăm la o răspîntie a două drumuri. Ori băutura cu pierderea vieței, ori sănătatea și fericirea.

Diac. V. Fussu

Cugetări

In lumea aceasta, fiecare lucru e în parte adevărat, în parte fals; adevărul esențial este însă cu totul curat și adevărat; orice amestec cu falsitatea îl dezonorează și-l nimicește.

~

Noi nu trăim niciodată, ci numai nădăjduim să trăim;
și pregătindu-ne veșnic de a fi fericiți,
nu ajungem să fim niciodată.

~

Ce greu este să încredințezi un lucru judecății altuia, fără a-i falsifica judecata, din felul în care-l expui...

~

Sunt trei mijloace de a crede: rațiunea, obiceiul și inspirația.

~

Dulceața gloriei e așa de mare că o iubești legată de orice obiect; chiar și de moarte.

~

Mândria și lenea sunt cele două isvoare a tuturor viciilor.

PASCAL (1623—1662)

Prietenii României:

Profesorul L. J. Courtois

Acum opt ani și mai bine, în cele mai însemnate capitale europene, se susținea o neostenită propagandă contra țării noastre. Și drept răspuns,—unul din cele mai bune în asemenea împrejurări datorită inimosului scriitor, profesorul consul M. Reza, — s'au organizat la universitatea Londrei, conferințe în jurul României. Și atunci am văzut câteva figuri de învățați străini, buni prieteni ai noștri, consulii culturali ai României. Și nu voi uita nici când pe marele archelog A. J. C. Wace, cunoscutul istoric Seton Watson, folkloristul Gaster. Toți trei s'au întrecut să lumineze însușirile unui neam pe cât de necunoscut, pe atâta de hulit.

Silințele acestea au fost întregite de o carte în jurul României: traduceri din scriitorii noștri cu două lămuriri datorită: M. S. Reginei Maria și domnului profesor Simion Mehedinți și fireşte că: «fără sprijinul consulului M. Reza aceste traduceri n'ar fi văzut lumina». Și atunci, presa mondială s'a întrecut în a constata că: „scriitorii români mânuesc cu uimitoare dexteritate nuvela: forma cea mai dificilă din literatură". Alții: «în poezie, literatura română a atins culmile perfecțiunii», etc. etc. Traducerile se datorau doamnei L. Bing.

In cadrul acestor probleme, trebuie să înțelegem importanța ciclului de conferințe inaugurate la Geneva în jurul României, în preajma zilei de 24 Ianuarie. Această activitate s'a pornit din entuziasmul societății studențești: „La Romania", entuziasmul susținut de Domnul Antoniade, ministrul nostru pe lângă: Societatea Națiunilor. Sub titlul: «La Roumanie Pittoresque» profesorul Courtois învie trecutul apropiat al neamului nostru înfățișând pe ctitorii unirii, treimea eroică: Cuza, Carol I și Ferdinand I, o treime regală, nimbați de o întreită regalitate: națională, socială și morală, o treime care rezumă minunatele însușiri românești în aceste direcțiuni. Și după a doua treime: Doamna Elena Cuza, și reginele Elisabeta și M. S. Regina Maria, se încheie capitolul regal, cu drăgălașa figură a: M. S. Regelui Mihai. Oratorul insistă asupra legăturilor sincere între o dinastie cu totul democratică și o nație profund dinastică. Vin apoi aspecte din viața artistică și economică a României. Aci, domnul Courtois analizează sufletul românesc, care deși cu experiență de două milenii, se prezintă în neostenită tinerețe și cu egale aptitudini în lumea frumosului și utilului, și cu aceleași biruinți pe teren economic și estetic. O deosebită impresie fac peisagele țării, vechile mânăstiri, motivele de artă națională prezentată în proecții luminoase, tâlcuite de un conferențiar continuu inspirat, care descopere la fiecare pas noi frumuseți în țara tuturor frumuseților: România. Publicul, alcătuit din elita sufletească a Genevei în frunte cu decanul facultății de științi, profesorul Eugène Pittard, încadrat de tineret universitar internațional, a arătat toată simpatia conferențiarului și subiectului: România pitorească. Incă odată amintim de sprijinul dat acestei serbări de către d-l ministru C. Antoniade. Prin activitatea domniei sale înțelege să puie în folosul Patriei, entuziasmul generos al studențimii noastre din capitala etică a tuturor națiunilor, unde tineretul dela Dunăre, caută să-și înțeleagă rostul.

C. Mureșanu—Profesor
Președintele societății studențești:
«La Romania»
Universitatea-Genevei

Toți pentru unul și unul pentru toți

— FABULĂ —

de Vasile Militaru

Intr'o vreme, elefantul fiind mare moșier,
Cic' avea pe-a lui moșie, nu știu cîte zeci de slugi, —
Patrupede, se 'nțelege, — care pururea, sub cer,
Stau plecate, zi și noapte, pe ogoru-i plin de rugi:
Ba la sapă, ba la grapă, ba trăgînd întins la plug, —
De pe urma căror, zilnic, elefantu-avea belșug,
Pe cînd slugilor flămînde, jinduind o hrană proastă,
Le trecea falcă prin falcă, le intra coastă prin coastă,
Căci sărmanele 'njugate, istovite și umile,
Căpătau un braț de pae doar la trei și patru zile...

Insă la o masă mare, cu picioarele pe roate,
Incărcată cu, pe lume cîte bunătăți sînt, toate, —
Elefantul, zi și noapte, — uriaș la trup și pîntec, —
O ținea 'ntr'o ghiftuire, numa'n chef și numa'n cîntec;
Niște zeități, cu părul despletit, în chip de fete,
Dănțuiau, cătînd cu ochii și cu gura să-l îmbete,
Iar vre-o patru sclavi asemeni,—cînd era zăduf sub cer, —
In grădină pe terasă,
Răcoreau făptura-i grasă,
Clătinînd, fără 'ncetare, patru crângi de palmier...

Astfel, cînd vedeai stăpînul și norodul de iloți, —
Un oftat, n'aveai tăria, de îndată să nu scoți,
Căci la masa cu pricina,
Unde nu mai sfîrșia cina, —
Cînd munciau toți pentru unul, — mînca unul pentru toți!

PAGINA LITERARĂ

DUMINICA 10 FEBRUARIE

POSTUL ŞI MILOSTENIA

Suntem la începutul marelui post al sf. Paşti. Deacum ni se deschide un timp prielnic pentru întărirea noastră sufletească şi trupească. In acest timp noi ne putem pregăti pentru sărbătorirea Invierii.

Despre felul cum trebue să ne pregătim pentru sfânta şi marea zi a Invierii ne vorbeşte sf. evanghelie de azi.

Trei lucruri ne spune sf. evanghelie să avem în vedere: rugăciunea, postul şi milostenia. Acestea trei trebue să ne lumineze calea sufletului şi a trupului care duce la învierea lor odată cu învierea Mântuitorului.

Ce minunată întocmire a sf. noastre Biserici, de a fi aşezat evanghelia aceasta la începutul postului cel mare.

Postul, rugăciunea şi milostenia sunt strâns legate una de alta. Nu se poate practica una fără cealaltă. Toate trei desăvârşesc sufletul şi trupul, ducându-le la mântuire.

Sunt trei sacrificii pe cari omul trebue să le îmbine neîncetat, căci, după cuvântul Scripturii, rugăciunea nu este bună decât cu post şi milostenie. Prin milostenie omul îşi jertfeşte o parte din bunurile sale, prin post o parte din corpul său, iar prin rugăciune se oferă cu totul lui Dumnezeu. Postul ca şi rugăciunea şi milostenia trebue practicată cu toată tăinuirea. Ele trebuesc făcute numai pentru Dumnezeu, iar nu pentru ochii oamenilor, în aşa fel ca să nu ştie stânga ce face dreapta. Prin post nu înţelegem însă numai înfrânarea trupului dela diferite mâncări cum ar fi carnea' ouăle etc., ci înţelegem deopotrivă şi înfrânarea dela gânduri rele, dela gânduri ruşinoase şi dela fapte ce nu corespund poruncilor lui Dumnezeu. Ce frumos ne descrie postul profetul Isaia când zice: «chiar de ţi-ai strâmba ca un cerc grumazul tău şi de ai aşterne sub tine sac şi cenuşe, nu vei chema post primit; ci desleagă toată legătura nedreptăţii, desleagă legăturile cele cu silă făcute, lasă pe cei prinşi întru slobozenie şi rupe toată scrisoarea cea cu nedreptate. Frânge celui flămând pâinea ta şi pe săracii cei fără de casă, adu-i în casa ta; de vezi pe cel gol, îmbracă-l, şi nu trece cu vederea pe cel din neamul tău... atunci sănătatea ta curând va răsări... şi slava lui Dumnezeu te va încunjura».

Nu cu înfăţişarea să postim, cum făceau făţarnicii cari pentru a fi văzuţi de lume îşi smoleau faţa şi se arătau trişti, ci cu inima, şi Tatăl nostru carele cunoaşte totul ne va răsplăti ia arătare.

Postul trupesc trebua să fie împreunat cu cel duhovnicesc. Postind omul poate lupta mai uşor împotriva ispitelor. Nimeni să nu creadă că poate face fapte bune fără a posti; cel ce spune aşa ceva o spune din mândrie. Postul este un mijloc de mântuire, ori el a fost ţinut de Hristos carele era fără de păcat, necum să nu-l ţinem noi cari suntem plini de păcate. In privinţa aceasta, Hristos, apostolii şi sfinţii irebue să ne servească de exemple.

Deasemenea că un îndemn spre o viaţă curată, legată cât mai mult de cer, sf. evanghelie de azi mai adaogă şi milostenia când ne spune să nu ne adunăm comori pe pământ ci în cer, căci «unde este comoara voastră acolo va fi şi inima voastră».

Prin aceasta Mântuitorul vrea să desrădăcineze avariţia din om care îl leagă cu totul de cele pământeşti.

Nimic mai adevărat decât faptul că partea încotro aleargă mai mult gândurile noastre într'acolo este şi inima noastră. Dacă în mintea noastră fierb mereu dorinţele după toate strălucirile lumii acesteia, dacă avem o dragoste neţărmurită pentru tot ce este sensibil, făcând din toate acestea nişte comori după cari alergăm mereu, să fim siguri că şi inima noastră aparţine acestor comori; în ea şi-au făcut loc tot atâţi idoli după câţi alergăm noi în afară. De aceşti idoli ne putem scăpa prin milostenie, care alături de post şi rugăciune este cea mai fericită cale pe care mergând ne câştigăm mântuirea.

Prin ea putem spăla mai cu uşurinţă păcatele noastre. Milostenia trebue făcută şi ea cu toată dragostea şi în aşa fel ca să nu ştie stânga ce face dreapta.

Tot ceace ne putem aduna aici pe pământ, se duce, trece cu timpul, carele învecheşte şi pierde totul, dar ceace ne adunăm în cer prin faptele bune pornite din milostenie se păstrează în vecinicie. Să nu uităm deci marele adevăr că: «unde este comoara noastră acolo va fi şi inima noastră»

Pr. D. D. Achimescu

Răvaşe Educative

Dragii mei dragi,

Ileano şi Alexe, rău mă mîhniţi voi cînd îmi spuneţi că e lucru banal şi de nimic pentru voi:

Sărbătoarea Unirii Principatelor: la ea să se ducă doar copiii voştri, că n'aveţi ce căuta acolo, apoi manifestaţiile acestea le aţi văzut d'atîtea ori!..

M'am gîndit de multe ori şi mă gîndesc ş'acum cînd vă scriu aceste rînduri, ce fel de educaţie daţi voi copiilor voştri, nesocotind astfel o datorie către scumpa noastră patrie, care a suferit atîta pînă să-şi ajungă un ideal măreţ: *Cimentarea, legămîntul solemn etern al* **Unirei Principatelor.**

Doresc să ştiu cum a-ţi întrebuinţat timpul atunci cînd în şcoli, în strade, pe la porţile tuturor locuitorilor ţării, pe la prăvălii, prin mănuşiţele elevilor şi chiar ale copilaşilor filfîiau drapelele ţării?

Unde a-ţi fost? De unde a-ţi privit pe cei care treceau mîndri pe toate cărările? De unde a-ţi ascultat pe cei care cîntau: *Deşteaptă-te române?* De unde a-ţi văzut cum se juca *Hora Unirei?*

Prinsu-v'aţi şi voi în ea? Dat-a-ţi mîna fraţi cu fraţi, ca atunci cînd toţi în gînd, cu lacrimi de bucurie versurile Bardului Alecsandri

Eu ţi-s frate, tu mi-eşti frate,
Şi'n noi doi un suflet bate?

Spuneţi-mi unde a-ţi fost? Unde? Eu nu v'am zărit pe nicăieri şi 'n nici o horă nu v'am văzut prinzîndu-vă, nici a focoşilor studenţi, în mîinile cărora este viitorul ţării, nici într'a preoţilor că pînă şi ei, înainte mergătorii tuturor înălţărilor sufleteşti, săltau mîndri şi voioşi, în jurul statuei lui **Mihai Viteazu,** pînă şi eu m'am pomenit săltînd la rînd cu ei, cu şcolarii, cu poporul şi strigînd într'un glas:

Ura! trăiască Domnitorul Alexandru Ioan Cuza, făuritorul Principatelor Unite!..

Mare fu entusiasmul poporului în aceste zile! Duios glasul lui, duios şi recunoscător. El e acela care aşează după moarte, pe fiecare la locul de onoare ce i se cuvine, el care cîntăreşte, nu după reclame, ci după cum a lucrat în viaţă fiecare dintre noi.

Auziţi copii?

Vorba multă săracia omului. Eu spusei unde am fost, ce-am văzut, ce-au auzit, în sîrşit aminti tot avîntul mulţimei entuziaste, vă repetai frazele alese ale tuturor discursurilor, înfierînd pe cele banale şi seci; vă pomeni-i numele tuturor Românilor, făuritorii «*Unirei*», actul sfînt pornit din sufletele cinstite dela 1848, act care, cu cît e mai depărtat, cu atît e mai solemn şi mai măreţ, act asupra căruia nimeni n'a mai cutezat a se reveni, cum au curajul irozii dela *Balaton*, a cere să se facă cu tratatul dela Trianon. Ce curaj! Ce obrăznicie!

Se va face la *Verdes*, la *Calende* revenirea, auziţi voi?

Se va face la Sf. aşteaptă.

***

Şi, ascultaţi copiii mei că, deşi gîndul meu mă poartă spre tărîmele scumpe ale lui *Cuza, Elena Doamna* (mîndria femeilor), *Negri, Alexandri, Cogălniceanu, Heliade, Bălcescu, Gr. Alexandrescu ş. a.*, eu tot înspre vatra voastră îl trimet ca să vă execute ca să-mi spuneţi:

Unde aţi fost cînd fiecare suflet bătea nu numai pentru ceeace a fost la 1859, dar şi pentru tot aceea ce s'a înfăptuit la 1918 unde?

N'aţi văzut nimic, n'aţi auzit nimic?

Vai vouă!..

Să nu mi spuneţi c'aţi dormit că nu vă iert chiar dacă somnul vostru ar fi *somnul mătăsii*)* adică somnul cel care-ar fi folositor. Doarmă bufniţele, dihănii şi ciorile streine, cînd muzica intonează *Trăiască Regele.*

Inalţe-se atunci sus, sus şi mereu *Şoimii Carpaţilor!*

Cu ochii lor ageri să vadă vitejia d-voastră şi dintre noi cu ciocurile lor agere s'o sfîşie!..

Nimeni d'azi înainte să nu mai fie: Ardelean, *Regăţean*, etc.:

Ci romîn mîndru şi cinstit,
Nu străin afurisit!..

Măcar la zile mari să nu mai doarmă ca voi, nici ca Ungurii, cari se deşteaptă? ! Oh!..

Baba Vişea

Buc. 24 Ianuarie 1929.

*) Viermii (gîndacij) mai înainte d'a se transforma în mătase, dorm.

Coarda de scăpare

Pe coastele Scoţiei, în unele ţinuturi, se ridică nişte stânci râpoase şi ascuţite, a căror înălţime variază între 100—200 m. Populaţia sarăcă din acele locuri îşi cîştigă existenţa căutând ouăle păsărilor de mare, care-şi fac cuibul în crăpăturile acestor stânci.

Infingând în vârful stâncei o vergea de fer de care e legată o coardă, vânătorul alunecă de-a lungul prăpăstiei ţinându-se de frânghie, până la locul unde speră să găsească ouăle. Dacă ele se află în vre-o peşteră retrasă, singurul mijloc de a pune mâna pe ele e de a se legăna ţinându-se de coardă până va putea pune piciorul pe stîncă; el îşi incarcă atunci coşul cu ouăle şi se suie sus.

Intr'o zi, unul din aceşti curagioşi vânători, tocmai în momentul când să pue piciorul pe stâncă, scăpă coarda din mână. Atunci, o groază teribilă îl cuprinse. A înţeles numaidecât că orice ajutor omenesc era cu neputinţă în acele locuri pustii şi sălbatice. Tremurând de spaimă, el se gândea că n'are alt chip de cât să moară de foame, sau să se arunce în prăpastia ce se deschidea sub picioarele lui. Disperat, el privea frânghia, care, ca o pendulă, se apropia şi se îndepărta alternativ de el, şi cărei oscilaţiuni deveneau din ce în ce mai scurte. In spaima lui, o ideie îi fulgeră prin minte: «Această coardă, îşi zise el, e unica mea scăpare. In câte va secunde distanţa va fi prea mare, pentru a o putea ajunge. Atunci, dintr'o săritură el se aruncă în aer, o apucă cu putere coarda şi fu scăpat.

Care din noi nu s'ar înfiora, gândindu-se la poziţiunea acestui om?

Cu toate acestea, situaţia lui prezintă o analogie cu a noastră. Viaţa se scurge pe negândite şi la picioarele noastre se deschide prăpastia veşniciei, în care nimeni nu îndrăzneşte, să-şi cufunde privirea. Ca şi vânătorul din poveste, noi am putea spune timpul trece, fiecare minută îşi are valoarea ei; noi n'avem de sperat nici un ajutor omenesc. Mântuirea e în faţa noastră. Singura coardă de scăpare e dragostea pe care Dumnezeu şi-a manifestat-o prin Iisus Hristos. Apucaţi această coardă, că de ea atîrnă viaţa sau moartea veşnică. Nu aşteptaţi ca oscilaţiunile coardei să se termine, sau să devie prea scurte pentru a le ajunge. Adică nu aşteptaţi ca Dumnezeu, care vă oferă acum mijlocul mîntuirei, să vă părăsească în moarte veşnică. Hotărâţi-vă, până nu e prea târziu.

«Căutaţi pe Domnul şi să-l chemaţi, când se va apropia de voi» — Isaia 55,6

«Tot care va chema numele Domnului se va mântui». — Ioil 2,32.

«De-l vei căuta, se va arăta ţie». — 1 Cronici 28,9

«De-l veţi căuta, se va arăta vouă». — 2 Cronici 15,2.

Florica Scriban
Profesoară în Chişinău

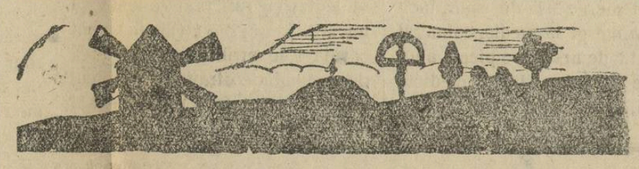

O sărbătoare românească

Copiii secolului al XX-lea se afirmă pe zi ce merge. Radio-ul şi Cinematograful îşi capătă din ce în ce mai mult încrederea, chiar spiritelor retrograde, şi tind să ocupe locul de frunte. E cert, indiscutabil că sunt cele mai bune mijloace de propagandă culturală şi totdeodată de popularizare ştiinţifică.

Cinematograful este arta mulţimei. El nu cere pregătire specială, nu pretinde adâncirea în tomuri de mari dimensiuni, pentru înţelegerea lui. E complexul artelor. Poesia, musica, dansul, architectura, literatura şi sculptura cu pictura ne-au dat Cinematograful.

In streinătate a ajuns la rangul de a şaptea artă şi a patra industrie mare. In România a luat naştere prin Leon Popescu, în anul 1912 cu mai multe filme istorice, dintre cari citâm: «Răsboiul pentru neatârnare», o producţie foarte slab realisată, şi care nu numai că n'a adus nici un folos pentru tânăra industrie cinematografică, dar a amânat ideia. Nu e locul să insist aci asupra istoricului Cinematografului românesc. Cine vrea să se documenteze îi stă la îndemână lucrarea subsemnatului, vre'o douăzeci foiletoane răspândite prin «Gazeta de Duminică», «Filmul» şi «Cinema».

Dar e o datorie de buni români să subliniem un recent film românesc.

Este: «Iancu Jianu», film românesc turnat în România, după o legendă populară românească, jucat numai de artişti români şi făcut cu capital românesc.

„Iancu Jianu", nu este numai titlul uneia din cele mai frumoase pagini din istoria românilor, dar este şi o eră în istoria cinematografului românesc, pentrucă, prin această producţie începe seria filmelor istorice româneşti.

Ca valoare technică filmul e foarte bun şi poate sta ori când alături de marile producţii streine. Locurile pitoreşti pe unde s'a filmat sunt de o poesie şi un farmec nespus. Câtă poveste în acest personagiu, care n'a fost un hoţ, cum îl închipuesc minţile bolnave, ci un binefăcător cum trăeşte în mintea poporului.

Regisorul Horia Igiroşanu, a făcut o operă de înalt românism începând turnarea acestui subiect. Puţin cam îndrăgostit personajul lui Iancu Jianu, totuşi sunt crâmpee cari te înfioară şi îţi procură nemărginită plăcere prin varietatea lor şi mai ales pitorescul care desfăteză ochiul şi sufletul cel mai pretenţios. Lui Horia Igiroşanu îi revine meritul de a fi condus la succes întreg grupul de oameni cari au realisat acest film.

Iancu Jianu interpretat de D. Sireteanu dela Naţional e o creaţie de prim ordin. D-ra Olivia Munteanu, în rolul crâşmăriţei Ileana a dovedit mult talent. Felul cum a ştiut să nuanţeze rolul ce i s'a încredinţat şi mai ales bogăţia resurselor o clasează în fruntea elementelor de valoare. Promite să ajungă la locul pe care-l merită. D-na Stanca Alexandrescu şi a interpretat rolul cu vervă şi temperament.

Ne-a surprins interpretarea cu totul bună şi adequată situaţiilor a trio-ului de merit: C. Antoniu, P. Sbrenţea şi P. Stoianov.

Am lăsat în adins la urmă pe d-l Cezar Teodoru, pentru a evidenţia mai mult calităţile de mare artist.

Nu putem încheia rândurile noastre fără să pomenim că acest film a fost realisat cu concursul material al d-lor Maximilian Obler şi Nicolae Unverdorben.

Fiind o operă românească, laudele merg din belşug. Şi bazaţi pe cele ce am văzut aşteptăm cu aceiaşi încredere, dela oamenii aceştia mari la suflet realizarea unor filme cu titlul de: «Avram Iancu», «Ştefan cel Mare», «Mihai Viteazul» etc.

Aşteptarea unui popor unită cu încrederea lui, trebue să se transforme în fapte.

Radu Mislea

Cugetări

Netrebnicul caută ocaziuni să înşele; omul vrednic le evită.

~

Sufletul nu poate fi perfect într'un trup imperfect; şi nici un trup perfect fără un suflet perfect.

~

La urma urmei, e mare omul acela, care vede ceeace nu vede norodul.

~

E fără folos să ne punem în armonie cugetele, dacă nu ne armonizăm inimile.

~

Mare păcat este acesta, să l sileşti pe om, la o muncă josnică, prin care să-i stropseşti trupul şi să-i pustieşti sufletul.

~

Dumnezeu nu uită niciodată silinţele noastre spre lucru şi dragoste: le înmulţeşte şi creşte deapururea.

~

Ca să i înveţi pe oameni să fie fericiţi, trebuie să i faci să înţeleagă bucuria vieţii umile.

~

Nu-i ruşine pentru omul cumsecade să ajungă lucrător de rînd.

~

Fără credinţă se usucă inima omului, ca şi floarea la ger.

John Ruskin

Noţiuni de igienă alimentară

Lecţie predată la 11 Decemvrie 1928, Doamnelor de la Societatea «Crucea Roşie» filiala Cluj.

de Dr. O. APOSTOL

O carne care nu-i bună, care nu-i igienică, se chiamă în genere, carne **insalubră** nesănătoasă.

O astfel de carne poate să prezinte o serie de alteraţiuni. Datorită acestor alteraţiuni distingem:

1) **Carnea animalelor obosite, surmenate** din cauza unei munci intense sau unei fugi istovitoare (ca la vânaturi). Aceste animale încă din viaţă prezintă o stare bolnavă, denumită tetanism. Carnea unor atari animale e brună, muşchiul se rupe uşor, nu-i rezistent, e uscat lipsit de sucuri, greu de mistuit. Chiar in marinade şi artistic pregătită această carne e periculoasă sănătăţii, mai ales pentru predispuşii la artritism. Consumarea cărnei animalelor obosite, fugărite, produce la om turburări mari ale tubului digestiv, turburări cari uneori iau înfăţişarea de turburări cronice. Ea slăbeşte organismul nostru pregătindu-l astfel să primească uşor orice infecţie. Diferiţi microbi, cari mai de cari mai puternici şi periculoşi se cuibăresc în organismul nostru astfel slăbit.

Roeter în 1861, a publicat un caz de otrăvire gravă prin carne de animale obosite.

2) **Carnea animalelor cadectizate** prin bătrâneţe sau diferite privaţiuni. O astfel de carne fiind un foarte bun mediu pentru desvoltarea microbilor, trebuie cu totul înlăturată din alimentaţia noastră.

3) **Carnea fermentată**, denumită şi de **febră** sau de **fermentaţie acidă**, prezintă o alteraţie profundă a ţăsutului muscular, care devine moale, spongios (ca buretele) roşu, iar în contact cu aerul, trandafiriu.

Din cauza aspectului său, Francezii a denumit această carne **«rostbif cuit á point»**. Exală un miros aliaceu, de cloroform, de ceva acru, etc.

Uneori mirosul e greu de precizat. Carnea aceasta provenită de la animale tăiate, în general, în extremis, şi cari au suferit de septicenue paratifică sau salmonloză sau de septicenue colibacilică, e foarte periculoasă sănătăţii omului, fiind un excelent mediu pentru cultura microbilor.

4) **Carnea putredă.** Oricine poate recunoaşte uşor o carne putredă după mirosul infect pe care-l exală, după culoarea verzuie, lividă, după crepitaţiile ce se simt la presiunea ei.

Putrefacţia este un proces biohimc datorit unei fermentaţii microbiene şi mai ales datorită microbilor anacrobi, adică aceia cari nu suportă oxigenul.

Sunt cunoscute mijloacele de cari ne servim spre a împedeca putrefacţia şi anume: Căldura, frigul, afumarea, sărarea.

Carnea „faisandată» e o carne putrezită. Ori cât ar stărui unii rafinaţi ai gustului, să ne convingă de valoarea ei, noi o respingem, fiind dăunătoare sănătăţii noastre. Luându-se în consideraţie cazurile când în minele din Courrieres (Franţa) şi Chery (America) lucrătorii fiind izolaţi mai multă vreme de exterior, ca să nu moară de foame, au mîncat carnea putredă a cailor morţi în mină, fără să capete ceva rău fără să se îmbolnăvească vreunul din ei, s'a pus întrebarea dacă o atare carne este sau nu dăunătoare sănătăţii.

Probele ce le avem nu sunt încă suficiente ca să probăm cele întâmplate cu minierii aceia. Cei mai mulţi autori susţin că o atare carne putreziţă e foarte dăunătoare sănătăţii prin cantitatea şi calitatea microbilor ce se desvoltă pe ea şi în ea. Proteus vulgaris şi colibacilii virulenţi stau pe prima treaptă din punctul acesta de vedere.

***

In general aspectul unei cărni nesănătoase nu-i în raport direct cu pericolul ce ni l oferă. Puterea răufăcătoare a unei cărni nesănătoase, depinde mai mult de valoarea calitativă şi cantitativă a microbilor patogeni, dătători de boală ce-i conţine.

Logic — dar mai ales practic — urmează ca după cele expuse mai sus, să ne gândim la stabilirea unei profilaxii. Această profilaxie va cuprinde următoarele pretenţiuni:

a) Să nu consumăm nici un fel de carne din cele ce le-am descris.

b) Să oprim vânzarea oricărei categorii de carne neprevăzută cu stampila oficială a serviciului veterinar.

d) Să se pedepsească foarte sever cei cari calcă legea sanitară: tăere clandestină a vitelor, punerea în comerţ a unei cărni nesănătoase etc.

e) Să nu consumăm nici un fel de carne care nu inspiră încredere prin aspect general, culoare, miros sau provenienţă.

II

Trecem acum la descrierea unei alte categorii de carne şi anume la carnea infectată cu diferiţi microbi. Unii din aceşti microbi se pot transmite pe această cale şi omului, deaceea e absolut necesară cunoaşterea acestei chestiuni.

In primul rând din seria bolilor infecţioase ce se pot transmite la om prin substanţele alimentare animale, este TUBERCULOZA.

Speţa bovină, este după om, cea mai frecventă speţă atacată de această teribilă boală.

In 1869, Chauveau demonstrează experimental că tuberculoza umană este identică cu tuberculoza bovină. Acest lucru este foarte important de ştiut căci explică multe cazuri de tuberculoză umană, mai ales la copii, consumatori de lapte de vacă.

Tuberculoza bovină este mai ales localizată la pleure (învălişul plămânilor), la peritoneu (prapurul), la pericard (învălişul inimei) şi mamele. In foarte multe localităţi şi mai ales acolo unde igiena grajdurilor, fermelor şi lăptăriilor lasă de dorit, iar serviciul veterinar este de fapt absent, tuberculoza bovină atinge procentul de 50 la sută.

(va urma)

Tâlcuirea Legilor

de **Artur Gorovei**

Cum se nasc obligațiile
Despre obligațiile legale

Mă împrumut dela Ion cu o sută de lei. Ion vrea să mi împrumute banii, eu vreau să-i iau, ne înțelegem când să-i dau banii înapoi, cât procent să i plătesc; învoiala aceasta între noi este o obligație care s'a născut din voința noastră amândurora, nesiliți de nimeni, fără violenie și fiind cu mintea sănătoasă; cu alte cuvinte obligația s'a născut dintr'un contract. Vom fi făcut noi un act scris, ori ne vom fi înțeles numai din gură, tot contract se cheamă că s'a făcut între noi.

Când vine vremea la plată, mă iau la sfadă cu Ion; mă brâncește, cad jos și mi scrintesc un picior. Pentru fapta asta penală, Ion își va lua pedeapsa, vă plăti amendă, ori va sta la închisoare; iar pentrucă mi a scrintit piciorul, din care pricină am pagube, îl voiu chema în judecată pe Ion, deosebit, și va fi osândit să-mi plătească daune.

Obligația aceeasta a lui Ion de a mi plăti daune, nu se naște dintr'un contract, că doar eu nu m'am învoit cu el ca să mă bată, ci se naște din lege, pentrucă oricine, prin fapta lui, pricinuește altuia o pagubă, trebue să l despăgubească.

Fapta lui on, din pricina căreia s'a născut această obligație legală a lui, se numește, în lege, delict, adică o faptă rea săvârșită cu voință.

Dacă Ion se apucă să sape o fântână (un puț) la marginea drumului, și peste noapte n'o acopere cu un capac, și un cal al meu, care scapă din grajd, cade în acea fântână și și frânge piciorul, și trebue să-l împușc, Ion trebue să mă despăgubească. N'a făcut nici o faptă rea Ion, cu gând de a mtăă văma pe mine, dar n'a fost destul de priceput, adică a fost imprudent, cum se zice, și imprudența lui îl obligă să mă despagubească. In lege se zice că fapta aceasta a lui Ion este ca și un delict sau quasi-delict, cum se mai spune.

Obligațiunile legale prin urmare, izvorăsc din lege și sunt numeroase.

Proprietarii vecini au o sumedenie de obligații, precum am văzut în mai multe rânduri; epitropii au alte obligații; părinții au obligația de a-și crește copiii; copiii au obligația de a ajuta pe părinți în nevoe; avocații, doctorii, moașele, duhovnicii, au obligația de a nu spune nimănuia ceeace află dela clienții lor; în sfârșit, putem spune că tot dreptul penal este o singură obligație legală, care ne oprește de a face anumite fapte dăunătoare altuia.

Când o lege mă oprește de a face ceva, de pildă mă oprește să tai copacii de pe marginea șoselelor, aceasta este o obligație de a nu face; dacă mă obligă să fac ceva, de pildă să dau ajutor la întâmplare de foc, obligația este de a face; când mă obligă să dau ceva, de pildă să dau alimente părinților mei, este o obligație de a da. Aceste soiuri de obligații sunt și când se nasc din contract.

Vedem, prin urmare, că obligațiile cari nu se nasc din contract, au ca izvor delictul și quasi delictele. Mai sunt, însă, obligații cari nu se nasc nici din delict, nici din quasi-delict și nici din contract.

Iată, că Ion îmi lasă prin testament, toată averea lui. Dacă am primit-o, trebue să-i plătesc și datoriile. Intr'o zi vine Vasile și mi aduce un înscris al lui Ion de o mie de lei; văd iscălitura lui Ion, înscrisul se află în mâna lui Vasile; trebue să plătesc banii, și-i plătesc. Mai pe urmă descoper o condică a lui Ion și găsesc în ea că el a plătit în altă parte, pentru Vasile, o mie de lei, și prin urmare nu i mai datora nimic. Vasile este obligat să-mi dea înapoi banii pe care i am primit fără să fie în drept a i primi. Obligația aceasta a lui Vasile nu-i născută dintr'un delict, pentrucă cerându mi banii, nu a călcat nici o lege; quasi-delict nu-i, contract nu i la mijloc. Această obligație se zice că-i născută ca și dintr'un contract, sau are ca izvor un quasi-contract.

In lege se cunosc numai două quasi contracte: plata unui lucru nedatorit, precum se întâmplă când plătesc din greșeală lui Vasile niște bani care nu i se cuveniau, și gestiunea de afaceri.

Ce este aceasta? Iată că Ion pleacă de acasă cu gând că să se întoarcă peste o lună. Se întâmplă însă că se îmbolnăvește, ori din altă pricină stă departe de gospodăria lui un an, ori doi. Eu văd că în lipsa lui, i se părădușește averea, și fără să mă fi însărcinat el, îi repar casa, fac cheltueli trebuitoare, pe cari și el ar fi trebuit să le facă, și când vine înaipoi, îi cer ceeace am cheltuit. Ion este obligat să-mi plătească, până la un ban, și actul pe care l-am făcut eu, se numește, în drept gestiune de afaceri, adică purtare de grijă de afacerile altuia. Prin fapta mea, Ion s'a îmbogățit, sau nu-și a pierdut averea și dacă nu mi-ar da ceeace mi se cuvine, ar însemna că s'a îmbogățit în paguba mea, și lucrul acesta nu-i îngăduit nimănui.

Am spus că oricine pricinuește altuia o pagubă prin vina sau greșala sa, este obligat să l despăgubească de acea pagubă, și aceasta fără a se ține în seamă dacă a fost săvârșită cu gând de a face rău. De asemenea este tot una dacă prin greșală s'a călcat o obligație legală sau o obligație născută din contract, adică o obligație convențională.

Vra să zică orice om trebue să răspundă de fapta sa.

Pentru minori răspunde părintele sau epitropul, când minorul nu are părinți.

Pentru faptele săvârșite de școlari, în timpul când sunt în clasă răspunde învățătorul, care trebue să privigheze de aproape pe elevii săi.

Maeștri răspund de faptele ucenicilor lor.

Stăpânii răspund de faptele servitorilor lor, și de daunele pricinuite de animalele lor.

Învățătorii fac politică...

Se trâmbițează necontenit că învățător i sunt absorbiți de politică și nu se mai intereseaă de sufletul și mintea copilului.

Dar cercetând cauzele care determină atitudinea învățătorului, gravitatea acestui lapt nu e așa de mare încât să sară imediat în ochii celui conștient de rolul lui și de al învățătorului. De ce?

E știut de toți, că învățătorii nu și neglijează misiunea lor care le impun atâtea îndatoriri, mai mult decât oricărui alt îndrumător al poporului, mai mult de cât ce ui mai mare cârmuitor al națiun i. — Iar dacă activitatea lui prezintă oarecare goluri, aceasta se datorește tocmai acestui fapt: multiplicitatea îndatoririlor învățătorului,—pentru care în schimb nu i se dă nimic, învățătorului se cere sacrificiu pe altarul culturii și tot lui se cere să fie exemplu din toate punctele de vedere, moral, material, etc. Nu știu cum se pot împăca aceste două noțiuni, ținându se seama de situația învațatorului.

2) Ceeace face ca acest fapt să pară așa de primejdios — și deci să însufle încurajare, este numărul mare al învățătorilor în raport cu ceilalți funcționari ai statului. De aceea procentul învățătorilor atrași de mrejele politicei este mai mare decât la alte bresle. De aci, toată îngrijorarea, toată bârfirea, toată ploaia de discursuri și paradiscursuri pentru tăierea dreptului învățătorului de a face politică!

Dar câți dintre cei îngrijați de amestecul învățătorului în politica se îngrijesc de lipsurile școalei să impună un ban — sau măcar o vorbă bună — pentru înlăturarea raului?

Câți dintre cei ce țipă pela răspântii ca învățătorii să nu mai facă politică s'a coborât vreodată din elegantul Buik să vadă mizeria în care se sbate învățătorul satelor noastre, să vadă adevaratul rău de care sufere școala?

Nici unul!!

3) Insă toți aceștia uită că învățatorului îi este încredințată nu numai luminarea minții copilului ci și îndrumarea masselor în mijlocul cărora își face apostolatul. Deci învățatorul e cel chemat să cunoască nevoile și pasurile acestor masse, să le remedieze și să conlucreze la crearea unei situații mai omenoasă, mai rațională!

El este dator să deschidă ochii, minții acestei turme ce trăiește de atâta vreme în inconștiență și să-i dea lumina necesară.

Și aci e greul cel mare! Aci dorința învățatorului de a lumina poporul se izbește de tendința de dominare a stăpânitorilor, care nu văd cu ochi buni, binefacătoarele roade ce ar rezulta, pentru întreaga omenire, din sporirea acestui factor: «conștiința masselor».

Și cum învățatorul luptă pentru înlăturarea inconștienței masselor — condiția de căpetenie prin care stapânitorii își pot asigura conservarea dreptului lor— imediat se trage concluzia: «învățatorul ne face politică... neglijează școala... inspectori, revizori, subrevizori atenție!!

Iar din această concluzie falsă isvorăsc altele și mai false care chiar dacă azi li se dă așa mare importanță, mâine vor li îngropate de cenușa trecutului ca cele mai josnice fapte nevrednice de aducere aminte. Deaceea se impune învățatorilor să nu se descurajeze căci în curând va bate ceasul cel mare când fiecare va fi întrebat ce a lucrat pe acest pământ.

Să nu uite învățătorul că atunci când cei în drept vor fi pătrunși de menirea învățatorului pe acest pământ și i vor da sprijinul necesar, lucrurile se vor schimba.

Atunci toți vor spune: «învățătorul inu face politică. El își face datoria și nimic mai mult»!

Atunci sărmana turmă va vedea clar și limpede...

Dașoveanu-Carpen
învățător

Teatrul Național din Craiova

Aproape de la deschiderea stagiunii, Teatrul Național din Craiova, pe lângă spectacolele săptămânale, au rânduit o serie de șezători artistico-culturale, ca aceea care a avut loc Vineri 25 Ianuarie a. c., al cărui program variat a constat din: muzică, conferință iar la sfârșit s'a jucat comedia «Ariciul și Sobolul» de Victor Eftimiu.

Printre altele au cetit lucrări originale Dl. Const. Jaleș secretar literar al teatrului și un distins fiu al Craiovei.

Dl. Al. Iacobescu, poet și publicist a ținut o interesantă conferință despre «Poeții Greci și Evoluția poeziei». D sa, a fost cât se poate de documentat, ce dă nota că posedă vaste cunoștințe în domeniile literaturii.

D-ra Jeny Constantinescu a cântat cu o desăvârșită artă un solo la pian.

D-l Eschinasy ne-a adus ceva nou în domeniul muzici executând cu măestrie un solo de ferestreu.

Apoi a urmat comedia «Ariciul și Sobolul» jucată de Artiștii Teatrului Național: Dl. Aristide Cantorichi, D-l Paul Varduca și D na Anuța Dinulescu.

Aceasta fiind, a cincia șezătoare, a atras un public numeros și select.

Se cunoaște munca pe care o depune Dl. Avocat Al. Lazeanu Directorul Teatrului, și dragostea ce o are de a servi publicului lucruri frumoase, fiind și un mijlocitor prin aceasta, între publicul auditor și tineretul literat, făcând să dispară astfel anonimatul.

Exemplul ar trebui urmat de toți acei care se gândesc să inalțe moralul prin cultură, în momentele acestea critice de frământare socială.

Nicu Mârza

O fi vre-o minune!..

Cu adâncă mulțumire am urmărit diferite ziare provinciale și mai ales reviste de ale învățătorilor care, argumentat, arătau neajunsurile învățătorilor, în special a celora cu mod provizoriu.

Sunt fericit constatând aceste mișcări demne de laudă pentru noi învățătorimea, cea atât de oropsită și neglijată de oficialitatea intitulată democrată.

S'au perindat atâtea guverne, cu programe vaste ca propuneri, în care soarta materială a învățatorilor era pusă în cumpăna dubioasă a «ultimelor înfăptuiri». Am așteptat cu resemnare (în cele mai multe rânduri) cu gândul hotărâtor în siguranță, ca piatra grea a oficialității să se miște mai iute, măcinând și pentru neprihănita și neobosita noastră soartă. Dar zadarnică așteptare! Rezultatul ca întotdeauna: «negru pe alb» (ca două culori ce se complac numai pe hârtie). O aversiune brutală, satanică, dușmănoasă, fața de cei ce sunt intitulați cu pomposul nume de martiri: «apostoli ai neamului».

Și, după cum arătam într'un articol din ziarul «Cultura Poporului», cauza suntem tot noi, dela mic până la mare. Profesiunea noastră ne-a obligat să ne risipim în cele patru unghiuri ale țării, sacrificând sufletul nostru, pentru a potoli setea arzătoare a tinerelor vlăstare cu «apa nemuritoare» a științei, adevărului, binelui și frumosului; iar în schimb, drept răsplată, propuneri quasi-fidele irealizabile. Tocmai această tristă situație trebuea să ne determine imperios să săltăm capul mai sus decât un sătean independent și nepăsător și s'o fi privit cu mai multă dragoste și râvnă prosperarea noastră. ca breaslă de muncitori intelectuali. Ne-am mulțumit până acum să acceptăm cu bună voință sau în cel mai bun caz cu «puțină supărare trecătoare», ceace oficialitatea ne dă cu linguriță ca să ne îndulcească amărăciunile nesfârșite. Asta se aseamănă cu trista poveste a iobăgului de pe vremuri, căruia nu i se dădea decât strictul necesar — poate nici acela — ca să nu moară de foame.

Veșnic ne a cântat „cucuveaua blestemată". A cântat a cobe rea și norocul s'a ținut de noi ca „praful dupe câine".

Dar toate au început și sfârșit. Se pare (și cred că aparența de data asta — cel puțin — nu înșeală) cum că soarta noastră e pe cale de a se îmbunătăți. Asigurările ce le primim din partea reprezentanților noștrii, ne face să credem în certitudinea rezolvării favorabile a chestiunei arzătoare ce ne privește: remunerarea învățătorilor pe alte baze decât cele de până acum. Că doar guvernul întitulat «democrat» va ști poate, mai bine să îndeplinească programul propus, decât precedentele guverne. In așteptarea zilei de mâine, care fi va mai înfloritoare, ne mângâiem în bucurii anticipate. Și întocmai ca cel ce așteaptă cu nerăbdare, ne punem întrebarea sfioasă: «Veni-va?»

G. N. Ionescu

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de **D-l Comandor Buchholtzer**

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieții»).
Blasco Ibanez

6. — **De ce plutește o navă.** Pentru că navele se fac acum de fer să vorbim deci de ele.

Să lăsăm să cadă în apă o cutie goală de tinichea, închisă bine de toate părțile.

Cutia cazând, intră în apă numai cu o parte din volumul ei, și se oprește din cădere, ramânând plutind afară o buna parte.

Când am dat drumul cutiei din mână, ea a căzut pentru că era grea.

Când cutia a ajuns la apă, aceasta i a făcut loc la început, iar pe măsură ce cutia intra mai mult în apă, aceasta n'a mai vrut s'o lase să intre și a oprit o din căderea ei spre fund, lăsând o să plutească așa cum am spus mai sus.

De ce?

Pe măsură ce cutia se afundă, ea deslocuește din ce în ce mai multă cantitate de apă, și aceasta trece deasupra nivelului pe care îl avea la început în bazin.

Această apă trecută deasupra, are și ea o greutate, cu care apasă peste fața pe care o avea apa din bazin. Prin această apăsare, apa din bazin transmite și la apăsarea la cutie, în toate, părțile aflate în apă.

Apăsarea pe laturile cutiei, e o strângere care nu face nimic cutiei, dacă tabla de fer e rezistentă.

Impingerea în sus pe fundul cutiei trebuie să fie egală cu greutatea totală a cutiei, din moment ce cutia s'a oprit din căderea ei și stă în echilibru acolo.

De unde împinge apa în sus în cutie?

Din centrul figurei apei deslocuite, și această împingere o numim flotabilitate, iar punctul du unde împinge, îl numim centru de carenă, caci forma apei deslocuite este tocmai forma «părței din cutie» intrată în apă, și numai această parte o numim carenă.

De unde trage greutatea cutiei în jos?

Din centrul din greutate al cutiei întregi, care e la mijlocul cutiei întregi (dacă cutia are grosimea uniformă și forma regulată).

Aceste doua forțe, flotabilitatea și greutatea cutiei deși sunt pe aceiaș verticală, împing din puncte diferite. Forțele sunt egale și opuse și cutia stă în echilibru pe apa sau plutește.

Putem acum să spunem:

O cutie de fer (deci și o navă de fer) plutește, pentru ca greutatea cutiei este egala cu greutatea apei deslocuite numai de o parte a formei cutiei.

Dar dacă turtim complect cutia de tinichea? Se duce la fund, căci greutatea cutiei a rămas aceiaș și apa deslocuită e mai puțină, prin urmare această apa are o greutate mai mica decât apa deslocuită înainte.

Dacă fără să o turtim um plem cu apa cutia de fer, ce se întâmpla?

Se duce la fund, căci ferul cutiei e prins de apă și pe dinafară și pe dinăuntru, ca și cum toată cutia de fer ar fi desfăcută în o singura bucată de tabă. Ori noi știm că o bucată de tabă de fer se duce la fund caci tabla de fer, fără forma închisă, e mai grea ca acelaș volum de apă.

Dacă cutia n'ar fi fost de fer ci de lemn, cu toate că s'ar fi umplut cu apă, ea tot ar fi plutit și nu s'ar fi înecat, căci volumul lemnului plin, e mai ușor decât acelaș volum de apă.

Ar urma deci că e mai bine să se facă navele de lemn caci chiar dacă ar intra apă în toată nava; ea tot ar pluti.

Dar o navă nu naviga fără încărcătura și dacă s'ar umple cu apă ar pluti de ar avea încărcătura numai lemn. Insă pentru că ea are și marfă mai grea ca apa, flotabilitatea lemnului e învinsă de greutat a marfei grele și toată nava se duce la fund. — Prin urmare e în zadar a face nave de lemn, când ele sunt hotărâte să transporte mărfuri grele.

Și inversa e adevărată. S'a întrebuințat în războiul cel mare (1914—1918). Adică nave aveau de fer (engleze), din tipuri din cele comerciale au fost umplute numai cu lemn, în toate magazile lor. Aceste nave aveau pe punte tunuri ascunse și erau conduse de marinari din marina de război. Parând vase inovensive de comerț, erau atacate de submarinele germane și torpilate. Prin gaura facută de explozia torpilei intra apa. Nava nu se înecă căci lemnul îi da flotabilitate mai mare decât greutatea fierului din care era facută. Când submarinul se apropia navigând in suprafața de nava torpilată, aceasta plutind încă, scotea tunurile la iveală și trăgea in submarinul care nu se aștepta la acest atac. Navele acestea erau numite Q boats sau ‚nave misterioase'.

Cu ele s'au înecat mai inecat mai multe submarine germane.

Navele de fer sunt mai ușoare de cât acelea de aceaș mărime construite din lemn, căci rezistența ferului face ca piesele din care se construește nava să fie mai ușoare ca aceleaș piese necesare, însă construite din lemn.

Acest lucru permite ca navele de fer să ducă ca marfă diferența de greutate (deci un câștig). Navele de fer sunt mai ușor de construit în dimensluni mai mari, dimensiuni pe care lemnul nu le permite.

O nava de fer durează mai mult. O navă de fer, învechită, se desface și materialul se preface în fer nou în uzinele metalurgice pe când o navă de lemn se desface pentru lemne de foc, dacă amândouă navele la sfârșitul vieței lor se găsesc în port.

Un singur cusur au navele de fer; dacă lovesc o stâncă se sfâșie pe o lungime prea mare, mult mare decat ruptura de la o navă de lemn. Dar construcția cun «fundul dublu» și cu nava împărțită în «compartimente etanșe» (sau bine închise), cu pereții verticali dintr'un bord în altul și în lungul navei, acolo unde locul permite îndreaptă și acest rău.

FOLKLOR

Fata care vrea să se mărite în cursul anului ce vine zice în seara spre anul nou, de trei ori descântecul acesta, iar în timp ce zice aruncă cu pumnii amândoi apă din gârla, peste cap la fie care rostire de câte trei ori și anume:

Bună dimineața apă curgătoare,
Am venit să mă spal de al meu rău mare,
Să meargă totul jos pe vale,
De ură să mă spăl,
De dragoste mă încarc,
Ură de tată,
Ură de mamă,
Ură de frați,
Ură de soră,
Ură de hoți,
Ura de toți,
Ură de față grasă,
Ură de vaduvă rămasă,
De ură să mă spăl, de dragoste să mă încarc,
De mi-aruncă ura cu o mână,
Eu o arunc cu două,
De mi-o aruncă cu două eu o arunc cu trei,
De mi-o aruncă cu trei, eu o arunc cu patru,
De mi-o aruncă cu patru, eu o arunc cu cinci,
De mi o aruncă cu cinci, eu o arunc cu șase,
De mi-o aruncă cu șase, eu o arunc cu șapte,
De mi-o aruncă cu șapte, eu o arunc cu opt,
De mi-o aruncă cu opt, eu o arunc cu nouă,
De mi o aruncă cu nouă, eu o arunc de nouă ori câte nouă
Ca de ura să mă spăl, de dragoste să ma încarc.
Și toată lumea de m'o întreba,
Ce crăiesă? Ce împărateasa?
Nu-i crăiasă nu i împărateasă
E Florica mândra și frumoasă
De ură spalată de dragoste încarcată,

Auzită de la femeia Anica, Cozieni-Ilfov

Aaxandru A. Banu
Student

Cântece din popor

Fă Măriță tu erai,
Care te făgăduiai,
Cătră mine că plângeai
Că pe nimeni numai ai!
Când aseară la fântână,
Te găsii cu doi de mână —
Frunză verde, foale lată,
Trinuleț cu șease roate,
Mânca-le-ar rugina toate,
Ca prea mai adus departe,
In neagra străinătate.
Până faci străinul frate,
Scurge carne de pe oase,
Rămâne osciorul gol,
Parcă-i chip de cărșetor.

Dela frate-meu Barbu înv. Bahna.

Mândruță cu poarta 'naltă,
Lasă poartă descuiată
Și fereastra destramată,
Să te văd cum ești culcată.
Dac'ai fi culcată bine,
Să viu și eu lângă tine.
Dac' ai fi culcată rău,
Să mă duc cu Dumnezeu —

De la Florica C. Palașca 18 ani
Marman.

Iosif N. Dumitrescu-Bistrița
învățător

Strigături la horă

Frunză verde mărăcine,
Lele 'nalta și subțire,
Sară ochii cui te ține.
Sară și cui te-a făcut,
C'ai fi buna de iubit,

Eu iubesc, mândra iubește,
Casa mi-se risipește.
Dar de-aș iubi numai eu,
Casa noastr' ar sta mereu.

Câte fete sunt la noi,
Fa-le D ne, toate 'n oi.
Și pe mine-un pacurar,
Să le joc de bracinari.

De trei zile beau cu lelea
Și nu mă știe muerea —

Toate vin toate se duc,
Numai foamea șeade 'ntrup.

Șeapte lei kila de brânza,
Cere mândra bani de bluză,
Păn'o face baciu brânză
Și oaia osânză,
Atunci ia și ea bluză.

Iosif N. Dumitrescu-Bistrița

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA;
se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Prețul 80 Lei

Cuvinte de lămurire, cu privire la ziarele Ligii Apărării Naționale și Vechiul Testament

Intre hîrtiile noastre, găsim o scrisoare veche, de care ne pare rău că s'a rătăcit pînă acum și nu-i-am putut face un răspuns mai din vreme. E vorba de rîndurile unui domn, GH. MARCU, dela Tipografia «Dunărea» din Galați, cu data de 12 Noemvrie 1928, privitoare la un art. al nostru din «CULTURA POPORULUI», în care scriam despre ziarul «Idealul Nostru» al Ligii Apărării Naționale. Față de scrisul nostru, că părtașii acelei Ligi se zic creștini, dar ei își croiesc un creștinism deosebit de al Bisericii, de pildă, că vor să scoată din învățăturile noastre Vechiul Testament, d. Marcu scrie că :

«Naționaliștii creștini (cuziștii) nu se gîndesc să scoată Vechiul Testament din Biserică.

«Din cauza multor fapte imorale povestite în Vechiul Testament, și a unor contraziceri cu Noul Testament, Domnul A. C. Cuza a scris în «Apărarea Națională», că ar fi bine *să nu se mai învețe în liceu* Vechiul Testament, căci acesta, pe de o parte slăbește credința ; iar pe altă parte dăunează tinerelor vlăstare prin povestirea imoralităților din el».

Necitind scrisoarea aceasta decît acum cîteva zile, îi fac răspunsul acum. Și credem că e bine, oricît de tîrziu, fiindcă chestiunile acestea nu încetează de a fi vii.

1. Nu e adevărat că d. A. C. Cuza cere înlăturarea Vechiului Testament numai din liceu, ci zice că din principiu trebuie despărțit de Noul Testament. Aceasta a scris-o d. Cuza în vreo 6 coloane împotriva mea, în luna Noemvrie în «Apărarea Națională» și acolo foarte lămurit spune că trebuie înlăturat cu totul Vechiul Testament din toată teologia creștină și că Biserica greșește deși ține Vechiul Testament între cărțile ei. Prin urmare : de o parte d. Cuza ; de alta Biserica.

Apoi d. Cuza își alege și din Noul Testament cărțile care-i sunt mai pe plac : înlăturăm cele 3 evanghelii dintîi și ne ținem de a Sfîntului Ioan. Așa dar ca și ereticul Marcion din vremurile vechi : asta-mi place, asta nu-mi place. După care socoteală iau unele și arunc altele, nu se spune ; e chestiune de gust. Și să se bage bine de seamă că Marcion nu tăia atît de adînc ca d. Cuza.

Unde e adevărul ? în Biserică sau la d. Cuza ?

Biserica nu poate proceda după gust, ca d. Cuza, ci după cum i-a spus Iisus Hristos. Căci chiar în evanghelia Sfîntului Ioan, cea pe placul d-lui Cuza, se spune că : «Cercetați Scripturile (adică Vechiul Testament)... acelea sunt cele ce mărturisesc pentru mine» (Ioan 5,39). Apoi dacă Iisus Hristos privește Vechiul Testament ca document care mărturisește despre el, putem noi arunca Vechiul Testament ? De aceia toți teologii creștini învață că Vechiul Testament te duce la cel Nou, între care și Arhierul NEOFIT SCRIBAN, strămoșul meu, cu care d. Cuza se silește să mă puie în contrazicere. Zădarnic, lucrurile sunt din cale afară de limpezi și degeaba d. Cuza se muncește să mă scoată pe mine ignorânt în astfel de chestiuni și să iasă domnia sa învățat ! Parcă *eu* aș fi autor de cărți plagiate !

Deci rămîne hotărît că d. Cuza este din temelie împotriva Vechiului Testament și-l vrea scos de oriunde, nu numai din liceu.

2. La aceasta mai vine acum alt temei, în care d. Marcu se rostește cu atîta ușurință, parcă ar fi învățat toată viața numai teologie. Eu îi spun și aci : Nu e adevărat ! Vechiul Testament e un cod de o mare măreție morală, în înaltă prețuire, nu numai în lumea noastră a teologilor, ci și a juriștilor. Asta trebuie dovedit. Am s'o fac, poate chiar în numărul viitor. N'o pot lungi însă acum.

3. In ce privește alt punct : scrisul șubred din ziarul IDEALUL NOSTRU, pe care l-am cercetat, d. Marcu zice că e vorba de greșeli de tipar; care se găsesc și în scrisul meu din acest ziar.

Răspund : Greșelile de tipar se cunosc iute. Dar cînd același cuvînt îl găsești de trei ori cu aceiași greșală, înseamnă că așa era în manuscript. Autorul tot pune o zicere latinească pe care nu știa s'o scrie. Nu era mai bine să dea pe romînește ?

Noi, oricum, mulțămim de scrisoare și mai stăm de vorbă.

Arhim. SCRIBAN.

ENERGII SUFLETEȘTI

de CONSTANTIN MUREȘANU

EMERSON 1803-1882

S'a născut în orășelul american Concord, aproape de Boston. Ca și în Weimar, se strînge în Concord un grup de idealiști, cari, au drept program : «Perfecțiunea spirituală». Astfel caută ei mîntuirea. Pedagogul Emerson înseamnă apogeul acestei mișcări. Asemenea educatorului Ruskin, caută să răspîndiască în mulțime prin predici, conferințe și minunate scrieri, idealul moral. Ajunge în scurt un mare învățat al neamului său, fixînd ca cel mai înalt scop al civilizației : «Formarea Caracterului», garanția sigură a vieții naționale. Din operile lui Emerson (Essays, — Representative men, — Conduct of Life, — Letters and social aims), se desprinde credință adîncă în destinul omului pe care, valorificat prin educație, îl crede capabil de cele mai mărețe acțiuni. «Nimeni n'a vorbit mai frumos despre copil, despre demnitatea muncii, despre rolul omului superior, despre știință și poezie, care prin unirea lor, ridică omul pînă la stele, spre ideal».

Marele educator Emerson a făcut pentru America ceiace a împlinit Schiller pentru Germania, Carlyle pentru Scoția, Ruskin pentru Anglia, adică a spiritualizat energia națională, împletind-o cu idealul.

Emerson, elevul eternului Goethe, a dat o serie de școlari, din cari se desprinde o treime celebră : filozoful W. James, scriitorul și profetul timpurilor moderne Walt Witmann, — și părintele popoarelor libertate : Wilson, căruia să-i purtăm amintire recunoscătoare. Sufletul american, format în bună parte la școala lui Emerson, își găsește cea mai nobilă exprimare în conștiința marelui democrat Wilson, care a predicat neamurilor : «iubirea dreptății, cultul adevărului și disprețul egoismului». Iată cum prin Wilson, stă gîndirea emersoniană la temelia lumii de azi.

Cugetări alese

Orice om e consumator ; așa dar, trebuie să-și producă. E barbară țara, în care cetățenii nu-și cîștigă pîinea cistit.

∽

Sufletul omenesc e același ori unde. Găsești peste tot locul numai cantitatea de omenie și frumuseță, pe care o porți în inima ta.

∽

Toate națiunile se îmbogățesc și progresează, în măsura în care biruie onestitatea unui mare talent.

∽

Omagiile lumii sunt monopolizate de clasa oamenilor afirmativi. Aceștia înțeleg și înfăptuiesc lucrurile cele mari.

∽

Prin puterea iubirii, oamenii mari atrag națiuni întregi și conduc activitatea rasei omenești.

Natura dă fiecărui om un dar care îl face capabil de a executa ușor un lucru imposibil pentru altul, și prin aceasta îl face necesar societății.

∽

Darurile omenești se valorifică prin educație. De aceia, e cu totul neomenesc de a pierde credința în puterea educației : perfecționarea omului e legea naturii.

∽

Educația să fie energică și preventivă. Intr'o bună zi, vom învăța să înlocuim politica prin educație.

Prin reforme și legi, lecuim numai semnele relelor sociale. Numai prin educație se poate vindeca boala din rădăcini.

∽

Dar, pentru a înfăptui lucruri mari. ne trebuie o bună sănătate ; astfel, rezistăm boalelor și tuturor adversarilor.

∽

Succesul în viață depinde de vigoare fizică și spirituală, de puterea de muncă și de curaj ; apoi de concentrarea activității noastre.

∽

Lumea nu va înflori niciodată, ci va fi veșnic în dezastru, dacă nu muncim în direcția sufletului nostru.

CATALOGUL PRESEI DIN ROMANIA

Am primit noul „Catalog al Presei din România" pe anul 1929, editat de Agenția de Publicitate RUDOLF MOSSE S. A. din București.

E a V-a ediție scoasă de Agenția RUDOLF MOSSE S. A. care, prin Catalogul acesta, aduce un real serviciu comerțului și industriei, cărora le dă bune îndrumări în privință publicității în ziarele și revistele din țară.

E un ajutor eficace ce se dă vieții economice a țării, fără să mai vorbim și de faptul că presa românească are un indicator al ei permanent.

Catalogul se oferă gratuit tuturor întreprinderilor principale și se poate cer deeal editură : RUDOLF MOSSE S.A. București, Calea Victoriei 31.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Dela Peștera = Constanța

O chemare spre o biserică

Un sat românesc —

O biserică măreață

In satul peștera din jud. Constanța — situat la 14 km. și la sud de Târgul Medgidia de 30 ani se află măreț ridicată ce mai frumoasă biserică dintre cele dela țară ale întregei Dobrogi.

Satul e populat cu aproximativ 270—300 locuitori : toți români ; unii și cei mai mulți din Muntenia, alții din Ardeal.

Preotul satului, moldovean de origină dela M-rea Adam —Tutova, păstorește aici de la 1897, adică după un an dela înjghebarea acestui sat, când Sf. Sa n'avea încă 30ani.

Oamenii, gospodari —întru cât — au fost împroprietăriți cu câte 25 ha. pământ, au ascultat sfaturile creștinești ale preotului lor, și în raport cu averea mișcătoare și nemișcătoare a fie căruia, au colectat suma necesară pentru biserica cu care se mândresc : e zidită din peatră cioplită, pictura și sculptura formează adevărate arte creștinești, iar mărimea acestui sfânt locaș permite înăuntrul ei încăperea unei biserici obicinuite din Moldova.

Satul este ordonat plănuit : fiecare locuitor are câte 4000 m. pentru curte, străzile în lungul satului sunt paralele, iar perpendicular pe acestea, la fiecare două gospodării se află altă stradă. Școala are trei posturi, însă e neîncăpătoare — numai cu cu două săli de clasă pentru populația școlară.

Directorul școalei e fiul preotului, ca și una din învățătoare, iar a treia e soția directorului ; toți tineri și cu dor de muncă în învățământ și pentru ridicarea culturală și morală a statului lor.

După această scurtă descriere a vieței unui sat românesc din Dobrogea, ceia ce e de remarcat, e faptul că de unde dela războiu și până anul trecut, Pește renii nu prea călcau pragul bisericii, din toamna anului trecut și mai ales de sărbătorile Crăciunului — biserica și-a schimbat mult înfățișarea.

Care e faptul datorit căruia creștinii acestui sat au înțeles că trebuie să îmbrățișeze biserica lor atât de impunătoare ?

Preotul satului — deși în vârstă de 60 ani împliniți, în țelegere cu directorul școalei înțelegător în lucruri frumoase au conceput pentru binele poporului — un plan adevărat creștinesc : cel dintâi a sfătuit convingător pe flăcăi și fete să vină regulat la biserică, nefiind obligați a jertfi nimic de cât ascultare la slujba religioasă ; cel de al doilea— care avea cor format din elevii școalei, a făcut apel la acești tineri, cari încetul cu încetul au deprins răspunsurile dela Sf. Liturghie.

Așa am putut fi adânc mișcat în sărbătorile Crăciunului de prezența numeroasă a sătenilor la biserică, dar mai ales a flăcăilor și fetelor, cari în loc să se rușiueze de a mai veni la biserică, au înțeles în chip serios să formeze un plăcut cor mixt în biserica satului lor.

Iată doar o inovație esențială în practica de până acum cu biserica : tineretul se înstruește în cântările bisericești luând parte activă la serviclul divin. De acum înțelegem că va fi nădejdea ca biserica să fie cât mai frequentată, poporul mai atent la actele cultului, și credință mai creștinească, pentru ca în fine ostenitorii să fie mai mulțumiți de munca ce cu multă osteneală depun.

Corespondent

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului"

INFORMAȚII

Din Țară

Permisele ziariștilor s'au prelungit până în ziua de 1 Martie a. c.

∽

Ministerul de finanțe a impus **alcoolul metilic** la o supra-taxă de 20 la sută la locul de producție.

∽

Cu începere din ziua de 1 Fevruarie, a. c. s'au scumpit tutunul și țigările.

Noi credem că cu această ocazie va mai fi stârpit acest rău din popor.

∽

In Comuna Rășcani din județul Bălți, părinții a doi copii plecând de acasă ; i-au lăsat pe amândoi, unul de 4 ani, iar altul de 2 ani în casă. Aceștia jucându-se cu focul au provocat arderea casei. Amândoi copiii au fost găsiți arși.

Deci, nu vă lăsați copiii singuri. Fiți cu băgare de seamă.

∽

Un mare proprietar din jud. Romanați, cu numele de I. Oroveanu, a dăruit suma de 2 milioane lei, spre a fi întrebuințați ca încurajare pentru diferite lucrări de medicină.

∽

Domnul Scarlat Cocorăscu a demisionat din postul de director general al Operei Române.

∽

Ministerul Sănătății a hotărât ca la Erbiceni (lângă Iași) să se înființeze un sanatoriu pentru tuberculoși.

∽

Marți 29 Ianuarie a. c., s'a inaugurat în prezența M. S. Reginei Maria și A. S. R. Principesei Ileana, pavilionul construit la Spitalul Militar «Regina Elisabeta» din inițiativa A. S. R. Principesei Ileana.

Cu privire la otrăvitorii de băuturi cu acid metilic, Ministerul Sănătății a luat următoarele hotărîri :

Cei cari vor fi prinși vînzînd băuturi care conțin otrăvuri vor fi considerați otrăvitori cu bună știință și vor fi pedepsiți cu amendă dela 25—50 mii lei și închisoare dela 1—6 luni, contravenienți prin neglijență ; dela 50—100 mii lei și închisoare dela 6 luni la 2 ani, contravenință cu știință ; dela 100—250 mii lei și închisoare dela 1—3 ani contravenienții la cari se vor găsi băuturi falsificate de ei înșiși.

Cine va fi prins a doua oară falsificînd, sau cu băuturi falsificate, se va dubla amenda la maximum, iar închisoarea va fi de 5 ani.

Cînd din cauza consumației de băuturi ar cauza moartea, se vor aplica următoarele pedepse : amendă 500 mii lei și închisoare dela 2—4 ani ; cînd moartea ar proveni din băuturile falsificate personal de cel care le vinde, amenda va fi 500 mii lei și închisoare de 5 ani.

In caz cînd aceștia nu vor avea cu ce plăti se va schimba amenda în închisoare, socotindu-se 50 lei pentru fiecare zi de închisoare.

∽

Cu privire la piesele de teatru ce sânt jucate la Teatrul Național din București, D-l Ministru al Școalelor a interzis elevilor de a se mai duce la teatre. Tot odată s'a cerut direcției teatrului să scoată piesele din repertoriu.

∽

A. S. R. Principesa Elena a plecat în Italia, spre a lua parte la nunta fratelui său Principele Christofor.

∽

Iarăși alcoolul.— Inginerul Manoil din Constanța, a murit din cauză că a băut fără să știe alcool otrăvit.

Căpitanul Gh. S. Niculescu din Târgoviște a murit în mod misterios și s'a constatat că a murit din cauză că a băut băuturi otrăvite.

∽

La Moreni au luat foc patru sonde. Pagubele de 50 milioane lei.

∽

La începutul lunei Aprilie M. S. Regina Maria va face o vizită în Spania.

∽

La Galați în ziua de 4 Februarie, au mai murit două persoane din cauza băuturilor otrăvitoare.

∽

D. Odobești eanu, inspector pe lângă direcțiunea viticulturii, însoțit de d. judecător de instrucție I. Stănescu a făcut încă trei noi descinderi la fabricile de licheururi din Capitală, aplicând sigilii.

Această otravă n'a fost întrebuințată decât pentru prepararea licheurilor și romurilor.

∽

Imprumutul pe care l'a făcut guvernul Român în străinătate a fost semnat.

Din Străinătate

In Grecia guvernul a aprobat femeilor drepturi de vot.

Ce va fi oare în casa unde tatăl va vota cu un partid. mama cu altul și fiul cu altul ?

∽

Turcii vor să-și deschidă fabrici de tutun în Belgia, Elveția și Anglia și se crede că vor face un bun negoț cu aceasta.

∽

Din încheierea veniturilor și cheltuelilor Italiei, se constată pe anul care a trecut o economie de 35 milioane lire. (O liră se poate schimba cu 8 lei și 70 de bani.)

∽

In Moscova (Rusia) bolșevicii au dărămat vechea mânăstire a Patimilor, pentru ca pe locul acesta să tae un bulevard.

∽

In Jugoslavia sânt 89340 invalizi, dintre cari : 12245 orbi ; 16554 surdo-muți, 38000 schilozi ; 22541 dementi.

∽

In China a fost o mare răscoală comunistă. Sute de sate au fost distruse și sânt 5000 de morți.

∽

In Spania, în orașul Bourg de Peage, lângă Valencia a ars o mare fabrică de pălării, pagubele fiind de 50 milioane franci.

∽

In China, s'a produs o explozie într'o mină de cărbuni care a cauzat moartea la 130 persoane, ne mai putând fi scoase de sub dărâmături.

Cu ocazia sărbătorilor ce vor veni, recomandăm cetitorilor noștri, :: frumoasa carte ::

CELE ȘAPTE CUVINTE ALE DOMNULUI HRISTOS PE CRUCE

de ARHIM. SCRIBAN

A se cere dela Biblioteca «PENTRU TOȚI» la toate librăriile din țară

Prețul 6 Lei

BIBLIOGRAFIE

Au apărut în editura ‚Cartea Românească'

SCHIȚE MARINE DIN LUMEA SPORTURILOR

de JEAN BART (Eug. P. Botez)

Prețul lei 48.

„In noaptea de auul nou"

Piesă în 2 acte

„Un mic viteaz"

Piesă într'un act

Ediția II

de Serafin Ionescu

Prețul 27 Lei

Tip. Corpului de Jandarmi Șos. Ștefan cel Mare

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA No. 16. | BUCUREȘTI 17 FEBRUARIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16 | ANUL IX, Nr. 266. Apare în fiecare Duminică

Preoții și Politica

I
Porunca Episcopului Roman dela Oradea.

Toate ziarele au răsunat de știrea că Prea Sf. Sa Episcopul *Roman* dela Oradea-Mare a dat preoților săi porunca de a eși din taberele politice în care se află înscriși și a se ține numai de treburile slujirii preoțești, fără a se mai amesteca în luptele vieții politice. Ziarele au început, mai întîi, să critice măsura episcopului, precum ziarele *Dimineața* și *Adevărul;* mai apoi altele au găsit-o îndreptățită, pe temeiul că preoții care fac politică se amestecă prea viu în luptele ei, că, dacă ești cu o tabără, trebuie să fii împotriva celeilalte, în care se află tot creștini, credincioși ai tăi, că astfel preotul se pune în ceartă cu lumea și cinstea lui slăbește.

Se înțelege, puse lucrurile în felul acesta, cine ar putea spune că Prea Sfințitul Episcop Roman nu are dreptate? Preotul e pus să aducă seninătate și împăciuire între oameni. Cum și-ar mai îndeplini chemarea, dacă face parte din tabere de luptă, care duc învrăjbirile așa de departe și în care preotul se simte tîrît și el?

Nu e mult dela alegerile din urmă. S'a vorbit atunci de pricina unui preot din jud. Ilfov, care ar fi venit cu zarvă de oameni la alegeri, că ar fi tras cu arma și apoi a avut de pătimit, fiind dus la poliția din București și având de suferit cu judecata. Apoi nu mai tîrziu decît la (10 Fevruarie a. c.) a fost în ziare pățania Preotului *Man* de peste munți, pe care oamenii din sat l-au scos din biserică și l-au bătut pînă la sînge.

Apoi cînd se petrec astfel de fapte și care nu sunt una două, ci multe, se poate ca un episcop să stea cu mîinile încrucișate și să nu se gîndească la măsuri de luat? Deci cine a privit lucrurile din laturea aceasta n'a putut avea cuvînt aspru împotriva Episcopului Roman.

II
Dar zic toți așa?

Cum au fost arătate lucrurile pînă aici, sunt foarte ușoare de înțeles. E la mintea omului că episcopul, care e mai-marele preoților, trebuie să cîrmuiască purtarea preoților săi și să-i îndrumeze după rînduielile Bisericii.

Dar aici vin alții, care privesc lucrurile din altă latură și găsesc îndreptățire și pentru părerea lor. Astfel d. *N. Bățaria* dela *Dimineața* și *Adevărul* și apoi și alți scriitori dela aceleași ziare găsesc că o asemenea oprire, pusă asupra preoților, înseamnă o călcare a legilor țării și chiar a legii celei mai de temelie, numită *Constituția*, după care toți cetățenii au dreptul de a se amesteca în treburile politice, de a-și îndeplini tot ce urmează din însușirea lor de cetățeni, adică și de a se alătura la o tabără politică sau alta. Fiecare după gusturile lui, după părerea lui, poate trece ori colo ori colo, fără nici o împiedicare. Deci oricine s'ar apuca să îngrădească această slobozenie a preotului, cași a oricărui alt cetățean, este un călcător al legilor țării. Biserica însă trebuie să fie tocmai așezămîntul care cinstește urmarea legii. Ea îndeamnă la ascultare către toate orînduielile stăpînirii, și atunci cum rămîne cu Episcopul Roman, care vine și îngrădește drepturile cetățenești?

Oare o asemenea dovedire nu-și are și ea tăria ei? Nu este drept că fiecare cetățean își are drepturile lui pecetluite prin legi și că, pe de altă parte, trebuie să cinstim legile țării?

III
Apoi atunci care pe care?

Văzînd amîndouă aceste păreri față în față, cineva ar putea rămîne nedumerit și să nu știe ce să aleagă. Și, în adevăr, amîndouă vederile par destul de bine întemeiate. Ba cei de părerea d-lui Bățaria ar putea spune celorlalți: Bine, bine, se poate că preotul trece măsura, că iese din marginile în care ar trebui să-l ție preoția lui, dar nu are a face... dreptul este drept... urmăm aici cu rînduiala din dreptul Romanilor: *abusus non tollit usum*, adică reaua întrebuințare a unui lucru nu-mi ridică dreptul bunelor lui întrebuințări.

Și cu toate acestea noi socotim dreptatea tot de partea episcopului Roman, tot după socoteli din dreptul Romanilor, care sunt în putere și la noi. O astfel de socoteală este că starea specială are trecere înaintea stării generale. Tu, ca Romîn, ai însușirea obștească de cetățean, la fel cu toți cetățenii. Dar fiecăruia din noi i se adaogă și stări deosebite, care sunt stările speciale. De pildă, unul e ostaș, altul e preot, altul e judecător. Fiecare din aceste stări vine cu rînduiala ei deosebită, care-și aduce alte socoteli ale legii și care sunt tot atîtea îngrădiri din starea obștească. De pildă, dacă ești judecător ori ostaș, nu poți fi ales deputat ori senator. Deși ești cetățean ca toți cetățenii, uite însă că ești supus la îngrădiri, și astfel de îngrădiri se țin de fel de fel de stări în societate. Deci cine vrea să-și aibă cutare soi de slujbă, vine nu numai cu însușirea obștească de cetățean, ci și cu rînduielile deosebite ale slujbei lui.

Acesta este un lucru așa de bine înțeles că nimenea nu se mai miră.

Atunci de ce s'ar mai mira cineva că preotul trage după dînsul nu numai starea obștească de cetățean, ci și pe acea de slujitor al Bisericii, care aduce cu ea mari deosebiri între omul obișnuit și preot. El are o haină deosebită și o înfățișare deosebită a chipului său. Însuși simțul obștesc nu-l vrea pe preot în felul celorlalți oameni. Apoi în însăși viața de Stat el aduce cu sine ceva care nu e dela Stat și care este un adaos peste legile țării. Dacă Statul se mărturisește pe sine Stat cu o religiune, înseamnă că el primește în viața sa trăsăturile acelei religiuni. Religiunea însă vine cu legile ei, și atunci iată pentru paznicul ei, care este episcopul, îndatorirea ca, în mijlocul legilor generale ale țării, să urmărească împlinirea legilor speciale creștinești pe care Statul le lasă slobode și le dorește.

Vedeți cum se poate găsi calea între cele două păreri protivnice? Înțelegeți că dacă zici viață, zici amestecul a fel de fel de fire care unele cu altele pot sta reci și chiar protivnice. Cu toate acestea unitatea vieții le îmbină într'un tot. Este tocmai farmecul ei și chipul de a îndeplini slujbe foarte diferite că unul este așa și altul altfel; unul face una și altul alta. Din toate iese armonia vieții, iar pentru viața obștei iese armonia socială. Să fie preotul preot deplin, după legile lui, oșteanul oștean și va fi minunat de bine. Obștia va folosi.

Arhim. SCRIBAN

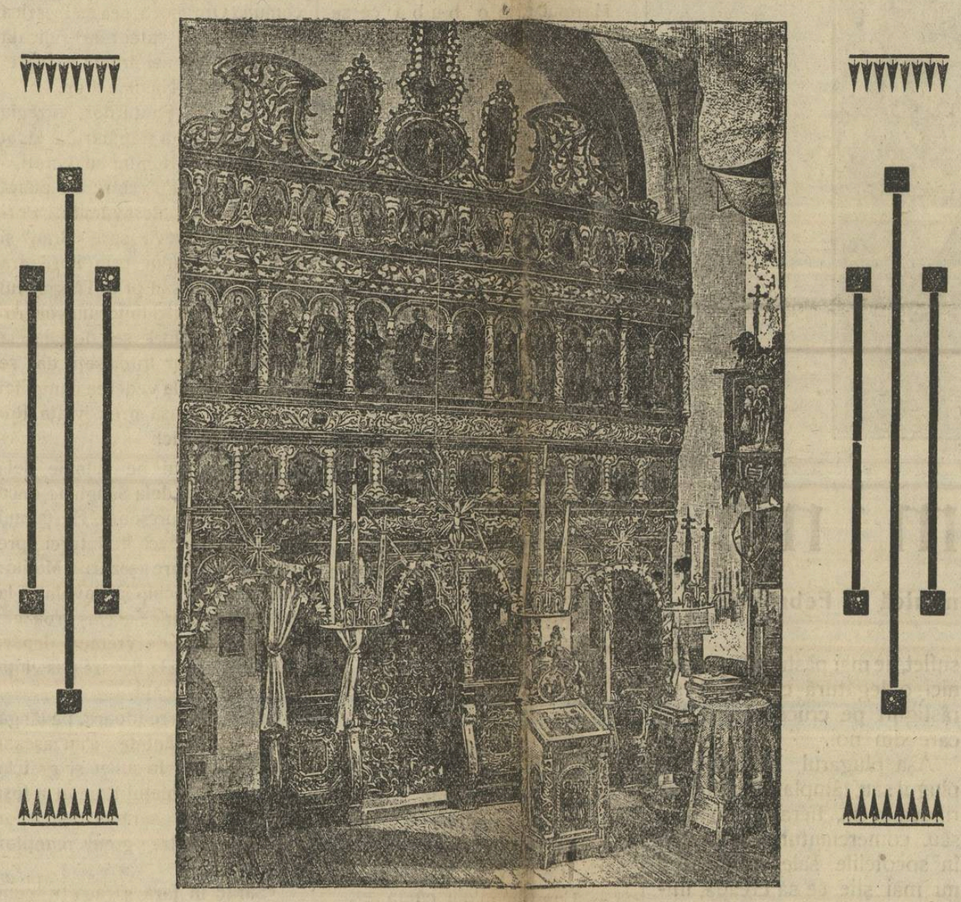

Altarul bisericii Sfîntul Onofrei din Siret (Bucovina); zidită în anul 1672.

PRODUCȚIILE IMORALE

In numărul trecut al ziarului acesta a fost «articol de fond» privitor la isprăvile dela Teatrul «Național» din București, unde au fost produse niște piese de teatru imorale și care piese au fost jucate în fața nu numai a oamenilor formați ci și a copiilor, cari vor ajunge conducătorii țării noastre de mîine. Ce fel de educație vor avea acești copii cari în loc de îndrumări frumoase, se duc să vadă fără să știe, piese de teatru cu conținut rușinos?

Așa stînd chestiunea, cazul a ajuns la urechile conducătorilor școalelor, oprind ca elevii de școală să nu se mai ducă la acest teatru.

Măsura a fost luată la timp, însă aceleași piese sau urmat cu oarecari modificări.

Lucrurile n'au rămas însă aici, ci mulți dintre îndrumătorii acestor copii; bărbați cu trecut glorios s'au sculat împotriva acestor imoralități și astfel s'a format lupta contra nelegiuirilor, contra acestor producții, care prăpădesc sufletele.

Așa că chestiunea cu imoralitatea dela teatrul „Național" a fost pusă în adunarea Deputaților la Cameră. Domnul profesor N. Iorga spune că nu se găsește în Cameră nici un părinte de copii care să nu aprobe măsura d lui Ministru al Școalelor adică de a opri pe elevi de a mai merge la teatru și această măsură cu atît mai mult este necesară, ca stavilă contra unei literaturi pornografice, care a năvălit din toate părțile sub numele de modernism.

Mai departe continuă Dl Iorga spunînd că după război toate temeliile vieții noastre morale și materiale sunt sdruncinate și prin urmare noi n'avem nevoe de modernizare. Nu este om care să nu se îngrozească astăzi de starea morală, în care se găsește tineretul nostru. Situația în care ne aflăm astăzi e de plîns. Nenumărate foi de imoralitate sînt răspîndite în public, care strică cu desăvîrșire moralul și prin urmare dacă astfel este starea în care ne găsim, apoi care ar fi scăparea copiilor decît teatrul, care ar trebui să ne pue la dispoziția copiilor, reprezentații potrivite cu vîrsta copiilor și rolului social pe care îl vor avea mîine de împlinit.

Ar trebui pornită o mișcare de schimbare morală și aceasta va reuși.

«Teatrul Național a fost creiat cu un scop moral și cultural de educație a publicului».

Dacă sînt autori bolnavi, sau din cari scriu astfel de piese imorale să se ducă în altă parte cu ele nu la teatrul «Național», căci acesta a fost creiat pentru înălțarea și sănătatea națiunei și el nu poate fi închinat decît lucrurilor sănătoase în legătură cu această națiе.

Domnul Const. Bacalbașa deasemenea ne spune într'un articol din Universul «că teatrul trebue să fie o școală înălțătoare de suflete. Tînărul, care asistă la spectacole să iasă de acolo cu inima bătînd de entuziasm și de nobile simțiri. Să iasă de acolo, mai bun, mai curat, mai romîn.

Dacă s'au făcut în jurul acestei chestiuni, atîtea vorbe și propuneri, credem că lucrurile se vor îndrepta și Dl. Director al teatrului Național, ne va pune la îndemîna copiilor noștri piese frumoase de teatru, educative, morale; așa ca părinții să fie siguri că copiii lor merg spre progres.

Numai astfel vom putea avea noi o familie morală și o țară de exemplu bun și pentru țările zise de unii modernizate prin piese rușinoase expuse atît copiilor cît și oamenllor formați.

Credem dar, că cuvintele Domnului Iorga au avut răsunet și teatrul se va schimba după propunere.

Deci așteptăm.

Diac. V. Fussu

Inseilături din gând

Nici un geniu, afară de Homer și Shakespeare, n'a fost mare binefăcător pentru lumea ideelor ș'a sentimentelor de cât Geniul lui Dante. Dante iubește tot, biciuește și 'nfierează tot, de aceia Divina Comedia va fi ca și Biblia: Eternă.

~

Moise și Mahomet ș'au impus doctrinele lor cu sabia, cu: Ochiu pentru ochiu; dinte pentru dinte; Isus Christos a zis: De-ți dă cineva ție o palmă p'o față, întoarce-i și pe cealaltă și cu cuvintele: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însu-ți; porunca aceasta: Ce ție nu-ți place, altuia nu face, de aceia doctrina lui blândă, a cucerit pământul.

~

Unui mare geniu grec, filosofului PLATON, să datorește prima glorificare a femeei, care, până la el, era o sclavă a Păgânismului; dacă ar trăi! S'ar speria și el de: Moartea Platonismului!...

~

Admirăm pe cine înțelegem;
iubim pe cine nu este de 'nțeles.

~

Cei vechi reprezentau amorul printr'un îngeraș legat la ochi: orb; dece oare grecii, în mitologia lor, nu'l făcură surd, căci cine e mai surd de cât amantul căruia vrei să-i spui ceva, care să defăimeze pe iubita lui?

~

Cea mai desgustătoare patimă, după minciună, e lingușirea. Lingușitorul câștigă orice târându-se; omul cinstit, a cărei șira a spinării nu e de gumelastic, nu se 'ncovoae, pierde tot, necunoscând pașii târâtori ai melcului.

~

Pustiul cel mai grozav este acela care se întinde în cuprinsul sufletului!

Smara

Viața în Slănicul Moldovei

— OAMENI ȘI FAPTE —

Băile Slănic-Moldova! O poziție cu adevărat pitorească și o stațiune balneo-climaterică dintre cele mai cu vază. In timpul sezonului, cînd amurgul serii își lasă pleoapele adormite peste munții împăduriți cu falnici brazi, zefirul bate înlenevit printre crengile tufarilor și brazilor pururea ciopârțiți de cuțitele unor nesocotiți nemiloși.

Slănicul Moldovei, în răcoarea serilor și dimineților frumoase, este o priveliște încântătoare ca din basmele cu haiducii și îmbătrâniții codri moldoveni. Aerul curat al munților Carpați îți dă voioșie, îți îmbujorează fața și-ți înviorează plămânii. Natura — prin darnicia lui Dumnezeu — a încununat văile și masivurile din preajma Slănicului impunător, cu brazi înalți și seculari, cu pâlcuri de mesteacăni și de aluni și cu izvoare de apă, dătătoare de viață. Pe culmile munților, în desișurile pădurilor și pe văile Slănicului, vizitatorii nu se mai satură privind frumusețile din înaintea ochilor. In zi de vară, mulțimea se îmbulzește la apele prescrise de medicii curanți ai băilor. La «Carlsbadul românesc» se întâlnesc: preoții, medicii, magistrații, ofițerii, profesorii, studenții și oamenii de toată mâna, de pretutindeni. Slănicul împărtășește cu prisosință binefacerile lui cu oamenii cari și-au pus multă nădejde în puterea lui de vindecare trupească.

La apele Slănicului aleargă—spre vindecare — oamenii fără carte ca și cei cu carte. Slănicul este mântuitorul multor oameni bolnavi. Și, Doamne, când mă gândesc, cu multă părere de rău, că fântâna dela Smeeni s'a astupat, din pricina unor mofturi! La Smeeni, lumea nu-și pusese nădejdea în apa făcătoare de minuni din fântână? Ce-i apa dela Slănic, și ce-i apa dela Smeeni, decât o apă care are puterea de a vindeca boalele oamenilor?! Să reținem bine minte că, spătarul Mihălucă, omul credinței creștine-ortodoxe de altă-dată, dându-și seamă de însemnătatea apei pe care a descoperit-o la Slănic, a și pus de s'au construit niște barăci de adăpostire, pentru mulțimea care se îmbulzea să bea apă și a ridicat o frumoasă biserică, alături de apele descoperite. De ce a ridicat și o biserică acolo, nu mai însemnăm, deoarece se înțelege dela sine. Mihălucă-spătarul, care a trăit în veacul neștiinței, dar al credinței, a știut să dea însemnătate apelor dela Slănic, mulțumind și lui Dumnezeu; pe când «domnii» cari trăiesc în veacul științei, dar al necredinței, au socotit să astupe fântâna dela Smeeni și să pună fel-de-fel de năzbătii pe seama oamenilor cari au văzut o adevărată minune dumnezeească în puterea de vindecare a apei. Smeenii, dacă nu s'ar fi lăsat pe mâna slobodă a necredincioșilor. ci Biserica noastră și-ar fi luat toată răspunderea, ar fi devenit un adevărat «Lourdes» românesc, la care, lumea noastră ortodoxă ar fi alergat în procesiuni religioase, în frunte cu preoții ortodoxi ai Bisericei românești.

Insă o mărturisim pe față: unii oameni sus puși, în chestiuni de credință religioasă, sunt fără tragere de inimă și fără o conștiință curat ortodoxă. Că lucrurile stau întocmai, însemnez purtarea bătătoare la ochi a unui fost ministru român față de nevoile unei mănăstiri ortodoxe. Acum câțiva ani un fost ministru, cu familia sa, trecea pe lângă o mănăstire ortodoxă de-o mare însemnătate istorică.

Mașina fostului ministru s'a oprit la semnul unor călugări modești. In haine mohorîte și cârpite, modeștii și cuminții călugări au rugat pe fostul ministru —Dumnezeu să-l erte, că-i mort— să ajute cu ceva sfânta mânăstire, care avea nevoie de o radicală reparație. Răposatul fost ministru a făgăduit ceva pe jumătate; a plecat, dar a rămas numai cu făgăduiala. Mai la deal de mănăstirea ortodoxă, se află o mânăstire catolică, la care fostul ministru al țării românești a găzduit mai multă vreme.

Călugărițele catolice, luxos îmbrăcate au cerut ceva danie dela onorata familie; fostul ministru n'a mai stat pe gânduri, ci scoțând câteva sute de mii lei din buzunarul hainei le-a înmânat stariței, foarte bucuros. Fostul ministru a făcut o faptă creștinească; *dar pe când banii unui ortodox treceau în mâna unei catolice, călugării ortodoxi plângeau în sughițuri înăbușite; de pe pereții mînăstirei ortodoxe cădea tencuiala iar ploaea, trecând prin acoperișul stricat al mănăstirei, picură nepăsătoare pe sfântul altar ortodox pe care l'au înălțat, și'n fața căruia au îngenunchiat și s'au rugat voevozii și strămoșii neamului românesc.* Și totuși, fostul ministru a fost socotit un vrednic apărător al bunurilor ortodoxe. Unde trebue să meargă înainte, dau înapoi, și unde trebue să dea înapoi, merg înainte, așa fac unii oameni ortodoxi, sus puși, când este vorba de nevoile bisericești ale ortodoxiei noastre. Ce mai tura-vura, pătura noastră cultă n'are o adevărată conștiință ortodoxă, cum, pătura cultă catolică are o puternică și îndârjită conștiință catolică.

La noi, ortodoxul în loc să sprijinească nevoile Bisericii, o înjosește și-i dă cu peatra. Dovadă, tărăboiul mare dus de unii oameni, crezuți ortodoxi, la anumita presă laică și... bisericească. Țara românească este plină ou atâția fățarnici, încât, lumea credincioasă și dreaptă se îngrozește. Dacă cei sus puși ar fi avut o conștiință ortodoxă, în sfatul țării, cu prilejul votării «Legei cultelor», ar fi sprijinit punctul de vedere ortodox, lămurit de prelații ortodoxi, dar n'au zis un cuvânt bun pentru binele ortodoxiei. — De ce? —Fiindcă sufletul acestora nu este călit la focut ortodoxiei. Pe câtă vreme sinagogile evreești sunt subvenționate de statul român cu zece milioane, bisericelor ortodoxe li s'au luat și subvenția anuală de 60 lei, dată de stat. Halal, de așa luare în seamă! *Și apoi să mai credem că cei sus puși au o conștiință ortodoxă!* Cine a umblat în lungul și 'n latul țării a văzut o mulțime de biserici dărăpănate, a văzut biserici în construcții de mii de ani, iar prin multe coclauri, țăranii noștri, sărăciți, n'au biserici. Statul nostru nu s'a prea îngrijit de bisericile ortodoxe. Și fiindcă, firul acestui articol l'am tras până aici, unde este vorba de sprijinul Statului dat Bisericelor ortodoxe, am găsit prilejul nimerit, să arăt cititorilor, în ce hal se găsesc creștinii ortodoxi din Slănicul Moldovei, cari dela războiu încoace, plâng pe ruinele lăsate de crâncenul război. Creștinii ortodoxi din Slănicul Moldovei au bătut la poarta celor «sus puși», cerând un ajutor oarecare pentru reclădirea bisericii «Sf. Gheorghe» din Cerdac-Slănicul Moldovei, dar, nici unul nu li-a deschis poarta. Despre această chestiune, voiu vorbi în acticolul următor.

N. C. Munteanu-Muntmarg

PAGINA LITERARĂ

Vino după mine

Duminică 17 Februarie

Locuitorii Galileii, cei ce stau în întuneric şi în umbra morţii, avură cei dintâi fericirea să audă cuvântul Domnului şi să vadă minunile lui.

Şi ca un semn că primiau cu bucurie vestea cea bună, dădură dintre ei pe primii ucenici ai Mântuitorului, cari avea să ducă mai departe, peste mări şi ţări, cuvântul viu şi de viaţă dătător al dulcelui Iisus.

Umbrele lor împreună cu a Stăpânului lor, cari se răsfrânseseră în apele Galileii, aveau să străjuiască deapururi veacurile şi învăţătura Domnului prin ei să nască o omenire nouă, senină la suflet ca şi seninul cerului din care coborîse cel ce ne aducea mântuirea,

Modul cum i-a ales Mântuitorul pe ucenicii săi Galilieni este foarte simplu ca formă dar plin de învăţătură ca fond.

Sfânta Evanghelie de azi ne istoriseşte chemarea a doi ucenici.

Mântuitorul trecând printr'unul din satele Galileii vede pe un oarecare om cu numele Filip şi l cheamă la El cu cuvintele «Vino după mine».

Desigur, că în acest Filip, Mântuitorul a văzut pe omul care aştepta mântuirea, pe omul gata să se lepede de vremelnica legătură cu bunătăţi ce l'ar îmbia pământul, pe omul gata de jertfă.

«Vino după mine» a zis Mântuitorul lui Filip şi acesta n'a mai stat pe gânduri, ci ca deşteptat la o viaţă nouă urmează fără şovăire şi pentru totdeauna pe Hristos. Lăsatu-şi-a casă, părinţi, fraţi, rude, prieteni, numai să se ştie alături de Iisus şi în slujba mântuirii.

Nu era el primul ucenic care răspundea cu entuziasm chemării sfinte, căci înainte de el Andrei şi Petru, Iacob şi Ioan, răspunseseră cu aceiaşi dragoste acestui „vino după mine".

Fericită a fost chemarea ta Filipe şi fericită a fost şi urmarea ta. Impreună cu cei ce te vor urma, veţi gusta din necazurile propoveduirii Evangheliei, veţi suferi chinuri dar la sfârşit vă veţi bucura de împreună petrecere cu Hristos Domnul nostru.

Veţi urca şi voi pe Golgota dar veţi culege şi voi biruinţa, căci Hristos biruind veţi birui şi voi şi toţi cei ce vor lupta alături de voi în lumea aceasta.

Ah, iubite creştine, ascultând Evanghelia de azi gândul meu sboară cu veacuri în urmă şi simt împreună cu Filip chemarea la o nouă viaţă. Oare tu nu eşti pătruns de adâncul înţeles al cuvintelor Mântuitorului: «Vino după mine» ?

Mântuitorul petrece între noi ca şi între Galilieni şi El ne chiamă pe fiecare la El zicându-ne: «Vino după mine. Eu sunt calea, adevărul şi viaţa. Cel ce vine după mine are viaţă vecinică. Eu sunt uşa, prin mine de va intra cineva mântuire va afla...»

Da, frate, noi suntem chemaţi de Mântuitorul, dar în noi nu trăeşte duhul lui Andrei sau Petru sau Filip, în noi nu trăeşte duhul lepădării de cele trecătoare, în noi nu trăeşte duhul dragostei de Hristos; ci dimpotrivă în noi trăeşte duhul lumei de azi cu toate dorinţele de înavuţire şi destrăbălare.

Da, căci, prin «Vino la mine» Hristos nu ne cheamă la belşug, la huzur, la plăceri, la bogăţie, la stăpânire, ci ne cheamă să spunem adevărul, să facem binele, să fugim de ispite, să fim drepţi. să suferim să ne jertfim pentru răspândirea Evangheliei şi prin acestea ne cheamă la bucurie vecinică, la viaţa vecinică, pe care n'o putem câştiga decât urmându-l lui şi dându-ne lui cu totul.

Cu multă durere de inimă trebue să mărturisim că noi deşi zicem că cunoaştem pe Mântuitorul totuşi nu-L urmăm pe El, ci ne urmăm afacerile şi bunurile noastre de cari ne-am legat cu trup şi suflet, ne mai păstrând aproape nici o legătură cu cel ce s'a răstignit pe cruce pentru fiecare din noi.

Aşa plugarul îşi urmează plugul său, tâmplarul îşi mînue rindeaua sa, fierarul ciocanul său, comerciantul se îngroapă în socotelile sale, profesorul nu mai ştie ce să creadă, militarul se bizue pe sabia sa, iar conducătorii politici rostesc mereu la minciuni, învrăjbind pe fraţi şi trăgând în cursele lor pe vânătorii de avere şi situaţii sociale.

Da, nici unul nu-şi părăseşte, un moment, vremelnica sa ocupaţie pentru Hristos. Nici unul nu răspunde chemării «Vino după mine» căci niciunul n'a înţeles ce înseamnă a trăi cu Hristos şi a-L urma. Dacă ar înţelege rostul acestei sfinte şi mântuitoare chemări ar fi mai multă linişte şi mai multă fericire în sânul unui neam ca şi în sânul unei familii, în viaţa unui popor ca şi în viaţa unui individ.

Da, iubite frate şi iubite creştine, ia aminte, leapădă dela tine întunericul şi umbra morţii, aruncă dela tine solzii grei ai păcatului şi fă ca din chemarea lui Filip să nască şi chemarea şi urmarea ta pe urmele lui Hristos. Fii, cel puţin tu, asemenea lui Filip, răspunzând grabnic chemării ce ţi-o adresează Mântuitorul: **Vino după mine.**

Vino tu întâi la Hristos şi caută, ca întocmai ca Filip, să mai aduci şi pe alţi fraţi la Hristos aşa cum el a adus pe Natanail.

Fă lucrul acesta, fără întârziere, şi strălucirea Domnului va fi peste tine şi peste cei ce i-ai adus la El.

Vino tu, frate, şi veniţi cu toţii, fraţilor, la Hristos căci «El este lumina lumei şi cel ce-l urmează lui nu va umbla întru întunerec ci va avea lumina vieţii». Ioan 8,12.

Pr. D. D. Achimescu

FOLKLOR

De mărin

Mărinul este o bubă ce se iveşte de regulă pe la urechi şi încheeturi. Se unge cu unsoare şi împrejurându-se cu 'n fus se zice:

Mărine, mărinate
Câine turbate,
Tu-i gândi că ti-i face,
Cât 'naltul cerului,
Cât grosul pământului,
Tu-i minţi
Şi ti-i topi
Pe dimineaţă, nu-i mai fi!

Se descântă în trei seri de post, adică Miercuri, Vineri şi Luni seara.

Descântec la vaci
pentru a le veni laptele

De potca cea mare

Se umple o strachină cu tărâţe de grâu, se sărează bine, apoi cu'n cuţit se tae prin ele în formă de cruce zicând:

Se luară (numele vacii)
Dela casa ei,
Dela masa ei,
Răgind, mugind
Nime 'n lume n'o auzí,
Numa' Maica Sfântă
Din poarta ceriului:
— Ce te cânţi,
Ce te vaeţi?
— Cum nu m'oiu cânta
Cum nu m'oiu văeta?
Că mana, dulceaţa
Luatu mi-o
Puterea luatu-mi-o,
Stearpă lăsatu-m'o.
— Nu te cânta,
Nu te văeta,
Că mana, dulceaţa vini-ţ-a,
In pielea ta pune-s'a,
In ugeru' tău aşeza-s'a
In şuştarul tău mulge-s'a.
De-i în vecini
Să vie prin spini.
De-i 'n altu' sat
Să vie prin gard!

Se descântă Marţi, Joi şi Sâmbătă seara. Tărâţele se dau apoi la vaca respectivă, să le mănânce.

Cântec din popor

Oi! uite mândră vara trece,
Pune bobii şi ghiceşte,
Omul de ce 'mbătrâneşte,
Codrul de ce 'ngălbineşte?
Omul de inimă rea,
Codrul de zăpadă grea.
Codrul toamna 'ngălbineşte,
Primăvara înfloreşte.
Iar eu de-oi îmbătrâni,
In veci nu voi întineri.
Şi-am lăsat la moartea mea,
Să vie şi mândruţa,
Să-mi aprindă lumina,
Să mor cu ochii la ea.
Eu la ea şi ea la mine,
C'amândoi am trăit bine.
Să mă 'ngroape sus la cruce,
C'acol' a fost dragostea dulce.
Şi-am lăsat cu jurământ,
Cine m'o băga 'n mormânt,
Să-mi facă cosciug de nuc,
Cu litere aurite,
Să-ţi aduci iubită aminte.

Se cântă în com. Bistriţa jud. Mehedinţi şi prin împrejurimi.

Iosif N. Dumitrescu—Bistriţa

Munţii noştri aur poartă

Departe, în ţinuturile stâncoase ale Zarandului, pe drumul de ţară Băiţa-Brad, se întinde frumoasa comună Ormindea, cea cu biserica măreaţă ca o catedrală ridicată prin stăruinţa neînfrântă a regretatului Preot Nicolae Pop.

Sălbătăcia ţinuturilor, vitregia vremurilor şi a stăpânirii, a făcut ca locuitorii—Romîni adevăraţi - să ajungă într'o stare de plâns, într'o mizerie desăvârşită. Pornind dela Deva spre Brad şi Munţii Abrudului, prin Fornădra şi Vălişoara, sau prin Târguşorul Băiţa, sufletul iubitorului de romantice ţinuturi se desfată la vederea atâtor frumuseţi, dar se şi întristează la vederea cumplitei sărăcii ce apasă greu viaţa Românilor de aici.

Dacă te sui pe culmile dela Stoeneasa ori dela Sulighete, dacă te uiţi spre Furcşoare, Hârţăgani sau Podele, dacă te întorci spre Răşculiţa şi spre aşezările Moţilor întunecaţi la chip şi năvalnici la mânie, vezi par'că acelaş groaznic blestem. cum de vremuri depărtate urmăreşte la fiecare pas viaţa Românului necăjit.

In câmpiile roditoare, pe lângă râuri binecuvântate, s'au aşezat stăpânii haini la suflet şi grei la asuprire, iar bietul Român a fost alungat către sărăcia dealurilor pietroase, către greul munţilor fără viaţă,

«Sărac în ţară săracă!» cum glăsueşte jalnic Eminescu.

Urmăriţi de fantoma sărăciei şi a morţii, plecat-au mulţi să pribegească în ţară şi alţii străbătând mări şi oceane au pornit spre ţara dolarului. Cei mulţi însă au rămas aici, să ducă mai departe greul unei triste existenţe. Cât adevăr şi câtă jale se desprinde din cântecul plângător ca sufletul său, al Moţului urgisit de vreme şi de stăpânire: «Munţii noştri aur poartă, noi cerşim din poartă 'n poartă!» Că iată pământul ţării lui, munţii lui, poartă în sân aur lucitor şi el rămâne tot sărac şi pribeag în ţara lui.

El răscoleşte pământul în adâncime smulgându-i comoara cu preţul vieţii sale şi comoara o ia un Zîber şi cu toţi străinii şi înstrăinaţii de neam şi de moşie. El se luptă cu zeul întunericului, cu zeul adâncului dela Ruda, dela Barza, dela 12 Apostoli şi dela Musaru şi-i smulge bogăţiile de veacuri străjuite în măruntaele pământului. Se smulge pentru alţii şi casa lui rămâne tot acelaş cuib de suferinţă, familia lui rămâne tot flămândă şi desbrăcată, iar el «băeşul» istovit de muncă şi necazuri. Işi îneacă amarul în otrava «spirului» jidovesc. Ba din când în când, adâncul îşi cere tributul său de sânge şi rămân familii îndoliate şi copii muritori de foame.

Mă poartă gândul cu câţiva ani în urmă, la o întâmplare ce a umplut de jale întreaga Ormindea şi satele din jur.

Un tânăr Ormindean se căsătorise cu o Vălişoreancă frumoasă cu ochi albaştri ca azurul cerului şi cu sufletul curat ca apa isvorului de munte. Tânărul era ‚băeş' adică lucrător în «băişaguri» sau mine aurifere. Intr'o zi fatală, a pornit ca de obiceiu, pe-aceeaş mult bătătorită cale, spre iadul minelor de aur. Inainte de-a porni însă, o tristeţă adâncă l-a cuprins şi oprindu-se în pragul casei, a zis soţiei sale: «Un somn rău îmi prevesteşte nenorocire. Un vis grozav m'a sbuciumat în somn. Era într'un târziu de noapte. O apă tulbure îmi sta înainte, năvalnică şi ameninţătoare. Şi prin întunericul de nepătruns am auzit strigătul tău din mijlocul valurilor furioase. Am sărit în apă să te prind pe tine şi să te scot la ţărmuri. Dar apa s'a prefăcut în păcură şi eu am început să mă cobor în adâncuri. Şi după îndelungă coborâre am prins ceva greu în mână şi acel ceva era capul meu. Insă nu-mi venia să cred. Un fulger a strălucit în marea de păcură şi capul s'a rostogolit în noapte şi în adânc. Ce să însemneze oare? Ştie Drăguţul de sus». Alduească-te Dumnezeu. Mergi în paza lui şi El îţi va purta de grijă—a răspuns nevasta.

A pornit băeşul cuprins de o neagră presimţire, dar curagios ca orice cruce de voinic. Şi ajungând la «bae» i s'a ordonat să pună dinamită în eel mai periculos punct. unde era însă mare cantitate de aur. Deodată cu trăznetul dinamitei un blor enorm s'a desprins de sus şi tânărul ormidean a fost cuprins sub prăbuşire. Atât de fulgerătoare şi puternică a fost lovitura, încât capul a fost complect nimicit. Incă o victimă românească, încă o familie atinsă de aripa nenorocirii, încă o soţie nemângâiată căsătorită de abia de un an de zile.

A treia zi, cu lume multă, cu plâns şi jale nesfârşită, pornia tristul cortegiu spre locul de veşnică odihnă. Dar în momentul pornirii chiar, o sanie cu caii în spume s'a oprit la poartă şi doi fraţi pribegi în largul ţării au sărit dintr'ânsa. «Fratele nostru! Iubitul nostru frate»! şi au căzut leşinaţi în braţele mulţimei îndurerate.

De atunci trecut-au ani de zile şi timpul n'a putut să smulgă din mintea mea nenorocita întâmplare. Când citesc în cărţi sau în ziare ceva despre viaţa Ardelenilor, când văd spătarii din Răşculiţa şi din jur că umblă până la malul Dunării albastre, când privesc la mersul neîntrerupt al Moţilor pribegi în ţară, cu doniţi şi cu ciubare, gândul îmi sboară departe, în lumea falnicului Zarand. Mă gândesc la viaţa de robie a Moţilor, mândria Ardealului de totdeauna. Mă gândesc la sărăcia urmaşilor lui Iancu, la sărăcia care îndobitoceşte şi omoară, la bogăţiile pescuite cu jertfe româneşti, din întunericul pământului, la bogăţiile ce umplu largile buzunare ale străinilor ce seacă puterea de viaţă a neamului nostru.

Mă gândesc că blajinul popor românesc e sărac în ţară bogată şi rob în ţara lui. Toţi desmoşteniţii soartei, toate neamurile pământului, găsesc adăpost şi bogăţie sub cerul ospitalier al binecuvântatei Românii. Şi marea gloată a românismului, otrăvită sufleteşte şi trupeşte de perciunaţii şi neperciunaţii zilelor noastre, geme tot mai greu sub istovitorul jug al robiei economice.

Mă gândesc la desinteresarea conducătorilor, cari ar trebui să îmbunătăţească soarta celor năpăstuiţi şi îngenunchiaţi de străini şi la nepăsarea noastră a tuturora.

Şi par'că se înfiripă în adâncimi de suflet turburat, o aspră şi năvalnică întrebare: «Unde este omul providenţial, care să ridice blestemul şi să curme jalea Moţului pribeag purtată în lung şi latul ţării, prin veşnic tânguitorul cântec: Munţii noştri aur poartă, noi cerşim din poartă 'n poartă?...!»

Ştefan Florescu

Cugetări

Adevărul e primit în chip liber, de aceia, cari îl înţeleg; minciuna, din contră, cere procedeie speciale pentru ca s'o suportăm şi admitem.

Pentru a cuceri adevărul, trebuie să ne amintim de cuvintele Mântuitorului: «Să servim deapururea lui Dumnezeu şi cu tot sufletul!». Şi, să ne ferim de rele.

Ca să nu cădem în păcate, trebue să avem curajul să recunoaştem adevărul şi să ştim că adevărul ne va apropia de fericire, în timp ce minciuna, izvorul principal al păcatului ne depărtează de bine.

Niciodată să nu ne închinăm unei ocupaţiuni, care năruie lucrul divin, adică: Iubirea Aproapelui. Şi să fim deapururea gata de a părăsi munca favorită, de îndată ce opera divină chiamă puterile noastre.

A gândi numai la interesul nostru e ridicol; şi la fel e atunci când silim pe alţii să muncească pentru noi. Omul care fuge de muncă pierde binefacerile vieţii morale şi apoi sănătatea fizică, pe care o produce munca corporală necesară pentru satisfacţia nevoilor noastre.

Umanitatea înaintează încet, dar făr'de'ncetare; ea se îndrumează către o tot mai bună înţelegere a vieţii şi spre stabilirea unor stări de lucruri potrivit cu noile concepţiuni.

Oamenii capabili de a înţelege adevărurile înaintea altora, îşi organizează viaţa după noile principii; ceilalţi mai nătângi rămân în vechile idei; aceştia păstrează şi apără organizaţia socială stabilită. De aceia în masa înapoiaţilor, se află luptători, cari proclamă adevărul nou şi-şi conformă viaţa după dânsul.

Tolstoi

Noţiuni de igienă alimentară

Lecţie predată la 11 Decemvrie 1928, Doamnelor de la Societatea «Crucea Roşie» filiala Cluj.

de Dr. O. APOSTOL

Lucru extrem de important de ştiut. Laptele este un foarte bun vehicul al baciliilor tuberculozei (baccilii lui Koch). Prin el tuberculoza vacei trece la om.

De aceea se impune o foarte mare atenţiune în alimentaţia coopiilor şi bătrânilor, la cari laptele constitue un aliment principal.

Autorii americani admit că 27 la sută din copiii tuberculoşi asemănători cu cei de tuberculoză bovină. Cel mai bun mijloc de a descoperi tuberculoza bovină este proba cu tuberculină.

Şi tuberculoza umană poate să treacă la boi, vaci, oi, câini, porci. Cum şi porcul se tuberculizează şi încă la el boala ea aspectul şi forma unei septicemii, se înţelege cât de uşor se transmite ea la om, mai ales că, în majoritatea cazurilor carnea de porc se consumă crudă.

Tuberculoza porcină e mai frecventă printre porcii crescuţi pe lângă spitale, ferme de lapte şi grajduri cu vaci.

Cum carnea de cal se consumă de populaţia săracă, mai ales, şi cum în război, adesea e singura carne ce se poate găsi, trebue să ne ocupăm şi de ea. Şi calul se tuberculizează. Tuberculoza calului poate trece la om prin consumarea cărnei crude.

Tuberculoza păsărilor se transmite prin ficat şi splină. Unii cred că şi prin ouă crude.

A doua boală de care ne vom ocupa este: Cărbunele, dalacul sau antraxul. Carnea provenite de la animale carbonoase trebue distrusă prin foc. Cei ce umblă cu această carne se infectează repede şi uşor de antrax, boală foarte periculoasă. In spitalul militar din Cluj, am avut ocazia anul trecut, şi acum trei ani, să tratezi doi soldaţi cari la manevre au umblat cu o atare carne.

A treia boală e *morva*. Carnea de animale morvoase trebue deasemeni distrusă prin foc. Cei ce umblă cu o atare carne pot să se infecteze mortali.

O altă boală e febra aftoasă. care dă o carne periculoasă sănătăţii ca şi ciuma bovină.

* * *

Prin scoici, peşti, raci, moluşte diferite se poate transmite uşor febrele tifoidă şi paratifoide şi holera.

Apa din moluşte şi crustacee (raci) conservă 30 de zile baciliii tifcidei şi holerei.

Febra tifoidă se transmite şi prin laptele adus în vasele infectate cu apă tifogenă sau infectat de purtătorii de germeni tifici.

Febra tifoidă se transmlte şi prin unt.

Trecem acum la un alt grup de boli infecţioase la animale, infecţiuni denumite Salmoneloze.

Gaertner a descoperit la animalele infectate de Salmoneloze un bacil pe care l-a botezat bacillus enteritidis Gaertneri. Face parte din grupul Salmonelozelor. Salmoneloza vine de la numele descoperitorului Salmon.

Din acest grup face parte şi microbul ciumei şoarecelui (Danysz), tifosului şoarecelui, bacilul paratifusului.

Din numeroasele cazuri studiate, s'a ajuns la concluzia ca bacilul lui Gaertner produce la om turburări foarte mari şi grave: de ex. gastroenterite ce dau aspectul boalei de febră tifoidă sau holeră. S'au observat şi cazuri mortale la oameni: de ex. Babeş, 3 din 34 de atari bolnavi, Drigalski 3 din 50, Heller 4 din 36. Pericolul deci este destul de mare.

* * *

Cu ocazia consumării unor brânzeturi infectate s'au intoxicat 300 de persoane. Din brânza consumată de aceştia, Vanghan a izolat un produs toxic ce l-a denumit tyrotoxină.

Dokhum a extras din o atare brânză o ptomaină care inoculată la animale, le-a paralizat.

Accidentele datorite cremei din prăjituri vechi, sunt îndeajuns de cunoscute. Este încă necunoscută cauza.

* * *

Prin prezenţa coajei calcaroase mulţi cred că ouăle sunt scutite de orice infecţie. Cercetările amănunţite au arătat contrariul. Biscuiţii, anumite paste zise italiene, ouăle conservate în soluţiuni de acid boric, silicate, de nitrat de sodiu, decyanur de plumb, formol, etc. sunt foarte periculoase.

* * *

Acum trecem la partea a 3-a a expunerei subiectului nostru şi anume la descrierea accidentelor produse prin alcaloizi toxici şi la descrierea botulismului.

Accidentele produse prin alcaloizi toxici se observă mai ales după consumarea unor scoici cari conţin un alcaloid toxic denumit mitylotoxină. Cu cît cantitatea de mitylotoxina e mai mare, cu atât şi intoxicaţia e mai gravă, duce prin paralizie la moarte.

Aeeste accidente au fost bine studiate de Virchow în 1885, cu ocazia celebrei epidemii de la Wilhelmshaven. Patru au murit la 5 ore după ce au mâncat atari moluşte. Mitylotoxina a fost izolată de Salkowski şi Brieger.

(Va urma)

Țara muncii creatoare: Elveția

(urmare)

Prof. C. Mureșanu
31. I. 1929, Geneva.

Mica patrie elvețiană ni se arată, așa dar, dintru început, ca o întreită forță morală. Nu trec nici trei sferturi dintr'un veac, și iată că în anul 1353, Confederația cuprinde opt state. In 1332, vine Lucerna ; la 1351, Zürich urmează pilda cea bună. Anul 1352 aduce două țări la rând: Glaris și Zug. Apoi, drept ca o încoronare, în 1353, aleargă și Berna, țara urșilor, vestită prin vitejia locuitorilor, curajul lor neînvins și numărul impunător de oameni mari. In această nouă alcătuire, fiecare canton aduce pentru înflorirea comună, genul său special, bogățiile sufletului și strânsura pământului.

Tenacitatea vitează a muntenilor se împletește cu mintea isteață a celora din orașe, cari încetul cu încetul prind la avere. Dealul ne înfrățește cu valea, munca îndrăzneață cu aurul orașelor. In scurt, elvețienii evului mediu ne dau o pildă înțeleaptă de muncă unită, și unire sfântă în slujba țării. Dela început se dă întâetate orașelor. Din instinct întăresc această ideie: rolul mare al științii în progresul național.

Alt fapt ne duce către adâncurile lor sufletești, spre forțele cari au creiat țara Elveției. In confederația celor opt state, două anume: Glaris și Zug au venit mai mult de nevoie de cât de voie, fiind cucerite cu armele. Ce credeți? Frații învingători tratează pe acești învinși ca egali și ca aliați. Iată un principiu moral de cea mai mare importanță, și cu urmări fatale pentru țările cari nu-l înțăleg. Simpatia între statele elvețiene, simpatic — stimă și stimă — frăție, aici e legea cari le-a garantat progresul continuu și continuarea vieții naționale, în cele mai grele împrejurări. Prin împlinirea acestei legi, cetatea de apă se transformă într'un castel rezervor de nesfârșită lumină morală.

Intâiul pas spre cooperare și progres social e înțelegerea între neamurile din care e închegată viața unui stat. Iar la temelia acestei înțălegeri stă iubirea cinstită, iubirea de om și de neam. In aceste condiții s'a creiat unitatea poporului elvețian. E vorba nu de unitate mecanică, ci de una organică, vie, în cadrul căreia fiecare parte poate lua o nesfârșită desvoltare, dând astfel totului putința de nelimitată perfecțiune. In acest caz, nu mai poate fi vorba de învingători și învinși, ci fiecare e primul între egali «de drept» și caută ca urmare să fie de fapt. Numai prin realizarea acestui cadru de elementară ideologie politică, energia socială devine activă, iar din activă creatoare înfăptuind vrerea națională în lumea realităților obiective. Intr'o bună parte din Europa actuală, cea mai mare parte din energie umană se perde în lupte inutile,.. De ce? Lipsește cu desăvârșire spiritul de frăție adus de Confederația bijuitoare față de cantoanele învinse: Glaris și Zug.

Neam capabil de pilduitoare biruinți morale, nu putea fi decât la fel: adică învingător și contra dușmanilor din afară. Războaiele lor sunt o firească urmare a forței spirituale. Dela început o formulă caracteristică: «Elveția este, prin excelență, țara care se apără» (Gonzague de Reynold). Se povestește că în veacul al optsprezecelea, un soldat francez râde pe socoteala bocancilor grei purtați de o santinelă elvețiană. Acesta îi răspunde: «Incălțămintea ta e pentru alergătură, a mea pentru rezistență». Dar câtă înțelepciune eroică i-a trebuit acestui neam elvețian, ca să reziste contra dușmanilor mai primejdioși decât năvala neașteptată a perfidelor avalanșe, cari și azi prind pe cei fără înțelepciune cutezători, în sânul sclipitor al morții albe. Eroul lor național «Wilhelm Tell» luminează adâncimile acestui suflet pururea hărțuit de vicleșugul unei naturi îmbelșugată doar de zgârcenie aspră și de: lăcomia dușmanilor. Tell e mai întâi de toate o creație a imaginației populare. In epoca eroică de lupte și jertfe, sentimentul național elvețian s'a împletit cu puterea de închipuire colectivă, construind una din cele mai interesante icoane: o icoană unică: Wilhelm Tell.

(va urma)

Cum se schimbă lumea

Cu cât omul trăește mai mult, cu cât ceasurile, zilele și anii se înmulțesc asupra lui, cu atât mai mult omul se uită în urma sa, și din căutătură în căutătură se oprește cu mult drag și plăcere la cele mai depărtate aduceri aminte, aduceri aminte a tinereței și a copilăriei.

De ce atâta părere de rău?

Nu-i soarele frumos și astăzi? Pădurile pline de păsări nu cântă aceleași cântece voioase sau jalnice? Frunzele copacilor n'au acelaș freamăt? Câmpiile și livezile nu înverzesc ca odinioară? Frumoasele floricele ce pestrițez grădinele n'au acelaș miros? De ce aducerile aminte de clipele care le-am petrecut, ne face să lăcrămăm și să ne gândim deapururea la un soare cu raze strălucitoare?

Grămezi de ani s'au scuturat din copacul timpului aruncând asupra noastră întâmplări felurite, pe care oamenii n'au putut alege decât pe cele rele care i-a năpădit în suflet ca o săgeată veninoasă.

Astăzi omul nu se mai gândește la nimic, bune sau rele pentru el e tot una. La faptele rele mai repede se pricepe de cât la cele bune. Răutățile au năpădit în cele mai întunecate comune unde s'au așezat și își dau roadele.

Astăzi nu mai este frică de Dumnezeu, de legi și autorități care pot împiedica răul, și fără a se gândi la nimic îți dă în cap omorându te pe loc sau îți împlântă cuțitul în piept și te lasă scăldat în sânge; acestea sunt lucrurile cari se petrec pretutindeni, la sate sau orașe.

Iată de ce ne pare rău de timpul care a trecut, luând cu el tot ce a fost bun lăsând în locul binelui răul care predomină.

Oameni în toată puterea caută să se răsbune făcând numai rău, de aceia în curtea unei școli primare vezi adesea copiii cum se ceartă, se amenință cu înjurături și cu cuțitele. Dacă copiii au văzut și au auzit că părinții lor au bătut sau au omorât pe unul, ei ce au să facă? Dacă părinții lor înșiși sunt răi, copiii lor cum au să fie?

Proverbul spune: «ce naște din pisică, tot șoareci mănâncă». In zilele de sărbătoare oamenii cu femeile lor pleacă lăsându-și acasă copiii singuri în paza lui Dumnezeu. Dar unde se duc? Localurile de adunare sunt pline. Acolo își petrec nopțile otrăvindu-și sufletul cu tot felul de băuturi care îi fac să nu-și mai dea seama de capul lor. După aceia trec chiuind și răcnind pe străzile și ulițele satului. Frică sau rușine nu le este nimic. Trec chiar pe sub fereastra oamenilor de seamă țipând și dând chiote

Oare ce ar zice un om sau o femeie bătrână cu capul alb ca un caer de lână, când ar vedea toate acestea? Oare credeți că acești bătrâni înțelepți nu pleacă capul în fața lui Dumnezeu zicând: «Doamne, Doamne, rău s'a mai schimbat lumea aceasta»!

In alte vremuri lumea era mult mai înțeleaptă. Pe bătrâni îi găseai înconjurați de cei tineri, cârduri, cârduri, trecând pe ulițele înguste către bisericuța satului, unde sta în genunchi cu frica lui Dumnezeu în fața altarului, înălțând rugăciuni de mulțumire Atotputernicului. Unde se mai pomenesc astăzi lucruri d'astea? In timpul liber parcă văd pe bieții moșnegi cum stă în mireazma parfumului de teiu ce venea de la pădure și povestea nepoților lor de Turci și de Tătari, de moșul Adam cu barba până în brâu și de Ileana Cosînzeana.

Ți-era mai mare dragul să te uiți împrejurul lor și să vezi cum stau înșirați ca mărgelele pe ață, flăcăi, fete, și pe mamele lor cu prunci în brațe. Astăzi chiar dacă ar mai fi pe ici pe colea câte un bătrin rătăcit de pe acele vremuri, cine mai stă cu el de vorbă, cine îl mai ascultă? Ba îl crede chiar nebun.

Ne întrebăm: Viitorul oare, va putea prin meșteșugul lui să schimbe starea de lucruri de astăzi?

Dacă Dumnezeu ne va lăsa să ne scăldăm tot în această mocirlă de răutăți, atunci să fim siguri că nici odată nu vom putea progresa către un viitor mai fericit.

Josefina Pr. Palanca

Plante Farmaceutice ale Poporului Român

de Farmacist Colonel GRINȚESCU GH.

Spânz adevărat numit în știință *Helleborus Niger L.* crește în pădurile din Europa centrală. Partea întrebuințată dela această plantă este rădăcina, care are un gust amar, iute și este foarte iritantă.

In medicină se întrebuințează.

SPÂNZ (Helleborus niger) crește în Europa centrală

ca emenagog, contra viermilor intestinal, ca purgativ drastic. Se face din rădăcină o pudră, un extract, o tinctură, intră în compoziția pilulelor Bacher. Ca pudră se poate lua dela 0.25 ctg. până la 1 gr.

Un alt spânz este *Spânzul cu miros greu*, numit *Helleborus foetidus L.*, întrebuințat mai cu seamă în medicina veterinară pentru a combate dalacul la cai. Este și vermifug, crește în Europa occidentală și orientală pînă în Syria. Azi aceste plante în medicina științifică aproape nu se mai întrebuințează. Medicina populară întrebuințează pe o scară întinsă spânzul. După regiuni poporul nostru denumește această plantă în mai multe feluri. Pe de altă parte, sub numele de Spînz întrebuințează și alte plante. Așa Spânzul, în părțile de jos ale Doljului, Romanați, Olt, Mehedinți, Teleorman se numește Cutcurig, ori Bozețel.

Planta care crește în aceste părți. (Dealurile Jiului: Leamna, Bucovăț, Palilula), Dealurile Oltului între Dolj și Romanați, Colinele Mehedințului, Dealurile inferioare ale Vâlcei (Govora, Ocnele Mari), Colinele Teleormanului (Stoenești), etc. se numește în știință Helleborus adorus.

Prin părțile mai nordice ale Doljului (Bucovăț), Vâlcea (Râmnic), Comana (Vlașca), Lipovăț (Vaslui), crește altă specie de Cutcurig numită *Helleborus dumetorum*. In părțile muntoase până la 1000 m. altitudine crește specia de Spânz numită *Helleborus purpurascens*, Deasemenea unele din aceste soiuri de Spînz se găsesc în Banat, Transilvania și Bucovina. Se pot considera tot așa de tari și bune ca și Spânzul oficinal sau farmaceutic (Helleborus niger). In general speciile de Spânz (Helleborus) în Europa se repartizează astfel: Helleborus niger în părțile păduroase ale Europei occidentale și centrale. In cea mai mare parte a Germaniei și Austriei Helleborus niger este înlocuit cu Helleborus viridis.

In Ungaria și România se găsește Helleborus adorus, dumetorum și purpurascens. Alte plante luate drept Spânz și întrebuințate sunt: Omagul moldovenesc (Aconitum moldavicum), Nemțișori de munte (Delphinium elatum), Prahova (Mâneci-Ungureni) apoi Ruscuța sau spânzul neadevărat (Adonis vernalis). Rădăcina acestei plante înlocuește Spînzul adevărat, aproape în tot cuprinsul țării: Puești-Tutova, Bazna Târnava mică, Moeciul de jos—Făgăraș, Sturzeni-Bălți, Tungujei-Vaslui, Tortăul—Cahul, Drăgușeni și Jorăști—Covurlui, Sălașul de sus—Hunedoara, Cetate-Dolj, Jibău-Sălaj. Furcușoara—Huniedoara, Câineni și Mărgăritești—R. Sărat.

Ori care ar fi felul rădăcinei de Spânz, poporul nostru îl întrebuințează pentru a lecui animalele de dalac. Operația se face cu o sulă înțepându-se porcii sub piele la ureche sau la coadă. Se vâră un fir de rădăcină și dacă timp de o zi nu s'a produs o umflătură de mărimea unei nuci, animalul nu se vindecă. (Bazna—Târnava mică).

La Moccilul de jos, Spânzul se ține în pielea urechii animalului două trei zile, după care se scoate afară fără să se rupă.

La cai înțepătura se face în piept și se tratează cu Spânz când animalul zace de dalac. La porci înțepătura se face în ureche când animalul zace de gușter, la alte cornute înțepătura se face între coaste (pe spinare) când animalele zac de sângerătură (Mărgăritești—R. Sărat). La Jibăn—Sălaj rădăcina de Spânz lungă de 1 jum cm. trasă la cornute se lasă până se face o umflătură apoi se scoate și vita se vindecă de Armorar.

Pe lângă aceste întrebuințări poporul plămădește rădăcina de Spânz provenită de la planta numită *Ruscuța* (Adonis-Vernalis), (culeasă toamna) cu rachiu, cam una rădăcină uscată (3—4 gr). la 250 gr. rachiu, după 3—4 zile de plămădeală se bea câte un păhăruț pe zi de cei ce sufăr de vătămătură (Puești—Tutova). In alte părți o pisează și o fierbe acoperite cu vin tot 3—4 gr. la 250 gr. vin alb. După răcire și limpezire se bea de ori pe zi câte un păhăruț timp de 5—6 zile, tot contra vătămatura (Jorăști—Covurlui). In comuna Câineni (R. Sărat) Spânzul provenit de la Ruscuța (Adonis vernalis nu helleborus) se fierbe în vin alb (3—4 gr. la 500 gr. vin) după care se bea câte un păhăruț de cei ce suferă de inimă. Medicamentul este bun căci în părțile orientului (Rusia) se înlocuește foile de Digitala în tratamentul boalelor de inimă cu ierba (Herba) de Adonis fiind mai credincioasă și nu dă loc la complicații ca Digitala (Pharmacopea Rusă 1913). Cantitate de iarbă fiartă și luată odată este de 0.80 centigrame la %. iar în 24 ore de 10 (zece) gr.

RUSCUȚĂ (Fânețe Jud. Ialomița)

Răvașe Educative

Dragă Eugenio,

Ai observat cred cu câtă atenție am ascultat păsul tău și mi-ai destănuit, când ai fost la mine, mi-ai spus că divorțezi... Nu ți-am dat atunci nici un sfat, căci totul ar fi fost tardiv. Am văzut c'ai plecat mâhnită dela mine. Rău mi-a părut. Ce să-ți fac fata mea?

Cazul tău nu e rar și el provine din două cauze: Gura și *Gelozia*. Aceste păcate ale noastre duc.., duc... la divorț, mai ales dacă, cum e azi, căsătoriile nu sunt întocmite pe *cumințenie* și pe *răbdare*, ci pe *interes* și pe *iluzii*...

Tu însă, nejudecând cât ești de vinovată, poate zici:

Au căsătoriile nu sunt pe iubire și pe sacrificii reciproce?..

Ce copilă ești! Cupidon are aripi, la o lună, ba uneori și mai iute după căsătorie, sboară.

Sacrificiul, e ceva foarte relativ și n'ai văzut că mai adesea el să face nu pentru cine merită ci pentru cine are talentul să'l obțină pe căile pe cari tu nu le-ai cunoscut, nici măcar cu atâtea femei ușoare și seci, cari fac din bărbați sclavii lor.

* * *

Divorțul, draga mea, este o instituție legală necesară, în unele cazuri, la noi însă s'abuzează mai mult ca în oricare altă țară d'aceia a devenit un dezastru; ruina familiei și a țării.

De dreptul acesta ar fi bine să ne ferim ca de foc, nu s'alergăm după el, la iuțeală, apoi de ușurătatea și nechibzuința noastră să rămânem a plânge toată viața.

Ce ai dori tu acum? După ce v'ați defăimat în fața lumei s'au tribunalului, să vă mai împăcați să reveniți la pace și la dragoste! Poporul în înțelepciunea lui zice:

Bucate încălzite.

De părerea aceasta fiind și eu iată de ce, în seara când ai venit la mine și mi-ai spus plângând c'ai terminat divorțul cu soțul tău, dar nu l'ai înscris căci ai dori să te 'mpaci, eu nu ți-am răspuns nimic atunci, acum însă 'ți spun: *Prăpastia? E bine s'o ocolești mai înainte d'a face primul pas către ea.* Altfel!..:

Pe soțul tău îl cunosc, artist, pictor de valoare, muncitor, aducător în casă, dece nu v'ați înțeles?

Tu iar, femee vrednică, serviciu bun aveai, curățică ești, cultă ești. De ce n'a mers căsătoria voastră? De ce ați ajuns la divorț. Cine e de vină?

Nu știați că divorțul e nenorocirea, e moartea voastră sufletească ș'a tuturor celor cari procedează ca voi? Dar cei cari au și copii; aceia sunt și mai criminali, mai ales când se gândesc și contractează ș'a doua căsătorie. Vai! Vai!...

Și tu, care ești încă tânără poate gândești a te remărita; ține minte însă că:

Ce e întâi nu e pe urmă
Rău cu rău, mai rău fără rău.

* * *

De 'nțelepciunea poporului, de filozofia și zicătoarele lui de ce nu s'o fi folosind oamenii cecari aleargă la desfacerea căsătoriilor? De ce nu-și amintesc măcar, în turbarea lor, că nu e bine a desface un lucru întocmit în fața tribunalului ceresc, înaintea altarului pe făgădueli de credință și iubire, să se sfărâme, pe motive de certuri, defăimări și ură de moarte. Tu mi-ai împuiat capul o seară întreagă? învederîndu-mi doar vina soțului tău.

E grav aceia ce a făcut: Te a părăsit. Trăește cu altă femee vârstnică și urâtă; te spiona, te certa și te hulea cumnata-ta, sora lui; acestea sunt motivele tale. Grave, foarte grave!..

Dar ia să le ascultăm și p'ale lui: chiar mai înainte d'ale auz eu, care vă cunosc bine, zic: Tu ești vinovată, draga mea, căci ești aspră la vorbă, *Cață Neagă Rea*, scoți omul din fire, de aceia ai mâncat și bătae. Poporul în înțelepciunea lui, are zicătoare și pentru asta:

Gura bate spatele,
Vorba dulce, mult aduce!

Pe cumnată-ta, o cunosc, e fată de treabă; frate-său n'o are de cât pe ea; tu în loc să-ți o faci prietenă, când vii dela școală să găsești casa și masa rostite, ți ai făcut'o dușmancă. La toate gura ta e vinovată și din cauza ei ai să mai înduri încă multe, multe necazuri; ca și geolozia te-au adus în starea în care ești; azi, ori ce plâns, ori ce speranță de pace de 'mpăcare sunt zadarnice...

Tu, tu ești vinovată că n'ai știut mânui cu pricepere frâul de aur, în cuprinsul regalității casniciei tale.

Aveai în mână pe Neagu, care v'ați luat din dragoste, de ce l'ai desgustat, l'ai zdrobit până și 'n artă și 'n cariera lui?

Știu, știu... ți-e dor... ți-e milă... ți-e urât singură; în casă, la masă, la sculare, la culcare... Știu, dar la asta trebuia să te gândești, când strigai ca o Megeră: Du-te, nu, mai vreau să trăesc cu tine!.. S'a dus!..

Pustiul cel mai grozav e acela care se întinde în cuprinsul sufletului!..

Bărbatul, dacă vrei să'l ai, că fără el vezi că e greu, îl ții cu două lucruri:

a) Cu blândețea ta femee.
b) Menajându-i slăbiciunele.

Auzi Eugenio?

Cu bine

Baba Vișa

FOLKLOR RELIGIOS

Era ceasul al șaselea,
Doi stau și vorbiau; iar doisprezece se mirau.

(Iar cei 12 ucenici se mirau, cum de vorbește Iisus c'o străină)

(Hristos stă de vorbă cu Samarineanca în ceasul al șaselea din zi).

ꙍ

Cine nu s'a născut și a murit.
(Adam.)

ꙍ

Cine s'a născut de două ori și a murit odată.
(Iona în pântecele chitului)

ꙍ

Cine s'a născut și n'a murit.
(Nevasta lui Lot ce a fost prefăcută în stană de piatră).

Auzite dela Maica Starița Filofteia Constantinescu Mînăstirea „Pasărea"

ENERGII SUFLETEȘTI

de CONSTANTIN MUREȘANU

TOLSTOI (1828—1910)

Patriarhul dela Iasnaia-Poliana, Contele Leon Tolstoi a înrâurit, nu prin credința care nu prea era conformă cu a Bisericii rusești ci prin puternica lui gândire și personalitate, două veacuri; al XIX-lea și al nostru. Vine în lume, în preajma morții lui Goethe și trăește până în zilele tinereții noastre. Tocmai ca geniul lui Weimar, a fost Tolstoi, copilul norocului: i-a dăruit soarta avere, sănătate, cultură, talent și pe deasupra o viață îndelungată; dar, drept ca Goethe, și-a cheltuit zilele numai spre binele omenirii... A scris pentru copii minunate povești creștine; rar putem întâlni aiurea o mai bună hrană spirituală pentru anii școlarilor începători. Tânărul lacom de ideal, tot în Tolstoi află o călăuză înțeleaptă; romanele sale, Răsboi și Pace, — Ana Karenin, — Inviere, — sunt opere desăvârșite; în ele apare Tolstoi ca un Shakespeare contemporan, dublat de geniul teologic și etic-creștin. Marele înțelegător al sufletului omenesc, nu s'a oprit la literatură. Cu o îndrăzneală, care amintește eroismul profeților, atacă fără crutare păcatele vremii lui. In scrierile: Bucurii vicioase, — Marea crimă, — Plăceri crude, — Apel către conducători, — și multe altele, apare Tolstoi ca un apostol al umanității răsvrătite contra decadenții morale. Totuși, după o activitate rodnică de jumătate de veac, marele teolog nu află liniște; tragedia omului îl duce la disperare, viața noastră, mărginită la durata trupului, i se pare doar numai amar prilej de durere, bătrânetă, boală. In moarte vede el atunci ultima scăpare; și tocmai când era gata să-și curme firul zilelor, se întâmplă o minune cu acest om de geniu: se ridică înaintea ochilor lui Cartea Sfântă. Evanghelia îl oprește dela pasul ireparabil. De aci înainte, studiază Tolstoi cu toată puterea inimii adevărurile evanghelice; cu ajutorul lor, își leagă sufletul cu cei mai buni oameni din trecut și prezent; ca un nou inspirat se leapădă de toate măririle pământului; îmbracă sumanul mojicului rus, și-și cheltuește zilele înțelepte ale bătrâneței ca pedagog și misionar creștin al locului, unde s'a născut, îndrumând spre viața liberă, viața creștină copiii și tinerii din Iasnaia-Poliana,—și dând în acelaș timp norme noi în pedagogia europeană. In felul acesta, «în gândire și muncă pentru obște — ca și Goethe — își găsește Tolstoi pacea sufletului». A trăit fericit douăzeci de ani, adâncind și cuvântând cu fapta și cuvântul adevărurile creștine.

Citiți și răspândiți
„Cultura Poporului"

Ateneul popular din Câmpina

«Ateneul popular B. P. Haşdeu» din Câmpina, nu-şi dezice faima ce şi-a creiat în 20 de ani de existenţă, ci prin conducătări harnici, cum este actualul preşedinte Dr. veterinar Şt. Ionescu şi secretarul Ateneului d-l A. V. Leca, dă dovadă că prin muncă şi abnegaţie, se poate duce mai departe, cu succes, munca şi râvna întemeetorilor acestui Ateneu.

Corul, condus de d-l I. Mihăilescu, cântă aproape în fiecare Duminică, la bisericele din localitate, ba chiar şi la cele din împrejurimi (Brebu, Comarnic ş. a.), iar în unele Duminici, după amiază, dă, tot în biserici ‚concerte religioase'.

Conferenţiari de seamă, invitaţi din toată ţara, spun cuvântul lor de învăţătură, celor ce vin să-i asculte.

E de observat că publicul nu se prea osteneşte să vie în număr mare la aceste conferinţe, totuşi, cei cari vin, sunt pătrunşi de simţul datoriei, căci e o datorie naţională, să asiste şi să încurajeze mişcările culturale de acest fel.

«Ateneul popular Haşdeu» nu are sală proprie şi a pribegit ba la sala Asociaţiei funcţionarilor din paroh - unde subvenţiona cu o sumă bunicică, îngăduinţa de a-şi ţine şezătorile în acea sală —, ba în sala de festivităţi a liceului de băeţi, — prin bunăvoinţa comitetului şcolar al acestui liceu—, ba în a u l a şcoalei primare No. 1 de băeţi. E greu când n'ai casa ta proprie: umbli cu tărtăbâţele târâş după tine şi, ba te certi cu proprietarul, ba nu găseşti unde să te muţi, ba când te muţi îţi strici lucruşoarele, însfârşit, cum e mai rău.

Acum, Ateneul popular, prin bunăvoinţa d-lui A. Scripcă, directorul şcoalei No. 1 de băeţi, îşi ţine şezătorile în aula acestei şcoale, iar repetiţiile corale le face în aula.. Primăriei.

Ciclul conferinţelor din anul acesta: 27 Ianuarie Dr. prof. M. Botez, Viaţa modernă şi goana după excitante; 3 Februarie, prof. universitar Th. Capian, Din ţara lui Zogu I regele albanezilor; 10 Februarie, prof. univers. Ştefănescu-Goangă, Utilizarea ştiinţifică a capitalului uman; 17 Februarie. prof. univ V. Ghidionescu, Realitatea şi idealul; 24 Februarie, prof. univ. P. Sergescu, 50 ani de ştiinţă românească; 3 Martie, Victor Bilciurescu ziarist, Haşdeu intim; 10 Martie, prof. univ. P. Grimm, Bernard Shaw.

Mihăilescu—Conemy

Respect pentru religie şi slujitorii săi

Rudolf de Habsburg, care a fost împăratul Germaniei pe la anul 1273, într'o zi, călare pe cel mai frumos cal de curse, plecă într'o pădure la vînătoare. Insoţitorul s ă u îl urma ducându-i suliţele. Ajunşi într'o livadă Rudolf auzi un clopoţel răsunînd. Era un preot cu plete albe, ducînd în mîini sfînta împărtăşanie. Rudolf descoperi cu respect.

De-acurmezişul acelei livezi curgea un şivoiu de apă făcut din cauza ploilor care opri pe trecătorii noştri. Preotul însă s'apucă să se descalţe, pentru a trece apele largi şi reci ale şivoiului.

— «Ce faci strigă Rudolf privindu-l.

— «Merg la un muribund, care suspină d u p ă această hrană sfîntă; Podul, pe care puteam trece altădată pîrîul, a fost stricat şi pentrucă nu vreau ca bolnavul să fie lipsit de aceia după care suspină, voesc a trece şivoiul de apă cu picioarele goale.

Rudolf nu putu suferi ca bătrînul să se expună astfel şi-l făcu să se sue pe calul său.

Astfel preotul putu duce hrana întăritoare bolnavului care-l chemase şi îşi îndeplini o datorie sfîntă.

După aceasta tînărul împărat se întoarse la castelul său fericit că a putut renunţa la plăcerea vînătoarei, pentru a săvîrşi un act de pietate şi umanitate în acelaş timp.

Tr. Ad. Diac. Fussu

O măsură înţeleaptă

«Părinţii să-şi vază de copii», zice Maiorul oraşului Youngstown (America).

«Adunaţi copiii de pe stradă după orele 8 seara», e ordinul Maiorului L. Oles, din Youngstown. «Pentru violarea semnalului de retragere nu voi pedepsi copiii, ci părinţii». Origina criminalităţii şi a cetăţeanului rău, trebue căutată în perioada pantalonilor scurţi. «Eram să zic şi în perioada rochiilor scurte, dar mi-am adus aminte că acum multe femei în etate înaintată poartă rochii ca şi fetiţele de 10 ani. Obiceiul părinţilor de a lăsa copiii să hoinărească noaptea pe stradă e scandalos. In orice seară, când e vreme bună, văd copiii pe stradă însuşindu-şi idei rele şi vorbind cuvinte rele. Cînd eram copil părinţii ştiau în fiecare seară şi în fiecare oră unde le sunt copiii. Ne culcam de vreme, şi dacă deveneam răi după ce creşteam mari, era vina noastră şi nu a părinţilor. Astăzi toate sunt schimbate, străzile au devenit câmpul de exerciţiu al «jazzului», al beţiei, al imoralităţii de toate categoriile şi nesocotirea virtuţilor familiare. Eu ştiu că nu putem reforma lumea dintr'odată, dar ştiu că putem să facem ceva ca generaţia viitoare să fie mai bună ca cea de azi. Dacă părinţii nu culcă copiii la timp oraşul va culca pe toţi băieţii şi fetele la timpul potrivit. Dacă nu va fi deajuns un camion patrulă, v o m spune consiliului comunal să cumpere mai multe. Rezultatul va merita cheltuiala, şi când vom duce aceşti copiii acasă şi vom afla că părinţii s'au dus să ştrengărească, vom întrebuinţa camioanele-patrulă şi pentru ei, şi îi vom pune la închisoare unde îi vom ţine pînă dimineaţa. Părinţii, tatăl şi mama, cari au atâta puţină grije de copiii lor, că îi lasă să alerge pe străzi după ce a întunecat, sunt mult mai vinovaţi ca copiii.

Credinţa mea onestă este că cele mai multe din aşa zisele viciuri de astăzi îşi au origina lor în lipsă de stăpînire a copiilor de către părinţi acum douăzeci de ani. Trebue să ne întoarcem înapoi cu toţii la codul moravurilor de acum patruzeci de ani ca să nu mai învăţăm multe lucruri cari au devenit populare pe atunci, şi care umple închisorile şi tribunalele noastre de divorţ.

Dacă Maiorii tuturor oraşelor ar lua asemenea decisiuni şi s'ar executa cu strictеţă, ar fi un pas colosal spre moralizarea vieţii noastre. Moravurile de azi, după cum am semnalat-o şi noi într'unul din numerile recente ale ziarului nostru, lasă mult de dorit.

Afară de puţine excepţii, părinţii din ziua de azi au lăsat toată educaţia copiilor în seama şcoalei, lăsându-i în orele libere în voia lor, pradă tutulor ispitelor.

Pr. G. D.-Cernica

Tâlcuirea Legilor

de **Artur Gorovei**

Despre revendicare

După cum am mai spus, revendicarea este o acţiune, adică un proces, prin care o persoană cere să i se lase în stăpânire un lucru asupra căruia se ţine că-i proprietar. Cel care face această acţiune, îşi întemeiază pretenţia pe dreptul de proprietate, şi urmăreşte să capete şi posesiunea acelui lucru.

Se pot revendica lucrurile nemişcătoare (imobile), ca şi cele mişcătoare (mobile).

Orice fel de lucru s'ar revendica, reclamantul trebue să facă dovada proprietăţei, adică să facă dovada că asupra acelui lucru numai el are drept de proprietate şi altul nimeni.

In privinţa lucrurilor nemişcătoare, de pildă o bucată de moşie, se ştie că dacă un proprietar nu se scoală timp de treizeci de ani ca să-şi ia pământul din mâna celui care-l stăpâneşte, el nu mai are dreptul să facă acest proces.

Aşa este; dar unii înţeleg greşit această rânduire a legei. De aceia este bine să vorbim ceva mai pe larg despre această chestiune, ca să fie bine lămurită.

Să presupunem că Vasile a f o s t împroprietărit cu 5 fălci de pământ, şi nu mult după împroprietărire a murit.

Copiii lui, ajunşi majori, nefiind în stare să plătească răscumpărarea pământului şi dările către stat, se d u c în lume, iar pământul se stăpâneşte de cine apucă. Cinci ani îl stăpâneşte Toader, un frate al lui Vasile, care-l lasă în socoteala lui Dumitru, un văr al mortului, vr'o zece ani; pe urmă îl stăpâneşte Ilie, un străin, şi vr'o zece ani la urmă îl stăpâneşte Neculai, tot un străin. Trec treizeci de ani dela m o a r t e a împroprietăritului Vasile şi un fecior al lui, aducându-şi aminte de pământul rămas dela tatăl său, vine în satul lui, şi găsind stăpân pe Neculai, îi face proces de revendicare.

Ar putea Neculai să-i spuie aşa: au trecut treizeci de ani dela moartea tătălui-tău, tu erai major la moartea lui, şi pentru că ai lăsat să treacă treizeci de ani de atuncia, ai pierdut dreptul de a mai face procesul.

Pe acest motiv Neculai n'ar putea să câştige procesul, pentru că el n'a posedat timp de treizeci de ani, cu îndeplinirea tuturor condiţiunilor cerute ca să fie temeinică o posesiune, precum am arătat mai înainte, adică el n'are o posesiune neîntreruptă de treizeci de ani, câtă se cere pentru ca el să fi putut ajunge proprietarul acelui pământ, adică să-l fi prescris.

Am spus că cel care revendică un lucru, trebue să facă dovada dreptului său de proprietate.

Dovada cea mai neîndoielnică se face prin stăpânire îndelungată, care se mai numeşte, în lege, uzucapiune, sau prescripţie. Despre aceasta avem să vorbim mai pe larg.

Altă dovadă este actul scris. Act scris cu care se dovedeşte proprietatea, este un act de vânzare, un act de danie, un act de împărţeală, o hotărâre judecătorească.

Se poate întâmpla ca amândouă părţile, într'un proces de revendicare, să aibă act scris, cu care să dovedească proprietatea. De pildă, I o n şi Vasile au cumpărat amândoi acelaş ogor dela Neculai, şi amândoi au acte în regulă de cumpărătură, întărite prin judecătorie. Al cui va fi pământul? Cine va avea actul transcris mai întâi, acela va câştiga. (Despre transcripţiune avem să v o r b i m la timp). Dacă Jon are pământul cumpărat dela o persoană, şi Vasile dela o altă persoană, pârâtul din proces va fi ţinut în posesiunea pământului, până ce reclamantul ar face dovada că acel care i l-a vândut lui, ar fi câştigat procesul, dacă ar fi stat în judecată, cu acest pârât.

Se poate întâmpla ca numai una din părţi să aibă act scris. Dacă-l are pârâtul, el va fi menţinut în posesiune. Dacă-l are reclamantul, şi dacă actul lui este mai vechiu decât posesinnea pârâtului, va câştiga reclamantul.

Dacă nici una din părţi n'are act scris, atunci pârâtul va rămânea stăpân al pământului, pentru că se presupune că acel care are posesiunea, are şi dreptul de proprietate. Dacă însă, pârâtul n'are o posesiune temeinică, reclamantul îşi poate câştiga pământul, dacă va dovedi, prin alte mijloace primite de lege, că are el drept de proprietate asupra lui. Despre aceste mijloace, avem să vorbim mai încolo.

Pentru revendicarea lucrurilor mişcătoare sunt alte regule.

Să presupunem că eu trebue să mă duc pe câtva timp din satul meu, şi am un plug de care nu vreau să mă desfac. Ca să nu-i duc grija, îl încredinţez unui prieten al meu, ca să se slujească de el, la nevoile lui, şi când m'oiu întoarce acasă, să mi-l dea înapoi. In lipsa mea, prietenul îmi vinde plugul, şi-l cumpără Ion, care-i de bună credinţă că acel plug este proprietatea aceluia care i l a vândut. Când vin eu acasă, îmi găsesc plugul la Ion. Pot oare să-l chem în judecată, să revendic plugul dela el? Nu, pentru că legea presupune că acela care stăpâneşte un lucru mişcător, este proprietarul acelui lucru, şi altul nu este primit să facă o dovadă protivnică. Se înţelege, însă, că acel care stăpâneşte lucrul, trebue să fie de bună credinţă. Aşa, dacă Ion ar fi ştiut că prietenul meu a abuzat de încredere şi mi-a vândut plugul, pe care i-l încredinţasem ca să-l ţie până la întoarcerea mea, atunci eu am dreptul să-l revendic dela el.

Să presupunem acuma că prietenul meu nu mi-a vândut plugul, dar l-a pierdut ori i l-a furat cineva, şi Ion l-a cumpărat dela un prieten al lui, ori d e l a vre-un călător. In asemenea caz eu am dreptul să revendic plugul dela Ion, şi judecata va hotărî să-mi dea plugul înapoi, rămânându-i şi lui dreptul să ceară despăgubiri dela acela care i l-a vândut. Dela mine, însă, Ion nu poate să ceară nici o despăgubire,

Dacă Ion ar fi cumpărat plugul dela un neguţător, dacă l-ar fi cumpărat într'un iarmaroc sau b â l c i u, ori la o vindere publică, atunci eu am dreptul să primesc plugul înapoi, dar mai întâi să-i întorc lui Ion preţul cu care l-a cumpărat şi el.

Asta s'a hotărît aşa peutru siguranţa care trebue să o aibă o m u l când face o negustorie. Dacă aş fi eu expus rămân fără lucrul pe care l am cumpărat la un iarmaroc, şi apoi să colind lumea ca să caut pe acel care ar trebui să mă despăgubească, n'aş mai cumpăra nimic niciodată, şi comerţul nu ar mai fi sigur.

Pentru ca să am dreptul de a revendica un lucru mişcător, pe care l-am pierdut sau mi s'a furat, trebue să nu las să treacă trei ani de atunci, pentru că altfel dreptul meu se prescrie.

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată s u m e l e rămase, căci numai aşa f o a i a aceasta va putea duce mai d e p a r t e făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

SIMFONII DIN TRECUT versuri de cunoscuta scriitoare D O A M N A S M A R A; se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16. Preţul 80 Lei

I N F O R M A Ţ I I

Din Ţară

In cursul lunei viitoare va apare: romanul d-lui George Acsinteanu intitulat: «Piatra neagră» (în editura «Socec») şi comedia «într'un act lung şi atrăgător»: «Farse ziaristice» a colaboratorului nostru dl. Radu Mislea.

§§

Când va dispare soarele.— Profesorul american Tifard într'o conferinţă constată că soarele pierde pe m i n u t 250.000.000 tone. Aceasta nu poate fi t o c m a i alarmant deoarece îi va trebui pentru a ajunge la mărimea pământului 100.000.000 ani.

§§

In Târgovişte a fost un foc mare, care a distrus un magazin de mobile, pagubele fiind de 5 milioane lei.

§§

Incorporarea tinerilor din contingentul 1929, se va face în ziua de 18 Februarie a. c. pentru trupele permanente şi în ziua de 15 Martie a călăraşilor cu schimbul.

§§

In vechiul regat sânt în total 139 de drogherii. Dintre acestea 100 sânt ţinute de români, 8 de germani, 27 de evrei; 3 de greci şi 1 de un bulgar.

In Ardeal şi Banat sânt 55, ţinute de 7 români, 10 de unguri. 15 de germani şi 23 de evrei.

In Basarabia sînt 213 drogherii, ţinute de un român, 2 polonezi şi 210 evrei.

In Bucovina sânt 22 de drogherii, ţinute de 5 germani şi 17 evrei.

Deci în total 429. 10 ţinute de unguri, 28 de germani, 108 români şi 277 evrei.

§§

In Bucureşti, recrutările vor începe în ziua de 1 Martie c.

§§

M. S. Regina Maria în ziua de 9 Februarie a vizitat liceul de fete «Regina Maria» din Capitală, rămânând pe deplin mulţumită de munca ce se depune în această şcoală.

§§

In ziua de 7 Iunie 1929 în localul Ateneului Român şi în prezenţa Inaltei Regenţe va avea loc Congresul Internaţional de agricultură.

Din cauza însă a numărului prea mare de asistenţi străini, numărul celor din ţara noastră va fi mai redus.

§§

In Com. Hânţeşti de peste Prut o femeie a născut un băiat.

Intr'un moment de furie a aruncat copilul într'un cazan cu apă clocotită, iar peste puţin timp venindu-şi în fire şi dându şi seama de ceiace a făcut, s'a spînzurat.

Unde duce beţia. Nevasta unui gospodar din Comuna Gura-Văii, jud. Fălciu a născut. Tatăl copilului şi moaşa au plecat cu noul născut să-l boteze în Comuna Stănileşti. Moaşa ducea copilul înfăşurat într'un cojoc. Tatăl şi moaşa ajungând la Stănileşti au constatat că copilul nu era în cojoc.

Inapoindu-se la fugă spre a căuta copilul, l'au găsit într'adevăr pe drum, mort de frig.

Atât tatăl copilului cât şi moaşa erau beţi.

§§

Din diferite comune de peste Prut, au venit delegaţi cari anunţă că nu mai au sătenii ce mânca şi sânt nevoiţi să-şi vândă avutul şi vitele pe preţuri de nimic, spre a-şi cumpăra hrana trebuincioasă.

§§

Toată ţara e bântuită de un ger groaznic, din care cauză mersul trenurilor este mult îngreuiat, apoi mulţi oameni au murit din cauza gerului.

In Bucovina temperatura e de minus 40 grade.

§§

D-l Ion Perlea a fost numit director al Operei Române în locul D-lui Scarlat Cocorăscu, la Bucureşti.

§§

ERATA.—La articolul nostru, din numărul trecut: «**O sărbătoare Românească**» s'a omis a se pune şi rândurile de mai jos.

«Dl. Iancu Ştefănescu-Arvinte dela Teatrul Nostru, a arătat un real talent în mai multe apariţii. (Culminează cea a temnicerului). Are un deosebit dar de mască şi grimă E un câştig pentru cinema şi un element de valoare. Ii urăm succes în cariera începută.

Simţim o plăcută datorie să notăm ca cronicari impartiali participarea d-lui Alex. Cioc la realizarea acestui film. Sufletul larg şi generos, dublat de o perseverenţă fără seamă a contribuit mult la succesul filmului românesc «I a n c u Jianu». Numai cu suflete mari de natura lui Alex. Cioc, Horia Igiroşanu ş. a., s'a putut învinge dificultăţi a t î t de mari».

R. M.

Din Străinătate

Soţia cunoscutului constructor de aeroplane Fokker din New-York, din cauza unei mari disperări s'a aruncat dela al 15-lea etaj al unei clădire, rămânând moartă pe loc pe pavajul străzii.

§§

In oraşul Bombay au fost mari ciocniri sîngeroase între Musulmani şi Hinduşi. Sînt sute de morţi şi răniţi.

§§

La Constantinopole zăpada este de 3 metri.

Cărţi pentru citirea creştinului

1. **Mica biblie** de Arhim. I. Scriban, 70 de lei broşată (se găseşte şi legată) la librăria «Universala» fostă Alcalay. Bucureşti 1, Calea Victoriei, colţ cu Bulev. Academiei.

2. **Cele 4 Evanghelii în una singură** tot de Arhim. Scriban, 80 lei, la librăria «Ancora», Bucureşti 6, str. Emigratului *4*.

3. **Adventismul dat pe faţă de un fost adventist,** traducere din nemţeşte de Arhim. Scriban, 15 lei, de cerut la Institutul Biblic, Bucureşti 6. Localul Sfântului Sinod dela biserica Antim, strada Justiţiei.

4. **Durerea Vinerii celei mari şi soarele sfintelor Paşti,** prelucrare din nemţeşte de Arhim. Scriban, povestire pentru vremea sărbătorii Paştilor, 5 lei, de cerut tot la Institutul Biblic.

5. **Nu perdeţi credinţa în Dumnezeu** de Arhim. Scriban şi Maiorul V. Arifeanu, 12 lei, de cerut la autori sau la librării.

Cetiţi şi răspândiţi

„Cultura Poporului"

Cu ocazia sărbătorilor ce vor veni, recomandăm cetitorilor noştri, :: frumoasa carte ::

CELE ŞAPTE CUVINTE

ALE DOMNULUI HRISTOS PE CRUCE

de ARHIM. SCRIBAN

A se cere dela Biblioteca «PENTRU TOŢI» la toate librăriile din ţară

P r e ţ u l 6 L e i

Tip. Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA No. 16. | BUCUREȘTI 24 FEBRUARIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16 | ANUL IX, Nr. 267. Apare în fiecare Duminică

Pilda răilor

I
Stăruința fără-de-legii

Suntem cu toții martori cum, în mijlocul vieții obștești, se pornește odată o vîlvă împotriva unor apucături rele, împotriva unor fără de legi și mai ai crede atunci că, în urma unui război purtat în ziare o săptămînă-două, cei vinovați s'au speriat, cerul s'a înseninat și îndreptarea s'a făcut.

Amară rătăcire! Răul nu piere așa, cu una cu două.

După ce te ai culcat pe-o ureche, socotind că, despre partea aceia, răul s'a îndreptat și de acolo înainte poți să-ți îndrepți puterea de curățire aiurea, afli că nici vorbă ca răul să fi pierit, după o hărțuială de două săptămîni la ziar. Mai trece vreme la mijloc și afli că racila iar iese la iveală aiurea.

II
Cîte a văzut lumea!

1. Stupefiantele. Așa a fost, de pildă, cu lupta dusă împotriva «stupefiantelor». După cît s'a scris în treburile acestea; după amănuntele îngrozitoare scoase la iveală anul trecut în această privință, după ce ziarul «Curentul» începuse a tipări și un roman, cu zugrăviturі care au făcut pe scriitorul *Brătescu-Voinești* să scrie în «Universul» că rău se face de se pun înaintea obștii scârbe ne mai pomenite; după ce afacerea încăpuse și pe mîna judecății; după ce a fost și o turburare, cu lovirea d-lui *Pamfil Șeicaru*, directorul ziarului «Curentul», de către unul care se simțea lovit de lupta ziarului împotriva mâncătorilor de cocaină, ai fi crezut că treburile merg bine, că s'a pus frîu, că o primejdie a fost stăvilită. Dar fost-a așa? A trecut ce a trecut și iarăși s'a auzit de astfel de isprăvi, ba la Galați, ba peste munți. Cu toată urgia pornită asupra cocainei, cu toată urmărirea, cetele lacomilor de a o sorbi s'au întocmit aiurea, au găsit cocaină, legile au rămas tot așa de moarte ca mai înainte și racila și a văzut de păcatele ei înainte. Ce au făcut ziarele a fost o furtună de cel mult o lună de zile și pe urmă lucrurile au intrat iar în făgașul lor.

2. Otrăvirea prin spirtoase. Azi este înaintea obștii nelegiuirea cu otrăvirea oamenilor prin băuturile spirtoase. Zarva ziarelor este tot așa de mare, ba chiar și mai mare decît cea cu stupefiantele, pentrucă au fost la mijloc și oameni morți. Deși se vorbește de măsuri, de judecată, de legi, de închideri de prăvălii, de confiscări, de urmăriri aprige, care au să mai vie, totuși noi nu credem. Căci otrăvirea oamenilor prin băuturi nu e lucru nou, cu toată larma care se face acum. Poate să fie mai mult de 20 de ani de cînd Dr. *Șumuleanu*, profesor la universitatea din Iași, și pe atunci chimist al Primăriei Iași, a prins lucruri la fel. Și dacă n'au fost în măsura în care s'au prins acum și nu s'a putut face zarva de acum, fiindcă nici nu s'au petrecut la centru, dar lucrul a fost. Care a fost însă urmarea? Niciuna. Ba încă lucrurile așa au trecut, că lumea a și uitat de ele. Iar acum au ieșit la iveală, pe o scară mai mare, ca ceva nou, deși sunt lucruri care au mai fost și au să mai fie. Căci psihologia zarvelor este că ele trec și nu lasă nicio urmă.

III
Cei cu mirosul subțire

Cei care se fac vinovați de fapte care stau o clipă înaintea ochilor mulțimii ar trebui de fapt să tie foarte liniștiți. Dacă ar fi buni psihologi, ar trebui nici să nu le pese. Ei ar putea să-și spuie: Ei, ce are să fie? Are să răsune ziarele o săptămînă-două, și pe urmă pace și sănătate. Ne vedem de ale noastre cași pînă atunci, iar peste un an o să trebuiască să scuturi pe om de păr, ca să-și mai aducă aminte de ce a fost. Fapte sunt atîtea care se petrec, încît mintea omului îndată este furată de altele.

Nu e așa? — Nu e așa, ar putea răspunde careva. Uite, a fost vîlvă cu cazul *Fălcoianu*. A scăpat? — N'a scăpat. Dar vezi, pui cazurile în care e vorba de unul singur. In acestea da, omul se poate încurca. Dar cînd e vorba de tabere întregi, cu așezări întemeiate, cu oameni bogați, cu legături multe, cum sunt felurite case de desfrîu, cum sunt cluburile, cum sunt fabricile și locașurile de beție, — ei! aici nu mai este ca în cazul Fălcoianu. Fie prin singura muiare a sufletului, care obosește privind numai una și se abate spre alta (proces psihologic), fie că cercurile interesate se mișcă prin legăturile lor și prin învîrtire de mijloace, — urmărirea odată amuțește. Lumea nu bagă de seamă, fiindcă în vremea aceasta, au ieșit la iveală alte fapte, și așa cei care stîrniseră vîlva prin isprăvile lor, rămîn la adăpost și-și pot căuta de treburi înainte, pînă la o nouă ispravă.

Iată de ce acești oameni, mirosind bine cum merg lucrurile, n'au de ce fi îngrijați, cînd se simt urmăriți. Dacă n'au răbdare, fiind oameni bogați și cu legături, n'au decît să se puie în mișcare pentru a muia măsurile pornite împotriva lor; dacă au răbdare, ar trebui să-și zică liniștiți: ei lasă-i că au să obosească! Și lumea cu adevărat obosește și nu se mai ține de ei.

IV
Altă tărie n'au?

Ba mai au o tărie. Oamenii aceștia sunt uniți și stăruitori. In aceasta ei sunt pildă pentru cei de treabă. Cînd îi izbește o nevoie, ca de pildă, cea de acum a otrăvirii prin beție, ei nu dau îndărăt nici un fir de păr. Sar și și apără interesele. Spun țanțoși ba că au murit oameni, din băutură otrăvită, dar nu prea mulți (eh! ce este viața cîtora oameni pentru niște ființe fără suflet!), cum am citit la ziare; ba că ei au fabrici și instalațiuni care folosesc sporului țării; ba că, fără dînșii, ce s'ar face cu porumbul care prisosește, — stau grămadă și apără și umblă înaintea celor mari cu mlădieri de oameni subțiri cu graiuri dulci, fac adunări îndrăznețe, își strigă meritele lor în mijlocul gospodăriei țării!

Apoi nu sunt pilde niște astfel de oameni! Dacă au îndrăzneala răului și îndîrjirea și stăruința neabătută de a nu lăsa de loc prada din mînă și de a și urma nerușinicia lor fără o clipă de slăbire — cum Dumnezeu că cei de treabă slăbesc așa de iute în urmărirea acestor primejdii și obosesc numaidecît? Slujitorii morții așa de hotărîți a ucide și a nu se teme de nimic, iar dătătorii de-viață așa de amorțiți?

Iată marea întrebare și iată de ce trebule să luăm pildă și dela cei fără de-lege. Nu pentru a face *ce* fac ei, dar pentru a ne apăra *cum* se apără ei.

Arhim. SCRIBAN

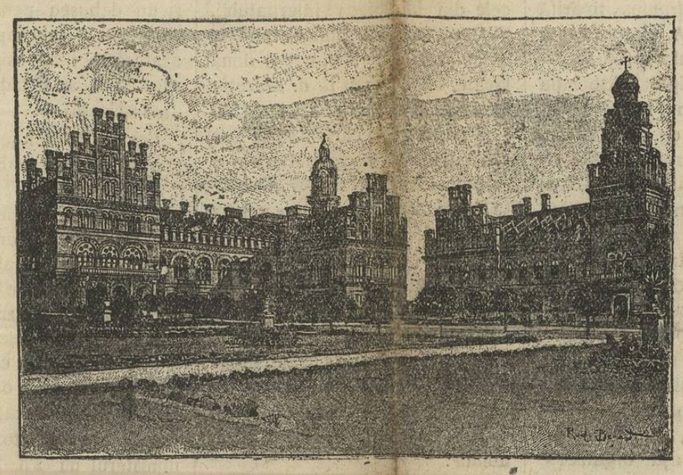

Palatul Metropolitan din Cernăuți

Invățătorii și presa satelor

Gândul nostru de la «Cultura Poporului», mereu se îndreaptă înspre sate. Acolo, înfrățiți cu plugarii sunt învățătorii. Plecați cei mai mulți de la copilăria de lângă o prispă de țară, sufletele lor altoite cu carte, se pregătesc mai desăvârșit spre tot ce simte țăranul.

Invățătorii sunt reflexul puternic al gamei suferinții a celor ce împărtășesc de veacuri truda nerăsplătită; învățătorii sunt exponenții reali ale tuturor revendicărilor sociale ce trebue să se înfăptuiască pentru mucenicii ogoarelor, totdeauna cuminți, totdeauna înțelegători, totdeauna mari la fapte când glia părinților stropită cu sânge a cerut-o.

Invățătorit purtători de gânduri noui — albine modeste în satele închircite de o soartă maștera încă — poartă în inimile lor toate nădejdiile milioanelor de plugari, cari și au dat cu prisosință, în dealungul veacurilor, tot ce se poate da pământește, fără multă rasplată cuvenită.

Invățătorii sunt stegarii satelor. Ei au înțeles mai bine decât toți oamenii, cuvintele divine ale lui Iisus: «Lăsați copii să vie la mine». Și se poate o chemare mai sfântă decât a acestor țărani sfințiți cu aghiazma cărții, țărani cari cu ochii mai deschiși prin slovă de cât ceilalți, și cari, nedespărțindu-se de ogorul și livada străbună, trăesc pentru copiii în cămășuici de fuior, pentru vlăstarele care au nevoie de izvorul luminii țâșnit din tainele învățăturii?...

Și numai acei cari 'i cunosc de aproape pe învățători, au trăit lângă ei și le-au ascultat frământările minții și ale sufletului, sunt singurii cari pot înțelege câtă abnegație, câtă lepădare de sine, câtă jertfă risipesc acești idealiști ai satelor, pentru o singură mângâere: că 'și îndeplinesc un apostolat. Nu li se putea da lor o expresie mai adevărată de cât cea de «*apostoli*».

Invățătorii deși modești prin dăscălia lor, totuși sunt cei mai aleși oameni: Simpli la port și la vorbă, dar mari la suflet. Incât dacă ar fi atâta suflet curat și la celelalte categorii de bresle sociale s'ar schimba repede înțățișarea României, și o viață nouă ar purcede de la un capăt la altul al ei. Drumul vieții pe acești sănătoși oameni nu'i îndepărtează de satele sărace, primitive și noroioase, ci ei se întorc iarăș c'un ideal în suflet, purtând crucea grea pe umeri, până ce îi duc și pe ei, pe năsalie în țintirimul de țară. Pe învățători deșertăciunile orașelor nu 'i ademenesc ci îi lasă rece și ei preferă o viață privată de bucurii numai să rămâe în satele lor cu garduri stricate, cu gospodării scunde și botezate în foame, ei să 'și plimbe ochii și gândurile pe drumurile albe de țară; ei să 'și înalțe concepția de viață, privind la stoicismul celor cu palmele bătătorite de munca grea a ogoarelor, la piepturile arămii de arșița soarelui și la frunțile crispate de durere.

Pe învățători nu 'i înspăimântă jalea satelor; ei nu fug de ea, ci ca niște vestitori de vremuri mai bune, pun umărul la ridicarea acestor cuiburi păstrătoare de sănătate socială și națională, și împărtășesc împreună cu plugarii toată nedreptatea covârșitoare asupra capetelor lor.

Invățătorii sunt oameni de admirat. Materialismul feroce al zilelor noastre nu i-a putut încătușa, căci atunci ar fi o desnădejde. Acești oameni au rămas cu o poezie în inimi; pentru ei cuptoarele învăluite în basmele rustice prețuesc mai mult de cât maimuțăriile dela orașe; pentru ei casuța din părinți, cu prispa unsă proaspăt la sărbători, cu grădiniță plină de busuioc și ochii boului, cu merii din dosul casei, cu grinda veche din odaia cu scoarțe vechi, prețuește mai mult de cât toate avuțiile pământului.

Invățătorii sunt conservatori cei mai conștienți ai satelor. Ei trăesc pentru consătenii lor și pentru școală. Școala li 'i un altar. Și cât Dumnezeu le-a dat viața, ei își scutură anii, resemnați, între pereții triști ai școalei, iarna cu frig și cu fumul înecător alături cu elevii în cojocelele rupte, trupușoare secătuite de vlagă din copilărie. Ei își duc anii în școala închircită încă într'o concepție veche, secatuită de viața vie a cărții prin toate ordinele primite de la cei mai mari adesea fără nici o pricepere de ce se petrece în aceste stupuri de albine.

Familiile învățătorilor sunt răstignite. Și oameni de stat au recunoscut că învățătorii sunt *apostoli*, și pentrucă *sunt* nu li se cuvine de cât recunoștința vorbelor.

Invățătorii să sacrifice totul, iar bugetul țării aproape nimic pentru ei. Gardiștii orașelor sunt mai bine remarcați. Invățătorii sunt rurali; ei pot să aibă haine rupte, ei pot să îndure o viață chinuită, ei pot fi cei mai familiarizați cu sărăcia. Au nu sărăcia e sora satelor? Și doar problema soartei învățătorilor trebue văzută prin prizma ei de seriozitate și însemnătatea ce o dă vremea. Ei sunt avangarda culturii naționale,—și lor nu li se dă putința de a trăi cum se cade.

* * *

In acești învățători «Cultura Poporului» și-a pus o nădejde nestrămutată și credința foaei e că va birui numai *prin ei* și cu *ei*.

Invățătorii sunt stâlpii cei mai principali pe care se clădește edificiul social al unei țări. Acolo unde învățatorii nu sunt destul de apreciați, acolo înseamnă că nu 'i o înțelegere deplină a construirii puternice de stat și se clatină ceva. De aceia pe învățători trebue să 'i socotim ca a cincea putere în stat, și ei trebue să fie ascultați; să li se dea toată luarea aminte din partea guvernelor. Dar și învățatorii trebue să înțeleagă serios că și ei au nevoe de o organizație puternică. Așa cum sunt astăzi organizați—sau mai bine zis neorganizați—învățătorii noștri sunt expuși la soarta pe care o îndură. Invățătorii sunt vinovați de viața ce o duc, pentrucă nu sunt o colectivitate solid întruchipată iar glasurile lor răzlețe, oricât de întemeiate ar fi, se irosesc în pustiu.

Intre altele ei nu au până acum un organ de publicitate al lor. Ei sunt o oaste destul de puternică, dar nu au o omogenitate în lupta pe care o duc pentru revendicările lor. Le lipsește solidaritatea. Ni se va răspunde: că au reviste pe județe, dar acestea sunt reviste pur didactice ale asociațiilor lor, conduse de revizori școlari, și deci și articolele nu trebue să supere guvernele. In aceste reviste se aduc in discuție toate chestiunile pedagogice, numai acele nu se văd care interesează de aproape viața învățătorilor; căci cu o viață flămândă de tuberculozare, ale acestora, de prisos se pun la cale toate problemele școlare. Ca să fie puternică școala, și învățătorii trebue să fie scutiți de îngenuncherea mizeriei.

Invățătorii nu au o tribună a lor, o presă unde fiecare să 'și spue cuvântul, mijloacele de îmbunătățire ale traiului și ce îl doare. Iată de ce «Cultura Poporului» se străduește de atâția ani pentru înjghebarea unei puternice prese a satelor. In sate sunt atâtea probleme sociale și economice, în cât ele trebuesc desbătute prin tipar. Satele formează o lume aparte într'un stat, lume care trebue să trăiască în o deplină armonie și progres cu cealalta lume a orașelor, — și între aceste două lumi deosebite să nu fie nici un vid periculos. De la starea înfloritoare a satelor atârnă viitorul unei țari. Unde sunt satele sărace, răpuse de alcool, de boli, de despuirea averilor de către străini, înseamnă că organismul de stat este anemic și anemia aduce toate contagiunile nefericite. Prin urmare o luare-aminte deosebită prezintă satele. Influența culturii, a economiei naționale, a independenței țăranului din mâna străinului prin cooperație, nu se poate aduce de cât prin presă.

Și cine sunt cei mai chemați, cari să vorbească în cauză, despre tot ce se petrece în sate? Invățătorii și preoții.

Și în rapiditatea evenimentelor ce se desfășoară, se cere cuvântul tipărit. El pleacă din sat în sat, de la om la om. El deschide orizonturi noui și el purifică ce 'i rău în organismul social. Dacă orașele au atâta presă — în majoritate deșanțată — și care nu se ocupă și nu se poate ocupa serios de sate, de ce acestea din urmă să nu 'și formeze o presă a lor, legată de glie, de biserică, de trecut, de tot ce se ascunde sub fiecare lespede de piatră sau izvorâtă din spiritul vremii; o presă tot așa de puternică precum e cinstea și credința țăranului român.

Iată de ce cuvântul nostru de la «Cultura Poporului» se îndreaptă mai cu seamă spre învățători, ca ei să deie la o parte nepăsarea umilitoare de pe acum, și prin tipar să se lupte la o viață nouă.

La înfăptuirea acestei prese a satelor se cere conștiința celor către cari se adresează. Dacă învățătorii, preoții și ceilalți cărturari ai satelor au priceput că dânșii trebue să dee o nouă dovadă de orientare a tiparului pentru sate, atunci n'au decât să se pue pe acțiune.

Calea li s'a deschis prin «Cultura Poporului».

Const. Cehan-Racoviță

Viața în Slănicul Moldovei

— OAMENI ȘI FAPTE —

(urmare)

Când încerc să scriu despre Biserica ortodoxă din Slănicul moldovenesc, simt că sufletul meu se revoltă peste măsură. Mă cuprinde un mare zbucium sufletesc aducându mi aminte de atâtea rugăminți îndreptate către «*cei mari*», pentru a veni în ajutorul unor oameni năpăstuiți de soarta vitregă a războiului trecut. Câte ploconiri, câte rugăminți și câtă cerneală și hârtie s'au îndreptat către inimile «oamenilor dela putere», dar toată strădania noastră a rămas zadarnică. *Să bați doisprezece ani la poarta unui Ministru al Cultelor, care are în grijă soarta bisericilor și să nu ți se deschidă, asta pare o poveste; și totuși este o realitate.* Asupra Slănicului moldovenesc s'a năpustit urgia vremurilor războinice și a pustiit totul. Cine a văzut Slănicul—după războiu—a rămas înduioșat și cu inima frântă de părerea de rău. De pe pământul binecuvântat al Slănicului, războiul a curățit totul. Și dacă, necăjiții locuitori localnici, întorși din pribegia refugiului cu o desagă în spate, s'au vârât la străini, ca să și poată reface gospodăriile, asta înseamnă o supra jertfă făcută de niște români, ne-ajutați de cei cari dețin în mâini conducerea acestei țări. Biserica «Sf. Gheorghe» din Cerdac Slănicul Moldovei a fost distrusă de furia dușmanilor războinici. *Statul n'a despăgubit-o nici până azi, cu ceva.* Câte rugăminți au îndreptat localnicii ortodoxi către «*cei mari*», dar, toate au rămas zadarnice și neascultate! De multe ori am cerut Ministerului Domeniilor *să acorde o reducere de preț*, sau să dea lemn gratis, din pădurea statului, pentru reclădirea numitei biserici, însă Ministerul Domeniilor și Ministerul Cultelor au rămas reci.

Dar pe când rugămințele locuitorilor ortodoxi din Slănicul moldovenesc nu erau ascultate, Tischlerii et comp. doborau pădurile seculare din preajma Slănicului, fără milă, cu, cine știe, ce prețuri!

Noi ne rugam statului să ne ajute la construirea Bisericii «Sf. Gheorghe», arsă în vremea războiului, dar statul se învoiește a ne da lemnul necesar construirii Bisericii, cu prețul tarifar, întocmai cum îl cumpără toți Tischlerii, deveniți spaima pădurilor străbune. Ce să facem? Dacă nu ne dă mâna să cumpărăm lemnul necesar dela stat, cu prețul tarifar, stăm duși pe gânduri și nu putem rumega nepăsarea și nedreptatea care ni se face de către cei mari și puternici. Multe plângeri am mai trimis celor mari, dar la nici una n'am primit răspuns mângâietor. Iată o plângere—dintre atâtea altele—îndreptată către d. Lapedatu, fostul Ministru al Cultelor, pe care o reîndreptăm către d. Aurel Vlad, actualul Ministru al Cultelor, cu nădejdea că va fi ascultată și îndreptățită. Această plângere poartă data de 14 Februar.e 1928, și e trimisă de comitetul de construcție al Bisericii «Sf. Gheorghe» din Cerdac Slănicul Moldovei, cu numărul oficial 152:

Domnule Ministru,

«Ne doare inima că tot pe drumul desnădejdilor mergem de 11 ani... E atâta durere în sufletul nostru creștinesc! E atâta zbucium în noi, încât, ne vedem siliți — pentru cea din urmă dată — să ne îndreptăm în spre ajutorul Excelenței Voastre. Cu două săptămâni, înainte de moartea marelui bărbat de stat I. I. C. Brătianu, i-am făcut, fostului prim ministru, această spovedanie, pe care o reînoim către Excelența Voastră, către vajnicul ucenic al ilustrului dispărut. Războiul din 1916—1918 ne-a distrus cu desăvârșire... Azi, pe ruinile acestui sat—rodul unui barbarism prea crud — 120 de ortodoxi-creștini plîngemcu sfâșieri de inimă. Pe lângă toate așezămintele acestui sat, războiul ne-a distrus și Sf. Biserică «Sf. Gheorghe», pe care, de 11 ani râvnim s'o reclădim. Nu putem face nimic; suntem prea săraci în munții Carpați, pleșuviți de securea nemiloasă a străinului. Viața noastră este prea crudă; soarta noastră este soarta Moților din munții Abrudului. Fără hrană, fără casă cum trebue, fără nici un ajutor dela conducătorii noștri cei mari, ce ne vom face și unde vom ajunge? Cerșim hrană dela străinii cari se îmbogățesc în propria noastră casă, în care noi muncim ca vitele necăjite. Avem o vie dorință. Vrem să avem Biserică în sat. De aceia vă rugăm, din inimă, să ne ajutați cu o cât de mare subvenție ministerială, pentru ca să ne putem reclădi Biserica «Sf. Gheorghe», din această parohie, care singura din țară — credem — că n'a fost despăgubită de pe urma războiului. Suntem într'un impas desnădăjduit: **ajutați-ne.** *11 ani ne-am rugat la Ministerul Cultelor, pentru subvenție, dar n'am primit nici o bucurie. Nădăjduim că Excelența Voastră veți ajuta pe niște frați creștini ortodoxi, cari se zbat în mizerie și cari lăcrimează pentru Biserică.*

Domnule Ministru, este ultimul nostru strigăt desnădăjduit, care, credem, că va avea un adânc răsunet în inima Dv. înțelegătoare. Dați-ne sprijin; ajutați-ne să ne facem Biserică și dărnicia Excelenței Voastre o vom păstra cu o vie recunoștință în inimile noastre desnădăjduite și însângerate».

In numele credincioșilor am semnat subsemnatul, ca președinte al comitetului de construcție al Bisericii «Sf. Gheorghe». Este un an de atunci, și Ministerul nici n'a răspuns, barem, la strigătul nostru. Slănicienii ortodoxi sunt săraci; ei au nevoie de ajutor. Slănicienii cumpără mămăliga, cumpără hrana de toate zilele, deoarece în acea parte muntoasă a Slănicului nu se face nici un fel de semănătură. Pentru hrană, ei muncesc cu brațele pe unde pot, dar «*cei mari*» nu se mai gândesc la dânșii, cum trăiesc și de ce au trebuință. *Alături de Basarabenii năpăstuiți de secetă, ca și de Moții săraciți de străini, Slănicienii trebuiesc ajutați. Altfel, se va continua cu o nedreptate neertătoare...*

N. C. Munteanu-Muntmarg

Cugetări

Domnia mașinei și a bunurilor materiale a dus la pierderea religiei, iar omul a rămas un vagabond fără cămin, servind ca material pentru creațiuni utilitare. Domnia teoriei, care cere atotputernicia mașinei în univers, și transformă oamenii în mașini, este asemenea unui vulcan, care în erupțiunea sa varsă gaze fierbinți și flacări lava sa îngroapă așezările omenești, înăbușind viața.

In civilizația modernă, în care un număr considerabil de cetățeni servesc drept material iar raporturile sociale au ajuns într'o mare măsură utilitară, omul e rău valorificat. Căci revelația ființii omenești nu stă în faptul că i o forță, ci că este un spirit.

Tagore

PAGINA LITERARĂ

Slăbănogul din Capernaum

Duminecă 24 Februarie

Intr'una din zile a intrat Mântuitorul în Capernaum ca să aducă şi aci binecuvântarea sa dumnezeiască, uşurătoare de suferinţe şi boale. Casa în care propoveduia cuvântul, după cum ne spune Evanghelia, fu încurând plină de mulţimea care venise să-l soarbă învăţăturile isvorâtoare de viaţă nouă.

Auziseră locuitorii Capernaumului de graiul minunat şi plin de iubire al Mântuitorului, auziseră de minunile lui, şi acum dau năvală în casa unde era El ca să audă, să vadă şi să simtă cuvântul, minunea şi dragostea lui.

Şi ne spune Evanghelia de azi că a venit la Mântuitorul, în această zi, un slăbănog, purtat de patru oameni, pe patul său. Grea îi va fi fost boala şi mult îi va fi ros viaţa încât să nu mai poată umbla deloc. Nu-l puteau purta picioarele în faţa Mântuitorului, dar îl purtau credinţa şi nădejdea că Hristos, despre care auzise că binevesteşte săracilor, orbilor dă vedere, ciungilor întregire, pe cei slabi întăreşte, îl va face şi pe el sănătos. Işi ispăşise păcatul şi acum aştepta vindecarea pe care o dorea din toată inima.

Dar norodul fiind prea mult, cei patru nu s'au putut apropia de Iisus, ci au descoperit casa şi au pogorît patul cu slăbănogul în faţa Mântuitorului.

Şi văzând Mântuitorul credinţa lor şi cunoscând inimile lor şi nădejdea lor în puterea lui de a face minuni zice slăbănogului: «fiule, iartă ţi-se ţie păcatele tale, scoală şi-ţi ridică patul tău şi mergi la casa ta..). Marcu 2.5,11.

«Şi s'a sculat îndată şi ridicându-şi patul, a ieşit înaintea tuturor, cât se spaimântau toţi şi lăudau pe Dumnezeu zicând, că niciodată n'am văzut aşa». Marcu 2.12.

Toţi cei de faţă s'au bucurat de însănătoşirea slăbănogului şi au crezut în Mântuitorul ca în adevăratul Dumnezeu.

Doar fariseii şi cărturarii, cei cari nici pe ei nu se mântuiau şi nici pe alţii nu-i lăsau să se mântue, priveau cu ură pe Mântuitorul şi cârtiau în inimile lor împotriva lui. Ei întotdeauna s'au împotrivit Mântuitorului şi această voită împotrivire le-a adus pedeapsa de veci.

Iubiţi creştini, în Evanghelia de azi deosebim două categorii de oameni: unii cari doresc pe Hristos şi caută mântuirea cu preţul oricărei jertfe şi alţii cari urăsc pe Hristos şi resping harurile sale.

Ferice de cei dintâi cari, întocmai ca slăbănogul, plini de răbdare aşteaptă pe patul suferinţelor sufleteşti şi trupeşti până credinţa şi nădejdea îi poartă şi i îngenunche la picioarele Mântuitorului cerând iertare şi însănătoşare. Ferice de ei că au făcut tot posibilul să ajungă la Hristos, să-L cunoască, să simtă că viaţa cu El este cea mai frumoasă şi să se întoarcă astfel acasă oameni renăscuţi.

Pe aceştia noi trebue să-i urmăm. Să căutăm pe Hristos, să ne închinăm viaţa lui şi să petrecem viaţa cu El. Să părăsim, întocmai ca slăbănogul, casa noastră în care lâncezim cu sufletul şi cu trupul şi să mergem la El, la Biserica lui şi să ne rugăm lui pentru îndreptarea noastră sufletească şi trupească.

Da, iubiţi creştini, să încercăm totul pentru a merge la Hristos. Să n'aşteptăm patru oameni cari să ne porte pe braţe în faţa Mântuitorului, ci să avem numai credinţă, nădejde, dragoste şi bărbăţie de a păşi în faţa lui şi atunci Il vom afla.

Să luăm aminte dela slăbănogul de azi, iubiţi şi fraţi creştini, să nu lăsăm niciun prilej nefolosit de a merge la Iisus. Aţi văzut cum el a fost în stare să ceară desfacerea acoperişului dela casă, numai să poată ajunge în faţa Mântuitorului. Să desfacem şi noi acoperişul atâtor ocupaţii cari ne ţin departe de Hristos, să spargem şi noi zidul păcatelor pentru a putea ajunge în faţa lui Iisus, ca astfel văzând El credinţa noastră să ne zică şi nouă: sculaţi-vă şi mergeţi la casele voastre, Ce fericită zi va fi aceia pentru noi!

Să luăm aminte, fraţilor, că Mântuitorul ne vine în ajutor numai dacă noi voim să mergem la El aşa cum a voit slăbănogul de azi.

Să nu fim ca fariseii şi cărturarii, cari din ură cârtiau împotriva Mântuitorului, căci ne vom atrage pedeapsa veşnică.

Mântuitorul are putere pe pământ de a curăţi sufletele şi a vindeca trupurile de boale. Către El să ne îndreptăm inima, fraţilor, în orice ispită ce ne vine din diavol şi El ne va mântui, în orice boală şi El ne va uşura. Cererea noastră către El făcută cu credinţă ne aduce întotdeauna mângâerea sufletească şi trupească, acum şi în veci.

AMIN.

Pr. D. D. Achimescu

Bibliotecile sătești

Aflu din «Banatul», revista dela Timişoara, frumos tipărită şi căreia poetul A. Cotruş caută să-i inspire un suflu de artă câteva lămuriri despre «Asociaţia Culturală din Banat! Aflăm astfel că asociaţia, de sub preşedinţia activului profesor dela Academia Comercială din Bucureşti, d. Em. Brancovici, a ţinut prin membrii săi un mare număr de conferinţe, a înfiinţat Biblioteci pe lângă şcolile secundare (12 biblioteci secundare) şi prin numeroase sate bănăţene (peste 150 de biblioteci săteşti).

Numai, date fiind priceperea iniţiatorilor, că bibliotecile au fost frumos înzestrate, cu cărţile cele mai indicate şi aşa organizate ca să fie oricând la îndemâna cititorilor.

Căci să sperăm că timpurile s'au mai schimbat. Imi aduc aminte ce însemna pe vremuri «biblioteca» internatului Sf. Sava. Multă vreme am fost intrigat de cuprinsul unui înalt dulap, închis ermetic şi proptit de unul din pereţii sălei de apel. După trei sau patru ani, de viaţă în internat, am văzut într'o după amiază un pedagog căutând ceva în rafturile dulapului şi am descoperit cu prilejul acesta că acolo era o bibliotecă. L-am rugat să mi dea şi mie un catalog, ca să-mi aleg o carte. Mi-a dat cheia: alegeţi ce vrei; pe urmă închide şi adu-mi cheia. Să nu uiţi deschis».

Bunăvoinţa, n'aşi putea spune că-i lipsea pedagogului nostru cu ochelari şi veşnic cu pardesiul pe umeri, dar de ales cărţi era ceva mai greu. Raftul de sus era plin de cărţi noui şi frumos aliniate: vre'o zece, douăsprezece volume masive pe hârtie velină: «Proverbele Românilor» de Iuliu Zane. Pe urmă o mulţime de cărţ'i donate, probabil direct de autorii lor: «Contribuţie la problemele monetare», de Iosif Marineseu; «Mânăstirea Probata şi împrejurimile ei», de nu mai ştiu cine, vre'o trei patru volume de Popp—Florantin, două teze de doctorat în medicină, câteva numere despre chiote din «La grande Encyclopédie», un însemnat număr de «opuri» istorice, etc.

Eram copil şi asta-i imagina pe care o păstrez şi astăzi despre o bibliotecă secundară.

Un confrate povestea aiurea ce era biblioteca sătească din satul lor.

Un dulăpior cu uşa de sticlă. Inăuntru, volume cărora nu li se puteau citi decât cotoarele; dar autorii şi operile, erau tot atât de mult din marealite rară, singură vie şi atrăgătoare, câte erau cele din biblioteca internatului. Şi dacă ar fi fost nnmai atât. Dar dulăpiorul era închis cu două lacăte, cheile erau la d. secretar al comunei, care era indignat cînd i se cerea vre'o carte: să se fure sau cumva să se piardă? «el e răspunzătotor?».

Nădăjduesc că nu asta e soarta bibliotecilor din toată ţara. E adevărat că nimic nu e mai dificil, decât să alcătueşti o asemenea bibliotecă: trebue să cunoşti bine toată literatura, să cunoşti şi psihologia celor cărora te adresezi. Trebue să ştii să dozezi autorii şi diversele preocupări. Să «uneşti ut lul cu agreabilul».

In alte ţări există legi speciale pentru alcătuirea bibliotecilor. O instituţie specială furnizează asociaţiilor culturale cărţile de care are nevoe ca să-şi înzestreze bibliotecile. Şi se respectă anumite criterii.

S'a vorbit şi la noi despre o lege a bibliotecilor. Se plănuia înfiinţarea a zece mii de biblioteci populare, care ar fi centralizat fondurile culturale ale comunelor, băncilor şi societăţilor industriale (obligat prin lege să aibă fonduri culturale). Ar fi fost şi un debuşeu pentru literatura românească (aproape 10 mii de exemplare tiraj asigurate autorilor, care ar fi îndurat rigoriile unei selecţii).

Era un gând înţelept care, nu ştiu dacă se va realiza vreodată.

Bibliotecile cari se deosebesc atât de mult între ele, bibliotecile, cari pot fi nişte organisme vii, sau din potrivă rafturi moarte, vor continua să fie formate, după capriciul întâmplării şi mai nou încă: după priceperea celor străini de inima cărţii. Nu s'a scris la noi nimic despre cel mai bun mod de alcătuire a unui mănunchiu folositor de cărţi ministerul nu s'a preocupat un moment de această vastă operă menită să continue şi să întregească şcoala. Nimeni nu înregistrează, nu controlează, nu comunică nimic în privinţa bibliotecilor din ţară, deşi nimic nu ar fi indicat ca un buletin al lor, menit să ne arăte câte sunt, cum sunt alcătuite, dacă au inventar, şi cum funcţionează. Când sunt inspectori, la toate ministerele şi pentru frunzele tăiate de câini.

Camil Petrescu

Notele „Culturei Poporului"

Tifus exantematic. In Rusia în 1926 au fost 55841 cazuri de t. exantematic, iar în 1927 40.214.

China. In 1675—1677 a fost un român în China şi anume Spătarul Nicolai Milescu. Amănunte interesante despre această călătorie găsiţi în publicaţia lui E. Grigoraş, editată în 1926 de Casa Şcoalelor.

Folklor. W. I. Thoms a propus pentru prima oară cuvântul folklor în rev. «The Atheneum» din 22 August 1846.
Prima societate folkloristică pe lume s'a înfiinţat în 1878 în Anglia: «Folklor Society.
In rev. «Şezătoarea» din 1907 | No. 6 se poate vedea că se proectase o societate a folkloriştilor români: Există ea oare? Cine o compune? Ce a lucrat? Ştie cineva să ne răspundă?

Morţi. In Statele unite ale Americei au murit 2677 medici în decursul anului 1926.

Dr. Davila. La 8 Aprilie 1928 s'au împlinit 100 de ani de la naşterea sa (Avilă Spania).

Poşta. Primul director general al poştelor la noi, a fost Mihail Pencovici, la 1850—1858.
Pâna în 1928 XII s'au perindat la P. T. T. română 53 de directori generali.

Extrase de DR. APOSTOL

Cum să ne rugăm

Rugăciunea e religia în acţiune
Auguste Sabatier

Mulţi oameni şi-au pierdut credinţa în Dumnezeu, pentru că rugăciunile lor n'au fost îndeplinite. Ei cer un lucru şi nu-l primesc, ceiace-i face să se învoiască de adevărurile cuprinse în Sf. Scriptură. Dar a se ruga nu e lucru uşor şi noi trebue să ştim care e adevărata rugăciune.

Sunt mai multe feluri de a se ruga şi nu toate felurile sunt bune. Sunt maşini de rugăciune cum e moara de rugăciuni a locuitorilor din Tibet; este mormăirea automatică a celor ce se roagă fără viaţă, fără gândire, fără suflet, este mortificaţia ce şi impun unii din ordin sau din frică, fără credinţă şi fără dragoste.

Sunt rugăciuni care nu-s decât o mască. Aşa e rugăciunea răzbunătorului sau a tâlharului, care cere să izbutească în socotelile lui. In cazul acesta, rugăciunea e un păcat: «coruptio optimi pessina» cum spune Tacit. Sunt rugăciuni zădarnice, pentru că sunt făcute fără credinţă; vorbe goale recitate din gură, iar nu izvorâte din inimă; rugăciune de paradă, rece şi vagă, pe care o repetăm ca pe o poezie oare-care. Sunt mulţi care se mulţămesc de a fi toată viaţa lor cerşetori faţă de Dumnezeu şi îşi închipue că, de oarece el este dragostea şi bunătatea desăvârşită, cererile lor vor fi îndeplinite. Insă a ne ruga nu înseamnă numai a cere lucruri de care avem nevoie. Rugăciunea trebuie să fie legătura strânsă cu Dumnezeu.

Fiecare om are felul său de a se ruga. S'ar putea zice că rugăciunea e ca şi omul. Apostolul Pavel a zis: «Când eram copil, vorbiam ca un copil, gândeam ca un copil; când am ajuns om, a pierit din mine ce era de copil». In privinţa rugăciunii, sunt unii care n'au mai ajuns oameni şi au rămas tot copii De aceia sunt creştini care au încă nevoie de lapte, iar nu de o hrană solidă. (Evrei V, 12—14). Cauza e că ei n'au trecut Iordanul (Râul morţii). Ei au trecut prin Marea Roşie, ca Israeliţii, dar lâncezesc încă în deşertul descurajării şi a nemulţămirei. Rugăciunea lor e fără tărie, şi fără avânt şi au atâtea de cerut lui Dumnezeu, că nu se mai gândesc la nevoile altora şi nici n'ar putea s'o facă.

Iordanul e o închipuire a Crucii, şi dacă noi n'am înţeles că calvarul nu înseamnă numai «iertarea pacatelor» ci şi «Scăpare de sub jugul păcatului», atunci suntem încă copii, din punctul de vedere spiritual. Numai când am murit în Hristos, suntem cu adevărat slobozi şi slujitori credincioşi ai lui Dumnezeu. Numai atunci noi învăţăm să ne rugăm, cum Dumnezeu vrea să ne rugăm. Adică nu numai să cerem ci să luăm ceiace Dumnezeu ne-a dat prin sângele lui Hristos. «Totul e al vostru», spune Apostolul Pavel în I epistolă către Corinteni 3.

Cu cât înaintăm mai mult în viaţa spirituală, cu atât înţelegem mai mult importanţa rugăciunii şi locul ce trebuie să-l aibă în activitatea noastră Iată cum şi-a exprimat Paul Valloton ideile lui despre rugăciune:

A te ruga, înseamnă a comunica cu lumea puterilor superioare, cu puterile binefăcătoare şi mai ales cu Iisus Hristos, care e cel dintâi printre aceste puteri: cu Iisus Hristos, stăpânul omenirii umanităţei în domeniul spiritual şi trimisul lui Dumnezeu pe pământ.

«A te ruga, e a ţi pune sufletul în unison cu infinitul; a te ruga, e a te înălţa până la izvorul cunoştiinţei al luminei.

A te ruga, e a te înălţa, ca mierla, drept spre soare, spre soarele spiritual, în mijlocul zămislirii vieţii, pentru ca, de acolo, să ne întoarcem la datoriile noastre din lume, pe pământul întunecat şi posomorât.

«A te ruga e a-ţi lumina spiritul la razele strălucirii veşnice. A te ruga, e a face o bae spirituală în oceanul perfecţiunilor divine: Adevăr dragoste, sfiinţenie, dreptate, şi de a lua din acea bae puteri pentru lupta vieţii.

«A te ruga, înseamnă a te reculege, a fi surd la zgomotele deşarte ale lumii, a intra în altarul ce fiecare poartă în el, şi ast-fel să asculte glasul lăuntric şi trainic, răsunetul înţelepciunei, bunătăţei, Frumuseţei supreme. In fine a te ruga, e a avea o convorbire cu Dumnezeu».

Caterina din Siena a zis: «Rugăciunea adevărată nu stă în mulţimea cuvintelor rostite ci în elanul sufletesc ce se înalţă spre Dumnezeu. Tot ce facem sau zicem, cu scopul de a mântui lumea, e o rugăciune. A face întotdeauna binele, e a te ruga întot-deauna».

Florica Scriban
Prof. în Chişinău

Noţiuni de igienă alimentară

Lecţie predată la 11 Decemvrie 1928, Doamnelor de la Societatea «Crucea Roşie» filiala Cluj.

Se recomandă deci o foarte mare atenţiune în consumarea unor atari delicatese.

Acum să ne ocupăm de Botulism. Botulismul e o boală gravă Numele vine de la botulus, care înseamnă cârnăţărie. Cauza boalei este baccilus botulinus care are sfori foarte rezistente şi care elaborează o toxină foarte puternică. Se găseşte în conservele alimentare de casă sau industriale. Botulismul se deosebeşte de alte intoxicaţiuni alimentare prin lipsa febrei, a turburărilor gastro-intestinale alarmante şi a semnelor generale.

După 3 zile de la apariţia intoxicaţii apar fenomene nervoase paralitice şi anume: turburări ale vederei, strabism, căderea pleoapei superioare, uscăciunea limbei, gâtului şi nasului, turburări în vorbire, înghiţire şi respiraţie. Moartea vine a 8-a zi dela intoxicaţie.

Faţă de acest pericol mare, trebue să fim extrem de atenţi cu conservele alimentare. Tratamentele actuale nu dau rezultate totdeauna.

Botulismul mai este cunoscut sub numele de Allantiasis sau greşit denumit de germani Wurstvergiftung. Microbul botului a fost descoperit în 1895 de Van Ermenghen.

Nu putem termina acest capitol fără a ne ocupa de occidentele produse de substanţele toxice provenite din vasele metalice în care se pregătesc, păstrează şi transportă alimentele puse în consumaţie pentru public. Consecutiv contactului acestor alimente cu substanţa metalică a vasului respectiv se formează diferite săruri periculoase sănătăţii mai ales dacă vasele sunt de aramă necositorite sau de plumb. Din acest punct de vedere sardelele sunt foarte periculoase.

Din cauza diferitelor substanţe ca: acid boric, acid arsenios, etc, întrebuinţate la conservarea diferitelor alimente, precum şi a unor coloranţi de anilină, se pot întâmpla multe accidente.

* * *

In ultima parte a lucrărei noastre ne vom ocupa de cărnurile parazitate. Paraziţii obicinuiţi ce se cuibăresc sub diferite aspecte şi forme evolutive într'o carne consumabilă sunt următorii:

a) Tenia inermis sau saginata
b) Tenia solium sau armată sau viermele solitar.
c) Trichina spiralis
d) Botriocefalul.

Tenia în genere, în limbajul comun se numeşte panglică. Tenia inermis are capul ca un fus, fără cârlige, gât lung, inelele ce alcătuesc trupul seamănă cu seminţele de dovleac. Ajung la o lungime de 10—15 metri cu 2000 de inele.

Tenia inermis la bou, dă larve închise denumite cisticercus bovis şi cari invadează musculatura fălcilor şi a limbei. Dacă omul consumă o astfel de carne cisticercul se desvoltă în intestinul său dând naştere la o tenie inermis. Cu cât se consumă această carne crudă cu cât şi frecvenţa teniei este mai mare.

La porc găsim larve de taenia solium. Această tenie are o lungime de 2—3 m., are capul globulos cu 4 ventuze şi 30 cârlige Lavrele de taenia solium sunt denumite cisticercus celulosae şi au cârlige. Carnea apare presărată cu nişte beşicuţe lungueţe mai ales la partea inferioară a limbei. Carnea e palidă şi trozneşte la mestecat parc'ar avea nisip. Larva pătrunsă în intestinul nostru prin carnea crudă sau incomplect prăjită sau fiartă, se desvoltă. Scolexul cu ghiarele lui, adică viitorul cap al panglicei, se fixează de peretele intestinal şi acolo se desvoltă dând naştere la Taenia Solium. Ea este mai rară la om, ca cea dintâi.

O temperatură de 70 grade timp de 2—3 ore distruge larvele dintr'o carne infectată.

Trichinoza e o boală foarte gravă şi fără leac, ce o dă Trichina, un vierme mic, cilindric, lung de un milimetru. Larva lui are formă de spirală (Trichina spiralis) şi e încleiată. Se găseşte în muşchiul de porc, care ia aspectul unei cărni presărate cu beşicuţe albe, vizibile cu ochiul liber, cari pot fi socotite la un milion, la un kgr. de carne de porc.

Beşicuţele acestea intrate în corpul nostru sunt supuse, în stomac, acţiunei sucului gastric, viermele esind din învelitoarea lui (capsulă), creşte repede, se mişcă, perforează intestinul şi ajunge în muşchii trunchiului, extremităţilor şi capului, unde se fixează hrănindu-se din ţăsutul muscular.

Omul se infectează de trichină mâncând carne de porc cu larve de trichină. Porcii se îmbolnăvesc mai des de la şoareci.

Trichinoza e o boală răspîndită mai ales în Statele-Unite. In Elveţia, Belgia, Anglia şi la noi este foarte rară. Noi am văzut în 13 ani de zile numai 2 cazuri. Este o boală incurabilă şi duce grabnic la moarte.

Faţă de cele expuse până acum, rezultă că:

a) Alimentaţia porcilor trebue supravegheată. b) Şobolanii şi cadavrele lor trebue distruse. c) Supravegherea veterinară trebue să fie foarte severă. d) Să se consume numai carne bine friptă e) Să se oprească importul de carne de porc din America, unde tricgina e foarte răspândită.

Botriocephalus latus, este un vierme lung de 2—8 m. cu un cap ovoid prevăzut cu 2 ventuze. Corpul e alcătuit din 4000 de inele, mai largi decât lungi cu câte o pată neagră. Acest vierme trăieşte în intestinul subţire al omului, câinelui şi pisicei. Ouăle ca să se desvolte trebue să ajungă în apă. Larva prin cicli, ce i are înnoată în apă. Nu se ştie, cum ajunge în măruntaele şi muşchii peştelor de unde ajunge la om. Se recomandă deci a nu se mânca decât peşte bine fiert sau fript. Larvele ajunse în intestinul nostru se fixează prin ventuzele de la cap. După 40 de zile devine vierme adult. E frecvent şi în delta Dunărei. Botriocefalul produce o anemie gravă, edeme, emoragii, diferite, slăbiciune foarte mare.

de Dr. O. APOSTOL

Ce îndrumări să dăm fetelor

Creşteţi şi vă înmulţiţi şi moşteniţi pământul.

Aşa a sortit Dumnezeu, ca omul să se unească prin actul numit al căsătoriei, pentru a trăi împreună, iar din această unire, din dragostea reciprocă, să se dea naştere unei a treia persoană, unui al treilea membru al familiei, care mai târziu va fi un membru al societăţii, venit în mijlocul ei, cu apucăturile, cu îndrumările şi cu tot ceace D-zeu şi familia la înzestrat.

Astăzi şi chiar dela primele începuturi, societatea omenească, a avut şi va avea nevoie de oameni luminaţi, cari au menirea a ridica pe o treaptă mai sus, destinele societăţei din care face parte.

Cum vom putea dobândi asemenea membri ?

Numai prin o pregătire solidă dată fetelor, căci ele au menirea a da societăţii omeneşti, asemenea oameni.

Această pregătire trebuie să înceapă din cursul primar, cu continuarea în cel secundar.

Va începe în cursul primar căci nu toate, au norocul şi posibilitatea de a merge mai departe.

Din cursurile primare, cum sunt astăzi cele complimentare trebuie sădit în sufletul ei, dragostea, acea dragoste de mamă, cu care ea ca şi noi, am fost cuprinşi şi alintaţi lângă sânul mamei.

Dar aceasta nu e suficient. Micuţul, noua fiinţă, venită pe lume, este atât de plăpândă, încât are nevoie de un protector. Şi acesta nu este altul decât însăşi mama.

Pentru a corespunde cerinţelor unei mame, trebuie să fie foarte pricepută.

Trebue să cunoască diferite principii igienice, care să se poată uşor aplica, atunci când se simte nevoe.

Să ştie cum să crească această mică fiinţă, pentru a da ţării, un om bine format sub toate raporturile.

Cei din vechime, ţineau foarte mult la forma corpului dându-i se o mare îngrijire, căci se ştie că, numai într'un corp sănătos, poate să trăiască o minte sănătoasă.

Şi aceasta o va face, lăsând copilul în mijlocul naturei, dar sub supravegherea ei.

Traiul în aer liber, în arşiţa soarelui, are o mare înrâurire asupra părţii fizice cît şi psihice.

Având în vedere numai aceste principii, corpul va lua o desvoltare normală şi proporţional cu aceasta se va desvolta şi celelante facultăţi.

Va deprinde copilul de mic să respecte, să se încline celui atotputernic. Aceasta o va face, dând însăşi exemple prin a merge la biserică, al lua şi pe el căci în acest timp, copilul imită totul la început, iar mai târziu acestea se vor cimenta în sufletul lui. Exemple de credinţă avem destule. Luându-ne pe noi, chiar din cele mai vechi timpuri, din timpul năvălirii barbarilor, vedem că am putut rezista ca oameni şi ca popor, datorită numai credinţei nestrămutate în Dumnezeu, care am moştenit o dela înaintaşii noştri.

Va face pe copil un bun iubitor de neam şi ţară. Pentru aceasta sunt destule exemple şi povestiri din zilele de grea cumpănă, şi zilele de glorie prin care a trecut neamul nostru.

Va scoate în relief exemplele de jertfă şi faptele mari, demne de laudă, săvârşite de oameni demni de laudă, cari cu sângele lor au stropit pământul ţării noastre.

Va face din copil un adevărat om moral, dând ea însăşi exemple de moralitate, de dreptate faţă de soţul ei. Copilul care observă şi înregistrează totul, va pleca cu acele apucături şi porniri pe cari le-a văzut în familie. In faţa copilului nu trebuesc discutate diferite chestiuni de ordin familiar, bine înţeles cele rele, căci el va lua exemplu de asemenea purtări şi mai târziu când el va deveni ceace ei sunt astăzi, va urma şi el ceace a văzut şi a primit dela dânşii, tocmai din timpul copilăriei lui.

Şi atunci când se găseşte în faţa acestei grele sarcini, de a forma şi da nouă pe viitorii cetăţeni de mâine, cărora le vom încredinţa lor ceeace am primit dela înaintaşii noştri, trebue să primească întâiu ele această pregătire, în această pregătire, în această direcţie şi acestea nu se capătă decât în şcoală.

Caci numai datorită culturii, primită de aceste feţe având în vedere rolul pe care îl joacă în viaţa socială, vom putea merge cu paşi siguri pe calea progresului şi a civilizaţiei.

Gh. Constantinescu
Învăţător

Inventii noi

Omul automat la telefon

Mintea omului mereu e în născocirea multor taine, care înainte dacă ar fi fost aduse la îndeplinire, cu drept cuvînt, s'ar fi numit minuni.

Un inginer englez, anume King, a făcut un aparat care se pune la telefon, şi dacă în locuinţa unde e telefonul nu e nimeni, cu ajutorul acestui aparat inventat, se ridică în mod automat receptul şi răspunde.

«Sună telefonul, nu'i nimeni, atunci receptorul se ridică automat şi o placă de gramafon intră în activitate, dând celui care chiamă următorul răspuns :

«Automatul vorbeşte. Persoanele nu sunt acasă. Vă rog daţi-ne numele şi numărul dv. la telefon».

Dacă acel care a chemat se supune acestei cereri, răspunsul său este înregistrat pe o placă a automatului. Când acel care lipseşte se întoarce acasă, poate constata cu precizie de câte ori a fost chemat la telefon şi cine l-a chemat.

Dacă aparatul este instalat într'un magazin sau birou, el poate răspunde astfel :

«Inchidem la ora 6, Biroul se deschide mâine dimineaţa la ora 9».

Aparatul poate fi întrebuinţat şi la chemarea pompierilor în caz de foc. Pentru aceasta este pus în legătură cu un termometru de o construcţie specială.

Dacă izbucneşte focul în locuinţa respectivă şi temperatura se ridică până la anumit grad, aparatul cheamă centrala şi spune:

«Aparatul vorbeşte de oarece a izbucnit un foc la numărul cutare».

C. C. R.

CONŞTIINŢA

I

Ce înţelegem prin conştiinţă

Cuvîntul *conştiinţă* se găseşte azi pe buzele tuturor. Cu toate acestea înţelesul lui nu e lămurit pentru toţi. Zicem, de pildă, despre cineva că e *om fără conştiinţă*. Ce înţelegem prin aceasta? Că e un om fără păsare către simţirea de bine, că face răul fără a se gîndi, că uşor calcă peste nevoia altuia. Dacă despre altul spunem că e *conştiincios*, înţelegem că e un om cu simţ către datoria lui, că te poţi bizui pe el. Atunci ce urmează din toate acestea ? Urmează că a avea conştiinţă înseamnă a avea simţul binelui, adică puterea prin care deosebim între bine şi rău, ne dăm seamă ce e unul şi ce altul şi nu rămînem reci în faţa faptelor de sunt bune ori rele. De aceia e drept să numim conştiinţa *simţul de a deosebi între bine şi rău.*

După cum omul are simţuri trupeşti, precum văzul, auzul şi altele, asemenea poate avea şi un simţ sufletesc, prin care el se cîrmueşte în laturea morală a vieţii. Deci conştiinţa este un simţ al vieţii morale.

Omul nefiind fiinţă numai trupească, ci avînd şi suflet, înseamnă că simţul conştiinţei e zestrea sufletului. Celelalte vieţuitoare au numai simţurile trupului, omul îl are şi pe al sufletului. Numai el are simţirea deosebită de bine şi rău. Deci conştiinţa este o parte proprie a vieţii omeneşti şi prin aceasta este o podoabă, o vrednicie a sa, un semn prin care el este mai presus de tot şirul celalt al vieţuitoarelor. A spune cuiva : «N'ai conştiinţă», este ca şi cum i-ai spune : «Eşti fiară ; eşti căzut din treapta înalt omenească».

Unei vietăţi obişnuite nu poate să-i pare rău de ce a făcut Despre om însă se zice că poate avea *mustrarea conştiinţei*, adică simţul binelui să arate omului că nu a făcut cum trebuia în cutare împrejurare şi că ar fi trebuit să facă altfel. De aceia, prin conştiinţă, ni se deschide o latură foarte vrednică de cunoscut din viaţa sufletului şi anume felul cum funcţionează viaţa morală a omului, care este mult mai tainică şi mai felurită decît viaţa trupească.

In graiul obişnuit, conştiinţei i se mai zice şi *cuget*. De aceia vorbim despre *mustrarea cugetului.*

II

De unde e conştiinţa ?

Dacă numim conştiinţa un simţ, înseamnă că el este ceva organic al fiinţei omului, şi atunci urmează că conştiinţa se găseşte sădită în om din însăşi plămădirea sa ca fiinţă omenească. Dacă însă cineva ar zice că simţul se găseşte în om din capul locului şi că copilul vede din însăşi clipa cînd a deschis ochii, pe cînd nu se poate spune că el ar simţi cu conştiinţa tot de atunci, nu ar urma că conştiinţa nu este un simţ legat de om ca ochiul sau auzul, ci că este ceva care se adaogă din afară ? Răspundem că conştiinţa este un simţ al vieţii morale şi că el nu intră în funcţiune decît atunci cînd şi viaţa morală începe a prinde fiinţă, adică pe măsură ce viaţa sufletească se înfiripează în om. După cum şi puterile trupeşti nu sunt depline în om din capul locului, şi se trezesc treptat-treptat spre deplina lor lucrare, aşa şi voiciunea sufletească îşi ia zborul pas cu pas şi noi zicem că ab a la vîrsta de 7 ani copilul se găseşte în starea de a alege între bine şi rău şi a putea simţi deplin ce e una şi ce e alta. De aceia şi Biserica pune vîrsta de 7 ani ca cea dela care copilul să se poată spovedi, fiindcă abia de atunci se poate zice că e în stare de a judeca între bine şi rău.

De aci nu ar fi cu dreptul ca cineva să spuie că conştiinţa ar fi un adaos străin la faptura omului, ceva care s'ar putea căpăta prin buna creştere şi învăţătură şi că ar răsări din traiul împreună al oamenilor, fiindcă se trezeşte tîrziu. Nu, ci e felul ei de a eşi la iveală mai tîrziu, după cum şi judecata este organică în fiinţa omului şi totuşi nu iese la iveală din capul locului.

De oarece omul e făptura lui Dumnezeu, făcută după chipul şi asemănarea lui, mai cu seamă din lucrarea conştiinţei cunoaştem pe om ca zidire a lui Dumnezeu, fiindcă simţirea pentru bine este tot ce poate fi mai vrednic şi mai înalt dintre toate însuşirile omului, chiar mai vrednică şi mai frumoasă decît însuşi darul minţii. Căci mai vrednic este omul care n'are multă învăţătură, dar este om drept, bun şi cuviincios, decît acel care ar avea învăţătură, dar simţul pentru bine şi dreptate ar bate în el numai slab.

De aceia mai cu seamă prin conştiinţă cunoaştem pe om ca plăsmuire a lui Dumnezeu şi e drept s'o numim *glasul lui Dumnezeu în om*, oglinda în care vedem pe Dumnezeu, grăuntele sădit de Dumnezeu în fiinţa noastră pământească pentruca să crească în ea florile cerului. Conştiinţa vine dela Dumnezeu şi dovedeşte că şi noi suntem dela El.

III

Lucrarea conştiinţei

Conştiinţa poate lucra şi a-şi face simţită puterea ei în orice stare a vieţuirii omului. O putem găsi la omul cel mai de rînd şi la cel mai sus, la cel mai neînvăţat şi la cel învăţat, la cel tînăr şi la cel bătrîn. Cu toate acestea ea poate fi ajutată în lucrarea ei. După cum omul e fiinţă cu minte, dar aceasta poate spori prin învăţătură, tot aşa şi conştiinţa se poate ascuţi prin trăirea omului între alţi oameni cu conştiinţa vie, apoi prin punerea înaintea lui a marilor pilde ale oamenilor cu conştiinţă şi mai cu seamă prin turnarea în suflet a poruncilor lui Dumnezeu.

Tot aşa conştiinţa poate slăbi şi se poate tîmpi, dacă eşti pus a trăi între oameni strîmbi şi păcătoşi, după cum şi mintea se poate prosti şi să dai înapoi dela ce ai fost odată. Dacă, între astfel de oameni, te-ai deprins a păcătui, conştiinţa slăbeşte şi glasul ei abia se mai aude, ca şi la oamenii care pot ajunge orbi sau surzi.

Deci conştiinţa poate lucra pe felurite trepte de tărie. Putem avea o conştiinţă *dreaptă*, cînd judecăm lucrurile după adevărul lor, dar ea poate ajunge a fi şi *strîmbă*. Putem avea o conştiinţă *vie*, după cum putem poate ajunge să fie şi *adormită*. Conştiinţa vie este *trează*, se mişcă îndată pentru lucrul cel bun, sare pentru el. Omul săritor e omul cu conştiinţă vie. Cel cu ea adormită e molatec. Vede nedreptatea şi rămîne greoi. Nu-l doare răul altuia. De aceia trebuie să lucrăm asupra conştiinţei ca să fie trează, vie, puternică şi să se cunoască bine că suntem fiinţe cu suflet în care răsună glasul lui Dumnezeu.

A. S.

Cugetări

Tiranii, cari în chip absolut domnesc asupra altora, uită că prin aceasta ridică o forţă invizibilă, care va reduce în pulbere puterea lor. Cei oprimaţi găsesc un razăm puternic în legea echilibrului moral. Aerul, care este aşa de uşor, dă naştere la uragane, cărora nimic nu le rezistă. Cel tare disprefuieşte această lecţie şi nu ţine socoteală de forţa celor slabi, cari se aliază cu Dumnezeu.

∞

Numai atunci va străluci viitorul într'o aureolă de glorie, când va domni în atmosferă calmul stăpânirei de sine şi tăria pură a iubirei.

Tagore

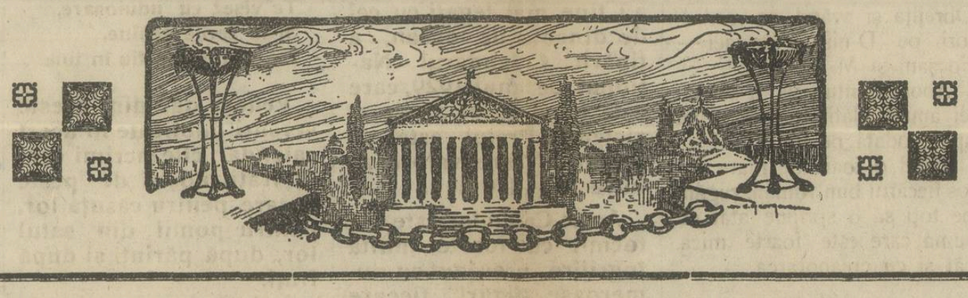

Doamne, Doamne, cîte mai sunt

Când stai cu condeiul în mână, ca să însemni faptele câte se petrec şi să le tâlcuieşti pentru buna învăţătură a cititorilor, te uimeşte mulţimea isprăvilor, pe care o singură zi ţi le pune înainte. Atâtea se petrec, că nu-ţi ajunge vremea să le însemni şi să le tâlcueşti pe toate. Şi se mai plâng ziariştii uneori că e sărăcie de materie, că nu au ce scrie ! De unde, când se petrec atâtea răutăţi şi atâtea lucruri cari nu trebuiesc trecute cu vederea, încât nu ştii către care să te îndrepţi mai întâi ! Şi nu vorbim de faptele mari ale vieţii politice, financiare, economice care merită a fi descusute pe larg, ci de mici mărunţişuri ale zilei, care însă pot fi tot atâtea semne despre vrednicia ori ticăloşia vieţii obşteşti.

Luăm ziarele de Duminică 10 Fevruarie, care după o socoteală foarte sucită, poartă data de 11 Fevruarie. Ne uluim în mulţimea materiilor care ne stau înainte.

1. Mai întâi este turburătoarea treabă a calendarului, pe care, când o credeai isprăvită, atunci e mai încurcată. Noi avem foarte mult de scris despre aceasta şi ne este prea rar că putem scrie abia la popasuri de o săptămână, când aceste lucruri sunt de scris zi cu zi.

2. Iată, apoi, în ziarul «Universul», ştirea din Iaşi despre oamenii din Gura-Văii, Fălciu, care s'a dus In Com. Stănileşti, să boteze copilul înfăşurat în cojoc, dar la biserică ia copilul de unde nu e. Au adus numai cojocul fără copil, caşi oamenii dela Galaţi care au dus la cimitir numai sicriul fără mort şi au slujit preoţii sicriul gol şi abia la cimitir s'a văzut că nu e nimic înăuntru. Mortul fusese uitat la spital, iar deştepţii de ciocli nu s'au minunat că sicriul e prea uşor. Cei cu botezul însă nu uitaseră copilul, dar beţi fiind, l'au scăpat pe drum şi, când au căutat, bietul nevinovat îngheţase şi-şi dăduse sufletul ! Apoi câte nu sunt de spus despre aşa urmare a beţiei şi despre felul omului de a se gândi la Dumnezeu şi a făptui cele ale necuratului !

3. Alta în «Dimineaţa» : Foamete mare în Basarabia. Dar de ce e foamete ? Fiindcă a fost o secetă mai dihai ca altele ? Nu, ci fiindcă oamenii nu ştiu să lucreze pământul şi apoi fiindcă beau şi ce au. Numai cu o parte din ce dau pe beţie, ar putea trece uşor greul sărăciei. Ei vedeţi, nu este acesta fapt de descusut şi de stat de vorbă despre el !

4. Tot în «Dimineaţa» şi pe aceiaşi pagină : O tânără fată care şi-a ridicat zilele, fiindcă a citit cărţi ticăloase care i-au otrăvit sufletul şi au făcut să urască viaţa.

5. Tot în «Dimineaţa», faptul foarte îmbucurător, despre mijlocirea societăţii «Temperanţa», care luptă împotriva beţiei, către prezidenţia Consiliului de Mi iştri, ca să se rînduiască ziua de 1 Iunie ca «zi a temperanţei», când să se facă predici, să se ţie cuvântări, conferenţe, să se facă manifestări, să se scrie articole împotriva beţiei şi astfel să se dea un iureş asupra beţiei şi beţivilor. Foarte bună gândire !

6. In sfârşit, iată, în «Universul», o osândă, care socotim că are să facă bună treabă : Judecatoria din Costeşti, Argeş a dat 40,000 de lei amendă şi 2 ani închisoare brutarului Alexandru Vasilescu din acea comună, care dădea lipsă la cântar şi, deşi mai fusese pedepsit, nu înţelegea să se lase de năravi. Aşa pedeapsă mai înţelegem şi noi, nu ca a şofeorului care, dacă a omorât omul şi a luat 6 luni de închisoare, un ziar a strigat că eh ! aşa mai merge şi că o să intre mintea la capul şofeurului ! Cu astfel de pedepse o să intre încurajarea la omor, nu mintea, dar cu cea dată brutarului, socotim şi noi că o să intre şi mintea.

Iată fapte, dintre cele mărunte, la care te poţi opri din destul. Dar câte altele din cele mari, la care de asemenea te poţi opri, precum ciocnirile dintre mohamedani şi hinduşi în India, înţelegerea dintre Italia şi Vatican, toate din cele două ziare din acea zi. Şi dacă am mai fi căutat şi alte ziare, câte alte fapte n'am fi găsit ! aşa că fiecare zi îţi toarnă un vraf de materiale pe care numai răgaz să ai să le poţi însemna şi dejghioca.

Numai cine nu vrea nu găseşte materie de descusut înaintea lumii şi de a o pune să gândească şi să se cumineţească. Multe poate afla şi învăţa omul, numai să vrea să asculte şi să bage la cap.

N. SILUREANU
Profesor Universitar.

Inventii noi

Postul de emisiune radiofonică din Bucureşti

Incă un pas mare spre progres ce l'am făcut. La Bucureşti, cu data de 15 Octombrie, a început să funcţioneze un post provizoriu de radiofonie. Acest post va funcţiona numai până în Iunie 1929, adică până la punerea în funcţie a celui mare, ale cărui emisiuni vor putea fi auzite în toată Europa.

Noul post e format dintr'un salon tapisat totul cu catifea. Pereţii despărţitori au între ei un strat de 20 centimetri de rumegătură de plută ca să absoarbă orice vibraţie produsă în sală. Perdeaua are de asemenea un strat gros de flanele peste care este aşezat un covor gros de pluş. Plafonul e şi el acoperit cu pluş aşezat în falduri. Geamurile sunt duble, de cristal, ca să nu aibă vibraţii.

In acest salon se află un pian de concert, iar în spaţiul liber poate încăpea o orhestră de 20 persoane. Tot aici mai este şi un salon mai mic, care serveşte pentru conferinţe.

Pe o rază de 40—50 km. postul va putea fi auzit cu aparate simple. In părţile mai depărtate ale ţării, va putea să audă numai posturile puternice de recepţie. Se impune prin urmare că fie la Braşov sau în alt oraş din centrul Ardealului să fie instalat postul de la P. T. T. sau în altul complectându se astfel postul de la Bucureşti.

C. C. R.

Ţara muncii creatoare : Elveţia

(urmare)

Prof. C. Mureşanu
31. I. 1929, Geneva.

Această creaţiune, deci, nu are legătură cu nici un caracter istoric, real şi totuşi e produsul celei mai reale realităţi : sufletul unui popor prins în avântul suprem : — eroic. Şi, ca urmare rodul închipuirii a devenit realitate, o realitate simbol, un simbol forţă de unitate naţională, care asigură independenţa şi prin ea valorificarea geniului popular. Astfel s'a închegat icoana lui Tell.

Prin Tell, solia libertăţii a tăiat cărări de lumină în sufletul tuturor neamurilor încătuşate. Prin Tell, elveţienii intră în conştiinţa morală a lumii întregi. Inainte de a se afirma ca o mare putere politică şi apoi culturală, Elveţia dă în epoca eroică pilda forţei morale cu izvoare, nu în câţi-va aleşi, şi nici numai într'o clasă socială, ci în naţia întreagă. Iată realitatea în închipuirea căreia a răsărit simbolul : Tell. Poetul profet : Schiller a veşnicit acest simbol în epopeia libertăţii : Wilhelm Tell. Aici, prin Schiller grăeşte Tell ; prin Tell, însăşi poporul elveţian din vremea vrerii eroice : «Nu ! Puterea tiranilor are un sfârşit. Când cel robit nu-şi mai poate nicăeri afla dreptul său, când lanţurile nu se mai pot purta atunci omul îşi smulge din cer drepturile veşnice...». In acest aer spiritual, înviorător drept ca suflarea Alpilor, s'a închegat Confederaţia celor opt ţărişoare : Uri, Schwytz, Unterwald, Lucerna, Zürich, Glaris, Zug si Berna. Biruinţele militare vin ca dela sine. Când fiecare ostaş purta în suflet icoana lui Tell, repetăm, rod al imaginaţiei şi sentimentului patriotic, deci când ţăranul soldat era biruitor sufleteşte, înfrângerile austriacilor apar ca faptul cel mai natural.

Iată că în 1315, se dă o luptă istorică între numeroasa armată a lui Leopold de Austria şi mica oştire a celor trei cantoane elveţiene. La piciorul muntelui Morgarten, şi în faţa lacului Aegeri, au stat în cutremurătoare încleştare : tirania lacomă, trufaşă, cutezătoare şi : cultul patriei libere. Au biruit elveţienii şi prin ei un principiu spiritual. Totuşi, austriacii nu renunţă la poftele lor de cuceriri ; în aceiaş măsură creşte în elveţieni hotărârea întru apărarea ţării. Din nou şi anume în 9 Iulie, 1386, stau la Sempach, faţă în faţă două armate, două principii morale. Austriacii erau de trei ori mai numeroşi decât elveţienii. Cavaleria austriacă, descălecată formează un zid de fer, care trebuia străpunsă de ostaşii cantoanelor elveţiene. Şi atunci, într'un minunat decor de natură : în faţa lacului Sempach, şi în mărturia de veacuri a munţilor, s'a întâmplat această minune. Elveţienii imploră ajutorul lui Dumnezeu, îngenunchind pentru rugăciune. Forţa, morala patriotismului împletită de sentimentul religios a rupt zidul de fer. In fruntea eroilor stă unul, Arnold Winkelried. Acest viteaz din ţara Unterwald, deschide calea biruinţii, cu vorbele : «Tovarăşi, eu vă deschid victoria ! Să aveţi grijă de soţia şi copilaşii mei». Intr familie şi patria liberă nu alege. Merge sigur la moarte, asigurând viaţa ţării. Austriacii renunţă la poftele lor de cuceriri în dauna elveţienilor. Biruinţa dela Sempach înseamnă apusul tiraniei austriace şi răsăritul unui principiu, unei legi morale scrisă de eroismul ţăranilor elveţieni : «Conştiinţa naţională rupe ziduri de aramă».

Urmările acestor biruinţi militare sunt incalculabile în cimentarea legăturilor sufleteşti. Victoria care adeseori desbină fraţii între dânşii, îi leagă. Legăturile vechi — confederaţia spirituală — se lărgesc îmbrăţişând cu adâncime ţările unite. In cadrul acesta sufletesc, unde patriotismul însamnă solidaritate morală, cresc ca dela sine forme de viaţă juridică şi economică. Dietele îşi măresc activitatea. Apar legi importante, cari dau trup suveranităţii cantoanelor şi cer nu numai elveţienilor împlinirea datoriilor cetăţeneşti, dar şi străinilor. Aceştia erau obligaţi nu numai la un civism negativ : adică să nu facă rău confederaţiei. In baza legii, erau îndatoraţi să contribuie la ridicarea patriei. Bună şi mintoasă lege şi pentru vremea de azi.

Aceste rândueli cuprinse în «Cartea Preoţilor» (1370) sunt urmare de acele cuprinse în «Conventul dela Sempach»(1393). Aici vedem dispoziţii minunate pentru vremea de azi. Iată câteva puncte : cantoanele nu pot porni războiu din propria lor autoritate ; în războiu, bisericile, mânăstirile, femeile şi copilele să fie respectate. La temelia acestor fapte, creatoare de glorie şi dătătoare de legi şi datini, vedem ce ? Aşa dar, acelaş suflet popular elveţian, neostenit în avântul său creator de libertate prin frăţie între fraţi şi sabie dârză contra duşmanilor, suflet creator de unire, care garantează munca, suflet creator de muncă, care garantează ştiinţa : legea între om şi om şi între om şi Dumnezeu.

Citiţi şi răspândiţi «Cultura Poporului»

Şcoala normală „V. Lupu"

I. L.

Intre instituţiile de cultură ale Iaşului, Şcoala normală «Vasile Lupu» ocupă un loc de frunte, atât prin vechimea ei — înfiinţată în 1856, — cât şi prin admirabila ei organizare.

La 30 Ianuarie c., — Trei Sfetiţele, — şcoala şi-a serbat patronul.

Dimineaţa s'a oficiat un serviciu divin în capela şcoalei, de către preotul Şcoalei, Pr. Ec. I. Andriescu.

După amează a avut loc producţia festivă.

Dl. M. Gh. Botez, directorul Şcoalei a vorbit, arătând fazele de desvoltare ale şcoalei. A făcut apoi o foarte sugestivă paralelă între vieţile sfinţilor Vasile, Grigore şi Ioan şi menirea şcoalelor normale şi educaţia ce se dă elevilor lor.

Cuvântarea D-lui M. Botez a avut un binemeritat succes şi conferenţiarul a fost răsplătit cu lungi şi călduroase aplauze.

Cum tot cu această ocazie şcoala comemora 25 ani dela moartea compozitorului naţional şi religios Gavril Muzicescu, D-l profesor C. Baciu, maestrul de muzică vocală al şcoalei a rostit câteva cuvinte, lămurind asistenţa asupra rolului pe care l-a jucat Musicescu în desvoltarea muzicei religioase şi naţionale a Românilor.

Iar corurile alese cu o desebită pricepere din repertoriul bisericesc, popular şi patriotic al lui Musicescu, cântate cu multă fineţe şi distincţie de corul şcoalei, au evidenţiat, pe lângă subtilităţile adânci ale muzicei compozitorului, şi admirabilele calităţi de dirijor ale D-lui C. Baciu. Artist în toată puterea cuvântului, înţelegând şi simţind armonia superioară şi sentimentele puternic exprimate, ne-a dat momente de adevărată mulţumire sufletească, pentru care îi suntem recunoscători.

In partea doua a serbării, D l Baciu şi-a manifestat o altă latură a talentului său: aceia de compozitor. A cântat o serie de cântece populare, armonizate de D-sa pentru cor mixt şi piano, cu o deosebită artă.

Am ascultat apoi orchestra, cu o minunată Rapsodie pe temă românească» a d-lui M. Barbu, maestrul de violină al şcoalei, cântată cu măestrie sub însăşi conducerea autorului. Tema, urmărită de autor în trei rapsodii succesive, — am avut ocazia de a asculta şi pe cele precedente iau dat prilej să pună în evidenţă o serie frumoasă de melodii româneşti.

O variantă a aceleiaş Rapsodii, aranjată pentru fanfare de D-l R. Haas, a fost cântată de fanfara şcoalei.

Programul, extrem de bogat şi de artistic, ese din cadrul unei serbări şcolare obişnuite. A fost o manifestare frumoasă a sufletului artistic românesc.

Ţinem să remarcăm o altă ramură de activitate a elevilor, lucrul manual, pentru care elevii au o deosebită înclinare ceiace ne-a dovedit o splendida expoziţie de lucrări, în special sculptură în lemn.

Serbarea a avut un succes desăvârşit şi credem că nimeni dintre cei prezenţi (şi în asistenţa remarcăm pe d nii C. Meissner, fost ministru, I. Simionescu, profesor universitar, M. Sadoveanu, V. Petrovanu, prefectul judeţului, M. Bantaş, inspectorul şef al Regiunei, în afară de reprezentanţii şcoalelor ai studenţimei şi un numeros public n'au regretat drumul făcut cam greu, în dealul Copoului.

Din ţinutul Mehedinţi

In ziua de 27 Ianuarie a avut loc o frumoasă adunare a cercului preoţesc «Broscari» în comuna Broscari.

De dimineaţă s'a oficiat în sobor Sf. Liturghie de către preoţii centrului. Predica zilei a fost rostită de Părintele D. D. Achimescu. Răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date de corul centrului. La sfârşitul sf. Liturghii s'a oficiat un parastas pentru eroi la care a ţinut o înflăcărată cuvântare despre eroi Părintele N. Mănescu.

După masă sătenii s'au adunat la şcoală şi aici li s'a vorbit despre «Credinţă şi fapte bune» de Părintele Mircea Paleacu şi despre «Lumânările de ceară curată» de Părintele C. Pârşan.

Conferinţele au fost tratate deplin şi pe înţelesul poporului. S'au mai făcut citiri şi înterpretări din Noul Testament; iar elevii şcoalei primare din iniţiativa şi sub conducerea harnicilor învăţători ai şcoalei, cari au înţeles să lucreze împreună cu preoţii la răspândirea culturii în p o p o r, au recitat poezii, au cântat şi au jucat piese de teatru potrivite gustului sătenilor.

Seminarul din Edineţi

Ziua de Sf. Trei Ierarhi (30 Iauuarie) este prilej de mare reculegere sufletească pentru toate seminariile din ţară. S'a ales ca patron aceşti luceferi ai creştinismului, cari, încă cu alţii străluciţi părinţi bisericeşti, au făcut epoca de aur a erei creştine. Inzestraţi cu aleasă şi solidă cultură teologică, filozofică, juridică şi chiar ştiinţifică, pătrunşi de virtuţi înalte, ei pot fi înspiratorii viitorilor preoţi care se pregătesc în seminariile noastre. De aceia amintirea lor produce clipe măreţe şi de adâncă înrâurire asupra tinerilor vlăstare care trăesc în aşezămintele noastre duhovniceşti.

Aşa s'a petrecut şi la acest seminar:

In seara zilei de 29 Ianuarie, în capela Seminarului s'a săvârşit, cu toată podoaba cultului nostru ortodox, privigherea cu sfinţirea ortoselor. Slujba a fost oficiată în sobor de către p. c. Iconom stavrofor Gh. Spinei, profesor şi fost director, ajutat de preoţii Th. Grimalschi, parohul catedralei oraşului şi P. Stănculeanu spiritual al Seminarului şi diaconul Gavril Nagaevschi.

Erau de faţă p. c. iconom st. Corneliu Grumăzescu, directorul Seminarului, d-nii profesori, elevii şi mulţi credincioşi din oraş. Cântările au fost executate de corul Seminarului, sub conducerea elevului de clasa VIII-a Spânu Gheorghe.

A doua zi dimineaţă, a urmat sf. Liturghie oficiată de p. c. icon. st. Corneliu Grumăzescu, înconjurat de preoţii amintiţi mai sus, la care s'au mai adăogat încă doi: părintele Gh. Ivanov şi N. Antonovici. Corul a dat răspunsurile sub conducerea d-lui profesor de muzici Alex. Popescu. A predicat elevul Bjola Serghie din clasa VIII-a. A urmat apoi un parastas pentru ctitori, foştii directori, profesori şi elevi şi apoi un Te-Deum de mulţumire cu care prilej p. c. părintele Director a rostit o scurtă vorbire, urând Prea sfinţitului Episcop Visarion al Hotinului, conducătorul suprem cu ochiul său veghetor al acestei instituţii, mulţi şi fericiţi ani, pentru a se putea bucura de roadele acestei şcoli din Eparhia sa. Capela era, acum, prea mică pentru mulţimea notabilităţilor din oraş şi a părinţilor elevilor care au ţinut să fie de faţă la această solemnitate foarte impunătoare. La orele 1, sfârşindu-se serviciul divin soborul de preoţi în frunte cu părintele director, a trecut în sala de mese a elevilor, unde a luat parte la ospăţul comun, împreună cu personalul administrativ şi cu elevii.

I N F O R M A Ţ I I

Din Ţară

Faptă lăudabilă. Părintele Gh. Păunescu dela Biserica «Cărămidarii de jos» şi preşedintele Căminului Cultural cu acelaş nume, în Bucureşti a instituit un premiu de 10.000 lei acelei persoane care în timp de un an de zile va da dovada de cel mai bun creştin şi anume: Mergerea regulată la biserică, abaterea de la toate viţiile, urmarea în mod regulat la conferinţele căminului şi ducerea unei vieţi cumpătate.

Se ştie că Părintele Păunescu este unul din preoţii muncitori, cu o activitate şi o iniţiativă demnă de imitat.

Credem că roadele vor fi din cele mai satisfăcătoare.

ꝏ

Incasările statului pe luna lui Ianuarie 1929, precum şi cheltuelile sînt următoarele: 1.763.811.041 lei s'au încasat, iar suma de lei 839.239.183 s'au cheltuit, prin urmare rămâne în casa statului diferenţa.

ꝏ

In comuna I. I. C. Brătianu din Jud. Ilfov cu un fond de 100 mii lei, s'a luat iniţiativa ridicărei unui monument eroilor din acea comună.

ꝏ

In cinstea D-nei Maria N. Filipescu, a fost în ziua de 14 Februarie, a. c., o masă la «Casa femeei» pentru activitatea foarte sârguincioasă depusă la «Asociaţia creştină a femeilor», a cărei prezidentă a fost aproape 10 ani.

ꝏ

Din cauza gerului încorporarea tinerilor din Contigentul 1929, s'a amânat pentru 1 Martie, a. c.

ꝏ

Intre 21 Septembrie şi 6 Octombrie 1929, va fi deschis la Bruxelles «Le salon de l'enfant».

Guvernul belgian a invitat şi ţara noastră să ia parte la acel salon.

ꝏ

In Bucureşti în luna Iunie, se va ţine un congres internaţional, pentru combaterea alcoolismului în ţara noastră.

ꝏ

Revistă nouă. In ziua de 15 Martie a. c., va apare sub direcţiunea D-lui Georgescu —Obrejiţa o nouă foaia de propagandă culturală şi culegeri de folklor cu numele de «Luceafărul» în comuna Obrejiţa şi având ca redactori pe D-nii: Petrovici — Focşani şi M. G. Bălan.

Abonamentul va fi de 20 lei anual, plătit înainte şi va apare odată pe lună.

Fiind o foaie de mare folos fiecărui bun român, rugăm pe toţi să o sprijine atât cu suma care este foarte mică, cât şi cu colaborarea.

ꝏ

«Casa femeei» din Bucureşti, funcţionează în mod regulat. Aşa cantina gratuit pentru oamenii săraci şi mai ales pentru văduve cu copii, cari pot lua mâncarea şi acasă.

ꝏ

Cu ninsoarea de acum câteva zile, în jud. Prahova pe unele locuri zăpada a ajuns la 3 m. jumătate.

ꝏ

Conacul din Mirceşti, reşedinţa de odinioară a lui Vasile Alecsandri, astăzi proprietatea D-nei Margareta Catargi, o nepoată a marelui poet, a fost distrus de un foc puternic.

ꝏ

La cameră s'a depus proectul de lege pentru reorganizarea jandarmeriei.

ꝏ

In noaptea de 1 Ianuarie a. c., dela Depozitul de armăsari al Statului, din comuna Parţa, judeţul Timiş, s'a furat de necunoscuţi un armăsar evaluat la 2.000.000 lei.

Aducându-se cazul la cunoştinţa Plutonierului Vorţan Marin, şeful postului Şag, acesta a plecat imediat în urmărire spre Timişoara, de unde a angajat un automobil şi continuând drumul spre Arad, în apropiere de frontieră, a ajuns şi a arestat pe individul Mocsany Antal cu calul furat.

Cercetat individul a declarat că a fost trimis din Ungaria pentru a fura armăsarul şi în caz de reuşită va avea o recompensă de 570.000 lei.

Individul cu actele dresate a fost înaintat Parchetului Timişoara, iar armăsarul predat Depozitului.

Plutonierul Vorţan Marin în urma intervenirei Comandamentului, a fost recompensat de Ministerul Agriculturei şi Domeniilor cu suma de 3000 lei.

ꝏ

In anul 1927 banditul Miu Drâncea, din comuna Ciclova — Română, Judeţul Caraş, a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă pentru crimă de omor. Nu a stat mult în închisoarea Trib. Caraş, şi într'o dimineaţă a sărit gardul închisoarei şi a dispărut.

Compania având informaţiuni că banditul se găseşte adăpostit în casa pădurarului Drăghicescu, din comuna Ciclova, a format o poteră compusă din jandarmii: Plut. Dumitraşcu Gheorghe, Serg. Instr. Iorgan Marin, Caporalii Ifrim N-lae, Petrea Marin, Ciorbă Ioan, soldaţii Călin Ioan, Bălăşcău Ioan, Ilie Ioan, Cerbu Vasile, Purghel C-tin, Grecu Mihai, Ola Vasile, Onaca Vasile, Bădică Dobre, Dănuţă Alexandru şi Eşanu Ioan, cari în dimineaţa zilei de 10 Ianuarie a. c. au înconjurat casa pădurarului în care era adăpostit bandit.

Acesta văzându-se descoperit, fulgerător, cu revolverul în mână, a deschis uşa casei, tocmai când jandarmii se apropiase şi dela un pas, în plin, loveşte pe Serg. Instr. Iorgan Marin, apoi continuându-şi drumul spre a ieşi, ca să poată fugi şi scăpa, în munte, la a două uşă, loveşte mortal şi pe Caporalul Ifrim N-lae, iar în stradă pe jand. solc. Eşanu Ioan care cade rănit.

Fugind printre case banditul a fost încolţit de ceilalţi jandarmi şi împuşcat mortal.

Cei doi jandarmi victime ai datoriei au fost înmormântaţi cu toată pompa cuvenită, în asistenţa întregei intelectualităţi din Oraviţa.

ꝏ

In decursul ultimilor ani, în raza Comp. jand. Durostor s'au săvârşit mai multe jafuri şi tâlhării de către banda lui Enciu Milanof, care în ziua de 17 Decembrie 1928 a fost împuşcat de Plutonierul de rezervă Voichiţă C-tin, colonist în comuna Chilicadi, judeţul Caliacra în următoarele împrejurări;

Pe când Voichiţă se ducea la moara din comuna Şahinlar — Durostor, pentru a măcina grâu, pe drumul din pădurea Chilicadi — Şahinlar, ştiind că e o regiune bântuită de banditi, a lăsat în urmă căruţa cu turcul ce'l însoţea, iar el mergea pe o potecă laterală. In acest timp a fost somat de un individ să ridice mâinile în sus, la care somaţiune, Voichiţă odată cu scoaterea mâinei din buzunar, a scos şi un revolver, descărcând asupra banditului un foc, rănindu-l.

Distanţa între aceşti doi adversari fiind numai vre-o zece paşi, Voichiţă s'a repezit la bandit, încigându-se o luptă corp la corp, în care timp răuşeşte să mai descarce încă două focuri, rănind pe bandit mortal.

Dându-şi seamă că banditul ar mai putea să aibă tovarăşi i-a luat chiar arma lui şi punându-se la pândă între timp, apar alţi doi banditi asupra cărora a descărcat mai multe focuri de armă, dar nu i-a putut nimeri fiind istovit, în urma luptei date cu primul bandit.

De către Prefectura judeţului Durostor s'a intervenit locului în drept ca Plutonierul de rezervă Voichiţă C-tin să fie decorat cu medalia «Bărbăţie şi Credinţă» Cl. I-a şi a fi recompensat băneşte.

După împuşcarea fiorosului bandit, jand. Plut. Major Onea Alexandru ajutat de Plut. Hurdună Alecu, Gaiţu Ioan, Dobroiă Ioan, Serg. Instr. Dobrică Marin, Bălan Adam, Caporal Ioniţă Muşat, sold. Hodinberg Rudolf şi Hagiu Simion, toţi din Comp. Jand. Durostor, după multe cercetări au răuşit să descopere ca găzduitori şi complici ai banditului pe indivizii, Dinciu Gh. Ivan Panef, Câna Ivan Panef, Tudor Candilarof, Petre Tudor Candilarof, Chiru Matef, Ioana Chiru Matef, Gospodina Enciu Milanof şi Ali Ibram Ciort, la al căror domiciliu s'au găsit lucrurile provenite din jafurile săvârşite de bandit. Toţi au fost arestaţi şi înaintaţi Parchetului.

ꝏ

In luna Ianuarie a. c. pe teritorul postului Emirler Durostor, a apărut o bandă de câţi va indivizi înarmaţi care jefuiau şi prădau populaţia.

Jandarmii fiind anunţaţi, au plecat în urmărire jand. Plut. Creţa Filon însoţit de jand. Frt. Şarlea Ion şi soldatul Ciuguresu Mihail.

Jandarmii întâmpinând pe banditi şi luând contact cu ei în urma luptei dată a căzut lovit mortal banditul Tudor Dobre Rainof; iar dintre jandarmi a fost rănit în picior soldatul Ciuguresu Mihail,

Sosind în ajutor şi alţi jandarmi, au continuat urmărirea. reuşind a prinde şi pe banditul Iancu Verban Ivan în pădurea Caracuz şi Ilie Minef pe teritoriul comunei Aschioi.

Cercetaţi banditi au recunoscut că sunt autorii a 13 jafuri săvârşite pe raza Companiei jandarmi Durostor.

Din Străinătate

La Berlin (Germania) din cauza gerului, toate conductele de apă au îngheţat, aşa că lumea a ajuns a cumpăra apa cu litrul.

ꝏ

Din cauza gerului groaznic ce bântue de la o vreme în Varşovia înmormântările au fost oprite, din cauză că pământul este îngheţat până la câţiva metri adâncime.

ꝏ

In Franţa se va ridica un monument în amintirea eroinei Jeana D'Arc. Acesta se va ridica la Dom Remy. Inaugurarea se va face în prezenţa preşedintelui republicei dl. R. Poincaré, în ziua de 19 Mai a. c.

ꝏ

La gurile fluviului indian Gangele şi împrejurimi în 1927. au murit 19360 oameni muşcaţi de şerpi vininoşi şi crocodili şi au fost ucise 75000 animale târâtoare. Au fost ucişi 1368 de tigri; 1738 de lupi şi 4039 leoparzi. Tigrii au sfâşiat 1033 de oameni; lupii 465 oameni; leoparzii 218. Alţi 260 oameni au fost ucişi de urşi, eletanţi, mistreţi, şacali ş. a.

ꝏ

In Peru din cauza unui cutremur şi din cauza unei ruperi de nori ce a însoţit cutremurul, au murit 50 de persoane,

Cu ocazia sărbătorilor ce vor veni, recomandăm cetitorilor noştri, :: frumoasa carte ::

CELE ŞAPTE CUVINTE

ALE DOMNULUI HRISTOS PE CRUCE

de ARHIM. SCRIBAN

A se cere dela Biblioteca «PENTRU TOŢI» la toate librăriile din ţară

Preţul 6 Lei

RECENZII

Calendarul Naţional al Ziarului „AMERICA"

Ziarul «America», care apare zilnic în oraşul Cleveland (America), în dorinţa de a fi cît mai folositor romînilor din pământul ţării lor şi spre a-i ţine mai legaţi cu cei de dincolo de ocean, a tipărit Calendarul Naţional pe anul 1929, care este în al 18-lea an de existenţă. Preţul este de 1 dolar, (care valorează între 160—170 lei).

Acest Calendar este întocmit cu foarte multă îngrijire, prevăzut cu numeroase figuri, fiecare având explicaţiile l o r; bucăţi de lectură foarte frumoase din autorii cei mai cunoscuţi, pe care cetindu-le simţi că trăieşti viaţa aceia departe de pământul ţării tale iubite.

Din acest calendar fiecare cetăţean, fie plugar, fie învăţător, preot sau ofiţer, sau orice altă ocupaţiune având, este bine să şi-l poată procura, căci este un cap de operă, prin felul cum este aşezată materia şi figurile.

Cetiţi acest calendar şi vă veţi vedea departe de casă, departe de cei pe care îi iubiţi, cu dorul în inimă, după cum se vede în versurile unui romîn, de peste ocean care suspină după ţara lui:

De cînd nu te-am văzut,
Ani de zile au trecut,
Sat frumos, în seri senine,
Şi mi-e dor, mi e dor de tine.

Cînd de drum am fost gătat,
Mama m'a îmbrăţişat,
Soră fraţi au lăcrămat,
Satul s'a înduioşat...

Sat frumos cu pomi în floare,
Te visez cu 'nduioşare,
Şi în serile senine,
Mă doresc să fiu în tine.

Vedem dar din aceste versuri publicate în acest calendar cîte lacrimi varsă fraţii noştri de peste hotare pentru căsuţa lor, pentru pomii din satul lor, după părinţi şi după fraţi.

Indată ce ai cetit cîteva rînduri din această carte îţi viu în minte versurile poetului ce zice:

«Fie pîinea cît de rea,
«Tot mai bine 'n ţara mea.

De aceia zic, e bine ca fiecare să şi poată cumpăra această carte, din care în orele libere să poată sorbi din viaţa fraţilor noştri din depărtare.

Adresa pentru comandă este următoarea:

Ziarul «AMERICA»
5705 Detroit Avenue — Cleveland, — Ohio
AMERICA

SIMFONII DIN TRECUT versuri de cunoscuta scriitoare DOAMNA SMARA; se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16. Preţul 80 Lei

Cărţi şi Ziare sosite la Redacţie:

Orfana de Serafim Ionescu, piesă de teatru în 2 acte preţul 18 lei, se găseşte în editura «Cartea Românească», Bucureşti.

ꝏ

Invăţătorul Erou tot de Serafim Ionescu, piesă într'un act — Preţul 5 lei — Tipografia «Cultura» din Fălticeni.

ꝏ

Suflete alese, de acelaş autor, piesă în trei acte. — Preţul 20 lei. De cerut la «Cartea Românească» Bucureşti.

ꝏ

In noaptea de anul Nou, piesă în două acte şi **Un mic viteaz** de Serafim Ionescu. Preţul 27 lei. Librăria «Cartea Românească» Bucureşti.

ꝏ

Bunicii şi Nepoţii, Cercetaşul, Aniversarea Şcoalei piese de câte un act de Serafim Ionescu. — Preţul 24 lei, din editura Librăriei ‚Cartea Românească' Bucureşti.

ꝏ

Unirea, Plevna, Dacia, piese în câte un act, tot de Serafim Ionescu. Preţul 16 lei.

De cerut la librăria «Cartea Românească. Bucureşti.

ꝏ

Păcatul piesă ostăşească în trei acte şi **Moş Crăciun** piesă de acelaş autor. Preţul 24 lei. Editura librăriei «Cartea Românească» Bucureşti.

ꝏ

Tribuna Anul II, apare în oraşul Călăraşi sub conducerea redacţională a D lui Jean G. Vasiliu. Ziar independent cultural, artistic, etc., cuprinde articole interesante nu numai pentru localnici, ci chiar şi pentru restul intelectualilor.

Remarcăm cu plăcere articolele D-lui J. Vasiliu şi poeziile pline de farmec ale simpaticului poet ialomiţean St. V. Păun — Rovine

ꝏ

A apărut în editura: «Cartea Românească», Cunoştinţe Folositoare Seria B. No. 54 **Boalele animalelor şi lecuirea lor** de Ion Popu — Câmpeanu, Profesor de Liceu. Preţul lei 5.

Tip. Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA No. 16. | BUCUREȘTI 3 MARTIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16 | ANUL IX, Nr. 268. Apare în fiecare Duminică

Cum îi înveți, așa însetează

I.

Un soi de școală

Omul primește, fără a-și da seamă, părerile celor în mijlocul cărora trăiește. In sînul oricărei obști, trăiesc anumite gînduri, apucături, obiceiuri. Celce se zmuncește din starea copilăriei, pentru a trăi viața celor vîrstnici, împrumută felul de trai și de gîndire al celor pe care-i găsește mai înaintați în vîrstă ca el. Fără a-și face o socoteală să facă așa ori altfel, el se simte ca vrăjit să facă în felul celor mari, să se îmbrace ca ei, să păsească tot așa, să urmeze obiceiurilor lor. Parcă ar gusta mai mult bărbăția și simțirea că se află în rîndul oamenilor, dacă face și el în felul acesta.

De ce, de pildă, cei mai mulți tineri, dela o vreme, încep a fuma? Simțit au această trebuință, i-a învățat cineva? Nu. nimenea. Cu toate acestea vezi-i cu cîtă poftă se apucă de fumat! Nu că ar găsi în aceasta un bine trupesc. Cum să simți bine trupesc din fum? Mai degrabă trebuie să simtă, la început, un fel de silă, de greutate. Gustă cu toate acestea un bine sufletesc. Infrînge greul prin plăcerea de a se afla între cei mai mari, de a fi la o treaptă cu ei, măcar în lucruri de acestea din afară.

Aceasta e o școală, școala obștii, școala răspîntiilor, școala străzii, școală foarte puternică, în fața căreia tînărul se supune fără nici o gură.

Dacă cumva l-ai dus aiurea, unde să trăiască după alte obiceiuri, se supune și acolo fără cîrteală. Căci rînduiala e aceiași: să faci ca cei mai mari decît tine, să fii în obicei, ca nu cumva să fii socotit mai micșorat, mai neînsemnat, dacă vei face de capul tău.

Eu am văzut tineri duși să trăiască în Anglia și care trăiau acolo, fără împotrivire, altfel decît ar fi trăit la București.

Aceasta arată cît de puternică e școala obștii, cum te cioplește ea fără greutate, cum te găsești jucînd după toba altora.

II.

Al doilea soi

Mai este altă școală, școală în care adunăm pe copii ca să-i învățăm carte. Aceasta lucrează mult mai greu. Deși are clădiri anume și oameni plătiți și o întreagă oaste de îndrumători ai ei, cu un mare dregător în frunte, care se numește ministru, totuși merge foarte anevoios. Trebuie să te ții de aproape de copii și de tineri și de multe ori, dacă izbutești pe jumătate, alte ori de loc, iar numai cu puțin așa cum trebuie.

Una ar trebui să fie și alta iese. Te muncești cu o școală și iese că mai tare e altă școală.

De ce? din pricină că școala cea cu bănci și cataloage nu pare ceva în care lumea crede, fiindcă una se face în ea, iar alta se vede în traiul oamenilor. Copilul și tînărul vede cum trăiește și cum face lumea în adevăr, nu cum scrie la carte, și atunci lasă o școală și se ține de alta. Ce să-i spui de cumpătare, de înfrînare, de cuviință, de hărnicie, de «să nu faci lux», «să nu bei» «să nu joci cărți», «să nu perzi nopțile»,—cînd el vede casa sau, dacă nu casa unor părinți cuviincioși și cumpătați, dar cînd strada largă și grosul obștii trăind, *nu cum spune la școală și nu cum îndeamnă părinții?*

O! strada e un vrăjmaș care se pune deacurmezișul celor mai buni părinți și a unei școli temeinice. Ea plămădește altfel pe copil și tînăr, care-și iau de aci drumul vieții lor. Acesta e un mare adevăr social cu care trebuie să ne socotim.

Eu am auzit cu astfel de tînguiri în gură pe o persoană nu mai mică decît Principesa ALEXANDRINA CANTACUZINO, de care nimenea nu va spune că nu e o ființă care nu și-ar da seamă ce are de făcut ca mamă. Cu toate acestea, într'o ședință publică, în sala mare a Primăriei Capitatei, am auzit-o spunînd: «Mă lupt să mi țin copiii în viața în care-i cresc, dar tare mă tem să nu mi-i fure strada. Aceasta e atît de puternică, încît pare că mă tem să nu mă biruie.

III.

Școala nenorocirii

O asemenea școală însă duce la nenorociri.

Poate ați citit o știre din ziarele din săptămîna trecută. Eu am citit-o în «Dimineața» din 22 Fevr. a. c. și este tocmai o dovadă puternică despre ce te învață școala străzii. E vorba de tînără cocoană, doamna LE GUEN din Paris, care a cerut unui medic să i mai taie din carnea picioaretor, ca să i le mai subțieze și să fie mai plăcută în felul acesta. Medicul a tăiat o, dar lucrul n'a eșit bine. Doamna s'a îmbolnăvit mai rău și a trebuit să i se taie picior. De aici proces.

De ce aceasta? Pentrucă școala cu bănci și catedră îți spune că cea mai mare frumusețe este a sufletului, că fapta este lucrul cel mai de merit, că însușirile înalte ale sufletului sunt acele cu care trebuie să te împodobești. Totuși școala străzii zice astfel și e mai ascultată. Ea nu pune între oameni întrecere la faptele frumoase, la podoabele sufletești, ci pune întrecere la frumusețea trupească. Deci ce să caute tînăra? Să caute cultură? pricepere în treburile casei? vrednicie la treabă, bunătate, cuviință, curățenie, modestie, simplitate? Nu, că nu se întreabă acestea, ci frumusețea. Și ea a ascultat de această școală și s'a nenorocit. Acum n'are nici frumusețe, nici picioare.

Să mai urmăm la o asemenea școală?

Arhim. SCRIBAN.

Inseilături din gând

O soață, o mamă blajină și surâzătoare e lumina casei ș'a familiei; una arțăgoasă și posomorâtă, e hula, vraja și întunericul ei.

~

La greci și Romani, actorii pe scenă erau: mascați; la noi autorii sunt azi: demascați.

~

Adevărații oameni de talent poeți, pictori, sculptori, sunt aceia ale căror opere n'au nevoe nici de titluri, nici de explicarea subiectelor create de ei.

SMARA

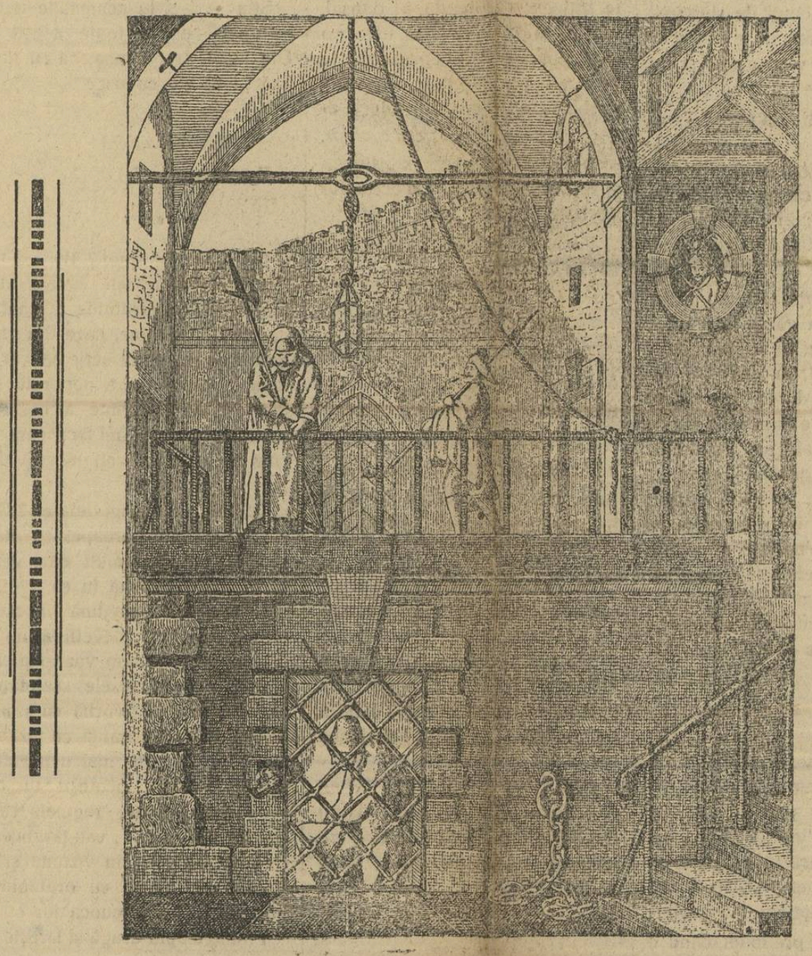

Această icoană este luată după o veche stampă, lucrată în Polonia și înfățișează pe martirii neamului românesc Horia și Cloșca în temniță.

CE SE MAI SPUNE?

Intr'unul din numerile trecute al gazetei acesteia am vorbit despre otrava, care amestecată în băuturi (rom, lichior, țuică, etc.) a produs dela o vreme zeci de cazuri mortale; și am dat și părerile unor specialiști despre conținutul acestei otrave așa de puternică că nu se poate găsi un leac.

De data aceasta însă vom mai scrie și alte păreri, ale altor savanți, cari au constatat în mod mai amănunțit atît pe bolnavii de acest spirt, cît și băuturilor otrăvite.

La noi în România, alcolului metilic i s'a dat o importanță prea mică, pentrucă nu i se cunoștea tăria cu amănunțime; însă de prin anul 1911 a început să se facă fel de fel de cercetări pe seama acestui alcool, din cauză că s'a întîmplat în Germania mai multe otrăviri.

Cînd s'au ivit primele cazuri de otrăviri în Germania, nimeni nu știa despre ce e vorba, ci eșise svonul că isbucnise o boală groaznică, care secera cu mulțimele din popor.

Domnul profesor Dr. Corneliu Șumuleanu în «Universul» din 23 Februarie a. c., ne spune că guvernul francez chiar a numit un profesor care să meargă la Berlin și să studieze mai de aproape această boală și rezultatele aduse au fost următoarele:

«In noaptea de Crăciun 1911, directorul azilului de noapte din Frebelstrase, din Berlin a fost înștiințat că unii din clienții azilului ar fi grav bolnavi. Pînă să ajungă directorul la infirmeria azilului unul din bolnavi murise.

In ziua de 27 Decemvrie, alte două cazuri între cei 4000 de nenorociți, adăpostiți în azil în acea seară. Unul din bolnavi a murit pe loc, iar al doilea în timpul transportului la spital. Tot în aceiași zi, alți doi din cei veniți la azil dadeau semne de boală: **dyspnee intensă** (respirația din ce în ce se face mai grea) și **prostrație** (slăbiciune) (expl. D. F.). Acești bolnavi au fost trimiși la spital, însă au murit pe drum.

Din acest moment, boala se întindea repede, așa că în cîteva ore a ajuns la 18 cazuri noi.

Cîțiva bolnavi din această ultimă serie erau cu ochii turburi, pupilele ochilor se măreau în așa fel încît directorul azilului credea că e vorba de o otrăvire.

Starea tuturor era gravă, cea mai mare parte se plîngeau de dureri puternice la abdomen și uscăciunea gîtului. Aceste semne făcură să se gîndească că s'au otrăvit cu alimente; dar și această părere a fost repede spulberată și îndată a fost părerea că e vorba de o formă de holeră asiatică. Mulți bolnavi mureau la intrarea în spital, sau în timpul vizitei. *Scoteau țipete groaznice, tăvălindu-se pe pămînt în dureri sfîșietoare; fața lor era de culoarea plumbului (albăstrui-negru); iar gura fără spume.* Toate aceste semne puseseră pe gînduri tot personalul spitalului.

In ziua următoare alte cazuri, cărora făcîndu-li-se tratații cu serum, nu s'a observat nici o îmbunătățire.

Cu toate acestea medicii susțineau că materiile alimentare sînt cauza boalei, cu toate că unii mărturiseau că nu mîncaseră nimic, ci numai că ar fi băut cîteva pahare de *schnaps*.

După o anchetă urgentă poliția din Berlin a luat un număr de probe de băuturi și substanțe alimentare, care s'au trimis la laboratorul poliției.

După cercetări îndelungate se găsește *alcoolul metilic* în băuturile vîndute de circiumari.

Este foarte necesar să amintim aci că Dl. medic Mina Minovici din București, după cercetările pe care le-a făcut cu privire la acest alcool, a constatat că: *Alcoolul metilic este mai puțin otrăvitor decît spirtul de vin; dar alcoolul metilic devine otrăvitor din cauza necurățeniilor ce conține.* Această dovadă era adevărată altădată, acum însă, după părerea *D-lui Dr. Bordas (francez)*, alcoolul metilic este mai otrăvitor pentru om, decît acidul etilic sau de vin.

Alcoolul metilic are efecte de otrăvire chiar și cînd nu e introdus în corp cu alimentele și cu băutura. S'a constatat că acolo unde se întrebuințează alcoolul metilic pentru diferite fabricații, lucrătorii se plîng de usturimea ochilor, simt că parcă ar avea nisip în ochi, apoi simt dureri din ce în ce mai mari, încît sînt nevoiți să lase lucrul.

In America s'au constatat 153 de cazuri de orbire și 122 cazuri mortale.

Semnele otrăvirii cu alcool metilic sînt: dureri puternice de cap, amețeli, aiurări, îngălbenirea feței, greață și vărsături, dureri, de abdomen, slăbirea și pierderea totală a vederei, respirația se face din ce în ce mai grea, paralizia picioarelor, scăderea repede a temperaturei, slăbirea memoriei și a mușchilor.

Cantitatea pentru un om, ca să moară, variază între 120—240 grame. Uneori, turburări la ochi au venit și din 8—20 grame.

După un alt specialist numit Terrieu, învățăm că: în cele mai multe cazuri, turburările vederii iau naștere din întrebuințarea peste măsură a alcoolului și a tutunului și vindecarea este sigură cînd se intervine la timp; și din contră alcoolul metilic poate provoca orbirea definitivă și adeseori chiar moartea.

Băuturile din Germania s'au constatat că aveau *alcool etilic și alcool metilic*, dar cel metilic în proporție de 60 la sută».

Iată deci, dacă vom compara semnele, pe care le aveau acei băutori cu cei de astăzi dela noi vom vedea că se potrivesc întocmai. Deci băutura e cu buclucul.

Noi însă să sperăm că răul acesta va pieri dintre noi, pentrucă s'au înființat pedepse aspre de dat acelora cari vor vinde băuturi de felul acesta. Dar asta nu înseamnă că noi să nu fim cu ochii în patru, căci acestea ne distrug viața și familia.

De aceia abținere totală de la băuturi, căci astfel vom ajunge la desvăț și în curînd schimbați în cei mai economi, cei mai sănătoși, mai muncitori și mai fericiți oameni. Vom mai reveni.

Diac. V. Fussu

Bănățenii Români din Serbia

de C. N. Munteanu-Muntmarg

In casele românești din Banatul de sub stăpânirea sârbească, jalea nu s'a mai curmat.

Și azi, ca și odinioară, durerea sfredelește tot mai adânc în nevinovatele suflete românești din inima Banatului de sub jugul sârbesc. Pe furiș, acești români doinesc, învață carte și se roagă în graiul strămoșesc. In Biserici și 'n Școli, cu greu s'aude graiul românesc. De ce înăbușirea sufletului românesc din aceste ținuturi? In această gazetă am mai scris despre jalea Românilor din Serbia și din Macedonia. In unele gazete ca și în această gazetă, arătând nedreptățile ce se fac fraților noștri de către stăpânitori, am cerut guvernanților sârbi, ca pe orice cale prielnică, să aducă pacea în casele românilor de sub stăpânirea sârbească. După cum se știe, în Serbia de după războiu, în sânul conducătorilor se sălășluise dihonia. Fiecare ținut căuta să așeze la cârma țării bărbați din acel ținut. Bărbații politici, împărțindu-se pe ținuturi și pe ideie de clasă, au ajuns, într'o vreme, la un războiu de ură frățească, în dauna neamului sârbesc.

Românii din Serbia, acum câțiva ani, în interesul poporului român, au alcătuit un partid național român. Parlamentarii români — puțini la număr — au dat pept cu parlamentarii sârbi și cu mult suflet și cu multă dreptate, au cerut regatului sârbesc să ocrotească, deopotrivă, pe românii din Serbia ca și pe sârbii de baștină din Jugo-Slavia.

Cerințele Românilor s'au lovit de îndărătnicia și de ura barbară a guvernanților. Și spre rușinea lor, unii români ajunși în parlamentul sârbesc au vândut cauza Românilor, prin tăcerea lor și prin solidarizarea lor cu parlamentarii sârbi. Dezertorii, sau mai bine zis, renegații sunt mai de temut decât asupritorii.

Să nu mai vorbim de ei; peatra mormântală a disprețului să aruncăm deasupra sufletului lor. Bărbații politici din Serbia, stăpâniți de ură și de interes personal, înlăturând dreptatea cetățenilor și interesul superior al vieții statului, au dus o politică murdară spre jalea românilor din Serbia și spre fărâmițarea unității naționale a regatului sârbesc. Când sufletul românesc sângera mai mult pe altarul de jertfă al nedreptăților și al durerilor pricinuite de niște oameni mici la suflet și stăpâniți de regionalism, frâna conducătoare dela cârma țării a fost luată, cu dibăcie și cu multă autoritate, de gloriosul Rege Alexandru, care, luptând, deavalma cu soldații săi, în războiul de întregire și de desubjugare a neamurilor, n'a voit să privească cu resemnare, cum zi cu zi, regatul sârbesc era amenințat în viața lui națională, cum jertfa regească dusă alături de jertfa eroilor sârbi era amenințată să fie călcată în picioare de niște politiciani ambițioși.

De câteva luni, Jugo-Slavia respiră un aer curat de viață națională. De câteva luni, frați noștri din Jugo Slavia așteaptă încrezători îndulcirea vieții lor dela blândul, înțeleptul și eroicul Rege Alexandru, urmașul eroilor Dușani. Cu o politică înțeleaptă condusă de un Rege înțelept și cu tot sufletul pentru fericirea poporului Său, Jugo-Slavia va merge cu pași repezi spre zorile senine ale tuturor îmbunătățirilor. Românii din regatul sârbesc și-au pus toată nădejdea în politica chibzuită a acestui Rege. Cetățenii sârbi nu vor mai fi îngenunchiați în drepturile și în nevoile lor.

In urma articolelor noastre și mai ales în urma schimbărilor ce s'au făcut, acum câteva luni, în politica sârbească, actualii bărbați de stat ai Jugo-Slaviei s'au hotărît să sprijine drepturile românilor din regatul sârbesc. Se vorbește, că în curând, frații noștri din Serbia vor învăța slova românească de pe cărțile tipărite în graiul strămoșesc, în Bisericele românești. Guvernul român a alcătuit o comisiune care să găsească mijloacele cele mai prielnice în vederea unei trainice înțelegeri, între conducătorii sârbi și români, pe chestia fraților români din Jugo-Slavia. In țara noastră, printre alții, se găsește un bun român și un bun dascăl, d. Alexandru Pteancu, inspector școlar în învățământul secundar din Cluj, care, cunoscând foarte bine chestiunile școlare, a fost numit în comisiunea alcătuită de guvernul român, în vederea unei înțelepte înțelegeri între guvernul român și sârb pe chestiunea școlilor românești din Jugo-Slavia și a celor sârbești din țara noastră. Să se știe, însă, că, școlile sârbești din țara noastră se bucură de toată libertarea din partea guvernului român.

Numai frații noștri, din Serbia, din Grecia, din Albania, din Bulgaria, etc., nu se bucură de un trui tihnit și omenesc. Despre românii macedoneni voiu scrie altă-dată, tot în acestă gazetă. Am spus că în Jugo-Slavia în timpul de față, domnește o conducere înțeleaptă și civilizată, alimentată de voința și de mintea unui Rege erou. Cu prilejul schimbărilor politice din Jugo-Slavia, iată românii bănățeni, cu ce bucurie și nădejde, scriu în ziarul «Nădejdea», care ființează în Banatul de sub stăpânirea sârbească: «Destinele țării fiind azi în cele mai puternice și înțelepte mâini, poporul român are un singur ideal: să aibă liniște, spre a-și cultiva ființa sa specifică, spre a-și asigura un trai omenos prin muncă proprie. Românii noștri vor lua cărți serioase în mână, vor cerceta cu drag așezămintele lor: Sf. Biserică, fanfarele, corurile bibliotecile, așteptând să se verse zorii unei lumi noui, când oamenii vor fi mai drepți, mai înțelegători, mai iubitori de aproape și mai umani!

Să nădăjduim că, Românii din Banatul de sub sârbi — înaintea celorlalți români de sub stăpâniri streine — se vor bucura de niște drepturi omenești. In Jugo-Slavia, zarurile unei politici de ură au fost aruncate. Un Rege tânăr, dar bătrân la minte și cu voința tare a deschis o lume nouă în viața poporului său. Și pentrucă un Rege blând, înțelept și erou hotărăște cele bune și de folos pentru supușii Săi, Bănățenii Români din Serbia așteaptă zile senine... Cu acest prilej, nădăjduim, că dreptatea se va coborî ca un sol de libertate în casele fraților noștri români din Banatul Sârbesc, cu un ceas mai devreme.

In curând, Regele Alexandru va face ca în altarul Bisericilor și în școlile românești din Jugo-Slavia, graiul românesc să se audă tot mai mult și tot mai duios și vesel.

Inseilături din gând

Stă în puterea noastră d'a ne face o viață fericită mulțumindu ne cu ceea ce ne poate da ea, sau una nenorocită, cerând ceea ce nu e nici de condiția noastră socială, nici de capacitatea noastră.

~

De multe ori ne simțim nenorociți fără s'avem altă cauză decât nemulțumirea pe ceea ce posedăm și râvna la bunurile altora.

~

Cea mai mare filosofie a vieței stă întru a te mulțumi cu ceea ce ai ș'a ști a trage foloase de la 'mprejurări fie ele fericite, sau nenorocite.

SMARA

PAGINA LITERARĂ

Duminică 3 Martie

CRUCEA LUI HRISTOS

Marcu 8. 34 — 9. 1.

Deşi apostolii trăiseră o bună parte din timp cu Mântuitorul, Il simţiseră aproape de ei, îi sorbiseră cu nesaţ cuvântul puternic şi privirea dulce, încercaseră cu mintea şi inima înălţimea tainelor cereşti şi chiar fiorii adevăratei fericiri ; deşi sufletul le era pătruns de dragostea lui Hristos, totuş gândurile lor, de multe ori, rămâneau tot pe pământ, departe de înţelegerea plină de adevărurile eterne.

Mântuitorul cunoştea toate dedesubturile sufletului lor şi căuta să-i ridice la adevărata pricepere.

Aşa şi azi, Mântuirea adună ucenicii cu poporul la un loc şi le spune : «cela ce voieşte să vină după mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa, şi să-mi urmeze mie» ; adică cel ce vrea să fie alături de Hristos, să-L înţeleagă şi să-L urmeze, trebue să se lepede de sine, de trupul acesta şi de tot ceeace e legat de el, să se lepede de toate gândurile pământeşti, să se ridice mai presus de ele cu înţelegerea şi să-şi ia crucea, să îmbrăţişeze adică jertfa pentru dragostea de bine şi adevăr, pentru dragostea de mântuire a sufletului. Căci ce folos are omul dacă ar avea lumea toată dar şi-ar pierde sufletul ?

Tot cel ce voieşte să-şi dăruiască viaţa lui Hristos, trebue să-şi ia crucea săräciei, a necazului, a suferinţii şi a îndurării, să o poarte cu răbdare şi cu credinţă, printre valurile viforoase ale acestei vieţi, spre Golgota; să-şi răstignească acolo toate poftele trupului, ca să poată culege moartea păcatului şi reînvierea sufletului.

Crucea a adus bucurie lumii, căci prin sângele ce a curs pe ea, din ranele Mântuitorului a rodit viaţă şi izbăvire omenirii robită de păcat. Crucea a făcut să înceteze blestemul şi puterea morţii şi a înălţat pe om de pe pământ la cer. Crucea este întărirea Bisericii, puterea împăraţilor şi lauda monarhilor. Crucea este arma de biruinţă asupra diavolului. Crucea este isvorul vieţii. Cine o poartă cu credinţă şi cu dragoste, renunţând la bunătăţile acestei lumi, pentru Hristos, şi o îmbrăţişează pe ea, cu tot calvarul ce o însoţeşte, acela îşi câştigă cu adevărat viaţa cea vecinică.

Cine râvneşte să poarte crucea acela se umple de veselie duhovnicească, de tărie şi îmbărbătare de a primi pe Hristos Domnul şi a lucra poruncile lui.

Cine suportă greutatea crucii acela nu se ruşinează nici de Hristos şi evanghelia sa, şi pe unul ca acesta Mântuitorul îl va face părtaşi bucuriei vecinice.

Cine ia crucea şi urmează lui Hristos e în stare să sufere, întocmai ca sfinţii, orice chin şi chiar moartea pentru mântuirea sufletului.

Ah, iubite frate, te sârgueşti tu să porţi crucea lui Hristos ? Iată azi, ţi se pune în faţă cinstita şi de viaţă dătătoarea cruce. Ea îţi aduce aminte de patimile Domnului nostru Iisus Hristos, de chinurile răstignirii lui şi moartea lui pentru ştergerea păcatului lumii.

In viaţă, iubite frate, eşti ca un călător la drum lung şi anevoios. Şi după cum călătorul se bucură când întâlneşte în calea lui un adăpost de este iarnă, sau o umbră şi un isvor de apă, de este vara, căci mulţumită acestora el îşi preînoeşte puterile de drum, tot aşa şi tu să te bucuri că în calea vieţii tale spirituale afli cinstita cruce, la piciorul căreia plecându-te prinzi nădejdi de biruinţă asupra ispitelor satanei şi pătrunzi mai uşor rostul vieţii şi înţelegi mai deplin chemarea la Mântuire.

Gândeşte-te bine, scumpe frate, la cuvintele Mântuitorului din evanghelia de azi, că nu-l poţi urma lui fără a-ţi lua crucea şi gândeşte-te iarăş că toată bogăţia lumei acesteia nu valorează cât un suflet mântuit. Deci nu mai întârzia, ci poartă-ţi cu bărbăţie crucea necazurilor tale până la sfârşitul vieţii căci de mare cinste te vei bucura înaintea Tatălui ceresc.

Minunată este tăria crucii, fraţilor creştini, deoarece aţi băgat cu toţii de seamă câtă putere naşte în inimile voastre semnul crucii făcut cu credinţă.

O aveţi înaintea ochilor, sorbiţi-i puterile, închinaţi-vă ei, veseliţi-vă cu credinţă, şi cu dragoste sărutând-o, rugaţi pe Hristos, cel ce s'a răstignit pe dânsa de bună voie, să vă învrednicească, şi să ne învrednicească pe toţi, a ajunge învierea fără osândire. Cu glasuri şi cu cântări să o slăvim şi aşa să strigăm : Prea cinstită cruce, sfinţeşte sufletele şi trupurile noastre, luminează-ne pe noi cei cuprinşi de mulţimea ispitelor, şi ajută-ne nouă până întru sfârşit să biruim păcatul şi să ne mântuim sufletul.

Pr. D. D. Achimescu

Răvaşe Educative

Ileano,

Am citit şi recitit scrisoarea ta în carc tu te plângi de singurătate şi de Andrei, că e morocănos, tace, când vine acasă şi nu te duce în lume ! ? !

Ce copilă eşti fata mea ! Te-ai maturit, ai soţ ocupat cu serviciul, ai casă, copii şi te vaiţi de singurătate şi că nu te duci în lume la petreceri !.. Mă prinde mirarea de mentalitatea şi de pretenţiile tale. Incă nu te-am înţeles. Când copiii si soţul tău stau acasă sărbătorile, am văzut că vorba, până şi jocurile lor te plictisesc ; le tai cuvântul, îi goneşti din camera ta şi doreşti să rămâi singură. Apoi te plângi de singurătate. Cum, ai tu vreme să cugeţi la singurătate, când ea pentru o femee casnică, pentru o soţie, mamă, îţi dă prilejul a face'n tihnă, pe'ndelete tot aceea ce cere casa dela tine ? Când să poată curăţi casa, cârpi rufele, citi cărţi folositoare, exersa la piano, mai bine de cât când este singură ?

* * *

Intru cât priveşte morocăneala soţului tău, te rog a 'i da dreptate ş' ai ocroti cât poţi tăcerea lui şi dispreţul d'a ieşi în lume, căci nu te superi dacă-ţi voi spune ca să-l iei aşa cum este şi este foarte bun şi foarte înţelept. Mă explic : Bun, că nu-ţi pretinde când e acasă decât să-i dai liniştea pe care n'o are la birou ; înţelept, căci tu, cum îl vezi, în loc să-l primeşti voioasă şi să-i spui lucruri care să-l mângâe, să-l încânţi pentru truda lui zilnică la serviciu, începi a-i spune că servitoarea şi copii te-au supărat, că bucatele s'au afumat, că maşina dela bucătărie scoate fum..., că ţi-a fost urât singură ! ? ! Iar el ca un înţelept tace. Ca să vezi pentru ce soţul tău e morocănos şi nu vrea să meargă în lume, te sfătuesc a te lua după dânsul, să stai la cancelaria sa măcar o zi şi atunci ai să te convingi câte plictiseli are pe cap, de câtă vorbă iroseşte ca să-ţi aducă acasă : *Pâinea zilnică ţie şi copiilor.* Vei vedea acolo ce este lumea şi te vei lecui singură d'acest dor de baluri, primiri, serate, etc.

Vanitatea vanităţii, toate sunt vanităţi.

* * *

Talerele cu două feţe sunt în lume; fanfaronii, şviţării, clevetitorii, zurbagii, flecarii, snobii, arivistii, sunt tot acolo ; iar dacă vei căuta la înţelepciunea poporului nostru, găseşti că ea a brodit pentru toate aceste *burueni sociale* numele lor, ia ascultă :

Impuşcă-cruce numeşte el pe cei fără credinţă ; *Frige-linte* pe cei lipsiţi de sărăcie ; sgărie-brânză pe cei des ocupaţi sau care fac lucruri de nimic (aceasta când brânza era eftină). *Nu-i dai cu strămurariţa la nas,* mândrului sec, aşa-i zice poporul.

Pică-pară-mălăiaţă, Dă-mi Doamne ce n'am gândit (arivistul) iar femeilor leneşe : *Lasă-mă mamă că mâine e Sâmbătă ; Fost-ai lele cât ai fost...*

Capra sare masa
Iada sara casa
Poale lungi şi
Minte scurtă.

Acestor zicătoare, nu cred ca tu să nu le fi plecat urechea, să nu le fi auzit din lume. Şi acum, pentru că e la modă *metilicul*)* ăsta, care topeşte beţivii, să nu crezi că pentru ei poporul n'a găsit calificative destule ?

E candriu, Firiachiu, Merge pe două cărări, e afumat, e argăsit, e pilit, a furat luleaua neamţului, etc.

Ştiu ce faci tu acuma, te miri de unde cunosc toate acestea. Din lume, draga mea, că eu am fost în ea ş'o cunosc :

Dela vlădică,
Până la opincă !

Este toată la fel.

* * *

Ce să-ţi mai spun ? Bucură-te ţata mea că trăeşti izolată de lume ; de singurătatea ta caută de profită ca mine, care din singurătate am putut scrie 35 cărţi bune pentru cultura poporului şi face mii de conferinţe, aicea şi'n străinătate spre a-mi face cunoscută ţara şi oamenii noştri de bine.

Lume ? Ce câştigi dela ea ? Cu cât îi stai mai aproape, cu atât te desgustă mai mult căci vezi câte păcate mişună în ea.

Lumea e o mlaştină în care înoată minciuna, clevetirea, invidia şi alte vitii cum văzuşi şi ele bântuesc toate clasele societăţii. Eu am stat de vorbă cu *şapte regine, **)* ş'am stat şi cu ţăranu din cătunele cele mai depărtate ale ţării. Cine socoteşti tu că erau mai fericite, reginele cari vânturaseră lumea, sau ţărancele cari nu ieşiseră din vizuină şi 'n singurătate trăiau cu orătăniile, vitişoarele şi cu munca lor ?

Fii înţeleaptă dragă şi fereşte-ţi casa de lume !

Cu bine.

Baba Visa

*) Se ştie că din cauza lui au murit atâţia oameni.

**) Regina Elisabeta, Regina Maria, Regina Marioara a Jugoslaviei, Elisabeta a Greciei, Margherita şi Elena ale Italiei şi Eleonora a Bulgariei.

FOLKLOR

Descântece

A plecat (C.) pe cale pe cărare
A ieşit în Dealul mare
S'a întâlnit cu moroi
Cu moroaicele
Cu strigoi
Cu strigoaicele
Cu smeu
Cu smeoaica
Când l-a întâlnit
De pământ l-a trântit
Carnea i-a mâncat
Sânge i-a vârsat
El plângea cu glas mare
până 'n cer
Nimeni în lume n'auzea
Maica Precista slava
cerului auzea
Pe toiag de argint
Se cobora
— Ce ţi (cutare) de ţipi şi
de vai.
— Am plecat maică
Pe cale pe cărare
Şi m'am întâlnit cu moroi
Cu moroaicele
Cu leu
Cu leoaica
Nu te teme (cutare)
Că eu Sf. Maică
Din slava cerului am auzit
Pe toiag de argint am coborât
Cu băţ ferecat te-am atins
Peste cap peste picioare
Peste burtă peste şele
Moroi din oameni
Moroi din ţigani
Moroi din cai
Moroi de câine
Care a venit pe sub pământ
Să plece pe sub pământ
Care a venit pe apă
Să rămâie (cutare)
Curat, luminat
C'a argintul de curat
C'a steaua din cer
C'a roua din câmp
Cum maica precista l'a lăsat.

(Se face în oală nouă, cu solcă, cu mătură câţe trei fire şi se stropeşte cu busuioc).

Auzită dela Maria Popescu
Gadţneţi—Gorj

Pr. Aristide Dobrescu
Corigi—Mehedinţi

Când îţi curge sânge din nas, să faci gaură în prag şi lasi să pice 9 picături. Şi un om care are un nume pe care nu-l mai are nimeni, astupă gaura zicând : Nu închei lemnul şi închei sângele lui (C.) ca să nu mai curgă în veci.

Auzit dela mama mea

Pr. Aristide Dobrescu
— Corigi —

DRAGOSTEA

„Dragostea îndelung rabdă : ea nu se întărâtă şi nu gândeşte răul". (I. Corinteni).

Dragostea e lumină, —
Din ceruri ea ne vine,
Din focul sfânt şi veşnic
Al sferelor senine.

Dumnezeu ne-a dat-o,
Spre a ne mângâia,
Şi a înălţa spre Dânsul,
Spre cer dorinţa ta.

Ca vis al veşniciei
De rele ne desprinde ;
Şi focarele dreptăţei
Virtutea în noi aprinde.

După Lord Byron de
Preot Grivas D. Cruceanu

Cum stricăm sufletele

Ori ce-ar crede cineva despre Iisus Hristos, nu-i este îngăduit să vie cu simţirea sa nelegiuită şi s'o trîntească în mijlocul lumii, cu nişte cuvinte cari jignesc adînc pe cei ce cred în El. Cum poate avea cineva marea lipsă de cuviinţă şi de omenie, ca să scrie, în faţa milioanelor de creştini, despre Domnul lor, într'un chip atît de dureros, cum făcea odată d. *Dragoş Protopopescu,* azi profesor la universitatea din Cernăuţi, în *Flacăra* dela 23 Iulie 1915, în poezia „De vorbă cu Iisus" !

Credem că publicul nostru, care în multe nu mai are simţul respectului, nu trebuie să i se mai ia şi respectul care-l are, pentruca pe această rămăşiţă, să se poată întemeia cultura altor simţuri. Ei bine, acest public vorbeşte cu respect de Iisus Hristos şi-l vede totdeauna în aureola în care i-l înfăţişează Biserica. Chiar puţinii care sunt frământaţi de îndoieli, stau respectuoşi faţă de măreaţa figură a Invăţătorului din Nazaret.

In mijlocul unei asemenea stări, care trebue întărită, nu ruinată, venea d. Dragoş Protopopescu, care făcea din Iisus învăţătorul iubirilor vinovate. Domniei Sale, Iisus Hristos îi vorbeşte despre

— Femeia cu pietroşii sîni
Svîcnind ca două mici fîntîni.

D-lui Protopopescu, Iisus i-a «spus tot dorul său legendar de Magdalenă". De sigur, «dor legendar» din legende fabricate de bestialitatea unora din societatea noastră, fiindcă nu există asemenea legende. Legendele populare despre Hristos sunt totdeauna legende nevinovate şi cuviincioase.

Din «Irumosul crucificat», d. Protopopescu făcea un confident, despre ale cărui priviri spune :

Mi-au povestit atîta bine
Despre femeie şi iubiri,
In cît am înţeles îndat'
De ce, Isuse vinovat,
Te-au răstignit
— Şi pentru cine.

Aceasta se cheamă nelegiuire întovărăşită de inexactităţi şi clădită pe neadevăruri. Căci a spune că Iisus a fost răstignit, din cauza legăturilor sale cu Magdalena, este, pe lîngă o profanare, şi afirmarea unei ignoranţe. Hristos a fost judecat şi osîndit pentru motive cunoscute, nu cum spune d. Protopopescu.

Cînd aşa stau lucrurile, a avea în laţa Lui simţiri ca ale d-lui Protopopescu înseamnă a fi putregăit de simţuri bestiale.

De unde pînă unde a găsit dumnealui tocmai în Iisus Hristos chipul care să-l inspire să scrie despre astfel de iubire ? ! Vadit, avem a face cu un fel de simţire bolnavă, care-şi ia vînt de pe pereţi, din regiunile unde nu se poate găsi !

Noi nu pricepem însă cum cineva, care crede că face operă de poet şi de artist, să fie atît de grosolan, adică atît de lipsit de simţire către alţii, şi să-i jignească atît de mult, prin expunerea simţirii lui izolate ! Oare societatea aceasta, către care şi poetul e dator cu educarea, nu merită atîta consideraţiune, ca să nu i se arunce în obraz forme zise «artistice», cari o rănesc atît de adînc ! Oare suflete artistice au oamenii cari, pentru simţirea lor, calcă în picioare simţirea altora !

Noi socotim aceasta o stare de suflet care tăgăduieşte isvorul artei, stare de suflet care e o afirmare a barbariei, stare de suflet care e acea a unui egoism sălbatec : eu cu ale mele înainte ! la o parte cu toţi ceilalţi !

Omul poate simţi cum vrea şi nu-i facem noi vină pentru ce simte el. Dacă cineva vine la universitate ca la circiumă, şi la armată ca la un mijloc de făcut carieră, şi la Iisus Hristos ca să-l înveţe cum se face dragoste — să-i fie de bine ! Care ştie ce are cu el ? Fiecare cum l-a făcut Dumnezeu şi păcatele sale, şi pînă unde s'a putut sui cu înzestrarea sa !

Dar ca să-ţi faci din simţirea ta organ, cu care să vii în public şi să jigneşti simţirea a milioane de oameni, cari s'au educat altfel şi din care cei mai mulţi au numai pe Iisus Hristos, nu operele poetice ale Protopopeştilor noştri, — asta e prea mult !

N. SILUREANU
Profesor Universitar.

Chestiuni de morală Creştină

Credinţa şi morala

Atîrnă oare purtarea omului de ceiace crede el ? N'ar putea fi cineva om de ispravă fără o credinţă oarecare ?

Mulţi sunt de această părere şi spun că poţi să fii om de treabă, fără să te mai gîndeşti la credinţa pe care o ai ; că, apoi, sunt destui oameni cu credinţă, care nu strălucesc prin cea mai bună purtare şi sunt alţii fără credinţă, dar oameni foarte de treabă.

Ce este de cugetat faţă de o asemenea părere ?

Adevărul este să sunt oameni foarte cum se cade care nu se simt legaţi de o anumită credinţă şi pe care nu-i vedem mînaţi în faptele lor de gîndul către Dumnezeu sau către suflet, către rai ori către iad ; iar, pe de altă parte, sunt alţii, care trec ca făcînd parte din numărul credincioşilor şi totuşi nu-i vezi mai însufleţiţi decît alţii către simţirile vrednice şi faptele curate. Cu toate acestea, cînd judecăm o asemenea chestiune, nu ne putem opri la privirea către omul răzleţ, fiindcă fiecare om în parte nu trăieşte şi nu se îmboldeşte numai din puterea lui, ci, în fiecare clipă, el este mişcat de valul simţirii şi purtării obşteşti, care se schimbă cu vremea şi fapta lui se colorează după atmosfera încunjurătoare în care ea se săvîrşeşte. De aceia noi avem de socotit aici o latură a vieţii sociale şi, deci, pentru a dezlega o asemenea chestiune, trebuie să privim către societatea în de obşte, ca o fiinţă către soarele gîndurile care se ivesc în sînul ei şi se preface în gîndirea ei şi-şi mînă paşii în chip deosebit, dela vreme la vreme, după cum se simte îmboldită prin gîndirea ei aşa sau aşa.

Astfel privind lucrurile, numaidecît găsim legătura între credinţă şi morală, fie că le luăm de departe, fie de aproape.

Dacă, de pildă, privim lucrurile în trecut, adus-a oare cretinismul o schimbare în purtarea oamenilor ? Netăgăduit. Odată cu credinţa creştinească, a venit şi o nouă prefacere a purtării. Creştinii au găsit un fel de vieţuire în împărăţia romană. Nu s'au învoit cu el. Au găsit jocuri de gladiatori, care duceau la uciderea omului, au găsit desfătări de oameni trîndavi, pentru care se făceau pregătiri straşnice, cu cheltueli din cale afară, şi care erau privite ca treburi de Stat. Invăţatul francez *Gaston Boissier,* în cartea sa *la Fin du Paganisme,* ne arată zugrăviturі minunate despre ţinuta deosebită a creştinilor şi a păgînilor în această privinţă şi cum păgînii învinuiau pe creştini că nu luau parte la aceste desfătări, caşi cum s'ar fi abătut dela nişte datorii către ţară. Mai era, în vremea veche, aşezămîntul robilor, care nu mai putea sta în picioare, faţă de cuvintele Stîntului Pavel că, dela Hristos înainte, nu mai este nici Evreu, nici Grec, nici rob, nici slobod, nici bărbat nici femei «că voi toţi unul sunteţi întru Hristos Iisus (Galateni 3,28). Acest aşezămînt a fiinţat şi după aceia, fiindcă creştinismul nu l-a putut desfiinţa într'o clipă, dar, în practica creştinilor, robii pe care îi aveau ei nu mai erau socotiţi ca robi, ci ca făcînd parte din familie, încît şi dacă nu se shimba.

Creştinismul şi păgînismul au însemnat unul faţă de altul două feluri de a gîndi şi societatea a fost plămădită într'un fel sub puterea unuia şi în alt fel sub puterea altuia. Legile s'au prefăcut, sub împăraţii creştini, prin îmboldirea cretinismului, iar creştinii ca oameni erau cunoscuţi drept fiinţe care erau pline de iubire către ceilalţi oameni şi care erau cunoscuţi îndată ca creştini, după purtarea lor.

Dacă venim la vremurile noastre, îndată vedem felul deosebit cum se înfăţişează omul din societatea cu mentalitate creştinească şi cu cel din societatea necredincioasă.

Ia să ne uităm cam ce fac mulţi din oameni de azi, cînd au încercări în viaţă, amaruri grele... Pe foarte mulţi în vedem că-şi

Succesul unui automobilist român la Rallyé-ul dela Monte Carlo

Ziarele franceze: «L'Auto», la Gazette de Monaco et Monte Carlo precum şi numeroase reviste sportive streine ne au adus săptămâna trecută ştirea înbucurătoare a unui frumos succes român la Rallye-ul dela Monte Carlo.

Din 93 de automobile, produse ale celor mai reputate industrii: americane, franceze, engleze, italiene, belgiene, germane, austriace, chechoslovace, ungare şi polone, înscrise în cursă, maiorul Alexandru Berlescu a câştigat premiul I de regularitate şi a fost menţionat al V-lea la clasamentul general.

Maiorul Berlescu a plecat la 20 Ianuarie urmând itinerariul: Bucureşti Buda-Pesta, Viena, München, Stuttart-Strassbourg, Lyon, Avignon, Monte Carlo (2939 km.) străbătuţi în 77 ore 27.

Pe o stare atmosferică excepţional de anormală întâmpinând greutăti chiar dela trecerea Carpaţilor, unde drumurile aproape inpracticabile erau pe alocuri acoperite de zăpezi de 1 m. — 1 jum. iar dela Linz-Salzburg-Stuttgart-Kaklsruhe Strassbourg ger năpraznic şi polei, totuşi graţie experienţei şi admirabi elor însuşiri sportive ale Maiorului Berlescu a reuşit ca la punctul de control S rassbourg să fie vizat printre câştigătorii premiului cum afirmă ziarul parizian: L'Auto din 23 Ian. Dar vremea din ce în ce mai rea, şi anume o ceaţă extraordinară în regiunea Lyon-ului pe o întindere de 200 km. şi numai la 450 km. de ţel, a făcut ca maşina să piardă 7 ore, întârziere ce nu s'a mai putut recâştiga, deşi a stabilit o medie de 72 km. pe oră în ultima etapă Avignon-Monte-Carlo.

A doua zi după sosirea la Monte Carlo a avut loc concursul de regularitate pe «Col de Brauss» circuit de 80 km. parcurs de două ori, foarte accidentat şi îngreuiat din cauza zăpezei.

La acest concurs Maiorul Berlescu a câşigat premiul I stabilind o regularitate ce nu s'a cunoscut încă până în acest an, fiind călduros felicitat de juriu şi viu ovaţionat de public.

Trebue să relevăm de asemenea că Maiorul Berlescu şi însoţitorii săi au fost învitaţi telegrafic la Paris unde proprietarul casei de automobile învingătoare, le-au oferit un banchet princiar precum şi splendide cadouri. S'a toastat pentru succesul strălucit al automobi ismului român iar maşina Maiorului Berlescu a fost expusă cu tricolorul român şi francez în vitrina din Place de l'Opera.

IONEL

Evlavia iernii

Noapte este aceasta sau ce e Doamne? Imprejurul meu totul este frig şi întuneric. Căldura focului n'a simţit-o corpul meu precum nici inima mea iubirea. Camera mea rece simbolizează cruzimea şi sărăcia vieţii noastre. Doamne unde eşti? — se ridică întrebarea prin strigătele dureroase de pe buzele milioanelor de suferinzi. — Dumnezeule, tu eşti ideea desăvârşită, a bunătăţii şi adevărului. Fiinţa existenţii Tale este iubirea. Dar Doamne unde este puterea Ta? Sufletul nostru cu voire îndoelnică Te caută în istorie, în viaţa religiilor şi viaţa omenească, dar nu Te află nicăieri. In natură gerul ameţitor, crivăţul crud, nimiceşte creaţiunile Tale cari îngheţate cad spre mantia feciorelnică ce acoperă faţa pământului adormit. In istorie, în numele Tău a ucis, a jefuit, a strâns avere şi a vărsat sângele oamenilor. Sistemele religiunilor deosebite, l-au dus pe om, care a pornit pe calea cercetării în labirintul rătăcirii. In Temple, magie, negustorie şi lucruri profane, se cultivă. In viaţa oamenilor principiul stăpânitor este egoismul. Dumnezeule unde eşti? Semenii mei, miile de muncitori sdrenţuroşi se prăpădesc în mizeria vieţii. Dar nimeni n'are milă de ei.

Omenirea Te-a uitat încă atunci când a lăsat, din programul vieţii lor, bunătatea. Te-a isgonit atunci când au început să calce cu piciorul adevărul. Şi că nu te mai cunosc ca Dumnezeu oamenii au dovedit prin aceea că au aşezat pe altarul vieţii lor egoismul şi banul.

In lumea aceasta stăpâneşte mamona. Omule, vai de ti e! Eşti jefuit, eşti înşelat! Cu sufletul tău îndoelnic, cu corpul tău îngheţat şi înfăşurat în sdrenţe rătăceşti în nopţile întunecoase pe cărarea vieţii tale; dar nimeni n'are milă de tine. Fiindcă omul nu mai este om, ci bestie crudă şi egoistă care sfâşie şi mănâncă semenii. Suflet cercetător, nu rătăci în abisul durerii, nu căuta pe Dumnezeu în lume nici în viaţa oamenilor ci în tine însuţi.

Caută în adâncul inimei tale, dar ca să-l afli trebue să pătrunzi adânc în tine, şi numai aşa poţi zări scânteia sacră, care aprinde în lumea întunecoasă a sufletului tău, flacăra sfântă a iubirei şi a luminei. Dumnezeu numai atunci devine în tine conştient, atunci se deşteaptă în tine, când părăseşti egoismul, întunericul şi minciuna, fiindcă El este iubirea şi adevărul.

Fraţii mei, suflete cercetătoare, ziceţi cu mine cu voire sfântă: «Mă lepăd de minciună Doamne miluieşte-mă, mă lepăd de mânie, Doamne miluieşte-mă, vreau să iubesc omul. A acoperi mizeria. A birui răul în lume. A mă supune binelui Doamne miluieşte-mă».

Aceasta este litania acelora cari caută pe Dumnezeu. Aceasta este evlavia iernii.

Carmen Doloris

O sărbătoare

Duminică 24 Februarie a fost mare sărbătoare a intelectualităţei româneşti. Floarea învăţaţilor români şi-au dat întâlnire în încăpătorul local al Academiei comerciale din Bucureşti, pentru a sărbători cu pompă şi multă cinstire împlinirea celui de al zecelea an de existenţă, desfăşurată într'o activitate care a adus roadele cunoscute al „Institutului Social Român", societate de cultură cetăţănească, de sub conducerea d-lui profesor universitar D. Gusti.

Roadele sunt mari şi binecuvîntate, pentru că şi munca a fost mare şi bogată.

«Institutul Social Român, înfiinţat la 13 Februarie 1921 în Bucureşti, e continuarea şi desvoltarea «Asociaţiei pentru Studiul şi Reforma Socială», alcătuită în primăvara anului 1918, în Iaşii, «refugiului». Un număr, nu prea mare la început, de sociologi, economişti, oameni de cultură, şi muncitori de pe tărâmul practicei sociale, adunaţi din toate colţurile ţării în Moldova, s'a gândit să aşeze în vremuri grele, temelia refacerii sociale şi morale a unei ţări, pe care asprimea imprejurărilor, o expusese la grele încercări.

«Cum se întâmplă în epocile critice, toată lumea voia reforme radicale. Dar dacă mulţi îşi puneau speranţele în activitatea partidelor politice, vechi sau noi, erau şi unii care vedeau garanţia refacerii într'o activitate ştiinţifică, care pornind dela cunoaşterea exactă a realităţii sociale româneşti, să tindă la reforme sociale perfect adequate, a acestei realităţi.

In acest spirit s'a întemeiat în 1918 «Asociaţia pentru Studiul şi Reforma Socială».

Ea lansă un apel prin care se vesteşte înfiinţarea Asociaţiei şi se spune între altele: «Viaţa publică românească trebue organizată din nou pe alte temelii. Intâmplarea norocoasă ori nenorocoasă, simpla oportunitate, ori simpla chibzuială şi afirmare a nepregătiţilor şi adesea a interesaţilor, trebuesc definitiv înlăturate prin introducerea unei pozitive cunoaşteri a lucrurilor, printr'o siguranţă cât mai mare în întrebuinţarea mijloacelor disponibile pentru atingerea celor mai nimerite scopuri, în sfârşit prin sistematizarea diviziunii muncii în aşa chip ca fiecare să facă ceeace pricepe».

«In fine adunarea generală din 13 Februarie 1921 hotărăşte ca însăşi «Asociaţia pentru Studiul şi Reforma Socială», să se transforme în «Institutul Social Român», organism menit să ducă mai departe idealurile asociaţiei şi să le realizeze treptat prin mijloace de informaţii şi studii din ce în ce mai adâncite. Spiritul de obiectivitate ştiinţifică în cercetări, pe care îl avusese la început Asociaţiunea, rămâne acelaş, dar cadrul activităţei se lărgeşte. Intransigenţa care cerea ca membrii Asociaţiei să nu facă nici un fel de politică cedează, în faţa unui principiu nou: acela de a câştiga prin activitatea Institutului pe toţi cei cari vor să-şi pună competenţa în serviciul ştiinţei şi reformei sociale, indiferent dacă în afară de aceasta, fac şi politică de partid. Incă dela începuturile Asociaţiei se relevase greutatea de a se găsi specialişti, necoloraţi politiceşte. Ai primi şi pe cei înscrişi în partidele politice însemna a recruta energii noi. Dar ceeace e mai important, se dădea astfel putinţa oamenilor politici din toate partidele să adâncească problemele care urmau să fie soluţionate şi să-şi confrunte reciproc punctele de vedere într'o atmosferă senină, în care dragostea de adevăr şi de fapte creatoare e pasiunea care uneşte pe toţi».

De aceia lumea din toate rangurile sociale au venit să ureze spor la muncă «Institutului Social Român», iar pentru d-l profesor universitar Dimitrie Gusti, să aplaude devoţiunea pentru fapte mari şi tot deodată să afle secretul unei instituţii admirabile, să cunoască mitul unei munci frumoase.

RADU MISLEA

PRAIDUL

de Mihail Traian

Un sat cu câte-va mii de locuitori, se află situat pe valea pârâului Corund, nu departe de vărsarea acestuia în râul Târnava—mică. Imprejurimile sunt de un pitoresc deosebit. Dealuri acoperite de păduri, se înlănţuiesc înspre Sarata şi munţii «Hârghita». Populaţia satului e alcătuită din Unguri, câteva sute de evrei şi un număr prea restrâns de Români. Salina Praid se află la o depărtare de 2 km. de sat, pe pârâul Corund, şi Datorită D lui Popescu directorul Salinei şi amabilităţei. D. şef contabil Horia Lupan, am vizitat cu amănunţime salina care face parte din exploatările masivelor de sare din bazenul Transilvaniei. Sunt cunoscute vreo 40 de masive, peste 750 isvoare şi multe lacuri sărate, toate aparţinând salifernului miocenic. In exploatare sunt masivele de la Ocna Dej, Uioara de Mureş, Praid şi Ocna Sibiului. In foarte multe locuri din regiunea Praid, se găsesc stânci de sare la suprafaţă, isvoare, lacuri sărate şi urme de exploatări vechi de pe timpul Romanilor. Masivul astăzi în exploatare este împărţit de pârâul Corund în două părţi. O parte mai mică spre sud, iar alta mai mare spre nord, parte din care exploatarea se face prin două mine: Mina Iosif şi Elisabeta. Cea dintâi un puţ de o adâncime de 104 m., cea de a doua o galerie principală lungă de 540 m. Exploatarea technică s'a început în perioada de domnie a împărătesei Maria Tereza. In anul 1671, s'a deschis o mină în formă de clopot, dar care a fost părăsită din cauză că a fost inundată de apă.

In anul 1700 s'a deschis o altă mină care a fost numită «Puţul lui Iosif» după numele fostului moştenitor al tronului, puţ care e în exploatare şi în prezent. In anul 1898 s'a deschis galeria principală a minei Elisabeta, care a fost părăsită într'o vreme, dar din care, se scoate şi azi o sare de proastă calitate ce se destină fabricelor pe mitrogen şi sodă caustică. Numeroşi lucrători muncesc în mina de sare dela Praid, cu toate greutăţile pe care le întâmpină. La ora 5 dimineaţă coboară sute de trepte până în fundul abisului unde întunericul e întrerupt doar de luminile slabe ale lămpilor de acetilin prinse de îmbrăcăminte în dreptul pieptului.

Măsuri de aerisirea minei nu există şi aerul curat de afară, nu pătrunde pentru acei cari lucrează la 180 m. adâncime, decât de scările înguste şi întortochiate pe unde se scoboară în mină.

Exploatarea zilnică se ridică la 40—50 tone sare şi dacă statul ar amenaja această mină cu mijloace moderne de exploatare, zilnic s'ar putea scoate sute de tone de sare. Fără instalaţie de electricitate care ar servi ascensoarelor electrice, singurele care ar trebui să înlocuiască primitivul crivac de azi învârtit de 8 cai, nu se poate ajunge la o exploatare modernă. Trebuesc înlăturate multe metode primitive care datează încă dela anul 1700, cel puţin în prezent când ştiinţa omenească a făcut atâtea reale progrese.

Conducerea D-lui Director şi concursul ce i-l dă harnicul slujbaş Horia Lupan, e pusă la grea încercare, când statul nu acordă sumele imperios cerute de schimbarea modului de exploatare la salina Praid.

Să ne păstrăm credinţa

Neamul acesta românesc, numără aproape la 2000 ani de când s'au născut din faimoşii Daci şi Romani pe încântătoarele plaiuri ale Carpaţilor şi între frumoasele văi ale Dunărei, Nistrului şi Tisei.

Atraşi de bogăţiile nesfârşite ale acestui fericit pământ, rând pe rând, puhoiul năvălitor al hoardelor barbare, au prefăcut în nenumărate rânduri, în foc şi scrum, rodniciile acestor meleaguri.

Istoria ne reaminteşte cu groază de vitregia acestor vremuri, ce s'au abătut asupra bietului Român.

Biciuiţi şi izgoniţi din loc în loc, întocmai ca o turmă fără păstor.

Din şes în scorburele întunecoase ale munţilor, la un loc cu fiarele sălbatice, au petrecut o parte din timp strămoşii noştri, sbuciumata lor viaţă. Ceia ce i-a făcut însă să-şi păstreze omogenitatea etnică, n'a fost altceva de cât credinţa.

Adăpostiţi şi încurajaţi de altarul sfânt al legei lui Hristos strămoşii noştri au adus la îndeplinire fapte supra omeneşti. In vremuri de restriste tot în credinţă aveau speranţa.

Ea era puntea de trecere între ei şi Divinitate.

Prin credinţă un Ştefan şi un Mihaiu cu crucea într'o mână şi securea în cealaltă mână, au putut să se strecoare printre atâţia duşmani hrăpăreţi lăsându-ne nouă sfântă moştenire: Ţară, limbă şi credinţă şi tot prin credinţă ostaşul dela Oituz, Mărăşti şi Mărăşeşti a înfrânt trufia teutonă. arătându-i că în faţa Divinităţii ce le arăta cumpăna dreptăţii, nici o altă forţă nu are efect.

Tot ceea ce s'a sălăşluit pe aceste meleaguri de când Traian a întins scutul stăpânirei sale peste ele şi până astăzi prin credinţă s'au păstrat.

Dacă trăim astăzi într'o Românie mare, să nu uităm că acest măreţ monument şi-a cimentat temelia tot prin credinţă.

Dreptatea era a noastră şi aşa trebuia să se întâmple.

Din toate părţile ne priveşte însă cu ochi plini de ură, invidia umană ce nu are margini. Ceia ce n'au putut aduce la îndeplinire prin forţă, prin măguliri şirete, caută să-şi realizeze scopul urmărit.

Toţi au pornit la luptă, trimiţând în toate părţile, misionari, spre a ne fura acest preţios scut, dat de providenţă, odată cu aşezarea noastră aci, ştiind poate că suntem aşezaţi în calea răutăţilor, şi că în decursul vremurilor, nu va fi de folos. Aceşti măgulitori, au pătruns până în cel mai depărtat sătuc de munte, sau de şes, căutând să convertească sufletele adevăraţilor creştini, să ne scoată din suflete credinţa ce D-zeu ne-a dat-o şi s'o înlocuiască cu învăţături de ale lor păcătoase.

Caută să documenteze că suntem cu toţi fraţi creaţi de acelaş părinte.

Da, aşa este. Insă aceşti fraţi ai noştri s'au depărtat şi de noi şi de sfaturile Tatălui Ceresc, neascultând de ele; iar acum vin între noi, să otrăvească şi sufletele noastre curate. Nu-i ascultaţi, fugiţi de ei ca de foc, pentru că tot ceia ce spun şi fac, nu o fac decât din ura ce o au pe noi.

Prin acest lucru caută să ne distrugă credinţa, sentimentul naţional, limba, obiceiuri şi tot ceeace înaintaşii noştri au păstrat cu atâta sfinţenie.

Ascultaţi preoţii şi ceea ce propovăduesc ei din altare.

Ei sunt reprezentanţii lui Dumnezeu pe pământ.

Prin sfaturile lor ne putem îndrepta sufletele spre providenţa creatoare.

Dumitru R. Ionescu
învăţător

Care este chemarea învăţătorului şi-a preotului?

Nici într'un timp nu s'au ivit atâtea încrucişări de idei, care dau satelor noastre o nuanţă foarte variată, ca acolo unde cei doi factori de cultură, nu-şi cunosc încă îndeajuns chemarea lor.

Am fost mişcat de asemenea cazuri, auzite, şi cred că nu greşesc dacă în această direcţie voiu avea tendinţa a îndrepta pe cetitor.

Strigând unul către celălalt, pe tonuri care nu formează o armonie, fieşte carele ne simţim strâmtoraţi, încurcaţi, neştiind care e mai mare, care să aibă o autoritate mai ridicată, în mijlocul locuitorilor pe care-i instruim.

E dureros lucru, însă îndreptarea lui uşor se poate face. Prima obiecţiune să se îndrepte, înspre noi înşine.

Nu ne cunoaştem rolul educativ, îmbibat unul în celălalt. Astfel, şcoala are să deschidă ochii tinerei generaţii, de apărare a ţării noastre, dându-i noţiunile cele mai esenţiale, pentruca în viaţă el să le ştie de aplicat cu folos, asupra lucrurilor înconjurătoare.

Sub a noastră mână dator e fiecare a sta 7 ani, — până când termină şcoala. Influenţa noastră, asupra lui, de aci înainte va fi nulă, dacă nu ne vom uni simţimintele, cu acela care e educat special pentru propovăduirea evangheliei împărăţiei lui Hristos, care din uşa altarului scoate la iveală adevărul, tăgăduit astăzi în unele locuri de indivizi baptişti, adventişti şi alţi sectanţi. Avem neapărată trebuinţă de ajutor reciproc, printr'o înfrăţire între cei buni.

Nu ne vom întreba dacă cutare atitudine e bună, dacă cealaltă e rea; dacă cutare afacere e de admis sau nu... Şi încă câte alte întrebări ca aeestea care sunt aduse de noutatea vremilor şi care nu se puneau acum câteva zeci de ani!

Uniţi, într'un cuget, vom chibzui asupra tuturor lucrurilor, chestiunilor de binefacere asupra ambelor ziduri în care slujesc, cei doi focari de cultură. Pentru aceasta e lipsă ca şi învăţătorul să aibă mandat de drept în consiliul parohial. (Această nu există, căci legea din 4 Mai 1926, nu s'a mai revăzut şi atunci alte chestiuni cu o importanţă cu mult mai mare a acoperit-o pe această. Se va satisface!).

Oare unde să se poată ajuta reciproc, ca să fie mulţumit învăţătorul? La şezătorile culturale. Se tot scrie în revistă, despre acestea, însă tot de prin acele comune unde contribue, la acestea şi alţi factori—intelectuali. — Ce va face însă unde sunt numai aceşti doi, cu carte. şi din «bagatele» lucruri sunt învrăjbiţi? Ce va scrie acela, la pagină în registru de prezenţă, dacă nu tot producţie şcolară şi conferinţa din ramura sa, căci în a Sfintei-Scripturi, nu cutează, fiind la spate preotul căreia lui i se competă, şi deschizând altă pagină, pe baza citatelor biblice îl contrazice, pe motiv că n'a fost întemeiat pe adevăr; cum s'a întâmplat în com. N.

Deci, în interesul personal, în mişcarea de propăşire a neamului să ne unim, în muncă rodnică, cu preotul comunei, căci atunci cu adevărat se poate zice că ne cunoaştem chemarea.

Nicolae Ţeţiu
învăţător

ridică zilele. Dar nu este aceasta lume creştinească? de ce aleargă la acest mijloc păgînesc?

Peste învăţătura cea creştinească, în vremea nouă, sufletele au fost hrănite foarte mult cu învăţătura materialistă, că nu este nici Dumnezeu, nici suflet, nici rai nici iad, că toată viaţa e pe pământ şi aci avem de dezlegat şi de isprăvit toate. Dacă este aşa, iată că vedem cum prin lunga propoveduire a cugetărilor necreştineşti, lumea a ajuns să-şi schimbe purtarea. Alergarea după viaţa îmbuibată şi de petreceri o găseşti mult mai viu ca altă dată şi întreaga întocmire după viaţa trupească a ajuns la cea mai primejdioasă treaptă.

De unde este aceasta? Din noua cugetare materialistă, care a mai vătămat pe cea creştinească. Omul îşi zice că este mai cu minte să bem şi mîncăm aici, fiindcă, dacă murim mîine nu mai este nimic. Noua cugetare îşi dă roaga ei. Şi dacă omul însetează după o asemenea întocmire a vieţii, dar nu ies lucrurile după socoteală şi nu izbuteşte, uşor se perde cu duhul şi se gîndeşte îndată la sinucidere. Nu are puterea de a se împotrivi, pentrucă nu este întemeiat pe Dumnezeu care i dă puterea să rabde şi să lupte.

Ia să vedem, aşa este cu cel care trăia în vremea cînd materialismul nu apucase a-şi întinde aripile lui omorîtoare de suflet şi de pustiitoare a puterii?

In veacurile trecute ale ţării noastre, crudul domnitor Mihnea cel Rău din Muntenia, a pus de a tăiat capul la trei bărbaţi tineri Cantacuzineşti, care au fost înmormîntaţi la Mînăstirea Snagov. Mama lor îndurerată nu a găsit deslegerea nefericirii ei prin mijlocul omului lipsit de credinţă din vremea de azi, de a se sinucide, ci s'a călugărit numaidecît, purtînd în suflet toată viaţa, în felul acesta, jalea grozavă care a lovit-o

Iată, deci, cum răspunde omul, prin credinţa lui, la grelele loviturі ale vieţii. Se vede bine cum omul din vremea de astăzi, mai slăbit în credinţă, are altă purtare faţă de loviturile vieţii decît omul din vremea cînd credinţa era mai vie. Se mai gîndeşte azi cineva să-şi înece prin călugărie amarul sufletului său, ca astfel să nu aibă înaintea ochilor decît numai pe Dumnezeu şi să fie departe de scîrbele oamenilor?

Şi în alt fel vedem noi cum alte credinţe aduc alte prefaceri ale lucrurilor şi alte purtări ale oamenilor. In Statele-Unite din America de Nord, a domnit aşezămîntul neomenos al robiei negrilor. Se înţelege, el nu se potrivea cu gîndirea creştinească şi, dela o vreme, nepotrivirea trebuia să izbucnească. A şi izbucnit, sub îmboldirea vederilor creştineşti. Romanul *Coliba lui Moş Toma*, plin de milă creştinească pentru nenorocirii de negri, roman care s'a răspîndit în peste un milion de volume, a răsp ndit simţirea creştinească în chip foarte viu, cu privire la această chestiune. Nu mult după aceia a şi izbucnit războiul zis *de succesiune* al Statelor din nord ale Uniunii, care voiau să îngăduie Statelor din sud să mai facă negustorie cu fiinţe omeneşti, pe care să le aibă slugi fără plată.

Capătul neînţelegerii a fost slobozirea negrilor din lanţurile robiei.

Dar sub care îmbold s'a ajuns la aceasta? Este vădit că numai sub cel al cugetării creştineşti.

Deci este un fapt că oameni îşi schimbă felul de trai, după credinţa pe care o au. Viţiul nu înaintează decît acolo unde credinţa slăbeşte. Scoborîrea credinţei înseamnă triumful viţiului. După cum spune istoricul francez *Taine*, oridecîteori credinţa slăbeşte, omul cade şi el în ticăloşie şi, de asemenea, totdeauna cînd credinţa moleşită este înviorată din nou, omul se înalţă.

Dacă sunt oameni de treabă fără credinţă, lucrul acesta nu trebuie să-l punem pe socoteala lor singuri, ci să ne întrebăm: ce-i face pe ei să primească şi să împlinească cutare porunci ale bunei purtări? sunt oare roada lor? Nu, ci vom vedea că ei numai cît au fost cîştigaţi de gînduri care au trăit în atmosfera creştinească. Ei au primit şi gustat roada, fără să se gîndească apoi că aceia a izvorît tot dintr'o credinţă. Poate să n'o mai aibă el, dar a fost adusă şi împrăştiată tot de oamenii care au avut o credinţă. Deci cu nici un preţ nu se poate desface credinţa de morală.

Arhim. SCRIBAN

Citiţi şi răspândiţi
«Cultura Poporului»

Tâlcuirea Legilor

de Artur Gorovei

Regule comune donațiunilor și testamentelor

Pentru ca cineva să poată face orice act juridic, trebue să fie om cu mintea întreagă; se înțelege că donațiunile și testamentele cer îndeplinirea aceleași condiții.

Dacă un om nebun ar fi făcut o donațiune sau un testament, după moartea sa, moștenitorii săi ar putea să ceară anularea actului, numai în două cazuri: 1) dacă în timpul vieței donatorul sau testatorul a fost pus sub interdicție, din cauza nebuniei, sau măcar s'a cerut punerea lui sub interdicție, și 2) două dacă dovada smintirii minții rezultă chiar din cuprinderea actului ce se atacă.

Cel care cere anularea actului, trebue să facă dovada smintirii minții.

Cum se face această dovadă ?

La această întrebare nu se poate da un răspuns pe scurt; împrejurările fiecărui caz sunt hotărâtoare. Un singur lucru însă trebue știut: reclamantul să facă dovada că autorul actului era smintit chiar în minutul când l'a făcut.

Regulele privitoare la viciile consimțimântului se aplică și la donațiuni și testamente.

O persoană interesată ca un om cu avere să-i lase moștenirea trecând cu vederea pe moștenitorii lui adevărați, poate întrebuința mai multe mijloace pentru a ajunge la acest scop: ori îl face pe acel cu averea să-și urască moștenitorii, vârând fel de fel întrigi; ori îl ademenește cu vorbe bune și șiretenii, ca să-și atragă dragostea lui. Dacă izbutește, și prin asemenea mijloace capătă o donațiune ori un legat, actul acesta, în asemenea condiții, se zice că este smuls prin captațiune sau sugestiune, și un asemenea act poate să fie uneori anulat prin judecată.

Chestiunile acestea sunt foarte gingașe, și vorbim despre ele numai așa în treacât.

Pentruca cineva să poată dispune de averea sa, prin donațiune sau prin testament, trebue să fie persoană capabilă.

Incapacitățile sunt absolute și relative.

Cei cari sunt absolut incapabili de a dispune, nu pot să dea nimănui nimic, nici să primească dela nimeni nimic; incapacitatea lor există față cu toată lumea.

Minorii sunt incapabili; ei nu pot face liberalități.

Cu toate acestea minorul care a împlinit 16 ani, poate dispune prin testament de jumătate din bunurile de care după lege poate să dispue un major; și când un minor să însoară, poate să facă soției sale, prin contractul de căsătorie, aceleași donațiuni pe care le-ar putea face dacă ar fi major.

Interzișii sunt incapabili; cu toate acestea un om smintit poate să-și facă un testament valabil în ceasurile când este cu mintea întreagă.

Femeea măritată nu poate dispune prin donațiune între vii de averea sa, fără autorizația justiției, când bărbatul i-ar refuza această autorizație; iar testament poate să facă femeea fără învoirea soțului ei.

După cum sunt persoane care nu pot dispune de averea lor, de asemenea sunt și de acelea care nu pot să primească donațiuni sau legaturi, sau dacă pot, li se cere anumite condiții pe care trebue să le îndeplinească.

Așa, societățile recunoscute ca persoane morale pot primi donațiuni sau legaturi, numai cu anumită autorizație din partea guvernului; persoanele au un consiliu judiciar, interzișii, femeile măritate, minoiri neemancipați, pot primi numai dacă autorizați sau asistați de persoanele în drept a face asemenea acte.

Afară de incapacitățile acestea absolte de a dispune și a primi, unele persoane sunt atinse numai de incapacități relative.

Astfel, tutorul nu poate să primească nici o liberalitate dela minorul pus sub ocrotirea sa și nu poate primi nici chiar prin testament. Indată ce o asemenea persoană n'ar mai fi tutor, această incapacitate dispare.

Minorul ajuns la majoritate nu poate să facă o donațiune sau să lase un legat fostului său tutor, dacă acesta nu și a dat socotelile definitive ale tutelei.

Dacă un ascendent al minorului îi este tutor, aceste regule nu mai au aplicare.

Doctorii în medicină, farmaciștii și ofițerii de sănătate cari au îngrijit pe o persoană în o boală de care moare, nu pot primi donațiuni sau legaturi plățile care s'ar face unor asemenea persoane, pentru serviciile aduse persoanei în chestiune.

Aceleași regule se aplică și în privința preoților.

Oricine primește o donațiune sau un legat, trebue să plătească o dare către stat, care se numește taxă de înregistrare.

In legea timbrului se arată aceste taxe, care sunt deopotrivă pentru moștenirile abintestat, moștenirile testamentare și donațiuni, după cum am văzut.

Sunt scutite de taxe: donațiunile, legatele și orice alte liberalități făcute Statului și administrațiunilor care atârnă de Stat, precum: Casei Școalelor, Casei Bisericei, Casei Pensiunilor, Casei Datațiunei Oastei și alte asemenea, precum și acelea făcute comunelor și județelor, și instituțiunilor de binefacere ale căror bugete se votează de adunarea deputaților, precum și casele care atârnă de aceste instituții.

Dacă un părinte înzestrează pe o fiică a sa, sau pe un descendent, nu plătește nici o taxă de înregistrare; înzestratul înea va plăti taxa de înregistrare la moartea înzestrătorului, fie că primește moștenirea, fie că renunță la ea.

Celelalte înzestrări și donațiuni cu titlu de d o t ă vor plăti jumătate din taxele arătate mai sus.

Cronica bucureșteană

O ședătoare culturală la Ateneul popular „Dr. C. Angelescu"

In cartierele mărginașe ale Bucureștilor, activitatea culturală a luat proporții. Nu este Duminică fără să nu fie cel puțin 2 ședători la care, mi'nchipui mulțimea setoasă după lumină și distracții, năvălește cu toată dragostea.

In cartierul Teiu, există ateneul popular Dr. C. Angelescu, condus cu atâta destoinicie de Dl. Șerban Popa.

In ziceam: ce oare aș putea găsi mai de seamă la ședătoarea culturalo-artistică ?

Lucruri banale. O conferință, două trei cântece și recitări. Luând însă parte, am rămas complect convins, că la acest ateneu se muncește cu multă stăruință și dragoste, manifestându-se într'un mod cu totul deosebit. Acele 4 ore petrecute la ateneu mi-au dat inpresia vie de felul cum se concepe și execută politica culturală la București.

Activitatea acestui ateneu m'a făcut să cuget mai mult la marea problemă de culturalizare, ce ar trebui să se extindă și la țară, tot sub aceiaș formă atractivă. Cele mai multe din căminele culturale și casele de citire, s u n t searbăde umbre, ce figurează numai cu numele pe ecranul sufletesc al massei poporului.

Din cele scrise mai jos se va desprinde activitatea luminoasă a unui om și a unui Ateneu.

Ședătoarea a fost închinată aviației. Prezidează Dl. *General Livizeanu.*

Dl. M. Negru, dela ziarul Universul, într'o conferință succintă și plină de miez, amintește raidul, primul raid românesc, cu avionul «România-Sf. Maria», prin Europa. Face apel la inimile caritabile și de buni români ca să ajute aviația.

Doamna Cantacuzino, marea româncă, într'o emoționantă expunere, arătă exemplificând, ce este și cum ar trebui înterprinsă activitatea culturală în România, pentru ca rezultatele să fie mult mai satisfăcătoare.

Scoate în evidență mijloacele de culturalizare: cartea — prin bibliotecile ambulante, așa cum se practică în unele țări —, Ateneele, Cinematograful, muzica...

Poporul nostru românesc e dotat cu admirabile însușiri sufletești, manifestate exterior în artă. obiceiuri, folklor, cântece. Arta casnică a săteanului, folklorul lui specific, cântecele lui fermecătoare, sunt dovezi că Românul ar putea întrece în astfel de manifestațiuni orice altă țară din lume.

Cu lacrimi de mulțumire, D-na Cantacuzino mărturisește sincer, că oricine a văzut și auzit arta și muzica poporului nostru românesc, a rămas încremenit de admirație. Și toți au mărturisit: «nu cunoaștem altă țară care să întreacă pe România cu arta și muzica ei fermecătoare». Dorința conferențiarei e aceea de a se înființa un «Oficiu național de Cultură», care lipsit de orice umbră politică și condus de intelectuali de seamă, să organizeze și să intensifice procedeele de culturalizare.

Dl. Virgil Serdaru, ajutor de primar al municipiului, delegat cu conducerea serviciului de propagandă culturală și copil al cartierului T e i u, își mărturisește admirația față de conducătorul Ateneului cât și mulțumirea adâncă față de locuitorii acestui cartier dela care a învățat cum să-și iubească neamul. Promite în limita posibilităților să ridice un local propriu Ateneului.

Dl. Const. Mărculescu, societar al Teatrului Național, declamă o producție originală: «Imnul înfrățirei» închinat gloriosului rege Ferdinand I.

Dl. Vasile Militaru, renumitul fabulist român, citește din admirabile fabule: «Măgarul vizir» și «Bunătatea măgarului».

Faimosul cor al D-lui Șeinescu, printre conferințe și celelalte producții, a executat splendide perle din m u z i c a poporului nostru: «Răsai lună mai de v r e m e», «Mai bădiță, bădițel (originală)», «Du-te dor în valea seacă» etc.; iar D-na Șeinescu dela opera română, a executat, fiind acompaniată de cor: «Foae verde lămâiță» și «Zău, zău».

In semn de mulțumire și recunoștință pentru concursul dat necondiționat și desinteresat, D-na Cantacuzino, oferă D-lui Șeinescu din partea Ateneului, o diplomă.

D-nii Șerban Popa și General Livizeanu aduc vii mulțumiri celor ce au dat concursul, cât și celor ce au luat parte la această manifestație culturalo-artistică.

Ședătoarea se închide cu corul «Trăiască regele».

Mulțimea în picioare aplaudă frenetic.

Iată deci cum se muncește la Ateneul Dr. C. Angelescu și cum ar trebui să se muncească pretutindeni.

G. N. Ionescu

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA;
se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Prețul 80 Lei

ENERGII SUFLETEȘTI

de Constantin Mureșanu

TAGORE

(născut la 1861)

Tagore e unul din cei mai entuziaști îndrumători în calea idealului spiritual; întărit de această forță, marele poet filozof și pedagog indian,— se înalță ca unul din cei mai mari predicatori ai Asiei, Europei și Americei. Nimeni pînă la el n'a cuvântat la mai multe națiuni. Energia morală răspândită de acest misionar care deși bătrân și slab, răzbate în toate colțurile planetei, ne amintește cu argumentul faptelor, că: «Nu corpul cu slăbiciunile lui, ci sufletul cu puterile lui nemărginite este expresia adevărată a omului». Dela Tagore avem romane, poezii, piese de teatru, apoi însemnate lucrări cu fond filozofic, pedagogic și religios, și predici celebre cu o înrâurire covârșitoare. Renașterea spirituală, care luminează tot mai mult țările din Europa și America se datorește cuvântului tagorian. Dela Schiller, n'a mai avut lumea un asemenea slujitor al Idealului. Ca Schiller, poetul Europei, Tagore a răscolit adânc conștiința lumii întregi, aducând mustrări meritate nu unui popor, nu unui continent, ci tuturor popoarelor. La temelia învățăturilor tagoriene stă credința în Dumnezeu și iubirea de aproapele nostru, și cultul libertății spirituale. Cugetarea lui Tagore e străbătută de sufletul creștin, care a exercitat asupra marelui preot indian, o hotărâtoare influență. Tagore e și un geniu practic așa a întemeiat în Bengal o școală în care caută să ridice oameni conform cu idealurile sale. Profesorul Tagore urmărește să scoată nu școlari uniformi, ca niște produse fabricate, ci personalități; arată apoi o deosebită stimă pentru copii, pe care îi consideră ca una din creațiunile autentice ale lui Dumnezeu; ca și Rousseau, recomandă și realizează în școala sa viața în natură și după legile firei. E contra luxului, căci sărăcește sufletul copilului bogat care trăiește viață artificială, ca pasărea în cușcă. Numai simplitatea, observă Tagore, ne pune în contact cu natura. Școlarii lui Tagore sunt crescuți în cultul naturei, în admirație pentru sufletele martirilor, și în continua iubire de Dumnezeu și de aproape. In sistemul lui Tagore, religia nu se predă fragmentar, cu atâtea ore pe săptămână, ci este centrul de gravitate al vieții școlare. Pedagog mare, mare în cel mai nobil înțeles, așa s'a ridicat Tagore; pedagog nu numai al Indiei, ci al lumii întregi, așa o să rămîe Tagore, unul din ctitorii veacului nostru, și o călăuză spirituală pentru toate vremurile.

GUGETĂRI ALESE

Credința în Dumnezeu a făcut tot ce este mare în lumea aceasta; credința e marea și unica forță creatoare a civilizației noastre; când piere credința în Dumnezeu, se înalță credința în bani și putere materială; prin această forță, după lupte și frământări ruinătoare, sufletul, asemenea unei ploi de stele, se epuizează și cade în cenușe și fum.

ꝏ

Domnia mașinei și a bunurilor materiale a adus la pierderea religiei, iar omul a rămas un vagabond fără cămin, servind ca material pentru creațiun utilitare. Domnia teoriei, care cere atotputernicia mașine în univers, și transformă oamenii în mașini, este asemenea unui vulcan, care în erupțiunea sa varsă gaze fierbinți și flăcări, lava sa îngroapă a ș e z ă r i l e omenești, înăbușind viața.

INFORMAȚII

Din Țară

A. S. Regală Principesa Ileana a sosit în țară întorcându-se de la München.

ꝏ

Pentru un timp de 10 zile s'au suspendat 32 trenuri de persoane. Aceasta pentru bunul mers al trenurilor de mărfuri.

ꝏ

In București, Duminică 24 Fevruarie a. c., s'a deschis prima **Academie de Coafură.** Cursurile se vor începe în ziua de 1 Martie a. c.

ꝏ

Duminică 24 Fevruarie trei persoane, după o petrecere cu băuturi alcoolice s'au simțit greu bolnave. In mod sigur se spune că băuturile au fost otrăvite cu **alcool metilic.**

ꝏ

In alegerile consiliilor comunale vor vota și femeile. Așa scrie în proectul de reformă, care va fi pus spre votare în parlament.

ꝏ

Ce face politica ? In Comuna Buda jud. Cernăuți, sătenii împărțiți în două tabere: una liberală și alta național țărănistă s'au certat, ajungând apoi la bătaia cu ciomege. Rezultatul a fost că șeful național-țărănist a fost omorât, iar alți cinci răniți grav.

ꝏ

Necazurile invalizilor de război. — De multe ori s'a scris că vitejii eșiți betejiți din marele război nu au în ziua de azi viața cea mai tihnită și că de multe ori li se fac nădufuri dureroase. Părintele I. Beșchea din comuna Mărăcineni, Buzău, un preot care scrie cu pricepere în multe foi și reviste, ia apărarea unuia din aceștia în foaia săptămânală cooperativă «Sfatul Sătenilor» (9 Dec. 1928) din Nehoiu, Buzău, și prefectului de Buzău, d. Apostol Albu, pe care altfel îl laudă ca om de ispravă, ca să scoată de sub năpaste pe invalidul Matei G. Grama din Mărăcineni, Buzău, care a fost mutat cu slujba la vreme de iarnă, din socoteli politice, el care-și vedea de treaba lui și nu se amesteca în nici o politică.

Glasul Părintelui Beșchea este fapta frumoasă a Păstorului de suflete care sare pentru fiii săi și nu i lasă pradă nerozilor și vrăjmașilor Aceasta îi face cinste și-i aducem aci cuvenită laudă, mai cu seamă că este vorba de apărarea unuia din acei fii ai țării, care și-au primejduit viața în apărarea ei și au rămas betegi pentru dânsa.

ꝏ

Ministerul Școalelor a luat hotărârea ca elevii școalelor normale și seminariilor să poată da examen de diferență, spre a obține echivalarea studiilor lor cu cele gimnaziale și liciale.

ꝏ

România a fost invitată să ia parte la expoziția națională Ungară de agricultură, ce se va ține anul acesta la Budapesta, între 21 și 25 Martie a. c.

In ședința sfântului Sinod, s'a pus chestiunea înființării unei episcopii în Maramureș, aceasta din cauza nevoilor religioase, culturale și naționale din nordul Ardealului.

De asemenea au propus începerea, cu sprijinul preoților, o acțiune stăruitoare împotrive alcoolismului.

Să se intervină la guvern să întocmească mai repede legea pentru regulamentarea vânzării băuturilor și să răstrângă numărul cârciumilor. Apoi a mai hotărât ca prima Duminică din luna lunie, în fiecare an, să fie ziua de propagandă împotriva alcoolismului. Preoții să țină predici în biserici arătând pustiirile beției și să organizeze serbări, cerând și sprijinul Ministerului școalelor.

ꝏ

Ministerul finanțelor fiind anunțat de numărul mereu sporind de cârciumari implicați în afacerea otrăvirilor cu spirt metilic și dovediți că în fabricarea în ascuns de băuturi spirtoase s'au folosit de otrava metilică, a hotărât ridicarea brevetelor celor vinovați.

ꝏ

Pe Marea Neagră, după știrile primite sânt blocuri foarte mari de ghiață; așa, spune că este un bloc de 8 kilometri lungime, trei kilometri lățime și 1 metru deasupra apei și 2 metri sub apă.

ꝏ

Un locuitor cu numele Ștefan Hulubei din com. Erbiceni jud. Iași, a băut rachiu într'o cârciumă din Podul-Iloaei și apoi a murit. Rachiul a fost cu spirt metilic.

ꝏ

In ziua de 3 Martie a. c., va fi un congres general al foștilor luptători și al invalizilor de război. Toți cei cari vor lua parte la acest congres vor beneficia de 50% reducere pe C. F., dacă se va înscrie la Societate pe str. Vasile Lascar Nr. 98, București.

In comuna Osra (Gura Humorului) o femeie a murit, din cauză că a băut vinuri otrăvite cu spirt metilic.

ꝏ

Se spune că noua Catedrală ce se va ridica la București, va fi în partea de răsărit a Mitropoliei, cuprinzând și halele centrale; iar costul va fi de **un miliard lei.**

ꝏ

Un țăran din Ardeal, care venea dela pădure spre casă cu un car de lemne, l-a prins noaptea pe drum. Aproape de sat i-a eșit înainte o haită de lupi, cari într'o clipă au sfârticat pe cei doi boi, cari duceau sania. De frică omul s'a urcat pe un stâlp de telegraf. Lupii isprăvind cu boii au început a urla și a scormoni pământul în jurul stâlpului, ca să l mănânce și pe om. Niște vânători au văzut întâmplarea și au ucis nouă lupi. Când s'a coborât omul de pe stâlp s'a văzut că i albise părul în cap tot de groază.

Din Străinătate

In New-York s'a aprins într'un tunel un vagon al unui tren care merge pe sub pământ. Din această cauză au fost 140 persoane rănite grav.

ꝏ

O lupoică s'a repezit în cârciuma unui tânăr din Polonia și a apucat cu dinții un copil ce dormea într'un leagăn lângă părinții lui cari beau. Lupoaica a fugit cu copilașul în pădure. Au alergat oamenii după ea, dar nu i-au dat de urmă.

ꝏ

Americanii se gândesc să sape un canal între Oceanul Atlantic și Pacific prin Nicaragua.

Lungimea canalului ar fi de 300 kilometri și ar costa 320 milioane lei.

ꝏ

Fetele din Corea (Asia), care nu se mărită până la vârstă de 15 ani, sânt socotite ca fete bătrâne.

ꝏ

In Jugoslavia patru bandiți fioroși au fost condamnați la moarte prin spânzurătoare.

ꝏ

Regele Jugoslaviei ar avea de gând să stabilească la Zagreb centrul mai multor mari instituții ale Statului. Deci Zagrebul ar deveni o a doua Capitală a regatului.

ꝏ

Guvernul American pregătește o lege, prin care oprește pentru câtiva ani, orice intrare de străini muncitori în Statele-Unite cauza este, pentrucă acolo sânt peste 2 milioane de muncitori fără lucru.

Cu ocazia sărbătorilor ce vor veni, recomandăm cetitorilor noștri, :: frumoasa carte ::

CELE ȘAPTE CUVINTE
ALE DOMNULUI HRISTOS PE CRUCE
de ARHIM. SCRIBAN

A se cere dela Biblioteca «PENTRU TOȚI» la toate librăriile din țară

Prețul 6 Lei

Tip. Corpului de Jandarmi Șos. Ștefan cel Mare

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI 10 MARTIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 269. Apare în fiecare Duminică

OMUL ȘI SLUJBA

I.

Greaua și rara potrivire

Fiecare trebuință cere și mijloacele potrivite pentru împlinirea ei. Orice slujbă este și ea un lucru care trebuie. Pentru împlinirea ei, se caută omul care s'o ducă. Omul pus în capul ei este mijlocul sau unealta pentru împlinirea ei.

Dar se vede că nu este totdeauna potrivire între una și alta. Se vede că, deși slujba cere una, nu se găsește totdeauna și omul cel mai nemerit pentru a o înfățișa cu strălucire și a-i duce sarcinile. Altfel de ce Englejii ar fi născocit vorba: *The right man in the right place*, adică «Omul potrivit la locul potrivit»? In viață nu e totdeauna așa, ba nici nu e deseori așa. De aceia se arată ca o dorință, ca o arătare despre ce ar trebui să fie, când se spune că slujba să-și aibă și omul ei.

Apoi dacă Englejii au simțit că nu e totdeauna așa și că nu e ceiace ar trebui să fie și că oamenii nu pun slujbași după cum cere chemarea slujbei, ce trebuie să fie la cei care nu-s Engleji! Căci neamul acesta de oameni tăcuți și dîrji și harnici la treabă, care-și duc țara cu multă grijă și străşnicie,—caută să ție oarecare cumpănă între slujbă și om și să ai, la greul unei slujbe, pe însuși omul în stare a o duce. In țările însă cu o întocmire mai slabă, rînduiala aceasta nu e urmată cu cuget cuminte și de multe ori este călcată în chip sălbatec. Se înțelege, în totdeauna spre paguba țării înseși. Căci dacă slujba nu e dusă de omul priceput a o duce, dacă pe scaunul ei e cocoțat omul care nu are inimă pentru aceasta, ci mai mult trufia de a fi cunoscut că se află în cutare slujbă, se înțelege că treburile vor suferi. Cu cît slujba este mai înaltă și mai strălucită, cu atîta în țară se va simți că ea nu este dusă cum se cade și paguba se va vedea ușor.

II.

In țările rău gospodărite

In țările proaspăt așezate și care deci n'au apucat să-și întocmească trainic toate rînduielile lor sau chiar și în țările mai vechi, dar care n'au avut stăpînitori cuminți care să le îndrumeze bine, trebuința aceasta n'a fost împlinită. De multe ori slujbele s'au văzut umplute de oameni ne-în stare a le duce și n'au fost rare prilejurile cînd urmarea nenorocită s'a văzut.

A fost totdeauna un semn rău cînd oamenii pricepuți au rămas pe de lături, iar răspunderile mari au încăput pe mîna celor care nu și băteau de loc capul cu sarcinile care apasă asupra lor și care trebuiesc îndeplinite cu grijă în folosul țării.

In de obște, trebuie să fie o mare bucurie oriunde, cînd pe omul cunoscut de toți ca fruntaș al priceperii, al muncii și al vredniciei, îl vezi așezat în locul care i se cuvine. Cu atîta mai mult această bucurie trebuie să fie tresăltare, cînd aceasta se întîmplă acolo unde astfel de alegeri nu sunt prea obișnuite și unde omul cu astfel de înzestrări nu e și cel mai căutat.

III.

Nicolae Iorga, alesul unui neam întreg

Un astfel de fapt s'a petrecut zilele acestea în țara noastră și despre el trebuie să stăm de vorbă puțin.

Nicolae Iorga a fost ales, săptămîna trecută, rector al Universității din București și îndată a fost întărit și de Ministerul Școalelor în această înaltă dregătorie. Puțini au fost alegătorii, fiindcă, la o astfel se sarcină, nu te aleg decît profesorii universității, iar la o universitate profesorii nu sunt decît ceva mai mulți ori mai puțin de o sută. Cu toate acestea nu este în gîndul fiecăruia că, dacă alegătorii au fost atît de puțini, cîteva zeci de oameni, totuși d. Iorga de fapt a fost ales de milioane de oameni? Oare este vre-o umflare a lucrurilor cînd spunem că noul rector este alesul întregii națiunii? Nu este în cugetul fiecărui romîn că, dacă este cineva mai firesc în fruntea celei mai înalte școli a Romîniei, acesta este Nicolae Iorga? Și nu a trebuit să fie o mirare că, încă și pînă acum, el care de fapt, era cîrmaciul minții sănătoase a Romîniei totuși însușirea aceasta a sa nu era pecetluită și prin starea de fapt a rînduielii oficiale, care să-l ungă în acest ipostas?

Ei bine, acum s'a întîmplat o mare, o fericită, o binecuvîntată abatere dela obiceiuri păgubitoare, care ocolesc pe omul de ispravă, pentru a voi mai degrabă pe altul. Prin alegerea lui Nicolae Iorga la rectoratul Universității din București, avem cu adevărat pe *omul potrivit la locul potrivit*. Și Englejii, cît sunt de Engleji, ar fi fericiți să vadă ce bine a fost urmată zicerea lor.

Căci deși Universitatea are încă destui bărbați care puteau ocupa cu vrednicie această slujbă, deși, și pînă acum, pe scaunul de rector au stat bărbați ca TITU MAIORESCU, dar oricum, față de Nicolae Iorga, față de această minune națională, care trage brazdă adîncă în sînul culturii noastre și de care se va vorbi în istoria noastră viitoare ca de «veacul lui Iorga»; față de acest dar a lui Dumnezeu pentru aceasta atît de primejduită a se rătăci, — era oare cu putință ca să nu se puie pe capul lui cununa de rege al cugetării naționale și toiagul de îndrumător către culmile de lumină ale învățăturii!

Fără a socoti alte lucruri mai vechi, dar dacă ne-am gîndi numai la cuvîntările sale din urmă în Sfatul Țării, cum a fost cea prea strălucită despre cuviința trebuincioasă în jocurile Teatrelor noastre Naționale cîtă limpezire se dă unei generațiuni întregi despre chipul cum trebuie să cugete în treburi de temei ale culturii noastre!

Iată de ce trebuie să privim alegerea lui Nicolae Iorga ca o sărbătoare națională și să ne desfătăm gîndindu-ne că, de data aceasta, vedem îndeplinită, într'un chip strălucit, potrivirea dintre om și slujbă.

Mare dregătorie, și ce barbat!

Arhim. SCRIBAN

Monumentul „Avîntul Țării"

Acest monument este ridicat în București, în amintirea campaniei din 1913.

PRIETENELE ROMÂNIEI:

DOAMNELE: — MARGUERITE CHAUTEMS-DEMONT, JEANNE PERROTTET, — LÉONTINE LATOUR. — JULIA DEMONT

Strălucita conferință: La Roumanie Pitoresque a fost urmată de o admirabilă ședătoare muzicală organizată tot de societatea studenților români din Geneva. «Romania», așa se numește această organizație de tineri plini de patriotism luminat, își continuă activitatea inaugurată acum o lună, cu atâta succes de către domnul L. M. Courtois profesor de limba franceză la universitatea Genevei.

Publicul din Geneva, elvețian și internațional, a răspuns cu acelaș entuziasm la chemarea programului: «Une heure de musique populaire roumaine», program realizat în seara de 22 Februarie. Și iată din nou de o dorită actualitate: România pitorească. Acum însă pitorescul musical. Cu o lună înainte, profesorul L. M. Courtois pregătise publicul asupra minunatelor însușiri artistice caracteristice poporului român, note cari ne arată prin gura unui învațat străin că suntem un neam în plină tinereță. Patru doamne: Marguerite Chautems-Demont (violonistă), — Jeanne Perrottet (pianistă), — Léontine Latour (cîntăreață),— Julia Demont (pianistă), — ca să le numim cu sentimentul cinstite recunoștințe, patru prietene ale României, au dovedit prin arta lor că domnul L. M. Courtois are dreptate.

Cu o rară măestrie, binevoitoarele doamne au dat trup sufletului românesc exprimat în muzica populară. Și astfel compozițiile maeștrilor: T. Brediceanu, R. Kleneck, M. Negrea, J. Scarlatescu și C. Porumbescu, mai drept muzica populară și-a făcut loc în inima publicului din cetatea muzicei: Geneva. Firește că tot meritul se cuvine nobilelor femei, cari au depus toată bunăvoința în studiul pieselor reprezintate și o admirabilă inteligență muzicală în înterpretare, luminând esența, înflorită de detaliul perfect nuanțat. Și astfel s'a realizat, acea atmosferă greu de definit, fiindcă unește într'o negrăită armonie tragicul discret al doinie cu voioșia decentă a horelor. Și ca să arătăm cîtă recunoștință datorăm distinselor înterprete a frumosului, muzical românesc, citâm faptul că recitarea muzicală a versurilor a fost o pildă de o perfectă limbă românească. Un străin m'a întrebat: «Sunt de sigur române! Ce admirabil au cântat...»

Pentru reușita acestei serbări au depus o deosebită dragoste doamna Elena Popescu-Voitești și domnii studenți: E. Perianu și R. Marinescu, casierul și secretarul societății. Legația ne-a dat acelaș prețios sprijin material și moral. D-l Ministru C. Antoniade patronajul. D-l Ciuntu, secretarul legației, a ținut cu deplin succes cuvântul întroductiv.

In cadrul aceleaș preocupări, afirmarea culturii românești în străinătate, anunțăm următoarele:

1) Domnul prof. L. M. Courtois a fost rugat să vorbiască despre: România Pitorească la societatea de geografie din Geneva și la clubul Alpiniștilor.

2) Societatea Romania va organiza o ședătoare cu dansuri naționale, având sprijinul amabil al d-lui A. Rusnac, doctorand în pedagogie la universitatea Genevei și absolvent al institutului de educație fizică București.

3) Domnul prof. E. Pittard va conferința în aula universității despre: Dobrogea. Aceasta ca urmare la rugămintea studenților români, și întregire a ciclului de studii prin jurul României.

C. Mureșanu—Profesor
Președintele societății studențești: «La Romania» Universitatea-Genevei

DOXE - PARADOXE

Compătimirea este o manifestare nu întotdeauna a bunătății.

~

Ca să se nască viabilă o glorie, trebue să se nască postumă.

~

Decât să fii cel mai bun dintre cei mai răi, e mai bine să fii cel mai rău dintre cei mai buni.

~

Bunătatea desăvârșită rămâne, desigur, tot un ideal, dar un ideal care trebue să fie tot mai aproape ...

~

Nu vă goliți sufletul, umplându-vi-l cu deșertăciuni!..

~

Se vede, și din aceasta, că bătrânii suferă de nesomn: cu cât îmbătrânim, visăm mai puțin ...

~

Când s'apropie bătrânețea, începem să declinăm — dar, nu cum **declinam** *la școală ...*

~

Pentru sufletele idealiste și cu adevărat adânc iubitoare — iubirea, care se 'naltă din ele, este ca o operă, ca o lucrare, care rămâne nesfârșită, până la sfârșitul vieții lor pământești.

CRIDIM

Rolul școalelor de ucenici din punct de vedere social

In atențiunea Ministerului Muncii și Instrucțiunei publice

Grija față de creșterea generației viitoare dela industrie și comerț, dă azi o preocupare serioasă Europei întregi. Cum trebue educată această pătură de mâine a clasei de mijloc, ca să devină un element de încredere din punct de vedere al patriotismului, prețios al ordinei și siguranței statului? Elementul tânăr muncitoresc, trebue ferit de doctrinele internaționalismului alarmant, trebue păzit de orice contact cu elementul comunist, care au pus stavilă consolidării și prosperării țărilor din Europa. Această deviză străbate ca un viscol puternic peste bătrânul continent, devenind în fiecare țară o chestiune de preocupare primordială.

România având graniță comună cu Rusia, focarul bolșevismului, de unde ușor se poate importa germenii primejdioși pentru pacea și liniștea țării noastre, în primul rând nu putem sta indiferenți față de acest pericol și nu ne putem uita cu mâinile încrucișate, când la noi sindicatele muncitorești, citadelele, sau mai bine zis expozițiile comunismului din Moscova lucrează fără a fi stingherite de autoritățile de pază ale noastre. O parte neînsemnată a elementului muncitoresc își primește creșterea și educația în Căminele de ucenici sau în «Uzinele națiunii» cum obicinuește lumea azi a le numi. Prin o educație patriotică moral religioasă dată acestui tineret din Cămine, vom crește mereu un element puternic și temut opoziționist grupului adunat și devotat în jurul sindicatelor muncitorești. Dar ce vom face cu elementul muncitoresc care nu crește în Cămine și care formează 90 % din elementul muncitoresc lăsat la dispoziția și bunul plac al agenților sovietici și al unei propagande care nu-și are margini? Ce e de făcut ca să putem salva acest element de sub influența propagandei periculoasă a extremiștilor, cari își aruncă rețeaua chiar asupra micilor pionieri dela industrie și comerț? In Basarabia toți ucenicii au fost găsiți organizați în societăți tinere comuniste. Organul de publicație comunist nu de mult apărut «Chemarea tinerimei» nu se mulțumește numai cu organizarea tineretului muncitoresc urban, ci caută a-și arunca mreaja și asupra elementului dela sate. In Timișoara numai anul trecut, s'a dat de firul unei organizații similare celei din Basarabia și după o minuțioasă cercetare s'a constatat, că în această organizație a luat parte numai ucenicii minoritari din oraș, dar nici unul din Căminele de ucenici. Față de această situație intolerabilă, se pune întrebarea ce e de făcut, cine e chemat de a lua asupra sa sarcina contra ofensivei față de această situație? Răspunsul e scurt: numai Școala. Ea are suprema datorie, ca în viitor să nu se mulțumească numai cu predarea învățământului pur teoretic și practic, ci să înceapă o puternică activitate socială devenind școala nu numai un factor instructiv, ci prin o acțiune extra școlară să desvolte în elevi un spirit patriotic și moral. Prin înjghebări de societăți culturale obligatorii, școalele dispunând de aparate de proiecțiuni, de cinematograf, prin aranjarea a cât mai puternice biblioteci și săli de distracție, ne vom putea acapara tineretul muncitoresc, lăsat azi sigură pradă sindicatelor muncitorești și *atrași de aceștia chiar prin aceste mijloace, deschizându-le larg porțile Căminelor muncitorești, distrându-i cu programe culturale iucendiare, cu rularea diferitelor filme. a căror subiecte glorifică proletariatul sovietic, iar bibliotecile le sunt tixite de cărți cu teorii Marxiste.*

Ucenicii în ateliere sunt în permanent contact cu agenții comunismului. Numai în școală și cămine nu poate să-și facă curs liber propaganda comunistă. Deci timpul cât ucenicii îl petrec la școală, trebuie bine utilizat.

Programa școalei de ucenici trebuie complectată, prin înființarea a cât mai multor societăți de lectură, prin înjghebarea bibliotecilor școlare, cluburi sportive, înterzicând cu desăvârșire ca elevii școalelor să fie membri altor societăți străine.

Ministerul Muncii și al Instrucțiunei de cari depind aceste școli fiind direct interesate și responsabile de creșterea și educația acestor generații, să impună direcțiunii școalelor de ucenici un program, o ofensivă culturală, spre a putea contrabalansa acțiunea propagandei comuniste, cu scopul de a da orașelor și satelor o clasă de muncitori crescuți într'un spirit patriotic de ordine și cinste. Această muncă a școalei va trebui să fie însă rebonificată.

Ministerele sus sesizate având sumele necesare acestui scop în bugete, să-și **întocmească un program bine stabilit, menit de a contribui atât de mult la creșterea generației de mâine a viitoarei clase de mijloc, cea mai puternică pătură a populației din orașele noastre,** care este lăsată azi pradă agenților comuniști, de a-i înrola cu dragă voie în diferite organizații, care toate tind spre un scop, de a săpa mereu la temelia statului nostru.

Ștefan Vulpe
Inspectorul Căminelor de ucenici din Ardeal și Banat.

Viza carnetelor ofițerilor de rezervă

Lt. Col. Em. Boteanu

In conformitate cu ord. M. St. M. No. 634 din 8 Februarie 1929, comunicat de Comandamentul 3 Teritorial cu No. 447 din 15 Februarie 1929.

La data de 1 Martie 1929 va începe viza carnetelor Md. E. 1. a ofițerilor de rezervă prevăzută de art. 62 bis din Regulamentul de mobilizare al Armatei.

Această operațiune durează dela 1 Martie până la 31 Martie 1929.

La viza carnetelor Md. E. 1. ofițerii inferiori de rezervă se vor prezenta în ținuta de campanie. Ofițerii superiori sunt scutiți de a se prezenta cu echipamentul, în schimb, vor declara la prezentare la viză, echipamentul ce posedă. Ofițerii inferiori de rez. de cavalerie pe lângă echipament, vor mai declara și harnașamentul calului ce trebue să-l posede în orice perioadă: concentrări, manevre, mobilizare, etc.

Cei ce nu se vor prezenta la viza carnetelor Md. E. 1. în epoc. 1—31 Martie 1929 vor fi socotiți ca infractori cărora conf. ordinelor existente de mai sus, vor fi trimiși în judecata Cons. Răsb. pentru aș primi penalitatea prevăzută de art. 224 bis din C. J. M.

Duminică 10 Martie

Fie-Ți milă de noi și ajută-ne

Marcu 9.17.32.

Mulți dintre noi, dăruiți fiind cu sănătate și vițuind în belșug, nu cunosc strâmtoarea, suferințele și boala atâtor necunoscuți, cari se sting în chinuri, fără de niciun ajutor. Viața celor mai mulți este aspră, necăjită, chinuită când de lipsa hranei, când de boală care roade trupul și slăbește mintea. Nimeni nu se interesează de acești prigoniți ai soartei, nimeni nu le trimite nici o mângâere.

Dar nici nădejdea lor, întru alinarea suferințelor, nu e la oameni, cari de cele mai multe ori trec nepăsători pe lângă ei, ci e la Dumnezeu, carele îi întărește în răbdare și le sporește nădejdea într'o viață mai bună. Mulți din cei necăjiți, prin Hristos, au parte de belșug și mângâere. Toți cei suferinzi îndreptându-și către El rugăciunea se fac părtași ai bucuriei.

Fericiți sunt cei ce cunosc când pe Hristos, se îndreaptă către El și-I cer ajutorul. Nici unul din aceștia nu va rămâne nemângâiat.

Sfânta Evanghelie de azi ne arată cum un părinte, având un fiu stăpânit de duhul mut, care îl chinuia din copilărie, îl aduce la Mântuitorul să-l tămăduiască. Fără îndoială că va mai fi încercat cu el și pe la alți doftori, să-l vindece de această urâtă boală, dar orice încercare îi fusese zadarnică.)

Singur Hristos, nădejdea tuturor credincioșilor, ca unul ce avea putere, Dumnezeu fiind, îi putea reda sănătatea. Către El se îndreptau toți cei flămânzi, goi și suferinzi și toți aflau alinarea durerilor. La depărtări mari, gloatele alergau după El și-I cereau mila și ajutorul.

Mult trebue să-l fi durut inima pe tatăl copilului, când îl vedea cum se chinue, căci boala oriunde îl apuca, îl trântea la pământ, îi producea spume la gură, scrâșnire de dinți, îl arunca de multe ori în foc sau apă, și-l înțepenea încât credeai că-l omoară.

Tatăl vine acum cu el la Hristos și cu inima sfâșiată de durere zice: «De poți ceva, fie-Ți milă de noi și ajută-ne».

Iar Mântuitorul i-a răspuns: «De poți crede, toate sunt cu putință credinciosului». Și tatăl copilului a isbucnit în lacrimi: «Cred, Doamne, ajută necredinței mele»!

Și a certat Iisus duhul mut și i-a poruncit să iese din copil și a ieșit după ce l-a mai scuturat odată, lăsându-l ca mort. Mântuitorul l-a apucat de mână și l-a dat tatălui său.

Ucenicii se mirau de această minune, căci și ei încercaseră să gonească duhul mut dar nu isbutiseră. Mântuitorul îi lămurește însă, că acest soi de draci nu ies decât cu post și rugăciune.

Frate creștine, și viața noastră a tuturor, și deci fără îndoială că și a ta, e cuprinsă de multe ori de strâmtoare și boală. Unde afli tu mângâere? Cine îți alintă necazul și durerea? Cazi tu cu lacrimi înaintea lui Hristos cerându-l milă și ajutor? Crezi tu în puterea lui tămăduitoare de lipsă, boală și păcat?

Ah, iubite frate, se prea poate să fii sănătos la trup, dar oare sufletul îți este tot așa de sănătos? Dacă lași ca lumina ochilor sufletești să pătrundă învățătura evangheliei de azi, poți vedea ca și mine că între stăpânitul de duh mut și viața noastră sufletească e mare asemănare. Căci, la fel, și pe noi ne chinue păcatul tot așa de rău încât ni se slăbesc toate puterile sufletești și cădem cu totul pradă morții spirituale.

Mare durere simți având un trup bolnav, dar mult mai mare durere trebue să simți având un suflet stăpânit de ispitele diavolului.

Având un suflet robit de păcat, având un suflet stăpânit de faptele nelegiuite ce ai făcut; cu greu te miști dela un loc la altul, în orice privire vezi o mustrare, în orice vorbă simți răceală, oriunde te duci păcatul te urmărește, te trântește la pământ, te face să spui vorbe fără înțeles, și ți produce dureri încât ca și îndrăcitul din evanghelie faci spume la gură și scrâșnești din dinți.

Oare în asemenea cazuri, alergi tu la Mântuitorul, cazi tu în genunchi înaintea lui să-l ceri milă și ajutor?

Ah, iubite frate și creștine, nimeni nu te poate isbăvi de păcat decât numai Hristos Domnul. La El să alergi în orice necaz al vieții tale.

Pentru aceasta trebue să ai însă și credință, căci văzuși cum zice Mântuitorul:

«De ai credință, toate sunt cu putință credinciosului».

Crezi tu oare cu adevărat în puterea lui Hristos, și dacă crezi asculți tu cuvântul lui ca să poți avea isbăvirea? Deci crede și ascultă ca să poți avea mântuirea.

Tot din evanghelia de azi mai învățăm, iubitul meu frate, că împotriva diavolului și ispitelor cu cari ne îmbie într'una, nu putem lupta decât cu postul și rugăciunea. Aceste două arme purtându-le cu noi ne întărim sufletul și putem rezista chinurile diavolului. De aceste două arme diavolul se cutremură și fuge. Impodobește-ți, deci, viața cu credință, post și rugăciune ca să culegi biruința asupra tuturor necazurilor ce se abat peste trup și suflet.

Ferește-te, frate, și feriți-vă cu toții, iubiți creștini, ca nu cumva prin nechibzuința voastră să cădeți sub stăpânirea duhului necurat căci amar va fi muncită viața. Purtați în suflete credința, încingeți-vă mijloacele cu post și rugăciune, alergați la Hristos Mântuitorul și cu lacrimi în ochi, mărturisiți-vă lui și cereți-I lui, mila și ajutorul necesar, să vă poarte spre limanul mântuirii.

Pr. D. D. Achimescu

Anchetele «Culturei Poporului»

MIȘCAREA CULTURALĂ

De vorbă cu d-l profesor universitar Mihail DRAGOMIRESCU, autorul «Statului Cultural». Păreri. Mijloace de desăvârșire. Starea îngrijorătoare a șezătorilor.

Dacă în istoria literaturii române, d-l Mihail Dragomirescu, va representa una din cele mai luminoase etape — căci apariția d-sale este punerea în ordine a amalgamului de cunoștiințe și opere literare, — apoi fără îndoială mișcarea culturală de după războiu recunoaște în profesorul universitar Mihail Dragomirescu, unul din pionerii ei și un îndreptar demn de cinstire.

Meritele literare, critice și de bun profesor fiind cunoscute, ne scutesc pe noi de a mai încerca searbăda zugrăvire pe o pagină de hârtie, neîncăpătoare pentru o operă mare și un om de merit.

La dânsul am căutat secretul minunii — căci, ce este oare decât o minune dăinuirea «Institutului de literatură», încă din anul 1915, — și al priceperii cum a putut și poate să trăiască una din cele mai vechi societăți intelectuale de la noi.

Fiu de răzeș din Plătărești-Ilfov, o personalitate marcantă, care domină întreaga mișcare literară a secolului nostru, creatorul și însuflețitorul multor societăți culturale și intelectuale, preconizatorul faimoasei teorii «Statul Cultural», d-l **Mihail Dragomirescu** *a format obiectivul începutului anchetei noastre.*

In adevăr, mișcarea culturală trece printr'o criză acută. Nimeni nu neagă aceasta.

Dintr'o operă de real folos, a degenerat în trambulină politică și tribună de lansat oameni și idei bolnave. E sigur, o certitudine, că dacă nu se vor lua măsuri în curând vom asista la prăbușirea ei.

De aceia am căutat să deschidem această mare problemă și să căutăm mijloacele de îndreptare.

Ne-am adresat d-lui prof. univ. Mihail Dragomirescu.

Bonom, deși ocupat cu «darea frequențelor», și mai ales după o recentă boală, s'a pus la dispoziția cititorilor noștri—cari recunosc în d-sa un vechiu și prețios colaborator, — cu declarațiile de mai jos.

— Spuneți-ne ceva, despre începuturile mișcării culturale, de după războiu în România.

— «Mișcarea culturală postbellică și-a luat începutul la Iași, când profesorii refugiați din toate colțurile țării, au întemeiat societatea «Dacia Română», cu gândul de a întruni într'un singur mănunchiu, toate asociațiile culturale și de a le face să lucreze, după un plan general intens pe toată suprafața țării. Dar în afară de trei numere din «Evenimentul cultural», de sub direcția mea, din Octombrie 1918, Societatea constituită la Iași în 24 Noembrie 1918, n'a dat nici un semn de viață, semn că ideia nu fusese înțeleasă. Numeroase manifestări culturale în legătură cu mișcarea, cu deosebire «Universitatea Liberă» a doamnei Sabina Cantacuzino, «Astra», «Ateneul Român», «Casele Naționale», «Institutul de Literatură», «Poesis», ziarul «Universul» în București și «Cultura Poporului» acum opt ani în Cluj și acum în București și în timpul din urmă Ateneele mărginașe din București și multe alte societăți, au dovedit și dovedesc că, deși ideia dela Iași n'a fost încă îmbrățișată, dar în sufletul românesc de pretutindeni mocnește o dorință în direcțiunea ei».

— Ce părere aveți despre mișcarea culturală de acum?

— «Mișcarea culturală de acum este nevertebrată, neorganizată. Arată existența unei realități sufletești de care ne-am putea folosi, căpătând-o și organizând-o; dar neorganizată cum e, ea poate fi un fenomen trecător de care nu ne-am putea folosi. Totuși, marele interese ale românismului cer o luptă culturală încordată, de totdeauna, pentru a pune în valoare însușirile superioare native ale poporului nostru și a câștiga, între minoritățile culte, prioritatea culturală.

Azi, cum am mai spus, mișcarea culturală, având organizații fără legătură și sporadice, poate fi un fenomen trecător. De îndată ce elementele mai active obosesc sau găsesc alte țeluri ambițiunii lor, mișcarea culturală se micșorează văzând cu ochii».

— Atunci, cari ar fi, după d-tră, d-le profesor, mijloacele de îndreptare? Care ar fi reconfortantul acestui muribund?

— «Ce e de făcut? Până nu e înțeleasă problema, nu se pot pricepe mijloacele. Problema culturală e în realitate o problemă social-politică de cea mai mare însemnătate. E o problemă socială, pentrucă

D-l Mihail Dragomirescu Prof. Univ.

prin activitatea culturală, conștiințele oamenilor, cari au bani și vreme de pierdut, sau care au un plus de viață, — trebuesc îndreptate către alt țel decât al petrecerilor așa zise de societate, unde jocul de cărți, balurile, varieteurile, chefurile de nopți întregi, țin primul loc.

E o problemă politică, pentrucă, prin ridicarea culturală în toate direcțiunile, — și cu darurile pe care ni le-a dat Dumnezeu și de care ne batem joc alergând după plăceri deșănțate, — poporul nostru își poate dobândi, fără contestare primul loc între neamurile ce-și zic minoritare.

Se înțelege că această problemă trebue dată unei noi organizații, pe care eu am numit-o **Statul Cultural.** In acest Stat—care nu este decât autonomia populației băștinașe de a se cultiva în de sine — vor avea să lucreze toți cetățenii, cari azi n'au drepturi politice (femeile) și toate breslele, cari n'au decât drepturi politice pasive (sînt numai alegători, nu și aleși), cum sînt militarii, magistrații, funcționarii, la care eu aș adăoga, fără doar și poate, pe preoți și pe profesori, cari cu drepturile lor politice active, astăzi nu fac altceva decât să încurce politica țării și să și înjosească idealul de dreptate și sfințenie, pe care trebue să-l reprezinte. Acest Stat Cultural va depinde de un Ministru responsabil de faptele lui, dar fiind de-asupra luptelor de partid, cari înjosesc, turbură totdeauna mișcarea culturală».

— V-aș mai ruga să ne spuneți câteva cuvinte asupra așa ziselor șezători de scriitori și mai cu seamă asupra literaturei care se citește la asemenea șezători?

— «Am cea mai proastă idee despre așa numitele «șezători», în care atâți autori, cu renume fals, făurit prin negustoria de vorbe a ziarelor, își citesc cele mai stupide (noroc că sînt neînțelese) bucăți literare. Șezătorile pot fi un instrument de cultură admirabil, dar nu lăsate la capriciul scriitorilor».

— Credeți că studențimea românească ar fi de folos, mișcării culturale?

— «In această mișcare, studențimea ar fi de cel mai mare folos; dar nenorocirea mare este că ea poate fi lesne contaminată de curentele politice extremiste, și cultura repede poate, din această pricină, să degenereze în politica cea mai abjectă. Numai dacă profesorii universitari și personalul lor inferior și ar înțelege menirea și, petrecându-și toată viața în mijlocul studenților, i-ar organiza, înstruna sau dirige, studențimea ar putea fi de un imens folos mișcării culturale. Cum? Aș putea-o arăta altă dată».

— Cinematograful și radiofonia, ar putea întregi mișcarea culturală?

— «Fără o directivă fermă, radiofonia și cinematograful poate aduce o zăpăceală universală în capetele mai cu seamă ale acelora care suferă acum de deșteptarea culturală».

— Alt ceva, ce ne-ați mai putea declara maestre?

— «Fără o minte critică sănătoasă, care să facă selecțiunea bucăților de citit, o șezătoare este întotdeauna o caricatură.

Atât deocamdată».

Convorbirea noastră atât de interesantă, ar mai fi durat mult, dacă acel dușman al interview-ului, care este timpul și vizitatorul neprevăzut nu și-ar fi făcut apariția și în momentele de față.

Ochii maestrului începuse să licărească, fiindcă pe față-și proecta ca pe un ecran tainic trecutul cultural unde lăsase amintiri scumpe ale unei munci intense puse în serviciul adevărului, binelui și frumosului. Hulit atunci, victorios acum își culege laurii gloriei. In glas vibra tot avântul luptătorului și plinătatea entuziasmului tineresc.

Calde mulțumiri, o scurtă strângere de mână cu efuziune și . . . plecai.

Prin ușa întredeschisă capete curioase de studenți, ochi sfioși de studente.

—„Haide d-le. Bine că terminași. Ești student?

—„Nu, Ziarist.

RADU MISLEA

Răvașe Educative

Dragă Andrei,

Când primi scrisoarea dela tine în care mă feliciți de ziua mea și mă poftești a petrece la voi sf. 40 de Mucenici, care e la 9 Martie, în sufletul meu se trezi o mulțime de amințiri duioase unele, dureroase altele.

Duioase că — la această zi — se petreceau în casa părinților mei, lucruri cari azi au dispărut dintre noi, scumpetea ne mai îngăduind a 'mpărți azi: colivă, mucenici, faguri de miere, lapte de putină, nuci, poame, colaci, struguri după cercuri, azima, friptură de miel și vin cât putea să bea omul sărac, care intra în curtea noastră, ba să ducă și acasă, în bărdaca cea nouă, căpătată dela mama la sf. 40 de Mucenici.

Dureroase că atât scumpii mei părinți, cât și cei cari primeau milostenie din *Curtea boerească*, nu mai trăesc; iar dela această sfântă sărbătoare, au pierit toate aceste datini strămoșești, pline de iubirea către D-zeu și către aproapele și care ținea trează prietenia. Și cum să nu fie lumea darnică în acele vremuri, când un miel întreg costa 1,50 lei, o vadră de vin de 10 ocale d'ale lui Cuza, un leu; suta de nuci 20 b., ocaua de brânză 40 b., zaharul 80 b., cafeaua neagră 2,80 lei, varza 2,50—3 lei suta de căpățâni; cartofii și ceapa câte 3—4 lei suta de oca? Făina de prima calitate costă 40 b. și grâul pentru colivă tot atâta? De lemne, malai, vin și lapte bătut, pește, cosoc, s'aprovizionau toate, vecinele văduve, numai din casa părinților mei, ș'o binecuvântau; poate că d'aceia a putut să iasă din ea 10 copii toți frumoși, sănătoși, culți și folositori patriei și familiei. Vezi că toți au fost crescuți sub ochii părinților și în frica lui Dumnezeu.

* * *

Casa noastră părintească, fusese pe vremuri locuința Basarabilor; în vremea lui Tudor Vladimirescu spital; mai târziu tribunal, prefectură etc. Tata a reparat-o pela 1864 ș'a păstrat-o până la moartea sa, în 1895 când unul din frați, deși om cu dare de mână, doctor, a vândut-o pe nimic, apoi ea devenind proprietatea preoților catolici a fost secfestrată ș'ajunsă școală peutru orfani de războiu ș'acum, în loc d'a se păstra ca monument istoric, s'a dărămat!..

Ca la noi!..

Bietul tata!... Bine că nu mai înviază morții!..

* * *

In ziua de Mucenici, tata cu Mihai vierul, cu Bănică Putinei pădurarul, cu Moș Ilie vehilul curței cu Stancu, argatul dela vite, bețiv de frunte, și cu Ioniță vizitiul țigan isteț și mândru de neam boeresc, curățeau grădina mare d'un pogon, în ea ciripeau scatii și sticleții; fluerau grangurii și mierloii; cântau cucii și privighetorile primăvara.

Zarzavatul pe răzoare îl semăna Moș Ilie; trandafirii și melcii îi desgropa țiganul, vița o atârna pe boltă bețivanul de Stancu, în speranța bolobocului căruia, când scăpa el prin pivniță, îi scotea preduful și cu tâlvul trăgea până ce ieșea d'acolo capiu de umbla pe două poteci.

* * *

Pomii toți erau ninși de albă floare, la Mucenici, petalele lor sburau în vânt ca miile de albine, ieșite roiu din stupul tăiat la Mucenici. Cu cuțitașul lui d'argint, tata, curățea pomii de șterpi și de omizi. Putinei pădurarul dădea foc gunoaelor și spunea la glume și la snoave; mama, din privorul casei, împărțea tot felul de bunătăți celor cari — după ieșirea bisericei — veneau să le spună: *Să trăiască cucoana Mândica*, fata lor cea mare, școlărița cea deșteaptă și silitoare, c'al ei era prasnicul și pentru ea se făceau toate. Până și lăutarii aveau partea lor *50 de pahare* pentru cele 40 de cântece la 40 de Mucenici!.

Ce timpuri!..

* * *

Azi se îngroapă rădăcinele de zambile, de fulii, de ghiocei, tiparoase. Tot azi se desgroapă melcii și șerpii, azi se plantează, se altoiesc și se sădesc pomii; se curăță curtea, cotețele, coșarele, bordeele, grajdurile, pivnițele și se ard gunoaele. Pomii se îmbracă în podoabele lor de flori și lrunze și se desbracă de omizele murdare și lacome. Azi s'afumă casa cu rădăcină de *Iarbă mare* și își spăl fetele cosițele cu ea pentru ca părul să crească așa de lung cum este trunchiul. *)

Azi se bat putineiele, se opăresc putineele și ciubările, se freacă tingirile și se spoesc ca să fie gata de sf. Paști **). Se pun cloșcile pe ouă proaspete cu plod, se spoesc tindele, celarele ș'aerisesc pivnițele... să... *Și se bea 40 de pahare*, adăoga Stancul bețivanul..

Tata rădea, mama ne chema la o masă împodobită cu bunătăți iar lăutarii cântau... cântau *Doina Olteneasc*ă...

Voi veni la voi copii, dar până atunci, mă întreb: Unde sunt acele timpuri? Mai veni-vor cândva ele?...

Baba Visa

*) Azi se tund, ce le mai trebue larba mare?

**) Ne mai certăm azi și pentru ficsarea lui.

Cugetări

Să nu scrii nici o frază care să fie mai lungă de trei rânduri; să te ferești de ori-ce înfloritură de stil. Aceasta e cea dintâi poruncă de care scriitorul trebuie să ție seamă. Intunecimea scrisului înseamnă neputință. Gândește-te un sfert de ceas, dacă trebuie să pui adjectivul înaintea sau în urma substantivului.

Stendhal

~

De-aș fi rege, aș face o lege, după care scriitorul care ar întrebuința un cuvânt al cărui înțeles nu-l poate lămuri, să fie osândit a i se ridica dreptul de a mai scrie și încă să i se tragă și-o sută de bice.

Tolstoi,
într'o scrisoare din 1878

Rugăciunea ca pornire sufletească

„Nimeni nu-i ateu în fundul inimei lui" a zis William James. Intr'adevăr, sunt momente în viață, când omul, chiar când se declară necredincios, are conștiință de ceva mai presus de cât forțele cosmice, de ceva mai presus de cât știința. Sunt stări sufletești când inima simțește în ea o putere mai tare ca rațiunea. In orice om găsim o cât de vagă credință în Dumnezeu, și tendința de a se ruga există în fiecare din noi în stare latentă. Scepticizmul modern a făcut tot posibilul, pentru a arăta că rugăciunea e contra rațiunei, și cu toate acestea sunt partizani ai acestei teorii, cari găsesc încă timpul să se roage. Carlyle cu drept cuvânt a spus că rugăciunea e cel mai profund instinct al sufletului omenesc. In adevăr noi o găsim la toate epocile și la toate popoarele. Omul, indiferent de stadiul de civilizație în care se află nu s'a putut lipsi de rugăciune niciodată.

La omul sălbatec, e primitivă și naivă, la omul civilizat, ea e inteligentă și spirituală. Rugăciunea e considerată ca o tendință naturală a sufletului nostru. Acel ce-și înăbușe în el instinctul rugăciunei, nimicește una din funcțiunile esențiale ale vieței omenești.

Cu toate acestea, experiența noastră contrazice această afirmațiune. Sunt oameni, cari nu se mai roagă. Insă, aceasta nu e din cauza instinctului care nefiind dezvoltat, șade adormit în unele ființe, ci din cauza opiniunilor lor. Puterea instinctului poate să apară într'o împrejurare sau alta. Cu toate zidurile gândirei moderne, rugăciunea poate încă să izvorască, căci natura e mai puternică ca ori ce artificiu, și curentele subterane ale vieței noastre își fac drum către aerul liber. Chiar și Auguste Comte, considera actul rugăciunei ca făcând parte integrantă dintre funcțiunile naturii omenești și slătuia pe adepții lui să se reculeagă câte două ore în fiecare zi.

Rugăciunea s'a adaptat la toate gradele de cultură. La început, ea era amestecată cu magia. Deci, dela această formă rudimentară a rugăciunei, care a avut loc la începutul păgânismului și până la savantul modern, îngenunchiat în fața lui Dumnezeu, rugăciunea a luat o dezvoltare fără sfârșit. Sub formă de instinct, în stadiul ei primitiv ea a mers paralel cu progresul și cultura umanității. Rugăciunea îmbracă mai multe forme, după dezvoltarea noastră spirituală. La început, în stare de instinct, ea a mers dezvoltându-se, până a devenit o putere, care să susție toată viața noastră. Rugăciunea e, ca și cugetarea, o tendință ce trebue cultivată. Lăsată în stare de instinct, ea nu va deveni, niciodată forța ce strămută munții, de care ne vorbește Sf. Scriptură.

Cei ce nu-s obicinuiți să se roage, se roagă numai în momentele de grea cumpănă. Rugăciunea lor e un strigăt de alarmă. Ei lasă să adoarmă în ei instinctul rugăciunei, până ce un moment de criză îi trezește. De multe ori, marele lovituri răscolesc viața noastră morală și dau liber curs tendințele primitive din care țâșnesc izvoare de rugăciune până atunci închise. Cea mai mare parte din oameni, cât trăesc în pace și fericire, nici nu se gândesc să arunce o privire spre Dumnezeu, însă îndată ce le vine un neajuns, încep să se roage. A veni la Dumnezeu numai în orele de criză și când avem ceva de cerut, probează mult egoism și multă îndrăzneală din partea noastră. Ce-am zice noi de o persoană care nu ne salută, sau nu ne vorbește de cât când are nevoie de noi? De câte ori n'avem aceiași atitudine către Dumnezeu!

Generația noastră, lacomă de activitate și ocupată mai mult cu viața exterioară, a neglijat reculegerea și și-a pierdut rezervele de forță morală, pe care le posedă acei consacrați meditației. Epoca noastră e cu totul lipsită de viața spirituală. N'am putea oare noi să unim activitatea cu rugăciunea? Mulți nu se mai roagă pentru că consideră

Un mărgăritar din adâncile zăcăminte ale neamului

† GHEORGHE BONCHEŞ

O veste fulgerătoare ne umple astăzi de mare întristare: Falnicul luptător, ţăranul proprietar, din ţinutul *Vatra Dornei*, **Gheorghe Bonches,** a murit. Pierderea, ce am simţit-o noi astăzi, este destul de mare, pentrucă s'a dus de lângă noi un stâlp, un ales al nostru.

Prin înţelepciunea cu care a fost înzestrat, prin energia şi prin munca sa, a putut ajunge în scurt timp deputat în Camera Austriacă; deci a fost primul ţăran român, care a putut ajunge la înalta treaptă de deputat într'o Cameră străină şi care a apărat cu dârjenie drepturile scumpe ale românilor din jud. Câmpulung. Cuvântările lui Gheorghe Boncheş, pline totdeauna de inimă şi înflăcărare, au apărat cu mult succes interesele economice şi politice-naţionale, aşa că cu drept cuvânt a fost un mărgăritar al Bucovinei.

A dat dovezi de om mare, totdeauna stăruitor în lucru, om cu multă experienţă şi iniţiativă, căci a fost primul om, care şi-a putut instala pe moşie, o minunată crescătorie de păstrăvi. Pe moşia lui, deasemenea, vedeai cele mai nouă înstalaţiuni practice pentru nutreţuri şi cereale, cele mai bune şi mai moderne grajduri pentru adăpostul, sănătatea şi pentru prăsila vitelor; de aceia nici societăţile care se ocupă cu bunul mers al gospodăriilor săteşti nu l-au lăsat nerăsplătit pentru toate acestea, ci l-au premiat în mai multe rânduri.

Dar activitatea desfăşurată de el n'o putem pune aici în 2-3 cuvinte şi nici nu sânt eu în drept să spun bunul pe care l-a făcut Gheorghe Boncheş pentru zecile de mii de suflete şi pentru cei pe cari i-a învăţat, ci urmele faptelor sale să ne vorbească.

A fost membrul fondator şi preşedintele uneia din cele mai bogate societăţi culturale româneşti «**Sentinela**», care a luat fiinţă în anul 1891 şi care societate avea de scop: *Apărarea intereselor româneşti.*

A mai fost şi consilier comunal şi cetăţean onorific. Orice lucrare pentru propăşirea naţională, culturală sau economică din judeţul său, nu se putea să nu l aibă pe *Boncheş* între luptătorii cei mai înfocaţi sau chiar în fruntea lucrărilor.

«In anul 1915, deşi Gheorghe Boncheş era deputat austriac, totuşi n'a fost cruţat; Ci împreună cu câteva sute de ţărani în rând, din Bucovina, au fost duşi şi ţinuţi în marele lagăr al suspecţilor şi trădătorilor din localitatea *Oberholabrun* lângă *Viena*, unde se hrăneau cu cir (terci) de făină şi sfecle albe».

A fost un adevărat patriot, căci cu toate că a fost aşa de chinuit în timpul războiului, totuşi nu s'a dat o clipă înapoi, ci a fost cu gândul numai la prosperarea ţărei noastre.

Activitatea sa, meritele sale i-au fost recunoscute şi apreciate de toţi, aşa că a murit fericit că a putut lăsa în urmă o muncă rodnică şi cinstită.

Pe patul de moarte a cerut să fie înmormântat cât se poate de simplu, dovadă că şi în viaţă a fost plin de modestie şi totdeauna s'a mulţămit cu puţin.

Acesta a fost Gheorghe Boncheş, apărătorul românilor din Câmpulung (Bucovina), un om de bine, un străjer devotat, al interesului public, un patriot renumit, deci: «*Un mărgăritar din adâncile zăcăminte ale neamului*».

Diac. V. Fussu

Plantele farmaceutice ale poporului român

de Farm. Col. Grinţescu

Omag, Omeag, Foae sau Omăgiţă, este o plantă cunoscută sub numirile acestea mai cu seamă de ciobanii şi bătrânii satelor dela munte. Creşte prin locuri umede, pe stânci, jghiaburi sau torente pe la 1000—1500 m. alt. In ştiinţă şi farmacie se cunoaşte sub numele de *Aconitum Nappelus L.* Inălţimea acestei plante depinde de locul pe unde creşte; pe vârfurile înalte este mic 20—30 cm., mai jos putând ajunge la o înălţime de 1—1 jum. m. Valea Bicazului—Neamţ). Are flori frumoase albastre-violete. Rădăcina este îngroşată şi are forma de morcov.

Toate părţile plantei sunt puţin otrăvitoare, rădicina însă şi mai otrăvitoare. Partea îngroşată a rădăcinii se strânge în India şi se vinde în comerţ pentru nevoile farmaceutice.

In Europa şi mai cu seamă la noi aceste rădăcini nu se strâng, aducându-se din acele părţi. Din această cauză nu prea avem încredere în aceste rădăcini pentrucă sunt amestecate

ACONITUM NAPELLUS L.
forma **tauricum** Wolf. (omag de pe M-le Strunga din masivul Bucegi).

sau sunt slabe fiind falşificate cu alte rădăcini sau sunt alterate aşa că medicamentele ce se prepară, nu ne dau, de multe ori, rezultatele dorite. Printre rădăcinile de Omag aduse din India, multe nici nu sunt de Omag. Puterea otrăvitoare a Omagului este cunoscută încă din vechime căci în tovărăşia cucutei se întrebuinţau la otrăvirea celor căzuţi în disgraţie. In farmacie se prepară din foi, o pulbere, care se dă în cantitate de 0,05—0,50 ctg. o fiertură din 0.50 ctg. foi zdrobite (uscate) la 100 gr. apă suc, un extract alcoolic, o tinctură alcoolică (plămădită de alcool). Toate aceste preparate sunt recomandate spre a combate tusea nervoasă, nevralgiile periodice, reumatismul articular şi mai ales cel poliarticular,

Tinctura de Aconit (Omag) amestecată în părţi egale cu tinctură de Iod se întrebuinţează la badijonarea gingiilor umflate. Poporul fierbe această plantă în apă, cu care apoi spală vitele pentru a distruge insectele. Ciobanii fierb rădăcina şi cu această zeamă omoară lupii şi câinii. Omagul bun se găseşte în munţii Retezatul, Parâng, Făgăraş, Uncia mare, mică, Piatra Craiului, Bucegi (Bătrâna), Ceahlău, Valea Bicazului, Valea Bistriţei, Măgura, Grinţieşu, Barnaru, Broşteni, Rarău, Giumalău, Rodna, Călimani şi mai pe toate văile din părţile acelea. Prin grădinile dela munte se găseşte un fel de Omag (Aconitum Stoerkianum)

ACONITUM NAPELLUS L.
forma romanicum Wol.
(Omag de pe M-le Măgura la Pojorâta-Bucovina).

cu flori dese şi frumoase, cultivat ca plantă de ornament (Sinaia grădina castelului Peleş, grădina staţiunei zoologice), Buşteni, grădini la Avrig, grădini la M-rea Durău, Hangu, Bistricioara—Neamţ, etc. In ţară la noi sunt multe neamuri de Omag cu flori galbene, violete, violet—albastre, cu flori în formă de glugă, balben, portocalii, albe violete-roşii, cu flori în formă de căciulă lungă; toate aceste feluri sunt însă foarte puţin studiate. Omagul cu cât trăieşte în părţile temperat-călduroase cu atât este mai otrăvitor Omagul tânăr (neînflorit) în părţile nordice ale Rusiei şi Suediei, din cauza climei reci, face ca substanţele otrăvitoare să nu se desvolte iar planta nu este otrăvitoare, mâncându se rădăcina de popor.

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).

Blasco Ibanez

Navigatorii Fenicieni. Vechiul popor fenician a fondat pe coasta Africei Cartagena în secolul VIII înainte de Christos. Acest oraş dispută Grecilor, Sicilia şi mai târziu se luptă cu Romanii.

Când Cartagena ajunsese la puterea sa cea mai mare, avea o pupulaţie de un milion de suflete. Inflorea acolo o industrie desvoltată şi navele sale navigau până în Atlantic, pe coasta Portugaliei şi a Franţei, trecând de aci până la Cassiteri de (insulele din Anglia). Cam în anul 520 înainte de Christos, un oarecare Hannon din Cartagena, trecu Gibraltarul pe lângă templul lui Hercule şi ajunse pe coasta Africei, până în Liberia, înfiinţând colonii pe coasta Marocului şi la Rio del Oro.

Herodot, născut pe la anul 484 a. Ch. în Asia Mică (Halicarnas) vizită Babilonia, făcu ocolul Mării Negre şi adună mulţime de material despre obiceiurile Sciţilor cari locuiau în sudul Rusiei de azi. El cutreeră Italia şi Egiptul.

Herodot, istoriseşte o călătorie extraordinară a Fenicienilor din timpul faraonului Nechao (anul 600 a. Ch.) în jurul Africei. Ei au plecat din golful de Suez dela sud, au ocolit Africa, ajungând după trei ani în Mediterana şi de aci, la gurile Nilului.

Un alt explorator, din Marsilia, în secolul al VI-lea a. Ch. ajunse la insula Thile (poate Islanda de azi).

Galerele. Numele lor se crede că derivă de la cuvântul Galea, care servea la început ca podoabă (numită azi galion), pusă în prova navei. La început s'au construit simple bărci mari, având la prova şi la pupă câteva scânduri în loc de punte, unde stăteau soldaţii luptau. Aceste bărci mari aveau de la 10 la 50 de rame. Bărcile erau cu fundul lat ca să poată fi trase pe uscat, cum erau şi «Argo» şi galerele lui Ulisse.

Lupta cu galerele se da la rame, deşi navele acestea aveau şi pânze, cari serviau la mersul cu vânt. Forţa navei era un pinten sau ciocul de fer, pus la prova în apă. Mai târziu galerele s'au construit acoperite cu o punte. Pe aceasta s'a aşezat al doilea rând de rame, formând birema, iar cu al treilea rând de rame suprapuse s'a ajuns la triremele romane sau trierele greceşti. O tirieră grecească din secolul al IV-lea a. Ch. avea 40 de metri lungime, 4 metri lărgime şi intra în apă sau «călca» un metru.

«Echipajul» care trăgea la rame era compus din 114 marinari, la care se adăugau «soldaţii» şi marinarii luptători. Nava avea 130 de tone «deplasament» (greutatea totală a navei sau a apei deplasate când nava pluteşte).

Când nava întindea pânzele, acestea erau manevrate de marinarii de pe punte, căci cei de la rame stăteau la locurile lor.

«Guvernarea» sau conducerea se făcea cu o ramă mare laterală într'un bord la pupă, căci cârma actuală de la mijlocul pupei, s'a inventat tocmai în secolul al 13-lea după Christos. Triremele lui Alexandru cel Mare cu care a cucerit cetatea Tirul, în secolul IV-lea înainte de Christos, erau tot de aceste dimensiuni.

Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului"

TRENURI RAPIDE LA NOI

In învălmăşeala aceasta de patimi politice, de critică aspră prin ziare a tot ce e treabă românească, s'ar părea că ne ţinem numai de zarvă şi că nimic nu se lucrează serios în această ţară. Realitatea, însă nu e aşa. Dacă o parte din noi se ocupă numai cu ponegrirea şi afaceri uşoare — şi această parte începe a se împuţina — apoi există o altă parte foarte mare, care copleşeşte şi care munceşte pentru binele şi consolidarea ţării. Aproape la toate instituţiile e un spirit de progres. Vedem la cfr. că e o întrecere.

Zi cu zi parcă numai suntem în ţara cu calea ferată înceată. Ne apropiem din ce în ce mai mult de progresul ce'l fac celelalte ţări şi în ce priveşte calea ferată. Accidentele se întâmplă foarte rar şi punctualitatea cea mai desăvârşită se urzeşte în mersul trenurilor de marfă. Sunt vagoane atât cât e nevoie la dispoziţia comercianţilor şi industriaşilor. Iar de curând am ajuns să ne mândrim cu trenurile noastre rapide tot aşa de luxoase ca şi cele din străinătate. Cel dintâi rapid a fost acel înfiinţat în vara aceasta, trenul numit «Carpaţi» apoi cu o lună în urmă s'a inaugurat trenul rapid Bucureşti—Cernăuţi iar la 20 Octombrie s'a inaugurat rapidul Bucureşti—Oradea. In lungul şi latul ţării româneşti se parcurge acum cu câteva ore mai puţin de cât înainte cu expresele, ceea ce înseamnă un foarte mare avantaj mai cu seamă pentru cetăţenii cari se duc sau vin din străinătate.

Suntem în plin progres; străinii cari trec prin ţara noastră pot vedea acelaş confort şi serviciu ca şi la trenurile din străinătate.

Un pas înainte şi foarte însemnat, pentru care ne putem mândri. Tot astfel se lucrează şi în alte instituţii ale noastre de stat. Mai puţină patimi deci în sufletele multora şi mai multă recunoaştere că în ţara noastră se munceşte sistematic.

C. C. R.

CERUL ...

Eu 'L iubesc
Pe Hristos,
Pe Mântuitorul meu,
Nu atât ca Dumnezeu —
Cât ca om,
Ca pe-al bunătăţii dom
Sufletesc,
Luminos.

Eu 'L iubesc —
Ca pe-un om
Care a suferit
Suferinţe de ne om.

Eu 'L iubesc —
Ca pe-un om
Care-a fost
Nu *se poate*
Mai batjocorit!..

Eu 'L iubesc —
Ca pe-un om
Cum e bronzul, cum e fierul;
Şi cu ochii: doi albaştri lotuşi
Fără de păcate —
Totuş,
Având singur adăpost:
Cerul ...

CRIDIM

Iarăşi teatrul!..

In formidabila încleştare a atâtor tendinţe morale, care produc o înspăimântătoare depresiune în sufletul omenirii contemporane, în această teribilă criză morală, când idealul moral este socotit o banalitate, în aceste zile de incubaţie a tuturor egoismelor şi a tuturor păcatelor, ne doare sufletul când depe amvonul făurit de marii români dela 48, pentru scopul bine definit, a ajuns o «operetă» vrednică de luat în batjocură de un Caragiale.

Scena a fost socotită ca o anexă a catedrei şi a amvonului. Evul mediu a realizat această armonie a celor 3 factori spirituali prin reprezentarea misterelor şi a pieselor cu caracter etic.

Progresul modern al teatrului a însemnat un înspăimântător regres moral.

Tehnica a sacrificat fondul moral al dramaturgiei contemporane. Instinctul jubilează, sufletul e subiect de caricatură şi de sarcasm. Inspiraţia spirituală a secat. Cei vechi erau mai aproape de ideal cu teatrul lor decât noi.

Teatrul este cel mai popular mijloc de recreaţie, cel mai pasionat şi deci cel mai mult folosit. Organizarea spectacolelor şi mai ales la «amvonul naţional» trebue să împlinească un rol îndoit: să distreze instruind, sau dacă distrează fără să instruească să nu obosească nervii şi să nu primejduească sănătatea fizică şi morală a publicului încă fraged. Scena poate face o operă de corupţie şi îmbolnăvire socială, dar poate recreea şi civiliza sau demoraliza şi animaliza pe om.

Atâtea desechilibrări mentale şi morale ale tineretului nostru se datoresc în mare măsură contagiunii imoralităţii teatrale.

Producţia scenică trebue să pună în vibraţie energiile profunde şi curate ale sufletului omenesc şi să le dea astfel o funcţiune valabilă din punct de vedere moral.

Scena să însemne un omagiu adus virtuţii şi o sentinţă de osândă împotriva imoralităţii de orice fel care se înfăţişează cu mijloace savante de fascinaţie, viţiul şi satanicele lui rafinamente.

Scena trebue să fie o arenă pe care să triumfe întotdeauna eroismul moral, sugestiv şi pilduitor pentru spectatori fie că sunt maturi, fie că sunt elevi.

E prea sătulă lumea de realitatea hâdă şi de vulgarităţi morale, pentruca să mai evoci aspectele lor multiple în decor scenic.

E nevoe neapărat să ne convertim. Reprezentarea viţiului nu recreează, infectează. Să ne purificăm deci instituţiile de distracţie şi să facem din distracţie un mijloc de inobilare şi de renaştere spirituală. Vom ajunge la desfiinţarea acestor trivialităţi care caracterizează «revistele» contimporane, cari fac plăcere publicului nostru semi-moral, prin susţinerea unui boicot conştient organizat din partea publicului creştin şi dacă oficialitatea în mare parte şi cea mai indicată se aliază, aducând un val de înviorare şi o adiere de curăţire spirituală.

Aristide Dobrescu

rugăciunea ca o corvoadă, pe când în fond, ea e o favoare. Cel ce nu se roagă, pierde prietenia cu Dumnezeu, cel mai mare privilegiu a vieţii.

Noi nu putem iubi pe o persoană, fără să o cunoaştem şi pentru a o cunoaşte, trebue să avem cu ea raporturi mai îndelungate, altfel ea rămâne pentru noi o străină şi relaţiile sunt lipsite de orice interes. Tot aşa e şi cu Dumnezeu. Dacă nu ne apropiem de El de cât la intervale lungi, El ne apare ca o fiinţă străină, rugăciunea noastră e atunci stearpă, lipsită de căldură şi sinceritate. Cu Dumnezeu e ca şi cu oamenii: cu cât suntem mai intimi cu cineva, cu atât avem mai multe de spus: de asemenea, când Dumnezeu ne e familiar, noi spunem în rugăciunea noastră tot ce avem pe inimă, tot ce ne apasă sufletul, în acea convorbire tăcută cu dânsul.

Adevăratul creştin nu vine la Dumnezeu numai la nevoe, căci, când iubim pe cineva, noi nu ne ducem să l vedem şi să-i vorbim numai când avem ceva de cerut. Acel ce iubeşte pe Dumnezeu, nu caută contactul cu El numai pentru un scop interesat. Cine a trăit în intimitate cu Dumnezeu, nu vine la El numai pentru a-I cere, ci pentru a simţi prezenţa Lui. Aceiaşi ideie o cetim în «Urmarea lui Iisus Hristos»: «Tot ce-mi dai e prea puţin, dacă tu nu te dai pe tine». De asemenea, Fericitul Augustin spune în «Mărturisirile sale»: «Ce-mi pasă mie de bunurile tale, când tu nu te dai pe tine»! După cum, când frigul de iarnă începe să se simţească, noi căutăm razele soarelui, tot aşa, după câte-va ore petrecute în lupta pământească, omul simţeşte nevoia de a reveni la Dumeezeu pentru a-şi împrospăta forţele, în contact cu Dînsul.

Dumnezeu nu devine o fiinţă vie decât numai pentru acei ce se roagă şi trăesc în unire cu Dînsul. Pentru cei ce nu se roagă decât pentru a îndeplini o formalitate şi cari nu recurg la El decât la nevoe, Dzeu nu e de cât o fiinţă vagă, o idee, o ipoteză, care explică existenţa lumei, dar a cărei prezenţă n'o simţesc în viaţa de toate zilele Mulţi se plâng că n'au simţit niciodată contactul cu Dumnezeu Cum putem noi să-L simţim când noi n'am împlinit nici o condiţiune pentru a ne apropia de Dânsul? Prietenia omenească se menţine prin relaţii, alt-fel raporturile se răcesc.

Deci rugăciunea cere, mai întâi de toate, unirea cu Dumnezeu. După cum spune şi Tennynon: „Rugăciunea e ca o legătură între marele ocean şi micile canaluri ale sufletului omenesc,»

Rugăciunea nu implică numai decât o cerere, ci ea e actul prin care viaţa noastră devine susceptibilă influenţei divine.

Prin rugăciune, noi punem în acord voinţa noastră cu voinţa lui Dumnezeu. Noi nu ştim ce-i mai bun pentru noi, de aceia, ca creştini adevăraţi, noi lăsăm ca Dumnezeu să ne călăuzească viaţa noastră. Prin rugăciune, noi facem posibilă intervenţia lui Dumnezeu în viaţa noastră. El nu poate să-şi manifeste voinţa Lui în noi, dacă noi nu suntem de acord şi dacă nu-I dăm voe să ne călăuzească. Dacă voinţa noastră pune piedecă voinţei Lui cum poate El să se manifeste în noi şi să ne dea toate bunurile pe care vrea El să ni le dea? Dacă noi nu stăm nici odată în singurătate pentru a-I auzi vocea dacă noi închidem poarta prin care intră influenţa Lui, ce poate Dumnezeu face din noi?

Insă mulţi ar putea spune: Dacă Dumnezeu e bunătatea şi înţelepciunea supremă, la ce să-I mai fac rugăminţi? E adevărat că El ştie dinainte ce-i bun pentru noi, însă El nu socoteşte potrivit să ne dea ceva fără voinţa noastră. Rugăciunea nu că schimbă planurile lui Dumnezeu, ci le realizează, ea îi dă prilejul de a-şi realiza voinţa Lui în noi.

Acel ce vine la Dumnezeu, nu pentru a-I dicta voinţa sa proprie, ci pentru a o îndeplini pe a Lui, iată adevărata rugăciune! Atitudinea morală a rugăciunei e aceia care nu cere de cât ce vrea Dumnezeu.

Florica Scriban
Profesoară de franceză
la Şcoala Eparhială
din Chişinău

Un început de luminare

Pe marginea stângă a râului Ialomiţa, în judeţul cu acelaş nume, la o depărtare de 18 km. de oraşul Urziceni, se găseşte situată comuna Balaciu. Sat cu înfăţişare frumoasă, cu gospodării înfloritoare, cu o biserică de vre-o 3 ani reînnoită, cu o şcoală împunătoare, cu clădirile sătenilor bine îngrijite, Balaciu, este printre comunile judeţului, un model frumos.

Urmele războiului se cunosc şi azi, dar graţie celor doi luceferi ai satului veşnic neadormiţi — preotul şi învăţătorul — aceste trăsături de tristă amintire sunt şterse şi golurile umplute.

Aspectul satului e mult schimbat. Bălăcenii au progresat, lăsându-se luaţi de curentul puternic al culturei, deslănţuit cu întensitate, statornicie şi dragoste de pionii idealişti: preotul şi învăţătorul. S'au întrebuinţat toate mijloacele de pregătire şi îndrumare: şezători şi conferinţe bogat ilustrate.

De toate se găsea în sat, afară de un singur lucru (parcă nici nu se putea ca şi Balaciul nostru să nu aibă ceeace azi se trâmbiţează de toţi doritorii de cultură) adică o bibliotecă, un început de Cămin Cultural. Până la realizare nu a trebuit timp mult. Iniţiativa s'a născut în sufletul câtorva idealişti şi entuziazmaţi elevi de curs secundar.

In vara anului 1927, când cele trei luni de vacanţă le petreceam împreună în acelaş colţ de natură, printr'o revelaţie am fost cu toţii electrizaţi de un gând: să dăm o serbare şcolară. Momentul a fost binecuvântat şi drumul la care am pornit atunci, a fost calea cea dreaptă şi sigură...

Fondul serbării l-a format apreciatele şi înălţătoarele cuvinte ale harnicului învăţător Gh. Rădulescu, ale păstorului nostru sufletesc de pe atunci, preot. Gh. I. Teodorescu, precum şi instructiva piesă «Sânge nevinovat» de C. Popian. Serbarea a fost dată în şcoala satului, pe care învăţătorul cu toată bunăvoinţa — ne-a pus-o la dispoziţie nu-numai pentru aceasta, dar şi pentru cele ce au urmat în acelaş sens.

Parcă îţi creştea inima când vedeai pe tatăl, mama şi cei doi trei copii mai răsăriţi ai lor, cum îşi îndreptau pentru prima dată paşii spre uşa celeia care ne-a învăţat scrisul cititul şi dragostea de carte. Satisfacţia şi mulţumirea se vedeau pe faţa fiecăruia.

Pentru prima dată am văzut oameni, cari până acum toceau regulat pragurile cârciumei, să vie de acum încolo să tocească nu pragurile unui locaş distrugător şi imoral, ci unui locaş de zidire sufletească — şcoala.

Ba şi mai curios, e că tocmai aceştia şi-au exprimat dorinţa, ca să li se reprezinte întotdeauna şezători de felul acesta, căci le mai ţin banii în buzunar.

Intr'un astfel de ogor şi atmosferă prielnică, Dl. înv. Gh. Rădulescu a aruncat ideia unei biblioteci populare. Şi a aprins. Au fost, negreşit, prea puţini cei ce-au răspuns băneşte, însă foarte mulţi au răspuns sufleteşte. Până în toamnă bilioteca s'a realizat având vre-o 200 de volume trimis de Casa Şcoalelor. Vacanţa Crăciunului din 1927 a ridicat şi mai mult prestigiul satului, adăogând pe lângă bibliotecă şi o admirabilă scenă, care a costat 9000 lei, bani rămaşi dela 3 baluri precedate de 3 serbări excelente

Tot în acest timp, prin stăruinţa neobositului învăţător Gh, Rădulescu şi a meritosului preot Teodorescu, am căpătat şi sprijinul prea iubitului nostru proprietar «Petre Balaciu», care ne-a dăruit 1000 lei numerar, 4 costume pentru teatru, un frumos dulap — în care se şi găseşte azi biblioteca — precum şi 18 m. de ciucuri de mătase, ce împodobese faţada frumoasei scene. Pentru sprijinul acesta cât şi pentru cele ce nădujduim să ne mai dea, comitetul bibliotecii s'a hotărât să pună pe frontispiciul ei, numele fericitului donator, numindu-se aşa dar: «Biblioteca populară Petre P. Balaciu». In «Cultura Poporului» s'a vorbit mai pe larg în trei articole şi de către colaboratorul G. N. Ionescu-Balaciu.

Necontenit dela fondare şi până azi, această bibliotecă adaugă cetitorilor săi zi de zi câte o învăţătură prin plasarea celor 530 de volume ce le posedă.

Neavând local propriu, reşedinţa ei se află în cancelaria şcoalei; iar ca cel mai nemerit bibliotecar, nu putea fi altul decât tot învăţătorul, sarcină ce-o îndeplineşte cu toată priceperea. Cărţile se schimbă de 2 ori pe săptămână şi sunt cetite cu foarte mare interes de locuitori şi copiii de şcoală.

Biblioteca noastră are şi-un abonament la preţioasa gazetă «Cultura Poporului», care săptămânal aduce noi învăţături, sfaturi frumoase, exemple demne de imitat, precum şi diverse ştiri, sătenilor noştri din Balaciu...

De atunci serbările s'au dat regulat în fie care săptămână în timpul verilor şi al celor 2 vacanţe de peste an cu concursul şi al copiilor din şcoala primară, cât şi al sătenilor.

E un început frumos şi îmbucurător, care aduce laudă satului şi cinste locuitorilor.

Neamul nostru s'ar mândri în ziua când fiii săi ar duce o viaţă ideală, conformându-se învăţăturilor din cărţi şi îndrumărilor spicuite din interesantele conferinţe ale şezătorilor, pe cari ar fi de dorit ca ori-ce comună să le aibă în fiecare Duminică.

Cred că, dacă mişcările de felul acesta ar fi îngrijite şi sprijinite şi mai mult de cei de sus, sufletul ţăranului nostru în câţiva ani ar avea o altă înfăţişare, care ar fi spre cinstea şi lauda patriei noastre.

Simion V. Pătraşcu
clasa VIII Seminar

Cronică bucureşteană

Societatea culturală „Infrăţirea"

Un grup de ideialişti, uniţi sufleteşte prin aceleaşi sentimente şi animaţi de nobile gânduri, au pus bază unei admirabile societăţi de cultură, dându i realel şi expresivul nume de «Infrăţirea».

Societatea tânără de sub conducerea destoinică a d-lui Nicolae Mânzală, a întâmpinat cum e şi firesc neîncrederea obştei, ai cărei ochi mai văzuse astfel de societăţi murind după primele bătăi din aripi. Această neîncredere fu repede spulberată, căci luptătorii de acum veneau înarmaţi cu: încredere, ambiţie, perseverenţă şi mai presus de toate cu un ideal lipsit de meschinărie.

E de necontestat că această societate îşi va ajunge scopul atât timp cât va forma o omogenietate, un tot indisolubil, legat strâns prin înfrăţire, urmându-şi idealul propus, nebătându-se un pas din calea începută şi perseverând cu titanică ambiţie.

Sacrificiul în întregime se cere şi sunt convins că tânăra societate nu se va da în lături, ori cât de mari vor fi obstacolele...

Acest mic dar viu focar de cultură, a luat naştere în începutul toamnei anului 1928, fixându-şi centrul de radiere în şcoala «Ion Maiorescu» din cartierul Obor, unde activitatea fu desfăşurată elogios timp de 3 luni. Din diferite motive, şezătorile au fost suspendate, pentru a fi luate iarăşi cu acelaş succes remarcabil în cartierul Teiu, dar cu altă compunere a comitetului. Directoarea şcoalei primare de fete «Maşina de Pâine», d-na Ştefănescu, le-a pus la dispoziţie cu foarte multă bunăvoinţă o sală, unde societatea îşi urmează activitatea asiduu.

Noul comitet în noua compunere este următorul: Preşedinte Dl. N. Mânzală; Vice preşedinţi: Al. Stamatopol şi G. Andronache; secretar: Lecca Constantinescu; casier N. Manole; membrii: L. Vlandiş, D. Racoviceanu, C. Demetrescu; cenzori: F. Păunescu, T. Măudică şi P. Rogozeanu.

Societatea «Infrăţirea» cu astfel de tineri idealişti a pornit la lucru ca să destelinească şi să înfrângă cerbicia întunericului şi a superficialităţii acute, croindu-şi în acelaş timp drum neted către finalul abia întrezărit.

Dar despre munca desfăşurată de această tânără societate vom vorbi în altă cronică.

G. N. Ionescu

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA
se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Preţul 80 Lei

Cercul de Recrutare «TUTOVA»

RECRUTAREA CLASEI ANULUI 1930

ITINERARUL

Consiliului de Recrutare al Clasei 1930 din JUDEŢUL TUTOVA

No. curent	DATA 1929 Luna	Ziua	ZILELE HOTARATE PENTRU FIECAREI COMUNI — COMUNELE CARE SE PREZINTĂ	Locul unde se face recrutarea	Localul
1	Martie	16	Transport de la Bârlad la reşedinţa Plăşei Murgeni.	Comuna Murgeni	Primăria Comunei
	«	17	Epureni, Bursuci, Popeni şi Lăţeşti.		
	«	18	Blăgeşti, Rânzeşti şi Schineni.		
	«	19	Şuletea, Murgeni şi Cârja.		
	«	20	Transport de la reşedinţa Plăşei Murgeni la Bârlad.		
2	«	21	La Reşedinţă		
	«	22			
3	«	23	Transport de la Bâriad la reşedinţa Plăşei Simila.	Comuna Bacani	Administr. Plăşei Simila
	«	24	Bogdana, Găvan, Bogdăniţa şi Floreşti.		
	«	25	Morăreni, Mânzaţi, Perieni, Buda şi Ghicani.		
	«	26	Rădăeşti, Ibăneşti, Suseni şi Bacani.		
	«	27	Transport de la reşedinţa Plăşei Simila la Bârlad.		
4	Aprilie	4	Transport de la Bârlad la reşedinţa Plăşei Tutova.	Comuna Pueşti	Primăria Comunei
	«	5	Av.-Creţu, Gheorgheşti, Lăleşti şi Pogana.		
	«	6	Vladia, Călimăneşti, Corodeşti şi Avrămeşti.		
	«	7	Hălăreşti, Mărăşeşti, Plopana şi Voineşti.		
	«	8	Chetrosu, Obârşeni de sus, Măscurei şi Stâncăşeni.		
	«	9	Ruşi, Popeşti, Dragomireşti şi Rădeni.		
	«	10	Miceşti, Strâmba, Ruseni şi Pueşti.		
	«	11	Transport de la reşedinţa Plăşei Tutova la Bârlad.		
5	«	12	ORAŞUL BÎRLAD.	Prefectura Judeţului Tutova	Sala Consiliului Judeţean
	«	13			
	«	14			
	«	15			
	«	16			
6	«	17	Transport de la Bârlad la reşedinţa Plăşei Ghidigeni.	Comuna Ghidigeni	Primăria Comunei
	«	18	Crivaşti, Cârlomăneşti, Ciureşti şi Ciorăşti.		
	«	19	Ghidigeni, Certeşti, Cotoroaia şi Lieşti.		
	«	20	Pochidia, Priponeşti, de sus şi Priponeşti de jos.		
	«	21	Cărăpceşti, Vizureni şi Sălceni.		
	«	22	Transport de la reşedinţa Plăşei Ghidigeni la Bârlad.		
7	«	23	La Reşedinţă		
	«	24			
8	«	25	Transport de la Bârlad la reşedinţa Plăşei Pereschiv.	Comuna Coroeşti	Şcoala Primară Coroeşti
	«	26	Bârtăluş, Cociu, Iugani şi Iveşti.		
	«	27	Pogoneşti, Prisecani, Coroeşti, Mireni şi Căbeşti.		
	«	28	Chilieni, Ciocani, Praja şi Şendreşti.		
	«	29	Transport de la reşedinţa Plăşei Pereschiv la Bârlad.		
9	«	30	Transport de la Bârlad la reşedinţa Plăşei Jeravăţ (Grivita).	Comuna Grivita	Primăria Comunei
	Mai	1	Bălbăneşti, Lungeşti, Adam şi Brădeşti.		
	«	2	Fruntişeni, Grăjdeni, Fundeanu, Rădeşti şi Vinderei.		
	«	3	Bălăşeşti, Pupezeni şi Obârşeni de jos.		
	«	4	Odaia-Bursucani, Pleşa, Grivita, Docani şi transport la Bârlad.		
10	«	5	La Reşedinţă		
	«	6			
11	«	7	Transport de la Bârlad la reşedinţa Plăşei Banca (Banca)	Comuna Banca	Primăria Comunei
	«	8	Stoişeşti, Orgoeşti, Căpşuneni şi Costeşti.		
	«	9	Puntişeni, Bogdăneşti şi Unţeşti.		
	«	10	Ulea, Vlădeşti, Banca şi Fedeşti.		
	«	11	Ghermăneşti, Zorleni şi Sârbi.		
	«	12	Transport de la reşedinţa Plăşei Banca la Bârlad.		
12	«	13	La Reşedinţă		
	«	14			

Zilelele în care se vor prezenta reclamaţiunile şi cei cu actele găsite necomplecte la recrutare:

15 Mai 1929 Tinerii Comunelor din Plasa Jeravaţ.
16 « « « « « « Banca.
17 « « « « « « Murgeni.
18 « « « « « « Simila.
19 « « « « « « Tutova.
20 « « « « « « Ghidigeni.
21 « « « « « « Pereschiv.
22 « « « « din Oraşul Bârlad.

Prefectura Judeţului Tutova
(Sala Cousiliului Judeţean).

INFORMAŢII

Din Ţară

Vacanţa de Paşti, la toate şcolile din ţară s'a hotărât a fi pentru ziua de 23 Martie a. c. şi va ţine până în ziua de 7 Aprilie.

Domnul Profesor Universitar N. Iorga a fost ales rector al Universităţei din Bucureşti.

Asociaţia profesorilor de geografie a organizat pentru vacanţa Paştilor o excursie, cu vizitarea coastei Adriaticei, Veneţia, Triest, Fiume, Ancona, Abatzia şi Belgrad.

Excursia va dura 14 zile dela 24 Martie până la 10 Aprilie. Preţul total a excursiei va fi de 13000 lei.

In ziua de 1 Martie c. în prezenţa d-lui Ministru al Comunicaţiilor General Alevra, s'a făcut instalarea noului director general al poştelor, d. inginer Stan Vidrighiu.

Fostul Director a fost numit consilier la Ministrul Comunicaţiilor.

Duminică 3 Martie, a avut loc congresul general în sala Dacia din Bucureşti, al Uniunii Naţionale a foştilor luptători. Au luat parte luptătorii din război, invalizii şi văduvele de război.

Preoţii cari ocupă şi funcţiunea de institutor sau învăţător, vor primi pentru una din funcţiuni—lăsată la alegere —întregul spor de scumpete cuvenit acelei retribuţii, iar la cealaltă retribuţiune 50 la sută din sporul de scumpete.

Preoţilor, cari sânt institutori sau învăţători în Dobrogea nouă în mod excepţional, li s'a acordat accesoriile ambelor funcţii.

Societatea „Ţesătoarea» din strada Popa Lazăr No. 4, deschide un mare concurs de covoare cu motive româneşti la 1 Iunie c., la «Casa Femeei». Covoarele prezentate vor fi de 1-2 m.

Se va acorda un premiu de 30.000 lei celui mai frumos covor din punct de vedere al desemnului, culoritului şi ţesutului. Covorul lucrat rămâne tot aceluia ce l-a lucrat.

Inscrierile pentru participare la concurs se fac la sediul societăţei „Ţesătoarea» între orele 10—12 zilnic până la 15 Martie prin scrisori recomandate sau prezentare personală.

Covoarele se vor depune cel mai târziu, până la 15 Mai, după care dată, nu se va mai primi nici un covor,

D. I. Peretz profesor universitar, vechi autor dramatic şi fost director al teatrului Naţional din Chişinău, a intentat acţiune în daune împotriva direcţiei teatrului «Naţional» din Bucureşti, care i-a respins o piesă «Fata lui Lot»

Piesa cu numele de mai sus, jucată cu succes pe scena teatrului Naţional din Chişinău, fiind prezentată de autor direcţiei Naţionalului din Bucureşti, a fost cercetată de comitetul de lectură şi fiind aprobată a fost pusă în repetiţiile. S'a făcut distribuţia, au început să se înveţe rolurile urmând să se fixeze ziua premierei.

Pentru motive care urmează să se stabilească, direcţia teatrului Naţional din Bucureşti deşi lucrarea a fost admisă şi pusă în repetiţie, a oprit repetiţiile, a scos-o şi a comunicat autorului că «i-a respins-o».

Demersurile făcute de d. prof. I. Peretz spre a cunoaşte motivele determinând o hotărâre, pe care d sa o socotea nedreaptă au avut ca rezultat răspunsul că piesa e «imorală».

Notificarea făcută de autor prin portărei n'a schimbat cu nimic atitudinea direcţiei teatrului Naţional, care la puţină vreme în urmă reprezenta piese ca: «Amantul Anonim», menite să stârnească desaprobarea publicului şi intervenţia autorităţilor.

Procesul intentat de D-l Peretz s'a fixat la 21 Martte.

După ultimele date statistice, situaţia generală a epidemiilor este următoarea:

In ţară: 111 cazuri de tifos exantematic; 1553 cazuri de scarlatină; 94 de angină diferică; 186 cazuri de febră tifoidă 8 de paralizie la copii şi 1676 cazuri de tuse convulsivă.

Ministerul agriculturii aduce la cunoştinţa crescătorilor de viermi de mătase, că inscrierile pentru sămânţa de viermi de mătase a început.

Preţul este 11 lei gramul sămânţa pentru viermi cu gogoşi galbene şi 15 lei pentru cei cu gogoşile albe.

Inscrierile se primesc la: Camera de agricultură a judeţului respectiv; ministerul de domenii, direcţia sericiculturii; staţiunea sericicolă Băneasa (Ilfov); staţiunea sericicolă Orşova, regiunea I sericicolă Lugoj; regiunea sericicolă Tighina pentru Basarabia şi pepinera de duzi cazaci (Dâmboviţa), pentru judeţele; Muscel, Dâmboviţa şi Argeş.

Doritorii se pot înscrie, trimeţând la adresele de mai sus valoarea seminţei prin mandat poştal, arătând totodată şi adresa unde să se facă expediţia.

Sămânţa se distribue în cutii de 5 şi 10 grame sau mai mult.

Cu ce nimicuri oamenii îşi pot umplea viaţa! — Câte ştiri din ziare, care se pierd de a doua zi, şi totuşi ar trebui să fie înaintea noastră ca oglinzi ale virtuţilor sau păcatelor ncastre! Avem înainte una pe care nu voim s'o lăsăm să se peardă, fiindcă ne arată la câte micime se poate scoborî unul. O luăm dintr'un articol al doamnei Alice Gabrielescu „Convoi în zdrenţe» din «Universul dela 12 Noembrie 1928 şi e următoarea:

«In casa unei milionare bucureştene, moartă de curând, s'au găsit, în pod, mormane de rochii şi peticării, zeci de pantofi uzaţi o sută de pălării, lingerie putredă gătelile tinereţii ei după mode devenite ridicule, strânse cu grijă ca pe nişte relicve scumpe.

«Din când în când, răposata bătrână se urca în pod, hotărîtă să facă un triaj, deschidea lăzile scotea pe rând fiecare lucru, cântărindu-l după valoarea a mintirilor, chibzuia, se decidea, se răzgândea şi la urmă încuia la loc totul, neîndurându-se să svârle nici un peticuţ»

Câte sunt de făcut în viaţă şi de fleacuri găseşte omul să facă!

Conferinţa dela Tighina

La Tighina d. general Radu Rosetti a conferenţiat sub auspiciile «Astrei» despre nevoia lui Ştefan cel Mare de a se opune turcilor.

Voevodul Ştefan faţă de năzuinţele otomanilor, d. general Rosetti arată, documentat că a ales calea cea mai bună: aceia de a se opune turcilor cu arma în mână.

Ideia politică care l'a călăuzit pe Ştefan a fost apărarea fiinţei statului moldovenesc. Războaiele lui Ştefan cel Mare —a spus conferenţiarul—arată că un popor, ajuns în conflict cu un vecin puternic, se poate apăra dacă în apărarea dreptului său la viaţa neatârnată se foloseşte de principii tactice strategice proprii geniului său.

Făcând o paralelă între situaţia de azi şi aceia de atunci d. general Rosetti găseşte între ele unele laturi asemănătoare numai că în loc de făcut faţă spre miază-zi, România trebue să-şi îndrepte atenţia spre răsărit.

Există astăzi pentru noi aceiaşi nevoie absolută de rezistenţă ca şi acum 5 veacuri: idealuri şi ideologii opuse ei concepţii de viaţă contrarii şi aceiaşi tendinţă la adversari, noştrii de a supune lumea spre a o complecta în folosul lor şi a-i impune mentalitatea lor.

Incheindu-şi prelegerea, d. general Rosetti a subliniat că legăturile sufleteşti dintre cei de astăzi, de eri şi alaltăeri sunt atât de tari, încât stă în puterea nimănui să le desfacă.

CORESP.

Tribunalul de Iaşi a condamnat pe evreul Iancu Herşcu, cu 10000 lei amendă pentrucă a falşificat vinul cu zaharină.

Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român «Astra» Sibiiu, a făcut cunoscut la timpul său că distribue gratuit şi pentru anul şcolar 1928—29 a) un număr oarecare de Abecedare pe seama neştiutorilor de carte, adulţi, lipsiţi de mijloace, cari vor să înveţe carte în cursul acestui an şcolar şi a fi distribuit celor ce i s'au adresat asemenea abecedare; b) că distribue 40 premii de câte Lei 2000, acelor învăţători, preoţi şi instructori militari, cari se vor distinge prin instruirea unui număr mai mare de analfabeţi, îndeosebi în vârstă de peste 18 ani, în cursuri aranjate anume spre acest scop; c) că pentru premierea celor mai vrednici 5 elevi ai fiecărui curs, anunţat de mai înainte, se vor pune gratuit la dispoziţia fiecărui preşedinte de despărţământ sau de cerc cultural câte 5 broşuri potrivite din Biblioteca poporală.

Mai departe a adus la cunoştinţă că constatarea succesului obţinut, în cetit, scris şi socotit, în aceste cursuri, se face în modul următor:

1. La încheierea cursului se face un examen în faţa preşedintelui despărţământului «Astrei sau a preşedintelui cercului cultural al acesteia din comuna respectivă, iar pentru militari în faţa comandantului Companiei sau al Batalionului, care va raporta comitetului central despre decursul şi rezultatul examenului, care va fi public.

De dorit este ca după terminarea examenului, elevii să se producă şi cu declamări şi cântări.

2. Instructorul va face înainte de examen consemnarea celor ce au fost înscrişi la curs, dimpreună cu a celor ce au urmat, de fapt, cursul până la sfârşit. In această consemnare se va indica: a) numele elevului (elevei); b) vârsta; c) progresul general obţinut la examen (a învăţat: a ceti, a scrie, a socoti, pe deplin, sau numai în parte, etc.).

Consemnarea se va înainta după examen comitetului central cu recomandare pentru eventuală premiere.

3. La premii e de dorit să reflecteze şi instructorii din *Basarabia* şi *Dobrogea* ai acestor cursuri şi *cei din cazarme.*

Ţinem să reamintim aceste dispoziţii celor interesaţi.

România a fost învitată de guvernul englez, să ia parte la al 40 lea congres sanitar internaţional, care se va ţine anul acesta la Schefild (Anglia).

Ministerul Şcoalelor face cunoscut că cererile în vederea transferărilor în învăţământul primar se vor înainta până la 1 Aprilie c., inspectoratelor şcolare regionale.

Duminică 10 Martie ora 10 a. m., se va ţine în sala «Dacia» o mare întrunire publică, a agricultorilor, pomicultorilor, cultivatorilor de vii pentru constituirea «Ligii agrare".

BIBLIOGRAFIE

Dr. Vasile Gheorghiu, *Sf. Paşti şi Reforma calendaristică «Ortodoxă Română». Studiu de cronologie şi calendaristică.* Cernăuţi, 1929. Volum în 8 de 86 de pagini. Preţul 50 lei.

Dr. Vasile Gheorghiu e profesor titular la facultatea de teologie din Cernăuţi. E unul din cei mai însemnaţi teologi ai noştri şi tot ce a scris Sf. Sa e bine şi adânc studiat. Şi acesta e un studiu temeinic, în care cititorii vor găsi adânci lămuriri în chestiunea frământată a calendarului. Păr. Dr. Gheorghiu dovedeşte că data de 31 Martie e cea adevărată pentru ţinerea Paştelui. O recomandăm tuturor spre citire. Să se ceară la autor. Cernăuţi, str. Mitropolitul Repta,

Tipografia Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare 51

(3) ... Nu Primește
Dlui Dobrian Lukas
Com. ... jud. Neamț

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA„
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 17 MARTIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 270. Apare în fiecare Duminică

LIBERTATEA

1. Slăvirea libertății

Fiecare vreme are un mănunchiu de cuvinte și de gînduri care-i sunt scumpe. Oamenii se agață de ele cu patimă și se închină lor mai mult într'o vreme decît în alta.

Și în vremea noastră avem astfel de îmbrățișări deosebite ale unor cuvinte și ale unor cugetări, mai mult decît în altele. Cînd zicem, de pildă, «individualitate», prin care înțelegem făptura fiecărui om în parte, cu drepturile care i se cuvin; «personalitate», prin care înțelegem uneori acelaș lucru, alteori ființa omului ajunsă la o mare înflorire; «naționalitate», prin care înțelegem felul deosebit al fiecărui popor, cu drepturile lui de a se dezvolta în voie, — avem, în toate acestea, tot atîtea cuvinte care stau înaintea noastră ca o vrajă și care răscolesc în noi o vie simțire.

Tot din șirul acestor cuvinte îl avem pe cel de «libertate». Omul de azi este foarte simțitor față de acest cuvînt. Cînd zice «libertate», ființa lui se aprinde, fie că este vorba numai de sunetul lui, care cîntă atît de frumos la ureche; fie că e vorba de însăși cugeterea pe care o cuprinde.

Intreaga noastră creștere merge azi pe cărarea de prețuire a libertății, ca un mare drept al nostru, ca o mare zestre, ca o mare cinste, ca o mare fericire. Cuvintele de «liber și independent» sunt o rostire care ne umplu inima de mulțămire, cînd putem spune despre noi că suntem în această stare. Cînd spunem de un popor că trăiește sub apăsare, subjugat de altul, ne umplem de milă, toată alipirea noastră sufletească e de partea lui. Dacă aflăm că un astfel de popor se luptă pentru a scutura jugul, își are cîștigată toată dragostea noastră și toată dorința de a-l vedea liber.

Socotim acest gînd așa de frumos și dreptul de a fi liber atît de vrednic, încît, încă din frageda copilărie, ne silim a deprinde pe tînăr cu cunoașterea, cu simțirea și cu prețuirea lui. Ii punem înainte povestea întîlnirii cînelui cu lupul, în care cel dintîi se laudă că o duce bine, că are mîncare din destul, că are adăpost bun, în fața lupului care este flămînd și costeliv. Dar lupul vede gîtul ros al cînelui și-l întreabă: «Dar ce e asta?» «Apoi stăpînul meu mă ține în lanț, îi respunde cînele, și iată gîtul mi-e ros de frecătura lanțului». «Așa! îi răspunde lupul, apoi dacă este așa, lipsă de hrana și adăpostul tău! Mai bine slab și hămesit ca mine, dar slobod!»

O asemenea povestire răspunde foarte mult simțirii noastre de zi. Noi avem ridicată libertatea la o treaptă de mare închinare și jălim totdeauna asupra răpirii libertății. Ne e milă de pasărea pusă în colivie și spunem că aceasta e sălbătăcie, ne îngrozim de gîndul robiei. De aceia în vremea noastră robia nici n'a mai putut trăi. In țara noastră, noi am slobozit pe țigani în vremea domnitorului Alexandru Cuza, am desființat legile prin care țăranul era legat de pămîntul lui și nu se putea mișca slobod cu gospodăria lui, după cum i-ar fi fost voia; în America, a fost desființată robia negrilor, prin greu război, și așa nicăieri robia n'a mai putut sta în picioare, fiindcă nu mai răspundea simțirii care a cuprins inima omenirii luminate.

2. Libertatea sufletului

Cu toate acestea, dacă se face atît de multă vorbă de libertate și atîta mișcare s'a ridicat întru slujirea și apărarea ei, nu s'a vorbit și nu se face răscolire în inimi decît pentru libertatea văzută numai dintr'o lature. Vorbim și simțim numai pentru o libertate din afară, dar mult mai puțin ne gîndim la alt soi de libertate și la temeiul ei. Ințelegem să avem dreptul de a ne mișca slobod, de a ne urma drumul nostru în viață fără stingherire din partea nimănui, dar nu ne punem întrebarea dacă suntem cu adevărat slobozi și dacă putem fi slobozi în chip desăvîrșit.

Ca să fie omul slobod în afară, trebuie să fie mai întîi înăuntru. Și se vede că ne simțim slobozi, dacă însetăm după acest drept și strigăm pentru el. De căutăm hrană și ne zbatem pentru organizarea vieții, înseamnă că simțim o trebuință în însuși înăuntrul nostru. E foamea care ne împinge și ne dă imbold. Așa și cu strigarea după libertate. Noi o avem înăuntrul nostru, de vreme ce însetăm după ea în afară.

Pe cînd dobitocul nu e slobod și nu poți spune despre el că-l scoți din robie, fiindcă în însuși înăuntrul lui nu e slobod. Nu tot așa e cu omul. Dobitocul nu poate avea slobodă alegere a mijloacelor. El este împins orbește de imboldirile vieții, pe cînd omul se poate înfrîna, poate chibzui. Intre mai multe căi cu putință, poate alege pe cea mai potrivită cu trebuințele lui. Numim această stare a omului de a fi liber slobod și dinnăuntrul său libertate cu sufletul sau *libertate morală* sau și *liberul arbitriu*. Deci înțelegem prin libertate morală înzestrarea omului de a-și putea urzi dela el însuși faptele lui, de a se hotărî să le făptuiască și de a le făptui, prin singura sa putere de a chibzui, de a alege și de a se porni la săvîrșirea faptei.

Acesta și este adevăratul temei al celeilalte libertăți, a libertății din afară, a libertății cu trupul, a libertății naționale a unui popor. Tot pe acest temei, vorbim de libertățile *cetățenești* sau libertățile *politice*, adică de dreptul cetățenilor de a-și putea hotărî prin voința lor în parte mersul treburilor obștești. N'am putea vorbi de astfel de drepturi pentru nebuni, fiindcă ei nu au libertatea dinnăuntru, ci sunt duși de puteri oarbe; nici pentru copii, fiindcă nici ei încă n'au libertatea dinnăuntru.

Libertatea este un dar al omului dela Dumnezeu și se află cuprins în cuvintele: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pămîntul și-l stăpîniți pre el» (Facerea 1,28). A stăpîni în afară înseamnă tocmai a avea puterea dinnăuntru, și pe aceasta o are omul dela Dumnezeu, fiindcă l-a făcut ființă cu înțelegere, cu voință și simțire, puteri fără care nu este adevărată libertate.

3. Adevărata libertate

Omul este croit dela Dumnezeu liber, dar, după cum mintea se poate întuneca și sănătatea a slăbi, tot așa și libertatea poate ajunge numai un cuvînt. Omul este cu adevărat liber, dacă își păstrează dreapta lucrare a puterilor minții de a vedea adevărul, a voinței de a se îndrepta numai spre ce e bun, a simțirii de a pofti numai ce e curat, cinstit și vrednic. Dacă omul cade pradă relelor apucături, deși el nu încetează de a fi slobod, dar voința sa e pornită mai ușor spre rău. De aceia pe bețiv e atît de greu să-l faci să se lase de bețíe, deși nu e putință. De aceia slobod de patimi, cu mintea și inima spre Dumnezeu și spre ce ne învață El este adevărata libertate. Orice pătimaș, fie patimă de o clipă, cum este mînia, fie de lungă dănuire, cum este vrăjmășia, întunecă ceva din slobozenia omului. Din această pricină și osîndirile care se dau omului pentru faptele cele rele se socotesc și după cîtă libertate morală avea. Mai ușor e pedepsit copilul decît cel în vîrstă.

Că omul însă e totdeauna liber, e dovadă că-l facem răspunzător de faptele lui. Răspunderea e totdeauna dovada libertății. Nu poți face răspunzător pe cineva de o faptă decît fiindcă socotești că el putea și să n'o facă și că putea face altfel.

Dacă vorbim azi atît de mult despre libertate, oamenii trebuiesc luminați că libertatea înseamnă chipul de a putea face ce vrei, dar că nu trebuie să și faci tot ce poți. Și putința de a face rău e o dovadă a libertății noastre. Dar nu pentru aceasta ne-a înzestrat Dumnezeu cu libertate. De aceia cu mare dreptate și frumusețe spune Sf. Petru: să trăim ca cei slobozi, «nu cași cum ați avea slobozenia acoperemînt răutății, ci ca robi ai lui Dumnezeu (1 Petru 2,16). Unde va fi gînd curat, va fi și adevărata libertate, după cuvîntul Sfîntului Pavel: «iar unde este Duhul Domnului, acolo este libertatea» (2 Corinteni 3,17).

N. SILUREANU
Profesor Universitar.

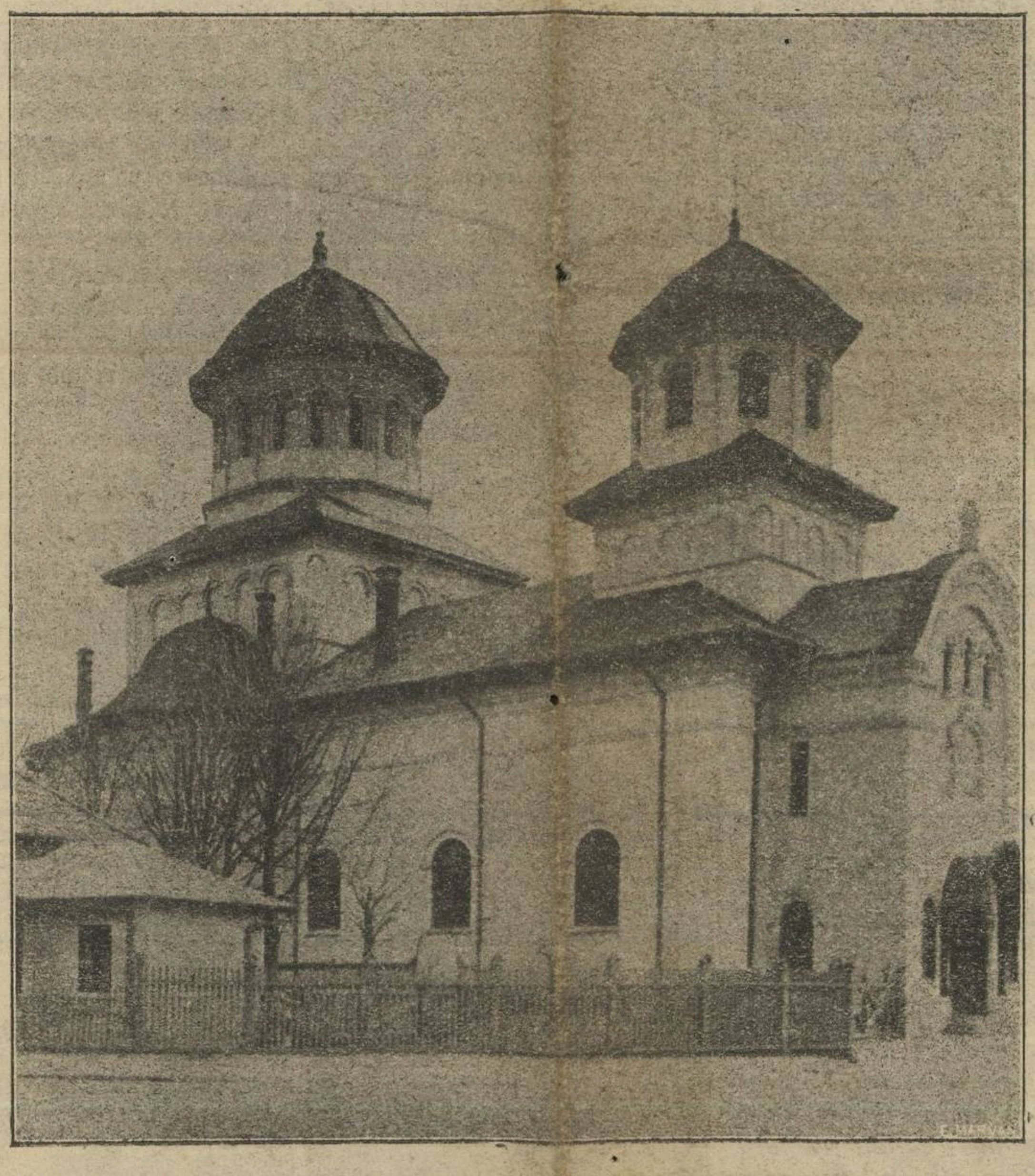

Biserica «Cărămidarii de jos» din București.

5 Mai cu rachiu ori fără?

Scriitorul acestor rînduri nu se ferește a spune că era mai bucuros să vadă data Paștelui pe ziua de 5 Mai. Aceasta nu pentru altă pricină, ci pentruca să fim toți ortodocșii la un loc, fiindcă, pe altă parte, știm că data de 5 Mai e greșită. Ne umple de scîrbă însă faptul de a vedea atîta tărăboi pe o chestiune care atinge numai fața lucrurilor. Se vorbește numai de 31 Martie sau 5 Mai, pe cînd adîncul întrebării nu este *cînd* ții Paștele, ci *cum* îl ții și *ce* prăznuiești în el?

Vezi o lume întreagă că se zbate pentru 5 Mai? Dar pentru ce oameni buni? Ce? 5 Mai era mai bun ca 31 Martie? Bine era dacă era, dar dacă nu este, ce? se face gaură în cer? are să se uite Iisus Hristos altfel la noi?

De oarece fiecare dată își are greul și beleaua ei, trebuia să se hotărască una din ele. A hotărît Sf. Sinod așa, așa trebuie să rămîie, că doar nu ne-am lua de păr acuma, dacă nu a eșit pe gustul nostru, întru'un lucru care nu e din cele de temelie ale credinței.

Lucrul de temelie este că Paștele e prăznuirea Invierii Domnului. Ori colo, ori colo, tot învierea este. Vorba este acum cum ții această înviere. Căci Paștele se poate ținea *creștinește*, dar se poate ținea și *țigănește* și *păgînește*. Foarte mulți îl țin în chipul acesta din urmă și tare ne e teamă că mulți din cei cu 5 Mai au să ție Paștele la acea dată, dar au să-l ție păgînește. Atunci ce bun îmi aduce Paștele la 5 Mai, dacă nu-l țin creștinește?

J.i, 18 Fevruarie a. c., ne aflam într'un tramvai în Chișinău. Pe banca mea, vine de se așează un tîrgovăț care vrea să înceapă vorba cu mine. Avea chef de vorbă despre Paște.

— Cum avem să sărbătorim Paștele, m'a întrebat?

— Creștinește, i am răspuns.

— Adică cum creștinește, la 5 Mai, a zis el.

— Creștinește nu are însemnătate data, i-am răspuns, ci *cum* îl ții și *ce* ții. Să te gîndești că Paștele este prăznuirea Invierii Domnului; să te pregătești pentru aceasta spovedindu-te și împărtășindu-te; să te împaci cu toată lumea; cu inima curată să te duci la biserică și să asculți Sfînta Slujbă; să iei aminte la frumoasele cuvinte și învățături pe care le ai auzit; să te ospătezi acasă cuviincios cu soția și copiii tăi; să te întîlnești cu neamurile și să grăiești despre lucrurile credinței, despre învățăturile auzite, despre om, viață, fapte bune; să fii cu pace, voie bună, cu gînd la cei săraci, cărora să le duci ceva din darurile Paștelui. Asta e creștinește. Dar dacă, după cum e obiceiul, ai să te îmbeți ca un nemernic, ai să te iei la bătaie și apoi am să citesc la ziar despre bătăile și omorurile din ziua de Paști, bodaprosti! acela nu e Paștele creștinesc, ci al țiganilor și al păgînilor.

— Apoi așa a fost de cînd lumea, mi-a spus tîrgovățul, căruia nu-i era pe plac această tîlcuire a mea. El știa una și bună: 5 Mai; dacă nu e asta nu e Paște. Eu i-am spus: Poți să ai și pe 5 Mai și să faci Paștele cu necuratul, nu cu Hristos.

La vorbele lui că «așa a fost de cînd lumea, i-am răspuns că: 1. nu a fost așa de cînd lumea, fiindcă Paștele se poate și trebuie să se ție fără bătălii și răniri, iar 2. iată dovada că voi nu aveți la inimă cinstea sfințenia Paștelui, ci o încăpățînare de oameni cu mintea întunecată, dacă nu vă gîndiți cum să-l țineți. De aceia bine a spus Romînul că mai bine e cu deșteptul la papubă decît cu prostul l cîștig. Prostul vrea și Paștele cînd poftește el, dar să nu lipsească nici rachiul.

Apoi și Paște și rachiu nu se poate!

Arhim. SCRIBAN

Preoții și politica

Luați de curentul discuției, mulți și au exprimat părerile, în diferite ziare, dacă Preotul trebue sau nu, să facă politică. Și după cum e natural, părerile au fost împărțite. Unii au zis da, iar alții ba, fiecare aducând puternice argumente în sprijinul afirmațiunii sale.

Dar iată că la granița întunecată din Nord-Vest, se ridică bătrâna santinelă a sufletului românesc, Vlădicul dela Oradia, și spune categoric: Preoții afară din taberile politice! Ordinul Episcopului de Oradia-Mare a fost și criticat și lăudat, cum fiecare își avea convingerea dinainte formată.

Nici nu poate fi mai înțeleaptă o altă măsură, decât această oprire a Preotului de a se afunda în mocirla politicianismului. Sunt destul de triste acele cazuri, înfierate de presă și de opinia publică, în cari Preotul aruncă singur cu noroiu în haina sfântă a slujitorului de altar.

E regretabil ca Preotul să facă pe trepădușul politic, să fie sub ordinele Prefectului sau șefului de sector, aduși și duși de vântul nestatornicelor guvernări. Și inadmisibil e faptul că în vâltoarea luptelor electorale, Preotul să cutreere satele, coborând pe adversari pe treapta criminalilor de rând și inventând merite nebănuite pe seama celor susținuți de dânsul.

E dureros pentru preotul conștient de misiunea-i sacerdotală și cu sufletul neatins de duhul rău al vremurilor noastre, ca în propagandă fiind, să-i răspundă un chefliu cu mintea în pumni: «ia mai slăbește-ne părinte. Du-te și-ți vezi mai bine de biserică»!

Dar atunci pe cine lași să facă politica? Pe toți cârciumarii și nechemații, cari așteaptă câte un «ciolan» din mila celor de la cârmă? Pe «reprezentanții poporului» cari merg în parlament pentru a zice «prezent»—adeseori—pentru a ridica sau nu mâna, după împrejurări și a primi, între două zâmbete «suficienta» diurnă parlamentară?

Oare nu se poate împăca haina preoțească cu politica, și Preotul să nu fie oare capabil a face politică? Să mintă oare Istoria nepărtinitoare a tuturor statelor, cari au avut pilduitoare personagii clericale în fruntea trebilor obștești? Să ștergi cu buretele incontestabila abilitate diplomatică a mu tor clerici de valoare, dela noi și de aiurea?

Cine rămâne să îndrumeze poporul pe căile adevărului și să-l inițieze în tainele politicii adevărate? Cârciumarii, parveniții, bătăușii, ori demagogii de răspântii?

E un bine să facă Preotul politică. Usturătoarea, teribila întrebare e: cum face Preotul politica?

A fi trepăduș politic e înjositor, a patrona scandaluri politice și bătăi la alegeri, e degradator. A fi un «vasilache» la ordinul mai marilor, e umilitor.

Avut-am noi reprezentanți în Parlamentul românesc, atunci când s'a votat funesta lege a cultelor și cu nepăsare adâncă au vo at contra celor mai sfinte și vitale interese ale bisericii și neamului.

Sus pe dealul Mitropoliei, n'a putut să se formeze un zid de neînvins din parlamentarii-clerici, care să oprească votarea legii nenorocite, preludiu al marilor dezastre.

Apoi a fost bună și rodnică această politică a celor ce reprezintă în parlament: poporul și biserica? Nu se reduce totul la interese personale, la căpătuiri individuale? Dar nu aceasta e politica sănătoasă care ne trebue nouă, tuturora.

Biserica românească și clerul ei trec prin vremuri grozav de critice. Mulțimea curentelor sectare, cu vânt de anarhie, sgudue adânc temelia bisericii noastre. Clerul—ca și corpul didactic—se clatină bătut de vântul mizeriei și al nepăsării poporului și stăpânirii. Avem deci, atât noi Preoții cât și Invățătorii, frumosul rol de orientare politică—afară de rolul principal moral educativ—iar în Parlament mari interese de apărat. Că nu de mult, se agita, sub trecuta guvernare, problema salarizării clerului, care a dat naștere marelui congres preoțesc din Toamnă și care a făcut ca Guvernul să studieze mai amănunțit această chestiune, deoarece voia ca Preoților «să le lase harul și să le ridice salarul» după cum papagalizează uu pamfletar. Așa că atunci când vânturi aspre se pornesc asupra noastră, trebue să avem și noi în Parlament crainicii durerilor și susținătorii amenințatei noastre existențe. Și în această privință, cred că nu e greșită ideia înființării unui puternic partid clerical, care să aibă greutate în viața politică a statului și să fie capabil a-și susține totdeauna dreptele sale năzuințe.

Dar dela vorbă la faptă, ca dela cer la pământ!

Cel puțin, Preoții politiciani să facă adevărată politica. Gândească-se că fac mai întâi politica lui Hristos și apoi pe cea omenească. Haina preoțească să iasă mai curățită din vârtejul luptelor politice, nu stropită de noroiul tuturor ticăloșiilor.

Ignoranța maselor în chestiuni politice, pătimașa politică presărată cu crime, ce se face de lumea satelor, au nevoe ca în purtarea și pilduitorul cuvânt al Preotului, să vadă trimisul împăcării de spirite, nu propovăduitor de ură și învrăjbitor de tabere. Iar cei aleși în sfatul țării, să facă politică demnă și cinstită, să apere interesele celor pe care-i reprezintă și să nu arunce cărbuni în focul intereselor dușmanilor bisericii și neamului.

Deci răul nu constă în faptul că faci politică, ci în *felul cum faci politica*.

Ștefan Florescu
Frumoasa—Telorman

Inseilături din gând

Viața este un lucru gol și trist, un lucru care ar fi nimerit a se chema suferință; cu toate acestea, în mâna noastră stă, a o alina prin orice mângâeri ce dăm aproapelui; prin orice acțiuni și intențiuni nobile pe cari reușim a le aduce la îndeplinire; prin orice simpatie ce dăm sau primim dela alții; fără de aceasta ea este nu numai o suferință ci: o moarte vie.

~

Viața noastră seamănă cu o candelă; aprinsă d'o mână necunoscută; stinsă fără să știm măcar cu ce scop a fost aprinsă...

~

Oamenii mândri au ochi ca să nu vadă ceea ce se petrece în jurul lor; urechi ca să n'audă ceea ce se vorbește despre ei; obloane la ferestre ca să le 'nchidă și să trăiască în întunecoasa ignoranță despre tot aceia ce se zice despre prosteasca lor mândrie.

~

Fiecare om are romanul vieței sale; multe din ele rămase necunoscute în literatură; 'mi închipuesc că acelea trebue să fie și mai interesante și mai demne de atenția, curiozitatea și compătimirea noastră.

Smara

DUMINICĂ 17 MARTIE

NU ŞTIŢI CE CEREŢI!

(MARCU 10.33—45).

E în apropierea Paştelor. Pe drumul ce duce la Ierusalim sue cu pas domol Iisus şi ucenicii săi. Şi în calea lor, Mântuitorul vede clar calvarul ce avea să îndure din cauza prigonitorilor, căci în curând luda, avea să-şi desăvârşească trădarea, Caiafa să strige crucificarea, iar Pilat să aprobe răstignirea.

Ucenicii, deşi nu înţelegeau deplin tristeţea Mântuitorului totuşi o simţiau şi erau tulburaţi.

Iisus, pentru a-i preveni, le spune cum că «Fiul Omului va fi vândut arhiereilor şi cărturarilor cari-L vor osîndi la moarte şi-l vor da în mîna păgânilor. Aceştia îl vor batjocori şi-L vor scuipa şi L vor biciui şi-L vor omorî, dar după trei zile va învia».

Dar gândurile ucenicilor nu erau ale lui Dumnezeu, ci erau ale oamenilor. Dacă cu inima puteau fi aproape de Mântuitorul cu mintea însă erau departe şi nu puteau pricepe îndeajuns tainele împărăţiei celei nouă.

Unii dintre ei, Iacob şi Ioan, chiar doriau măriri lumeşti şi nu se sfiiră să-şi mărturisească gândurile faţă de Iisus, cerându-I să şeadă unul de-a dreapta şi altul de-a stânga când va fi întru slava sa.

Această cerere nesocotită, care dădea dovadă de neînţelegere a tainelor cereşti, mâhni pe Iisus, carele îi certă cu cuvintele: «Nu ştiţi ce cereţi! Puteţi să beţi paharul pe care îl beau eu, sau să vă botezaţi cu botezul cu care mă botez eu?» Şi chiar dacă puteţi face aceasta nu uitaţi «că a şedea de-a dreapta mea, sau de-a stânga mea: nu este al meu să dau, căci se va da acelora pentru cari s'a pregătit...»

Prin această blândă mustrare, Iisus voieşte să spue ucenicilor, că cel ce vrea să şeadă de-a dreapta sau de-a stânga sa, trebue să-I urmeze lui, să bea cu răbdare şi cu dragoste paharul durerilor, să sufere răstignirea şi moartea cu trupul pentru mântuirea sufletului.

Să nu fie ca stăpânitorii neamurilor cari stăpânesc prin poruncă, ci ei să aibă ca pildă pe Fiul Omului carele «n'a venit ca să-i se slugească, dar ca să slugească şi să-şi dea sufletul preţ de răscumpărare pentru mulţi», căci «cine vrea să fie mai mare sau să fie întâiul trebue să fie tuturor slugă».

Ce minunată învăţătură şi pentru individ ca şi pentru societate! Luându-se ca bază în alcătuirea socială ar fi de mult folos şi ar aduce un vizibil progres. «Râvna de mărire lumească trebue să fie alimentată de râvna de a servi pe aproapele şi a suferi totul pentru triumful adevărului.

Recomandaţia ce o face Mântuitorul celor ce vor să fie mai mari ar trebui strigată de pe înălţimi ca toţi să audă şi să simtă ce răspundere mare au când râvnesc a fi în frunte.

Hristos să le fie icoana vie către care să tindă şi întocmai ca El să caute să slujească adevărul şi să-şi dea chiar viaţa pentru bine, adevăr şi dreptate.

«Dragostea lui Hristos trebue să fie în inima tuturor conducătorilor ca şi ei să poată sluji şi alina toate suferinţele mulţimii cauzate de nedreptăţile ce se răsfaţă pretutindeni».

Ce frumos ar fi ca toţi cei ce râvnesc locuri înalte să înţeleagă că nu e deajuns să stee lângă rege şi să stăpânească cu porunca, ci trebue să slujeşti şi să stăpâneşti cu dragostea dăruindu ţi chiar viaţa pentru binele tuturor.

«Nu ştiţi ce cereţi!» Intr' adevăr, iubiţi şi fraţi creştini, cei mai mulţi dintre noi nu ştim ce cerem nici lui Dumnezeu nici oamenilor. De multe ori cerem lucruri cari întrec puterile noastre. De multe ori cerem lucruri imposibile, lucruri de cari nu suntem vrednici. Adeseori, în loc să muncim şi să ne străduim din toate puterile noastre a avea un lucru bun, ne mulţumim să-l dorim şi să visăm că într'o bună zi îl vom avea. Şi astfel ne irosim zadarnic trupul. Să fim înţelegători şi să învăţăm de aici, că pentru tot cea ce dorim, trebue să dăm dovadă că meritărm să ni se îndeplinească acea dorinţă. In cererile noastre să fim smeriţi, iar nu plini de încredere sau mândrie. Şi dacă vreau să ne ridicăm la locuri înalte trebui să ne ostenim să ajungem la acele locuri prin muncă cinste, slujire şi dragoste faţă de aproapele. Prin nimic nu ne câştigăm dragostea şi sprijinul de-aproapelui decât prin servirea plină de cel mai demn devotament.

Să luăm pildă dela Mântuitorul nostru, carele s'a umilit pe sine venind între noi şi carele, după cum spune, n'a venit ca să I-se slujească ci să slujească, dându-se ca preţ de răscumpărare pentru noi toţi.

Să nu căutăm a cere locuri înalte în lumea aceasta, de cari poate nu suntem vrednici, ci să ne sârguim a ne câştiga locuri de cinste în împărăţia Tatălui ceresc. Şi aceste locuri le putem câştiga urcând şi noi calea muncii, a cinstei, a durerii, a adevărului, a credinţei şi a dragostei faţă de Dumnezeu şi de oameni.

«Nu ştiţi ce cereţi»! O, voi cârmuitorilor, dornici de locuri înalte, ajunşi aci prin voinţa lui Dumnezeu şi a norodului, luaţi aminte cu un ceas mai de vreme, că a merita aceste locuri înseamnă a fi cei dintâi servitori cu credinţă ai statului, servind ca pildă supuşilor; luaţi aminte că trebue să vă plecaţi urechea spre dreptate la toate necazurile, şi trebue să îngrijiţi de viaţa, cinstea şi averea celor supuşi. Nu uitaţi că aveţi un stăpân, pe Dumnezeu carele deţine toată puterea şi v'o poate lua oricând văzând nevrednicia de care aţi da dovadă. Lucraţi în aşa fel ca să vi se poată spune la sfârşit: aţi ştiut ce aţi cerut!

Şi voi cu toţii, iubiţi fraţi, luaţi aminte că locurile cele de cinste, dacă pe pământ se pot câştiga şi prin nedreptate, în cer nu se pot câştiga decât prin comoara faptelor bune săvârşite aici. Nevoiţi-vă deci spre fapte bune ca să puteţi sta în locurile ce s'au pregătit celor vrednici. Postul este cel mai potrivit timp în care vă puteţi aduna merite pentru aceste locuri.

Săpaţi-vă adânc în inimi cuvintele de folos ale Mântuitorului: cine vrea să fie mai mare sau să fie întâiul, să fie tuturor slugă.

Pr. D. D. Achimescu

Anchetele «CULTUREI POPORULUI»

Mişcarea culturală

De vorbă cu P. S. Sa Arhimandritul IULIU SCRIBAN, profesor universitar la Facultatea de teologie din Chişinău. Cauzele decăderei mişcărei cultural-religioase. Mijloace de îndreptare. Program de muncă. Proecte viitoare.

Eram acum şease ani elev, la liceul Cantemir Vodă din Capitală. Tânăr, entuziast, într'un avânt asemănător vârstei, împreună cu alţi colegi şi cu profesorul Stoicescu am fondat o societate culturală. Natural că societatea n'a trăit decât atâta timp cât ne-am ţinut de ea: un an. Roadele au fost frumoase, dar nu de aceasta vreau să vă vorbesc. Luăm decisia ca prima conferinţă să o consacrăm literaturei imorale. Intr'o inspiraţie fericită hatărâm ca să rugăm pe P. Sf. Sa Arhimandritul **Iuliu Scriban** *să ne conferenţieze. Problema era alta. Cine să meargă să-l roage. Şi pentrucă eram cel... care înfiinţasem societatea şi tot deodată cel mai.. îndrăzneţ—iertaţi falsa modestie (?)—m'am dus.*

Un personagiu nordic. Sobru, înalt, ibsenian. Dar cu mare bunătate sufletească. A primit cu bucurie.

M'am dus peste aproape şease ani, l-am regăsit neschimbat. Cu capul abia răsărit dintre vrafurile de cărţi, de diferite dimensiuni. I-am spus scopul vizitei mele şi cu bucurie a început să-mi răspundă însufleţit la întrebările pe cari i le puneam.

Figura frumoasă şi decorativă a P. Sf. Sale e dublată de un admirabil cărturar. E o raritate să găseşti zece-cincisprezece bărbaţi români cari să aibă adâncimea şi mai ales sistematizarea cunoştiinţelor, în a căror fericită posesiune se află obiectivul interview-ului nostru de azi. Profesor universitar, arhimandrit mitrofor, orator cu bine dăruite calităţi, scriitor de valoare—cititorii noştri au avut ocazia să constate acestea din numeroasele articole cu cari Sf. Sa a umplut coloanele acestui ziar—cunoscător de prim ordin al întregei mişcări cultural religioase, era aşteptat prin interesul ce-l vădea declaraţiile sale la marea noastră anchetă, care,—trebue s'o mărturisim — a fost primită cu infinit interes de public şi cu marcat entuziasm:

— Ce credeţi Sfinţia voastră despre mişcarea cultural-religioasă, începută imediat după războiu, în România?

— «Cred că nu e propriu zis o mişcare religioasă, ci socotinţa mai multor persoane din tabăra cultural-social-politică, care se gândesc că se poate face treabă bună cu religia pentru înălţarea sufletească a publicului. In această privinţă au dreptate. Ori unde s'a muncit să se facă îndreptare sufletească pe cale religioasă izbânda a fost gata. De pildă: cu frângerea alcoolismului în Suedia se datoreşte unei iniţiative religioase, a pastorului Viselgren. Tot aşa, o mişcare în aceiaşi direcţiune, cu destule isbânzi la noi, deşi puţin cunoscută, este a preotului Ion Trifa, din Sibiu. Apoi, în multa sau puţina mişcare culturală, câtă este la noi, ţăranii, dacă cumpără ceva mai bucuros, pentru citire, sunt numai scrierile religioase. Eu ştiu, din toate cutreerările mele la anticarii din Bucureşti, că cele dintâi cărţi de care întreabă sătenii, sunt Sf. Scriptură şi Vieţile Sfinţilor. Deci, de oarece vedem zi cu zi, şi la noi şi aiurea, că religiunea este un mare factor cu care se poate lucra în popor, ar fi păcat să nu se lucreze. De aceia socotesc, că, dacă unii bărbaţi dela noi s'au gândit să lucreze cu mijloace religioase, s'au gândit bine.

Dar aci vine altă chestiune: Găsit-au mijloacele mai potrivite pentru a stârni simţirea religioasă? De obiceiu, când răsare o mişcare, fie ea religioasă, fie culturală, artistică, naţională, îndată ies la iveală pâlcuri de oameni, mai cu seamă tineri, cari se afirmă zgomotos, în slujba lor. Câte perorări naţionale n'am auzit noi, cari în fond, nu erau lucruri de adâncă simţire. Aşa şi în mişcarea culturală-religioasă oricât de vrednică de îmbrăţişat în fond, se pare că n'a avut totdeauna, organisarea şi organele cele mai potrivite pentru a da fiinţă unei astfel de mişcări. De aceia, eu m'am aşteptat şi nu mă mir dacă azi aud că această mişcare religioasă a mai dat înapoi. Era prea de comandă, prea ticluită, prea de suprafaţă, ca să poată avea un răsunet».

— Atunci, cari ar fi după părerile P. S. Voastre, mijloacele precise de îndreptare?

— «Din toate acestea, totuşi poate urma un învăţământ. Anume, s'a putut vedea cine e mai propriu, de a ajuta cu succes această mişcare şi cine nu este. In religie, ca şi în cultură, ca şi în artă, nu te poţi însufleţi de omul, care are şi în suflet eticheta sub care vorbeşte. Te poţi preface în naţionalist fără să fii, poţi striga pentru idei, de care nu te doare inima, dar urme în sufletul celor cari te ascultă nu rămân.

In chestiunea de influenţarea sufletelor nu are trecere decât banul bun. In chestiunile acestea, însă

I. P. C. Arhim. SCRIBAN, Prof. Univ.

circulă atâţia bani falşi. Aici e buba. N'o să facă cultură, omul care nu e cu cultură, şi nici religie omul care nu o ştie sau nu o are. Deci, din câţiva ani de frământare cultural - religioasă, trebue să alegem pe cei cari s'au dovedit, că pot face o asemenea treabă. Să ducem lucrul numai cu ei. Va fi mai puţin, dar mai bun».

— Dar cu ceilalţi, cari au fost afiliaţi mişcărei ce să se facă?

— «Răspunnd. Să muncească în opera de organisare, nu de cuvântători; să se silească a cunoaşte tipăriturile bune şi să le împrăştie, căci sunt la noi lucruri minunate, dar puţin cunoscute. Dacă s'ar cunoaşte, mai în larg şi s'ar răspândi scrierile părintelui Trifa, de cari am pomenit mai sus, spun cu mâna pe conştiinţă, că ar fi o binefacere naţională. Tot aşa cu scrierile episcopului Nicodem, dela Mânăstirea Neamţului, precum «Crâşma trează» — scriere împotriva beţiei —, «Oraşe şi Oameni», ş. a. Deci, toţi acei doritori de a se afirma în lucrarea aceasta, nu e nevoe numai decât să se gândească la rolul de oratori, ci să se apuce de cel, poate mai modest, în ochii oamenilor, dar foarte sănătos şi vrednic înaintea lui Dumnezeu, de rolul de răspânditori ai culturei.

Uite, acestea cred eu că trebue să alegem din frământarea de acum culturală-religioasă. Trebue să ne alegem fiecare rolul şi să facem ce e mai potrivit fiecăruia».

— Cum preconizaţi P. Sf. Voastre programele şezătorilor culturale şi ce păreri aveţi despre ele?

— «Programele serbărilor culturale, cari se fac în feluritele laturi ale oraşului, sunt, pe de o parte, prea complicate, iar pe de altă parte, prea vor să imiteze marile producţii culturale-artistice. Se silesc să pue pe hârtie nume de mari compozitori, ca să bată la ochi; se sârguesc să strângă orchestre complicate sau instrumente de muzică grele de adus. Facem lucruri răsunătoare în întindere, dar care nu răsbesc în adâncime. Trebue de făcut lucrul mai potrivit cu oamenii cari îi ai de faţă. Mai simplu şi mai adânc. Eu am văzut, cercuri culturale, cu mijloace foarte simple, dar cari au făcut lucruri foarte vrednice. Au jucat bucăţi de teatru uşoare, dar bine, cu pregătire. Succesul a fost desăvârşit. Aşa am văzut de mai multe ori la cercul cultural al bisericei «Dobroteasa».

Programele de acum, după ce că sunt încărcate nici nu sunt totdeauna bine pregătite şi studiate. O bucată recitată de pildă, dacă e spusă molatec, cu cuvinte cari pe jumătate nu se aud, de obiceiu nu are efect, ba uneori stârnesc şi râsul. Ceeace în mare măsură lipseşte este *dicţiunea* corectă, fraza frumos rotunjită, demonstrarea încordat închegată. Câte cuvântări deslânate n'am auzit eu, fără o ţintă precisă, din care la urmă n'ai ce alege.

Să se aducă îndreptare în acestea şi cercurile vor merge mult mai bine».

— Ce credeţi despre aportul studenţimei în mişcarea culturală-religioasă?

— «Mă întrebi în chestiuni pe cari le-am cunoscut de aproape. Eu am citit frumosul capitol al lui F. W. Förster despre: «Ce pot face studenţii» în cartea lui: «Christantum und Klassenkampf». Acolo în 50 de pagini dese, se poate citi foarte amănunţit ce mare ajutor poate da mişcărei culturale o studenţime însufleţită. Dar, eu am primit şi mărturisiri, faţă către faţă, dela studenţi, cari se frământă în chestiunea aceasta. In 1920, am făcut o lungă călătorie în Europa. Erau anii frământaţi de după războiu. In Berlin, m'am dus să văd, pe fostul meu profesor Adolf Deismann. Intre altele, mi-a spus: «să nu pleci din Berlin până nu vezi pe d-l Siegmund Schulze, conducător de seamă al mişcărei creştine sociale din Germania».

L'am vizitat într'o vilă a sa din împrejurimile Berlinului. După discuţiuni lungi cu el, m'a rugat să văd la Berlin pe un tânăr, care se ocupa de mişcarea studenţească culturală. Am fost şi la acela şi mi-a făcut destăinuiri foarte frumoase, cum lucrează ei, pentru răspândirea culturei între copiii din mahala. Fără a face lucruri de proporţiuni mari, fiecare în parte, dar, după simple întâlniri pe stradă, cu schimbări de vorbe prietenoase, poftesţe pe copii acasă la el. Nu sunt mai mult de 5—6 copii. Un student este totdeauna o persoană interesantă, pentru cei mai tineri ca el. Copiii vin bucuroşi, măcar ca o scurtă diversiune, în mijlocul jocurilor lor. Acolo, privesc cu interes încăperea studentului: tablourile, cărţile, lucrurile, poate o şapcă studenţească, poate o tunică de uniformă, poate nişte nasturi aurii, sau o sabie, un pistol, un box, etc., toate lucruri interesante pentru copii. Studentul le arată figuri, albumuri, mărci poştale rare, ceva vre-o maşină, începe vorba cu ei, le povesteşte, — şi iată o prietenie gata. Când se întorc acasă, toate familiile ştiu de studentul care e prieten cu copii. Ei se mai întorc apoi, mai aduc şi pe alţii, se pot întâlni şi aiurea în loc mai larg, studentul le citeşte din cărţi frumoase şi aşa el lucrează, fără sforţare între cei mai tineri ca el, şi cari pot fi cei de cari altfel nu îngrijeşte nimeni.

Nu e aceasta o lucrare culturală, fără pretenţii? Şi eu spun aicea numai în sâmbure, lucruri cari în sine sunt mult mai largi, şi cari au o urmare foarte frumoasă.

O da, studenţii pot face mult. Eu am şi trăit între ei, în societăţile lor, în Germania şi am văzut, iar apoi am cunoscut întinsele lor publicaţii, dintre cari pe multe le cunosc până în ziua de azi.

Noi am avut două feluri de studenţi: studentul politic şi studentul cultural. Trebue să piară unul şi să rămână celălalt. Mai târziu va face şi politică mai bună».

— Dar despre studenţii teologi ce ne aţi putea spune, şi în special despre cei misionari cari au început să cutreere Capitala?

— «In ceeace priveşte echipele misionare ale studenţilor în teologie lucrul este prea proaspăt ca să ne putem pronunţa. Cred că se poate face treabă bună şi cred că d-l prof. univ. dr. Vasile Ispir, care a trăit viaţa intensă de student în Oxford. va cârmui bine mişcarea ce îşi va da roade în curând».

— Cinematograful şi radioul, cele două mijloace moderne de culturalizare a masselor, sunt ele bune, mişcărei culturale?

— «Nimenea nu poate privi cu ochi răi cinematograful şi radiofonia. Dar eu voi mai adăoga ceva: toate lucrurile acestea, nu dau mari rezultate, decât la omul care este mai întâiu pregătit prin cultură. A crede că putem face mai iute prin cinematograf şi radiofonie decât prin lunga disciplină a culturei de carte, e o greşală. Şi, dacă cinematograful şi radiofonia sunt luate în înţelesul, de a face cu ele ceeace n'am făcut prin carte, e o primejdie. Ele superficializează pe om. Ii dau lucrul câştigat uşor, pe care omul nu-l poate cuprinde în adânc, şi nu rămâne nici cu urmă dela ele şi nici de carte nu vrea să mai ştie nimic. Câţi culeg din călătorie, ceeace se poate culege de către omul luminat. Omul netezit prin carte, trece pe lângă marile minuni ale vieţei şi ale naturei, fără a le băga de seamă. De aceia mai întâi carte şi apoi cinematograf şi rudiofonie. Azi toţi proştii se duc la cinematograf, dar tot proşti rămân. Aşi dori să văd vreunul cultivat prin cinematograf sau radiofonie. Nu degeaba se plâng editorii din Bucureşti. (A se vedea anchetele ziarului „Cuvântul", în care se arată că cinematograful şi radiofonia au ajuns duşmanii cărţii)».

... Şi aici puserăm punct convorbirei noastre oficiale. Ceasul arăta douăsprezece jumătate. Continuarăm discuţia abordând teremuri apropiate: moralitatea în artă, religia şi ştiinţă etc. Prin ferestrile deschise din apropiere se auzeau claksoane stridente de automobile, obloane trase cu sgomot, ţăcănit de tramvaie, înjurături de birjari, în timp ce şuvoiul de oameni aluneca pe stăzile întortochiate ale Bucureştiului patimilor. După trei ore de înălţare sufletească, am reintrat în mocirla patimilor.

Homo sum.

Radu Mislea

Tot Băutură

Poporul nostru românesc este înzestrat de Dumnezeu cu multe însuşiri bune frumoase, unele chiar neîntrecute de alte popoare.

Vitregia timpurilor grele din trecut a împiedicat în mare măsură desvoltarea şi ieşirea la iveală a acestor însuşiri pe cari astăzi adeseori le aflăm copleşite de mari şi uricioase patimi.

De pe urma războiului au rămas, pe capul nostru multe rele, ca un blestem, o mulţime de deprinderi rele, dintre care, beţia este patima cea mai primejdioasă.

Străinii cari nu vor binele neamului nostru, au întins mrejele, pentru a otrăvi poporul. Aceste mreje sunt cârciumile cu tăria acelui alcool «metilic», restaurantele, cafenele, etc.

Dacă nu vom frânge patima beţiei, cu durere trebue să ne aşteptăm la stingerea neamului. In ţara aceasta frumoasă, avem 168 000 de cârciumi şi numai 18.000 biserici, cari adesea stau goale, glasul preotului strigând în zadar.

De băutură suntem buni, şi într'ale agriculturei suntem cei din urmă, cu tot pământul roditor, apărat cu sabia de răposatul Rege Ferdinand I ce doarme în cripta mânăstirei Curtei de Argeş, clădirea credinciosului Manole. Bem în fiecare an aproape 17 miliarde de lei, jumătate din bugetul ţării noastre. Intr'ale băuturii suntem neîntrecuţi. Bem de svântăm pământul. Nu ştiu unde vom ajunge. E de plâns. Un popor care a luptat sute de ani cu vitregia împrejurărilor, nu-i făcut să moară în cârciumi. Azi cel mai mare duşman al neamului, nu-i la hotare, unde avem arme să ne luptăm, ci este «alcoolul». Ce nu s'ar putea face cu zecile de miliarde», ce se cheltuesc spre nenorocirea noastră pe milioanele de vedre de băuturi veninoase, ce se desfac de străini în aceste cârciumi!? Câte spitale şi câte suferinţe nu s'ar alina, câte poduri, câte şosele, câte şcoli şi biserici n'ar eşi ca din pământ!.. A şedea în cârciumă cu litra sub nas, când preotul este în biserică, când profesorul e în lecţie, când judecătorul în şedinţă, când meseriaşul e în atelier, când soldatul e în tranşee, când plugarul e în ţarină pe brazdă, când marinarul luptă cu marea înfuriată, însemnează a fi un criminal, un tâlhar, un trântor al acestei Patrii, care ne cere aşa de mult; dar căreia noi îi luăm, fără a-i da în schimb nimic, Nu! Nu în fumul înnecăcios al cârciumilor, bodegilor, varieteurilor şi al cafenelilor, se ţine, se păstrează şi se înalţă România aceasta mare, Patria tuturor Românilor. La muncă, la datorie, fiecare în ogorul său îşi poate arăta iubirea ce poartă Patriei şi aproapelui său.

Nu rămâne altceva de făcut, decât să recurgem la autorităţi, să facem operă de educaţie întărind voinţa cetăţenilor români. Trebue odată o îngrijire serioasă populaţiei noastre dela sate. Trebue să salvăm poporul din această rătăcire ce este: «beţia».

Alex. Dragnea

Ţara muncii creatoare: Elveţia

Prof. C. Mureşanu
1. Martie 1929, Geneva.

Intre 1400 şi 1516, confederaţia elveţiană, o mică patrie în 1291, se impune ca o mare putere, care a crescut şi s'a mărit astfel, «uu prin acţiunea chibzuită a personalităţilor istorice, ci datorită nevoilor economice şi strategice, şi puterilor colective» (W. Martin). După dreapta judecata a d-lui W. Martin, «confederaţii n'au căutat în cuceririle lor, cel puţin la început, nici profit, nici glorie, nici frontiere naturale. Şi au întregit ţara cum îşi împlineşte un ţaran ogorul» (Histoire de la Suisse, Payot, Paris, 1926). In inima Europei încătuşată de tot felul de lanţuri, Elveţia dă pilda unei patrii independente, respectate, temute.

In vremea când ţări bogate sunt sleite de energie, ţara lui Tell aduce belşug de viaţă. Din această epocă târgurile elveţiene se impun în ochii lumii prin bogăţie, frumuseţă, civilizaţie.

Cum şi-au întregit patria? Două au fost metodele, aceleaşi două mijloace clasice, de eri şi de totdeauna: cucerirea militară prin război şi diferite alianţe. Cu cine? Cu ţinuturi şi oraşe de acelaş neam aproape, cari s'au închegat ca nişte sateliţi în jurul centrului: Confederaţia celor opt cantoane. Micile patrii elveţiene: Friburg, Bienne, Soleure, Bâle, Saint-Gall, Schaffouse, deşi având plină, cea mai deplină independenţă, simţiam în sub-solul sufletului că numai alipindu se de patria mai mărişoară îşi puteau garanta viitorul. Pururea acest neam a fost legat laolaltă, consolidat prin legea esenţială de viaţă: legea unirii.

„Unbeweglich in Ghefaren,
„Unbesiegbar in dem Streit,
„Alles, was sie wolten waren
„Schweitzer stets durch
Einigkeit!

Astfel, în esenţă au fost Elveţienii pururea ce au vrut prin unire (Lavater). Fără această lege a unirii, ţările cele mai mari se pot distruge, bogăţii imense ajung putregai, gunoi sau pradă uşoară în mâna câtorva categorii sociale! Aşa dar, în creşterea patriei elveţiene a fost o îndoită vrere de frăţie: una dela centru spre periferie, întregită de aceiaş simpatie pornită ca o cunună din ţinuturile mărginaşe, ca să se încunune în energia unită a patriei crescute prin unire, şi unită prin progres.

Şi dacă totuşi, când şi când, un canton sau altul, s'a abătut dela această lege, punând înaintea intereselor mari şi veşnice, — egoismul mărunt, trecător «regionalismul nătâng şi prost înţeles», atunci? Bunul simţ, rătăcit o clipă, a biruit. Şi acum, iată pilda:

Dieta din Stans se reuneşte în 1481 ca să hotărască admiterea în confederaţie a două cantoane —oraşe: Soleure şi Friburg. S'ar putea răspunde cu mintea moldoveanului cea de pe urmă: Ce poate fi mai firesc decât creşterea patriei prin unirea de bună voie cu două state, deşi micuşoare, dar ţări în toată legea, nu i aşa? Şi încă aliate... Iată însă, că pentru mintea lor dintâi, minte de atunci, două cantoane orăşăneşti alături de cele patru: Zürich, Berna, Lucerna şi Zug, tot târgoveţe, şi cu politică aristocratică, puteau aduce o primejdie intereselor populare reprezentate de cantoanele rurale: Uri, Schwytz, Unterwald şi Glaris.

Prin urmare, o straşnică luptă politică între boerii şi ţaranii Confederaţiei. Luptele între fraţi au mers aşa de departe că era cât pe ce să izbucnească un război civil: sfâşiere între fraţi şi înmormântarea Patriei... Atâta aşteptau duşmanii... Atunci? drumul peirii de un pusnic, de omul lui Dumnezeu: Nicolae de Flue. Acest profet salvator, sfântul Nicolae al Elveţiei e asemănat cu fecioara sfântă a Franţei, Ioana, d'Arc, copila din ţărani, tânăra care a salvat Franţa.

Viaţa acestui înţelept şi cinstit continuator al lui Tell, merită să fie din nou amintită. Nicolae de Flue şi-a împlinit cu vrednicie datoria de cetăţean, ostaş şi părinte. In 1467, deşi adorat de cetăţeni, soţie şi zece fii, se hotărăşte să se despartă de lume

Mărturisiri dureroase

de D. I. Dogaru

Las pentru câteva clipe necazurile şi grijile zilnice, căci ele îmi par astăzi de prea puţină importanţă şi în colţul tainic al cugetării încerc să-mi pun o întrebare. A te întreba şi tot singur a-ţi răspunde e tot una cu diviziunea fiinţei tale, pentru a căuta o lămurire sănătoasă, sinceră şi fără părtinire. A privi un obiect de departe ai două inconveniente : ori îl vezi în bine şi se poate să te înşeli, sau îl vezi în rău şi atunci trebue să te convingi de veracitatea faptului ! O problemă ce s'a iscat şi care progresează zilnic cu diferite formulări interpretative e de mare actualitate astăzi în lumea păşnică, de până acum a satelor noastre.

Viaţa tihnită, încrederea în cei mai luminaţi, respectul de cari se bucurau conducătorii, din partea ţăranilor, astăzi nu mai are greutatea de ieri. Oscilările cari s'au produs au intervertit păşnicilor suflete ale oamenilor, aruncându-i într'o mare încurcătură. Ţăranul român care până mai ieri nu ştia decât să-şi chibzuiască firele gospodăriei, s'a apucat să discute o nouă problemă pe care nu o pricepe şi pe care o rezolvă în favoarea concepţiei sale. Chestia la ordinea zilei este la el fixarea noei Pascalii după noul calendar îndreptat. De prin gazete a aflat că cei mai mari au admis să se prăznuiască şi alt Paşte de cât cel oficial şi el care până acum suspina după vechiul stil, bucuros că a rămas tot pe a lui, stă dârz în faţa celor mai luminaţi decât el şi ca un îndrăsneţ te întreabă : «Aşa-i că tot pe a noastră a rămas ?»

Expresia şi atitudinea sa ne arată chipul tragic şi starea grea în cari se află cei cari până eri au luptat să-i lămurească problema îndreptării calendarului.

Neîncrederea se revarsă pe capul bietului învăţător, care a căutat din răsputeri să-i lămurească această schimbare. Se ştie că după hotărârea mai marilor şi luminaţilor capi ai bisericii, anul acesta se va prăsnui Paştele la 31 Martie, numai de funcţionari, pe când ţăranul îl va serba pe cel deja 5 Mai corespunzând datei din luna Aprilie 22, căci s'a dat puterea de a i se prăsnui şi lui un Paşte. Iată că prin aceasta s'a adus ştirbirea prestigiului tuturor acelor cari până acum au depus muncă pentru convingerea necesară.

Negura asta se lasă mai puternic asupra şcoalei singura instituţie care pornise via propagandă în massă. Să presupunem ca se vor da vacanţe la copii în seara de Duminica Floriilor din Martie. Copiii vor pleca în vacanţe şi vor petrece două săptămâni fără a simţi vre-o bucurie deosebită. Părinţii lor nu vor da atenţie la sunetul clopotelor din noaptea Invierii de la 31 Martie, ba vor ironiza măreţia solemnităţii ! In zilele din urmă vor lucra ca de obiceiu. Iar când va veni vremea să se serbeze Paştele pe stilul vechiu, copiii vor lua alt rând de vacanţă, opriţi de părinţii lor de a nu merge la şcoală, cum s'a întâmplat de Crăciun.

Lumea toată îmbrăcată de sărbătoare la 22, 23, 24 Aprilie va cânta şi striga «Hristos a înviat», pe când şcoala cu porţile larg deschise va sta pustie, obiect de batjocură a vremii !.. Iar învăţătorii cari au căutat să le probeze adevărul vor fi calificaţi cu adjective pe cari nu le vor merita. Iar la timpuri de nevoe glasul dascălului nu va mai avea greutatea de până acum căci prestigiul său cade zilnic prin loviturile indirecte ce i se dau. Cu ce argumente să mai pledeze acum ?

— «Care Paşte e mai bun d-le» auzi că te întreabă lumea. Să-i spui că cel dela 31 Martie ? ; dar atunci de ce s'a dat voe şi pentru cel dela 22 Aprilie ? Se poate sărbători de două ori Sf Paşti ? De când e creştinismul s'a mai pomenit aşa comedie ? Chestiunea nu-i uşoară cum s'ar părea ; nu s'a desfacut «Nodul Gordian, lăsându-se la atitudinea obştii. S'a adus ştirbire şi descurajare celor cari aveau menirea de a ţine aprinsă făclia adevărului şi a virtuţii.

Şi pentru asta zic, cei cari ne privesc de departe şi surâd mulţumiţi că totul s'a liniştit în bine le spun că se înşeală crezând asta.

Şi tot astfel dacă înţelep situaţia noastră, a celor rămaşi desorientaţi în mijlocul gloatei, au datoria de a ne ajuta luptând alături cu noi, în fierberea cea mare pentru înlăturarea răului !

Astăzi numai învăţătorul singur rămas pe teren cearcă cu desnădejde să-şi menţină poziţia Dar să nu se uite că lucrul diavolului pătrunde mai uşor acolo unde a încolţit sămânţa îndoelii.

Să nu ajungă lucrurile până acolo încât şi cel din urmă luptător să-şi depună armele şi istovit să se predea duşmanului !..

ŞCOALA IN AER LIBER

Primind chiar acum o revistă din Genova şi una din Palermo, văzui cu plăcere, că iniţiativa luată de mine în timpul războiului cu

Şcoala în aer liber

este practicată pe o scară întinsă în toată Italia.

Când cu 6000 de copii m'am adunat în p.tru unghiuri ale capitalei şi timp de 6 luni, am lucrat ş'am isbutit cu succes în această iniţiativă a mea. Ministerul nu mi-a dat nici un concurs atunci, iar în noile regulamente, s'au prevăzut slab înfiinţarea lor şi dând acestor şcoli alte directive. Revistele şi ziarele au scris că şi India şi China au asemenea şcoli, însă despre succesul dela noi nici o vorbă, deşi s'au dat clişee cu : „Şcoala în aer liber".

Pela 1913 după ce mă întorsesem dela Neapoli unde văzusem un început de «Şcoală în aer liber», prin luna lui Mai pe când funcţionam la şcoala Polizu, am cutezat să ies în curte şi să fac lecţia cu copiii sub un bătrân salcâm, căci în şcoala de atunci, rău construită şi ea, cum sunt mai toate şcoalele din ţară, nu mai era de trăit, mai ales c' aveam în clasă 72 de eleve.

Ne având nimic la îndemână am adoptat : «Scăunelul strămoşesc», care mi-a servit f. bine şi la excursii şi am cerut ca să fie aprobat de onor. Ministru al Instr. Publice pentru acest scop.

Nu mi-a răspuns nimic. Un inspector, Spiridon Popescu m'a făcut «deşuchiată» ; iar directoarea m'a reclamat că fac gimnastică şi şade ruşine că mă vede lumea !?! Şi în Stokholm, la Roma şi la Atena văzusem că şcolarii făceau exerciţii gimnastice ţinând în mâini : bastoane, bile, roate, sticle, etc. Un inspector, care c'o falcă în cer şi cu una în pământ venise să mă sfâşie, în urma raportului faimoasei directoare Olga Negulici, care a venit şi m'a văzut ceeace făceam în curte cu elevele la Geografie, Istorie, Şt. Naturale şi mai ales exerciţiile gimnastice, cari nu se practicau mai nici într'o şcoală, gimnastica nefigurând decât în program, a plecat cu capul între urechi şi poltron, n'a relatat nimic despre succesul iniţiativei mele.

N'am vrut să ţin seamă de nimic alt decât de vioiciunea şi de sănătatea pe care o vedeam îmbujorată pe faţa copiilor, cu cari am făcut lecţii la şoseaua Kiseleff, la Cişmigiu, la Episcopie, la şcoala de Agricultură, la Grădina Botanică, în grădina casei mele, unde am cultivat şi zarzavaturi, fiecare fată având metrul său de pământ pe care au făcut semănături, s'a expus la examen, după cum a avut prilejul să vadă fostul Minist. Dr. Angelescu şi pentru a doua oară să mă numească inspectoare şcolară peste toată ţara.

In timpul războiului prima şcoală am înfiinţat-o în Bulevardul Col. M. Ghica No. 30.

Astăzi când tineretul tot s'a învârtoşat cu orice preţ, pentru atâtea evenimente la care suntem expuşi, desvoltarea fizică a luat şi la noi un puternic avânt. Totuşi ea nu se face din iniţiativa statului, ci doar din cea particulară.

Chiar anul acesta am văzut în inima Romei antice pe Monte-Gianicolo, înfiinţată o Şcoală în aer liber în apropierea monumentului statui a lui Garibaldi ; iar la Genova pe fiecare colţ de stâncă la mare şi în fiecare margine de pădure este : «O şcoală în aer liber».

Când se va ivi şi la noi cineva care s'audă şi înţeleagă că cea mai bună hrană a copilului şi chiar a noastră este : «Aerul liber !...»

Smara

→ Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului"

UN APOSTOL AL CAPITALEI

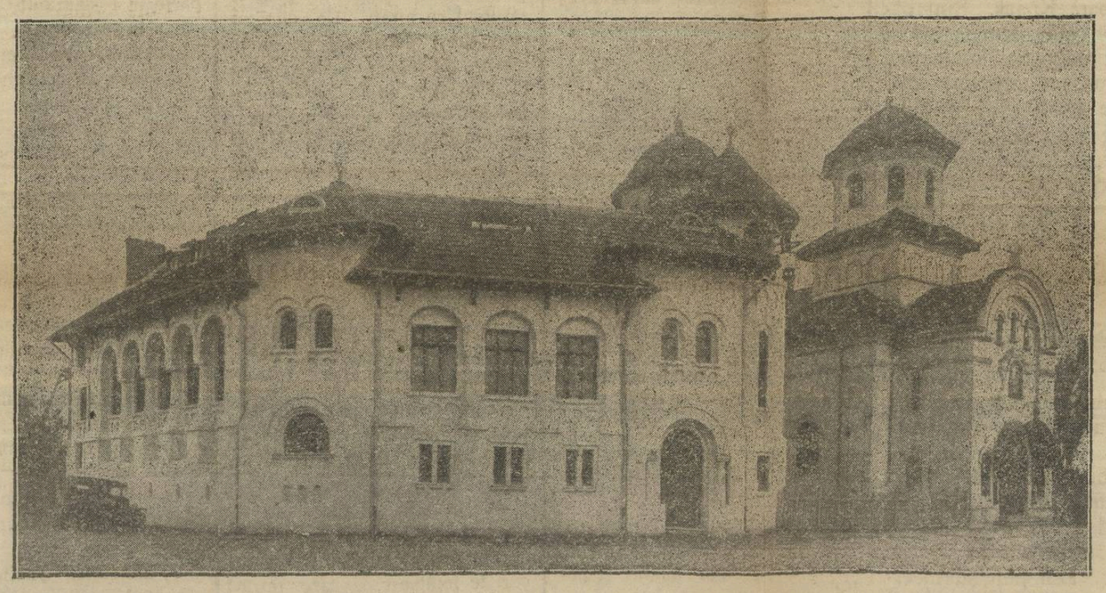

La o margine a Bucureştilor, între căsuţele frumos aşezate şi bine îngrijite, se află o clădire falnică, unde în toate Duminicile şi sărbătorile, norod de tot felul : tineret, cît şi oameni în vîrstă, se strîng cu toţii spre a căpăta hrana sufletească, spre a căpăta sfaturi frumoase. Acest impunător lăcaş este căminul cultural, moral şi economic : **«Cărămidarii de jos»**, clădit după îndemnul şi stăruinţa inimosului şi vajnicului luptător pentru cultură **Părintele Gh. Păunescu,** şi ajutat de tovarăşul sf. sale neobositul preot **Vasile Băjenaru.**

Cu cîţiva ani mai înainte pe aceste locuri, în drumul care ne duce la vestita mînăstire **«Văcăreşti»**, se găsea o bisericuţă, unde totdeauna răsuna vocea preotului, care prin cuvîntul său impunător a sădit în inimile enoriaşilor, dragostea de biserică şi sămînţa cea bună către Hristos.

Această biserică care învecinează acest falnic lăcaş, a mai fost numită şi **«Biserica de lemn»**, şi zidită în anul 1711 de familia **Năstureilor ;** însă a fost dărîmată după ce s'a construit lîngă dînsa o biserică mai încăpătoare la anul 1854.

Prin anul 1922, o durere mare a cuprins sufletele credincioşilor dinpreună cu a păstorului lor, căci un foc puternic, izbucnit din cauza neglijenţei unui tinichigiu, care lipia jghiaburile, a distrus întregul lăcaş. Datorită însă energiei preoţilor bisericii mai sus numiţi, datorită creştinilor cu pregătirea lor trebuincioasă şi a cîtorva persoane din familia înaltă, s'a pus începutul unui nou lăcaş, care face astăzi fala cartierului şi a întregului oraş.

Tot datorită destoiniciei şi îndemnului părintelui Gh. Păunescu s'a putut creia în 1912 banca populară : **«Sf. Trifon»** cu un capital atunci de 790 lei, iar astăzi ajungînd la un capital de cîteva milioane de lei, pentru ajutorul obştii.

Părintele Păunescu şi păr. Băjenaru muncesc fără preget zi şi noapte pentru binele tuturor, şi nu le-a fost deajuns numai atît, căci iată acum o faptă care-i fac nemuritori :

In 1926 s'a început construcţia unui nou cămin cultural, o clădire uriaşă, o casă de adunare pentru cultura poporului cum rar se găsesc.

Căminul acum e gata. In ziua de 30 Decemvrie 1928 i s'a făcut inaugurarea, luînd parte şi M. S. Regina Maria a României, M. S. Regina Marioara a Jugoslaviei, A. S. R. Principesa-mamă Elena, Inaltul Regent D.D. Dr. Miron Cristea Patriarhul României, cîţi-va miniştri precum şi alţi reprezentanţi ai diferitelor autorităţi şi numeros public.

Căminul, **opera acestor doi apostoli ai culturei,** este în plină activitate. Din toate părţile vin doritori de sfaturi bune şi ascultă cu drag cuvintele pline de convingere ale vorbitorilor.

In fiecare Duminică şi sărbătoarea cînd se ţin şedinţe, sala Căminului devine neîncăpătoare, iar cei mai valoroşi vorbitori şi profesori universitari, împărtăşesc poporului sfaturi frumoase, folositoare, toate spuse aşa fel, încît fiecare să ducă o viaţă curat creştinească şi care dau roade uimitoare.

Aceştia sînt Părintele Păunescu şi păr. Băjenaru, care trebuesc cunoscuţi de toţi şi imitaţi.

Noi am dori ca aceşti **apostoli ai culturii** şi slujitori ai Domnului, să fie pildă vie pentru preoţimea de pretutindeni şi pentru toţi. Noi credem că dacă pretutindeni s'ar purta o muncă din acestea, vom avea cu adevărat un popor pregătit, atît pe tărîm naţional cît şi religios. **D. F.**

+ TH. D. SPERANŢIA

In noaptea de Sâmbătă spre Duminică (9—10 Martie a. c.) s'a stins din viaţă, în vârstă de 74 de ani distinsul profesor Theodor D. Speranţia.

Mi a fost profesor la liceul din Huşi în anul 1918. Parcă'l văd. Intr'însul era întruchipată toată bunătatea părintească şi blîndeţea. Lecţiile sale, totdeauna pline de interes, însoţite adeseori de povestiri şi anecdote te atrăgeau, aşa că era iubit de toţi, atât de elevi cât şi de profesori ; de aceia şi durerea ce ne cuprinde pe toţi astăzi este şi mai mare, fiindcă s'a dus dintre noi, cel mai scump cel mai devotat şi mai muncitor profesor.

Th. Speranţia s'a născut la Târgul Frumos în 1855. După îndelungi studii ajunge Doctor în filosofie şi litere şi intrat în învăţământ la Iaşi.

A fost colaborator activ, la mai multe ziare şi reviste din ţară ; iar la Bucureşti a fost profesor la liceul «Matei Basarab» unde-l vedem figurând printre cei mai de seamă profesori.

Speranţia a murit, însă numele lui va rămâne nemuritor în literatura noastră, fiindcă ne-a lăsat adevărate minunăţii de scrieri din care numărăm numai câteva. Aşa sînt : Anecdote populare, Anecdote, Anecdote botezate, Anecdote pipărate ; Anecdote împănate ; Scrieri pentru copii (Sar şi Ionel); Nuvele şi schiţe ; Vinovata ; Fetele de azi ; Teatru, **dintre care câteva piese au fost reprezentate la Teatrul Naţional ;** Teatru sătesc, Caluşarii, **un studiu despre folklor ; apoi numeroase articole prin diferite gazete şi reviste, acum câţiva ani a publicat şi în «Cultura Poporului, iar în timpul din urmă colaborator activ al ziarului «Universul».**

«TH. D. SPERANŢIA a fost, membru corespondent al «Academiei Române» şi desigur a fost cel mai vechiu ateneist. Ateneului Român îi încredinţase, acum în urmă, toată puterea lui de muncă.

Voia să rînduiască biblioteca Ateneului ca să poată fi deschisă cât mai curînd.

Dorea aceasta cu un entuziasm tineresc».

Este fapt emoţionant văzând că TH. SPERANŢIA, Vineri seara a trimis un articol ziarului «Universul» întitulat GHICITUL în CAFEA care se termină cu cuvintele : «Vom mai vedea», adică vom mai scrie despre această chestiune ; dar peste noapte este apucat de un acces de angină pectorală, care l doboară pe negândite.

Prin moartea acestui mare tâlcuitor de folklor, a distinsului scriitor TH. SPERANŢIA, literatura română pierde un aprig susţinător şi un eminent mânuitor al condeiului.

Demnitatea, priceperea şi energia sa, au ştiut să l facă iubit de tot poporul ţării noastre, căci cred că nu e nimeni care să nu fi împărtăşit din frumoasele sale anecdote, care în cele mai triste momente cetindu-le, te face să uiţi totul şi zâmbetul ia locul mâhnirei ; toate calităţile ce le poseda le-a dovedit în mod strălucit atît ca profesor cât şi ca scriitor.

Iată deci, în scurte cuvinte pentru ce astăzi când corpul neînsufleţit al lui TH. D. SPERANŢIA este acoperit de ţărîna încă proaspăt aşezată, sufletele noastre sînt pline de întristare şi regret.

Noi nu-l vom uita în veci, ci figura şi faptele sale vor rămîne pururea săpate în inimile noastre.

Diac. V. FUSSU

SUFLETUL MEU

Câteodată,
E mai gol
Şi mai mic
Sufletul meu trist —
Şi se 'mbată
De o floare,
De un cer,
De o coloare,
De o piatră de-ametist,
De un nimic —
Tocmai ca şi de alcool ...

Altădată,
E aşa de plin
De atâta taină, de atât mister,
Că e parc' altarul
Unui schit
Cu potir dumnezeesc —
Peste care, lui,
Se pogoară harul
Celui care s'a jertfit
Pentru neamul omenesc ...

CRIDIM

şi să-şi închine viaţa lui Dumnezeu, şi numai lui Dumnezeu. Se retrage la Ranft, într'o chilie. Aici guvernul din Obwald îi ridică o bisericuţă. In casa Domnului se ruga, se ruga în toate dimineţile pusnicul Nicolae. Restul timpului îl cheltuia pribegind din sat în sat dând învăţături preoţilor şi binecuvântare poporului. Ce nu se povestea de acest sfânt ? Trăia fără hrană, avea viziuni, făcea minuni. Lume străină, mult norod şi prinţi veneau la dânsul ca să afle mântuire. Acest om, pusnicul dela Ranft, aduce formula împăciuitoare în ceasul de cumpănă pentru viaţa şi onoarea poporului elveţian. A fost numit Nicolai de Flue, «pacificatorul patriei». Mai dreaptă ni se pare formula istoricului Gonzague de Reynold : «A fost salvatorul Elveţiei, după cum în aceiaşi epocă, Ioana d'Arc a fost salvatoarea Franţei» (La Démocratie et la Suisse, Berne, 1929).

Prin urmare, prin ştiinţa adâncă inspirată de cunoaşterea lui Dumnezeu, prin înţelepciunea pusnicului Nicolae, legea unirii, pentru menţinerea patriei eterne, biruie. Soleure şi Friburg sunt admise în confederaţie, 1481. Unirea fiind salvată, mântuită prin ştiinţă : cuvântul înţeleptului Nicolae, Elveţia bruitoare păşeşte înainte victorioasă. In 1501, intră în confederaţie Bâle şi Schaffouse. Entuziasmul acestei uniri a trecut toate marginile. „Aici, în Bâle, tot e elveţian ; până şi petrele !". Cu aceste vorbe au fost întâmpinaţi deputaţii confederali de reprezentanţii oraşului Bâle. Aceiaşi cetate, în timpul sărbătorilor de unire, ca să-şi arăte câtă încredere îşi pun în siguranţa garantată de confederaţia, ce a făcut ? A înlocuit santinele de la porţile cetăţii prin câte o femeie înarmată cu o furcă de tors lână... In anul 1513, al treisprezecelea canton, Appenzell, intră în confederaţie.

Acelaş an 1513, înseamnă şi apogeul gloriei militare elveţiene prin victoria dela Novara. Iată i învingători ai Franţei. Această biruinţă nu mai surprinde pe nimeni. E doar sfârşitul firesc dintr'o serie de fapte militare încununate de victorii cari uimesc lumea ! Erau realizate de un popor mic, sărac, ciobani şi muncitori modeşti de ogoare mici, puţine şi mai cu seamă sărace. In 1440 elveţienii cuceresc Tessinul. Ce caută muntenii elveţieni către sud ? Cu multă înţălegere a faptelor istorice ne răspunde istoricul sociolog Gonzague de Reynold. «A fost nevoia vitală de extensiune, instinctul care mână toate popoarele spre mare. Eşirea la mare este necesară nu numai pentru motive economice, dar şi pentru cauze mai adânci. Marea e liberarea sufletelor, cari au şi ele nevoe de larg. Un popor care nu are eşire la mare riscă să trăiască într'o mediocritate veşnică». Lângă argumentul de ordin spiritual general, scriitorul Reynold adaugă unul special : «Elveţienii simţiau în ei nevoia de element latin, fără de care se simţeau oare cum neispraviţi..»

In 1476, Elveţienii au iarăşi strălucite victorii contra Buiqundiei. Anul următor 1477, prin biruinţele dela Nancy, întregeşte succesele dela Grandson şi Murat. In anul 1499 e biruit însăşi împăratul Maximilian.

Biruinţele acestea şi mai mult jertfele făcute pentru apărarea şi garantarea ţării, le au dat o conştiinţă naţională. Acesta le a fost câştigul real, esenţial, durabil ; «Conştiinţa naţională». Popor mic, divizat în cantoane, primejduit de natură şi de oameni, ar fi putut ei rezista altfel, fără forţa morală : «Conştiinţa Naţională ?». «O naţie e un suflet, un principiu naţional. Două lucruri, cari drept vorbind una sunt, alcătuesc acest principiu, spiritual... Unul este posesiunea în comun a unei moşteniri bogate în amintiri. Al doilea este consimţimântul, dorul de a trăi împreună, voinţa de a pune în valoare, fără ostenire, moştenirea primită pentru toţi. Aceleaşi glorii în trecut, aceeaşi voinţă în prezent, fapte mari realizate împreună, vrerea de a înfăptui altele în viitor, iată condiţia esenţială pentru a fi un popor». Ernest Renan rezumă în această definiţie epoca de strădanie care e veacul al cincisprezecelea din trecutul poporului elveţian.

Acest neam dă din vechi timpuri o învăţătură, o lecţie, o pildă şi o predică ideală — un ideal, pe care ei l-au înfăptuit. „Să fii şi să vrei să fii o pildă de unire, o unire între limbi deosebite, unire între tase deosebite, unire între religii deosebite, să dai această lecţie universului, aceasta ajunge ca un popor mic să ajungă o mare naţiune" (G. de Reynold).

Cetiţi şi răspândiţi
«Cultura Poporului»

INFORMAȚII

Din Țară

— In ziua de 6 Martie a. c., în str. Teodorescu-Tei din București s'a inaugurat sub auspiciile Soc. «Principele Mircea»: «Casa Copilului», cu scop de a îngriji de copiii săraci, cărora li se dau gratuit medicamente.

— Se aduce la cunoștința tuturor invalizilor, văduvălor și orfanilor de război, că pînă la 31 Martie a. c., trebue să-și vizeze carnetele cu reducere de 75% pe C. F. R.

Carnetele găsite fără viză, după această dată vor fi confiscate de organele c. f. r., care au ordine în această privință.

— In Comuna Belcești jud. Iași, săteanul Ștefan Hulubei a murit, din cauză că a băut alcool ce conținea spirt metilic, într'o cârciumă din Podul-Iloaei.

— Din cauză că pretutindeni sînt cazuri de gripă, direcțiunea serviciului sanitar dă următoarele sfaturi împotriva gripei:

In timpul epidemiei să se evite frequentarea localurilor aglomerate ca: bodegi, birturi, cinematografe, baluri, teatre, întruniri publice transporturi în comun (tramvae, taxicouri, omnibuse, cale ferată etc.).

Să se facă desinfectarea gurii și a gâtului prin gargarea cu apă oxigenată. Aerisirea cât mai deasă a camerilor unde locuim dar mai mult a acelora unde dormim.

Să fim îmbrăcați bine, spre a evita răceala.

— In Comuna Dobrești de lângă Târgoviște un lucrător lemnar numit Ion Sipiciuc a murit după ce a băut niște rom, pe care-l cumpărase dela cantina societății lalomița. Acest rom conținea spirt metilic.

— La 15 Martie au început în întreaga țară, recrutarea tinerilor din clasa anului 1930.

— La Mânăstirea Cernica din jud. Ilfov a izbucnit un foc care a distrus patru chilii din ale călugărilor.

— La Societatea «Româno-Americană» din Moreni un cazan mare a făcut explozie, omorând 10 persoane și rănind alte 12. Cauza ar fi că: n'au fost verificate cazanele, când au fost puse în funcțiune și nici supuse la proba trebuitoare.

— In ziua de 14 Martie a. c., M. S. Regina Maria, însoțită de A. S. R. Principesa Ileana au plecat în Spania; de unde se vor întoarce la sfârșitul lunei Aprilie.

— Noile monede de hârtie vor fi de: 100, 200, 500, 1000 și 5000 lei. Monedele de metal vor fi de: 1, 2, 5 și 20 lei.

— In Chișinău (Basarabia) apar vre-o șapte foi în limba rusească dar nici una în limba românească. In Basarabia nu apare nici o gazetă zilnică românească.

— Numărul școlilor primare din întreaga țară este de vre-o 15.000

— Numărul școlarilor în vârstă dela 7 până la 16 ani din întreaga țara noastră este de 1523000, din care 1120000 au urmat regulat la școală. 67.000 au rămas neînscriși și 336000 n'au urmat la școală.

— Ministerul Cultelor a hotărît să repartizeze pe seama bisericilor minoritare din România 200 milioane subvenție

Toate bisericile minoritare vor primi în acest an cu 350 până la 700 mii lei mai multă subvenție ca anul trecut.

— Prefectura județului Constanța a fost înștiințată că un cioban cu trei sute de oi, voind să treacă Dunărea pe ghiață; și ghiața rupându-se, s'a înecat atât el cât și turma.

— Intre stațiile Gura-Văii și Vârciorova, surpându-se un munte, au căzut pe linie câteva blocuri de granit, cari au închis circulația.

Stația Vârciorova a cerut telegrafic aprobarea sumei de 200 mii lei, pentru ridicarea stâncilor de pe linie.

— Duminică 10 Martie c., la sediul Uniunii ofițerilor de rezervă proveniți din activitate s'a ținut o întrunire a pensionarilor militari.

Scopul întrunirii a fost, pe de o parte modificarea unui articol din statute, referitor la revendicările ofițerilor pensionari și pe de altă parte, formularea doleanțelor lor.

Adunarea s'a rostit în sensul modificării acelui articol. Au vorbit mai multe persoane din treapta de sus și s'a spus, că ofițerii de rezervă proveniți din activitate, trăesc în mizerie. S'a hotărît intervenirea ca situația ofițerilor pensionari să fie ameliorată.

— Duminică 10 Martie a. c., s'a ținut adunarea generală a «Societății scriitorilor români» pentru decernarea premiilor anuale.

S'au distribuit următoarele premii:

1) Premiul I. Al. Brătescu Voinești, al Ministerului de Arte, de lei 25000, D lui N. Davidescu pentru romanul «Vioara Mută».

2) Premiul C. A. Rosetti, al ziarului «Viitorul», de lei 20000. Romanul D-lui V. Demetrius numit: «Monahul Damian».

3) Premiul Socec de lei 10.000, a fost dat d-lui Tudor Arghezi pentru volumul «Cuvinte potrivite».

4) Premiul S. S. R. de 6000 lei, D-lui M. Celarianu pentru: «Drumul».

5) Premiul S. S. R. D-lui C. Vissarion, pentru «Corvin»

5. Premiul Benveniști, lei 2000, a fost acordat D-lui I. Pelț pentru «Viața cu haz și fără a numitului Stan».

6) Premiul Ionel Pavelescu, pentru cel mai bun sonet al anului, D-lui G. Talaz, pentru «Sonetul unei hrube».

Facultatea de medicină din București, împreună cu serviciul sanitar al Armatei, vor sărbători în luna Maiu 1929 centenarul generalului profesor C. Davila, întemeietorul învățământului medical și al serviciului sanitar din Romînia.

Din Străinătate

— La 24 Martie vor fi la Grabotz (jud. Timiș-Torontal) un târg de vite «Siemenhal» și o expoziție de tauri.

— La Sofia (Bulgaria) a izbucnit un foc la un spital de copii. Focul a distrus întreaga clădire, iar copiii au fost salvați cu mare greutate de pompieri, cu toate acestea au fost și răniți. Pagubele sînt foarte mari.

— Un alt foc puternic a isbucnit la o expoziție de automobile din Los-Angeles (California), care a distrus 300 automobile și mai multe aeroplane. Pagubele sînt de 1.250.000 dolari.

— Un institut internațional statistic dela Haga, a izbutit să numere toată suflarea pământului din timpul din urmă și a aflat-o sporită cu 400 milioane mai mult decît în 1910.

Așa: Asia numără 900 milioane suflete; Europa 500 milioane; Africa 150 milioane America 220 milioane și Oceania 7 milioane.

—Intre 11 și 13 Aprilie 1929 se va deschide la Paris, congresul medicilor, în care intră 24 de neamuri până acum.

— Pentru apărarea orașului Londra (Anglia) se construește un aeroplan uriaș, care va sbura cu o iuțeală de 275 kilometri pe oră.

— Ungaria are o populație după ultima numărătoare, de 8.460.000.

— După cum arată un ziar rusesc, din mânia bolșevicilor au fost izgoniți 15.520 de preoți; iar 7000 de preoți și 150 de episcopi zac în temnițele fostei rusii. Omoriți au fost 3447 călugări, 1962 călugărițe și 2961 preoți.

— In America cocenii de porumb se întrebuințează la fabricatul hârtiei eftine și ușoare pe care se tipăresc gazetele, astfel cocenii au ajuns la preț, în Statele-Unite se încasează pe coceni anual peste 500 mii de dolari.

Ministrul muncii din Statele Unite, din Cabinetul d-lui Coodlige cu privire la sărăcia populațiunei Americane, spune ca 86 la sută este sărăcă lipită pământului. Iată cuvintele D lui Ministru al Muncii. al Americei.

„Europenii ar privi cu mai multă simpatie la noi dacă ar cunoaște adevărul. Ei au fost înșelați de aparențe că Americanii sînt bogați, dar sânt departe de realitate.

— O sectă nouă. Nu de mult o femeie din Chicago, cu numele Elfrieda Knaak a intrat în soba camerei sale plină cu foc, unde a ars de vie.

Mai zilele trecute o alta, tot din acel district, a încercat să-și pună capăt zilelor, după moda indicată de o domnișoară Knaak. Sînt bănueli, că atât femeia cât și Helen Frederichs, sinucigașa din urmă, ar aparține unei secte de acolo.

— O înfiorătoare sinucidere și pruncucidere a avut loc în New York. O mamă, în etate de 35 ani și-a culcat cei șase copilași, după aceia a dat drumul la gaz închizînd bine toate ușile și ferestrile.

Când soțul ei, Jose Pazos, s'a întors acasă și-a găsit soția și copii morți.

— Intr'una din zilele trecute, locuitorii din Budapesta au avut parte de un spectacol neobișnuit. Un taur, aparținând unui negustor de vite devenind furios și fugind din grajd, dădu buzna pe străzile orașului. Doi polițiști încercară pe rând să oprească înaintarea taurului, dar acesta nu se lăsă, ci trânti pe curagioșii oameni la pământ.

Locuitorii înspăimântați se ascundeau, pe unde puteau.

Aceasta nu dură mult, căci un al treilea polițist sări într'un automobil și merse spre taur. Cum acesta era obosit de alergătură, fu ajuns de automobil și doborît la pământ. După aceasta a fost legat bine și dus la abator.

— O lege votată de Corpurile Legiuitoare din Turcia interzice funcționarilor mici, și mari, de a se căsători cu femei străine. Un funcționar care ia de soție o străină e amenințat a-și pierde postul ce ocupă la stat.

— La sfârșitul anului 1928 s'a făcut socoteala că în toată lumea avem 51.000 de cinematografe. Dintre care: 21 de mii în Europa; 20.500 în Statele-Unite; 3600 în America de sud; 1050 în Canada; 2600 în Asia întreagă. Toate aceste cinematografe sînt vizitate anual de 6 miliarde de oameni.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată s u m e l e rămase, căci numai așa f o a i a aceasta va putea duce mai d e p a r t e făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieții»).

Blasco Ibanez

Pirateria. — Faptele se petrec în secolul I înainte lui Christos, și s'au repetat în secolul al XX după Christos, în războiul European (1914—1918).

Marea din secolul I, era domeniul Romei.

Cetățenii romani îi spuneau «Mare Nostrum». De un secol și jumătate nici o altă flotă nu mai gândise să stea înaintea flotei lor. Ei erau proprietari ai jumătății pământurilor Mediteranei. Posesorii restului de pământ nu erau acolo decât cu voia stăpânilor lor, romanii, Toate bogățiile pământului să îngrămădiau la ei. Roma era deci stăpâna mării.

Adversarul ei continental era Mitridate al VI lea, Eupatorul, din Asia Minoră. Regele Pontului sau al «regatului mării» trebuia însă să aibă o marină și a avut-o. Tratatul de la Dardan a impus însă lui Mitridate, distrugerea flotei sale. El a făcut alta și a pregătit «războiul de pirați», sau «războiul de cursă», contra aliaților romanilor, în mările Asiei, Greciei și Cretei.

Când Mitridate a luat în serviciul său navele piraților, adică când a organizat această întreprindere militară, această «goană în contra comerțului», «pirateria» era tocmai în epoca sa de aur.

Răsboiul de pirați era revanșa pe care o visează o țară care n'are puterea sau voința de a domina pe mare. Să distrugă sau să tulbure comerțul și aprovizionările adversarului, să-l enerveze, să-l înebunească, — e scopul acestui război. Lucrurile s'au petrecut la fel în 1914—1918, cu Germanii, întrebuințând submarinele împotriva «Aliaților» mai tari pe mare. Istoria se repetă.

După atacurile piraților, dispăru navigația în marea Egeie. Atunci, scrie Plutarch, pirații veniră să pustiiască orașele și insulele litorarului. Navele lor aveau pupa aurită, covoare de purpură, iar ramele erau argintate».

Curând activitatea acestor cutreerători ai mărilor începu să devie un pericol militar și politic, căci punea în mișcare pe toți nemulțumiții diferitelor popoare sub ascultarea Romei. Supușii romanilor le dădeau ajutoare sau le primeau dela pirați.

Milionul de sclavi romani care lucrau în Sicilia, ceru ajutorul piraților. «Oamenii mărilor» scăpară însă acest prilej pe care îl prinseră însă mai târziu în Spania, când Mitridate dădu flota și banii necesari lui Sertorius care conducea rămășițele partidului democrat din Spania.

In tot imperiul roman se făcu o coaliție generală din toți învinșii de altădată și războiul contra lui Mitridate, care la origină a fost un simplu incident de frontieră, deveni acuma o amenințare de moarte contra unității Imperiului Roman. Aceasta era opera navelor ușoare, fără cari, convergența acordurilor nemulțumiților, cari nu se cunoșteau între ei, n'ar fi fost cu putință, ba chiar ar fi fost de închipuit.

Necesitatea de a sfârși cu pirații devenia urgentă.

Roma, stăpâna lumei și a mării, pentru care toată lumea lucra, ca să-i dea de mâncare, era în pericol de a muri de foame, când pirații apar pe drumul din Egipt spre porturile Italiei. Regularitatea transporturilor de aprovizionare pentru Roma, făcea o pradă ideală pentru pirați.

Roma nu mai era republica de țărani muncitori de altădată, ci o lume de proletari, aproape fără ocupație și a căror grijă de căpetenie era să găsească cele necesare vieței zilnice. Dacă acestea lipseau sau se scumpeau, guvernanții se puteau aștepta la orice din partea lor. Chestiunea alimentării orașului începea să devină o problemă importantă pentru administrație și guvern, chestiunea principală era numai aprovizionarea cu grâu, căci hrana romanilor consta numai din pâine și din fiertură.

In locul remediului însă guvernul distribui grâu eftin; ajungându-se astfel și la restrângerea libertății comerciale, prin rechizițiile făcute cu grâul. Se încercă pe urmă ca centrul de aprovizionare să devie Africa, partea de lângă Sicilia, pentru înlăturarea riscurilor unei călătorii lungi pe mare. Sforțările acestea însă au adus instabilitatea pieței și au mărit pericolul.

Poporul nu se mai mulțumea să sufere în tăcere sau să se revolte contra negustorilor ori a pretinșilor acaparatori, și simțindu-și forța prin slăbăciunile sau concesiunile ce i le făceau guvernanții, începu să scuză de nepricepere clasa conducătoare. Apar atunci ambițioși și nemulțumiți, cari ridicându se ca apărători ai sărăcimei propagă greva între soldați sau refuzul serviciului militar.

Iată unde, și până la ce grad de pericol, incapacitatea de a folosi superioritatea navală, pentru a organiza poliția mărilor, duse Roma, regina națiunilor.

Tribunal Gabinius propuse să se voteze o lege, invitând Senatul să numiască un consul, care să aibă grija să termine războiul cu pirații. Un dictator (fără titlu) pe mare, pe toate mările. pe toate coastele până la o distanță de 75 klm. în interiorul uscatului, căruia să i se supună toți guvernatorii, toți negustorii romani; aceasta era soluția.

Omul ales fu Pompei, un marinar de carieră.

A doua zi chiar, după numirea sa, prețul grâului scăzu, probă fulgerătoare de încrederea ce i se da. Pompei era un specialist în chestiunile maritime.

Pompei trimise diviziuni de nâvi în punctele unde piraților puteau să treacă din o mare în alta pentru a fi la adăpost de urmărire.

Aceste diviziuni patrulând în diferitele lor secțiuni, dau goană contra tuturor navelor pirate pe cari le întâlnesc, și care retrăgându-se intră în zona cercetată de altă diviziune.

Piraților se retrag spre Cilicia, dar Pompei se concentrează acolo.

Câștigă prin luptă 71 de nave pirate, prin capitulare ia încă 306, iar alte 900 fură distruse în luptele de mai înainte.

Pier 10.000 de pirați și 20.000 sunt luați prizonieri, se scapă milioane de captivi și toate acestea după 35 de zile de când Pompei părăsise Italia.

Problema pe care și a pus-o Pompei și a rezolvat-o a fost: «Un inamic care nu e stăpânul mării, poate, grație unor împrejurări și perfecționări de ordin techinic material, să aibă o acțiune contra comerțului, deși numai o acțiune parțială? (Cum a făcut Mitridate cu pirații sei).

«Și cum poate puterea stăpână pe mare, să limiteze această împedicare și să și recapete libera întrebuințare a superiorității militare pentru a termina războiul?» (Cum au făcut Romanii numind pe Pompei comandant al Flotei).

Războiul cel mare din 1914—1918 a avut aceiaș problemă cu submarinele și a fost rezolvată la fel.

Douăzeci de secole nu au schimbat principiul soluțiunei.

SIMFONII DIN TRECUT

versuri de cunoscuta scriitoare

DOAMNA SMARA,

se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.

Prețul 80 Lei

Brașovul cultural

Alcoolismul și ravagiile lui

(rezumat)

Conferință ținută la a 4-a șezătoare populară, Duminică 13 Ianuarie c. în sala Liceului «Șaguna» din Brașov, de D-l Medic General, Dr. Cesare Popovici, Șeful Serviciului Sanitar dela Comandamentul Corp. V Armată

Continuăm un mare războiu pentru înlăturarea abuzului de alcool.

Primele focuri ale luptei au fost date de D-l Dr. Rusu Șirianul în crâncenele lupte contra alcoolului, tutunului și a viciurilor în genere.

Războiul îl facem acum noi.

Contra alcoolului s'au dus lupte și în alte țări.

Iată la ce rezultate s'a ajuns după Dr. Gaup din München (1922):

1) Fabricele de spirt și bere, ca și cârciumile au fost închise.

2) In 1919 intră în vigoare prohibiția și se închid aproape 178.000 debite de băuturi spirtoase, 669 fabrici de bere și 74 fabrici de spirt,

1) In 1919, industria alcoolului reprezenta o valoare de 1 miliard dolari cu 72.000 lucrători în fabrici și cu 206.000 persoane în comerțul de băuturi spirtoase.

4) Din 1918 multe fabrici de bere și spirt și-au schimbat destinația, transformându și instalația în fabricarea de alimente, alcool pentru industrie, hrana de vite, făină de grâu, compoturi, marmelade, etc.

Din cea mai mare fabrică de bere din Cincinate s'a făcut cea mai mare fabrică de postav din lume.

Cîrciumele s'au transformat, parte în restaurante, fără alcool, parte în prăvălii de zaharicale, cofetării, drogherii, etc.

Uscarea strugurilor, prepararea lor ca fructe conservate, dulcețuri, marmelade etc. au înlocuit fabricarea vinului.

La toate aceste întreprinderi, numărul lucrătorilor s'a mărit considerabil; de asemeni și câștigul lor.

5) In fabrici scad accidentele cu 50 la sută.

6) Viața familiară a devenit mai intimă, divorțurile au scăzut, etc.

7) Se face mai mult sport decât mai înainte.

8) Arestările pentru beție, au scăzut brusc.

In unele state din America, s'au desființat multe închisori din lipsa de deținuți.

9) Sănătatea publică a progresat. Mortalitatea de boală de ficat din cauza beției a scăzut cu 20 la sută; în general, cazurile de moarte au scăzut cu 16,8 la sută. Bolile lumești au scăzut cu 14 la sută.

Privind rezultatele obținute, înțelegem mândria cu care intelectualitatea americană declară prohibiția alcoolului ca fapta cea mai mare, care s'a înfăptuit vreodată în țara americanilor; ca cel mai mare progres cultural, care a fost atins într'o mie de ani.

Avem dar noi dreptul să întârziem cu prohibirea alcoolului?

Din cele de mai jos vom vedea că singurul progres evident dela război încoace este al alcoolismului.

Alcoolismul este cunoscut de de cei vechi, însă studiul lui se datorește lui Magnus Huss (1852) și lui Lancereaux (1865).

Din toate timpurile oamenii au căutat să se amețească. Totuși sunt diferite predispozițiile popoarelor în această privință.

Ex.: Semiții au foarte puțină aplicare spre băutură alcoolică; la fel și rasa galbenă, iar rasa neagră se dedă ușor la preparatele alcoolice.

Istoric: Noe din Biblie a fost agricultor, dar a plantat și via. Odată din cauza băuturii de vin s'a desvelit în cortul său și fiul său cel mai mic, Ham, a spus fraților săi rîzând de Noe, tatăl lor.

Deci, de pe atunci omul beat era obiect de râs și de dispreț.

Tot în Biblie sunt și alte exemple.

In lumea romană erau cunoscute băuturile alcoolice, fie de vin curat, fie de vin, apă și miere.

Ex.: de existența vinurilor la Romani; Erupția Vezuviului din anul 79 d. Hristos a acoperit cu lavă orașele: Pompei, Herculanum și Stabia. Sub straturile de lavă — între alte lucruri — s'au găsit și trei sticle cu vin, cari s'au dat una împăratului Wilhelm al II-lea al Germaniei, una Papei și a treia regelui Italiei.

In evul mediu, băuturile alcoolice, erau cunoscute. Primii europeni, cari au pășit în America au transportat și alcoolurile.

(Va urma) **C. Rotaru**

BIBLIOGRAFIE

Arhim. Scriban, *Pascalia*. Studiu pentru înțelegerea norodului cu privire la chestiunea Paștelui. Extras din Revista «Economia Națională» din București. strada Maria Roseti 79. De cerut la revistă.

Calendarul ilustrat al Invățătorilor pe anul 1929

de I. C. Spiridon, învățător și Prof. V. Tempeanu, directorul șc. Normale Fălticeni.

Compus din cele mai frumoase lucrări de profesori universitari, secundari și învățători ca: D-nii N. Iorga, I. Simionescu, Artur Gorovei, Ghidionescu, Șt. Bezdechi, Gr. Tabacaru, I. Nisipeanu, Goga, V. Tempeanu și alți scriitori de seamă, în acest calendar își au cele mai reușite opere.

A se cere la Fălticeni la Școala Normală sau librăria «J. Bendit».

Prețul 40 lei.

Cu ocazia sărbătorilor Sfintelor Paști, recomandăm cetitorilor noștri, frumoasele cărți de ARHIM. I. SCRIBAN

CELE ȘAPTE CUVINTE

ALE DOMNULUI HRISTOS PE CRUCE

De cerut de la Biblioteca «PENTRU TOȚI»

Prețul 6 Lei

*

DUREREA VINERII CELEI MARI

și Soarele Sfintelor Paști

De cerut la Institutul Biblic, București :: Sf. Sinod :: Biserica «Antim»

Tipografia Corpului de Jandarmi Șos. Ștefan cel Mare 51

Ab. plătit de corp. de jandarmi.

CULTURA POPORULUI

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

Onor Secţia de Jandarmi Zăstavna, Jud. Cernăuţi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOIEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREŞTI, 24-31 MARTIE 1929 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 271-272. Apare în fiecare Duminică

PAŞTE ŞI BIRUINŢĂ

I.

Doi poli în viaţa omului

Oriunde privim viaţa omului în trecut şi pînă în zilele noastre, o vedem mişcîndu-se între două granişe foarte depărtate una de alta, ca doi poli. Deoparte el este mînat de trebuinţele sale trupeşti şi se mişcă, cu toţi ai lui, spre săturarea acestora, de alta, mai întîi pe nesimţite, scot capul trebuinţele sufleteşti. Descoperi, în trecutul omului, că el nu s'a îndestulat numai să trăiască, în felul în care trăia orice dobitoc, care nu umblă după altceva decît să aibă hrană şi adăpost, ci se apucă să născocească, ba una, ba alta, să gîndească la lucruri ceva mai depărtate, să-şi facă păreri despre soare şi lună, despre stele şi cer, să cugete la un Dumnezeu şi la un chip de a sta în legătură cu el. Acestea, apoi, n'au fost gînduri care l au străbătut o clipă, ci au început a se aşterne în ciopliturl, în zugrăvituri pe care şi le-a ticluit el, în născociri de unelte, pe care, cînd le vedem azi, ne dăm seamă ce se urzea în sufletul omului şi cum el era tras pe calea înaintării de o putere nevăzută.

Dar ce greu trebuie să fi mers! Mijea ceva nelămurit în capul unuia; şi mai nelămurit şi mai şters de se putea altoi aceasta pe mintea altora. Au fost numai puţini care au săpat drum nou şi apoi, numai după lungă vreme, dacă au păşit şi ceilalţi în el.

Gîndul punea stăpînire pe om din ce în ce şi el se tot elibera pentru a nu fi numai fiinţă cu trupul, ci, din ce în ce mai mult, şi cu sufletul.

Dela o vreme, au eşit la iveală muncitorii pe ogorul sufletesc care au spus verde, în faţa celorlalţi, că viaţa nu trebuie trăită numai cum te duc poftele, ci şi după porunci mai înalte care au fost date undeva pentru urmarea omului.

Astfel de cugetări au eşit în sînul religiunilor. In ele, omului i s'a destăinuit, că mai este o voinţă, mai mare decît a sa, şi că el trebuie să ţie seama de ea. Prin aceasta, a eşit la iveală o morală, adică o îndrumare de a nu trăi de capul lui, cum îl duc vîrtej poftele, ci a mai urma şi după o rînduială, de care nu trebuie să se lipsească nicidecum.

II.

Inaintare şi luptă

De aici avea să urmeze o luptă a omului pentru a dobîndi tot mai mult cîrmuirea prin suflet: 1. El va voi una, obştea îi va cere alta. 2. Luptă între el şi cei mai buni dintre alţi inşi, care se vor sili să-l cuminţească, şi el nu va vrea. 3. Luptă în sînul lui însuşi, pentrucă va pofti una, dar sîcîielile din partea celorlalţi îl vor ciopli ca totuşi să rămîie în el o urmă de înţelegere că ar trebui să fie altfel.

Toată această luptă de fapt e o năzuinţă spre eliberare din strînsorile aspre ale vieţii de toate zilele. Omul se simte încătuşat în nevoile lui şi silit a umbla să le împlinească aşa cum o putea. Intrînd însă în el şi socotinţa nouă sufletească, aceasta îl scoate de sub apăsare, întru cît, pe de o parte, pune rînduială în nevoi, îl mai înfrînează dela pofte, le stăpîneşte prin puterea mai vie a sufletului, aşa că el este prin aceasta mai la adăpost, mai apărat de sub apăsarea năvalei trupeşti. Noroc pentru el că s'au ridicat oameni care l au învăţat să stea cu sufletul împotriva trupului şi aşa să ajungă mai împăcat cu sine însuşi şi cu semenii săi.

III.

Ispita alunecării.

Dar la lucrul acesta nu s'a ajuns deplin niciodată. Din polul sufletului s'a lucrat pentru a-l ridica pe om tot mai sus şi s'a izbîndit cu unii şi mai mult în unele vremuri decît în altele. Dar totuşi omul e tot fiinţă a trupului şi sufere totdeauna învăluiri din partea acestuia. Poftele sale sunt o mare putere, care nu se lasă domolite uşor şi trebuie o neîncetată lucrare vie a puterilor sufleteşti, pentruca polul de sus să nu se moaie faţă de cel de jos. De aceia istoria omenirii este totdeauna o alunecare între un pol şi altul, o desfăşurare de bucurii şi întristări. Vezi, pe de o parte, pe ceice se silesc să-l ţie pe om sus; vezi, pe de alta, poftele ascunse în faţa cărora omul cade uşor. Deci ce noroc de toţi bărbaţii care, în curgerea vremii, au învăţat să nu cadă, să se elibereze din strînsoarea poftelor turburătoare şi a nu-şi perde buna cumpănă din umbletul între cei doi poli! Dar, pe de altă parte, cîtă sculare sălbatecă şi din partea acestor pofte, pentru a trăi setoase cu toată lăcomia lor! Cîtă cheltuială şi cîte născociri din partea omului, pentru a-şi sătura trupul cu multe şi de toate şi cu ce i trebuie şi mai cu seamă cu ce nu-i trebuie! Din această pricină, au avut de suferit înşişi ceice l-au învăţat de bine. Silinţa de a-l învăţa pe om cum să trăiască şi de a se simţi fiinţă a lui Dumnezeu, chemată spre o frumoasă menire, a fost presărată cu picături de sînge.

In culmea tuturor acestor suferinţe pentru eliberarea omului din strînsoarea poftelor necurate, stă Domnul Hristos. El a ridicat un înalt steag al eliberării şi a sculat un aşezămînt, Biserica, şi o oaste întreagă de slujitori, pentru a chema pe oameni la eliberare. Lupta se duce pînă azi şi se va mai duce. In curgerea ei, Domnul a fost jertfit prin răstignire şi, deci, ar fi să cădem zdrobiţi de descurajare că El a căzut înfrînt în lupta dintre cei doi poli. Lucrurile însă nu s'au oprit aici. Lumea ştie că a înviat. Invierea este biruinţă asupra răstignirii. Deci a biruit înviind şi ne-a făcut cu atît mai mult să credem în tăria puterilor de eliberare.

Arhim. SCRIBAN

RĂSTIGNIREA LUI IISUS

Sfintele Paşti

In nesfârşitele pustii nisipoase şi arse de soare, gândul călătorului este trist şi nemângâiat, corpul dogorit şi leşuit, gura însetată groaznic.

Dar iată că se iveşte oaza cea mult dorită, care înseninează chipul său, verdeaţa plăcută care adăposteşte şi învioreazâ obositul corp, isvorul cel răcoritor care-i potoleşte setea neostoită.

In pustiul cel mare al păcatului, aşijderea sufletul omenesc este uscat, ars şi prăpădit. In drumul cel lung ce face omul către desăvârşire, greutăţile sunt mari, piedicile multe, ispitele aşa de numeroase, încât întreg acest drum este ca o rătăcire prin pustiu şi prin arşiţă ucigătoare.

Dar iată oaze de verdeaţă şi de răcoare se ivesc în cale. Sunt sărbătorile creştine, şi mai ales sunt Sfintele Paşti, această *sărbătoare a sărbătorilor, împărăteasă şi doamnă.*

In calendarul nostru bisericesc praznicul Sfintelor Paşti este temelie şi capişte în acelaş timp. Este temelie, fiindcă fără *Invierea Mântuitorului Hristos*, creştinismul ar fi lipsit de însăşi piatra unghiulară a existenţei, şi este capişte, fiindcă religia sufletului nostru nu are moment mai culminant pentru a-şi tălmăci fiorul său şi pentru a ne stăpâni cu atâta putere mistică.

Sfintele Paşti cad odată cu Primăvara naturei pentru a ne reaminti, că după cum din iarnă firea desmorţită se pregăteşte de viaţă nouă, întinerită, tot astfel sufletul omenesc, desfăcut de besna păcatului, a răutăţilor, a vrajbei poate trăi o viaţă nouă, prin pocăinţă, prin pacea sufletului, prin iertare şi frăţie.

Această lege ne-a adus-o Mântuitorul Hristos şi a sigilat-o cu sângele său, nu pentru moarte, ci pentru înţelesul vieţei celei nemuritoare. Roşul ouălor cu care ciocnim este un simbol şi *oul* însăşi este viaţă gata să încolţească şi să răspândească viaţa mereu reînoită.

Adevărul învierei este o dogmă pe care norodul creştin, într'o măreaţă pornire a adorărei o slăveşte printr'o datină bimilenară şi mai ales creştinii neamului, cari, în loc de bună ziua, zic cucernic «Hristos a înviat» în tot răstimpul dela înviere până la înălţare.

Omenirea noastră bolnavă de toate racilele şi metehnele nu poate avea un prilej mai bine venit pentru reculegere şi îmbunătăţire cu prilejul sfintelor noastre Paşti.

Sufletul nostru, al celor mai mulţi, evadat din disciplina credinţei şi a idealurilor sfinte, simte nevoia de a reveni *la făgaşul cel vechiu*, al străbunei închinări. De aceia în preajma Sfintelor Paşti ne simţim *mai buni*, şi pe aripa evocărilor ne simţim purtaţi spre acest Paşti al copilăriei, când *credem cu adevărat*, prin simplitatea întregei noastre fiinţi, nemistificate de duhul veacului din urmă, şi de nebuniile raţiunei atot cutezătoare.

In preajma sfintelor Paşti noi ne simţim cu sufletele şi inimile întinerite ca ale copiilor, cari în meşteşugirea făpturei lor l au înţeles mai bine pe Mântuitorul — strigându-i „osana» decât Fariseii şi Rabinii, care ştiau de câte ori se zice în Scriptură vorba «Iahve» sau «Elohim», dar n'au ştiut că acest Iehova, Dumnezeu a trăit printre ei, încorporat în Mântuitorul Hristos, care a îndreptat neamurile, dar a fost răstignit de poporul, în sânul căruia s'a arătat.

In fine nu există cult mai educativ şi mai convingător, în toată minunata-i alcătuire decît praznicul Sfintelor Paşti, unde drama suferinţei şi răstignirei Mântuitorului se preschimbă deodată în biruitoarea Inviere, pe care o cere sufletul omenesc însetat de mister şi de nemurire.

Toate teoriile materialiste şi ateiste cad neputincioase la pământ, în noaptea Sfintei Invieri, când milioanele de creştini, la glasul tainic „Veniţi de primiţi lumină" îşi aprind nu numai lumânările din mâni, ci sufletul întreg, pentru primirea neînseratei lumini cereşti.

Il cunosc pe acest popor al meu credincios şi cunosc pe mironosiţele femei ale neamului meu care în Vinerea Patimilor, când Epitaful Domnului e purtat în procesie, aprind lumini la mormintele rapauzaţilor, pentru a proclama în străfundurile fiinţei lăuntrice dogma învierei celei de obşte.

Şi ştiu că acest suflet este tare ca granitul în credinţa sa cea de veacuri. Acest popor nu cunoaşte disputele pascalice, din jurul calendarului pascal.

El ştie însă că are *un Paşti* pe care îl aşteaptă ca *oază a sufletului*, cu înfrigurare şi cu conştiinţă trează, ca şi cum ar fi la sorocul celei de a doua veniri, când se proclamă în pridvoarele judecăţei din urmă împărtişirea cea de totdeauna pentru cei drept credincioşi.

Pr. P. Partenie
Directorul Seminarului Central

GÂNDURI ORTODOXE

«Ştiţi că peste două zile, Paştile va fi
Şi Fiul Omului se va da spre a fi crucificat!».
Matei Cap. 26, ver. 3.

Ne apropiem cu luminiţe pâlpâinde în mâinile noastre, cu smerenie de creştini adevăraţi, pe calea mântuirii bătucită şi aleasă de noi ca singurul drum spre fericirea substituită efemerităţei, fericirea veşnică, de Sfintele altare unde prăsnuim cu bucurie Sărbătorile creştineşti ale Paştelui.

Prin noaptea tainică şi divină, în tăcere de hrubă, un murmur sfânt, purtat pe aripi de heruvimi, se prelinge ca un şarpe, în rotocoale icognoscibile către cel Atot puternic, prea mărind pe Fiul Omului, care prin Invierea sa, a arătat neamului omenesc, că pentru Acela care realizează îndreaptarele divine, formulate de biserică şi subjugă moartea, descuind şi cutremurând iadul, nu poate exista o moarte.

Ce este acest murmur sfânt, decât vocea lumii întregi, care se aude reciproc în momentul când clopotele prin dăngănitul lor — simfonie cerească, — prin glas de metal, chiamă pe credincioşi la biserică, să vadă pe Mântuitor, cu hlamida, candidă şi imaculată ca un râu de lapte, atârnândă de umeri şi înălţându-se la cer?

Cu haina albă, cu crinul alb în mâna dreaptă, cu chipul alb, cu părul de aur ferecat, se prezintă ca simbol al nevinovăţiei, al sincerităţei şi sfinţeniei.

Invierea Mântuitorului însemnează biruinţa vieţii asupra morţii, a luminii asupra întunericului, a adevărului adevărat asupra tăgadei, a libertăţii asupra robiei. Şi cum ar putea să ne lase pe noi într'un mut indiferentism, când fiinţa omenească pentru viaţă, lumină, adevăr şi libertate a fost creiată, când ştim că unde a sălăşluit litera Evangheliei creştine acolo am avut o stare înfloritoare, o viaţă doritoare de lumină, adevăr şi libertate căci, doctrina creştină a luptat dela început contra sclavajului.

«Hristos a înviat şi viaţa vieţueşte» — e strigătul de bucurie prin care Sf. Ion Crisostom (Gură de Aur), chiamă pe creştini în ziua Invierii la «ospăţul credinţei».

Inviere creştină? Biruinţa vieţii.

Ziua Invierii este un prilej. Prilej de a-şi revizui omul sufletul său. De va găsi pete care îl înegresc va cauta ca prin calităţi să facă «tabula rasa», va munci să le alunge, să fie viu şi curat.

... E ora nouă. Fiul Omului, pe cruce răstignit, e la sfârşitul durerilor. Tunete, trăsnete, furtună generală. Catapeteasma bisericii se crapă în două după proorocire. Divinitatea asvârle cu indignare ultimul protest: nimicnicia omenească, a căutat să înjosească divinitatea. De şi în mari dureri, şi străpuns de suliţe păgâne, totuşi un zîmbet dureros îi flutură din gură, înseninându-i faţa dumnezeiască zicând: «Tată! Iartă-le lor că nu ştiu ce fac».

«Părinte! In mâinele tale îmi încredinţez sufletul!

S'a săvârşit. E înmiresmat, şi pus în mormânt, cu lespede grea deasupra. Păzitorii sunt aţintiţi de teamă asupra mormântului. O lumină fulgeră văsduhul, şi victima fariseismului jidovesc, vindecătorul de orbi şi ologi de la Capernaum, dătătorul de apă vie dela Sirach se înalţă lin, înconjurat cu o aureolă solară, din mormânt.

Lumină, Stupefacţie, Invinuiri de mistificare . . . .

Natura se învioreazâ, câmpul se smălţează, o vrajă tainică cuprinde sufletul creştin. Odată cu Invierea Domnului, natura reînviază şi ea din hibernaţie.

Invierea lui Christos deschizătoare de orizonturi noui, este actul cel mai sublim prin care se dă autenticitate adevărurilor şi legilor morale ale creştinismului.

Răsunând în cele patru orizonturi ale lumii creştine, înţelegătorii doctrinei dumnezeeşti, alesul şi propovăduitorul ei, arată tâlcuitor, rostul şi simbolul Invierii lui Iisus, precum odinioară Mântuitorul mergând spre Emaus, întovărăşit de Luca şi Cleopa, tâlcuia Dumnezeirea sa şi asigura învierea morţilor.

— «Tanc!» Toaca de fier a isbit odată.

«Clopotniţa tresare şi cu ea tot cuprinsul, ca la atingerea unui fior de moarte şi de viaţă.

«Tanc! tanc! repetă toaca şi după a treia isbitură începe ca o cobză «taca taca, taca, taca» şi tovarăşa ei de lemn, încep şi clopotele: «Bang!!! Bang!!! Bing! Bing! Bing!

«Sunetele se unesc între ele se amestecă şi din toată învălmăşeala luptei surde, se întruchipează o cântare plăcută, ce străbate văzduhul liniştit, ajungând până'n funduri de văi şi trecând dincolo de dealurile înalte. Ea alungă somnul şi lenea, dă putere mădularelor dorovăite de muncă grea şi cheamă pe creştini la sfânta biserică, la voioşie şi la viaţă. Tot insul simte cum un vânt curăţitor îi străbate trupul, îi sfredeleşteşte inima şi-l scoate 'naintea ochilor, ca la judecată, faptele lui toate».

Valurilor de lume, cu gânduri senine, cari se revarsă din lăcaşurile dumnezeeşti, ciocnind tradiţionalul ou roş, le zicem în atmosferă de pace şi voe bună:

«Hristos a Inviat!»

RADU MISLEA

Noaptea învierii

La schitul din pădure, din limbile de clopot,
In noaptea înstelată se prăvăleşte 'n ropot
Vestirea învierii spre albele cătuni
Cu case văruite şi oamenii lor buni.

E ceas de miez de noapte şi gândul a 'nflorit,
Cum creanga înfloreşte în zori de primăvară —
Şi 'n noaptea asta sfântă se 'ndreaptă către schit
Bătrâni, femei, copiii, lumina ca să ceară;

Lumina învierii Celui bătut în cue,
Şi duhul Lui să-L ceară, pentru iertarea lor —
Şi schitul se înalţă şi 'n ceruri parcă sue
Cu lumânări aprinse, cu blândul lui popor.

Plutesc pe-aproape îngeri şi cântece din cer,
Şi 'n noaptea asta sfântă şi plină de mister —
S' aducă viaţă nouă, când zorii se despică,
Au înflorit calşii la o căsuţă mică.

G. TALAZ

VIAȚA INVIERII

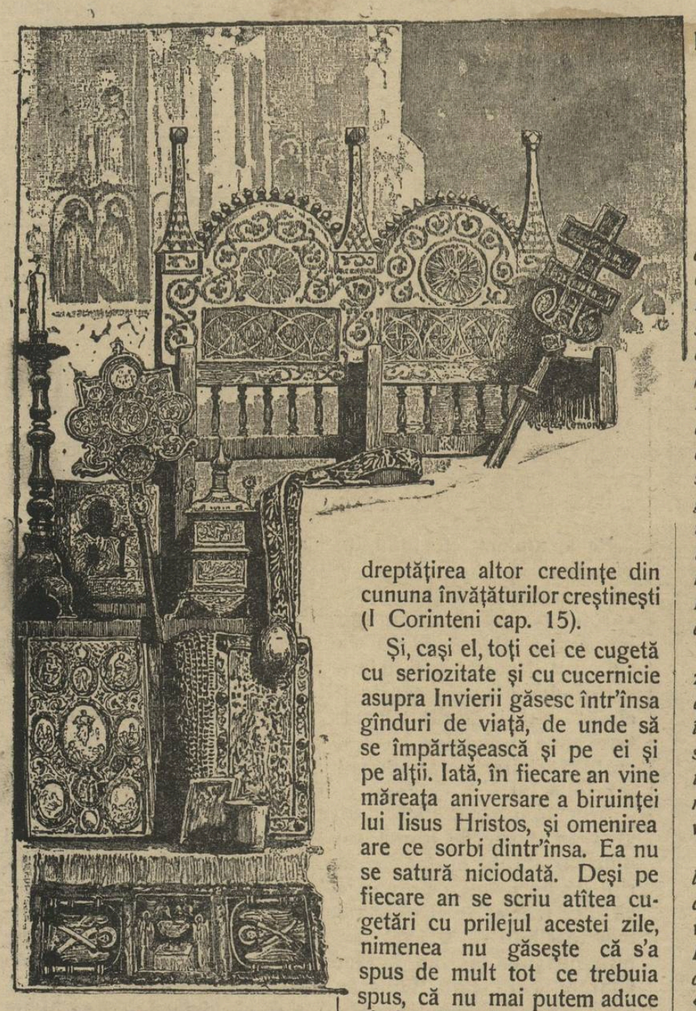

Cît ne bucurăm de ziua biruinței Domnului Hristos! Ea ne zmulge din aprinderea vie a muncii de toate zilele și ne face să privim cu pace și cu cuget odihnit peste curgerea lucrurilor. Invierea descordează sufletul nostru și ne dă răgazul de a sta cu noi înșine, cu ai noștri, învăluiți în blîndețea și îngăduința pe care Marea Sărbătoare le toarnă în ființa fiecăruia din noi.

Invierea n'ar avea asupra noastră acest efect, dacă ea ar fi numai un simplu fapt istoric, care s'a petrecut undeva, acum aproape 2000 de ani. Ea e actuală, e un fapt cu care trăim, care ne îndeamnă și ne hrănește cu mari speranțe. De cîte ori nu vedem noi în înviere temeiul de a crede și a aștepta să vedem odată ivindu-se mai mult bine în lumea aceasta! Invierea este binele în luptă cu răul și înfrîngerea răului. Deci, ca ființe setoase de a vedea odată mai multă bunătate pe pămîntul acesta, cum să nu simțim noi inspirațiunea învierii în zarea largă care se deschide prin ea pentru creșterea și întărirea Impărăției lui Dumnezeu!

Da, Invierea are o viață, e un fapt al trecutului, dar care ne însoțește în toate zilele noastre. Ea trăiește cu sufletele noastre, fiindcă noi avem nevoe să credem și să nădăjduim; iar noi trăim cu ea. Invierea e țesută în pînza sufletului nostru și o găsim în trebuințele care se ridică fără a tăcea, din adîncurile nepătrunse și tainice pe care tot omul le poartă cu dînsul.

Incă de mult, Apostolul Paul arăta cîtă actualitate are pentru creștini Invierea Domnului Hristos. Pe dînsa se întemeia el, pentru a arăta îndreptățirea altor credințe din cununa învățăturilor creștinești (I Corinteni cap. 15).

Și, caşi el, toți cei ce cugetă cu seriozitate și cu cucernicie asupra Invierii găsesc într'însa gînduri de viață, de unde să se împărtășească și pe ei și pe alții. Iată, în fiecare an vine măreața aniversare a biruinței lui Iisus Hristos, și omenirea are ce sorbi dintr'însa. Ea nu se satură niciodată. Deși pe fiecare an se scriu atîtea cugetări cu prilejul acestei zile, nimenea nu găsește că s'a spus de mult tot ce trebuia spus, că nu mai putem aduce nimic nou, că scriem într'un pămînt secătuit. Nu, ci din nou saltă cugetele, încep a depăna fire de cugetări sfinte și înălțătoare.

Și dacă împrejurările vremurilor sînt schimbate, Invierea are pentru toate inspirațiunile ei. Oamenii le găsesc și le vestesc. Ei se adapă din Inviere ca din izvorul nădejdiilor îndreptățite pentru toate trebuințele lor.

Nu de mult, Invierea a fost prilej de a cînta învierea neamului prin unirea tuturor ținuturilor locuite de Români. Invierea Mîntuitorului era sunetul de clopot pentru a vorbi de reînvierea unui neam; era simbolul învierii întrupării tuturor speranțelor drepte. Neamul românesc înviat — cum să nu tresalte Românul, cînd Invierea Domnului îi vorbea de propria sa înviere!

Anul acesta — alte împrejurări: Chestiunea internă e mai vie acum decît cea externă. Trebuie prefacere în lucruri, prefacere în oameni, de voim să trăim pe viitor.

Și aici Invierea vine cu mirezmele ei să fluture peste sufletul nostru și mă aștept să găsesc la vreun scriitor din zilele Paștelui ideia învierii morale a omului, pentru a ajunge la un mai mare bine în societate. In adevăr, aceasta e acum ideia pe care ne-o inspiră Invierea, după împrejurările momentului. Am înviat ca neam. Dumnezeu ne-a dăruit dincolo de nădejdiile noastre. Dar tot materialul acesta trebuie plămădit cu suflet nou. Nu e nici un cîștig, dacă fiecare rămîne ce-a fost.

Spre această latură trebue să ne miște chipul Domnului înviat. Invierea Domnului trebuie să fie și învierea omului.

Anchetele «Culturei Poporului»

Mișcarea culturală

De vorbă cu d-na ALEXANDRINA CANTACUZINO, prezidenta Soc. Ortodoxe a Femeilor române. Starea actuală a mișcărei culturale. Femeia în mișcarea culturală. Rolul studenției, al radiofoniei și al cinematografului în popularizarea masselor.

Redactorul sau reporterul neîncercat s'ar da lesne bătut în fața d-nei Alexandrina Cantacuzino. In adevăr timpul nu-i dă răgaz să se mai ocupe de nimic. E mult ocupată. Poate cel mai ocupat personagiu de marcă din România. Intrebi la telefon, ți se răspunde că nu este acasă. Insiști, îți declini calitatea și mărturisești dorința și secretara... îți urează succes, avînd grije să-ți indice numele a douăzeci de comisiuni, cari țin ședința toate cam pe la aceiaș oră. Te resemnezi. Incerci, stărui și reușești. Indrăsneala reportericească nu cunoaște obstacole.

D-na **Alexandrina Cantacuzino** *este cea mai de seamă femee din România. Activitatea ei, pusă în serviciul adevărului religiei strămoșești și binelui obștesc este un viu exemplu de ceeace poate realiza o muncă tenace și perseverentă.*

Dotată cu reale calități intelectuale, știe să le speculeze. Nu cunoaște cc e oboseala cînd este vorba de realizarea faptelor mari. Dînsei îi datorește România recunoștiința ei, pentrucă a înființat «Societatea Ortodoxă a femeilor române» acel admirabil așezămînt unde fiicele românilor creștini, se cultivă în sentimentul bisericei strămoșești și dragostea de patrie.

Mișcarea de renaștere religioasă își recunoaște în D-na Alexandrina Cantacuzino, pe o valoroasă pioneră a ei. Intr'adevăr prin broșura «15 ani de muncă», vedem ce putere de lucru, aproape infernală, a avut femeia aceasta.

Declarațiile de mai jos, aduc prețioase lumini în ancheta noastră. In special chestia feministă, a cinematografului și radiofoniei sunt admirabil prinse.

— Ce credeți d-nă, despre starea actuală a mișcărei cultural-religioasă?

— «Cred că o mișcare cultural-religioasă, care ar fi metodic și științific realizată, urmărind înainte de toate întărirea sufletească și așezarea vieței familiare, sociale și politice, pe temeiul unei doctrini de moralitate și de idealism superior, ne-ar salva din haoticele frămîntări în cari ne sbatem. Insă o asemenea mișcare nu trebue să se întemeieze pe vorbe goale, pe declamațiuni retorice, ci pe un program de educațiune a masselor, care să disciplineze voința și să aibă la îndemînă sancțiuni severe date de însăși opinia publică, în contra unor abateri ce necinstesc de multe ori viața românească».

— Cunoașteți de sigur starea de decădere a mișcărei culturale, în timpul din urmă. Ce mijloace de îndreptare ați preconiza d tră?

— «Mișcarea culturală se află în momentele de față într'o vădită scădere, prin faptul că în toate părțile de multe ori cei nechemați au intreprins sub scutul culturei tot felul de propagandă și astfel încrederea generală a scăzut, iar prestigiul mișcărei culturale a fost atins. E nevoie de înființarea unui *Oficiu al culturei naționale*, care să coordoneze, să sistematizeze programele de propagandă să dea o direcțiune etică și educativă întregei mișcări. Din acest oficiu ar face parte membrii învățămîntului superior, scriitori, artiști, delegați ai «Institului Social Român», preoți etc. Acest oficiu ar intemeia biblioteci, case de citiri, ar organiza conferințele ce s'ar ține de organele oficiale și de asociațiunile private, ar da ateneelor populare un nou imbold sprijinindu-le și financiarmente. Astfel s'ar stabili o unitate în acțiune, care ar permite ca educațiunea în școală să fie complectată prin cunoștințele căpătate mai tîrziu în diferitele așezăminte de cultură pentru adulți. Nu ne-am risipi puterile, mai ales n'am creia o generație de semi-culți prin faptul că toți alergăm să luminăm conștiința masselor prin mijloace protrivnice, desvoltînd fără să vrem semicultura, mai otrăvitoare decât întunericul».

— Femeia ar putea avea un rol important în mișcarea culturală?

— «Cred că nimeni nu este mai chemat a servi de pioneri ai mișcărei culturale, de cât femeia. Instinctul pedagogic, iubirea de aproapele, intuiția fac din ea un agent minunat de dirigiuire a conștiinței publice. Dealtminteri opera «Soc. ortodoxe a femeilor române», e o pildă uriașe de ceeace pot face pe terenul educativ, cultural, religios și național, femeile. Sute de școli, au răsărit în 15 ani de zile, aproape fără nici un sprijin dela Stat, fiind conduse cu metodă spre un singur țel: întărirea etnică și ortodoxă a fiicelor noastre. In ceasurile cele mai grele, opera aceasta a stat ca o afirmare a voinței de izbândă și astfel ca o forță de apărare a societății românești».

— Cele două mijloace moderne de culturalizare: cinematograful și radiofonia, sunt de folos mișcărei culturale?

— «Radiofonia și cinematograful, sunt mijloace minunate, de propagandă culturală. Nicăeri ca în România nu ar fi mai multă nevoe pentru salvarea poporului decât de aceste două unelte ce știința vi le pune la îndemână.

Prin cinematograf, în diferite țări starea de igienă s'a ameliorat în mod extraordinar. In India automobilul-cinematograf, care umblă din sat în sat, arătând modul de a îngriji pruncul, urmat de consultațiuni gratuite, a adus o scădere a mortalității copiilor cu 15 la sută. In țările nordice, propaganda anti-alcoolică a fost condusă tot prin cinematograf.

Radiofonia, de asemenea este o admirabilă manifestare, ce permite ca cătunul cel mai îndepărtat să fie în legătură cu centrul, să asculte pe savanți, pe preoți vorbind din altare, pe profesori vorbind dela catedre. Ea le dă posibilitatea să simtă pulsând ritmul vieței noi, lărgind orizontul și dând pricepere adâncă a realităților și mișcărei umanităților».

— In fine studenția, ar aduce un aport însemnat mișcărei de regenerare intelectuală?

— «Studenția, înainte de toate trebue să urmeze cursurile regulat la Universitate, trebue să frequenteze laboratoarele și bibliotecile, trebue să aibă o viață lăuntrică, care să-i permită mai tîrziu pe temeiul capitalului intelectual agonisit să dea o eflorescență de muncă în cîmpul larg al cugetării, științei și al artei. Tineretul poate să facă propagandă culturală, dar numai în timpul vacanțelor, ca mijloc de întremare, de recreeare prin contactul cu poporul».

Telefonul, care tot timpul convorbirei n'a încetat să scânceească ca un copil părăsit, nu ne-a lăsat să discutăm mai departe.

Indatoriri urgente, îmi răpeau interlocutoarea și deci implicit mă opreau să mai continu cu întrebările.

Dealtminteri trecuseră de mult cele treizeci de minute cât mi au fost acordate.

... Afară fulgii cernea drumul cu roiu de fluturi. Capete cu gulere ridicate se duceau repede imperios. Din neant începuse să ningă înserare.

Radu Mislea

„Consummatum est"!...

... Se scursese sângele din El —
Se scursese 'ncetinel...
Se scursese tot!
Rămăsese plumburiu pământ
Neînsuflețit — dar sfânt!
Rămăsese doar un vas de mare preț —
Un chivot —
El, al cerului poet,
Cel mai mare cântăreț
Al iubirii
Celei mai înaripate,
Al gândirii
Avântate;
Cel mai fericit profet,
Care
A cântat (și-acuma cântă)
Floarea sfântă
Din imperiul sufletesc;
Intrupare
Luminată
Și frumoasă
De-adevăr, de negrăită bunătate,
De senin Dumnezeesc...

... Se scursese picătura —
Cea din urmă!
I se
Incleștase gura!
Se sfârșise!...

... Pentru cine?!
Pentru tine
Turmă
De popor,
Ales,
Ca să fi cules
Ce era mai hrănitor —
Dintr'un lan strălucitor!...

CRIDIM

NAȚIONALISM

Ne amenință o primejdie! Popor tânăr cum sântem, în exuberanța noastră de viață, nici nu băgăm de seamă prăpastia ce s'ar putea deschide înaintea noastră...

Ne-am însușit o civilizație splendidă și sântem capabil s'o hrănim și s'o desăvârșim, ca trunchiul sălbatic dar vânjos, altoiul de soi. Putem intra astfel în concertul popoarelor cu o cultură înaintată...

Astfel trebue să fie — și astfel va fi dacă vom ști să înțelelegem taina adâncă a desvoltării unei națiuni în conglomeratul celorlalte popoare, dar primejdia stă în aceia că ne socotim tot așa de tari, totaşa de neatacabili caşi popoarele cu existență de secoli.

Și pe când aceste popoare sânt desăvârșite în granițele lor — și impunătoare de comorile lor de cultură adunată de atâta vreme noi abia ne-am înfiripat cu așa de mari sacrificii, ființa noastră națională.. Dreptatea ce trebuia să se facă s'a făcut, dar cei înfruptați din bunurile noastre pe nedrept, nu-și pot stâmpăra lăcomia și invidia.

Un războiu pentru noi nu este, în caz de înfrângere, numai o încălcare de țarină, eliberată imediat la încheerea păcii, cum ar fi la sus zisele popoare.

Din contră, pentru noi înfrîngerea ar însemna mutilarea trupului țării în hotarele ei legitime de astăzi...

Care este mijlocul de apărare, pavăza, în contra dușmanilor noștri?

Am putea lua exemplu tocmai dela cei ce în întegritatea lor nu mai sînt amenințați așa cum suntem noi și totuși patriotismul lor nemărginit, șovinismul și devotamentul către statul lor le ridică națiunea pe cea mai înaltă treaptă a preocupărilor de viață. Gândurile și toată activitatea lor conmerg către aceiași țintă: patria.

Noi, cu atât mai mult trebue să înfiltrăm acest sentiment în tânăra noastră existență și în special generației ce se ridică și care dă dovadă de mentalitate nu tocmai îmbucurătoare.

Aspectul vieții de astăzi, libertatea absolută pentru cetățenii etnici caşi pentru lumea flotantă, necum toți invadații în aceste plaiuri mănoase, trebue să ne oblige la un control foarte sever, dacă nu voim cândva să ne pregătim noi înșine prăpastia prăbușirii.

Nu trebue să ne îngăduim libertatea pe care și-o îngădue francezii, englezii, etc. Procesul de viață al popoarelor privit în negura timpurilor, ne arată clar că un popor cu cât este mai prins în ideia lui de credință de familie, de neam, cu atât progresează mai mult și-și fixează temeinic hotarele în care va avea să-și stabilească gloria strălucitoarei lui vieți.

Noi ne-am înfiripat ca popor cu atâtea jertfe și datorită vitejiei și naționalismului bătrânilor noștri; — rămâne acum să ne creem ființa culturală și civilizația proprie ca să putem în adevăr consimți la cerințele de libertate absolută. Numai adâncimea ființei noastre culturale poate absorbi mălurile vremelnice fără să se resimtă și limpezimea apelor noastre sufletești tulburată o clipă de eventuale furtuni nu va putea fi niciodată împotmolită de șiroae.

Acest lucru nu-l putem realiza însă, decât prin ideia națională... Naționalism pasionat, în școală, în biserică, în armată, în gospodărie și mai ales în presă, presa noastră atât de lipsită de această înaltă calitate. Mai puțină politică și mult, cât de mult patriotism.

G. Talaz

PAȘTILE

Deși în jurul acestei mari sărbători s'a făcut atâta vâlvă, totuși prin puterea lui Dumnezeu am ajuns astăzi s'o sărbătorim tot cu atâta cinste și credincioșie ca până acum.

Au venit mulți nechemați ca să discute pe socoteala acestei mari și sfinte sărbători, însă Dumnezeu care întunecă și luminează mințile, prin puterea Lui cea mare a cârmuit așa cum trebue să fie și cum spiritul, care are drum drept, neocolind obstacolele, luptându-se cu răul, ajunge tot acolo unde își are zisa.

Principalul lucru era să nu se dea ocazii de acestea să se discute de către mințile noastre atât de înguste această chestiune care stă în mâna Domnului.

Știm povestea fericitului Augustin cu copilul din marginea mării, care căuta să golească cu pumnul apa din mare într'o gropiță făcută de el în nisip.

Cei care nici până acum nu s'au convins de adevăr, o să se convingă — mai este vreme — Dumnezeu este îndelung răbdător și-i lasă să se pocăiască ei singuri. Insuși Domnul Profesor Iorga spunea odată într'o conferință a Domniei Sale: «Lasă-i că se pocăesc ei». Ce bine era ca tot Dl. Profesor Iorga în Cameră să spue acelaș lucru despre cei care nu vroesc să sărbătorească Sf. Paști la 31 Martie: «Lasă-i că se pocăesc ei»...

Masele populare n'au ajuns la plinul progres, ca singure să înțeleagă o chestiune mai grea și datoria ne făcea ca să le îndreptăm prin sfatul nostru și prin exemplul nostru. Nenorocirea cea mare însă este că astăzi poporul de jos îl dezorientează și-l otrăvește însuși presa (gazetele), fiindcă omul de la țară odată ce vede slova de tipar zice că este slovă sfântă.

Primăriile noastre, cele mai slabe instituții din statul nostru, în loc să dea concursul pentru ideia cea sănătoasă, însuși ele au pus gaz peste paele aprinse.

Cronicarul Moldovei Miron Costin a spus «Nu este vremea sub cârma omului ci bietul om sub cârma vremii» așa că a avut mare dreptate când a spus acest lucru.

Noi, muritorii și cenușa acestui pământ, fi-vom noi cât de mari deputați și miniștrii, suntem datori să ne plecăm în fața vremii ca în fața sfântului altar, pentrucă așa zice Domnul. Acum, în zilele sfintelor sărbători, când luna de pe sfântul cer este în prima Duminică de când a fost plină (în Duminica Floriilor, prima după equinocțiul de primăvară 21 Martie), noi o privim ca cel mai adevărat martor al adevărului că sfintele Paști anul acesta să se serbeze la 31 Martie. Priviți cerul care ne înfricoșează cu frumusețile lui și reculegeți-vă în inima Dumneavoastră și ziceți cum a zis cel mai mare filozof al lumii, Kant: «Nimic nu mă înspăimântă în lumea aceasta decât cerul înstelat și legea morală care există în mine». Și convingeți-vă cei care v'ați apucat să discutați lucruri care sunt în mâna lui Dumnezeu și «pocăiți-vă».

Vedeți ce frumoase sunt sărbătorile sf. Invieri a Domnului? Vedeți că tot mai tare este mâna lui Dumnezeu ca pământul și ca lumea? Vedeți cum a orânduit toate ca să fie în pace și bună învoire? Dar noi suntem prea păcătoși, am luat-o ca pe vremea «Turnului Babel» deși ne pretindem mult..

Acum să lăsăm toate pentru Inviere, să ne îmbrățișăm și să ne zicem fraților

«Hristos a înviat».

Dem. I. Ilescu Palanca

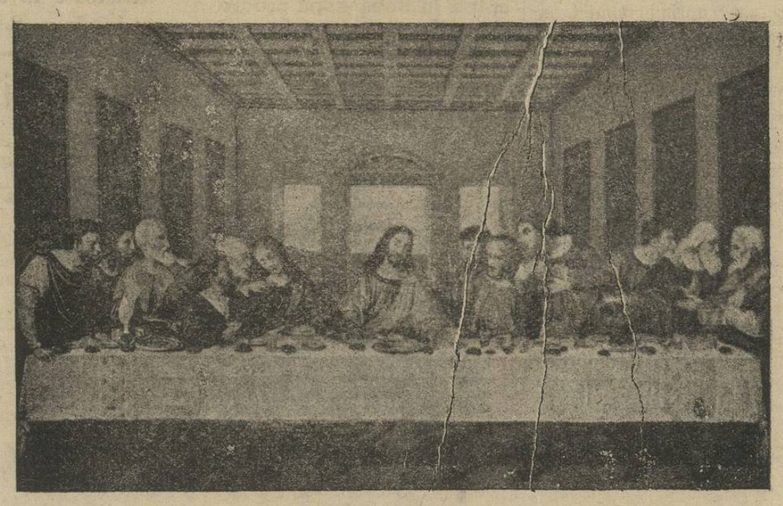

Cina cea de taină

OUĂLE ROȘII

Religiunea creștină își înfățișează învățăturile ei nu numai prin rostire de cuvinte, ci și prin semne și obiceiuri, în care se cuprind anumite gânduri. Poate că cutare semn nu și arată înțelesul lui dela început, și omul îl vede dar nu știe ce se cuprinde într'însul. Totuși el are un înțeles și numai după ce cineva vine și ți-l lămurește, îți dai seamă ce bună potrivire era între înfățișarea lui și înțelesul pe care-l cuprinde.

Și ouăle roșii sunt un semn, prin care noi, creștinii, mărturisim un anumit gând și o anumită învățătură a noastră, chiar dacă am uitat-o și azi nu ne mai dăm seama de ea. E însă bine cuprinsă în acest semn și ni se pare atât de limpede și atât de bine scoasă la iveală prin el, când ni se spune.

Inainte de toate, trebuie să ne gândim că, deși creștinii s'au împărțit de mult în mai multe tabere și unii își zic ortodocși, alții catolici, alții luterani, calvini sau altfel, cu toate acestea la toți se găsește acelaș obicei. Toată creștinătatea întrebuințează ouăle roșii ca semn al Paștelui, ceiace arată că nu este un semn nou, ci unul foarte vechiu, de pe când toți erau împreună. Altfel nu l-ar avea cu toții, căci astăzi se feresc de a împrumuta ceva unul dela altul.

Deci ce mărturisesc cu toții prin acest semn și prin obiceiul de a-și face ouă roșii?

II

Să băgăm de seamă, mai întâi că oul cuprinde în sine cugetarea de înviere. In coaja lui, în nemișcare, ca într'un mormânt stă ascunsă o viață. In mic, se află strânsă în el o desvoltare viitoare. Din el are a se desprinde o putere care va fi ca eșirea dintr'un mormânt. O viață va eși la iveală. Deci greu se poate găsi un semn mai bun, mai potrivit, pentru a mărturisi învierea și a o vesti. Prin întrebuințarea oului, deci, creștinii mărturisesc învierea lui Hristos. Oul este semnul credinței lor în înviere, a trecerii din moarte în viață, a călcării vieții peste moarte. Dacă moartea este icoana de durere a tuturor făpturilor pământului, fiindcă moartea le cuprinde pe toate, nu mai puțin însă viața nu încetează de a ființa și a zbucni totdeauna la iveală, Peste mari ruini, care au presărat odată pământul, se întinde iute pojghița de pământ; ce a fost se acopere, ajunge tot mai jos, dedesupt, și din nou viața începe a pilpâi deasupra. Nu vedeți cum, pe unele acoperișuri vechi, printre scânduri, cărămizi, se înfiripează puțină verdeață, ba uneori copăcei care-și mișcă tulpina și frunzele în bătaia vântului? Unde nu te aștepți, unde numai loc de creștere nu ar fi, viața se înfige, răzbate și strigă împotriva morții, că ea nu poate fi înfrântă de umbrele amare. Așa se face că, peste stânci întregi, în munți înalți, numai dacă este puțin pământ deasupra, cresc codri întregi și te miri cum dintre niște crăpături de pietre se ridică falnici copaci înalți... Da! viața e tot atât de puternică pe pământ, cași moartea, și nu avem de ce fi numai triști de una și nu și veseli de cealaltă.

Totuși omul ar avea ce pune împotriva unei asemenea păreri. Ar putea spune: O! ce mă încălzește pe mine că brazii cresc dacă eu și ai mei mor! Ce mă înalță pe mine, dacă omenirea merge, dar ai mei, cei de aproape cei scumpi, cei cu care am trăit se duc fără întoarcere!

E adevărat, e un răspuns puternic și simțit. Dar Iisus Hristos a venit să ne facă biruitori și peste fiorii morții. Toți ceice au crezut în El cu adevărat au fost mai pre sus de moarte. Au fost mai pre sus de ea, fiindcă n'au crezut într'însa, Că moare trupul, e adevărat. Dar atita e omul? Tot ce am prețuit noi într'însul, ce ne-a fost scump, fost-a numai carnea lui? nu duioșia lui, nu drăgălășia unei ființe iubite? Simțim de aproape că omul este mai mult decît carnea, și Iisus ne-a învățat să credem că mergem și dincolo de moarte și deci să nu ne mai mîhnim cu îngrozirile ei. *Nu vă întristați ca ceice n'au nădejde*, a învățat Sf. Pavel pe Tesaloniceni (1 Tesal. 4,13). *Celce va crede întru mine, de va și muri, viu va fi*, a spus Domnul Hristos, către Marta care se plîngea că fratele ei Lazăr a murit (Ioan 11,25).

Iată, această cugetare de trecere peste moarte, de înfrângere a ei, o avem în semnul oului Il întrebuințăm la praznicul învierii lui Hristos, pentrucă El a fost săvîrșirea vie de trecere din moarte la viață, iar pe temeiul învierii lui, cu atît mai îndreptățiți suntem a crede că moartea nu este cel din urmă cuvânt asupra noastră.

Deci acest înțeles îl are oul: credința în viață, credința că Mîntuitorul a înviat, fiindcă, dacă moartea răpune viața, apoi și din întunerecul oului, ca dintr'o temniță, viața izbucnește din nou biruitoare. Iisus Hristos a trecut din moarte la viață, «cu moartea pre moarte călcînd» și, prin aceasta, și noi să credem că nu vom putea fi răpuși de moarte.

III.

Dar pentru ce oul roșu?

Pentrucă Iisus Hristos nu și-a îndeplinit propoveduirea Sa fără a fi supărat de oameni. Pentru a și întemeia împărăția Sa, el a trebuit să pătimească din partea oamenilor neînțelegători, care l-au omorît, și sîngele lui nevinovat a curs pe lemnul Crucii. Ca să nu dea învățătura nemuririi și a învierii, aceasta nu s'a putut face fără lupta grea care l-a dus la moarte.

De aceia facem ouăle roșii, ca să arătăm că Iisus Hristos a înviat și ne-a adus învățătura în înviere, dar prin aspra luptă a sîngelui. Arătăm că frumoasă e biruința și veselă învățătura despre nemurire, dar s'a căpătat numai prin fapta grea a luptei și a curgerii sîngelui și de aceia să ne fie mai scumpă și s'o prețuim mai mult, că grea plată s'a dat pentru ea.

A. S.

Iisus cu miei

Cina cea de taină

La răscruci

Dacă scriu, eu înțeleg ca acest scris să fie cu rost și depe urma lui să fie vreun folos — că altfel nu mi-aș prăpădi vremea de geaba. Dar în această categorie nu sunt numai eu și toți bieții oameni care se îndeletnicesc cu această nenorocită ursătoare. Dacă Dumnezeu a zidit în sufletul nostru dragostea pentru binele aproapelui pentru fericirea lui eu înțeleg ca să ne o arătăm cu prisosință — fie prin scris fie prin sfaturi frumoase, arătând drumul cel drept pe care, mergând nu te înpiedici de spini, de bolovani, sau mai știu eu de ce.

Dacă gazetele de cultură — care se tipăresc cu cine știe cîtă trudă — sunt pentru a da o îndrumare sănătoasă poporului, a combate fel de fel de obiceiuri urâte, care sunt în scăderea morală și distrugerea noastră ca oameni și ca țară, apoi eu înțeleg ca tot ce se scrie în ele să fie luat în seamă, dacă nu în întregime cel puțin în parte. Ce folos că se scrie atît și nu se ia în seamă aproape nimic. La început când se dă alarma, toți tac și-și zic: «stai să vedem unde o să iasă». Noi știm că răul ia proporții și în contra lui nu trebue ca nimeni să stea pe gânduri și să-l privească spunînd cu nepăsare «să vedem unde iese» el trebue ca de îndată să fie tăiat din rădăcină. Să luăm un exemplu:

1) S'a votat legea repauzului duminical, pentru ca toți negustorii în zile de sărbători și Duminici să țină magazinele închise. Cârciumarii dela orașe și dela sate să țină localurile închise. Cu acest prilej se dă cel mai mare sprijin bisericii, fiindcă lumea nemai având unde se duce treaba fiind cu totul oprită, se duce la biserică unde ascultă Sf. Evanghelie și sfaturile preotului. E drept s'a votat legea aceasta, dar slavă Domnului, votată a rămas. Eu știu și oricine știe, că o lege este mai tare ca omul, este făcută mai tare ca să nu fie luată în picioare și distruge. Se știe foarte bine că ce este «lege» este sfânt. Acum cu nenorocitele acestea de frămîntări politice, care 3 părți sunt otravă și o parte, să zic, sunt «rachiu coclit». Nimic nu mai este sfânt, nimic nu mai este lege toate sunt „halandală». Pe lîngă aceasta a venit și chestia calendarului și mutarea Paștelui. Oamenii în felul lor, sunt credincioși, țin la biserică, la datinile lor, la obiceiurile lor, dar acum sunt atât de rătăciți că nu mai știu încotro s'o ia. Un călător trudit de drum merge înainte spre locul unde și-a pus în gînd. Deodată dă peste două drumuri care se întretae, cum se zice «la răscruci», aci nu mai știe ce să mai facă, nu mai știe încotro s'o ia, s'a rătăcit. Se uită în dreapta se uită în stânga, nu vede pe nimeni ca să-l întrebe care este drumul ce duce spre cutare sat sau oraș. Supt de oboseală, se așează jos, scoate sticla cu rachiu, (adică se așează pe un scaun la cîrciumă) un cușmete de mămăligă (adică poruncește niște șuncă, niște salam) nu este nimic dacă este în săptămâna mare, „mai este până la lăsatul postului „al nostru vechiu" și s'apucă de băut și de mîncat. Aci stă călătorul nostru la cîrciumă, până când s'o desmetici el și o vedea limpede drumul și al calendarului și al Paștilor și al politicii. Până atunci să nu îndrăznești să-i spui nimic, fiindcă ți găsești buclucul, chiar preot dacă ai fi, el îți răspunde scurt: „De, taică părinte, așa o fi, cum spui sfinția ta, dar eu sunt om, de-acum bătrîn și n'am pomenit așa, am pomenit într'altfel». Și termină. Acum să ne întrebăm omenește: unde este răul ascuns?

Eu răspund că răul vine dela un frate de al nostru mai mare și iată cum: Preotul și învățătorul sunt factorii cei mai de seamă pentru răspândirea luminei în popor „voi sunteți lumina lumei" cum spune scriptura; ori câtă dragoste au acești oameni pentru a arăta poporului drumul adevărat, ori cîte sforțări ar face sunt zadarnice fiindcă la mijloc stă vremea turbure în care trăim, vremea cangrenată de otrava politicii. Terchea-Berchea, domn primar, fiindcă este țărănist sau liberal, sau Dumnezeu știe ce mai este, când vine «la putere» nu mai știe de nimeni și zice că toată lumea să zică cum zice el, că altfel îl «mută" cu ordin „de sus». fi-vei tu preot, fi-vei tu învățător, nu zici ca domn primar „te-ai ars». De intervii pe lîngă Domn Primar, rugându-l să dea ordin celor cu localuri în care obișnuiesc să dea în fiecare Duminică baluri în postul mare, să nu mai permită mai întâi, răsturnat în fotoliul primăriei, cu țigareta la chiotoarea gurii și neridicînd nasul din hârtii, răspunde parcă plictisit: «până când nu zici și nu faci cum cerem noi nu luăm nici o măsură». Când vine un partid la putere, cârciumarii opozanți stau cu cîrciuma goală și închisă Duminica și sărbătoarea. „N'are voe să vîndă decât până la ora X de aci înainte dacă te-a prins ai căzut în «contravenție». Cârciumarii «la putere» i-a văzut Dumnezeu; Duminica clopotul anunță Sf. Slujbă creștinilor și ei deschid obloanele și ușile să intre „reveneală». Creștinii văzând deschis merg la o «țuiculiță», fiindcă știu că acolo găsesc pe „domn primar și cu ai mnealui".

„Aceasta este legea repaosului duminical". Prea sfințitul Scriban, un fenomen de cultură și de pătrundere al vremilor în care trăim, care luptă din răsputeri prin scris și prin vorbă să desrădăcineze și să tae răul care ne copleșește, spunea într' un număr al acestei gazete că „școala din stradă te fură fiindcă cei mai mici fac ce văd la cei mai mari și are dreptate P. S. Scriban.

Referindu-mă dar la opera cea mare pentru care sunt meniți preoții și învățătorii spun că or cât s'ar opune aceste pîrghii, aproape că este în zadar dacă nu este „Concursul" oamenilor zilei. Cu omul de omenie procedezi cu omenie, cu cel fără omenie procedezi cu neomenie.

Răscoala din Basarabia trebue menținută cu forța dacă nu sunt oameni de înțeles. Dar cum să menții cu forța cînd gazetele cotidiane au scris „că cine vrea să serbeze Paștele pe stil vechi să-l serbeze pe stil vechi, iar cei care vor să-l serbeze la 31 Martie să-l serbeze atunci.

Aceasta s'o crează cei care au scris și au luat această măsură. Preotul nu poate să oficieze de două ori Sf. Inviere după placul tuturor. Și așa stând lucrurile trăim într'o zăpăceală de nedescris. De unde vine această zăpăceală și întunecare sufletească? „Politica bătu-o-ar focul s'o bată" numai ea este cu pricina. Până când s'ar limpezi toate, până când concursul va veni dela cei mari, lumea care stă la răscruce de drum, să facă bine să părăsească nenorocita de cîrciumă, de unde toarnă pe gît „metilic" și Duminica să se ducă la Sf. Biserică să asculte glasul Domnului, că numai El este apă vie și sănătoasă care dă viața fericită și trai bun", iar nici decum otrăvire cu „metilic", iar preoții și învățătorii să nu mai facă politică, fiindcă atunci când sunt în opoziție, dacă nu zic cum zice Domn Primar „îi mută" cu ordin de sus și să lupte înainte alături de cei cu dragoste de bine pentru neamul și țara aceasta, care a suferit și sufere atât de mult.

Dem. I. Iliescu-Palanca

Citiți și răspândiți «Cultura Poporului»

O poveste tristă

Vrabia... rămăsese înțepenită cu piciorușile-i întinse, cu un ochiu închis, iar cu altul mărit de spaima morții... Sau poate, cu unul deschis, să mai privească încă odată cuibușorul unde o așteptau copilașii ei, zarea întunecată de toamnă timpurie și să le mai trimeată ultima privire de dragoste de mamă...

Fulgii-i sunt sgribuliți, penele i dela gât sunt pătate cu sânge...

Ce te-a mânat, pasăre nevinovată spre acest loc?

Cui îi făcea rău ciripitul tău, vrăbioară, ca să mori? Inceput de toamnă blestemată... In cuibul tău este frig, și copilașii tăi sunt mici... Se îndeasă să-și încălzească trupușorul lor sub aripa ta... Tu le ești mamă, tu le ești tată, nu te-au cunoscut decât pe tine, și nu au trăit decât prin tine... Tu adeseaori le spuneai că de acolo de sus le aduci hrană și ei vedeau prea bine, că în văzduh nu e nimeni, ci grăunțele purtate în cioc, veneau dela omul de sub streașina căruia te odihneai...

Ciuguleau din grăunțe. Ei mâncau până când își înfundau gușulițele și clipeau din gene de somn și de frig... Și atunci tu îi înveliai drăgăstoasă, mulțumită cu ce-a rămas din hrana lor... Le spuneai:

«Așteptați primăvara... Are să răsară soarele, raze aurii au să se joace pe cuibușorul nostru, și-au să ne facă o cunună ca împăraților frumoși... Mierlele, tovarășele noastre, au să fluere. Cucul are să ridice întreg crângul în picioare, și atunci o să sburăm... Ne vom înălța întâi până în mesteacănul din marginea drumului; apoi tot mai sus și cu mai multă ușurință... Și în vre-o zi, cu soare mult cu farmec de nepătruns, am să vă arăt învăluit într'o mantie albă pe creatorul nostru.

O să-i cântăm ca alte păsărele cântări de slavă și mulțumire... Și, va veni și vremea când eu voi fi bătrână; privirea atunci are să-mi slăbească, nu am să mai pot alerga după hrană... Puișorii tremurară:

«O, nu, mamă, n'are să fie»...

«Voi tăceți, că nu știți; și mamă-mea a fost tot ca mine, și a murit. Numai ca atunci voi să aveți grijă de mine. Să nu mă părăsiți. Să-mi aduceți în cioc grăunțe așa cum v'aduceam eu voua. Că aceasta e legea pământului... Și am să pier odată, are să se facă o noapte, două, nu am să mai viu, și n'o să mai auziți nimic de mine...

Iar azi, în ajunul nebănuitei tale morți, când erai încă în stare să sbori ca să-ți agonisești hrană, și când copilașii tăi aveau încă multă nevoe de tine, de aripa ta de mamă, ai văzut că grăuntele obișnuite nu cădeau sub cuibul tău... Omul nu se mai arăta prin ogradă și nici fereastra nu o mai deschidea să arunce binecuvântatul pumn... Te-ai învîrtit prin curte. Puișorii își deschideau ciocurile să le dai grăunțe... Ai uitat oare că le e foame? «Stați cu mama că vă aduc; nu vă lasă doar mama voastră flămânzi».

Ți-ai întins aripioarele și ai sburat asupra satului un lung drum, și te-ai oprit lângă niște căpițe de fân. Ce de mai seminție... Ce bogăție!..

«Vezi, că au avut golașii mei noroc, ți-ai zis.

Și ai început să aduni cât mai multe, nu le înghițeai cu toate că ți-era o foame de erai amețită, le păstrai pentru ai tăi... Dar omul, stăpânul căpițelor era rău... Pentru o boabă din fân avea să-și ceară viață...

O ladă sta ridicată... Tu ai intrat sub ea să iei un bob mai auriu, ce strălucia între firele de fân... Dar lada odată a căzut... Ți-a prins gâtișorul între cap și trup... Ai ciripit de două ori. Par'că le ai fi spus golașilor tăi:

«Pace vouă! Mama voastră nu mai vine!

... Și ai amuțit rece, înțepenită, cu piciorușile întinse, cu fulgii plini de sânge, și cu un ochi deschis, ce-l îndreptai străbătând văzduhul, spre puii sgribuliți de frig.

Ghenadie Foti.

Intrați în corabia mântuirii sufletești!

„Și se umpluse pământul de fără de legi..»
(Facerea, Cap. VI, vers. 5.)

Trăim vremuri biblice. Da; vremuri în care par'că cerul ne strigă:

— Oameni buni, vine urgia! Lăsați-vă de răutăți și intrați în corabia mântuirii sufletești.

Dar pentrucă oamenii își văd înainte de păcate și fără de legi, părintele I. Trifa, redactorul foii »Lumina Satelor» din Sibiu, a scos de sub tipar câteva cărți foarte însemnate. Aceste cărți au fost lăudate mult și de Prea Cuviosul Arhim. Scriban, prof. universitar, atât prin «Revista «Sf. Sinod», cât și prin alte publicații însemnate (Luminătorul, revista Mitropoliei Basarabene, «Cultura Poporului, «Crucea» ș. a.)

Una din cărți poartă titlul următor: «Corabia lui Noe» cu 20 de tablouri religioase, costă numai 15 lei). Când citim în Sf. Scriptură despre vremurile din timpul potopului, par'că am ceti despre vremurile și oamenii de azi: «se umpluse pământul de fără de legi... și a văzut Dumnezeu că tot omul s'a abătut dela calea sa...» (Facerea, Cap. VI, vers. 5)

Oare nu sunt aceste cuvinte oglinda vremurilor și a oamenilor de astăzi? Oamenii din timpul lui Noe nu s'au îndreptat, ci au stăruit în păcate până când a sosit urgia apelor și i-a înecat. Dar noi — aceștia de astăzi — ne vom îndrepta?

...Domnul să binecuvînteze cu folos pe toți acei ce vor ceti această carte — pomenită mai sus — și să le ajute ca să poată intra fără zăbavă în corabia mântuirii sufletești! Amin!

Preot Hagiu Cruceanu

Urăm cetitorilor și colaboratorilor noștri

Sărbători Fericite

„HRISTOS A INVIAT!"

INFORMAȚII

Din Țară

Din posnele scrisului.

— Intr'un ziar am găsit înserată următoarea informațiune: «Tribunalul din Cluj a achitat pe cei 60 de locuitori morți din regiunea Munților Apuseni, acuzați de răscoală».

Mare trecere trebue să aibă hotărîrile justiției pământești, în lumea de dincolo, dacă tribunalul din Cluj s'a grăbit să achite pe cei 60 morți.

— In orașul Bacău a luat foc o fabrică de pielării. Ea a fost arsă complect. Pagubele se ridică la 20 milioane de lei.

— La New-York, s'a format un comitet compus din evrei originari din România, care adună fonduri pentru înfometații din Basarabia.

O adresă sosită la Iași, anunță că în curând se vor trimite primele fonduri de ajutor.

E aproape sigur că un delegat venit special de acolo, să ia parte la împărțirea ajutoarelor.

—Societatea corală «Cântarea României» va pleca în ziua de 24 Aprilie pentru o serie de concerte de propagandă artistică în principalele orașe din: Polonia, Danemarca și Suedia.

— Cetățenii fruntași ai Iașilor fără deosebire s'au decis să înainteze guvernului un memoriu, cu rugămintea de a le satisface propunerea formulată de dl. Profesor N. Iorga etc., ca osemintele lui Cuza Vodă să fie desgropate dela Ruginoasa și reînhumate la Catedrala Mitropoliei din Iași, lângă osemintele mitropoliților Veniamin Costache și Iosef Nanescu.

De asemeni se cere, ca osemintele lui Mihail Cogălniceanu să fie depuse tot în această Catedrală.

La corpurile legiuitoare se discută cu multă aprindere dacă trebue sau nu trebue să înlesnim emigrarea muncitorilor agricoli și industriali fără lucru în Franța. Numai în Maramureș avem peste 20.000 lucrători fără lucru. In acest sens guvernul român va contracta cu sora noastră Franța, dacă se va ajunge la o înțelegere în sânul parlamentului.

—O casă de filme germană găsește de a ei datorie să ne facă o reclamă meritorie! Ne va reprezenta lumei întregi prin filmul cu montare grandioasă: «Românul Manolescu, Regele escrocilor».

Iată cum înțelege casa germană să ne reprezinte în Străinătate (!). Și guvernul nu va protesta împotriva acestei manopere tendențioase?

— Tribunalul de Iași, secția I a a condamnat la 25.000 lei amendă pe cârciumarul Iticovici David, acuzat că a pus în vânzare vinuri falșificate.

—Toate popoarele, mai ales cele vechi, în amintirea victoriilor repurtate, înălțau trofee mărețe. In Stambul se găsește un asemenea trofeu, un arc de triumf numit «Poarta de aur». Acest arc de triumf a fost înălțat în timpul împărăției bizantine, de către împăratul Theodosius I, cam prin anul 388 a. Hr. Toți împărații următori, după ce erau încoronați treceau pe sub acest arc, ducându-se la biserica Sf. Sofia.

Acest arc de triumf, din pricina deselor cutremuri e amenințat să se surpe. Și cînd te gândești că și noi Românii avem un astfel de arc de triumf la șosea în București și... după atâția ani (!) de viețuire e pe cale să se dărâme. Faceți comparația și trageți concluzia.

— Medicul primar, al Capitalei a făcut cunoscut ministerului sănătății, că s'a constatat că 9 persoane au murit otrăvite cu alcool metilic.

— In luna lui Mai 1929, Universitatea din Cluj sărbătorește zece ani de învățământ românesc, prin serbări jubiliare.

Cu acest prilej. Societatea română de științe, a hotărât să convoace la Cluj, la 9-12 Mai anul acesta, cel dintîi Congres Național al matematicienilor.

Inscrierile pentru congres se vor trimite cel mai tîrziu până la 15 Aprilie, la Cluj d-lui Prof. P. Sergescu.

E probabil că vor fi la congres și invitați străini, ca: Prof. P. Montel dela Sorbona, Hlavaty dela Praga și alții.

— In Gara Piatra Neamț, din vagonul poștal, care mergea spre Bacău, s'a furat o lădiță în care erau cinci milioane lei. Hoțul nu s'a putut afla.

— In apropiere de Podul Iloaei se pripășise niște țigani care spuneau că ei pot face dintr'o mie de lei două. Un sătean, numit Atanasof le a dat suma de 35000 din care să-i facă 70.000 lei. Dar, după o trecere de câtva timp, văzând că țiganii nu se mai întorc, sătenii care au mai fost înșelați dimpreună cu Atanasof au reclamat autorităților. Oameni buni feriți-vă de astfel de pungași, căci puteți rămîne săraci.

— Diu cauza topirii zăpezilor, diferite râuri au venit mari, inundând case, cauzând astfel în multe localități pagube foarte mari.

Din Străinătate

— Cel mai mic sugaciu din lume. — O familie din Londra anume Whitmean, are un copil perfect sănătos în greutate de 400 gr. Inelul mamei sale îi servește drept brățară.

Un tânăr de 23 ani din New-York suferea de câtva timp de dureri violente în plămân. Se văzu silit în cele din urmă să se ducă la un radiolog, care îi făcu o radioscopie, al cărui rezultat a fost uimitor. Fotografia arată conturile unei lulele în plămân.

Nici medicul, nici bolnavul nu-și puteau explica acest fapt. Părinții tînărului însă, își amintiră, că acum 19 ani, copilul lor fusese operat la plămân. Se pare că operatorul, însă, uitase luleaua în trupul copilului. Timp de zeci de ani aproape, faptul acesta nu avusese nici o urmare pentru sănătatea celui care avea luleaua într'nsul.

Tânărul a dat în judecată pe medicul uituc de atunci, cerând 50 mii de dolari despăgubire, deoarece a fost nevoit să-și facă acum, încă o operație la plămîn spre a-și scoate luleaua.

— Dor de patrie. — 800 Suedezi din Gammalsvenskby guvernământul Cherson din Rusia, au cerut guvernului suedez să li se permită întoarcerea în țară.

Strămoșii lor s'au stabilit în Rusia pe la anul 1670.

Iubirea de patrie a făcut pe acești oameni să se întoarcă în Suedia.

— In localitatea Reading (Pensylvania) un foc a distrus unul din cele mal mari hoteluri ale orașului. Nouă persoane au fost alese de viu, iar alte zece sunt grav rănite. Pagubele se ridică la o jumătate milion dolari.

— In America prohibiționistă, numai membrii ambasadelor și legațiilor au dreptul să consume băuturi spirtoase, Aceste băuturi spirtoase pentru a ajunge la destinațiile respective, erau transportate în camioanele societăților de transport. După o nouă lege de prohibiție, stocurile de băuturi pentru diplomați trebue să fie transportate numai de camioanele legației respective. Și încă ceva mai curios: aceste camioane trebue să fie conduse numai de un diplomat acreditat sau de un ataşat, bucurindu-se de imunitatea diplomatică (!)... In America toate sunt curioase, așa că nici aceasta nu-i mai prejos.

Cine sunt cormoranii?

Poate ați auzit că cel mai bun îngrășământ animal este guanoul, format din excrementele de pasări, că acest guanou este încărcat de pe coasta de vest a Americei de sud, din ținutul Peru și vîndut cu mare preț.

Ei bine, autorii acestor excremente atât de folositoare sunt cormoranii, păsări mari, Ei trăesc în colonii de câte un milion indivizi. Uneori de ai vrea să asiști la defilarea lor în sbor, ți-ar trebui 4—5 ore.

Coasta oceanului pe o întindere de Km. e acoperită cu cuiburi de cormorani. Pe fiecare m² sunt câte 3 cuiburi. Inainte se extrăgea anual pînă la 25.000 tone. In prezent se extrage cam 90.000 de tone, din care 70.000 tone se utilizează numai de Peru.

— Unde se consumă mai multă cafea. — In Suedia și Norvegia se consumă anual de fiecare cetățean 7 kgr. cafea. La rând în descreștere vine: Statele-Unite cu 6 kg. pe cap, Franța cu 3,9 kgr. Elveția cu 3,4 kg., iar Germania cu 2 kg. Statistica cu pricina nu pomenește de România.

Cu ocazia sărbătorilor Sfintelor Paști, recomandăm cetitorilor noștri, frumoasele cărți de ARHIM. I. SCRIBAN

CELE ȘAPTE CUVINTE

ALE DOMNULUI HRISTOS PE CRUCE

De cerut de la Biblioteca «PENTRU TOȚI»

Prețul 6 Lei

*

DUREREA VINERII CELEI MARI

și Soarele Sfintelor Paști

De cerut la Institutul Biblic, București :: Sf. Sinod :: Biserica «Antim»

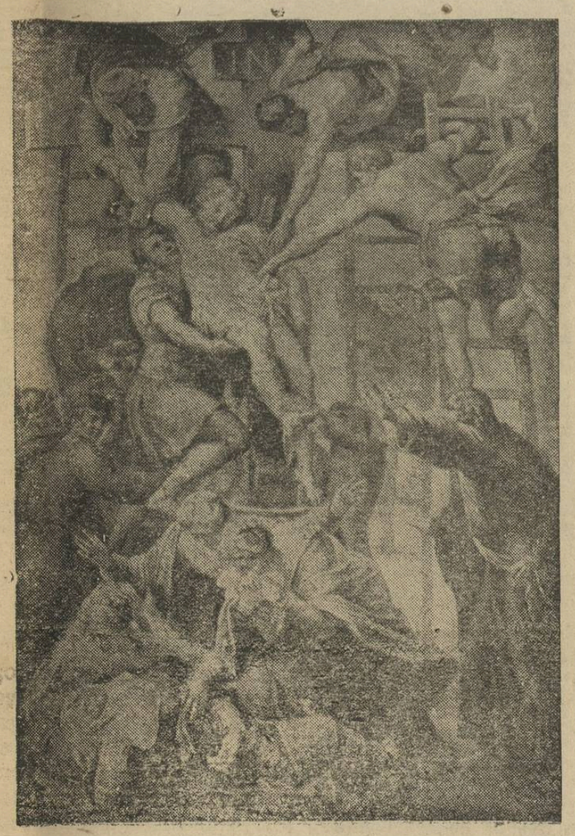

Coborârea Mântuitorului depe Cruce

Te chem Iisuse...

«Veniți de luați lumină».

Mi-e sufletul plin de păcate. mi-e inima bolnavă, mi e mintea întunecată. In mine locuește o lume veche, creată numai din idoli îmbătrâniți în patimi. Sunt sbucium de codri în zilele furtunoase, sunt tânguiri duioase prin locuri triste, sunt ușă de păcat. Și nu găsesc un punct reeal de care să m'apuc, ridicându-mă astfel deasupra noeanului de legături pământești. In aste momente, cine mi-ar putea da liniștea sufletească? Și 'n tăcerea care mă'mpresoară, ecoul gândului meu parcă tremură, vibrînd în fiece fibră, în fiece colț.

Dar răspunsul întârzie să vie. Gol și rece mi-e sufletul Numai în inimă abia se mai zărește o scânteere vie, ce prinde a luci mai mult în întunericul și sbuciumul ce mă stăpânește...

Cine i la ușă și de ce bate așa de'ncet? Indrăsnește frate iubit, îndrăsnește, căci poate prin tine găsi-voiu mântuirea. Tu ești poate speranța, limannl atât de dorit, pe care să-mi odihnesc sufletul obosit de păcate...

Iisuse tu ești? Vai mie păcătosul, cum de nu am cunoscut pașii tăi și n'am înțeles glasul tău? Te-am uitat oare? Gonit-am din suflet mângâierea și harul tău? Sunt un laș și un ingrat. Nu te mai am în mine atât de luminos ca altă dată, căci gloata păcatelor a întunecat lumina ta. Te am uitat pe tine Iisuse, cel ce pe Golgota lăsat-ai ura să crucifice iubirea. Și am uitat că tu ai zis atunci: «Iartă le lor că nu știu ce fac».

Și acum, reîntors din drumuri greșite, te chem Iisuse să locuești în sufletu-mi, cu tot atât de multă dragoste ca și altă dată.

Iisuse, în tine mi-e scăparea. Tu ești limanul sfânt, ambrozia din care să-mi potolesc sufletul ars. Descătușează-mă, rupe lanțurile ce mă țin legat de tina păcatelor, fii isbăvitorul meu. Ca unda soarelui de primăvară să mi fie sufletul. Și inima candelă aprinsă la lumina învățăturilor tale.

— b —

Ne trebuesc fapte

Ne-am tot obișnuit, să auzim conferința preotului cutare, învățătorului, cărturarului, și a multor oameni de bine.

Insă par'că tot ce se spune în sensul moralei, nu prinde atât chiag, nu prinde rădăcini adânci, nu se fugărește răul, ba din contra viața devine tot mai insuportabilă, tot mai pătimașă, tot mai uricioasă, intârziind cu acest chip de trai, ivirea forilor senine, care au darul să reguleze și să îndrepte pașii lumei către tot ce e frumos, sănătos, creștinesc și românesc.

Și de ce aceasta?

Pentru că nu sunt fapte, nu sunt pilde, nu este viață corectă, nu este cinste, nu e frica Domnului, în chiar viața de toate zilele a oamenilor luminați!

Ni se frânge inima de durere și ni se întunecă sufletul de mânie, când întâmplător auzim, că perceptorul din satul cutare a furat avutul statului, că învățătorul a înșelat buna credință a cutărui om nevoiaș, că preotul se face partaș paharului și o mulțime de aceste murdării care învață pe săteni să practice răul, iar nu să fugă de ele, ca de niște fantome.

Cei drept sunt și mulți apostoli cu sufletele mari, însă nu atât folos, când unul încearcă cu riscul vieții să clădească opere mărețe, iar vecinul și chiar tovarășul distruge tot ce e bun, cu nepăsarea sau îmbrățișarea patimei.

Și apoi e știut de mulți, că răul se întinde mai bine ca pecingina pe când binele și faptele frumoase intră în inima omului, ca frânghia prin urechele acului.

Deaceia ar trebui, ca pretutindeni, să domnească viața de pildă a celor cu șcaun la cap. și apoi ușor se va prinde și gustul ignorantului la tot ceace se petrece în casa, în gospodăria, în viața de toate zilele a celui îndrituit să facă lumină.

Se aude din gura sătenilor, de multe ori cuvântul: «dacă preotul c lacom, dacă învățătorul bea, dacă cutare fură? Apoi noi!?

Nu dați ocazii de slăbiciune în fața poporului, căci scopul nostru de educatori morali își perde orice valoare, orice progres.

Și apoi tot o vorbă românească spune:

«Peștele de la cap se...!»

N'am dori pieire, ci viața cu drum de flori.

G. Georgescu-Obrejița

URĂM CETITORILOR ȘI COLABORATORILOR «« NOȘTRI »« SĂRBĂTORI FERICITE

„HRISTOS A INVIAT!"

Viața culturală a unui seminar

Curtea de Argeș

In ținutul bătrânelor amintiri istorice, în orașul Curtea de Argeș, unde și dorm somnul Voevozii Țării Românești, se află un seminar cu numele voevodului Neagoe Basarab, care peste câțiva ani, își va serba centenarul de rodnică activitate pe tărâmul religios moral. Se găsesc aici, între dealurile mărturisitoare de măriri, multe școli. Insă după cum acest seminar se prezintă cu elevi lui, încredințează pe deplin munca și dragostea de care sunt însufleții cei din înlăuntrul ei.

Să facem o mică analiză asupra activității în latura culturală a seminarului din această localitate, care tinde să devină—pe zi ce trece — un centru însemnat de cultură.

Locuitorii acesui orășel, și chiar din împrejurimi, vin să asculte în bisericuțele lui, Cuvântul Domnului. Și îl găsesc, căci un elev seminarist care mâine va fi un păstor de suflete, în fiecare din aceste bisericuțe, cu entuziasmul și căldura tinereței lui, revarsă din lumina unei bune culturi ideia de bine, frumos și dreptate.

Muzica, arta sublimă, ce au cântat-o și în dureri și în bucurii, strămoșii noștri la picioarele Tronului lui Dumnezeu, e iubită de către ei. Copiii tineri ridică vocile lor spre A-Tot Puternicul, aducându I încântări ce nu te pot lăsa rece, laudă și mulțumire. Mulți au ascultat cântările lor, căci în trei coruri bine organizate, cari aduc omagii maestrului talentat, ei cântă mânăstire, la Sfântul Nicolae și Sfinții Ingeri, unde totodată după cum am mai spus, se țin predici în fiece sărbătoare.

In sânul seminarului, Sâmbătă seara, un elev din clasa VIII-a în fața întregului curs, ține conferință în spirit religios moral, sub conducerea directă a Părintelui Spiritual. In seri târzii, reînvie marii oameni din vechime, cu sfaturile lor înțelepte, dela cari am primit lumină și ne luminăm.

Educația fizică e iubită. Seminarul cu glorie a câștigat ani consecutiv, o cupă de argint ca semn al întâietății, și la concursul general de oină a fost clasificat al treilea.

Toate acestea, viața aleasă a acestei școli, aduce respect directorului ei, Păr. Mihail I. Chiriță, care l a ridicat prin zelul și munca sa. I se cuvine cinste și admirație, cu cât din întunerecul și pulberea apropiată, a făcut un isvor de lumină și un templu al culturei.

Acestea toate le-am scris, ca atunci când veți trece prin orașul Negru Vodă, locul frumusețelor noastre istorice, prin tainicele lui ulițe, bătătorite de mulți alții înaintea voastră, ca smeriți să vă plecați cugetul înaintea Domnilor noștri, ce au trecut din această viață — să vă opriți o clipită numai în fața clădirei, înlăuntrul căreia au reînviat visurile de ani ale strămoșilor noștri.

GHENADIE

Basarabia culturală

In sala de festivități a primăriei municipiului din Chișinău, d-na Vatica general doctor Firu și-a dezvoltat prelegerea d sale despre „Variațiile moralei".

Analizând bazele esențiale ale moralei conferențiara a arătat că la multe din vechile societăți civilizate vedem morala împletită cu religia. Acum 2600 ani, Buda propaga o morală religioasă.

Vechiul testament conține de asemenea interesante prescripțiuni de morală.

Grecii și Romanii nu au avut o morală religioasă, ci numai legislativă și tradițională. Deaceia filosofii lor au căutat să stabilească o morală bazată pe rațiune.

Isus a dat moralei o extindere infinită. Păcat că morala creștină nu se aplică în întregime, căci multe contradicții ar fi dezlegate.

D na Firu a demonstrat cu exemple concludente că morala variază după nevoile sociale și a conchis că morala este în raport strâns cu cultura.

Concluzia conferențiarei a fost că cultura unei țări — raportată la evoluția moralei— se judecă nu după puterea ei ci după suma iubirei dintre oameni, tradusă în legi și așezăminte, iar destinul unui popor se determină în măsura în care interesul individual se sacrifică în fața interesului colectiv.

SIMFONII DIN TRECUT

versuri de cunoscuta scriitoare DOAMNA SMARA, se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.

Prețul 80 Lei

Iisus încununat cu spini

Tipografia Corpului de Jandarmi Șos. Ștefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 7 APRILIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 273. Apare în fiecare Duminică

MULȚIME ȘI PUTERE

1. Vai de cei puțini. 2. «Unde-i unul nu-i putere». 3. Dacă Francejii ar fi mai mulți! 4. Sporul Romînilor. 5. Primejdia trimiterii lucrătorilor peste graniță. 6. Românii de peste graniță.

1. In viața popoarelor de azi, se caută fel de fel de mijloace pentru apărarea lor de primejdii neașteptate. Dar nu toate mijloacele sunt văzute în adevărata tărie a lor. De oarece oamenii prind mai ușor ceiace se poate cuprinde cu simțurile, iar mai greu ceiace descopere mintea, ei se simt mânați mai întâi către mijloacele materiale: să ai oștire, să ai întărituri, să ai arme, să ai chipuri de mișcare grabnică, hrană îndestulătoare și altele ca acestea. Afară de acestea însă, mai sunt mijloacele sufletești, adică hărnicia, cumpătarea, cugetul despre ce ești tu, ce însemni și ce ești dator. Omul cu cuget viu își apără mai bine ființa lui, își găsește mai ușor căile, prin care iese din încurcătură, și înțelege mai iute primejdiile care i se pot ivi. Apoi, fiind harnic și cumpătat, are și mijloace mai multe, fiindcă e mai puțin risipitor. Și încă nu sunt acestea toate mijloacele. Mai este unul, care e foarte nebăgat în seamă, care este un mare zid de apărare, dar e cu totul desprețuit.

Care să fie acest mijloc?

Este: să fim mulți. Cu cât suntem mai mulți, cu atâta putem fi întrecuți mai greu.

De oarece viața între popoarele de azi este croită pe întrecere între unele și altele și este mai sus poporul cu mai multă învățătură, cu mai multă rînduială în viață, mai ferit de beție și de alte boale,— de asemenea și poporul mai numeros este mai puțin primejduit pe viitor decât cel mărunt.

De ar fi Ungurii azi încă pe câți sunt, ce grai ar ținea și ce ținută țanțoșă ar avea! Sunt popoare care clocotesc de mânie și de pofte, dar n'au ce face, fiindcă n'au multe milioane cu ele.

Când a fost cu încheierea tratatelor de pace, în urma războiului popoarelor, popoarele mari îndată și-au croit pentru ele o treaptă deosebită, iar pe popoarele mai puțin numeroase le-au pus mai pre jos și le-au numit «popoare cu nevoi mărginite". Deci și-au croit pentru ele dreptul de a lua ce pofteau, iar celor mici le lăsau numai ce se învoiau ele să lase. Cei mici trebuiau să se supue, pentrucă, dacă Romanilor li s'a putut spune de regele Galilor «Vai de cei înfrânți!» tot așa se poate spune oricând: «Vai de cei puțini!»

2. E adevărat că omul, luat în parte, se poate dezvolta cât de mult și să ajungă la o mare înflorire. Poți vedea un om care să ajungă ca un luceafăr în sânul unui neam și să zici: «Ce minune de om! ce strălucire!» Cu toate acestea, când vorbim de un popor, nu putem privi numai pe cei câțiva strălucițI din sânul lui, ci trebue să ne bizuim și pe faptul ca să fim mulți, fiindcă cei puțini mai greu își capătă dreptul lor. Dacă pe de o parte ne putem întări unul cîte unul și să ne lăudăm cu marii bărbați pe care-i avem, pe de altă parte, nu trebuie să scăpăm din vedere că rîndurile noastre trebuie să fie dese. Cu cît mai mulți, cu atît mai bine. Aceasta este o chezășie care înseamnă o mare întărire de viitor.

3. Eh! dacă vrednicul popor francez ar fi mai multe milioane decît are acum! Cu toată vrednicia lui, cîte primejdii nu-l amenință! Chiar fără să mai fie primejdie de război pe viitor și tot ești în primejdie, când popoarele din jur se înmulțesc mai iute ca tine. Și se petrece aceasta cu Nemții și Italienii. Azi Italienii au ajuns la acelaș număr de milioane cași Francejii. Fiind mulți ei încep să fie mai pofticioși și mai dîrji.

Noi avem o părere veche, că dacă Francejii ar fi fost 60 de milioane în 1914, nu mai puțin de 40, cîți erau, — războiul popoarelor nu se făcea. Nemții s'ar fi temut să se arunce asupra unui popor mai tot așa de mare ca al lor. Dar așa, îi socoteau pe FrancejI mai slabi, fiindcă, pe lîngă toate, erau și cu aproape 30 de milioane mai puțini: 67 de milioane de Nemți față de 38 la FrancejI.

Pentru FrancejI, pe lîngă toate înaltele lor însușiri, nu poate fi mai bună apărare pe viitor decît să se înmulțească. Să ajungă 60 de milioane, să sporească în măsura Italienilor și va fi bine și pentru ei și pentru lume.

Nenorocire însă! la ei bîntue împuținarea voită a nașterilor. Nu se nasc destui copii, fiindcă nu sunt lăsați să se nască. Aceasta însă e moartea popoarelor. *Mussolini*, care-și dă seama ce va să zică a avea un popor numeros, a tradus în italienește cartea lui *Rickard Korher*, care spunea că «împuținarea nașterilor e moartea popoarelor», adică: trebuie să fim mulți, în mijlocul altora care se înmulțesc și ne pot întrece.

4. S'ar zice că chestiunea aceasta nu privește poporul românesc. Și cu toate acestea ne privește. Trebuie să fim mulți și față de cei ce ne înconjoară, dar și față de minoritățile naționale din sînul granițelor noastre. Dacă noi stăm pe loc sau scădem, iar ceilalți se înmulțesc, starea noastră se înrăutățește.

E adevărat că ne mîngîiem cu nașterile multe care sunt în sînul nostru, dar totuși știm că aceasta nu e tot una cu sporul, fiindcă foarte mulți copii mor de vreme, din reaua îngrijire, iar apoi alții nu se nasc nici la noi. La congrese medicale, s'a spus că peste 100.000 de copii sunt împedecați de a se naște prin avorturi, deci avem 100.000 de Romîni lipsă la apel.

Iată mare primejdie! scădem cînd trebue să sporim!

5. Mai mare ciudățenie ca toate este însă că, după ce trebuie să fim strînși la un loc și să îndesim rîndurile noastre, a putut răsări în mijloc, părerea, în lunile acestea din urmă, și a ajuns și în discuțiunile din Sfatul Țării, că ar fi bine să trimetem Romîni de ai noștri fără de lucru aci, să lucreze peste graniță!

Dar aceasta înseamnă să perzi pe foarte mulți din ei. Mai cu seamă cei tineri, deci cei mai vînjoși, prind legături de aiurea și rămîn acolo. Noi înșine am întîlnit foști prizonieri care nu s'au mai întors. Și-au făcut stare prin alte țări și s'au simțit bine acolo. Așa am întîlnit pe unul cu numele *Oprea* în Strassburg în 1921, care se făcuse negustor de bice. Făceam haz de el cum vorbea dialectul alsacian.

Deci să nu ne rărim cu niciun preț că nu avem Romîni de perdut.

6. Ba mai avem altceva de făcut: să întărim brîul românesc, adică al Romînilor care se află dincolo de hotarele noastre, căci și aceștia ne sunt o apărare. E mare lucru ca, între vrăjmașii de peste graniță, să ai și prieteni. Aceștia sunt Romînii pe care-i avem pretutindenea. Deci să grijim de ei. Am perdut destul, după cum se poate citi în revista «Graiul Românesc» (Ianuarie 1929). Să grijim de cei rămași în Bulgaria, Serbia, Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, Rusia. Să-i facem să învețe carte românească și să se simtă Romîni, fiindcă, în întrecerea dintre popoare se luptă și cu mulțimea. Cei mulți pier mai greu decît cei puțini. Ce bine a spus înțeleptul Solomon în cartea Pildelor lui: «Mărirea împăratului este în popor mult; iar în poporul puțin este pierderea celui puternic» (Pilde, 4,29).

Arhim. SCRIBAN

Cuvânt Regesc de Sărbători

De Sfintele Sărbători ale Paștilor, îmi închin gândul către țară și către Acel care cu dragoste nemărginită, alături de ostașii Săi a înfăptuit întregirea neamului

Maria

Departe de țară în preajma Paștilor, M. S. Regina Maria, era cu sufletul său cald tot între noi. Căci iată, în aceste zile sfinte am avut fericita onoare de a primi dela M. Sa, ca o mamă bună a poporului nostru cîteva rînduri mărturisind via Sa dragoste pentru poporul românesc.

Ce rău ne-a părut însă că aveam numărul de Paști gata tipărit și nu am putut da chiar în acel număr, via mărturisire a M. Sale pentru poporul românesc. Dar ce are a face, nu este mărturisirea scumpă pentru noi în orice vreme? Nu ne este ori cînd mîngîere, cînd știm că aceasta ne vine de la: Mama fraților noștri jertfiți în război?

De aceia noi, prin glasul acestui ziar, căruia i-au fost încredințate regalele rînduri, ca să fie împărtășite întregului popor românesc, le primim cu adîncă închinăciune și cu mare bucurie, le dăm în știrea întregii obști românești. Iar Inaltei noastre Regine, cu adînc respect, în depărtările în care poposește acuma îi trimitem prinosul nostru de recunoștință și-I urăm să păsească înapoi sănătoasă, spre țara Sa din Răsărit, în mijlocul Poporului Românesc, care totdeauna O simte ca mama sa și fierbinte o dorește să fie nelipsită din mijlocul său.

„CULTURA POPORULUI"

HRISTOS A INVIAT!

Ziua învierii! Să ne luminăm! Și unul pe altul să ne îmbrățișăm! Să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi! Să iertăm toate pentru Inviere!...

Așa răsună — cântarea de înfrățire, cântarea păcii, cântarea de bucurie mântuitoare din noaptea Invierii Domnului. Este trâmbița de mântuire, ce trezește pe cei ce zac în întuneric și în umbra morții.

Când a venit plinirea vremii, din cerul mântuitor dela Tatăl ceresc s'a auzit glasul: «*Acesta este Fiul meu cel iubit... pe acesta să l ascultați!*» (Matei 17, 5). Și iată, un om ca toți oamenii începe să grăiască tuturor: «*Eu sunt lumina lumei*»! (Ioan 8, 12). Intr'adevăr, din viața Lui, din vorba Lui, din ființa Lui, pleacă raze de lumină. Nici mânie, nici ură, nici viclenie, nici minciună, nici înșelătorie, nici prefăcătorie... nimic, nimic din cele ale întunerecului sălășluite în ceilalți oameni, nu s'a văzut la El...

«El orbilor le da lumină,
Și muților le dă cuvânt,
Pe cei infirmi îi întărește,
Pe morți îi scoală din mormânt».
(Vlăhuță)

Lumina strălucitoare era viața Lui în mijlocul întunericului în care lumea orbăcăea,

Era cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, întrupat în omul Iisus Hristos. Lumina Lui puternică, pătrunzând în sufletele omenești, i-a făcut să se îngrozească de întunericul ce-l vedeau acum în ei, să-L urmeze cu frica celui ce se afla în noaptea rătăcirei și cu șiroaie de lacrimi să îngenunchie strigând: „Domnul meu și Dumnezeul meu!" (Ioan 20, 28).

«Din toată lumea asupriții
In jurul lui s'au grămădit».
(Vlăhuță)

Dar intunecimea patimilor se întronase pentru veșnicie. Tulburată de razele mântuitoare, în desnădejdea amenințătoare, strigă: «*Să piară! Să se răstignească! Să se răstignească!*» cer sutele de glasuri ale întunericului...

Și lumina s'a răstignit, apoi s'a pogorât în cele de mai jos ale pământului.

«Aduceți piatra cea mai mare,
Mormântul să-l acoperiți,
Chemați ostașii cei mai ageri,
Și străji de noapte rânduiți».
(Vlăhuță)

Au răsunat poruncile fariseilor în preajma Paștelor lor, nădăjduind într'o desăvârșită pecetluire a luminii, pentru ca ei, nesupărați să continuie petrecerea în întunericul patimilor.

Dar se putea oare ca lumina vieții, cuvântul mântuitor să rămână în întunericul veșniciei?! Se putea oare ca izvorul dătător de viață să nu ne cheme cu cântarea mântuitoare din noaptea sfântă: «*Veniți să bem băutură nouă! nu din piatră stearpă*» (catavasii). Se putea ca lumina să se stingă într'un mormânt omenesc?

Nu! nu s'a putut! Hristos a înviat și lumii viață a dăruit! De atunci, ura, viclenia, minciuna, înșelătoria, desfrâul, jaful, omorul și atâtea altele — fiice ale întunericului, *pier precum piere fumul, se topesc, precum se topește ceara de fața focului!* (Stihurile Paștelor). Strălucirea Mântuitorului înviat le orbește le arde și le nimicește...

Acesta-i adevărul sfânt, căruia popoarele se închină până astăzi.

Dar lumina mântuitoare încă n'a pătruns toate unghiurile lumii și toate ascunzișurile sufletului omenesc. Nu ne-am îndrumat încă pe adevărata cale a vieții. Incă orbăcăim în întunericul de altă dată al patimilor care ne împart, ne învrăjbesc și ne distrug. Lumina sfintei Invieri încă n'a ajuns la toate popoarele. Incă sunt neamuri, care rătăcesc în întunericul necunoștinței creștine.

Dar ce să vă mai vorbim noi de popoare păgâne, ce să mai grăim de neamuri de alte religii, când înșiși noi, creștinii, ne învrăjbim și ne împărțim? Nu mai ascultăm de mai marii noștri, cum zice la Sfânta Carte a Scripturii: «*Tot sufletul să se supuie stăpânirilor celor mai înalte, căci nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu. Și stăpânirile care sunt, dela Dumnezeu sunt rânduite. Pentru aceasta celce se împotrivește stăpânirei, rânduelii lui Dumnezeu se împotrivește*» (Romani).

Fiecare ne facem învățători și înțelepți în ochii noștri Bunul Dumnezeu ne-a strâns de sub răpirile și stăpânirile străine, cum adună cloșca puii săi sub aripi. Ne-a adunat în marginile aceloraș graniți, dela Nistru și până la Tisa, sub aceiași stăpânire românească, cu aceiași lege creștinească.

Cu durere trebuie să spunem însă că, numai după câțiva ani de unire românească și creștinească, am ajuns ca niște frați vitregi, cari să ne distrugem casa neamului, blagoslovită de Dumnezeu cu minunea, marea minune a alipirii tuturor provinciilor românești de sub puterniciile stăpânirii străine.

Ne-am unit dar ne urâm! Ne-am unit dar ne învrăjbim! Ne-am unit ca neam, dar ne împărțim sufletește!

In vremea prăznuirii Sărbătorilor, în proslăvirea praznicului mântuitor ce înfrățește neamurile, noi, Românii, am ajuns să plângem cu Ieremia: «*Căutați și vedeți de este durere asemenea ca durerea mea*» (Plângerile 1, 12).

Ce poate fi mai trist ca învrăjbirea și împărțirea la care am ajuns chiar pentru prăznuirea Paștelor!?

Cu dreptul ni se potrivesc și alte cuvinte ale proorocului Ieremia: «*Dela cel mic până la cel mare, toți au făcut fărădelege; dela preot și până la proorocul cel mincinos toți au lucrat cele mincinoase. Vindecă cu nepăsare sfârâmarea poporului meu, zicând: pace, pace! Și unde este pace Rușina-se-vor, căci au săvârșit fărădelege și nu s'au rușinat!*» (Ieremia VI, 10—14).

Pentru aceasta praznicul Invierii Domnului din anul acesta mai mult ne-a chemat la înfrățirea mântuitoare.

Ostașii păzitori ai sfântului Mormânt au căzut la pământ, uimiți numai de strălucirea Invierii...

Dar când mai auzim noi, din mijlocul strălucirii, și o așa glăsuire: *Indreptați căile voastre și faptele voastre... și vă voi lăsa să locuiți în locul acesta*» Ieremia VII, 3).

Mai putem rămânea cum suntem? Putem să nu ne mișcăm? Dar nu numai pentru o clipă în noaptea sfintei Invieri, ci în toată vremea și în tot ciasul!

Să ne deschidem dar larg porțile sufletelor noastre ca lumina Invierii mântuitoare să pătrundă adânc în noi, spre a ne deștepta din somnul cel de moarte, a ne încălzi, a ne izbăvi.

Sfânta cântare din mântuitoarea noapte a Invierii Domnului: «*Să zicem fraților și celor ce ne urâsc pe noi*» și «*să iertăm toate pentru înviere*» veșnic să răsune în sufletele noastre.

«CULTURA POPORULUI» are menirea sfântă să ducă acest cuvânt de chemare și blagoslovenie arhierească în toate unghiurile țării românești, cu salutarea creștină «*Hristos a înviat!*».

† Arhiereul Grigore Leu Botoșăneanu
Vicarul Mitropoliei Moldovei

Moartea trupească și moartea sufletească

Sunt două feluri de moarte. Moartea trupească și moartea sufletească.

Cea trupească e cunoscută de toată lumea, pe când moartea spirituală e cunoscută numai de cei credincioși și botezați în numele Domnului nostru Iisus Christos, cari după botez au devenit adevărați creștini cunoscând religia creștină și primindu-o cu toată inima. Contrar, nici aceștia nu pot cunoaște moartea spirituală.

In ce constă moartea trupească și cea spirituală?

Moartea trupească este despărțirea trupului de suflet. Trupul se întoarce în pământ desfăcându-se în materia din care a fost alcătuit, iar sufletul se duce în veșnicie.

Moartea spirituală este despărțirea omului de Dumnezeu.

Această despărțire constitue pentru el, suferință și nenorocire; Deci moartea spirituală e cea mai mare pierdere pentru om, despărțindu-l pentru veșnicie de Dumnezeu.

Ce se întâmplă însă printre oameni?

Deși deosebirea între moartea trupească și cea spirituală este atât de mare, totuși noi nesocotim moartea spirituală, din cauza ignoranței în care zăcem, în timp ce pentru moartea trupească avem mare groază și tremurăm auzind de ea.

Ne îmbolnăvim, alergăm imediat la medic și luăm toate măsurile cuvenite, întrebuințând diferite medicamente, cheltuim averi întregi, numai să scăpăm de moartea trupească. Dar când sufletul ne e bolnav și de această boală suferim cu toții fără excepție, ce facem oare? Ce măsuri luăm pentru a ne mântui de această grozavă moarte, moartea spirituală?

Nici un medicament, nici o osteneală pentru salvarea sufletului, nici o cheltuială, deși pentru aceasta ni se cere prea puțin față de sacrificiile ce facem pentru a ne mântui trupul trecător. Nu putem tăgădui însă că există unii oameni și aceștia puțini la număr cari fiind bolnavi cu sufletul se silesc să se vindece cât de curând, pe când majoritatea arată mare indiferență ca și când ar fi vorba de o neînsemnată pagubă, nu de moartea veșnică.

Cine provoacă boala sufletului?

Păcatul! Păcatul care este cel mai neîmpăcat dușman al nostru. Păcatul care produce cea mai mare turburare și suferință morală.

Boala trupului, ori cât de mare ar fi, produce o durere provizorie și trecătoare, pe când păcatul ori cât de mic ar fi, dacă omul nu se silește a se mântui de el prin pocăință, îi va produce moartea spirituală, veșnica suferință și durere.

Deci să ne ferim cu orice preț de păcat pentru a trăi o viață liniștită și fericită pe pământ, pentru a ne mântui de moartea veșnică și pentru a trăi viața fericită și eternă dincolo de mormânt.

Preot. E. Nicolaide

Răvașe Educative

Dragii mei copii,

Cu grija pe care mi-o duceți, mă gîndesc cînd și cum mă voiu plăti eu de voi?

Mă întrebați despre sărbătorile sf. Paști. Mărturisesc că sînt foarte mîhnită că în țara noastră, plină odinioară de bunătate și de cucernicie, nu s'a ajuns la o înțelegere și că unii au serbat sf. Inviere la 31 Martie, iar alții, tot creștini, îl vor serba la 5 Mai. Nu stăruesc cine are dreptate, dar, în această neînțelegere văd și slăbiciunea bisericii și a guvernului, căci nu s'ar fi putut întîmpla așa ceva, dacă la cîrmă era: *O mînă de fier.* Mă gîndesc ce-or fi zicînd străinii despre noi. Ca la noi la nimeni!

In fine *Paști*, însemnează pe evreește: **Eșire.** La această serbare a evreilor, de-atunci de cînd ei își serbează *Eșirea din Egipt*, cîte nu s'au mai petrecut pe pămîntul acesta, care rabdă multe cataclisme și ne rabdă și pe noi; s'a petrecut și *Invierea Domnului*, acum 1896 de ani și încă pînă acum nu ne-am cuminți și încă zavistia are loc între noi și ea ne făcu a nu cădea de acord s'a ajunge de ponosul lumei.

* * *

Cum vedeți, dragii mei, eu sînt supărată de șubrezeniile astea morale, care odată cu unirea provinciilor, speram să se termine și România să fie în Orient un exemplu, dar mi-e frică rău c'o să închid ochii și n'o s'o văd intrată pe calea ei de mărire și de glorie cum ar merita ca să umble, ca stat mare și civilizat și care a suferit atîta!

Nu vedeți că trăim răzvrătiți? Că vitregia se întinde între noi, care ne-am dorit atîta *unirea* și am plătit cu sînge *Idealul nostru național*?

Legi făcute și desfăcute, făgăduieli date și călcate; muncă slabă plătită scump; oameni mici nepregătiți ajunși pe hatîr în fruntea dregătoriilor mari serioase.

Crime, furturi, delapidări, falsificări, excrocherii, de înșiruiesti cînd le citești în ziare. Acelea hrănesc publicul cu d'alde astea, că aceasta cere el dela publicațiile cotidiene, altfel scade tirajul, nu se vinde ziarul dacă nu e plin de pozele tîlharilor, vagabonzilor, potlogarilor, falsificatorilor, **misselor** eșite la concursul de frumusețe, îndemnul femeilor de a sta numai de *sporturi, sulimanuri, manicure, pedicure*, și grija de: *Institut de beauté*, nu de casă și de gospodărie, cum erau femeile odinioară.

* * *

Sărbătorile Paștilor, ale mamelor și bunicelor noastre, erau așteptate cu o curățenie exemplară, a sufletului, a corpului și a locuințelor. Minușițele lor habar n'aveau de *Oiță*, ci toate frămîntau la azime și la cozonaci, încondeiau ouăle, semănau grădinile, afumau șuncile și cîrnații făcuți de ele nu cumpărați dela **Rocus** și dela **Patak,** de toată lumea din cauza lor suferă de stomac.

Belșugul în țara noastră, era și din această cauză, că toți de Paști, *lucrau ca să aibă, s'aveau că lucrau.* Femeile nu erau pe străzi, toată ziua cu poala'n mînă și cu ochii duși după mode; ci stau acasă și lucrau rufăria soților, hăinuțele copiilor, albiturile lor, ale paturilor s'ale bucătăriei.

Din casa lor făceau cuiburi de iubire și de veselie. Fiecare soț, soție, copil, bătrîn, rudă își înțelegea rolul *și familia, care era o celulă organică sănătoasă a țării,* la aceste sfinte sărbători, petrecea în pace și în tihnă la biserică slăvind pe Dumnezeu, acasă găsind tihna și bucuria făcută de doamna și stăpîna casei, care se gîndea la tot, era gata cu mîncare bună și curată, cu rufe spălate, cu florile schimbate, cu grădinile semănate, cu cotețele, coșarele, grajdurile rînite, cu copilașii îmbăiați, tunși, înoiți s'așa voioși, blînzi, împăcați în cuget, plini de sentimente nobile, așteptau pioase: *Invierea Domnului.*

Ce frumos!.. Acum? Ca acum!...

Bătăi, certuri, beții. Tatăl în cîrciumă, mama la o vecină, copiii pe la răspîntii sau la cinematograf, familia? Nicăeri! Pregătirile de Paști la băcănii și la birturi.

* * *

Și cît de blînd și de bun este Acela, care ca Mohamed și ca Moisi, n'a făcut legi aspre și rele, care să se schimbe și să se dărîme, n'a zis:

Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte, ci doctrina lui a întemeiat o pe: *Iubește pe aproapele tău, ca* **însuți pe tine** și *Ceiace ție nu-ți place, altuia nu face!...*

Cîtă blîndețe, cîtă bunătate, cîtă iubire trebue să păstrăm Împăratului și Dumnezeului nostru și cît îl amărîm cu faptele noastre și cîte ne iartă!

Serbeze-se Paștele cînd o fi, dar serbeze-se cum se serba odinioară. Aș dori ca la ușa bisericii toți să se împace și să se lege că vor urma cele două percepte ale lui Iisus, notate mai sus; că vor păzi și se vor supune la legile țării; că totdeauna vor aștepta sfînta zi a învierei cu suflete curate, vindecați de invidie și de calomnie și atunci ar fi un Paște creștinesc și frumos, cum vrea Mîntuitorul.

Hristos a înviat copii!...

Baba Visa

Floriile și Miss România

Vroind și noi să fim alături de popoarele, ce au un spirit de civilizație mai desvoltat, ne-am dat la tot felul de întreceri netrebuincioase. Aceste popoare știu să-și împartă morala religioasă cu morala socială, încât să nu atingă prestigiul nici uneia nici a alteia. Noi, ce nu cunoaștem apogeul civilizației, am căutat să-atingem moralul religios, reprezentat printr'o datină, cu un fast prozaic. Zilele trecute s'a ales cea mai frumoasă fetișcană a țării, asta după spusa unui juriu, probabil puțin căutător de alte frumuseți și 'n lipsă de altă ocupație. Eh! dar câte frumuseți nu există și fiind acoperite de pulberea sărăciei nu se văd. Ziarele pentru această faptă au consacrat neîncetat, pagini întregi, aducându-i elogii.

Au mers pân'acolo, uitând Duminica cea mai importantă pentru creștinism, și cum altădată zugrăveau atât în scris cât și 'n penel intrarea blândului Hristos în Ierusalim. De astă-dată o pământeană vremelnică a luat locul Floriilor din vremuri frumoase, iar ziariștii preocupați de formele modernismului au lăsat lumea să trăiască, cu imaginile pe cari le-a arătat preotul în cuvântarea sa.

Strămoșii noștri Romani păstrau datinile ferecându-le cu cheile gândirii lor, în cinstea cea mai desăvârșită. Dovadă avem mărturisirile făcute de scriitori că această Duminică botezată de ei Duminica Floriilor și a Primăverii cinsteau memoria, *Anfilofiei Anfras,* acea care a dăruit grădinele ei frumoase înzestrată cu cele mai gingașe floricele ale pământului.

Deaceia D-nii mei, ar trebui să lăsați acestea și să vă coborâți în colibe unde veți vedea cu câtă măestrie știe, Majestatea Sa Sărăcia, să desemneze viața plină de amărăciuni. Instituiți mai des concursuri pentru bieții scriitori, cu sume mai mari, fiindcă ei sunt adevărați apostoli cari prin frumusețea gândirii dau vieții alt aspect. Tot ei sunt aceia ce așează țara pe treapta cea mai înaltă, treapta desăvârșitului în fața căreia se închină întreaga lume. Nu-i lăsați să cerșească mila acelor cete de incapabili ce se lefăesc aruncându-le disprețul de pe buzele lor murdare. Inchei acest articolaș, ca o simplă observație pentru D-nii ce fac adeseori caz de morală, adăogând o ultimă expresie celor ce denaturează adevărul și tainele vieții mistice, că un popor trăește și-l cunoaște lumea prin gingășia credinții și datinii.

Ion Constantinescu Stejar

Citiți și răspândiți

„Cultura Poporului"

Tradiția strămoșească și Rușinea de azi

Titlul prețuitei d-voastre gazete corespunde foarte frumos cerințelor de îndrumare, de cari neamul nostru are în prezent o lipsă cu adevărat mare. Păcat însă că îndrumările frumoase nu pot apărea cel puțin de două-trei ori la săptămână, nu o singură dată ca acum. Cuvintele cari se scriu aci sunt pentru cititori cu adevărat mai prețioase, pentru poporul nostru ca aurul și argintul, fiind scrise cu temei și fără grabă, având în vedere numai și singură cultura poporului împreună cu reînoirea și cultivarea frumuseților străvechi ale Neamului, iar împreună cu acestea lepădarea tuturor sdrențelor împrumutate dela străini.

Câtă durere sufletească trebue să ne cuprindă, văzând aplicarea, plăcerea unor tineri pentru apucături străine cum e și boxăria— de care scrie adevărat P. Cuv. *Scriban,* împreună cu scriitorii pomeniți de I. P. Cuv. Sa.

Ca o desăvârșire a strigătului de alarmă dat prin articolul de fond din 13 Ianuarie cor., este cel următor pe aceiaș pagină — ultima coloană. Jos cu urâtele imitări și rușinoasele «ploconeli în fața străinătății», reîntorcându-ne *la vremurile de aur,* când atât boerii cât și țăranii țineau cu sfințenie la comoara obiceiurilor naționale.

*

Dar acum unele auzite chiar în zilele sărbătorilor ce trecură. Ne bucurăm cu toții noi, românii — dela un cap de țară până la altul, pentru acțiunea lăudabilă începută anul acesta de oameni înțelegători — în frunte cu d. *Vulpescu,* pentru reînvierea tradițiilor de Crăciun și Anul Nou. Frumosul exemplu este cu atât mai prețios, pentrucă el este dat de însăși capitala Țării noastre.

Cei ce au fost de față la Ateneul Român din București în seara de 23 Decemvrie și au văzut convoiul datinelor noastre străbune în seara de 24 Decemvrie defilând dela Ateneul Român la Patriarhie, s'au trezit la o nouă viață, bucurându-se a fi urmași ai mândrilor *romani* și ai vitejilor *daci.* Toate acestea însă să ne stimuleze pentru o viață *mai apropiată în Hristos și pentru Hristos.*

Bucuria noastră pentru aceste momente frumoase petrecute în metropola Ortodoxiei românești — a fost turburată însă de unele urâțenii — la cari am fost martor. Era în seara Anului Nou. Treceam pe podul Șerban Vodă. Doi băeți cu steaua rămaseră în urma mea. Fiind vânt puternic, lumânarea stelei se stingea adesea. Deodată steaua întreagă era în flacări. Oprindu-se, cei doi colindători se aplecară pe balustrada podului. Fiindcă purtătorul nu dădea mai iute drumul în apă stelei arzânde, celălalt îl îndemna cu repetite înjurături murdare la adresa simbolului *Stelei magilor.*

Poate băeții erau beți, căci se vedeau și de aceștia umblând cu steaua.

Să se știe că lumea chiar în tramvai îi cinstea bucuros. pentrucă știau că au acasă o mamă bolnavă, și frățiori cari răbdau frig și foame. Dar cum am văzut, unii s'au purtat necuviincios.

Spunem acestea pentru atenția bieților părinți, a învățătorilor, dar mai ales a *patronilor* cari au *ucenici* în multe părți ale Românie. Numai preoții — cei ce fac regulat catehizația acestora — i-ar putea descrie.

Dar iată, cum ne obișnuim de mici, așa vom fi și ca oameni mari. O plagă, — după noi — una din cele mai rușinoase și desmățate, este *înjurătura* (sudalma).

Pentru orice fleac, oamenii înură. Din străbuni se știa că numai bețivanii, cari «și au băut mintea», înjurau. Aceștia se țineau în preajma cârciumilor. Azi însă pleazma înjurăturilor îți izbește urechea pretutindenea, pe stradă și chiar în tramvai. Astfel câte-odată tace, ghionturile încetează, liniște adâncă predomineză mulțimea pasagerilor în tramvaie, singur cel nesocotit cuvintează despre Dumnezeu și «mama ta» de pe treapta cea mai de jos a moralei decăzute.

Dar nimenea nu îndrăsnește să i vie de hac câte unui cuvântător de teapa acestora, cari «ofensează» nu numai urechile pasagerilor (între cari multe doamne și d-șoare!), dar hulesc—în mod nerușinat—pe Dumnezeu!

Quansque tandem. Până când și până unde? Dacă purtarea cuviincioasă atât de caracteristică la români mai de mult a dispărut în vremurile de azi, publicul — care *mai ține la bunăcuviință* este invitat la dăscălirea răilor.

Unul trecând pe lângă sfânta biserică, face cruce fără a se descoperi, iar alții deadreptul o înjură.

Până când atâta nepăsare din partea celor binecredincioși?

La apostolat deci cu toții pentru Hristos și biserica Sa!

Dr. Ioan Felea

SIMFONII DIN TRECUT

versuri de cunoscuta scriitoare

DOAMNA SMARA,

se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.

Prețul 80 Le.

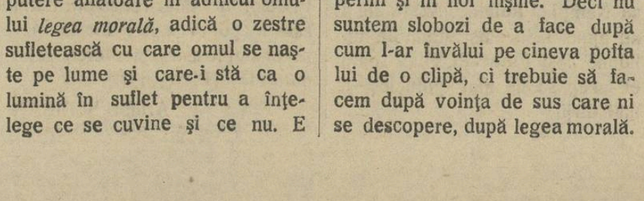

Legea morală

I. Ne mișcăm pe o cale trasă.

1. Omului din ziua de azi îi este supărător să i se spuie că trebuie să poarte un jug. Trîmbițarea gîndului de libertate, în legătură cu dreptul de a trăi slobod a unui popor, l-a străbătut atît de mult încît el nu e bucuros de nici o îngrădire și i se pare o încălcare nedreaptă a vieții lui de a fi oprit dela un lucru sau dela altul.

De aceia nu e rar să găsești azi oameni, mai ales în legătură cu vorbele puternice sunătoare de «individualitate» și «personalitate», care să spuie că nu trebuie să-ți înăduși niciun gust care se abate asupra ta și să nu te ferești de orice ți trece prin cap.

2. Cu toate acestea este oare cu putință ca omul să se rupă de orice fir cîrmuitor în viață, ca de ceva care i s'ar părea o îngrădire? Nu cumva o asemenea desprindere înseamnă tocmai cel mai bun prilej, de a rătăci fără țintă și deci a te perde?

Nu avem decît să privim spre unele chipuri de a lucra ale ființei noastre și ne vom încredința numai decît că omul tot este supus unor rînduieli, ori de va vrea ori de nu va vrea el, și că e în paguba lui de va vrea să se rupă ori să nu ție seamă de ele. Dacă, de pildă, noi vorbim sau scriem despre ceva, oare nu suntem mînați de anumite legi ale cugetării? Deși pe lume sunt unii oameni care-și zic «liber-cugetători», ei n'ar putea spune aceasta despre ei în înțelesul că sunt liberi de cugetare, adică fără grijă de ea, fiindcă atunci ar urma să vorbească sau să scrie lucruri fără șir și fără noimă. Sunt oameni care vorbesc liberi de cugetare, fără a se simți îngrădiți de nici o lege a gîndirii, dar pe aceia îi numim nebuni. Deci simțim în noi înșine că trebuie să mergem cu mintea noastră după o rînduială și că pe aceia o găsim sădită în noi înșine și că ne păgubim dacă mergem alături.

II. Cîrma faptelor noastre.

Tot așa în ce privește faptele noastre. Ne simțim slobozi să facem ce vrem, chiar și rău.

Omul are în sine, pe lîngă viața socotită și îndrumată prin mintea lui, și o viață îmboldită prin simțurile lui, prin poftele care-l mînă fără socoteală. Numim pe aceasta din urmă *viață de instinct,* adică acea la care îmi dă ghies inima după poftele care năvălesc nestăpînite asupra mea.

Foarte mulți oameni duc viață de instinct, adică se mișcă așa cum îi mînă un gust sau altul care pune stăpînire pe ei. Pentru mulți din noi, hotărîtoare nu este o socoteală pe care ne-o face mai nainte de a săvîrși ceva și din care să curgă fapta, ca dintr'un izvor prins în țevi, ci clipa cînd îl prinde o poftă sau alta.

Cu toate acestea, oricît de greșit poate fi omul cu fapta lui oricît ar putea spune că nu e fapta lui, ci boldul inimii care l-a împins ori împrejurările din afară care l-au furat, totuși el își dă seamă de este bine sau rău în felul acesta, dacă trebuia să facă așa sau altfel. Sau, dacă umblă s'o mai cotească la dreapta ori la stînga, pentru a se apăra, zicînd că nu e devină, că a fost ispitit fără să-și dea seama ori că împrejurările l-au împins, totuși știe să judece foarte bine de trebuia sau nu, cînd e vorba de fapta altuia.

Deci care este izvorul din care-și trage el chipul de a judeca faptele? De unde că se simte mînat a le cîntări într'un anumit fel? de unde că, în vechi așezări de oameni, fără o învățătură scrisă și fără umblare la școală, îi vezi că nu zice unul așa sau altfel, ci toți sunt la fel cu înțelegerea pentru a spune că cutare faptă nu trebuia să fie și să nu se mai facă? De unde scîrba pe care o simt cu toții pentru un anumit soi de fapte? De unde că, chiar de se desfătează unii cu fapta rea, cum de pildă, bețivii, totuși nimenea nu îndrăznește s'o acopere spunînd că aceasta ar fi o faptă bună sau nevinovată?

Temeiul este că toți oamenii simt în ei înșiși binele și răul. Ei își dau seamă de ce trebuie să fie și ce nu. Aceasta înseamnă că ei au sădită în ei înșiși o lege după care să simtă binele și răul și să-l judece. Numim această putere aflătoare în adîncul omului *legea morală,* adică o zestre sufletească cu care omul se naște pe lume și care-i stă ca o lumină în suflet pentru a înțelege ce se cuvine și ce nu. E adevărat, pot fi mari deosebiri dela vreme la vreme, în ce privește ce socotim bine și ce rău. Dar cu toate acestea tot rămîn cîteva temelii care rămîn în picioare. De aceia cu dreptate spune Sf. Pavel: *Păgînii, ceice n'au lege, din fire fac ale legii* (Romani 2,14) adică, deși, în religiile lor, n'au avut învățături amănunțite despre ce e bine să facă și ce nu, cum au avut Evreii sau creștinii, totuși, prin inima lor, au descoperit că este o lege care trebuie urmată, că în lumea aceasta nu se poate merge după cum i se poate năzări unuia sau altuia a face fără chibzuială, ci este o voință a cuiva, o lege, pe care o descoperim și în noi înșine. Deci nu suntem slobozi de a face după cum l-ar învălui pe cineva pofta lui de o clipă, ci trebuie să facem după voința de sus care ni se descopere, după legea morală.

AMERICANII BOGAȚI?

Dacă am sta să privim lucrurile așa după cum le spun unii și alții, indiferent despre ce ar fi vorba, ne-am minuna de adevărul lor natural.

S'a făcut vîlvă mare de starea anumitor chestiuni la ordinea zilei, de unii chiar s'au comentat cu profunzime; pentru alte lucruri s'au cerut imediat lămuriri pentru limpezirea lor.

Așa a fost în primul rînd cu sărbătorirea Paștilor, cînd unele gazete cu de la sine putere, au spus că Sfîntul Sinod ar fi schimbat data dela cea hotărîtă odată, fapt crezut de mulți. De alte gazete s'a spus de lucruri, iarăși care mai tîrziu sau mai aproape s'au constatat că au fost numai niște închipuiri sau niște scornituri ale unora ce n'au avut ce face.

De asemenea, acum cîtva timp se zvonea că mulți meseriași de ai noștri vor să plece în țări depărtate că acolo e de trai, viața e mai ieftină, se cîștigă mai mult și mai ușor sau cum am spune, acolo curge lapte și miere.

Ori, dacă am sta puțin și am întreba și pe alții, sau am sta de vorbă cu cineva care ar cunoaște bine starea generală, am vedea că lucrurile sînt tocmai contrar de cum se aud.

Iată despre ce vreau să vă vorbesc:

Mulți spun că America este o țară unde cu adevărat se poate trăi cu mult mai ușor decît pe la noi. Că acolo se simte nevoe mare de brațe de muncă. Că acei care au fost acolo s'au pricopsit și s'au întors oameni bogați.

Dar lucrurile cum stau?

Iată o gazetă venită din Statele Unite cu numele de «America» cu data de 14 Fevruarie din anul acesta și care apare în Cleveland. In aceasta se găsește un articol care cuprinde o declarație a ministrului muncii d. James J. Davis din cabinetul d-lui **Coodlige** cu privire la populațiunea americană și iată ce spune:

Populațiunea Americană 86 la sută este săracă lipită pămîntului.

«Ziarele care fac parte din partidul democrat se întreabă cum privesc republicanii acest crud adevăr cu strigătul lor victorios din timpul campaniei electorale că țara se află într'o eră de prosperitate fără precedent».

«Aici și colo, de mai mulți ani, se credea în Europa și mai ales după marele războiu mondial, că toți americanii sînt bogați și că sărăcia printre noi e remarcabilă prin absența ei. Cît de mult n'aș dori ca cele crezute de europeni să fie adevărate, însă nici o părere despre noi n'a fost mai neadevărată ca aceasta...

E adevărat că lucrătorul american are un nivel de a trăi mai ridicat ca lucrătorii din alte țări...

E adevărat că salariul primit de un lucrător american e de două ori mai mare decît salariul primit de un lucrător din Londra, de trei ori mai mare ca salariul primit de un lucrător din Paris și mai mult de patru ori mai mare ca cel primit de lucrători în Bruxel Roma și Madrid.

Admit că starea lucrătorului american e mai bună ca starea lucrătorilor din orice parte a lumii, însă trebue să spun și aceasta că lucrătorul american nu trăiește în belșug. Nici o țară care numără 86 la sută din populația ei printre săraci nu poate fi considerată ca o țară care se lefăește în belșug.

Europenii ar privi cu mai multă simpatie la noi dacă ar cunoaște adevărul.

Ei au fost înșelați de aparențe, care sînt departe de realitate».

Vedem dar din sincerile mărturisiri ale unui ministru al Americei, că situația acolo e cu mult mai departe decît se spune la noi.

Populația în America e mare acolo brațele au fost înlocuite prin mașini prin urmare, dacă după cum se aude, că s'a construit o mașină care înlocuește 200 de lucrători, ce vor face aceștia?

Deci muncitorul american se găsește acum într'o situație rea, încît nu mai poate face nimic, se găsește în fața sărăciei cu care va avea de luptat, dacă nu va găsi ceva și pentru el.

Acum cred că după aceste rînduri, fiecare va fi pe deplin convins de situația țărei de peste ocean și că acel ce ar fi voit să se ducă acolo spre a se îmbogăți, își va reveni și va rămîne aici formînd o țară a muncii și a progresului.

Diac. V. Fussu

Învățătorii suplinitori

de G. A. Tănăsescu
— Mănești —

E incontestabil că soarta în bine sau în rău a unei țări, atârnă de felul cum învățătorul o plămădește după cum a zis Haret: «Fericirea sau nenorocirea țării este în mâinele învățătorului». In 50 % din învățătorii titulari plămădiți în școlile normale, putem conta pe foarte bine, 20 % bine și 30 % binișor. Am conta pe foarte bine 90 %, sau chiar 100 %, dacă salariul ar fi în funcție la o egală demnitate. Altfel ar sta situația învățământului și soarta țării ar progresa mai spre bine, dacă toate posturile ar fi ocupate de normaliști; dar ce păcat! Dacă te prezinți la poarta revizoratului școlar după absolvirea școalei normale, fără ca să fii înconjurat de puternicii zilei, Domnul Revizor îți spune: N'avem posturi. Pleacă și pe la alte revizorate, căci la noi s'au ocupat. Ce trist pentru bietul normalist, care a ajuns la pragul revizoratului școlar, să-și ceară dreptul pentru care a muncit în școala normală și să plece sărmanul îmtâmpinat cu astfel de cuvinte, desgustat cu desăvârșire de misiunea pentru care s'a pregătit, să lase 40 % din locuri în învățământ, învățătorilor suplinitori, cu 2 sau 3 clase secundare, să lase zic, 40 % din soarta țării, în mâinile acestora.

Dacă această cotă este plămădită de aceștea cu mâna rece, soarta țării devine cu o jumătate temelie șubredă. Iată dar ce-ar trebui să ne preocupe mai mult: Sterilizarea suplinitorilor. Această sterilizare, din păcate, nu se face decât numai prin strecurătoare politică și astfel 40 % din soarta țării, merge din rău în mai rău.

După lege suplinitorii sunt numiți stagiari și încep dela 2 clase secundare, la 4 și mai bine. S'a încercat anul trecut sterilizarea printr'un examen, dar a trebuit să fie întrebuințată strecurătoarea politică, căci altfel nu se putea.

Drepte sau nedrepte aceste examene au dat dreptul celor reușiți să ocupe posturi în învățământ. Greșeală a fost, căci trebuia să se aleagă la examen numai atâți candidați câte locuri erau vacante, sau să se prefere la post învățătorii suplinitori la fel ca și titularii, adică: vechime, grad; inspecțiile bune și interesele familiare; dar toate aceste condițiuni după examene au fost neluate în seamă și a început iarăși strecurătoare politică. Pe la 1 Iulie s'a primit la școli fișe individuale, atât pentru învățătorii titulari, cât și pentru cei suplinitori, păstrându-se una de fiecare la direcția școalei respective, iar alta la minister având data de 1 Ianuarie 1928.

S'a crezut că prin aceasta se va face o complectă purificare a suplinitorilor, controlându-se fișele și trimițându-se la fiecare revizorul de control, să vadă dacă merită sau nu să fie îndrumătorul tinerilor odrasle, pe căi luminate; dacă merită sau nu, să scrie mențiunea: «Bun de continuat în funcțiune», sau «Bun de înlocuit». Invățătorul suplinitor să treacă în luna August un examen pentru admitere în post, la care examen se va respecta drepturile celor mai vechi în serviciu menționate bine în funcțiune, fie chiar și cu mai puține clase secundare. Un astfel de suplinitor stabilit într'un post nu-l poate înlocui nimeni, decât inspecțiunile cu notări rele după merit, sau un absolvent de școală normală. In felul acesta s'ar putea șlefui, începetul cu începetul, răul atât de învăluit în țară la noi și s'ar putea înlătura haosul răsunător al suplinitorilor, pe sălile revizoratelor la luarea numirilor în posturi.

→ Cetiți și răspândiți

„Cultura Poporului"

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieții»).

Blasco Ibanez

Cruciadele (secolul X II). Numai o întreprindere pe baza credinței a fost în stare să miște pe mare atâta lume, cu toate greutățile mării și voile vântului.

Flota lui Ludovic al IX-lea regele Franței, se compunea din 2 diviziuni distincte; prima avea galerele de luptă, «nefuri» repezi, unireme, care erau numai militare și care purtau pavilionul regal, roșu cu flori de crin de aur; a doua cuprindea șalandele, nave înalte intrând mult la apă, construite pentru transporturi. Ele s'au strâns la Aigues-Mortes, la gura Ronului, fiindcă Marsilia cu toate că era favorabilă cruciadelor și a câștigat mult pe urma lor, era o republică comercială ostilă flotelor de luptă, iar Toulon, actualul port militar nu era pe atunci decât un orășel de pescari.

Marsilia a avut aceiaș atitudine și mai târziu sub Napoleon; negustorii deseori nu înțeleg că desvoltarea marinei de război este în interesul comerțului maritim. Faptele se repetă în toate timpurile și la toate popoarele. In mica noastă marină și în România Mare, sunt cam aceleaș tendențe datorite numai interesel or și lipsei unei vederi largi.

După escală în mai multe porturi, Ludovic al IX-lea ajunse în insula Cypru.

«Soarele se ridica radios de după munții insulei, făcând nimb de aur craterului stins al vârfului Oros-Stavros. In capul escadrei sale, nef-ul regal gonia cu vântul din pupa, cu pânzele întinse, jilave de sărutările umezi ale nopței, alunecând pe catifeaua albastră a mării, care dormia încă. Nava se legăna încet în un «tangaj» prelungit și rar, plin de grație, salutând la fie care mișcare soarele care se înalță pe cer.

Aproape de ora șapte clopotul bordului sună, se spuse rugăciunea de dimineață, ascultată cu sfințenie de toți

Vocea slabă a preotului e mărită de umflăturile pânzelor și întreprinzătorul Ludovic al IX-lea vedea deja «Mormântul Sfânt» printre lacrimele ce-i curgeau».

Venind iarna, și-au căutat adăposturi în apropiere; căci în acelaș timp se așteptau și sosirea tuturor forțelor.

«Cu primele palpitări ale primăverei, navele se pregătiră să ia marea. Escadra fu însă prinsă de furtunile echinoxului de primăvară și multe din nefuri se înecară în valurile înalte, dar scurte în lungime ale Mediteranei orientale. Restul echipajului scăpă pe coasta Siriei, unde Sarazinii îl trecură sub iataganele lor. Din 3000 de cavaleri periră astfel 2200.

In acest timp ajutorul venit din urmă, triplă forțele lui Ludovic al IX-lea, care debarcă cu ele la Damieta.

Armata sultanului aștepta debarcarea cruciaților la marginea mării, cu picioarele în apă. Cruciații se suie în șalupe, iar nefurile, apropiindu-se de coastă, svârle ghiulele de plulmb cu niște mașini cu resoarte de oțel, mașini inventate de curând.

Sarazinii însă, cu ajutorul unor mori mișcate de elefanți, ridică nisipul pe care vântul îl duce spre mare în ochii cruciaților. Rezultatul a fost că Sarazinii sunt respinși și cruciații intră în Damieta».

Sfântul Ludovic a rămas printre primii fundatori la puterei comerciale maritime a Franței.

Nimeni n'a fost mai darnic cu marina, ca dânsul. El văzuse marina la lucru, pe ploaie, pe valuri sărate, între dinții vântului, suferind pentru datorie zi și noapte. El scrise sapitolul său în Drepturile Omului» liberându-i din sclavia unde erau ținuți de legi învechite. De aci au eșit «Rooles d'Oleron» sau «Intâia legislație maritimă».

Cum se ajunge la bună stare

Gospodarul care întrebuințează mai multe lucruri făcute de el, are nevoie de mai puține lucruri făcute de altul și deci va cheltui mai puțin pe cumpărături. Lucrul pe care-l cumperi dela altul te costă mai mult ca atunci când ți l'ai face tu singur, pentru că cine ți-l vinde vrea să aibă câștig la el. De aci rezultă, că una dintre mijloacele prin care gospodarul poate ajunge la bună stare este întrebuințarea pentru trai a cât mai multor lucruri făcute de el și abținerea de a folosi lucruri cumpărate pe bani sau în schimb.

Aceiași regulă se poate observa și în chiverniseala unui oraș sau a unui sat. Dacă sătenii caută să-și vândă productele la cumpărători din satul lor și dacă ei cumpără tot ce le trebuie dela negustorii ce-i au acolo, averea satului aceluia rămâne pe loc nu se duce spre a se îngrămădi în alte sate sau la orașe. Ca urmare, satul înflorește. Inflorirea lui are să conste din locuitori avuți, prăvălii mari, ateliere și fabrici multe, etc. Atunci când au în sat fabrici sau ateliere sătenii pot câștiga ceva bani lucrând și în ele după ce au isprăvit cu munca câmpului, neavând nevoie să se ducă pentru aceasta prin orașele îndepărtate.

Având satul oameni cu avuție, poate scoate dela ei ușor bani de făcut străzi frumoase, fântâni bune, școli, case de cetire, grădini publice, piețe, canale de scurgere ș. a. Toate acestea nu sunt decât spre binele locuitorilor, căci toți se folosesc de ele. Dacă însă locuitorii își dau banii pe cumpărături dela orașe, ei fac orășenilor averi și lucruri frumoase, iar lor le rămân șoselele tot desfundate fântânile tot surpate și podurile tot rupte. De aceea e bine ca omul să cumpere totul dela el din sat și să-și vânză ce are de vândut tot numai acolo. Și oamenii cu minte așa fac.

Ce se poate zice despre un sat în chestia aceasta, se poate zice și despre o țară. Dacă locuitorii țării Românești s'ar abține cu desăvârșire dela cumpărarea lucrurilor făcute în străinătate, Leul s'ar urca și întreaga țară ar porni spre înflorire. Astăzi însă majoritatea locuitorilor trebue să sufere de foame, pentru că, o mare parte din banii națiunei merg în străinătate, pentru plătirea articolelor de lux ce se aduc de acolo, ca parfumuri, mătăsuri șampanie și alte nimicuri, fără de cari omul poate trăi tot atât de bine ca și fără o floare la ureche.

Grivas D. Cruceanu
Doctorand

Neofit Scriban și Nicu Gane

Nu tocmai de mult (1921) ne-a părăsit pentru totdeauna ultimul dintre foștii elevi ai lui Neofit Scriban, — părintele Vasile Grigorescu.

Părintelui Vasile i se mai zicea și «Catichetul», pentru că pe vremuri fusese profesor la «școala Catichetică», unde a învățat și neîntrecutul povestitor I. Creangă, ale cărui delicioase «Amintiri» de pe când era în fabrica de popi», din Fălticeni, nu cred să fie cărturar român mai de seamă, care să nu le fi cetit.

Ca elev în școala primară părintele «Catichetul» s'a fost numit „Vasile Ponteanu» și în 1843 în vârstă de 13 ani era în «clasul normal» I, coleg cu gingașul prozator și poet N. Gane, patronul liceului nostru.

Iată ce și amintea N. Gane de pe atunci: *)

«...Sunt, domnilor, 70 ani de când s'a înființat în acest oraș Fălticeni prima școală primară sub direcția părintelui Neofit Scriban, un prelat distins, care mai târziu a jucat împreună cu fratele său Filaret Scriban, un rol important în memorabilele lupte pentru unire.

„Unul dintre elevii acestei școli, chiar dela început, am fost eu în vârstă de 4 ani abia împliniți, căci părintele meu grăbit să mă vadă știutor de carte, nu înțelegea să-mi pierd vremea acasă cu nebuniile. — Imi aduc foarte bine aminte, chiar din ziua d'întâi când am călcat pragul școalei, ce adâncă impresie mi-a făcut înfățișarea părintelui Scriban cum și micii băeți zburdalnici care mă încurajau și se uitau la mine ca la urs. In vederea că eram cel mai tânăr dintre toți, părintele Scriban, om cu căutătură aspră, dar cu inima blajină, bun prieten cu tatăl meu avea o deosebită îngrijire pentru mine și oridecâte ori mă prezintam înaintea lui, îmi neteza părul în chip de desmerdare spunându-mi cuvinte de încurajare.

«Ei, a trecut vreme de atunci, o întreagă viață de om!

„Vă închipuiți, d-lor ce strângere de inimă simt eu acum când îmi amintesc acele timpuri ale frumoasei mele copilării, când revăd prin oglinda minții acele zidiri ale școalei, acele bănci, acele pupitre unde cu sfială îmi spuneam lecția drept ca o catană dinaintea învățătorului, unde în timpul recreației mă jucam de-a mingea și de-a arșicele cu camarazii mei, unde am primit primele noțiuni de disciplină școlară și primele noțiuni de egalitate între colegii mei, cu care eram deprins acasă a nu vedea de cât superiori și inferiori.

«Ah!... nu e lucru banal să te renovezi acum la bătrânețe, în locul tău natal, la sărbătorirea școalei primare înființată acum 70 de ani unde dascălul ți-a pus întâiași dată cartea în mână și ai învățat: „az, buche, vede, glagore" după metoda veche. Și parcă iluzia că ți-ai întors minutarele vieței îndărăt la acele neuitate timpuri și că refaci o a doua copilărie.

Eu unul d-lor asist cu îndoită bucurie la această serbare școlară, fiindcă sunt Sucevean din naștere și din inimă, fiindcă tot ce văd aici îmi intră parcă'n suflet, fiindcă aici am deschis întâi și 'ntâi ochii la lumina soarelui, aici am primit primele impresii acele ce se întipăresc în memorie ca pecetea pe ceară fierbinte și nu se șterg niciodată.

Revăd cu emoțiune pe părintele Catichetul, Vasile Grigorescu colegul meu de școală de pe acea vreme, singurul aici prezent din întâia serie de băeți cu care s'a deschis școala. Suntem acuma amândoi cărunți cu sacul anilor greu în spinare; dar în sfârșit să mulțumim lui Dumnezeu că am ajuns ziua aceasta, fericită că ne întâlnim amândoi sănătoși aici, la obârșie, la locul de unde am plecat. Adică drept vorbind am plecat numai eu, umblând pe diferite căi depărtate dus de valurile vieții iar părintele Catichetul a rămas statornic până la bătrânețe, prins de rădăcinile lui în acest județ.

„Nu știu de ce, dar mare și puternică este dragostea ce mă leagă de locul natal. Nicăiurea nu-mi e mai îndemână ca aici, nicăiurea nu-mi par locurile mai frumoase, mai îmbucurătoare pentru ochi și suflet ca în acest județ. Râurile, dealurile, pădurile munții, cu deosebire munții care sunt podoaba județului, îmi deșteaptă cele mai plăcute amintiri îngropate în noianul trecutului. Am umblat și în alte țări depărtate și am văzut munți mai înalți și mai impunători ca ai noștri, acoperiți cu zăpadă veșnică, dar trebue să mărturisesc că ai noștri, mai ales aceștia din județul Suceava, deși mai mici, îmi plac mai mult, fiindcă sunt ai noștri, fiindcă sunt mai prietenoși, mai primăvăratici, fiindcă pe potecile lor am făcut cele întâi visuri ale tinereții, m'am inspirat de doinele care dezmerdau ecourile, de legendele care mi-au aprins închipuirea și mi-au dat îmboldul de a descrie aceste frumuseți.

„Insuși orașul, așa cum e, modest, cu casele albe, curat văruite, cu străzile largi bine prunduite, împodobite odinioară pe ambele laturi cu câte un rînd de plopi înalți în care ne aninam zmeii în copilărie, cu biserica Adormirea zidită de un bun al meu, înzestrată în turn de un ceasornic, care străjuiește și astăzi ca un ochiu neadormit asupra orașului, cu casa veche părintească unde mi-am adăpostit pruncia și unde fiecare colț de zid îmi spune câte o poveste, astăzi proprietatea tânărului literat Artur Gorovei. Insuși orașul, zic, îmi pare mai îndemânatic, mai odihnitor, mai aproape de inimă ca oricare alt oraș cât de mare, cât de frumos pentru că așa e sufletul omenesc, așa se văd lucrurile prin ochii dragostei».

Preotul Vasile Grigorescu Catichetul, care și a jertfit toată agonisita pentru școala din Petia care-i poartă numele, acolo fiind locul lui natal mi-a povestit:

Neofit Scriban impunea respect prin ținuta, tactul și modul atrăgător, cum își făcea lecțiile. Când avea de judecat vr'un școlar, își păstra sângele rece.

Monitorul Iordache Caton îl tăbârcea în fiecare zi de acasă la școală pe Nicu Gane, care era mic și plăpând. Nicușor era zburdalnic, se juca, trecea din secție în secție, ca la el acasă.

Intr'o zi, îi peri profesorului singura gramatică franțuzească pe care o avea. Toate cercetările fură zadarnice. Ce să facă? Aduse o psaltire și cheia bisericii, le așeză pe masă, orândui școlarii unul după altul ca să zică: Milueşte-mă Dumnezeule», ținând mâna pe psaltire. Nici unul nu dete nici un semn. Veni și rândul lui Nicușor. După multă stăruință, iată-l și pe el cu mâna pe cheie și psaltire... Dar,... mirare!.. abia începu să spună rugăciunea și psaltirea porni a se mișca, probabil de emoție.

— Spune, drăguță. unde-ai pus cartea și-ți dau un cuțitaș, zise Neofit.

— Uite-o colo, răspunse Nicușor foarte inocent și-i arătă spre gura sobei.

Profesorul răscoli cenușa sub care-și descoperi cartea mult căutată.

Nicușor își primi cutitașul și o dojană părintească, ceia ce l'a uimilit mai mult de cât orice altă pedeapsă».

Lui Nicu Gane i s'au umplut ochii de lacrimi când, cu prilejul serbărei pomenită, i s'a amintit scena de mai sus.

Judecata aceasta a lui N. Scriban, poate fi dată de pildă multora dintre didacticii noștri de astăzi.

Serafim Ionescu

*) Vezi frumosul său discurs în întregime, în broșura mea «O serbare». (A 70-a aniversare a școalei No. 1 de băeți «Al. I. Cuza», din Fălticeni, din ziua de 30 Martie 1912).

Aceasta lege, pe care o aflăm în noi înșine, o numim *legea morală naturală* și o socotim însăși așezarea lui Dumnezeu. Toate legile pe care și le-au făcut sau și le fac oamenii țin seamă de ea, dacă vor să fie legi care să aibă putere. De aceia urzitorii legilor vorbesc și despre un drept natural, de care trebuia să aibă grijă să nu fie călcat, cînd plămădesc legile.

III. Felurile legilor.

Legea morală naturală însă cuprinde numai cîteva trăsături, înfipte adînc în simțirea omului, ea însă nu dă îndrumări de amănunt pentru toate împrejurările vieții. De aceia, pe temeiul ei, ni se dau alte legi, mai amănunțite, cum sunt legile în de obște și pe care le numim *legi omenești*. Dar Dumnezeu, care ne-a sădit lege în inimă, ne-a dat și mai în amănunt legi scrise, în care ne-a descoperit voința Sa. Acestea sunt *legi dumnezeești*. Așa este legea dată de Domnul Hristos, pe care o numim *legea Noului Testament*; așa este legea dată de El mai nainte și pe care o numim *legea Vechiului Testament*. Amîndouă acestea poartă numele de *legea dumnezeească scrisă*, față de legea morală naturală, care e nescrisă.

In ceiace privește acum legile pe care și le alcătuiesc oamenii singuri și pe care le-am numit legile omenești, ele pot fi privitoare la cîrmuirea duhovnicească a vieții, pe care le dă Biserica, prin păstorii ei, și numim acestea *legile bisericești*. Așa este, de pildă, legea numită *poruncile Bisericii*. Altele sunt legile pe care le dă stăpînirea, prin aleșii poporului, ori pe care le dădeau odată regii și împărații și cari priveau treburile vieții obișnuite. Acestea se numesc *legi lumești* sau *civile*.

Orice numiri deosebite însă ar avea, toate sunt legi date pentru cîrmuirea vieții noastre. Ele se silesc să plămădească pe om într'un anumit fel, după ținte mai înalte, care i s'au dat și pe care nu le-ar putea nemeri numai cu singurele lui puteri. De aceia și omul trebuie să ia seama la ele și să le urmeze în viață. La temelia tuturor însă, trebuie să stea legea lui Dumnezeu. Căci de se întîmplă cumva că o lege omenească trece peste aceasta și nu apără dreptatea sau cuviința cum trebuie, ea este sortită să nu aducă roade, ci pustiire și turburare. Deci legea lui Dumnezeu este mai pre sus de toate, după cuvîntul din Psalmi: *Lege a pus și nu va trece* (148,6).

Arhim. SCRIBAN

Tâlcuirea Legilor

de **Artur Gorovei**

Despre testament

Orice persoană capabilă poate să-şi facă testament, prin care îşi regulează averea pe timpul când nu va mai fi în viaţă.

Testamentele sunt de trei feluri: olografe, autentice, şi mistice sau secrete.

Orice fel de testament trebue să fie făcut în scris. Testamentele verbale, cu limbă de moarte, cum se zicea într'o vreme, nu mai sunt acuma, sub legea care ne cârmueşte dela 1864 încoace. Prin urmare să se ştie că tot ce ar spune din gură un om la sfârşitul vieţii, orice hotărîre ar lua asupra averei lui, nu are nici o valoare şi moştenitorii nu sunt legaţi să ţie în seamă nişte asemenea îndatoriri ce li s'ar pune; chiar dacă un moştenitor ar mărturisi că defunctul a dispus cutare lucru, mărturisirea lui nu are nici o trecere şi nimeni nu poate fi primit să dovedească, de pildă, că i-ar fi lăsat, cu limbă de moarte, cutare lucru. Totuşi, sunt anumite cazuri rare, când cu respectarea unor forme speciale, se pot face şi testamente verbale.

Testamentul este un act solemn, şi dacă nu-i făcut după cerinţele legei, n'are nici o valoare, ca şi cum n'ar fi fost făcut.

Două sau mai multe persoane nu pot face un acelaş testament, prin care să-şi lase averea una alteia, sau să lase averea lor unei alte persoane. De pildă, doi soţi nu pot face un singur testament amândoi, prin care să-şi lase averea unul altuia, ori să lase amândoi averea lor unui nepot; un asemenea testament este nul. Soţul trebue să-şi facă un testament prin care să-şi lase averea soţiei, iar soţia să-şi facă un altul prin care să-şi lase averea soţului, sau amândoi în testamentul pe care-l face fiecare în deosebi, să şi lase averea nepotului.

Testamentul se numeşte olograf, când este scris în întregime de testator, adică de acela care-şi face testamentul. Un singur cuvânt dacă ar fi scris de altcineva, testamentul nu mai are tărie.

Deasemenea testatorul trebue să iscălească testamentul şi să-i pue data, adică să arate anul, luna şi ziua când l'a făcut şi l-a iscălit.

Data are mare însemnătate la un testament, căci prin ea se poate şti dacă a fost făcut sau nu în timp când persoana era capabilă, iar dacă s'ar întâmpla ca cineva să-şi fi făcut două testamente diferite, după data lor s'ar şti care a fost făcut mai pe urmă, căci acela este cel bun.

Fiindcă în privinţa testamentelor se cred multe lucruri neadevărate, avem să arătăm aici mai multe regule.

Testamentul olograf poate să fie scris pe hârtie liberă, şi în orice formă, de pildă sub formă de scrisoare, Poate să fie scris cu creionul în totul, sau parte cu creionul şi parte cu cerneală. Testamentul poate să fie făcut în diferite timpuri; aşa, pot să scriu în tetamentul meu, câteva rânduri astăzi; peste o lună alte rânduri, peste un an altele, iar data şi iscălitura poate să fie pusă la sfârşit. Poate să fie scris pe mai multe foi de hârtie, destul numai ca să se poată cunoaşte că scriitura de pe toate foile face un tot, adică toate la un loc sunt acelaş testament. Testamentul poate fi scris în orice limbă şi poate să cuprindă ştersături şi adaosuri, printre linii sau pe marginea hârtiei, numai să fie făcute de mâna testatorului.

In testament nu-i numai decât nevoie să se arate locul unde a fost făcut.

Teştatorul poate să-şi fi încredinţat testamentul în mâinele unei persoane oarecare. La moartea testatorului acea persoană trebue să prezinte testamentul la tribunal, sau în mâna judecătorului, pentru a fi deschis cu anumite forme.

Testamentul autentic este acela care se adevereşte de judecătoria competintă.

Testamentul autentic se scrie pe timbru de cinci lei, şi se autentifică după toate formele actelor autentice. Judecătotul trebue să-l citească din cuvânt în cuvânt, în auzul şi în faţa testatorului, pe care-l întreabă dacă cele ce-a auzit cetite sunt scrise cu voia lui; apoi îl pune să iscălească un al doilea exemplar, care rămâne în judecătorie. Dacă testatorul, din pricină de boală, nu poate merge la judecătorie, trebue să scoată un certificat dela doctor, în care să se arăte ce boală îl împiedică de a ieşi din casă, şi judecătorul este dator să se ducă la casa bolnavului, pentru a-i autentifica testamentul.

Noi am văzut, chiar în zilele de astăzi, testamente făcute de persoane care nu ştiu carte, adeverite de martori şi întărite de primarii de prin sate. Asemenea testamente nu au nici o valoare şi ne prinde mirarea că se mai găsesc încă primari cari nu ştiu măcar atâta lucru, că n'au nici o cădere să facă asemenea lucru, pentru care, la urmă, ar putea să-şi fie pedepsiţi.

Când testatorul va voi să facă un testament mistic sau secret, adică despre care nimeni să nu ştie ce cuprinde, trebue ori să l scrie el singur şi să l iscălească, ori să-l scrie altul şi să-l iscălească apoi testatorul. Hârtia aşa scrisă, o pune într'un plic şi-l pecetlueşte şi se înfăţişează cu el la tribunal, sau poate s'o pue în plic şi să-l pecetluească la Tribunal chiar. Testatorul va declara judecătorului că hârtia acea cuprinde testamentul lui scris şi iscălit de el însuş, sau scris de altul şi iscălit de testator. Judecătorul va face un anumit proces-verbal pe plicul testamentului, şi-l va iscăli atât judecătorul cât şi testatorul.

Dacă testatorul ar fi bolnav, aceste forme se vor îndeplini la casa lui.

Acei cari nu ştiu, sau cari nu pot ceti şi scrie, nu pot face testament în formă mistică.

Când testatorul nu poate vorbi, dar ştie a scrie, atunci va face declaraţie scrisă în capul procesului-verbal, care se numeşte act de subscripţiune, că testamentul este al său.

Un militar sau cineva întrebuinţat în armată. dacă se află în ţară străină, de pildă în timp de război, îşi poate face testamentul în faţa unui cap de batalion sau de escadron. ori în faţa oricărei alt ofiţer superior, asistat de doi martori.

Dacă militarul este bolnav sau rănit, testamentul său făcut în faţa unui şef al serviciului sanitar, asistat de comandantul militar, este valabil.

Asemenea testament se poate face numai dacă militarul se află peste hotarul ţării. Iar dacă testatorul s'a întors înapoi în ţară, ori se află într'un loc unde ar putea să-şi facă testamentul, după formele cerute de lege, i se dă un timp de şase luni ca să-l facă după acele forme, şi dacă în cele şase luni nu-l face aşa, acel testament este nul.

Când cineva se află într'un loc ţăpuit, din pricină de ciumă, holeră sau altă boală molipsitoare, îşi poate face testamentul înaintea unui membru al consiliului comunal, asistat de doi martori, cu îndatorire ca, în caz când ar ajunge într'un loc neţăpuit, să-şi facă testamentul mai înainte de a trece şase luni din ziua de când putea să şi-l facă după formele cerute de lege.

Pe corăbiile şi vapoarele româneşti, când călătoresc pe mare, testamentul se poate face în prezenţa ofiţerului comandant, iar în lipsa acestuia, în prezenţa aceluia care l înlocueşte, asistat unul şi altul de ofiţerul de administraţie, sau de ofiţerul ce îndeplineşte funcţiunile acestuia.

Asemenea testamente se fac totdeauna în două exemplare, şi când vaporul ajunge într'un port străin, unde se găseşte un agent de al ţării noastre, funcţionarii în prezenţa cărora s'a făcut testamentul, sunt datori să depue un exemplar al testamentului, închis şi pecetluit, în mâinile acestui agent, care-l va trimite Ministerului de Interne, spre a fi înaintat la grefa tribunalului domiciliului testatorului.

Testamentul făcut pe mare este valabil numai dacă testatorul moare pe mare, sau după trei luni dela întoarcerea lui pe uscat, într'un loc unde ar fi putut să-l refacă cu formete ordinare.

Testamentul făcut pe mare nu va putea cuprinde nici o dispoziţiune în favoarea ofiţerului vasului, dacă dânşii nu sunt rude cu testatorul.

Românul ce s'ar afla în ţară străină, va putea face testamentul său în formă olografă sau în formă autentică, îndeplinind formalităţile cerute de legile ţării în care s'ar afla.

Mulţi cred că în testament trebue să fie scrise multe lucruri. Nu; multe lucruri pot să încurce treburile; un testament, cu cât va fi mai scurt şi cuprinzător, dar şi limpede în acelaş timp, cu atâta va fi mai bun.

Festival artistic-cultural

Viaţa studenţească, pentru pregătirea marei ofensive culturale, trebue organizată. Sufletul nou şi viguros al studenţilor trebueşte chemat la viaţă. In cadrul acestor preocupări, la «Căminul particular al studenţilor» din strada Cantacuzino 16, s'a ţinut Duminică seara un reuşit festival artistic-cultural cu un program bine chibzuit.

D-l profesor universitar, George Muran a ţinut o conferinţă asupra problemei cititului, arătând în mod sugestiv şi atrăgător, toată starea deplorabilă în care se găsesc românii în momentele de faţă, a insistat mai mult asupra felului cum se citeşte şi cum ar trebui să se citească o carte.

D-rele Mândra şi Ileana Bucşeneanu cântând la piano un concert de Beethoven cu desvăluit alese calităţi de bune interprete al marelui compozitor. Modul cum au nuanţat şi technica ce au pus-o le clasează printre elementele de valoare ale generaţiei pianistice.

Dl. Mihai Vulpescu, dela Opera Română, a cântat cu arta cunoscută arii diferite stârnind admiraţia unanimă.

Iar d-ra Filipescu a fost bine la piano.

A urmat dans.

Nu putem încheia rîndurile de faţă fără să subliniem cum se cuvine munca pe care o desfăşoară d-rele Hortensia şi Maria Popa, pentru creiarea unui cămin studenţesc model. Sub conducerea, vrednică de laudă, a D-lor, am văzut lucruri uimitoare, pentru cari laudele noastre merg neprecupeţite.

M.

INFORMAŢIUNI

Din Ţară

— Starea semănăturilor din întreaga ţară, după ştirile sosite la Ministerul Agriculturii, este că grâul a suferit puţin din cauza gerului, ovăzul a suferit mai mult în toată ţara.

In unele părţi din ţară se simte nevoe de ploae. In alte locuri zăpada este încă groasă aşa că arăturile vor întîrzia.

— Un membru din delegaţia permanentă a judeţului Soroca a murit din cauză că a băut vin amestecat cu otrăvuri (spirt metilic).

— In Bucureşti a murit în ziua de 30 Martie prea bine cunoscutul scriitor Alexandru Hodoş, cunoscut în publicistică sub numele de Ion Gorun în vârstă de 66 ani.

De origină Transilvănean şi-a făcut studiile la Abrud apoi la Bucureşti.

De la el ne-au rămas o mulţime de cărţi aşa: Lume necăjită, Ştii româneşte ?, Faust (traducere) şi altele.

Prin moartea sa ţara pierde un om de valoare.

— In fiecare an, în ţara noastră mor 250 mii—300 mii de copii. Se spune de către cei cunoscători că moartea acestora se datoreşte, neştiinţei mamelor de a-şi îngriji copiii.

— In cursul lunei lui Ianuarie, a anului acestuia s'a vândut aurul cu 110213 lei kilogramul, iar argintul s'a vândut cu 2843 lei kilogramul.

— Congresul general al Asociaţiei depozitarilor de produse petrolifere din România, se va ţine Duminică, 21 Aprilie, ora 10 dim., la sediul Asociaţiei, Bucureşti, str. Lipscani No. 110 etaj 4.

Depozitarii cari n'au primit invitaţiuni sînt rugaţi a considera prezenta publicaţie drept invitaţie.

— In Comuna Verşeni judeţul Fălticeni, la casa locuitorului Dumitrache Ungureanu, s'au declarat 7 cazuri de tifos exantematic. Toţi bolnavii au fost izolaţi la spitalul din Paşcani.

— Joi 28 Martie a. c., d. I. Mihalache ministrul Agriculturii şi domeniilor, a primit pe delegatul corpului didactic din Cadrilater d. Ioan C. Dogaru. D-sa a precizat diferite aspecte din viaţa culturală a cadrilaterului scoţând în evidenţă două chestiuni importante: 1) Colonizarea învăţătorilor care acum se află în Cadrilater în aceleaşi condiţiuni ca şi colonizarea plugarilor. 2) Improprietărirea şcoalelor primare.

Improprietărirea învăţătorilor din Cadrilater, s'au dat asigurări că se va înfăptui, ea fiind legală şi în interesul armonizării şi bunului mers al vieţii din acest ţinut. Cât despre împroprietărirea şcoalelor, aceasta se va înfăptui acolo unde e teren disponibil.

— In Timişoara a murit marele luptător naţional Emanuil Ungurianu, fost cetăţean de onoare al Timişoarei şi membru fondator al «Astrei».

Prin pierderea acestui om ţara e lipsită de un îndrumător, un încurajator şi un ziditor al neamului românesc.

Băiatul A. Petrache a călătorit într'un tren fără a-şi scoate bilet, însă văzând că vine controlorul, spre a-i cere biletul, de frică să nu-l amendeze a sărit jos din tren ce era în viteză mare. In cădere şi-a sfărâmat capul. Dus la spital a murit.

Feriţi-vă deci, de a călători fără bilet, căci sânteţi expuşi a vă pierde viaţa.

— De către Ministerul Şcoalelor, se va acorda cel din urmă examen pentru învăţătorii căzuţi de trei ori la examenul de definitivat.

Pentru aceasta va depune un proect de lege în Parlament.

Dl Neculai Iorga a propus să se înfiinţeze un timbru, care se va pune pe toate cererile ce se trimit universităţilor.

Venitul va fi folosit pentru nevoile Universităţii.

După cum citim în «Curentul» dela 4 Aprilie a. c., Societatea «Principele Mircea», urma să dea un bal în comuna Pătârlagele, Buzău, în folosul copiilor de ţâţâ. După un vechiu şi urît obicei, se caută sprijin pentru cutare faptă bună, prin mijloace rele. Căci balurile slujesc la cultivarea uşurătăţii între băieţi şi fete. Ei vin la bal pentru atâta, împinşi de poftele cărnii şi de loc de gândul binefacerii. Dar fiindcă lumea a ajuns în halul acesta, multe aşezăminte care au nevoie de bani pentru scopurile lor, se folosesc de astfel de mijloace, pentrucă-şi zic că altfel nu pot scoate parale. Tristă constatare, dacă oamenii nu dau bani decât cu condiţiunea de a li se face cheful. Dar cine adună mijloace pe calea aceasta, înseamnă că se foloseşte de zicală «Scopul scuză mijloacele», adică bani să iasă, oricare ar fi mijloacele! Un asemenea mijloc însă este imoral şi e lucru cu atât mai nenorocit ca, după ce domneşte la oraş să fie adus şi la ţară.

Ce s'a întâmplat la Pătârlagele ?.. Cei cu balul pofteau să l dea în localul şcoalei, adică şcoala să ajungă locaş de cultură a stricăciunii tinetineretului, ea care are cu totul alt scop.

Ca un om cuminte şi cu răspundere, directorul s'a împotrivit. De aici, amărăciune, mişcare şi scris la ziar împotriva directorului.

Bine a făcut, scriem noi de aici. Era de datoria lui să o facă. Ar fi fost ruşinos ca şi el să se învoiască la o ruşinare.

Dacă ziarul spune că balul avea învoiala prefecturii, noi răspundem: 1. că rău a făcut prefectura că învoieşte asemenea năravuri la sate, iar 2. că în şcoală nu e stăpân prefectul, ci directorul. Prefectul a putut da învoirea ca balul să se dea, dar ca el să se dea în şcoală, e altă chestiune, în care nu se putea trece peste director, că el răspunde.

Cine vrea bal la ţară să-l dea la cârciumă, că balul e bun frate cu cârciumă, nu cu şcoala nici cu Biserica. Dela bal, caşi dela cârciumă se iese cu capul spart. Prin urmare domnii cu pofta să-şi fi căutat loc după obrazul faptei lor, să nu se obrăznicească a pofti la şcoală şi încă a se mai plânge la ziar.

— Cu toate că unele ziare au scris mult că multă lume a cerut ca Paştile să se serbeze la 5 Mai, totuşi vedem că peste tot s'a serbat la 31 Martie ba în linişte desăvîrşită. Dacă unele ziare au spus că în unele locuri au fost certuri cu privire la sărbătorire, apoi acestea au fost exagerări.

Au rămas doar câteva sate care n'au serbat acum.

— Concursul de frumuseţe a slujit de a scoate din minţi pe multe făpturi care aveau treburi mai de seamă de făcut acasă decât să sgâiască ochii pe stradă să vadă frumuseţele.

Un redactor dela Curentul (4 Aprilie c.), umblând prin mahalalele Bucureşt lor, pentru a vedea cum se pregăteşte lumea de Paşti, a găsit un copil plângând. «Unde e mama ta ?» l-a întrebat. «S'a dus la Miss», a răspuns el, adică să vadă pe cele eşite cu răsplăţi dela concurs ori să privească chipurile lor pe la ferestre.

A trecut vreme dela concurs şi uite că lumea îşi păraseşte treburi serioase ca să privească tămbălul lumii!

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai

-:- uşor -:-

— Din ordinul I. P. S. Pimen Mitropolitul Moldovei s'a întocmit o statistică cu privire la pustiirile, pe care le face alcoolul în ţară şi s'au stabilit următoarele:

Intre tinerii chemaţi la recrutări, mai bine de 25 la sută sânt respinşi din cauza urmărilor alcoolismului.

45 la sută dintre copii, mor în pruncie, din cauză că părinţii lor au fost alcoolici.

Tuberculoza in proporţie de peste 30 la sută, este rezultatul alcoolismului, iar dintre bolnavii internaţi în ultimii ani în spitale, mai mult de 40 la sută, au suferit de boale provenite din beţie.

Din 500 de mii de naşteri anuale numai la sate, peste 48 la sută copiii au murit înainte de 5 ani, tot din cauză că sânt născuţi din părinţi alcoolici.

In anul 1926, s'au cheltuit în România pentru băuturi spirtoase 16 miliarde lei, ceiace reprezintă 40 la sută dio bugetul Statului, 50 la sută din exportul ţării şi 900 lei pe an de cap de locuitor.

Din Străinătate

— Un foc puternic a distrus, în întregime satul Mortose din Franţa. Deşi numărul caselor arse se ridică la 72, totuşi n'a fost nici o victimă.

— Cei trei fii ai Regelui Angliei ar urma să fie numiţi guvernatori generali, ai Dominionurilor engleze. Ducele de York ar urma să fie numit în Australia, Ducele de Gloucester, în Africa de Sud şi Prinţul George, guvernatorul general al Canadei.

— Cea mai mare cantitate de aur din lume o dă Africa de mijloc: aproape 600 mii kgr. de aur pe an. Statele-Unite scot cam 67 mii kgr. pe an, Rusia 30 mii, Canada 24 mii, Indiile engleze 12 mii kgr.

— Cel mai strălucit general al Franţei, Mareşalul Ferdinand Foch, a murit la Paris, în vârstă de 78 de ani.

Acesta a dus la biruinţă toate armatele, care au dus războiul din 1918.

Intregul popor francez şi întreaga lume au plâns moartea acestui desrobitor de ţări.

— In oraşul Simerik-Sask din Canada (America), în urma dorinţei coloniştilor români de acolo, s'a deschis o şcoală primară românească. Şcoala poartă numele de «Pimen Mitropolitul» şi e pusă sub conducerea preotului Glicherie Moraru.

— Statele Unite, a comandat construirea altor încă 15 vase mari de război şi şi-a mărit cheltuelile militare dela 628 milioane de dolari pe an, la 658 milioane.

— In Rusia se închid toate mânăstirile. In clădirile lor şi în biserici se vor înfiinţa muzee. Cauza închiderii lor este că norodul trage mult la biserică şi se închină cu evlavie, rugând pe Dumnezeu să-i scape de domnia bolşevică.

Acest lucru nu le place bolşevicilor, cari spun că nici nu este Dumnezeu.

— In Rusia e foamete mare. Ţăranii sânt ameninţaţi să piară de foame. Sânt gubernii unde 90—95 la sută din populaţie n'are azi ce mânca, şi sătenii pleacă în lume unde văd cu ochii.

Iată raiul bolşevic, iată fericirea lor.

Cărţi şi Reviste

Ramuri, Anul 23. No. 2—3 pe luna Martie, 1929. Director C. S. Făgeţel. Abonamentul pentru instituţii 600 lei anual, particulari 300 lei; Acţionarii Soc. «Ramuri» 250 lei, un singur număr 40 lei.

Redacţia şi Administraţia «Ramuri» Craiova.

Pagini agrare şi sociale. Anul 6. No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, din Ianuarie, Februarie şi Martie 1929.

Abonameutul 300 lei anual.

Redacţia şi Ad-ţia B-dul Carol No. 47. Bucureşti (1).

Junimea literară. Anul 18. No. 1—4. Ianuarie-Aprilie. Director Ion C. Nistor Abonamentul 250 lei.

Redacţia, Cernăuţi str. I. Floudor 16 şi 33.

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Tipografia Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 14 APRILIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 274. Apare în fiecare Duminică

Am isprăvit cu cele vechi... acum altele la rând

Una trebuie, alta faci

Noi, Romînii, deseori am fost luați în rîs că alergăm după împlinirea trebuințelor celor mai depărtate, dar nu ne îngrijim de cele mai apropiate și simțite. De pildă, ni s'a socotit ca o scădere că multe orașe au căutat mai întîi să aibă lumină electrică, dar nu s'au îngrijit să aibă apă, scurgeri bune și drumuri petruite. Năzuința noastră deseori s'a arătat a fi mai mult spre ce vrăjește ochii, spre lucrurile cu care ai putea stoarce mai iute lauda altora, dar nu spre ce trebuie cu adevărat.

Otelierul se gîndește să dea otelului lui numele de «Continental» sau de «Metropol», după numele unor mari oteluri străine, chiar dacă otelul îi este o casă ca toate casele, dar mult mai puțin se îngrijește să aibă în ele tot ce trebuie: curățenie, apă, lumină, serviciu la poruncă.

Așa e cu multe. E treabă pentru ochi, pentru uimire; să sară omul în sus de admirare cînd o auzi că ai cutare.

Se înțelege, pe măsură ce trece vremea, trebuințele cresc. La cele vechi, se adaogă altele nouă. Dar aceasta nu poate fi o trecere dealungul trebuințelor fără a împlini pe niciuna. Inseamnă că am a le împlini pe cele vechi și apoi, dacă ființa mea s'a adăogat și cu alte trebuințe, a căror împlinire suie ființa mea și mai sus, prea bine, hai și după împlinirea acestei trebuințe noi.

Trebuința luminării

Lumea noastră avea și pînă acuma destule chipuri de a se cultiva. Dovadă este că oameni luminați au fost și înainte vreme, cînd nu erau nici trenuri, nici tipar, prin care gîndurile puteau zbura mai ușor. Ceiace lipsea erau mijloacele de a te cultiva. Erau cărți puține, erau scumpe. Poate nu aveai loc potrivit în casă ori liniște, ca să te ții de carte, ori viața era prea grea și nu-ți dădea răgazul să mai umbli și după hrănirea minții. Ce bine ar fi fost niște încăperi în care să găsești deagata materialul de citit, căldură, lumină și să nu te mai simți turburat de nimic! Deci astfel de mijloace erau cele care lipseau pentru a te putea cultiva mai ușor. Cine le-a avut s'a putut cultiva destul de bine și acum 2000 de ani.

Noi, dacă voim să facem lumea să se cultive, trebuie să îngrijim să se poată găsi cărți ieftine și bune, să aibă lumea chipul unde să le citească, să se poată face întîlniri pentru citire și ședere de vorbă despre cele citite, dar mai presus de toate să ațițăm gustul omului de a citi.

Goana după radiofonie

Iată însă că nu apuci bine să te întărești într'un mijloc de cultivare și lumea e năvălită de altele, iar cei care vor să se arate oameni setoși de lumină dau năvală într'acolo, ca și cum ar fi întrebuințat din destul mijloacele vechi și acum le mai trebuiau altele. Acum auzi lumea alergînd spre radiofonie și vorbind de ea cu ochii holbați, ca de o mare minune. Și minune este cu adevărat, dar te mai minunezi și de omul care nu întrebuințează mijloacele mici și foarte la îndemînă, și aleargă la mijloacele mari și mai grele de avut.

Azi, pe multe case, chiar și mai departe de mijlocul orașului, vezi întinse niște sîrme ca niște spînzurători — au radiofonie! Decît multe firme, mai mare firmă este o asemenea împletitură. Ți se destăinuește că într'o asemenea casă trebuie să fie oameni subțiri, oameni a căror inimă bate după marile trebuințe europenești ale culturii înaintate. Ai zice că au trecut de mult peste micile praguri de învățătură ale țării, și acum trebuie numai decît să aibă împărtășire din marile desfătări sufletești ale Apusului.

Așa ar fi să fie. Dar este așa? Trecînd la o asemenea trebuință înaltă, împlinitu-și-au oamenii trebuințele de luminare mai mărunte, cu mijloacele mai vechi și pe care le găseau în țara lor?

De! așa ar fi trebuit! Să nu pui pian în casă, mai 'nainte de a avea mătură; să nu-ți cumperi lucrurile luxului pînă nu ai tacîmurile de masă și oalele de bucătărie! Ce ziceți de cocoana de care scria d-na *Sanda Matei* în *Universul*, cu blana de 100.000 de lei pe datorie, cînd copiii în casă nu aveau ce așterne pe paturi și cu ce se înveli!

Și cu cultura se poate face lux. Poți cumpăra o ediție scumpă dintr'o carte, pe cînd să ai același lucru dintr'o tipăritură mai ieftină populară. Radiofonia este un astfel de lux. Merge pentru oamenii care au întrebuințat din plin vechile mijloace ale culturii și acum se pot folosi de un mijloc nou.

Cultură ori modă

Dar așa este cu radiofonia? Ți-ai găsit! au năvălit spre ea oameni care nici n'au început cu celelalte mijloace ale culturii și vor acum numai decît să vorbească cu Berlinul și cu Parisul! Să aibă și ei cele din urmă noutăți, ca să fie la rînd cu lumea! Dar nu-i învață nimenea că, mai întîi, trebuie să-ți hrănești mintea cu mijloacele de mai 'nainte, pentru a deștepta sufletele, și apoi să se arunce la radiofonie.

Ce voiți să gîndesc despre oamenii care n'au citit pe Creangă, pe Eminescu, pe Sadoveanu; care nu știu ceva mai adînc în istorie, în geografie, în științele naturale; oamenii care, cum deschid gura, vorbesc ca analfabeții, cu vorbe de împrumut și nimic cugetat, dar vor să aibă radiofonie! E ca și cu acei care habar n'au de țara lor, de cunoașterea lucrurilor din jur, de trecutul țării, dar vor să știe lucrurile de departe. Poți prețui asemenea oameni? Nu ți-e silă cînd vezi necăutate atîtea comori de învățătură ale trecutului, uitate prin biblioteci, iar cei care habar n'au de acestea cred că au intrat în regimentele culturii, fiindcă au radiofonie?..

De aceia de cîte ori aud că cutare are radiofonie, îl întreb: Dar pe Platon l ai citit? dar pe Omer? dar pe Dante? dar pe Lamartine—i-ai citit?... Dar pe Xenopol, pe Iorga, pe scriitorii noștri, în de obște—i-ai citit?

De cele mai multe ori răspunsurile sunt că nu. Oamenii nu sunt grăbiți la citit. Cartea rămîne în cap și nu se vede, deci n'o poți purta ca o tablă pe frunte să te vadă lumea că ești om învățat; pe cînd radiofonia se spînzură pe case și o vede lumea și iată că ai trecut deodată între oamenii cei mari.

Cînd avem mijloacele culturale vechi ale cărții, de care nu ai vreme destulă să te folosești, asta-mi lipsea acuma? De aceia nu eram cultivat, că nu aveam radiofonie?

O modă și asta, de care noi ne ținem departe, fiindcă mai avem multe de citit pe care nu le-am isprăvit.

Arhim. SCRIBAN

Inscripțiuni dela Mînăstirea Tismana

(Rindul I-iu de sus)

Rugăciunea d'mprejurul ușei.

(Rîndul al 2-lea de sus).

(Rîndul de la dreapta).

(Rîndul de la stânga).

Partea istorică a inscripțiunei.

(Rândul I de sus)

Săvârșitu-s'a la Sf. sihăstrie ușa, fiind egumen eren onahul Vasilie în zilele domniei piosului Ion Petru Voevod și ale fiului său M[ircea] Voevod (se citește Mircea).

Rugăciunea dinprejurul ușei

Intru nascere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, Născătoare de Dumnezeu mutatute-ai la viață fiind maica vieții și cu rugăciunile tale isbăvești din moarte sufletele noastre 7050 (1541) Septembrie 14.

Imprumut sau organizare?

Oamenii luminați ai țărei, de 10 ani, de cînd se trudesc să gîndească, mijlocul cel mai fericit, cu care să dea țării putința, de a ajunge la același nivel, cu țările mari ca Elveția, Anglia, Franța, Germania, etc., stau încă la răspântea cea mare.

— Românul din firea lui este inteligent, vioi și intact, cum se obișnuește a se zice; gata să facă orice sacrificiu, pentru a fi la rând, cu cei mai de seamă învățați străini. Dornic de a locui în orașe mari, bine pavate, grădini frumoase, tramvae luminoase, automobile, drumuri confortabile, școli multe, mari și frumoase, etc., etc..

— Dar la un singur lucru nu vrea să se gîndească, cum este în firea lui de obicei, că pentru a avea în România mare toate acestea, trebue să mai treacă timp, după cum și la țările mari, ca Elveția, Anglia, Franța, etc.. au trecut 4—5 și chiar 600 ani, de cînd există și cu multe sacrificii, au ajuns să aibă, lucruri pe care năzuim să le avem numaidecât și noi astăzi.

— Dacă, ne gîndim bine și vrem să fim drepți cu judecata, trebue să ținem seama că, românii au scăpat de jugul turcesc numai dela 1877 ceace face o existență de 52 ani și dacă vrem să socotim vedem câte bunătăți s'au făcut în această țară fericită.

— Avem în țară, atâtea lucrări de artă, ca palatul poștelor din București, lucrare de mare valoare și pe care nu o găsești în multe țări, mult mai bătrâne, ca frumoasa și tânăra noastră țară.

De asemenea, ce are de zis, ori care străin, care vine la noi în țară și vede palatul Ministerului de Externe, Lucrări publice, Domenii, Bulevardul Colțea, podul de la Cerna-Vodă și multe alte lucrări frumoase, care ne fac cinste.

Dar pe toate acestea, cine le-a făcut și în cât timp le-a făcut ?. Pe toate acestea le-a făcut românul, în timp de 52 ani, cu munca și sudoarea lui; din grâul, porumbul, secara, orzul, ovăzul, prunele strugurii, aurul ce se află în pământul fericit al țării lui, păcura, țițeiul, sarea, fierul, cărbunele, etc.. Cu ajutorul cărora, s'au făcut toate aceste mijloace de trai, într'un timp așa de scurt.

Dacă țara românească, are atâtea bogății, dacă are oamenii inteligenți, muncitori și inimoși, atunci, ce ne trebue nouă să căutăm împrumut de bani în alte țări? Ca, după 3 ani să-i terminăm și apoi să umblăm în căutarea, altui împrumut? Cînd noi, avem destui bani, în curtea caselor noastre, în țara noastră, sub zidurile caselor noastre, sunt atât de mulți, în cât putem să împrumutăm și celor, care azi se îndoesc că le vom putea da înapoi vreodată.

Da, avem mulți bani în interiorul țării și f. f. mulți. Dară știți ce nu avem oameni buni ai țării? Răspund:

A uitat D l învățător, să pună în programul pe anul 1877 și chiar pe cel după 1929, ce la dat copiilor în școlile primare «Cursul despre organizare». Dacă de mici am învăța în școli, cum trebue să ne organizăm, toate acțiunile noastre zilnice, ce bogăție mare ar fi în țara românească. Am întrece în foarte scurt timp, chiar pe Elvețieni Francezi, Germani, etc.

Pentru a dovedi, că, cele arătate mai sus sunt adevăruri, pe care le cunoaștem cu toții, dară ne este frică, de răii voitori ai țării și în special de străini, care văd în viitorul cel mai apropiat o Românie mare» și bine consolidată, ne intimidează, prin zeflemele și chiar plătind sub diferite forme, agenții turburători, pentru a nu ne hotărî odată că trebue să învățăm de mici în școli »Cursul despre Organizare» și ca să fim drepți există o singură școală și anume: «La Școala superioară de război». Dar nu elevii acestei școli sunt meniți a desvolta economia țării. Ei sunt destinați a o apăra de dușmanii din înlăuntrul țării și din afară.

Atunci, mă adresez Domnilor învățători și le zic: Pentru ca să fim recunoscători celor 800.000, care au murit cu drag, pentru înfăptuirea idealului național, la muncă, pentru întroducerea cursului «Despre Organizare în clasa IV-a primară, în cl. IV de liceu, în clasa VII-a de Liceu, și în anul al II-lea al fiecărei facultăți.

Numai atunci vom ajunge ca în scurt timp să ni se ceară și nouă bani cu împrumut de către alte țări.

Col. Niculescu

ENERGII NAȚIONALE: N. TITULESCU

Dacă pătrunși de «Eternul Divin», ne am reculege cu veșnica întrebare: Care-i prinosul adus Dumnezeului Iisus, în deceniul dintâi de viață liberă, de când suntem și noi acasă în vechea noastră casă, România întregită, cu ce fapte înflorim noi acum mormintele miilor de ostași, cari în nobil eroism s'au răstignit pentru învierea tuturor Românilor? Sau măcar atâta, atâta examen. Cel de pe urmă, și pururea înaintea tuturor, cel dintâi: Cum am consolidat și apărat noi pământul țării, țărâna sfântă spiritualizată prin belșugul de sânge curs întru apărarea ogoarelor, cale de două mii de ani? Ani de crucificare!

Și acum, ca o împăcare, înseninare, ochii celor mai mulți ar poposi încununând rodul prinos a trei generații. Aceia a ctitorilor în frunte cu profeții animatori, cari cu neostenită tinerețe ridică cetăți de rezistență morală, temple de spiritualizare. Răsar cu lumină două luminoase nume: profesorii S. MEHEDINȚI și N. IORGA. Două simboluri pentru a concentra pământul și neamul românesc, în veșnic avânt spre înflorire prin puterea culturii. Și iată a doua generație de jertfă pentru păstrarea și înmulțirea celor moștenite, generația N. Titulescu. «Nici odată poporul român n'a trecut printr'un moment mai decisiv ca cel de azi». Ca în vremea tuturor furtunilor, dușmani văzuți și nevăzuți caută zdruncinarea din temelii a neamului nostru. In țări îndepărtate de noi, unde nici nu-ți vine să crezi, se ridică cetăți de dușmănie. De aici se dau contra noastră atacuri cu diavolească strădanie. Ca urmare, de aceea ostașul neadormit, N. TITULESCU, aleargă ca o nălucă în tot cupriusul lumii, întru apărarea Patriei. Biruie spațiul, ca un *Făt-Frumos*. Unde-s balauri mai mulți, acolo îl afli. Și biruie, biruie singur, de zece ani biruie! Cum? Prin puterea sufletului! «*Ca 'n basme-i a cuvântului putere*». Centura de cetăți cade, țara e din nou liniștită. Totuși ostașul nației, N. TITULESCU, stă neadormit ca și vitejii noștri dela Nistru.

Ostaș al României, ostaș al culturii și sufletului românesc, al «Eternului-Național», fruntaș al generației de jertfă, iată omul simbol, *N. Titulescu*. E al nostru! Dar e mai mult decât atâta! E al lumii! «*Nu numai unul din cei mai inteligenți oameni ai noii generații europene*» (*Jacques Bainville*). E o inteligență plină de duioșie, de înțelegere a tragediei umanității, un suflet cheltuit generos pentru pacificarea noroadelor, prin înțelegere, iubire. Domnul ministru *N. Titulescu* stă astfel în slujba nu numai a «*Eternului-Național*», dar și în apărarea «*Eternului-Universal*». Și așa dar românul *N. Titulescu* rezumă ca o lege, epopeea energiei românești, care s'a cheltuit nu numai pentru cauzele neamului nostru, dar și pentru cauzele altor neamuri.

Și mai departe, nu-i o coincidență faptul, că biruințele domnului *N. Titulescu* se datoresc unei minunate puteri de a înțelege tainele sufletelor, pentru a le cuceri prin iubire, duioșie, simpatie.

Nu sunt tocmai acestea însușirile caracteristice neamului românesc?

Apoi, alte coincidențe. In ziua de 14 Martie, se ridică în parlament problema: *Ce e o universitate?* O întrebare cu un singur răspuns: Universitatea e națiunea noastră prinsă în cel mai nobil avânt, în elanul spre cultură. «Iar dacă azi studenții sunt grămadă și nu pot încăpea în școlile noastre, aceasta mă bucură» (*D-nul N. Costachescu*). Rar s'a întâmplat în casa țării, o mai perfectă armonie între ministrul școalelor, domnul profesor *N. Costăchescu* și patriarhul culturii, domnul profesor *N. Iorga*. Și în aceiaș lună, Martie, apostolul Național, domnul profesor *S. Mehedinți*, continuând fără ostenire o evanghelizare de patru decenii, predica studenților condițiile de veșnică înflorire națională. Aceiaș problemă: *Ce trebuie să fie o universitate?*

La aceiaș dată, 14 Martie, domnul profesor și ministru *N. Titulescu*, pune în fața studenților din *Geneva*, aceiași problemă: *Ce trebuie să fie un student?* Biruitorul celor mai grele lupte, ostașul Patriei e adânc emoționat.

Luminează problema prin trei idei.

Trebuie ca, eterna tinereță, studențimea, să stea în slujba: «*Eternului-Național*». Cum? Prin cultură și jertfe, studențimea poate servi Patriei, și prin ea umanității și lui Dumnezeu: «*Eternului-Universal*» și «*Eternului Divin*». Geniul oratoric al profesorului *N. Titulescu*, prinde trup religios. Cuvântarea trece în predica patriotismului luminat. Cultura unește un neam, înfrățindu-i cu el însăși, cu alte neamuri și cu Dumnezeu.

Oratorul a creiat un ideal-realitate, o realitate ulterioară, izvorul tuturor împliniri-lor. Ca și cuvântul poetului *Vlahuță*: «*El lumi aeveași face din păreri*». Lecția ministrului profesor și a dascălului pedagog a înălțat spre necunoscute culmi spirituale sufletul studenților din Geneva, și un mănunchi de tineri din generația a treia. Astfel, s'a adus ca o rugăciune lui Dumnezeu acest prinos întru preamărirea împlinirii întâiului deceniu de viață liberă pentru neamul românesc. La această denie națională a luat parte și domnul ministru *C. Antonide*, traducătorul lui *Carlyle*, și părintele sufletesc al tinerilor români din cetatea lui *Jean Jacques Rousseau*.

C. MUREȘANU
Profesor

1 Aprilie, 1929
Geneva

Cugetări

Nimic nu e mai variat ca idealul; fie care îl pune în câte ceva; iar acel ceva mai variază și el după capul și inima fiecăruia.

Să nu regreți niciodată că te-ai născut într'o țară mică, depărtată, ori necunoscută; în puterea ta stă, poeți, artiste, s'o faci cunoscută și despre ea să se vorbească—prin tine — pela cele patru vânturi.

SMARA

Căutaţi pe Domnul!..

Starea în care ne găsim este de plâns şi când vezi desfăşurându-ţi sub lumina ochilor atâta nepăsare de ce-i sfânt şi mărit în sânul neamului nostru nu poţi să nu zici ca Sf. Scriptură : «Poporul meu nu se mai uită la mine». Nu se mai uită, nu ne mai uităm şi nu voim să săvârşim binele. Luxul şi trîndăvia s'au înrădăcinat adânc în sufletul neamului nostru. Necredinţa bântue de sus până jos. Vântul prăbuşirii şi peirii a început să sufle cu putere peste capetele noastre. Căderea în desfrâu şi necredinţa este poarta prin care intră otrava nimicirii în fiinţa popoarelor. Unde stăpânesc şi se întinde acestea nu mai poate fi vorba de îndeplinirea voinţii divine : «Precum în cer şi pe pământ». Nu se poate vorbi nici de Impărăţia cerească, căci, această împărăţie nu se potriveşte «peştera de tâlhari, fătarnici, vameşi şi pretinşi cărturari, cu urechi foarte mari, dar surzi ca zidurile Ierihonului şi orbi ca patima oarbă a iadului.

Barbarii înţelepţi de astăzi dărâmă biserici sfinte, nimicesc instituţii morale, sfărâmă şi necinstesc obiceiurile şi credinţele străbune, iar în locul lor desfăşoară cea mai sălbatică luptă pentru gură şi gâtlej, pentru pântec şi carnea omenească, pentru toate scopurile trândăviei. Iată icoana cea mai adevărată a vieţii noastre — o luptă continuă între pofta de a stăpîni şi între dorinţa de a se sustrage stăpânirii. — Când unii visează numai bogăţii şi reuşesc, prin mijloace permise să se culce săraci, ca să se scoale bogaţi, când luxul a ajuns desfrâu, când risipa contului public a atins un grad încă necunoscut până azi, când de nicăeri şi în nici o instituţie şi funcţiune de stat, nu sunt nici cei cari asudă de dimineaţa până seara pentru binele neamului, singura mângâere e Iisus.

Toată lumea e urmărită ca de un vis grozav care ni se face cunoscut prin strâmtorări financiare, economice, prin sguduiri şi violenţe politice şi câte altele — Dar oricâte de multe talente şi hărnicii politice şi economice vor fi puse la muncă, disciplina vieţii obşteşti atât de greu clătinată în mersul ei firesc nu va putea fi reaşezată ca o chibzuită putere de garanţie a muncii şi a izbânzii, câtă vreme nu va fi restatornicită în lume orânduirea morală, adică disciplina sufletului omenesc.

Să coborîm pe Iisus în sufletele noastre.

Să ne hotărîm cu toţii să lepădăm : ghimpii, mărăcinii, uscăciunile şi murdăriile din sufletul nostru. Să lăsăm ca Soarele Iisus să ne topească inima cea plină de răutăţi şi să ne hotărîm că-L vom primi şi ne hotărîm la o viaţă după placul Lui şi atunci vom începe o viaţă nouă — ne-am făcut — roadă nouă.

O mulţime de probleme noi cer imediată soluţionare, aceasta atârnând normalizarea vieţii şi productivitatea energiei naţionale. Legi noi sau creiat şi creiază dar trebuie făcute nu grabnic şi serios studiate pentru a fi folositoare numai binelui obştesc, nu pentru a asigura succesiunea la cârmă a unei grupări politice. Acum când suntem spre normalizare, fiecare cetăţean ca şi cel mai înalt cărturar sau demnitar al ţării să fie stăpânit de duhul înţelegerii vieţii ce e chemat să trăiască şi toată acţiunea sufletului său să fie închinată numai binelui Patriei. Măcar în ceasul al 11-lea să înceteze patimile şi amorţeala şi să începem a trăi viaţa adevărată care să fie pecetluită cu muncă, cinste, iubire de aproapele, viaţă luminată şi plină de virtuţi, singurele prin care se asigură întărirea şi prestigiul neamului atât în lăuntrul cât şi în afară. Să ne facem frământătură nouă. Să căutăm pe Domnul câtă vrême mai este.

Preot Aristide Dobrescu
Covrigi—Mehedinţi

Răvaşe Educative

Paştile d'acum şi cel de odinioară

Dragă Ileano,

Dacă n'ar mai fi şi sărbători, ce tristă şi posomorâtă ar fi viaţa noastră..

Ce păcat însă că, cu cât înaintăm în vârstă, mai mult ni se tocesc iluziile şi'atunci ce grea şi nesuferită devine viaţa uniformă şi fără sărbători.

Mi aduc aminte, când eram copilă şi studiam la Şcoala Centrală, cu câtă nerăbdare aşteptam vacanţa Paştilor şi câte simţiri se trezeau în mine în săptămâna patimilor !..

Decum soseam acasă se 'ncepeau zilele de bucurie. In Duminica Floriilor, când auzeam glasul copiilor cari veneau la noi cu salcia, mi se părea c'aud glasul îngerilor din cer cari şi ei d'acolo pe Iisus îl slăviau.

Toaca pentru *denie*, o ascultam din pridvorul nostru, iar inima mi se umplea de credinţă, de cucernicie şi de iubire pentru *Acela* care— pentru noi —atât a suferit ; pentru *Acela* a cărei răbdare i-a asigurat — pe vecie — Dumnezeirea !

* * *

Intovărăşită de cei nouă fraţi ai mei şi de părinţi, înaintam în spre biserica *Stelea* *) din Târgovişte, în mână toţi cu mănunchiuri de zambile ; acolo toţi îngenunchiau, în faţa crucei pe care era chipul blândului Isus. Eu mă rugam cu căldură şi pare că din sfintele raze ce luminau fruntea sa, mă luminam şi eu, simţeam că mi se umplea sufletul de credinţă şi de nădejdi ce gândeam că se vor împlini într'un viitor frumos, strălucit...

Suferinţele tale, o Mântuitorule bune, citite de preot în Evanghelii la uşa altarului, le ascultam cu luare aminte şi, în nenumărate rânduri, pentru durerile tale, d'atuncea şi până azi, am plâns, iubindu-te *Răbdătorule* şi rugându-mă ţie să mă pomeneşti întru Impărăţia Ta, dar Tu aminte de mine nu Ţi-ai mai adus, numele meu, în *Altarul Tăriilor*, ne mai pomenindu-l !..

* * *

Ce adânc mi s'a întipărit în minte lumina sutelor de făclii aprinse Ţie spre slavă de către credincioşi. Ce fiori străbăteau prin mine când ascultam în *Vinerea Patimilor* cântecele : *Primăvară dulce* şi *In mormânt viaţă* ; cu câtă sfială 'mi apropiam gura de sfintele tale picioare şi plângând, le sărutam.

Dar florile de pe masa unde era trupul tău chinuit ? Din mâna preoţilor le primeam şi le păstram cu atâta sfinţenie, încât parecă, în mâna mea, de căldura credinţei mele, ele înfloreau şi mai mult şi mai frumos !

* * *

Confundată în tăcere şi în gânduri nevinovate, treceam pe sub masa unde sta întins corpul tău zugrăvit pe pânză s'acoperit de florile Primăverei. Ce măsuraţi mi-erau paşii, când la rând cu miile de credincioşi, vedeam biserica, în sunetul clopotelor şi 'n cântecul preoţilor ! Par'că simt s'acum acel fior ce trecea prin mine, când îmbulzită călcam peste vr'o cruce, sau stingeam cu poala hainei lumânările aprinse la morminte !..

Aud par'că s'acuma jelirea mamelor, lângă câte un felinar aprins, lângă o ţărână scumpă a soţiilor îngenunchiate jos pe pietrele albe de marmoră, prăvălite peste trupurile fiinţelor dintre ei duse !..

Cine să cugete atuncea la câte mai îndurai şi eu în viaţă, dragă Ileano ?

Cât mi ar plăcea s'aud iar porunca tatei, care ne punea în biserică pe toţi cei zece la rând, făcându-ne semn să 'ncepem mătăniile la răscruci, apoi să mergem să sărutăm mâinele familiilor Formac, Olănescu, Florescu, Hiotu, Belu şi Văcărescu, c'aceştia toţi erau băştinaşii dela noi. Rosteam mergând să luăm sfânta împărtăşire, rugăciunile învăţate dela părintele Vasile dela Curtea Domnească... Şi Târgovişteа, cu bisericile şi cu ruinele ei mi se părea paradis !.. Acum ?..

Cu bine şi cu sănătate.

Baba Visa

*) Zidită de Matei Basarab pe când Vasile Lupu zidea Sf. Trei Erarhi la Iaşi.

Serafim Ionescu şi o poezie

de C. N. Munteanu-Muntmarg

Cunoscutul publicist şi colegul nostru colaborator dela «Cultura Poporului», d. Serafim Ionescu activează în literatura românească cu fel de fel de scrieri frumoase, scrise într'un voios graiu românesc. In vremea războiului—după câte ştim — a luptat cu vitejie pentru desrobirea neamului românesc de sub jugul străin. Alături de soldaţii români a luptat cu însufleţire. In vremea liniştită de pe fronturi, îşi însemna impresiile şi gândurile pe un carneţel. Acum câţiva ani, o rudenie de-a plutonierului N. Ghiniţă care a murit luptând pe muntele «Pietrosul» într'un regiment din Fălticeni, mi-a încredinţat o poezie făcută de d. Serafim Ionescu, dar semnată de Elisabeta Ghiniţă, fiica eroului. Firul altor treburi luându-mă înainte, am uitat de această poezie. Căutând în vraful prăfuit cu manuscrise şi cu fel de fel de cărţi şi însemnări, am dat peste dânsa şi tare m'am bucurat de găsirea ei. O păstrez ca o rămăşiţă scumpă din vremuri apuse... Astăzi o public în «Cultura Poporului», ca s'o cunoască şi cititorii gazetei noastre : (Plutonierul N. Ghiniţă).

Tatăl meu

I

Mândro, noi ne am fost iubiţi
Ca doi zarzări înfloriţi.
Zarzării s'au scuturat,
Noi, mândro, ne-am depărtat...

II

Căci aşa îmi e solia
Să plec, să-mi fac datoria
Către scumpa noastră Ţară,
S'o apăr de orice fiară !
. . . . . .
Mândro, nu fii supărată
C'am plecat de astă dată !

III

De casă cată şi de cei doi îngeraşi,
Nevinovaţi, drăgălaşi ...
. . . . . .
Acum sunt pe Călimani
Faţă 'n faţă cu duşmani.

IV

Mândro, să nu te 'ngrijeşti
Nici să plângi, să te jeleşti.
Ai nădejde 'n Dumnezeu
Fiţi şi voi precum sunt eu.

V

Curajoasă ! Mândra mea,
Căci de oiu muri, veţi avea
Tată ! Regele v'o fi
Iar Ţara v'o ocroti.

VI

Ca mama cea mai duioasă,
Mândr'o să fii inimoasă.
Mândro, fii precum îţi zic
Mândră că ai un voinic,
Care luptă să croiască
Trai nou, neamul să 'ntregească.
. . . . . .

VII

La icoane amândouă
Cu mama ne-am aşezat,
Pentru tata ne-am rugat.
Dar n'a trecut multă vreme
Şi vedeam că, mama geme...

VIII

C'a primit o neagră carte
Care jalnic i-a vestit
Că tata pe Pietrosul a murit
Impreună cu Stolerul
Care-i era ofiţerul !...

IX

. . . . . .
Şi-s trecuţi, pot să vă spui
Printre sfinţii neamului.

Aceasta este poezia scrisă de d. Serafim Ionescu, nepublicată până azi. Este de o frumuseţă şi o evocare a vremurilor războinice, neînchipuit de reală. Cine a cunoscut pe Stoleru, învăţătorul idealist şi viteaz dela Fălticeni, care este icoana vie de cum trebue să se jertfească învăţătorimea noastră pentru neamul românesc, în toate laturile de muncă cinstită, va adânci cu dragoste şi cu lacrimi în ochi înţelesul şi frumuseţea acestei poezii populare. Ceeace d. Serafim Ionescu a făcut, dar a perdut — (poate) — am găsit, şi-am publicat eu.

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA,
se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Preţul 80 Lei

Colecţia «Culturei Poporului»

Folklor - Medical

Floarea de ochi (Albeaţa) Se foloseşte la orice fel de boală de ochi, mai ales la albeaţă.
Se descântă cu ea aşa :
«Se luară... (cutare) de ocolul curat cu toţi sfinţii împreunat. In uliţă i-a eşit celtin, în drum i.a stat, în temple i s'a băgat ca zilele să-i ciunte şi veacu să-i scurte şi el se luară cântându-se, văetându-se cu glas mare până 'n cer, nime 'n lume nu-l vede, numai maica sfântă, maica cerului şi a pământului şi a zis :
«Ce te cânţi, ce te vaieţi ? «—» Cum nu m'oi văita, cum nu m'oi cânta, că de acasă cum am alergat, celtinu 'n drum mi-a stat şi 'n temple mi s'a băgat, ca zilele să-mi ciunte, veacul să mi-l scurte — «Nu te cânta nu te văita, că scară de ciară face-mi-oi, la tine scoborî-mă-voi, peste albeaţă sufla-voi, în două rumpe-oi şi pe coada ochiului scoate-oi, în foc arde-oi, cu fumul întoarce-oi. Dă-i, Doamne, leac de la mine descântat. (Auzit de la Marişca Oprea, în 1914, com. Zanoc — Sălaj).

Floriţa ochilor. Se crede că cel ce foloseşte fiertură de floriţa ochilor (rută), i se 'ntăreşte vederea. La cei ponihoşi (miopi) e foarte folositoare. (Com. Zanoc — jud. Sălaj).

Jalia (Jaleşul). Se face din ea împreună cu untură de porc, o alifie contra scrofurilor, gâlcilor şi orice umflătură la grumaz. (Com. Zanoc — jud. Sălaj şi com. Popeşti — jud. Vâlcea).

Iarba neagră (sau Iarba Jidovului). Vindecă bubele rele cum e de pildă moima.
Se descântă cu ea aşa :
«Se luară o fată neagră, nu prea neagră, cu o fată albă, nu prea albă, maica sfântă în loc le-a stat, mândră le-a întrebat : — «Unde meri, tu, fată neagră nu prea neagră şi tu fată albă, nu prea albă ?»
— «O maică sfântă, bine făcuşi că mă întrebai că io nu 's fata albă nici prea albă, io's buba cea mare, io 's moima cea rea, io 's mărinul ce-l rău, io 's şuiul (scrofuri) cel rău, io mă duc la... (cutare) să-l sparg, să-l rănesc, să-l bobotesc, dar maica sfântă iei cuvânta, io de acolo te-o-i înturna cu descântecul meu şi a lui Dumnezeu şi cu suflet botezat sufla-voi şi cu ban de argint înconjura-te-oi, lui... (cutare) nimic nu-i-a fost nimic să nu-i fie. Dă-i, Doamne, leac de la mine descântat.
(Descântec rămas de la bătrâna Mihocaş Nastasie moarte la 1865. Auzit de la Puşcaş Floare, în anul 1912. Com. Zanoc — jud. Sălaj).
Această buruiană se mai foloseşte şi la mâncărime de piele, fiarta împreună cu iarba mare.

Iarba de sclintit (sau Forostău). Se leagă şi se fierbe locul sclintit cu fiertura aceia. Se zice pe alocurea şi acest descântec :
«Se luară Dumnezeu cu Sfântul Petru, pe cale, pe cărare, până la podul cel mare (ori de aramă). Dumnezeu trecu, Petru nu putu.
— «Treci, Petre !»
— «Nu pot, Doamne, că podeaua s'a smintit. Picioru' lui... (cutare) s'a slintit. Sai, Doamne, şi aredică !. Sai, Doamne, şi vindecă !. Sai, Doamne, să togmim ciont cu ciont, carne cu carne, sânge cu sânge să se togmească. Să forostiască cum se forostesc brezdele după plug la loc 'napoi cum o fost, precum se togmesc verile, primăverile.

Iarba ursului. Buruiană bună la dureri de stomac.

Nucul. Frunzele fierte, folosesc la scrofuri. Ceai de frunză de nuc e bună la dureri de gât. Se face gargară cu ea. (Com. Hăueşti, jud. Dorohoi).
Aluat de nucă, bun la abcese.

Odoleanul. Zeama e bună în migrene şi sgârciuri. (Com. Zanoc — Sălaj).

Material catalogat şi câştigat de
DR. OD. APOSTOL.

Fericirile Evanghelice

I.

Nu sunt sfaturile mele ca sfaturile voastre, nici căile mele căile voastre, zice Domnul (Isaia 55,8).

Prin nimic nu se arată mai bine adevărul acestor cuvinte ale Prooroculuі Isaia, ca prin învăţătura Domnului Hristos pe care o numim «Fericirile evanghelice». In adevăr, omul îşi clădeşte viaţa lui pe anumite socoteli, pe care şi le alcătuieşte el în curgerea vremii. Fie că izbîndeşte să-şi clădească viaţa aşa cum crede el, fie că nu, are totuşi anumite păreri despre cum ar trebui să şi o plămădească.

Cum socotesc cei mai mulţi oameni că trebuie să-şi întocmească viaţa ca să fie fericiţi ?

După imboldul pe care îl simţim fiecare din noi, toţi umblăm după fericire. Dar îndată începem a ne deosebi după felul în care o căutăm. Cei mai mulţi o caută în avere. Dacă ai bani, zic ei ai totul, fiindcă îţi poţi face toate gusturile. De aceia goana după bani e aşa de grozavă. Alţii aleargă setoşi dupa trecere în ochii semenilor lor. Vor slujbe mari, locuri de cinste, prin care să stăpînească multe lucruri şi să vadă lume multă care atîrnă de ei şi că nu se poate nimic fără ei. Alţii vor să se vorbească de ei, să fie cunoscuţi în lume, să li se vadă chipul pretutindenea, să le strălucească numele prin cine ştie ce lucruri de seamă pe care le-ar fi făcut. Cu alte cuvinte, aleargă după ceiace numim *slavă deşartă*, adică să aibă nume mare în faţa oamenilor. Alţii, apoi, îşi caută fericirea în alergarea după toate plăcerile vieţii, încît să poată spune că au avut de toate şi că nu le-a scăpat nimic.

Potrivit cu acestea, urmează apoi şi mijloacele de a le căpăta şi simţirea cu care ai să le însoţeşti. Dacă vezi fericirea în bani, ai să fii lacom, ca să i poţi dobîndi ; ai să fii zgîrcit, ca să-i poţi păstra ; ai să fii nedrept, fiindcă lăcomia te împinge să treci peste dreptul altuia ; ai să priveşti cu admiraţiune pe cei cu avere şi cu jindul de a ajunge ca ei. Dacă umbli după trecere în ochii altora, ai să umbli cu linguşiri pe lîngă alţii mai mari, ca să te poţi înălţa mai uşor ; ai să ponegreşti pe cei ce-ţi stau în cale, ai să urăşti pe cei cu merite mai mari şi care-ţi pot apuca înainte, ai să pismuieşti pe cei ce au apucat a se ridica mai sus şi ai să bîrfeşti împotriva meritelor lor. Dacă umbli după slava lumii, nu mai puţin, ai să simţi necaz împotriva celor care o au mai iute şi mai nainte de tine ; ai să priveşti de sus pe ceice nu se pot sui la treapta aceasta ; ai să fii cuprins de păcatul mîndriei, care-şi vede numai înălţimea sa şi priveşte de sus la alţii mai mici. Şi aşa, dacă vom lua toate căile prin care omul caută să şi clădească fericirea după chibzuiala omenească, vom găsi că în toate eşti ameninţat şi însoţit de mari păcate şi că omul nu caută preţul lucrurilor şi frumuseţea simţirilor în ele însele sau în raport cu ceva mai pre sus de ele şi nesupus periciunii, ci în raport cu părerea oamenilor şi cu starea schimbătoare a vremilor şi a lucrurilor.

Dacă ar căuta cineva să înfăţişeze într'un tablou felul cum mai toţi oamenii aleargă după fericire, prin simţirile care-i îmboldesc, ar trebui să-i vedem pe toţi cu gurile pofticioase, cu ochii aprinşi, cu membrele în neastâmpăr şi aruncaţi într'o goană nebună după o fericire pentru care se ciocnesc şi se sfâşie unul pe altul, doar de vor ajunge-o. Şi cu toate acestea este aşa de vădit, înaintea ochilor tuturor, că niciuna din acestea nu pot da fericirea, pentrucă sunt atîţia bogaţi nefericiţi, prin atîtea lovituri ale soartei, pe care nu le pot înfrînge prin bani, sau prin perderea averii ; atîţia oameni, care au fost în stări înalte, au căzut peste orice aşteptare, cum este azi cu atîţi foşti înalţi dregători în împărăţia rusească, de care acum auzim că nu au cu ce trăi ; atîţia oameni de care s'a vorbit o vreme, de care atîta lume întreba, odată au intrat în umbră şi s'au stins aproape fără ca lumea să bage-de-seamă ! Ce este fericirea întemeiată pe lucrurile trecătoare omeneşti şi care nu se înrădăcinează pe ceiace este neperitor şi ne saltă peste toate prefacerile vieţii !

II.

Tocmai faţă de aşa experienţă a noastră, pe care o vedem la tot pasul, ba o încercăm şi noi înşine, dar n'o folosim, vine şi ne învaţă Domnul Hristos o cu totul altă clădire a fericirii, pe care El ne-o vesteşte chiar dela începutul propoveduirii Sale. El vine, de pildă, şi numeşte «fericiţi» tocmai pe cei care, după părerea lumii, mai degrabă ar fi să-i numim nefericiţi. In mij-

CONFERINȚA

D-nei Alexandrina Cantacuzino la Vaslui

Istoricul nostru oraș, a trăit din nou clipa de înălțare morală, de bine cuvântată trezire a conștiințelor, de adevărată reculegere sufletească.

In adevăr ziua de 12 Martie a. c., poate fi cu drept considerată «*Sărbătoarea Minții*», atât prin împrejurarea îmbucurătoare a împlinirei celei a 100-a ședători, de la înființarea C. N. la Vaslui, cât și mai ales, prin sărbătorirea D nei Alex. Cantacuzino conferențiara zilei. A fost o zi fericită și bună și pentru membrii comitetului diriguitor a C. N. V., dar și pentru strălucita președintă a Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române, care a vorbit despre : «*Călătoria în America*».

Prea respectata D-nă conferențiară, a înfățișat în mod cât se poate de plastic și colorat, câte-va pagini, din viața practicului și ordonatului popor american. A descris cu talent și cu deosebit spirit de observație, momentele din viața socială, culturală, economică și științifică, a sublimului popor american, făcând o reușită paralelă între civilizația europeană și cea americană.

A pomeni de această strălucită și consacrată vorbitoare înseamnă a epuiza prea curând goana sentimentelor de profundă admirație și nețărmurit respect, înseamnă a fi vrăjit de forma curat literară, de figurile de stil ales întrebuințate, de fondul gândirei, minunat exprimate.

A avut dreptate președintele C. N. locale, când în cuvântul său de salut — rostit la teatrul județean în fața a mii de persoane — omagia în D-na Cantacuzino, pe principesa de rasă, pe crăiasa energiei, pe regina inteligenții și mai cu seamă, pe adevărata împărătească a cugetării românești.

Invitată de către Dl. avocat Corneliu Meza, președ. C. N. V., de a conferența la Vaslui, a sosit în orașul nostru, în dimineața zilei de 12 Martie a. c., fiind întâmpinată la gara locală, cu toată dragostea și căldura, de autorități, de membri ai comitetului C. N. și numeroase doamne din elita intelectuală.

Iată acum și bogatul program, desfășurat în acea zi, cu fastul cuvenit unei vizite așa de plăcute.

La ora 11 dimineață, înalta vizitatoare, însoțită fiind de D-ra Odobescu, inspectoare g-lă școlară și D-na Olga Valenti, președinta comitetului școlar local, a inspectat liceul ortodox de fete, rămânând pe deplin mulțumită de corpul didactic local, găsit în plină activitate, alături de eleve, care prin ținuta lor demnă și răspunsuri inteligente, au stârnit lacrămi de bucurie din partea D-nei prezidente generală.

Aci a fost salutată atât de distinsa D-nă E. Stati, directoarea liceului, cât și de câte o elevă din cursul inferior și superior, oferindu-i-se splendide buchete de flori. La ora 12, în sala de recepție a școlii, a avut loc, reprezentarea întregului corp didactic, precum și a comitetului școlar. S'au exprimat idei și gânduri sublime, în legătură cu rolul social al femeei în cultivarea virtuților și păstrarea credinței strămoșești, manifestându-se peste tot mulțumireși satisfacție sufletească.

Dejunul, a fost într'o atmosferă din cele mai prietenești—în sala de gimnastică a liceului — participând în afară de corpul didactic, de comitetul școlar și D-nii prefect V. Pavlov, primar C. Gheorghiade și avocat C. Meza, preș. C. N., în calitate de invitați.

O impresie foarte plăcută, a făcut ca multă vreme, privirile noastre să fie îndreptate către delegația de eleve ce lua masa împreună cu noi, și care prin ținuta lor demnă, dar plină de voioșia tinereței, ne descrețeau ades frunțile.

N'au lipsit nici toasturile, cuvântând D-na Stati, direct. liceului, D-na Alex. Cantacuzino, Dl. prefect V. Pavlov, preot C. Ullea, protoereul județului și Dl. Th. Tomida, profesor de liceu.

Sculați de la masă, în plină veselie generală, am fost obiectul unei delicate atenții din partea unui fotograf local, care a prins într'un clișeu bine reușit, nu numai zâmbetul de pe buze, ci și mândria sufletească de a fi avut în mijlocul nostru pe cea mai nobilă femee română și cea mai vajnică realizatoare a ideii de «*Feminism*».

Serbarea de la teatrul județean a început la ora 5, cu un program bine organizat și desfășurat în condiții ireproșabile. Muzica militară a reg. 25 Inf. de sub comanda finului muzician Lt. Manoliu, a executat cu vechea măestrie arii alese. In entuziasmul general, Dl. președinte C. Meza, rostește cuvântul de salut, amintind de împlinirea celei a 100 a ședători, cât și de vizita respectatei D-ne Cantacuzino, a cărui operă o laudă și preamărește.

D-na conferențiară, ovaționată îndelung prin aplauze repetate, își desvoltă interesantu-i subiect, într'o desăvârșită atenție, într'o atmosferă de căldură și entuziasm de nedescris.

Corurile liceului ortodox, dirijate cu nerv și rară technică, de către D-na Isăcescu și Dl. Bolnaru cât și jocurile naționale, dansate cu grație și exactitate, sub conducerea D-nei Vinograschi, au confirmat auditorului, tragerea de inimă și plusul de energie ce se cheltuește la liceul de fete, pentru cultivarea sufletului și armonizarea simțurilor de morală și estetică.

Drăgălășenia câtorva copilași de la grădina de copii a Societății ortodoxe, de sub înțeleapta conducere a D-nei Valter, copiii ce au recitat poezii de vârsta lor, ne-a transportat în sferile eterne prin gingășia și ascuțimea spiritului lor.

Ședătoarea a fost încheiată de preotul I. Grigoriu, profesor la liceu, care în cuvinte entuziaste și pline de miez, a subliniat importanța vizitei, făcând o frumoasă legătură între femee și credință, evidențiind în special rolul femeei în desvoltarea bisericei.

Un cuvânt de laudă, se cuvine cu multă largheță de sullet, D nei O. Volenti, președ. filialei locale, care a contribuit la reușita organizare a primirei D-nei C.

Profund emoționată și cu cele mai bune impresii, D-na C. și însoțitoarea sa, D-ra Odobescu, au părăsit orașul la orele 9 seara, plecând cu semi-rapidul la Iași, unde a doua zi, aveau să inspecteze institutul ortodox din acel oraș. Vizita mai sus arătată a cimentat și mai mult legătura dintre școală și societatea culturală de la Vaslui, stârnind noui imbolduri spre mai bine.

Valentin

Mânăstirea Dobruşa

In partea de miazăzi a județului Soroca, în comuna Cotiugenii-Mari se află situată mânăstirea Dobruşa, una din cele mai mari mânăstiri din Basarabia. Este așezată într'o poziție încântătoare, cu fața spre soare, fiind înconjurată spre nord de dealuri înalte acoperite cu păduri, iar la sud priveliștea se mărește, pierzându-se în zările depărtate de pe dealurile Orheiului.

Mânăstirea este înființată de călugări moldoveni, la anul 1785, pe moșia mânăstirei Probatei din Moldova, moșie ce a fost dată danie de Petru Rareș Voevod, la 1527 și care moșie fusese stăpânită de tatăl său Ștefan Voevod.

Puține mânăstiri au progresat așa repede ca aceasta, căci în scurt timp, afară de marea moșie Dobruşa, vedem adăugându-i-se alte moșii mari cari numără mii de hectare, de aceia și vite erau din belșug spre folosul și hrana harnicilor călugări.

Dar nu numai în gospodărie erau neîntrecuți, ci și în curte, căci formară o mare bibliotecă din toate cărțile românești ce se tipăreau pe atunci, iar o mulțime de manuscrise au rămas până în zilele noastre.

Biserica întâi a fost de lemn rldicată pe dealul unde astăzi este cimitirul, care de vechime a putrezit și s'a ridicat o altă biserică la 1839 din piatră ce se găsește și astăzi.

Pe dealul înalt unde se formă schitul Dobruşa negăsindu se apă, monahii au mutat gospodăria în vale, unde cu ajutorul boerului TOMA COSMA din Iași la 1810 a început zidirea marei biserici și din cauza necazurilor pricinuite cu răpirea Basarabiei la 1812, biserica a fost terminată abia după 10 ani.

Stareții moldoveni după 1812 au fost înlocuiți cu stareți ruși, cari n'au adus mult folos, afară de câțiva, cari au lăsat câteva clădiri mai de valoare. Au fost mai târziu și stareți moldoveni, care au lăsat lucrări neperitoare precum: corposul mare pentru locuință, iazuri, iar Antim deși de origină rus, totuși a căutat să facă multe îmbunătățiri, precum o moară cu aburi, vie, o pădure de brazi și altele.

Stareții acestei mânăstiri au fost în majoritate cu titluri academice; iar serviciul bisericesc se făcea aproape numai în limba rusească, doar în zilele de peste săptămâna se mai citea și cânta moldovenește la strana stângă.

Pe când Rusia căuta să desnaționalizeze elementul românesc din Basarabia și mergea în această privință progresând, a venit războiul desrobirei popoarelor și Basarabia s'a alipit la patria-mumă. Atunci limba românească a luat locul celei rusești în întreaga Basarabie, deci și în mânăstirea Dobruşa. Bucuria monahilor Basarabeni a fost destul de mare când au căzut lanțurile încătușerei strânse cu silnicie pe trupul bieței țărișoare, care a început apoi să resufle cu putere desteptându se parcă dintr'un vis turbure și adânc.

Cărțile moldovenești vechi de pe timpul lui Veniamin și Meletie învechite de timpuri și roase de molii, au fost scoase la iveală din dulapurile nebăgate în seamă, de pe care apoi a început a se citi slujbele în dulcele graiu strămoșesc.

Mânăstirea după răsboi și după înființarea episcopiei Hotinului i s'a dat un mare rol cultural. Având o bună situație, cu aproape 200 hectare teren, în care întră imense livezi cu pomi roditori, vie, prisacă bogată moara, iazuri cu pește ; Prea sfințitul episcop Visarion, a înființat aici o școală de cântăreți bisericești. Școala a luat ființă în 1924 sub conducerea Păr. Arhim. Eugeniu, licențiat în teologie, care trecând vicar al eparhiei, conducerea școlii i s'a încredințat Păr. Arhim. Ioachim Popescu.

Școala are profesori buni și elevii pe lângă cântările bisericești învață : limba română, limba franceză, matematică, higienă istorie, geografie etc.

Pe lângă carte elevii învață și câte o meserie; lemnăria, ferăria, croitoria, cismăria, pictura, iar parte fac practică agricolă la vie și cultura legumelor.

In duminici și sărbători mânăstirea este vizitată de multă lume, credincioși de pe valea Nistrului și Răutului din bogatele sate moldovenești ce înconjoară mânăstirea.

Rolul mânăstirilor și astăzi ca-și în trecut este destul de mare căci sunt făclii aprinse ce luminează inimile celor ce se îndreaptă cu credință spre dânsele, totodată fiind pilde de viață curată și exemplu de ordine și deplină ascultare față de autorități.

Locașuri sfinte binecuvântate, rămase ca scumpe odoare dela în veci pomeniții, darnicii voevozi, evlavioșii boeri și binecredincioșii creștini.

Glicherie Levini
M-tirea Dobruşa.

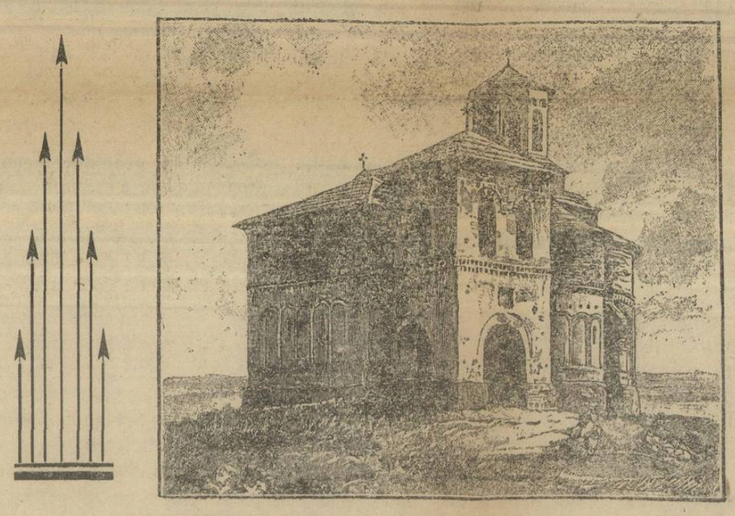

BISERICA MIRĂUȚILOR din orașul Suceava (Bucovina)

Cea mai veche catedrală a Mitropoliților Moldovei, în care a fost mirult Voevodul Ștefan cel Mare.

LEGENDA SUFLETELOR *)

Când Dumnezeu tatăl făcu pe oameni, creă și o anumită cantitate de suflete, ast-fel ca fiecare din ei să aibă sufletul său. Dar când oamenii se înfățișară înaintea Creatorului, El bägă de seamă că oamenii sânt mai mulți de cât sufletele create.

Dumnezeu Tatăl atunci căzu pe gânduri. Barba Sa albă cădea pe pieptul Său.

Stând pe tronul său de aur, în mijlocul sorilor și a stelelor, El căuta să 'ndrepte răul.

Dar cum El era Dumnezeu, găsi repede leacul. Și chemă pe arhanghelul Mihail cu sabia sa frumoasă, strălucitoare și nouă de tot. Arhanghelul veni. Dumnezeu îi luă sabia și tăie fiecare suflet în două. Și El dete o jumătate din fiecare suflet, unei femei, iar cealaltă jumătate unui bărbat.

Apoi și bărbații și femeile se risipiră în toate părțile lumii. Dar, din acea clipă, fiecare bărbat caută femeia cu jumătatea sufletului său și așișderea fiecare femee caută pe bărbatul cu jumătatea sufletului ei. Și adesea sufletele se regăsesc și atunci e o fericire nesfârșită.

Nenorocirea însă pentru cei ce nu și-au găsit niciodată cealaltă jumătate a sufletului lor. Și mai ales pentru cei ce regăsind-o, au ocolit-o. Căci vor merge triști și singuri în viața vecinică.

Tălmăcire de **Sia Apostol**

*) Din volumul : Lègendes et Contes de Podlachic par Marya Kasterska Paris Ed. Ernest. Leroux, 1928.

D-na Kasterska e soția prof. universitar Dr. P. Sergescu, dela Fac. de Științe, secția matematici, Cluj.

Un început bun

Nu de mult Ministerul Instrucțiunei a făcut un gest frumos, arătând conducătorilor Teatrului Național din Capitală limita până unde poate merge «modernizarea» gusturilor omenești, și în acelaș timp subliniind decăderea moralei în societate. Paralel cu aceasta Ministerul a avut scopul fericit de a feri generația tânără, și mai cu seamă pe elevi de tot, ce e necuviincios și josnic.

Acest gest al Ministerului a trezit o vie mulțămire în inimile părinților și a pedagogilor, și credem, că acest Minister va ști și pe viitor să arate tineretului calea adivărată spre însănătoșirea ideologiei morale... Așa dar cu Teatrul ne-am asigurat că nu va mai fi sminteală pentru tineret, dar ce vom face cu societatea în mijlocul căreia cresc generațiile viitoare ; la care Minister să apelăm, ca societatea română să nu adopte așa ușor și fără selecție tot ce vede la popoarele apusene. Modele de îmbrăcăminte, venite din apus sunt lipsite de toată bunacuviința, dansurile sunt la fel. Ca să îmbrace haina la modă femeia de azi, trebue se renunțe la modestie și rușine, ornamentele cele mai prețioase ale femeii de odinioară. Se scrie foarte mult de portul nostru național și se trimit laude pe adresa lui, dar se întrebuințează moda străină; costumul național românesc îl putem vedea numai la serbări.

Așișderea și cu dansurile. Executate prin figuri grațioase și cuviincioase ele au chiar și un scop educativ (dovadă introducerea dansurilor în liceele militare și chiar și în cele civile), dar dansurile de azi sunt cu totul imorale, așa cum se execută, ele trezesc în dansalori numai instincte bestiale și rău servici ne aduc la educația copiilor noștri.

La Teatru Ministerul și-a făcut datoria, oprind lucrurile urâte; aici în societate, e datoria noastră, a părinților, să ne îngrijim de moravuri bune pentru tineretul nostru.

Gh. Jemanean
com. Cobâlnea—Soroca.

Ne trebue mai multă lumină la sate

Cele mai elementare reguli de higienă sunt necunoscute săteanului nostru dela sate.

Dorm în multe cazuri și câte zece într'o cameră mică, în vreme ce o altă odaie stă nelocuită ; e «salonul», e odaia în care primesc la zile mari neamurile și prietenii.

Așternutul le este făcut din zdrențe vechi pline de praf, deși în unele case, în odaia pe care o țin curată, teancul lăicerilor și pernelor se ridică până la pod; e zestrea fetei, care după măritiș mută teancul cu lăicere și perne, din casa părinților săi, în casa sa, dar tot așa așezate frumos, iar ea continuă să se învăleasscă tot cu sdrențe murdare. O asemenea «zestre», ajunge până la a treia sau a patra generație și ar ajunge și mai mult dacă umezeala caselor și a pereților împreună cu moliile, n'ar distrăma-o și putrezi-o !

Mulți, în atingere cu marginea târgurilor sunt amăgiți de-o mincinoasă civilizație. Se mulțămesc să trăiască în locuințe în care nici dobitoacele nu pot trăi cum trebue, dar își pot îngădui luxul ghetelor și ciorapilor scumpi; pudrei, cremei și diferitelor boeli, — adevărate otrăvuri a pielei—cumpărate dela «coșul» din hala târgului. E povestea negrilor sălbatici, cu gulere, manșete și jobene — dar încolo goi !

In odaia în care locuesc, lipesc cu lut, care numai miros sănătos nu poate împrăștia.

Zadarnic vei găsi în casa unor săteni un servici de dulceață sau cafea pe care-l ține de ochii lumii pe masa din odaia de curat, dacă tot timpul ei horpăesc borșul câte șapte opt, din aceiaș strachină și beau apă cu aceiaș ulcică de pământ sau tablă, din aceiaș cofă sau căldare murdară.

Zadarnic în zile de sărbători pun pe ei camașa și bondița cu flori, ori în cazuri mai nenorocite — surtucul și cravata la gât, a târgoveților — dacă pielea nu li-i spălată cu lunile și anii !

Iată de ce toți acei ce se simt legați de «sat» prin obligații morale sau de servici, trebue să caute a pune în sufletul săteanului nostru trebuința, de a prinde din bunurile civilizației numai pe acele serioase și anume: «curățenia» și «confortul omenesc». Să înțeleagă, că se poate lipsi de pudră și de boele, dar nu se poate lipsi de o bae săptămânală, într'o covată sau ciubăr ; că-și poate face gheata și dintr'o piele ceva mai groasă, sau poate chiar «opincă» dar nu se poate lipsi de-o rufă bună și curată ; că se poate lipsi de atâtea kilograme de spirt, cu care își otrăvește sănătatea, dar nu se poate lipsi de un așternut curat; că poate în sfârșit, să locuiască și odaia «salon», numai s'o păstreze curat. Se știe doar că e mai ușor de făcut curățenia, de cât de păstrat ; ori dacă odaia se păstrează curată fiindcă nu-i locuința, pentru săitean și mai ales săteanca nu-i de aici nici un merit. Curățenia trebue păstrată peste tot, nu numai într'o odae în care-ți întră cineva din Paște în Paște !..

Emanuil Holban
Coșcodeni — Bălți.

Citiți și răspândiți
«Cultura Poporului»

locul alergării omului după fericire pe o anumită carare, Mîntuitorul Hristos ne deschide ochii s'o căutăm tocmai în calea protivnică.

Cine dintre oameni s'ar simți liniștit și fericit, când ar vedea că alții se aruncă cu cuvinte aspre asupra sa, cu nedreptate și încep a-l prigoni și cine ar putea privi cu nepăsare când toți te găsesc vinovat ori netrebnic, fără să fii ? Judecând omenește, se înțelege că ne plîngem și strigăm împotrivă și ne apărăm.

Totuși Domnul Hristos spune : *Fericiți veți fi când vă vor ocărî pe voi și vă vor goni și, urîndumă pe mine și mințind, vor zice asupra voastră tot cuvîntul rău.*

Aceasta arată însă că alta e înțelepciunea lumii și alta a lui Dumnezeu, că Domnul Hristos rînduiește pentru om altă temelie de viață decît cea pe care și-o caută el după unii învățători ai lui pe care-i ascultă orbește.

Dar dacă învățătura Domnului Hristos izbește așa de viu în felul obișnuit al omului de a simți, nu cumva această învățătură e osîndită să rămîie străină și cu neputință de urmat ?

Nu, pentrucă omul foarte des poate vedea că fericirea după socoteala omenească nu e fericire. Nu ai nici-o siguranță cu ea, fiindcă azi este și mîine poate pieri. Noi putem avea în lume succese, clipe de mulțămire în urma lor. Dar acestea îndată trec și vin amărăciunile : Dacă azi îmi vine cine știe ce izbîndă și să mă văd lăudat de toți, da, mă simt bine. Dar curînd vine altul mai priceput decît mine și eu trec în umbră. Măririle omenești sunt măriri de azi pe mîine.

Dacă e vorba de fericirea de mai sus, cînd suntem batjocoriți de oameni, da, e foarte greu de mistuit de cineva să fie fericit cînd e batjocorit. Insă nici Domnul Hristos nu ne spune să nu rămînem nepăsători pentru bunul nostru nume, fiindcă și El, cînd era în fața judecății, a strigat împotriva nedreptății care i se făcea și a spus : *De am grăit de rău, mărturisește de rău, iar de am grăit bine, ce mă bați* (Ioan 18,23). Dar aceasta înseamnă că, dacă nu găsim ascultare la nimenea și toate inimile se învîrtoșează asupra noastră, nu trebuie să ne turburăm cu duhul și să ne desnădăjduim, fiindcă, mai pre sus de toate, nu trebuie să ne fie grijă de ce au să zică oamenii, ci de ce va zice Dumnezeu despre noi. Oamenii pot fi duși de patimi și să te nenorocească. Cînd însă ai ființa ta înrădăcinată în Dumnezeu, poți fi senin peste toate acestea, cum au fost atîtea sfinți și mucenici și drepți. Apostolul Pavel ne spune să nu fim neliniștiți de acestea, ci singura grijă să ne fie cum stăm cu Dumnezeu. *De este Dumnezeu pentru noi,* spune el, *cine este împotriva noastră ?* (Romani 8,31).

III.

De aceia creștinul trebuie să fie cu totul pătruns despre fericirea pe care ne-o dă Domnul Hristos în cele nouă fericiri ale Sale, care au fost puse de El la începutul propoveduirii Sale numite «Predica de munte» și care se găsesc în Sf. Evanghelie de la Matei (5,3-12). Oricît de deosebite ele de felul de a simți al omului obișnuit, numai ele cuprind adevărul fericirii. Cine-și va clădi viața sa așa cum spune Domnul Hristos, va avea adevărata fericire, care nu piere dela el și pe care nimenea nu i-o poate răpi.

Mîntuitorul ne învață în ele : 1. să fim smeriți, adică să nu ne trufim că nu mai este nimenea ca noi, că întrecem pe atîția prin meritele noastre. Orice priceperi am avea și orice izbînzi am fi avut, să dăm totul pe seama lui Dumnezeu, iar noi să rămînem *săraci cu duhul,* adică nesocotind că avem ceva al nostru. 2. Dacă suntem întristați de necazurile lumii, nu e pricină de mare neliniște, fiindcă, în lumea lui Dumnezeu. El este peste toate și ne vom mîngîia prin puterea Lui. 3. Mai ești fericit cînd ești *blînd,* fiindcă nu ai pricini de a te învrăjbi cu lumea. 4. Ești fericit cînd umbli să placi pe Dumnezeu. Aceasta se numește, în învățătura evangheliei «starea dreptății», după cum erau numiți *drepți* Sf. Iosif, Sf. Simeon și alții, pentrucă trăiau cu inima îndreptată către Dumnezeu. 5. Sunt fericiți ceice fac milostenie, fiindcă cel milos se împărtășește din plăcerea pe care o vede la cel miluit. 6. Sunt fericiți cei buni la inimă, fiindcă în ei nu vin gîndurile rele care să-i turbure. 7. Sunt fericiți și oamenii *pașnici,* fiindcă alungă vrabjbele care aduc necazuri între oameni. 8. Sunt fericiți și cei necăjiți pentru vrednicia lor de oameni ai lui Dumnezeu, fiindcă mulțămirea de a fi cu Dumnezeu înecă celelalte necazuri. 9. Sunt fericiți, în sfîrșit, *cei prigoniți,* fiindcă ei știu că, nu pentru faptele lor rele sunt urgisiți, ci pentru urmarea lui Dumnezeu. Dacă au pe Dumnezeu cu ei, restul nu-i mai poate turbura.

Acestea sunt cele nouă fericiri, așa de deosebite de fericirea după părerea oamenilor, dar prin care toți cei ce le-au căutat au găsit adevărata fericire.

Inarmare sau desarmare ?

Am citit nu de mult articole sunătoare cu privire la pacea lumii, mult dorită de toate popoarele ; de aşa zisa legătură între toate naţiile, de vestitul pact **Kellog,** pornit din America, prin care cei mai aprigi duşmani se vor strînge cu drag şi se vor veseli, că nu va mai fi război cît va fi lumea, că va începe desarmarea popoarelor. Cu un cuvînt: Lupii se vor îmbrăţişa cu mieii; leii, tigrii şi toate animalele vor trăi la un loc în bună frăţie.

Dar, aceasta a fost bucuria numai de o clipă, căci dacă vom controla bine ceiace se petrece în sînul ţărilor mari, ne-am da bine seama că situaţia e alta.

Iată ne-a căzut în mînă o gazetă din Cleveland (America) numită: «Foaia Poporului» şi în aceasta scrie cîteva rînduri, cărora se cuvine să le dăm ascultare deplină şi să vedem ce grăiesc, cu privire la înarmare şi desarmare.

«După războiul mondial toată lumea şi-a spus: «Să facem ceva, ca să oprim deslănţuirea altor războaie». De aceia la conferinţa de pace din Versailles s'a format Liga Naţiunilor, la care sînt astăzi membre 55 de state. De vre o patru ani Liga Naţiunilor cheamă mereu pe toate ţările la consfătuiri pentru ca să hotărască desarmarea, adică reducerea numărului de soldaţi şi a armelor de război. Dar pe cînd peste tot locul se strigă: **desarmare!** ţările se înarmează pe întrecute.

Aşa de exemplu, Statele Unite, a comandat acuma construirea altor încă 15 vase de război şi şi-a mărit cheltuelile militare de la 628 milioane la 658 milioane dolari pe an.

Franţa pe 1929, prevede pentru armată două miliarde şi jumătate de franci cheltuiţi acum doi ani.

Italia a prevăzut pentru 1929 suma de 1 miliard şi un sfert de lire (aur), iar Rusia bolşevică suma de 900 milioane ruble aur.

Chiar Germania, a cărei armată este limitată prin tratatul de pace şi-a urcat cheltuelile de la 465 milioane mărci aur, cît a avut în 1924 la 1924 la 717 milioane mărci aur pentru 1928. Şi la fel fac aproape toate ţările. Polonia, Cehoslovacia, România, Ungaria şi celelalte îşi încarcă în fiecare an tot mai mult bugetul cu cheltueli pentru armată.

Şase dintre cele mai mari ţări (Franţa, Anglia, Statele Unite, Italia, Japonia şi Rusia) au cheltuit pentru înarmare 8 miliarde în 1909, iar în 1929 vor cheltui 13 miliarde şi un sfert de franci aur.

Lumea se desarmează înarmîndu-se pentru pace!»

Iată dar, pacea lumii ce fel se pregăteşte; iată cum înţeleg popoarele pacea.

Oare pregătirile acestea să fie spre binele omenirei ?

Diac. V. Fussu

Din Balaciu (Ialomiţa).

O Şezătoare culturalo-artistică

Potrivit tradiţiei şi planului de muncă extra-şcolară, grupul de elevi din şcoalele secundare s'a manifestat în faţa sătenilor din Balaciu şi comunele vecine, printr'o şezătoare culturală. Programul a fost variat şi interesant.

Cuvântul de deschidere l'a ţinut C. păr. Dumitrescu, parohul bisericii «Sf. Dumitru» din Balaciu. In cuvinte emoţionante, S. S. evoacă imaginea sublimă a lui Crist, evidenţiind în mod concret şi amplu influenţa religiei lui asupra popoarelor. In acelaş şir de idei deosebeşte religia creştină de celelalte religii existente, scoţând în relief esenţa divină a învăţăturilor Mântuitorului, învăţături ce pornesc din aceiaş sorginte : Iubirea nestrămutată şi pro-

S'a reprezentat piesa «Când îţi calci jurământul» de Căp. Popescu.

In legătură cu reprezentarea acestei piese adaog câteva observaţiuni cari, mi 'nchipui, vor fi luate în seamă pe viitor atât de diletanţii de pretutindeni, cât şi de ceilalţi pionieri, diriguitori ai propagandei culturalo-artistică.

O piesă pentru ca să-şi ajungă adevăratul ei scop, trebuie în primul rând să fie reprezentată fidel şi artistic. O operă dramatică, oricât de bună ar fi ca literatură şi acţiune literală, nu valorează nimic când e reprezentată de diletanţi-copii, fără o pregătire mai mult sau mai puţin specială. O tragedie, cum este cea de sus, în mâinele unor copii-diletanţi se transformă în comedie buffă.

Care-i atunci rostul operelor dramatice? Ca spectatorii să râdă de actori? Sau să trăiască acţiunea quasi-falşă a scenei, cunoscând şi prinzând ceva dintr'un colţ al vieţii reale ?

Date fiind aceste considerente cum că o piesă «trebue» să urmărească un ideal moral-instructiv, este o impietate, o lipsă de înţelegere când reprezentarea ei se face de astfel de diletanţi improvizaţi.

Adăogând aceste observaţiuni, n'am căutat să jignesc pe nimeni, ci numai am vrut să scot în evidenţă «**d e c e**» cele mai multe piese nu au succes pe scenele improvizate ale comunelor rurale.

Acum e întrebarea: Ce piese sunt potrivite pentru mulţimea satelor? Sunt bune comediile, dramele sau tragediile? Din impresiile culese personal în diferite împrejurări, pot spune aproape cu precizie cum că «**comediile**» sunt cele mai savurate, indiferent de sunt instructive sau nu. Dramele vin în rândul al doilea, lăsând tragediile, pentru actorii de meserie.

Iubiţi propagandişti şi diletanţi, lăsaţi în sufletul sătenilor veselia şi râsul sănătos faţă de acţiunea scenică, nu faţă de interpreţi. Şi pentru aceasta reprezentaţi-le sătenilor piese cu viaţă vivantă, ilariantă, dar sănătoase. Să nu vă 'nchipuiţi că piesele reprezentate de voi vor avea o influenţă covârşitoare asupra asistenţilor. Nu, vă înşelaţi amarnic. Rolul de instructor lăsaţi-l conferenţierilor abili.

Revenind, după această digresiune necesară la programul serbării, completăm: Piesa «Când îţi calci jurământul» nu şi-a ajuns scopul, actoriidiletanţi şi spectatorii neînţelegând-o. Restul programului foarte variat, a fost gustat cu plăcere.

Se remarcă printre declamatori : Alexandru Ionescu, G. Georgescu, Titi Nicolescu etc.; iar la vioară Zamfir Ionescu.

Deasemenea găsesc ca o datorie să mulţumesc seminaristului Simion Pătraşcu cl. VIII-a, iniţiatorul şi neobositul muncitor pentru reuşita serbării. Idem S. S. părintelui pentru cuvintele înălţătoare adresate sătenilor.

Aşteptăm pe viitor «mult nu multe».

G. I. Balaciu

Invăţătorii suplinitori

de G. A. Tănăsescu
— Măneşti —

Dv. cred că s'a brodit a trece pe la revizoratul vre unui judeţ, în acest timp, constatând următoarele : cârduiri, cârduri din aceşti suplinitori şi suplinitoare, circulă în sus şi în jos pe sălile revizoratului, schimbând fel de fel de glasuri şi de gesturi, după aflare de comunicări.

Se informează unii pe alţii despre felul de viaţă, din cutare sau cutare comună, despre contactul ce l-au avut cu directorul şcoalelor, apoi alerg iarăşi cu altă petiţie pentru alt post, mai bun decât cel solicitat, pe baza de informaţiuni diferite. Odată ajuns la post, suplinitorul încrezut ca şi copilul cel mic în protectorul său, începe a fi chiar neascultător faţă de şeful său. Crede o josnicie a cere sfaturi didactice maiştrilor adevăraţi. Câte dintre domnişoare nu sunt arogante, luxoase şi nepopulare, dând astfel săteanului prilejul să le sfideze. Cred că destul de bine imaginaţi Dv. aceste incoveniente, care cad ca o năpastă pe sufletele micuţilor copilaşi meniţi dela D-zeu să formeze generaţia de prosperare a ţării. Dece cei ce sunt nepregătiţi, vin să ocupe aceste posturi ? Căci o persoană cu 4 clase secundare, poate câştiga foarte bine un 10.000 de lei la un serviciu particular. Dacă este întrebat, răspunde că a încercat şi în alte părţi şi deşi salariul este mai mare, însă munca este mai grea şi cu multă strictete. Iar ca învăţător suplinitor, deşi ai 2500 lunar, însă este cea mai uşoară funcţiune. Iată părerea acelora, care sunt doriţi în învăţământ, în locul multor normalişti.

Este momentul cu neîntârziere ca fiecare român să păşească pe pământul patriei sale cu mai multă iubire şi dragoste şi să înlăture orice puncte personale şi politice, rugând cu tot sufletul românesc pe D-nii conducători ai învăţământului să facă ca 40 la sută din soarta ţării, care e în mâinile suplinitorilor, să se îndrepte din zi în zi, numai prin sterilizarea şi instruirea lor.

Instruirea să se facă prin învăţătorii titulari, obligaţi a da îndrumări pedagogice prin lecţii model din toate materiile iar suplinitorii să fie obligaţi a păstra respectul acestora şi a primi instrucţiunile.

O parte din această instruire să cadă şi asupra D-lor Revizori de control. Invăţătorul suplinitor să fie chemat de cel puţin 4 ori pe an câte o zi sau două la o şcoală normală, unde D-l Profesor de Pedagogie, le va da indrumări pedagogice şi tot acesta le va recomanda câte o carte de pedagogie, pe care suplinitorul în orele libere, să fie obligat a o ceti sub supravegherea directorului şcoalei şi asupra căreia D-l profesor de Pedagogie, la data fixată, vor avea discuţiuni cu dânşii. In felul acesta suplinitorul se formează pe calapodul conceput de interesul învăţământului. Atunci vor vedea D-nii suplinitori, văzându-se constrânşi din atâtea părţi, greutatea învăţământului şi cei care nu se vor simţi capabili, vor da dosul ca la alte funcţiuni serioase.

→ **Cetiţi şi răspândiţi**

„Cultura Poporului"

INFORMAŢIUNI

Din Ţară

— Ministerul de Agricultură, a dat 69 mii de lei, ca să se împartă premii de o mie de lei crescătorilor de cai din judeţul Timiş, care au vîndut în 1928, cai buni pentru armată.

— După statistica Ministerului de agricultură, în anul 1928, au fost cultivate în România 239825 Hectare de vii, din care 37291 hectare în Transilvania.

Producţia totală a fost la 3 milioane 595 mii 578 hectalitri, din care 805 mii hectolitri în Transilvania.

— Oamenii care sînt închişi în Ocna de sare din Tîrgu-Ocna (Moldova), au strâns între ei 25 mii de lei pentru cei lipsiţi din Basarabia. Aceasta e o pildă din cele mai frumoase, pentru că sânt mulţi din cei avuţi, ce nu au încercat să săvârşească astfel de fapte.

Cine s'a gândit vreodată, ca astfel de fapte să isvorască de acolo de unde ne aşteptam la lucruri urâte.

Laudă lor.

— **Un ofiţer al armatei imperialiste, supus filandez cu numele Cederhohn, a publicat o mulţime de însemnări din viaţa sovietică ; printre altele vorbeşte mult de romînii ce au fost prinşi de bolşevici şi care zac deportaţi în Marea Albă.**

Spune acest scriitor că în acele închisori sînt mulţi ofiţeri romîni surprinşi de bolşevici în Rusia. Unii din aceştia au fost capturaţi în mijlocul familiei lor fiind luaţi ca ostatici împreună cu soţiile şi copiii lor. Intre ofiţerii români şi gradele înferioare, care duc viaţă de cruntă mizerie şi munci supra omeneşti, alături de ceilalţi 8500 deportaţi. acest scriitor ne spune şi un nume ; pe Locotenentul Bîrsan cu familia lui.

— In Bucovina în mai multe sate, au fost 70 de cazuri de otrăvire cu spirt metilic. Sau făcut cercetări printre fabricile de spirt şi s'a constatat că fabrica „Peritz" din Bucovina, a fabricat şi a vîndut băuturi cu tăria alcoolică mai mare decît cea îngăduită de lege şi conţinînd şi alcool metilic. Pentru aceasta, firma a fost condamnată numai la 100 mii lei amendă.

—A apărut în ziarul „La Patria degli Italiani" cel mai vechi şi mai răspândit ziar din Argentina şi care apare la Brenos—Ayres, unde trăiesc câteva milioane de italieni, un articol intitulat »Smara, prietena Italiei», datorit ziaristei care e şi pictoră, cunoscuta d-nă Adelina Zandrino, din Genova—Italia—. Acest interesant articol dupe ce relevă opera de propagandă de veche dată a d-nei Smara pentru întărirea prieteniei Italo—Română operă continuată de fica sa d-na Zoe Gărbea Tomellini, este un adevărat imn de laudă şi de simpatie pentru ţara noastră atât de puţin cunoscută în America—Latină.

—Aflăm că d-l Romalo Artioli. filo-românul cunoscut, care la 1921 a vizitat ţara noastră cu mai mulţi italieni şi ne-a adus «Lupa Capitolină» dela Cluj, a avut durerea să piardă pe părintelete său Domenic Artioli. Sincerile noastre condoleanţe.

— In Tg. Jiu a murit bătrînul dascăl Nae Drăgoescu, fost mai multă vreme revizor şcolar al judeţului Gorj. Anul trecut a început ridicarea unei biserici măreţe, la care a donat 2 milioane lei. Clădirea mai avînd încă nevoe pînă va fi gata, bătrînul a lăsat vorbă moştenitorilor lui, să termine biserica.

Frumoasă faptă ! De aceia lasă adînci regrete în urmă.

— Societatea «Ţesetoarea» din Bucureşti, va deschide un mare concurs de covoare cu motive româneşti, la 1 Iunie a. c., în localul «Casa Femeei».

Se va acorda un premiu unic de 30000 lei, celui mai frumos covor din punct de vedere al desemnului, culoritului şi ţesutului.

— Reuniunea „Cele trei Crişuri" a hotărît să ridice la Oradea-Mare, un monument de bronz marelui scriitor şi luptător naţional: Barbu Şt. Delavrancea

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- uşor -:-

Din Străinătate

— O minune, bine înţeles în America, se proectează de către o mare societate. Voeşte să clădească un turn colosal, care să servească de muzeu a tuturor relicvelor istorice americane. Iată extravagantele indicii ale proectului : Se va clădi pe o suprafaţă de 150 m., înălţimea lui e de 450 m., va avea un far în vârf cu o lumină de 240 milioane lumânări şi care va lumina până la 600 Km, depărtare.

Femeile din oraşul Missolonghii (Grecia) au protestat împotriva proiectului de lege, prin care se prevede acordarea dreptului de vot femeilor, pe motivul că această măsură nu cadrează cu rolul femeii, pe care o va îndepărta dela obligaţiile ei familiare

Iată deci, adevărate femei. adevărate mame care-şi cunosc rostul lor.

In regiunea Filipopol şi alte regiuni din Bulgaria, au început scurte cutremure de pământ.

Populaţia este îngrozită.

— Din Madrid (capitala Spaniei) a venit ştirea că M. S. Regina Maria a României, va merge în Maroc, însă data fixă nu se ştie. In orice caz, cât de curînd deoarece guvernul Spaniol a pus la dispoziţia M. Sale un vapor.

Legământul păcii şi Comuniştii. La cel din urmă Congres, ţinut la Bruxelles la începutul lunii Octombrie, anul trecut, Internaţionala Socialistă, credincioasă felului său de a fi, a declarat că se alipeşte, fără nici o discuţie, la legământul de pace care atunci se pregătea, ceace a adus despreţuirile batjocoritoare ale Comuniştilor. Pe urmă, după ce legământul a fost iscălit, partidul socialist S. F. I. O. a întovărăşit această întâmplare cu strigări dorind ca îndeplinirea acestei învoeli, de a se dezarma toate popoarele, să fie încredinţată Soc. Naţiunilor.

Alte noui batjocuri din partea comuniştilor cari au dus contra Legământului (de pace), o luptă foarte crâncenă, făcând cunoscut prin ziare că prin aceasta s'a făcut »legământul de război» contra U. R. S. S., îndemnând, totodată, pe lucrători să manifeste şi să strige asupra trădării socialiştilor.

Ziarele Humanite, La Vie Ouvriere publică blesteme răsunătoare contra legământului ce s'ar fi alcătuit împotriva Sovietelor, până când pe neaşteptate, aceste din urmă să aibă norocul de a se alătura la Legământul pretins ca făurit contra lor.

Sovietele se zbat într'o nouă criză.—«Revista celor două lumi» publică astăzi un articol a contelui Kokortzoff, vechi preşedinte al Consiliului Rusiei, care arată întinderea grozavă în care se zbat Sovietele. Aceasta-i este şi mai cumplită ca cele de mai înainte, căci datorită caracterului său economic, ea atinge populaţia întreagă.

«Una din cele mai însemnate arătări acestei stări este creşterea numărului oamenilor fără lucru, cu toată sporirea numărului lucrătorilor întrebuinţaţi în industrie. Din Octombrie 1927 până la Martie 1928, numărul lucrătorilor în industrie a trecut dela 2072600 la 2.755.000, deci o sporire de 83.000. In cursul aceluiaş timp, numărul celor fără de lucru a crescut cu 305.700, trecând dela 1.178.100 la 1.482.800. Printre membrii uniunilor profesionale, numărul celor fără lucru a sporit cu 250.000 adică 83 la sută.

«Cifrele ce sunt arătate cuprind numai lucrătorii fără lucru înregistraţi în mod oficial. Trebuie de adăugat acei pe cari Bursele de lucru nu-i înregistrează, cari trebue să fie cel puţin un milion. Numărul total al celor fără de lucru ar fi deci de 2.500 mii, aproape 25 la sută dintre salariaţii din Uniunea sovietică şi 10 la sută din populaţia urbană în stare de a lucra. Cât priveşte lefurile, sforţările făcute pentru a scădea preţurile au avut drept rezultat scăderea câştigurile lucrătorului. Astfel că salariile de mijloc transformate în bani au scăzut, din trimestrul IV-lea 1926—27 la al II-lea 1927—28, dela 2.73 ruble la 2.71 ruble.

Copiii şi religiunea.— Revista «Antireligiosul» din Rusia, publică rezultatul unei anchete organizată de către o «celulă» a «Ligei Ateilor» în una din mahalalele locuite de lucrători din Moscova, făcută printre 615 copiii de ambele sexe, elevi ai şcoalelor medii. Era cea dintâi încercare făcută de Ligă pentru a controla rezultatele propagandei contra religiunii făcută printre tineretul şcolăresc şi mai ales printre tineretul muncitoresc. Chestiunile au trebuit desigur să fie puse aşa fel ca cei interesaţi în cauză să simtă toată libertatea de a da răspunsuri adevărate.

	Băeţi	Fete	Total
Nu cred în Dumnezeu :	183 (77.9%)	175 (46.1%)	358(58.2%)
Cred în Dumnezeu :	52 (22.1%)	205 (53.9%)	257(41.8%)
Se închină :	40 (17%)	169 (44.5%)	209 (34%)
Merg la bi serică :	40 (17%)	154 (40.5%)	194 (31.5%)

Pentruca să avem numărul total al băeţilor şi al fetelor întrebaţi, nu avem decât să adunăm răspunsurile la cele două dintâi chestiuni. Căpătăm astfel : 235 băeţi şi 380 fete. Liga Ateilor se arată foarte înşelată de faptele descoperite prin această anchetă şi tovarăşul Tararev adaugă, la aceste de mai sus, observările următoare :

a) Iată nimicirea legendei după care religiunea ar fi străină copiilor din clasa poporului.

— Aproapè 42 la sută dintre elevii şcolilor sovietice şi mai ales dintre fete mai mult de jumătate sunt infectaţi de otrava religioasă.

«Cifrele de mai sus resping afirmaţia că religiozitatea copiilor atârnă numai de influenţa mediului în care trăesc. Copiii cari au fost întrebaţi sunt în cea mai mare parte proletari şi este foarte greu de a bănui că părinţii lor să fi exercitat asupra lor o adevărată influenţă religioasă.

«Numărul acelor cari cercetează biserica este mult mai mic ca acela al credincioşilor. Aceasta dovedeşte că copiii cari merg la biserică sunt îndemnaţi de un interes real şi foarte adânc.

«Trebue deci să întărim propaganda contra religiunii şi să nu adormim într'o siguranţă neadevărată, închipuindu-ne că tineretul muncitoresc este deja necredincios din natură».

Astfel vorbeşte Tararev.

Insă viaţa sufletului este mai puternică ca oamenii.

Când aceştia socotesc c'au omorât-o pentru totdeauna, ea învie.

Religiunea deputaţilor şi senatorilor din Statele Unite. — Biserica metodistă episcopală, scrie revista «Germania evanghelică», face o anchetă asupra feluritelor religiuni din cari fac parte deputaţii Camerei şi membrii Senatului ai Statelor Unite. Iată cifrele pe care această cercetare le-a aflat.

Camera : 94 metodişti, 64 presbiterieni, 51 membrii ai Bisericii episcopale, 51 baptişti, 35 catolici, 26 congregaţionalişti, 20 «discipoli ai lui Hristos», 16 luterani, 10 evrei (mozaici), 4 unitari, 3 reformaţi olandezi, 3 quakeri, 1 «frate unit», 1 menonit, 11 aparţinând de confesiuni protestante nespecificate, 24 declaraţii fără confesiune, din aceştia 24. 18 sunt franc-masoni. Insfârşit 18 deputaţi a căror confesiune nu-i cu putinţă de ştiut.

Senat : 32 metodişti, 8 presbiterieni, 24 episcopali, 6 baptişti, 5 rom.-catolici, 7 congregaţionalişti, 1 «discipol a lui Hristos», 2 luterani, 3 unitari. 1 quaker, 2 mormoni, 4 fără confesiune (din care 3 franc-masoni), 1 a cărui confesiune n'a putut fi aflată. Părerile noastre ar fi, fără îndoială, că e vorba de liberi cugetători.

«Cutia aniversării»'—In şcoala de Duminică din Kerse (Scoţia) s'a admis ideia că o aniversare a zilei de naştere este un prilej de a dărui, prezintă posibilitatea de a înfăţişa lui Dumnezeu o ofrandă de recunoştinţă.

Există o cutie numită : Cutia zilei de naştere şi la sfârşitul slujbei, preotul ia cutia şi vesteşte : «Se primeşte acum ofrandele acelor cari şi-au sărbătorit aniversarea naşterei în săptămâna trecută». Copiii înaintează şi când şi-au dat darul, fiecare primeşte o carte de amintirea naşterii pe care este scris numele său. Indrumătorii lor deasemeni dăruesc ceva şi, câteodată, părinţii trimet darurile lor prin mijlocirea copiilor lor. La Kerse, sumele primite s'au ridicat la o sumă anuală de 10 sau chiar de 15 lire, cari sunt hărăzite pentru întreţinerea unei fetiţe a cărei portret se vede pe cartea de amintire.

Pentru ce nu există o asemenea «Cutie a zilei de naştere» în Biserică, pentru toată lumea ?

Plătiţi abonamentul

Tipografia Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 21 APRILIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 275. Apare în fiecare Duminică

NEROZIE ȘI ÎNDRĂZNEALĂ

Ar urma ca mai măsurat să fie, în părerile și vorbele lui, omul care n'a avut prilejul să învețe m u l t e, care nu poate ști m u l t e și care totdeauna e nevoit să se sprijine mai mult pe părerea altora. Și dimpotrivă, ar urma ca mai hotărît în spusele lui, mai încredințat pe el însuși să fie omul care a putut învăța mai multe și-și dă seamă mai bine ca altul despre taina lucrurilor.

Cu toate acestea de cîte ori lucrurile stau pe dos! Te întîlnești cu oameni care n'au avut prilejul să învețe carte sau cu unii care au învățat, dar acum se țin de altele și nu mai înaintează pe căile înțelesului mai adînc. Alții, apoi, nici nu-și dau seamă cîtă adîncime se află în lucrurile socotite cele mai ușoare de înțeles. Și t o t u ș i, m u l ț i din aceștia, cînd se așternla vorbă despre fel de fel de chestiuni, se rostesc cu o tărie, cu o încredere, cu o siguranță care te pun pe gînduri.

Pe cînd celce a învățat nu se rostește pînă nu se gîndește, fiindcă își dă seamă cîtă răspundere ai pentru orice părere pe care ți-o dai, că trebuie mai întîi să-ți socotești starea de lucruri, și apoi să te rostești, ca un om care și dă seamă de multe chichițe care scapă minții grăbite; omul fără pătrundere leapădă ușor toate acestea și-ți trîntește părerea lui fără păsare. Pe foarte m u l ț i îi vezi că vorbesc parcă ar decreta; pe alții că-și rostesc cu trufie celace ei numesc «convingerea» lor.

Convingere! Dar cum ai ajuns, o omule! să ai o convingere? Te-ai silit să ajungi la ea? Muncit ai într'un chip oarecare să aduni fel de fel de amănunte, care să lumineze chestiunea, să te sui pe ele ca pe niște trepte și să poți spune că ai ajuns la o convingere? Luat-ai mai întîi fel de fel de măsuri prin care se poate forma o convingere?

Ah! cît de u ș o r rostesc unii cuvîntul «convingere», și totuși cîtă sfială trebue să ai de a nu vorbi ușuratec! Căci toată această trăsătură pe care o întîlnim des este o dovadă de ușurătate în sînul vieții noastre. Oamenii vorbesc prea ușor.

Lipsa de învățătură se și răzbună în felul acesta. Oamenii aleargă mai mult după certificate că au i s p r ă v i t școala decît după carte. Ei nu-și dau seama ce nerozii spun și de acela, unde ar trebui să stai să cumpănești, ei își trîntesc cu tărie părerea lor, că e «convingerea» lor, ca și cum convingerile se găsesc pe uliță, ca grăunțele la negustor, și nu trebuie să fie roada cercetării și a gîndirii încordate a omului!

De cîte ori nu vezi oameni care spun curate tîmpenii ori rostesc v o r b e nerumegate, prinse din zbor, dar le spun cu inima umflată, ca și cum toată viața n'ar fi gîndit decît la acestea, și sunt prea întemeiați în ele. Mai cu seamă omul ajuns e om care te turtește cu părerile lui, omul care s'a suit sus pe scările vieții, omul cu izbînzi ușoare, omul bogat, deci omul care privește măreț peste alții și e plin de el însuși.

Se rostesc ușor mai cu seamă oamenii care nu știu ce e învățătura și privesc cu neînțelegere sau cu dispreț asupra ei. Omul vrednic însă, omul cu pricepere, omul care înțelege ca orice face să facă bine, e mai măsurat și mai cu grijă. Indrăzneala în trîmbițare de păreri pentru care n'ai muncit ca să ți le alcătuești și pentru care nu ești pregătit, de fapt e nerozie, pentrucă nu poți săvîrși bine lucrurile pentru care nu ai unelte de a le face. In materie de p ă r e r i și convingeri, unealta este mintea și învățătura. Dacă le-ai lăsat după ușă ori nici nu te uiți cu drag la ele, nu te repezi a spune ce crezi tu, pentrucă repezeala e îndrăzneală, iar părerea dată fără altă pregătire decît a îndrăznelii de fapt este o nerozie. Și dacă cel chibzuit și măsurat nu-și dă ușor părerile lui, de fapt vede șubrezenia părerilor tale și e cu putință că ți le spune și atunci rămîi de rușine.

Ah! ce sfînt e c u v î n t u l Domnului Hristos: *Pentru tot cuvîntul deșert pe care oamenii îl vor grăi, au să dea seamă de dînsul în ziua judecății* (Matei 12,36). Și cîți sunt celce vorbesc deșert, vrute și nevrute! De aceia se vede Romînul are atîtea rostiri pentru acest păcat: a vorbi de clacă; a vorbi moși pe groși; a vorbi în dodii; a vorbi treanca fleanca; verzi și uscate, și cîte-altele!

De aceia mai întîi chibzuiala și apoi vorba.

Arhim. SCRIBAN

Insăilături din gând

De ne-am putea uita — cu microscopul — și la sentimente, socotesc că și 'n cele mai adânci — în aparență — am descoperi: **Microbul prefăcătoriei.**

~

Prin mijloace diferite putem s'ajungem la bagăți, la idealuri etc.; greutatea însă nu stă într'aceasta, ci întru a găsi și mijlocul d'a le păstra.

~

Poetul să cânte pe lira sa fără a se preocupa de celace zice și face lumea, când îl citești, dar în tot minutul el să caute a pune pe coarde: **adevărul etern,** *care e la fel pentru toate sufletele. Atunci inspirațiile sale n'au nevoe de explicațiuni; iar generațiile, îl trece între poeți, așezându-i pe cap coroana de lauri și pe frunte:*
Nimbul Nemuririi.

~

Poezia modernă e costelivă, stearpă de idei, goală de idealuri mărețe și de sentimente sincere; subiectele poeților având toate nevoe de explicare și de răbdare încordată, spre a le înțelege; tocmai din această cauză ele înmormântează poeții:
futuriști, cubiști, decadenți *etc.*

~

Gâștelor se datorește salvarea **Capitoliului;**
femeilor române și învățătoarelor: **Salvarea Patriei.**

SMARA

Mitropolitul Andrei Baron de Șaguna

DESPRE AUTORITATE

Citesc, cu o întîrziere pe care o justifică numai îndeletnicirile mele de osîdnic într'ale scrisului, o carte despre «*Cele două Marne*» ale războiului cel mare. Sunt așezate două cîte două, față 'n față, lămuririle celor care au condus bătăliile.

Despre întîia *Marnă*, aceia care a tăiat avîntul german în 1914 scriu *Kronprințul* și *Joffre*, despre cea de a doua, din 1918 care a însemnat prăbușirea imperialismului prusac și libertatea popoarelor din lume, scrie pe deoparte *Foch* marele comandant mort zilele trecute și pe de alta *Ludendorf*, cel care a fost spiritul neastîmpărat al puterei germane.

Și din toată cartea nu vreau să rețindecât constatarea teribilă a lui Ludendorf că a considerat războiul ca perdut, din clipa în care aliații au înfăptuit Comandamentul unic, adică din ziua în care toate comandamentele de armată națională au cunoscut și recunoscut autoritatea supremă a unei voințe, *A lui Foch...* Căci în definitiv ce lipsea armatelor aliate pînă în momentul «Comandamentului unic». Superioritatea numerică avuseseră (și tocmai în t i m p u l luptei de pe Marna nu o mai aveau, că se prăbușise frontul rusesc) curaj, pasiunea de a învinge aveau de asemeni într'un chip neegalat bună voie de ajutor reciproc, iarăși da; iar armament ca în luptele de pe *Somme* poate că n'au avut nemții niciodată. Atunci care e cauza pentru care aliații erau cât pe aci să piardă războiul? care e cauza care a prelungit ostilitățile la nesfârșit, care a făcut ca patru ani să curgă neîntrerupt sânge? Lipsa unei autorități respectate și care mai ales să știe să se facă respectată.

Incheiam cetitul cărții tocmai în vremea când comuniștii noștri manifestau la Timișoara trăgînd din dosul unui grup de copii, puși în față ca să le apere infama lașitate, cu revolverele, în poliția îmbrăcată în uniforma statului și în vremea când ceteam fraudele de zeci și zeci de milioane în dauna fiscului.

Statul nostru e înconjurat de atâți dușmani, care n'au posibilitatea unui război pe față și se silesc să-l înlocuiască printr'o mașinare zilnică într'o bunăvoință care unește pe comunistul rus, cu graful maghiar și cu grădinarul bulgar. Noi românii trebue să avem neapărat în minte că nu putem rezista decât prin statul nostru organizat. A lipsi acest stat de autoritate e a lua unui șir de mărgele, sfoara care le leagă unele de altele.

Fără o ascultare deplină a ordinelor celor care au răspunderea c o n d u c e r i i înseamnă haosul. Din nimic se poate provoaca o panică în armata lipsită de autoritate. Din nimic, de la o simplă glumă de întrunire mahalagească, poate eși o catastrofă. Orice atac al autorității trebue *principial* înăbușit, adică și atunci când prin el însuși nu ar avea cine știe ce gravitate. Simplele glume de revistă și gazetă, articolele scrise în doi peri, caricaturile cu intenție sunt ele înseși periculoase și trebue găsite maniere dulci ca să fie oprite. Autoritatea trebue să fie respectată pentru ideea ei însăși.

Dar pe de altă parte când am văzut halul în care unii funcționari români își bat joc de acest stat („cei cu fiscul" dar mi-am mai amintit de atâtea și atâtea lucruri și fapte) mi-am zis: Cum e posibil ca acești oameni să fie atât de lipsiți de răspundere? Ei sunt reprezentanții direcți ai voinței statului românesc? Cum pot ei să lucreze împotriva acestui stat? Nu-și dau seama ce lovitură dau autorității? Și mai ales întovărășindu-se cu minoritarii...

Pe urmă lăsând să se comită atâtea nedreptăți menite să se formeze convingerea, în sufletul mulțimii, că statul e nedrept, că e cu unii mumă și cu alții ciumă, că numai cei slabi și neprotejați tăebue să plătească, nu subminează acești funcționari prin purtarea lor autoritatea?

De la mic la mare trebue să ne gândim bine la acest lucru.

Camil Petrescu

Mi-e drag

Mi-e dragă holda 'n legănat,
Mi-s dragi și păpușoii,
Iar seara, când mă las spre sat
Cu plugul și cu boii,

Mi-e drag în cale-mi să 'ntâlnesc,
Fetițele de mână,
Venind, cu vedrele pe cap,
Râzând, de la fântână.

Și dintre ele să opresc
Pe una, ce mi-e dragă,
Ca amândoi să povestim
Ce facem ziua 'ntreagă.

Și pe furiș, să strecurăm,
Câte-un sărut fugar.
Mi-e drag de glie și de plug,
Mi-e drag de boi și car.

Paul B. Marian

Organizarea Muncii Culturale

Necesitatea unui congres general al Asociațiunilor culturale din România

Unitatea neamului nostru întregit este și trebue să fie grija de căpetenie a bărbaților de stat și a oricărui bun Român.

Românul—astăzi, mai mult ca oricând — are nevoe de apostoli și luptători convinși și înflăcărați pentru cauza românească.

Față de curentele haotice de după războiu, care îngreuează, ba chiar și împiedică pe unele locuri unificarea sufletească și consolidarea românismului ca și pentru o cât mai intensă promovare a culturii în masele poporului, toate Asociațiunile culturale de pe întinsul țării sunt datoare să se cunoască unele cu altele și să se unească în vederea întocmirii unui plan de activitate bine chibzuit.

Este absolută nevoe de un mers paralel, de o coordonare a muncii astfel ca toate forțele și mari și mici—societățile culturale cele mai puternice, ca și cele mai modeste — să lucreze simultan și să se unească în sensul ca, pentru scopul cel mai urgent și în o anumită vreme, să se degajeze maximum de efort.

Este necesar o unificare a tuturor curentelor, a tuturor ideilor, a tuturor aspirațiunilor sufletești care v i n în serviciul culturii și a ideii naționale.

Programul activității tuturor acestor asociațiuni culturale trebue să prevadă:

1) Cultivarea sentimentului național pentru unitatea națională. Infrățirea sinceră a tuturor cari trăesc pe pământul românesc: Români, Greci, Turci, Sași, Unguri, Evrei etc., sunt de o potrivă de buni R o m â n i, dacă se supun legilor țării, muncesc în interesul și pentru prosperarea ei, își iubesc țara pe care o locuesc și în orice moment sunt gata să se sacrifice pentru binele ei.

2) Cultivarea sentimentului religios, pentru înrădăcinarea unei morale sănătoase, bazate pe muncă, pe cinste, pe supunere, pe respect, pe adevăr, pe dreptate, pe frumos.

3) Cultivarea sentimentului solidarității. Traiul oamenilor în s o c i e t a t e — zice Leon Bourgeois — este un fapt de ordin natural, anterior consimțământului lor, superior voinței lor. Omul nu poate să se sustragă materialmente și moralmente asociației umane. Omul izolat nu poate exista. Omul, trăind în societate și neputând să trăiască fără de ea, este în orice moment un debitor față de societate pentru foloasele ce le tragem din fondul societății, pentru serviciile ce le primește din partea societății.

4) Popularizarea științei după loc și profesiuni, etc.

Desigur, programul unei astfel de activități nu se poate cuprinde în enumărarea câtorva puncte. El este tot atît de vast, după cum vast e domeniul îndeletnicirilor omenești.

Paralel cu influența pe care școalele o exercită asupra elevilor. Asociațiunile culturale nu vor întârzia să cultive FAMILIA, întronând în sânul ei morala cea adevărată, b a z a t ă pe spiritul de muncă, de cinste, de justiție, de solidaritate. Numai așa școala și asociațiunile culturale grăbesc progresul cultural al unei țări și o așează astfel în rândul țărilor civilizate.

Asociațiunile culturale, născute din inițiativă particulară, au și înalta chemare de a veni în ajutorul statului în sensul de a ușura buna lui conducere, buna lui guvernare. Avem legi bune cu tâlc și înțelepciune făcute; n u avem însă oameni care să le execute. Și, afirmând aceasta, îmi iau curajul că arunc vina nu pe conducătorii statului, cât mai ales pe cetățenii cari —din lipsa lor de pregătire cetățenească—îngreuează aplicarea legilor și regulamentelor.

In țările unde educația cetățenească e o realitate, nimeni nu-și permite să ceară conducătorilor: hatâruri, nedreptăți, ilegalități. Acolo nu se aduce nici cea mai mică jignire meritului, muncii și cinstei.

Educația cetățenească și formarea unei sănătoase opinii publice să fie obiectul unei importante preocupări a tuturor Asociațiunilor culturale.

* * *

Pentru ca toate forțele culturale, răspândite pe tot cuprinsul țării, să poată fi cu adevărat folositoare neamului nostru, pentru ca t o ț i muncitorii pasionați și devotați intereselor țării noastre, din a căror inițiativă s'au născut asociațiunile culturale, să poată avea satisfacția de a vedea cu un ceas mai de vreme roadele ostenelelor lor, pentruca poporul nostru bun și înțelept și dornic de lumină să poată avea la timp îndrumarea și sfatul cel bun, de care are absolută nevoe, socotesc ca o imperioasă necesitate organizarea muncii culturale din țara noastră.

Și cum această organizare nu poate și nici nu se cuvine să o facă alții în afară de muncitorii prinepuți și devotați acestei cauze, pentru acest motiv, chemarea tuturor acestor forțe naturale la un congres general este glasul conștiinței care nu mai îngăduе ca o muncă atât de necesară și folositoare țării să fie zădărnicită din cauza lipsei unui plan de activitate și atâtea energii să se cheltuiască de prisos.

Acest congres va procura cele mai plăcute satisfacții sufletești tuturor muncitorilor culturali de pe tot întinsul țării; satisfacția de a se cunoaște unii pe alții și de a se cimenta legăturile sufletești între toți acești muncitori cari cugetă și simt la fel pentru binele Patriei și Neamului românesc.

Discuțiunile ce vor avea loc cu ocazia acestui prim congres al Asociațiunilor culturale din țara noastră va interesa întreaga t a r ă prin noutatea lor, prin importanța comunicărilor ce se vor face privitor la o muncă pe cât de grea pe atât de puțin cunoscută chiar multora din acei pentru care binele țării este o sfântă dorință a lor.

De la acest congres cultural nu vor lipsi desigur marii cărturari ai neamului nostru, cari nu vor evita să la parte activă la desbaterile acestui congres, menit să soluționeze una din cele mai importante probleme ale neamului nostru: unitatea națională și consolidarea românismului.

Am ferma convingere, că acest congres general al asociațiunilor culturale va fi salutat cu mult entuziasm și cu multă bucurie de'toți bunii Români.

ȘERBAN POPA
Președintele Ateneului Popular «Dr. C. Angelescu» din București

Sfîntul Gheorghe

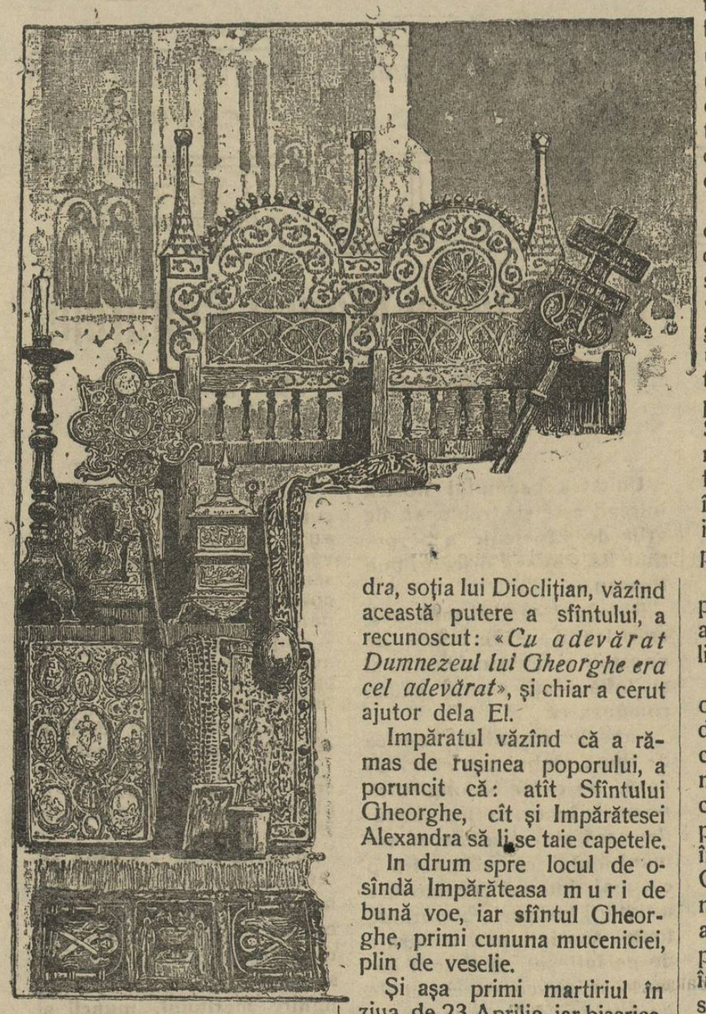

Fraţi Creştini,

Biserica, a aşezat ca fiecare zi să fie în amintirea unui sfînt. Aceasta pentruca noi să ne aducem aminte mai des de patimile şi suferinţele acestor martiri şi spre a ne putea pregăti şi noi pentru mîntuirea sufletelor.

Astfel, multe figuri însemnate, mulţi bărbaţi serbează biserica noastră, care şi-au dat viaţa pentru Hristos şi Evanghelie.

Aşa, dintre toate aceste persoane bisericeşti, ziua de 23 Aprilie este închinată **Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe.**

Născut în Capadochia Palestinei în anul 296, dintr'o familie însemnată, a rămas orfan de tată de mic. A fost însă crescut de mama sa, care i-a dat o creştere foarte bună în frica lui Dumnezeu.

Cînd ajunse însă mare, îşi alese cariera de militar, unde se arătă foarte devotat, pentru care motiv a fost şi înaintat la gradul de comandant de corp de armată, apoi de şef al armatei romane, de sub Impăratul Diocliţian.

Impăratul însă a pornit prigoană contra creştinilor, cărora Sfîntul Gheorghe le luă apărarea şi mărturisind chiar însuşi el că e creştin.

De aici, dela această mărturisire sinceră a Sfîntului, încep prigonirile şi pentru El. Astfel prima sa pedeapsă a fost aruncarea în temniţă, unde i s'a pus pe piept o piatră mare spre a fi strivit.

Văzînd păgînii că sfîntul n'a păţit nimic, l-au legat pe o roată mare şi sfîşiat de fiarele ei ascuţite; însă prin puterea credinţei ce o avea, a fost vindecat de răni.

La vederea acestor minuni mulţi păgîni s'au făcut creştini şi însăşi Impărăteasa Alexandra a crezut în Domnul Hristos.

Apoi a fost aruncat într'o groapă cu var nestins, s'a turnat apă peste var şi varul s'a stins fiind El acolo; dar a eşit nevătămat.

A fost încălţat cu nişte cisme, care aveau înlăuntru cuie lungi, ascuţite şi a fost pus să fugă, apoi a suferit bătăi cu vine de bou, făcîndu-i corpul numai răni, însă se vindecă numai decît.

Impăratul văzînd că nu-i poate face nimic, care să-l vatăme, porunci unui vrăjitor să-i facă o otravă puternică, dar n'a avut nici aceasta, vreun efect asupra sfîntului.

Sfîntul Gheorghe apoi prin rugăciunile sale, a făcut ca toţi idolii păgîni ce erau acolo să fie sfărîmaţi.

Insăşi Impărăteasa Alexandra, soţia lui Diocliţian, văzînd această putere a sfîntului, a recunoscut: «*Cu adevărat Dumnezeul lui Gheorghe era cel adevărat*», şi chiar a cerut ajutor dela El.

Impăratul văzînd că a rămas de ruşinea poporului, a poruncit că: atît Sfîntului Gheorghe, cît şi Impărătesei Alexandra să li se taie capetele.

In drum spre locul de osîndă Impărăteasa muri de bună voe, iar sfîntul Gheorghe, primi cununa muceniciei, plin de veselie.

Şi aşa primi martiriul în ziua de 23 Aprilie, iar biserica, aceasta serbează în această zi.

Fraţi Creştini,

Care muritor din ziua de astăzi ar fi în stare să-şi lase ranguri şi averi şi să urmeze lui Hristos? sau care ar fi acela, ce şi-ar da viaţa pentru El?

Cine ar putea să părăsească bunătăţile lumei acesteia pentru mîntuirea sufletului său?

Bine ar fi, ca aceste puţine cuvinte despre viaţa sfîntului Gheorghe să fie pururea în minţile noastre şi cînd ar fi să întîmpinăm şi noi în viaţă necazuri şi dureri pentru Hristos, să le suferim, căci numai atunci ne vom mîntui.

V.

Dureri nemîngîiate

Viaţa aceasta pe care o trăeşte omul, are de întîmpinat fel de fel de piedici; unele mai uşor de înfruntat, altele mai greu, după cum e starea omului. Aşa, lupta pentru existenţă e dusă cu mare simţire de cel sărac, cel ne avut, pe cînd cel bogat nici nu o simte.

Apoi, cel ce a mai avut o oarecare stare, dela părinţi sau dela rude, îi va fi mai uşor să-şi procure cele necesare ale vieţii; pe cînd cel ce a rămas gol dela părinţii lui, fără nici un ajutor, fără pregătirea intelectuală măcar, cum îşi va putea oare cîştiga existenţa? Sigur, va putea răspunde cineva; sînt atîtea treburi de făcut la o gospodărie bine întocmită, încît fiecare va putea intra şi cîştiga o bucăţică de pîine.

Da! dar uite ce s'a întîmplat, nu în altă parte, ci chiar aici în Capitala ţării din pricina lipsei de hrană.

Doi bieţi oameni, care se ocupau cu căratul gunoaielor de pe la casele locuitorilor şi cum obişnuiau să caute rămăşiţele aruncate din cotiugă cu deamănuntul, au găsit o pungă strînsă mai cu îngrijire, în care se găsea puţin mălai. Cum foamea, care este cel mai mare necredincios şi duşman al omului, nu-i lăsa în pace pe aceşti doi nefericiţi, i-au îndemnat să ia acest mălai şi să facă dintr'însul un puişor de mămăligă... Care a fost însă urmarea după mîncare? Amîndoi gunoierii au murit, căci mălaiul era stricat, avea în el o otravă.

Iată deci ce se poate întîmpla, din cauză că nu ai cu ce trăi. Dar cu ce greşiseră bieţii muncitori? Nu le ajungea ce cîştigau? Da! aşa trebue să fie; căci poate aveau acasă copii şi soţie de hrănit, bani luau puţini, aşa că preferau, să lase lefuşoara acasă să nu piară soţia şi copiii de foame, iar ei să-şi caute hrana, scormonind gunoaiele cînd le descărcau şi strîngînd resturile, pe care le credeau mai bune, din grămada de gunoi.

Sacrificii mari şi nimeni nu se gîndeşte la aceştia. Ia să fi fost nişte Miss-uri fără pic de moral, să fi văzut atunci cum curgeau din toate părţile fel de fel de bunătăţi. Dar aşa!... nişte bieţi muncitori cinstiţi, care alergau de dimineaţă pînă seara prin ploae şi vînt, fără a le da nimeni nici o atenţie.

Dar, cîţi nenorociţi din aceştia mai sînt, cărora nu le poartă nimeni de grijă!?! Invalizi de război, într'un hal de plîns, la care nimeni nu se uită ci-i privesc cu dispreţ; orfani, văduve, la fel sînt priviţi.

Mi-a fost dat să văd în iarna aceasta o scenă cu totul emoţionantă. Veneam din oraş spre casă şi pe drum întîlnesc un erou. Hainele milităreşti ce le avea pe el erau rupte. Picioarele erau de lemn, sprijinite pe două cîrje. Din cauza gerului, mîinele îi erau amorţite, iar el abia mai putea cere mila dela trecători. Ici colo, doar cîte unul de-l mai miluia cu cîte un ban. Şi el stătea locului cu ochii către decoraţiile ce-i atîrnau pe piept, singura lui mîngîiere şi răsplată după ce a făurit România Mare.

Acuma, după ce am văzut şi aceasta, ce să mai zicem? Dacă nu este cine să dea un ajutor acestora, care cu sîngele lor au apărat acest pămînt sfînt, ce să mai zicem de alţii, sau de aceşti doi sărmani gunoieri, cari au vrut să-şi potolească şi ei foamea cu ce au găsit, căci o nădejde din altă parte nu aveau.

Ar trebui să se ia măsuri ca să se înceteze cu lucruri de felul acesta, care sînt spre ruşinea noastră. Noi, ţară numită modernizată deacum, să ne vedem, pe cei ce ne-a apărat cu sîngele lor scump, pămîntul, credinţa şi limba, cerşind mila dela cei ce n'au fost în stare să-l apere?

Asta nu se poate!

Deci, se cere mai multă îngrijire de cei săraci. Să ne interesăm pe cît e posibil de ei, să-i ajutăm şi noi cu cît de puţin. Să mai lăsăm luxul modei la o parte, dacă voim să fim priviţi bine de toţi şi mulţămiţi. Numai atunci vor înceta asemenea întîmplări, care sînt spre ruşinea noastră.

Adina Diac. Fussu

Mama ca factor educativ al poporului

Cel dintâi cămin sau loc unde ne-am născut şi am văzut soarele pentru prima oară, a fost şi este, căminul familiar sau casa părintească. Aci în acest cămin, am văzut multe, am păţit multe, ocrotindu-ne mai mult ca oricine dintre ai casei, acela ce poartă scumpul şi nobilul nume: «mama». Câtă valoare morală, are acest cuvânt, când îl pronunţăm. Ce nu poate face, ea în familie, numai inimă să aibă şi ea poate da copiilor săi, elementul cel mai, scump, — «educaţia», adică creşterea copiilor, după anumite condiţiuni.

Dar toate acestea unde se pot căpătă? Desigur numai în familie. Familia este cea dintâi instituţie, unde ţine pe copil şi l creşte. După familie, vine a doua instituţie «şcoala». Punem întrebarea. In familie, cine poate sădi în copil calităţi sau defecte? Cine stă mai mult în casă şi observă toate apucăturile, sau pornirile copiilor? Răspunsul este: «mama». Dacă mama este un element bun, sigur că şi fiica sa, va avea părţile mamei. Mama la gura sobei, când stă cu fiica pe genunchi are ocazie să sădească în sufletul ei multe calităţi. Aşa de exemplu când va povesti copilului poveşti cu caracter religios ca; vinderea lui Iosif, pilda samarineanului milostiv, patimile, moartea şi răstignirea lui Iisus, suferinţa lui, numai pentru noi, toate aceste poveşti spuse cu inimă, de «mamă» vor muia inima copilului şi va face din el un adevărat creştin, va face un bun român iubitor al Patriei, datoria cea mai mare. Atunci acest copil va fi un bun român şi creştin nu cu numele, ci cu faptele, credinţa, inima şi sângele. Mama poate găsi multe exemple frumoase fie luate şi înventate de ea, fie înfăţişate din istoria neamului, cum ar fi: mama lui Ştefan cel Mare, când trimite pe fiul său din nou la oştire, îl trimite jertfă.

Aceasta ar fi cea mai sfântă povaţă şi îndemn dat de mamă feciorului ei. Sau dragoste şi iubire de aproapele nostru, când soţia lui Neagoe, doamna Despina, îşi vinde podoabele scumpe şi zice cu lacrimi în ochi: «De cât blestemul poporului nedreptăţit, mai bine lipsa mea de acestea».

Ce n'ar putea prinde şi învăţă un copil, din această poveste spusă de mama? Dacă copilul este bine crescut, de mama lui, se cunoaşte, se vede modul de a vorbi, apucăturile etc. Familia este cel dintâi loc, unde se poate învăţă disciplina morală, având însă răbdare. Răbdarea cea dintâiu însuşire, a oricărui om. Ce bine poate să facă mama nu numai copilului, dar şi şcolii. Dacă ea va creşte pe copil de mic cu frica, va da Ţării, un bun cetăţean. Atunci şi'ar îndeplini şi şi'ar face cu adevărat datoria, atunci vom zice că are cu adevărat un caracter naţional, ce fără aceste calităţi un popor nu poate vea bărbăţia necesară în lupta pentru existenţă şi nici nu se poate bucura de o adevărată libertate. Acolo unde mama n'a susţinut şi încălzit caracterul naţional, naţiunea nu se poate susţine, e ca şi pierdută. — Iubirea de cămin este o iubire sfântă, căci în cămin pâlpâie flacăra divină a iubirii, ce împreună cu mama leagă pe toţi membrii familiei.

Mama de astăzi are toate drepturile în cămin; dar şi datoriile ce-i încumbă ca mamă şi educătoare sunt mari şi pline de greutăţi şi cari datorii nu se pot îndeplini cu succes, dacă femeia nu are cunoştinţe temeinice de creşterea copiilor. Numai mama, poate face din fiii ei, oameni cinstiţi. Căminul părintesc poate modifica şi transforma sufletul celor ce-l înconjoară, cu ajutorul mamei. Eroului naţional Tudor Vladimirescu i s'a făurit sufletul de luptător neînfricoşat, într'un cămin familiar, dintr'un sat pierdut la poalele carpaţilor şi în mijlocul unui popor împilat de suferinţe seculare.

Acolo, în satul Vladimir din jud. Gorj, într'o căsuţă părintească întunecoasă, cu acoperişul ţuguiat, a cunoscut nevoile şi suferinţele neamului său, urmând zi cu zi, munca aprigă a părinţilor săi Constantin Ursu şi Ioana, strâmtoraţi de biruri apăsătoare şi nevoi. Acolo, în dumbrăvile din jurul satului natal, pe colnicele şi plaiurile Vladimirului, în freamătul frunzelor şi murmurul apelor, păzind blândele dobitoace ale tatălui său, i s'a plămădit ceas cu ceas, în liniştea şi măreţia naturei, sufletul lui aspru de răzbunător al neamului românesc, împilat de Fanarioţi. — La ţară în mijlocul naturei s'a format şi se pot forma caractere şi suflete naţionale. Aşa dar, mama de azi şi cea viitoare trebuie şi i se cere să aibă cunoştinţe multiple şi variate. In prima linie să fie o bună gospodină, să aibă cunoştinţe de higienă; să aibă darul de a povesti copiilor fel de fel de poveşti, cari să distreze, să liniştească şi să înstruiască necontenit, cunoştinţe religioase, cari să asigure în copil o bază morală.

La muncă, tineret, viitoarelor mame, şcolari uniţivă. Hai să schimbăm starea de astăzi, să pregătim o lume mai bună, blândă şi cu o educaţie aleasă, mulţumind pe cei 800.000 de eroi, ce au îngrăşat cu sângele lor, luncile dela Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz, făcând o pe aceasta din mică cum era, fată mare astăzi, purtând măreţul nume de — «România-Mare»!.

Alex. Dragnea
învăţător.

Din Ierusalim

Prin Locurile Sfinte

unde s'a născut, a pătimit şi a fost înmormântat Mântuitorul Lumei.

de Haglul-teolog: Grivas D. Cruceanu

Peştera Agoniei. — Ceva mai jos de grădina Getsemani întrăm în aşa zisa Grotă a Agoniei săpată în stâncă. Se zice că aci Iisus a scos sudori de sânge. Grota conţine două cavităţi cari primesc o slabă lumină de la o deschizătură a bolţei. In interior se află mai multe altare împodobite cu flori şi candele cari ard neîncetat. Un franciscan ne explică rostul acestei grote şi ne atrage atenţia asupra unor frescuri destul de bine conservate rămase de pe timpul cruciaţilor.

Mormântul profetului Zaharia. — Urcăm Calea Sâmbetei şi dădurăm de-o piramidă înprejmuită de coloane. Aci e mormântul profetului Zaharia... Pe creasta muntelui, distinsei o mânăstire rusească şi-o geamie turcească. De pe culmea cea mai înaltă, zării în vale Biserica Sfântului mormânt mahalaua evreiască — cu pietrele lui Solomon — şi moscheia Califului Omar... In depărtare se zăreşte o fâşie albăstruie care este Marea Moartă, precum şi un brâu argintiu, dispărând uneori în tufişuri dese, şi care este Iordanul. Fundul ce-l mai depărtat îl formează Munţii Iudeei şi Moab, cari se desemnează pe orizont amestecându-se cu cerul.

Cartierele Beduinilor. Ca aspect general, Ierusalimul diferă cu totul de ori care alt oraş. Multe din străzi sunt arcate şi sombre; cu înfăţişarea unor ganguri nesfârşite. Iar deasupra acestor străzi se ridică ziduri înalte ca de cetate. Şi în dosul acestor ziduri locuieşte populaţia. Cartierele beduinilor e format din stradele strâmte. Locuinţele, în acest cartier, sunt aproape subterane. Pe lângă toate acestea, în Ierusalim sunt câteva hoteluri conforabile.

Dela orele 8 seara în sus nu mai vezi pe nimeni pe strade. In Ierusalim nu există viaţa de noapte şi nici un fel de petrecere sau spectacol...

Dela Aprilie şi până în Septembrie cerul e pururi senin. In Aprilie — când ne aflam aici, — nopţile erau atât de reci în cât am fost nevoiţi să facem foc în sobă. In toiul verei chiar, căldură e suportabilă. Numai în zilele când bate vântul de sud, care se urmeşte Simun, atmosfera devine înăbuşitoare. Dar aceste vânturi bat rar şi trec repede... Iarna plouă aproape în fiecare zi, spre marea bucurie a locuitorilor, cari — cu modul acesta — îşi pot face provizii de apă în cisternele cu care sunt prevăzute toate casele. Uneori se întâmplă să şi ningă, şi atunci oraşul se îmbracă cu vestmântul imaculat al zăpezei.

Ierusalimul nu-i oraş de petrecere, ci de rugăciune. Aici, mai mult ca ori unde se întâlnesc la olaltă toate' neamurile de pe pământ. Creştinii vin să se roage la Mormântul Domnului; mohamedanii la Moscheia califului Omar, Evreii, vin să plângă pe mormintele strămoşilor lor şi pe ruinele vechei lor glorii.

Din volumul ce va apare în ediţia III.

COLŢUL LITERAR

POVESTE...

de I. DOGARU

Din înălţimi se cerne o ploaie de raze blânde, moi, ca nişte şoapte îndepărtate.

Un soare vesel, primăvăratec a isbucnit în hohot de râs la vederea pomilor înfăşuraţi în alb imaculat. Voalul de nuntă a prinţesei Primăvara, din petalele căruia se răsfrânge un parfum dulce, s'a împrăştiat ca un crainic vestitor.

Două rândunele în svon săgetător, au sburat să aprindă candela stinsă, simbol al reînvierii. Narcis uluit de atâta albeaţă priveşte uimit; doar din când în când întrerupe mirat:

— Ce frumos! Ah, ce frumos!

Pe banca rezemată de caisul bătrân, întins cu faţa în sus, se pierde molatec, în apa fără fund a cerului sineliu.

— Tată, vreau să-mi spui o poveste!

Poveştile îi plac numai afară. In casă n'au farmecul lărgimii; spaţiul determinat de cei patru pereţi, în aparenţă, îi limitează imaginaţia. In grădină crainicii închipuirii, aleargă fără preget, pe domeniul fermecat al fanteziei.

— Să-mi spui o poveste cu Zână şi flori de zarzăr; dar fără uriciosul de Smeu, sau Balaurul spurcat...

— Bine, Narcis la comandă să închipuim un basm...

De sus petale în zigzaguri domoale plutesc smulse de sărutul veselului Zefir. Nouri anemici se urnesc agale pe întinsul fără sprijin al limpezimii. In fundul grădinii un svon născut din tăcere, se 'nfiripă ca un ecou tăinuitor de mistere.

— ...A fost odată ca niciodată... departe... în ţări peste nouă mări...

— Tată, de ce toate poveştile se petrec departe?

— ...Păi... fiindcă acolo trăesc Impăraţii şi Zânele.

— Aha, acolo-i ţara Zânelor frumoase. Nu-i aşa tată?

— A fost un Impărat mare, mare... şi bătrân...

— Tată, era cu barba albă?

— Da cu barba şi părul alb ca chipul sfântului Nicolae, depe icoană... Şi'avea o fată pe care o chema Primăvara. Şi era aşa de mândră, aşa de deşteaptă, că nu i se afla pereche, nouă împărăţii în jur. Era domniţa mărişoară, deacum, că'şi împletea cosiţa dea binelea, dar tot sburdalnică şi veselă era. Iar Impăratul bătrân cu povara anilor, deabia se mai putea urni să-şi căpătuiască nevoile ţării. Se gândia că nu peste multă vreme s'o îndura Domnul să-l cheme către scaunul Său; şi voia să găsească fetei soţ şi lui urmaş vrednic în mâna cui să lase frânele domniei...

. . . . . .

Adâncul nemărginit al bolţii a mistuit fiinţa lui Narcis. Cu ochii închişi, cu braţele cruce sub cap, a alunecat pe nesimţite în leagănul fermecatului Morfeu.

Prin somn visează începutul povestei... A fost un împărat bătrân... cu barba albă... sfântul Nicolae... O fată frumoasă... frumoasă...

Un ropot de petale răscolite de neastâmpăratul Zefir se prăbuşesc furtunos pe pieptul şi părul lui bălai.

Cu faţa în sus, furat de vraja petalelor de zarzăr, în grădină, povestea noastră avea numai început.

Sfârşitul se 'nfiripa din ecourile prelungi ale grădinii în surâsul vântului de seară.

Pe creştetul pomilor încununaţi, Primăvara îşi asvârlise voalul de mireasă, spre bucuria bătrânului impărat gârbovit, ce'şi încredinţase domnia lui April craiul fermecat...

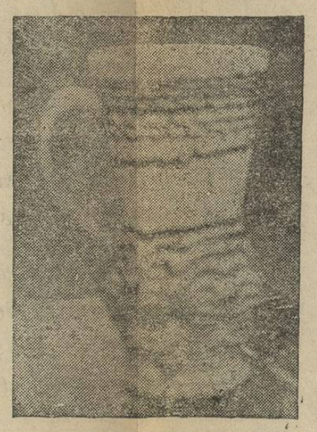

Femeia vrednică

«Femeie vrednică cine va afla, mai scumpă este una ca aceasta decât pietrele cele de mult preţ. Nădăjdueşte spre dânsa inima bărbatului ei, una ca aceasta nu se va lipsi de bune agoniseli. Că lucrează bărbatului său lucruri bune în toată viaţa:

Agonisind lână şi in, face cu mâinile sale lucruri de treabă.

Este ca o corabie, ce face negustătorie, de departe adună avuţia sa.

Şi se scoală de noapte, şi găteşte bucate casei, şi dă de lucru slujnicelor;

Văzând moşie o cumpără şi din rodurile mâinilor sale sădeşte vie.

Incingându-şi mijlocul său cu tărie, îşi întăreşte braţul său la lucru. A prins gust că bine este a lucra, şi nu se stinge lumânarea ei toată noaptea. Mâinile sale întinde spre cele de folos, şi coatele sale le întăreşte la fus.

Mâinile sale le deschide săracului şi hrană dă celui lipsit.

Nu poartă grije de cele din casă bărbatul ei când se zăboveşte undeva, că toţi ai ei sunt îmbrăcaţi. Câte două haine a făcut bărbatului ei, şi pentru ea îmbrăcăminte de vison şi de porfiră.

Gura sa deschide cu socoteală şi după lege; şi rândulală pune limbei sale.

Crescutu-şi'a fii săi, şi s'au îmbogăţit, şi bărbatul ei a lăudat-o.

Plăceri mincinoase şi frumuseţi deşarte nu sunt întru ea»

Din pildele lui Solomon.

D. D. Achimescu

Mitropolitul Dr. Konon și sufletul său

de N. C. Munteanu-Muntmarg

Cum sunt învinovățiți—uneori—oamenii! Dacă ai crede tot ce se spune despre cineva—din ură și din motive neînsemnate—ar însemna să iai piatra și să i-o arunci în cap. Dar, faptele unei personalități se cunosc, în plinul lor adevăr, nu când se săvârșesc, ci mai târziu. Ce s'a urzit împotriva fostului mitropolit primat Konon și împotriva unor personalități, au fost niște scorniturl pătimașe. Când cineva este învinuit de «rău român», înseamnă că viața și faptele învinuitului dovedesc aceasta. «Rău român» este acela care are sufletul îndepărtat de aspirațiunile și de dragostea neamului din care face parte numai cu numele.

Dar cine a dat dovadă că și-a iubit neamul și Regele, înseamnă că a fost un bun român.

Și Mitropolitul Konon a fost dintre aceștia. *El nu și-a urât neamul și n'a uneltit împotriva Regelui.* Se tot pune în sarcina Mitropolitului Konon învinuirea că a iscălit împreună cu alții un manifest în care se îndemna armata românească la trădare. Ori, Mitropolitul Konon n'a avut cunoștință de întregul cuprins al manifestului cu pricina, căci dacă l'ar fi cunoscut în întregime nu l'ar fi iscălit, chiar cu prețul vieții lui.

Nu se poate ca un om care a avut o viață curată, care și-a iubit neamul și Regele, să iscălească un asemenea manifest murdar.

Când Mitropolitului Konon și altora li s'a pus înainte manifestul spre semnare, nu cuprindea rândurile care îndemnau armata română la dezertare și la supunere față de dușman. După ce au prins aceste iscăliturl însemnate *dușmanii au trecut în manifestul cu pricina, ce au voit.* Iaca, așa stau lucrurile. Mitropolitul Konon și a iubit neamul și a dorit înfăptuirea visului național; deci el n'a fost un trădător al aspirațiunilor neamului românesc. Că într'adevăr așa este și că și-a iubit Regele, pe care unii de sub ocupația germană îl voiau dat jos de pe tronul României, dăm aici telegrama Mitropolitului Konon, adresată Regelui Ferdinand în 1918, cu prilejul realipirii Basarabiei la Patria-Mumă:

«Majestății Sale Regelui Ferdinand I al României, Iași.

«Providența Dumnezeiască nevăzut conducând soarta popoarelor, cu toții trebuie să ne supunem acesteia. In aceste timpuri de restriște generală, toată omenirea trebuind să sufere pentru greșalele făcute, nici scumpa noastră Patrie nu a fost scutită de această pedeapsă dumnezeiască. Bunătatea dumnezeiască însă, din veacuri îndepărtate protejând neamul românesc, Ea, prin planurile sale nepătrunse de mintea noastră a rezervat României o puternică și încălzitoare rază de mângâiere și speranță.

In aceste timpuri de o nefericire generală, Provincia Basarabia, cea mai frumoasă și mai scumpă piatră din cununa Marelui Ștefan, răpită de mâini dușmane, acum se vede renăscută în locul său.

Basarabia, plânsă cu amar de părinții noștri, ne aduce astăzi neașteptate mângâieri sufletești tuturor celor ce o vedem reîntoarsă în brațele scumpei noastre Românii. Marele și istoricul acesta eveniment, a fost rezervat ca să îndulcească zilele de amărăciuni sufletești ale Majestății Voastre, dimpreună cu scumpa noastră Regină Maria, spre bucuria tuturor fiilor Patriei. Motivați de toate cele petrecute în aceste zile mari, Noi, pus în cunoștiință pozitivă și înconjurat de notabilități cu poporul și clerul Capitalei, astăzi am săvârșit un mare Te-Deum de mulțumire, înălțând călduroase rugăciuni către Dumnezeul părinților noștri, pentru unirea Basarabiei, dorind pacea și fericirea tuturor. Să trăiți Majestatea Voastră, providențialul purtător al coroanei Marelui Ștefan, împodobit acum prin Basarabia, alături cu coroana de oțel a Marelui Rege Carol, făurită peste Dunăre, prin vitejia și sângele martirilor Neamului. Să trăiască Majestatea Sa Regina Maria, Augusta Voastră iubită Soție, care este marea protectoare a tuturor instituțiilor filantropice din Patria noastră! Să trăiască iubitul nostru Principele Carol Moștenitorul Coroanei, marea speranță a viitorului român, pe care viitor, Pronia Dumnezeiască credem că-l va fi rezervat neamului nostru! Să trăiască scumpa noastră Patrie, România, mărită acum prin fiica sa iubită, Basarabia Să trăiască și să prospereze în veci Neamul Românesc, în unire și înțelegere cu toți binevoitorii săi».

(ss) **Konon** Mitropolitul Primat al României

Această telegramă se găsește publicată în gazeta «Steagul» No: 19 din 27 Mai 1918. Cititorii, citind cu luare aminte această telegramă vor rămâne încredințați de bunele sentimente pe care le nutrea Mitropolitul Konon, neamului românesc, Regelui și viitorului țării noastre. Cititorul, de bună credință, să judece în adâncime însuflețita telegramă a Mitropolitului Konon. Cititorii să nu uite că această telegramă, adresată Regelui Ferdinand la Iași, a fost trimisă din București și trecută prin cenzura nemțească, deoarece Bucureștiul era sub ocupația dușmanilor în acea vreme.

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA,
se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Prețul 80 Lei

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieții»).

Blasco Ibanez

Inceputul legislației Maritime (secolul XIII-lea).

a) «Les Rooles d'Oleron» stabilite în evul mediu și complectate în urmă, răspund necesităților de navigație, de comerț și jurisdicțiune maritimă.

«Maistrul», căci pe atunci nu se zicea comandant, de cât la acel de pe o navă de război, trebuia să dea probă de experiență, de curaj și de om fără pată.

— Contra maestrul (secundul de azi) era la provă la ancoră. In cazuri grave, la bord se consultă și «echipajul» (restul marinarilor).

Marinarii de atunci, în timpul drumului pe mare dormiau îmbrăcați și nu aveau voie să-și iea nevestele cu ei. Numai moartea și însurătoarea rupea contractul de angajament; așa că nu era rar să vezi un mariuar învechit în navigație, găsind o logodnică de ocazie în ajun de plecare. In acest mod i se admitea debarcarea.

Maistrul avea dreptul să goniască de la bord pe marinarii nărăviți. In larg, se putea condamna la moarte, cu judecata făcută de ofițerii bordului, dar de obicei vinovatul era pus în fiare și adus în fața judecății în țară. Preotul era ambarcat la bord și avea postul său de luptă, împreună cu chirurgul, la piciorul catargului mare. Alături era și bărbierul care în timpul obișnuit «făcea părul marinarilor».

b) Pescuitul. Rezultatul pescuitului se împărțea în trei categorii:

Peștele Regal: nisetrul, somnul, calcanul, etc., în general peștele demn de masa regală.

Peștele gras: balenele, vițelul de mare, marsuinul, tonul, și alți pești din care se scoate untura.

Peștele Poporului, care iarna era pentru nobili și vara pentru țărani.

c). Liga Hanseatică a orașelor Lubek, Brema și Hamburg, în secolul al XIII-lea, asigură libertatea navigației maritime și impune «hârtiile de bord» necesare unei nave în navigație.

Acestea sunt: «Certificatul de tonaj», constatând capacitatea absolută și capacitatea utilizabilă a navei, «Procesul verbal de vizită» în care experții portului arată starea de navigabilitate a navei. «Rolul» sau «Lista de echipaj» în care sunt înscriși toți îmbarcații, ofițeri, marinari, călători. «Manifestul» în care se scrie mărfurile îmbarcate la bord. «Conosamentul» în care se arată volumul și greutatea mărfurilor, prețul transportului, condițiile de încărcare, responsabilitate, în caz de perdere a mărfurilor sau navei. «Carta partita» sau «Contractul de închiriere» prin care se închiriază magaziile navei. «Contractul de asigurare» al mărfurilor și navei.

In toate aceste acte se invoca Dumnezeu, marele judecător și singurul protector. Necredința nu făcea altă dată parte din marină.

Evul mediu, prin legislațiile sale, a lăsat marinei o mare moștenire în veacurile următoare.

Navele cu tunuri (secolul al XIV-lea). Din cauza războaelor continui, cari împedicau comerțul maritim, navele cari s'au desvoltat mai mult au fost cele de război. Acest lucru a adus în urmă și desvoltarea comerțului pe mare. Navele de comerț erau și ele armate cu tunuri, pentru a se putea apăra la nevoie. Tunul a apărut în secolul al XIV-lea.

Toate tipurile de nave cu vele, din evul mediu, au ajuns la un tip unic, din care mult mai târziu a eșit «nava de linie».

Prin apariția tunurilor, navele au crescut în deplasament (greutate totală) și s'a ajuns ca o navă să aibă până la 200 de tunuri; câte o sută în fiecare bord.

Mersul navelor cu vele primind vântul dintr'un bord și puțin spre provă, metod care dă putința ca nava să meargă «derivând sub vânt» și puțin înainte în direcția chiar de unde bate vântul în vânt, a început să se aplice în secolul al XV-lea. Pentru a merge în direcția vântului, nava trebuia să întoarcă după câtva timp bordul celalt, și să câștige astfel «în vânt» mergând în zig-zag. Acest fel de mers se numește «în volte».

BADEA MEU

CÂNTEC POPULAR

Cor mixt — Armonizat de A. Bena

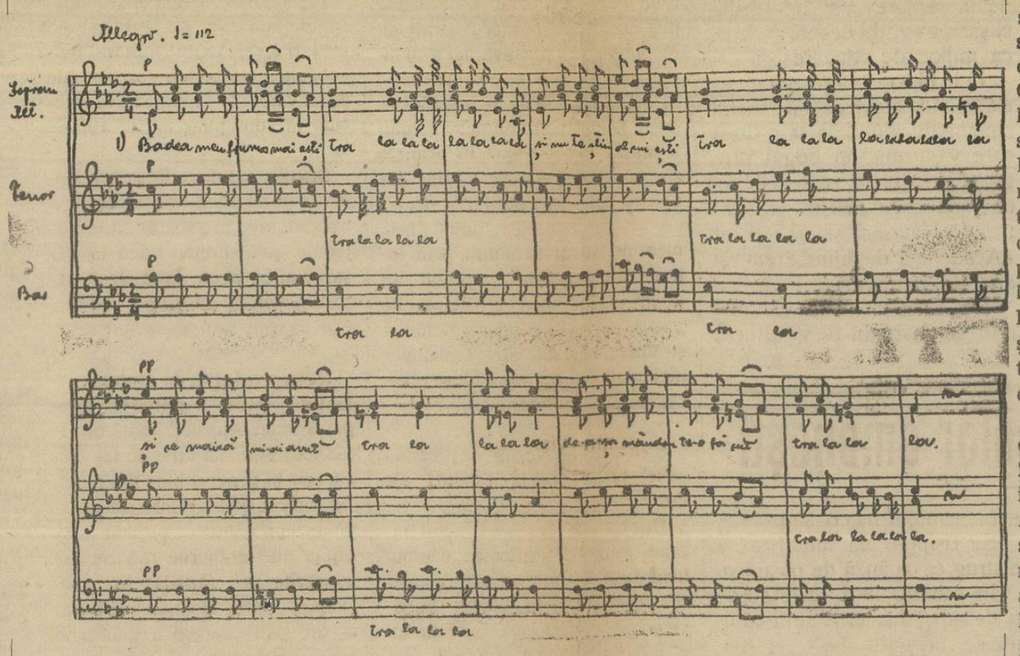

Badea meu frumos mai ești
Și nu te știu al cui ești
Și ce maică mi-ai avut
De-așa mândru te-a făcut.

Dușmanii semănăturilor

de Farmacist Colonel Gh. Grințescu

Mai mari ai satelor!

A sosit primăvara, munca câmpului începe, deci luați aminte!

In totdeauna buruenele sunt o nenorocire pentru sămănături și o jale pentru plugar, căci năpădesc aproape toate ogoarele, dela mare până 'n cele mai înalte locuri de cultură ale munților.

In anii prielnici se înmulțesc consumă din pământ o mare parte din materille nutritive necesare a hrăni sămănăturile.

Buruienele care secătuesc pământul, mai cu seamă primăvara, sunt numeroase. Intre acestea avem: Ceapa ciorii cu flori albe sau Ceasornicul (Ornithogalum), Ceapa ciorii cu flori albastre (Muscari), Ceapa ciorii cu flori galbene (Gogea) ori diferite feluri de vinețele cu florile ce se deschid la prânz (Veronicele.) Toate împânzesc mai cu seamă semănăturile de porumb, tocmai atunci când au mai multă nevoe de hrană și umezeală. Cu cât vremea trece și semănăturile albe cresc, cu atât și dușmanii lor se ridică, căutând să le copleșească și să le răpună.

Printre dușmanii acestora, pe lângă cele de mai sus, remarcăm: Pirul care-și întinde sforile sale, Rugii, se încrucișează în toate părțile, Boziul, Pălamida (Cirsium arvense) se ridică ca o pădure pâlcuri, pâlcuri, Holbura (Convolvulus arvensis) ca și Măzăricea (diferite specii de Vicea și Latyrus) se agață răsucindu-se după pai, adunând mănunchi de mămănunchi pentru a le sugruma, ca să poată pătrunde la lumină. Numai secerătorul știe, cu câtă jale adună fir cu fir grâul, orzul sau secara încurcate de acești dușmani, cari pentru a stăpâni locul necesar traiului duc luptă chiar între ele.

Urda Vacei (Lepidium Draba) populează mai cu seamă capetele ogoarelor și grădinile de pe lângă locuințe. Mușețelul sălbatic sau Romanița (Camomilla inodoră) formează lanuri prin miriști și porumburi întârziate, mai cu seamă pe lunci și pe câmpia Dunărei. Macul roș (Papaver Rhoeas) se întinde (în Iunie) pe deasupra semănăturilor ca niște pete de sânge în partea de jos a județelor dunărene și dobrogene. Laptele Cucului (Euphorbia) Mărul Lupului (Aristolochia Clematitis) Salvia sau Jalețul (Salvia silvestris), Hibiscus Trionum (Zamoșita) apoi rotocoalele cât roata carului purtate de vânt sau adăpostite de dosuri, spre toamnă le găsim mai pe toată câmpia Dunărei și Dobrogea numită Saratică (Salsola Kali) crește atât prin păioase cât și prin porumburi răpind pământului o mare cantitate de săruri de potasiu și sodiu.

Pe lângă acestea avem și alte categorii de buruieni, cari trăesc în cantități mari, în unele regiuni, iar în altele deabia se întâlnesc. Așa, Morcovul sălbatic sau Rușinea fetei (Daucus Carota) este mai frecvent în Banat decât în altă parte. Susaiul (Raphanus Raphanistrum) e mai răspândit în județul Făgăraș de cât în altele; iar Conringia orienalis mai mult Odorhei și Arad, pe când Allium rotundum (Purul) inundă județul Sălaj și Satul-Mare. Așa am putea da o sumedenie de plante vătămătoare semănăturilor, care pentru distrugerea lor se cere numai ca, pământul să fie bine lucrat, ca timpul acestor lucrări să fie ales cât mai potrivit, iar lucrările de întreținerea semănăturilor să nu se neglijeze, plivindu-se necontenit.

Semințele de semănat să fie curățite la ciuruire și trioare îndepărtând toate semințele străine.

Aceste regule până acuma se cunosc prea puțin sau de loc de agricultorii de azi. Cerealele obținute de ei, nici n'au văzut asemenea instrumente de curățire.

In aceste condițiuni cerealele noastre, nu pot avea prețul așteptat, din pricina impurităților.

Afară de aceasta impuritățile contribue foarte mult și la micșorarea greutății hectolitrice, ceia ce scade și mai mult valoarea cerealelor. In afară de aceasta, o cantitate prea mare de semințe străine lăsate în cereale sunt vătămătoare sănătății. Grâul în care a crescut multă Sălbăție (Lolium), prin măcinare dă o faina a cărei pâine produce ameteală persoanetor debile, iar în ovăz produce colici și slăbiciunea cailor.

Semințele de Pur, de Bifara dau făinei de grâu gust și miros puturos. Obsiga (Bromus) dă făinei o culoare particulară neplăcută. Mușțarul, Rapita, Susaiul, fac ca făina să rămcezească. Neghina (Agrostema) măcinată în făină este vătămătoare, iar în tărâțe și uruiala poate provoca chiar avorturi la animale.

Secara cornută (Claviceps purpurea) sau tăciunele de secară în ani prielnici se desvoltă și transformă boabele de secară în tăciune. Aceste boabe de tăciune sunt vătămătoare în făină, căci mâncând o pâine provenită din asemenea făină ne poate da boala numită ergotinism.

Lupta pentru stârpirea buruienelor, nu se poate face cu ușurință. Ca să reușim este nevoe de timp, și de propagandă, pentru a face ca populația să vadă în burueni dușmanii muncei lor. Agronomul, Preotul, Invățătorul, Agentul sanitar și intelectualii satului trebuiesc să le înțeleagă mijloacele de a cunoaște semințele și buruienele vătămătoare plugăriei. Ei sunt datori să-i ajute să cunoască plantele industriale casnice și comerciale, să cunoască plantele furajere, pe cele farmaceutice, oficinale și populare, ca unii ce sunt din cei mai apropiați de micii cultivatori săteni, pentru a le da sfaturi și a le pune în practică metodele aratului, prășitului, plivitului și distrugerii buruenelor.

Lor le revine datoria să ia inițiativa de a se ocupa cu toate chestiunile necesare desvoltăre comunei lor, din toate punctele de vedere, pentru prosperarea și ușurarea traiului. Colecțiunile de semințe și herbariile bine întocmite la Casa asociațiunei ca și sfaturile și îndrumările cad în sarcina mai marilor ai satelor, căci ele vor fi de cel mai real folos pentru săteni și elevii școalelor acelor comune.

Așa veți deveni sănătoși, cu stare și stăpâni în țara voastră!

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai

-:- **ușor** -:-

Efectele fiziologice ale gazelor de luptă

* Lecție ținută la 18 Ianuarie, 1929. *
Doamnelor dela «Crucea roșie», filiala Cluj

Cel ce a luat parte în răsboiul trecut, cel ce a urmărit activitatea nemăsurat de mare pe tărâmul distrugător, al popoarelor de azi pretinse civilizate — spre rușinea neamului omenesc, cel ce a cetit rezultatul manevrei aeriene cu atac de gaze asupra Londrei și explozia de anul trecut, de gaz fosgen din Hamburg nu se poate să nu se fi îngrozit și să nu-și fi pus întrebarea de ce va fi în viitor și cum ne vom putea apăra contra unor atari arme într'adevăr diabolice.

In parantez — vă spun — că Liga Națiunilor, se sforțează să întărească pentru viitor deciziunile ce vi le-am citat.

Dar această deciziune nu a fost — după cum știți, luată în seamă, pe frontul apusean mai ales, în 1918, de armatele puterilor centrale. Intr'adevăr, disperați și pentru a economisi celelalte feluri de muniții și în deosebi materialul necesar producțiilor, Germanii rechiziționară toate tuburile pline cu Clor (vreo 6000), au mai construit repede vre-o 24,000, le-a adaptat niște tuburi și la 22 April 1915, seara la Ypres, în sectorul Langemark (Flandra), prin surprindere pe un front de 6 Klm. trupe speciale dădură drumul clorului, omorând în chinuri pe Francezi, prin surprindere, că nu erau pregătiți cu mijloace de apărare.

Aceasta a fost prima întrebuințare a gazelor de luptă în războiul mondial.

Răsfoind Buletinul evenimentelor pe zilele de 5—11 Iulie 1915 al Marelui nostru Stat-Major, am găsit o notă din care se vede că ziarul «Berliner Borzenzeitung» din 12 Iunie 1915, pentrucă Englezii ar fi întrebuințat înaintea Germanilor bombe de mână și cartușe cu gaze iritante pentru nas, gât, ochi și otrăvitoare.

Ideia nu-i nouă Edmond Pilon și Dr. Lamaire, în «Mercure de France» din 16 August 1918, scriu că în 1690, un magician a prezentat regelui, dar fără succes: «o invenție a unei licuoare proprie a zăpăci pe inimic» Ludovic al XV-lea a refuzat, ba ceva mai mult, a obligat pe inventatorul Duprè, cel cu «lichidul înfernal», să distrugă documentele în interesul umanității. (Mercure de France», 16. III, 1916. François Louis. Le feu gregeois.).

In 1865, când se făceau experiențe cu câini pe câmpul de la Châlons, ca să se vadă acțiunea gazelor asfixiante, Impăratul a declarat: «Mijloace așa de puternice și barbare nu vor fi niciodată întrebuințate de armata franceză căci e contra dreptului ginților» („Oeuvre" 31. IX.1918).

Germanii însă l-au întrebuințat și au impus și celorlalte națiuni a uza de atari mijloace de luptă. Războiul chimic e atroce. Maiorul Victor Lefebure în lucrarea sa „L'Enigme du Rhin", lucrare pe care am consultat-o, bazat pe statistice ajunge la o concluzie ce ni se pare curioasă și anume gazele au fost o armă mai puțin ucigașă față de celelalte.

Subiectul care tratează despre gazele de luptă este azi foarte vast și complex, mai ales. Ne este imposibil a-l condensa bine așa cum trebue în două lecțiuni deaceia ne vom mărgini a vă expune numai cunoștințele absolut necesare.

Problema apărării populației militare se pare că-i aproape bine rezolvată, spre deosebire de aceia a apărării populației civile, în viitor foarte expusă și ea, poate mai mult ca cea dintâi, e abia în studiu.

Gravitatea negrăit de mare a problemei, apare și din faptul că sunt fabrici azi existente cari într'o singură noapte și o spunem fără exagerare — se pot metamorfoza în fabrici de gaze de luptă, adevărate „laboratorii ale Morții" cum le numesc eu. Ele au o fațadă albă, strălucitoare, plăcută, estetică de pace, și una neagră, urâtă, hidoasă, pătată de sânge și de emblema morții.

Știința însă pe lângă mijloacele de distrugere pe care le pune la îndemână anumitor capete, mai oferă uneori cu aceiaș grabă și mijloacele de apărare, de anihilare, de viață, de progres, de ideal.

Un gaz de luptă este un corp sau amestec de corpuri, fie lichide vaporizate sau pulverizate fie gazoase, fie solide foarte fin, divizate, cari pot provoca leziuni de diferite categorii și intensități la organe sau piele, vii iritațiuni la ochi, nas, căile respiratorii, în așa fel ca ostașul să fie scos din luptă.

Eficacitatea unui gaz de luptă să determină și după gradul de toxicitate, grad care de altfel se stabilește după mai mulți autori foarte greu, In general prin doza toxică se înțelege o concentrație de vapori exprimați în grame pe m. c. de volum necesară a omorâ în 48 ore un animal care stă o jum. oră într'o atmosferă toxică.

Intrebuințarea gazelor de luptă se datorește războiului de tranșee. Considerațiuni de tactică militară determină întrebuințarea lor.

Cum multe din gaze sunt ținute secrete, sigur că noi ne vom ocupa de cele ce se poate vorbi.

Dr. Od. Apostol

Citiți și răspândiți «Cultura Poporului»

Voesc să fiu Creştină

Dau cititorilor «Culturei Poporului», câteva rânduri arătând următoarele: In com. Cândeşti — Neamţ, D-şoara Urtic, de religie mozaică, încredinţată fiind de superioritatea ortodoxismului — trece la creştinism, botezându-se în Duminica Floriilor. D şoara Urtic, nici nu voia să mai audă de sfaturile şi tânguirile rabinului, a părinţilor şi a rudelor, ci veselă repeta mereu «Voesc să fiu creştină» şi «Eu sunt oaia cea perdută chiamă mă Mântuitorule şi mă mântueşte». Aceste cuvinte le-a zis până în ziua de Florii, când în haină albă a păşit în faţa cristelniţei, primind Taina Botezului, oficiat de următorii preoţi în sobor, Pr. V. Damaşcan, Pr. Th. Lascăr, Pr. N. Comănescu şi Pr. Ghe. Savin. Oficierea Botezului a fost cât se poate de înălţătoare.

Noua creştină primeşte numele de botez «Aurelia» şi de familie Vrânceanu, fiind înconjurată de lume multă, toţi în costume naţionale, ceia ce dădea mai mult farmec acestei sărbători.

Naşi au fost toţi învăţătorii Cercului «Al. Vlăhuţă», în frunte văzânduse chipul apropiatului dascăl pensionar, Jănică Crivăţ, înconjurat de colegii tineri: Gh. Munteanu, Gh. Capşa, Gr. Merticaru-Spir. Barcan, N. Toma, D. Bordea şi D-şoarele Maria Filiman, Sofia Escu şi Elvira Dospinescu. Tresăltări de bucurie au cuprins pe toţi câţi se aflau acolo, când au auzit din gura D-şoarei — acum creştină — Aurelia Vrânceanu, cuvintele: «Sunt creştină» !..

La acest botez a vorbit, Pr. Th. Lascăr despre »Superioritatea creştinismului faţă de celelalte religiuni», după care a vorbit foarte mişcător înv. D. Bordea, care a felicitat pe noua creştină în numele colegilor săi.

La urmă a vorbit şi Preotul paroh N. Comănescu, care este un vrednic păstor a lui Hristos, arătând bucuria ce o simte în acele momente înălţătoare.

In strigăte de bucurie lumea s'a dus la casele lor, iar preoţii, învăţătorii şi D-şoara Aurelia Vrânceanu, au luat masa împreună — bucurându-se.

Acest botez a fost zădărnicit mult timp de comunitatea evreiască din Buhuşi, Bacău şi P. Neamţ, cari au subscris suma de trei sute mii lei D-rei, numai să rămână credincioasă mozaismului învechit.

La acestea toate, acum D-şoara A. Vrânceanu s'a împotrivit, preţuind cuvintele Sf. Scripturi, care sună astfel «Ce va folosi omul de ar dobândi lumea toată şi-şi va perde sufletul său, (Marcu 8/36) D-ra Vrânceanu, a ales partea cea bună care nu se va lua dela ea.

Seara s'a dat un bal la şcoala din Bărcăneşti, în amintirea acestui eveniment, care va fi mult timp pomenit de oamenii locului unde s'a petrecut.

D-şoara Vrânceanu, acum e creştină, e româncă, harnică, cinstită, gospodină, îmbrăcată ţărăneşte, ceia ce ne bucură.

Fiecare dintre noi vede că lumina Sf. Evanghelii nu i ascunsă — sub obroc — ci luminează calea multora, dînd roade. Să ne bucurăm cu noua creştină.

Clement Filimon

Un om de activitate

Dacă colţişorul de ţară al Bucovinei şi în special al Bucovinei de Nord, prin vitregia vremurilor a avut atât de mult de suferit, dacă aproape pe alocurea se stinsese tot ce ne-a rămas ca obicei, cântec şi limbă. Totuşi, dacă dela alipirea Bucovinei, cei în drept şi împuterniciţi şi-au dat prea puţină osteneală pentru românizarea acestei regiuni, cel puţin întâmplarea face câteodată mai mult decât orice voinţă. Astfel în oraşul Coţmani care dela unire până'n anul trecut învăţământul primar suferea atât de mult, pe de-o parte fiindcă aproape tot corpul didactic este minoritar, pe de altă parte din cauza lipsei de local, căci localul şcoalei primare de băeţi a fost aproape cu desăvârşire distrus în urma războiului.

Cu mari greutăţi şi cu mari sforţări s'a reparat şi o întâmplare binecuvântată a adus la aceasta şcoală nouă ca Director pe Dl. *Eusebie Braba.*

Intr'adevăr, oricare trecător ce cunoaşte acest orăşel, ar constata imediat că învăţământul primar a luat cu totul o altă înfăţişare.

Dl. Eus. Braba este un om de activitate, un om de spirit, de muncă şi ispravă.

Şcoala primară de băeţi din Coţmani ar putea fi exemplu pentru mulţi.

Curăţenia claselor şi a tuturor tablourilor care îmbracă pereţii claselor peste tot, îţi arată mult gust şi pricepere.

Absolvenţii şcoalei vorbesc limba românească la perfecţie şi posed cunoştinţe frumoase necesare unui cetăţean în vremurile de astăzi.

O disciplină şi armonie destul de frumoasă există în întreg corpul didactic.

Dl. Eus. Braba, nu şi-a restrâns priceperea şi activitatea numai între zidurile şcoalei, ci şi în afară de şcoală. D sa a dat din nou viaţă societăţii muzicale «Doina» din Coţmani al cărei preşedinte şi dirijor artistic este.

Cu toate că mare parte din membrii societăţii muzicale sunt minoritari, doina şi atâtea cântece naţionale răsună de-ţi face impresia că te găseşti în inima Moldovei. Dl. Eus. Braba înaintea sărbătorilor Crăciunului a pregătit toţi elevii şcoalei cu cântece, colinde şi urături româneşti.

In seara Anului Nou puteai asculta cu drag urăturile româneşti însoţite de buhai, clopoţei, împuşcături, steaua, etc.

Coţmanul fusese lipsit de orice distracţie, iar Dl. Eus. Braba a găsit de cuviinţă de a aduce un aparat de cinematograf. Veniturile dela reprezentaţii sunt destinate nevoilor şcoalei.

In seara zilei de 9 Februarie a. c, D-nele şi D-nii învăţători sub preşedinţia d-lui Director Eus. Braba au aranjat un bal mascat şi costumat în sala primăriei din localitate.

Persoanele mascate în număr de aproape treizeci s'au prezentat de tul de bine.

Sala a fost bine aranjată şi bufetul bine asortat la care a contribuit toate familiile. Venitul a fost destinat elevilor sărmani. Dacă am mai avea mulţi ca Dl. Director Eus. Braba, atunci cu un ceas mai de vreme, am ajunge la înfăptuirea unui ideal naţional pe care mulţi l'au visat şi îl visează.

Ion Gh. Lucescu

Mişcarea culturală în judeţul Ilfov

Astăzi va avea loc în comuna Valea Dragului din judeţul Ilfov, desvelirea monumentului eroilor susnumitei comuni, morţi pentru întregirea neamului.

Vor lua cuvântul reprezentantul guvernului, d-l prefect al judeţului, d-l sculptor Iordănescu, autorul monumentului.

Cu acest prilej d-l Radu Mislea, ziarist, va ţine o conferinţă: «Simbolul şi însemnătatea semnului văzut, ridicat pentru eroii întregirii neamului

După amiază va avea loc un festival artistic-cultural la care d-l Radu Mislea va conferenţia despre: «Alcoolul, ca boală sufletească, şi mijloace de îndreptare», iar d-l Iordăchescu va vorbi despre: «Arta, ca mijloc de educare».

Dl Horia Igiroşanu, va explica în câteva cuvinte rostul cinematografului la sate, după care va urma un bogat program artistic în care îşi voi da concursul artişti ai Teatrului Naţional şi elevi ar «Academiei de mimodramă şi artă dramatică».

De asemenea se va mai reprezenta şi un film cultural.

S.

Deşertăciunea celor omeneşti

Ori-ce bun creştin care merge regulat la sfînta biserică, aude dela preoţi că toate lucrurile omeneşti sunt vremelnice şi deşarte. Ele vin şi se trec. Astăzi apar şi mâine se distrug. Şi în adevăr, azi vezi pe un om oare-care că este cinstit, slăvit şi lăudat de către semenii săi. Nu trece multă vreme când acelaş om este bârfit şi disprețuit, în cele mai multe cazuri, tot de către aceia cari eri îl slăviau şi îl cinsteau. Chiar de nu se va întâmpla asa ceva, totuşi, după un scurt timp va veni pe neaşteptate moartea şi slava sa va dispare în mormânt.

Vezi pe un altul care azi are un mare rol în societate, fiind spaima inferiorilor săi şi mâine producându-se o schimbare, îl vezi rob şi prizonier poate chiar al acelora, faţă de cari eri inspira teamă şi tremur.

Şi mai mult încă, observăm pe un frate al nostru care azi are averi mari şi se bucură; construeşte imobile şi e proprietar de multe moşii, iar mâine flămând şi desculţ, neavând nici un acoperiş unde să-şi adăpostească trupul.

Da! Dacă vom cerceta în mod serios şi vom lua în seamă tot ce se petrece în jurul nostru, vom constata că toate cele pământeşti sunt nestatornice şi schimbătoare, nereprezentând nici o siguranţă, Se risipesc ca fumul şi se distrug ca o pânză de păianjen.

In schimb însă, cele spirituale, adică lucrurile sufletului, nu se presintă tot ast-fel, fiind cu totul contrare acestora. Ele sunt sigure, adevărate şi stabile nesuferind nici o schimbare.

Aşa dar, dacă cele pământeşti sunt provizorii şi deşerte iar cele spirituale veşnice şi înfinite, care din aceste două trebuesc preferate şi către care din acestea trebuie îndreptată atenţiunea noastră?

Ori-ce bun creştin va răspunde: Către cele spirituale şi numai către acestea.

Deci fraţi creştini, de azi înainte, să îndepărtăm de la noi grija către care lucrurile temporale şi deşarte, să disprețuim voluptatea (plăcerea simţurilor) şi nesaţiul, averea peste măsură şi tot ce ne procură plăceri trecătoare şi multumire vremelnică, îmbrăţişând virtutea şi pietatea.

Să ne silim a ne produce multumire îndepărtând de la noi ori-ce rău sau păcat şi să ne curăţim inima de ori-ce spurcăciune a trupului şi a sufletului după cum ne porunceşte Sf. Apostol Pavel, pentru a ne învrednici de bunurile cele veşnice, nestricăcioase şi cereşti.

Preot E. Nicolaide

INFORMAŢIUNI

Din Ţară

— La Cernăuţi, un ţăran, care ţinea foarte mult să se serbeze Paştile pe stilul vechi, adică, contra hotărîrilor sfîntului Sinod; a început a umbla dintr'un loc în altul, sfătuind poporul să ţină Paştele la 5 Mai. Cîştigînd de partea lui cîţva oameni, s'au dus la preot, i-au luat cu forţa cheile bisericii spre a-l împiedeca de a sluji învierea pe stil nou.

Dumnezeu însă l'a pedepsit, căci tocmai în ziua Paştilor i-a murit soţia. Preotul a voit s'o îngroape, însă săteanul n'a vrut să dea cheia bisericii ca să scoată prapurii: Preotul văzînd aceasta, a hotărît s'o înmormînteze fără prapuri, punînd pe un om să-i ducă înainte o cruce dela cimitir. Ţaranul însă mîniindu-se s'a repezit la omul ce ducea crucea şi a sfărâmat-o. Lumea la vederea aceasta a început să-l blesteme.

Răsplata a venit imediat, căci ţaranul a înebunit pe loc şi a fost dus la un spital.

Ascultaţi ce a păţit? Deci păziţi poruncile celor mari ai bisericii şi vă supuneţi lor.

— **Faptă lăudabilă.** Domnul Profesor Universitar V. Buţureanu din Iaşi, a donat 2 milioane lei Universităţii de acolo şi anume: 1 milion pentru facultatea de ştiinţe, iar celalt milion pentru facultatea de medicină.

Prima donaţie va purta numele «Natalia şi Vasile Buţureanu», iar a doua «Olga Buzion-Conta».

Din venitul acestor sume, se vor da burse studenţilor harnici ai celor două facultăţi.

Laudă se cuvine acestor oameni de bine.

Situaţia Agricolă

— **Starea timpului.** Prima jumătate a lunei Martie a fost caracterizată prin temperatură scăzută şi prin lipsă de precipitaţiuni atmosferice. Intre 15 şi 31 Martie timpul s'a încălzit, iar zăpada aflată pe câmpuri s'a topit cu repeziciune. In judeţele din Bucovina, nordul Basarabiei, Moldovei şi Transilvaniei s'au înregistrat ninsori şi ploi parţiale, în restul ţării însă şi mai ales în şesul Dunării umiditatea solului a rămas insuficientă. In primele zile ale lunei Aprilie a nins din nou în tot cuprinsul ţării, stratul de zăpadă nu s'a putut însă menţine decât în munţi, prin topirea lui pământul a primit un aport de apă preţios. Inundaţiile parţiale din Basarabia, Moldova şi unele regiuni ale Transilvaniei n'au cauzat agriculturei decât pagube neînsemnate.

Situaţia agricolă se prezintă astfel în diferitele ţinuturi ale ţării:

Bucovina. Nu s'au putut începe muncile agricole, câmpul fiind încă în bună parte acoperit cu zapadă. In judeţe bucoviene semănăturile de toamnă n'au suferit din cauza gerului, ele fiind în tot cursul iernei bine adăpostite sub un strat gros de zăpadă.

Basarabia. In judeţele din nordul şi centrul provinciei înghetul în general nu a cauzat pagube culturilor de toamnă; au avut de suferit numai semănăturile făcute pe terenurile accidentate, unde zăpezele au fost spulberate de vânt. In Tighina, Cetatea-Albă şi Ismail pierderile pricinuite semănăturilor de rigorile iernei nu se pot încă stabili cu preciziune, pământul fiind încă în mare parte înghetat. Viile neîngropate au degerat, cele îngropate au eşit nevătămate din iarnă. Campania agricolă de primăvară nu a început încă, condiţiile meteorologice fiind neprielnice.

Moldova. O apreciere exactă a pierderilor suferite de însămânţările făcute cu grâu, orz şi secară de toamnă nu se poate face deocamdată de oarece vegetaţia nu este încă începută. In nordul Moldovei şi în regiunea carpatină stratul de zăpadă a fost suficient de gros pentru a apăra culturile de influenţa vătămătoare a gerului, în judeţele dintre Siret şi Prut însă semănăturile au fost expuse intemperiilor şi au eşit rărite din iarnă. Dintre pomi: nucii, caişii şi piersicii se resimt de pe urma gerului, deasemenea au fost vătămate viile neîngropate. La începutul lunei curente s'au pornit arăturile şi însămânţările în judeţele Tecuci şi Covurlui, în restul provinciei muncile n'au început încă, locuitorii în aşteptarea deschiderii campaniei de lucru se ocupă cu căratul gunoiului pe câmp.

Muntenia, Oltenia, Dobrogea In regiunea muntoasă situaţia semănăturilor de toamnă este satisfăcătăare; în judeţele de şes, unde suprafeţele destul de întinse au rămas neacoperite de zăpadă, culturile au suferit pagube cari variază după aşezarea locurilor şi după epoca când s'au făcut semănăturile. Dintre diferitele culturi de toamnă rapiţa se prezintă mai slab. Viile, cu excepţia celor neîngropate n'au avut de înregistrat de cât stricăciuni puţin importante iar dintre pomi, recolta nuci şi caişi este în bună parte compromisă. O evaluare mai exactă a pierderilor cauzate de îngheţuri se va putea face mai târziu, vegetaţia fiind în prezent prea puţin înaintată. In Oltenia, în judeţele de şes ale Munteniei, precum şi în unele regiuni ale Dobregei s'au început arăturile şi semănatul orzului şi al ovăzului în ogoarele de toamnă.

Transilvania. Zăpada căzută din abundenţă în Transilvania a ferit semănăturile de toamnă de urmările dăunătoare ale gerului. Numai în unele regiuni ale judeţelor: Maramureş, Mureş, Trei Scaune, Braşov, Târnava Mare, Făgăraş, Caraş, Sălaj, Someş şi Satul Mare se semnalează pierderi pricinuite mai ales orzurilor neacoperite de zăpada sau desvelite de vânturi. In principalele judeţe agricole: Bihor, Arad şi Timiş Torantal grâul nu a suferit stricăciuni şi se prezintă excepţional de frumos.

In majoritatea judeţelor au început lucrările de primăvară: arăturile, semănatul mazărei borceagului, ovăzului, orzului de primăvară etc. Lucrările se execută în condiţiuni satisfăcătoare.

Starea vitelor. In general situaţia sanitară a vitelor este satisfăcătoare, în schimb în unele judeţe, şi în primul rând în Basarabia, se simte lipsă de nutreţuri, astfel că animalele domestice au eşit slăbite din iarnă.

Recapitulaţie. In rezumat situaţia agricolă a ţării, la începutul lunei Aprilie, este următoarea: Semănăturile de toamnă au eşit în general bine din iarnă. Au suferit pierderi din cauza îngheţurilor orzurile şi mai ales rapiţa din terenurile rămase neacoperite de zăpadă în şesul Dunării, sudul Moldovei şi Basarabiei şi în unele regiuni din centrul şi nordul Transilvaniei. Grâul chiar în ţinuturile mai puţin favorizate, a rezistat gerului şi se prezintă în chip satisfăcător. Muncile agricole deşi întârziate, se execută actualmente cu multă sârguinţă şi în condiţii mulţumitoare. Situaţia vitelor poate fi considerată ca bună.

Numărul animalelor domestice. Statistica animalelor domestice pe anul 1928 fiind încheiată, suntem în măsură să cunoaştem efectivul vitelor aflate în ţară în luna Noembrie a anului trecut.

Situaţia numerică a diferitelor specii în 1928 şi în 1927 se prezintă astfel:

	1928	1927
Cai	1.944.700	1.939.438
Boi	4.435.697	4.552.166
Bivoli	189.641	192.268
Oi	12.800.576	12.941.051
Capra	386.045	418.616
Porci	2.831.524	3.075.782

Se constată deci la toate speciile o scădere a efectivului lor; numai la cai se înregistrează un spor de 5.262 capete sau 0,3%.

Numărul boilor a descrescut cu 116.469 unităţi sau 2,5%, acela al bivolilor cu 2.627 capete sau 1,4%, al oilor cu 141.475 capete sau 1,1%, al caprelor cu 32.571 unităţi sau 7,8% şi al porcilor cu 244.258 capete sau 7,9%.

— Dl. Ministru de interne a trimis tuturor prefecţilor de judeţe şi poliţie ordin circular, prin care opreşte pe orice autoritate sau funcţionar administrativ să se ocupe cu desfacerea broşurilor, tablourilor, bilete de loterie. Deasemenea autorităţile comunale şi judeţene nu vor considera ordinele de recomandare ca obligatorii în vederea facerei unui plăţi din fondurile respective pentru cumpărări de cărţi. etc.

— **Ministerul lucrărilor publice** a obţinut din împrumutul de stabilizare suma de 500 milioane pentru refaceri şi reparaţii de pavaje, poduri şi şosele, mai ales pentru regiunea Basarabiei şi Maramureşului.

— **La Ministerul de răsboiu** s'a întrunit o comisiune, formată din delegaţi ai Ministerului de Agricultură şi Ministerului de Răsboiu, care lucrează la stabilirea unui tip de tractor agricol, care să servească atât intereselor agriculturei, cât şi intereselor armatei — pentru transportul tunurilor.

— **Comunismul** a luat proporţii în ţara noastră. Ziarele cotidiene ne-au adus în ultimul timp ştiri foarte alarmante. La Timişoara manifestările cu ocazia congresului comuniştilor, cu întorsăturile lui revoltătoare, Consiliul comunal întreg comunist al com. Vulcan, conspiraţia sovietică în comuna Ţaşlâc, care a fost la timp descoperită, şi întreaga propagandă incendiară prin ziarele comuniste — socotite ale Blocului muncitor-ţărănesc, etc. — trebue să ne trezească din letargia încrederii în neficacitatea pericolului comunist.

Guvernul actual a luat măsuri drastice pentru reprimarea orcăror tendinţe şi manifestări comuniste.

Plătiţi abonamentul

— In diferite locuri ale ţării apele râurilor sunt în creştere, altele revărsându-se peste semănături, producând pagube.

— **Donaţiune.** Dl. Alecu Anastasiu din Tecuci a donat o casă mare în valoare de 2 milioane pentru azilul bătrânilor lipsiţi de mijloace şi 500 mii lei în numerar pentru construirea noului local de teatru în Tecuci.

— **Inscrierea la Congresul Internaţional de Agricultură.** Biroul comitetului de organizare aduce la cunoştinţă:

1. Excursiunile în România sunt rezervate numai streinilor.

2. Inscrierea la congres implică o taxă de 1000 lei afară de membrii corpului agronomice, corpului silvic şi corpului veterinar, pentru care taxa e de 400 lei.

3. Membrii congresului, vor avea acces la toate şedinţele, vor purta insigna congresului şi vor primi gratuit toate publicaţiunile de ordin ştiinţific ce se vor edita în vederea congresului.

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Din Străinătate

— **Date din Grecia.** In timp de un veac, (1828—1928) populaţia Greciei a sporit cu 5.451 284 locuitori; iar suprafaţa teritoriului cu 7.9484 km. p.

Densitatea populaţiei dela 16 locuitori pe km. p. la 49.

— **Cancerul se vindecă.**— Dr. F. Eudler, medic şef al Institutului cancerului din Berlin, într'o conferinţă ţinută la Viena, arată avantajiile metodei sale în tratarea cancerului. Metoda susnumitului medic are foarte mare succes, nefolosindu-se nici de medicamente, nici de operaţie pentru vindecarea cancerului.

Se extrage sânge din vinele bolnavului, se prepară cu acesta un ser din care se elimină toxinele (aici e esenţa metodei) şi după 24 ore se introduce în sîngele bolnavului. Tratamentul durează 3—4 săptămâni.

— In America, un uragan a făcut ravagii însemnate, semnalându-se peste 43 morţi şi câteva sute de răniţi.

Starea grâului de toamnă în Statele Unite. — Starea acestei culturi este în general bună. Rezervele de umiditate ale solului sunt abundente, iar câmpul începe să înverzească In statul Kansas culturile au suferit oarecare pagube.

— **Recolta porumbului în Uniunea Africei de Sud.**— După prima evaluare făcută, recolta porumbului din anul agricol curent se ridică la 18.641,000 chintale. Faţă de prima evaluare din anul trecut (19,661.000 chintale) se constată o scădere de 5,2 la sută, însă faţă de evaluarea definitivă din acelaş an (17.429.000) se înregistrează o creştere de 7 la sută. Comparativ cu recolta mijlocie a ultimilor cinci ani precedenţi (15.327 mil. chintale), recolta a crescut cu 21,6 la sută.

Polonia.—Suprafaţă cultivată cu grâu de toamnă se ridică la 1.351.500 hectare, şi este cu 1.1 lasută mai mare decât întinderea corespunzătoare din 1917. Cu secară de toamnă s'au însemânţat 6.059.900 hectare, deci cu 2,2 la sută mai mult decât în anul precedent.

— In localitatea Lenzigeu, din Cantonu Beru, patru copii rămaşi singuri acasă, s'au jucat cu chibrituri. S'a produs un foc care a distrus toată casa.

Numai un copil a putut fi salvat; ceilalţi trei au fost complet arşi.

Nu vă lăsaţi niciodată copiii singuri în casă, căci se ştie ceiace se poate întîmpla.

— Ţigări lungi de un metru se fabrică în Berlin. De cumpărat nu le poate decât omul bogat, dar de fumat le-ar fuma şi cel sărac. Vorba e că au aşezat ţ-i garetele pe beţe crăcănate, ca să le poată fuma.

— O maşină născocită în America, face un lucru minunat, şi anume: tae porumbul, îl strînge, îl rupe coceanul, desface stiuletele, pe cari le încarcă într'un camion ce vine în urma maşinei.

— Parisul va fi cel dintâi oraş care va clădi o stradă cu două etaje. Subt o stradă din centrul oraşului se va construi un tunel de la un capăt la altul. Tunelul va fi de lărgimea străzii. Sus va continua circulaţia de toate zilele, iar prin tunel vor trece cu mare viteză automobilele, având să se oprească în anumite puncte.

Un astfel de proect se face şi la Londra. Aici se lucrează planuri pentru o intensă reţea de străzi subterane, care să urmeze direcţiile actualelor artere principale de circulaţie.

— După cum se anunţă din Kazan, se va introduce în curînd alfabetul latin în republica tătară. După programul stabilit vor învăţa alfabetul latin în primul an 50.000 persoane. Mai multe instituţii au şi introdus alfabetul latin, în locul celui arab (Ceps).

Citiţi şi răspândiţi «Cultura Poporului»

Tipografia Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 28 APRILIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 276. Apare în fiecare Duminică

Cu Francia și pentru Francia

Gînduri de politică bisericească românească și ortodoxă

1. Citim ce au scris ziarele franceze cu privire la împăcarea dintre Statul Italian și Vatican. Ele mărturisesc mai mult gînduri de amărăciune. In fapta aceasta, văd un cîștig pentru Statul Italiei și o încercare de vătămare a Franciei în unele poziții ale ei de peste graniță.

In adevăr, Italia, sub cîrmuirea lui Mussolini, fierbe acum de dorul de a și face puterea mai simțită peste granițe și a-și întinde înrîurirea sa. Dar cum s'o faci? Războaiele nu se mai pot face ușor, și apoi sunt alte căi, mult mai bune, prin care poți face să ți se simtă puterea. Aceasta se poate face prin pătrunderea economică, prin cea culturală și altele.

In Răsăritul nostru, influența intelectuală a Franciei a fost foarte mare înainte vreme. Și acum limba franceză e destul de răspîndită în Răsărit, dar la începutul și la mijlocul veacului trecut, această înrîurire se simțea și mai bine.

Cum a putut Francia ajunge la aceasta?

Intre altele, și prin școalele franceze cîrmuite de călugării catolici franceji. Francia ocrotea Biserica Romei în străinătate. Cînd catolicii aveau vre-o belea, Francia era puterea care sărea în apărarea lor. Prin aceasta însă, se întărea și puterea Francei peste graniță, pentrucă misionarii catolici erau mai degrabă franceji și așa limba ei pătrundea. Pînă azi se simte în Răsărit această veche putere, semănată din vremuri mai dedemult.

Dar Francia s'a mai stricat cu Biserica Romei. Deși după războiu a umblat s'o mai dreagă, prin primirea unui nunțiu papal în Paris și prin votarea mai de curînd a legii congregațiunilor, totuși nu mai este vechea și strînsa legătură dintre Francia și Biserica Romei, cum era pe vremea lui Napoleon III, și apoi pînă azi este în Francia multă împotrivire față de Biserica Romei.

2. Dacă am lua noi vechea poziție a Franciei?. Acesta e gîndul Italiei de azi. Impăcarea cu Vaticanul nici nu are decît acest înțeles și interes. Prin ea se face o foarte strînsă legătură între Italia și catolicism. Dacă i se va da, Italia va lua asupra ei ocrotirea catolicismului și, de aici înainte, nu vor mai fi călugării franceji, ci cei italieni care se vor răspîndi, cu școale ale lor, în Răsărit și se va întinde înrîurirea italiană în locul celei franceze.

Planul nu e rău socotit. Și pentru catolicism e mai ușor. Vaticanul e italian. Și Stat italian și Stat catolic, ele sunt la un loc și mult mai ușor este să lucreze împreună, ceice sunt acelaș neam și din aceiași tulpină, decît să fiinteze o tovărășie cu un Stat străin și mai depărtat, cum este Francia.

Vaticanul are și el nevoie de cîteva condițiuni de îndeplinit. Statul care va lua asupra sa să sprijine interesele catolice trebuie să fie destul de tare; să fie un Stat de mîna întîia. Nu poți lucra cu orice Stat.

Dar Statul italian de azi nu mai este Italia de înaintea războiului. E un Stat mai mare, mai tare, cu o cîrmuire foarte vie, cu o populațiune care tot crește de a ajuns pe a Franciei, o va întrece în curînd, așa că acum te poți sluji de Italia cași de Francia.

Deci Francia e în primejdie din laturea aceasta. I se răpește o înrîurire pe care o avea și o unealtă de care se slujea.

Starea aceasta se poate privi acum cu părere-de-rău, dar este un rezultat al politicii anticlericale franceze duse pînă acum, politică de împotrivire față de catolicism și care nu putea duce decît aici. Ziarele franceze azi se plîng. Se vede bine lovitura meșteră a lui Mussolini, dar nu se mai poate înlătura.

3. Vorba este: Oare nu este alt chip da a drege lucrurile sau de a bate alt drum?

Ba este. Trebuie urmată altă politică și întrebuințate alte unelte. Aici este chipul Bisericii Ortodoxe de a intra în lucru, dacă va voi să-și dea seamă de ce să poate face, și se lucreze pentru a lumina și politica franceză în această privință.

Este un lucru netăgăduit că Francia se bucură de dragoste în tot Răsăritu și pretutindenea. Ea nu este numai țara catolică, ci și țara libertății, țara jertfei, a avîntului, a culturii, țara inimii largi și însuflețite pentru zările înalte ale propășirii omenești. Dintre toate limbile străine care se încrucișează în Răsărit, tot limba franceză este cea mai îmbrățișată.

Oare popoarele Răsăritului nu pot face prin ele nimic spre a păstra mai departe această limbă pentru ele și a-și deschide prin ea drumul către Europa?

Iată o problemă de politică externă care se pune și pe care împrejurările ne-o dau în mînă.

Cum o dezlegăm?

In toate școalele Răsăritului, să nu lipsească limba franceză. Orice școale are biserica Ortodoxă în Răsărit: în Palestina, în Siria, în Egipt, în Balcani, — să nu lipsească limba franceză. O limbă europenească tot trebuie să fie. Ei bine, aceasta să fie limba franceză.

Lucrul e cu atît mai ușor, cu cît limba franceză se află în această stare; e chestiunea numai de a o păstra să n'o peardă. In Egipt și Palestina i-o poate lua înainte engleza; în alte ținuturi: Albania, Grecia se silește să pătrundă italiana.

Ortodocșii n'au interes să sprijine italiana, fiindcă, de acum înainte, prin ea va lucra politica Bisericii catolice. Interesul nostru este să luptăm cu Francia, pentru Francia și să punem această stare de lucruri înaintea politicii franceze, care poate că încă n'o vede.

Dar pentrucă, dintre toate neamurile Răsăritului, numai noi Romînii suntem latini, iar dintre latini numai noi ortodocși, putem lua asupra noastră să lucrăm pentru Francia în tot Răsăritul, iar Francia, la rîndul ei, să lucreze în sprijinul Bisericii Ortodoxe.

Iată o chestiune care este numai abia însăilată aici, e prea nouă, ca să fie prinsă, dar e o mare chestiune care trebuie studiată și din care se pot trage mari roade. Francia se găsește în fața unei situațiuni care se perde. Și ea are nevoie de noi și ne putem sluji de ea. Nu mai oameni trebuie care să înțeleagă și să lucreze.

Arhim. SCRIBAN.

Din trecutul nostru

ȘTEFAN-CEL-MARE

De amintirea acestui Domn, se leagă toată măreția Moldovei. Voevod ca el nimeni n'a fost mai iscusit, mai viteaz, mai iubitor de Moșie și mai înfocat apărător al creștinismului. Biruitor mereu a ridicat în toate părțile Moldovei, altare de rugăciuni, mărturii rămase și până azi, ale căror odoare scumpe [illegible] morminte, ale căror clopotnițe vechi și ale căror chemări de aramă, ne trezesc în suflete și inimi: trecutul cel mai glorios al Moldovei. Avut-au Ștefan, ochi albaștri și mic la stat era, dar mare la fapte. S'a suit în scaunul domnesc din Suceava, în Joia-Mare a anului 1457 și s'a stins ca un apus de soare în anul 1504, ziua de 2 Iulie.

RADIOFONIE LA SATE?

Poporul românesc, vedem că de ce merge, de ce în sânul său se introduc mijloace noi de existență, pe de altă parte mijloace de îmbunătățire.

1) In primul rând, vedem ramificații noi de cale ferată, prin localitățile unde nu a fost de loc. Așa s'a propus legătură între Tulcea și Babadag, Brașov - Nehoiași; Chișinău Căineni etc. Apoi repararea șoselelor și a podurilor. S'au propus comenzi pentru locomotive, pentru bunul mers al trenurilor și spre a evita nenorocirile de la C. F. iar pentru ca iarna să nu mai fie înzăpeziri de trenuri, să se comande pluguri pentru curățirea liniilor. Bune propuneri și necesare intereselor țării.

2) Pe urmă alta.

Domnul Ministru de interne a dat o circulară tuturor prefecturilor de județe, prin care propune ca în fiecare comună să se instaleze un aparat de radiofonie, care se va plăti din fondurile comunei. Deci fiecare sat de acum va avea radiofonie. Cu un cuvânt fiecare sătean va putea fi pus în curent, cu tot ce se petrece la oraș și mai cu seamă în Capitala Țării; apoi pe calea aceasta, va putea și el să asculte o muzică plăcută, o conferință frumoasă, cu privire la gospodărie. Va putea fi oricine în curent cu toate propunerile din țară. Deci, fiecare, fie învățat, fie neînvățat, își va căpăta o cultură specială și aceasta fără muncă, în orele libere. Va veni dela treabă, de undeva și va avea timp liber, în orice zi va fi, se va duce la școală sau în localul unde va fi așezată această minunăție și va putea asculta stând într'o bancă, foarte bine.

Va auzi marii oameni de stat vorbind, profesorii renumiți ținând lecții chiar pentru ei; va auzi artiștii cei mai mari ai noștri declamând.

Aceasta va fi ușor de realizat, pentrucă, după cum se spune un aparat din acestea ar costa, nu tocmai scump, dela 5 până la 30 mii lei, plătiți din fondurile primăriei.

De! bun lucru și acesta dar, așa o fi?

3) In altă parte alta.

Câteva comune din Județul Constanța n'au ce mânca, din care cauză oamenii sânt nevoiți să se hrănească cu fel de fel de buruieni și rădăcini, cauzându-le diferite boale. In alte comune din Moldova, prin jud. Covurlui sânt multe sate bântuite de secetă și lipsiți cu desăvârșire de hrană.

Insă printr'o societate, organizată de Ministerul Muncii și al cooperației li s'a trimis porumb, însă... nu era bun de mâncare ci stricat, din care cauză li s'a luat înapoi.

4) Iată deci ce măsuri ar trebui să se ia mai întâi. Aprovizionarea satelor cu hrana necesară și bună. Să se introducă la sate mașini agricole ca: tractoare pentru desfundatul pământului, mai ușor și mai des, de unde va veni și producția de recoltă mai mare. Căci e lucru constatat, că dacă pământul e desfundat mai de multe ori și bine și recolta va fi mai abundentă. Vor trebui aduse și celelalte unelte de agricultură mai perfecționate căci acestea aduse însemnează progresul țării. Ce folos va fi, când săteanul va avea radiofonie, iar acasă copiii vor plânge de foame?

Toate deci la vremea lor. Intâi lucrul de căpetenie și apoi distracțiile.

Vom mai reveni.

Diac. V. Fussu

Vorbe cu tâlc

Destăinuirea unui secret este fapta acelui căruia i l'am încredințat.
(La Bruyère)

Secretul cel mai aseuns este acela pe care nu l'am spus nimănui.
(Vechii moraliști)

Ca să vorbești bine, trebue să vorbești puțin
(Cristina, regina Suediei)

Spuitor de vorbe bune, urât caracter. (Pascal)

Voiți a fi vorbiți de bine, nu vorbiți niciodată de rău pe nimeni.

Clevetirea este lașă, ea se luptă totdeauna cu un absent.

Omul cinstit își face o lege, de a se ține de promisiunea cea mai mică, cea mai ușoară; căci îndată devine necredincios în promisiunile mai mari, dacă nu este cinstit în cele mici.
(Blanchard)

Trad. de Ad. D. F.

Concursul „Culturii Poporului" despre tema: MUNCA ȘI METODA EI

In ceiace privește cultivarea omului spre muncă, în țara noastră trebuie să ne cârmuim de două puncte de vedere. Trebuie mai întâi s'o privim în general, ca însuși materialul pe care avem a-l mânui, iar apoi trebuie s'o privim și în amănunt, pentru a mânui cum trebuie acest material odată dobândit.

1. Cel dintâi punct de vedere este să cultivăm lumea să iubească munca, drept izvorul bunei stări fiindcă omul care muncește are și cu ce trăi; drept rădăcina cinstei, fiindcă cine muncește nu are nevoie să răpească lucrul altuia; drept temelia cuviinței, fiindcă cine trăiește din roada muncii sale prețuiește mai mult și pe a altuia și nu-și bate joc de ea; drept temelie, apoi și a sănătății, fiindcă muncitorul își întrebuințează viața în hărnicie, iar nu în lenea din care se nasc atâtea vicii.

Deși noi suntem țară de oameni care am trăit din sudoarea frunții și încordarea brațelor, totuși munca nu e privită cu plăcere, ci cu silă. Omul caută să scape de ea. Se duce spre dînsa numai nevoit și i se pare mare ispravă și strașnică pleașcă dacă se poate lenevi. Ia tocmește lucrători la o treabă oarecare, și ai să vezi ce încet se mișcă și cum stau, îndată ce nu te uiți la ei. Privește o ceată de lucrători ai Primăriei, fie în București fie aiurea, și ai să vezi ce alene mișcă sapa în mână.

Nici țăranul nu privește munca cu plăcere. E bucuros de câte ori nu are nevoie să muncească. Deci munca nu este privită cu dragoste și nici nu este văzută cu vrednicia ei, ca temelie a atâtor bunuri morale și materiale pe care le-am pomenit mai sus. Doar la zile mari dacă auzim pe om spunând că «a munci nu este rușine», semn rău că se poate auzi o asemenea vorbă, dovadă că sunt destui care se rușinează a munci și e nevoie s'o spui. Nu ți-ar plăcea să te vadă cineva tăind lemne acasă la tine. sau cu sapă în mână răsturnând brazde. In gură nu, dar în gând oamenii se rușinează a munci. Nu-i vedem mai încărcați pe stradă și le place să tot aibă sluga după ei.

Asta e una, s'o vedem acum pe a doua!

2. Să luăm partea aceasta ca isprăvită, că toată lumea e deprinsă a munci și că simte și plăcere. Incă nu s'a isprăvit totul. Căci de fapt, noi avem destui oameni care muncesc și care, dacă nu de plăcere, dar s'au deprins. Și apoi, întru cît nevoile nu te lasă, trebuie să muncești. Chestiunea însă nu e isprăvită numai cu faptul că, de voie de nevoie, oamenii muncesc și deci nr. 1 e dezlegat. Nu. Ce se muncește nu se muncește bine. Avem munca, multă puțină cîtă este, dar *nu avem rînduiala ei*, socoteala ei. Se muncește de-a scăparea, de mîntuială, de umplut nevoia, de pus față lucrului. Nu este grija de a face bine ce faci.

Priviți ce lucrează oamenii Primăriei. Oriunde vor strica ceva dintr'un trotoar care n'a mai fost stricat pînă atunci, să știți că nu mai fac la loc cum a fost. Eu bag-de-seamă aceasta pe fiecare zi.

Despre soldații noștri din armele călări ți se spune că învață la cazarmă cum să poarte grijă de cal. Cînd se întorc acasă însă, pe ai lor îi țin tot rău, cum au apucat. Buna îngrijire se pare o scornitură boierească.

Uite, chiar acum cînd scriu, îmi aduce un băiat mașina de scris, care a fost dată la o mică reparație și s'o mai curăță s'o mai ungă.

— Ei, a curățit-o, mă?

— Nu, a reparat-o numai într'un loc, dar n'a curățit-o, n'a uns-o.

Vedeți? Parale a luat, dar treabă a făcut numai pe jumătate.

Să știți că nu e pretutindenea așa. Dacă dai ceva la dres în străinătate, poți să primești înapoi marfa cu ochii închiși. E dreasă așa cum ai tocmit.

La noi nu e intrat în deprindere ca, ce faci, să faci cum se cade. Aceasta se întinde la toate muncile noastre și, mai nainte de toate, la munca de temelie a acestei țări, care e plugăria. De aici sărăcie și scumpete. Ce nu se muncește bine nu se cumpără bine, nu ține mult, nu rodește mult. Țarina noastră, muncită cum se cade, ar rodi înzecit și nu ar mai fi atît de primejduită la secete. Față de uscăciunea de astăvară, mai cu seamă de cea din Basarabia, bărbați cu învățătură plugărească au scris, și noi am citit, că seceta nici pe departe nu era așa de primejdioasă, dacă oamenii ar fi arat adînc și dacă, prin aceasta, semănătura avea rădăcină mai adîncă. Din lucrul rău făcut, iată urmări nenorocite pentru o țară întreagă. E foamete în Basarabia, pentrucă se muncește molatec și fără grijă de a face treabă de temei.

Nu este altfel nici în industrie. Ce ți vine din străinătate e mai bun, ce e lucrat la noi e mai slab. La acelaș număr de oameni, lucrează mai bine și mai mult în străinătate decât la noi. Aici se lucrează ca în Orient, adică mai leneș.

Mi s'a povestit că, la Arsenalul Marinei dela Galați, s'au adus lucrători din Bucovina, ca să facă treaba mai iute. Au venit și au făcut lucru bun. Dar au trebuit să plece de răul celor localnici, care nu puteau suferi să vadă pe alții lucrând mai cu spor. Trebuiau mai întîi să tragă două fumuri de țigară și apoi să puie mîna pe unealtă.

Este un lucru povestit de mulți că mai scump te costă să-ți ridici o casă cu lucrători dela noi decît cu italieni. De ce? Ai noștri lucrează mai încet. Te țin mai lung pînă isprăvești și iese lucru mai de mîntuială.

3. Deci în aceasta este de adus a mare îndreptare, cu privire la muncile dela noi. Trebuie să facem educațiunea muncii, pentruca munca să fie iubită și apoi pentruca să fie bine îndeplinită. Să trîmbițăm cinstea muncii, dar și rînduiala ei. Să cerem muncă cu metodă. Pentru aceia din școală să ne apucăm să luminăm pe copii asupra acestei întrebări, fiindcă altfel țara tînjește grozav din pricina muncii fără socoteală și de mîntuială. E nevoie de pus ceva în însuși învățămîntul școlar.

Ziarul *Cultura Poporului*, cîntărind ce mult înseamnă această latură a vieții noastre, socotește de bine să deschidă larg această discuțiune. De aceia ea **deschide un concurs** în această privință, cu privire la mijloacele cele mai bune de a se îmbunătăți felul muncilor din țara noastră. Să ni se prezinte articole, care se vor publica aici, dcspre mijloacele de a lumina mințile și a turna în deprinderile oamenilor plăcerea și dorul de a face cît mai bine lucrările care li se încredințează, fiind vorba de orice fel de munci: plugărie, industrie, mici meșteșuguri și orice îndeletniciri manuale și intelectuale.

Se rînduesc 3 premii: unul de 2000 lei; altul de 1000 de lei, iar al treilea un abonament la acest ziar. Lucrările se primesc pînă la 1 Iulie a. c.

VORBIREA LUI IISUS CU SAMARINEANCA

(Matei 4,12; Marcu 1,14; Ion 4,1-42)

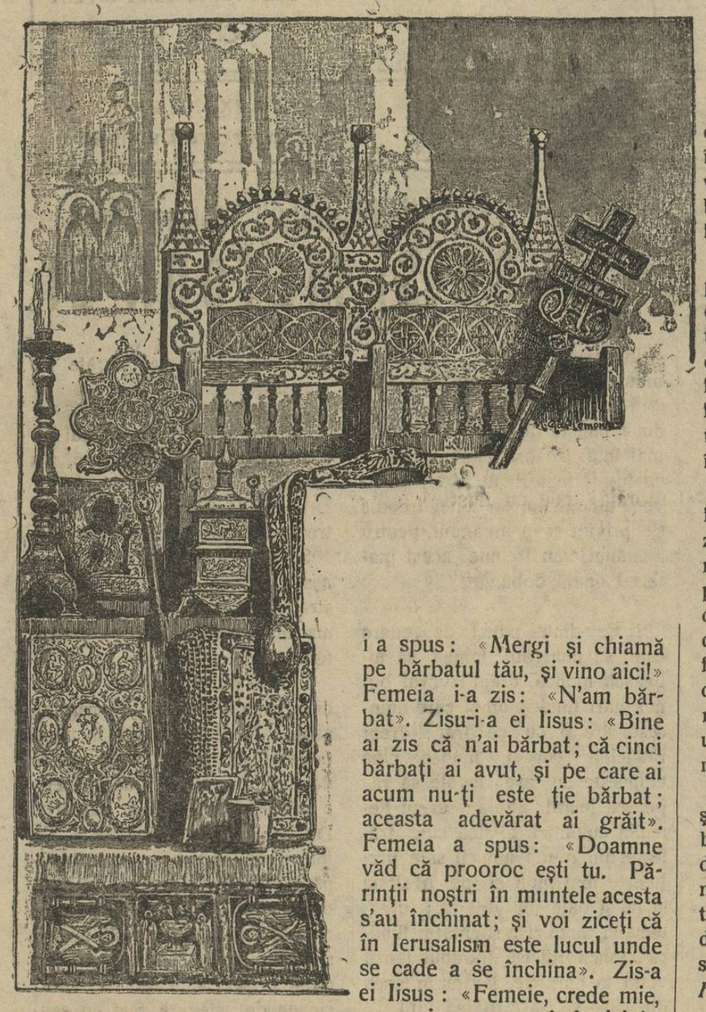

După ce a fost prins Ioan dacă a înţeles Domnul că au auzit Fariseii că Iisus mai mulţi ucenici face şi botează decît Ioan (măcar că nu însuşi Iisus boteza, ci ucenicii lui), a lăsat Iudeia şi s'a dus iarăşi în Galileia. Şi trebuia să treacă el prin Samaria. Deci a venit în cetatea Samariei, care se chiamă Sihar, aproape de locul pe care l'a dat Iacov lui Iosif, fiul său. Şi era acolo puţul lui Iacov, iar Iisus, ostenit fiind de călătorie, şedea aşa, la puţ şi-era ca la al 6 lea ceas (ora 12 la amiază). A venit o femeie din Samaria să ia apă şi i-a zis ei Iisus: «Dă-mi să beau!» Că ucenicii lui se duseră în cetate să cumpere hrană. Deci a zis lui femeia Samarineancă: «Cum tu, Iudeu fiind, ceri dela mine să bei, femeie Samarineancă fiind eu? Că nu se amestecă Iudeii cu Samarinenii». Răspuns-a Iisus şi i-a zis ei: «De ai fi ştiut darul lui Dumnezeu şi cine este cel ce zice ţie: dă-mi apă să beau, ai fi cerut dela dînsul şi ţi-ar fi dat «apă vie». Atunci a zis femeia: «Doamne dă-mi ne n'ai nici cintură şi puţul este adînc; de unde dar apă vie? Au doar tu eşti mai mare decît Iacov, părintele nostru care ne-a dat puţul acesta? Iisus i-a răspuns: «Tot cel ce va bea din apa aceasta, va înseta iarăşi; iar cel ce va bea din apa, pe care voi da lui, se va face întru dînsul izvor de apă săltătoare întru viaţă veşnică». Zisu-i-a lui femeia: «Doamne dă-mi această apă ca să nu mai însetez, nici să mai viu aici să scot». Atunci Iisus i a spus: «Mergi şi chiamă pe bărbatul tău, şi vino aici!» Femeia i-a zis: «N'am bărbat». Zisu-i-a ei Iisus: «Bine ai zis că n'ai bărbat; că cinci bărbaţi ai avut, şi pe care ai acum nu-ţi este ţie bărbat; aceasta adevărat ai grăit». Femeia a spus: «Doamne văd că prooroc eşti tu. Părinţii noştri în muntele acesta s'au închinat; şi voi ziceţi că în Ierusalim este locul unde se cade a se închina». Zis-a ei Iisus: «Femeie, crede mie, va veni vremea, cînd nici în muntele acestea, nici în Ierusalim vă veţi închina Tatălui. Voi vă închinaţi căruia nu ştiţi; noi ne închinăm căruia ştim; că mîntuirea din Iudei este. Ci va veni vremea şi acum este, cînd închinătorii cei adevăraţi se vor închina Tatălui cu Duhul şi cu adevărul; căci Duh este Dumnezeu, şi cei ce se închină lui, cu Duhul şi cu adevărul se cade să se închine». Femeia i-a zis: «Ştiu că va veni Mesia, care se chiamă Hristos; cînd va veni acela va spune nouă toate». Zis-a ei Iisus: «Eu sînt, cel ce grăiesc cu tine». Şi atunci au venit ucenicii şi se mirau că vorbia cu femeia; iar femeia a lăsat ciutura şi s'a dus în cetate şi a spus oamenilor: «Veniţi de vedeţi om, care mi-a spus mie toate cîte am făcut; nu cumva acesta este Hristos? Deci, au eşit din cetate şi veniau către dînsul.

Intre acestea ucenicii îl rugau pe Iisus: «Ravi, mănîncă». Iar el a zis: «Eu mîncare am a mînca, pe care voi nu o ştiţi». Iar ucenicii grăiau între ei: «Nu cumva i-a adus lui cineva să mănînce»? Zis-a lor Iisus: «Mîncarea mea este să fac voia celui ce m'a trimis pe mine şi să săvîrşesc lucrul lui».

Iar din cetatea aceia mulţi din Samarineni au crezut într'însul pentru cuvîntul femeei, care mărturisea.

Deci după ce au venit la dînsul Samarinenii, îl rugau să rămîie la dînşii şi a stat două zile. Şi mult mai mulţi au crezut pentru cuvîntul lui, că acesta cu adevărat era Hristos, Mîntuitorul lumii.

Răvaşe Educative

Cine este fericit

Dragă Neagule,

Imi scrii că ai un serviciu greu că nu-ţi ajunge leafa ca să-ţi întreţii familia, că şeful tău nu vrea să te avanseze, că eşti cam beteag d'o mână, totuşi tu eşti fericit!..

„Aide vino, vreau să te revăd pe tine, care având atâtea pe cap, zici că eşti fericit. Deşteaptă-te din visuri şi o dată, măcar o singură dată spune-mi cum ai fost, ce ai simţit în minutul când fericirea a coborât în căminul tău, a licărit pe faţa ta, a intrat în sufletul tău?

Ce formă, ce faţă, ce gust are fericirea, răspunde tu care ai văzut o. Strigă, cum era, ast-fel ca muritorii toţi, până la capăt de pământ, să te audă şi din om în om, din gură în gură să se ştie că ea între noi a poposit, ca fiinţă omenească, pe ea, al cărui chip până azi — încă nimeni nu l'a văzut, pe ea ale cărei urme pe pământ — până azi nu se dovedesc, tu o cunoşti!..

Strigă, vorbeşte tare şi desluşit, regii din palate, săracii din bordee, călătorii de pe mare şi de pe uscat să te 'nţeleagă; omenirea 'ntreagă s'alerge şi să te cunoască pe tine, acela care de Dumnezeire ai fost ales, ca să te 'nsoţeşti cu fica cerului. *Fericirea.*

Priveşte-ne pe toţi bine şi cu deamănuntul, vrem să te vedem toţi, ce corp, ce mâini, ce ochi, ce gură, şi mai ales ce minte ai tu cel care ai înţeles'o, ai simţit-o. Spune... te ascultăm, cu luare aminte, iată, nici unul măcar, ca să nu turbure liniştea, nu suflă, nici unul!..

*

Cum era soarele, cerul, în ziua când ai văzut fericirea? Cum era luna şi stelele, luceafărul dintr'acea noapte? Infloreau florile, curgeau râurile, cântau păsările, sau totul tăcuse, pe dânsa ascultând'o?

Lumină 'n jurul ei se făcuse, sau strălucirea sa te-a orbit; iar tu, numai din visuri, ai făurit-o? Era înaltă, ori măruntă, mică ori mare, puternică, plăpândă, urîtă, frumoasă, grasă, sau uscată şi 'nşirată schelet cu moartea?

Răspunde?

Cum vine? Cum umblă? Umblă 'ncet ca boala, sau iute ca fulgerul? Păşeşte, sau sboară?

Atinge pământul şi se tărâşte ca şearpele, sau printre nouri ca vulturul se roteşte? Locueşte în bordee, în palaturi, în abisuri sau pe vârful pleşuv al munţilor?

Vine din păduri virgine, din deşearte pustiuri sau din funduri adânci de mare?

Trebue chemată, sau singură dânsa coboară din văzduhuri şi se aşează ca noi sub acoperământuri calde, ori sărăcăcioase ca ale tale?

Ii place nămetul şi viscolul iernei, sau adierile zefirului şi boarele Primăverei? Se naşte între spicele de grâu auriu, sub mărul pârguit Vara, sau trăeşte pe coardele viţei încovoiate toamna sub greutatea ciorchinelor de struguri dulci ca mierea?

Ii sunt dragi pufurile şi mătăsurile, sau cârpeturile zdrenţuite? Chipurile de gingaşe copile, flăcăii veseli, sau babele şi moşnegii în toege noduroase rezemaţi?

Ii place râsul copilăresc, sau bocirea femeilor din cimitire? Pahare cu vinuri dulci şi înspumate, sau cupe pline cu venin?

Hore şi cântece de virgine sau dansurile macabre ale femeilor pierdute?

Glas de privighetoare, sau ţipăt de cucuvae? Stă ca în bani în ranguri, în titluri, în măriri, sau chiar: *Prostia omenească* este palatul ei?

. . . . . .

Ai zâmbit Neagule? A!... văd acuma, tu ai un cap în patru colţuri şi plin de vată în loc de creer şi... şi... numai pentru asemenea monştrii, Fericirea există.

Fără supărare.

Baba Visa

Cugetări

Şi darul cel mai mare — ajunge mic,
Când daru'l face omu de nimic.

Iubirea-i fermecată:
Din om ea face o fiară
Şi fiara'n om pe dată
O poate face iară.

Lucsoşilor le zic: Vai lor!
Ca şi celor cari, de foame mor.

Prin adevăr să ştii
Că birui mii de draci.
Prin adevăr, din diavol,
Un om de treabă faci.

Cu linişte să mergi, la pas, pe jos,
De vrei să sui un deal prăpăstios.

Vorba cuminte-i lăudată
Dar mult mai este pân'la faptă.
Prin muncă şosteneală
Scoţi totul la iveală.

Shakespeare
1564—1616

Români îmbrăţişaţi meseriile

Apel către Directorii şcoalelor secundare şi factorii intelectuali dela sate

Aspiraţiunile noastre pe terenul industriei şi comerţului au începul a-şi creia calea adevărată apropiindu-se mereu de scopul dorit ca şi elementul românesc să ia parte activă în industrie şi comerţ. Propaganda pentru îndrumarea băeţilor români la industrie şi comerţ şi-a avut efectul dorit. Ţăranii români încep a înţelege că fericirea băieţilor lor nu este a se căuta numai de a rămânea la coarnele plugului; adevăratul izvor de bogăţie fiind industria şi comerţul.

Oraşul Timişoara a înfiinţat cămine înrolând tinerii vlăstari ai satelor noastre la industrie şi comerţ, în vederea adevăratei naţionalizări a industriei şi comerţului nostru. In satele româneşti există un mare contigent de băeţi, cari sunt avizaţi din cauza sărăciei de a merge în servicii ca simpli servitori, şi ca servitori şi oameni săraci a rămânea toată viaţa. De ei profită numai capitaliştii pe când băieţii daţi în cămine la comerţ şi industrie după o ucenicie de 3—4 ani ieşind calfe, fiind bine plătiţi după 5—6 ani de practică însuşindu-şi o dexteritate complectă în cariera lor, pot să se stabilească într'un loc şi să exercite meseria de negustori şi meseriaşi. Cei mai deştepţi şi inteligenţi devin oameni cu vază socială şi cu bună stare materială.

Căminele pot primi un strâns număr de elevi.

In căminele de ucenici însă se primesc elevi a-i căror părinţi se îngrijesc de veşmintele lor de corp pe întreaga durată a uceniciei.

Maeştri din oraş şi judeţ însă ne cer zilnic băieţi dându-le acasă la dânşii întreţinere şi îmbrăcaminte. Iată o ocaziune bine venită de a plasa peste 300 de băieţi lipsiţi de mijloace, a-i căror părinţi nu sunt în stare nici de a le da îmbrăcămintea necesară. Plasarea acestor elevi se face de către societatea «Meseriaşul» societate de încurajare a elementului românesc la industrie şi comerţ din Timişoara, care societate va trimite un delegat care îi va duce la locul unde vor fi plasaţi, leagă contractele cu patronii respectivi şi îngrijesc de dânşii, a fi trataţi bine şi de a şi însuşi meseriile pe care şi le vor alege. Elevii aceştia vor sta în legătură de corespondeţă permanentă cu societatea, iar tot la 2 luni elevii vor fi inspectaţi de către delegaţii societăţii la domiciliu patronului spre a se convinge că patronii nu folosesc cumva elevii şi la alte lucruri. Interesându-se mai aproape de referinţele de trai şi de îmbrăcămintea lor.

Doritorii de a fi plasaţi în acest fel la patroni, se vor prezenta fără cerere la Direcţiunea Căminului de ucenici No. 1 Timişoara Cetate, Piaţa Ţepeş Vodă No. 2 La prezentare băieţii vor aduce extractul de botez dovedind că au împlinit vârsta de 14 ani şi certificat şcolar adeverind că au absolvit cel puţin 4 clase primare, certificatul medical dovedind că sânt deplin sănătoşi.

Rugăm factorii intelectuali dela sate a ne trimite câţi mai mulţi băieţi isteţi, sănătoşi şi bine desvoltaţi, pregătindu-i sufleteşte de a iubi meseria, la care vor fi plasaţi şi să nu-şi părăsească maeştrii fără motive,

Băieţi vor aduce cu sine un rând de haine negre, 2 cămăşi, şi 2 perechi indispensabili, una pereche de ghete 2 ştergare, 2 perechi de ciorapi, 3 batiste şi rechizite, de mâncare.

Părinţii sau tutorii vor trimite şi o declaraţie prin care se învoesc ca băieţii să fie plasaţi la açea meserie, ori în oraş sau judeţ, unde Societatea îi va afla buni şi la caz de vor fugi fără motive dela patroni, vor restitui patronilor cheltuelile avute cu îmbrăcămintea lor.

Ştefan Vulpe

Badea mi s'o lăudat . . .

Cor. mixt. **(Cântec popular, cules de A. Voevidca)** **Armonizat de Eusebiu Mandicevschi**

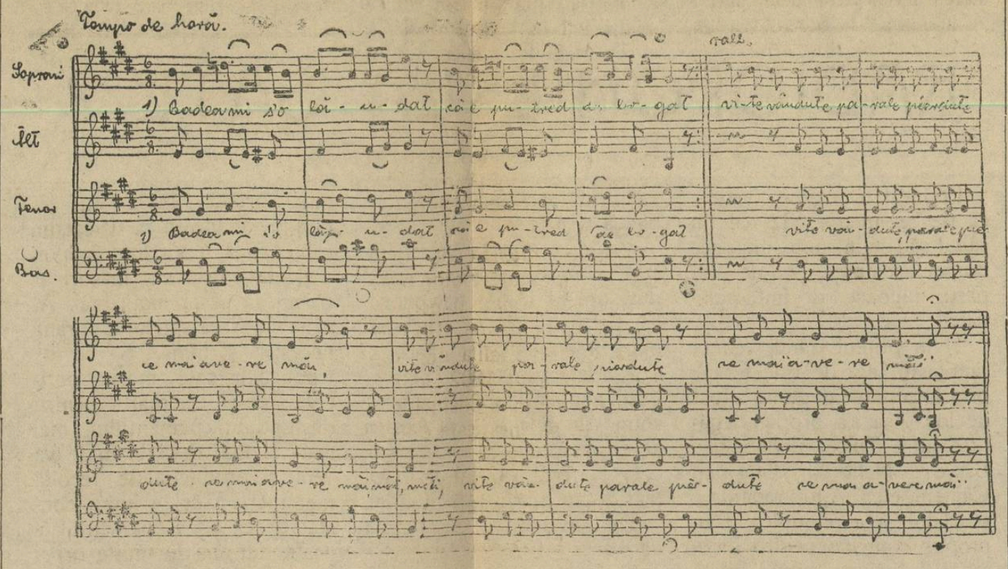

1) Badea mi s'o lăudat
Că e putred de bogat
Vite vândute
Parale pierdute
Ce mai avere măi!

2) Mă iau şi mă bag în tindă
Tinda-i fără nici o grindă
Fumuri în cahlă
Cenuşă în oală
Ce mai avere măi!

3) Dă'n poiată şi'n coteţ
Nici purcel nici huhurez
Gâşte şi reţe
Goboace mistreţe
Ce mai avere măi!

4) Bade cu averea ta
Dracul poate-a te lua
N'ai ce aprinde
Dar nici n'ai ce vinde
Ce mai avere măi!

Primejdia Alcoolismului

Nu de mult, toate gazetele, care apar zilnic, ne aduceau ştirea, că după o statistică făcută din îndemnul I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei, locuitorii ţării noastre sînt majoritate cuprinşi de viţiul beţiei.

Toate închisorile sînt pline de criminali, din pricina băuturii. Dintre tinerii chemaţi la recrutare 25 la sută sînt respinşi din cauza urmărilor alcoolismului; 44 la sută dintre copiii născuţi de cei stăpîniţi de viciul beţiei, mor încă din pruncie, iar cei ce trăiesc, sînt epileptici şi cuprinşi de alte boale.

Tuberculoza a început să facă pustiiri în creştere, pentrucă este lucru stabilit că 30 pînă la 80 la sută dintre beţivi devin tuberculoşi.

Cu privire la naşteri, scria că din 500 de mii, care este numărul naşterilor dintr'un an la noi în ţară, 47 la sută din aceştia mor mai înainte de a împlini vîrsta de cinci ani, din aceiaş cauză că sînt născuţi din părinţi alcoolici.

Apoi mai sînt şi alte boale provenite din cauza beţiei, din a cărar cauză 40 la sută zac în spitale.

Acest viţiu, care stăpîneşte poporul nostru, are foarte mare influenţă asupra creşterii numărului său şi acesta este un rău din cele mai mari.

In ţară avem 58 de mii de cîrciume şi 245 de fabrici de spirt. In anul 1926 s'a cheltuit pentru băuturi, nu mai puţin de 16 miliarde lei, care sumă pusă pe cap de locuitor ar fi 900 lei de fiecare.

Deci, iată lupta intensă care trebue dusă fără încetare şi în pripă aceasta să fie: Stîrpirea acestei plăgi, cu micşorarea numărului cîrciumilor şi fabricelor de alcool, căci dacă nu acuma, mai tîrziu va fi prea tîrziu. **D. F.**

CELE 9 FERICIRI EVANGHELICE

Dacă oamenii îşi caută fericirea nu unde se găseşte ea cu adevărat, ci în lucruri peritoare şi înşelătoare, precum în desfătări, în avere, în slavă deşartă, cum am văzut; şi dacă, pe de altă parte, Domnul Hristos ne arată că fericirea se găseşte în cu totul pe alte căi, căile în care punem gîndul către Dumnezeu la temelia vieţii noastre; şi dacă am văzut, în scurt, că Domnul ne-a arătat 9 chipuri sau feluri de purtare prin care găsim fericirea, — să trecem să vedem mai în amănunt care este fericirea pe care Domnul Hristos ne învaţă s'o căutăm.

De oarece fericirea este năzuinţa tuturor oamenilor şi nu este niciunul care să dorească a fi necăjit şi amărât — şi Domnul Hristos şi-a pus învăţătura despre fericire chiar la începutul propovăduirii Sale. Din lungul şir al învăţăturilor Sale, pe care le-a rostit vreme de 3 ani şi jumătate înaintea ucenicilor şi a poporului din vremea aceia, mai 'nainte de toate, a vorbit despre chipul de a fi fericit, în întinsa vorbire rostită în Galileia şi pe care o numim *Predica de pe munte.*

Pe aceasta Sfîntul Evanghelist Matei apucîndu-se a o înşira, scrie:

Iar văzînd pe neroade, (Domnul Hristos) s'a suit în munte; şi şezînd el, au venit către dînsul ucenicii lui. Şi deschizîndu-şi gura sa, îi învăţă pe ei, zicînd:

1. Fericiţi cei săraci cu duhul că a acelora este împărăţia cerurilor. 2. Fericiţi cei ce plîng că aceia se vor mîngîia. 3. Fericiţi cei blînzi, că aceia vor moşteni pămîntul. 4. Fericiţi cei ce flămînzesc şi însetoşează de dreptate, că aceia se vor sătura. 5. Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui. 6. Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. 7. Fericiţi făcătorii-de-pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema. 8. Fericiţi cei izgoniţi pentru dreptate, că a acelora este împărăţia cerurilor. 9. Fericiţi veţi fi cînd vă vor ocărî şi vă vor goni şi vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, minţind pentru mine.

Iată întreaga scară a fericirii, pe care Domnul Hristos a înşirat-o pentru învăţătura noastră, şi acum să ne silim a pătrunde mai bine întru aceasta, pentru a o cunoaşte mai temeinic şi a învăţa care este calea cea mai înţeleaptă de a ajunge la fericire.

1. In lumea de azi, s'a răspîndit părerea că omul va fi cu atît mai fericit, cu cît va şti mai multe lucruri şi cu cît mintea lui va fi mai înarmată pentru a le înţelege. De aci temeiul mare, pe care noi îl punem azi pe învăţătură, şi mulţumirea mare pe care o simte cineva cînd se spune despre el că e deştept şi aude că oamenii vorbesc de el ca atare. Şi e adevărat că mintea omului, fiind dar dela Dumnezeu, trebuie luminată cu fel de fel de cunoştinţe, pentruca să înţelegem mai deplin măreţia lui Dumnezeu. Dar în însăşi puterea minţii omului şi în armătura cu care el se întăreşte, zace şi o ispită. Este ispita de a te trufi cu priceperea ta şi cu ştiinţa ta. Sunt destui oameni care, dacă au ajuns la oarecare luminare a minţii, şi s'au suit cu învăţătura mai mult ca alţii, încep să disprefuiască pe semenii lor şi să-i privească de sus. Deci ceiace ar trebui să fie o podoabă, ajunge a fi o scădere şi o pricină de răceală între oameni.

Pentru a înlătura această primejdie, învăţătura Domnului Hristos este: Fiţi săraci cu duhul, adică, oricît aţi fi de luminaţi de învăţaţi şi cu oricîtă minte aţi fi dăruiţi de Dumnezeu, fiţi tot ca şi cum n'aţi şti. Fiţi tot umiliţi pentru puţinul pe care-l ştiţi, fiindcă oricît am şti, este aşa de puţin faţă de nemărginirea necunoscutului pe care nu-l putem cuprinde cu mintea noastră. Cu cît ştim mai mult, cu atîta mai mult trebuie să ne dăm seamă ce slabă e ştiinţa noastră şi că nu avem de loc pricină să ne mai fălim faţă de alţii.

Pe de o parte, să nu ne necăjim că ştim aşa de puţin, fiindcă nu putem şti toate; iar pe de alta să nu despreţuim pe alţii că ştiu mai puţin decît puţinul pe care l ştim noi. Să avem *modestia minţii,* gîndindu ne că tot ce avem ca putere a gîndirii nu este dela noi ci din darul lui Dumnezeu; iar că şi atîta cît avem sunt abia biete fărîme. Aceasta este *sărăcia cu duhul.* Oricît ai şti, să te simţi tot sărac în ştiinţa şi priceperea ta.

Omul care este umilit şi nu face mare zarvă pentru pricepeperea şi ştiinţa sa, îşi are în aceasta şi o bună temelie de a fi fericit, căci nu se va ciocni cu oamenii din pricina aceasta. El va da totul pe seama lui Dumnezeu şi cu aceasta nu va simţi turburarea îngîmfării că ştie mai mult ca alţii şi nu va intra în ceruri din pricina aceasta.

2. *Fericiţi cei ce plîng, că aceia se vor mîngîia.* Omul care crede în Dumnezeu şi e cu nădejde în El nu priveşte lumea aceasta drept capătul tuturor lucrurilor. In sînul ei, putem avea griji şi întristări. Dacă vedem tot cuprinsul vieţii numai în cît găsim în lumea aceasta, nu putem fi decît nefericiţi. Dar cînd ştim că acestea de acum sunt trecătoare, putem simţi durerea pentru necazurile noastre, dar şi mîngîierea. Ne vom zice: Eh! sunt lucruri ale vieţii de acum, dar nu rămîn toate aşa. Plîngem acum dar lumea e a lui Dumnezeu şi ne va orîndui El altă stare.

Deci omul poate fi fericit prin nădejdea în Dumnezeu. Lucrurile pot fi strîmbe o clipă, dar te străbate gîndul că ele se îndreaptă. Dumnezeu nu poate lăsa ca, în lumea dreptăţii Sale, ele să fie strîmbe.

(va urma)

Păcate trăite

Moda, bat'o focul

O mare pacoste care ne stăpâneşte satele noastre, care din ce în ce i-a proporţii ameninţătoare şi care pacoste roade ca un vierme neadormit din fundul iadului, este şi acea a modei de azi care îţi lasă lacrimi de durere şi de ruşine.

S'a dus din cele multe obiceiuri a poporului nostru s'a dus şi frumosul portului. Vedem fete cu fusta scurtă chiar mai sus de genunchi, cu pieptul gol, mâinele goale (umblă cu pieptul gol deschis vrând parcă să arăte că nu s datoare nimănui cu nimic) încât vreau să se asemene Evei, care umbla cu Adam în pielea goală prin rai. Pe Eva aşa a lăsat Dumnezeu şi atunci nu avea cu ce îmbrăca şi tot încă Eva şi cu Adam îşi acopereau cu viţă de vie ori altceva părţi din trup. Dar acum după atâtea mii de ani dela facerea lumei, tot aşa să ne purtăm?

Vedem cum fetele noastre îşi mânjesc feţele cu diferite vopseluri, de parcă ar fi pereţi de văruit ori cisma, sau mai bine zis vor să semene oamenilor de pe la comedii. Cu aste fleacuri, femeile caută să ne înşele, pentru a crede că sunt frumoase, dar se înşală grozav.

Se ştie însă că orce fată vopsită arată nesinceritate şi deci nu poate să atragă pe nimeni care-i serios. Şi cine credeţi că ne introduce modele acestea cu rochia scurtă, părul tăiat (de parcă ar fi străşnicie) şi feţe mânjite? Femeile zise «culte» dela care sunt copiate şi care ne introduc acestea, al căror cultură, ne dovedeşte a fi nimicnicie.

Oare asta dovedeşte că suntem în secolul al 20-lea? Dar peste un secol ce «păcate trăite vor mai fi? Luxul şi gătelele din cale afară şi boitul pe faţă arată prostia omului, iar nu deşteptăciunea lui.

Să i-a aminte fetele noastre, care multe, multe din ele şi-a părăsit frumoasa haină românească, că citurile putrede şi boite fără gust, storc cel din urmă ban, muncit cu sudori de părinţii lor.

Nu uit a arăta aci, că, anul trecut vizitând mânăstirea Putna (Bucovina) unde e înmormântat Ştefan cel Mare, am văzut şi mi a plăcut foarte mult, flăcăi şi fete în portul naţional jucând jocuri naţionale. Parcă semănau cu nişte feţi frumoşi din poveşti.

Mai vedem prin satele noastre multe fete cu părul tăiat scurt. Ele uită că părul lung şi împletit este o podoabă, este om frumos şi asta dovedeşte bun simţ. Acele femei care-si tund părul greşesc foarte mult, întrucât nu e plăcută moda nouă care-i «fără unt şi fără ouă». Deci, nimic nu e mai plăcut ca ceia ce este natural, simplu şi nesilit.

După o fată cu părul tăiat nimenea aproape nu se uită, dar după una cu părul lung toţi o admiră. O fată cu adevărat creştină, nu-şi taie părul, nici faţa nu şi-o mânjeşte, căci vopseaua, nefiind nici sănătoasă şi nici lucru frumos nu e.

Acum câţiva ani în urmă am fost la Oradea, acolo toate unguroaicele le-am văzut cu părul lung şi feţele nevopsite. O frumuseţe era să le vezi.

Părinţii care-şi au mai întâi răspunderea fiilor lor, trebuie să i-a aminte şi să nu stea, cu ochii închişi, lăsând copiii de capul lor.

De asemenea preoţii nu trebuie să fie nepăsători, faţă de această stare de lucruri, care priveşte viaţa noastră. Prin predicile lor — dacă le mai ţin — pot combate luxul, arătând că părinţii câştigă cu greu şi uşor se poate duce pe nimicuri de lux şi găteală.

Nu de mult am citit într'un ziar că la o fată dintr'un oraş al Germaniei care i-a degerat pulpele, întrucât a umblat în ciorapi subţiri iarna, a trebuit să-i tae pulpele degerate pentru a nu se cangrena de tot.

Câte n'o fi degerat şi la noi!

Apoi reamintesc aci ştirea dată de încă un ziar care a arătat într'un număr al său, cum o fată din Varşovia, venind la biserică cu rochia scurtă, credincioşii au tăbărît asupra ei rupându-i costumul.

Un frizer din oraşul Brixton (Anglia) de câţi-va ani refuză să tundă pe femei. El fiind un adept al bibliei, le aminteşte cuvintele Sf. Apostol Pavel care zice: «Cinste acelei femei care poartă părul lung».

Apoi bine a făcut ministrul şcoalelor al Italiei, care printr'un ordin al său, pune în vedere învăţătoarelor şi elevelor că sunt datoare să vină la şcoală îmbrăcate în rochii drepte, în felul celor monahale, acoperind genunchii, închise până la gât şi cu mîneci lungi.

Părinţii să i-a aminte.

M. Gh. Bălan Buzeni

SIMFONII DIN TRECUT

versuri de cunoscuta scriitoare

DOAMNA SMARA,

se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.

Preţul 80 Lei

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).

Blasco Ibanez

Istoricul insrumentelor de navigaţie. In Mediterana, leagănul civilizaţiei şi deci al construcţiilor navale, navele îşi regulau mersul lor după maluri, iar dacă le perdeau din vedere, navigau după astre şi constelaţii.

Piloţii cunoşteau pe dinafară toate listele stelelor care trebuiau urmate, oră cu oră, după anotimp, ţinând prova pe ele ca să poată merge de la un puuct la altul pe mare.

In secolul V, navigatorii din ţările nordice, întrebuinţau corbul. Această pasăre n'are simţul porumbelului, de a se orienta şi a-şi lua direcţia coteţului unde a fost crescut, dar are simţul de a lua direcţia unde uscatul e mai aproape. Dacă se dă drumul unui corb după câteva zile de navigaţie, şi el se întoarce înapoi adică de unde a pornit nava, înseamnă că în acea parte este uscatul, de ia altă direcţie înseamnă că acolo uscatul este mai aproape.

Deşi în timpul faraonilor, se vindeca boala de nervi cu praf de magnet, şi chinezii cunoşteau acum 3000 de ani piatra care arăta constelaţia nordului, totuşi busola a venit mult mai târziu. Ea a fost adusă de Arabi, care au luat-o de la Chinezi prin secolul al XII-lea

La început era un ac magnetic, plutind pe nişte plute mici în un vas cu apă. Pe urmă acul s'a pus pe un pivot ascuţit în o cutie şi s'a numit «busolă» dela cuvântul sicilian «busula» care însemna cutie mică.

Pe la anul 1400, Englezii au numit-o «Compus» adică circomferinţă, căci peste acele magnetice, legate şi suspendate de un vârf ascuţit, s'a lipit o hârtie circulară, pe care se scriau de la nordul acului, împrejur, cele 360 de grade ale circonferinţei.

Busola însă nu era suficientă, trebuiau şi hărţile marine. Principiul admis atunci, era simplu.

Se punea pe hartă diferite puncte ale coastei, aşa încât liniile care le uniau, arătau scris pe ele ce drum trebuie se ţină la busolă, şi ce distanţă sau câte ore trebuie să mergi de la un punct la altul. Se urma deci drumul arătat, şi când se zăria coasta, începea recunoaşterea punctului unde s'a ajuns, punct care deseori nu era cel căutat, ci altul în o parte sau alta, după împrejurări. Recunoaşterea se făcea cu «Portolane» sau «Vederile de coastă», desenate pentru a se recunoaşte punctele de pe coastă.

Navele din secolul al XV-lea sau din **timpul descoperirei Americei** (1492). Cu busola şi «astrolabul» (instrument care măsura înălţimea unui astru) se putea preciza punctul unde se afla o navă. Cu aceste instrumente navigatorii portughezi s'au aventurat spre Sud şi au descoperit Insulele Capului Verde, Madera şi Azorele. Puţin mai târziu au ocolit (dublat) capul de la sudul Africei numit la început Capul Furtunilor şi pe urmă Capul Bunei Speranţe.

După câţiva ani, prin acest ocol au ajuns în India.

Portughezii au început astfel să facă concurenţă Veneţienilor, cari navigau numai în Mediterana şi aduceau produse din Egipt şi din Asia pe această cale.

Cristofor Columb în 1492, a întreprins călătoria sa spre Apus, gândind să dea de coasta de Est a Indiei, ocolind pământul pe care îl bănuia rotund, dar neştiind că până acolo mai sunt şi alte pământuri. Navele cu cari a navigat, purtau numele de «Santa Maria», «Pinta» şi «Nina» şi tipul lor se numea «Caravelă». Erau aproximativ de 30 metri lungime şi de un deplasament de 80 la 100 tone. Columb ar fi făcut o greşeală dacă ar fi plecat cu o singură navă, «Caracă», de 1000 tone, nave cari existau pe atunci; căci numai plecând cu trei nave, a avut putinţa se exploreze ţinuturile peste care a dat.

In timpul unei expoziţii din America s'a făcut o încercare originală, construindu-se o «caravală» după modelul «Sf. Maria» a lui Columb, şi s'a trimis acolo.

Ea s'a întâlnit în Ocean cu transatlanticele moderne. Se poate judeca mărimea lor, când se văd alături.

Cîteva Mînăstiri din Basarabia

Schitul Rugilor de monahi în judeţul Soroca. Intemeiat la 1765 de Simion Dociul din Târgul Moghilăului de pe Nistru, pe moşia fraţilor, Andronie şi Teodor Rugu. Dela 1828 până la 1846 devine schit de călugăriţe, apoi a rămas pustiu. Iar dela 1920 se redeschide cu monahi prin stăruinţa arhimandritului Visarion Puiu.

Mînăstirea Călărăşanca, de monahi, în judeţul Soroca se înfiinţează cam pe la anii 1740, ca metoc al mînăstirii Sf. Sava din Iaşi. Dela 1916 devine mînăstiri de călugăriţe.

Mănăstirea Jabca, de monahi în judeţul Soroca, se înfiinţează în veacul al XVII, cu biserica din stânca, de un ieromonah Iezechil venit din Liov (Lemberg) este pustiită de câteva ori de tătari,, apoi reînfiinţată de ieromonahul Teodosie din mînăstirea Deleni la 1770. Dela 1916 este de călugăriţe.

Schitul Galita de monahi în judeţul Hotin este înfiinţată în malul stâncos al Nistrului înainte de 1800 pe moşia lui Ion Galiţa din Moghilau. La anul 1802, mitropolitul Veniamin Costache al Moldovei se îngrijeşte de el; apoi este nelocuit şi închis până la 1924, când Episcopul Visarion îl redeschide.

Schitul Şerbeşti de monahi în judeţul Bălţi pe pârâul Solonetului este înfiinţat la 1813 întâi ca odae gospodărească a mînăstirei Dobruşa pe moşia dăruită de Toma Cozma; declarat schit în 1924. de episcopul Visarion.

Mînăstirea Coşelăuca în judeţul Soroca de călugăriţe. Se înfiinţează în anul 1790 de o monahie Mitrodora pe un loc dat întâi de către Maria Tocan.

Schitul Bocancea de monahi din judeţul Bălţi se înfiinţează întâi ca o odaie a gospodăriei a mînăstirei Hărjanca în anul 1872 apoi devine schit despărţit de Hârjanca în 1920, prin stăruinţa arhimandritului Visarion pe atunci exarh al mînăstirilor din Basarabia.

Schitul Coruești de monahi în judeţul Bălţi este înfiinţat de arhimandritul Ghenadie Vornicescu în 1923, cu binecuvântarea şi sprijinul Episcopului Visarion.

Schitul Episcopiei Bălţi. La 8 khilometri lângă oraşul Bălţi, este înfiinţat la 1923 de episcopul Visarion

Dintre acestea:

Existente până la reînfiinţarea episcopiei Hotinului la 1923, şease. Se redeschid după 1923, două se înfiinţează după 1923, două.

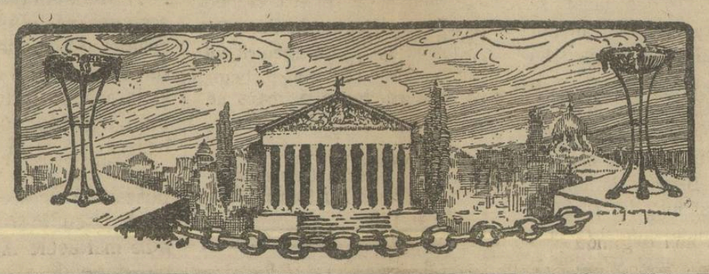

Fapte nu vorbe...

In fiece loc şi în fiece timp, în mai toate publicaţiunile cu caracter educativ — instructiv se trâmbiţează aceeaş hotărâre drastică, neinversabilă, creată să demonstreze substanţial cum că, neajunsurile morale, reaua creştere, slaba (aproape inexistentă) instrucţie a sătenilor, se datoreşte în cea mai mare parte: învăţătorilor şi preoţilor. Ei sunt pervertitorii conştiinţelor, omorîtorii de suflete şi deci vina grea asupra lor să cadă. Purificarea radicală s'o începem cu ei.

Şi pe tonuri diferite mai mult sau mai puţin vehemente, isbucnesc «arbitrii», «criticii» invincibili şi perfecţi. Cu «îndreptăţită autoritate morală» taie cu bisturiul înroşit în carnea învăţătorilor şi preoţilor.

Iată de pildă părerea «justă» a unuia din apologiştii moralei:

«Ni se frânge inima de durere (?) şi ni se întunecă sufletul de mânie... când auzim că învăţătorul a înşelat buna credinţa a cutărui nevoiaş, că preotul se face părtaş paharului şi o mulţime de aceste murdării !!.»

Sau argumentările altuia: «Învăţători şi preoţi, nu daţi pildă de imoralitate, nu mergeţi la crâşmă, nu otrăviţi moralul sătenilor»...

Şi câte alte «hotărâri intransigente», pornite din «interesul ce-l poartă sătenilor» nu sunt încoronate cu numele acestor factori decisivi.

Cum să nu-ţi vie rău în urma acestor constatări părtinitoare şi jignitoare, când vezi că astfel de specimene, potăi de nouă uşi, fac pe moraliştii? Cum să le rabzi toate astea şi să nu-ţi sară muştarul?

Sărman preot şi învăţător numai voi sunteţi vinovaţi de procentul mare de beţivi, criminali, tâlhari, după cum tot voi aveţi vina cea mai mare în ceeace priveşte încetăţenirea modei costisitoare, luxului de prisos, etc. etc. Toţi se spală pe mâini, consecinţele trăgându-le numai voi şi de ce? Pentrucă alţii — din fericire cei puţini — cred că numai vouă vă este dat a îndreptă faţa satelor noastre.

De ce numai de ei vă atârnaţi pseudo-moralişti? O voi «critici imparţiali», ce poate aveţi obârşia la sate sau chiar duceţi viaţa acolo, ce mai înpănaţi coloane de ziar şi vociferaţi strigând cu perfidie: fapte, fapte, preoţilor şi învăţătorilor?

Lăsaţi la oparte îndemnul moralizator, nu mai daţi sfaturi căci cei ce au un rol important ca cel de apostol — chiar dacă ei nu şi l înţeleg — au autorităţile lor superioare, cari 'mi 'nchipui, sunt mult mai competinte în materie de îndemnuri, programe şi legi...

La adresa acestor vigilenţi crainici, nu mă pot opri fără să adaog ca încheere versurile pline de adevăr ale poetului nostru d-l V. Militaru:

A dorî fără de pată
Pe cei mici: nici un folos?
Scara, ca s'o faci curată,
Mătur'o de sus în jos.

G. I. Balaciu

Aşezămintele religioase ale românilor din America de Nord

— Aşezămintele religioase ale românilor din America, au cerut aceleaşi pământuri. aceleaşi lupte, ca şi organizaţiunile lor naţionale, (adică societăţile de ajutor şi cultură, despre care voiu scrie altă dată).

La început, românii aduceau preoţi străini, — sârbi. greci, sau bulgari, — ca să le facă, la zile mari, câte o liturghie, spunându-i să slujească într'o cameră particulară.

Parohii româneşti par a fi existat chiar prin 1902, dar n'au fost înregistrate la Stat. Din datele adunate dela parohii şi dela particulari, urmează că cea dintâi parohie românească, care s'a înfiinţat în America, este parohia ortodoxă Sfânta Maria, întemeiată la Cleveland, Ohio, la 1 Decembrie 1904.

*

Cel dintâi paroh al Bisericei «Sfânta Maria» a fost preotul Moise Balea, care e primul preot ortodox romîn sosit în Statele Unite. *Piatra de temelie pentru biserică s'a sfinţit la 15 August 1908, (în ziua Adormirei Maicii Domnului). Parohia a fost păstorită de următorii preoţi: Moise Balea, Ioan Podea, Ilarie Sârbu, Octavian Mureşanu, Teofil Roşca şi Ilie Pop *)*

Sub păstoria părintelui Pop, s'a zidit o frumoasă casă parohială la (spatele bisericii), care s'a sfinţit la 2 Nov. 1924. Clădirea aceasta e cea mai frumoasă casă parohială din toate câte se găsesc în coloniile româneşti de aici.

In N-rul viitor despre alte biserici româneşti din America.

Pr. Gr. D. Cruceanu

*) In Sept. 1928 demisionând Preotul Ilie Pop, a fost aies în locu-i Preotul I. Truţa.

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- uşor -:-

Efectele fiziologice ale gazelor de luptă

:: Lecţie ţinută la 18 Ianuarie, 1929. ::
Doamnelor dela «Crucea roşie», filiala Cluj

Acţiunea rea a gazului de luptă asupra organismului animal, depinde de foarte multe cauze şi anume: de starea atmosferică, situaţia topografică, doza şi concentraţia gazului, de specia, rasa vârsta şi sexul individului, de starea de repaos, mers, oboseală, etc.

Calea obişnuită de pătrundere a gazului de luptă în corpul nostru, este cea respiratorie. Multe însă aleg altă cale de ex. nasul, ochii, pielea, tubul digestiv. Nu toate atacă aceleaş organe. De ex. unele atacă creerul mare, creerul mic, altele plămânii, altele inima şi sângele. De ex. Oxidul de cărbune atacă la fel ca şi hidrogenul sulfurat (gaz puturos) sângele, acidul clorhidric atacă creerul şi bulbul.

Derivaţii arsenicali atacă nervii periferici. In general mai toate gazele de luptă produc întâi fenomene de excitaţii sau convulsii, apoi fenomene de paralizia anumitor centrii principali din creeri, cari se traduce prin comă, sincopă, moarte.

Gazele toxice pătrund în organism prin aparatul respirator, trec apoi în torentul sanghin, ajungând la ficat, rinichi, inimă, creer, etc. Din această categorie de gaze ne vom ocupa doar de Acidul cianhidric, oxidul de cărbune şi hidrogenul sulfurat.

a) **Acidul cianhidric** este extrem de toxic. In istoria antică gasim frecvente crime celebre prin acid cianhidric. E un lichid ce miroase a migdale amare. Este din fericire un gaz trecător, instabil, dispare repede în atmosfera şi chiar se descompune. In concentraţie de 0 gr. 55 pe m. c. omul moare imediat, sub 0 gr. 30 pe m. c. supravieţueşte. Francezii l-au întrebuinţat sub numele de Vincenţiat. Germanii nu l-au întrebuinţat. Englejii şi Americanii l-au criticat. Acest gaz atacă bulbul. In doze mari am spus că produce moarte, în doze mici dă următoarele fenomene: gust amar în gură, boale 'n gură, dureri de cap, ameţeli, ochii împăenjeniţi, dureri la încheeturi, apoi mai târziu convulsii teribile, sincopă, asfixie şi moarte.

b) **Oxidul de cărbune,** gaz rezultat în războiu din diferite explozii, care în concentraţie de 3 : 10000, produce intoxicaţie şi asfixie.

E un gaz trecător, incolor, fără miros şi fără gust.

Oxidul de Cărbune atacă globulele roşii din sânge. Moartea survine când o treime din sânge devine oxicarbonat. Dacă omul inhalează imediat oxigen, scapă. In general acţiuoea oxidului de cărbune asupra organismului este lentă pe nesimţite, dar mai gravă în timpul muncei, oboselei, marşului etc.

La început gazatul simte oboseală, o vâjâitură în urechi, dureri de cap, ameţeli o stare de beţie, lucru ce a făcut pe unii ce judecă superficial sau cu prejudecăţi — să pedepsească pentru beţie alcoolică pe atari gazaţi. Se mai observă tremurături, convulsii, paralizii, comă, asfixie moarte, care adesea vine pe nesimţite. Dacă gazatul scapă cu viaţă, rămâne cu urme (sechele): turburări în mers, turburări în vascularizaţia pielei, chiar gangrenă, ce duce la amputaţii, slăbirea auzului, halucinaţii, slăbirea puterei musculare, somnolenţă.

Pericolul intoxicaţiei cu Oxid de carbon, ni-l oferă şi degajarea mare de acest gaz ce o dă numărul mare de automobile şi fabrici din oraşele şi centrele mari industriale. La Paris. zilnic cele 10.000 de automobile ce circulă dau 150 milioane m. c. de oxid de cărbune.

c) **Hidrogenul suifurat** este un gaz puturos ce este exalat de canale, latrine, ouă clocite etc. Atacă repede globulele roşiii din sânge, aparatul respirator şi inimă, producând moartea.

Din grupa gazelor sufocante, căci trebue să ştiţi Dv. că gazele după acţiunea lor se împart în gaze omorătoare (ucigătoare) ce cuprind gaze sufocante, paralizante, vezicante şi gaze iritante cari cuprind gazele lacrimogene şi străunutătoare dintre, gazele sufocante zic, vom studia Clorul, Bromul şi fosgenul, palita, surpalita şi Cloropicrina. Gazele sufocante produc leziuni tardive, adesea mortale.

Primul efect: iritaţie la ochi, nas şi gât, apoi urmează jenă mare în respiraţie, sufocaţie, tuse, frică, apoi o fază înşelătoare de linişte, (24—48 ore) după care urmează blocarea plămânilor, moarte albastră prin asfixie, sau moarte prin asfixie albă prin sincopa fulgerătoare a inimei.

Clorul este un gaz galben verzui cu un miros special. E cel mai întrebuinţat gaz fiind uşor şi ieftin de procurat şi preparat.

Este baza celor mai multe gaze de luptă. Chiar în proporţie slabă de 1 | 10000 e toxic. Acţiunea lui asupra omului se manifestă prin: Iritaţie extrem de vie a căilor respiratorii, tuse jenă în respiraţie sufocare, spume vâscoase la gură şi nas cu miros de hipoclorit, vărsături şi diaree. Pulsul este repede şi greu de perceput, inima şi plămânii numai funcţionează bine.

Bromul deşi este foarte scump totuşi se întrebuinţează. E mai sufocant ca clorul. In plus e şi lacrimogen.

Dr. Od. Apostol

INFORMAȚIUNI

Din Țară

— Serbările comemorative ale Unirii Ardealului, Banatului și Bucovinei cu România, vor avea loc numai la București și la Alba Iulia și anume: în București în ziua de 10 Mai și la Alba Iulia în ziua de 15 Mai.

— In Consiliul legislativ se discută înființarea unor tribunale speciale pentru copii, așa cum au fost înființate în: Franța, Belgia în anul 1912, iar în Ungaria încă din 1908.

Aceste tribunale se vor compune dintr'un singur judecător, specializat în asemenea materie și desemnat de președintele tribunalului.

— *Faptă frumoasă.* S'au scris în ziare că multe comune din Basarabia sânt bântuite de foamete; acum însă iată li s'a venit în ajutor.

La Senat în ședințele din ziua de 17 Aprilie, a. c., s'a propus de către Dl. D. I. Clinciu, să se dea diurna pe o zi pentru acești înfometați. Toți senatorii au primit propunerea.

— In legătură cu soarta învățătorilor ce n'au serviciul militar făcut și pentru lămurire mai bună, dăm în întregime ordinul No, 38.802/929 al Ministerului de Instrucție, trimis tuturor inspectoratelor școlare regionale:

«Avem onoare a vă face cunoscut că, pentru a nu mai da loc diverselor interpretări ce se fac asupra art. 113 din legea învățământului primar, relativ la numirea normaliștilor care nu au serviciul militar făcut, Ministerul prin decizia No. 38,802 a. c., a hotărât ca normaliștii din această categorie să fie numiți învățători în *«mod provizoriu»* și instabilitate de suplinitori.

Vă reg, deci a lua măsuri ca această deciziune să fie adusă la cunoștința tuturor organelor de Control și a ține seamă să nu se mai facă nici o propunere în afară de dispozițiunile menționate.»

— In parlament s'a semnalat pericolul pelagrei, care face pustiiri în rândul populației rurale, din cauza alimentației cu porumb stricat. Se distribue populației porumb, care nu poate fi întrebuințat nici pentru vite.

— Cinematograf în școală. Doi învățători, din Moișa-Boroaia (jud. Fălticeni) și-au procurat, pe datorie, un aparat de cinematograf, cu care dau reprezentații cu taxe foarte mici. Mai ales Duminica viu oameni și din satele vecine. Aducând filmele cele mai educative și morale acești doi învățători întreprind o faptă de lăudat.

Plătiți abonamentul

— Ministerul aduce la cunoștința celor interesați că examenele particulare pentru elevii cursului primar se țin conform regulamentului, în 2 sesiuni: 15 Mai și 14 Iunie.

Cererile de înscriere la aceste examene se adresează numai inspectoratelor școlare respective.

Elevii cari doresc să depună examen de mai multe clase, vor trebui să obțină în prealabil aprobarea inspectoratelor școlare respective.

— Ministerul de Agricultură a fost informat de inspectoraful general sanitar din Constanța, că în acel județ, lipsa de hrană este așa de mare, în cât locuitorii se hrănesc cu fel de fel de buruieni, din care cauză sănătatea lor lasă foarte mult de dorit.

Ministerul Instrucțiunei publice a adus la cunoștința inspectoratelor școlare următoarele:

Invățătorii cari n'au serviciul militar făcut, deci socotiți în învățământul primar cu mențiunea de «mod provisoriu» vor primi aceeaș retribuție ca și învățătorii cu «titlu provizoriu»

— Direcțiunea Căminului de ucenici No. 1. Timișoara Piața Țepeș Vodă No. 2. publică concurs pentru ocuparea 20 locuri devenite vacante la căminul de ucenici No. 1. din Timișoara I.

Având în vedere că acești elevi vor fi plasați la meserii mai inteligente ca mecanică, zincografie, litografie, vopsitorie chimică, comerț etc. doritorii de a ocupa aceste locuri trebue să fie absolvenți de cel puțin 2—4 clase secundare; se admit în lipsa acestora însă și elevi cu 7 clase primare.

Intreținerea în cămin e gratuită.

Elevii doritori de a intra în acest Cămin vor înainta până'n 15 Maiu 1929, direcțiunei de mai sus:

1. Extractul de botez.

2. Certificatul de studii și declarația părinților de a se obliga pe durata de 3 ani a prevedea elevul cu îmbrăcăminte necesară.

Elevii odată cu avizul de primire vor primi și un prospect în care sunt cuprinse efectele cari vor trebui aduse odată cu intrarea lor în cămin.

— Rugăm stăruitor ca Dnii Colaboratori să ne trimită din timp materia pentru Serbările Unirii, spre a nu rămâne nepublicată.

Din Străinătate

— Din Bombay se anunță, că un cal indian care turbase subit a luat-o razna pe străzi. După ce a omorât 13 persoane și a rănit grav pe multe altele, a putut fi prins cu mare greutate.

— Corpurile legiuitoare din America, discută un proiect de lege, prin care să fie pedepsiți toți acei ce ar trece strada cu automobilul în timpul unei procesiuni funerare.

— In Rusia, în satul Igolkino din provincia Vladimir a luat foc un teatru construit din scânduri. Focul a luat naștere de la un film cinematografic, care se aprinsese. Cum clădirea avea numai o singură ușă, ca să iasă afară publicul la timp, ci s'a produs o îmbulzeală de nedescris. Din cauza aceasta au ars de vii 114 spectatori.

— Medicii din Occident au descoperit un mijloc eficace prin care se poate zădărnici greva foamei. O mică injecție cu insulin ar fi suficientă, ca să provoace o irezistibilă poftă de mâncare la acei cari refuză hrana.

— In America s'a născocit o mașină, care secerâ, strânge, treieră și pune în sac grâul curățit, iar paele le așează în urma ei în stoguri neregulate.

— In Franța, un taur, întâlnind pe drum un automobil, s'a înfuriat și s'a luat după el și l-a ajuns numai după ce automobilul a intrat în locul unde se țin automobilele.

Aici, înfuriat cum era s'a apucat de treabă, răsturnând și sdrobind cu coarnele. Și le-a zdrobit așa de bine, încât nici nu se mai pot repara.

Animalul a fost împușcat.

Tâlcuirea Legilor

de **Artur Gorovei**

Despre posesiune

Am spus că cineva poate să stăpânească un lucru și să se folosească de el, ca un proprietar, fără să aibă nici un drept de proprietate asupra lui; aceasta se numește posesiune.

Prin posesiune se pot stăpâni numai lucruri private, de pildă o bucată de pământ a unui vecin, dar nu și lucrurile publice, precum ar fi o bucată de uliță, sau lucrurile comune, ca apa râurilor.

Posesorului nu-i se cere să dovedească dreptul în puterea căruia stăpânește, precum i se cere unui proprietar; i se cere numai un lucru: să stăpânească pentru dânsul, pe socoteala lui. Un arendași de pildă, nu poate să fie posesor, pentru că el ține moșia altuia, care el este proprietar; nici administratorul unei moșii nu poate fi socotit ca posesor, pentru că el nu stăpânește moșia pentru dânsul, pe socoteala lui; pe când dacă eu aș stăpâni pământul vecinului meu, de care el nu se mai interesează, și dacă gândul meu este să-l stăpânesc ca proprietar, pe socoteala mea, atunci eu posed acel pământ, și după cum vom vedea, dela un timp, chiar dacă s'ar scula proprietarul pământului ca să și-l ieie înapoi, eu pot să rămân pe vecie stăpânul pământului.

Atunci se chiamă că eu am prescris pământul.

O posesiune, pentru ca să fie temeinică, trebue să îndeplinească mai multe condiții. Dacă ar îndeplini toate condițiile, și numai una singură i-ar lipsi, posesiunea aceasta nu ar avea nici o tărie.

Una din condiții este ca posesiunea să fie neîntreruptă. Ca să pot spune că am posesiunea unui pământ, trebue să-l stăpânesc eu singur, într'una, fără să mai fie și altul stăpân, ca mine. De pildă, dacă voiu poseda eu timp de un an un pământ, și anul următor îl va poseda altul, și apoi iar l-aș mai stăpâni eu vre-o 4 sau 5 ani, și apoi iar altul, o asemenea posesiune nu mi-ar folosi la nimic, pentru că stăpânirea mea a fost întreruptă prin stăpânirea altuia.

A doua condiție este ca să nu stăpânesc cu silnicie, adică să nu mă pun cu de-a sila în stăpânire, și de frica mea proprietarul pământului să nu se scoale să mi-l ieie înapoi. Se înțelege că dacă cineva care nu-i proprietarul pământului, sau n'are drepturi asupra lui, s'ar amesteca în stăpânire, și eu l-aș alunga cu sila, aceasta n'ar fi o scădere a puterei posesiunei mele, nu ar fi un viciu al posesiunei, cum se spune în legi.

A treia condiție este ca posesiunea să fie pe față, nu pe ascuns. De pildă, un proprietar se strămută din locul lui, și lasă pământul pe seama unui îngrijitor ca să se hrănească pe el și să plătească dările. Eu, care vreau să pun posesiune pe acel pământ, mă înțeleg cu îngrijitorul, și ne punem la cale să mă cunoască pe mine de stăpân, fără ca să știe nimeni de prin vecinătate. Atunci s'ar chema că eu stăpânesc pe ascuns, și posesiunea mea nu-i bună, pentru că trebue să fie publică, adică să știe toată lumea din vecinătate că eu stăpânasc pentru mine pământul, și că îngrijitorul acela este pus de mine.

Orice posesor este presupus proprietar al lucrului pe care-l posedă, și când adevăratul proprietar ar vrea să-și ieie lucrul înapoi, trebue să-i cheme în judecată, și să facă dovada că el este proprietar. De nu va isbuti să facă această dovadă, reclamația lui va fi respinsă, și posesorul va rămânea proprietarul locului.

Astfel de proces, prin care cineva tinde să scoată din mâna altuia un lucru al lui, pe care acela îl stăpânește fără nici un drept, se numește proces de revendicare.

Când proprietarul revendică un lucru al lui, poate să ceară, în acelaș timp, ca posesorul să-i deie și fructele acelui lucru de care el s'a folosit. De pildă, revendic o bucată de pământ și cer să mi se deie și folosul pe care posesorul l-a tras din pământul meu; folosul acesta se numește fructele pământului. Se înțelege că judecătorul n'are să-l condamne pe posesor să-mi dea grâul pe care l a recoltat și care acuma nu mai este în ființă, ci are să-l condamne să-mi plătească în bani, atâta cât se va socoti că făcea acel grâu.

Dacă, însă, posesorul va fi de bună credință, atunci chiar dacă ar fi condamnat să-mi lase lucrul în stăpânire, nu poate să fie condamnat să-mi dea și fructele acelui lucru.

Și ce înseamnă un posesor de bună credință?

Să presupunem că Neculai mă îndeamnă să cumpăr dela el o bucată de pământ din satul cutare. Il întreb de unde are pământul, și-mi spune că i-a rămas moștenire dela părinți. Imi arată chiar o hârtie din care mă încredințez că el are acea moștenire. Dar Neculai, în loc de a mi vinde moștenirea dela părinți, îmi vinde o altă bucată de pământ, pe care o ține și el în arendă dela altul. Eu stăpânesc pământul câțiva ani, până ce se isprăvește termenul de arendă, când proprietarul adevărat al pământului mă cheamă în judecată, cerându-mi pământul și fructele lui. Dacă eu n'am stăpânit atâția ani câți se cere pentru a prescrie, voiu fi condamnat să dau înapoi pământul, dar nu voiu fi condamnat să dau și fructele, pentru că am fost de bună credință că Neculai era stăpânul pământului pe care mi l-a vândut.

(va urma)

SECTANȚII

Observăm cu toții, că după războiu o mulțime de nenorociri și ispite s'au abătut pe capul nostru: ura, minciuna, desfrâul, nerușinarea, beția, lenevia, fudulia necredința și multe alte păcate ce ne sapă și ne pleacă să ne prăbușim într'o prăpastie fără fund.

Am ajuns însfârșit la marginea iadului. Cei mai de temuți dintre dușmanii noștri sunt: «adventiștii». Cea mai periculoasă sectă, care vrea să cotropească neamul românesc. Ei vor să ne pângărească credința, ce pentru ea a primit Constantin Brâncoveanu mai bine să moară, decât să se lepede de credința strămoșească. Puțini se mai gândesc astăzi, la sfânta noastră biserică, instituția care garantează liniștea sufletească și moralitatea societății.

Credința este călăuza sufletului omenesc în viață. După cum o definește sf. apostol Pavel «credința este adeverirea celor nădăjduite și dovedirea celor nevăzute». Ce folos; căci sectanții propovăduesc pe Christos la noi, ca și cum am fi o țară de barbari, tăbărând prin satele noastre cu înfățișarea ca și când pela noi nici nu s'ar fi auzit de Christos.

Adventiștii și-au întins mrejele ademenitoare în țara noastră.

De unde se trag adventiștii? Răspunsul este: din Germania. Inainte de războiu ei au scos tot felul de mașini, gaze cu flăcări, bomboane cu otravă, numai și numai să poată omorî credința Românilor și să-i poată bate ușor, fără să mai pună mâna pe armă. Chiar au scos o mulțime de cărți, mincinoase, în care este numai venin contra adevăratului Iisus. Cei cari au fost slabi de înger, poveștele din aceste cărți s'au prins de ei și astăzi sunt rătăciți. Acești oameni vin prin satele noastre ca meseriași, umblând cu cărțile în sân și făcându-se mai mari ca Domnul Iisus Christos. Ce spun ei și cum ne învață să credem? Ei zic așa: Să nu mănânci carne de porc, să nu ne închinăm, să ținem Sâmbăta ca Evreii, să nu ne cununăm, în biserică putem băga caii, să nu pui mâna pe armă, adică, noi dacă vine dușmanul și ne răpește țara, să ne uităm la el, să stăm cu mâinele în sân și pe urmă să fim robii lor. Noi care ne tragem din strămoșii noștri Romanii cu acea credință tare, ce au trecut barbarii peste capul lor și nu s'au lepădat, atunci tu urmașule pentruce te ieI, după acești nedrebnici? Mulți dintre ei spun că mizeria i-a făcut să se lepede, adică lipsa de hrană și alte neajunsuri. Oare să fie adevărat? Eu n'am crezut și nu cred să facă aceasta un bun creștin ci numai un netrebnic. Suntem creștini și români numai cu numele, nu însă cu sufletul, credința și faptele. Pentru ce, cei mai mari martiri s'au jertfit pentru ea, și însuși blândul Iisus, se dă jertfă pentru răscumpărarea omenirei întregi? Toate se fac prin credință La baza oricărui popor este credința. De ce Constantin cel-Mare învinge pe Maxențiu, numai prin credință și semnul crucii?

Dece Mihai Viteazul, la Călugăreni, în mlaștinele Neajlovului cu barda în mână zice: «cruce ajută», dece Ștefan-cel-Mare, după fiecare victorie înalță câte un altar lui Dumnezeu? La fel vrednicul și inimosul Domnitor Carol I la 1877, nu începe lupta cu Turcii pentru bonbardarea Vidinului, până ce nu face sfânta slesțanie și până ce nu botează armata și tunurile. Cu ce s'au câștigat toate aceste victorii? Numai cu însuș credinta. Ea este în stare de a feri popoarele de decădere morală.

Credința a fost și este sentinela neadormită a ostașului dela Mărăști și Mărășești a limbii și naționalității noastre și tot credința prin învățăturile ei, propagând armonia dintre clase, a contribuit în mare parte la clădirea și menținerea neamului românesc.

Văzând toate relele, nu ne rămâne decât un singur lucru: să nu ascultăm pe acești rătăciți, cari umblă hoțește prin sat să ne tragă în cursă. Să le tardem cărțile, să-i isgonim când vin prin satele noastre, luându-le urma cu lopata și arucând-o în foc.

Țara noastră este mare, mai blândă și mai bogată ca orice țară din lume. Ca să putem păstra această comoară Dumnezeiască, trebuie să fim oameni sănătoși la minte și la trup, mari la suflet și drepți.

Dacă nu vom fi înstare să păstrăm sufletele sutelor de mii de morți. cari au făurit-o, vor ridica glasurile lor sfinte către cer și ne vor blestema așa de grozav, că blestemile lor nu va avea vindecare în veci! Vom fi pierduți cu toții, dacă nu vom deschide ochii, acum când trebue!

Alex. Dragnea
Invățător

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

→ Cetiți și răspândiți
„Cultura Poporului“

DIN RUSIA

In afară de biserica tihoniană, Biserica Reînnoirii și Biserica panukraniană, mai există în Rusia alte două Biserici episcopale cu hirotonia validă, adică Biserica starovieră a ierarhiei Bilokrinitza care durează din 1846 și Biserica Starovieră a Biglopopovților cari au ca cel dintâi episcop în persoana lui Nicolae, episcop de Saratov. Se știe că partida cea mai sănătoasă a raskanicilor ruși, — cari s'au despărțit de biserica oficială, cu prilejul reformelor liturgice în timpul patriarhului Nicon în sec. XVII-lea, s'a constituit ceace se numea în Rusia popovcina, adică ceata schizmaticilor care a păstrat preoția și care n'a avut multă vreme ca miniștri ai cultului decât pe preoții transfugi dela ortodoxia niconiană.

Până la 1846, Popovții nu formau decât o simplă sectă și li se dădea porecla generală de Biglopovoți, preoți fugiți.

In 1846, cea mai mare parte dintre ei, s'au orânduit sub ascultarea episcopului Ambroziu, mitropolitul Bosniei, depus de patriarhul ecumenic, care se refugie la Bilokrinița în Austro-Ungaria și hirotoni un număr oarecare de episcopi pentru Starovierii din Rusia.

Astfel și-a luat ființă ierarhia zisă Bilokrinița.

In acest timp, un număr oarecare de Popovți, cari păstrau îndoială asupra validității hirotoniilor săvârșite de Ambroziu, și chiar asupra validității propriului său botez — căci el a fost, se pare, botezat prin stropire și nu prin cufundare — au refuzat să asculte de noua ierarhie și au urmat mai departe să fie Biglopopovți.

Au fost, cu bună dreptate acei, cari au avut frumoasa soarta ca să vadă venind la ei un episcop cu totul adevărat, pe Nicolae al Saratovului. Bilokriniții par să fi avut oarecare invidie de chilipirul vechilor lor confrați și din luna Septembrie trecut, în timpul sinodului lor întrunit la Moscova, ei au început cu dânșii discuțiuni în vederea de a face unirea tuturor Popovților. Discuțiunea a fost tare și de o parte și de alta și s'a ocupat cu calitățile respective ale întemeietorilor celor două ierarhii. Ambroziu din Bosnia și Nicolae al Saratovului.

Cei ai lui Nicolae au pus rivalilor lor șase chestiuni la care trebuia să răspundă prin documente scrise.

Acei ai lui Ambroziu au formulat patrusprezece întrebări lămuritoare privitor pe Nicolae. Biglopopovții par să fi făcut dovadă de mai multă obiectivitate și logică în timpul discuțiunii decât ceilalți. Ei au adus toate documentele pe care le-a procurat cancelaria sf. Sinod, chiar acele care li erau neprielnice. Cele două partide, dealtfel, n'au putut ajunge să se înțeleagă, Bilokriniții nevoind să admită, altă ierarhie validă decât pe a lor și Biglopopovții, cari aveau un episcop mai canonic, nu se zoreau de a face pasul hotăritor pentru ca să asigure durata ierarhiei lor. Această ierarhie, ei o voiau scutită de orice pată care ar fi putut naște bănueli pentru o ortodoxie foarte subtilă. Astfel ei au respins să primească pe arhiepiscopul Andrei Uhtom pentrucă el a călcat rânduiala prevăzută pentru primirea eterodocșilor, ungându-se singur cu sf. mir și săvârșind asupra sa rânduiala întrebuințată pentru încorporarea acestora la Biserica ortodoxă oficială.

Lista Bisericilor rusești nu este încă complectă. Trebue să adăugăm Biserica celor risipiți în toată lumea al căror număr se ridică aproape la două milioane. Starea sa canonică n'a fost niciodată limpede și înțelegerea este departe de a domni între membrii săi. Ea a sfârșit prin a se constitui într'un fel de autocefalie, sub conducerea unui sinod cu reședința la Carlovăț și prezidat de mitropolitul Kievului, Antoniu Hrapovițki. La sinodul din Carlovăț, din 1921, această biserică și a afirmat credința sa pentru dinastia Romanovilor și a recunoscut ca pretendent legitim la tronul Rusiei, pe marele duce Nicolae Nicolaevici.

Acest credo politic a sfârșit prin a încurca și pe celelalte Biserici rusești, între care intră și Biserica tihoniană, cu care în acest timp, rămâne în înțelegere în ceace privește credința, disciplina și liturghia.

Patriarhul Tihon, în testamentul său, care în zadar nu a fost recunoscut ca al său, a desaprobat scopurile politice ale Bisericii din pribegie care a avut drept rezultat să agraveze situația ortodocșilor din Rusia. Există o ruptură deasemeni, între această biserică și patriarhatul ecumenic a cărui vină este că face opoziție organizației sale și că recunoaște Biserica Innoirii. In vremea de față, trebue chiar să vorbim de existența mai multor Biserici rusești din pribegie. La ultimul sinod din Carlovăț, s'au întâmplat neînțelegeri serioase printre episcopi pribegi. Trei biserici deosebite sunt pe cale de a se forma: Biserica antonină, Biserica evloghină și Biserica platoniană, după numele celor trei prelați: Antonie, Evloghie și Platon.

Cea dintâi cauză a schizmei a fost învinovățirea de erezie îndreptată împotriva mitropolitului Antoniu care, în catehismul său publicat la Carlovăț în 1924. respinge doctrina ortodcxă asupra păcatului strămoșesc și rolul izbăvitor al morții lui Iisus Hristos pe cruce.

Se dă, ca al doilea motiv al acestui mic rascol părerile ultramonarhiste și autocratice ale aceluiaș Antoniu. Mitropoliții Evloghie și Platon au declarat că se scot de sub atârnarea sinodului acestuia, care ceva mai mult, are vina să fie prezidat de un prelat bănuit de erezie și partizan al autocrației; și decî ei au proclamat autonomia Bisericii lor respective. Evloghie și Platon, sprijinindu-se pe delegația care le-o dăduse odinioară patriarhul Tihon, s'au declarat ca șefi spirituali ai Rușilor aflați în pribegie, primul, pentru Europa apusană, al doilea, pentru America.

Mitropolitul Evloghie refuză să se supună hotărârii de depunere îndreptată contra sa de sinodul din Carlovăț. El nu s'a lăsat mișcat de citația care i-a fost trimisă pentru a se prezenta în fața unui tribunal bisericesc format din acei egali cu el. Probabil că el se sprijinește pe marea majoritate a credincioșilor pe care purtările aspre ale mitropolitului Antoniu i-a supărat de multă vreme.

Numirea episcopului Tihon, făcută, în 1924, pentru a conduce pe Rușii din Germania, a fost foarte rău primită.

Ce se va întâmpla cu bătrânul arhiepiscop al Finlandei care a fost orânduit pentru ca să înlocuiască pe Evloghie la Paris?

Schizma s'a așezat, pentru totdeauna, între cei din pribegie, cari ar avea, totuși o mare nevoie de înțelegere și unire.

Traducere de Econ.
Corneliu Grumăzescu
Direc. Seminarului Edineți

Bibliografie

A apărut în editura «CARTEA ROMANEASCA». Cunoștințe Folositoare Seria C. No. 36

«BELGIA»
de Traian Zaharia
Prețul Lei 5

Cunoștințe Folositoare Seria B. No. 57

«CUM SA TRAIM»
de Doctorul V. Grunfeld
Prețul Lei 5

Cunoștințe Folositoare Seria B. No. 56.

CARTOFUL
cu ilustrații de Ion Popu
Prețul Lei 5

Cunoștințe Folositoare Serin B. No. 55

Lucrări din Pănuși de Porumb de Titus Gh. Minea
Prețul 5 Lei

Tipografia Corpului de Jandarmi Șos. Ștefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 5-12 MAI 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 277—278. Apare în fiecare Duminică

SĂRBĂTORIREA UNIRII TUTUROR ROMÂNILOR

De la suflet, la suflet

Vorbe mari se pot spune ori și când. Dar, în vremuri ca cele prin care trecem, e mai sănătos și mai cinstit să fim cumpătați și smeriți.

Nu tăgăduește nimeni că 10 Mai este sărbătoarea tuturor sărbătorilor neamului românesc. Timp de o mie și vre-o 600 de ani, de când împărăția romană lăsase pământul nostru în mâinile streinilor, au urmat aici multe necazuri, multe lupte, multe biruințe, multe înfrângeri; și abia de vre-o 50 de ani am prins a trăi mai în voie. Cînd Domnitorul Carol I a pus pe cap *Coroana de oțel*, a fost o zi de mare bucurie, dar și de mari răspunderi față de viitorul neamului.

Iar în ziua când Ferdinand I, a pus pe fruntea sa *coroana de aur*, a fost un ceas de slavă, cum nu mai văzuse țara noastră din zilele lui Traian și Decebal.

Bucuria însă nu se cuvine să ne orbească. Intr'o mare adunare de cărturari, cineva a spus de față cu regele Ferdinand, că *ceasul cel mai greu al poporului nostru n'a fost în trecut, ci va fi în viitor.* Iar Regele a întărit acele cuvinte, repetând și apăsând înadins asupra înțelesului lor.

Se cuvine deci, la sărbătoarea cea mai mare a neamului, să nu pierdem din vedere ziua de mâine și să căutăm a fi vrednici de greutățile ce ne așteaptă.

Cum?

Mai întîi, să mulțumim Cerului că ne-a scăpat din prăpastia, în care ne aruncase silnica pace dela Buftea. Mareșalul Foch a spus lămurit că Germanii puteau fi biruitori chiar în primăvara anului 1918. Iar generalul Mangin, unul dintre viteji cei mai hotărîți, care au prăvălit pe Germani de lîngă Marna, mărturisește că, dacă Ludendorf ar fi avut un corp de cavalerie la îndemână, frontul între Francezi și Englezi era ca și rupt. (Iată cuvinte de oameni cinstiți).

Ce s'ar fi întîmplat cu noi dacă frontul din apus se prăbușea?

Ori ce Român cu judecată să facă azi o cruce; să ridice ochii spre cer și plini de smerenie, să zică: Mulțumescu-ți Doamne, că ne-ai scos din fundul prăpastiei...

*

Dar asta nu e de ajuns.

Românul cinstit, să se întrebe: purtatu-ne-am noi cum se cade de atunci încoace? Făcut-am socoteli *drepte* înăuntrul țării? Muncit-am de ajuns? Priveghiat-am destul întocmirile vecinilor care ne pândesc?

După ce va răspunde la aceste întrebări, să se ispitească singur în taina cugetului său, dacă sântem noi hotărâți măcar de acuma înainte, să ne scuturăm de păcatele ce ne apasă.

Abia atunci, marea sărbătoare a Unirii va fi într'adevăr spre folosul sufletului.

De aceea, cetitorule, ori cine vei fi, tânăr sau bătrîn, învățat sau neînvățat, bogat, ori sărac, cu multe ori cu puține păcate, oprește-te azi cu gândul la cele pățite în timpul războiului.

Numără fără părtinire greșelile, pe care le-am făcut de atunci până azi.

Și hotărăște-te cinstit, să faci până vei închide ochii tot ce-ți stă în putință, spre a ne pregăti pentru ceasul cel greu ce ne așteaptă.

Iată îndemnul, pe *care* foaia aceasta îl dă cetitorilor, socotind că acesta e chipul cel mai folositor de a sărbători ziua de 10 Mai.

Faceți ca de azi înainte să înceapă pentru *toți* o viață nouă, vrednică de amintirea celor care s'au jertfit pentru păstrarea Țării și a neamului.

S. MEHEDINȚI
membru al Academiei române

Regele Carol I și Regina Elisabeta
(Independența și Înființarea Regatului României).

Regele Ferdinand I și M. S. Regina Maria
(Unirea tuturor Românilor).

M. S. Regele Mihai I și A. S. R. Principesa Mamă Elena.

Cea mai vie unealtă a unirii

In vremea cînd ne gîndim cum să facem mai deplină unirea tuturor Românilor; cum, din închegarea în cuprinsul unor largi granițe, s'o facem mai strînsă prin apropierea omului de om; cum să înlăturăm piedecile care se pun în calea ei, — pe tăcute lucrează o unealtă care nu doarme de loc, care răzbate fără să spuie, la care aleargă și cine n'o mistuie, dar care, fiind de trebuință, e primită vrînd nevrînd, răspîndește ființa Românei și ne împreunează pe toți, Români și Neromîni, în jurul aceleiași unelte de înțelegere. *Astăzi* nu este *unealtă* care să și facă drum mai iute și care să dea știre mai de grabă că suntem în România și care, dela fața treburilor de Stat, să ne scoboare mai în adîncul lor, — decît limba românească.

In zece ani de zile, limba românească a străbătut și străbate. Au învățat-o și ceice nu sunt bucuroși de ea. E unealtă de înțelegere între Români și Neromîni. Acești Neromîni o învață destul de bine, încît trebuie să-ți zici că, de-o merge așa, tineretul n'o să mai știe limba străină în care s'a născut ori are să rămîie mai în umbră.

Aceasta ne-a spus-o nouă un preot din Basarabia, dela marginea ei. Din puterea școalei noastre, alt lucru nu vedea decît că întinde domnia limbii românești. In mai puțin de 20 de ani, spunea el, tineretul n'o să mai aibă ca limbă de înțelegere decît numai pe cea românească. De pe acum se vede că celelalte nu se mai află în grija lui.

Noi înșine am văzut cum copile, care fac slujbă prin case, în Basarabia, vorbesc românește foarte bine, fără a fi romînce.

— Da unde ai învățat tu românește așa de bine?

— La școală.

Limba românească străbate fără silă și chiar în mijlocul relei voințe a unora de a o întrebuința. Căci noi băgăm-de-seamă și de acestia: Români care nu vorbesc între ei românește, care vor să-și arate starea lor deosebită prin *limba* deosebită și care citesc în țara lor, tipărite sub ochii lor, despre treburile lor, ziare care nu sunt scrise românește.

Cu toate acestea limba românească răzbate în ciuda și a Neromînilor și a Românilor care nu vor s'o întrebuințeze, fiind, pînă una alta, cel dintîi și mai bun chiag care ne face una.

De aceia cu atît mai greu păcătuiesc ceice nu vor s'o bage în seamă și cărora le putem spune: Face ea treabă și fără voi, dar ce bine ar fi ca treaba să meargă și mai iute, prin inima și avîntul vostru!

Arhim. SCRIBAN

Cu ocazia sărbătorirei unirii

de D-l Mihail Dragomirescu

Popoarele fericite — s'a zis cu drept cuvânt — n'au istorie. Aceasta însemnează că popoarele fericite n'au adevărata mărire.

Numai trecând prin greutăți învinse, prin suferințe îndurate și prin nenorociri biruite, un popor ajunge la glorie; și numai atunci viața lui păstrată viguroasă, după zdruncinări fără seamăn, poate sluji de pildă umanității și are dreptul istoriei.

Puține popoare — și desigur din cele mijlocii prea puține — au avut o viață mai frământată de necazuri și nevoi ca poporul român, putând rămâne statornic pe pământul lui, prefăcând sângele străin în sângele lui și subjugând și mistuind în ființa lui ființa neamurilor ce l-au cotropit și au crezut că-l pot birui.

Limba noastră bogată și strălucitoare, energică și mlădioasă — putând exprima cu aceeași ușurință sublimitatea și grația, naivitatea și rafineria, întunericul adâncurilor sufletești și strălucirile înălțimilor cugetări, — limba noastră veșnic primitoare de hrană străină, dar veșnic suverană prin spiritul ce-o animă, — este martora cea mai vie a luptei necurmate pe care neamul românesc a dus-o dealungul veacurilor cu neamurile ce au vrut să ne cucerească sau să ne înnece în valurile lor; e martora vie a nobleței lui native, care cerea fără încetare și cu dârzie dela desfășurarea vremurilor, recunoașterea ei, e martora veracității geniului creator al unei rase ce, deabia slomnindu-și primele cuvinte ale misiunii ei istorice, îndreptățește pretențiunea de a fi pusă alături de neamurile alese ale lumii și de a-și împleti admirabila ei originalitate cu a lor, pentru desăvârșirea icoanei ideale viitoare a culturii umane.

Insulă de granit, legată puternic de inima pământului, în mijlocul valurilor ce o bat și caută să o nărue, neamul nostru din sfărâmăturile căzute și-a lărgit temeliile, din smăcinăturile risipite și-a făcut straturi roditoare, care, prin vegetația lor bogată înveselește ochiul călătorului venit din depărtări și-i fură inima, după ce le apropie.

Așa s'a ținut, dărâmându-se, dar prinzând din ce în ce mai mult viață proprie, neamul românesc sădit de divul Traian în depărtate locuri, în izbelișteа tuturor neamurilor răsăritului.

Suferința trecutului a trebuit însă să ne-aducă la mărirea prezentului, la strălucita mărire a clipelor pe care le trăim acum.

Iar această suferință fecundă și mărturisitoare de puteri dumnezeești, — mai mult decât toate mădularele neamului nostru, tu ai îndurat-o, Ardeal îngenunchiat și totuși nebiruit!

Cu tine, mai mult decât cu toate celelalte cetăți sufletești ale neamului, s'au luptat mai aprig vremile, și biruința cea mai mare, de care azi se bucură toată ființa neamului, tu ai avut-o, tu o ai, Ardeal, ce-ai fost chinuit de moarte și totuș nemuritor.

Și astăzi, când strânși aci, cu sufletele înălțate spre culmile luminoase ale viitorului nostru, — luminători și doritori de lumină, — sărbătorim anul dela desrobirea ta milenară, — de suferințele tale, și-alor tăi, trebue mai întâi să ne înduioșăm și cu ele trebue să ne mândrim.

De suferințele voastre — martiri obscuri ai unor timpuri turburi și învrăjbite — care ați putut păstra, în mijlocul prigonirilor și înjosirilor — odorul limbii voastre și l-ați îmbiat și stăpânilor voștri, pentru ca să-i faceți mărturie fără voie, a nobleței voastre necunoscute, — de suferințele voastre trebue mai întâi să ne amintim și să le sfințim în adorarea noastră.

De suferințele voastre — luptători avântați pe aripile unui prea timpuriu ideal — ai drepturilor neamului, care v'ați vărsat sângele în chinurile puse la cale de stăpânitorii voștri înnebuniți de furie, — de suferințele Tale, cel ucis mișelește la Turda, de suferințele voastre cei schingiuiți pe roată la 1784, cei împușcați și spânzurați în 1848 și în 1916, — trebue să ne amintim cu fior și să vă binecuvântăm în slăvirea noastră.

De suferințele *voastre*, o! preoți și învățători ai românismului, care ați pătimit având curajul să puneți întregul neam, să citească, cu inima palpitândă, documentele lui de nobleță și care, în cremenea tainică a vitalității rasei, ați scăpărat scântee și ați aprins energia națională care ne-a adus la clipele de astăzi — de suferințele voastre, noi, luminătorii și doritorii de lumină de acum, trebue să ne aducem aminte cu smerenie și să vă prea mărim!

In avântul sufletului nostru către voi toți, v'am vrea aci între noi, ca să vă luați răsplata amarului vostru, gustând bucuria dumnezeiască a înfăptuirei idealului vostru, pe care ni l-ați lăsat moștenire!

V'am vrea, aci între noi, pentru ca să simțim, din eterica voastră atingere vibrarea sufletului vostru nemuritor și să sorbim dintr'însul noua energie ce se cere pentru ca să ducem mai departe lupta pentru noui idealuri!

Căci drumul de greutăți și de suferințe ce ne-au adus până la această culme, — frământarea vieții neamului pentru cucerirea altei măriri ce i se cuvine, — nu s'a sfârșit.

Ne-am cucerit pământul și dreptul la viața sufletească, în concertul marilor popoare ale lumii.

Cu puteri încordate și având necontenit în față icoana trecutului, — pe care ocaziuni ca cea ce astăzi ne-o străfulgeră cu margini de foc, în adâncul sufletelor, — să purcedem la noua luptă marea și grea, care va duce românismul la o nouă mărire: la lupta prin care vom desăvârși unitatea sufletească a neamului și prin care din adâncimile vieții lui unde dorm energii nebănuite, vom scoate frumusețea dumnezeiască, frumusețea negrăită a sufletului lui, pentru a o dărui ca un odor nespus omenirii.

10 MAI

Istoria unui popor, ca ori ce proces de evoluție, are răspântii la care apar cu mai multă evidență destinele unei existențe naționale.

Proclamarea neatârnării, la 10 Maiu 1877, este o asemenea răspântie, poate cea mai însemnată în viața României moderne. Prin acest act, românismul a devenit dintr'o entitate etnică un patrimoniu politic. Pentru desrobirea integrală a neamului s'a pus piatra unghiulară. România de eri s'a transformat astfel, în cea dintâi chezășie apreciabilă a României actuale. Tot ce a venit mai târziu, a fost desfășurarea normală a unui principiu biruitor, care croindu-și o temelie solidă, putea aștepta ceasul triumfului definitiv, hotărât de jocul împrejurărilor.

De aceea smerenia noastră pentru cea dintâi zi a independenții trebue să rămâie pe veci. Generațiile viitoare vor privi înapoi spre acești vizionari ai ideii naționale cu acea venerație pioasă cu care Biserica se închină primilor creștini din catacombe.

Și la unii și la alții, isbînda s'a pregătit într'o perioadă de grea suferință, având astfel consfințirea unei înalte valori morale.

Octavian Goga

Rugăciune pentru Unire

I. P. S. Patriah Miron a alcătuit o rugăciune, care va trebui să fie cetită în toate bisericile în ziua de 10 Mai şi la 20 Mai a. c., când se sărbătoreşte Unirea Ardealului.

Iată conţinutul acestei rugăciuni :

« Stăpâne, Doamne Dumnezeul nostru, Cela ce prin robul tău Moisi ai mântuit neamul lui din robia cea amară a Egiptului şi cu puterea Ta cea nebiruită ai aruncat în adâncul mării pe Faraon cu toată oastea lui ; Cela ce ai rânduit pe Moisi cârmuitor poporului său mulţimea cea mare a neamului o ai adunat într'o unire şi dându-i o singură stăpânire, i-ai arătat stâlp de foc povăţuitor, ca să nu se împiedice paşii lui.

Insuşi Prea Sfinte Impărate, pleacă urechea Ta spre noi, care nu sântem vrednici să căutăm spre înălţimea măririi Tale şi ascultă cucernicile noastre cuvinte de mulţumită, pentrucă pe acum fericitul şi în Domnul adormitul nostru Rege Ferdinand I L'ai luminat a cunoaşte virtuţile poporului său, a înţelege rosturile şi nădejdile neamului şi îndemnat de încrederea în viitorul ţării L'ai a surpa hotarele nefireşti şi nedrepte dintre fraţi, şi desrobindu i a întemeia tuturor românilor o ţară nouă şi încăpătoare. Odihneşte L cu pace în dreapta marelui Rege Carol I şi în ceata glorioşilor Voevozi din trecutul poporului nostru

Păzeşte, Doamne, pe Majestatea Sa micul nostru Rege Mihai I, marele simbol al bunelor nădejdi ale ţării noastre, cu întreaga augustă Dinastie Română, sub acoperemântul aripilor Tale ; înmulţeşte zilele vieţii Lui întru sănătate nevătămată şi întru bună sporire în cele ae folos Lui şi Ţării Sale.

Luminează mintea şi încălzeşte inima Inaltei Sale Regenţe, ca împreună cu legiuitii lor sfetnici, să cârmuiască şi să judece pe poporul său cu dreptate. Iară pe ostaşii Lui şi căpitanii lor, întăreşte-i pretutindenea cu puterea Ta nebiruită. Sporeşte înţelepciunea sfetnicilor Săi, diregătoriile, Lui supuse, îndreptează-le pe calea adevărului şi a dreptăţii, oprindu-le dela părtinire şi mitărnicie ; şi pe toţi curtenii, slujitorii şi supuşii Lui, îi scuteşte de toate relele întâmplări.

Impărăţie duşmanii, ce s'ar ridica asupra stăpânirii Lui şi adună tot poporul într'o unire nedespărţită şi dreaptă supunere ; şi ne dăruieşte nouă tuturor, în zilele Lui, pace şi bună sporire, bună liniştea văzduhurilor, îmbelşugarea roadelor pământului şi toate cele trebaincioase către viaţa cea vremelnică şi veşnică, ca astfel, prin muncă paşnică propăşind, cu o gură şi o inimă să te prea slăvim pe Tine Dumnezeu dreptăţii şi al milelor, acum şi pururea şi în vecii vecilor Amin».

După această rugăciune se va spune Ectenia, iar la ectenia mare întreită de după Evanghelie se va pune următoarea rugăciune:

«Mulţumind cu frică şi cu cutremur milostivirii Tale, pentru binefacerile, ce ai revărsat cu în destulare asupra părinţilor şi înaintaşilor noştri asupra noastră, asupra ţării româneşti întregite şi asupra tuturor cetăţenilor ei : cădem înaintea Ta şi cu smerenie strigăm : Binecuvintează şi de acum înainte pământul ţării noastre, tronul şi poporul ei. Ia sub scutul aripelor Tale ocrotitoare pe toţi cetăţenii României, pe fruntaşii şi cârmuitorii ei, ca prin muncă şi cinste desăvârşită, călăuziţi de dragostea de neam şi ţară şi de simţul răspunderii, să mijlocească propăşirea, binele obştesc şi să ne facem astfel cu toţii vrednici de îndurarea Ta, rugămu-Te, întru tot milostive Impărate, auzi-ne şi ne milueşte.»

Această rugăciune va trebui spusă, nu numai în biserică, dar e bine ca fiecare bun creştin, bun român şi patriot, să rostească această frumoasă rugăciune, prezentând un frumos mărgăritar de înţelepciune şi te simţ cetind o, mai în apropiere de Dumnezeu.

Deci tot creştinul să o cetească cu multă atenţie şi concentrare, căci va găsi într'însa hrană sufletească, linişte, mângâire şi odihnă. **D. V. F.**

Să fim recunoscători

Algerianul

In 1683, o flotă franceză bombardă Algerul, (oraş în Africa) pentru a pedepsi locuitorii pentru crime şi hoţii de mare. In sălbătăciile lor, aceşti barbari legau la gura tunurilor pe prizionieri francezi, şi astfel erau sfărămaţi şi aruncaţi în valuri.

Un căpitan Algerian, care fusese altădată prizonieri la francezi şi tratat de aceştia cu bunătate, recunoscu printre cei ce trebuiau să primească groaznica pedeapsă pe un ofiţer, ce-i făcuse cel mai mare bine. El ceru, cu strigăte şi lacrimi salvarea acestui ofiţer. Zadarnice rugăminţi, căci se pregăteau a da foc tunului de care era francezul legat.

Algerianul se aruncă deodată asupra lui şi-l îmbrăţişă strâns, şi adresându-se tunarului îi zise : «Trage ; pentrucă nu pot salva pe binefăcătorul meu, voi avea doar mângâierea de a muri cu el.« Suveranul oraşului Alger, care era de faţă, nu putu rezista emoţiei ce născu în el acest spectacol, şi acordă acestui om generos salvarea binefăcătorului său.

Trad. de Ad. D. Fussu

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA
se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Preţul 80 Lei

Intr'o bibliotecă de sat

Un dulap negru-murdar, ca un dric de clasa IV-a, cu geamuri prăfuite, ca vitrina unui debitant de alcool metilic pus sub sechestru de anul trecut.

Totul e respingător şi sinistru.

Invăţătorul care e şi bibliotecar, deschide cu o cheie ruginită, speriind un şoarece sur, turburat în împărăţia-i îndeobşte neturburată.

— Vezi şi d-ta, dacă sânt cărţi care pot interesa ţăranii.

Ca să-mi lase timp îndestul, învăţătorul-bibliotecar, aprinde o ţigare şi priveşte pe fereastră afară, unde copiii în recreaţie se dedau la teribile exerciţii războinice cu bulgări de zăpadă, în derâderea tuturor pactelor de neagresiune şi tuturor ligilor pacifiste.

Cărţile sânt etichetate. Numerotate. Orânduite după mărime. Există şi un catalog. Invăţătorul care nu e nici lihnit după deputăţie şi nici ministeriabil, şi-a dat toată sârguinţa să gospodărească vrednic mica zestre a bibliotecii — dar pentru cine ? de ce ? dar spre al cui folos ?

Sânt cel mult două duzini de cărţi, pe a căror scoarţe se cunosc urmele degetelor. Acelea au fost citite : un volum desperechiat de Creangă, câteva din «Albina», o colecţie a «Lamurei», «O mie şi una de nopţi», câteva broşuri de medicină populară — îngrijirea pruncilor noui-născuţi, ajutoare grabnice în cazuri de accidente.

Dar rezerva bibliotecei — ce monstruoasă şi grotească maculatură !

Manualul automobilismului ; nu ştiu de unde un bogat general al statului pe exerciţiul 1922—1923 ; Rasputin ; exemplare din Analele Academiei, din care unele în limba franceză şi italiană ; un volum de traduceri din Baudelaire ; un manual de geometrie superioară ; cum se păstrează frumuseţea femeii ; despre primejdia jocului la Bursă ; un mare scandal universitar ; un volum de epigrame de Chic... Şi cât se mai poate prelungi încă lista !..

Invăţătorul bibliotecar şi a terminat ţigarea, caută să-mi citească din ochi gândul. Iar închizând dulapul cu cheia care scârţâie de rugină, lămureşte cu amărăciune :

— Cum vezi şi d-ta, le închid ! Nu că se bat copiii să le citească, dar ca să n'ajungă traducerile lui Baudelaire la cârciumă, pentru împachetat scrumbiile de Dunăre sărate.

Pe urmă, se simte dator să se desvinovăţească de starea ruşinoasă în care se află «biblioteca», cu atât de pretenţioasă firmă bătută afară, în poartă.

Cărţile le primeşte pachet dela Ministerul de Instrucţie, Casa Şcoalelor, Culte.

E drept, că la început a făcut câteva cereri, înşirând o listă de cărţi pe care le socotea după priceperea lui, bune pentru ţărani şi pentru copii. A repetat cererea, a trimis altă listă. Pe urmă a înţeles zădărnicia. Ministerele nu pot trimite decât ceeace la rândul lor au fost silite să cumpere, adică maculatura plasată cu biletele dela şefi de organizaţie, deputaţi şi alte mărimi. Marfa în loc să ajungă la hale, cu chilogramul, a devenit preţios material de propagandă culturală la sate.

Citeam mai de mult, în publicaţia italiană Cultura populară, o dare de seamă asupra bibliotecilor alcătuite de italieni în ţinuturile eliberate. Erau puse alături cu bibliotecile proaspăt înfiinţate de cehoslovaci. Se tipăresc cărţi anume pentru popor. Antologii din scriitorii mari naţionali şi universali ; bucăţi alese pe înţelesul tuturor, lucrări cu elemente de pitoresc, din istorie, geografie, folklor, legende. Se tipăresc cărţi anume pentru emigranţii italieni, ca atunci când ajung în America şi Africa să nu piardă legătura sufletească cu metropola. Societăţile culturale nu se mărginesc la alegeri de comitete şi comisii, cu preşedinţi, vice preşedinţi şi cenzori, cu patronagii de baluri mascate şi nemascate ; ci efectiv, adună şi împrăştie cărţi, după metode, simple dar tenace.

Sânt ţări, e drept, unde nu se urlă atât, bătându-se cu pumnii în piept şi anunţând la fiecare început de sezon, declanşarea unei înfricoşate ofensive culturale. Ţări unde fapta porneşte înaintea vorbelor. Oficialitatea românească, administrează fondurile «culturale» într'un procopsirea partizanilor politici şi într'o achiziţionarea rămăşiţelor netrebuincioase ale librăriilor.

Iar toată presa, revistele, publicaţiile literare şi scriitorii, se vaetă de această incapacitate a oficialităţii, fără a încerca o îndreptare prin iniţiative particulare, prin organizarea bunevoinţelor să suplinească ele orbeaţa politică de analfabetizare a statului.

Se vaetă — adică fac oficiu de babe culturale.

Cezar Petrescu

Din Domnitorii Ţării Româneşti

Mircea cel Mare 1386—1418

Ştefan cel Mare 1457—1504

Mihai Viteazul 1593—1601

Al. Ioan Cuza 1859—1866

ZIUA INCORONĂREI

15 OCTOMVRIE, 1922

Serafim Ionescu

Aş vrea să cânt şi-mi vine să plâng de bucurie
Dar şi de-amărăciune.—Zi sfântă, de mândrie
Tu, zi de 'ncoronare a operei măreţe,
Zi plămădită 'n sânge de-atâta tinereţe,
Zi, pentru care 'ntr'una de veacuri se luptară
Străbunii fără preget şi-abia de te visară
Că vei sosi vr'odată, fii binecuvântată
De Acel care 'ndrumează puteri şi firea toată!

Mărire Ţie Doamne, întâi Ţi se cuvine
Că ne-ai scos la limanul cel mult dorit cu bine!
Tu sfinte 'ndreptaşi gândul şi paşii cu-a Ta lege
Românului cuminte încununat ca Rege
Al României noastre, mărită şi 'ntregită,
Prin graţia Ta, Doamne, pe veci nedespărţită
Tu, sfinte, ai redat fala ostirilor Române
Şi Ţie, azi, se'nchină al nostru neam, Stăpâne!

Căci, nu este fiinţă, ce simte românește
Să nu tresară astăzi, când visul se 'mplineşte,
Când neamul nostru intră pe-o cale-aşa măreaţă,
Croindu-şi falnic drumul în noua sa viaţă,
De-aceia, îmi tot vine să cânt de bucurie
Şi, însoţindu-mi cântul în plânset de mândrie,
Să dau prinos de slavă şi Regelui şi Ţării
Şi oastei ce ne-aduse la gloria 'nnălţării!

Dar lacrimile mele sunt şi de-amărăciune
Şi, ce văd, nu mă rabdă nici cum inim'a spune.
O! s'a 'ntregit neamul, dar sufletele noastre,
In loc să se unească, devin tot mai albastre...
Veninul lăcomiei le-a prins, le stăpâneşte
Şi, fratele pe frate dezbracă, duşmăneşte.
Constaţi micimi de suflet şi ură 'n fiecare...
Sunt mulţi, sunt prea mulţi ciocli în
România-Mare!
De-aceia, Impărate, Mărire negrăită,
Cu lacrimi mă rog Ţie, în astă zi sfinţită :
Precum ne-ai purtat grija, să nu ne laşi peirei
Şi'ndreaptă mintea noastră pe calea mîntuirei.
Fă, să dispară ura şi vrajba ce desbină!
Cu umărul la muncă cei rătăciţi să vină,
Ca 'n scurt să putem zice: Onest e ori şi care
Şi-un singur suflet bate în România-Mare.

Zece Maiu şi unitatea naţională [1]

... Un vis împlinit al unui popor cu puteri de stâncă neclintită ; o realitate sfântă, dăruită de Dumnezeu este sărbătoarea întregirii neamului românesc.

Astăzi, în cele patru unghiuri ale României, dela copilul cu surâs primăvăratec în colţul gurii până la moşneagul apăsat de greutatea anilor ; dela bordeiul cel mai obscur şi până la palatul somptuos, sărbătoresc cu toţii cea mai însemnată zi pentru români : «*Zece Maiu*».

Ce rost şi ce însemnătate are în istoria poporului român această zi sfântă cu aureolă de soare pe frunte, cu tinereţea firii în suflet şi cu murmure noui de izvoare o ştie orice român !

Ea este legată puternic de sufletul nostru ; deaceia o privim cu extaz în măreţia ei.

Da, divinizăm cu religiozitate această frântură de timp, în care este tipărită cu litere neşterse istoria faptelor unui popor peste fruntea căruia au trecut atâtea necazuri, atâtea nevoi, atâtea furtuni de foc şi de barbari.

Zece Mai a fost ziua aleasă de Dumnezeu să ne aducă în ţară la anul 1866 pe viteazul domnitor Carol I.

Zece Maiu a fost ziua solemnă când poporul nostru îngenunchiat de jugul turcesc şi-a câştigat cu glorie şi sânge independenţa, la anul 1877.

Zece Maiu a cântat pentru prima dată, în istoria lumii, la anul 1881, imnul nemuritor al înfăptuirii regatului românesc, atunci când viteazul rege Carol I a rostit cu căldură sufletească şi iubire de ţară următoarele :

«Primesc cu mândrie ca simbol al independenţei şi al ţării româneşti, această coroană tăiată dintr'un tun stropit cu sângele vitejilor noştri, sfinţită de biserică.

Ea va fi păstrată ca o comoară preţioasă amintind momentele grele şi timpurile glorioase ce am străbătut împreună, ea va arăta generaţiilor viitoare voinicia românilor din timpurile acestea şi unirea ce a domnit între ţară şi domn.

Pentru regină şi pentru mine însă, coroana cea mai frumoasă este şi rămâne *dragostea* şi *încrederea* poporului român pentru care n'avem decât un gând : *Mărirea şi fericirea lui*».

Aceste cuvinte pornite din sufletul marelui rege s'au îndeplinit.

* * *

Cu trei sute trei zeci şi ceva de ani în urmă — atunci când Românii trăiau răsleţiţi clipe de vitregie, un crai viteaz, cu ochii albaştri, mândru şi voinic tocmai ca un voevod din basm, împodobit cu mantie lungă de mătasă ţesută cu fire de aur şi călare pe un măreţ cal alb a răuşit să înfăptuiască pentru prima dată, dorinţa strămoşilor noştri — urmaşi ai romanilor şi ai dacilor.

El cu vitejie aprinsă a putut să-i unească laolaltă pe români într'o unitate naţională în hotarele unei ţări libere, mari şi frumoase, numindu-se voevodul ţării româneşti.

Atunci marele voevod a zidit mitropolia ortodoxă din Alba-Iulia şi biserica metropolitană cu hramul *Sf. Treime*.

Tot atunci *Mihai Viteazul* a bătut o medalie comemorativă care avea următoarea înscriptie : *Mihai Voevodul ţării româneşti, Consilierul Majestăţei Sale Imperiale, crăesc locţiitor al Ardealului şi General Căpitan peste armatele din părţile cele de dincoace de Ardeal, dobândind dela Dumnezeu biruinţa prin veghere, virtute şi arme* 1600».

Dar înfăptuirea marelui vis n'a ţinut mult pentrucă o mână duşmană a ucis mişeleşte pe voevodul Mihai în dimineaţa de 9 August 1601 pe câmpia Turdei. Totuş încercarea lui de a uni pe toţi Românii laolaltă, de a aduna pământul românesc din toată cetatea Ardealului, cu văile şi ridicăturile acoperite de crânguri verzi ale Maramureşului, Banatului, Timişoarei, Bucovinei, Basarabiei şi Dobrogei ; dorinţă de atâtea secole a neamului nostru s'a împlinit prin jertfa uriaşă a Românilor de pretutindeni.

* * *

O ţară peste care au trecut atâtea nenorociri, un popor sănătos înfrăţit cu cerul, cu stâncile, cu codrii şi văile, un organism puternic, în interiorul căruia au căutat să-şi facă loc atâţia viermi de influenţă străină, nereuşind nici o clipă ; un popor tânăr cu rădăcinile înfipte în inima pământului şi cu fruntea înălţată către albastru, aşa cum suntem noi, n'are să piară niciodată. — Seva trainică de viaţă ne-o dovedesc faptele eroice care sunt scrise în paginele istoriei noastre fapte cu care ne mândrim, şi pe care puţine popoare le numără.

Nu voi căuta să înşir în faţa D-tră tabloul numărului lor. Ei sunt mulţi, mulţi ca stelele cerului, ca firele de iarbă de pe întinsul câmpiilor. Vă voiu aminti numai pe cei ce sunt legaţi de pământul acestei cetăţi a Ardealului.

Priviţi puţin în paginile istoriei ! Iată epoca anilor 1780—1848, iată-l pe Nicolae Ursul, săteanul din Albac, zis Horia, pentrucă strașnic mai ştia să cânte şi să joace la horile româneşti. Iată-i şi pe căpitanii lui Ioan Oargă din Carpeniş, zis Cloşca şi Gheorghe Marcu din Vaca zis Crişan.

Ei astăzi numai plâng durerile suferite pe roata cu cuţite de fier şi astăzi numai jelesc trupurile cari au fost sfâşiate şi atârnate pe marginile drumurilor, Sufletele lor împreună cu marele suflet al Regelui Munţilor, Avram Iancu, plutesc, astăzi, deasupra noastră, nevăzuţi de nimeni şi simt şi ei aceiaşi fericire, aceiaşi bucurie care străluceşte astăzi în sufletul fiecăruia dintre noi, care poartă în vine sânge de român.

Că suntem uniţi etniceşte şi politiceşte într'un singur stat o ştim cu toţii. Că această unire dorită de atâtea secole de poporul român, a fost înfăptuită cu jertfe şi suferinţe mai presus de puterile omului, este scrisă cu litere roşii în istoria războiului mondial.

Generaţia care a făcut războiul, soldaţii de atunci, cari au înfăptuit actul de unire cu fraţii lor de peste munţi, sunt astăzi la cârma ţării.

Ce trebue să înfăptuim noi, generaţie de după război, discutată atât de mult de domnii profesori universitari şi de alţi competenţi ?

Ce ne cere nouă glasul neamului ?

Ne cere ceeace generaţia războiului n'a putut să-i dea, ne cere nu numai unitatea naţională ci şi unitatea sufletească.

Trebue ca noi, cei-care ne ridicăm într'o ţară întregită, într'o ţară cu hotarele ei naturale să-i desăvârşim puterea, şi să-i înălţăm în istoria întregei lumi fala numelui ei de Românie, cultă, Românie al cărui popor este întregit nu numai prin documentele istorice ci prin sânge, prin suflet, prin cultură.

Nu vreau să mă bănuiţi că aş gândi un dezechilibru în simţirea românilor de aici sau de dincolo de munţi. Nu ! Românul unde ar fi el, în pădure, în câmp, sau munţi, are aceiaş simţire, aceiaş inimă. Românul e născut desăvârşit în simţire ca şi în raţiune. Românul nu e influenţabil în rău, el rămâne neclintit în faţa ademenirilor străine, cu gânduri de venin duşman, dar îi trebuie o lumină mai puternică a intelectului. Această lumină nu se poate căpăta de cât numai prin culturalizare, prin educaţie, prin şcoală.

George Acsinteanu

1) Fragment din conferinţa rostită în ziua de 10 Maiu în oraşul Careii-Mari.

Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului“

Din suferințele Românilor

— Zece ani dela unire —

de N. C. Munteanu Muntmarg

(«Și hotarul Ardealului, pohta ce-am pohtit, Moldova și Țara Românească»)
Mihai Viteazul

E sărbătoare națională! Zece Mai — din anul acesta — e ziua de sărbătoare a neamului nostru, care ne amintește: jertfa și biruința națională a poporului român. Cartea vieții noastre naționale stă deschisă cu mândrie, și pe paginile ei citim, cu gemete înăbușite și neluate în seamă, strânsoarea lanțurilor asupritorilor. Ardealul plin de suferinți amare, Ardealul plin cu eroii naționali, cu: Horia, Cloșca și Crișan, cu Buteanu, Avram Iancu, Mureșanu, Axente Sever, Șuluț, Barnuțiu, Șaguna, Popa Vlăduț, Popa Balint, etc., Ardealul pătimirilor naționale ni se înfățișează în pagini zguduitoare de eroism și de suferinți în cartea istoriei noastre naționale. Și cartea neamului nostru ne povestește, în grai arzător și evocator, că eroii noștri naționali, cu fiorii nădejdilor biruinții în suflete, s'au avântat spre culmile libertății, luptându-se până la unul cu hoardele fioroase și mâncătoare de oameni ale asupritorilor. Din inima Ardealului, dela Sibiu, Cluj și Blaj au pornit legionarii desrobirii naționale, îndurând cele mai sfâșietoare prigoniri și schingiuiri din partea Ungurilor cari au îngenunchiat atâtea veacuri dreptatea istorică și munca cinstită și istovitoare a Românilor, cu fel de fel de legiuiri întocmite — mai târziu — după codicile de legi ale legiuitorului Verbőczy: «*Aprobatae et copilatae Constitutiones regnum Transilvaniae*», după care s'a luat chiar Leopold I, împăratul Austriacilor cari au stăpânit Transilvania, vreme de de 170 ani, după pacea dela Carlovitz (1699). Maghiarii, acest popor crud și nesuferit, s'au purtat barbaricește cu frații noștri ardeleni, călcând în picioare orice simțire omenească și orice drept omenesc, din pricină că li erau frică de propășirea Românilor: «Ca nu cumva, națiunea aceasta (românii N. A.) barbară și producătoare de prunci, după un timp oarecare, să se înalțe spre a răsturna pe celelalte națiuni. Să ferească Dumnezeu ca barbarii prea înmulțiți, totodată și civilizați, să nu sară în capul celorlalte națiuni» («Proteste din Dieta ungurească, anul 1700» de Barițiu și Papin),

La Abrud, la Turda, în munții Zarandului, etc., tribunii românilor și-au perdut viața. Ardealul plin de atâtea pătimiri se îmbracă azi în haină de sărbătoare. Poporul român nu va uita — dar nu se va răsbuna niciodată — că sub unguri, românii ortodoxi au fost văduviți, o sută și mai bine de ani, de Episcop ortodox, că sub slăpânirea ungurească a căzut floarea intelectuală și eroică a Ardealului. Trași pe roată, arși în foc, spânzurați, închiși în închisorile Seghedinului și în toate *gherlele* ungurești, de așa oblăduiri s'au bucurat Ardelenii a căror dureri, Octavian Goga, poetul pătimirilor naționale le-a cântat cu sfâșieri de inimă la Rășinari și de acolo, în pribegie... Prin Munții Abrudului, legionarul Avram Iancu a pribegit o viață întreagă, cu gândul la durerile și la libertatea neamului său. Din prigoana asupritorilor au răsărit sufletele vitejilor legionari români. Cum au murit tribunii Ardealului, știm cu toții. Moartea martirizaților a fost sortită spre învierea neamului românesc. Moții — cari azi mor de foame și sunt exploatați de streini — sunt simbolul jertfelor și durerilor Ardealului. Din părțile Zarandului au pornit la luptă Buteanu, Sever, Balint, Avram Iancu, Vlăduț, etc., spre culmile desrobirii, și s'au hărțuit luni de zile cu armatele ungurești de sub comanda lui Hatvani. Moartea lui Ion Buteanu, prefectul Zarandului și tovarășul de drept al lui Avram Iancu e moartea de martir care este icoana vie a morților celorlalți. Vorbind despre această moarte, în raportul său către frații lui, Avram Iancu, a însemnat cuvintele clasice spuse de Buteanu: «*Mor liniștit, deoarece văd îndeajuns răsbunată moartea mea prin cele două înfrângeri ale ungurilor la Abrud*». La 23 Mai 1849, Ion Buteanu fu prins de Hatvani. dus la spânzurătoare și silit să-și puie singur streangul de gât. Buteanu s'a împotrivit în limba maghiară, dar fiind forțat și-a pus streangul de gât zicând, cu seninătate: *Eu mor, dar nu mă tem de moarte, căci am stat zi de zi în fața ei. De altfel, frații mei vor răzbuna moartea mea violentă*». «En meghalok, de a haláltól nem félek, mert naponként szemébe néztem. Egyébbiránt vagynak, testvéreim, kik eröszakos halálomat megbaszuljak». Hatvani, îl întrerupse, poruncindu-i să isprăvească. Atunci Buteanu scoase din buzunar punga plină cu galbeni și o aruncă la picioarele lui Hatvani, zicând: «*Luați o tâlharilor! Pentru asta vă luptați, nu pentru libertate*» (Ion Buteanu, prefectul Zarandului în anii 1848 — 49» Silviu Dragomir).

Odată cu Buteanu, a fost spânzurat și preotul din Iosaș.

Vremuri de schinjiuiri! Vremuri de dureri! Ați trecut și ne-ați prilejuit vremuri de desrobire națională. Eroii pătimirilor ungurești, rusești și nemțești din trecut înfrățiți cu eroii din 1916—1918 și cu toți cărturarii veacurilor cari au purtat făclia conștinței naționale în inimile tuturora ne-au dat libertatea și unitatea națională. Azi avem alte îndatoriri de îndeplinit, pe care nu le vom uita niciodată, căci însuși Regele Ferdinand I a spus-o delegaților bănățeni, la Bichiș Cioba Oradea, în călătoria Sa din 24 Mai 1919, în ținuturile Ardealului: «*Fiți siguri că, trăgând spada, n'am tras-o numai ca să desrobesc ținuturile ardelene, ci și acelea ținuturi, care, astăzi prin glasul nostru, confirmă din nou voința lor neștirbită de a fi unită cu România-Mare. Vă asigur că voiu face tot ce-mi va sta în putință pentru realizarea dorințelor voastre. Deocamdată atâta pot să vă spun*». («Regele Ferdinand» de Ștefan Meteș).

Și în aceste clipe solemne, de înfrățire românească și de gânduri curate, în aceste zile de preamărire a unirii și de evocare a pătimirilor trecute, umbrele legionarilor lui Horia, Cloșca, Crișan, Avram Iancu, umbrele cărturarilor: Șincai, Klein, Maior, Barnuțiu, Șaguna, etc., umbrele domnitorilor: Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Carol, Ferdinand și umbrele tuturor eroilor români ne împing spre o imperioasă datorie: ca pe lângă unirea națională, pe lângă *integritatea știrbită teritorială*, să înfăptuim cât mai repede și unirea sufletească, fără de care, consolidarea țării noastre — în toate laturile ei de manifestare — nu se va putea înfăptui. Strânși uniți, în cugete și în simțiri în jurul Tronului M. S. Regelui Mihai I care este simbolul unității naționale și sufletești, cum și simbolul nevinovăției, să strigăm: «*Sus inimile! Și să glăsuim după chipul strămoșilor: Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa: și unii pe alții să ne îmbrățișăm și să zicem: fraților și celor ce ne urăsc pe noi — să iertăm toate pentru sfânta Unire. Așa să fie*». (Regele Ferdinand la încoronarea Sa dela Alba Iulia în 1922).

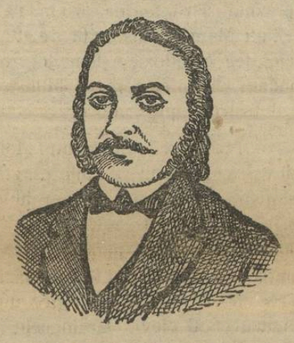

Gheorghe Lazăr (din Avrig)
Inființarea unei școale romînești în 1816, în Mînăstirea Sf. Sava din București.

La răboj

— SATIRĂ —

Răsună 'n **România** *bucium*
Vestindu-ne: **Unirea**;
De vitregia dintre frați
Azi plânge toată firea.

Și **Regățeanul ș' Ardeleanul**
Vin, vin la sărbătoare,
Cu inimi frânte, cu 'ndoieli,
Gânduri ispititoare.

Se strâng în jurul tău **Irozi,**
O, țară, și dau multe
Făgăduieli... Urechea ta
Mai poate să le-asculte?...

Piticii *vin din patru unghiuri*
Se 'nalță din călcâe;
Te-au ponegrit, te-au împilat
Ș' acum ți-aprind tămâe!...

Tu întristată scoți **Răbojul**
Și vechea ta custură
Și 'n loc d'a **Jubila ca ei**
Tai neagră crestătură!...

* * *

Răsună cânturi în palate,
Sărmanul nu mai ară;
Căci pâinea-i dată la streini;
Iar el **strein e 'n țară!...**

Privesc **Apostolii** *din ceruri*
Cu frunțile 'ncrețite
Barițiu, Asachi, Heliad,
In inimi au cuțite

Când simt că 'n **România-Mare**
Se cânt-o melodie
Streină și că **Doina**
D'acum e parodie!...

Jaz-banduri, mese și discursuri
Și metilic ca băutură
Tăind custura: **La Răboj,**
Invidie și ură...

SMARA

Mărire vouă

Iosefina Pr. Iliescu-Palanca

Aci pe pământul acesta sfințit de jertfe mari și de prețioase amintiri, ne oglindim vederile asupra durerilor pe care le-a avut de suferit poporul nostru, dela plămădirea lui pe acest pământ și până astăzi.

Mari au fost durerile, dar mari au fost și ideile pentru care a suferit.

Se împlinesc 13 ani de când groaza urgiei, dușmane a încercat să ne supună țara limba și credința strămoșească. Au dat năvală spărgând granițele noastre, ca să sfărâme frontul voinicilor, cu pieptul de oțel, dela Oituz, Mărăști, și Mărășești. Indrăzneala lor a fost mare, dar asta nu a împiedicat pe ostașii noștri cei falnici, ca să triumfeze, cântând eroic povestea neamului românesc.

Ei mergeau veseli la luptă ca să sfărâme capul puhoaielor dușmane, care căutau din răsputeri să ne ocupe și colțișorul de țară, cuib de rai lăsat de Dumnezeu.

Au mers și s'au jertfit pentru apărarea moșiei lăsate de bătrâni, vărsându și sângele lor viu din lungul țării până 'n lat.

Cu armele în mâini și cu ochii privind în larg, vedeau cum bombele cădeau spărgînd pământul pe unde ei treceau dar făceau pe piept sfînta cruce, așteptând semnul să intre mai curând în vâltoarea de obuze.

Ziua Eroilor e una din cele mai mari zile ale neamului nostru, în care trebuie să se audă rugăciuni înălțate trainic către milostivul Dumnezeu, pentru cei ce s'au asvârlit ca vulturii în ploaia de gloanțe și obuze, în vuetul turbat al bătăliei scriind cu sângele lor mărirea și vrednicia românescului neam.

Cu toți dar, să presărăm flori ale recunoștinței, care prin jertfirea lor au înfăptuit pe veci, unirea tuturor copiilor plini de dor la patria mumă.

Să luăm dar exemplu de la inimoșii ostași adevărați pui de lei care trăesc deapururi mai sus de noi, în slăvile Atotputernicului Dumnezeu, care veghează la capul lor, aprinzându-le candela nemuririi și să-l rugăm ca și de aci înainte să aibă sub paza lui România cea mîndră și frumoasă așa cum toți au visat-o.

Cu toții dar, din cele patru colțuri ale țării, din cele mai răslețe sate din tot întinsul plai românesc, să ridicăm pietre de marmoră pe care să scriem cu litere de aur riumele eroilor noștri, ca să rămână deapururi copiilor și nepoților noștri amintirea lor în timpul marelui război, care a zdruncinat din temelie toate popoarele pământului, vărsându-și sângele lor vitejesc pentru credința, neamul și țara noastră.

Dormiți în pace, sub pământul rece și umed, voi care știură-ți să vă jertfiți vitejește pe altarul țării voastre.

Dormiți în pace Sf. Eroi,
Ce ne-ați lăsat o viață nouă;
Căci astăzi în genunchi vă zicem:
Slăviți Eroi, Mărire Vouă!..

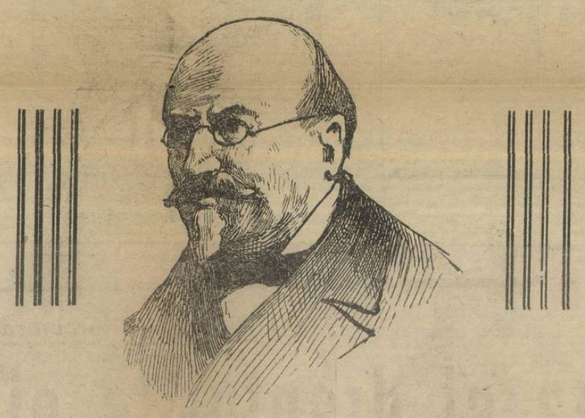

Mihail Kogălniceanu
Fost profesor la Academia Mihăileană
Mare patriot (1848)

APEL

către Doamnele Preotese

Vă aducem la cunoștință că, «Asociația Preoteselor» face de două ori pe an un bazar. Al doilea bazar al acestui an, va fi în ziua de 29 Iunie. Scopul este următorul: să venim în ajutorul văduvelor și orfanilor de preoți, însă mai ales, să clădim un cămin, în care vom adăposti și pe cei ce în fiecare moment le auzim glasul slăbit de suferinți.

«Ajutați-ne, dați-ne posibilitatea de a fi folositori societății!».

Cine poate ști ce comori ascunde un trupușor gol, lipsit de pâinea zilnică? *Ajutați i, dați pentru ei!* Un lucrușor, o cămășuță, o pernă, un șervet, pentru noi lipsa nu este observată în casă. Pentru un bazar, aceste toate constitue o sumă, cu care se pot alina atâtea suferințe, se pot șterge atâtea lacrămi!

Dragi surori preotese, este timpul când sămânța virtuților creștine, sădită cu sfințenie în sufletele noastre de părinții și profesorii noștri, să-și deie roadele. Și cu atât mai mare ne este chemarea, căci poziția noastră socială, diferă mult de celelalte semene. Suntem preotese! Faptele noastre creștinești vor fi întocmai ca sămânța semănătorului din parabolă, care căzând pe pământ roditor, a crescut și îndestulat din belșug pe toți.

Deci, dragi surioare, ca opera noastră să fie îndeplinită cât mai curând, vă amintim cuvintele Mântuitorului, care S'a jertfit pentru răscumpărarea păcatului strămoșesc:

«Iubiți pe aproapele vostru, ca pe voi înșivă, ajutați pe cei neputincioși, deci, dați și nu cântăriți faptele voastre creștinești».

(ss) Prezidenta bazarului
Paraschiva Pr. Gh. Negulescu
bis. Batiște Buc.

Secretară
Eliza Pr. Nicolaidi
bis. Capră Buc.

Obiectele se vor trimite pe adresa D-nei Prezidentă Paraschiva Pr. Gh. Negulescu.

Din toate colțurile Românei-Mari dorim colaboratori harnici, care prin scrisul lor cinstit să ajute la marea operă națională de culturalizare. Activitatea colaboratorilor noștri o dorim pe toate tărâmurile: Culturale, economice, agricole, etc.

Articolele să fie scrise precis, clar, concis și într'o limbă curat românească.

Colecția «Culturei Poporului».

Folklor-Medical

— Leacurile poporului nostru —

CIAPA. Caldă se pune pe buboi, să spargă.
Sub formă de ceai, amestecată cu pelin, e bună de dureri de piept. (Com. Zanoc—jud. Sălaj.

CAMFORUL. Se folosește la dureri de cap, la guturai la orbalț, la mijite, la dureri de spate. (Comuna Zanoc-Sălaj).

MĂLAIUL (sau pana cucului) sau ciuboțica cucului. Se pune în baia copiilor ca să se 'ntărească mititei (com. Zanoc-Sălaj).

MELC. Cojile de melc pisate și plămădite în rachiu se beau contra bolilor lumești (com. Dăești-Vâlcea).

MESTEACĂNUL. Coaja de mesteacăn, e bună contra durerilor de dinți. Frunzele verzi sau uscate sunt bune la mătrici. (Com. Zanoc-Sălaj).

MIEREA DE STUP. E bună la tusă și la ochi, la cei ponihoși. (com. Zanoc-Sălaj).

MINTA (sau Izma). E bună la dureri de stomac, de cap și contra «soarelui sec». Cu floare de mintă, contra soarelui sec se mai zice și acest descântec:
«Fugi, soare săc că te ajunge altu soare și te pune sub picioare, soare de una zi, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 și 9-a zi soare, pân bere, pân mâncare, pân potca cea mare, pân 99 de tipuri, pân 99 de forme, se luară o pasere de fier cu picioarele de fier, toate de fier, pe drumul de fier, acolo ouară ouăle de fier, scoasără pui de fier, acolo se cânta, se văita, că are niște pui golișei și mititei, n'are cu ce i hrăni, n'are cu ce-i crește. Am zis să se ducă la (cutare) că i s'a aruncat în cap soare săc, pân sete, pân bere, pân mâncare, pân pofta cea mare, pân 99 de tipuri, pîn 99 de forme, bine alege-îl, bine culege-l și puii îți hărănește și ei crește, pe cutare îl lasă curat ca argintul strecurat în cea-ul ce D-zeu l-a dat prin gura mea descântat. Dă i Doamne, haznă și leac, precum i-ai dat trup și cap. (Auzit de la Ilușca Opre, 1914, în com. Zanoc-jud. Sălaj).

Material câștigat și catalogat de
Dr. Od. APOSTOL

Ne cheamă trecutul...

Amintiri nepieritoare, voi evocați trecutul glorios.

E zi de primăvară. Natura reînviată își arată opera în toată splendoarea. Soarele luminează blând, zâmbind priveliștilor. Și în această zi de primăvară, cu tinerețea sburdând în mine, călătoresc mânat de dorul cunoașterii. Străbat câmpiile înverzite, adulmec zarea și apropii depărtarea neobosit, dornic de privelești cât mai variate..

— «Ce sat vine acum?»

— «Târșoru-Vechiu».

In zare, pe dunga alburie a șoselei se desprindea nebulos satul. La câteva sute de metri de sat, ziduri bătrâne țineau loc de străjeri neadormiți. Bănuiam parcă după un colț pândarul, ce ghicește în zare ori ce, că mă cercetează cu multă băgare de seamă. Mă așteptam din moment în moment ca porțile să se deschidă și un grup de călăreți să-mi iasă înainte spunându mi: «Pe-aicea nu se trece...»

Sunt la vreo câteva sute de metri de ziduri.

Ele apar acum înaintea ochilor mei ca simple ruini uitate de vreme, ziduri ce ascund în ele mărturia unor timpuri istorice.

— «Ce-s cu zidurile acelea?» întreb pe un locuitor al locurilor.

— «Păi, aici a fost pe vremuri mănăstire. Aceea rămasă e biserica».

Iată-mă-s în mijlocul ruinelor. In juru-mi pustiul domnește. Buruenele uscate și desișul de pomișori, țineau tovărășie ruinelor. Colo se vede o dungă roșie: fusese zidul ce 'nconjurase mănăstirea. Dincolo a fost poarta. Iată și locul chiliilor în care călugări pioși înălțau rugăciuni tatălui ceresc în timpul care nu erau la slujbe și la muncă. Și alăturea de mine vechi ziduri rămase în picioare din bunătatea oamenilor: zidurile bisericii. Păsesc cu sfiiciune și piozitate prin partea unde fusese ușa, îndreptându-mă spre altar.

Unde-s stranele? Dar iconostasul? Dar catapeteasma? Altarul e gol. Totul e rece și mort. Numai amintirea viețuește ca o umbră deasupra acestor relicve.

O stăncuță ciocănește de zor cărămizile pristolului; un liliac sburând dintr'o scobitură fâlfâe pe deasupra-mi...

E sărbătoare mare. Clopotele cheamă pe cucernicii părinți la slujbă. Strigătul de chemare se răspândește, ca un ecou în fiece colț și 'n fiece chilie.

Ușile se aud deschizându-se și închizându-se.

Călugări bătrâni cu bărbi albe și tineri frați cucernici se apropie cu toți către ușa bisericii. Intră înăuntru în liniște. Iau parte cu multă evlavie la slujba divină. Cu frunțile lipite de lespezile reci ascult sfânta evanghelie... Glasul preotului se aude ca o cadență Dumnezeiască: «Grija cea lumească acum s'o lepădăm...»

Mă uit în jur și mă văd singur, cu zidurile reci lovite de vremuri și cu amintirea lor.

Unde sunt călugării ce-au înălțat imnuri de laudă lui Dumnezeu? Unde e trecutul?

Și ecoul sufletului meu îl aud și îl simt în fiece cărămidă, căci ele au mai rămas purtătoare a vremurilor de demult. De-ar avea viață, câte nu mi-ar spune!...

Umbrele înserării se coboară ca o mantie fumurie în jurul meu. Cufundat în contemplarea trecutului cu amintirile lui, uitai de tot ce era prezent.

Trăiam trecutul, îl evocam.

G. I.. Balaciu

Plătiți abonamentul

Ecou Universal

PORNIRI FRUMOASE

Nu de mult ne alarmasem grozav când am auzit că cel mai mare ziar din România a luat iniţiativa şi a înfăptuit un concurs de frumuseţe prin care să se arate măreţia exterioară a fetelor din toate judeţele. Şi ne-am pus întrebarea. Cum? Cel mai mare ziar al nostru să ia astfel de hotărîri, cînd sînt multe altele de înfăptuit? Să primească a vedea fetele din toate clasele sociale, că din ele, care mai de care e mai sulimenită şi mai îngîmfată, că e mai frumoasă, cînd acest merit nu e al lor propriu?

Dar... înfăptuitu s'a.

După un scurt timp, acelaş ziar ia alte iniţiative, însă demne de urmat şi frumoase, pe care le dăm şi cetitorilor noştri să le cunoască.

Ziarul «*Universul*» din propria iniţiativă, cu cîteva ajutoare date şi de cîteva instituţii din Bucureşti, a bine răsplătit cele mai frumoase fapte de sacrificiu în apărarea ordinei şi în ajutarea semenilor.

Din aceste fapte sau clasificat şi premiat astfel:

Caporalul Marcu Ioan din regimentul 2 grăniceri, care fiind anunţat de o santinelă că o fată s'a aruncat în Dunăre, a sărit imediat în apă şi a salvat-o dela moarte.

Altădată aflîndu-se în controlul santinelelor, scapă altă fată, care se aruncase în Dunăre.

In altă zi, pe un timp friguros, a scăpat dela moarte pe un judecător de ocol cu soţia, un şef de jandarmi şi un soldat, care treceau cu căruţa o gîrlă, şi au fost tîrîţi de curentul apei în mare. Acest caporal însă cu ajutorul altui soldat au luat o barcă şi astfel i-au scăpat dela moarte.

Pentru astfel de fapte a fost răsplătit cu 10.000 de lei.

Velcu Nicolae, Patraşcu Teodor, Apostol Ioan, Leanca Ioniţă şi Ioan Constantin; aceştia erau în vagoanele poştale în timpul cînd a fost ciocnirea de trenuri dela Recea.

Cu toate că şi ei au fost răniţi, însă au isbutit să adăpostească toată corespondenţa şi valorile din vagoane.

Au primit ca răsplată 10.000 lei.

Tudorache Nicolae şi Andrei Gheorghe din reg. 3 Grăniceri, au prins o bandă, care trecuse Nistrul. Amîndoi au ţinut lupta timp de o oră şi au ucis unul.

Au fost răsplătiţi cu 10.000 lei.

Au mai fost şi alte premii mai mici; aşa trei în valoare de 7000 lei, pe care le-au primit următorii:

Carol Molitor şi Ştefan Ionescu dela poliţia din Lugoş, urmărind pe un criminal. Deşi răniţi de acesta, totuşi continuă lupta prinzînd pe tîlhar.

Primul după un tratament de două luni a scăpat însă a rămas cu gloanţele în el.

Deliu Vasile şi Chereches Mihail soldaţi, pe cînd căutau să legitimeze pe trei necunoscuţi aceştia au tras cu revolverele în ei pe primul omorîndu-l, iar pe celălalt rănindu-l rău.

Giubolcă Dumitru şi Doboc Gheorghe, din poliţia Capitalei, trimişi să aresteze nişte spărgători, luptă cu aceştia corp la corp pînă ce un bandit e ucis.

Premii a 5000 lei.

Plutonierul major Stănculescu, s'a prefăcut că primeşte bani dela un spion maghiar şi astfel arestează mulţi spioni.

Mihail Huatnic din poliţia surprinzînd pe 5 tîlhari, aceştia îl omoară, iar în urma lui rămînînd soţie şi copii.

Subcomisarul Topa Ioan din Bîrlad, găsind un bandit într'o cîrciumă şi spunîndu-i să se predea, acesta ucide pe subcomisar şi răneşte şi alte persoane.

Premii a 4000 lei.

Plut. major pilot Perial Ioan, fiind cu aeroplanul deasupra Braşovului şi luînd foc aparatul, el cu multă îndemînare se scoboară, salvînd persoanele ce le avea în maşina de sburat.

Soldaţii Constantin Iorgu şi Nichifor Arghir din reg. 2 Grăniceri, au prins doi contrabandişti ce voiau să treacă în Rusia.

Plut. major Neagu Ioan dela Corpul II Armată, a scăpat dela moarte pe căpitanul Horăscu şi familia, cînd a ars teatrul din Chişinău. A sărit pe o fereastră dela 5 metri, pentru a vesti pompierii, rupîndu-şi mîna stîngă.

Premii a 3000 lei.

Plut. major Litvinchevici Iacob din Reg. 84 Infanterie, se preface că primeşte o propunere de spionaj, însă îi reclamă şi astfel prinde pe nişte studenţi maghiari şi toată organizaţia lor.

Serghinco Vasile şi Marin Nicolae, din reg. 3 Pionieri, scapă pe doi copii dintr'o casă care ardea şi animalele dintr'un grajd care era încuiat.

Bathori Iosif, soldat din Oradea scapă dela moarte trei persoane astfel: Doi soldaţi sar în Crişul Negru ca să scape dela înec pe Locot. Bucşa. Fiind toţi trei ameninţaţi, el sare şi i scapă pe cîte trei.

Iată deci fapte, care au fost răsplătite cu dreptate şi care totdeauna ar trebui să nu se lase uitate, pentrucă acestea sînt cele mai vii şi mai puternice încurajări pentru toţi românii de pretutindeni.

Astfel vom vedea, adevărate concursuri între cei care formează buna pază a noastră şi chiar printre ceilalţi cetăţeni.

Dacă totdeauna se vor încuraja aceştia, să fim siguri că se vor stîrpi toate hoţiile, crimele, contrabandele şi spionajiile.

Deci către aceste răsplătiri să tindă cei care vor să facă un bine aproapelui, un bine naţiunii.

Diac. V. Fussu

Ateneul popular „Infrăţirea"

In seara zilei de 2 Aprilie c., ateneul popular «Infrăţirea», al centrului Celan, judeţul Romanaţi, potrivit planului de muncă şi activitate, ce şi-a stabilit, a ţinut în comuna de reşedinţă, prima şezătoare culturală, cu un program variat şi foarte interesant.

După intonarea corului «Hristos a înviat», pe 3 voci, de către membrii ateneului, Dl. Marin I. Georgescu, în calitate de preşedinte, a ţinut cuvântul de deschidere. D-sa prin cuvinte bine alese, evidenţiază în mod concret şi amplu, necesitatea mişcării culturale pentru neamul românesc, faţă de rezolvirea neîntârziată a problemelor sociale: economică, financiară, administrativă, morală, sanitară, culturală, etc. Lipsa de organizaţie, de unitate, de solidaritate, de încredere reciprocă, etc., a făcut ca această mişcare culturală să nu dea foloase reale pentru poporul de jos, talpa ţării şi nădejdea viitorului nostru ca neam şi ţară.

Restul programului a fost gustat cu multă plăcere de auditori, cari nu mai aveau loc în sala şcoalei de fete «Teodor şi Elena B. Celăreanu», din localitate. Corurile, recitările, duetele de violină, solo de mandolină şi vioară, au fost cât se poate de bine. Pr. Gh. Stănescu-Marotinu de jos, a vorbit «Despre beţie», iar D na şi Dl. St. Niţu-Soreni au executat foarte frumos cu elevele, jocul naţional «Romana».

S'a jucat piesa «Năpasta», de Caragiale. Dl. Toma Stănescu-Marotinu de sus, în rolul lui Ion şi Dl. M. Georgescu, în rolul lui Dragomir, au contribuit într'o mare măsură la succesul frumos al piesei, care a produs o influenţă covârşitoare asupra asistenţilor, dovedind prin aceasta că nu numai comediile sunt cele mai savurate de publicul dela sate, ci şi dramele, când sunt bine şi natural executate.

La sfârşit, inimosul preot G. Popescu-Apelevii a închis serbarea, prin cuvinte înălţătoare, la adresa ateneului, anunţând şezătoarea următoare pe luna Maiu, în com. Apelevii.

Sătenii au pornit apoi cu zâmbetul pe buze la casele lor, pe deplin mulţumiţi de chipul înălţător, în care au petrecut seara aceia.

Asistent M. U.

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit, s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor:

Premiul I: 3000 lei;
« II: 2000 «
iar « III: 1000 lei.

Andrei Baron de Şaguna
Primul Mitropolit greco-oriental la Sibiu

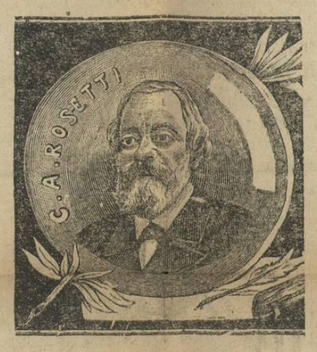

C. A. Rosetti
fost mare om de stat în 1848

Tîlcuirea legilor morale

Proprietatea şi drepturile ei

I

De unde este dreptul proprietăţii?

La început, cînd pămîntul nu era locuit, se înţelege că dreptul de a stăpâni ceva nu putea fi ca acum. Omul îşi făcea uneltele de care avea nevoie, îşi lucra pămîntul, pe care şi-l pregătise pentru lucru, şi se folosea de acestea, fără a se gîndi că acestea sunt ale lui şi nu ale altuia. Dar pe măsură ce lumea s'a înmulţit şi pe măsură ce oamenii se găseau mai mulţi la un loc, se înţelege că ceiace izvora din munca unuia era socotit ca fiind la folosinţa sa, iar ceiace izvora din munca altuia era a aceluia. Lucrul mergea ca ceva firesc şi nimenea nu se gîndea că ar putea fi altfel. Insuşi şirul vieţii a dus lucrurile aşa ca să fie privite unele ca ale unuia, altele ca ale altuia. Deci proprietatea a fost înfăţişarea cea mai firească din vieţuirea omului pe pămînt împreună cu ai săi. Cu alte cuvinte, ea era sloboda folosinţă a muncii omnlui şi a roadelor ei.

Roadele muncii acesteia prisosind uneori peste cît îi trebuia omului, dela o vreme s'au înmulţit, aşa că el s'a găsit având în stăpînire şi mai multe lucruri de cîte îi trebuiau. Dar întru cît ele erau izvorîte din munca lui, erau privite tot ca ale sale, şi de el şi de alţii. Omul trăind însă în familie, toate acestea erau la îndemîna familiei sale, iar murind el, rămîneau lucrul familiei. Iată cum proprietatea îşi lua şi altă înfăţişare. Nu era numaidecît roada muncii fiecăruia în parte. Ea putea trece dela tată la fii, dar la obîrşia ei, era tot roada muncii şi fiindcă familia era un sîmbure nedespărţit, roada aceia rămînea a familiei.

Dar familia se despărţea şi ea prin alcătuirea altor familii. Fiii şi fiicele îşi alcătuiau familii ale lor, prin căsătorie, Averea, care era a tuturor, cînd se găseau cu toţii în aceiaşi familie, se împărţea între fiii şi fiicele părinţilor. La rîndul lor însă, urmau şi ei tot şirul vieţii părinţilor. Aveau o proprietate moştenită, dar o adăogau prin munca lor. Astfel, proprietatea nu se vedea având altă temelie decît din munca omului, fie făcută de el, fie de altcineva mai nainte din neamul lui.

Viaţa obştii lărgindu-se, cu vremea şi starea proprietăţii s'a deosebit. Intre oameni au venit certuri, războaie. Capul unor războinici punea stăpînire pe proprietatea celor înfrînţi şi o lua în stăpînirea lui ori o făcea danie războinicilor lui. Iată dar intrarea în stăpînirea unei proprietăţi prin danie. Alte ori se putea ca dania să fie căpătată de cineva prin bunăvoinţă din partea altuia.

Totdeauna însă celce avea ceva în stăpînire a fost privit ca având un drept al său de a stăpîni, întru cît rădăcina ei era tot a muncii din care izvorîse cîndva şi era înconjurată de cinstea care se cuvine unei munci care s'a întrebuinţat. Dovadă este că, în sînul obştii oamenilor, a intrat un năravurît, al furtului, adică acela de a pune stăpînire pe ceva pe furiş, fără muncă, răpind către tine ceiace tu nu muncise-şi, dar muncise altul. Furtul însă totdeauna a fost privit cu scîrbă, şi pedepsit, ceiace dovedeşte că omul avea în sine simţul dreptului de proprietate şi că nu era cuviincios a intra în stăpînirea a ceva decît prin calea muncii sau a unor căi îngăduite de stăpînire şi care nu tăgăduiau obîrşia dela început prin muncă.

Iată deci că proprietatea îşi are o obîrşie foarte vrednică şi cinstită. Ea nu este nimic altceva decît prelungirea fiinţei omului asupra lucrurilor din afară, fiindcă ea a fost aşternerea silinţei şi a priceperii lui asupra ceiace se găsea în jurul său. Fie materialul lucrat de mine, fie întinderea desţelenită şi ajunsă ogor de semănat, ele nu se mai găsesc în starea în care le-am aflat, ci poartă pe ele semnul priceperii şi hărniciei tale.

A. S.

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

INFORMAŢIUNI

Din Ţară

Preotul Eftimie Dumitrescu din Mizil, prin munca sa neîncetată a înzestrat multe biblioteci; a îmbrăcat copii de şcoalele primare şi pentru bisericile din apropiere, din oraş le-a înzestrat cu mobilier.

Laudele şi mulţămirile primite din partea celor ajutoraţi sau înzestraţi, să fie pildă vie pentru tinerii, care viu la preoţie, ca să facă şi ei la fel.

— In vederea serbărilor Unirii direcţia generală a P. T. T. a hotărât să scoată o serie de mărci jubiliare. Modelele au fost executate. Noile timbre vor fi puse în circulaţie în ziua de 10 Mai.

— Un fioros bandit Hăbuc, care îngrozise câteva oraşe şi sate prin crimele sale, a fost împuşcat de un tânăr inimos flăcău cu numele de Neculai V. Rotaru din comuna Sbiereni, lângă Tg. Frumos.

Locuitorii acum scăpaţi de frica banditului, sânt foarte veseli. Laudă deci curagiosului flăcău.

— La începutul lunei lui Iunie, va avea loc la Bucureşti, congresul internaţional de agricultură. Vor lua parte la acest congres reprezentanţi ai tuturor ţărilor.

— Precupeţul Ion V. Neagu din Bucureşti, a băut ţuică la o cârciumă. La înapoierea acasă i s'a făcut rău, apoi a murit. Făcându-se cercetări s'a constatat că ţuica pe care a băut-o conţinea acid metilic.

— Ministerul Şcoalelor a dispus ca toate şcoalele din ţară, să aplice cu începere de la 1 Mai orarul de vară.

După amează cursurile vor începe la 3.30 în loc de 2.30.

— D-l Neculai Iorga a făcut ministerului de instrucţiuni o propunere, să se intervină pe lângă direcţiunea generală C. F. R. ca să aprobe înfiinţarea unei mici librării în trenurile rapide exprese şi vagoanele cu paturi. Călătorii ar cumpăra cărţile, spre a-şi petrece timpul călătoriei în mod plăcut, iar universitatea ar putea realiza din această vânzare un mic profit. Ministerul Şcoalelor a făcut intervenţia necesară în acest sens, la Direcţiunea generală a C. F. R.

— Se ştie că acum câteva săptămâni a fost furată în staţia Piatra-Neamţ din vagonul poştal o casetă conţinând 5 milioane lei. Poliţia din acest oraş, a găsit caseta goală într'o râpă de pe muntele Petricica din Piatra-Neamţ. Hoţul însă nu a fost prins.

— Cârciumarul Osias Glückmann din Iaşi a fost condamnat la 25 de mii lei amendă, pentrucă a pus în vânzare vinuri falsificate.

Rugăm stăruitor pe cei ce au rămas în urmă cu plata abonamentului a-l :: :: achita :: ::

— D-l dr. St. Bossie, medic veterinar al judeţului Dolj, a cercetat sălaşele muştei columbace, care în anii trecuţi, a cauzat mari pagube agricultorilor doljeni.

In urma cercetărilor făcute de d-sa în pâraele din judeţ, în albia cărora erau depuse larvele muştei columbace, s'a constatat că gerul de astă iarnă şi revărsările de apă de până acum au distrus cu desăvârşire progenitura acestei insecte.

După aceste cercetări, sunt speranţe, că dacă şi condiţiile de vegetaţie din Serbia şi Banat vor fi aceleaşi ca la noi, anul acesta Oltenia a scăpat de pericolul muştei columbace.

— D-l I. Răducanu, Ministerul Muncii, a luat dispoziţiunea ca în toată ţara, Duminica cârciumile să fie închise toată ziua.

— Săteanul Gh. Crăciun din Ghermăneşti-Orhei, întorcându-se spre acasă dela iarmarocul Bravicea şi fiind beat, a vrut să treacă pârâul «Cula", dar s'a înţepenit în mâl, de unde neputând eşi a adormit. In timpul somnului apa l'a înecat. După el a rămas o casă de copii. Feriţivă de beţie.

Duminică s'a celebrat căsătoria Domnişoarei Georgeta Grinţescu fiica D-lui Farmacist Col. Grinţescu colaboratorul nostru, cu d-l Inginer Toma Alexandrescu (Astra—Ochiuri, Dâmboviţa în Biserica Doamna Bălaşa de Arhimandritul Iulius Scriban, fiind naşi Domnişoara şi Dl. Profesor Dr. C. Angelescu, fost Ministru.

Urăm tinerilor căsătoriţi viaţă lungă şi fericită.

— Un locuitor din com. Vânători de lângă Tg. Neamţ, se întorcea acasă cu o căruţă de lemne furate. Pe drum însă i-a ieşit înainte o ceată de hoţi care l'au luat la bătae, luându-l drept pădurar. Acesta însă, se ruga să-l ierte pentrucă a furat lemnele.

Deci, nici o faptă fără plată.

— Un fierar din Bucureşti, a băut coniac într'o cârciumă de pe Calea Griviţei, în faţa gării. Când a plecat acasă, a spus că se simte rău. A fost chemată salvarea, dar acesta orbise. După aceasta a murit.

Iată unde duce băutura.

— In ziua de 9 Mai se va prăznui sărbătoarea numită: «Ziua Mamei», instituită de «Societatea ortodoxă a femeilor române», în înţelegere cu Ministerul Instrucţiunii Publice.

— I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei a întocmit o interesantă statistică, privitoare la parohiile şi preoţii din întreaga ţară.

Se găsesc azi, în cele 18 seminarii din ţară 4334 elevi, în cele 5 Academii teologice din Ardeal, 856 elevi, iar în cele 3 facultăţi teologice 2206 studenţi. Deci un total de 7396 tineri, cari intră peste câţiva ani, în cler.

In schimb avem în ţară 7283 parohii (6669 parohii rurale şi 614 urbane) la cari funcţionează 7183 preoţi de mir, călugări şi preoţi militari, aşa că numărul total al clericilor se ridică la 8401.

In faţa acestei situaţii şi a surplusului mereu crescând al tinerilor cari vor să se facă preoţi, clerul a devenit un domeniu, în care, ca şi'n alte îndeletniciri intelectuale, pătrunderea va ajunge curând o imposibilitate.

— Cu ocazia serbărilor Unirii direcţiunea generală a poştelor a hotărât să emită mărci comemorative ale Unirii.

Comisiunea a ales 6 valori de 1 leu, 2, 3, 4, 5 şi 10 lei.

Mărcile de 1 leu reprezintă efigiile Mihai Viteazul, Ştefan cel Mare, Matei Corvin, Constatin Brâncoveanu, având la mijloc pe Regele Ferdinand I.

Mărcile de 2 lei au emblema Unirii; cele de 3 lei au efigia lui Avram Iancu, mărcile de 4 lei reprezintă pe Mihai Viteazul cele de 5 lei castelul dela Bran şi cele de 10 lei, reprezintă actul Unirii.

Mărcile au fost date spre confecţionare fabricii de timbre de la Filaret. Ele vor fi gata la 5 Mai, când vor fi trimise în toată ţara, iar la zece Mai vor fi puse în vânzare la toţi debitanţii din ţară.

Seria întreagă va costa 25 lei.

Din Străinătate

— CE FEL DE COMUNIŞTI? Muncitorii maghiari plătesc 73 de lei pe lună pentru biserică, aceasta de bună voe.

Adunarea parohială maghiară impune cotizaţia fiecăruia şi se reţine 1—2 la sută din salarii de însăşi întreprinderea, iar sumele se varsă în bloc parohului, care de întrebuinţarea lor nu dă socoteală autorităţii de stat, ci probabil, altei autorităţi în afară de stat.

— Camera deputaţilor din Ungaria discutând reforma Administrativă a decis dn acord cu Ministerul de interne, ca femeile să poată fi alese în consiliile comunale.

— Dela navigatorii sosiţi azi în portul Constanţa, ne vin ştiri din ce în ce mai alarmante asupra stării de spirit şi de fapt ce domneşte în Rusia de sud. Contra-revoluţionarii au pus mîna pe oraşele Ecaterinodor, Gheorghiesc şi Stavropol. In luptele care se dau între detaşamentele armatei roşii, şi ţăranii răsculaţi au căzut mii de morţi şi răniţi de ambele tabere. Autorităţile sovietice au evacuat din vreme oraşele capitulate, — cei ce n'au putut să se salveze la timp au fost parte arestaţi parte masacraţi de ţărani.

Teroarea deslănţuită de răsculaţi a avut urmări în întreaga rusie. Comisarul sovietic a trimis puternice detaşamente pentru înăbuşirea şi reprimarea revoluţiei.

— In New-York se va construi un hotel, care va avea 75 de etaje. Construcţia va costa 15 milioane de dolari. (Un dolar costă 168 lei).

— La Dunkerque a ars biblioteca municipală. Clădirea a fost distrusă până în temelii. Au ars 90 de mii de volume unele de o valoare foarte mare. Pagubele sînt de nedescris.

— Fetele de 19—25 ani, în Rusia bolşevicilor, vor putea intra în şcoalele militare technice.

— In China 16 milioane de oameni suferă de foame.

— Săptămâna trecută s'a prins la Vivier sur Mer lângă St. Malo un peşte de 3 m. lungime cântărind 400 kgr. Făcea parte din specia delfinilor şi avea 88 dinţi.

—Din cauza gerului prea mare, care a fost iarna aceasta smochinii din sudul Franţei în mare parte au fost complect nimiciţi iar cei rămaşi nu vor da roade decât peste câţiva ani. Astfel se va urca şi preţul smochinelor.

Bibliografie

Biblioteca «Minerva» No. 233, 233 a, SPERONARE" vol. I. de **Al. Dumas.**

Preţul 9 lei.

Biblioteca Minerva No. 234—234 a, **Speronare. Privelişti şi Amintiri din Italia** vol. II, de Al. Dumas.

Preţul Lei 9.

Biblioteca Minerva No. 154—154 a. **Vânătorii de robi, Dealungul Nilului albastru,** vol. I de Louis Jacolliot.

Preţul Lei 6

Biblioteca Minerva No. 178. **Vânătorii de robi. Dela Cair la Minieh,** vol. II de Louis Jacolliot.

Biblioteca Minerva No. 161—161 a. **Iacob Pasinkof** Nuvelă scene din moravurile ruseşti de Ivan Turghenief.

Preţul Lei 9

A apărut din biblioteca poporală a «Asociaţiunei» TRAISTA BUNICULUI, povestiri şi legende de *Sabin G. Truţia.* Preţul 5 lei Sibiu, strada Şaguna No. 6.

ZIUA UNIRII, (1 Decemvrie 1918) piesă teatrală poporală în trei acte de *Elena şi C. Sporea.*

Preţul 5 lei.

A apărut în editura «CARTEA ROMANEASCA». Cunoştinţe Folositoare Seria D. No. 21
Şase montage de Radio
de Locotenent M. Zapan
Preţul Lei 5

Cunoştinţe Folositoare Seria D No. 22
«Cinematografia»
de Locot. M. Zapan
Preţul Lei 5

Cunoştinţe Folositoare Seria B. No. 56.
«Isvoare actuale de energie»
de E. Severin, profesor
Preţul Lei 5

Tipografia Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 19 MAI 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 279 Apare în fiecare Duminică

ZECE MAI văzut de departe

Cei care, dela sărbătorile Unirii, cu 10 Mai de acum, am trăit o bună bucată de vreme, cu vechiul 10 Mai cel dinaintea războiului, — ni se pare, atât de dulce cînd ne gândim în trecut la acela. In adevăr, eram pe atunci o țară mică, dar bine închegată în ferecătura ei. Azi suntem cu mult mai mari. Este 10 Mai de azi tot ce era vechiul 10 Mai? Nu putem răspunde decât că e mai mult decât acela, fiindcă asupra lui s'au îngrămădit mai multe idei și mai covârșitoare de cât cele pe care le cuprindea vechiul 10 Mai. Acela nu însemna decât încoronarea regelui, acesta înseamnă unirea tuturor Românilor. Deci se cuvine ca celui de al doilea 10 Mai să i se dea mai multă însemnătate decât celui dintâi.

Cu toate acestea nu putem să ne ascundem că noul 10 Mai nu ne găsește atât de bine închegați ca suflete și ca țară. Pe deoparte noi, Românii, suntem foarte sfâșiați în rândurile noastre, prin felul nepatriot cum se duce la noi politica taberelor politice; iar pe de altă parte, în mica Românie de altă dată, eram numai noi Românii la un loc, iar acum afară de Români, avem și mulți străini.

Deci ferecătura țării noastre nu mai este acum așa de bine închegată ca pe vremea când sărbătoream vechiul 10 Mai.

Silința noastră de aici înainte trebue să fie de a duce și țara de azi la închegarea mai trainică pe care o avea țara veche. Aceasta însă nu se poate face fără mari însușiri sufletești, care la noi, în loc de a spori, dau îndărăt. Acele însușiri sufletești sunt: munca, cuviința, cumpătarea, cinstea și îndeobște, năzuința cinstită de a făptui ceva în viața acesta și a lăsa urme pentru copii, pentru țară, pentru stăpânirea lui Dumnezeu pe pământ. Fără țînte vrednice de viață nu se poate făptui ceva trainic; trăiește doar de azi pe mâine pentru ca să isprăvești ca o bestie.

In România de azi, s'a pornit iureșul șuvoiului materialist. Oamenii își văd viața tot din laturea desfătării, a petrecerii, a șederii degeaba și a nu face nimic. Aceasta însă este primejdie, pentrucă astfel de otrăvuri împiedică buna lucrare și închegare a unei țări.

Când ne adunăm la 10 Mai, trebue să constatăm că am propășit mai cu seamă în acestea. Dacă însă constatăm sporul lenei, trebue să ne luăm măsurile de trebuință.

Noi nu putem tăgădui că sântem înglodați cum nici pe departe nu eram înainte de război. Va zice cineva că sânt urmările de neînlăturat ale războiului, că nu se face o opintire grea, fără cheltuială și jertfă. Cu toate acestea adevărul netăgăduit pe care-l cuprind aceste cuvinte nu poate fi avut în vedere, când e vorba de ce ne doare azi pe noi. Căci noi suferim, nu atât din pricina războiului. Au mai fost țări în război și s'au refăcut. Ce vom spune de Belgia, de Ceho-Slovacia? Sânt țări în plin sbor. Noi însă tocmai după război am sărăcit mai mult:

1. Fiindcă gospodăria țării a fost dusă în chip păcătos, 2) fiindcă acum numai lucrează cum trebue vâna cea mai de seamă a vieții noastre naționale, care e plugăria.

Azi țara e tot bolnavă din pricină că pământul se lucrează cu mult mai rău decât înainte de război și mai rămâne și nelucrat. Unealta lucrului care este țăranul, se simte mai desprins de brazdă decât cel de altă dată. A fost și el cuprins de frigurile năbădăioșilor dela oraș: vrea să facă politică, și politica se răsbună pe spinarea țării că omul a pierdut cheful de muncă, iar ce muncește e puțin și prost.

Iată mari prefaceri care s'au petrecut sub ochii noștri și care țin de noul 10 Mai. Vedem că țara e mai săracă de cum a fost, dar nu din pricina războiului singur, ci mai cu seamă din pricina oamenilor de după război.

Am trecut noul 10 Mai, cel care pecetluește 10 ani dela Unire. Călăuziți de cele de mai sus, să ne pregătim pentru un nou 10 Mai, la care să nu mai putem aduce jăluirile de acum.

Arhim. SCRIBAN

Foto-Royal

M. S. Regina Maria, A. S. R. Principesa-mamă Elena și M. S. Regele Mihai I,
în drum spre Șosea, spre a primi defilările în ziua de 10 Mai.

Rușine Națională!

Serbarea unirii a fost întunecată de un fapt divers în aparență, dar totuși cu adânci rădăcini în adevărul său. Un nor plumburiu s'a așezat pe cerul de sărbătoare în ziua de veselie a neamului românesc.

Faptul, poate a trecut neobservat, dar inimile bunilor români n'au putut să nu lacrime dacă au observat, cu toată durerea felul cum s'au prezentat veteranii dela 1877 la aceste sărbători.

Nu voim să acuzăm pe nimeni. Nu facem aci procesul nimănui, dar socotim că a fost o crimă, care trebuie înfierată, cât mai adânc pentru reaua stare, pentru halul deprimant cu care s'au prezentat acești cinstiți apărători ai patriei.

Să relatăm în scurte cuvinte faptul cum s'a petrecut.

Cum era firesc și natural la Sărbătorile Unirii s'au chemat toți acei cari prin puterea, sau creerul lor au contribuit la această sărbătoare. Intre aceștia mulți chemați, au fost invitați să participe și veteranii războiului 1877—1878.

Admirabil prilej de cinstire, plăcută ocazie de prăsnuire a acelora cari au luptat pentru patrie.

Așa ar fi fost sau ar fi trebuit să fie, dar... inima mi se umple de mâhnire și am continua dacă sufletul de buni români nu ni s'ar umple în același timp de indignare.

Spun, au fost aduși veteranii din cele patru unghiuri ale țării.

Au defilat. Dar cum au defilat?

Inima din piepturile eroilor de pe valea Opanezului sau cei cari daseră asaltul Griviței vibra, dacă nu în unison cu pașii, împovărați de ani și corpurile gârbovite de griji și mai ales de nevoi, în orice caz cu cele mai mari simțiminte ale neamului. Ar fi vrut să se prezinte mai bine dar n'au putut. Pensia lor nu ajută ca trupul să fie în haină de sărbătoare.

Spectacol dureros.

Veteranii veniți din lung drum n'au fost întrebați de nimeni, n'au fost primiți de nimeni, nimeni nu s'a interesat de soarta lor.

Au defilat în fața lumii și în fața tribunelor, a invitaților, a corpului diplomatic, rupți, cârpăciți, murdari, semn al cumplitei nepăsări din partea conducătorilor.

Unii în cămăși rupte și murdare, haine decolorate iar mâinile tremurânde purtau legăturica cu pâine sau mămăliguță fabricată pe malul Motrului sau coclaurile Neamțului.

S'au prezentat și ei cum au putut, nu cum au vrut. Rămâne acum în mintea noastră un mare semn de întrebare ce se înfige crispant și sfredelește cât mai adânc în cugetele noastre.

Guvernul nu a putut afla un fond de un sfert de milion, cel mult, pentru îmbrăcarea lor? Câteva zeci de becuri mai puțin, sau cîțiva invitați fără rost — căci au fost enorm de mulți — nu puteau fi înlăturați, iar în locul lor să se fi îmbrăcat în haine de cinstire pe dătătorii independenței poporului român?

S'a făcut aceiași greșală, de a prezenta de data aceasta pe veterani întocmai ca la moartea Marelui Rege, Cortegiul văduvelor, invalizilor și orfanilor — în spectacol deprimant.

Ce exemplu mai rău, ce pildă mai sinistră să ia tineretul din acest fapt! Ce vor zice copiii? Uitați fraților pe acei cari au luptat pentru țară. Și-au dat câte o mână, câte un picior, au rămas vătămați pe toată viața pentru ce? Pentru ca statul să nu aibă nici o grijă de ei.

Dar gândiți-vă că nu numai oameni mari au asistat la aceste sărbători, ci și tineretul. Au mai luat parte și reprezentanții statelor străine. In Franța, când trece convoiul mutilaților sau defilează invalizii de război, o tăcere deplină cuprinde sufletele tuturor. In mers de cărucioare lin și cu o linie sobră, trece în tăcere, învăluiți de grija tuturor, acei cari și-au lăsat părți din trupul lor pe câmpurile de jertfă pentru isbândirea ideilor naționale.

Așa dar răul exemplu e triplu: pentru oamenii mari, pentru tineret și pentru ochii străinătății.

Intâmplarea aceasta mi-a fost semnalată de un preot din America, director de ziar, care mi a mărturisit cu jenă dublată de durere de bun român, cele ce văzuse. Desigur că totul va trece ne observat. Tobele și surlele vor înceta. Totul va intra în făgașul normal. Un lucru nu se va schimba: starea vrednică de plâns a foștilor apărători ai patriei.

Vor mai fi serbări. Noi le dorim să fie cât mai multe, convinși de utilitatea lor. Dar nu mai dorim să fim spectatori la asemenea fapte. Greșelile din trecut să le avem în fața ochilor, să ne ferim de a le repeta.

Radu Mislea

Metilicul și Tutunul

Am scris în vreo două numere, despre pericolul mare și pustiirile pe care le aduce spirtul metilic, ce se află în băuturile care se vînd în cîrciumile de pe la sate și orașe și distrugerea pe care o aduce organismului. Dar nu numai atît. Am arătat statistica întocmită de mitropolia din Iași, în care se vedea lămurit în ce stare se găsește țara noastră, din cauza băuturilor alcoolice.

Copiii născuți din părinți bețivi, se prăpădesc imediat după naștere; rar caz cînd unul ajunge pînă la vîrsta de cinci ani. Tinerii sînt respinși dela armată din cauza tuberculozei (oficei), boală provenită în cea mai mare parte tot din cauza beției.

Dacă ne vom duce cu privirea mai amănunțită asupra situației de fapt, vom vedea temnițe cu criminali din cauza beției; spitale cu răniți din cîrciume, certuri și bătăi și alte multe fapte neomenoase pornite tot din această cauză.

V'ați dat socoteală careva de groaznicul pericol ce prezintă acest alcool?

Neamul românesc din această cauză, a început să scadă simțitor ca număr.

Un alt rău asemănător alcoolului mai este și tutunul.

Da. Dar va spune cineva: Tutunul nu ne omoară, căci sînt oameni care fumează, și cu toate acestea au ajuns pînă la adînci bătrînețe.

Bine, răspundem noi. Acestea sînt rari cazuri; căci par'că toți care întrebuințează băuturile, toți au norocul de a muri? Dar trebue și fumătorul și băutorul să se lase de viciurile acestea, pentrucă sînt expuși în cea mai mare parte, la pierderea sănătății și a vieții.

Dece? Pentrucă și **tutunul** și **băuturile** conțin **alcool metilic.** Aceasta s'a dovedit prin cercetări, care s'au făcut de curînd de către medici.

S'a sonstatat că fumul de tutun conține alcool metilic. Numai o singură țigară, făcută din tutunul din pachete de către fumători produce 4 miligrame de alcool metilic; iar o țigară din cele bune, ce se găsesc făcute gata, produce 2 miligrame de alcool metilic.

Dar oare ce foloase aduc aceste două rele?

Vinul, dacă e întrebuințat într'o măsură mică, ar fi bun corpului; dar întrebuințat peste măsură, ajută ca în timpul cel mai scurt băutorul să-și piardă mințile, apoi de aici, certuri și scandaluri, omoruri și toate relele și apoi rămîi și fără banii pe care i-ai cîștigat cu sudoare.

Tutunul nu aduce nici un folos, din contră, disprețul față de nefumători și banii pierduți în zadar.

Iată deci două rele, care stăpînesc neamul nostru mai cu tărie, și fără de care s'ar putea trăi foarte bine.

S'au văzut oameni, care s'au putut lăsa de aceste vicuri, în momentul cînd erau gata de a se prăpădi. Și cazuri de acestea credem că știți cu toții.

Prin urmare, dacă numai în fața morții ar putea un pătimaș să se lase de aceste plăgi grozave, dece să nu se lase de acum?

Tot lucrul făcut mai din vreme e mai bun. Deci acum, cînd vedem relele de care sîntem cuprinși să le aruncăm, nu ca mai tîrziu cînd ele își vor arăta efectul puternic al morții, să nu mai fie nici o scăpare.

Diac. V. Fussu

Cetiți în pagina doua, cum au decurs Serbările Unirii în -: București :-

Studiu închinat domnului Comandor Buchholtzer

Energii Sufletești: Amiel (1821--1881)

Marele gânditor moralist și pedagog elvețian, Amiel, s'a născut la Geneva. In cetatea spiritului, în ctitoria lui Calvin și Rousseau, într'o țară cu totul neînsemnată prin întindere, totuși mai vrednică decât trei împărății prin orașul—stat și statul minune: — Geneva, aici și-a petrecut adolescența gânditorul Amiel. A fost supranumit visătorul Genevei. Năzuința spre ideal a moștenit-o din moși și strămoși. Se trage dintr'o familie de refugiați, din acea «elită franceză, care, împreună cu o elită italiană, fondă adevărata Genevă, acest azil minunat între trei națiuni, care fără sprijin a durat prin forța sa morală» (Michelet).

Natura care străjuește îmbrăcând cu podoabe ca din povești țara binecuvântată a Genevei, a întărit glasul strămoșilor. Munții înalți, Salevul și Juro, i-au dat prilej tânărului Amiel să facă neîntrerupt popasuri spirituale. Și astfel s'a făurit acea deprindere necesară oricând de a prinde legături cu rădăcinele sufletului nostru. Urcușuri pe înălțimi i-au dat pribeagului Amiel legăturile sfinte cu suprema și veșnica forță: Dumnezeu. Iată educatorii acestui mare educator: Amiel! Munții și apele! Apele, cari prin neastâmpărul lor l-au îndemnat la neostenită cugetare. «Sufletul omului seamănă cu apa! Vine din cer, ca să se întoarcă la cer în veșnică mișcare» (Goethe).

Intre anii 1844—1848 își împlinește învățăturile în Germania la universitățile din Heidelberg și Berlin. Aici ne dă pilda strălucită a studentului de care avem nevoe acuma! Studentul care vede în știință nu „o vacă lăptoasă" (Schiller), ci un altar! In studii nu un mijloc de pricopseală printr'o diplomă mai mult nemeritată, ci o serie de rugăciuni aduse lui Dumnezeu. Și astfel citește cu hărnicie pasionată. Citește cu venerație văzând în cărți suflet din sufletul eroilor, cari au știut să se apropie de Dumnezeu. Lectura e un prilej ca să-și descopere, să-și răscolească și să-și însămânțeze sufletul prin mărgăritarele de spirit aflate în lumea celor mai buni prieteni: cărțile.

Cum se întoarce în Patrie, e numit prin concurs, profesor la universitatea Genevei. Acum începe o viață de muncă pedagogică în slujba țării. Dă un minunat exemplu de împlinirea datoriei până în cele mai mici detalii, jertfind adeseori, mai drept punând în jurul vieții reale, cea mai nobilă energie, care tot mai mult năzuia în spre nobila pribegie către: «Absolut». In deplină armonie cu viața morală a patriei dă o pildă strălucită de dispreț pentru plăcerile dobitocești ale vieții întinate de păcatele pământului și duce o viață de sfânt!

O viață închinată patriei și lui Dumnezeu. Ca profesor universitar aduce un idealism pururea tânăr, o cultură care se împrospăta fără ostenire, și deasupra tuturor darurilor, icoana idealului. Orice problemă era un prilej de chemare asupra studenților a «eternului» care se manifestă în mii și mii de forme, dar după aceleași legi. Aduce deci această convingere că științele se complectează în cea mai deplină solidaritate de fapte și principii, și că la urma urmii adevărul e unul: «Veritas una est».

Dar alături de această elegantă pildă de împlinîrea datoriei sociale, Amiel dă un exemplu etern de o energie închinată, cale de treizeci de ani unei idei, unui ideal! In ce constă acest grogram? Cunoașterea de sine! E ceva cu totul eroic în această strădanie: Cunoașterea de sine! Pentru munca sa onestă, neîntreruptă în cercetarea amănunțită a sufletului său a fost numit: «Un martir al gândului». Și astfel, făcându-și din hârtie și creion doi buni prieteni, moralistul Amiel a sfătuit atâția ani de zile cu el însăși. A căpătat această nobilă deprindere de a privi în adâncurile sufetului de a răscoli colțuri nebănuite și de a însemna pe foile albe de hârtie aceste descoperiri, cari alcătuesc: «Jurnalul intim». Această geografie a inimii sale cuprinde 16900 de pagini, adică 48 de volume. Dacă ne gândim acuma că fiecare pagină cuprinde aur curat de cugetare înaltă, simțire nobilă și îndemn spre acțiuni sociale, putem sgune că Amiel e unul din binefăcătorii omenirii. Dar având în vedere că oamenii se aseamănă mult între ei, Amiel ne dă în «jurnalul intim» cartea cea mai necesară omului: «Geografia inimii noastre». Acesta e abecedarul progresului moral și prin el al progresului național. «Impărăția lui Dumnezeu în sufletul vostru este!» (Luca, 17,21).

In trufia sa nătângă, omul a căutat să pătrundă toate tainele lumii! A uitat însă să se cunoască pe el, și din puterile lui a neglijat tocmai rădăcinele vieții sufletul. Și de aceia am ajuns la o civilizație barbară! Mai rău nu se poate!

Umanitatea în general, și România noastră în special are nevoe de ideal. Pentru a face trup din vrerea tuturor dorurilor noastre, mă gândesc la aleșii neamului, trebue să desvoltăm viața interioară. «E o strânsă solidaritate între gândire și acțiune! Viața se poate defini o: «gândire realizată». Puterea de a creia viața stă în măsura vieții interioare. Omul care dintr'o gândire nobilă înfăptuește o acțiune nobilă se întrece pe el însuși. Dar dacă dăm lumii o gândire rodnică întrecem pe toți aceia cari o vor înfăptui. Cu cât pătrundem în noi, cu atât dăm de isvoarele vieții. Numai prin gândire omul e cu adevărat om!» (Dr. G. Dromard, Le Rêve et l'action, Paris, Flamarion, 1921).

Drept aceea vom căuta să tălmăcim din cugetarea lui Amiel, care ne poate îndruma spre împărăția nobilă a vieții interioare. Reculegerea înseamnă înfrățirea cu majestatea ființeiei și condiției esențială pentru acțiuni rodnice. Conduși de această nobilă călăuză, moralistul și pedagogul Amiel, vom întreprinde o lungă călătorie în lumea spiritului.

Sperăm că sufletul cetitorului se va înviora ca de suflarea Alpilor, în atmosfera cărora s'a închegat gândirea pedagogului dela Geneva: Amiel, unul din ctitorii Elveției contemporane.

Prof. C. Mureșanu
Geneva, 3 Mai 1929

Vorbe cu tâlc

Credința, pentru o inimă cinstită este lucru sfânt; nu simte nevoe, nici frică, nici amăgire că poate deveni necredincios.

Cel ce n'a iubit niciodată pe alții, n'a cunoscut deloc pe Dumnezeu; căci Dumnezeu e dragoste.
(Saint Jean)

Pentru ca patria să fie fericită, trebuie ca magistrații să se supună legilor și cetățenii magistraților.

A muri pentru patrie, este o soartă tot așa de dulce ca și gloria.

A te supăra pe țară este o crimă.

Trad. Ad. D. F.

Măreața sărbătorire a unirii tuturor românilor

Zile sfinte din istoria românilor, scrise cu slovă de aur și săpate în cugetele tuturor bunilor români, ne-a fost dat să trăim. Toată suflarea românească a fost timp de cinci zile în haine de sărbătoare, gata să prăsmuiască, cu toată cinstea cuvenită împlinirea primului deceniu dela unirea tuturor românilor sub un singur tron. Ochi din cari lacrimi picurau n'au lipsit. Erau lacrimile nădejdei și vrerei de mai bine, erau lacrimi de bucurie pentru că s'a realizat, în bună măsură hotarele geografice și firești, unde trăiau toți cei cari simt o dragoste pentru țară, neamul și tronul românesc.

Capitala țării a fost principalul obiectiv al acestor sărbători, rămânând ca pe ziua de 20 Maiu, Alba Iulia, cetatea istorică unde s'a înfăptuit pentru o clipă, sfântul ideal al tuturor românilor, să ia locul Bucureștiului.

De sigur că interesul publicului pentru aceste mari festivități s'a mărit, prin participarea celor trei sute de români americani. Ei au venit peste țări și mări, nu să ne vadă sgârie-nori ai noștri. Nu. Au găsit la noi voinți mari, vreri nestrămutate, și mai ales sgârienorii noștrii de dragoste frățească.

Și ca plăcută coincidență — remarcată de altfel de toți confrații — serbările Unirii au început oficial, prin ridicarea unui imn de slavă eroilor. La Mărășești, în prezența Inaltei Regențe și a autorităților, și în fața a **foarte puțină lume,** *s'a adus prinos de cinstire celor cari și-au jertfit cu drag și în mod neprecupețit sufletul și trupul, dând pildă vie urmașilor lor. Au venit pe câmpia unde s'a vărsat sânge românesc pentru apărarea țării românești, popor de toată starea. Mame istovite de durere, văduve îndurerate, orfani desculți în hohote de plâns. S'au împrăștiat flori. Dar ele s'au uscat încă din mâinile purtătorilor. Rămâne să li se aducă alte flori. Aceste flori nu sunt decât florile sufletești ale recunoștinței românești. Cu acestea să le împodobim memoria.*

Pe o zi însorită de Mai, cu o căldură tropicală, Micul Rege a primit defilarea de 10 Mai. Publicul l'a privit cu ochi în cari toată dragostea se cuibărise pe Acela, care deși mic, totuși este cel mai mare român. Pe fruntea Lui regească două cute își făcuseră tainic șanț. Grija conducerii destinului unei țări și unui popor, îi tulbură de pe acum frageda copilărie, de cari se bucură din plin alți copii la aceiași vârstă.

Trupele cu mers hotărât și voință fermă au dat un puternic avertisment acelora, cari în imaginația lor bolnavă, mai cred posibilă o revizuire a tratatelor.

Tot în cadrul serbărilor unirii s'a împlinit datoria sfântă, din moși-strămoși, de a se înălța pomenire lui Dumnezeu, pentru harul pe care l-a pogorît în ajutorul țării. De aceia Sâmbătă, pe tăpșanul de lângă vechea Mitropolie în jurul unei troițe, s'a pus piatra fundamentală a Catedralei Unirii, viitoarea Patriarhie a neamului românesc.

S'a mai inaugurat cu acest prilej și târgul-expoziție al «Moșilor» unde oaspeții au avut fericita ocasie de a admira tot ce poate produce industria română mai distins, sub toate raporturile.

E greu, e foarte greu, să transpui pe hârtie tot farmecul acestor serbări. Sunt scene cari văzute nu ți-au luat nici două minute, pe când descrierea lor, cu tot pitorescul, îți cere cel puțin o coloană de ziar.

Vom încerca, totuși o palidă descriere.

Sosirea românilor-americani pentru sărbătorile unirii

Serbările Unirii au început Miercuri. In adevăr atunci s'a făcut primirea oaspeților români americani, răslețiți pe meleagurile Statelor Unite, veniți să asiste la serbările Unirii.

Entuziasmul celor cari au fost în dimineața de Miercuri la gară, a fost indescriptibil. Urale, și sunetele marșului „Deșteaptă-te Române", împreună cu ploaia de flori ce nu mai contenea a primit pe frații noștri. Clipe de emoție, clipe de bucurie după cari inevitabilele discursuri încep.

Iau cuvântul d-nii Dem. Dobrescu, în numele Capitalei și d-l ministru Sever Bocu, ministrul Banatului, cari aduc salutul cald al românilor, manifestând totdeodată bucuria unanimă de a-i revedea măcar puțin timp printre noi.

Le răspunde din partea românilor americani Preotul *Opreanu*, care face mărturisirea îmbucurătoare că toți românii din America au păstrat ca o comoară vie, nesfârșitul dor de patria lor. In fiecare român din America, cultul patriei este o însușire care dă îndemn tuturora la muncă și cinstire a românismului.

După aceste cuvântări, oaspeții au mers la Ateneu unde a a vut loc primirea oficială, în fața unei mulțimi enorme, din care nu lipseau reprezentanții tuturor oficialităților. In rodondă, cercetașii au adus cele 150 de drapele făcând o adevărată pădure de stindarde.

D-l *Iuliu Maniu*, președintele consiliului de miniștrii a pronunțat următorul discurs, îndelung apludat și subliniat de sincere afirmări și urale des repetate.

Iată-l în întregime :

Frați români americani.

Guvernul țării românești, pe veci unite, vă salută pe pământul strămoșesc, brăzdat de atâta trudă și udat cu atâta sânge.

Ați venit să vă bucurați cu noi, în zilele acestea de mari amintiri, și să vă arătați devotamentul pentru tradițiile mari și aspirațiunile nobile ale Națiunei Române.

Vă mulțumesc !

Mânați de necazurile vieții și de dorul desăvârșirei omenești ați dat de o Țară bogată și de o Națiune cultă și puternică, dar mai ales ați dat de țara lui Washington, Benjamin Franklin și Lincoln, de țara libertății și adevăratei democrații care v'a dat putința să puneți în valoare însușirile distinse ale Neamului Românesc.

Rezultatele ce ați atins, și despre care am aflat adesea și cu sinceră bucurie, aveți să le mulțumiți deopotrivă puternicei și ospitalierei națiuni americane a Statelor Unite și firei noastre blânde, sârguincioase și tenace, dusă cu voi deodată, cu sângele vostru de nobilă origine latină.

Datorați în urmare nestrămutată gratitudine marei națiuni a Statelor Unite. Să-i cinstiți așezămintele și pe conducătorii ei. Fiți credincioși supuși ai noii voastre țări și năzuiți-vă din toate puterile să contribuiți la munca ei de producțiune și civilizațiune, care servește întreaga omenire și prin urmare și neamul nostru românesc.

Dar să nu uitați neamul din care v'ați născut și țara care v'a fost leagănul vostru, iubiți-le, ajutați-le cu gândul și cu fapta voastră, căci vrednice sunt de iubit, deși noi nu vă putem aștepta aci, nici cu palate somptuoase, nici cu «zgârie-nori». Năvălirile barbare, care au secătuit aproape două mii de ani această țară, ne-au împiedicat să le facem. Tot ceeace vedeți aci este rezultatul muncii fraților voștri din vechiul Regat de abia câteva decenii. Recunoștință vredniciei lor și bunătății lui Dumnezeu, că le-au putut înfăptui.

Vă așteptăm însă cu sufletul înălțat de învățăturile dascălilor noștri. Vă așteptăm cu o singură cunoștință națională întemeiată prin apostolii luminați ai vremurilor. Și vă primim în țara noastră pentru totdeauna unită prin jertfa ostașilor și fiilor ei și cu sdrobirea hotarelor, care sfâșiau același neam.

Avem toți românii un singur Rege un singur gând și o singură stăpânire !

Iată cu ce vă așteptăm !

Vă rugăm, să dovediți și prin munca pe care o depuneți în noua țară, și prin iubire și devotamentul ce-l aveți, ca pe niște adevărați frați. Plângeți pe eroii morți pentru patrie, păstrați originei voastre, adevărul vorbei românești :

«Sângele apă nu se face».

Zicându-vă : «Bine ați venit», vă rog să strigați cu mine împreună :

«Trăiască Statele-Unite ale Americii de Nord» și marele lor Președinte Hoover !

«Trăiască România Liberă și Unită și Regele ei Mihai I!»

Au mai vorbit în numele Municipiului București d-l maior Angelescu, iar d-l Mihail Oromolu, președintele societății «Amicii Statelor Unite a salutat în cuvinte calde pe distinșii musafiri.

Rând pe rând s'au perindat prin fața tribunei oratorice, delegații autorizați ai românilor americani cari au asigurat tronul de credință, poporul de dragoste frățească și țara de respect profund.

Apoi s'a format un imposant cortegiu în frunte cu muzica militară și cele 150 de steaguri și s'a mers până la mormântul eroului necunoscut unde în clipe de adâncă reculegere sufletească s'a adus prinos de cinstire celei mai mărețe și jalnice în același timp, întruchipări ale marei noastre epopei naționale.

Aci a vorbit locotenentul-colonel invalid Teișanu, care a arătat jertfa soldaților români și simbolul eroului necunoscut.

După amiază oaspeții au vizitat diferite așezăminte.

... Iar luna, de pe un cer înstelat al unei nopți de Mai, argintind edificiile bucureștene, a avut grijă să-i sărute pe toți cu : «Noapte bună !»

Cum s'a desfășurat comemorarea eroilor

Pe câmpia de glorie dela Mărășești și întreaga țară s'au comemorat în ziua de Joi, Inălțarea Domnului, Eroii, printr'un parastas pentru pomenirea și vecinică odihnă, celor ce au căzut în grelele lupte în războiul pentru întregirea Patriei Române.

Au luat parte la procesiunea de evlavie care s'a făcut în locurile sfinte ale Neamului, membrii guvernului în frunte cu d-l Iuliu Maniu, președintele consiliului de miniștri, Inalții Regenți Gh. Buzdugan și I. P. S. Sa Miron, Patriarh al României și delegații de foști luptători.

De asemeni armata a fost reprezentată printr'un mare număr de ofițeri generali, în frunte cu d-l gen. Presan și N. Petala.

Un soare arzător bătea când oficialitățile au sosit la Mărășești.

In gara Mărășești după o însuflețită cuvântare a primarului comunei, care a prezentat pâine și sare, I. P. S. Patriarh Inalt Regent a spus cuvinte amintitoare a marilor jertfe din anul 1917. Orașul mic a suferit cel mai cumplit, dar și-a schimbat numele în renume și și-a înscris dreptul de cetate sfântă, o Mecă a mahomedanismului. Aci vin toți să se adape de patriotismul cel luminat, să ia exemplu de abnegație și dezinteresare de sine.

Aviația românească a fost reprezentată printr'un singur avion. Singure pasările cerului alunecau în văsduhul, de un albastru al cicoarei. Poate n'au vrut să turbure prin huruit de motor somnul scumpilor dispăruți.

A oficiat mișcătoarea slujbă a pomenirei morților Inaltul Regent I. P. S. Sa Patriarhul Miron, împreună cu P. S. Sa Episcopul Triteanu, ajutați de clerul local. Răspunsurile fiind date de corul «Armonia».

După aceasta a urmat cuvântarea Inaltului Regent, d-l Gheorghe Buzdugan.

Inaltul Regent, d-l **Gheorghe Buzdugan,** a rostit următoarea cuvântare:

«In ajunul serbărilor naționale pentru împlinirea a 10 ani dela unire, am simțit o scumpă datorie să venim la Mărășești, câmpul de luptă și de glorie din vara anului 1917 unde odihnesc cu mândrie eroii neamului, pentru ca în fața bisericii neamului, de pe acest pământ sfințit cu sângele lor nevinovat și unde zac osemintele lor, să reînoim cu smerenie omagiul recunoștinței naționale, memoriei lor, în veci slăvite, și în momente de reculegere, să fim pătrunși de legătura puternică, stabilită între jertfa lor sublimă și obligația covârșitoare ce ne incumbă de a păstra neatins și înălțat tot mai mult patrimoniul național dobândit cu un spirit de sacrificiu demn de eroii antici.

Aci în vara anului de grozăvie, s'a decis soarta țării și a neamului. Armata noastră, reconstituită și înzestrată după o iarnă de neînchipuite suferințe, a depășit toate virtuțile ostășești. Mareșalul străpungător de fronturi, pretutindeni învingător, fu de data aceasta înfrânt ! Vitejii noștri demni urmași ai strămoșilor dacoromani și ai ostașilor de neînvins ai lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Carol, au făcut zid din piepturile lor și, rezistând focului năpraznic prin atacuri și contra atacuri vijelioase, au împiedicat cutropirea Moldovei și au făcut nepieritoare gloria steagului României !

Bravi ostași, ați părăsit casă, părinți, soție și copii și toate speranțele legitime ale unei tinereți neprihănite, pentru a sluji Țara și Neamul, cum ai onoarea steagului sub care ați luptat ! V'ați făcut datoria cu deplină credință și cu cea mai desăvârșită uitare de sine ! V'ați arătat demni de marele nostru Rege Ferdinand I și de puternicul sprijin moral și toate îngrijirile devotate ale M. Sale Reginei Maria.

Umbrele noastre mărețe ne covârșesc ! Faptele noastre, ale tuturor, ca și acele ale urmașilor, trebue să corespundă cu jertfa voastră neprecupețită ! Suntem profund pătrunși de cât vă datorește Țara și Neamul. Datorim vouă și familiilor voastre, mame, soții și copii, cari și-au pierdut sprijinitorii lor, fii, soții sau părinții, cum și invalizilor din groaznicul măcel, datorim României reîntregite păstrarea și înălțarea patrimoniului național.

Intăriți și înălțați de măreția faptei voastre, camarazii și urmașii vor sta de veghe la datorie și își vor face-o ! Fiți liniștiți ! Odihniți în pace și glorie !».

Iar d-l general Cihoski, ministrul de războiu a cuvântat în numele guvernului în felul următor:

«Serbările Unirii n'ar fi fost complete fără acest pelerinagiu la Mărășești. Bătălia dela Mărășești este cea mai mare luptă pe care a susținut-o vreodată, ființa noastră dela întemeierea Statului Român.

Timp de 13 zile și 12 nopți, fără întrerupere, cinci divizii și jumătate de oaste românească au luptat contra a douăsprezece divizii dușmane. Această bătălie a costat circa 58.000 morți, răniți și dispăruți din cari 21.450 sunt români.

Aci la Mărășești a fost învinsă o armată dușmană, care timp de 45 ani se instruise și utilase, fără răgaz, ajungând să fie prima armată din lume. Aci, la Mărășești, s'a sfărâmat faima unuia din cei mai reputați ofițeri generali ai armatelor inamice.

Gloria armatei I-a române, care a luptat la Mărășești, sub priceputa conducere a generalului Eremia Grigorescu, rezulta mai ales din netăgăduita valoare a dușmanului pe care l-a avut în față și a comandantului ei încercat, care n'a fost înfrânt decât pe aceste meleaguri.

Alături de bătăliile dela Mărăști, Oituz și Neajlov, Mărășeștii reprezintă mândria neamului românesc. Luptele himerice dela Mărășești au fost eternizate din inițiativa neobositei d-ne Alexandrina Cantacuzino, prin Biserica Neamului, din fața noastră, care, pe lângă o nobilă strădanie, reprezintă omagiul de admirație al poporului român față de acei cari au știut să moară cu arma în mână pentru apărarea pământului strămoșesc și ale căror oseminte zac în interiorul acestui mausoleu care va fi pe veci, sanctuarul bravurei și al virtuților noastre, școala sacrificiului unei generații care s'a chinuit și continuă a se chinui spre a face cât mai fericite generațiile viitoare.

Când Națiunea noastră se va găsi din nou în grea cumpănă, când grijile mari vor copleși puterea conducătorilor acestei țări, sursa de energie și de forță morală se va găsi în amintirea virtuților și a sacrificiilor celor ce odihnesc aci somnul de veci !

In această zi de sărbătoare a Unirii tuturor românilor, ne descoperim cu evlavie în fața osemintelor sacre ale acestor eroi, cari și-au părăsit avutul, familia și viața, cu conștiința că sacrificiul lor va desrobi pe frații noștri și va pregăti tuturor o viață nouă.

In capul lor au stat marele căpitan Regele Ferdinand I și neobosita tovarășe a vieții sale, ajutați de priceperea și patriotismul generalului Presan,— figuri cărora istoria Neamului le va consacra una din cele mai frumoase și mai instructive pagini.

In aceste solemne momente de evocare a trecutului și de reculegere sufletească, gândul nostru se îndreaptă către Acela care întruchipează speranțele zilei de mâine și căruia îi urăm din suflet să realizeze tot ce mai rămâne măreț din năzuințele poporului nostru ! Trăiască M. S. Regele Mihai I! Trăiască Augusta Dinastie ! Trăiască România !

S'au mai ținut cuvântări între cari și aceia a d-lui Reisdorf, președintele F. I. D. A. C.

D-na Alexandrina Cantacuzino a dat peste tot prețioase relații. S'au depus flori și coroane pe morminte, apoi a urmat defilarea trupelor diviziei VI.

* * *

Serbări asemănătoare s'au ținut în tot cuprinsul țării.

In București la mormântul Eroului necunoscut a avut loc cu deosebită solemnitate și fast deosebit comemorarea zilei eroilor.

D-l Voicu Nițescu, ministrul Ardealului a arătat în cuvinte pline de îndemn, reculegerea sufletească ce trebue să ne-o impunem pentru cinstirea eroilor și a stăruit asupra îndatorirei sfinte ce o avem de a-i păstra intactă moștenirea.

In toate cimitirile s'a oficiat câte un serviciu divin în fața autorităților, școlilor, armatei, după care câte un reprezentant al armatei a ținut câte o cuvântare comemorativă.

R. M.

10 Mai în Capitală

Ziua de 10 Mai a anului acesta, s'a petrecut în toată țara în mod cu totul mai deosebit față de ceilalți ani și aceasta s'a remarcat în special în București.

Românii de pretutindeni, veniți să serbeze ziua neamului au dat serbării nota cea mai vie de dragoste de neam și țară.

In dimineața acestei zile, cu un soare strălucitor de vară a început să curgă din toate părțile Capitalei, norod, care se îndrepta către locul destinat pentru defilarea trupelor, adică la șosea.

Armatele din toate categoriile, au sosit din timp și și-au luat locurile hotărîte mai dinainte, așteptînd sosirea membrilor familiei regale, cînd să înceapă defilarea.

Membrii familiei regale au luat parte la oficierea unui tedeum la Patriarhie, de unde au plecat, în strigătele mulțimei de «Ura», către Șosea.

Aici se aflau toate oficialitățile ; miniștrii, foști miniștri, căpeteniile armatei, ai instituțiilor, veteranii din războiul 1877-78 pentru independență și pentru întregirea neamului 1916-18 și alții.

Incep defilările. Momente de renaștere sufletească. Muzicile încep să cînte un marș puternic. Pe fețele tuturor soldaților puteai citi multă voioșie, seninătate și sprinteneală.

In rîndul întîi, au trecut în pas cadențat bătrînii veterani dela 1877, albiți de ani, care ne-au înfăptuit independența țării, spre a o putea mai tîrziu numi regat. Cîtă bucurie puteai citi în ochii lor ! Și aceasta mai ales că au putut trăi și ei să vadă visul dorit de veacuri înfăptuit. Ceteai bucurie pe fața lor, pentrucă așa simplu îmbrăcați cum erau, au venit din toate unghiurile țării, să arate, că așa cum sînt ei acum îmbătrîniți de lupte și griji, mai pot ceva și n'au uitat din ceiace au învățat acum jumătate de secol.

După aceștia au urmat diferite societăți, și apoi grosul armatei format din toate trupele.

Flăcăii noștri cu fețele îmbujorate, într'o ținută cît se poate de mîndră, călcau țanțoș, ca să se facă și ei demni de numele ce-l purtau înaintașii lor din regimentele de «Dorobanți» de «Pui de lei».

Au trecut apoi : mîndri tunari, falnicii călărași, curajoșii aviatori și harnicii pionieri, etc.

Defilarea care a decurs în cea mai perfectă armonie și liniște a luat sfîrșit la ora 2 d. a. cînd toate oficialitățile și trupele au plecat, iar mulțimea pe deplin mulțumită strigîndu-le «ura» și aplaudându-i.

Niciodată nu am putut noi avea o mulțămire sufletească și o recreație ca aceasta. Aici, fiecare a putut vedea, în primul rînd, scumpele și glorioasele noastre armate, care ne-au făcut să fim strînși la olaltă toți românii din cele patru unghiuri ale lumii și să sărbătorim sfînta unire ; să vedem pe frații români din America, care au venit cale de mii de kilometri să ne vadă și să ia parte egală la bucuria noastră. Bucurie sfîntă, împărtășită alături de membri familiei noastre regale scumpe în mijlocul cărora se află micul Rege Mihai I.

Deci iată, timpurile grele, jertfele sîngeroase ce au fost pentru scumpa noastră țară nu de mult, au fost răsplătite cu fala ce ne-a oferit-o în această zi ostașii români.

«*Vulturul românesc*», care s'a luptat vitejeste pentru unire, acum se odihnește vesel pentru ceiace a înfăptuit, iar Țara așteaptă ca și pe viitor să-și pună nădejdea în el.

Diac. V. Fussu

Solemnitățile din cursul zilei de Sâmbătă

Catedrala mântuirii neamului

Următor principiului religios, că fiecare act măreț din viața neamului nostru să fie agrementat de ridicarea unei biserici, s'a ținut cu ocazia serbărilor Unirii să se pună temelia viitoarei catedrale a unirii. In adevăr corespunderea și unei adânci necesități. Biserica românească fusese ridicată la rangul de Patriarhie și nu avea locul potrivit nouei stări. In fața Familiei Regale, Inalților Regenți, guvernului, bisericii, armatei, și oficialităților s'a oficiat un serviciu divin, după care s'a stropit cu apă sfințită troiță românească în jurul căruia se va înălța mândră Catedrala Unirii.

Inalt Regent, I. P. S. Sa Patriarhul Miron a ținut următoarea cuvântare :

O pioasă datorință mă îndeamnă în aceste clipe să vă arăt, cum ceace facem azi la locul acesta, este primul pas întru înfăptuirea dorinții Aceluia, Care — în fruntea țerișoarei sale — a întemeiat România întregită. Dorința Lui trebue să o considerăm drept o imperioasă poruncă, chiar și azi când — reamintindu-ni-o ea ne vine de departe de dincolo de mormânt.

Și — fiindcă cuvintele Lui ne vor impresiona pe toți mult mai adânc și vor răsuna mult mai duios decât cele mai meșteșugite vorbe ale mele — să-mi îngăduiți a citi scrisoarea pe care Marele Dispărut a adresat-o Sf. nostru Sinod la 10 Mai 1920:

Inalt prea sfințitului Mitropolit Primat Dr. Miron Cristea, Președinte al Sf. Bisericii Autocefale Ortodoxe Române.

Prea sfințiți Părinți,

Infăptuitu-s'a unirea politică a tuturor Românilor prin strădania atâtor minți alese și prin sângele atâtor dintre copiii cei mai buni ai neamului. Laudă îndreptățită lor și slavă nesfârșită Atotputernicului Dumnezeu, care nu ne-a părăsit în necazuri, ci ne-a întărit inima și gândul ducându ne la izbândă. Astăzi mai mult ca ori când, suntem datori să'l preamărim din toată inima cu cântarea : «Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu».

Această cântare însă trebue să răsune în

Biserica Mânturii Neamului

pe care suntem datori să o ridicăm în Capitala tuturor Românilor, ca semn de mulțumită pentru ajutorul celui Preaînalt și ca simbol al unității sufletești a întregului neam și spre veșnică pomenire a celor reposați pentru înfăptuirea României întregite.

Iar întru aceasta slujească-ne de pildă bunii noștri strămoși.

Pildă să ne fie Ștefan Vodă cel Mare și Sfânt care după luarea Chiliei, mulțumi lui Dumnezeu, dătătorul biruinții, prin ridicarea Mănăstirii Putna, de unde a purces atâta duh întăritor în vremile noastre de restriște.

Pildă să ne fie făuritorul unității noastre politice de acum 318 ani, viteazul Mihail Voevod, a cărui mână s'a descleștat de pe sabia-i fulgerătoare ca să pună o nouă și puternică piatră de temelie Mitropoliei Românești din Alba-Iulia Ardealului, drept mulțumită celui Preaînalt pentru biruința îndreptățitei sale lupte.

Pildă să ne fie Matei Voevod Basarab, care a semănat pământul Țării cu lăcașuri Dumnezeești, ca mulțumită Celui de sus pentru ajutorul dat întru apărarea sfintelor sale nizuințe. Iar aceste lăcașuri închinatu-le el sfinților mucenici ostași în conștiința dreptei jertfiri a oștenilor săi.

Pildă să ne fie tot șirul de strămoși, ctitori de lăcașuri dumnezeești, pentru binefacerile primite de sus.

In sfârșit pildă să ne fie reposatul Rege Carol I care și-a unit gândul cu vechii ctitori, aducând la nouă strălucire minunile dela Argeș și Trei Ierarchi. Căci sufletul și jertfa biruitorilor dela Plevna s'au adăogat în temelia și la frumusețea acestor altare de mulțumită și proslăvire a Stăpânului tuturor.

Noi și poporul Român am avut fericirea a conduce Țara la înfăptuirea visului de aur al strămoșilor :

Unirea Românilor într'un singur Stat național.

Deci și sfânta biserică, care dorim a se înălța întru amintirea acestui strălucit eveniment, se cuvine să fie un monument vrednic de țelul măreț ce l-am atins, și opera tuturor Românilor, ca un simbol al unității de neam și de credință.

Neamul întreg și-a încordat vânjoasele-i brațe pentru îndeplinirea scumpului său ideal național neamul întreg se cuvine să'și arate recunoștința către Dumnezeu, dela care ne vin toate darurile ridicându-i altar de închinare pe care ni-l închipuim ca o podoabă a gândului artistic răsăritean.

Iar pentru ferecita întrupare a acestui gând al nostru și pe temeiul orânduirilor canonice cer Prea sfinției-tului Sinod al bisericei strămoșești Inalta sa binecuvântare, spre a se putea începe pregătirile pentru ridicarea acestei sfinte Biserici.

Și Domnul va răsplăti celor ce iubesc buna podoabă a case sale.

Al Preasfinților Voastre
cu creștinească dragoste

FERDINAND

București, 10 Mai 1920.

Urmare în pagina a 3-a

Sf. Sinod a dat cu dragă voie binecuvântarea cerută de Marele Domnitor. Intru înfăptuirea augustei sale dorinţe se cere mai întâi designarea unui loc potrivit după care să te orientezi la facerea planurilor.

De sigur un loc ideal era un deal, o colină solidă ca sol — după putinţe cu situaţie centrală, spre care în mod concentric să tindă — dacă nu mai mult, cel puţin 2 bulevarde largi, din completul cărora privind să vezi în zarea îndedărtată, cum se ridică dominând o măreaţă biserică. O asemenea poziţie azi nu se găseşte în capitală.

Trebuia deci să ne îndepărtăm privirea asupra unui loc nu prea la periferia oraşului, cu un diametru deja insuportabil, care loc să capete o lărgime cât mai mare fără cheltueli exagerate în această vreme de scumpete.

Locul acesta îl găsim în preajma acestei cruci acum sfinţite de mine şi cu apă din râul Iordan. Piaţa Bibescu-Vodă — prefăcută într'un parc ne dă o suprafaţă de 30.000 m. p. iar — dacă se acopere Dâmboviţa—ceeace are să urmeze — mărimea trenului liber creşte la 50.000 m. p., ceeace cu cheltueli minimale nu se poate obţine aiurea. La aceasta se mai adaogă un alt factor important şi pentru mine — ca ierarh suprem al bisericei — mult hotărâtor. Este momentul tradiţional, că strămoşii noştri înainte cu veacuri au destinat şi dat dealului mitropoliei noastre — acum devenit «dealul patriarhiei» — şi celor din preajma lui un caracter bisericesc creştin. Pe acest deal şi jurul lui — pe temeiul unui plan de sistematizare artistic conceput cu arhitecţi şi tehniciani pricepuţi urmaşi mei în scaune de patriarh cari vor avea fericirea să termine catedrala începută de mine. vor complecta şi instări cele isprăvite de mine cu noui aşezăminte în cât să se creeze aci o cetăţuie a ortodocsismului român, a patriarhiei noastre, ale cărui instituţiuni să răspândească raze de lumină şi de credinţă nu numai printre fiii ţării ci şi pentru întreg orientul creştin, care o legat de noi prin aceeaşi credinţă salvată pentru viitorime cu grele jertfe de mucenici.

Rămâne acum să rog pe milostivul D-zeu, ca se reverse asupra ţării noastre darurile sale cele bogate, ca din belşugul lor, nu numai înaltele stăpâniri, ci toţi fiii milioanelor de credincioşi ai bisericei mele să poată contribui cât de puţin — fie şi numai cât dinarul văduvei din sf. evangelie — pentru zidirea terminarea şi înzestrarea catedralei noi, — ca astfel prin cărămida sa sau prin firul de nisip al jertfei sale fiecare credincios al bisericii să se simţă şi sufleteşte legat de catedrală, de biserica patriarhiei române, de Catedrala Mântuirii neamului, cum a botezat'o însuşi regele Ferdinand.

Astfel unitatea credinţei strămoşeşti se va menţine, se va forma şi pe viitor cea mai puternică unitate şi forţă sufletească, pe care cu drag o vom pune ca şi în trecut la dispoziţia ţării şi a neamului acum şi pururea şi în vecii vecilor Amin.

A mai vorbit în numele Municipiului Bucureşti, d-l D. Dobrescu, primarul oraşului.

Deschiderea Expoziţiei Târgul Moşilor

După serviciul religios, primarul oraşului a luat cuvântul arătând interesul şi importanţa acestui târg.

Familia Regală a vizitat apoi pavilioanele etnografice, şi toate localurile unde se expun lucruri interesante, manifestând o deosebită curiozitate pentru cele văzute.

La „Academia Română"

In aceiaş zi, după amiază a avut loc la «Academia Română» o şedinţă festivă pentru comemorarea a 10 ani dela unire.

A participat Familia Regală şi Inalta Regenţă în faţa cărora au cuvântat, d-l prof. Emil Racoviţă, preşedintele «Academiei», d-l I. Al. Brătescu-Voineşti, în numele Vechiului Regat, Şt. Ciobanu, în numele Basarabiei, I. Nistor, în numele Bucovinei şi Sextil Puşcaru, în numele Ardealului. Tuturor le a răspuns A. S. R. Principele Nicolae, Inalt Regent.

Regretăm că spaţiul nu ne îngăduie să publicăm «în întregime» toate cuvântările.

Răvaşe Educative

— Lumea noastră şi Lumea voastră —

Iubită surioară,

Când am primit scrisoarea ta, am tresărit ca 'nsufleţită d'un fior dulce, ca deşteptată dintr'un vis frumos.—Aşa e, acum e Primăvara; firea, după o iarnă teribilă a reînviat; păsările au început să ne deştepte 'n zori cu ciripitul lor, florile să 'nbălsameze câmpurile; apele să cânte în şopotitul lor, pădurele în freamătul lor să zică: *Doina haiducilor...* Bine, bine faci de mă trezeşti cu aşa frumoase amintiri, bine, că eu atâta de trudită cu o viaţă de muncă, de unde vrei să-mi mai amintesc de toate acestea? Oh !.. alerg între pietre, mă târâi zilnic ca şopârla, spre a'mi face datoria. Da, bat drumurile... le bat amarnic, fără iluzii, fără amintiri, fără avânturi fără sărbători !..

Aici în haosul acesta nu văd nimic din ceiace odinioară-mi producea bucurie, 'mi mângâia şi'mi înalţa sufletul. N'aud nici măcar clopotul care ne chiamă la biserică, la Stelea ş'al cărui glas îmi răsună într'o inimă caldă plină de speranţe, de credinţă, de iubire şi care acum e mai goală ca un pustiu, mai înfiorătoare ca o prăpastie. aşa a ajuns ea în *Lumea noastră.*

* * *

Ce să-ţi răspund, când tu îmi scrii aşa de duios şi de primăvăratec? Mâncaţi la via părintească sub stejarii seculari, vă cântă cucul şi privighetoarea; şuieră grangurul şi mierla, vă îmbălsămează mirosul florilor...

Ce frumos e în *lumea voastră* !

Eu ce să vă spun alt decât că mă înăbuşe praful şi mirosul de benzină dela automobile?

Să-ţi spun că tocmai pe cei cari i-au iubit atâta mi-au aşternut peste inimă un nemet atât de mare şi de îngheţat, încât nu l'ar mai putea topi nici fierbinţeala equatorului?

Să-ţi spun că mă gândesc cu plăcere la voi puţinii, cari mi-aţi mai rămas fără ca sufletul să-mi înveninaţi?

Să-ţi, vorbesc despre nesimţirea pisma, clevetirea şi neruşinarea inepţilor, parveniţilor, snobilor cari mă plictisesc, între ei zilnic trebuind să trăesc?

Să-ţi vorbesc despre expoziţiile de artă, despre teatre, concerte, petrecerile banale, date de societatea de bine facere, cari au ajuns *streang de gât*, cerşetorie scandaloasă? Nu tăgăduesc, da, merg pretutindeni, ca o momâe? mai târâsc, însă nicăeri pacea şi bucuria nu mi-o pot afla.

Pentru ochi, toate artele s'au făcut, şi odinioară erau clasice şi 'nălţătoare de suflete, dar azi ele sunt întortochiate, combinate încâlcite, decăzute,'bolnăvicioase, lipsite de orice sens moral, în cât acasă mă întorc c'un desgust spăimântător cu gândul fix că alunecăm în prăpastie.

Mi-ar plăcea mai mult un taraf de lăutari auzit la cramă, o doină zisă d'un cioban: *Sub poalele de codru verde*, ori povestirea unui moşneag răzaşi, făcută înaintea unui pahar cu pelin, amar ca bătrâneţele lui, peste care el să facă o cruce, mai înainte d'al duce la gură !..

* * *

Fericiţi cei săraci cu duhul !.. Da, da mare adevăr. Filosofii, învăţaţii cei mai mari ai frământului în culcare şi'n sculare, gândind la atâtea nebunii, la atâtea vanităţi cari frământă lumea, mor fără a deslega întocmirea ei; iar păstorul din vârful pripoarelor, care se hrăneşte cu caş şi cu jintiţă; bea apă dela isvoare urcă cu turma până la jeji pe crestele munţilor, zicând din fluer şi din caval *Hora lui Chimpan ciobanul*, e mai fericit, căci duhul lui e sărac şi nici odată nu s'a chinuit să descopere mersul stelelor, al luceafărului ş'al lunei pe firmament !..

In zădărnicia zădărniciilor, toate sunt zădărnicii !..

O natură sublimă şi parfumată acum în luna Mai, poate ca'n sânul tău s'ascunde şi trăeşte pacea, fericirea, adevărul. De tine poate că se sfiesc fătarnicii şi ateii şi încep în tine a vedea pe Dumnezeu. In tine poate că mai trăeşte farmecul frăgezimei, al nevinovăţiei, al virginătăţei cari din lume a dispărut.

Da, da, făcuşi bine de mă chiamaşi, surioară Teodora, voiu veni, voiu căuta să vin cât de ne'ntârziat, acum când totul e 'ntinerit, şi nou înverzit; poate că stând cu tine pe patul de merişor înflorit la umbra nucului de lângă cramă, se vor premeni şi în mine toate gândurile, voiu reveni în: *Lumea voastră*, voiu căpăta noui puteri ca să trăesc şi să lupt într'o lume pe care eu mi-o închipuiam atâta de nobilă şi de frumoasă, dar în care am constatat că mişue microbul prefăcătoriei, al invidiei, al minciunei, al întunerecului. Ce putregaiu şi eu printre ce prisme frumoase căutam: Lumea voastră !

Cu bine surioară.

Baba Vişa

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit, s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor:

Premiul I: 3000 lei;
« II: 2000 «
iar « III: 1000 lei.

Despre armele şi duhul diavolului

La conferinţa cercului pastoral şi cultural, care a avut loc Duminică 21 Aprilie la Biserica din comuna Bălăceanca (Ilfov) a luat cuvântul şi colaboratorul nostru Preot hagiu Gr. D. Cruceanu, doctorand, vorbind **despre armele şi duhul diavolului.**

Cu duhul său, care-i *paharul cu alcool*, diavolul face în lume o cumplită peire sufletească. *Statistica* arată că-n ţara noastră sunt astăzi **520000 de cârciume 32.000 de şcoli şi abia 19.000 de biserici.** Grozavă cumpănă ! *Nici-o ţară din lume* (spune vorbitorul care a voiajat chiar şi prin America, Japonia şi India) *n'are atâtea cârciumi ca ţara noastră.* Mâine, poimâne ni se va zice că suntem **tara cârciumilor** !...

Statistica mai arată că-n toată ţara sunt aproape *1000 de fabrici de alcool. Aceste fabrici prefac în otravă : 1000.000 vagoane de bucate.* Toate aceste fabrici de alcool, spirt, bere, rachiu, iau pâinea din gura sărăcimei şi o prefac în otravă. Ele (fabricele) sunt **uzinele diavolului** care aruncă în lume potop de răutăţi...

In fiece an — spune mai departe statistica — se beau băuturi în preţ de 15000.000.000 lei (cincisprezece miliarde, sau cinci spre-zece mii de milioane lei.) Multe lucruri folositoare s'ar putea face în ţara noastră cu aceşti bani.

S'ar putea clădi — anual — zeci de biserici, şcoli şi spitale şi înfiinţa totodată şi sute de biblioteci şcolare. Deci, tot ce clădeşte biserica şi şcoala, cârciuma dărâme.

Diavolul are armata lui: **armata beţivilor.** Sunt pline satele şi oraşele de *cercuri de recrutare pentru armata diavolului* Aceste cercuri de recrutare sunt: **cârciumile.** In permanenţă diavolul are în armata sa: recruţi, activi, rezervişti şi miliţieni

Războiul cel mare a fost o nimica toată faţă de prăpădul pe care îl face diavolul cu ajutorul beţivilor. Comandantul acestui război trupesc şi sufletesc sunt diavolii. Ostaşii sunt: cârciumarii iar muniţia: băutura. Pe urma acestui război rămâne un mare prăpăd trupesc şi sufletesc; şi anume: sărăcie, boală, bătăi omoruri, sudalme, hoţii, desfrânări şi altele. S'a făcut socoteală, că **băutura omoară într'un singur an, cât un război în patru ani...**

La urmă, vorbitorul îndeamnă pe săteni ca să se ferească de armele şi duhul diavolului. Doreşte ca nici un sătean — din acest sat — să nu mai facă parte din armata diavolului, ci să ceară înscrierea lor în **Oastea Domnului nostru Isus Hristos,** care-şi are sediul la Sibiu. Oastea aceasta, condusă de vrednicul preot I. Trifa, are mii de membri nebeţivi, în întreaga ţară. Oastea Domnului este o declaraţie de război sufletesc contra vrăjmaşului diavol, contra întunericului şi contra răutăţilor. Aceastâ oaste nu e o mişcare numai contra beţiilor şi înjurăturilor, ci e o mişcare contra tuturor patimilor rele; deci ea, este o mişcare de renaştere sufletească. Acei cari doresc să-şi mântuiască sufletele, să între în *Oastea Domnului.*

Rodina Cernica

Vizita românilor-americani la redacţia ziarului nostru

Inainte de a merge la recepţia dela Palatul Regal, părintele Opreanu, directorul ziarului român-american: «Tribuna Română» însoţit de redactorul său, d-l Drugoci, a ţinut să ne viziteze redacţia ziarului nostru pentru a stabili, pe cât posibilităţile permit, un început de relaţii amicale între ziarul nostru şi ziarul d-lor.

A urmat o consfătuire culturală asupra principalelor probleme ziaristice şi stării românilor din America la care au luat parte pe lângă susnumiţii oaspeţi, d-l general Nicolae Petala directorul ziarului nostru, d-l general Dragu, inspectorul infanteriei şi personalul redacţiei în frunte cu d-nii căp. Nicolau, V. Fussu şi Radu Mislea.

S'au pus bazele unei temeinice legături între ambele ziare, urmărind acelaşi scop: luminarea satelor româneşti şi s'a ajuns la concluzia destul de interesantă şi demnă de reţinut că elementul românesc din America, niciodată nu va putea fi covârşit de majoritatea americană, pentru că Românul este admirabil pregătit în această luptă şi este de o solidaritate nebănuită.

Elementul românesc nu se poate stinge. Ba mai mult dela a treia generaţie el se regenerează şi arareori s'au văzut cazuri când aceşti Români, răsleţiţi prin statele americane se întorc în ţară, sau dacă mai stau în America, ei formează elementul care balansează acţiunile bune şi contra balansează, numeric şi cantitativ, acţiunile rele pornite chiar de americani.

De altminteri românul american este regionalist şi foarte şovinist. El nu vrea în ruptul capului, să părăsească legătura pe care o are cu patria-mumă.

Viaţa lor este admirabil organizată, iar comunităţile şi societăţile româneşti lucrează mână în mână cu biserica pentru a menţine veşnic trează ideia şi iubirea de patrie. Nimic şi nimeni nu le sdruncină încrederea în viitorul de aur al patriei lor, iar campaniile de ponegrire pornite de duşmani în contra României, au darul să-i oţelească în această luptă.

Şi între îndreptarea acestei preocupări s'a discutat mult. După mulţumiri şi asigurări reciproce, oaspeţii au plecat spre palatul Cotroceni unde a avut loc recepţia lor de către Familia Regală.

Credem că putem să împărtăşim cititorilor noştri, promisiunea îmbucurătoare pentru noi, că ambii d-ni distinşi ziarişti, ne vor scrie pentru cititorii noştri impresiile ce le-au căpătat în decursul vizitei lor. Noi le mulţumim anticipat.

La Palatul Cotroceni a avut loc o recepţie. Românul american Prie, în numele „Uniunii" a rostit simţite cuvinte întru cinstirea acestei zile. La aceste cuvinte a răspuns M. S. Regina Maria, care a subliniat cu dar şi creaţie regească, însemnătatea evenimentelor de astăzi pentru ţară.

Apoi s'a trecut în revistă cele o sută cincizeci de steaguri purtate de delegaţii societăţilor, după care membrii Familiei Regale s'au întreţinut îndelung cu oaspeţii.

Un moment emoţionant a fost acela când toţi au mărturisit că pleacă în America, în geamantanele lor, cu puţin pământ din câmpia dospită de sângele eroilor dela Mărăşeşti.

Impresia a fost mai mult decât sublimă pentru românii americani. Am vorbit după recepţie cu câţiva şi cuvintele de laudă curgeau în isvor nesecat pentru amabilitatea excesivă şi democraţia fără seamăn a membrilor familiei noastre regale în frunte cu M. Sa Regina Maria, care le-a amintit o întrupare a unui personaj din basme.

După primirea, cu adevărat regească din Palatul Cotroceni, oaspeţii s'au dus la Arhivele Statului, unde sub couducerea d-lui prof. Constantin Moisil, s'a vizitat o admirabilă expoziţie de lucruri naţionale şi documente de interes obştesc.

Sunt acolo lucruri, cari prin varietatea, cât mai ales prin importanţa lor, ar trebui să facă obiectul cercetărei unanime. De altminteri cred, că «Arhivele» vor lua măsuri, ca această expoziţie să fie cât mai mult deschisă.

După amiază a avut loc la Ateneu un reuşit festival artistic dat de către societatea simfonică: «Filarmonica». S'a executat, sub conducerea măiastră a românului de geniu, George Enescu, bucăţi de Beethowen şi o reuşită lucrare a dirijorului.

Orchestra a găsit juste accente de interpretare şi execuţie. Cât priveşte dirijorul, numele lui, cât şi mai ales faima de care se bucură, ce au stârnit ropote de aplauze pentru acest demn representant al naţiunii româneşti.

. . . . . .

Şi aci se închee primul capitol din marea epopee a serbărilor Unirii. Rămâne ca cel de al doilea capitol şi ultim, în acelaşi timp, să-l publicăm în numărul viitor. In el vom relata serbările unirei la Alba-Iulia.

Radu Mislea

GH. COMICESCU

O experienţă pentru studiul asociaţiilor la copii. (Extras din «Invăţătorul» 1928). O figură şi 11 tabele statistice-sinoptice:

In acest articol, autorul dă foarte interesante rezultate a unor laborioase şi bine chibzuite experienţe de laborator (cu aparate speciale pe care le descrie) despre asociaţia stărilor de conştiinţă la copii, problemă ce a preocupat pe mulţi pedagogi şi psihologici. Neumann, Winteter, Ziehei, Pater, Groos, M. Eward etc. etc..

Autorul descrie şi în detaliu mecanismul amănunţit al experienţei, mersul ei, partea originală a experienţei, subiectele alese, 11 tabele foarte explicative cu rezultatele experienţei. apoi expune concluziile sale: *observaţiuni foarte preţioase pentru pedagogia practică.*

1) Pe baza mecanismului asociaţiilor de idei la copiii de şcoală, învăţătorul respectiv îşi poate explica diversitatea calitativă a elevilor săi.

După valoarea dată de Comicescu, acestor asociaţii, ar veni în frunte asociaţiile originale, apoi cele sintetice, analitice, verbale, întâmplătoare şi absente.

2) De foarte multe ori răspunsurile elevilor sunt automatizate. Activitatea propriu zis conştient apare atunci când elevul e scos din situaţii prea comune, când conştiinţa trebuie să ia poziţie faţă de situaţia externă. In cazul autorului, aceasta se vede prin asociaţiile sintetice şi originale.

Prin urmare nu trebue să ne grăbim în a primi răspunsuri pripite de la şcolari. Viteza răspunsului superficializează gândirea, mai ales că în general copiii sunt înclinaţi mai mult spre o muncă repede şi proastă.

Ca consecinţă a acestor observaţiuni, Comicescu recomandă să deprindem copiii cu disciplinarea gândirei. Automatismul psihologic se naşte nu numai atunci când prezintăm copilului un material prea greu, pentru a putea deştepta activitatea mintală proprie şi nu-l poate reţine, prin urmare de cât memorial, ci şi atunci când acest material e simplu şi banal încât numai e necesară nici o activitate de elaborare: «Materia de învăţământ termină autorul—trebue să stea între aceşti 2 poli într'un echilibru ce nu se poate determina teoretic, fiindcă se leagă de factori multipli într'un raport specific fiecărui moment, a căror înţelegere atârnă de însuşirile didactice şi de pătrunderea psihologică pe care o câştigă treptat educătorul din experienţa sa zilnică».

Din însăşi recenzia noastră se vede importanţa acestui studiu expus clar, foarte amănunţit pentru a putea servi şi altora în efectuarea unor atari experienţe, ceace nădăjduim că se va face.

Dr. Od. Apostol

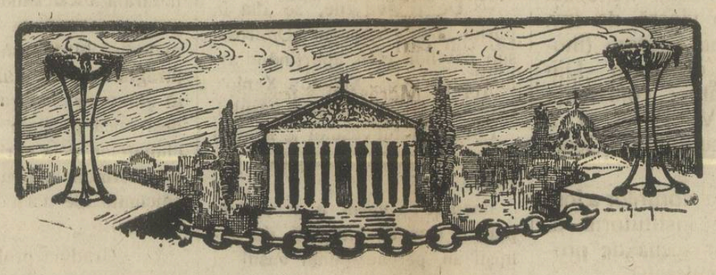

CELE 9 FERICIRI EVANGHELICE

7. *Fericiţi făcătorii-de-pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.* — Noi suntem fii ai lui Dumnezeu, din însăşi fiinţa noastră, fiindcă suntem făptura Lui. Dar cîţi din noi se depărtează de El şi se fac fii ai Satanei! Mîntuitorul a vorbit despre ucenicii fariseilor care ajung a se face *fii ai Gheenei* (Matei 2023,15). Cel ce face voia lui Dumnezeu însă, rămîne în stare de fiu al Lui. Făcătorii-de-pace sunt îndeplinitori ai unei porunci a lui Dumnezeu şi prin aceasta merită în deosebi numirea de fii ai lui Dumnezeu. Ei nu numai că sunt aceasta, dar vor fi şi trîmbiţaţi ca atare.

8. *Fericiţi cei izgoniţi pentru dreptate, că a acelora este împărăţia cerurilor,*—Dacă omul sufere prigonire în lumea aceasta pentru vrednicia lui, pentru buna lui purtare, se dovedeşte cît de strîmb sunt orînduite lucrurile în lume, cu toată grija unora ca dreptatea să domnească. Dar, nici o turburare ! e numai o aşteptare de o clipă: Dumnezeu orînduieşte lucrurile în altfel. Tocmai aceştia vor fi bine primiţii întru împărăţia Sa şi vor avea o fericire de care nu se vor putea bucura prigonitorii lor. Ba încă chiar şi din lumea aceasta cel prigonit simte mîngîierea că e prigonit pentru vrednicia lui.

9. *Fericiţi veţi fi cînd vă vor ocărî pe voi şi vă vor goni şi vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, minţind pentru mine.* — Aici trebuie să facem numai o mică prefacere în aşezarea cuvintelor pentruca să scoatem mai bine la iveală înţelesul acestei fericiri. Nu are înţelesul cînd zicem: *Fericiţi veţi fi ... cînd vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, minţind pentru mine.* Ca să iasă mai bine înţelesul la iveală, vom spune: *Fericiţi veţi fi cînd vă vor ocărî pe voi şi vă vor goni şi, din ură asupra mea şi minţind vor zice împotriva voastră tot cuvîntul rău.*

Această fericire vine tocmai la ce am spus mai sus, adică să nu ne turburăm cu duhul, în felul cum se turbură toţi oamenii, cînd vin asupra noastră bîrfelile şi prigonirea oamenilor. Fac şi ei ce pot, dar nu sunt în stare să terfelească cugetul nostru drept. Aceasta o ştie Dumnezeu mai bine ca ei. Pot veni asupra noastră stări cînd nu poţi încredinţa pe nimenea că ai dreptate. Urmează să ne desnădăjduim? Cu niciun chip! Lasă-i să facă ce pot, cînd tu nu ai alt chip de a-ţi apăra bunul tău nume, şi nădăjduieşte în Domnul, după cuvîntul Psalmului: *Descopere spre Domnul calea ta şi nădăjduieşte întru dînsul şi el va face şi va scoate la lumină dreptatea şi judecata ta ca amiezăzi* (Ps. 36, 5-6).

Tocmai fericirea aceasta arată că alta e orînduirea fericirii omului pusă de Dumnezeu şi alta cea pe care o caută omul. Omeneşte nu este cum să fii fericit cînd altul te ocărăşte şi te urgiseşte. Cu toate acestea creştinul este mult mai nepăsător faţă de bîrfelile oamenilor, fiindcă el ştie că acestea nu poartă pe ele pecetea adevărului. Atîţia creştini au mers şi la moarte senini şi fericiţi, cînd ştiau că ei au cugetul curat. De aceia numai acela este fericit deplin, cu o fericire neclintită, care îşi pune nădejdea în Dumnezeu şi pe lîngă care ocările trec fără a lăsa urmă decît în judecăţile trecătoare ale oamenilor.

Arhim. SCRIBAN

Citiţi şi răspândiţi «Cultura Poporului»

Gânduri cu prilejul serbărilor

:-: Unirei Ardealului cu Patria mamă :-:

In anul una mie nouă sute şase spre zece.

«Se încheiase secerişul. Se adunau snopii. Peste marea de aur dintre Carpaţii violeţi şi Pontul albastru, se lăsa seara. Sunau clopotele pentru Sfînta Marie.

Cum se ridică ciocârlia, până în tăriile cerului, umplând văsduhul cu cântecul ei de bucurie pentru răsăritul soarelui, aşa se înalţa deasupra satelor daco-romane în dimineaţa Sfintei Marii zvonul sonor ca trâmbiţile învierii: «am trecut Munţii».

Mergea Făt Frumos să scape dela zmei pe Ileana Cosânzeana».

Şi s'a luptat aprig Făt Frumos, în trupul feciorilor noştrii, şi a biruit şi a adus pentru totdeauna la sânul mamei pe Ileana Cosânzeana, «Ardealul nostru scump şi mucenic».

Au trecut ani de atunci. Şi vor trece încă. Şi totuş, chiar în ultima clipă a vieţii nu voi putea uita înălţătoarele momente de un entuziasm nebun ce încerca sufletul meu de copil în noaptea Sfintei Marii când clopotul dela biserică ne vestea învierea neamului.

Cunoşteam de atunci istoria neamului meu mucenic şi trăiam deplin nădejdea împlinirii idealului naţional hrănit cu mult duh de dascălul smerit de sat şi profesorul dela liceu.

Şi războiul s'a deslănţuit frumos.

Flăcăii noştrii, învingând iubirea de mamă, soţie şi copii au răspuns cu un entuziasm voios la chemarea Patriei şi cu toată dragostea s'au dăruit, din plin pentru biruinţă.

Odată întraţi în lupte ei nu mai erau ai lor, ci ai ţării. Ei erau una cu pământul ce-l apărau să nu-l spurce duşmanii.

Cu piepturile lor ei au însemnat pentru totdeauna hotarele ţării.

Cine nu cunoaşte trecutul neamului său, cine nu se simte una cu tot şirul strămoşilor săi, cine nu tresare de bucurie la orice biruinţă a trecutului şi nu simte strângere de inimă la orice înfrângere, acela nu simte măreţia zilelor de azi, în cari toţi Românii respiră liberi sub dulcea oblăduire a aceluiaş Domn.

Ah, noi azi, ducem viaţă frumoasă, liberă, ne exprimăm gândul, fără nici'o zăticnice, petrecem chiar, şi la sfârşitul vieţii ne odihnim trupurile în cripte luxoase şi nu ne aducem aminte că toată această viaţă comodă o datorăm morţilor noştri scumpi, cari nu numai în 1916 ci în atâtea rânduri din trecut «au murit prin ogoare şi râpi şi prin şanţurile drumurilor, fără cruci la căpătâiu. fără nume, fără lacrimi, fără glas de clopote şi fără cântec de vecinică amintire».

Ce dulce este viaţa şi ce rău ne pare când trebue să ne despărţim de ea. O, dar nu numai noi, ci şi feciorii noştrii duşi în focul ucigător au iubit viaţa, căci iată cum răsună d o i n a rănitului, în noaptea pustie, ce voieşte să şi ia rămas bun dela lumina lumii:

«Am fost tânăr, frumos şi am iubit viaţa, şi acum trebue să mor. Văd stelele clipind în cer şi aud codrul vuind pe pământ. Eu voi muri şi stelele vor clipi înainte şi codrul va vui înainte şi nimeni nu va şti că am murit, că eu, care iubiam viaţa, sunt părăsit acum de dânsa. Şi florile pe cari aveam să le rup eu, ca să mă împodobesc cu ele, şi mândra pe care aveam s'o frâng eu, ca să înţeleg de ce mi-a dat Dumnezeu viaţa, m'or plânge, cât m'or plânge, şi m'or uita. Numai câinele turmei şi boii de jug şi-or aduce mereu aminte, şi mereu s'or ruga de Părintele nostru din cer, ca să mă aibă în sfânta lui *milă*».

Ah, sunt sigur că această doină a răsunat în mii de piepturi, din Munţi şi până la Mare.

Viteji au fost flăcăii noştrii în lupte, dar niciunde n'au fost mai aprigi, mai plini de foc mistuitor ca la Mărăşeşti, Mărăşti, Târgul-Ocnei.

De la această jertfă, de vrednică amintire a eroilor noştrii, au trecut anii.

Pacea şi-a întins aripile. Ingerul Domnului a binecuvântat-o.

Noi cei mici atunci, am crescut. Nădejdea ne-am văzut-o împlinită.

Durerea însă, din multe inimi nu s'a stins încă. Greul zilelor de azi îi aduce mai multe suspinuri.

Orfanii şi văduvele, celor ce ne au dat o ţară mândră bogată şi frumoasă, mereu îşi trec mâna pe la ochi ştergându-şi lacrimile; căci cu toată trâmbiţarea sprijinului ce li se dă, înnoată într'o mulţime de lipsuri.

Cei ce sunt puşi cu administrarea ajutoarelor lor — sunt departe de a-şi face datoria. — Orfanii şi văduvele se aleg numai promisiuni, iar ceilalţi se lafăesc în huzur.

Asta e răsplata celor ce au murit eroic pentru noi.

Fie ca azi cu prilejul serbărilor mari şi pompoase, ale unirii Ardealului cu patria mamă, gândul mai marilor să se îndrepte şi către cei ce sufăr; mai puţine discursuri formale, şi mai multă inimă şi dragoste pentru orfanii şi invalizii războiului de întregire, mai puţin fast, mai puţină risipă, şi mai mult şi grabnic ajutor acestor suferinzi.

Mai puţină risipă în banul public, strâns din sudori, mai multă economie, mai puţină trândăveală şi mai multă muncă, mai puţine minciuni şi mai mult adevăr şi mai multă dreptate.

Ceeace ne-au lăsat, eroii, noi să desăvârşim prin muncă şi dragoste. Serbările de azi să deschidă gândul celor mari şi să pornească la fapte demne de memoria celor slăviţi azi pe ei.

Pr. D. D. Achimescu

Catedrala Mîntuirii Neamului

Cântaţi strămoşi din cer cu trâmbiţi! Cântaţi cu toţi cei vii ai Ţării!
Cu toate clopotele lumii, slăviţi pe Domnul îndurării!
Că mântuindu-ne de tirani, prinos etern de mulţumire,
Cu bolţi de argint azi pân'la soare 'nălţăm o sfântă mânăstire!
Pe timp ea-i spiţa pân'la care reptil hidos urcă robia,
Şi arca sfintei alianţe pe viitor cu veşnicia.

Cântaţi! E templul mântuirii, surăzător ca aurora;
Ce clădit greu de-atâtea veacuri din plânsul nostru-al tuturora!
Din el din tron bogat de stele, cu braţ de foc şi de mărire,
Să ocroteşti cât va fi lumea Stăpâne-a noastră dăinuire!
Căci pe altar de briliante cu apoteoză milenară,
Aprins va sta de-apururi focul cel sfânt al dragostei de Ţară;

Cântaţi! In chivot sfânt de aur sub raza candelelor pale,
Stau două table ale legii cu vechi predanii voivodale!
Ele sunt Biblia română, pe care preoţi în soboare,
O vor cânta prin mii de ere la generaţii viitoare,
Pe mucenicii cari-au scris-o slăvind în nopţi senine într'una,
Când peste aceaşi nori şi ceteni peste Carpaţi va trece luna!

Cântaţi! Şi-acum ceresc Părinte scăpaţi de neamurile-avane,
Ne proslăveşte cu mărirea ce am avut în vremi romane!
Şi fă ca noul Capitoliu de pe ruinele urgiei,
Să fie strajă ne-adormită pentru pământul României!
Căci Crucea-i fi-va curcubeul de tine pus pe zări nătânge,
Semn sfânt că nu vei mai da Doamne pe lume-un alt potop de sânge!

I. Fuioagă

Din Com. Obrejiţa R.-Sărat

Măreaţa serbare culturală

Liga culturală de aici, a reuşit prin numeroase manifestări culturale, să ducă numele şi lauda, în mai toate oraşele şi meleagurile noastre.

In ziua de 5 Mai, a ţinut, în saloanele şcoalei, cu sprijinul şcoalei normale din oraş, o mare serbare culturală românească, la care au asistat peste 500 gospodari.

Dimineaţa la ora 7 a sosit elevii normalişti cu toţi profesorii şi directorul pr. T. Roşescu.

S'a oficiat serviciul religios la biserica satului de către parohul comunei I. V. Iordache şi directorul şcoalei normale. Răspunsurile au fost date de normalişti. A predicat pr. Roşescu tratând un subiect despre însemnătatea bisericei, în viaţa satelor.

La ora 12 s'a luat dejunul cu elevii, profesorii şi preşedintele Ligii Culturale.

Masa a fost dată de şcoala normală. Gospodarul şi inimosul conducător pr. T. Roşescu, a dat dovadă de multă dragoste şi pricepere, în a conduce sufletele viitorilor apostoli la sate, pentru care fapt, i se cuvine laudă.

La ora 2 jum. a început programul serbărei, cu următoarele: Trăiască regele (cor); Balada licuriciului, Ciobănaşul (cor); Otrava (recitare); Cucul (cor); Sâmburile (baladă) concert de viori; naţionala executată din vioară de inv. d. Son; Barbu Lăutaru (monolog), piesa de teatru «Din ale lui Păcală»; conferenţa elevului cl. VI Piron şi a preşed. Ligii culturale C. Georgescu.

Conducerea corurilor a fost executată de institutorul d. Nedelescu, iar scena de profesorul d. Niculescu.

Rolurile au fost bine interpretate şi răsplătite de popor, cu urale şi furtunoase aplaude.

Au evocat clipe de înălţare, morală şi gust de portul românesc: corurile, Barbu Lăutaru, şi jocurile româneşti.

Bătrânii lăcrămau, iar fetele roşeau a mânie, văzând cum e cinstit portul nostru şi cît de urât şi de batjocorite acela venit de peste hotare.

La ora 6 s'a terminat, în uralele de mulţămire ale lumei venită de aici şi din satele megiaşe.

Frumoase petreceri!

C. Georgescu-Obrejiţa

INFORMAŢII

Din Ţară

— O delegaţie de veterani din războiul dela 1877 s'a prezentat la Ministerul de război. Delegaţia a fost primită de d. Colonel Urziceanu. Veteranii au cerut să li se mărească pensia de mizerie Deasemenea au arătat cum unora li s'a luat pământul cu care au fost împropietăriţi, iar altora nu li s'a dat. Ministerul de război va interveni la cel de agricultură în aceaăţă privinţă.

Veşnicul cânt al promisiunior.

E dureros ca aceşti puţini supravetuitori ai războiului pentru independenţă să fie tataţi ca nişte desmoşteniţi ai soartei. Sperăm că cercurile competinte vor satisface cererilor drepte ale veteranilor.

— Sâmbăta trecută grupul de studenţi francezi, călăuziţi de d. inginer Ionel Popa şi de reprezentantul ministerului de externe au vizitat revista franco-română «La nouvellè Roumanie», Directorul revistei d. J. Th. Florescu, fost ministru i-a primit cu foarte multă bucurie, spunându-le între altele că legătura franco-român are un mare viitor în rostul omenirii prin munca şi civilizaţia la care au ajuns.

— A. S. R. Principele Regent Nicolae, cu ocazia marei sărbători Naţionale: Unirea tuturor Românilor, a fost decorat de Franţa cu «Legiunea de onoare» în gradul de mare cruce. Ministrul Franţei d. Puaux a remis insemnele, în ziua de 10 Maiu la palatul Cotroceni.

— La Jucul de Jos s'a comis o crimă fioroasă. Copilaşul Sofronie Filip, în vârstă de 10 ani, se juca prin grădina vecinului, ţăranul Constantin Baga care a interzis în mai multe rânduri, copilului să între în grădină. Gonind din nou pe copil din grădină, acesta a scos limba, strîmbându-se la ţăran.

Baga, înfuriat, a luat o furcă de fer cu care s'a repezit la copil, lovindu-l cu atâta putere, încât copilul a rămus imediat îd nesimţire.

Transportat la spital, după cîteva ore a murit. Jandarmeria a arestat pe asasin, trimiţându-l la închisoarea parchetului.

— La Ministerul sănătăţii s'au primit ieri două telegrame cari vestesc, ivirea unui caz de paralizie infantilă la Stănileşti-jud. Fălciu şi a trei cazuri de tifos exantematic la Roşiorii de vede.

S'a dispus luarea cuvenitelor măsuri de izolare.

— Din cauza căldurii şi a aglomeraţiei din ziua de 10 Mai, au leşinat pe stradă peste 400 de persoane. Posturile înfiinţate special de «Salvare» în diferite părţi ale oraşului, au venit în ajutorul celor leşinaţi.

— Comerciantul D. Săvescu din str. Glorie 9, dln Galaţi, a încetat subit din viaţă. Din cercetările făcute s'a putut constata că el e victimă a spirtului metilic. Parchetul a ordonat autopsia cadavrului.

— De câteva zile, se află în portul nostru vaporul «Omiros», sub pavilion elen, aparţinând armatorului grec Xenofon Xenios, care este şi comandantul vasului.

Comandantul vasului a făcut o descriere jalnică a situaţiei din Odesa.

Imediat ce vasul a acostat în port, o armată întreagă de poliţişti au percheziţionat vasul şi au supus unui riguros control, personalul de pe bord,

Comandantul vasului spune, că portul Odesa, e ca un cimitir.

Populaţia suferă grozav de foame şi e lipsită de îmbrăcăminte. La fiecare colţ de stradă, sunt cerşetori şi oameni cu înfăţişare cadaverică. Localurile publice sunt aproape goale. Meseriaşii lucrează numai pentru stat, iar produsele se vând sub strictul control al organelor administrative. Femei de moravuri uşoare acostează la fiecare pas pe trecători.

Vasul „Omiros» a stat cinci zile în portul Odesa.

— Cu ocazia Serbărilor Unirii, au sosit din America 300 de Români.

— In Sala Ateneului «DICHIU» din Bucureşti, s'a ţinut congresul notarilor comunali şi cercuali din întreaga ţară. S c o p u l acestui congres este, discutarea noei reforme administrative.

— Serbarea «Ziua Mamei»,— care am anunţat-o pentru ziua de 9 Mai, a fost amânată pentru ziua de 19 Mai; de oarece era fixată la aceiaşi dată cu ziua eroilor.

— **A. S. R. Principele Nicolae a fost ridicat la rangul de Colonel.**

— **Starea Timpului.** Un fenomen meteorologic neobişnit s'a produs în România în ziua de 10 Mai.

Un val de căldură ecuatorială a fost adus la Bucureşti de un vânt favorabil dela Sud, ridicând temperatura la + 32 gr. Celsius

In ziua de 10 Mai a scăzut temperatura în centrul Europei, conform prezicerilor făcute acum 4 luni de savantul astronom norvegian Rolf. Acest cunoscător al vremei a stabilit prin calcul că în ziua de 11 Mai — sau cu 24 ore înainte — va avea loc o schimbare generală de climă pe toată suprafaţa globului.

In America de Nord a revenit iarna. In regiunea Manitoba (Canada) au căzut zăpezi enorme şi fluviul Hudson a îngheţat la 9 Mai.

In Europa s'a produs o variaţie bruscă a temperaturii în ziua de 10 Mai.

Temperaturile maxime înregistrate în această zi au fost:

+ 23 gr. C. în Sicilia
+ 29 gr. C. în sudu Italiei.
+ 15 gr. C. în sudul Franţei.
+ 10 gr. C. la Paris
+ 32 gr. C. la Bucureşti.
+ 13 gr. C. la Viena
+ 1 gr. Suedia.
0 gr. Norvegia.
— 5 gr. Nordul Rusiei.
— 11 gr. Insula Spitzberg.
— 28 gr. Groenlanda.

— Avuţia naţională este de 69 miliarde 250.000 lei aur din care scădem datoria publică a României, de 4 miliarde lei aur, rămâne deci că avuţia naţională a României este de circa 65 miliarde lei aur sau 2.015 miliarde lei hârtie, ceiace revine la circa 3.800 lei aur de cap de locuitor.

Din Străinătate

— Pe muntele Scopus de lîngă Ierusalim s'a înfiinţat o universitate. Iată câteva date în legătură cu această înaltă şcoală:

Ce este această universitate?

Este o reuniune de Institute ştiinţifice şi de laboratorii pentru cercetări.

Până acum sunt gata construite Institutul de chimie, Institutul de fizică şi Institutul de matematici, Institutul pentru studii judaice; şcoala studiilor orientale, (literatura arabă, assyriologie, egyptologia), secţiunea de parasiologie, institutul de igienă (epidemiologia); institutul de microbiologie (nucleul x viitoarei facultăţi de medicină) şi Institutul de istorie naturală a Palestinei, care şi propune a proceda la inventarierea metodică a Palestinei şi împrejurimilor ei din punct de vedere al ştiinţelor naturale. (Palestina deşi mică prezintă toate gamele climatelor, dela vârfurile glaciale ale Hermonului până la malurile caicinate ale f u n d u l u i Mării moarte).

„Grădina profeţilor"

Sub acest nume se înţelege o grădină în care se va putea vedea reînviind întreaga floră a Bibliei, a Evangheliei şi a Coranului.

Este o tendinţă ca pentru viitor să facă uz de toate scrierile, cursurile şi cercetările, exclusiv de limba ebraică.

— *Descoperirea unui nou popor în Rusia.* — Din Taşkent se anunţă, că expediţia etnografică din Asia centrală a descoperit un popor nomad în regiunea Bairam-Aliisk, popor care n'a fost cunoscut până acum. Vorbeşte o limbă specială şi se n u m e ş t e «Braguni».

Expediţia a constatat, că acest popor a păstrat multe urme din viaţa patriarhală.

DIN COŢMANI

Societatea muzicală «Doina din Coţmani care a început o vie propagandă culturală, n'a evitat prilejul de a da o şezătoare în seara zilei de 1 Maiu, cu ocazia venirei în acest orăşel a D-lui Colonel Georgescu care este sprijinitorul acestei societăţi de atîţia ani, şi a D-lui Lt.-Colonel Dr. Holban.

Astfel la orele 8 jum. seara în sala Preturei din localitate a avut loc în primul rând conferinţa D-lui Lt.-Colonel Dr. Holban, care a vorbit despre sifilis. D-l Dr. Holban în conferinţa D-sale atât de importantă, căutând s'o îmbrace cu cuvinte atât de frumoase şi cu exemple din viaţa practică, a făcut ca publicul destul de numeros să-l asculte cu cea mai mare atenţiune.

D-l Colonel Georgescu ne-a vorbit despre Liga Naţiunilor,

Conferinţiarul arătând rostul şi importanţa ei, unde la Geneva se discută şi se iau măsuri pentru pacea dintre popoare, pe de altă parte unele din ele muncesc din răsputeri şi pe ascuns fabricând materialul distrugător ca revanşă învingătorilor.

D-l Colonel Georgescu în conferinţa D-sale ne-a mai vorbit de felul cum în unele state se face pregătirea tineretului încă de pe băncile şcoalei, chiar cu instrucţie militară, pentru ce? cu siguranţă nu pentru pace. D-sa spune că ar trebui ca şi noi să ne dăm bine seama să nu stăm nepăsători faţă de ziua de mâne, cu bucuria de mari învingători, ci să ne pregătim pentru o viitoare apărare. D. director E Braha preşedintele «Doinei» mulţumeşte apoi oaspeţilor care ne-au bucurat cu prezenţa lor. Regretă însă ignoranţa multora care ar trebui să simtă ca jignirea acestei societăţi muzicale — «Doina» şi în special moral. Cu toate acestea dacă doina noastră n'a murit trecând prin veacuri de urgie, nu va muri acum când glasul ei poate trece neîmpiedicat dela Nistru până la Tisa.

După aceasta a urmat coruri mixte executate de membrii societăţii. După şezătoare distracţii familiare şi dans.

In cea mai perfectă armonie publicul a petrecut până târziu.

I. Gh. Lucescu

Un cerc pastoral şi o serbare şcolară

Ÿ Ÿ Ÿ Ÿ

In Comuna Măneşti, cercul pastoral şi-a desfăşurat activitatea în concursul fidel al învăţătorilor locali: d-l G. Diboş directorul şcoalei şi D-şoara P. Stăncescu.

Dimineaţa s'a oficiat slujba religioasă în sobor, predicând în strânsă legătură cu evanghelia Duminecii, pr. Ion Popescu.

Răspunsurile la sf. leturghie au fost date de corul bine organizat de inimosul învăţ. D-l Diboş.

Banii strânşi la această slujbă au fost daţi ca ajutor celui mai silitor copil dela şcoala primară locală.

După masă a avut loc o frumoasă serbare şcolară la care au participat pe lângă preoţii cercului pastoral şi locuitorii comunei într'un număr mare. Se remarcă cântările executate frumos de către copiii din clasele I şi II, copii instruiţi de d-şoara învăţătoare P. Stâncescu. A vorbit la această serbare păr. Negură despre «Adventism şi pericolul lui». A scos în evidenţă frumuseţea credinţei creştine ortodoxe, biciuind şi desvăluind relele adventismului, mai ales că în com. Măneşti se găsesc câteva familii adventiste. D-l G. Diboş director al şcoalei a arătat în cuvinte frumoase şi bine documentat «Foloasele învăţăturei». Iar păr. Goftău, parohul bisericii locale a mulţumit atât domnilor învăţători pentru concursul dat, cât şi celor ce cu multă plăcere au luat parte la serbare.

Cu această ocazie găsesc de a mea datorie să mulţumesc învăţătorilor şi preotului pentru raporturile sufleteşti în care se găsesc. Laudă bine meritată li se cuvine, căci îşi înţeleg misiunea apostolică, ajungând la adâncă convingere că şcoala şi biserica sunt factorii principali în prosperarea satelor noastre.

G. A. Tănăsescu
inv. Coada Isvorului

Rugăm stăruitor pe cei ce au rămas în urmă cu plata abonamentului a-l :: :: achita :: ::

Târgul Moşilor

Societatea „Joc şi cântec românesc"

Mult s'a cheltuit anul acesta pentru ca să se dea tradiţionalului târg al «Moşilor», un fast deosebit. Anul 1929 a întrecut pe 1928. Printre noutăţile demne de luat în seamă se află şi teatru poporului, intitulat «JOC ŞI CANTEC ROMAMESC».

Joi 16 Maí, a avut loc inaugurarea noului teatru printr'un festival muzical sub patronajul d-lui Dem. I. Dobrescu, preşed. comisiei interimare a capitalei.

Programul variat a fost artistic executat. Corul societăţii sub conducera abilă a maestrului J. Movilă a executat:

«Doamne sfânt», «Hai mândruţo», «Hora României Mari», «Ce te legeni codrule», «Luna'n nor», «Bătuta», «Mureşeanca». Corurile «Mureşeanca» şi «Bătuta» au adus aplauze îndelung repetate.

Quartetul de coarde «Al. Theodorescu» a executat: «Balada» de C. Porumbescu. D-na Lucia Cosma a cântat, acompaniată de pian: «Sub fereastra mândrei mele» şi «Drag mi-e mândro de tine».

Partea cea mai interesantă şi mai originală din program au fost «Melodiile româneşti primitive», executate cu o artă desăvârşită din solz de peşte de plugarul brăilean «Marin Toma».

Intr'un şir de foiletoane publicate în «Curentul», d-l C. Brăiloiu arăta bogăţiile nesecate ale muzicii populare, care se pierd odată cu compozitorii ei anonimi. D-sa preconiza: Ministerul artelor să rezerve un fond special, din care să se procure aparate de înregistrat melodii. Incercări sporadice s'au făcut şi rezultatele au fost minunate.

Nu ştiu dacă cei întâlniţi de culegătorii de folklor muzical, vor întrece pe Marin Toma. Ei bine, acest sătean cu câteva clase primare, trăit într'un sat cu simplicitate patriarhală, e dotat de natură cu această însuşire: să-ţi reproducă în sunete îngereşti o întreagă gamă de sentimente.

Execuţia cântecelor cu solz de peşte, e de o virtuozitate nebănuită. A fost chemat la rampă de zeci de ori. A cântat neîntrerupt cu aceiaş patimă genială, până când obosit, s'a retras. Acest artist popular, netrecut printr'un conservator muzical, ar duce fala nu numai în România, dar şi peste graniţe. Şi câţi n'or fi ca Marin Toma!

Iubite artist, prin coloanele acestui ziar necunoscut ţie, îţi aduc elogii bine-meritate.

G. I. Balaciu

Tipografia Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 26 MAI 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 280 Apare în fiecare Duminică

CONCORDATUL

Cum s'au schimbat vremurile!

Dacă chestiunea concordatului s'ar fi pus în țara românească acum 100 de ani, nu numai că nu avea nici un sorț de izbîndă, ci ar fi fost și o vie răscoleală de cugete împotriva catolicismului. Nu *concordat*, ci mult mai puțin decît atîta, au căutat odată catolicii din Iași să dobîndească pe vremea *Mitropolitului Veniamin*. Era vorba de îngăduința de a-și deschide o biserică în acel oraș. Dar nici vorbă nu a putut fi de așa ceva. A fost o vie hotărîre a mitropolitului și boerilor împotriva papistașilor.

După 100 de ani de atunci, lucrurile s'au schimbat cu totul. Azi se cere nu o biată îngăduință pentru catolici ci întinderea mîinii către dînșii. Deși ce se cere acum e mult mai mult decît atunci, totuși, de data aceasta se poate.

Pricina este că ortodocșii de acum, nu mai sînt cei de atunci. Spun cei de azi, într'o îndreptățire a concordatului, că sînt la mijloc interese înalte de stat, situațiuni diplomatice, peste care nu se poate trece și deci trebue să ne înțelegem cu vaticanul.

Vorbe, vorbe, vorbe. Toate dovezi că sufletele de acum sînt mai șterse decît cele de mai înainte.

Dacă ar fi sufletele de altă dată, n'ar mai sta în picioare nici așa zisele interese de stat, nici considerațiunile diplomatice și papa ar rămînea cu totul nebăgat în seamă, cu toată situațiunea lui internațională. Pretextele care se aduc acum pentru încheerea contractului cu Vaticanul, sînt tot atîtea tertipuri doveditoare că ortodocșii noștri de azi sînt mai spălăciți decît ortodocșii mitropolitului Veniamin.

Mai sînt țări cu milioane de catolici, dar dacă ținuta creștinilor de acolo e mai dîrză decît a ortodocșilor noștri, nici vorbă că e acolo de concordat cu Roma.

O asemenea țară e Anglia. Nu sînt și acolo temeiuri diplomatice? Cu toate acestea ele n'au putut sta în picioare față de dîrzenia bisericii naționale.

A încheia concordat cu vaticanul, înseamnă a mă apuca eu să ridic vaza papei dela Roma. Dar poate fi aceasta interesul unei țări necatolice?

De aci se vede greșala de a ne apuca noi să sporim vaza scaunului Romei.

Nu se poate fără concordat? Dar în Anglia cum se poate?

Se poate fiindcă Anglia e tare și nu dă voe.

Ce facem acum e o mare greșală, e o păcătuire împotriva neamului. Urmările nenorocite se vor vedea curînd. Uneltele catolice vor căuta să se bage mai adînc în treburile și întocmirile Bisericii noastre.

Am introdus între noi o mare pricină de turburări, care ne vor aduce multă neliniște în viitor.

Arhim. SCRIBAN

Problemele sociale

Criza culturală, criza religioasă, criza patriotică, criza morală. De pretutindeni se aude acest strigăt care dezvelește părțile noastre slabe. Strigătele de alarmă și chemările în ajutor ce se aud— și sunt cu zecile de mii ce nu se aud, dovedesc că suntem conștienți de nenorocirea ce ne amenință din partea celor ce lucrează fără răgaz la destrămarea națiunei noastre.

Pornesc inițiative, un curent bun ar voi să străbată, dar nu sunt rezultatele ce trebuiesc. Mișcarea e slabă disperată, n'are 'nchegarea trebuitoare, îi lipsește sâmburile simbol, care s'atragă, să grupeze ca apoi să devie o forță. Lipsesc apostolii.

Activitatea diferitelor societăți culturale, nu numai că e redusă dar nici nu corespunde nevoilor ce trebuiesc îngrijite. Așa cum sunt alcătuite și cum lucrează societățile, lîncezesc în loc să radieze binefacerile ce-ar trebui Clipele de față cer ca acei care și-au luat o însărcinare, care implică și'o răspundere socială, prin locul ce-l ocupă, s'ajute efectiv la opera de redeșteptare sufletească a neamului, să re'nvie în el virtuțile străbune ce sunt cotropite de tot felul de duhuri rele.

Pericolul ce ne amenință și nepăsarea ce ne copleșește cer înființarea de societăți de asistență sufletească a căror membri desbrăcați de deșertăciunile vremurilor în care trăim, să îmbrace haina sfântă a misionarului, ridicându-se la această menire ce-o cer împrejurările ca o condițiune de viață sau moarte. Două drumuri stau deschise, două coarde trebuiesc reînsufletite, făcute să vibreze credința și patriotismul, prin prima la a doua.

Dușmanii, de și puțini la număr, deși siliți să lucreze pe ascuns, găsesc timp și mijloace să se înfiltreze în inima celor nevoiași și prin viu grai să verse în mintea lucrătorului și-a muncitorului otrava distrugătoare; iar noi care suntem la noi acasă, care suntem cei mulți, care avem drumul deschis la lumina zilei, ce ne lipsește oare ca să întrebuințăm dacă nu mai mult, dar cel puțin tot în aceiași măsură, aceleaș mijloace?

O chemare grabnică și teribilă cere adunarea valorilor și-a spiritelor curagioasă, energice și ofensive care să organizeze, să dea cuvântul de ordine, ca astfel intuziasmați și eroici să pornim pe drumul sfânt ce-ar duce la mântuire.

Trebuie să încetăm a ne ascunde după deget, trebuie să spunem lucrurilor pe adevăratul lor nume. Propaganda prin foi — dar nici de astea nu se văd — conferințe, nu corespunde, căci nu toată lumea citește acea foaie și la conferințe nu vin tocmai cei ce-ar trebui să vină, și apoi nu se poate concepe ca un oraș să încapă într'o sală; apoi, o conferință cu un subiect literar, un ceai dansant, un bal, nu spun nimic, nu aduc decât câteva sute profit fondului. Ceasul în care ne găsim — dee Domnul să nu fie încă al doisprezecelea — care ca să se reacționeze conform situației. Trebuiesc găsite mijloacele ca toate categoriile de cetățeni de ambe sexe să poată suferi înrâuririle binefăcătoare a celor ce vor propăvădui. Trebuiesc stimulente vii, mijloace de luptă noi.

Liga culturală, Societatea ortodoxă a femeilor române, Cultul Patriei, dispun de numeroși membri având filialele în diferite orașe. Toate aceste societăți s'ar putea reorganiza alegând din sânul lor membri voluntari cu atribuțiuni bine definite care să lucreze efectiv și fără supărare sub control.

Natural această ideie cere un intreg plan de organizare.

Cei aleși s'o înfăptuiască.

C. P

Din trecutul de glorie al neamului nostru

Intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia, în ziua de 1 Noemvrie 1599.

Cu prilejul Volumului Omagial

O sărbătorire a literilor românești

:: Sărbătorirea profesorului Mihail Dragomirescu ::

Un mare scriitor italian, Giaccomo Leopardi, dacă nu mă înșel, spunea că la sărbătorirea oamenilor de marcă oameni cari, prin puterea lor de muncă și mai ales prin genialitatea creatoare au dat prilej de fericire și măreață creștere a nivelului intelectual o adâncă recunoștiință împletită cu cele mai bune sentimente de venerațiune, se impune ca un imperativ categoric.

Convinși de aceste adevăruri, noi le dorim, aceste sărbători să fie cât mai multe, atât pentru oamenii mari ca un stimulent și o încurajare la muncă, dar mai ales pentru tineret, care poate și trebue să ia exemplu și bună pilduire dintr'o viață consacrată în mare parte binelui adevărului și frumosului.

Sub imboldul acestor vreri și acestor impresii generale, înscriem astăzi, aci, numele unui sărbătorit al literilor românești.

Este numele profesorului de mult talent, inovatorului fără pereche, criticului obiectiv și clar văzător al lucrurilor și situațiilor, — vorbim de activitatea d-lui *Mihail Dragomirescu.*

O facem aceasta, ca o plăcută datorie față de acela, care întocmai ca o stâncă, cu cât vor bate vânturile mai rău, cu atât el se va evidenția mult, se va reliefa mai desăvârșit, și se va întipări adânc în cugetele noastre prin idei mai înalte, gânduri de adevăr mai sublim.

Se obișnuește în asemenea ocazii, ca punându-se cuvinte sforăitoare, de cele mai multe ori nesincere, să se facă cele mai solemne angajamente, numai pentru plăcerea de a nu se putea aduce la îndeplinire.

Părerea noastră — care ne am exprimat-o în mai multe rânduri,— ne-o menținem și acum. Să căutăm a arunca o privire retrospectivă asupra activității omului și să scoatem în câteva linii generale caracteristicile diferitelor atitudini din ramurile activității pe care a desfășurat-o.

Mihail Dragomirescu, este profesor universitar și încă profesor cu drag și râvnă de meseria lui. I-au trecut prin mâini zeci de generații, cari mai de cari mai interesante, cari mai de cari dornice de a se cedă podela adevăratul isvor luminos al unei științe veridice.

Are cursul cel mai populat dela toate universitățile din țară. La ora «maestrului» se găsește acea comunitate de vederi născută din înțele-

D-l Mihail Dragomirescu
Profesor Universitar

gerea sufletească dintre profesor și student. Nu există depărtare între catedră și bancă, pentrucă profesorul a știut să o micșoreze, dacă nu chiar să o facă să dispară.

Este profesorul desăvârșit, care a știut să găsească în infinitele cute ale inteligenții, răscolitorul balsam științific al oamenilor ce pasionează, cu puterea nemăsurată a acelora cari se dedică adevărului creator.

Tot d-sa este inovatorul criticei, care a pus pe baze noi întreaga studiere a poeziei elaborând pe lângă faimoasa «teorie a poeziei» și așezarea și clasificarea literaturii ca știință, numeroase lucrări explicatorii, despre cari am avut fericitul prilej să ne pronunțăm la timp. Din cauza ideilor sănătoase ce discută, oamenii nesănătoși au început să-i împartă săgeți de venin neputincios și au căutat să-l stropșească cu noroi împroșcat de copitele lor, din mocirla în mijlocul căreia trăesc.

Un lucru este absolut cert.

Literatura sănătoasă își găsește demn apărător în puternica și luminoasa personalitate a criticului de mare și nebănuită anvergură care este profesorul *Mihail Dragomirescu.*

Realizările practice făcute prin «Institutul de literatură« întrec cele mai optimiste speranțe și îndrituite vreri.

Și aceasta datorită numai puterii extraordinare de care dă dovadă d-l Mihail Dragomirescu în care recunoaștem cu mândrie un vechiu și prețios colaborator al mișcării cinstite ale ziarului nostru.

Și acum, fiindcă rolul nostru de cronicari,— de a strica prin înfățișarea searvădă pe hârtie, a unor lucruri frumoase din realitate — aceasta probabil din cauza rapidității cu care ne... ostenim și a ...talentului (?!) nostru—, s'a terminat, nu ne rămâne de cât ca-o plăcută datorie să-i urăm maestrului Mihail Dragomirescu, sănătate și noi puteri de muncă pentru dânsul și bucuria și fericirea semenilor lui.

Radu Mislea

Viața în Slănicul Moldovei

— OAMENI ȘI FAPTE —

Altarul Ortodox

Altarul ortodox din Slănicul moldovenesc s'a bucurat de mulți predicatori preoți și mireni, de seamă. *In jurul altarului ortodox din parcul băilor—de multe ori— au vibrat sufletele multor credincioși de fiorul de taină al credinței religioase.* Slujba religioasă și cuvântul pătrunzător al predicilor —din toate vremile—au ținut la focul credinței religioase sufletele credincioșilor veniți la băi și la aer. Glasurile P. P. S. S Episcopi: Gherontie al Tomisului, Iacov al Hușilor și Cozma al Dunării de Jos, au vibrat, de multe ori, în cântările dela strană și 'n cântările dela diferitele împrejurări însemnate din viața națională și religioasă a țării. Nu este stațiune balneară în țară ca „Slănicul din Moldova" unde să se ducă mai mulți ierarhi și mai mulți preoți, să-și caute de sănătate. Și se explică de ce fețele bisericești dau năvală spre Slănicul moldovenesc unde și-a căutat sănătatea, pe vremuri, Mitropolitul Veniamin Costache al Moldovei; deoarece, Slănicul Moldovei este ferit de manifestări «moderniste» ce se fac în unele stațiuni balneare; este mai liniștit în viața de toate zilele a sezonului. In această încântătoare localitate balneo-climaterică liniștea sufletească și întremarea trupească au mai mulți sorți de izbândă.

O stațiune balneară fără un locaș dumnezeesc este o stațiune cu trăsături păgânești. Mulțimei —ori unde—, Biserica trebue să-i vie în ajutor, cu puterea credinței evanghelice. *Fără Biserică, lumea trăește o viață mai apropiată de animalitate.* Pe drept cuvânt și pe bună dreptate s'a alarmat d. Moise Pacu, prin presă și 'n parlament, când a socotit că în Slănicul moldovenesc, față de atâtea clădiri mărețe și față de mulțimea vizitatorilor, mica bisericuță «Sf. Ilie», sărăcită de sf. icoane, sărăcită, în urma războiului, de cele trebuincioase cultului divin, nu mai putea face față, nu mai putea rămâne ca o adevărată clădire de rugă și de înălțare sufletească. Zidurile Bisericii «Sf. Ilie» se dărâmau zi cu zi, ceas cu ceas, după războiu.

Sufletele curate ale vizitatorilor, sub imboldul energic al fostului paroh Filip Duiculescu, care, azi, se află la Doamna Neamț, s'au hotărît să repare această bisericuță devastată de furia războinicilor germani, în 1916—1918. Cu multă trudă, într'o vreme de mare criză financiară și de zdruncin moral, preotul Filip Duiculescu ajutat de câțiva credincioși în 1922, a dat spre folosință religioasă bisericuța «Sf. Ilie» din parcul băilor. Cine a trăit în Slănic va putea mărturisi, cum credincioșii, în zilele de sărbătoare, dau năvală spre altarul ortodox din băi, care este proprietatea Spiridoniei din Iași. Suflete creștine, cu adevărat, tot se mai găsesc în lumea noastră ortodoxă. Familia Axente Pandrea din Brăila, care are două frumoase vile în Slănic, s'a hotărît să vie în ajutorul Spiridoniei, cu o însemnată danie creștinească, de care am mai scris în această gazetă. Să ne oprim puțin asupra instituției de binefacere, care este Spiridonia din Iași, și să arătăm unele însemnări, vrednice de cunoscut.

Spiridonia din Iași, înființată în 1860 de niște boeri inimoși, fiind înzestrată cu multe averi donate în scop de binefacere, într'o vreme a ajuns cea mai activă instituție de binefacere din Moldova, la sânul căreia și-au alinat durerile mulți bolnavi săraci. Războiul distrugând băile Slănic, iar Spiridoniei expropiindu-i-se averile, Spiridonia, cu foarte mari sacrificii, a purces la refacerea Băilor Slănic, a cărei proprietară este. Primele lucrări de refacere au fost conduse de foștii efori: Dr. Bacaloglu, Chilimoglu și Gr. Teodoru, cu propriile mijloace ale Spiridoniei. Casa Administrației, Cazinoul, Farmacia, Hotelurile: Dobru, Central, Racoviță, etc., au fost restaurate în câțiva ani, cu foarte multe eforturi bănești.

Concesionari angajați au dovedit multă pricepere și multă cinste în săvârșirea lucrărilor ce li s'au încredințat de Administrația băilor. Pe lângă alte multe îmbunătățiri, ce s'au făcut în această stațiune, trebue să amintim despre înhalatorul de aer comprimat, înstalat în 1927 de Casa ‚Hässler' din München. Acest inhalator, montat în felul celui dela Reihenhall, este cel mai mare inhalator din Europa; a costat peste nouă milioane lei și este încredințat d-lui Dr. Predescu-Rion, eminentul medic-neurolog și prof. univ. dela Cluj. Medicii curanți ai băilor Slănic sunt cei mai selecționați prof. univ. dela: Cluj, Iași și București. *In ajutorul Spiridoniei, care trece, azi, printr'o mare criză materială, a venit familia Axente Pandrea din Brăila, donând peste un milion și jumătate lei pentru refacerea Bisericii «Sf. Ilie», din parcul băilor, atât de prețuită de vizitatori.* Munca rodnică, dusă de foștii efori și de fostul administrator pentru prosperarea Slănicului, a rămas ca un stimulent pentru actualii efori cari au început o muncă constructivă în vederea înfloririi din ce în ce a stațiunei balneo-climaterice.

Altarul ortodox din băile Slănic a căpătat puternicul sprijin al familiei Axente Pandrea. Rămâne să vedem, dacă Statul — după atâtea intervenții făcute — va sprijini poporul ortodox din Slănic spre a-și reface mai de vreme, biserica «Sf. Gheorghe» de pe dealul Cerdacului, de care se simte multă trebuință și care a fost făcută scrum de tunurile dușmanilor în 1916—1918. Oare o biserică românească, distrusă în vremea războiului și nedespăgubită nici până acum, nu trebue să aibă trecere în fața Statului? Ministerul Cultelor este rugat să aibă grijă de soarta ortodoxilor din Slănic. *O datorie capitală cade asupra Statului român: să se îngrijească de soarta acelora cari au contribuit la închegarea unității naționale, dar cari, nici până azi, n'au puttnța să aprindă o lumânare la icoana sfântă de sua catapeteasma unei biserici.*

Despre altarul ortodox din Cerdac, cum și despre munca oamenilor de inimă: V. Bejan, Bobulescu, Pandrea, Căpitan Popescu, Tomescu, etc., dusă pentru prosperarea Slănicului voiu scrie în alt număr al gazetei.

N. C. Munteanu-Muntmarg

Cugetări

Puține lucruri sunt așa de mari ca moartea, și poate nu-i nimic care înlătură toată micimea de gând și simțire într'o măsură egală, ca contemplarea morții.

~

Omul e soarele lumii, mai mult decât soarele real. Focul inimii sale minunate este singura lumină și căldură vrednică de cotit și măsurat. Unde e omul, acolo sunt tropicele; unde nu-i, acolo-i lume de ghiață.

~

Am putea trăi la urma urmei și fără răsărit și fără apus,— dacă suntem umani.

~

Dumnezeu pune în fiecare om o misiune separată, care împlinită cinstit și cu credință, va străluci deapururea în fața lumii, aducînd umanității eterne și sfinte servicii.

~

Tot ce s'a făcut de alții în chip nobil, trebuie păstrat și să lucrăm în chip nobil, ce ar putea păstra alții.

Nu uitați, că, dintre toate risipele cea mai mare pe care o puteți face, este risipa de muncă, prin ea verși sânge omenesc în țărnă.

John Ruskin (1819—1900)

Sărbătoarea Unirii la Alba-Iulia

Participarea Familiei Regale. Cuvântările Inalților Regenți. Defilarea trupelor.

Dela trimisul nostru special.

Intocmai ca și dictonul biblic, putem și noi să spunem: «Acum Doamne, slobozește pe robul tău, că și-a văzut mântuirea cu ochii». Ne-or ferici pe noi, cei cari am fost la Alba-Iulia nu numai oamenii prezentului, cari ne v o r arunca priviri invidioase, ci și următorii, pentrucă ziua de 20 Maiu, este o dată, care va rămâne unică în istoria poporului nostru. Rar, ne-a fost prilejuit să vedem atâta lume, strânsă pentru sărbătoare.

Am participat aproape o jumătate de milion de oameni. Țărani chipeși veniți cu «traista în băț», fluerând cu drag o doină din țara fagilor, s'au unit cu dragoste frățească cu cei din Banat. Erau momente când putea vedea acea unire sufletească realizată la popor. Și într'adevăr momente înălțătoare s'au perindat. Insuși șefii partidelor politice au desbrăcat haina sentimentalismului și a pasiunilor politice și au fost frați...

Doctorul Lupu s'a prins într'o horă, care se legâna ca holda bogată a unui grâu în gara Alba-Iulia, și a jucat alături de miniștrii național-țărăniștii. Poporul era mai mult decât mulțumit și în acelaș timp uimit pentru cele ce vedea, înțelegând pentru prima dată că între frați, pot fi certuri, dar când este vorba de marile probleme ale neamului nu pot să existe dușmănii, inima de bun român bate alături și în unison, cu aceia a fratelui său.

Copilul Rege, M. Sa Regele Mihai a fost mândru și fericit. M â n d r u și fericit de cele ce a văzut. Armată admirabilă, popor înveălluit ce trimetea sentimente de dragoste fierbinte respectoasă pentru acela care prin harul lui Dumnezeu și voința națională, conducea destinele unui popor cuminte.

Misiunile streine au rămas încântate, pentrucă au văzut că acest popor nu este rezultatul fericit al unor întâmplări. El are un trecut lung istoric bazat pe fapte palpabile, nu din domeniul legendei, fantasmagoriei sau visurilor, iar viața de azi nu este ceva întâmplător. Ea a luat naștere din munca fără preget, dusă zi de zi de păstrătorii făcliei românești.

Ce a fost? Cu miile de oameni nu se mai poate lucra. Spunem că au sosit în Alba Iulia 180 de trenuri, ducând fiecare peste 2000 de persoane, apoi șease trenuri de invitați, parlamentari, înalți demnitari și presă. Pe o rază de zece kilometri dela Alba Iulia, câmpul era împânzit de lume iar drumurile barate de mii de automobile. Orice proporție de fantastic este exclusă, pentru a ne înfățișa toată serbarea în amploarea în care a fost.

S'au ținut discursuri. Cei trei Inalți Regenți au vorbit cuminți ca trei mari înțelepți. Inalt Prea Sfântul Patriarh, ca ardelean, a arătat în cuvinte de o sinceritate nebănuită, că o mare parte din lupta pentru unire a fost dusă de regățeni, cari au jertfit desinteresat morți scumpi și mulți, pentru a cuceri ținuturi din mâini streine, și a uni pe toți aceia cari au prin naștere același sânge și aceleași simțăminte.

Inaltul Regent, Gheorghe Buzdugan a arătat și pus în justă lumină problema minorităților și diferite chestiuni privitoare la învățământ, ideia de concordie între locuitori și pace pentru vecini, iar

Inaltul Regent, A. S. R. Principele Nicolae, a adus cuvântul de pace între conducătorii politicei românești.

A mai vorbit d-l Iuliu Maniu și St. C. Pop, cari în cuvinte înălțătoare au narat evenimente istorice și au desprins învățăminte pentru viitor.

Costumul românesc a strălucit admirabil de data aceasta, unirea sufletească a poporului era vizibilă, se putea citi pe fața tuturora, nu mai era nevoe de cuvinte nemeșteșugite cari să aducă lumina lor.

Toți au plecat cu ei ducând cele mai bune impresii, pentru chipul admirabil și măreț, cum s'au desfășurat aceste serbări, cărora și Dumnezeu le-a dat concursul său înverzind natura și lăsând să fie o vreme senină, ca și sufletele celora cari luau parte la serbări.

Serviciul divin din biserica neamului

S'a oficiat Te-Deumul la Biserica neamului de către Mitropoliții Bălan, Nectarie și Gurie, episcopii Gherontie, Stroe Cosma, Teculescu, Grigorie și Ivan. Răspunsurile au fost date în chip măestrit de corul «Carmen» sub conducerea d lui Chirescu.

A asistat M. Sa. Regina, M. Sa Regele, A. S. Principesa Mamă Elena, Inalți Regenți Nicolae, Miron și Gh. Buzdugan, A. S. R. Principesa Ileana și M. M. L. L. Regele George și Regina Elisabeta a Greciei; toate misiunile streine, toți ofițerii superiori, guvernul, parlamentarii, foștii înalți demnitari ai statului.

I. P. S. Sa Patriarhul Miron a ținut un emoționant discurs. Regretăm că spațiul nu ne îngăduește să-l reproducem în întregime:

Nu putem serba cu vrednicie unitatea noastră națională și în deosebi alipirea Ardealului la patria mamă, — fără a reaminti generației de azi și din viitor cu sentimente de adâncă și veșnică recunoștință faptele acelora, cari — în cursul veacurilor de înstrăinare — au contribuit cu munca lor la menținerea Românismului, la întărirea sa culturală, socială și economică și mai ales a celor ce cu vitejia și cu jertfa vieții lor au hotărât întregirea țării. Se știe, că protopărinții poporului nostru, au fost după Daci stăpânitorii băștinași ai pământului, pe care-l încinge Dunărei și-l împodobește cununa de munți a Carpaților resfirându-se cu îndeletnicirile lor și mai ales cu turmele lor până la Mare, la Tisa și Nistru, chiar și dincolo de aceste râuri. Acest pământ n'au voit a-l părăsi nici în timpuri grele, ci l-au apărat cu eroism legendar împotriva tuturor neamurilor cutropitoare.

Ardelenii aveau, cum constată și marele nostru istoric Iorga, «sate și preoți»; dar vlădiciile, adică forța principală a existenței românilor ardeleni până în ziua Unirii naționale, ni le au dat — la început și câteva veacuri dearândul — frații din principate. Și numai într'un târziu au putut ardelenii a-și organiza ei înșiși episcopiile, cari în timpurile mai noi au lucrat nu numai pentru mântuirea vecinică, ci cu atâta, succes și pentru mântuirea vremelnică a poporului român din atâtea nevoi.

Importanța extraordinară a acestui fapt istoric iese cu atât mai mult la iveală, când știm, cu românii ardeleni au trăit o viața proprie și publică românească în și prin biserică și așezămintele ei.

Este deci cert, că îngrijirea fraților din principate de soarta Ardelenilor a fost nu numai statornică în tot cursul veacurilor, și ci salvatoare pentru ei.

Dar chiar existența pasivă a principatelor Dunărene, mai târziu a regatului român, era pentru Românii din provinciiie subjugate o forță de încurajare, o nădejde vie a celor ce cu timpul au să vie, o sperietoare a agresorilor. ca să i mai îmblânzească și împiedece în pornirile lor. Cu drept cuvânt scrie încă fiul lui Mircea, Alex. Aldea, conducătorilor orașului Sibiu, că «dacă s'ar întâmpla să piară Țara românească, ar peri și ei».

«Dar Românii liberi n'au stat nepăsători nici în ultimul timp față de prigonirile fraților din Ardeal, cari deveneau tot mai îndrăznețe și a căror reamintire azi numai ar turbura aceste clipe festive.

Ori cât de largă se părea într'un timp că se deschide prăpastia dintre Ardeal și Țara românească prin tendințele Habsburgilor de a-i înstrăina pe Ardeleni de aspirațiile și credința, ce o are restul neamului. totuși nădejdea de ușurare a acestora era îndreptată mereu peste munți. Chiar vestitul episcop martir al bisericii surori Inocențiu Micu Clain, când trebuia să plece amărât până în adâncul sufletului în cel din urmă drum al său, spre Viena, a spus protopopilor săi, întruniți la sinod în vara anului 1744: «Dacă mă întorc dela Viena, voi pleca cu voi peste munți». Dar nu s'a mai putut întoarce, fiind exilat la Roma, unde a murit. Intocmai spuneau și țăranii în timpul revoluției lui Horia; «de cât să se mai întoarcă la starea de iobăgie, mai bine părăsesc Ardealul și trec cu toții în Țara Românească». Aci a și fost în cursul veacurilor adăpostul atâtor Ardeleni pribegi, plămădind și ei — împreună cu frații liberi — aluatul întregirii de mai târziu a neamului, pregătind realizarea visului, care a cauzat atâtea nopți neliniștite agresorilor seculari.

După biruința lui Mihai la Șelimber și instalarea lui la Alba-Iulia, Istoricul Ardelean Gàspàr Veres Boitinus termină povestirea acestei biruințe cu sentința: «*Legea inevitabila a destinului nu poate fi schimbată prin nici fel de prevedere umană*». (Inevitabilis fatorum lex humana providentia mutari non potest»). Așezarea stăpânirii românești din Ardeal era deci considerată încă dela 1600, ca o lege inevitabilă a destinului.

Acest destin l'a realizat — după biserica întemeiată și ajutată dc frații liberi — al doilea factor hotărâtor în istoria neamului — armata lor, ostașii gloriosului Rege Ferdinand cu vitejii ei, generali și ofițeri, ajutorați de armatele aliate, încât bărbații de stat ai țării — cari au pregătit mereu și conștient unirea politică integrală, — după biruințele ostășești — în sfatul marilor aliați au putut -pecetlui unitatea națională.

Iată de ce, înainte de-a veni la Alba Iulia, adus-am prinos de recunoștință — în numele Ardealului și al tuturor Românilor—osemintelor dela Mărășești și prin ele tuturor celor ce prin jertfa lor supremă ne-au dat alipirea Ardealului la patria mumă, și armatei române, care chiar în capitala Ungariei a rezolvat procesul milenar dintre 2 neamuri vecine, din cari unul în mod nefiresc voia să lipsească pe celălalt prin ființa se etnică și viața proprie.

Iată de ce eram datori a răsplăti și bisericii strămoșești marile ei servicii făcute neamului, alegând locul unde se va clădi «Catedrala Mântuirii neamului» drept semn de recunoștință față de Atotputernicul Dumnezeu, care ne-a ocrotit în cursul celor 20 veacuri de existență și dela care și pe viitor așteptăm tot darul și ajutorul, precum cu drept cuvânt observă adânc cugetătorul Eminescu, când scrie: «Istoria lumii cugetă, deși încet... însă sigur, și istoria omenirii e cugetarea lui Dumnezeu».

Lui avem deci să-i mulțumim ceeace suntem.

Cu sentimente de vecinica recunoștință către frații din vechiul regat, cari pentru desrobirea Ardealului din cea mai curată iubire de frate au jertfit hecatombe de cei mai viguroși și iubiții fii ai lor, — cu chemarea Românilor de pretutindenea la iubire și încredere și la cinstită muncă frățească și armonică de consolidare a scumpului patrimoniu câștigat: — ne încredințăm, ca și în trecut, în mâna Celui de sus, rostind în rugăciunile noastre zilnice cuvintele însuflețitului vechiu dascăl dela Brașov:

«Lăudați L, că e mare D-zeu
«C-a păzit cu mână tare
«Pe Român, poporul său.
Amin.

Dela biserica Neamului asistența a pornit la Sala festivă a Unirii unde s'a ținut o ședință solemnă. Tot drumul era plantat pe ambele părți cu drapelele corpului 6 și 7.

Ședința festivă din Sala Unirii

S'a ținut o ședință festivă când s'a făcut desvelirea plăcilor comemorative așezate de soc. culturală «Astra».

A luat cuvântul Inaltul Regent **Buzdugan**:

Cu un sentiment de legitimă emoție, am păsit azi în cetatea istorică «Alba-Iulia», al cărei nume și trecut secular redeșteaptă momente de glorie în istoria poporului român, dar și amintiri dureroase despre suferințele nebănuite și tot martiriul încercat de acest popor în lupta grea ce a trebuit să îndure în cursul veacurilor pentru păstrarea ființei sale etnice, a limbii, credinții și datinilor strămoșești.

Intreaga epopee a poporului român o retrăim în aceste clipe. De la lupta gigantică, pe viață și pe moarte între două mari popoare, conduse cu măreție de doui atleți ai lumii vechi. Traian și Decebal, până la groaznicul măcel din războiul liberator în care a perit toată floarea tinereții vechiului regat român, — rând pe rând se perindează pe sub ochii minții, ca 'ntr'un film vertiginos, toate evenimentele de căpetenie din istoria neamului românesc. Prin foc și sânge, prin acte sublime de eroism și de sacrificiu suprem s'a ridicat măreața cetate din Carpați «Dacia-Traiană» menită a apăra imperiul și civilizația latină de barbarii năvălitori, și tot prin aceleași mijloace sguduitoare, după aproape două mii de ani, românii, vrednici urmași ai daco-romanilor, au reclădit pe aceleași puternice temelii edificiul măreț ce fusese năruit de vitregia vremurilor.

Astfel, după veacuri de viață risipită, plină de dureri, toți Românii pot spune astăzi, din toată inima, că la Alba Iulia se găsesc stăpâni în casa lor. N'am luat dreptul nimănui, ci am fost în sfârșit, repuși în patrimoniul nostru strămoșesc; căci, doar e cert și necontestabil că aceste ținuturi au făcut parte integrantă din Dacia Traiană, — țara strămoșilor noștri Daco-Romani, și că colonizările cele mai puternice făcute de Traian, au fost așezate, — începând cu Oltenia, — prin aceste părți frumoase și adăpostite, ale Daciei, mai puțin expuse năvălirilor barbare, și unde după închegarea Daco-romană, s'a întemeiat leagănul națiunii române. Așa numai se explică faptul esențial și concludent cu privire la drepturile Românilor asupra acestor ținuturi, — că, spre sfârșitul veacului al IX-lea când au apărut Uugurii în Panonia de unde au început să pătrundă treptat dincoace de Tisa în Dacia-Traiană, dânșii au găsit aci, nu o țară pustie și fără stăpân, ci pe Români sau Vlahi, cum li se spunea atunci, și pe Slavi cari mai târziu s'au românizat asimilându-se în masa populațiunii românești autohtone.

Ceeace însă importă să constatăm azi cu deosebită bucurie este împrejurarea cu adevărat extraordinară că, ori cât de mari au fost suferințele Românilor în tot timpul de veacuri cât s'au găsit răslețiți sub diferite stăpâniri străine, ei au rezistat totuși cu o tărie și tenacitate uimitoare operii de desnaționalizare întreprinsă stăruitor peste tot, și astfel în momentul unirii și reîntregirii lor într'un stat unitar, toți fiii aceleași națiuni dela Tisa până la Nistru au revenit la sânul patriei păstrând toate caracterele specifice rasei, cu limba nealterată și toată tradiția strămoșească păstrată și transmisă din generație în generație, formând astăzi un popor român omogen fără arme dăunătoare de influență milenară străină.

De aceea, când isbucni războiul mondial, toți Românii au vibrat la gândul că ceasul hotărâtor pentru cauza lor a sunat și războiul era în mod virtual declarat alături de marii aliați cari luptau pentru o nouă așezare a lumii, bazată pe dreptate și libertate. Conducătorii Statului român, patrioții luminați, în frunte cu marele Rege Ferdinand, indentificat în totul cu aspirațiunile naționale, au avut viziunea clară a lucrurilor și au așteptat numai momentul potrivit pentru începerea acțiunii, spre a cruța țării marile sacrificii, ce cu siguranță urma să sufere. Cum se știe, condițiile extrem de grele în care a trebuit să lupte armata română pe cele mai întinse fronturi din războiul mondial și aceasta în contra unui dușman groasnic de înarmat, au impus țării imense sacrificii. Opt sute de mii de viteji, luptând mai mult cu eroismul lor, și-au dat viața pentru neam și țară, iar trei părți din pământul țării a fost cotropit și devastat. Dar jertfa imensă a fost răscumpărată prin strălucitele fapte de arme de la Oituz, Mărești și Mărășești, unde armata română a reînviat gloria străbună și mai ales prin rezultatul definitiv al crudei încercări, unitatea noastră națională.

Isbânda este cu atât mai însemnată cu cât este resultatul triumfului definitiv al unui mare și umanitar principiu al naționalităților, în virtutea căruia națiunile au dreptul a decide ele însăși de soarta lor. Acest principiu, corolar logic al drepturilor omului, formulat de multă vreme de cugetători, dar dobândit și aplicat numai în urma războiului mondial, cu sprijinul puternic al marilor noștri aliați, cărora poporul român le aduce astăzi omagiul profundei sale recunoștințe, acel principiu, zicem, a servit de temeiu nu numai Românilor, dar tuturor popoarelor oprimate pentru a-și dobândi libertatea de a se constitui în state naționale, independente.

Prin unitatea națională, cel mai însemnat act de la întemeierea Daciei Traiane, o nouă epocă se deschide în istoria poporului și statului român.

«Din chiar momentul reîntregirii sale, România și-a propus să-și întemeeze organizarea sa de stat cum și întreaga viață so cială, pe raporturi de armonie între toate clasele sociale și între toți cetățenii patriei, independent de rasă, limbă și religie. Astfel, în școlile de stat s'a introdus ca limbă de predare, limba populației în fiecare comună; unde erau mai multe limbi în comună, s'au înființat secții pentru f i e - c a r e neam. In acelaș timp confesiunile cu aprobanea autorităților române au înființat, liber, ori cîte școli au voit, asigurându-li-se dreptul de a întrebuința limba maternă și a-și însuși cultura lor proprie. Situațiunea minorităților apare luminos numai dintr'un singur fapt că, de unde Românii, la data unirii nu aveau nici o școală primară întreținută de Stat, azi cultura magiară este deservită de 741 școli și secții primare ale statului cu limba de predare maghiară.

«In aceste condițiuni echitabile și dat fiind numărul cu totul redus al școlilor românești în trecut, a fost nevoe de o sforțare mare din partea statului, **care izbuti să ridice învățământul public aproape la nivelul cerut de nevoile culturale ale populațiuni românești».**

Apoi d-l **Iuliu Maniu** a ținut și d sa un discurs.

Președintele consiliului arată că sufletul românilor de pretutindeni se închină în aceste clipe, marilor amintiri din trecutul de sbucium, și memoriei întemeietorilor Daciei-Traiane; chinuite de nesfârșite frământări.

Face și d-sa o amplă incursiune în istoria trecutului și se oprește mai mult asupra chipului cum s'a pregătit unirea după catastrofala cădere a imperiului habsburg.

Cei ce s'au adunat aci, înainte cu zece ani, pot privi cu mulțumire la jertfele ce s'au adus, alături de cei ce au străbătut ca soldați câmpiile pline de sângele tovarășilor lor și alături de voluntarii Ardealului, Banatului și Bucovinei, care mai bucuros au luat nesfârșitele drumuri ale Rusiei și ale Italiei, și apoi s'au aruncat diu nou în valurile luptelor, decât să primească robia care îi aștepta acasă. Ei pot acuma binecuvânta inspirația care i-a îndemnat: hotărîrile lor trup s'au făcut. Unitatea națională este înfăptuită. Reforma agrară este realizată. Votul obștesc este un drept statornicit și dreptatea socială își face cale cu pași repezi și fără a i se putea împotrivi ceva. Stăpâni pe țara noastră, suntem liberi a ne folosi cu vrednicie de bogățiile ei și hărnicia poporului românesc va putea să înfăptuiască în România Mare «fericirea Daciei», preamărită de toți și invidiată de atâția. Nimic nu ne împiedică ca răspunzând menirei popoarelor de a contribui în mod propriu prin însușirile lor specifice, la civilizația omenirei, să utilizăm marile calități ale neamului nostru pentru a produce cât de mult în folosul nostru și al întregei omeniri. Iar în temeiul sentimentului de dreptate și în urma firei tolerante a poporului românesc, să l ă s ă m tuturor neamurilor dintre hotarele noastre, putința de a vieții în liniște, respectuoase de legi și păzitoare de hotare. «Pax romana» va sălășlui în țara noastră iubită de locuitorii ei și respectată de vecini.

Inchee aducând mulțumirile poporului român națiunilor cari ne au onorat să participe prin delegații lor la această manifestare națională.

Defilarea

Din sala U n i r i i, Familia Regală și asistența au trecut la defilare, care s'a desfășurat admirabil.

Au defilat afară de regimentele din garnizoană, regimentele diviziei XX, compuse din artilerie, infanterie, care de luptă, pioneri, tancuri; 100 de jinari din comuna Jina, jud. Sibiu, veteranii din războiul dela 77, memorandiștii din 1884, membrii soc. «Carpați», «Junii» din Brașov, studenții din țară, «Arcașii din Bucovina, foștii ofițeri ai Republicii Moldovenești, delegații societăților bănățene cu fanfare, foștii luptători din război, voluntarii ardeleni, Românii din America, delegații de săteni din județele Sibiu, Alba, Târnava Mare și Mică, Arieș, Bistrița, etc., primarii din toată țara, străjerii Regelui și cercetașii.

Defilarea cortegiului istoric s'a făcut pe epoci, începând de la Daci și Romani, trecând prin epoca construirii principatelor moldovene și muntene.

Banchetul

In sala «Caragiale» a avut loc banchetul Familiei Regale.

D-l **St. C. Pop** a rostit un discurs proslăvind memoria Regelui Ferdinand și adresând u r ă r i de bine și voe bună Familiei Regale și Țării.

Iar A. S. R. Principele Nicolae, Inalt Regent a rostit următorul discurs:

In numele M. S. Regelui, al Familiei Regale și Inaltei Regențe, mulțumesc călduros, pentru mărturisirile de dragoste și devotament cu cari suntem înconjurați în această zî de mare sărbătoare, în cetutea istorică Alba Iulia.

Intorcându-ne privirile, spre trecutul nostru istoric, cu încredere trebue să mulțumim Atotputernicului, care a întărit sufletul și vigoarea poporului român, spre a-și p ă s t r a ființa națională în curs de atâtea veacuri de lupte grele și suferințe.

Cu adâncă recunoștință se cuvine astăzi să ne îndreptăm gândul în aceste momente solemne, atât la vitejii ostași, cari sub conducerea prea iubitului Meu Tată, Regele Ferdinand I, și-a jertfit viața pentru întregirea neumului, cât și la toți acei cari au contribuit la realizarea visului nostru de Unitate Națională.

Dea Domnul, ca aceste frumoase serbări comemorative să aibă un răsunet cât mai înălțător, în toate inimile românești și să fie în acelaș timp, un îndemn puternic spre unire în suflete și spre muncă neîncetată, pentru prosperitatea tuturor cetățenilor țării.

Trăiască România!

După terminarea acestui banchet, Familia Regală a plecat la gară, de unde a luat trenul spre București.

Rând pe rând, până la ora 6 au plecat toate trenurile de invitați.

. . . . . .

Un soare auriu, cu un galben de aur ferecat, colinele Albei-Iulia, oraș s f â n t în în amintirea tuturor românilor, când trenul care mă ducea spre Capitală, se puse în mișcare.

Gara era o mare de lume, peste cinci sute de fanfare cântau „Deșteaptă-te Române", în timp ce din sute de mii de piepturi ieșiau urale nesfârșite.

Radu Mislea

Tîlcuirea legilor morale

Proprietatea și drepturile ei

II.

Ce faci tu cu proprietatea ta?

Proprietatea a fost totdeauna privită ca un drept al omului. Unde găsim legiuiri la popoarele vechi, ne întîlnim cu măsuri care apără dreptul de proprietate, față de silniciile celor care ar fi căutat s'o răpească prin lăcomia și puterea lor. Cînd evreul *Nabot*, pe vremea Procurorului *Ilie*, avea o vie pe care regele *Ahab* voia să i-o răpească, procurorul merge și-l mustră. Via era moștenire dela părinți și era privit ca un lucru vrednic să ții și să îngrijești ce ți-a rămas în păstrare dela părinții tăi. Gîndul dreptului de proprietate era viu, acest drept era socotit sfînt. Omului nu-i era recunoscut dreptul de a stăpîni decît pe calea legiuită, adică a muncii, a daniei sau a moștenirii. Toate măsurile trebuiau să împedece răpirea și lăcomia. Fiecare, dacă voia să stăpînească c e v a, trebuia să muncească. Aceasta era cuviincios și drept.

Cu toate acestea cel ce se afla în stăpînirea unor lucruri nu rămînea fără nici-o îndatorire. După cum ai datorii către tine însuți, către sufletul și trupul tău, către viața și cinstea ta, tot așa și proprietatea îți pune datoria să faci ceva cu dînsa, chiar dacă nu te sileste nimenea la aceasta. Să te folosești de rodul ei, e drept, mai cu seamă dacă ai dobîndit-o prin muncă, dar să risipești ceiace s'a căpătat odată prin osteneală, mai este drept? Legile te apără să stăpînești, pentruca nimenea să nu aibă putința de a pune mîna pe ceva fără muncă, dar tu trebuie să ai

Biruința credinței în fața răului

Ideia creștină din filmul cinematografic Atlantida după romanul francez de «PIERRE BENOIT»

Insula Atlantida era stăpînită de perversa femee Antinea, a cărei faimă era de a duce la peire pe toți călătorii sau exploratorii, unde cercetările lor îi îndreptau către acest ținut îndepărtat.

Dorința ei era ca acești nenorociți oameni, care cădeau ademeniți în mrejele cursei ei păcătoase, să fie apoi transformați în statui de bronz, asemeni unor mumii egiptene. Printr'un procedeu anumit, toți erau scăldați într'o bae metalo-galvanică, care avea această miraculoasă peștera. Astfel sala de marmoră roșie a palatului ei era înconjurată de aceste statui, care ca niște monumente de cimitir arătau înșirate la rînd pe toate victimile ei petrificate, cu inscripțiunea care purta data nașterei lor, localitatea unde erau născuți și anul morții.

Intr'o zi sosiră doi buni camarazi, ofițeri din armata franceză, care ajungând în insula Atlantida, sunt primiți în palatul ei, construit pe această insulă, și care era asemeni unui labirint prin care te rătăceai.

Bieții călători rătăcindu-se nu știau pe unde să iasă. Unul din acești doi ofițeri fusese frate într'o instituțiune catolică. In inima lui trăia încă vie puterea credinței căreia-i slujea. El mărturisi superiorului mânăstirei de a pleca și primi pentru aceasta binecuvântarea lui, spuindu-i că are altă misiune de a îndeplini în lume.

Ajungând sărmanul căpitan pe terenul Atlantidei, tocmai acesta care fusese frate în mânăstirea catolică — împreună cu prietenul său, deveniră prizonieri în această insulă și căzură sub legile nemiloase a reginei Antinea. Ei erau după cum am arătat condamnați de a muri și apoi prefăcuți în statui de bronz.

In fața farmecelor frumoasei regine, căpitanul însă rămase statornic credinței lui. Multe fură încercările ei de a ispiti acest suflet tare ca stâncile.

Revoltată perversa regină și jignită în amorul ei propriu, hotărâ să se răzbune în contra căpitanului, dar el nu se temea nici de moarte, nici de ispită și în fața acestei amenințări, el rămase nepăsător. Cererea lui era, aceia care și-a mărturisit în timpul captivității ului, de-așvedea numai prietenul înainte de moarte. Pentru aceasta, Antinea se servi ca răzbunare de însuși camaradul lui, care chemat și supus cu totul voinței ei, într'un moment de amețire ucise pe căpitan.

Ofițerul desmeticit și căit de fapta lui era să ucidă de mânie pe regina, care îl îndemnase către această faptă criminală.

Dar căpitanul muri creștinește și senin căci se rugase înaintea morții în fața crucii cu metanii, care o purta cu el din mânăstire.

Pe patul întins, el purta pe piept șiragul de mărgele cu crucea, care-i fusese arma lui apostolică în fața robiei păcatului.

Regina îndoliată, porunci ca el să fie îngropat după religiunea lui creștinească. Astfel el, nu tot la fel cu alții exploratori, camarazi ai lui mai vechi nu fu nici decum prefăcuți în această păgână statuie. La mormântul lui veghea eternul și nemuritorul simbol al creștinismului: «crucea».

Perversa femee era torturată de durere, dar ea continua mai departe opera ei diavolească.

Exploratorul francez chinuit și rămas acum singur simțea că-și înădușă ființa în insula Atlantid și-ar fi dorit să fugă. El înfăptui dorința sa fiind ajutat de o sclavă, care dorea libertatea. In ținuturile seci și nisipoase, pe care ei le aveau de străbătut, fosta sclavă care era o principesă și care fusese vândută Antineei, se simțea sleită de osteneală, de arșița soarelui și de lipsă de apă, muri de sete. Ofițerul o îngropă în pustiu sub grămada de nisip.

Acum ofițerul ajuns liber în mijlocul altor camarazi ai lui nu-și simțea plinătatea libertății lui. Mintea lui captivă era stăpânită de seducătoarea Antinea. Rob al cugetării sale mincinoase, rob al dorințelor lui care-i așteptau din nou cursa și moartea nemiloasă, se întoarse pe același drum, spre insula Atlantida, pentru păcătoasa femee. O soartă vitregă îl îndemnă spre drumul peirei lui.

Aci noi vedem diferența între atitudinea creștinului și aceluia indiferent de legile lui Dumnezeu.

Căpitanul — având convingeri, crezând în puterea crucii, cunoscând puterea ei, trece senin în fața minciunei păcatului și moare ca un apostol curajos și statornic.

Inima lui creștinată, înțelegerea lui largă cunoscu numaidecât vicleșugurile periculoase a păcătoasei și nu se lăsa nici de cum înșelat de farmecele ei perfide.

Celălalt, neavând ca razim credința, căzu victima morții.

Deci, iată ideia frumoasă a romanului ce o putem extrage de aici și exemplul de morală înaltă, de statornicie, de credință, curaj și adevăr atunci când inima ta este stăpînită de un crez, de o idee, când în sufletul tău trăiește germenul viu și nestricat al credinței, care ca o armură de fier vine să te apere în contra tuturor asalturilor din viață.

Ideia credinței, mai tare decât moartea, ne face să fim stâlpi curagioși și să veghem întotdeauna asupra noastră înși-ne.

Florica Scriban
Profesoară în Chișinău

Răvașe Educative

UNIREA!..

Dragă Sofio,

Ai dreptate să mă certi și să-mi spui că sunt nepăsătoare, judecând lucrul din punctul tău de vedere și necertându mă, sau mai bine ne'ntrebând sufletul meu și el să-ți dea răspunsul. O! cîte îl mai apasă azi...

Nu, iubită surioară, nu sunt nepăsătoare, din potrivă sunt îndurerată și numai durerea adîncă ce simt pentru scumpa mea patrie, mă face să stau ghemuită în casă și să plâng, când pe piețele orașului nostru ș'ale tutulor orașelor din țară se țintuesc și se 'nalță drapele, se cântă marșuri, se trâmbițează:

Unirea

Unirea visată de noi atâtea secole și înfăptuită cu atâtea jertfe de sânge, de socotesc că d'ar ieși din pământ și din cer ar răsuna glasurile eroilor morți, am înlemni cu toții, glia țării s'ar cutremura și *inepții și irozii*, făcători de zăzănii și de cheltueli zadarnice s'ar face de rușine la minut țărână!

Cuza, Kogălniceanu, Negri, Alexandri, Heliade, Gr. Alexandrescu, Mureșeanu, Barnuț, Avram Iancu, d'ar eși din morminte, socotesc că ar păli de ciudă, văzând ce sus stă călare pe situație: *hotarul, bugetul țării* câți inepți hrănește.

Pandurul, unde e *Pandurul*, să pună mâna pe ghioagă și pe retevei, unde e *Țepes Vodă* să 'nalțe 'n piețe spânzurătorile?

* * *

De mică mi-a fost dragă cartea Istoriei; când citeam poeziile lui *Bolintineanu*, inspiratoare de patriotism și fabulele lui *G. Alexandrescu* inspiratoare de dreptate, visam o lume vitează, harnică și cinstită, cum învățasem în casa moșilor și a părinților mei, și cum fu la 1877, mai pe urmă pricepui devotamentul sincer și iubirea de țară neprecupețită de luptătorii, artiștii și literații d'atunci, apoi, încetul cu încetul, ajunserăm aceia ce suntem astăzi: ne sîntem vitregi de ne'ncăerăm și ne mâncăm; *câini turbați* oameni cari pun mult mai sus interesele lor, ca ale țării; femei cari nu 'și mai înțeleg menirea și seriosul și binecuvântatul *rol de mamă*, le plictisește. Una nu mai dorește copii, lar când îi are, tânjește, blestemă și toate, mai toate îi aruncă în azile. Sărmanii!.. cresc streini de casa părintească, de datoriile lor către D-zeu, către patrie, către familie!..

Mama a crescut singură 12 copii, am trăit 10 și toți am servit frumos patria, așa cum ne-a sfătuit ea; am cântat țara cu cântecele pe cari le-am ascultat de pe genunchii ei. Nici odată nu s'a plâns ea de greutatea creșterii, iar tata ne-a învățat să iubim biserica, ostașii și pe mai marii țării, a căror viață ne-o explica din Curtea domnească, de pe Ruinele palatelor domnești, dela umbra Turnului Chindia din Târgoviște, din curtea Mitropoliei unde se unseseră toți domni Basarabi. Cu așa prelegeri date în asemenea locuri; sacre, cum să uităm noi patria și pe părinții noștri, cum să nu ne iubim și să ne servim țara desinteresați?*)

* * *

Copiii d'acum, ia te uită la ei, în tramvae, la spectacole, în localuri publice și vezi surioară ce mutre, ce ținute și ce obrăznicie Ce sunt oamenii zilei d'acum, dar mă gîndesc ce vor fi cei cari vin după aceștia? Toți voesc a trece clasa pe hatâr, toți fug dela școală, fetele sunt *isprăvite*, băeții *răscopți* și de'i întrebi de ce să'nalță azi steagurile și de ce cântă 'n piețe fanfara, n'au idee!

Unirea? Care unire? Cad ca din pod. Și doar ei sunt astfel, sau chiar aceia cari au făcut Unirea ș'acum se ceartă, *juribiteșteț ara* și 'n loc d'o: *Românie Mare* s'a făcut o: *Zavistie Mare*, datoare, ponegrită, insultată, care cântă ca la pogribanie și joacă întocmai ca la *Vicleim*, iată de ce sunt tristă, iată de ce azi plâng, ascunzându-mă în casă să nu mai văd: *Parodia Unirei*.

Cu drag surioară,

Baba Visa

*) Toți frații și surorile mele sunt în serviciul țării; unul l'am pierdut anul trecut, era membru la Curtea de Apel din Galați, unul e doctor, altul e colonel, cel d'al 12 Inspector general agricol; surorile toate președinte de societăți culturale.

Despre alcoolism și consecințele lui

Cam prin secolul al 14-lea Arabii introduc și răspândesc în Europa alcoolul, ale cărei accidente au fost repede observate și descrise mai întâiu de Jan Monsin în 1612, Magnus Huss 1852 și Lancereaux care complectează și confirmă opera celui din urmă. Aceste accidente sunt produse de băuturi fermentate, distilate și spirtoase.

Alcoolismul e mai răspândit la sexul masculin, cauzele lui sunt multiplicarea considerabilă a cârciumilor și localurilor de petrecere în ultimii anii după războiu, vin apoi mizeria, șomajul și alimentațiunea insuficientă.

Absorbit de stomac și intestin trece în circulația generală și își exercită acțiunea sa toxică asupra ficatului și sistemului nervos, o parte însă e oxidată și întrebuințată ca aliment respirator, alta se elimină prin urină și însfârșit cercetările recente l'au găsit și în lichidul cefalo-rahidian. Ingerarea lui produce o formă numită alcoolism acut ce se manifestă prin turburări digestive, gura uscată, vărsături și diaree, apoi forța musculară crește se simte bine, vorbește mult, ochii îi sunt strălucitori, figura expresivă, dar nu trece mult și durerea de cap apare, urmată de vedere obscură cu vâjieturi de urechi și mers nesigur.

In acest timp alcoolicul devine irascibil, adesea trist, uneori memoria se perde și bolnavul cade în coma. Alte. ori se termină prin vindecare, un somn profund și o transpirație abondentă arată finele crizei.

In forma cronică a alcoolismului în intoxicațiunile de lungă durată apar dezordini serioase. Așa se citează turburările digestive, ca diminuarea apetitului, vărsături alimentare etc. Celula nobilă a ficatului degenerează, mușchiul inimei slăbește și el, fapt ce determină moartea subită.

Dar mai presus de toate leziunile sistemului nervos prezintă o mare însemnătate, așa se citează halucinațiile în cari alcoolicul se vede urmărit, de foc, de criminali și animale în fața cărora el caută să se apere sau să fugă și atunci lovește, dar nu pe ființele imaginare ci chiar pe membrii familiei lui. Această desorganizare continuându-și cursul său va avea un desnodământ deoarece alcoolicul exasperat de ființele bizare ce-i neliniștesc somnul, a doua zi va căuta să se sinucidă prin spînzurătoare, iar de e femeie prin înnecare.

Alteori poate să apară forma maniacă caracterizată prin delirum tremens, care se observă mai des când un alcoolic din cauza slăbirei rezistenței lui face o boală infecțioasă sau i se suprimă brusc alcoolul, apoi forma demențială cu degradarea progresivă a facultăților intelectuale, cu timpul apar tremurăturile mîinelor și buzelor.

Caracterul se modifică și el, alcoolicul e mai impresionabil, afectuos, supărăcios sau trist, alteori pot apărea chiar crize epileptice. Cu toate acestea influența alcoolismului la descendenți e considerabilă deoarece el nu diminuă procreația, ci din contra, copii alcoolicilor sunt adesea degenerați, debili, imorali, epileptici, idioți, etc.

Din cele văzute mai sus rezultă că alcoolismul nu ne apare ca o boală izolată și din contra ca o maladie socială, deoarece el e cauza crimelor și delictelor în proporție de 70—80 la sută.

Fiind foarte des întâlnit în clasa lucrătorilor, din cauza efectelor produse, capacitatea de lucru diminuă frapând venitul și slăbind bogăția publică.

Medicul Sublocotenent
MIHAIL C. BANU

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA,
se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Prețul 80 Lei

DIN IERUSALIM

Prin Locurile Sfinte

Istoricul Bisericei Sf. Mormânt

de Hagiu-teolog: Grivas D. Cruceanu

Iată, pe scurt, istoricul Bisericei. Ea n'a fost întotdeauna așa cum se prezintă azi; ci — în urma invaziilor, incendiilor și altor calamități — a trecut prin diferite faze.

Se știe că după Invierea lui Christos, apostolul Iacob a fost ales episcop al Ierusalimului. După Iacob, pe scaunul Ierusalimului se urcă Simeon. Acesta, aflând de invazia romanilor, comandați de Titus și Vespasian, luă pe creștinii din Ierusalim și trecu Iordanul adăpostindu-se în orașul Bella. Sf. Simeon a murit răstignit, iar sub Adrian, 13 episcopi au fost martirizați. Impăratul roman a reconstruit orașul dărâmat de Titus, dându-i un caracter cu totul păgân și denumindu l Celina Capitolina. Spre a șterge orice urmă a Creștinătății, Adrian a transformat Templul evreesc într'un templu păgân, — ridicând statui pe Golgota și Mormântul Domnului.

Când Sf. Elena dete ordin ca să se dărâme templele păgâne ridicate de Adrian, de desuptul lor răsăriră Golgota și Mormântul Domnului. Constantin-cel-Mare aflând de la Sfânta lui mamă, Elena, despre aceste mari descoperiri, dete porunsă ca pe Locurile acele Sfinte să se construiască o biserică, care să întreacă toate bisericele existente pe acele vremuri. Construcția bisericei începu în anul 326 și se termină în 335.

Biserica aceasta avea cinci incinte vaste cu arcade de o rară frumusețe împodobite cu mosaicuri. Mormântul era cuprins într'o capelă boltită și ocupa punctul central al edificiului. Golgota se afla într'una din bisericele din spre miază-zi. Capela unde a fost descoperită Crucea lui Christos era împodobită cu aur și pietre prețioase. Din nefericire, nevoile architecturale au impus constructorilor să modifice unele părți ale terenului și să astupe chiar prima escavațiune ce se afla lângă Mormânt. Târnosirea bisericei se făcu în prezența mulțmei credincioșilor și a preoților și episcopilor creștini. Această biserică măreață a fost dărâmată în anul 604 de către Perși cari ocupaseră Ierusalimul.

In anul 629 abatele Modestu mai târziu patriarh al Ierusalimului, fiind lipsit de mijloace, construi în locul grandioasei biserici dărâmate, patru capele și anume: Capela Invierei, care cuprindea Mormântul, Golgotei, Capela Crucei și Capela Sfintei Fecioarei. Abatele Modestu clădind capelele acestea s'a servit în parte și de materialul vechei biserici a lui Constantin-cel-Mare. Urmele acestui material, care datează de 17, secole, se pot vedea și în actuala biserică, mai ales în incinta cuprinsă sub cupola principală.

In anul 637, Ierusalimul fu ocupat de Arabi, condus de marele calif Omar. Acesta nu se atinse nici de creștini, nici de instituțiile lor pioase.

In 800 Charlemagne a trimis la Ierusalim o însemnată sumă de bani pentru restaurarea bisericei și clădirea unei mănăstiri latine. Califul Harun-el-Rașid a acordat cele mai mari înlesniri clerului catolic. Posesiunile catolice de la Sf. Mormânt datează din acea epocă. Cele patru capele despre cari am vorbit ajunseseră în anul 1010 în stare de ruină. Ele fură restaurate în anul 1047 de către Impăratul Constantin al IX-lea.

In anul 1099 cruciații cuprinseră cele patru capele făcînd bolților unui edificiu mai multe modificări, construind și clopotnița care există în parte și azi.

In 1342 se făcură unele reparații, iar în 1555 capela Sf. Mormânt fu reconstruită din temelie.

In anul 1808 isbucni în biserică un incendiu violent, dărâmând cupola principală și vătămând capelele. Stricăciunile pricinuite de incendiu fură reparate cu cheltuiala grecilor și armenilor.

In fine, în 1868 cupola amenințând să se năruie, fu reclădită pe spesele Rusiei și ale Franței care oferiră în acest scop 200.000 lei.

Acesta este, pe scurt, istoricul bisericei Sf. Mormânt.

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit, s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor:

Premiul I: 3000 lei;
« II: 2000 «
iar « III: 1000 lei.

Vorbe cu tâlc

Noi spunem: ne iubim părinții, copiii, vecinii, prietenii: dar când spunem: «Patrie», acest cuvânt ne rezumă singur toate afecțiunile noastre.

Timpul și banii care costă educațiunea, sînt totdeauna bine întrebuințați.

Trad. de A. D. F.

simțul vrednic de a folosi cum se cade atîta unealtă pe care o ai în mînă și care este proprietatea ta, *Tot celce are i se va da*, a zis Mintuitorul Hristos (Matei 13,12), adică proprietatea este o temelie care poate spori prin munca ta. Deci avem o datorie către proprietate, de a nu ne rezema pe ea, pentru a nu mai face nimic, ci a munci mai departe și a o face unealtă de lucru și folosință cuviincioasă. Proprietatea nu este pat de odihnă ca să ne lenevim, ci o înștiințare că este roadă a unei munci și deci trebuie s'o cinstim mai departe prin munca noastră. Dacă legile ne apără, nu ne apără ca să ne dea drept la lene, și pentruca munca noastră să fie o unealtă de bună pildă în sînul obștii ca toți să muncească și să aibă. Dacă este ca proprietatea să ajungă o pildă rea, prin lenea și risipa stăpînitorilor, aceiași obștie își va preface legile ei și va zice că nu e cu dreptul ca ea să ocrotească lenea, nepăsarea și îmbuibarea. Deci, afară de porunca legilor, nu este chip mai bun de apărare a dreptului nostru de a stăpîni decît a nu înceta să fim oameni de muncă și apoi să prețuim și noi pe ceice muncesc și nu au avut prilejurile fericite ale noastre.

III.

Datoria către alți muncitori

Nu toți ceice muncesc și stăpînesc. Munca noastră poate fi supusă la felurite perderi. O grindină, o secetă ruinează toată munca unui om. Unor copii părinții le-au putut lăsa avere, altora nu, deși și unii și alții au muncit. Cine a avut prilejuri fericite și i-a primit și averea sa s'a înmulțit trebuie să aibă mulțămirea muncii răsplătite, dar trebuie să judece și de cîte ori munca nu e răsplătită. Trebuie să vadă, în înflorirea lui, nu numai roada muncii, ci și ajutorul dela Dumnezeu, care l-a ferit de întîmplări năprasnice și de primejdii. In orice clipă, munca ta este în fața a fel de fel de amenințări, încît nu trebuie să privești numai ca meritul tău că tu ai și altul nu. De aceia trebuie să ai în cinste și pe alt ostenitor, care n'a avut bunele tale prilejuri și, dacă tu poți gusta în tihnă roada muncii tale, nu trebuie să fii nesimțitor către fratele tău, care și el a muncit, dar n'a putut fi la adăpost de primejdii ca tine.

De aceia proprietatea noastră nu trebuie s'o folosim cu simțul egoist al omului care nu vrea să știe de fratele său și se simte fericit că are pentru el. Pentrucă stăpînirea este, pe de o parte, apărată de legile obștii, pentrucă, pe de altă parte, împrejurările prielnice ale vieții, care neau ajutat, nu le-am urzit noi, ci sunt dela Dumnezeu, trebuie să folosim stăpînirea noastră cu dragoste către obște și cu datoria de a o face folositoare și pentru ea. Cine e bogat nu numai pentru sine, ci și pentru frații săi. Aceasta este cu cuviință și cu dreptate în mijlocul obștiei creștinești.

IV.

Socialismul

In zilele noastre, dreptul de proprietate a fost mult batjocorit, ca un fapt care stărueste nedreptatea și vrăjmășia între oameni. Dacă unul are și altul nu, se naște lăcomia unuia asupra altuia, se hrănește lenea unora și istovirea altora. A apăra dreptul de proprietate, înseamnă a da unora dreptul să trăiască fără muncă, iar alții să spetească fără să poată dobîndi măcar cît le trebuie.

Cugetînd astfel, s'a ridicat o tabără de oameni care au spus: Nu mai trebuie proprietate! Nimenea să nu mai aibă nimic pentru sine! Totul să fie al obștii și de acolo să se dea fiecăruia cît îi trebuie, dar nu așa ca unul să aibă prea puțin, altul nici cît îi trebuie și așa să iasă marea deosebire de acum dintre oameni!

Aceștia s'au numit *socialiști*, fiindcă, după părerea lor, urma ca toată proprietatea să se *socializeze*, adică să nu mai fie a unuia și a altuia, ci a tuturor la un loc, să fie bun *social*.

Dacă un asemenea strigăt se ridică, pentru a înlătura unele rele ale proprietății de azi, anume ale proprietarilor care nu-și văd datoria lor către obște, cum am arătat mai sus, leacul pus de socialiști însă este mult mai nenorocit decît îndreptarea pe care o văd ei. Căci îndreptarea lor este o mai mare nedreptate. Pe de o parte, cînd omul nu se va mai putea folosi de munca lui, nu va mai munci și deci materialul de împărțit între toți va scădea și se va prosti, iar pe de alta, se ridică tabara celor care fac împătțirea și care sug mai rău ca lipitorile. Astăzi dovada este făcută cu fosta împărație a Rusiei. Acolo bîntuie socialismul, dar viața din sînul

→ **Cetiți și răspândiți**

„Cultura Poporului"

Durere națională

Privind concordatul. -- Ce e de făcut?

Sînt aproape 10 ani, de cînd la anumite timpuri sîntem amenințați cu înfăptuirea contractului de vînzare, între biserica neamului nostru și papă.

Atîta ne mai rămăsese și nouă doar, credința, pe care o păzim neștirbită dela Mîntuitorul; și doar neamul nostru a trecut prin lupte crîncene prin prigoniri pentru aceasta și și-a păstrat-o cu scump sîngele său și acum să-și vîndă credința?

A încheia acest concordat înseamnă desbinarea completă în biserică, înseamnă rătăcire, înseamnă cea mai mare rușine, înseamnă o jignire.

Noi ar trebui să fim cel mai mîndru popor de pe pămîntul acesta, căci am fost mici, dar prin vrednicie ne-am urcat la o treaptă înaltă, prin răbdare ne-am agonisit sufletele noastre, am răbdat aproape 2000 de ani și acum cînd am ajuns o țară mare și puternică, acum să fim desbinați? Sufletul neamului nostru să fie dat în dar?

Sigur că privind la punctele care formează acest contract ni se pare a fi un lucru de nimic, dar... vedeți... aici e aici.

Ca să poată fi pătrunse în înțelesul propriu zis, aceste puncte, vor trebui comentate și atunci vom vedea ce rău mare prezîntă pentru națiu nea română.

Ca exemplu vom lua numai vre-o 4—5 aliniate pe care le vom vedea ce cuprind și anume:

1. Libertate absolută și în afaceri bisericești.

2. Episcopii catolici vor avea deplină libertate în funcțiunile lor, nu numai în diecesele lor, dar și în parlament, conform disciplinei bisericii catolice.

3. Biserica catolică și membrii ei se vor bucura din partea statului, de aceiași egalitate ca și celelalte biserici ale țării; iar statul să fie dator a completa lipsa, unde nu se va ajunge cu ceva în biserica catolică.

4. Toate averile pe care le au ei, vor fi administrate de episcopii catolici, iar statul nostru nu are nici un drept asupra lor și aceasta nu numai cu bisericile catolice, dar și cu alte averi ale lor.

5. Proprietățile școalelor și ale tuturor instituțiilor, vor fi conduse de episcopii din diecesele lor.

Deci de ei depind toate chestiunile bisericești și școlare și episcopul catolic depinde de ele și poate să le întrebuințeze cum va voi.

6. Seminariile din diecesele lor, vor atîrna numai de episcopii catolici.

Prin urmare statul n'are nici un drept asupra lor. Vor învăța ce vor voi, nu-i va putea nimeni controla. Dacă ei vor vrea să facă întruniri în școală sigur, vor spune că discută interesele lor și ei vor putea lucra în bună voe chiar contra dinastiei și n'are voe nimeni a le cere socoteală.

7. Mînăstiri, ordine călugărești, se vor putea înființa în România cîte vor voi; **iar cele de aici vor putea să și le înoiască, să-și clădească altele noi, cîte vor vrea, căci vor avea bani de la guvernul nostru.**

8. Își vor putea înființa școli primare, secundare, ba încă și școli normale, adică pentru învățători și toate acestea puse în dependența episcopului catolic; **și avînd drept să se învețe în școale, limba pe care va vrea episcopul catolic.**

Acest punct, pe care noi îl avem aici ca ultim prezintă un rău din cele mai mari și iată dece:

Sigur ei în școalele lor vor primi și pe fiii de români, atît în școalele primare cît și celelalte școli. Ori, limba dacă va fi hotărîtă de episcopul catolic, va fi cea ungurească și de odată vom vedea pe fiii de buni români vorbind ungurește, căci așa e porunca conducătorilor școalei. Deci iată un rău, căci peste cîtva timp limba noastră va putea să dispară.

La catolici mînăstirile și școalele depind pe papă, iar la noi în țară, bisericile și școalele catolice să fie conduse de episcopi. Bună treabă... și guvernul nostru recunoaște toate acestea.

Bisericile noastre sînt des moștenite, și sînt subvenționate cu foarte puțin, iar bisericile catolice care au și averi foarte mari proprii, să mai primească și ajutoare cîte vor găsi ei de cuviință?

Acum să mă opresc aici, căci dacă ar fi să mai înșir mai multe din cuprinsul concordatului ar însemna să umplu pagini întregi.

Să sperăm însă că armatele noastre preoțești, vor înainta la timp formele necesare, cu cereri și delegații către guvern și parlamentari și nu vor aproba acest contract, care consideră biserica catolică stat în statul nostru; iar biserica țării noastre să fie privită ca minoritară.

Se cere deci ca și poporul, să nu primească această rușine, durere și îngrijorare, care a cuprins ca nici odată sufletele ortodocșilor și bunilor români.

Să așteptăm.

Diac. V. H. FUSSU

Altițe și Bibiluri

Joc și cântec românesc

Expoziția Cultul Eroilor

Apărută în ziua când princi pesa Maria, regina noastră iubită de azi, logodnica principelui Ferdinand a pus piciorul pe pământul scumpei noastre țări.

Aici voiu arăta mișcarea noastră religioasă, națională și culturală, urzind, năvădind, țesând, cusând, minuțios și delicat, așa cum străbunele noastre, la lumina opaițelor ș'a vetrei, dăraceau, torceau, îndrugau călții, lâna și borangicul, pe pânze cosând: chenare și seabace, flori și râuri împestrițați cu lânică și arnici, *altițe și bibiluri* măestrite, cu cari și astăzi ne fălim.

Voiu asculta sfaturile femeilor înțelepte, ai gospodinelor serioase cari-mi vor scrie ce gândesc și ce lucrează pe la vetrele lor, ale artiștilor ș'ale oamenilor de bine cari doresc a lucra pentru:

Cultura Poporului

Pe ei îi aștept, cu drag să-mi scrie să vină între noi; pentru acum să zic o vorbă despre:

Joc și cântec românesc

Eu grăesc că nici o fericire, nici o satisfacție, nu poate să fie mai mare decât aceia d'a vedea progresul țării tale; gândurile ce ai avut și le-ai așternut pe hârtie, vorbele, ideele ce ai semănat în școli și conferențe că ți se împlinesc.

Ca în vis am trăit, în ziua de 17 Mai, când, în teatrul improvizat la Moși, am văzut că prin îngrijirea profesorului Universitar ș'a D-nei Măndrescu, tineretul studios din toată țara, a jucat *Hora-mare, Kăzăceasca, Nuneasca Hangul Zdroboleanca, Marioara, Dura, Ghimpele, Ciobănașul, Zuralia...* M'am mirat că din program lipseau: *Birul Greu, Țiitura, Lăzeasca, Sultănica, Hora lui Chimpan, Cățeaua, Ca la ușa cortului* ș. a. N'am văzut protipendada pe nicăeri, asistând la aceste sublime jocuri naționale pline de cumințenie și de avânt tineresc, așa cum atâțea ani am văzut la viile părintești, în jud. Dâmbovița pe *Valea Voivozilor.*

Poate ea ar renunța la scandaloasele jocuri streine din saloanele bogătașilor, unde domnișoarele s'au deprins a da tot ce au... pe *Schimy* și pe *Charleston*, până la bucuria d'a fugi d'acasă cu câte un chimită, cari le părăsește după ce.., după ce... *Cântecul românesc*, e cântec în adevăr; cine are suflet, înțelege că 'n el să oglindește tot aceia ce graiul în cuvinte nu știe să spună.

Eu am colindat aproape toată Europa, am avut ocazia s'aud atâta muzică de atâți autori celebri, imnurile tutulor națiunilor, dar imn frumos și înălțător ca al țării noastre, nu e și nimeni nu 'și mai aduce aminte de *Hubsch* care l'a făcut; iar *Doina Românească* cea cântată din solzi de pește, de către plugarul Maxim Toma din comuna Victoria jud. Brăila, a trezit în sufletul meu toată epopeea măreață de glorii și de suferințe a scumpei mele țări.

Toți câți eream în sala teatrului dela Moși, am ascultat cu drag această Sacră liturghie a sufletului nostru, cum am ascultat și minunatele coruri: *Hora României Mari, Balada de Ciprian Porumbescu, Ce te legeni Codrule de Scheletti.*

Ce comori sunt cântecele noastre naționale, ce merit are Chiriac Brediceanu, Boter și bietul Juarez-Movilă, care atâți ani a fost dat uitării și ținut abia la o catedră de clasele primare, când în suflet avea atâtea comori muzicale l.. Ca la noi; toată lumea e declasată și deplasată.

Expoziția Cultul Eroilor. Era cred o datorie sacră să ne aducem aminte de cei cari au căzut pe câmpurile de luptă pentru salvarea patriei, dar cât de târziu ne-am gândit a colecționa aceia ce rar mai să găsește spre a trezi o amintire duioasă! Cunoscusem odinioară, în urma războiului dela 1877 un căpitan Elefterescu, care poseda sute de obiecte colectate de d sa și d'atunci mă gândeam că toate ar fi meritat să fie adunate și păstrate 'ntr'un muzeu. Doi generali *Matei Vlădescu*, mulți ani mareșalul curței și General *Alexandru Candiano*, aghiotantul regal al M. S. Regele Carol, aveau mulțime de recompense de pe la curțile unde fuseseră oaspeți împreună cu Suveranul țării noastre dar soțiile și copii lor au vândut și înstreinat tot.

Acum să va face totuși un lucru frumos și după moartea ostașilor eroi, să se dea obligator muzeelor, obiecte d'ale lor. Până atunci d-l Colonel Macarovici am văzut c'a făcut un început serios.

In muzeul dela Parcul Carol, înaugurat în fața S. S. Patriarhul M. Cristea, A. S. R. Principesei Elena și a unui public ales Muzeul: *Cultul Eroilor* în care să vede semnul aducerii aminte, așezarea eroilor în osar, relicve dela eroi, vederi de cimitire și eroi, troițe, monumente, harta României întregite.

Prin aer parcă răsună glas de clopot și suspine de mame, fiice, surori, soții de eroi.

Smara

Comemorarea eroilor la sate

Am avut prilejul, trei ani dea-rândul, să iau parte—ca delegat al regimentului cu unitatea mea — la comemorarea eroilor din cimitirele Comunei Nicșeni și Dorobanți din Județul Botoșani. Pe teritoriul acestor comuni sunt înhumați circa 260 eroi din Regimentele 69 și 77 Infanterie, în timpul refacerei, 1917—1918.

Unii odihnesc în cimitirele satelor, iar cei mai mulți la o margine de pădure, așezați în morminte cari dau regularitatea unui cimitir îngrijit.

Odată cu sărbătorirea înălțărei la ceruri a Celui ce a învins moartea, prin ploase rugăciuni și smerită evlavie pentru odihna sufletelor jertfite în folosul Patriei, sătenii preaslăvesc eroii, îi înalță în memoria lor trezită din amorțire. Și, acea trezire pentru aceste momente de reculegere, de răscolirea conștiinței și a simțimintelor patriotice o face din toată convingerea apostolul satului, preot, învățător...

Sătenii comunei Dorobanți, conduși de vrednicul și priceputul primar Dl. I. Bendas, — un fost ostaș cinstit de carieră — îndrumați de venerabilul preot Arbore și de învățători de inimă ca Dl. Constantineanu și alții, se pot mândri că au în pază — lăsați pe Domnul —, moaștele sacre ale neamului nostru. Am dat ideia înjghebărei unui comitet pentru formarea unui singur cimitir al eroilor, acel de la pădure, unde să se reînhumeze și acei aflați răzleți prin cimitirul dela Nicșeni și Dorobanți. Apoi împrejmuit complect și cu un monument de mică pretenție, ar preamări mândria cetățenilor Dorobănțeni; iar generațiilor ce vin, să le rămâie mărturie reală a înțelegerei recunoștinței celor jertfiți, simbol și imbold patriotic.

Ideia a prins, și în aceiași zi, oameni de ispravă ca Dl. Gh. și C. Hurduc, arendași, având în frunte pe preotul Gh. Arbore din Comuna Dimăcheni, un cărturar de valoare. au și început strângerea de fonduri, pentruca într'un timp scurt în viitor, să pornească munca, în formă și legal, mai asiduă.

Ca și 'n ceilalți ani s'au organizat, cu tot fastul cuvenit, procesiuni la mormintele eroilor.

Capii autorităților, școalele cu dascălii lor, preoți în odăjdii, armată și poporăni, au lăsat pe la căpătâile lor, flori și închinare de recunoștință și preaslăvire. Insuflețiți și animați de cele mai bune sentimente de către conducătorii din comitetul de organizare, sătenii au răspuns în o bună parte, și-au venit cu mic, cu mare, să dea și ei adaos la prinosul de cinstire ce-l datorăm eroilor.

Pătrunși cu toții de această sfântă datorie, defilau smeriți pe la morminte, iar la cuvintele vorbitorilor cari evocau trecutul, se vedea că 'mpărtășesc aceleași simțiri. Și, au dat dovadă că, din ceia ce le au lăsat mai sfânt în suflete strămoșii, — sentimentul național și simțimântul patriotic — e în plină manifestare la asemenea ocaziuni. Știu să-și cinstească clipele sfinte, și să se bucure de ceiace au știut să realizeze eroii pentru binele lor, și cred că, vor fi vrednici a le urma pilda. Trebuesc însă menținute și cultivate în sufletele lor aceste bune năzuințe și în viitor. Ceasul nu e cel din urmă, și s'ar putea astfel, să se lase patimile mărunte de partid sau erezii de credință, pe cari niște suflete diabolice caută să li le răscolească în fiecare din ei, și să se gândească mai cu grijă la viitorul țărei noastre.

Datoria tuturor, — cărturar, luminător al poporului, preot al credinței noastre, sfetnic de suflet al săteanului, în întreg poporul —, este, să-și dea mâna în această zi patriotică. Prin șezători săteși la căminurile culturale, sătenii să fie chemați la realitate, să se facă ca aceste simțiminte să nu dispară din sufletele lor, iar fastul sărbătorirei zilei eroilor să rămâie ca o neschimbată tradiție.

Conlucrarea tuturor să tindă către o muncă cinstită, devotată și de merit, pentru propășirea țării și a consolidării naționale.

Căpitan Graur
Reg. 37 Inf.

BIBLIOTECILE DIN EUROPA

— După socotelile unui almanah franțuzesc, numărul și însemnătatea bibliotecilor obștești — mai însemnate și cunoscute întregii lumi, sânt:

Germania	116	biblioteci,	cu 29.500.000	volume.
Franța .	111	«	« 19.800.000	«
Anglia .	101	«	« 17.000.000	«
Italia .	85	«	« 13.300.000	«
Austria .	32	«	« 5.200.000	«
Elveția .	26	«	« 3.700.000	«
Belgia .	19	«	« 3.000.000	«
Olanda .	18	«	« 3.200.000	«
Polonia .	14	«	« 2.800.000	«
Spania .	14	«	« 2.500.000	«

Bogățiile bibliotecilor particulare sânt mai greu de prețuit. Cele 669 biblioteci ale Europei cuprind 119.600.000 de volume.

Intr'al doilea vine America de Nord, cu 314 biblioteci și 54.100.000 de volume. America-de-Sud și cea mijlocie au 22 biblioteci cu 2.300.000 volume. Asia: 23 biblioteci cu 2.300.000 volume. Australia 7 biblioteci cu 111.000 volume. Africa 3 bibliotec cu 200.000 de volume. Africa a rămas cea mai din urmă, ea care era odată, în vechime, prin vestita bibliotecă din Alexandria, cea d'întâiu.

Cu toatele și în toată lumea asta sânt un milion de biblioteci cu 181 milioane de cărți. Dintre toate acestea cea mai de samă rămâne biblioteca națională din Paris. Dacă ai pune carte lângă carte, fiecare paznic ar avea de supraveghiat o porțiune lungă de cinci chilometri de cărți. Cele 4.200.000 de cărți care odihnesc în strada Richelieu ar înfățișa în felul acesta o lungime de 90 chilometri și 800 metri, depărtarea de la Paris la Evreux sau de la Paris la Soisson. Pentru a defila înaintea lor, unui automobil ce face 60 chilometri pe oră i-ar trebui o oră și jumătate. Unui ciclist ce ar face 30 chilometri pe oră i-ar trebui trei ore.

Dacă ar fi să le ceteși pe toate, punând, una peste alta, o carte pe zi, ți-ar trebui mai mult de 10.000 de ani.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

INFORMAȚII

Din Țară

— In ziua de 19 Mai s'a deschis la Galați al doilea Congres științific al Asociației generale a medicilor din Romînia. S'au făcut diferite comunicări cu privire la paludism și la mijloacele pentru combaterea lui.

D-l General M. Florescu Comand. C. III Teritorial Galați roagă pe D-nii medici să examineze chestiunea bolilor sociale care împiedică pe mulți tineri de a-și sluji țara.

— Știri sosite din toate județele, cu privire la starea semănăturilor sunt foarte îmbucurătoare.

Acolo unde semănăturile de toamnă au degerat s'au întors și s'au semănat cu porumb.

— Lenea și nepriceperea Românului, care nu ascultă de sfaturile date, se răzbună. In întreg județul Gorj toți pomii au fost pustiiți de omizi, pe cari nu le-au nimicit oamenii încă din iarnă.

— Lângă Predeal, s'a întâmplat o groaznică deraere de trenuri. 15 vagoane de marfă au fost distruse, mașina a căzut într'o vâlcea. Au fost 3 morți și mai mulți răniți. Motivul nu se cunoaște: dar s'ar spune că frînele n'au fost bune.

— Parchetul de Iași a fost înștiințat că fetița Aneta Bălan din com. Ibănești a murit în împrejurări curioase.

Fiind amenințat cu un ciomag nu însă lovită, de [o femee, copila, din spaimă a căzut în nesimțire și după puțin timp a murit.

— Ministerul școalelor, aduce la cunoștința celor interesați că înscrierea elevilor de curs primar, pregătiți în particular, se face, fie pentru o clasă, fie pentru două, numai la revizoratele școlare respective și nu la minister. Inscrierile încep pe ziua de 1 Iunie, iar examenele în ziua de 14 Iunie a. c.

— A murit la Iași bătrânul Gh. Lascar, fost primar al Iașilor secretar general al ministerului școalelor, de repetate ori parlamentar, director al liceului Internat, unul din cei mai apreciați fruntași ai culturii ieșane.

Datorită lui Gh. Lascar, Iașii au fost înzestrați cu apă bună de băut și foarte multe lucrări gospodărești.

Moartea acestui bărbat, lasă adânci regrete.

— Misiunile militare Belgiană și Engleză, cari au luat parte la serbările Unirii au depus câte o coroană de flori pe mormântul Eroului Necunoscut din Parcul Carol. Misiunea Belgiană pe lîngă coroana depusă, a decorat mormântul Eroului Necunoscut cu «Crucea de războiu» belgiană ca recunoștință a bravurei cu care armata română a luat parte la marele războiu.

In cuvântările ținute cu această ocazie au adus laude soldatului român, care în războiul pentru întregire prin vitejia sa s'a înălțat în ochii popoarelor.

Din Străinătate

— Literatura românească în presa elvețiană. Marele ziar elvețian «Bund» își închină întreg suplimentul său literar recent apărut literaturii românești contimporane. Se publică proză și versuri de Em. Bucuță, Arghezi, I. Teodoreanu, I. Vinea, A. Maniu, Dem. Botez, I. Pilat, D. Ștefan Nenițescu publică un articol despre poezia populară românească. In acelaș număr, poetul Lucian Blaga publică un articol despre proza și poezia românească de după războiu. Acelaș număr conține admirabile traduceri în limba germană făcute de Oscar Valter Cisek.

Acest număr special a făcut adâncă impresie cititorilor elvețieni.

— In Algeria (colonie franceză în Africa de Nord) lăcustele au pustiit peste 100 mii hectare, rozând tot ce a fost pe ele. Autoritățile au luptat contra lor împușcând din mașini și aeroplane foc și gazuri otrăvitoare. La combaterea lor au cheltuit peste 13 milioane de franci.

— Din Mostar se anunță, că în localitatea Nevesinje, din Herzegovine, s'au îmbolnăvit de scorbut 500 persoane.

Boala aceasta provine din lipsa de hrană. Și în 1917, tot din cauza foametei, au fost numeroși bolnavi de scorbut în această regiune.

Autoritățile au luat toate măsurile necesare prevenirii epidemiei.

— Muzica românească a primit zilele acestea una dintre marele consacrări internaționale: marele artist George Enescu a fost numtt membru Corespondent al Academiei Franceze.

Inchinarea intelectualttății franceze se răsfrânze larg asupra culturii românești, atât de strălucitor distinsă prin exponentul ei de astăzi, George Enescu.

— In Anatolia a fost un groaznic cutremur de pământ, care a costat moartea la peste 80 de persoane și alți 100 de răniți.

Pământul a fost crăpat în milioane de locuri, măcinat, apoi au fost zguduiri puternice, nori negri au întunecat cerul și o groaznică ploae a fost pe locul cataclismului.

Oameni morți și răniți au fost luați de șuvoaele de apă și tărîți în crăpături adânci, unde s'au format un fel de noroi cleios, din care cauză nu poate să se apropie nimeni de locul acesta.

— Mărturisirea unei crime pe patul de moarte.

Din satul Lubietovae în Slovania, a dispărut în mod misterios în 1916. agricultorul Anton Frana. Soția și fica lui au spus că Anton a plecat în America unde locuia un fiu al său. Nimeni nu credea în această versiune, toți știind că în familia Frana certurile erau foarte dese, provocate mai ales de faptul că femeia avea un prieten, Iosif Sedlak. Afacerea fu uitată.

Iată, acum câteva zile, d-na Frana, a mărturisit pe patul de moarte, că și a ucis bărbatul în complicitate cu fiica sa și cu Sedlak. Cadavrul lui Anton a fost tăiat în bucăți și băgat în 6 saci, care au fost îngropați într'un loc din apropierea unui cimitir și a unui sălaș de țigani.

Fiica a fost arestată și s'a dus cu jandarmii la locul unde a fost îngropat tatăl său.

— Se scriu lucruri înspăimântătoare despre foametea care a cuprins părțile din Miazănoapte ale Chinei. Trupurile omenești stau cu sutele neîngropate pe drumuri, iar oamenii părăsesc locurile. Unii dintre ei își mănâncă proprii lor copii.

Să fărească Dumnezeu!

— In părțile de Miazănoapte ale Africei a început năvala nepotolită a lăcustelor. Ziarele spun: 4.000 de soldați și 60.000 de civili se găsesc în vânătoare după lăcuste. Se omoară câte 12 vagoane lăcuste pe ceas și norii lor par neatinși.

— Polonia a rânduit, pentru locuitorii săi, un soiu de băi silite (obligatorii). Copiii mai mici de 10 ani și bătrânii mai mari de 65 de ani nu sânt siliți a merge la băi. Restul populației, măcar odată pe lună, va merge la baie. Altfel nu scapă de pedeapsă acest popor de... nespălați.

— Marele dicționar englez.

Dicționarul oficial al limbii engleze, Oxford Englisch dictionary, care a fost început acum șaptezeci de ani, a fost terminat.

Primul exemplar e oferit solemn Regelui George.

Acest dicționar constitue cea mai mare autoritate în materie de limbă engleză.

Cu redactarea au fost însărcinați sute de colaboratori. Lucrărea cuprinde dousprezece volume și fiecare volum conține 418825 cuvinte, 1.827.306 semne și 5000 note explicative.

Cheltuelile sunt evaluate la 300.000 lire sterline. Opera a fost începută în Noembrie 1859.

Rugăm stăruitor pe cei ce au rămas în urmă cu plata abonamentului a-l :: :: achita :: ::

Tipografia Corpului de Jandarmi Șos. Ștefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 2 IUNIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 281
Apare în fiecare Duminică

CIVILIZAȚIE ȘI INCHIPUIRE

Prin ce se cunoaște că o țară e mai civilizată decît alta?

Nu prin materialele care și una și alta le poate întrebuința în întocmirea vieții ei. Căci și una și alta își pot avea cele mai strălucite unelte pentru îndeplinirea vieții materiale. Poți avea elegante tramvaie electrice și colo și colo; poți avea frumoase lampioane electrice și colo și colo; poți avea o întinsă rețea telegrafică și colo și colo; poți avea felurite instalațiuni tehnice și colo și colo.

Nu toate acestea ne dau nouă n o t ă de civilizație a unei țări, ci un fapt mai ascuns sufletesc. Nota civilizației este, pe de oparte, raportul între locuitori și folosirea tuturor acestor materiale; pe de altă parte, este starea de sinceritate și de îmbrățișare adevărată a tuturor întocmirilor țării de către sufletul celor ce trăesc în ea și sînt cîrmuiți ori o cîrmuesc.

Cînd într'o țară vezi sparte izolatoarele de porțelan de pe stîlpii telegrafici; cînd auzi că sîrmele telegrafice sau telefonice sînt furate; cînd vezi că toate frumoasele și strălucitele materiale puse la îndămîna publicului, sînt vătămate, murdărite, ruinate — zici să sufletul poporului a rămas în urmă, e necioplit, nu s'a suit la înălțimea bunei prețuiri a materialelor.

Despre un public, pe care-l vezi sălbatic și stricător și folosind fără grijă tot ce i se pune la îndămînă, ai să zici că e necivilizat.

Deci civilizația este un echilibru între om și lucru, între finețea scumpelor materiale și folosirea sălbatică a lor.

Pe de altă parte tot dezechilibru găsim în ceiace am numit mai sus lipsa de sinceritate. Intr'o țară oarecare, se fac legi, se iau fel de fel de măsuri. Ele trebue să înfățișeze un echilibru față de trebuințele țării, adică la anumite trebuințe, să răspundă anumite măsuri luate pentru îndeplinirea lor. In țara civilizată, echilibrul e desăvîrșit. Unde e legea, găsești și urmarea sinceră a ei, atît din partea stăpînirii, cît și din partea locuitorilor. L u m e a urmează fără cîrteală, măsurile luate, ca ceva firesc.

Unde nu este însă echilibru între suflet și rînduială, adică unde nu e civilizație, lucrurile stau halandala. Măsura luată e una, urmarea e alta. Nici publicul, nici organele legii nu se simt legate sufletește de măsurile luate. Publicul nu înțelege să ție seamă de ele; organele stăpînirii nu înțeleg să și bată capul cu aplicarea lor.

Se trîmbițează cu m u l t e surle că s'a luat cutare măsură. Merge o zi—două—trei. Din a patra zi măsura se uită. Măsura nu regulează nimic. Organele stăpînirii se fac părtașe ca să nu urmeze măsura luată. Inchid o c h i i și trag foloase, lăsînd pe oameni să facă ce vor.

Deci semnul vieții necivilizate, este desordinea, lipsa de sinceritate, față de rînduelile pe care țara și le dă.

Avem de atîta v r e m e în țară legea repaosului duminical, legea cîrciumelor. Totuși ea se a p l i c ă în chip fățarnic. In multe părți se lucrează sub ochii și cu știrea autorităților, cu ușile închise. Cîrciumile sînt lăsate slobode, la ceasurile cînd trebue să fie închise.

Astfel de stări nu sînt cu putință în țările cu adevărată civilizație, unde deci este echilibru și sinceritate între om și lucru. Ia să vedeți ce deosebire între s u i r e a în tramvai dela București și de la Paris. La noi este o strașnică neorînduială, în care nici vorbă nu e să se ție seamă de rîndueli și preseripțiuni. La Paris însă oamenii stau și așteaptă în stație și se suie în tramvai nu pe apucate, ci în ordinea în care au sosit în stație. Merge lucrul parcă ar fi mînați pe sîrmă.

Trebue multe pînă să fii civilizat, iar aceste multe nu sînt în afară ci înlăuntrul omului, adică în sufletul omului.

Arhim. SCRIBAN

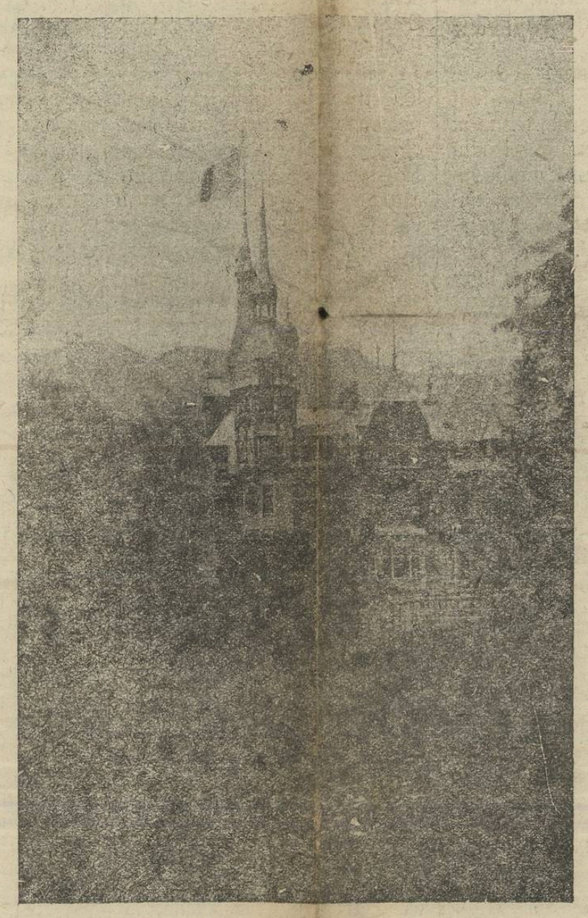

Castelul Peleș din Sinaia

Țara muncii creatoare: Elveția

In veacul al șaisprezecelea epopeelor naționale elvețiană se îmbogățește cu un cînt nou. O tragică îmbogățire după unii din istoricii lor. Ba și o epocă de decădere după alții. Nu! Nici una, nici alta! In veacul al șaisprezecelea se încheagă cea mai frumoasă epocă din trecutul Elveției. E o cîntare adînc dramatică. E drama vieții interioare. E un zbucium tragic, o cumpănă unică în viața poporului. Națiа se rupe în două: catolicii de o parte, protestanții de alta, între ei lupte înverșunate: sălbatice, cînd și cînd. Ce-i îndeamnă pe Elvețieni să intre în această primejdioasă cale?

Un ideal nou, acela al conștiinții religioase! Energia națională se avîntă spre Dumnezeu.

De ce această vrere avîntată către «lumina eternă a lumii spirituale?» Elvețienii simt cu durere, durerile întinării conștiinții morale. Luptele politice cît și cele naționale le-au dat glorii nemuritoare! I-au introdus în istoria universală. Dar în aceeaș măsură i-au îndepărtat încetul cu încetul de D u m n e z e u. Aurul, strîns în această țară de pe urma muncii cinstite, a făcut loc aurului adunat în urma prăzilor militare și speculației locuitorilor din orașe.

Și astfel din simbolul muncii; aurul a devenit trupul spurcat al răului: «Scuipatul Satanei». Elvețienii se îndepărtează de virtuțile strămoșești. Spiritul lor liber de odinioară se înjugă în robia păcatului. Tineretul n a ț i o n a l, mînat de lene și lăcomie de bani, își vinde brațul și sufletul, și se angajează ca ostași în armate străine. Sfînta lor oștire de altă dată, devine în bună parte trupă mercenară. Elveția din alte vremuri nu se mai cunoaște. Pitorescul moral; politic și național se șterge, întinându-se ca o hîrtie de bancă. In rezumat, valuri de otravă sufletească amenință să mînjască castelul de suflet», Elveția eroică de altă dată! Păcatul ucigător se întinde cu perfidie tuturor avalanșelor. Răul părea încuibat în inima ghețarilor și de aici răspîndea izvoare fără număr de otravă sufletească. Cu alte cuvinte, energia elvețiană intrase în dințul tuturor pierzărilor.

Și acum, vine întrebarea! «Cum s'a înfiripat idealul acesta nou, al conștiinții morale?» De unde a venit regenerarea? Ce metode au întrebuințat îndreptătorii credinții? Ne interesează de mii și de mii de ori aceste răspunsuri! De ce? Doar vedem cu toții că Europa noastră e în preajma tuturor decăderilor. Învățați mari, cugetători adînci se întrec în cîntări de: «Veșnica Pomenire!». Și acestea toate se petrec în rînjătul sinistru, triumfător al barbariei asiatice. In calea ei stă tocmai țara noastră. Da! repetăm! România! Jandarmul credincios al Europei, încununată acum de toată cîntările de prematură agonie! România atîta de mult dușmănită de răsăritul mistuit de anarhia asiatică! România neglijată în aceiași măsură de Apusul amenințat de ireparabilă dezorganizare!

In fața acestor probleme, care cer urgentă deslegare, ce remedii ne aduce Elveția veacului al șaisprezecelea? Mîntuirea a venit dela Dumnezeu! Prin cine? Printr'o seamă de oameni profetici, cari prin jertfă de sine, prin credință, prin știință s'au apropiat de Dumnezeu și întăriți prin puterea spiritului au purificat, au răscolit și au însămînțat sufletul național elvețian. Iată în e s e n ț ă deslegarea problemei pentru vremea veacului al șaisprezecelea și adaugăm și pentru vremea noastră și pentru cele mai multe neamuri. In fruntea apostolilor profetici, cari au înțeles cum trebuie așezată problema mîntuirii unui neam prins în vîrtejul descompunerii morale, stă preotul Ulrich Zwingli.

Prin Ulrich Zwingli, conștiința morală, adică legea științii întrupată în cea mai înaltă formă salvează degradarea energiei elveține. Marele reformator moral, social, politic și pedagogic e înconjurat de o întreagă oaste de învățători apostoli. Prin munca lor patria elvețiană a fost mîntuită și pregătită pentru noi victorii în veacurile cari urmează.

Ulrich Zwingli s'a născut în anul 1484. Se trage dintr'o familie de agricultori. Micul Ulrich se distinge printr'o mare pasiune pentru școală. A făcut apoi studii înalte la Basel, la Berna, la Viena și Paris, și apoi din nou la Basel. E socotit ca unul din cei mai harnici învățați din această vreme a veacului al șaisprezecelea. Incepe activitatea de educator ca student în Basel. In 1506, adică la 22 de ani e numit preot în Glaris.

Ca preot se distinge printr'o pilduitoare împlinire a datoriei, dînd tuturor exemplu de conștiință profesională. Deși se distinge dela început printr'o rară cultură clasică caută să adînciască viața acestui preot de geniu. Ceace l-a atras pe Zwingli spre Platon a fost și multă asemănare din punct de vedere moral și social între poporul elvețian din epoca lui Zwingli și neamul grecesc din timpul lui Platon. In vremea lui Platon, ca și în timpul lui Zwingli, după cum am văzut, începe să-și facă tot mai multă putere cultul aurului, domnia materialismului, cu altă vorbă, oamenii prind a se închina vițelului de aur. Și atunci, brutele călare pe aur, stăpînitorii de averi nemuncite sau de slujbe nemeritate, calcă în picioare înfiripările spiritului. De altă parte, în fața hienelor lacome, stă gloata celor săraci, nedreptățiți, fără avere și adesori în loc de suflet, ura de moarte contra opresorilor. Și astfel națiа ruptă în două deodată, pentru a se fărîmița în patruzecișinouă și așa înainte. Și atunci preotul pedagog și pedagogul-profet social Ulrich Zwingli caută mîntuirea în regenerarea poporului prin sufletul, prin acel suflet însuflețit de spiritul clasic întinerit de conștiința creștină. Cultura clasico — creștină pusă în slujba poporului, iată «solia zwingleiană». Iată gîndirea care stă la temelia acestui mare reformator și pedagog social din epoca Renașterii. Om nu numai adînc înțelegător dar și mult cuprinzător, plin de talente în cele mai variate direcții. Așa s'a distins ca: «teolog, poet, compozitor, humanist, predicator, și ostaș și om de arme» (C. G. Picavet, La Suisse).

Către sfîrșitul anului 1518, Ulrich Zwingli e numit preot al catedralei din Zürich. In această calitate își începe activitatea în 1519, și drept la întîi Ianuarie, și prin ea se pornește din Zürich: Reforma, în sensul cel mai larg, o mișcare: «politică, socială, morală și religioasă». Și iată că din Zürich pornește această dămoală fulgerare care curățâ aerul elveției creind din nou «aerul spiritual», care începe să înviorеze din nou energia națională elvețiană. Ce aduce în esență această n o u ă evanghelizare zwingleiană?

Caută mai întîi de toate să aducă în inima poporului sufletul Bibliei. Ce lipsea Elveției? Tocmai acel creștinism primitiv, întemeiat pe viața și jertfa Mîntuitorului, creștinismul eroic al elvețienilor din epoca lui Tell și Niculae de Flue, acest suflet lipsea și tocmai cu acest suflet căuta Z w i n g l i să logodească inima poporului. Ca să-și ajungă scopul se adresează de-adreptul inimii: afectivității. Și aici se vede că profetul nostru e dublat de un psiholog. Zwingli consideră biserica ca «instituția socială, care trebuie să reacționeze în numele lui Dumnezeu contra corupției statului». Biserica nu se va opri aici: instituția divină va da ajutorul său claselor sociale — suferinde. Cere dela pătura supra-pusă să-și facă datoria către frații mai nevoeși. Iată-l prin urmare pe Zwingli nu numai un semănător de geniu al unui veac îmbelșugat de oameni mari! Zwingli e mai mult! Prin predicarea vieții simple, curate, anunță pe Rousseau. Prin gîndirea pedagogică vestește pe genialul Pestalozzi și creștinismul social.

Prof. C. Mureșanu, Geneva

Comemorarea Unirii Ardealului

«Cînd cel înalt împărți națiunilor moștenirea;
Cînd deosebi pe fii anului unii de alții;
El așeză hotare națiunilor». (V Moisi 32. 8).

Doisprezece ani s'au scurs dela neuitata zi, cînd poporul român a ascultat acest glas al cerului:

«Pregătiți scutul și pavăza și apropiați-vă de luptă, înhămați caii și încălecați călăreți, înșirativă cu coifuri, ascuțiți lăncile și îmbrăcați zalele». (Ieremia c. 46 v. 3 9).

Dar pentru ce această chemare?

Pentru ca să se înfăptuiască rînduiala lui, Dumnezeu, care a a așezat națiunilor hotare, și a deosebit pe fiii oamenilor unii de alții, rînduiala pe care acești fii ai oamenilor o uzurpase printr'o mare nelegiuire.

La 14 August 1916, voevodul de atunci, întru fericită pomenire, Ferdinand I, deschide cronica cu povestea neamului și începe a scrie un nou capitol.

Cu pana înmuiată în durerea inimii sale, în sîngele ostașilor săi, și în suferința unui î n t r e g popor, începe partea cea mai dureroasă, dar și cea mai glorioasă din istoria neamului.

El, Vodă, a suferit mai mult decît orice suferință, căci grindina, furtuna și trăznetul lovește mai întîi culmile cele mai înalte. El, întîiul prin dregătoria lui, a fost și întîiul prin suferința lui. Un comandant al jertfiților, el singur un jertfit.

Și alături de El, soția lui și Doamna noastră, Regina Maria, suferi ca în plîngerile Profetu ui:

«Doamna țării făcutu-s'a birnică! Chiar și noaptea plîngea și lacrimile ei cad pe obrajii ei, și nu este cine s'o mîngâie din cîți o iubeau. (Plîngerile lui Ieremia I, v. 2).

Și cu ei greul suferinții și amarul durerei este purtat cu resemnare de toți supușii lor, dar mai ales din mulțimea poporului de jos. Căci șuvoiul jos se strînge, în văgăuni și înghite în cale-i ori ce vietate. Vodă, și acest popor s'au înfrățit prin suferință, de aceea Vodă și-a iubit poporul și i-a ușurat necazul, iar acesta i-a ușurat grija și răspunderea, ascultîndu-l cu credință și fără vicleșug.

Dar de ce atîta suferință pentru o așezare ce poartă în sine virtutea dreptății? De ce bunul Dumnezeu a îngăduit atîta suferință, cînd printr'un semn numai și totul s'ar fi împlinit?

Pentru ca această fericită așezare să fie prețuită după cuviință, căci ceeace nu costă nimic, nu valorează nimic. O izbîndă crește în preț în măsura jertfelor depuse pentru înfăptuirea ei.

Dar în capitolul acesta nu sunt numai zile de restriște. Prea grea și nedreaptă ar fi fost povara acestui neam. Sunt și destule zile pe care Domnul le-a rînduit să ne bucurăm și să ne veselim într'însele.

Este ziua de 27 Martie 1918 Unirea Basarabiei.

Este ziua de 28 Noemvrie 1918 Unirea Bucovinei.

Este ziua de 1 Decembrie 1918 Unirea Ardealului.

Alba Iulia, unde la 1 Noembrie 1599, Mihai Vodă biruitor la Șelimbăr își făcuse întrarea triumfală în fruntea unui alai măreț.

Alba Iulia, unde la 1784, marii mucenici ai neamului, Horia și Cloșca sufereau supliciu înfrîngerii pe roată, pentru că au avut curajul să ceară o viață mai bună pentru neamul lor.

Alba-Iulia, frumoasa cetate a Bălgradului,—se împlinesc acum 10 ani de zile—, fusese aleasă pentru a adăposti între zidurile ei pe reprezentanții poporului românesc din Ardeal, cari s'au adunat pentru a decreta unirea cu România a tuturor Românilor din Transilvania, Banat, Țara ungurească și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii. Adunarea proclamă în deosebi dreptul inalienabil la întreg Banatul cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre.

Prin porțile cetățuei despuiate de pajurile nemțești, se strecoară cei 100.000 de Români, ca să audă glasul veștilor de eliberare al lui Mihale, Vaida, Goldiș, Maniu și Pop. [1])

Dar maghiarii se tulbură. Ei văd cu groază cum stăpânirea este pe acolo de a se sfîrși și sălbătăcia tiranică rupe pojghița de civilizație și începe a sfîșia. Ardealul este cuprins de foc și miroase a carne de om arsă pe rug. Asemenea fiarelor sălbatice, ungurimea sfîșiau prada ce n-o puteau tîrî cu ei.

Gărzile naționale sunt neputincioase.

Și atunci, soli trimiși pe urme neumblate, tăind troenele iarna grea, răsbat până în capitala suferinței, Iași, cerând mamei obosite, dar neînfrântă, ajutor.

Bucuria, care după retragerea din Ardeal se cernise, acum reapare mai îndemnătoare și își face din nou loc în inima luptătorilor noștrii.

Cari deși slabi și subțire îmbrăcați, dar conștienți de chemarea lor istorică, fără zăbavă trec munții și curăță Ardealul de cei din urmă vrășmași, aruncându-i peste Tisa, dintr'un pământ stăpânit printr'o milenară nedreptate.

Și epilogul acestui capitol a fost Budapesta.

Trebuia ca dreptatea lui Dumnezeu să triumfe deplin. Acolo în capitala nelegiuirei lor, trebuia să li se strige cuvântul înspirat:

«Că nimeni nu se va întări prin nelegiuire. (Prob. 8—5). Acolo în capitala mândriei lor, trebuia să li se strige tot cuvinte inspirate: «De vine mândria, vine și rușinea. (Prob. c. 11, v. 2).

Umili-se-vor neamicii tăi înaintea ta, și tu vei călca peste înălțimile lor».

Slavă lui Dumnezeu pentru toate câte a făcut nouă.

Cinste și veșnică pomenire celor ce cu vrednicia lor au înfăptuit aceea ce glasul lui Dumnezeu și chemarea sângelui nostru o cerea.

Astăzi ne găsim în stăpânirea unei comori, în care sunt depuse toate virtuțile unui neam și bogățile și frumusețile unei țări.

O comoară sfințită prin cele mai curate lacrimi și cel m a i nevinovat sânge.

Glasul celor ce ne-am încredințat-o repetă strigând:

«Comoara pe care noi am cucerit-o, păstrați o neîntinată și fără prihană. Și nici o mână nelegiuită să n-o atingă. Păstrați-o și apărați-o, căci greu ne-a fost s'o câștigăm, dar tot atât de greu este s'o păstrați.

Luați aminte la vecinii voștri cari dacă astăzi nu vă calcă, nu vă apasă sau nu vă mint, nu vor renunța niciodată la gândul de a vă călca, de a vă apăsa și de a vă minți. Fiți ca slugile harnice, cari au înmulțit comoara dată lor dela Dumnezeu; nu vă rătăciți ca sluga cea neînțeleaptă, pentru ca nu cumva să vă cuprindă plângerea și scrâșnirea dinților.

Numai așa ne vom odihni liniștiți și numai așa voi veți fi fericiți.

Acesta nu e numai glasul nostru ci și glasul lui Dumnezeu, cel ce a răsunat în ziua cea mare, când s'a făcut începutul dreptății și al mântuirii neamului românesc».

Să-l ascultați!

Preot C. Todicescu
Galați

1) Ist. războiului pentru întreg. neamului. C. Kiriței escu.

Gânduri creștinești

VII

Frate, reiau șirul îndemnurilor bune către o viață nouă și să-ți descopăr mai departe voia Domnului.

Te rog ferbinte, înaintea Mântuitorului Hristos, să primești cu dragoste cele ce-ți scriu, fiindcă totul e cules din Sf. Scriptură care zidește și înalță sufletele de pe pământ la cer.

Dorința mea este, ca prin cele ce ți-am scris până acum și-ți voi mai scrie, să te smulg cu totul de pe povârnișul morții, către care te duce lumea aceasta și să te fac a urma întru totul pe Hristos, care este viața însăș.

Se poate ca cuvântul meu să fie prea slab pentru a te determina să urmezi Mântuitorului, însă am nădejdea că rugăciunea ce o înalț către Domnul și pentru tine, va putea transforma pe încetul viața ta, îndrumând-o pe căile Domnului.

Ah, iubite frate, după cum ți-am mai spus, îți repet și acum că afară de Iisus n'ai nevoie să cauți altceva mai bun în această viață.

După cum bine vezi, viața este plină de o mulțime de necazuri și nenorociri, pe cari, dacă nu știi cum să le întâmpini ajungi să te desgusți de ea. Ori un adevărat creștin, tocmai în necazuri și nenorociri se cunoaște, căci el le birue ca unul ce nu luptă singur, ci ca unul ce poartă în inima sa pe Hristos.

De ai voi și tu să lași pe Iisus să intre în inima ta, ar fugi dela tine tot păcatul și toată suferința.

Da, iubite frate, încearcă de gonește dela tine orice gând lumesc; roagă-te în liniște lui Hristos, și gândește-te cu tot dinadinsul că El a suferit tot felul de prigoană și hulă pentru tine, El a fost răstignit pe cruce pentru păcatele tale și ale noastre ale tuturor. El s'a jertfit și pentru tine ca și pentru noi toți numai din marea dragoste de a ne scoate de sub jugul greu al păcatului.

Gândește-te deci iubite frate, la viața ta și la tot ceace a făcut Hristos Domnul pentru tine. Oare nu simți niciun pic de căință în sufletul tău văzând că te-ai depărtat de Hristos, Domnul și stăpânul vieții?

Nu uita că noi toți trebue să ne arătăm înaintea divanului lui Hristos, ca fiecare să primim răsplata după cum am și făcut (2 Corinteni 5_{10}).

Nu trebue să te temi că se va strica casa cea pământească a corpului acestuia, fiindcă noi avem o altă casă nefăcută de mână, vecinică în ceruri, către care și trebue să tindem prin credință și dragoste umblând în căile Domnului (2 Corinteni 5_{1-2}).

Cugetă întru poruncile Domnului și întru legea Lui pururea să gândești, căci El va întări inima ta și înțelepciune îți va da (Sirah 6_{38}).

Și înțelepciunea îți va fi mai de folos în viață decât averea, sau alte demnități sau onoruri, fiindcă înțelepciunea te conduce pe calea adevăratei virtuți la mântuire.

A fi înțelept însemnează a cunoaște ceace în realitate e bun, adevărat și frumos, nelăsându te robit de speranțe.

Fii sârguitor și plin de râvnă întru a sluji lui Hristos, carele pentru păcatele noastre s'a rănit și cu ranele lui noi toți ne-am vindecat.

Privește cu băgare de seamă în jurul tău și prinde înțelesul tuturor lucrurilor. Gândește-te la bunătatea și asprimea lui Dzeu, asprimea față de cei ce au căzut cu totul, și bunătate față de tine carele ești încă nehotărât. Gândește-te că dacă nu încetezi a păcătui și nu te arăți vrednic de bunătatea ce ți se arată și prin viața ta nu te ridici la înălțimea cerută de această bunătate mânia lui Dumnezeu se va întoarce asupra ta și vei fi aruncat în focul gheenei, pregătit celor îndărătnici (Romani 11_{22}).

Silește-te a nu mai trăi sub stăpânirea firii pământești, (Romani 8_9) ci sub stăpânirea lui Hristos, carele a făcut viața dulce răpind amărăciunea morții.

De dragostea lui să nu te despartă nici necazul, nici strâmtoarea sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia, (Romani 8_{35}) căci toate acestea și alte neajunsuri mai mari le poți învinge prin credința și dragostea ce o ai pentru Hristos, carele mai înainte de a-L iubi tu, te-a iubit El pe tine, primind a se răstigni chiar pe cruce pentru tine.

Pr. D. D. Achimescu

Din nevoile Slănicului Moldovei

Pana scriitorului M. C. Munteanu-Muntmarg, neobosită, zilnic înegrește hârtie dând la lumina tuturor romînilor prin gazete și ziare, articole interesante, despre: Slănicul Moldovei, «Românii Bănățeni, Moți, etc...», zugrăvind cu multă măestrie suferințele morale, culturale, biseri,cești școlărești și materiale a tuturor suferinzilor de pe plaiurile României.

Slovele nu i-au fost luate în seamă mai ales când a fost vorba de «Altarul ortodox depe dealul Cerdacului din ținutul Slănicului moldovenesc», care nici după un deceniu, nu-i ridicat, nu-i refăcut lipsind banul.

Slănicenii — să știe toți — că nu voesc un altar măreț o Catedrală, ci o simplă bisericuță de lemn, asemenea aceleia pe care au avut'o înainte de război, din care nu a rămas decât «un morman de piatră și de lemne arse, peste care vara cresc bălării» și nu de credincioșii îndurerați — «mai vin din când în când să se roage pe locul sfânt de odinioară», amintintindu-și de acea bisericuță a părinților lor, care dorm somnul de veci în țărâna răscolită de cazma și de obuze păgâne...

Slănicienii privind aceste urme de amintiri negre ale războiului, se văd lipsiți de mijloace pentru a le repara și deaceia se îndreaptă cu gândul la «cei mari», care cunosc nevoile ortodocșilor din Slănicul moldovenesc, cari nu au Biserică de 11 ani!

Apelurile și jalbele trimise de localnici la Ministerul Cultelor și Ministerul de Război nu au avut răsunet cu tot strigătul desnădăjduiților săteni în frunte cu preotul lor, care veșnic bat la ușa «oamenilor zilei», care ne-au uitat nevoile și suferințele.

Ministerul de Război are o sfântă datorie față de foștii luptători slăniceni, care întorși victorioși din război, nu și cunoșteau ogorul unde au crescut mari și și-au avut căsuța părintească.

Pământ nu au primit, despăgubiri de război au primit ceva, dar foarte puțin; Biserica în schimb nu a primit nici un ban, nici o despăgubire de război nici până azi!

Cu toate că am fost poate uitați, dar acum în al 11 an va sosi ziua sfântă și pentru ortodocșii din Slănic, care vor primi banul cerșit dela Ministere, începându-se construcția Bisericei «Sf. Gheorghe», depe dealul Slănicului.

Locuitorii Slănicului azi sunt mai săraci ca oricând, lipsiți de hrana de toate zilele, pe care abea o găsesc și pe aciasta cu foarte multă trudă și suferință, mai ales aici fiind împărăția stâncilor cafenii, rămase golașe în urma exploatărei pădurilor.

Suferințele noastre le cunosc «oamenii mari», le cunoaște și comandantul diviziei a 10-a dela Mărășești, d. Ministru de Război, Gen. Cihoschi, care cu drag se va uita la foștii luptători Slăniceei, le va asculta tânguirile, ajutându-i și îndeplinindu-le dorința, trimițând un ajutor bănesc, o subvenție, o despăgubire de război pentru Biserica «Sf. Gheorghe» din Slănic, care trebue să se construiască măcar acum după 11 ani, cu bani strânși prin liste de subscripții dela inimi pătrunse de caritate, mai ales când e vorba de: «Casa Domnului». Ceia ce este dureros e că întârzierile sunt văzute tocmai la instituțiile publice, ceia ce nu s'ar cădea.

Acele liste de subscripții azi sunt uitate, ca și dorința Slăniceniior de-ași vedea în sat un altar ortodox unde să ne plecăm genunchii preamărind pe Dumnezeu, în cântări de osa ale și glas de Evanghelie, pomenindu-ne eroii ce au căzut în luptă chiar pentru Slănic.

Noi credem că strigătele desnădăjduite de «ajutați ne», vor fi auzite de directul nostru ajutător, de d. Aurel Vlad Ministrul Cultelor și de d. Gen. Cihoschi, Ministrul de Război și de toată suflarea românească și creștinească către care ne îndreptăm rugând să ne dea un cât de mic ajutor, pentru care cu dragoste vă mulțămim.

Parlamentarii Jud. Bacău să se gândească la viața necăjită și la lipsurile celor din Slănic și să spună dorința Slănicienilor în Sfatul Țărei, trecând la fapte.

Preot Clement Filimon
Slănicul-Moldovei

Răvașe Educative

Niță Haplea

Dragă nepoate,

Mă feliciți, în scisoarea ta, pentru propunerea dela congresul *Caselor Naționale*, da dragă, ea a fost admisă, căci e logică și înțeleaptă. Femeile în prevenție închise și cele din spitale bolnave de boale venerice, stau degeaba, eu am propus să li se trimeată, maestre, învățătoare, preoți și conferențiari să le moralizeze și să le ocupe timpul așa cum am văzut că se face la Milano, în *Casa di Gesa*. Propunerea mea are noimă, căci iată ce-ți povestesc despre *Niță Haplea*, băiat de treabă, fost servitor la noi, care n'avea altă patimă decât: Picușul și, din această cauză, a ajuns oaspetele pușcăriei Mărgineni. Cinci ani, cât a stat acolo, ce nu 'nvățase: Să fure, să 'njure, să joace carți, cum și mijloacele cele mai sigure de rapiri, spargeri, schingiuiri, omoruri, etc. Era, când intrase în temniță, virgin de toate acestea și 'n urmă din slugă harnică și credincioasă se făcuse un criminal dârz, gata de omor din fiece lucru.

Intr'o zi, mi-aduc aminte, că se luase la ceartă c' un prieten al lui pentru că acesta îi șterpelise ibovnica. Haplea era cu chef, ăla a dat, ălălant a dat, până când Niță, care era cu chel, a ucis pe Chiru. La pușcărie s'a dus plângând Haplea și — multă vreme a avut vedenie și mustrări pentru fapta ce făcuse; iar contactul cu tâlharii îl făcuse *om de harță* și de primejdie din *amul de nădejde*, care era el odinioară. Zdrențăros idiotizat și c'o căutătură fățișe se 'ntorsese, iar în curtea noastră, iar la Leanca dragostea lui. Am văzut că juca Niță, cânta, glumea ca și cum nu se 'ntorsese d'acolo de unde stăpânirea socotește că trimite criminalii spre pocăință.

— De unde vii Hapleo îl întrebai eu văzându-l așa.

— De la pușcăria Mărginenilor D-nă.

— Cum ai dus'o p'acolo Niță?

— Mai bine ca aici, d'o mie de ori.

— Cum se poate să zici tu asta, măi băete?

— Uite-așa bine, acolo nu plătești bir, nu muncești nimic, ai odihnă, pat bun, cărți de joc, voe să cumperi și să bei cât 'ți place și... uite, un lucru d'ar mai fi, eu aș mai ucide încă pe cineva ca să rămân mereu acolo!...

— Care lucru Niță?

— Femei Doamnă, lor le duceam dorul. Tot de părerea mea era și părintele Berechet, care'și ucisese amanta și locotenentul Pesmet, care păpase cu cucoanele mâncarea soldaților și unul Sitirează, care 'și gătuise nevasta și acolo... ar fi înviat-o, dacă-ar mai fi putut.

— Taci măi, nu mai vorbi astfel și mai bine apucă-te de vr'un meșteșug c'aud c'acolo, arestanții învață cismăria, strungăria, croitoria...

Ei învață!.., învață, care 'nvață, care nu, cine ce treabă are cu el? Așa pe chefuri am învățat și eu cismăria, nu i-am cârpit azi dimineață ghetele afurisitei ăia de Leanca? Acum îmi pare rău că 'mi spuse Călin al Lisandrei că, de când am plecat eu, ea s'a dat în petec chiar și cu cine n'ai gândi.

Din prag Leanca se face foc, când aude asemenea vorbe și îi trântește lui Niță un scuipat drept în obraz.

— N'ai rușine cucoana măi pungașule?

— Fă... nu mă face c' acum bag cuțitul în tine, zise Haplea, punând mâna pe plăselele cuțitului holbând ochii și luând o înfățișare de asasin.

Desigur că el acuma ar fi săvârșit crima treaz nemâncat, fără nici o mustrare de cuget. Iată pentru ce eu în congresul Caselor Naționale cerui moralizarea femeilor în temnițe, spitale etc.

Cu bine

Baba Visa

O carte de actualitate!

L'Ecole de la Paix par S. Mehedinți

Departe de țară, în marea aceasta de străini, nu odată ni se îndurează inima auzind lucruri nu prea măgulitoare despre țara noastră. Avem și noi păcatele noastre! Dar fapt este că, străinătatea ne cunoaște sub multe aspecte false. Aceste informații neprecise, ce le au unii despre noi, cum le avem și noi poate la rândul nostru despre alții, fac ca dealungul planetei să domnească o continuă agitare și frică de ziua de mâine. «Națiile se urăsc, pentrucă nu se cunosc!»

In astfel de momente de nehotărâre vine ca un balsam binefăcător, o formă sinceră, care spune făr' înconjur adevărul pur. Un mare scriitor rus a spus odată: «E frumoasă iubirea de Patrie, dar există ceva mai bun, iubirea adevărului».

O astfel de carte de sinceră documentare, a ieșit nu de mult din atelierele Culturei Naționale. E vorba de sârguincioasa anchetă a marelui nostru educator D-l S. Mehedinți, pornită cu scopul de a dovedi spiritul pacific al școalelor românești; e vorba de volumul: «L'Ecole de la Paix».

Divinul adevăr al cauzei românești apare în cele 93 de pagini, dela primul pân' la ultimul șir.

Autorul caută pe baza literaturii școlare a lămuri.

1. Ce credeau Românii referitor la războiu, în ajunul conflagrațiunei mondiale?

2. Ce socot ei acum despre războiul trecut și cum judecă ei vecinii cu cari au fost în războiu?

3. Ce nădejde-și pune Poporul Român în Societatea Națiunilor, cât și mijloacele practice de a potoli vecinii României cari conservă încă sentimente agresive, le cultivă și întreține în școale?

Iată pe scurt problemele ce au fost tratate de D-l S. Mehedinți.

Inainte de războiul mondial, jumătate din Poporul Românesc se găsea în afară de hotarele Țarii Mame. De aici visul milenar: realizarea unității naționale. Despre dreptatea cauzei românești, era convins însus marele orator Gambetta, care la 1863 se exprimă, că: «Ungurii prin violența guvernului lor dau naștere la chestiunea românească».

In măcelul ce se derulase sub ochii noștri, România nu îndeajuns pregătită, a luptat din răsputeri alături de cei ce se pronunțaseră pentru «eliberarea popoarelor». Rezultatul: «un sacrificiu ce-a întrecut suma tuturor sacrificiilor îndurate de Poporul Român, de când există».

Odată războiul terminat și aproape toți românii eliberați de jugul străin, «ideia cardinală a poporului român este: realizarea unei păci definitive».

Românul uită repede. Armele abia depuse, *Ungurii* rămași la noi în țară își recapătă drepturile lor și Românii respectă pacea și avutul împilatorilor lor de ieri. Ceiace nu-i împiedică pe Unguri, ca la fie care ocazie favorabilă prin agenții lor naționali și internaționali să ne calomnieze în mod nerușinat.

Bulgarii cărora dorobanțul român le-a desemnat cu vârful baionetei sale hotarele pe harta Europei, în decursul războiului mondial, au întrecut față de Români, barbariile antichității. Azi și ei își revendică drepturi despre cari fostul lor premier Radoslavof în 1914 spunea:

«Dobrogea nu ne-a aparținut niciodată și pentru cele câteva mii de Bulgari cari se găsesc acolo foarte bine, Bulgaria nu va face prostia de a se învrăjbi cu România, căreia îi datorește dela 1873 independența și libertatea». (Pag. 50).

Rușii, trădătorii cei mai cunoscuți în Istoria Poporului Român, au lăsat și de data aceasta cele mai profunde dureri; încrederea a fost din nou înșelată.

D-l S. Mehedinți ajunge la concluzia, că în nevoia contemporană de pace universală, România își aduce sincer aportul, dînd exemplu de năzuințe pacifice.

Dealungul veacurilor România n'a făcut nici un războiu agresiv, ci toate bătăliile avute, au fost sruciade defensive, pentru apărarea individualității etnice.

Născut creștin și latin, neamul nostru și-a cheltuit energia, oricât ni s'ar contesta și întru cibilizarea altor popoare. Fără să mai amintim de Cantemireștii, D-l S. Mehedinți ne dă un exemplu destul de puțin cunoscut la noi, (pag. 22). Fondatorul Academiei din Kiew a fost un român, Petru Movilă, despre care scriitorul slav Vendelin spune: «este o chestiune de a ști, care din cei 2 oameni purtând numele de Petru, este reformatorul îndrăzneț al imperiului rus și căruia îi revine titlul de Mare, lui Petru I Țar al Rusiei sau lui Petru Movilă? «Deasemenea și unul din profesorii Țarului a fost savantul român Milescu — încheie D-l S. Mehedinți.

In concluzie pedagogul mult apreciat D-l S. Mehedinți, arată lumii, o Românie nouă pentru cei ce nu ne cunosc. Le mai spune ce aș putea rezuma în cuvintele poetului bănățean Bârlea, că: «S'a deșteptat din somn românul; azi nu e mai sclav încătușat. El este liber și stăpân, pe ogorul ce moși strămoși i l-au lăsat».

Iar cum înțeleptul Anatole France a spus, că: «trecutul este singura realitate omenească, totul ce este, este trecut», — putem spune și noi, că Poporul românesc este așa cum este de 2000 de ani: tolerant, creștin și iubitor de pace.

D-l S. Mehedinți dovedește cu multă competință tuturor celor ce le-a rămas facultățile de a judeca clar: «absența totală a apologiei războiului în tote cărțile școlare cari au fost scrise după tratatul dela Versailles». In acest scop, dă pasagii extrase din 40 de manuale didactice de limbă și istorie românească. Intărind în acelaș timp conștiința națională, cartea «Ecole de la Paix» ne face dincolo de hotarele Țării, mai multă propagandă, decât zeci de atașați oficiali și culturali, încasatori de sume grase, petrecându-și timpul scump plătit în localurile cele mai «distinse» din capitalele Apusului.

In momentul actual, în străinătate și în special la Geneva, sunt dese conferințe asupra României, ținute de diferite Asociații politice și studențești. Neîncetatele atacuri de ură fățișă la adresa Țării noastre încumbă fiecărui student român, datoria de a fi un ostaș al Patriei. Intru împlinirea acestui gând, cartea marelui educator al masselor populare — L'Ecole de la Paix de D-l S. Mehedinți — face cât o armată!

Geneva, Mai 1929.

George C. Bogdan

PAGINI DE GLORIE

UN CAMARAD...

L'am cunoscut pentru prima oară, la Școala divizionară de grenadieri, în satul Lunca Dochiei Minculescu, era pe atunci plutonier cu termen redus, în infanterie. Cu toții am văzut în el, un caracter distins, un ostaș adevărat și un camarad ales. Prin statura-i înaltă, îi citeai totdeauna în față, energia și devotamentul cu care era înzestrat.

— Cu piatra în mână, și făcând balansul, soldatului grenadier, îl auziai ades: «Mai fraților, de când eram în clasa III, aruncam piatra pe celălalt mal al Argeșului, și acum Trotușul să nu-l pot trece? Și, cu o asvârlitură puternică, arunca, pe malul celălalt, piatra, grenada lui închipuită.

Dascăl bun, în părțile mănoase ale țării, acolo unde Argeșul limpede și cristalin povestește trecutul glorios al moșilor noștri, Minculescu era ostaș desăvârșit.

Mânuia cu multă dibăcie și pușca mitralieră. Era tânăr. Douăzeci de primăveri îi fluturau pe umeri. Șefii lui îi deteră gradul de sublocotenent.

Dar au venit vremurile restriștei, ne-am despărțit și nu ne am mai văzut!

* * *

— Aurora zilei de 14 August se ivește timidă la orizont. Pe dealul Cocoșila, — colo sus în plaiurile Vrancei, — pe Șușița sguduită de puternice lupte și atacuri, — zac sute de trupuri omenești, amestecate, încălcite în urma unui mare măcel...

Fusese aci, mare bătălie... Din izbirea a două voințe tari, deoparte a Germanilor de a cuceri dealul Cocoșila, care avea o importanță tactică, deosebită, în desfășurarea operațiunilor viitoare, și pe de alta a Românilor de a păstra cu orice preț acest punct dominant, câteva zile înainte și la 13 August, bubuise, pe aceste meleaguri, o cumplită și sângeroasă luptă.

Câte un soldat cu amurgul agoniei pe buze, la 60—70 pași unul de ăltul, țineau încă piept dușmanului, mult mai numeros și bine înzestrat. Câte o împușcătură trimisă de răsleții noștri luptători, vestea vrăjmașului că tot au mai rămas câțiva și nu vom preda reduta noastră cu una cu două. Știau flăcăii noștri că ajutoarele trimise au să sosească, se va contra ataca inamicul și atunci să vezi «bătae neamțule».

*

S'a auzit un sgomot... Gemete și respirații adânci... Prin lăstărișul depe coastă, cineva urcă spre noi; câte un mormăit și apoi câte un sst scurt se aude. Pașii se apropiau din ce în ce mai mult, când deodată, în fruntea coloanei de luptători, între lumina zilei și întunericul nopții, camaradul... sub-locot. Minculescu îmbrăcat ușor cu o capelă soldățească pe cap, purta în mână stângă, o lopată mică.

Era, tot numai apă. Ne spuse că vine cu ordin dela «Comandament» ca să contra atace, și să ia din mâna nemților dealul Cocoșila. Vesel și într'una îndemnându și soldații, cu cari o jumătate de ceas avea să se răpeadă spre «cuibul inamic», își păstra sângele rece.

Aranjă soldații în trăgători la marginea pădurii, arătându-le la fiecare aproape, direcția de atac, Minculescu rămase un moment pe gânduri cu privirile ațintite spre aurora roșiatecă... se gândea la cei depărtați, la mama lui... Era în fața morții, simția parcă gloanțe la urechi, gloanțe care sfredelesc voinicii lui.

«Ajută-ne Doamne» fu cuvintele tutulor, și fiecare își făcea semnul crucii.

*

Șase fără cinci minute; Soarele roșu — pe care închegase parcă sângele, cu prisosință vărsat — se ridică încet de după dealuri. Părea că dorește să vadă crudul măcel.

Impușcături isbucnesc pe întreg lanțul nostru de atac și alte împușcături, de două ori mai multe, ne răspund. Incepe ploaia de plumbi.

Sar în sus, bravii noștri soldați, cu armele în mâini, înaintează spre vrăjmaș.

«Inainte»... «Ura» dar focul ucigător trântește la pământ, pe mândrii noștri ostași.

— Minculescu coboară la vale, schiopătând... era grav lovit în picior. Cu adânci suspine, raportă Comandantului care conducea atacul, că Nemții sunt «tare mulți» însă nu se lasă, — nici în ruptul capului — și trebue să izgonească pe inamic, cu orice sacrificiu.

*

Sprijinindu-se în lopata, se îndreptă spre soldații lui... Iată-l... Cu mâna stângă arătând dușmanul care era la 20 metri depărtare, strigă:

«Inainte băeți, - Năvăliți,-Ura».

CĂTRE ȚĂRĂNIME

(UN DECALOG DE SFATURI FRĂȚEȘTI)

— „Avem cea mai neclintită convingere că cea dintâi şi mai imperioasă datorie naţională pentru noi Românii, este de-a ridica populaţia rurală".

Cuvintele acestea le-am extras dint'un mic studiu întitulat «Ţăranul nostru» pe care l-am publicat în ziarul gălăţean «Poşta», chiar dela prima sa apariţie de acum 49 ani (Septembrie 1880).

De atunci, necurmat, în îndelungata mea activitate publică, am susţinut acelaş lucru şi-l susţin şi astă-zi cu neclintire. O fac aceasta şi pentru supremul interes al neamului nostru românesc, în care ţărănimea este socotită cu 80% din întreaga populaţie; şi pentru că însu-mi sunt fiu de ţăran; şi pentru că cea mai mare mulţumire sufletească în viaţa mea de aicea mi-a venit, când, în 1888, am fost ales întâiaşi dată deputat în opoziţie la colegiul al III de Covurlui.

Dar tocmai fiind-că ţin aşa de mult la această pătură socială, să nu mi se iee în nume de rău, dacă îi dau câte-va poveţe folositoare pentru binele său. Le-am intitulat decalog; să nu fie însă primite ca porunci după înţelesul obişnuit al acestui cuvânt, ci ca simple sfaturi frăţeşti venite din partea unui bătrân. Iată-le:

I. Pururea să fiţi credincioşi, fraţilor, legii strămoşeşti, nutrindu-vă cu laptele cuvântător al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe a Răsăritului şi ferindu-vă de rătăciri şi necredinţă, cari duc la vrajbă şi peire.

II. Să năzuiţi totdeauna la luminile şcoalei; şi, dacă înşi-vă n'aţi avut norocul a vă lumina, să nu cum-va se repetaţi greşala faţă cu copiii voştri. Ştiinţa de carte mult ajută omului în viaţă, ori-care i-ar fi îndeletnicirea, cu care îşi câştigă pâinea zilnică. Dar mai ales această ştiinţă să-i fie luminătoare îndeletnicirei din care trăeşte.

III. Ajutorarea frăţească în toate cele bune să vă fie lege poruncitoare. Negreşit însă-şi învăţatura noastră creştinească, cea mai largă în privirea dragostei de aproapele, ne porunceşte să ajutăm întâi pe casnicii noştri, adică pe cei de-un sânge şi de-o lege cu noi; totuşi aceasta nu însemnează să fim nesimţitori faţă de ceilalţi oameni. Pilda Samarineanului milostiv din Evanghelie să vă fie veşnic înaintea ochilor spre imitare.

IV. Totdeauna să căutaţi a vă agonisi hrana întru sudoarea frunţei, adică prin muncă cinstită şi vrednică de laudă. Să nu uitaţi însă a adăuga la aceasta şi economia sau păstrarea; căci ori cât de mare ar fi agoniseala, zădarnică este fără chiverniseală şi înţeleaptă întrebuinţare. Feriţi-vă de risipă, de cheltueli deşerte (lux) şi maimuţărie prostească. Fiecare să se întindă cît îi cerga; şi să nu se potrivească momelelor oräşăneşti şi ale străinătăţii poftitoare de câştiguri mari prin exploatarea uşurinţei noastre.

V. In legătura cu munca stă un mare neajuns al sătenilor noştri; lipsa de lucru prea mult timp al anului, mai ales iarna; şi încă, când este aşa de lungă şi aspră ca cea din ist-an, neocuparea devine o adevărată nenorocire. Siliţi-vă deci a vă înşuşi, pe lângă plugărie, şi un meşteşug cât de simplu.

Fireşte însă, că îndeletnicirea voastră de căpetenie plugăria, cu toate cele în legătură cu ea, să vă siliţi a o face cât mai bine şi mai roditoare, prin neîncetata îmbunătăţire în lucrarea pământului, în alegerea seminţelor, în plantarea pomilor roditori, în creşterea vitelor şi a tuturor ramurilor economiei sătesti. Să nu pierdeţi din vedere că agricultura este isvorul de căpetenie al avuţiei ţărei noastre; că pământul este astăzi aproape în întregime în mâinile voastre; şi deci a voastră este datoria, în întâiul loc, ca această avuţie să nu fie mai mică şi mai puţin căutată ca înainte de expropierea şi împroprietărirea de după războiu. Iar unde în mod singuratic nu puteţi face aceasta, uniţi-vă mai mulţi la un loc în cooperative şi obştii sătesti, căci:

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi şi la durere;
Unde-s doi puterea creşte
Şi duşmanul nu sporeşte.

Şi-n viaţa voastră să nu mai scurtaţi timpul de lucru prin sărbători nelegiuite, ba chiar păgâneşti; să ţineţi bine şi cuviincios numai sărbătorile rânduite de cârmuirea bisericească şi pământească (naţională).

VI. Feriţi-vă ca de foc de certe, gâlcevuri, şi neînţelegeri între voi. Adeseori pentru lucruri de nimica se întâmplă nenorociri mari, cari duc pe unii la mormânt, iar pe alţii la temniţă şi ruşine pentru totdeauna.

Cuvântul dat într'un scop bun să fie ţinut; nici o călcare a lui; nici o minciună; nici un jurământ falş; nici o vorbă contrară adevărului. Mai cu seamă, să vă feriţi din răsputeri de sudălmile blăstămate (sacrislege), în cari adese-ori se ia în deşert şi se întinează numele lui Dumnezeu şi a lucrurilor sfinte. Este o pată foarte urâtă această ticăloasă deprindere; să fie ştearsă cu ori ce chip.

VII. Feriţi-vă ca de foc de patima beţiei, care îndobitoceşte şi sălbătăceşte pe om, fiind mama tuturor răutăţilor. Ea este ucigaşa chiar a pătimaşului şi a urmaşilor săi. Mai ales să nu cădeţi în păcatul acesta azi, când băuturile sunt falşificate şi pline de otrăvuri

VIII. Feriţ-vă de viaţa desfrânată, de traiu nelegiuit, de concubinaj. Este urât şi lui Dumnezeu şi oamenilor acest lucru; dar este mai ales cu nenoricite urmări şi pentru făptaşii vinovaţi şi pentru odraslele lor nevinovate.

IX Să nu pizmuiţi pe nimenea, să nu vă bucuraţi de bunul altuia, sub nici o formă, ferindu-vă de furt, înşelăciune şi ori-ce vătămare adusă aproapelui vostru. Nici chiar cu gândul să nu poftiţi ceea ce nu ne place nouă a ne face alţii, nici noi să nu facem altora.

X. Feriţi-vă de profeţii cei mincinoşi, cum se zice în Evanghelie, adică de înşelători cari promit marea cu sarea şi Oltul cu totul numai spre a vă fura încrederea. Mai cu seamă să nu puneţi temeiu pe cei ce vă vorbesc numai de dreptari, iar nu şi de datorii. Ei sunt îmbrăcaţi pe dinafară în haine de oi, adică în blândeţă şi bună voinţă, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori adică exploatatori nemiloşi ai victimelor lor. Numai după fapte să-i judecaţi pe ei, aşa cum numai după fructe se cunoaşte copacul.

M. N. Pacu

(„Ogorul din Galaţi").

Zile de sărbătoare şi Inălţare sufletească

Timişoara metropola Banatului şi unul din cele mai importante centre militare dela graniţa de sud-vest a ţării, a îmbrăcat haina de serbătoare, iar oştirea şi locuitorii ei, au trăit clipe de mare înălţare sufletească, cu prilejul celor trei sărbători naţionale: 9 Mai »Ziua Eroilor» 10 Mai şi 12 Mai sărbătorirea Drapelelor — simboluri sfinte, cari în Tricolor, agvilă şi cruce, înfăţişează şi ne arată: **Patria Regele şi Naţiunea.**

Rugăciuni de prea mărirea lui Dumnezeu şi a fiului său pentru harul divin coborât asupra poporului român şi creştin **Regele** şi **Patriei** sale, s'au ridicat la altarele bisericilor la mormântul «Eroului Necunoscut» şi la altarul improvizat din Piaţa Unirii.

Convingător, întăritor şi îmbolditor pentru fapte mari, nobile frumoase şi creştineşti, au răsunat glasurile S. S. Protoereului Dr. Patrichie Tucra şi S. S. Preotului militar Căpitan Stroia. In predicile ţinute în biserică, la mormântul «Eroului Necunoscue» şi altarul din Piaţa Unirii.

Vibrant şi înălţător, evocator de avânt şi eroism ostăşesc şi românesc, dătător de nestămutată credinţă în viitorul Neamului Românesc, au înălţat până la entusiasm sufletele ostaşilor şi cetăţănilor, glasurile Domnului General Constantinescu Comandantul Diviziei I şi oştirei din Banat. D-lui Colonel Carlaonţ, Comandantul Şcoalei speciale de Artilerie cu ocazia recepţiei şi serbărei dela mormântul Eroului Necunoscut — şi al D lui General Tinco la serbarea «Drapelelor».

Şefii autorităţilor în frunte cu D-nul General Domăşneanu Primarul Municipiului Timişoara şi D-l General Viişorianu din partea oştirii, corpul consular, reprezentanţii cultelor religioase, instituţii de Stat, Societăţi, Reuniuni, Asociaţii, prin representanţii lor, au făcut declaraţiuni de credinţă şi devotament, pentru ţară, oaste, neam şi **Rege**, în faţa celor doui nobili şi distinşi reprezentaţi ai oştirei guvernului ţării D-nii: General Constantinescu şi D nul Dr. Cigăreanu Prefectul Judeţelor Timiş şi Torontal, — cari în răspunsurile date, au făcut ca ochii minţei ascultătorilor, să vadă gloriosul trecut al neamului românesc, să cunoască comorile de virtute cari împodobesc sufletul acestui neam şi să-i reamintească marile figuri ale întemeietorilor de ţară, Păstrători de datini şi lege, ridicători de altare sfinte, răspânditori de cultură, apărători de neam şi hotare şi înfăptuitori ai unirii tuturor românilor în aceleaşi hotare şi sub acelaş **Rege**.

Aceşti doui mari Români şi înflăcăraţi Patrioţi au umplut sufletele ascultătorilor de încredere în viitorul neamului, admiraţiune pentru oastea ţării, credinţă în conducătorii ei, dragoste pentru oamenii mari şi luminaţi ai ţării, Cult pentru martirii şi eroii cauzei naţionale româneşti şi devotament până la supremul sacrificiu, pentru **Rege** şi ţară. O regeneratoare credinţă «**în mai bine**» a sădit în suflete D-l Prefect Dr. Cigăreanu, prin câte-va simple cuvinte:

— Cei 25.000 sau 30.000 lei ce trebuiau cheltuiţi pentru gustările ce obicinuit se dau la asemenea ocazii... am dispus de a fi puşi la dispoziţia D-lui General Domăşneanu, ca aceşti bani să servească la ajutorarea orfanilor din război ucinici în căminele întemdiate de marele luptător naţional Dr. Emanuel Ungurianu. — A rostit blând D-nul Prefect Dr. Cigăreanu. Puţine şi simple cuvinte, dar măreţe şi pilduitoare.

Trei mari şi sfinte sărbători, cari au făcut ca trei zile sufletele să se înalţe, inimile se tresalte şi vibreze de patriotism şi mândrie naţională, iar din pepturi să răsune puternic ca să se audă dincolo de hotare: Trăiască **Regele** neamul românesc, oştirea ţării şi **Patria**, **România** pe veci de veci întregită.

Radu Grenadirul

(Lt.-Col. invalid Ionescu Radu).

Minuni de astăzi ce nu se cred

Cap fără corp

Ştiinţa progresează. Cu ce dovedim aceasta? Cu fel de fel de invenţii ce ne sânt puse zilnic înainte de gazete şi acestea pe toate tărâmurile.

Maşini de tot felul din ce în ce mai perfecţionate, altele care n'au mai fost până acuma; mijloacele cele mai uşoare pentru mişcare dintr'un loc într'altul şi cu o viteză f. mare.

In ştiinţa medicală progrese uimitoare, din partea cercetătorilor. Descoperiri de microbi şi leacurile cele mai practice contra lor.

Şi toate născocirile care ne-au fost puse înainte le-am primit cu mai multă sau mai puţină mulţămire, după importanţa ce prezenta.

Acum ne-a căzut în mînă o foae: «America» din 12 Aprilie a. c., în care ni se spune de o nouă născocire a unui medic, care ar putea trece pentru unii în domeniul fanteziilor şi pe care o înşirăm cum urmează:

«Un savant medic, care cea mai mare parte din timp şi-o ocupa cu cercetări asupra organismului omenesc, a făcut o descoperire uimitoare.

Savantul al cărui nume este Brjuchemenko, tăia capul unui ciine, apoi punea capul acesta în legătură cu un sistem de tuburi legat la o inimă artificială, prin care se menţinea circulaţia sîngelui, reuşind să aducă şi să menţină în viaţă capul despărţit de corp.

O revistă medicală din Berlin (capitala Germaniei) cu numele de: «Medizinishe Welt» propune ca să se facă această experienţă şi asupra oamenilor, încercînd să se readucă la viaţă capetele criminalilor osîndiţi la moarte».

O doamnă din Germania a scris d-lui Bernard Schaw, marele scriitor englez, cu privire la această chestiune, cerîndu-i părerea asupra acestei experienţe. Bătrînul scriitor i-a răspuns printr'o scrisoare următoarele:

„Găsesc experienţa lui Brjuchemenko extrem de interesantă; dar nu-mi pot închipui ceva mai urît, decît propunerea de a încerca această experienţă pe capul unui condamnat la moarte. Cred că nu e de dorit să prelungim viaţa unor astfel de fiinţe. Experienţa făcută asupra unui om de ştiinţă, a cărui viaţă e ameninţată de o boală organică, care nu se poate vindeca,—să zicem cancer la stomac, ce ameninţă omenirea s'o deposedeze de serviciile aduse de acest creer de savant. Nimic mai simplu, decît să salvezi un astfel de geniu dela moarte tăindu i capul, vindecându-i cancerul din creer şi menţinînd circulaţia sîngelui prin arterele şi vinele tăiate ale gîtului. In acest chip, savantul poate continua să ne ţină prelegeri, să ne sfătuiască, fără să fie stingherit de neajunsurile trupeşti:

Mă simt ispitit, să mă las eu însumi, să mi se tae capul, pentru a putea continua să dictez piese de teatru şi cărţi, fără să fiu stînjenit de boli, fără să fiu nevoit să mă îmbrac şi că mă desbrac, fără să fac altceva, decît să produc capo d'opere dramatice şi literare.

Bine înţeles că aş aştepta întîi, să se supună acestei experienţe unul sau doi bărbaţi, spre a mă convinge, că e nevătămătoare şi practicabilă, — dar presupun că nu voi întîmpina greutăţi.

Vă sînt foarte recunoscător, că mi aţi atras atenţia asupra acestei posibilităţi atît de îmbucurătoare. O universitate, în care toate catedrele să fie ocupate de cele mai alese creere din tară, puse în legătură cu o pompă şi atîta tot, unde întreaga activitate didactică ar fi pur cerebrală, ar însemna un progres foarte mare faţă de starea actuală de lucruri.

M'aţi îndatora foarte mult, arătînd în publicitate entuziasmul, cu care am luat cunoştinţă de acest ultim triumf al cercetărilor fiziologice.

Al d-vs. devotat,

G. Bernard Shaw

Vedem dar, din scrisoarea marelui scriitor, că experienţa e pe cale de a avea rezultatele cele mai frumoase şi avem convingerea că dacă a reuşit acest medic să facă ca un cap de ciine, să trăiască fără corp, sigur va putea întreţine viaţă şi capului unui om. E întrebarea însă: Cît timp a trăit capul ciinelui? Mai trăieşte şi acum?

Cine ştie ce vom ajunge să mai vedem? Noi deocamdată atît. Să aştaptăm şi vom auzi şi restul rezultatelor.

Diac. V. Fussu

Altiţe şi Bibiluri

George Enescu. — Un muzău al Capitalei. Salonul Oficial. — Cercul Gospodinelor. Expoziţia Mogoş. — Turnătoria în bronz Răşcanu.

Oricât s'ar căsni milionarii procopsiţii de războiu să se arate chipeşi, luxoşi, ori voinicoşi, nu pot aduce ţării: *strălucire razelor de lumină şi de propăşire,* cum pot face scriitorii şi artiştii. Acea ţară e mai onorată şi mai fericită, care are mai mulţi oameni, cari să'i ducă 'n lume faima, să facă a se vorbi frumos despre ea, Unul cu care trebue să ne mândrim, este

George Enescu

violonistul care a trecut peste oceane şi care pe coardele vioarei sale, a făcut să răsune: *Doina României Mari.*

Francezii, după ce i au acordat toate decoraţiile, l'au numit de curând: *Membru corespondent al Academiei lor.*

Să ne trăiască acest fiu al ţării, născut la Dorohoi, şi care pe lângă talentul muzical e şi serios şi bun patriot.

Un muzău al Capitalei. Nu ştiu cum se face că la noi iniţiativele bune, luate de unul, altul, care vine după el, le dărâmă, de unde progresul slab la ceia ce este necesar pentru prestigiul unei ţări, al unei capitale, ca a noastră, care e lipsită nu numai de simţul moral, că tinerelul a apucat rău campii, dar şi cel estetic şi când e câte unul care să gândească la aşa ceva ai prinde vrăşmaşi, ori i se strică planul.

Ca la noi!..

Auzirăm că fostul primar Dr. Costinescu, se gândise la un *Muzău al Capitalei* pentru care sunt două case în Bucureşti, proprietăţi ale primăriei, una pe str. Luterană colţ cu str. Berthelot, ş' alta pe Calea Victoriei fostă a lui Moruzi şi potrivită pentru acest scop şi din care s'ar putea muta serviciul sanitar; iar în fund să se clădească Biblioteca. Mai aflam că, alesul colecţionar *Alexandru Saint-Georges,* în cazul că Muzăul ar lua fiinţă, d-sa e gata cu 38.000 de obiecte strânse pentru acest scop.

Bolnavul care zace în pat de 38 de ani, când vorbi cu Mântuitorul, care îi spuse să coboare în lac, îi răspunse: *Doamne n'am om!...* Când se va găsi omul care să 'mpodobească această Capitală săracă cu lucruri utile.

Să se facă 'nceputul şi muzăul, sub conducerea pricepută a etnografului Saint-Georges va merge de sine, spre fala Capitalei noastre.

Cercul Gospodinelor, lucrează serios, şi obiectele ieşite din mâinile ţărancelor noastre, sunt minuni de artă, aşa cum nu ştiu a face femeile din celelalte ţări cari, în afară de lucrul câmpului şi împletiturile de pae în Italia mai ales, n'au altă ocupaţie. De dorit ar fi ele să cunoască şi vopsitoria şi să pună în ţesături, alesături, împletituri, culorile pe cari le puneau bunicele noastre,

Pânzele de borangic, inişor. bumbac, lână, ca şi cusăturele pe ii, cămăşi, şorţuri sunt pentru cumpărători, admirabil întocmite şi stau gata teancuri, teancuri în rafturile Cercului de gospodine în str. Basarabia fostă Occident. Avis amatorilor.

Salonul Oficial, mai impunătoare şi mai aleasă expoziţie ca aceasta n'am văzut, în nici o ţară din Europa. Şcoala noastră de arhitectură ca şi fiii ţării, cari au studiat şi prin străinătate, se pot mândri cu sobrietatea liniilor, cu inspiraţia clădirilor, una mai impunătoare şi mai aleasă ca alta, Totul cadrează minunat cu subsolul dela Ateneul Român pe care nu 'l cunoşteam şi care mi-a dat ideia sălilor din *Palatele Cesarilor* din Roma. Ceia ce este mic e redat admirabil, în Salonul oficial. clădirile monumentale însă lasă de dorit că sunt greoae, iar stilul românesc la care, arhitecţii ar trebui să ţină cât mai mult, nu se vede decât în *Vila dela Predeal* de C. Nanescu şi 'n Casa Regală dela Balcic. Ce ar gândi Bucureştii cu atâtea palate? *Palatul Academiei Române, al Primăriei, al Băncei Naţionale, al Veterinarilor, Palatul Mitropoliei, Palatul Ligii Naţiunilor, etc.* Toate bune, arhitecţii noştri, ba şi arhitectele s'au întrecut în splendidele lor planuri. Acum e întrebarea: banii, banii de unde se vor scoate pentru asemenea palate? Am vazut că Ceramica şi broderiile artistice, au luat mare avânt.

Expoziţia pictorului Mogoş a întrecut toate aşteptările. In cele trei saloane ale Ateneului, artistul expune mii de tablouri pline de aer, de soare, de inspiraţii şi el excelează ca nici un alt pictor, în miniaturi.

Turnătoria Răşcanu din str. Dr. Felix e puţin încurajată pentru treburile interesante pe care le face şi marele serviciu pe care ni-l dă. Am vizitat'o ieri; în ea am văzut turnată statuia lui Take Ionescu monumentul Aviaţiei şi monumentul funerar al familiei Smărăndescu. Totul respiră artă şi avânt care merită cea mai desăvârşită încurajare, această turnătorie fiind unică în ţara noastră.

Smara

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

La Biserica «Antim»

RELIGIOASE

In ziua de 26 Mai a. c. (Duminica tuturor sfinţilor) s'a sărbătorit în mod cu totul deosebit, hramul bisericii «Antim» din Capitală.

Serviciul religios atât de seară cât şi de dimineaţă a fost săvârşit de P. S. Episcop Nifon Criveanu, vicarul eparhiei Râmnicul Noului Severin înconjurat de diaconii V. Fussu şi M. Firmilian de la Sf. Patriarhie şi preoţii Teofil Ionescu directorul şc. de cîntăreţi şi Grigorie Cristescu.

Dintre cei prezenţi la slujbă ţinem să remarcăm pe I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei, care la sfârşitul slujbei în cuvinte foarte măiestrite a scos în evidenţă însemnătatea serbărei şi a bisericii din punct de vedere istoric.

Biserica care prezintă o însemnătate, foarte mare fiind zidită de Mitropolitul Antim Ivireanu, trecută astăzi ca monument istoric, are nevoe de multă reparaţie; aşa că I. P. S. Mitropolit nu a pierdut din vedere a se exprima pentru o reparaţie poate chiar radicală, a acestui sfânt lăcaş.

Ţinem iarăşi prin aceste cuvinte să scoatem la iveală meritele preotului paroh Grigorie, care este un neobosit slujitor al altarului şi un gospodar de frunte.

A fost o zi de înălţare sufletească cum rar se poate vedea undeva. Cântecele religioase cu mult farmec, cîntate de elevii seminarului »Central» precum şi de membrii asociaţiei «Patriarhul Miron» au dat dovadă de o înaltă pregătire bisericească.

Toate meritele reuşitei acestei înălţătoare serbări, se datoreşte atât liturghisitorilor, cât şi publicului, care până la sfârşit au dat dovadă de buni creştini şi credincioşi.

Pr. Şt. Georgescu
Bis. Apostol

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA:
se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Preţul 80 Lei

Soldaţii sar, ploaia de oţel şi foc începe, şi într'un huet prelung, eşit parcă din adâncimile iadului, se amestecau sunetele cornistului de atac «ta, ta, ta, ta» şi ultimile cuvinte al şefului; strigăte cu glas tare, apoi mai încet «Inainte, băeţi, înainte, Ajută-le Doamne».

Şi cade pe iarba umedă a dimineţii înroşită de sânge, cu mâna stângă spre inamic...

S'a stins.

Trei minute mai târziu, focul încetează, iar văile mugesc şi clocotesc încă lung, muget, un vuet sinistru, amestecat cu sunetul cornului: «ta, ta, ta, ta»..

* * *

Pe poiana dintre noi şi inamic, pe un verde plai, — brăzdat cu şuroaie de sânge românesc, zac acum trupurile neînsufleţite ale eroilor neamului, ai României Mari. Cu faţa în sus, ostaşii noştri, ţinând încă arma în mâini, dorm acum somnul de veci... Toţi făcuseră roată înprejurul şefului... Nu-l părăsiseră... dar toţi sunt fără viaţă.

*

Seara şi noaptea târziu, după alungarea vrăşmaşului, a început îngroparea morţilor. Pe o targă, coboară la vale, dascălul ofiţer, eroul Minculescu. Vesel, el părea acelaş, ca şi dimineaţa înainte de începerea atacului. Cu toţii ne descoperirăm, în faţa trupului său neînsufleţit, în faţa acestui bun camarad şi dispreţuitor de moarte.

*

In unul din cimitirilor depe colinele Vrancei, pe o cruce mai înaltă, călătorul, care urcă Şuşiţa în sus, citeşte:

«Sublocotonent Minculescu»
mort pentru patrie
14 August 1917.

PISCUL COCOŞILA

Eşti pildă vie, generaţiilor ce acum se ridică, camarad distins şi brav oştean; căci dispreţuind moartea, te-ai stins departe de moşia şi casa strămoşească, departe de malul Argeşului cu unde străvezii, departe de copilaşii pe cari îi învaţai carte în satul tău şi care astăzi, cântă duios, cuvintele poetului:

«Că cei ce pentru a lor ţară mor
«Vie în veci le va fi fapta lor».

Căp. Ionescu S. Marin
Ofiţer de Stat Major, Piteşti

Ni se duce portul

Ni se duce portul şi cu el se duc jocurile şi strigăturile cele atât de frumoase ! Portul nostru naţional dăruit de la strămoşi, cu cusăturile acelea făcute cu pricepere, ei leganţă şi gustul estetic propriu Românceі, nu numanouă, dar şi străinilor le este curată desfătare. Am putea zice, fără să exagerăm câtuşi de puţin, că în toată lumea nu şi află un asemenea rival elegant şi artistic. Şi apoi un artist nu-şi va putea găsi un mai nimerit subiect al picturii sale, decât un băiat romîn îmbrăcat în portul său străbun cu «zdrăngănei pe la opinci, ca'n port de sat», cum zice marele nostru Coşbuc.

Ce dureros este însă, cînd vedem cu ochii cum iile, catrinţile, bondiţile, cămaşa şi brâul tricolor, sunt dispreţuite chiar de ai noştri şi înlocuite cu tot felul de stofe şi stămburi streine de peste hotar, putrede, scumpe şi fabricate în o mie şi una de culori, cu haine făcute după jurnal sau mai bine zis după ultima modă, încât îţi face impresia că sunt niste paiate. Faţă de aceasta, trebue să ne gândim mai serios, căci dacă nu se află în toate unghiurile ţării câte un d. Neculai Iorga care să îndemne şi să încurajeze poporul la aceasta, apoi este câte un preot şi un învăţător în fiecare sat. Ei prin sfaturi şi exemple ar trebui să fie mai activi şi în acest punct de vedere. Dar dacă ar fi numai atâta. Ţin să spun însă cu cea mai mare sinceritate şi regret, că chiar aicea în cel mai îndepărtat unghi al Nistrului, unde nu sunt de cît cinci paşi până în apă, flăcăilor şi fetelor la horă, nu le mai plac cântecele româneşti. Numai că i-auzi strigând la muzicanţi pe o limbă stricată de te umple râsul şi mila totodată să i cânte moderna sau modârla, şima, jazul, mimoza, fox-trot, tango, charleston etc.

Oare cui rămâne jocurile străbune : hora, bătuta, lelea albă, chindia, brâuleţul şi altele, care împreună cu portul cel dat de frumos şi strigăturile cele hazlii, constitue pentru noi, un adevărat farmec adevărata frumuseţe, care numai în vis se mai poate vedea ? Scrânceobul se învârte scârţâind gospodarii deoparte, spun, râd, glumesc, sau mai pun la cale câte ceva, iar flăcăii şi fetele, la auzul cobzei şi scripcei «saltă-n sus şi mişcă lin» ca un roi de fluturi în toate culorile şi când e hora mai în toi, numai ce auzi strigând la adresa celui din coadă : Inainte hoţule.

Harto coada prostului, iar acesta îi răspunde :

Zi din gură mutule
Nu tăcea, tăcutule
Căci ai gură de strigat
Şi chicioare d'alergat.

Atâta a trebuit ca să nu se mai sfârşească, ba să ea încă şi pe fete la rost ca:

Omu 'n lume multe vede
La o casă şapte fete,
Şi fântîna sub părete,
Cîinele moare de sete.

sau :

Cînd eram la mama fată,
Mîncam turtă coaptă 'n vatră
Dar de cînd m'am măritot
Nici casa n'am măturat

sau :

Pînză, pînză, fâte-o mînză,
Să te duc la mama 'n casă
Să nechezi ca să te ţeasă
Că ea ştie a te lucra
Nu ca mine, a te 'ncurca

sau :

Am pus pînza după casă
Cine a trece să mi-o ţeasă,
A trecut unul călare,
Şi a spus că-i pînza rară ;
A trecut unul pe jos,
Şi a spus că-i tortul gros ;
A trecut unul benun,
Şi a zis că i tortul bun.

Iată adevărata comoară a sufletului nostru românesc !

Numai la o asemenea ocazie se poate cunoaşte adevărata psihologie a poporului nostru, adevăratul suflet în care se află mărgăritarele preţioase. Strămoşii ne-au păstrat toate acestea prin lupte grele şi jertfe nenumărate, într'atât încât nu este firicel de pământ care să nu fie închegat cu sângele strămoşesc. De aceea noi care suntem romîni să căutăm să le păstrăm generaţiei viitoare, ca să nu ne blesteme cei care ni l-au dăruit.

Dumitru I. Popa

Luminăm poporul sau nu ?

Este lucru netăgăduit că serbările culturale şi şezătorile săptămânale au un scop bine determinat pentru întărirea poporului. Prin ele se ajunge la rezultate satisfăcătoare, la distrugerea din rădăcină a diferitelor rele de cari suferă poporul nostru, la îndepărtarea ignoranţei şi la ridicarea omului pe baze solide.

In multe comuni — nu mai vorbesc de oraşe — s'au înfiinţat aşa zisele «societăţi culturale» ce şi-au propus să lupte pentru propăşirea masei populare şi mijloacele potrivite pentru ajungerea acestui scop sunt desigur serbările. La aceste serbări se ţin conferinţe instructive, se fac lecturi din scriitorii neamului nostru, ba chiar şi streini, recitări, coruri populare, dansuri naţionale şi alte producţii, desfătându-se publicul asistent câteva momente, educându-l în acelaş timp. Şi rezultatele sunt mulţumitoare, în unele locuri.

Dar, nu se ajunge peste tot la acest rezultat. Care este cauza ? E că nu toţi ce şi propun să lupte prin serbări culturale pentru luminarea poporului pot să ajungă la acest scop. Nu toţi pot să depună această muncă care cere multă iscusinţă. Şi încă nu s'a ajuns pe deplin la convingerea că nu tot ceeace se poate reprezenta pe scenă poate fi şi folositor poporului. Pentru luminarea acestuia îţi trebue piese morale — nu orice piesă ce ţi cade în mână — îţi trebue serbări bine organizate cu program ales, din care să rămâi cu multe idei frumoase. Şi când ai lucrat aşa poţi fi sigur de progres, poţi fi mulţumit că munca nu ţi-a fost în zadar.

In timpurile de faţă s'au ivit pe la sate o mulţime de tineri de curs secundar, cari plini de entuziasm, plini de avânt au pornit o propagandă —zisă puternică— pentru luminarea poporului. Ei şi-au pus în gând să moralizeze societatea prin serbări culturale, şi s'o ridice din starea de decădere în care se află. Frumoasă idee, frumoasă initiativă ! Dar din păcate eu reuşeşte peste tot şi în loc ca să lumineze poporul mai rău îl afundă în mocirla neştiinţei, în mocirla distrugerii. Căci scopul principal al acestor tineri nu este luminarea poporului ci dorul de petrecere, de obiceiu aceste serbări fiind urmate de «bal». Ceeace-i interesează pe aceşti tineri este balul iar nu reuşita serbării.

Pretutindeni vezi afişe tipărite cu litere mari şi frumoase, pe hârtie cât mai colorată ca să-ţi atragă privirea : «Mare serbare culturală dată de un grup de tineri cu dor de muncă» Când citeşti aceste mari afişe te-ai aştepta să vezi într'adevăr o serbare «culturală» de unde să te alegi cu ceva idei frumoase, dar contrar aşteptărilor tale realitatea se prezintă cu totul altfel. Se joacă acolo o piesă oarecare aleasă la voia întâmplării, executată mediocru ba alteori cât se poate de prost. După aceasta, câteva recitări, vreun dialog şi câteva cântece de-ţi strică urechea prin felul cum sunt cântate. Şi asta este toată serbarea, asta este toată luminarea poporului.

Vine acuma balul. Dacă la serbare a văzut bietul asistent atâtea şi atâtea schimonosituri teatrale, apoi la bal are să vadă mult mai multe năzdrăvănii. Aici are să facă cunoştinţă cu jocurile venite din cine ştie ce ţară, cari nu se potrivesc deloc cu firea noastră românească. Aici are să vadă pe tinerii noşri cum se căsnesc să înveţe «charlestonul» «schimmy» «tango» «valencia» importate de prin mahalalele Parisului şi din alte oraşe streine. Şi cei ce le joacă cred că le stă bine, căci prin aceasta se aseamănă cu tinerii «modernizaţi» dela oraşe... chiar flăcăii noştri nu se sfiesc să joace după «modă» la hora lor din sat, ba chiar şi la bal, ca să fie şi ei în rând cu lumea cea nouă.

Şi dacă se întâmplă să fie pela bal şi câţiva bătrâni ce-au venit desigur pentru serbare, să-i vezi cum se închină, cum oftează, zicându şi : «Mare nenorocire s'a mai abătut şi pe capul nostru ! ! Se vede că cu cât vremea trece cu atât jocurile noastre româneşti pline de toată frumuseţea se uită şi se aduc altele noi !». Săracele noastre jocuri s'au pierdut aproape cu totul ! S'au dus cu vremea şi s'a înlocuit hora cu valencia, sârba cu schimmy, brâul cu charleston-ul ! Şi nu-i lucru curios dacă ai auzi pe câte un tânăr zicând lăutarului ce-a început o horă sau sârbă românească : Nu-i la modă, ci mai bine zi «charleston ul».

Dar n'ai să vezi numai atâtea la «serbarea culturală». De cele mai multe ori se adaogă la acestea : certuri, bătăi amestecate cu tot felul de înjurături, ba câte odată şi mai rău. Şi acestea sunt desigur efectul «bufetului bine asortat» cum zice afişul. Aşa că în loc să-te mai duci la ziua acasă, apuci calea spitalului. Ne-am obişnuit cu astfel de epiloguri triste.

Cam aşa se petrece pela unele serbări culturale, aşa se procedează la luminarea poporului.

De ce venise el la serbare ? Desigur ca să prindă ceva bun de la tinerii învăţaţi pe la oraşe ; Şi când colo, ce vede ? In loc să găsească aici o mulţumire sufletească, o întinerire, în loc să trăiască câteva clipe fericit, departe de grijile lumeşti, trebue vrând, nevrând să se molipsească şi să-şi încarce cugetul cu atîtea lucruri rele. Şi se mai poate numi aceasta luminarea poporului ? Mai pot spune unii tineri că lupta pentru formarea unor gînduri frumoase, luptă pentru progresul în cele bune ? O fi având ei aceasta în gînd, dar nu lucrează după cum gândesc. Nici decum nu luminează poporul, ci mai rău îl întunecă.

In faţa poporului trebuesc reprezentate lucruri frumoase, lucruri folositoare. Trebuesc jucate piese morale în cari să se întrevadă pe cât este posibil datinile obiceiurile, credinţele noastre româneşti. Când se va lupta prin astfel de lucruri se înţelege că se va ajunge la luminarea poporului şi deci la progresul nostru ca naţiune.

Cum ar trebui să se procedeze ? E absolut necesar ca conducătorii destinelor acestui neam să elaboreze un plan inteligent lucrat, prin care să se organizeze aceste nuclee reduse, întărindu-le forţele, nu lăsându le să activeze la voia întâmplării. Trebue ca aceste nuclee culturale să capete seriozitate şi încredere din partea massei populare. Aşa cum sunt înjghebate mai mult împiedică decât ajută la promovarea culturei.

In această privinţă sunt demne de luat în seamă părerile juste ale D-lui profesor M. Dragomirescu, iniţiatorul formulei «Statul cultural» şi al valoroasei romînce d na Alex. Cantacuzino.

Alex. B. Ionescu
Sf. Gheorghe—Ialomiţa

UN OM

D. I. D.

Cât e de greu în vremurile noastre să găseşti um care să poată corespunde întru toate adevăratelor cerinţe ! Nu-i uşor, azi, când materialismul triumfează, să-ţi laşi interesele personale, să-ţi sacrifici chiar din propriile tale mijloace pentru a servi o cauză comună, acolo unde nu ai nevoe decât de un folos moral ! Şi totuşi prin colţuri de ţară, tăinuiţi în umbră, fără pretenţii de afişare, trăesc, muncesc oamenii, stîlpi durabili pe cari se sprijină greutatea răspunderii personale. Unul dintre aceştia, cunoscut prin lărgimea sufletului, admirat prin abundenţa faptelor creştineşti este d. Nicolae Ion revizor la Pescăriile Statului — Chilia Veche. Să-mi dea voe d-l Revizor şi să-mi iertе îndrăsneala ce mi-am luat-o căutând a-l înfăţişa cicitorilor ziarului «CULTURA POPORULUI». Oamenii de bine trebue să fie cunoscuţi singura răsplată ce le o dă mulţimea.

Dacă cetăţenii vechei urbe Chilia-Veche se bucură de toate bine facerile naturii, asta datorită singurului om care trăind în mijlocul lor le-a înţeles nevoia, a pus umărul greutăţilor şi prin forţă depusă continuu a reuşit să lumineze viitorul economic al unei localităţi. Atenţia tuturor şi a întregei regiuni din Deltă, este îndreptată asupra omului care şi a pus deviza : «Totul pentru alţii, nimic pentru mine», nobile calităţi ce arată cu tărie că flacăra virtuţii nu slăbeşte pentru a se întuneca.

Prin dânsul problema indignării ostrovului Tătaru, a devenit fapt, asigurând o bogăţie nemai pomenită locuitorilor. Ca un părinte, stând zilnic în mijlocul locuitorilor îi sfătuia, îi îndruma cu povete blânde. Inlăturând atmosfera oficială, de care ar fi putut uza, s'a coborît între locuitori, a stat de vorbă, căpătând încrederea de care are nevoe un om pentru desăvârşirea unor începuturi bune.

Pus de obşte în fruntea comitetului de construcţie a bisericii din localitate şi a dat seama de importanţa momentului şi ca un bun şi curat creştin s'a pus pe muncă neînfrântă. Ca o jale a vremii stă biserica ridicată, impozant monument unic în felul ei prin împrejurimi, expusă ruinării din cauza lipsei de fonduri. Cu mult sârg, asudând, s'a pus pe muncă şi a strâns într'un an aproape o jumăte de milion de lei pentru continuarea lucrării. Efectul acţiunii s'a resimţit fiindcă în fruntea muncitorilor era omul cu voinţă şi dor de muncă.

Gardul dimprejurul şcoalei, primăriei şi poliţiei s'au făcut tot datorită lui. In unul 1927 când terminându-se fondul şcolar, cine a dat stuful pentru încălzirea şcoalelor ? Tot d-l rebizor al pescăriei !

Din spirit de modestie nu mai pomenesc şi alte binefaceri căci oamenii de bine nu iubesc parada şi lauda. Nu m'am gândit să-i preamăresc faptele ; ceiace am scris e numai ecoul conştiinţelor ce-l slăvesc ca pe uu adevărat om ! Cinste lui ! D-zeu să-i înmulţească zilele ca să poată desăvârşi cele începute ! Stăpînul popoarelor şi al lumii să-l păzească ! Terminarea sfântului locaş creştin din Chilia Veche se va face numai dacă în fruntea conducătorilor va fi D-l Revizor Nicolae Ion. Iată omul !

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit, s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor

Premiul I :	**3000 lei ;**
« II :	**2000 «**
iar « III :	**1000 lei.**

INFORMAŢIUNI

Din Ţară

— Parchetul de Ilfov, a fost înştiinţat de un nou caz de otrăvire cu spirt metilic, ce s'a produs, de astădată, nu în oraş ci în apropierea Capitalei.

E vorba de un tânăr, Mircea Ştefănescu, care după ce a consumat în două cîrciumi din Com. Chitila, a dat semne de otrăvire din ce în ce mai rău, orbind. După puţin timp bolnavul a murit. Ce bine e, când omul se abţine dela băutură ! Iată unde duce cârciuma !

— Cea mai mare durere pentru poporul românesc şi creştin ortodox, este votarea concordatului, care dă drepturi mai multe catolicilor, decît bisericii ortodoxe care trebue să fie dominantă.

— Primarul, consiliul comunal şi obştea locuitorilor din Com. Şipote, jud. Iaşi, au telegrafiat autorităţilor din Iaşi, mulţămind pentru dispoziţia de a se închide cârciumile săteşti în zilele de Duminici şi sărbători.

Prin această telegramă se cere înterzicerea de a vinde băuturi spirtoase şi în zilele de iarmaroc, precum şi întinderea propagandei în massele poporului contra alcoolului.

Laudă acestor săteni. Dacă aceiaş luptă contra băuturii s'ar porni pretutindeni, n'am mai avea otrăviri cu metilic şi am cîştiga însutit.

— In ziua de 1 Iunie a. c., vor sosi la Constanţa 35 hidroavioane (maşini de sburat, care pot merge şi pe apă) italiene. Scoborîrea acestor hidroavioane se va face pe lacul Sud-Ghiol.

— In zilele de 23 şi 24 Iunie c., se va ţine la Constanţa al patrulea congres al corpului contabililor.

Inscrierile pentru congres se fac la sediul fiecărei secţiuni cel mai târziu până la 5 Iunie, când se va publica numele celor care vor lua parte la acest congres.

— La Galaţi sînt opt bolnavi de tifos exantematic.

— La Bacău s'a ţinut congresul societăţii femeilor romîne. Societatea aceasta are scopul de a educa tinerii ; saivarea neamului şi deşteptarea spiritului de misionarism prin : pilde, prin iubire şi exemple sănătoase.

Societatea întreţine multe şcoli şi a propus să se înfiinţeze şi altele.

Congresul este sub preşidenţia A. S. R. Principesa Elena.

— In jud. Tecuci, Covurlui şi Tutova, au fost ploi cu grindină. In jud. Tecuci a înecat câteva comune. 8 case au fost luate de şivoi cu gospodării cu tot, omorând câţiva oameni şi multe vite.

— In comunele Sioniţa şi Salniţa, din plasa Orşova, a apărut MUSCA COLUMBACA.

Ministrul agriculturii a luat măsurile pentru stârpirea muştei şi şi oprirea de a trece în alte părţi.

— Duminică 26 Mai, a. c., la Arenele Române din Parcul Carol în Bucureşti a avut loc în faţa A. S. R. Principele Nicolae, înalt regent, depunerea jurământului cercetaşilor din Bucureşti.

— D-l General Papană de la garnizoana Ismail a fost mutat în altă parte. Autorităţile din Ismail ca drept recompensă a voit să dea un banchet oferind suma de lei 10.000.

D-l General însă n'a primit această propunere, din contră a indrumat ca aceşti bani să fie puşi la dispoziţia orfanilor de Război.

Ce-ar fi ca fapte din acestea să fie imitate.

— Cursurile şcoalelor primare din întreaga ţară vor înceta în ziua de 15 Iunie c.

— In ziua de 22 Mai c. pe la ora 20, copilul Emilian N. Gorgoneţ, în etate de 11 ani, elev în clasa 4-a primară, fiul d-lui comisar Nic. Gorgoneţ din poliţia din Tg. Măgurele, cu domiciliul în comuna vecină Măgurele, era suit pe buduroiul fântânei. din faţa curţii lor, cu ciutura în mînă spre a scoate apă. Voind să treacă ciutura în mîna unei fete ce i-o ceruse — peste buduroiul fântînei, — aceasta neiind atentă şi neprinzând ciutura la timp. Emilian a alunecat şi a căzut în fîntână.

Fratele său mai mare, Ionel. în etate de 15 ani, elev în cl. III-a la liceul „Sf. Haralambie», văzând aceasta, după ce a observat că Emilian reuşise să apară la suprafaţa apei, unde da din mâini, spre a se salva de înnec a spus mai întâi celorlalţi copii să nu comunice nimic mamei lor, apoi s'a aruncat după frăţior în fântână cu ciutura căreia i-a dat drumul afară dela mijlocul ghizdurilor. Ajuns şi acesta în fundul fântânei, la o adâncime de circa 9 metri, a prins pe frăţior în braţe l-a ţinut sprijinindu-se de ghizduri la suprafaţa apei, până ce oamenii sosiţi la alarma dată de ceilalţi copii, le-au cufundat ciutura de care agăţându-se amândoi şi îmbrăţişându-se au fost scoşi teferi ca prin minune.

— Cu toate măsurile luate de serviciul medical, la Brăila mai există băuturi alcoolice fabricate cu spirt metilic.

Săteanul Eremia Damian, din comuna Viziru, venind în localitate pentru diverse afaceri, a cumpărat, la plecare, un butoiaş cu rachiu. Pe când se înapoia spre casă, i-au ieşit înainte lăcătuşul Gh. Dumitru şi fiul acestuia Ilie. Aceştia fără ştirea lui Damian, au băut rachiu din butoi.

După o bucată de drum, Eremia Damian s'a oprit, să-şi odihnească caii. Mare i-a fost mirarea când a văzut pe cei doi tovarăşi de drum în stare de nesimţire. Ba groaza i-a fost fără măsură, când a constatat că Gh. Dumitru încetase din viaţă, iar fiul său Ilie era în stare foarte gravă. D-l prim-procuror Pastia fiind anunţat a ordonat facerea autopsiei cadavrului şi sigilarea butoiului de rachiu. Se va lua o proba de rachiu pentru analiza.

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- uşor -:-

— In ultimul timp au început să treacă Nistrul, din Ucraina, numeroşi fugari de toate naţionalităţile, mulţi fiind Moldoveni din republica de peste Nistru. Toţi se predau de bună voe autorităţilor de graniţă şi arată că fug din Rusia din cauza foametei.

Zilnic au loc răscoale din cauza aceasta, reprimate în chip barbar de armata roşie.

Dăunăzi, cincizeci de mii de copii au fost transportaţi din Podolia în interiorul Rusiei, unde foametea e puţin mai grozavă.

— In cursul anului acesta se vor concentra pe timp de 30 de zile, dela 2 Octomvrie la 2 Noemvrie, ofiţerii de rezervă din diferite contigente, cari n'au făcut concentrări din diferite motive. Cei trecuţi de 42 ani nu se vor concentra. Soldaţii rezervişti din contingentele 1920, 1921, 1922, 1923 şi 1924, care n'au răspuns la chemările din anii trecuţi şi restul din contig. 1924, care n'au fost concentraţi anul trecut, precum şi un număr de rezervişti din 1926, care se va fixa de marele Stat Major, se vor concentra pe 20 zile cu începere dela 5 Iunie.

— Consiliul Corpului VIII Armată din Cluj, a judecat zilele trecute procesul plutonierului Bobota Teodor, care a omorît pe Căpitanul Iuliu Popescu.

Criminalul a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă.

=> Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului"

Din Străinătate

— Din Constantinopol se anunţă că în cutremurul din regiunile Karahissar şi Suşehir, au murit 64 de persoane, fiind şi 72 de răniţi. Pagubele materiale sunt deasemeni foarte importante In 74 de sate, au fost complect distruse 1.357 de case, iar alte 313 case au fost parţial stricate,

— Din Teheran se anunţă că din cauza inundaţiei produsă de revărsarea Eufratului, numeroase localităţi au fost complect acoperite de apă. Peste 1000 de persoane se crede că au fost înecate.

— Guvernul turcesc ia măsuri din ce în ce mai energice, ca alfabetul latin, care a fost introdus prin lege dela 1 Ianuarie a. c. să fie cât mai repede răspândit în massele largi. Zilele acestea guvernul a publicat o nouă dispoziţie, după care nimeni nu poate obţine autorizaţia de a se căsători, până nu va prezenta un certificat de cunoaşterea alfabetului latin.

Apoi guvernul turcesc a înfiinţat în toate şcolile din Turcia cursuri serale pentru predarea scrierii cu caractere latine la adulţi.

După nouile dispoziţiuni, se va da la 30 Mai un examen general, la care vor fi supuse toate persoanele dela 16 până la 45 ani. Acei care nu au certificate că ştiu să scrie, sau care vor cădea la examen, vor trebui să plătească o amendă. Pentru unele cazuri se prevede şi închisoarea.

— Din Madrid se anunţă că dintre cei 37 ofiţeri, arestaţi cu ocazia revoltei din Ianuarie c. aparţinând regimentului 1 de artilerte, 7 au fost condamnaţi la moarte, 14 la muncă silnică pe viaţă, iar restul la pedepse variind dela 20 la 30 de ani închisoare.

— Congresul presei latine care va avea lor în capitala Ungariei, se va deschide la 15 Iunie şi va dura cinci zile.

La congres şi-au anunţat participarea 40 de scriitori francezi.

Oficialitatea maghiară a început lucrările pentru a face o primire triumfală oaspeţilor.

— Congres împotriva tutunului La Paris s'a deschis în ziua de 4 Mai congresul internaţional împotriva tutunului, la care au luat parte numeroşi medici francezi.

— In Italia s'au oprit concursurile de frumuseţe.

— Un ofiţer aviator din armata Germană, a căzut dela o înălţime de 7000 de metri. Acesta voia să bată recordul înălţimei. Spre a putea fi liber, nu s'a legat şi în clipa când avionul făcea o mişcare neaşteptată, a căzut. Printr'o întâmplare fericită însă, paraşuta s'a deschis, astfel că ofiţerul s'a scoborît fără să fie rănit. In schimb însă aparatul a fost sfărîmat complet.

— O femeie din Bagdad a născut trei copii odată, dintre care doi sînt albi, iar al treilea negru.

— In franţa în anul 1407 la Dijon, un măgar nu se ştie însă din ce cauză, a fost adus în faţa judecăţii şi neavînd avocaţi, a fost condamnat la spînzurătoare. Ceva mai înainte, adică în 1390, un cal al unui stareţ, ucizînd un om, a fost şi el condamnat la moarte ca ispăşire a crimei.

Vedem dar că erau procese şi sentinţe şi contra animalelor patrupede.

POŞTA REDACŢIEI

Părintelui Muntmarg. Apelul, se va publiea în numărul viitor.

P. C. S. Păr. C. Todicescu-Galaţi Cu multe mulţămiri, şi mai aşteptăm să ne mai trimiteţi.

C. Georgescu-Obrejiţa. Nu primim «Luceafărul».

«Raspuns fara urmare»; nu ştim ce să facem, dar cred că e bun pentru alt ziar.

Tipografia Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 9 IUNIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 282 Apare în fiecare Duminică

Dlui Agronom Munteanu Constantin
Odaea Veche Jud. Botoșani.

NECREDINCIOȘII VIRTUȚII

1. Nu poți să ți pui inima pentru lucruri în care nu crezi sau despre care ai numai o încredințare slabă. Un om care nu va crede că omului îi trebuie multă carte, nici nu va simți mare însuflețire pentru sporul învățăturii, nici nu se va simți prea îmboldit să lucreze pentru înființare de școale.

La rădăcina lucrului nostru, trebuie să fie și o încredințare vie că lucrul acela e bun, sănătos, adevărat și trebuincios. Cînd ești de părerea că mai mult se face vorbă despre ceva, dar că lucrul acela nu e așa de însemnat în însuși miezul lui, omul nu se va simți de loc îndemnat să și puie inima pentru el.

De aci urmează că trebuie să crezi, pentruca să lucrezi. Lucrul nostru nu merge așa, ca o apă, care curge din izvoare nehotărîte, ci trebuie să se întemeieze pe o cugetare, pe care apoi o îmbrăcăm în însuflețire.

Romanii aveau vorba «Ignoti nulla cupido», adică nu poți dori lucrul de care n'ai ideie. Trebuie să cunoști ceiace dorești.

2. Toate cugetările acestea ne sunt nouă de trebuință ca să descurcăm o înfățișare a stării noastre sufletești de azi. Băgați-de-seamă că pentru foarte multe gînduri bune care se împrăștie între noi, pentru foarte multe lucruri cu care se face propagandă, oamenii nu ies întru întîmpinare cu destulă însuflețire.

Luați chestiunea beției, despre care s'a tot scris la noi, iar de vre-o cîteva luni de zile se scrie și mai des. Este aceasta o ideie intrată în propagandă. Se scrie, se scrie, se scrie. Medicii ies la iveală, țin conferențe, citești despre ele la ziare. Societatea *Temperanța*, care luptă împotriva beției, prinde la curaj, iese la lucru mai viu, mai pe față. Se rînduiește o zi, ziua de 2 Iunie, ca să se facă propapandă spre aceasta...

Dar rezultatul ?.. ziua de 2 Iunie a trecut. Simțitu s'a cumva în public că un fior mai viu l-a străbătut ? Pus-a ideia aceasta o stăpânire ceva mai deplină pe sufletele oamenilor ? Dacă nu toți, dar se vede măcar o ceată mai inimoasă care s'a mișcat, care a pus la inimă toată această propagandă, care a prins însuflețirea împotriva beției și a alcătuit un puternic sîmbure de lucru pe viitor ?

Aș! a trecut ziua ca toate celelalte. S'o fi băut oare un pahar de băutură bețivă mai puțin ca altădată ? Noi nu o credem.

Lumea nu însoțește mișcarea aceasta cu însuflețirea ei. Citește, privește, dar nu urnește. Chiar dacă se îngrozește o clipă de otrăvirile cu băutura bețivă, se deprinde și cu asta. Veștile cu astfel de otrăviri se răspîndesc, dar omul nu se mai cutremură.

3. Care se fie pricina ? Nu s'a scris de ajuns ? n'au grăit medicii destul ? nu se face propaganda destul de bine ?

Nu e asta. E lipsa de încredințare că băutura bețivă ar fi atît de păgubitoare. Oamenii nu se mișcă cu sufletul unde ei nu au încredințarea minții că băutura ar fi atît de primejdioasă. Fără îndoială, fiecare zice că beția e rea. Dar celce bea nu socotește că el bea în chipul cel mai primejdios. De oarece, de cînd e lumea lume, omul a băut, de ce ne-am neliniști cînd omul aleargă la băutură ? Să nu bei întruna, să nu bei de dimineață pînă 'n seară, dar așa, să te veselești cu prietenii, asta nu strică.. Și așa omul nu-și vede primejdios chipul băuturii lui. Oricum ar bea, zice că nu e peste măsură. Și deci, dacă el nu are o puternică încredințare și înverșunare împotriva băuturii bețive, trece fără căldură pe lîngă zbaterea celor cu propaganda și zice că eh! «nici toate ale popii, nici toate ale doforului»! Uite, cutare a tot băut și a ajuns la 80 de ani de vîrstă. Dar nu-i pune la socoteală pe cei mult mai mulți care s'au nenorocit cu beția la vîrstă mult mai tînără.

Vedeți, aici e răul. Omul nu crede că beția e atît de primejdioasă. Crede că aceasta e numai zarvă de oameni care prea umflă lucrurile. Și dacă el nu crede că așa stau lucrurile cu băutura, nici nu se însuflețește pentru mișcarea celor dela *Temperanța* și trece poate ziua de 2 Iunie bînd cași înainte.

Ce e de făcut ? Să se facă propagandă mai multă ? Dar nici așa n'o să creadă. El își are ideia lui că, dacă lumea a băut, are să mai bea. Așa este în firea omului și n'o poți schimba.

Ceva este de făcut, dar nu s'a făcut destul și uneori se face împotrivă.

În vremea noastră, avem ca faptă mare împotriva beției, măsura luată în Statele-Unite, cu oprirea desăvîrșită a ei, prin niște mijloace de o dîrzenie grozavă. Cînd o țară civilizată ia o asemenea măsură și o ține ani și ani și nu slăbește de loc, cînd știm că la noi măsurile slăbesc de a treia zi, este o mare pildă de încurajare pentru cei ce luptă împotriva beției, ca să îndrăznească și mai departe. Toți cei ce cred că beția va peri trebuie să se uite uluiți văzînd că o țară așa de mare și civilizată a pornit o luptă așa de dîrză și că trage și cu tunul în corăbiile care aduc rachiul pe furiș.

Dar ce să vezi ? în loc să ne folosim de această pildă, pentru a arăta ce s'a îndrăznit aiurea împotriva beției și că beția poate fi înfrîntă și că poate fi desființată, deși lumea a băut totdeauna, o sumă de oameni iau în rîs măsura luată în America și zic: «Dar nu e adevărat, oameni buni. Nu s'a ajuns la niciun capăt. Se bea acum în America mai mult ca înainte». Ba încă și dela Romînii veniți de curînd din America cu serbările unirii, s'a zmuls vorba că în adevăr beția e acolo mare și tare.

Apoi cînd aud bețivii noștri așa, cum să nu prindă la curaj că beția e nemuritoare ? Vedeți, strică și acei toți care bîrfesc măsura din America, pe cînd acea pildă trebuie slăvită. Și citești asemenea bîrfeli și în marile noastre ziare.

Și de ce nu se pomenește și de pilda Suediei, unde beția a fost înfrîntă ?

Cu asemenea apucături, lupta împotriva beției nu poate izbîndi. Trebuie *să crezi* că ea poate fi înfrîntă. Cine nu crede nu poate fi biruitor, iar unde vezi măsuri luate în această privință, trebuie să le lauzi și trîmbițezi.

Deci în lături cu eei ce nu cred în puterea virtuții, cu necredincioșii în izbînda ei.

Arhim. SCRIBAN

Din timpurile străbune

Asediul unei cetăți, când încă nu se descoperiseră pușca și tunul.

Viața în Slănicul Moldovei

— OAMENI ȘI FAPTE —

S. MEHEDINȚI

Sunt clipe în viața omului cari pun pe gânduri ființa omenească. În tăcerea adâncă a gândurilor cucernice, ființa omenească se găsește slobodă de orice patimi. Cât dorește omul — mai ales în vremi de grele încercări — să simtă o legătură intimă cu Dumnezeu, să vorbească limpede cu Atotputernicul, ca «*dela suflet la suflet*», cum mi a scris d. Simeon Mehedinți într'o scrisoare din 1927 și cum grăește, întotdeauna, cu cei cari înfățișează un oarecare interes sau o oarecare luare aminte pentru această personalitate cărturărească. D. Simeon Mehedinți vorbește și scrie dela suflet la suflet...

Cum omul credincios se găsește la rugă, îngenunchiat lângă sfânta icoană a Maicei Domnului, cuprins de o tăcere adâncă și de o convorbire tainică, așa îl găsești, întotdeauna, pe cărturarul ales al neamului românesc, pe d. Simeon Mehedinți. Nu degeaba a scris, cu multă simțire, atâtea cărți de gândire, de îndrumare și de viață românească !... Sufletul mare al acestui mare cărturar se confundă cu nevoile, cu suferințele, cu bucuriile, cu traiul și cu cerințele însemnate ale poporului român. La băi, ca și acasă; la Universitate, ca și la Biserică, ființa acestui ales cărturar se zbate pentru fericirea deplină a neamului său. In ochii săi pătrunzători, ascunși sub ochelari, citești gândurile curate ale profesorului de geografie dela Universitatea din București, ale cărturarului religios care se străduește să-și împărtășească toată munca și toată bogăția neprihănită a sufletului cu iubitul lui «*Popor*».

Scund, cu părul pleșuvit, cu barba măruntă și cărunțită, cu înțelepciunea măeastră în grai și cu dorul de mai multă regenerare sufletească a poporului român, așa am cunoscut mai bine pe d. Simeon Mehedinți la băile din Slănicul moldovenesc, acum doi ani, după ce m'am legat cu sufletul, de acest scormonitor de suflete, mai înainte, citindu-i prea frumoasele și creștinești lucrări: «Altă creștere», «Poporul», «Poți fi om deplin, dacă nu ești creștin», etc....

Când vine la băi, în luna Iulie, îl găsești într'o cameră dela Vila Pandrea din Slănicul moldovenesc, unde lucrează în anumite ceasuri, când trebue să te ferești de a-i turbura liniștea.

Caracteristica oamenilor adânciți în tainele învățăturii și'n măcinarea gândurilor alese, în vederea binelui obștesc, este de a nu-i tulbura în clipele de gândire și de liniște sufletească. Liniștea desăvârșită a cărturarilor nu trebue tulburată, căci cel care cutează să o turbure, capătă o neluare în seamă sau o supărare vătămătoare. Cum își petrece d. Simeon Mehedinți viața în Băile Slănic, în timpul sezonului ? Este o întrebare, care lasă un răspuns din partea mea, ce intră în treburile firești și personale ale d. Simeon Mehedinți. Totuși, sunt îndreptățit să scriu ceva și despre această latură a vieții d. Mehedinți, ca să cunoască și altă lume chiar cu carte fiind, dar fără suflet, icoana vieții acestui cărturar, vrednică de luat în seamă. Dimineața se ducea la bae; după bae lua gustarea de dimineață la restaurantul Bobulescu, apoi pleca printre ascunzișurile aleelor din parc, sau prin munții din apropiere și se adăpostea într'un loc liniștit, unde își citea gazetele sau cărțile dorite, nota sau cerceta ceva. După masa dela amează, pleca iarăși prin ascunzișurile aleelor, unde stătea până cam pela ora 4 d. m. și de unde se întorcea acasă și se apuca — într'o desăvârșită liniște—să studieze și să scrie. Bătrânul proprietar, Axente Pandrea prinse o teamă oarecare; când cineva venea să întrebe de d. Simeon Mehedinți, spunea: «Mergi încet; nu poți intra acum la d-nul profesor; citește într'un vraf de cărți; ia seama să nu-i turburi liniștea, că-l superi...». Așa mi-a spus, de multe ori, bătrânul proprietar Axente Pandrea. Și eu îl ascultam ca pe un tată și i dam dreptate.

Când era vre-o serbare culturală, d. Simeon Mehedinți era cel dintâiu acolo. Acest cunoscător adânc de suflete și acest moralizator și cărturar al neamului românesc se cutremură și se scârbește când — uneori — vede mișunând împrejurul său—în vreo localitate sau întrunire de oameni de toată mâna și de toată fapta—oameni fără suflet și fără garanție morală. L'am găsit în 1928, luna Iulie, pe o bancă din parcul Slănicului moldovenesc și l'am rugat să țină o conferință în sala teatrului cazinoului, cu prilejul unei serbări religioase dată de oficiul parohial ortodox din Slănic, în unire cu cercul pastoral «Trotușul», din Tg. Ocna. La rugămintea mea — printre alte multe grăiri cu tâlc — mi-a răspuns: «Crezi că-i nimerit să vorbesc ? Cui să-i vorbesc ? Va veni cineva ? Eu cred că din această lume împestrițată dela băi și de o credință păgânească, vor veni puțini, mai ales la o serbare religioasă... Dă, dacă ai nădejdi că vor veni ascultători, eu sunt hotărît să vorbesc în ziua de 22 Iulie (1928)».

Am făcut pregătirile necesare; însă cu două zile înainte de serbare, d. Simeon Mehedinți a fost chemat telegrafic la București, și a trebuit să plece. M'a chemat și mi-a spus încurcătura. Cu sufletul plin de bunătate m'a trimis la d. Dr. Bacaloglu, profesorul universitar dela Iași, care, fiind la băi ca eforul Sgiridoniei, mi a făgăduit că va vorbi în locul d. Simeon Mehedinți despre: «Credință și știință». Acum să trec mai departe. Domnului S. Mehedinți nu-i plac palavrele; îi plac vorbele sănătoase și spuse în grai românesc. Sărbătorile nu lipsea dela nici o slujbă bisericească. Asculta cu resemnare predicile ce se țineau în biserică. Ființa acestui cărturar religios s'a retras din vâltoarea politicei murdare de azi în cetatea universității din București, de unde lucrează, cu mâinele slobode, pentru înflorirea culturii, pentru fericirea neamului românesc, prin forța școlii și a bisericii. Totuși, neamul românesc trebue să cheme în trebile politice ale statului pe acest ales cărturar al românismului, care se zbuciumă numai pentru fericirea acestui popor nerecunoscător față de oamenii mari, nepătați, cuminți vrednici și drepți, din pricina politicei murdare, greșit dusă în țara românească. In aceste vremuri de multă necurăție socială și de părăginire a trecutului românesc, îndemnul acestui cărturar — în vederea curăției vieții sufletești — se aude tot mai puternic: «Torna, torna, fratre ... întoarce-te în spre trecut, frate... Ca întotdeauna, d. Mehedinți a avut dreptate când mi-a spus anul trecut la Slănic: «cui să-i vorbesc ?» Și ca să cunoască cititorii adevărul deplin, voiu scrie, curând, în ce fel de atmosferă a vorbit d. Dr. Bacaloglu la 22 Iulie 1928, la Slănic.

N. C. Munteanu-Muntmarg

Unirea Bisericii

Biserica ortodoxă, de când o avem noi în România, a fost dominantă. Nu se putea spune nimic, nu se putea lua nici un fel de hotărîri de modificare, de scos ceva dintr'însa sau de adăogat, căci imediat, cel care doria schimbarea aceasta, se izbea ca de niște stînci de granit de popor în frunte cu conducătorii lor duhovnicești. Departe de gîndul că puteai vre-odată să-l convingi pe neaoșul român, că unindu-te cu cutare sau cutare, vei putea da libertate țării tale sau poporului tău, de a intra în Orient, de a intra în dansul perfecționării, în dansul modernismului.

Cu privire la chestiunea unirii celor două biserici: ortodoxă și unită, dl. Al. Lapedatu, fost ministru al cultelor, a spus că această chestiune nici nu se poate discuta.

Da. E foarte adevărat că nu se poate vorbi despre aceasta pentrucă, Biserica țării noastre a fost fala trecutului și pentrucă astăzi prin starea în care se află, o găsim la culmea înfloririi. Deci așa trebue să rămână biserica noastră cum se află acum, adică: *Biserică Ortodoxă a neamului și a țării noastre.*

Dece zicem însă și biserica țării noastre ? Pentrucă, prin toată tradiția sa, Statul acesta este ortodox și pentrucă Biserica noastră s'a organizat și a evoluat în cea mai strînsă în cea mai intimă legătură cu el.

Fazele de desvoltare istorică ale Statului român, sînt tot odată și fazele de desvoltare organică ale Bisericii sale. Ce! Oare cînd Principatele au trecut prin unire la Regat, apoi la România-mare, întregită, nu și biserica noastră a trecut prin perioade de transformare ? Două mitropolii, prin primațiat și acum la Patriarhie ?

De acum încolo, Biserica ortodoxă română, trebue să rămînă tot așa legată de stat, cu aceiaș autoritate, nedesconsiderată, căci aceasta este o condiție *sine qua non*, desvoltării și consolidării țării.

Pentru a putea fi Biserica ortodoxă, la înălțimea ei, va trebui pentru aceasta să-și păstreze neștirbită individualitatea sa organică și poziția sa tradițională și națională.

Dacă biserica catolică va avea atîtea drepturi în țară la noi, dacă ea va putea face ce va voi, dacă va fi mai bine întreținută decît biserica noastră ortodoxă, va mai fi oare unitate între statul nostru și biserica ortodoxă, sau va fi mai multă unitate între statul nostru zis ortodox și biserica catolică ?

Noi pînă acuma cum am trăit ? Slavă Domnului! Am avut credință puternică; am suferit în primele epoci ale creștinismului, am suferit de pe urma păgînilor, am suferit de pe urma barbarilor, fel de fel de popoare ne-au călcat țara și cu toate acestea, românul nostru cu pravila lîngă sine, să nu cumva să i-o fure cineva, a știut să și-o apere bine, după cum tot așa de bine a știut să-și apere și glia strămoșească.

S'a scurs mult timp de atunci. Țara noastră a căpătat altă înfățișare. Hotarele s'au dus departe, tocmai la Nistru și la Tisa. Dar oare nu s'au arătat în toate acestea, Romînii noștri învingători ? N'au pus ei o temelie puternică țării și bisericii noastre ? Atunci dece să fie jigniți ? Dece să fie desconsiderați ? De ce să li se ia ce au mai scump mai sfînt, biserica ? De ce în locul bisericii, unde se închinau moșii și strămoșii noștri, să se clădească biserică străină ? Dar mai mult au putut ei decît noi ? De ce să ni se ia biserica ?

Care ar fi foloasele, care ne vin nouă dela catolici ? Unind pe catolici cu ortodocșii, se va forma un stat puternic și mîntuirea va veni mai repede ?

Aceasta nu se va putea nici odată. Românul nostru din fire e păstrător. Dacă a păstrat pînă acum, o comoară așa de mare: *Credința ortodoxă*, aceasta o va păstra pînă la sfîrșit.

Dorească cineva din catolici să vie la ortodoxism, va fi primit cu mult drag; dar să vii cu părerea de a trece el la catolici, sau să-l unești cu ei, aceasta nu o va primi niciodată pentru nici un motiv.

Acesta este răul mare, care sapă adînc neamul nostru și asupra soartei căruia ar trebui să se revină cît mai curînd, căci pe lîngă că este o rușine, o jignire, este și o pagubă din cele mai mari.

Diac. V. H. FUSSU

Cugetări din Amiel

In clipele de cumpănă hotărîtoare ale vieții suntem totdeaun singuri; adevărata istorie a sufletului nostru nu poate fi descifrată de alții. Numai în rugăciuni către Dumnezeu se manifestă ce avem mai bun în sufletul nostru.

Piatra de încercare a oricărui sistem religios, politic ori pedagogic, e omul pe care sistemul respectiv îl formează. Dacă sistemul vatămă inteligența, atunci e vătămător. Dacă strică caracterului atunci e ticălos. Dacă atacă conștiința, atunci e criminal.

Religia este o viață superioară și supranaturală, o viață mistică prin rădăcinele ei și practică prin roadele ei. Religia e o comunicare cu Dumnezeu, religia e un entuziasm adânc și calm, o iubire care răspândește raze, o forță care lucrează, o fericire care se răspândește pururea.

Intâiul principiu de educație este: «Inobilează-ți sufletul tău!». Prima regulă pentru a îndruma voința copilului este: «Disciplinează-ți voința ta!».

Greșala pe care o plătim prin suferință apasă mai puțin asupra conștiinții nobile decât aceea care pare nepedepsită; după cum iertarea mișcă mai adeseaori mai adânc pe cel vinovat decât pedeapsa.

Viața nu-i decât o oscilație zilnică între egoism care caută să se umfle, și să se desfăteze într'o liniște netulburată și: — între avântul sufletului care caută să primească voința lui Dumnezeu și să asculte de ordinea universală.

Constantin Mureșanu
Geneva

Gânduri creştineşti

VIII

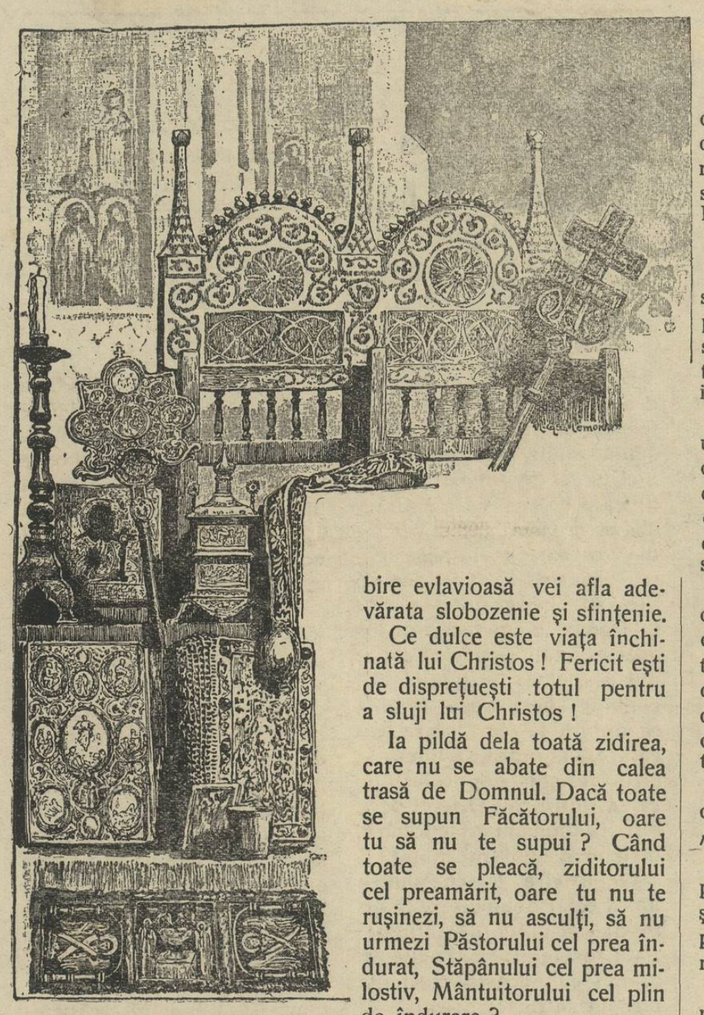

FRATE,

Viaţa la care te chiamă Hristos prin glasul evangheliei sale, este o viaţă de sfinţenie, plină de bucurie îngerească este o viaţă care te face să trăeşti în acest trup vremelnic clipe de vecinicie.

Şi pentru ca această viaţă să devie o realitate pentru tine, tu trebue să urmezi pe Mântuitorul întru toate.

Pune în minte toate învăţăturile ce ţi le deseopere Mântuitorul prin evanghelia sa. Nu fii nepăsător faţă de nici o învăţătură. Sădeşte-le toate în inima ta şi osândeşte-te cu împlinirea lor în viaţă pentru ca înaintea ta să fie văzută de toţi. Hrăneşte-ţi mintea şi inima cu cuvintele credinţei şi ale bunei învăţături, şi sârgueşte-te a fi pildă pentru semenii tăi în vorbire în purtare, în dragoste, în credinţă şi în curăţie.

Fii cu luare aminte asupra ta, pentru cel mai mic lucru, ce vrei să-l faci, ca nu cumva să greşeşti.

Fereşte-te de v o r b ă r i i l e goale şi lumeşti, căci acestea pe nesimţite îţi otrăvesc sufletul şi te depărtează de Hristos Domnul.

Când îţi lipseşte ceva, cere dela Dumnezeu, carele dă tuturor toate cu mâna largă, dar cere cu credinţă, fără nici un pic de îndoială, căci cine se îndoeşte seamănă cu valul mării purtat de vânt încoace şi încolo. Omul plin de îndoială nu isbândeşte întru nimic.

Vieţueşte, iubite frate, întru dreptate, întru cinste şi întru dragoste. Robeşte-ţi viaţa întru deplina ascultare a lui Hristos, căci în această vorbire evlavioasă vei afla adevărata slobozenie şi sfinţenie.

Ce dulce este viaţa închinată lui Christos! Fericit eşti de dispreţuieşti totul pentru a sluji lui Christos!

Ia pildă dela toată zidirea, care nu se abate din calea trasă de Domnul. Dacă toate se supun Făcătorului, oare tu să nu te supui? Când toate se pleacă, ziditorului cel preamărit, oare tu nu te ruşinezi, să nu asculţi, să nu urmezi Păstorului cel prea îndurat, Stăpânului cel prea milostiv, Mântuitorului cel plin de îndurare?

O, ba nu, iubite frate, pleacă ţi fruntea smerit, înaintea celui ce în Ghetsimani, din iubire, pentru iertarea păcatelor tale s'a rugat şi cu inimă frântă de durere, zi aşa, iubite frate;

Iisuse, Indreptătorul meu cel p r e a b u n, luminează-mi mintea cea întunecată cu patimile, vindecă-mi trupul cel rănit de păcate, curăţeşte mi mintea de cugetele deşarte şi păzeşte-mi inima de poftele cele viclene, ca lucrul bine plăcut Ţie să fac şi pe urmele tale să calc, fericire agonisindu-mi.

Pr. D. D. Achimescu

Răvaşe Educative

La fereastra bogatului

Ileano,

Nu ştii cât de rău îmi faci, când te aud plângându-te, când de unele, când de altele şi râvnind la bogăţii. Crezi că bogaţii sunt fericiţi? Ce 'nţelept a fost Mântuitorul când zise:

Să nu râvneşti...

Toate poruncile din *Decalog* sunt minunate, dar fiindcă tu suspini după avere, tu care ai un soţ ideal şi după puterile lui nu te lasă a duce grije de nimic, iată ce-ţi voiu povesti astăzi eu ţie.

Un milog şedea la fereastra unui bogătaş şi cerşea. De câte ori 'l aducea cu căruciorul, bietul olog căuta cu râvnă la perdelele de catifea, la lucrurile de preţ din casa bogătaşului şi'n cugetul său zicea:

Desigur c'aici este cuibul fericiţilor, căci ei trăesc în lux şi desfătări. De frig iarna ei nu tremură; lor copilaşii nu le plâng de foame; ei au picioare şi pe călători nu-i tulbură ca mine. Ah! curmă-te viaţă de chinuri, curmăte!...

Mi-aduc aminte, când eram mic că mama îmi zicea: *Să nu râvneşti— copile —în lume la nimic.*

O fi ştiut ea ce spunea, dar pot, când văd atâta nedreptate şi pe copilaşii mei suferind atâta, pot să nu strig: Doamne, Doamne, unde este dreptatea ta?

Dar Dina, biată Dina, soţia mea, mi se sfâşie inima şi de ea când o văd cu rochia şuşelită şi cu călcâele goale şi crăpate... Şi ea tace sărmana, tace!... O singură dată n'a cârtit; n'a perdut răbdarea, ba încă seara când mă 'ntorc acasă mai găseşte să facă şi glume, să mă mângâe pentru nenorocirea mea!

Costel şi Zoiţica şi ei parc' ar fi de zahăr. La şcoală urmează regulat, se silesc— micii de ei — deşi de multe ori se duc pocâltiţi, goi, de ţi-e mai mare milă să 'i vezi; cu toate acestea sunt veseli. Seara, când sosesc rebegită între ei, nu ştiu cum să 'mi mai frece mâinele şi gionetele ca să mai mi le 'ncălzească. O!... dar ele sunt ca moarte. Insă ce ştiu ei despre aceasta? Râd, spun poezii şi mi-arăt caetele. Până într'un târziu ne 'ncălzim mai mult de drăgălăşiile noastre decât de focul din vatră care—la noi—arare se vede ş'atunci e sărac, amorţit, pustiu!...

* * *

Veneau Paştile. In vizuina ei de casă, Dina se sbătuse cu deretecatul şi cu spoitul; pe Costel îl pusese să frece poliţele şi duşumelele; pe Zoiţica să scuture ţoalele; iar ea, abătând să sfârşească tot, noaptea sosise şi nu putuse alerga s'aducă pe soţul său. De ciudă se frământa toată.

* * *

La biserică s u n a u clopotele pentru denii; cu flori şi cu lumânări în mână, lumea înainta spre sfintele locaşe; pe stradă era o smerenie ş'o pace de parecă în coruri îngerii cântau prin văzduhuri.

D'odată nişte ţipete grozave s'auziră ieşind pe fereastra bogatului; într'un minut perdelele de catifea fuseră smulse, rupte şi aruncate 'n stradă. O femee cu părul vâlvoi ţipa ca din gură de şarpe şi cerea ajutor, gata, gata să sară pe fereastră.

S'auzeau trânteli, buşeli, insulte, sgomot de obiecte trântite, sparte şi ţipete de copii.

Ce viaţă!..

Sosi poliţia, se strânse lumea ca la urs, se răspândiră fel de fel de vorbe. Unii ziceau că femeia e vinovată, alţii spuneau că domnul cel bogat al casei, căzuse în braţele jupânesei şi femeia lui îi sărise 'n cap; dar el mai cu putere o scărmănase o snopise aşa de tare, încât ea alergase să sară pe fereastră.

Milogul, zărind printre neguri pe Dina îi zise: Dino, Dino, bine zicea mama: *Totul fiind zădărnicie, să nu râvneşti—în lume—la nimic.* Nu suntem noi mai fericiti ca aceşti bogătaşi?,..

Din toate câte ştiu Ileano, îţi spusei doar una, dar câte feluri de molii nu 'l rod şi pe bogătaşi, câte?..

Cu pace şi cumînţenie, la revedere, Ileano dragă.

Baba Vişa

LA DATORIE

Nu e de mult. Nu sunt decât 13 ani. E vorba de anul 1916. Era în ziua de 14 August 1916, în toiul verii binecuvântată de D zeu, spre a face un pas ostaşul român. desrobindu şi fraţii şi surorile de sub dominaţie străină. Era timpul frumos şi un soare auriu se ascundea la marginea satului, şoptindu-ne: «plecaţi să vă apăraţi ţara»! Goarnele, clopotele tuturor bisericilor creştine răsunau şi strigau pe toţi; cum strigă în noaptea «Invierii» pe credincioşi la rugă.

La glasui goarnelor şi sunetul clopotelor, au alergat toţi cu mic cu mare şi au plecat să vadă ce e de făcut cu duşmanul.

Şi au plecat mulţi, mulţi de tot fără să se mai întoarcă vre-odată. Au plecat părinţii, au plecat copiii, toţi să împlinească visul celui mort acum 328 ani, omorât de un oare care Basta în câmpia «Turdei» nu pentrucă era mare viteaz, ci ambiţia, fiindcă câştigaseră amândoi aceiaş victorie de la Gorăslău. In acest mare război, ce a îngrozit şi popoarele vecine, ostaşul român a avut exemplu pe veteranul dela Plevna din 1877, care a ştiut să şi facă datoria întotdeauna cu prisosinţă. Tatăl lupta cu faciorul umăr la umăr, comandaţi şi îmbărbătaţi de un alt frate al lor, ce-i pregătise pentru o astfel de întâmplare.

Atât de mult a ştiut şi a ţinut soldatul român la Dinastie, Tron şi Coroană, căci căzând feciorul alături, îl săruta pe frunte; iar el rămînea jertfă pentru Patrie, întins ca pentru rugăciune. Aşa s'au luptat soldaţii romîni, vechi urmaşi ai lui Traian, şoimii răposatului Ferdinand I, făuritorul României întregite în dorinţa cea mare a Sa, de a uni pe toţi Românii şi toate provinciile din Dacia-Traiană la un loc. Iar tu, soldat romîn îmbracă haina de fiu al Patriei fără şovăire, fă-ţi datoria ca şi ceilalţi veterani, ţine strâns tricolorul românesc, sâmburile credinţei «naţionale» şi mergi cu toată inima 'nainte «tot 'nainte»...

La datorie!

Alex. Dragnea
învăţător

Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului“

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).

Blasco Ibanez

18 VIAŢA PE GALERE. Viaţa pe galere era îngrozitoare, chiar pentru ofiţeri cari afară de căpitan nu aveau nici cabine nici pat şi fiecare îşi căuta loc de dormit la pupa galerei. Oamenii de la rame, duceau o viaţă şi mai grea, fixaţi de bancurile lor, sub cari dormeau unul lângă altul. Loviţi de biciul argusinului, trăgeau la ramele grele în timpul luptelor ca şi atunci când vântul nu permitea să se întrebuinţeze pânzele

Galerele cu rame dispar în secolul al XVI de când se întrebuinţează numai un singur rând de rame, cu mai mulţi marinari la aceiaşi ramă.

In secolul al XVII-lea dispar complet ramele şi rămîn numai velele.

Când a apărut tunul, galerele l-au pus numai la probă căci ramele împiedicau tragerea. De aici a eşit şi felul luptei; galerele în linie, unele lângă altele, în semicerc, căutând să înconjure linia galerelor inamice.

19. — INTRODUCEREA PUTEREI ABURILOR. — Prima dată când s'a întrebuinţat puterea aburilor în o maşină, la o navă, maşina învârtea două roate laterale cu palete.

Construcţia a fost făcută în Franţa în 1783. Elicea la pupa navei s'a introdus în 1836.

Abea acum 50 de ani s'au introdus navele construite numai de fer şi oţel mişcate cu elici.

Cea dintâi navă cu maşini care a traversat Oceanul, a fost nava Savannah, dar ea avea şi vele pentru vânt favorabil.

Peste tot globul se găsesc acum mai mult de 100.000 de nave de comerţ, cu aburi nesocotind în acest număr navele de pescari şi pe cele mici.

Dintre primele nave de comerţ, cu vapori, a fost nava Great Western, care în 1838 făcea drumul din Europa în America în 22 de zile. Intorsul s'a făcut numai în 14 zile. N'a luat la bord decât 7 pasageri, căci nu s'au găsit multe persoane cari să se aventureze pe acest nou fel de navă.

Pasagerii din acel timp aveau mai multă încredere în pânze de cât în maşini.

Transporturile care se fac azi între Europa şi America, cu nave moderne cu maşini, duc şi aduc anual un număr de peste un milion de călători.

In 1858, nava Great Eastern de 32.000 de tone deplasament şi două sute de metri lungime, n'a dat prea bune rezultate căci nava între prea mult în apă şi porturile de atunci nu erau suficient de adâncite ca s'o poată primi. A fost însă întrebuinţată la punerea cablurilor submarine; iar mai târziu a fost desfăcută şi vândută ca fer vechi.

Nava engleză de călători «Umbria» (construită în 1884) lua 1220 de pasageri, mergînd cu 19 mile pe oră, având o maşină de 14.500 de cai, şi consumând 1900 tone de cărbuni în drumul din Europa în America. (O milă marină are 1852 metri).

20. CELE MAI MARI NAVE MODERNE. Primele au fost Kaiser Wilhelm der Grosse şi Deutschland. Cea dintâi construită în 1897 era lungă de 198 de metri. Lua 1600 de călători şi marfă şi avea o iuţeală de 22 mile pe oră.

Altă navă «Kaiser Wilhelm II, avea 215 metri lungime, un deplasament de 26.000 şi o iuţeală de 24 noduri (puterea maşinei 45.000 de cai). Traversarea Atlanticului o făcea în 7 zile (a fost înecată de Englezi în timpul războiului cel mare).

Englezii au construit navele Lusitania şi Mauritania, costând fiecare câte 32 de milioane de franci aur, având 244 metri lungime şi 40.000 de tone deplasament. Iuţeala lor era de 26 mile pe oră, cu 70,000 de cai putere. Lusitania a fost torpilată de un submarin german. Englezii au mai construit navele de călători «Olimpic» şi «Titanic». Aceasta din urmă s'a înecat ciocnindu-se de un gheţar în drumul din Europa spre America.

Ancora unei asemenea nave are 15 tone greutate şi o zea (inel) a lanţului ancorei are 100 de kilograme.

21 NAVELE PENTRU MARFURI, se numesc cargoboturi (dela «cargo-boat). Cele mari au şi cabine pentru călători şi se numesc nave mixte. Iuţeala lor este redusă până la 17 mile pe oră maximum. Preţul călătoriei e însă redus, căci călătorii ocupă loc puţin faţă de greutatea mărfei ce o poartă nava.

Nave din acest fel sunt Celtic, Cedric şi Baltic, ducând câte 28000 de tone de marfă, faţă de 5000 de tone de marfă pe care o duce «Olimpic» care ia mai mulţi călători decât marfă.

Pasagerele sacrifică totul pentru iuţeală.

«Cargoboturile» se mulţumesc cu o iuţeală mai mică, dar duc marfă mai multă.

«Cargoboturile» n u m a i pentru mărfuri sunt speciale, unele pentru cereale altele pentru mărfuri generale. Cele numai pentru cărbuni (cărbunare), sunt cele care au construcţia cea mai grosolană şi mai eftină.

Petroliferele, au t a n c u r i speciale pentru îmbarcat această marfă lichidă.

TINERETUL

Pe toţi educatorii ne interesează, să ştim cum va fi viitorul României de mâine, lucru foarte important pentru orice bun cetăţean Român. Tineretul, adică acei pe cari îi creştem noi şi-i învăţăm să şi iubească «Patria» şi tineretul ce este scos de sub ochii noştri, mulţi fără să cunoască rostul v i e ţ i i, s'au schimbat trupeşte şi chiar sufleteşte peste tot. Atât fetele cât şi băieţii s'au depărtat de tot ce e românesc, frumos, lăudat şi de alte ţări, s'au îmbrăcat în haine străine şi lucrate fără credinţă, fără cinste, de străini. Fetele numai ştiu de ruşine, feţele şi le tencuesc cu fel de fel de vopseluri, şi buzele înroşite par'că ar fi adevărate creste de cocoşi. Ruşine pentru noi, tineret, viitoarelor mame a da exemplul acesta fiului şi fiicei! Strici farmecul acela de «mamă» cântat de poeţi, de nu păstrezi acestea! Creşte şi învaţă iubită mamă copilul să fie curat, să asculte pe mai marii lui, pe fraţi şi surori, să fie supus la cei în drept, sârguitor şi milos către sărmani, că numai atunci îţi îndeplineşti misiunea şi ajuţi la creşterea şi prosperarea neamului românesc.

Nu da drumul fetei să iasă de mică la horă, să umble în petreceri, că cei din prejur cu exemplul lor o copleşesc şi îşi atrag de partea lor alt tovarăş. In tren când călătoreşte spune-i să fie cuminte, să nu-şi scoată: buclele, geanta şi buretele cu pudră şi să înceapă să se vopsească când împrejurul ei sunt numai Români şi Romînce ce şi dau coate şi încep să facă semne, către cei ce pricep mersul lucrurilor. Iar tu flăcău şi fiu de român, nu intra în cârciumă, ci fii cu băgare de seamă la ce se petrece în jurul tău. Dă-le sfaturi de te pricepi, fugi numai să scapi, fiindcă ai să fii tată, crescător al altor lăstare mici, ce au să te urmeze în viaţă. Aveţi grijă părinţi, căci în mâinele voastre sunt încredinţate rîndurile de generaţii. Şi după cum veţi lucra mai mult sau mai puţin conştient de chemarea voastră, veţi ajuta şi conlucra la întărirea statului şi viitorul neamului, numai şi numai prin felul cum veţi şti să creşteţi tineretul. Trebuie să ştim, că toate se pot amâna în viaţa unui neam. Putem amâna ştiinţa, arta, filosofia, putem în vremurile de cumpănă să scădem până şi hrana zilnică, un singur lucru nu se poate amâna: grija de viitorul poporului; iar acest viitor este cuprins într'un singur cuvânt: «tineretul».

El este capitalul din ale cărui procente viitoare, trăieşte orice neam. Grija de creşterea lui nu se poate amâna cum nu se poate amâna grija de a respira, dacă vrei să nu p i e r i. Noi să fim atenţi şi să luăm măsuri din vreme.

D.

Unirea românilor în lumina zilei de astăzi

(Conferenţă ţinută la Sanatoriul Geoagiul de jos, judeţul Hunedoara — Duminecă 19 Mai 1929).

De: GH. PETALA

Onorată Asistenţă, în vreme ce naţiunea română, la împlinirea a 10 ani dela unirea din 1918, înalţă rugăciuni de mulţumire lui D-zeu şi merge să îngenunche la mormântul Eroului Necunoscut ca la simbolul comoarei de suferinţi a întreg trecutului ei; în timpul în care această naţiune română, dând apoi frâu liber bucuriei sale, poposeşte în Meca aceasta a Românismului care este Alba-Iulia, pentru ca astfel să închee şirul acestor sărbătoriri; în timpul acesta 10 Mai—20 Mai noi, mâna aceasta de suferinţi din sanatoriul Geoagiu, cari nu putem conta mai puţin în sânul naţiunei noastre prin sufletescul care ne animă, ne-am gândit să ne întrunim aci ca să înălţăm şi noi ruga noastră de mulţumire lui Dumnezeu şi, trăind un moment în trecutul nostru istoric, să sărbătorim astfel această aniversare bucurându-ne în sufletele noastre.

Vedeţi, Onorată Asistenţă, este un fenomen profund real această frământare, pioasă şi plină de intensitate, dar care scapă totuşi înţelegerei conştinţei a multora din acei cari formează însăşi această naţiune. — Este ca o înfiorare care, deodată şi generalizat, străbate sufletele, dar care aş putea zice că ţâşneşte din subconştient, şi în mod misterios, fără ca noi să o putem înfrânge şi înţelege, tot aşa cum în marile pasiuni trăim fără a putea înţelege pasiunea aceea mare decât cel mult prin alţii şi mai târziu.

Serbăm acum 10 ani dela unirea cea mare 1918, serbăm în fond însăşi această unire, dar v'aţi întrebat Dv.: ce însemnează *în viaţa unei naţiuni în general* o astfel de unire? Ce însemnează *în viaţa naţiunei române în special* unirei din 1918? Ce însemnează în fine *a serba o unire?* Va trebui să vedem aceasta între noi. Va trebui să vedem rostul unei uniri şi va trebui mai ales, pentru a ne putea pătrunde la urmă mai mult de ce însemnează serbarea unirei noastre de astăzi, să facem o sumară incursiune în trecutul istoric al naţiunei române, pentru a desprinde martiriul cu preţul căruia s'a ajuns la actul dela 1918.

Onorată Asistenţă, pentru a înţelege rostul unirei în viaţa unei naţiuni, se vedem mai întâi ce este o naţiune: o naţiune este un tot organic, este o masă de oameni mai mult sau mai puţin complectă, acţionând strîns prin legăturile de origină comună, de datine, de limbă, de interese, în vederea aceluiaş ideal de moralitate şi cultură.—După Roman: «o naţiune este un *principiu spiritual,* o mare grupare «de oameni cu mintea întreagă «şi cu inima caldă, care creiază «o conştiinţă morală». — Fără conştiinţa asta morală a fiecăruia din noi cari constituim acest tot al naţiunei române şi fără această coeziune a naţiunei însăşi în concertul tuturor naţiunilor care formează la un loc oamenirea globului nostru terestru; fără această erarhizare, viu simţită în inimi şi perfect realizată în afară, nu există umanitate. — Iată ce este o naţiune şi iată care este rolul ei creator într'un principiu de ordine şi de disciplină.

Or când această naţiune, prin forţe în afară de ea şi contra ei, este împiedecată de a-şi aduce aportul pe care l-am numit valabil şi necesar; această naţiune când este înfrântă în contra firei şi în contra idealului ei moral de care vorbeam mai sus; când este împilată — nu numai că este în firul unei triste tragedii pentru ea însăşi; nu numai că este pierdută pentru umanitate; dar ameninţă chiar această umanitate în însăşi existenţa ei. Şi veţi vedea atunci că naţiunea aceasta, urmând orbeşte unor legi naturale şi de neînlăturat, caută să lupte în contra forţelor acelora din afară şi duşmane şi lupta aceasta îşi are sorţii de isbândă: în tăria conştiinţei sale morale şi în natura principiului său spiritual, care spuneam mai sus că o caracterizează; cât şi în măsura în care fiecare se simte solidar cu fratele său, adică în unire. — Iată deci ce este şi unirea! Este acel:

Unde-i unul nu-i putere:
La nevoi şi la durere,
Unde-s doi puterea creşte
Şi duşmanul nu sporeşte!

Este însăşi aceasta solidaritate, această coeziune dela individ la individ în sânul naţiunei, şi care în vremuri de împilare înlătură forţele protivnice şi duşmane, iar pe terenul astfel liberat permite naţiunei săşi realizeze idealul său, rezidând în conştiinţa sa morală şi în natura principiului său spiritual.

Şi onorată Asistenţă, o naţiune astfel privită, privită adică din punctul acesta de vedere al aportului ei creator în concertul umanităţei, nu este numai generaţia actuală; ea este şirul tuturor generaţiilor cari succedat până azi şi cari se vor mai succeda — şi tăria ei se relevă mai presus de toate în măsura în care-şi venerează generaţiile apuse, şi 'n care le respectă pe cele viitoare îngrijindu-se de soarta lor. «Respectul acesta este însăşi condiţiunea existenţii unei ţări», spune marele romancier Paul Bourget, şi ţara, statul fiind expresiunea politică a naţinnei, indirect putem spune că respectul acesta condiţionează existenţa unei naţiuni!

* * *

Corespondență din Turcia

Cele șapte moaște cărora se închină Turcii

... Turcii au şapte lucruri sfinte, adică moaşte, pe care le cinstesc şi le preţuesc, aşa precum cinstim noi — creştinii — moaştele sfinţilor mucenici. Cinci — dintre acestea — se păstrează în sala cea sfântă a seraiului — palatul sultanului, — în care n'a călcat — până acuma în urmă — picior de creştin. Chiar şi împăratul turcilor, numai o singură dată pe an mergea în sala aceata, îmbrăcat în paradă mare, şi însoţit de înaltele feţe bisericeşti şi de sujbaşii cei mari ai împărăţiei sale. Atunci — în ziua a 15-a lunei Ramazan—se închină şi se roagă aici — lui Alah şi proorocul acestuia: Mohamed.

Iată cari sunt moaştele acestea:

1. **Steagul cel sfânt**—Sanjac seriful, adică steagul cel stânt al proorocului. Unii zic, că steagul acesta ar fi fost ca perdea la uşa celei mai iubite soţii a lui Mohamed, pe care o chema Alsa. Alţii zic, că steagul acesta a fost turbanul lui Sehmi. Acesta, primind porunca de la mai marii săi, ca să plece cu călării împotriva lui Mohamed; când s'a întâlnit cu proorocul, s'a scoborât de pe cal, a îngenunchiat şi i-a întins turbanul, atârnat de vârful lancei. Ori-cum ar fi, dela o vreme, sultanii — începând cu Murad al III lea, — întrebuinţau steagul acesta ca să întărească în războiu pe mohamedanii cari se descurajau şi slăbeau. Cu steagul acesta a plecat şi bătrânul mare vizir Sinan-Paşa, cel încărcat de slavă, împotriva lui Mihai Viteazul, în anul 1595 — acum 334 de ani, — dar când a ajuns la apa Neajlovului, la v a d u l Călugărenilor, gloriosul domnitor Mihai — împreună cu vitejii săi — s'a repezit asupra păgânilor; şr după o luptă crâncenă i-a pus pe fugă, de nici nu-şi m a i vedeau steagul de spaimă. De atunci ei n'au mai purtat steagul acesta prin războaie, de cât numai când mergea şi sultanul în tabără, sau când era ţara turcească în primejdie mare. Aşa a fost în anii 1877 — 1878, când — iarăş — românii au frânt putera osmanilor la Plevna, acum 49 de ani. Steagul acesta — din mătase verde, — turcii îl desfac de pe rudă, îl învelesc în încă 41 de alte steaguri şi îl închid într'un scrin minunat, împodobit cu pietre scumpe, cu nestimate şi cu ţesături de broască.

2. **Mantaua sfântă**, — un fel de ţundră, chepeneap, — despre care se credea că a dăruit-o proorocul Mahomed unui arab cu numele Keab. Arabul acesta a fost unul dintre cei şapte înţelepţi, către care a zis Mahomed ca să-i arate vre-o carte mai frumoasă decât Coranul (Biblia turcilor). Keab, la început n'a voit ca să îmbrăţişeze religia cea nouă a lui Mohamed, ci s'a dus să trăiască într'o peşteră. Acolo l'a cuprins părerea de rău pentru necredinţa sa, şi a scris o prea frumoasă poezie despre mărirea lui Alah şi despre vredniciile proorocului său. In semn de recunoştinţă, Mohamed i-a dat lui Keab mantaua, sa.

3. **Barba Proorocului**.-După moartea lui Mohamed, bărbierul său Selman i a ras barba care avea o coloare castanie închisă şi fără nisi un fir alb în ea. Turcii o păstrează până azi, închisă într'un scrin de sticlă.

4. **Dintele sfânt**. — Turcii se mai închină şi la unul dintre cei patru dinţi' pe cari i-a perdut proorocul în lupta dela Beder. Anume: Mohamed purta războaie contra celor cari nu credeau în el (c'ar fi trimis de Allah pe pământ). Intr'o astfel de luptă, l'a trăznit un soldat — din tabăra adversă — p e s t e «sfânta lui gură» de i-au sărit patru dinţi deodată. Unul dintre aceştia este acum în mare cinste la credincioşii turci.

5. **O urmă de picior** într'o piatră de var, despre care se spune că este urma lui Mohamed, Anume: când s'a zidit biserica sfântă a mohamedanilor, numită Kaaba — la Becea, — unde se duc odată pe an de se închină toţi credincioşii lui Alah, cum ar merge creştinii la mormântul lui Hristos dela Ierusalim, — Mohamed a dat zidarilor ajutor. Atunci a călcat pe o piatră văroasă, şi i-a rămas «urma» întipărită în ea.

Aceste trei moaşte în urmă— barba, dintele şi urma de picior — se păstrează în dulapioare scumpe, ermetic închise, aşa ca să nu pătrundă aerul. După ce sfinţeşte soarele, în jurul lor se aprind lumînări mari — puse în sfeşnice de aur, — şi toată sala acoperită cu covoare minunate.

Precum am pomenit mai sus, aceste cinci moaşte sunt în seraiu, în palatul sultanului; dar mai sunt alte două moaşte, cari se ţin, aiurea şi anume:

6. **Dintele** din **noaptea sorţii**. — Tot un dinte de al proorocului, care se află în criptă (locul u n d e e îngropat sultanul Mohamed al II-lea). Dintele acesta se arată lumei în noaptea sorţii (27 Ramazan).

7. **O altă manta a Proorocului**. — Cea din urmă moaşte este iarăşi o manta, in stăpânirea unei vechi familii turceşti. Cică mantaua aceasta ar fi ajuns în mâna acestora, dela un învăţăcel al proorocului Mohamed.

In cele din urmă 14 zile ale lui Ramazan, familia pune mantaua la vederea tuturor; şi atunci câştigă mulţi bani dela credincioşii cei evlavioşii, cari fac daruri bogate stăpânilor mantalei.

Hagiu Grivas D. Cruceanu

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- uşor -:-

O lacrimă pe un mormânt

Cine mi-a îndrumat paşii spre lăcaşul de odihnă veşnică?

A fost sufletu-mi, fiinţa întreagă, care a dorit să revadă căminul de veci. Sunt momente în care doreşti veselia altora şi altele în care suspinele şi plângerile lor îţi potolesc simţirea, ca un izvor rece setea arzătoare. In aşa stare sufletească mă găseam în cât doream să văd lacrimi de durere, să aud suspine crude şi să'nţeleg eternitatea mai mult, la adăpostul şi sub inspiraţia mausoleelor pompoase şi a crucilor sărmane. Sgomotul oraşului, veşnica frământare şi goană după existenţă, lupta incontinuă de distrugere, lupta între ură şi iubire, prostie şi înţelepciune le uiţi, le laşi la poarta cimitirului, dacă ai venit cu sufletul curat şi sincer.

Mormintele bătrâne cu crucile învechite de ploi şi furtuni, ţi-amintesc de cei ce-au fost şi nu mai sunt şi te întrebi în taină: «Când va veni şi rândul nostru?»

Umbrele înserării se coboară în fire subţiri ţesând în jurul mormintelor pânză diafană presărată cu raze roşietice. Florile de salcâm — fluturaşi albi — sbor domoale din înaltul lor, aşezându-se tăcute pe pământul rece.

Mirosuri de tămâe se simte în atmosfera tăcută şi luminiţe tremurânde se zăresc la capete de morminte. Pe aleea cu prundiş mărunt, un convoiu mortuar şi'ndreaptă paşii în cadenţă tristă spre locul unde va fi locaşul de veci. Urmez involuntar convoiul ce are în rândurile lui o fiinţă ce a fost şi nu mai este. Un suflet tânăr plin de vlagă s'a desprins ca fluturele de pe ramură, ca să se ducă unde? E întrebarea veşnică ce ne-o punem şi s'a pus în toate timpurile şi la toate popoarele. E enigma a cărei deslegare nimeni n'o ştie. Ce vom deveni după moartea corpului? Necunoscutul se separă de lumea noastră fizică. Ce am deveni dac'am cunoaşte toate tainele creatorului? Atunci n'ar mai fi un singur Dumnezeu atotputernic, ci toţi am avea aceeaş pretenţie de egalitate...

Tremură în văsduh, sunete triste de clopot:

Bing, bang, bing, bang.

Şi ecoul lor se strecoară melancolic în sufletele ascultătorilor.

Indureratul convoiu, în sunetele plângătoare ale clopopotului şi în plânsetele jalnice ale cunoscuţilor şi necunoscuţilor, se îndreaptă în tăcere către locul de veci al celor sărmani. Dece plângeţi voi cunoscuţi şi necunoscuţi la margine de mormânt pe cea care a plecat dintre voi?

Vă este frică de moarte sau numai de veşnicia ei? De unde ştiţi că cea care pleacă a murit şi nu s'a născut?

Pentru noi oamenii pământeni moartea e un sfârşit. Dar oare soarele nu ne pare apus când de fapt pentru alţii deabia a răsărit? Privim cu melancolie ultimile-i raze oblice, pe când alţii admiră primele raze aureolate ale aceluiaş soare. Moartea şi naşterea? Acelaş fapt privit din două laturi. Aceeaş viaţă evolutivă pentru unii, statornică pentru alţii.

Simţim durerea, o vărsăm în lacrimi pe marginea unui mormânt necunoscut, alăturea de alţi necunoscuţi şi dimpotrivă fericirea acestora n'am simţi-o. De ce compătimim pe cel îndurerat şi nu felicităm pe cel fericit?

Sunt întrebări ce mi-au năzărit la groapă de mormînt.

Şi tu cuvântător steril, pentru ce ai mai stricat momentele de reculegere cu necrologul tău? La m o r m i n t e proaspete nu se vorbeşte, ci se simte. Tăcerea adâncă valorează mai mult decât un şir de vorbe goale...

Brâurile se vâră pe dedesupt. Patru perechi de mâini lasă în jos cosciugul. Primii bulgări cad cu sgomot sec. Apoi încet, încet, sgomotul lemnului lovit se aude tot mai puţin. Se acoperă mormântul cu o brazdă 'de pământ umed. Mulţime de jerbe de flori se strâng deasupra proaspătului mormânt. La cap o cruce cu inscripţia «Emilia Georgescu». O fiinţă, o groapă, gropari, lopeţi, cruce, flori şi totul s'a sfârşit...

Fiinţă necunoscută am închinat pentru tine aceste câteva rânduri, căci moartea ta mi-aminteşte de zădărnicia acestei vieţi pământeşti...

G. I. Balaciu

Cugetări din Amiel

Un lucru e necesar: să te apropii de Dumnezeu. Toate simţurile noastre, toate puterile spiritului sunt paşi înaintaţi spre divinitate:— feluri diferite ca să adorăm pe Dumnezeu. Trebuie să ştim să ne rupem de tot ce-i trecător pentru adorarea Dumnezeului etern şi absolut.

~

Când ne apropiem de ceasul culminant al vieţii, destinul ne porunceşte: «Arată ce este în sufletul tău! Eşi din umbră! Arată-ţi capacitatea ta! Timpul uceniciei s'a terminat! Dovedeşte ce ai făcut cu «talantul încredinţat ţie. A venit vremea să vorbeşti sau să taci pentru totdeauna!».

~

Inocenţa şi copilăria sunt sfinte. Ţăranul care samănă ogorul, părinţii cari sădesc cuvântul spornic în inima copiilor, fac o faptă sfântă, slujesc altarului. Şi trebue să slujască cu religiositate, cu reculegere, cu sfinţenie, căci lucrează pentru împărăţia lui Dumnezeu. Orice însămânţare este un lucru misterios, fie că boabele cad pe pământ, fie că sunt culese de suflete omeneşti.

~

Nu istoria dă lecţii de onestitate conştiinţii. Nu! Conştiinţa noastră impune trecutului onestitate morală. Adeseori faptele trecutului sunt pline de taină. Sufletul nostru, prin stăruinţa lui în ideal, inobiliază acţiunile trecutului. Spiritul nostru moralizează trecutul ca să nu fie demoralizat prin faptele istoriei.

C. M.

ZIUA MAMEI

Se vorbeşte prin ziare şi prin toate revistele, că în curând se va serba de toate instituţiile şi mai ales şcoalile, această zi, numită «ziua mamei». Ba multe reviste au întocmit material şi au aranjat şi programul. Intrebarea este: vin toate viitoarele mame şi sunt conştiente toate de înalta chemare, ce se ascunde sub acest titlu de «mamă», să asculte tot ce se vorbeşte în acea zi? Aici este rostul sărbătorii, dacă consimt toate şi dacă nu poartă acest titlu degeaba, cum sunt multe nevrednice a-l purta. Zic: toate mamele cresc şi dă poporului român fii şi fiice, cu dragoste şi iubire către, religie, neam şi ţară? Sunt multe cari azi de-şi cred că ne-am schimbat cu totul, totuşi nu sunt în stare de a da copilului cele mai elementare învăţături. Nu zic, sau sunt contra; dar sunt multe cari astăzi fac ruşine şi celor cu inimă de mamă, ascund sub ochii lor, cele mai mari cruzimi şi infamii. Işi omoară şi dă altuia copilul să i-l crească. Noul născut să fie crescut pe mâini străine şi mângâiat de alţii, căci mama e dusă la petrecere, acum e tânără să profite de tinereţe. E ruşine pentru noi, să facem astfel de lucruri! Aveţi grijă de viitorul Ţării, ascultaţi sfaturile date şi hotărâţi-vă a îndrepta răul! Lăsaţi luxul trupesc, ci împodobiţi sufletul. Veniţi cu toate şi ascultaţi sfaturile, că sunt numai spre binele vostru, al Ţării şi omenirii întregi. Fiţi pătrunse de înalta chemare, că voi sunteţi îngerii casei, — dela voi, noi luminătorii satelor aşteptăm mult. Făceţi-vă datoria de mame, că este spre binele şi propăşirea neamului românesc!!

A. D.

Veronica Micle

Conferența doamnei Smara la Baia-Mare

In sala teatrului din Baia mare la *Reuniunea femeilor R e g i n a M a r i a*, care a avut loc în ziua de 26 Mai, după ce d-na Marta Iepure, preşedinta reuniunei, a arătat mersul societăţei şi-a ales comitetul, d-na Smara, distinsa noastră scriitoare şi conferenţiara şi-a desvoltat conferenţa tratând despre: *Poeta Veronica Micle.*

Preşedinta societăţii, în cuvinte foarte elogioase, prezintă numerosului public pe d-na conferenţiară, care a 'nvins oboseala şi distanţa ş'a venit între femeile Ardealului *ca s'aprindă ş'aici facla Românismului ş'a Naţionalismului cinstit.*

Viaţa ca şi opera, poetei Veronica Micle, au fost învederate publicului în mod magistral, aşa cum ştie să conferenţieze d-na Smara, care a fost răsplătită cu numeroase aplause mai ales atunci când a spus: *Când vrei să scrii cea mai sublimă pagină a vieţei tale, soarta, cu nepăsarea cea mai mare varsă cerneală* peste filele ce urmează şi când a vorbit despre femeile de azi arătând calităţile celor cari lucrează pentru patrie, biserică şi familie; pe cele desocupate, cu pretenţii absurde, uşuratece şi luxoase, cele cari trăesc pentru *rouge* de buze şi *oja* pentru unghii, le-a înfierat aşa cum merită ele. A biciuit politica, păcatul bărbaţilor şi moda, calomitatea femeilor.

In aplause bine meritate, d-na Marta Iepure şi d-nele din comitet au oferit conferenţiarei un buchet de lăcrămioare cules de şcolari din apropierea bogatelor mine de aur, argint şi plumb. Ei au intonat numeroase coruri ş'au cântat: *Mulţi ani trăiască.* Părintele protopop *Breban* deputat, senatori, profesori, funcţionari şi mai marii oraşului în frunte cu d-l *Rakozi* şi *Pocol*, cel care a dat aur pentru coroana cu care s'a 'ncoronat Regele Ferdinand au felicitat cu cuvinte alese pe *Maica Smara.*

Fără preget ea, însoţită de d-na preşedintă, a vizitat parcul splendid al oraşului, şcoala de pictură, topitoare de metale şi renumitul Sanator *Veber Breban*, locuinţele minierilor.

A doua zi a vizitat şcolile ţinând elevilor liceului Şincai o prelegere interesantă pentru care d-l prof. Dr. Gheorghe Hetcon, director şi profesorii i-au mulţumit călduros.

Cu d-na Onciul, o femeie cultă dintr'o familie aleasă din Bucovina, a vizitat *Valea Sprea* poetică şi frumoasă ca *Porto-Fino* de lângă Genova, dar neglijată, ca tot ceia ce avem noi şi nu e pus la dispoziţiunea excursioniştilor, neavând drumuri practicabile şi confortul ce-l au streinii.

D-l inginer Onciul directorul laboratorului pentru clarificarea aurului din toată ţara, a arătat toate lucrările cari se fac până s'ajungem la posesia acestui preţios metal care, deşi l'avem în cantităţi mari, totuşi nu ne poate scăpa de sărăcie, după cum zise poetul:

Munţii noştri aur poartă
Noi cerşim din poartă'n poartă!.

Cronica artistică

Un fenomen de o importanţă destul de frumoasă în plastica românească este pictura D-lui D. Szilagyi

Câteva uleiuri reprezentând diferite peisaje din străinătate ca şi din ţară, precum şi o serie destul de m a r e de desemnuri, sepia. guaşe şi tuş, arată destul de eloquent puterile de exteriorizare sufletească a impresiunilor acestui artist în faţa obiectivului estetic. Exteriorizare sufletească — am zis, pentrucă artistul adevărat trebue să treacă prin sufletul lui s e n s i b i l obiectivele estetice.

Sculptură din timpul lui Tudor Vladimirescu

Numai astfel, o lucrare este de artă; numai astfel, o lucrare merită a fi luată în consideraţiune. Altfel, nu este decât, pur şi simplu, o reproducere fotografică— care n'are nici un interes din punct de vedere art stic.

Mai ales, lucrările în desemn, în sepie, în guaşe şi în tuş, vădesc un talent destul de frumos —la o înălţime cu mult mai mare ca cele în uleiu.

Acest artist care are studii făcute în străinătate merită—credem—mai mult interes din partea publicului dela noi, care se interesează de meritul artelor plastice.

Desemnul acestui artist este munca serioasă şi cinstită de ani de zile în înalte şcoale din străinătate.

E păcat, însă, că—pentru prima dată—expune într'o încăpere din târgul moşilor.

Expoziţiunea aceasta dac'ar fi fost în oraş, într'una din localurile pentru expoziţii de pictură, de sigur c'ar fi câştigat în faţa publicului mai mult decât jumătate la sută. Totuş, credem că publicul cunoscător nu se va lăsa învins de această consideraţiune — şi 'l va încuraja aşa după cum merită.

Hrisant

Am spus mai înainte că vom întreprinde o sumară incursiune în trecutul nostru istoric, căutând să luminăm luptele duse în condiţiuni de atâtea ori vitrege, şi să pătrundem înălţările şi căderile acestui organism viu în veşnică agitaţie după libertate — toată truda de secole a acestui neam românesc, care a îndreptăţit în atâtea rânduri versurile poetului:

Vai de biet Român săracul,
Inapoi dă tot ca racul!

dar care încă din cele mai îndepărtate timpuri a prezentat înfăţişarea unuia şi aceluiaş organism, în frânturi deosebite. — Vom începe din epoca descălecatelor, adică a primelor construiri de state româneşti în embrion. Dincolo de această epocă, adică dincolo de anii 1250—1300, este vremea turbure a plămădirei neamului românesc, aşa cum a intrat în istorie şi cum s'a transmis până azi.

Ştiţi că odinioară trăiau pe aici sălbatecii Sciţi, cari locuiau părţile: Olteniei, Munteniei, Dobrogei şi Moldovei de azi până în adâncul Rusiei; apoi Agatirşii paşnici prin Banatul şi Ardealul de astăzi — şi pe locurile acestea s'a întemeiat ţinutul Dacilor din Geţi şi Daci, ramură a marelui trunchi trac de peste Dunăre. — In acele timpuri, cu atât mai mult cu cât diferenţa între barbari şi nebarbari era mai mare şi lupta mai aprigă, se punea chestiunea de exterminare. In sălbătăcia lor, popor pe popor se distrugea până la fără de urmă. Nu exista decât acel „cu mine sau contra mea" din zilele noastre ci numai „contra mea" şi nu exista decât sau moartea prin sabie şi foc, sau fuga. Se înţelege că aceste condiţiuni se impuneau şi ramurei trace a Geto-Dacilor când au ocupat ţinutul vechi a Sciţilor şi fiind într'un grad superior de cultură şi civilizaţie barbarilor foşti pe aceste locuri, individualitatea lor s'a păstrat întreagă. — Nu acelaş lucru s'a petrecut şi la contactul cestălalt nou, dintre Daci şi Romanii cuceritori de acum. Dacii şi mai ales Romanii, ieşeau din sfera vechilor barbari; caracteristicele lor şi procedeele lor de luptă erau altele; încât aceştia — odată luptele terminate şi ajunse la transformarea Daciei în provingie romană, între anii 101—106 d. Ch. — s'a produs o întrepătrundere, o transfuziune de sânge din vieţuirea lor la o laltă, din care a rezultat poporul acesta nou al Daco-Romanilor.

Până pe la 270 d. Ch., acest popor al Daco-Romanilor a putut vieţui în linişte; încursiunilor barbarilor (cum erau Sarmaţii de peste Nistru, de exemplu) putând să le ţie piept şi să le respingă, datorită întăriturilor romane renumite, acelor «valuri Traiane» cari brăzdau ţara până departe în Basarabia de azi — şi datorită solidei organizaţii militare, economice şi politice, care se resimţea de urma geniului roman. Dar dela această vreme înainte, decând năvălirile barbarilor devin mai furioase începând cu năvălirile Geţilor, puterea aceasta de rezistenţă slăbeşte şi Aurelian, bun militar şi împărat clar văzător, îşi retrage ce am numi noi astăzi «statul oficial» (armata, autorităţi şi acei cari au putut să-l urmeze) în Moesia din dreapta Dunărei sau Dacia Aureliană, rămânâd în vechea Dacie acei cari nu l'au putut urma şi cari, ca şi ţăranul nostru de astăzi, s'au simţit legaţi de glie şi au preferat să înfrunte urgia or să moară, decât să plece aiurea.

Urmează acum năvălirile cele mari. Vin Hunii în 375, vin Gepizii, vin Avarii în 560, vin Slavii sarmatici prin 600, vin Bulgarii o sută de ani mai târziu, vin Ungurii prin 890, vin Pecenegii prin 970, apoi Cumanii la un secol după ei şi în fine Tătarii până prin 1300. — Toate năvălirile acestea, care ne încălcau pe noi de zeci de ori mai crud şi mai cu furie decât pe apusenii, către cari mergeau şi unde se mai domoleau — poate datorită civilizaţiei pe care o găseau pe locurile acelea şi care-i orbea, poate datorită rezistenţei mai puternice şi mai organizate care li se opunea—toate aceste năvăliri zic, ne-au silit strămoşii să se retragă în văgăunile munţilor, singurul loc unde poate ar fi fost lăsaţi în pace şi în tot cazul, de unde ar fi putut rezista mai uşor. Incât epoca aceasta dintre anii 270—1250, dar mai cu deosebire dela anul 600 înainte, data năvălirei Slavilor— popor mult mai blând decât toate celelalte popoare barbare şi care s'a stabilit chiar prin văile munţilor, vieţuind apoi la o laltă cu băştinaşii, intre cari s'au pierdut dar cărora le-a împrumutat din vorbirea lor şi poate din structura lor sufletească epoca aceasta este a plămădirei şi a formărei neamului românesc; este epoca creştinărei (un creştinism primit mai întâi prin coloniştii romani şi apoi prin episcopul Ulfila al Goţilor, stabiliţi în peninsula Balcanică; un creştinism care 500 de ani a fost de origină romană, iar depe la finea sec, IX şi mai cu deosebire dela descălecate devine slavon, datorită discipolilor lui Metodiu şi Ciril şi patriarhiilor din Ohrida şi Târnova de cari am depins până târziu încolo); şi în fine, tot această epocă este şi a constituirei Românilor în organizaţiile lor primitive, cu voevozi, juzi şi cnezi, aşa cum le găsim la data descălecatelor. Voevodate de acestea româneşti se găseau la acea acea dată în Oltenia, în Muntenia, în Moldova urmând coasta munţilor Carpaţi până departe în Maramureş; voevodate se găseau şi în Banat şi părţile ungurene de mai eri. Unele libere, altele având situaţie de vasale, dar toate cu aceeaş organizaţie descrisă mai sus şi ca entităţi distincte româneşti prin munţii suferinţelor din trecut.

Iată cum se face că în preajma lui 1300, în preajmă descălecatelor, neamul nostru, deşi pe acelaş teritoriu, se găseşte, ca organizaţii, în fărâme.

Citiţi şi răspândiţi «Cultura Poporului»

Festivalul Casei Naţionale „Viitorul“ din Vaslui

Noi şi puternice îndemnuri sufleteşti, ne-au dat posibilitatea organizărei unui strălucit festival artistico-cultural la Vaslui, cu prilejul celei a 102-a şezătoare.

Tot ce are oraşul mai distins, iubitorii de muzică bună şi aleasă cât şi cei doritori de o conferinţă superioară ca fond şi stil literar, şi-au dat cu plăcere întâlnire în sala teatrului judeţean, unde într'o atmosferă de sincer entuziasm şi curat idealism, aveau să salute pe cei doi oaspeţi iubiţi, profesor Mircea Bârsan, dela conservatorul din Iaşi şi inginer Cezar Cristea, eruditul conferenţiar din capitala Moldovei. Vasluenii, atât prin preşedintele Casei Naţionale, care a rostit cuvântul de omagiu, cât şi prin dese şi bine meritate aplauze au subliniat cum se cuvine, importanţa vizitei, evidenţiind personalitatea fiecărui din oaspeţi. Căci fratele Cezar Cristea, cunoscut cercurilor noastre intelectuale, ca un fin cărturar al Moldovei, ca un subtil publicist şi poet, nu putea fi în mai bună societate ca acea a prietenului Mircea Bârsan, virtuosul violinist de la Iaşi, o podoabă a conservatorului cu acelaş nume, unde funcţionează nu pentru a iscăli nişte sta'e de plată şi a primi leafa, ci pentru a onora arta, cinstind o întreagă generaţie, prin forţa de creaţie a talentului său.

Natura a fost darnică, dotându-l pe Mircea Bârsan, cu însuşiri de muzician încercat, cu calităţi de compozitor şi executant de mare talent. Buchetul era armonios complectat prin D-ra Norica Petrovici, o valoroasă şi simpatică pianistă din Iaşi, care a bine-voit a acompagnia la pian, pe concertistul zilei, culegând meritate laude, pentru graţia şi technica cu care îndeplinea o nobilă misiune.

S'a executat următorul program : Bach, Concertul în La minor, Grieg : Sonata în Do minor ; St. Saens : Havanaise; Fauré : Berceuse şi Scărlătescu : Bagattele.

Este suficient a pomeni numai în treacăt şi enumerativ din programul acestui concert, pentru a putea cuprinde cu mintea superioritatea artei, admirând forţa de concepţie şi de exteriorizare a spiritului, privind lumea sentimentelor, prin sunetele, ritmul şi măsura, armonios redate de încercaţii muziciani de mai sus.

Elev al lui Enescu, d'Indy, Lejeune, St. Regnier, absolvent al Scholei Cantorum din Paris, Mircea Bârsan s'a impus atât ca profesor la Conservator, cât mai ales ca fondator al societăţei «George Enescu» din Iaşi, ca şef de orchestră şi compozitor de mare viitor.

Şi dacă clipele de muzică ne-au făcut să ne descreţim frunţile, trăind momente de adâncă reculegere sufletească, nu mai puţin proza fratelui Cristea, foarte poetic şi măestru redată în conferinţa sa, despre : TITU MAIORESCU ne-a ţinut încordată atenţia mai bine de o oră, urmărind alături de personalitatea multilaterală a marelui dispărut, sbuciumatele pagini de istorie politic-literară, prin care a trecut neamul nostru, de vre-o 70 de ani.

Prietenul Cristea, este mai ales interesant prin coloritul expunerei prin noutatea informaţiilor, ce dă şi prin o serie de însuşiri care-l face să întreacă pe mulţi cuvântători. Are un ce specific, de a informa şi a se informa. In adevăr, după uşoare date biografice asupra desvoltărei sale fizice şi intelectuale, vorbitorul intră în fondul subiectuilu, începând descrierea lui Titu Maiorescu, ca pe un înverşunat luptător, contra curentului latinist ; contra declamaţiei fade a oratorilor, dar mai ales a retorilor şi limbuţilor din viaţa politică, ca autor al primului «Anuar» al şcoalei Normale de băeţi Iaşi, autor al primei gramatici, ca rector al Universităţii din Iaşi ca întemeetor al Societăţei «Junimea» şi Revistei «Convorbiri literare», ca desăvârşit patriot, ca Ministru de mai multe ori, etc..

Deşi n'ar vrea să reţină auditorul prea mult încordat, totuşi trecând peste câteva scene intime din viaţa lui Titu Maiorescu, încearcă a înşira foarte pe scurt, momente din viaţa sa de bogată creaţie, ca:

ISTORIE : autor al «Istoriei Contemporane» dela 1866—1900) şi al discursurilor sale parlamentare» ce sunt tot atât capitole de istorie, cât si momente oratorice.

ORATOR : de tribună şi de catedră, mare (neîntrecut) prin neasemuitele sale prelegeri.

PROFESOR : Maistru, cum n'am avut altul, desfăşurând o activitate orală uriaşă, făcând epocă şi un curent maiorescian, pregătind şi mediul nostru pentru idei filozofice, precum şi pe profesorii şi filozofii de astăzi.

FILOZOF : Autor al «Logicei», traducător al «Aforismelor lui Schopenhauer» dar mai ales prin activitatea sa orală ca profesor de Logică şi Istoria Filosofiei ; Kantian încarnat.

ESTET şi POLEMIST iscusit având de susţinut atacurile lui Hajdeu, Gherea, Xenopol, Ureche, ş. a. mai ales cele 2 dueluri cu Gherea pe tema: «Personalităţei şi moralei în artă» şi asupra «Criticei şi esteticei metafizice şi ştinţifice» polemică faimoasă între «Contemporanul» lui Gherea şi «Convorbiri literare».

CRITICUL : cel mai mare ultima ratio a culturii timpului său care a purificat limba literară, a pus în valoare graiul popular neaoş, a eliminat sentimentalismul şi vorbăria goală, a tăiat în carne vie, distrugând pe nechemaţii ce inundaseră templul artei. Sub acest aspect al criticului, e cunoscut Maiorescu şi asta e o mare lacună, restrângând personalitatea covârşitoare a acelui care împreună cu Eminescu şi Kogălniceanu, sunt apogeul culturei şi specificului nostru naţional, dominând timp de 6 decenii pe contemporanii epocei de închegare şi glorie.

ACADEMICIAN erudit şi activ.

OM POLITIC : până la prim consilier al tronului — fiind considerat drept un bun prieten şi nu numai simplu sfetnic al regelui Carol şi de asupra tuturor acestora :

Un caracter desăvârşit, rezistând tuturor atacurilor şi patimilor invidioşilor, un înţelept stoic şi totuşi optimist crezând fanatic în calităţile neamului său, — a cărui podoabă a fost acel pe care profesorul I. Simionescu, în lucrarea sa „Oameni aleşi“ îl pune între „Zidıtorii Ţărei“.

Cam acestea sunt gândurile exprimate de domnul conferenţiar, cu avânt tineresc şi cu căldura unui încercat vorbitor, dar mai ales cu convingerea unui discipol al şcoalei maioresciene.

Aprecierile unanim favorabile ale întregului auditoriu, ne dispensează de orice elogii cuvenite cu prisosinţă bunilor prieteni dela Iaşi, rămânând doar cu mulţumire unei reuşite producţii şi cu speranţa că asemenea valori, vor fi puse cât mai des în circulaţie, de către publicul înţelegător şi bine preţuitor al oamenilor de elita sufletească.

Corneliu Meza
avocat

Critici şi propuneri

Poporul românesc a trecut şi el în epoca de după războiu, prin aceleaş frământări şi prefaceri sociale. Războiul, cu toate relele lui a adus un nou curs vechilor noastre preocupări.

Acum s'a simţit şi mai mult nevoea cu marea massă a poporului : ţărănimea, să fie înălţată prin educaţie şi instrucţie, măcar la nivelul păturei săteşti din alte ţări. Numai venind în atingere directă în timpul războiului, am putut constata inferioritatea ţăranului român faţă de streini.

Şi atunci, marii înţelegători au căutat mijloacele eficace pentru ridicarea sufletească a acestui popor. Printre faptele mari demne de lăudat putem socoti : împroprietărirea, votul universal şi intensificarea culturală la sate.

Cine putea îndeplini mai bine rolul de iniţiator şi conducător al acestei propagande utile decât învăţătorii, preoţii, şi prin unele părţi intelectualii cu suflet ? Învăţătorul prin şcoală, preotul prin biserică au căutat să îndeplinească idealul imperios cerut de epoca post-belică: ridicarea păturei săteşti.

Învăţătorul, pe lângă rolul mare de apostol al neamului — mai precis de martiri — în şcoală şi-a răsfrânt munca şi în jurul lui.

Căminurile, bibliotecile, serbările ne lămuresc pe deplin. Şi atunci, dacă învăţătorului i se cere atâta muncă şi-i aruncă în spinare atâta răspundere, pentru ce gânguresc clevetitorii pe la colţuri ?

Insă-şi oficialitatea, cea însărcinată cu bunul mers al treburilor, nu s'a interesat îndeaproape cum trăeşte învăţătorul, ci numai a cerut din partea lui sacrificii. Că nu are ce mânca, că leafa— leafă de mizerie — nu-i ajunge nici pentru micile nevoi zilnice, a interesat prea puţin. Am protestat, izolat, împotriva nedreptăţilor ce ni se face, şi rezultatul a fost nul.

Cine poate auzi glasul nenorocitului ce strigă ajutor din mijlocul unei mări nemărginite ? Că până în prezent am fost un corp dezagregat, asta nu înseamnă că vom fi şi de aici încolo.

Am văzut — numai dupe ce ne-am lovit cu capul de pragul de sus — ce poate solidaritatea, deşi poetul a cântat atât de frumos :

Unde-i unul nu-i putere
Unde-s mulţi puterea creşte

Ne-am deşteptat din somnul nepăsării, ne-am infiltrat în toate straturile sociale, am înfrânt dispreţul şi cerbicia multora şi când vom ajunge în vârful culmei vom putea spune cu adâncă mulţumire : «acum slobozeşte Doamne pe robul tău, căci a văzut mântuirea ta».

Avem în conducerea ţării peste patru zeci de învăţători şi glasurile lor de s'ar uni, luptând pentru apostolatul lăsat la margine de sat, ar îndrepta multe din amărâta viaţă a învăţătorilor.

Sunt adânc mâhnit văzând cum neînţelegătorii conştienţi sau neconştienţi se bat cu pumnii în piept, cerând numai sacrificii învăţătorului, negândindu-se că bietul învăţător moare de foame cu o mizerabilă leafă dată din milă nu ca un drept al lui.

Triste vremuri, triste moravuri.

Gyb.

Citiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului“

INFORMAŢII

Din Ţară

— R. M. S. a scumpit din nou cu începere dela 1 Iunie, tutunul şi unele ţigări, aşa că de astă dată sperăm că se vor lăsa cu mult mai mulţi de această plagă, care distruge sănătatea şi punga. Să aşteptăm.

— Duminică 2 Iunie a, c. s'a pus piatra fundamentală a : «Casei copilului» din cartierul Tei, a soc. Principele «Mircea». La inaugurare a luat parte şi M. S. Regina Maria.

— A plouat în toată ţara. Starea semănăturilor în general e bună.

— Până în zilele de 15—20 Iunie, va intra în vigoare noul mers al trenurilor, atât de marfă cât şi de călători.

— Din datele statistice rezultă că încasările în luna Aprilie 1929 s'au ridicat la 2629 milioane lei faţă de 2298 milioane în 1928.

Faţă de luna corespunzătoare a anului trecut se prezintă deci, cu un surplus de 330 milioane lei.

Din aceleaşi date, rezultă o creştere simţitoare la veniturile întemeiate pe taxe de consumaţie, pe timbru şi înregistrare, cum şi la veniturile monopolurilor statului, fără să fi atins totuşi nivelul aşteptat.

In schimb, se remarcă accentuarea scăderii veniturilor din taxele vamale, scădere care se cifrează la 102 milioane lei.

In general, însă, media lunară a veniturilor se apropie de data aceasta, de cifra veniturilor necesară echilibrării bugetului pe exerciţiul în curs, ceeace dă speranţa că până la finele anului echilibrarea va fi perfectă.

— Ministerul de răsboi a hotărît ca în cursul verii ofiţerii să poarte următoarea uniformă :

Chipiul alb cu viziera în forma aceleia dela chipiurile actuale, (rotundă, nu cu colţuri), bluză de camgar, de culoare cenuşie, cu două rânduri de nasturi de metal, cum era vechea bluză cu epoleţii fără trefle.

x Din cauza multorfraude, săvârşite prin mai toate instituţiile atât mari, cât şi mici, cari au scăzut enorm bugetul statului, s'au luat măsuri ca, toate organele de control să desfăşoare o adevărată activitate, care să facă imposibile aceste fraude şi nereguli. Apoi Ministerul va lua măsuri aspre contra organelor de control, în cazul când aceste nereguli vor fi semnalate şi în viitor de alte persoane.

In acelaş timp publicul este rugat ca imediat ce află ceva cu privire la fisc şi i se pare suspect, să reclame şi va căpăta o bună recompensă.

Fraudatorii şi banditii vor fi pedepsiţi cu maximum de amendă.

Cei cari vor denunţa vor primi ca recompensă 1 | 3 din valoarea amendei fraudei denunţate.

— Duminică la ora 11 dimineaţa s'a pus piatra fundamentală a monumentului lui Tudor Vladimirescu, eroul din 1821, în piaţa «Precupeţii vechi» din str. Romană în Bucureşti. Monumentul e opera sculptorului Severin.

— Sâmbătă 1 Iunie s'a întrunit secţia femenină română «Fidac» sub preşidinţia D-nei Alexandrina Cantacuzino. La ora 5 s'a făcut distincţia celor care au reuşit la concursul interşcolar, organizat de această societate. Premiul constă, într'o călătorie la Geneva, pentru a lua parte la cursurile de vară organizate acolo.

— Veniturile anuale ale Poştelor, telefoanelor şi Telegramelor s'ar socoti 1,769.000.000 lei.

La îndămîna celor 17.500.000 de locuitori din România se găsesc 7.952 cutii cu scrisori şi 4.488 oficii poştale, 6.417 birouri poştale, 2104 agenţii poştale de C. F. R.

Poşta rurală numără 2.915 circumscripţii şi localităţile servite. Se găsesc 913 sate pe care poşta nu le poate servi.

— Adventiştii îşi vor aduna credincioşii, în congres, la Arad, spre a-şi cerceta puterile de luptă la răspândirea credinţii între locuitorii României.

— Marţi, 5 Iunie 1929, s'a deschis la Bucureşti, cel de-al XIV-lea congres internaţional de agricultură. In vederea sosirii unui mare număr de străini, cîrmuirea a hotărât ca Congresul să-şi ţină adunările la Camera Deputaţilor, unde, pe tot timpul acestui congres, deputaţii nu au avut şedinţe.

— In satul Domniţa Ileana din jud. Constanţa, în prezenţa A. S. R. Principesa Elena a fost solemnitatea punerei pietrii fundamentale a mînăstirii «Sf. Elena de la mare.

De asemenea la Mangalia s'a făcut sfinţirea bisericii ridicată acolo, după dorinţa Regelui Carol I.

Din Străinătate

— In Maroc, pe linia Casablanca-Kuriga, un tren a trebuit să se oprească din cauza puzderiei de melci cari se aşezaseră pe şine.

Roatele patinau şi massa vâscoasă a melcilor ucişi împiedica vagoanele să înnainteze.

A trebuit să vie încă o maşină, ca trenul s'o ia din loc.

— După 7 ani de lucru comisiunea urbanistă din New-York şi-a depus proectul pentru crearea unui oraş unic înglobând toate comunele situate într'un perimetru de 80 km., în jurul New-Yorkului.

Oraşul acesta va cuprinde 20 milioane locuitori şi va fi prevăzut cu cele din urmă perfecţionări în materie de transporturi şi întreţinere.

— In Congo s'a văzut o gorilă care trece drept cea mai mare gorilă cunoscută vreodată. Are 3 m. înălţime şi cântăreşte 250 kilograme.

Vînătorile de gorile sunt f. primejdioase, — rar se termină fără jertfe omeneşti. Nici o gorilă în vârstă nu poate fi prinsă vie, ci numai împuşcată.

Plătiţi abonamentul

— Un vânzător ambulant, anume Roger Gonaury din Paris fusese adus la poliţie spre a răspunde la unele acuzaţiuni ce i se aduseră.

In timpul cercetării, profitând de un moment de neatenţia comisarului. Gonaury a încercat să se sinucidă înghiţind un pumn de pioneze.

— Numărul morţilor cutremurului din Argentina. creşte mereu. In provincia Mendoza sânt peste 150 de morţi şi mai multe sute de răniţi.

— In ziua de 1 Iunie a. c., a intrat în vigoare, în toată Turcia întrebuinţarea obligatorie a caracterelor latine, în toate instituţiile şi raporturile scrise publice şi private.

— In Italia s'a hotărât prelungirea termenului de obligativitate a serviciului militar de la 39 la 50 de ani.

— După ştiri din Siberia apuseană, situaţia e acolo din cele mai grave, din pricina foametei, a lipsei de lucru şi a mizeriei generale.

Populaţia poartă îmbrăcăminte ruptă şi murdară şi nimeni n'are curajul să înceapă vre o acţiune deoarece impozitele cresc mereu.

Deşi autorităţile sovietice sunt cu mult mai aspre decât toate administraţiile precedente, totuş ele nu sunt în stare să stăpânească situaţia. Măsurile guvernului sovietic sunt sever criticate de populaţie. S'a interzis soldaţilor armatei roşii să plece din cazărmi. Pe de altă parte, nimeni nu-i primit în cazărmi, deoarece sunt temeri de propagandă antisovietică printre soldaţi.

— Cutremurul din Persia a nimicit peste şase zeci de sate şi a ucis peste 4000 de oameni.

— Cu gazuri otrăvite, cu bombe, cu foc aruncat din aeroplane ca să le ucidă, şi totuşi, peste o sută de mii hectare pământ au rămas pradă lăcustelor în Algeria (Africa de Miazănoapte). Mai bine de 200 milioane lei s'au cheltuit pentru distrugerea lăcustelor, care încă n'au fost biruite în acele părţi.

DIN TUTOVA

Duminică 19 Mai c. «Pogorârea Sf. Duh», al cărui hram s'a sărbătorit în acea zi. Preotul Chiriacescu, explică Evanghelia, ţinând şi o predică în legătură cu «cinci zecimi» infiltrând în sufletul credincioşilor, teama, frica, admiraţia şi supunerea faţă de Dumnezeu. Un lucru dureros.

Biserica care este foarte încăpătoare nu era nici pe jumătate plină, ceace denotă că în com. Şendreşti, tot se mai găsesc oameni rătăciţi, cari nu înţeleg rostul calendarului nici a bisericii.

După masă, în localul şc. eminentul pastor Chiriacescu îşi desvoltă subiectul «Creşterea copiilor», fiind complectat de d-l Mihalache directorul şcoalei. S'au declamat de către copii de şcoală, poezii cu caracter moral religios şi s'a cântat diferite cântece populare.

La sfârşit, preotul Răileanu dela parohia Şendreşti, mulţumeşte publicului, invitându-i ca sărbătoarea să ia parte în număr mai mare la oficierea serviciului divin.

P. Strat

Altiţe şi Bibiluri

Inaugurarea bustului Regina Elisabeta. — Punerea pietrei fundamentale la Statuia lui TUDOR VLADIMIRESCU ::

Cu o repeziciune mare se iau iniţiativele, se execută lucrări în această ţară unde orice român are arta în inimă, păcat însă că unele lucruri de multe ori cele mai importante se fac fără multă chibzuială în mod caleidoscopic şi fără avântul şi însufleţirea datorită lor.

Regina Elisabeta, mama răniţilor, sprijinitoarea orbilor la *Vatra luminoasă, a bătrânilor în Azilul din Bulevardul Colonel Mihail Ghica, a Institului surorilor de caritate, a Soc. Furnica, Albina* ş. a. are în sfârşit un bust minuscul, în grădina acelui Institut, datorit sculptorului Spethe, dar,.. mai bine nu'l mai făcea !.. Nimic din ceia ce merita prima regină a României, nimic şi poate fără stăruinţa d-rei Elena Fălcoianu, care a luat iniţiativa pentru «Casa femeei» şi care pentru inaugurarea de Vineri 31 Mai s'a dat osteneala d'a o face cu fastul ce merita ea. Nu lipsea nimeni dintre cei cari au cunoscut şi apreciat pe Carmen Sylva , dar nimeni nu s'a gândit a deslega băerile pungii ş'a formă un fond de ajutor pentru acest admirabil institut, care funcţionează de 50 de ani, care a dat în acest interval numai 1700 de surori, când ar trebui mii şi mii pentru atâtea spitale ş'atâţi bolnavi şi toate acestea, din lipsă de fonduri ?

*

S'au rostit discursuri, cu multe vorbe de clacă, a cântat prost corul, dar cu acestea nu se poate termina nici aripa începută nouă la institut, nici caloriferul, nici mări numărul elevelor de care este nevoe în tot minutul şi sunt cerute în oraş şi la spitale.

Când ascultam discursurile, în mintea mea se făureau gândul la atâtea pungi doldora ale doctorilor. P'o zi să dea ei leafa şi câştigul şi institutul le-ar da lor la iuţeală aceia ce ei cer dela dânsul, în cazurile grave de boale şi de molime ucigătoare, când rolul surorei de caritate este, uriaşi.

Bine că nu mai trăeşte Regina Elisabeta, ca să-şi vadă opera aşa de vitregită, de datoare la bănci şi gata de părăsire.

Soarta Institutului surorilor de Caritate se ţine într'un fir, dar acelor e pnternic şi se numeşte

Elena Fălcoianu

Directoarea aprigă care luptă, luptă, dar e greu. Va putea oare învinge nepăsarea ?

:: Monumentul lui ::
Tudor Vladimirescu

A trecut mai bine de un secol de când marele nostru erou naţional a fost ucis mişeleşte la Târgovişte. S'au înălţat în ţară mii de semne de amintiri pentru oameni avuţi unii, alţii destoinici să iasă o dungă luminoasă în ţară pentru faptele săvârşite însă Tudor Vladimirescu, ale cărei fapte sunt tot aşa de însemnate ca ale lui *Garibaldi*, abia are la Târgu-Jiu o statue ne'nsemnată şi lipsită de orice formă artistică şi la Târgovişte, în faţa Mitropoliei, care se repară din iniţiativa mea, o cruce, pe locul unde a curs sângele lui, cruce pe care am inaugurat-o la 1911 în faţa congresului institutorilor pe când era ministru Const. Arion, care a luat atunci cuvîntul învederând activitatea mea, prezenţa doar a institutorilor dela congres şi lipsa oficialităţii dela acest scump semn creştinesc al amintirilor duioase naţionale.

Ca şi acum !.. Au vorbit cum s'a văzut din ziare chemaţi şi nechemaţi la punerea pietrei fundamentale pentru monumentul lui Tudor Vladimirescu, ce se va executa de sculptorul Severin şi sper că va face o operă de artă pură, dar şi de data aceasta oficialitatea şi boerimea a lipsit..

Bine i.a cunoscut eroul care ar merita s'o aibă în cele patru unghiuri ale ţării câte, un monument dela care să ne înspirăm şi să înălţăm sus : *Drapelul naţionalismului*, azi coborât.

Smara

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe“ din Cerdac-Slănicul-Moldovei

«Cultura Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit, dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au-sprijinit, cu jertfa lor bănească, multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a-şi reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului“ şi prin ea cititorii nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei, şi de aceea deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea : «Pentru Biserica «Sf. Gheorghe» din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfârşim cu spor începutul încercării noastre creştineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

N. C. Munteanu-Muntmarg Preşed. de onoare al comit. de construcţia Bisericii «Sf. Gheorghe» din Slănic Lei 100
Diac. V. H. F. . . . . . » 100

Tipografia Corpului de Jandarmi Şos. Ştefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 16 IUNIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 283 Apare în fiecare Duminică

Cum ne tăvălim!

I

Intr'o ședință din luna trecută a Senatului, s'a petrecut un fapt la care trebuie să ne oprim puțin, pentrucă zugrăvește halul în care au ajuns sufletele unora din noi. A fost ședința în care rabinul senator d. Dr. *Niemirower* a crezut că trebuie să aducă tânguirea că slujitorii legii evreești n'au fost băgați în seamă la slujba religioasă făcută la Buzău și că au fost îndepărtați dela locul slujbei de către Prea S. Sa Episcopul *Ghenadie* al Buzăului.

Noi am citit lucrul acesta mai în scurt în ziare, dar acum am putut citi desfășurarea întregii discuțiuni din Senat în toată lărgimea ei, după notele stenografice, în ziarul eparhiei Buzăului «Glasul Adevărului» din 9 Iunie 1929. De acolo se vede că s'au petrecut lucruri atât de uimitoare și de neobișnuite, în cât cine privește felul cum curge viața noastră socială nu trebue să treacă înainte fără a se opri în loc și a trage oarecari încheieri.

Toată neînțelegerea a fost pofta a doi rabini din Buzău de a sta în haine de slujbă, alături de Episcopul Buzăului, atunci când Prea Sf. Sa avea a săvârși slujba pe o estradă, în aer liber, la sărbătoarea națională a unirii tuturor Românilor.

Urma să se facă slujba ortodoxă. Venind episcopul și găsind pe estrada slujbei pe rabini, unde erau gata orânduite obiectele slujbei ortodoxe și parte din personal, Prea Sf. Sa a spus rabinilor: D-voastră retrageți-vă că acum slujesc eu. Nu putem fi amestecați unii cu alții în vremea slujbei.

Lucrul acesta e atât de înțeles și atât dela mintea omului! Așa se și face în multe astfel de împrejurări. Când sunt mai multe culte care au de slujit, păsesc mai întâi la slujbă organele cultului ortodox, apoi se retrag ele și încep, unul după altul, organele celorlalte culte. In aceste chestiuni nu este amestec. Și fiindcă e anume orânduit locul slujbei, organele feluritelor culte ocupă acel loc rând pe rând. Cât slujește unul, el e singur acolo, iar ceilalți așteaptă.

Așa ar fi urmat să fie la Buzău, dacă ar fi trebuit ca, după ortodocși. să slujească și Evreii.

Noi am fost deseori martori la astfel de împrejurări, la care însine am făcut sf. slujbă și așa a mers. Ba încă ne am nemerit chiar împreună cu d. Dr. Niemirower, care s'a plâns în Senat de cele făptuite la Buzău, și totuși așa au mers lucrurile precum arătăm noi aici. Am făcut mai întâi eu Sf. slujbă, cu ajutoarele pe care le aveam eu, la sfințirea temeliilor unor case din București, case ale unei societăți în care intrau și Evrei, iar după mine a păsit la slujbă și d. Rabin. Așa am văzut și la Șoseaua din București (Piața Victoriei), acum vreo 6 ani, la ziua Eroilor, când, în frunte cu Patriarhul de azi, pe atunci Mitropolit Primat, am făcut parastas pentru cei căzuți în război. Am slujit mai întâi noi, ortodocșii, fără amestecul cuiva, iar după noi a slujit tot d. Niemirower. Dar cât am slujit noi, nu s'a amestecat între noi, ci a stat deoparte.

Mai des am avut astfel de jurăminte ostășești. Ne găseam odată pentru a face slujba, reprezentanți a patru culte: ortodox, catolic, protestant și evreu. Intocmai ca și la Buzău, era anume o estradă pentru slujbă. Mă suiam pe ea eu și începeam slujba. Isprăveam eu, mă dădeam jos și se suia preotul catolic; după el cel protestant; apoi rabinul. Nimeni n'a avut a cârti nimic nici nu a fost vorbă, fiindcă așa era firesc să fie.

De ce atunci tânguire la Buzău? Fără pricină. De ce rabinii au voit să stea la slujbă alături de episcop? Fără nici o îndreptățire. Căci cultele între ele sunt toate absolute. Toate se socotesc ca având totalitatea adevărului și nu se amestecă unul cu altul. Un preot catolic n'ar sluji cu unul ortodox și nici noi cu un catolic, căci nu se poate. Chiar dacă avem cele mai bune legături personale unul cu altul, fiecare cult însă stă unic pe poziția lui. Dar încă atunci când e vorba de cultul creștinesc și cel evreiesc, care își au ca firească împotrivirea dintre ele? Nici nu e de gândit să stăm în slujbă amestecați unii cu alții.

Aceasta nu înseamnă nici o vrăjmășie personală a organelor cultelor între ele, ci numai cunoașterea și înțelegerea stării deosebite a fiecăruia. Iudaismul e tăgăduirea lui Hristos; creștinismul e socotirea ca orbire a iudaismului. Intre amândouă cultele este împotrivire de idei. Deci nu putem amesteca în practică ceeace nu este amestecat în idee.

II

Ceiace noi voim să discutăm aici însă nu e această chestiune, ci alta, ce a urmat în Senat. Acestelalte a trebuit să le înșirăm ceva mai pe larg pentru a face chestiunea destul de înțeleasă.

Băgați de seamă, Dr. Niemirower, deși în practică n'a făcut ce au făcut rabinii dela Buzău, s'a simțit dator să-i sprijine și să ridice cuvânt pentru ei chiar în Senat. E în dreptul său de a sprijini pe ai săi și nimenea nu i poate lua în nume de rău cum a înțeles să-i sprijine. Ceiace este de mirat însă este felul cum ortodocșii au înțeles să judece pe Episcopul Buzăului.

Totdeauna, când vin interese religioase protivnice, oamenii se strâng de obicei în jurul religiunii lor. Chiar cei ce nu simt în chip deosebit pentru religiunea în care s'au născut, simt ridicându-se în ei o simțire neașteptată pentru religiunea părinților.

Ei bine în Senat a fost o dureroasă abatere dela această manifestare firească. Tocmai ortodocșii s'au năpustit mai rău asupra Episcopului Buzăului, ba cu un ton și cu niște rostiri care arată cât ne-am sălbăticit și cât ne-am rupt sufletește de ce era în simțirea părinților noștri!

Un senator, d. *Aslan*, îi strigă Episcopului Buzăului: „Nu primim lecțiuni dela dumneata". Deci iată un senator, care în sfatul țării, în vorbire oficială, spune unui episcop «dumneata»! Și nu a fost acolo nimenea care să protesteze. Și prezidentul Senatului a lăsat să se poată vorbi astfel către un episcop!

Alt senator, d. Dr. *Gheorghian*, înțelegea să ție partea Evreilor, încât Episcopul nostru parcă ar fi fost episcop în parlamentul unguresc, nu episcop român între români ca el și între ortodocși.

Iată cum au înțeles să-și susție ale lor Românii și ortodocșii noștri, iată în ce hal se înfățișează! Pe când Evreii se mișcă pentru ai lor, pe când catolicii asemenea pentru ai lor, chiar și de nu au dreptate, ai noștri te lovesc chiar când ai dreptate!

Oare în ce fel înțeleg oamenii aceștia solidaritatea morală? Și cred că au dat bună pildă țării lovind într'un episcop în felul acesta?

O vremea când, pe la 1860, în Sfatul țării se afla Contele *Scarlat Rosseti*, care se mișca cu altă inimă cu alt grai pentru treburile și persoanele bisericești! Cât ne-am îndepărtat de vremea aceia și cât ne-am înstrăinat de sufletul de odinioară!

Va zice cineva: Ne-am îndepărtat progresând. A te lepăda însă de ai tăi și tot bate din palme pentru alții, nu se poate numi progres. A da dovadă de atîta nesimțire pentru ortodoxia noastră, este pricină de jale pentru o mare decădere de suflete. Să-i vezi pe toți ținând la ale lor numai tu desprins de ori ce și fără suflet pentru ale tale!

Au fost glasuri și pentru episcop, dar puține.

Iată fenomenul social care trebuie scos la iveală din cele petrecute la Senat și care nu ne face cinste.

Arhim. SCRIBAN

Din timpurile vechi

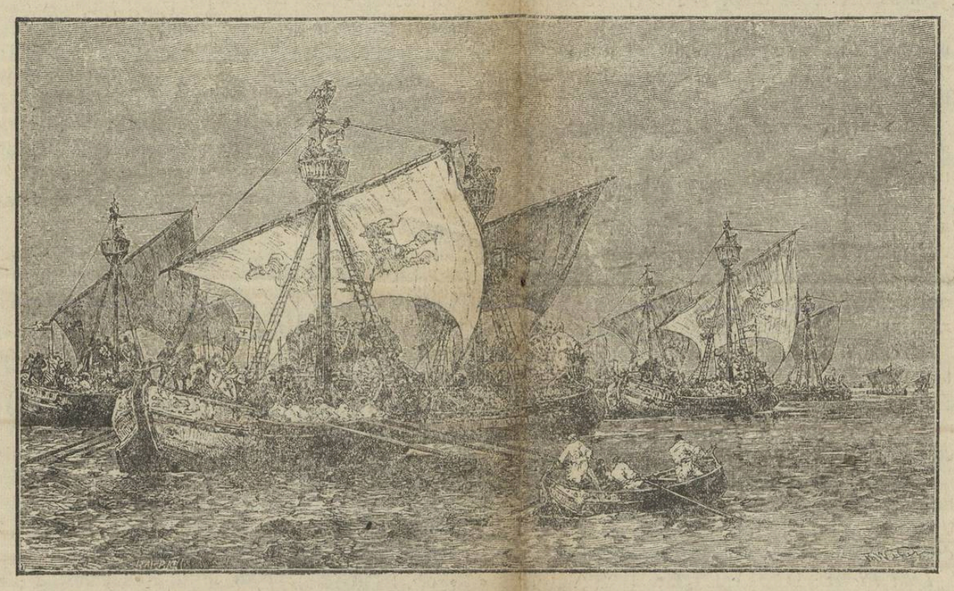

Nave de răsboi din evul mediu

ZECE ANI DE MUNCĂ

Ocupațiuni scriitoricești m'au ținut departe de un eveniment cultural, despre care era o obligațiune morală și națională să scriu câteva rânduri. E vorba de aniversarea instituției culturale; «*Casele Naționale*» pentru învățături și îndemnuri bune.

In ziua când în București era marea sărbătorire a împlinirii celor zece ani de activitate rodnică și prosperă a instituției; când conducătorul ei, d-l general *Ion Manolescu* i se aduceau cununi de lauri pentru încoronarea unei munci cinstite și perseverente, trenul mă ducea pe meleagurile Ardealului, unde luam parte la serbările Unirii, din obligațiuni de ordin profesional.

Imi rămânea doar calea gândului, să fiu și eu alături de niște oameni cari au trudit cu folos pentru ridicarea culturală a acestui popor.

De aceia, după câtva timp, revin și eu și aduc prinosul meu de admirație pentru munca depusă, viu să mă închin în altarul «Caselor Naționale» unde oficiază cu cinste, tot soborul de preoți culturali, în frunte cu Generalul Ion Manolescu.

Au scos cu acest prilej un interesant volum, care este în acelaș timp vasul în care s'au cristalizat toate mentalitățile culturale post-bellice. Acolo găsim pe lângă admirabila dare de seamă asupra celor «Zece ani de muncă» pe lângă doctrina propovăduitorilor ei, d nii general Ion Manolescu și profesor universitar Gh. Țițeica, sintetizată în chip măestrit,—acolo aflăm date prețioase pentru istoria regenerării culturale a poporului romînesc.

Mai aflăm cheia succesului în orice acțiune.

Intr'adevăr pentru mulți este inexplicabil cum dintr'o asociație culturală pornită numai cu câțiva lei capital s'a ajuns la starea înfloritoare a acestei societăți care ajută cultura națională cu câte două milioane anual.

Admirabil simbol al unei munci extraordinar rezultat și neașteptată surpriză pentru toți cari nu cred în mitul «Caselor Naționale»

Asociația pornită din tranșee, când sufletele sbănțuite de desnădejde, trupurile decimate de tifos exantematic ucigător,—neamul românesc în calvar suia drumul Golgotei, drumul isbăvitor al ispășirei naționale.

Atunci, când în ploaia de obuze, și în viforul de gloanțe, soldatul român răspundea cu glas de tunet: «Pe aicea nu se trece!» oameni mari, adânc înțelegători ai lucrurilor, s'au gândit că din această luptă unde sufletul suplinea întunericul, vom ieși învingători pe câmpul de luptă, rămînând să dăm o luptă cu mult mai grea: bătălia culturală, mai groasnică în cauză și efecte.

Și și-au ales comandant pe viteazul din tranșee: generalul *Ion Manolescu*, care a știut să conducă bine războiul, căci întotdeauna a avut de partea sa victoria.

In scurt timp, condus de dictonul: «fapte, și nu vorbe» a înființat în cuprinsul țării, numeroase nuclee de propagandă culturală.

S'a reușit să se facă dintr'o comună românească (Breaza, din județul Prahova), o comună model, care uimește pe toți cei cari o vizitează. Sunt acolo lucruri demne de văzut, pentru cari o

General Ioan Manolescu

descriere searbădă pe hârtie nu ar avea decât singurul merit: acela de a micșora farmecul ne bănuit de atrăgător al unor lucruri neasemuit de frumoase. Și dacă Breaza, este unde se găsește, aceasta datorită numai unui singur om: fiul ei generalul Ion Manolescu, care n'a uitat o clipă aceasta, și printr'o sârguință plină de extraordinar, a trudit zi de zi pentru înălțarea ei.

Aci este centrul «Caselor Naționale», de aci se diriguie de fapt mișcarea culturală a țării.

Sunt proecte mari. O Universitate liberă de cultură socială este pe cale de înfăptuire. Se așteaptă multe lucruri bune de aci.

Noi, îi vom da tot concursul convinși fiind de necesitatea și mai ales importanța ei.

Concomitent cu mișcarea culturală, s'a deslănțuit o puternică mișcare antialcoolică a secției sale: «*Sănătatea Socială*», care a dat rezultate neașteptate, grație muncei ce s'a desfășurat.

La sărbătoarea de zece ani s'a pus numai jaloanele unui lung drum. S'a pus baza edificiului măreț. S'au încheiat zece verigi din lanțul lung al regenerării culturale.

Rămâne de parcurs drumul greu, rămâne de bătătorit cărarea începută. Bunăvoința și mai ales munca trecutului, îmbinarea cu faptele presentului, ne stau în față ca o puternică chezășie a «Caselor Naționale».

«Casele Naționale» vor și pot să prospere.

Se va putea oare să nu le ajute Dumnezeu, când au în frunte pe omul destoinic, omul de nădejde, generalul Ion Manolescu?

Radu Mislea

Fapte care nu se uită

O donație de un milion lei

Rare ori vedem scris lucruri care să rămână nemuritoare în mintea fiecăruia. Așa cu fapta, care va rămâne de pomină, săvârșită de D-l Profesor Dr. al Universității din Cluj *Iuliu Hațieganu*. In timpurile acestea, de astăzi, când orice ban se câștigă cu multă trudă, se găsește unul dintre cei a cărui stare nu este rezultatul moștenirilor, ce mulți au norocul a le avea și risipi în neștiință, ci din prisosul unei munci neîncetate și cinstite.

D-l Hațieganu jertfește din economiile sale, pentru binele obștesc, suma de un milion de lei. Acești bani s'au pus la dispoziția subsecției de educație fizică a «*Astrei*» din Cluj, ca prim fond pentru creiarea unui institut de educație din toate punctele de vedere pentru țărănimea noastră. Cursurile acestui institut va consta din serii de câte jumătate an, unde să vină sătenii noștri, iar profesorii să le predea obiectele cu privire la higienă, morală și știință; iar când sătenii se vor întoarce în satele lor, să poată deveni și ei instructori pentru massele fără această cultură.

Fapta mare a acestui om de frunte, va rămâne însemnată cu slove de aur, în cartea nemuririi a poporului nostru românesc.

Spre fapta acestuia, se îndreaptă deci cu multă dragoste întreaga obște, care e lipsită de această hrană, care este învățătura și mulțumește din suflet pentru bunele planuri ale D-lui Hațieganu, care au venit din vreme.

Bine ar fi ca astfel de fapte să fie săvârșite de cât mai mulți și atunci vom vedeà neamul nostru mergând cu pași repezi și siguri, spre deplină luminare.

Diac. V. Fussu

Bucuria de a prinde legături cu adâncurile conștiinții ne face să auzim alunecarea timpului și torentul vieții universale.

Sacrificiul este voluptatea sufletelor mari.

CREDINȚA

Ideea de Dumnezeu este sădită în sufletul omului ad-origine.

Inceputurile acestui proces de conștiință începe din momentul în care el consideră, gândește.

Suntem ispitiți a căuta începutul acestui proces încă și mai înainte, dar faptele pe care ne-am putea sprijini afirmativ, nu prezintă de cât teoria unor supoziții. Ideea de Dumnezeu sau mai bine zis, conștiința existenței lui ca ori ce idee mare, a adus după sine necesitatea imperioasă a exteriorizărei, a manifestărei, a limitărei la obiect, ca un prinos de laudă către Acela din grația căruia existăm. Această revelație care mai întâi a avut un caracter intern, a sfârșit prin a deveni extern, sub forma de rit sau cult.

Cultul religios este atribuit celor dintâi indivizi care înzestrați excepțional de Dumnezeu, și-au achiziționat dreptul de-a face legătura între oameni și El.

Aceștia au devenit preoți.

Prin conștiința de Dumnezeu, toate manifestările spiritului omenesc sunt riguros influențate de religie.

Arta la popoarele anterior trăitoare grecilor, cum erau misticii locuitori ai Nilului sau fericiții stăpânitori ai Mesopotaniei, sau războinicii Nimidiei și alții, purtau adânc săpat caracterul religios. Antichitatea trăiește pentru că a avut acest geniu. Relativitatea existenței secolului nostru în cartea eternă a lumei, poate fi demonstrată minunat privind chestiunea sub acest raport.

Nouă ne lipsește eternul pentru că ne lipsește geniul religiei. — Religia are un caracter exclusiv normativ. Ea conduce nu numai pe cei capabili, ci cu atât mai mult pe cei încapabili să și creeze singuri directivele în viață, ea este pârghia pe care ne rezemăm în ceasurile grele când suntem obijduiți. Puterea religiei ne-o arăta marele învățat greç Plutarch — care zice «Veți vedea poate «cetăți fără ziduri fără legi «veți întâlni oameni care nu «cunosc întrebuințarea ba«nilor, dar un popor fără «Dumnezeu n'a văzut nimeni, «și mi se pare că o cetate «mai degrabă ar putea sta «în aer, decât fără religie».

Nu-i deci suprinzător că legiuitori vechi și au desfășurat concepția lor juridică în lumina religiei.

Credința revarsă în suflet o pace și'o liniște adâncă, care constituie adevărata și cea mai mare fericire în viața pământească din care izvorește ca o blândă blagoslovenie, răbdarea, ertarea, și speranța de mai bine. Pentru a ne mântui, credința trebuie să fie, deplină și vie, adică tradusă în faptele noastre. Nu este de ajuns să zicem: Eu cred în Dumnezeu care este în tot locul, nu mă mai duc la biserică, căci mă rog ș' acasă la mine; și totuși nu este așa, căci astăzi pentru a ține credința nu mai este nevoie de jertfele ce se făceau de către sfinții mucenici care erau arși de vii, nu mai suntem nevoiți să ne ascundem prin hrube și subterane ca să ne putem închina. Bisericile din zilele noastre sunt goale de credincioși și totuși avem îndrăzneala să cerem mereu, fără a mulțumi Aceluia al cărui nume îl pomenim ca niște farisei. Și dacă am vrea să ne gândim, am vedea că nimic nu se mișcă pe lumea asta fără credință. Plugarul n'ar uda cu sudoarea lui, glia care-i dă aur în schimb, negustorul n'ar face afaceri, ostașul nu s'ar duce la război.

Iată cum vorbește un alt învățat francez, astronomul Camille Flamarion despre cunoașterea lui Dumnezeu în cercetarea naturei.

«Admirăm manifestările vieții la suprafața pământului. Căldura solară care ține în stare lichidă, fluviile, mările, ridică seva către vârful copacilor, face să bată inima vulturilor și'a porumbeilor. Lumina care răspândește verdeața în livezi și câmpii, hrănește plantele cu suflare necorporală. Sunetul care tremură în frunziș murmură pe țărmul mărilor; într'un cuvânt, corelația, legătura forțelor fizice care reunesc sistemul întregei vieți sub frăția aceleași legi. Tot ce populează atmosfera cu minunatele sale frumusețí aeriene subt leagănul aceleași energii și legi, sunt ca și a noastră, scaunul activității și al vieții. Această mare și falnîci priveliște a vieții universale este o elocventă mărturie a înțelepciunei, a puterei nespuse a Celui care a creeat acest tot. Vrem să chemăm pe cei care tăgăduiesc intelegența creatoare înnaintea legilor unice — care una singură sus pe cer, pe pământ, și subt pământ, conduce. Dacă după ce vor consimți să deschidă ochii înnaintea acestei legi vor mai stărui în tăgăduirea ei, ca răspuns la această tăgăduire neînțeleasă, este să ne îndoim și noi de facultatea lor mintală». C. P.

Insemnări săptămânale

Radiofonia în educația copilului

Scriam într'un număr despre măsurile pe care le luase ministerul de interne, de a fi înființate la sate posturi de Radiofonie, la care putea lua parte sătenii și să fie și ei pușì în curent cu toate chestiunile zilei. Dar chestiunea a rămas numai discutată, căci în momentele acestea de criză, numai de aceasta nu stă săteanul nostru.

Acum s'a hotărît alta. Radiofonia să fie introdusă în școalele primare pentru educația copilului.

S'au format așa zisele programe, cam ce să cuprindă producțiile radiofoniei și s'a hotărât:

Povești scurte, cu efect comic sau tragic; glume, ghicitori, păcăleli, jocuri mintale, știință amuzantă, recomandări de cărți și reviste pentru copii și povestiri de fapte frumoase săvârșite de copii.

E întrebarea însă: Va aduce vre-un folos introducerea radiofoniei în școală? Nu va face oare pe copil să-și neglijeze lecțiile sale?

Copilul cu gândul la producțiile vesele ale radiofoniei, va neglija obiectele cele mai grele așa că aceasta ar fi un inconvenient din cele mai mari.

Cit privește altă parte, a educației copilului în general, nu numai a acelora din școală ci și a acelora ce stau acasă e bine, pentrucă va forma un copil bun, blând, milos și tot odată și cu ceva știință.

Prin radiofonie copilul ar fi crescut într'o altă atmosferă, va căpăta o cultură generală.

Diac. F.

Gânduri creștinești

IX

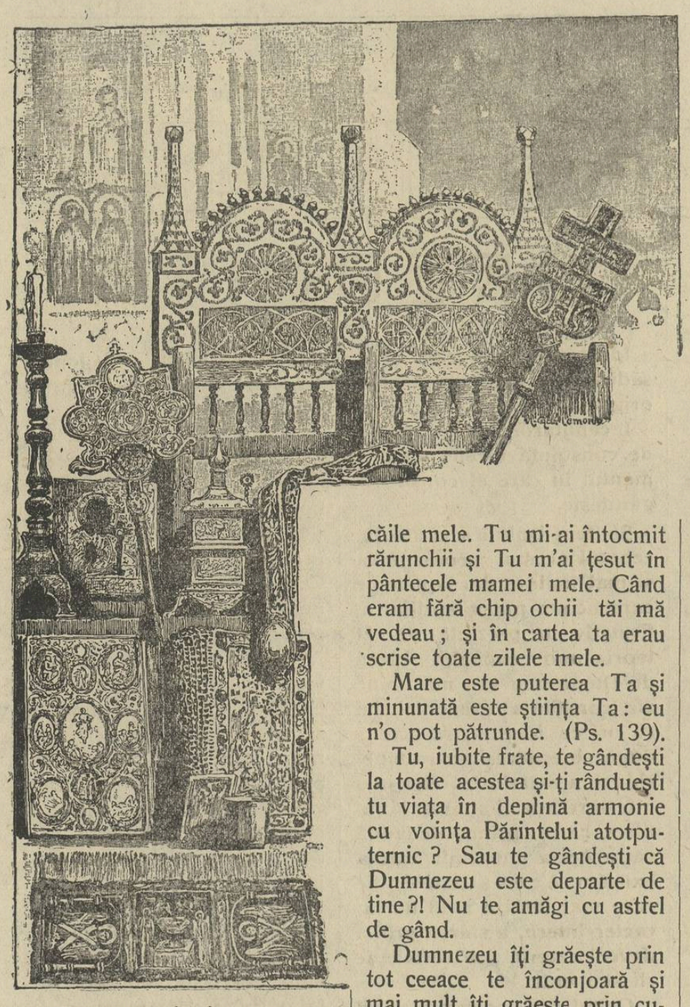

Frumoase și minunate sunt întocmirile lui Dumnezeu, iubite frate. Natura ce ne înconjură, cu toate manifestările ei, și viața noastră sunt urzite din minuni. Un fir de iarbă ascunde în el o taină. Zămislirea unei vieți e ceva de nepătruns. Cerul înstelat te uimește și-ți smulge accente de admirație și slavă pentru cel ce le-a făcut.

Noi însă, în graba noastră de a trăi, trecem nepăsători pe lângă tot ceea ce ne înconjoară, fără a ne gândi că în cea mai mică vietate este o viață tot așa de complicată ca și a noastră și în cel mai simplu lucru se ascunde munca și gândirea unui om demn de luat în seamă.

Pentru noi totul este obișnuit, dar de fapt pentru ochiul celui ce pătrunde, pentru mintea celui ce înțelege și inima celui ce simte totul este o minune.

Viața pentru acesta este o mișcare continuă în plină armonie cu mișcarea imprimată întregului univers de atotbunul creator. El ascultă și se supune atotînțelepciunii dumnezeești.

El seara și dimineața, și în lucrul de zi, prin tot ce face, își îndrumă gândul către Dumnezeu cu umilință, își pleacă genunchii și rostește adevărul: Tu Doamne ești viața. Tu ai întocmit pământul, apele și cerul cu toate ale lor; tu îți pleci privirile din cer pe pământ, ridici pe sărac din țărână și înalți pe cel lipsit din gunoi. [Psalm $123_{7,8}$). Tu prefaci stânca în iaz și cremenea în izvor de ape. (Psalm 114_8).

Tu mă cercetași și pe mine deaproape și mă cunoști, știi când stau jos și când mă scol și de departe îmi pătrunzi gândul; știi când umblu și când mă culc și cunoști toate căile mele. Tu mi-ai întocmit rărunchii și Tu m'ai țesut în pântecele mamei mele. Când eram fără chip ochii tăi mă vedeau; și în cartea ta erau scrise toate zilele mele.

Mare este puterea Ta și minunată este știința Ta: eu n'o pot pătrunde. (Ps. 139).

Tu, iubite frate, te gândești la toate acestea și-ți rânduești tu viața în deplină armonie cu voința Părintelui atotputernic? Sau te gândești că Dumnezeu este departe de tine?! Nu te amăgi cu astfel de gând.

Dumnezeu îți grăește prin tot ceeace te înconjoară și mai mult îți grăește prin cuvântul Sf. Scripturi.

Tu caută și prinde înțelesul graiurilor sale, și mai ales nu uita ceeace-ți-se vorbește prin Sf. Scriptură.

Nu uita că Sf. Scriptură îți dă înțelepciunea care duce la mântuire, prin credința în Hristos Iisus. (2 Timot. 3_{15}).

Scriptura este de Dumnezeu insuflată și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte și să dea înțelepciune în neprihănire, pentruca omul să se poată desăvârși și face destoinic și bun pentru orice lucrare. (2 Timot. 3_{16-17}).

Tu, iubite frate, și noi toți, suntem ca niște mlădițe de viță, cari dacă se rup din bucium se uscă și nu aduc nici o roadă. Și noi la fel, dacă ne despărțim de Hristos, carele este viața, tânjim, ne uscăm fără a fi putut aduce vreo roadă. Mântuitorul însăși ne spune: «După cum mlădița nu poate aduce roadă dela sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa, nici voi nu puteți aduce roadă dacă nu rămâneți în mine. Eu sunt vița, voi mlădițele». (Ioan 15_4). Deci cu Hristos și prin Hristos numai, putem trăi adevărata viață. Numai prin El viața noastră rodește. Altfel rămânem sterpi ca și smochinul blestemat. Și ce tristă e viața stearpă, zadarnică.

E înfiorător de dureros să ți se spună: ai trăit zadarnic!

Roagă-te, iubite frate, să nu fie așa. Și tu însu-ți fii grabnic la ascultare întru Hristos, încet la vorbă și zăbavnic la mânie. (Iacov 1_{19}). Urmează și lucrează potrivit cuvântului sădit de Hristos în inima ta prin glasul aleșilor lui. Nu arunca această învățătură, ci silește-te a o împlini spre lauda lui Dumnezeu.

Pr. D. D. Achimescu

Răvașe Educative

:: Rolul femeilor în toată vremea ::

Văzui, cu părere de rău, că și tu îți unișI glasul cu cei cari criticară femeile pentru că îndrăsniră să-și ceară drepturi politice.

Lucrul nu e nou. Încă din cea mai înaltă anticitate femeile au fost maltratate, tratate ca sclave, înjosite, bătute, totuși ele nu s'au abătut din drum; azi țin la ceia ce li se cuvine de drept și programul lor nu se poate să rămână nefăcut când ele studiază la fel cu bărbații, să nu fie adus la îndeplinire.

Eu sunt aceia care dela 1888. am deschis calea femeilor ca să meargă la lupta intelectuală; eu care am studiat toate aceste ponegriri ce-ți descriu mai jos; eu cari le zic și azi: *Inainte cu inima și cu capul. Inteligența și dreptatea călăuzind totul în omenire.*

Ia ascultă ce s'a zis pe socoteala femeei:

Tertulian zice: Să umble femeea sdrențăroasă și jumulită că ea este: poarta iadului.

Tuchidie, adaogă: Femeia este mai primejdioasă decât valurile înfuriate ale mării, decât torentul de foc al vulcanilor.

Leon Richer: Dacă este adevărat că Dumnezeu a inventat femeia, apoi el este meșteșugarul cel mai inconștient al celui mai mare rău.

Apostolul Paul, în scrisoarea, către Efeseni adaogă:

Bărbatul este stăpânul și stâlpul casei, precum Cristos este stăpânul și stâlpul bisericei; iar scriind către Corintieni zice: Bărbatul e icoana și slava lui D-zeu; femeia e sclava bărbatului și, omul cel mai de nimic va fi șef femeei; dânsa trebue săslujească, să-l asculte și să tacă.

In consiliul de la Macon în Franța, s'a discutat de către mii de arhierei, dacă femeile au suflet și pot fi trecute între ființele omenești. Nu s'a discutat de fel cine a propagat și păstrat religiunile popoarelor.

Clotilda hotărăște pe Clovis, regele Franciei a îmbrățișa religiunea creștină; *Ghizela* regina Ungariei și *Berta*, Regina Belgiei au stăruit d'a se 'ntroduce în statele lor.

* * *

Socrate, Xenofon, Aristotele sunt cam singurii cari au susținut femeile în antichitate, acestia din urmă zic: Societatea e bazată mai mult pe deșteptăciunea și pe dragostea femeei, decât pe justiție; iar justiția supremă este iubirea ei.

Lessing, complectează astfel: Femeia este cea mai frumoasă capod'operă din univers și-mi place să sfârșesc cu *Rousseau*, care zice: Femeia este cea mai frumoasă jumătate a omenirii. La Greci era considerată ca bună pentru desfătări și spre a procura statului copiii legitimi.

La Romani, când ele cerură drepturi, deși Roma era suverana omenirii, în anticitate, i se strigă:

«Omul la foc, femeia la cuptor!..»

* * *

Vezi dar, dragă Andrei, că cu toate prigonirile și cu toate sistemele de educație greșită ce li se dedau lor, ele au fost și vor fi mereu preotesele altarelor sacre muzele artelor, eroinele, cari vă vor conduce mereu la tot felul de lupte și de eroism.

N'au fost atâtea femei care'și periclitară viața și cheltuiră averea pentru salvarea patriei lor? Iudea, Estera, Ioana d'Arc, Charlotte Corday și la noi Mama lui Ștefan cel Mare, a lui Tudor Vladimirescu, Fata dela Cozia Caterina Varga, Caterina Teodoroiu?

In fine, ar fi având femeile cusurile și slăbiciunele lor, dar activitatea desfășurată la: Soc. Ortodoxă, Crucea Roșie, Liga culturală, Principele Mircea, Protecția bătrânilor, copiilor, Maternităților, orbilor, tuberculoșilor, copiilor moralmente abandonați și atâtea inițiative frumoase ca: biserici, spitaluri, orfelinate, nu sunt susținute de femei?

* * *

Cuvântul independentă, în întregimea lui, când fu vorba de liberarea patriei noastre în timpul războiului dela 1877 și Unire Ideal Național, etc. la 1916 poate că nici nu erau destul de adînc săpate în mințile și inimile femeilor române, cu toate acestea n'a fost una atunci, care să nu întindă mână de ajutor spre alinarea suferințelor celor rămași acasă, să nu dea jertfa cea mare jertfa de sânge: feciorii, frații soții, părinții lor pentru valoarea patriei.

Inaintea învingătorilor cari se 'ntorceau la 1877, dela Plevna, Rahova, Grivița, Smârdan și a celor dela Mărăști, Mărășești, Tabla-Buții, Oituz la 1918 ele eșiră nu obidite și învăluite, în zăbranice negre, ci purtând în mâini cunune cuvenite de drept învingătorilor!..

Ca recompensă — vă naște, vă crește, vă instruește, că dela sânul și de pe genunchii ei, se învață iubirea de Dumnezeu de țară, de aproapele, de la ea se moștenește, — bărfiți și mereu voiți a o ține sub obroc.

Nu se mai poate!..

Fiți pe pace, dându-i-se drepturi. ea va ști să se facă, precum s'a făcut și până acum, demnă și conștientă de drepturile și de datoriile ei, fără șovăiri și cu curagiul ce'l capătă cei cari luptă cu dreptate și cu cinste pentru un scop înalt și util. Nu sexul ci mintea să ne conducă la lumină.

Baba-Visa

EFIGII

Nichifor Crainic

Ne propuserăm într'un număr trecut — sunt câteva luni de atunci, — să aducem în coloanele acestui ziar, care are ca un principal punct al crezului său: înfățișarea oamenilor de frunte ai acestei țări, prinos de cinstire și admirațiune rarelor exemplare reprezentative ai neamului românesc. Prezentasem atunci diferite personalități, dar angrenajul scrisului cotidian nu ne-a putut da răgaz și am încetat pentru moment. Pentru moment, pentrucă începând din numărul de astăzi, vom da regulat număr de număr, unul câte unul din aleșii reprezentanți ai neamului românesc.

E rândul astăzi lui *Nichifor Crainic*.

Spațiul rezervat acestui articol este prea mic pentru a înșira toate calitățile personagiului de care ne vom ocupa astăzi.

Fiu de țăran, om modest, seminarist, scriitor de marcă, poet de mâna întâi, gazetar neîntrecut, profesor universitar iubit, fost secretar general, actual deputat, — iată câteva faze numai ale omului Nichifor Crainic.

Nichifor Crainic este ființa, căreia i-a fost dat să sue rând pe rând una câte una treptele nemuririi. Este poetul de neasemuită religiozitate. Un sentiment de căldură te cuprinde și înfășoară în cele mai nebănuite ascunzișuri. Știe și poate să cucerească. Mânuește abil versul. Și ca unul, care înfrățit cu pământul a trăit cei mai frumoși ani ai copilăriei, a reușit să cânte în versuri de o frăgezime îmbinată cu vigoare acele minunate «doruri ale pământului».

Dar nu numai atât. Situația precară a scriitorului din ziua de astăzi nu-l putea ocoli. Alături de celălalt admirabil exemplar al literilor românești, Cezar Petrescu, iată-l în lupta scrisului cotidian. Aducea un suflu nou. Un văl primenitor al miasmelor cari bântuesc încă și astăzi presa noastră obosită și învechită. Nervul, și mai ales o expunere literară a lucrurilor făcută cu bun simț nu putea să nu-și găsească admiratori. Cauzele drepte pe cari le-a apărat îl revendică și astăzi. Dacă literatura pierdea, în parte, un element prețios, în schimb ziaristica valorifica și câștiga un element prețios.

Și ca dovadă că literatura nu l-a pierdut, este că Nichifor Crainic scoate o revistă care a făcut școală, o publicație de care istoria literară se va ocupa mult timp. E vorba de revista «*Gândirea*», al cărui doctrinar critic este Nichifor Crainic. Suflul nou pe care-l aduce — acesta în mod temperat — cât și mai ales bogăția și variația resurselor îl clasează printre elementele de frunte ale literaturii noastre.

Munca, pe care o prestează zi de zi, multilateralitatea ocupații lor îl așează, cu merite depline în galeria oamenilor, în care țara poate să aibă nădejde, în zile de bucurie cât și în clipe de grea cumpănă.

Mozaicul acesta, este întregit de cariera profesorală, Nichifor Cranic este profesor la Facultatea de Teologie din Chișinău. Omul care a atras în atâtea ramuri ale activității umane, este imposibil să nu fie cel puțin interesant și aici.

Cât timp a fost secretar general al cultelor și artelor, — a știut să se facă cel mai apt pentru postul acesta. El era întruchiparea fericită a antagonismului acesta: era scriitor și profesor al Facultății de Teologie din Chișinău. Și a reușit să le împace în mod admirabil, să se achite în conștiință de misiunea încredințată.

Poporul l-a trimis să îi apere drepturile în Parlamentul Românieî Mari. Se arătase încă din ziaristică demn și curagios apărător al acelor obijduiți.

Nichifor Cranic e tânăr. Muncește. N'a dat nici jumătate din ceeace este capabil. Deși a dat prea mult. Totuși îl așteptăm la lucru spornic.

Radu Mislea

→ Cetiți și răspândiți
„Cultura Poporului"

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieții»).

Blasco Ibanez

Progresul Navelor de război. Năvile de război cer pe lângă calitățile nautice și calități militare, care de multe ori sunt contrare primele condițiuni.

In desvoltarea marinei de comerț se ascultă de legi regulate, cari au ca judecători, clientela maritimă, iar ca sancțiune ruina sau prosperitatea proprietarului.

Marina de război, prin rivalitatea maritimă, ascultă de «doctrine» cari deseori variază și dupâ cari se conduce guvernul, (câte odată împins de public), așteptând ca din când în când experiența luptelor altora, să confirme prevederile lor în construcțiile ce au făcut.

In ceia ce privește progresele făcute în general în marina, cea de comerț a ținut întâetatea în progresul mașinilor, căldărilor, precum și comfortul locuințelor la bord.

Asemenea și în introducerea aparatelor care micșorează oboseala personalului de la bord.

Marina de războI a început și a desvoltat construcțiile în oțel, a ținut pasul înainte în studiul stabilității navelor, precum și în desvoltarea aparatelor de transmisiune a lucrului și a ordinelor date de la comandă.

In ceia ce privește mărimea, navele de comerț țin locul întâiu.

Navigația de altă dată. Din Europa în Australia se făcea câte odată și 10 luni de navigație.

Durata navigației era însă cel mai mic dintre necazuri. Când accidentele țineau nava în mare și lipsurile începeau la bord, atunci veneau necazurile mari.

Opririle pe «calm plat» în Oceanul Indian, făceau apa dulce așa de rară, că nimeni nu mai avea apă de spălat.

Și acesta era cel mai mic necaz față de lipsa apei de băut sau terminarea proviziilor.

O corabie a fost prinsă în calmul plat al regiunei equatoriale și ținută 40 de zile pe loc, sau purtată la întâmplare de curenți.

Navigația de azi. Cu transatlanticul francez «La Provence», drumul din Europa în America se face în 6 zile și 6 ore. Luxul din cabinele și saloanele sale, fac pe călător să uite că este în călătorie. Prin T. F. F. se primesc știri, și un jurnal tipărit la bord, ține la curent pe toți cu ultimele știri primite zilnic de la uscat.

Altă dată, țările din America de Sud, cu câmpiile lor, nu puteau transporta decât pieile de la turmele nesfârșite de animale ce creșteau acolo, aproape fără cheltuială.

Scurtarea timpului de transport și introducerea aparatelor frigorifere aduc acum o bogăție fără seamăn acestor țări și satisfac cererile de carne pe piețele unde aceasta lipsește. Și toate acestea sunt datorite introducerii mașinei cu vapori.

Francezul Jouffroy a fost primul care s'a gândit la navigația cu mașina cu vapori.

Ruina și disperarea a fost răsplata muncei sale.

Fulton fu mai fericit. Neînțeles în Franța, se întoarce în America și prin o muncă extraordinară și sacrificii la fel, reuși să pună pe apă, prima navă cu vapori.

Fulton se găsea la bordul navei «Clermont» care pornea în prima călătorie din America în Europa. Nici un călător n'a îndrăznit să încerce aventura.

La întors avu un singur călător, din New-York.

Plata era 6 dolari. Când acesta plăti jos în cabină cei 6 dolari, Fulton avea ochii plini de lacrimi.

—«Acești dolari sunt primii cari răsplătesc munca vieței mele de până acum» răspunse Fulton.

«Aș vrea să beau un pahar de vin cu D ta, dar sunt prea sărac pentru aceasta. Poate că altădată mi se va oferi ocazia».

Fulton se poate considera printre cei fericiți, căci la finele vieței sale, a văzut ideia sa luând aripi și aplicându-se la multe nave.

Nava cu vapori a marchizului Jouffroy, a fost distrusă cu securea de marinarii de Rhone, cari credeau că acest nou metod va desființa navele lor. Puțin a lipsit ca Jouffroy să nu fie măcelărit și el.

Nu e de mirat, căci sărmanii marinari se temeau pentru pâinea lor zilnică. Dar ca Napoleon să nu înțeleagă profitul noii idei, când Fulton i-a explicat lucrul aici e un fapt cu adevărat de mirare. Fulton a plecat în America căci Napoleon n'a înțeles folosul practic al aplicațiunei imaginate de Jouffroy și repetată de Fulton. Nimeni nu e profet în țara lui.

Cugetări din Amiel

Putem trăi izolați în mediul nostru trecător; dar fiecare din gândurile noastre, fiecare din sentimentele noastre găsește, a găsit și va găsi ecouri în umanitate.

Fineța pedagogică constă în arta de a inspira pe alții.

Munca nu-i frumoasă decât atunci când e sfântă, adică închinată celor veșnice.

Dezordinea ne face sclavi.

Considerația este răsplata acordată stasorniciei în datorie și cinstii care se dovedește în viața practică. E un omagiu adus unei vieți socolite fără prihană.

C. Mureșanu
Geneva

Unirea românilor în lumina zilei de astăzi

(Conferență ținută la Sanatoriul Geoagiul de jos, județul Hunedoara — Duminecă 19 Mai 1929).

2) De: GH. PETALA

Căci pe când apusul avusese parte de liniște și se putuse desvolta relativ liber din punctul de vedere al națiunei; pe când apusul își trăia o viață a lui proprie fără a fi stingherit din afară, în măsură în care toate puterile să nu fie mobilizate decât pentru apărarea vieții, și paralizate pentru orice altă activitate — noi trebuia să înfruntăm urgia și să ne scăpăm mai întâi viața. Aș zice, într'o figură de stil: să privim cum cei din depărtatul apus se întăresc, se înalță, pe când pentru noi anii trec sterp și doar cu câștigul unei vieți care nu se lasă omorâtă. Ungurii chiar, ei însăși barbari de rasă finică, veniți mai întâi în Atelcuz în sudul Basarabiei și apoi, sub conducerea lui Arpad, în Panonia și în Ungaria de astăzi prin 898, sub formă de năvălitori; Ungurii aceștia chiar au avut vreme, până după 1075, să se stabilească, să se organizeze; apoi, sub imboldul regelui lor Ștefan cel sfânt care a dat dovada unui admirabil simț politic, să se creștineze, și astfel să se consolideze sub aripile Papalității atotputernică la acea vreme. Au avut vreme desvoltându-se astfel și să-și întindă cuceririle ajungând până în Transilvania, unde supuseră voevodatele române din acea vreme: al lui Glad de prin Banatul Timișoari; al lui Menumorut între Someș și Mureș până prin Crișana și nordul Transilvaniei; al lui Kean în sudul și răsăritul Transilvaniei; și al lui Gelu din miezul ei. Și au ajuns în fine, datorită acestor împrejurări favorabile dar vitrege nouă că spre anul 1200 să-i găsim ca suverani, chiar ai unor voevodate de dincolo de Carpați, cum erau voevodatul Severinului, al Jiului de sub Litovoi — ori prin Moldova al lui Dragoș și mai târziu Sas și Baliță, voevodate cari ereu ținute să plătească tribut regilor unguri.

Către 1300 în această stare de lucruri intervine o schimbare. Voevozii aceștia încep să se răscoale și să refuze de a mai plăti tributul către suzeranul lor, regele ungar, ba încep chiar să-și întindă stăpânirile unii asupra altora, ca și când în ei s'ar fi și agitat tendința aceasta de unificare a neamului românesc, astfel fărămițat. Rezultatul acestei schimbări de lucruri este, că în Muntenia voevodul de Argeș, Seneslav, se întinde cu stăpânirea sa și asupra voevodatelor oltene, reușind să închege astfel statuleț ul neatârnat al Munteniei, în care pe la 1330—40 aflăm domnind pe Basarab, unul din urmașii acestui voevod de Argeș și care bate cumplit pe regele unguresc, Carol Robert — la Posada lângă Câmpu-Lung — căci venise să-l pedepsească pentru răsvrătirea lui. Iar în Moldova rezultatul acestor schimbări este, că voevodul Maramureșului, Bogdan, plecat din Maramureș unde regele unguresc se arătase mai puternic prin generalii săi, se oprește în Moldova, ia în stăpânire voevodatul urmașilor lui Dragoș și Sas, le eliberează de tributul față de Unguri și rămâne Domn deplin și neatârnat la 1363, constituind țărișoara liberă a Moldovei.

Acestea sunt descălecatele. Ele însemnează deci contopirea voevodatelor din Muntenia și din Moldova în 2 statulețe distincte, liberate de tributurile de până atuncea și deci neatârnate dela această dată.

Au urmat vremuri de frumoasă afirmare românească, atât în Muntenia—unde un Vlaicu Vodă își avea acum un cuvânt de spus, în lupta dintre Ludovic noul rege al Ungariei și Țarul Strașimir al Bulgarilor dela Vidin, ruda sa— cât și în Moldova înaintașilor lui Alexandru cel Bun, în Moldova Mușatinilor, trăind în vecinătate bună cu puternicul regat al Polonilor dela nord. Această afirmare românească devine din ce în ce mai puternică, ajungându-și strălucirea sub Mircea cel Bătrân în Muntenia și Alexandru cel Bun dar mai ales Ștefan cel Mare în Moldova. In vremea aceasta Mircea reușește să adaoge la trupul țărei Românești ținutul Făgărașului și Amlașului din Transilvania—iar Ștefan cel Mare, după înțelegerea pe care o avusese cu Matei Corvinul bătut crunt la Baia la 1467, reușește capete în Transileania Ciceiul și Cetatea de Baltă, pentru îngrijirea bisericească înființează și o episcopie la Vad. — Vedeți? Aceste întrepătrunderi în viața fraților de dincolo, adică de aci cari, treziți la viața de stat sub coroana ungară, nu luau parte vie la viața acelora din țărișoarele de peste munte, această întrepătrundere eu aș numi o atracțiunea aceea misterioasă, tendința aceea care spuneam că țâșnește din subconștient, de a se căuta de a se apropia.

Căci Domnilor, nu se poate explica aceasta numai prin prisma intereselor strâmte, economice or politice, trecătoare. Erau pe locurile acelea oameni cari vorbeau ca și aceștia din țările Românești, oameni cari nu se puteau înțelege cu trimișii și generalii regelui unguresc, și cari mult mai bucuroși în inima lor se înțelegeau cu trimișii fraților de dincolo.

Destinul vitreg al neamului nostru se vede însă că nu se putea împăca ușor cu această stare de lucru. Trebuiau noui piedici în desvoltarea neamului acestuia. Nori negri prevectind

Românii din America

— Naționalism, cultură și organizare —

Când zicem «Român American», imediat, prin asociație de idei, ne gândim la «Român transilvănean» «Român bănățean», pentrucă majoritatea Românilor - Americani sunt de origine transilvăneni și bănățeni. Ce oare i-a determinat să renunțe la pământul strămoșesc, păstrat de înaintași cu atâtea sacrificii ? Oare soarta bună i-a îndemnat spre pribegie ? Nu. Căci Românul transcarpatin, ursit să ducă jugul greu al vasalității, al robiei de iobag, a preferat mai bine să emigreze spre alte ținuturi cu perspective de trai mai frumoase și mai avantajoase. Și oferta cea mai atrăgătoare a fost țara dolarilor. Dece ar fi rămas alăturea de mormintele sacre ale strămoșilor, ca să le ude cu lacrimile robiei ? In locul jugului tiranic a preferat libertatea acțiunei și dolarul american. Astfel că, sărăcia în floare deoparte și iobăgia despotică cu desființarea aproape totală a libertății de altă parte, a determinat imperios să-și părăsească glia, îndreptându-se cu speranță spre minunile întrezărite prin samsarii diferitelor societăți de imigrare în America.

Dus pe meleaguri streine, Românul, cu toată vitregia vremurilor și a oamenilor, și-a păstrat sufletul cu tot ce are el mai nobil, mai frumos și mai bun:

«iubirea de neam și de moșie».

Romînul-American e mai romîn de cât mulți dintre acei ce se intitulează și se afișează publicului ca «mari democrați patriotici».

Privind viața R. A. sub toate unghiurile de raporturi: social, național, religios, cultural, etc., ea se manifestă în toată amploarea ca o viață curat românească, nealterată de valurile americanismului. Și ca să fim mai precișI, putem asemăna grupul R. A. cu o stâncă de granit în mijlocul unei mări și care privește nepăsătoare la valurile ce se sparg furioase, dar neputincioase la picioarele ei.

Vreți dovadă ? Intreaga viață națională a lor se poate cunoaște din manifestările culturale foarte frecvente: au școli românești în fiecare colonie, instituesc mereu serbări cu caracter cultural și frumoase expoziții cu artă românească. Incă o dovadă, tot atât de palpabilă, că R. A. sunt Români cu trup și suflet, e dorința multora de a se reîntoarce în mijlocul nostru, aducând cu ei prinosul muncii titanice dusă pe pământul făgăduinței.

Ei au cerut printr'un memoriu, adresat noului guvern Maniu și publicat în unele ziare cotidiane, din țară cât și în cele ce apar în America ca să se prelungească cât mai mult șederea în țară a Românilor de cetățenie americană în vederea plasării banilor în diferite întreprinderi, ajutând astfel economia țării și să le ușureze venirea lor în țară prin intermediarul legației române din America. Multe bănci din Transilvania și Banat sunt opera aproape în întregime a R. A. De pildă: «Albina» din Cluj, etc. cu fonduri de zeci de milioane lei.

Ce mai vreți patriotism ca acesta ? Duc fala în străinătate prin organizațiile lor sănătoase, prin manifestările lor pe tărâmul muncii încordate și cinstite. Și ca o aducere-aminte, ca o dovadă de legământ cu patria mumă, se reîntorc cu aceeaș dragoste, ducând cu ei bogățiile dobândite în continentul nou.

Și acum vine întrebarea: Dacă sunt atâți R. A., — aproape 300.000 — formează ei vreo grupare mai concentrată, sau sunt risipiți în haosul celorlalte națiuni? La această întrebare vom căuta să lămurim pe cititor, aducând spre convingere fapte palpabile, nu vorbe.

Ajunși pe cuprinsuri streine, cu populație eteroglotă, cu activități multiple și intense, Românii au simțit nevoia, o nevoe imperioasă, ca în lipsa fraților lăsați «acasă» să-și manifeste și mai profund solidaritatea. Și astfel din răsleții s'au grupat în societăți prin al căror program se urmărește ajutorarea celor în lipsă și identificarea lor în mijlocul populației streine ca o grupare ce merită toată atențiunea. Prima societate românească a fost înființată cam prin anul 1903, în Cleveland Ohio cu numele românesc de «Carpantina». Astăzi avem în America 136 (una sută treizeci și șase) societăți, toate unite, formând un tot indisolubil: «Uniunea și liga societăților Române de ajutor și cultură». Și un fapt de remarcat: progresul aeestor societăți a mers în salturi mari.

Activitatea acestei vaste organizațiuni românească din America a fost și este cât nu se poate mai bine venită. Dela 1923—adică dela organizare — «Uniunea și liga» a plătit pentru cazuri de accidente 10.097,49 dolari și 184.155,75 dolari pentru cazuri de moarte.

Ce și-a propus «Uniunea și liga»? Să înființeze două fonduri: cultural și de caritate. Din fondul cultural să ajute pe studenți, pe copiii membrilor și înființarea de biblioteci. Din fondul de caritate să se cumpere o fermă pentru bătrânii neputincioși și pentru copiii orfani rămași fără sprijin. Iată ceeace sunt organizațiile românești în America și care le este activitatea.

Societățile românești din America închegate atât de temeinic de actualii conducători și membri, vor dăinui cu aceeași vigoare, numai dacă urmașii lor vor fi demni.

Și atunci sarcina cea mare cade în seama părinților și educatorilor, ca să apropie cât mai mult pe copilul român de familie, de grup, de societate, învățându l să muncească cinstit și în nota curat românească. Deci și cei ce vor veni după generația actuală să păstreze cu sfințenie tradiționalismul poporului român.

Și atunci, ca o consecință, s'a intensificat activitatea: școlile sunt strict supravegheate; serbări culturalo-artistice sunt ținute din belșug, nelipsindu-le teatrui și cinematograful educativ. Iată ce spune D-l Damian Diorancă în articolul d-sale intitulat «Producțiile teatrale ca școală de românism»:

«De vreo câțiva ani încoace se observă o mai mare mișcare culturală în toate coloniile noastre. Producții teatrale, serate muzicale, conveniri culturale, îs aranjate de tinerimea noastră... prin urmare viața noastră din colonie a primit o înfățișare mai vie și o extenziune mai mare, astfel că mai în fiecare colonie s'a pornit o viață mai culturală, spirituală».

Se înjghebează expoziții de artă casnică, dovedind prin astfel de producții superioritatea artei românești, neîntrecută până în prezent prin originalitatea și artistica lor lucrare. Artiști renumiți se manifestă pe scenele și ecranele americane. Din toate acestea se poate trage concluzia că, tendința Românilor Americani este de a se remarca în fața populației conglomerate și de a se cunoaște, de a se educa și consolida sufletește împotriva influențelor curentelor americane.

R. A., plecați din țara mumă nu pentru a se plimba, ci pentru a trece într'o stare materială mai pronunțată, au dat dovadă de muncă statornică și titanică, cu toate neajunsurile inerente pe pământul Amercei. Iar unirea care face puterea le-a menținut nota independentă de Români.

Să privim cu drag la R. A., să-i admtrăm, să-i iubim și să le urmăm pildele de muncă constructivă.

G. I. Balaciu

MOARTEA

Moartea nu e noapte de 'ntuneric!
Moartea e lumină,
Plină
De feerie —
De feericul ceresc!..

Moartea nu e nici durere,
Nici nimica pământesc!..

Nu e veșnica tăcere
Din pământul mucezit —
Ci, e muzica solemnă și senină
Din seninul și solemnul cerului deschis!..

E un vis
Nesfârșit
De frumos, de bun, de mare!..

E o zare
De amurg însângerat,
Inspre care
Au zburat
Albe aripi: porumbei —
Când străluminos de semizei!..

CRIDIM

Bacovia și Gr. Tabacaru

sau

Poetul versului de plumb și Pedagogul de inimă

Scurt, negruț la înfățișare, cu pălăria pleoștită pe cap, cu pașii mărunți, depănându i pe străzile îmbîcsite cu fel de fel de gunoae dela marginea orașului Bacău, așa l'am văzut astă toamnă pe poetul versului de plumb, pe poetul poeziei contemporane, pe îmbătrânitul și uitatul Bacovia...

Meșterul poeziilor adânci, liricul clocotitor al propriei lui vieți, cântărețul pesimist al unei necăjite vieți burgheze, azi e neînțeles și neluat în seamă de nimeni. Mâine — e sigur — vor vorbi poeții și stăpânitorii țării la mormântul poetului, despre perla de cugetare și de artă a poeziei lui Bacovia... Ritorii de ocazie se vor întrece în osanale ridicate în amintirea celui care a trecut prin viață, văduvit de orice atenție, rănit în suflet din pricina meschinelor moravuri de azi ale so cietății evdemoniste.

Senin și adânc la minte, curat și prietenos la suflet, așa este Bacovia, poetul singurătății, care trece pe lângă lumea neînțelegătoare de azi, fredonând ceva din poeziile lui de plumb, din care se naște aria tăinuită a desnădejdii și a iluziilor perdute... Bacovia, expresia fidelă a mucenicii poeților fără sprijin, s'a alăturat de sufletul idealist al unui bacăuan. Puterea de creație artistică a poetului simbolist a înrâurit asupra inimii unui pedagog. Pedagogul Gr. Tabacaru este docentul universitar dela Iași, în inima căruia vibrează căldura adevăratei psihologii omenești. Felul cum acești doi oameni s'au îmbrățișat, spre un folos obștesc, prezintă pentru lumea înțelegătoare o profundă simțire sufletească și o neîntrecută poezie de viață. Doi oameni, din lumea gândurilor înalte, s'au îmbrățișat la focul aceleiași sobe dintr'o cameră din Str. Câmpului-Bacău. Hotărîrea, luată atunci, trebuia să rămâe definitivă. A rămas ? Vom vedea. Ceeace poetul n'a putut avea în viață, a împlinit pedagogul de inimă, cu prisosință de dragul artei bacoviene. Gr. Tabacaru a sprijinit viața poetului Bacovia; acesta este adevărul. Icoana dragostei adevărate dintre două suflete ideale se pironește cu deasila în sufletele înțelegătorilor. Intensitatea și expanziunea simbolică a poeziilor lui Bacovia conturează sufletul amărît al poetului în care picură ploaia mărunță a durerilor, a singurătății și-a pătimirilor mute. Bacovia e indiscret. Nu vrea să-l cunoască nimeni. Vrea să rămâe în obscuritatea veacului acestuia. I am cerut notițe biografice, în privința vieții lui din trecut, dar a tăcut. Eu l'am înțeles. Și pentru indiscreția poetului, pedagogul Tabacaru i-a prilejuit sprijin.

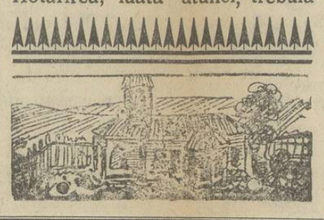

Deaceea, pedagogul de inimă, școlarul filosofilor dela Universitatea din Viena — de care voiu scrie, altădată mai multe — a oferit sprijin — cu multă grațiozitate — poetului Bacovia. In vremea capitaliștilor îndolenți și a banchetelor oficiale, un pedagog de inimă sprijină sufletul unui poet, azi, neluat în seamă, dar mâine, preaslăvit în sate și 'n orașe, în școli și 'n Academie, pentru valoarea personalității lui poetice. Insă, e trist, că de o bucată de vreme, Bacovia a plecat la București, unde lumea e mai ingrată cu poeții. De ce n'a stat sub aripa pedagogului? Tragică viață pentru un subtil poet.

Așa prețuim valorile neamului!. Nu înțelegem de ce a părăsit Bacăul. Nu cumva, la București, se simte mai alături de D-ra Agatha Grigorescu ?! Nu știu. Este o taină a poetului Bacovia, ca tot viersul de plumb bacovian. E trist, ca o zi de toamnă ploioasă. Printre lumea ingrată a Bucureștiului, rătăcește tăcut poetul Bacovia, care nu găsește loc nici într'un birou de rând dela vreun minister. Așa se prețuesc la noi, valorile neamului!... «Sărmanul poet!...» vorba zguduitoare a lui Cezar Petrescu...

N. C. Munteanu-Muntmarg

Vorbe multe și frumoase, dar fapte puține

Socotesc că nu e alta decât o pedeapsă dumnezeiască, schimbarea lumii de astăzi, care nu nutrește în suflet de cât planul de agonisirea ușoară a necesarelor vieței, dar la un plan de muncă efectivă puțini se mai gândesc! Și când rămân puțini la muncă e știut că dreptul lor adevărat e totdeauna răpit de cei leneși și de cei de care zisei că urmăresc fapta înșelătoriei. De aceea a decurs și crește neîncetat puhoiul răutăților, care cuprinde lipsa de credință religioasă, dușmănia față de aproapele tâlhării, omoruri, înșelătorii, beții, urgii, etc.

Și aceasta provine din pricina că ne-am rătăcit de pe calea dreaptă... ne-am perdut capul... Nu există o linie de conduită, trasă apăsat și supraveghiată de cineva, care să fie demn de respectul celor conduși. Pretutindeni auzim numai trâmbițări de onoruri și laude, întreceri în cuvinte de osanale, dar de muncă cinstită și dreaptă care aduce laurii progresului, fugim cei mai mulți. De aceia viața grea; de aceea recurgem la căile necinstite și neumane, că suntem în stare să ne mâncăm unii pe alții mai rău ca câinii.

Până ce și acei ce bruma au mai rămas a munci cu spor, vor trece încet, încet la aceiași demoralizare a vieței, când văd că alții fără muncă — întrebuințînd metodele excrocheriilor și înșelătoriilor — trag foloase materiale considerabile, care-i duc la mai rău.

Am protestat împotriva muncii, am cerut reducerea ei la 8 ore pe zi ca și în alte țări? Dar gânditu-ne-am sănătos, cât de înapoiați suntem față de aceste țări ? Ne putem compara noi cu americanii, francezii, englezii, germanii, etc., cari în locul brațelor au sumedenii de mașini și bani prin urmare cu care se acoperă acea reducere a orelor de muncă? Cu toate acestea, germanii — la vremea restriștei — au sporit munca lor cu o oră în plus pentru patrie! Românul nostru ar protesta, n'ar primi sporirea orelor de muncă nici pentru el chiar.

Și aceasta, repet, numai din pricina celor ce au copleșit munca dreaptă, prin înșelătorie. Dar răul pătrunde cu iuțeala unui glonte distrugător, calea pacostelor e mai aleasă ca a faptelor bune.

Priviți cum chiar săteanul nostru, care era odinioară — cu lanuri de muncă mai intinse — mai strâns legat de gospodăria lui, a intrat azi cu averea sa din ce în ce mai fărămițată în o adevărată lâncezire.

S'a întins cangrena lenei, a lucrului fără socoteală și a disprețuirei muncei agricole și la țăranul nostru, transformîndu-l într'un negustor șiret, care luînd pildă dela cei trândavi, și-au perdut pofta de muncă și nu urmăresc de cât metoda vicleșugurilor spre a-și agonisi un trai cu mult avantaj fără a se lua de gânduri spre îndreptarea acestei stări de lucruri atât de păgubitoare. Dacă cel puțin la sate n'ar exista atâta pierdere de timp și nepricepere în a produce cât mai mult și mai convenabil, de sigur că starea lucrurilor de azi s'ar îndrepta pe calea cea bună. Nenorocirea care pornește dela orașe, pătrunde cu atât mai lesne în mintea și sufletul țăranului care nepregătit fiind în a alege, înclină mai cu ușurință pe drumul deschis de «cei mai deștepți» și devin apoi mai păgubitori națiunei, ei fiind masa mare de producțiune.

Azi nu mai vezi pe badea Ion cu «ai lui» să-i cânte rândunica zorii zilei pe câmpul de lucru «alte dăți». căci «s'a modernizat» și nu-l mai vezi venind seara târziu de la ogorul său, bucuros că a produs mult în acea zi Badea Ion «cel de azi» pleacă târziu la muncă, «dacă e poftit la muncă cu plată la alții» se uită după soare; gândul lui e numai la mâncare și ședere, iar seara lasă lucrul de cu vreme ca să nu-i apună soarele în calei Adică de ce boerii să se plimbe funcționarii să muncească 5—7 ore pe zi și de ce meșteșugarii să muncească numai 8 ore pe zi, iar badea Ion să muncească din zori până în noapte?

Badea Ion, în mintea lui mărginită, judecă pe funcționari și meșteșugari, cari ori cât s'ar trudi nu-și pot construi măcar câte o căsuță în viața lor, în care să-și plece capul în ultimele clipe. Cei mai mulți stau veșnic prin uși streine, pe când tu bade Ioane, ori cât de puțin pământ de muncă ai — îți poți clădi bordeiașul tău, gospodăria și mulțumirea ta.

E drept însă, că și funcționarul și meșteșugarul, dacă ar munci mai mult, ar produce mai mult, căci producțiunea multă aduce ieftenirea traiului; aceasta descătușează trupul și sufletul nostru din ghiara sărăciei și a scumpetei. Să nu se supere Domnii funcționari, meșteșugari sau țărani, cari se simt răniți cu cele mai sus pomenite și să nu sufle nici un cuvânt înșelătorii vieței, lăsată de Dumnezeu a fi răsplătită cu muncă și oboseală (mă adresez leneșilor, tâlharilor și criminalilor) căci așa de grea ne este viața, după cum chiar noi am voit-o.

C. Veleanu

Din dicționarul unui fost bețiv

Olcoolul și beția sau otrava și omenia

Alcool	=	buzunar gol
beție	=	sărăcie
băutură	=	căzătură
pahar	=	cel mai urât dar
vin	=	pelin
pelin	=	venin
țuică	=	măciucă
țuici	=	om pe brânci
lichior	=	om chior
șprit	=	sughiț
bere	=	piere
țapi	=	țap
vin spumos	=	om căzând frumos

(Pentru ziua Temperanței)

I. Zichișanu

Țiganca — Cahul.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Ce ne spun „Eroii Neamului"

Sunt puține pe fața pământului, popoarele, cari să fi avut un trecut așa de zbuciumat, un trecut cu piedici la orice pas, un trecut stropit cu sânge, ca poporul nostru.

Se vede că așa voit-a soarta, ca numai din această luptă continuă cu necazurile, neamul acesta de «șoimi» să-și valorifice puterile, arătând că este demn de numele care poartă.

De când a luat ființă, ca popor, și până astăzi, a avut de luptat cu mii de năvălitori. Pretutindeni a eșit biruitor, dar orice biruință l-a costat multe vieți.

In el, s'au găsit mulți de aceia, cari zâmbind și-au dat ceeace au avut mai scump — viața lor —, pentru a-și apăra ogorul sfânt și căminurile ce le sunt dragi ca ochii lor de vulturi.

Jertfindu-se, ne-au dat libertate.

Visul nostru secular «Eroii» l-au împlinit.

România Mare se datorește lor.

Se cuvine, din parte-ne, să îndeplinim întocmai dorința lor: «Păstrarea neatinsă a hotarelor scumpei noastre țări, iar exemplul ce ne-au dat să ne fie călăuză în viață;» — «Căci nu suntem mulți» — spun «Eroii».

— «Prin voi trăim. Duhul vostru merge alăturea cu voi, călăuzindu-vă pașii pe cărarea cea dreaptă.

— «Nu vă rușinați, ci mândriți-vă cu noi!

«Nu ne ridicați monumente în piatră rece ci ridicați-le în sufletele voastre fierbinți, în care sădiți aceiași iubire de neam pe care am arătat-o noi!».

Ca să fim vrednici de «Eroii-Neamului», se cere din partea tuturor o muncă intensă, o muncă cinstită, ca ogorul ce ni s'a dat cu limbă de moarte în stăpânire, să înflorească și România de azi, să devie «România felix» de mâine.

Ne trebue, pentru aceasta: «O guvernare înțeleaptă și o cât mai mare activitate culturală în marile mase ale poporului».

— La muncă, cărturari ai neamului, la muncă!».

Alex. Vâlceanu

furtuna, se ridicau la orizontul vieții acestor 3 țărișoare: vin Turcii! Urechea la pământ auzea ropote de mulțimi în năvală; dușmani cari se apropie în goana nebună a calului, ca să prade și să cotropească! Ce avusese Mircea să-și păzească până acum țara, folosind mintea lui ageră or sabia i neînfricată! Ce avusese Ștefan să se apere de Tătarii din răsărit, de Ungurii din apus, de Polonii din miază noapte! Se mai adăoga un nou dușman, mai puternic și mai de temut, străduințelor lor de mai bine. Și luptele cu noul acesta dușman, cu Turcii — cari nu s'au isprăvit totuși încă 500 de ani după aceea au dus, datorită înțelepciunei acestor 2 mari Domni români, la acele așa numite capitulațiuni, deși luptele acestea grele avusese răsunet până departe în apusul care-l cunoscuse pe Mircea luptând la Nicopole, și care-l încununase pe Ștefan al Moldovei cu stema de «cavaler al creștinătății». Lupte sângeroase, în atâtea rânduri câștigate și rămase definitiv în istorie: Rovine, Podul Inalt, Răsboeni...

Capitulațiunile acestea, încheiate la 1393 de Mircee cel Bătrân pentru Muntenia și la 1513 pentru Moldova de către Bogdan cel Orb, urmașul lui Ștefan cel Mare și executorul testamentului politic al acestuia, capitulațiunile acestea sunt niște închinări pe care le făceam noi Turcilor, socotindu ni 'i de suzerani și plătindu-le tribut. Au fost o mare înțelepciune politică a Domnilor noștri aceste capitulațiuni, pentru că ele ne au mai ferit de urgia stăpânitoare a Turcilor care n'a încetat să se întindă, și prin Ungaria să ajungă până sub zidurile Vienei. Datorită acestor capitulațiuni, Turcii nu aveau să se stabilească în țările noastre; noi ne plăteam tributul nostru regulat și puteam astfel să ne îngrijim cât de cât și de alte nevoi. Ele au fost întărite de Turcia prin hatișeriful dela 1634. anul domniei lui Matei Basarab în Muntenia și al urcărei pe tron a lui Vasile Lupu în Moldova.

Dela moartea lui Mircea cel Bătrân (1418) și a lui Ștefan cel Mare (1504) până în preajma anului acestuia 1634, viața țărilor române se scurge gravitând când în lumina politicei ungurești sau polone, când turcești, după împrejurări și după cum Domnii socoteau nevoile lor mai bine apărate. In Muntenia: Alexandru Aldea, Vlad Dracul, Vlad Țepeș, Radu cel Frumos, Radu cel Mare ș. c. l., sunt când cu Ungurii, când cu Turcii, când și cu unii și cu alții — și deasemenea în Moldova: Ștefăniță Vodă, Petru Rareș, Alexandru Lăpușneanu, Ștefan VII Tomșa, Ioan Vodă cel Cumplit ș. c. l., când cu Polonii când cu Turcii. Cârma țărilor române era nespus de greu de condus printre interesele potrivnice ale vecinilor noștri și cari n'ar fi stat la îndoială să ne înghită la prima ocazie, și numai datorită dibăciei Domnilor noștri, ca și mânei lor de fier care lovea fără șovăire la nevoe, a ajuns ca neamul acesta să se strecoare printre toate greutățile, viu și cu ființa lui politică pe care și-o dăduse. Câți domni căzuți pentru această atitudine mai presus de toate românească! Capetele Domnilor Moldovei: Ștefan VII Tomșa, Ion Potcoavă și Iancu Sasu cad în Polonia; Ion Vddă cel Cumplit este rupt în bucăți de Turci. In Muntenia: Vlad Drăculea piere la Unguri; Radu Paisie și Mihnea Turcitul sunt exilați la Rodos și cine nu cunoaște trista decapitare a lui Brâncoveanu, de mai târziu la Constantinopol, după ce în fața lui chiar i se omorâseră toți copiii săi?

Lupte se dau în timpul acesta și între Domnii români ei între ei: Ștefan cel Mare se luptă cu Vlad Țepeș, fostul său ocrotit iar acum înțeles cu Turcii; cu Radu cel Frumos lângă Râmnicu Sărat; Matei Basarab are lupte cu Vasile Lupu la Finta, în Prahova! Dar luptele acestea pornesc mai mult dintr'un fel de a înțelege interesul țărei sale deosebit de al celuilalt și nu din dorința vană de a se ridica unul în pofida celuilalt. Când Ștefan cel Mare înțelege rostul țărei sale în contra Turcilor, un Radu cel Frumos care înțelegea să meargă tocmai alături de ei, era desigur adversar tacticei sale și deci dușman Moldovei însăși și în contra Moldovei sale, chiar frate să-i fi fost, el nu înțelegea să te cruțe! Și tot așa și cu ceilalți. Țările acestea, deși surori, erau separate. La o apropiere, la o unire îetre ele nu se gândea nimeni, căci nu aceasta era mentalitatea timpului, nu era acesta spiritul vremii aceleia. Cel mult s'ar fi putut să se alipească prin forță una de alta, unirea cel mult în felul acesta s'ar fi putut face și ea ar fi fost consfințită apoi de bună seamă și păstrată cu sfințenie ca un lucru sacru!

Cât este de adevărat aceasta o dovedește timpul domniei glorioase și atât de scurte, a marelui Mihai Viteazul (1593-1601). El a înțeles să meargă în contra Turcilor, pentru a se scăpa de birul care se urcase mult împovărător acum, și câtă vreme în Moldova Aron Vodă a înțeles la fel înțelegerea între ei a fost gata și au și pornit la luptă, măcelărind pe Turcii depe țărmurile Dunărei și bombardându-le cetățile. Dar când în Moldova veni Ieremia Movilă, adus de Zamoisky regele polon, Mihai intră cu armele în Iașii Moldovei la 1 Iunie 1600 și puse acolo un sfat conducător al său.

Fraților, în vremea aceea s'a aprins o stea pe cerul Românismului și D-zeu o aprinsese cu o strălfulgerare orbitoare, care a pătruns până în veacuri și a ajuns să ne lumineze nouă calea până azi.

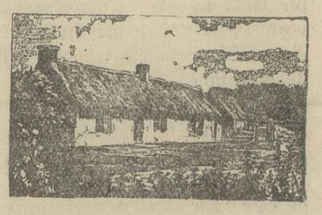

Citiți și răspândiți «Cultura Poporului»

Din călătoria mea în Franța

LOURDES

Câte amintiri pioase nu ne evoacă acest nume sfințit! Lourdes! oraș la care mă gândeam cu pietate și la numele căruia vibrau în sufletul meu amintiri adânci.

Citisem în anii formațiunii spiritului meu aproape tot cea ce se scrisese despre originea sfântului izvor.

Citisem ce inspirantul scriitor *Henry Laserre*, ne dăduse la lumină, cu fineța frumosului său stil poetic, despre viața sfântă a *Bernadette Soubirous*, despre minunile săvârșite prin viziunea Sfintei Fecioare, despre diferitele atacuri ale liberilor-cugetători, lupta autorităților față de mulțime care alerga năprasnic, către scăparea suferinților lor, toată manifestarea credinții sufletului omenesc, cu mărturisirea recunoștinței lor, ezitarea clericilor în adevărul supranaturalului, știința în luptă cu religia, confirmarea medicilor asupra diferitelor cazuri de vindecare, propriile mărturisiri ale autorului însuși vindecat de orbire, alte diferite mărturisiri ale diferiților credincioși, puse la lumină ca dovadă pentru confirmarea adevărului împlinit prin vindecarea lor.

De asemeni îmi amintesc și de înfocatul scriitor creștin, *Louis Venillot*, primul director al ziarului «Universul» din Franța, care scrisese cuvinte înalte de întărire creștinească, cu ocaziunea minunei de la Lourdes.

Toate răsunau atunci cu o vibrătoare putere de credință în sufletul meu, care căuta continuu însetat pe Dumnezeu.

Printe multe cărți, care-mi căzuse în mână, istorisirile în care se vorbea despre Dumnezeu, erau acelea care mă atrăgeau mai mult.

Când le citeam picura în mine focul credinței, care mă înduioșa adânc și care mă vrăjea cu pasiunea puternică a admirațiunii de tot ce trece de lucrul obișnuit al vieții.

Lumea și distracțiile îmi apăreau mici în fața frumuseții descriirilor dumnezeiești, care îmi înălțau spiritul către o sferă nouă de cugetare.

Cu o migăloasă răbdare mă opream și reciteam de mai multe ori pasagiile, care-mi plăceau. Dacă mă născusem cu sentimentul credinții, acum ea devenea din ce în ce mai plină, recunoștința mea creștea și Dumnezeu, care ne dăruise toată această știință a cunoștinții Lui, trebuia să fie de aici înainte tot mai multă călăuză vieții mele și numele pe care-L chemăm cu duioșie, ca pe cel mai apropiat prieten al sufletului meu și către care în ostenelile mele strigam: «Tată!»

Trecuse mulți ani de atunci și viața cu nevoile studiului, cu multiplele ocupațiunii zilnice, devenea pe zi ce trecea alta și iarăși alta. Dar totuși nu era decât continuitatea aceleași vieți, pe care o începusem și a cărei fir, era totdeauna acelaș.

Aceiași viață la care trebuia să revin și în care trebuia să recunosc tot mai mult și mai apropiat Mâna și puterea lui Dumnezeu.

. . . . . .

Acum văzusem cu proprii mei ochi orașul, pe care Sfânta Fecioară îl binecuvântase prin aparițiunea Ei către curata păstoriță cu numele de Bernadette Srubirous, iar mai târziu în călugărie ea se numea sora Maria Bernard. Virtutea credinții și a răbdării ei o ridicase la rangul de sfințenie. E zadarnic să insist mult asupra viziunii cerești din anul 1858, căci acest adevăr e cunoscut tuturor acelor ce voiesc să creadă.

Adevărul acesta e cunoscut nu numai în lumea evlavioasă a Franței, ci în lumea toată, și despre taina aceasta s'a scris și s'a vorbit și la noi de mai multe ori Aici nu e vorba de fantazie, ori de invențiune, ci de un adevăr care există. Nimeni nu este forțat de-a crede și fiecare are libertatea convingerilor lui. Eu vorbesc aici despre un adevăr, pe care l'am văzut petrecându-se sub ochii mei.

Acum mă aflam în cetatea credinței, în pitorescul oraș «Lourdes pe la poalele «Pirineilor

Inconjurat de zidul variaților munți, la picioarele cărora șerpuiește râul Gave și Pau, Lourdes este orașul cercetătorilor pioși și al pelerinilor, care vin să se închine în fiecare an. Cu inima plină de respectul credinței, cu setea adâncă de a vedea frumusețea și minunea lui Dumnezeu, am plecat într'o diminează de August din Saint-Jean de Luz, vechi oraș istoric din sudul Franței, care a aparținut odată Spaniolilor, situat pe coasta Oceanului Atlantic, la o depărtare de 150 km. de Lourdes.

Când am intrat în oraș circulațiunea era grea din cauza mulțimii pelerinilor. Stradele sunt înguste și vizitatorii abundă de după Paști și până când începe toamna.

Tramvaiele pline transportau mulțimea credincioasă, care se întorcea dela slujbă, cântând imnuri de recunoștință către Sfînta Fecioară. Toți erau cuprinși de o emoție religioasă, atmosfera toată slăvea imnul care se ridica cucernic din piepturile pline de recunoștință, care cântau fără de ritm, dar totuși sinceri și entuziaști. *Marie, Marie*, era ultimul ecou care răsuna peste munți, în care plutea duhul credinței lor curate, alături de suflul dumnezeiesc, pe unde sburase Sfânta Fecioară, acum câteva decenii, când binevoise a se arăta păstoriței Bernadette Soubirous, sub degetele căreia a izvorât izvorul dătător de putere.

Și acum mai plutea încă acelaș văl mistic de putere și de adevăr, care aducea mii de pelerini din toate unghiurile lumii.

O, Doamne, ori cât ar fi inima de împietrită, ori cât am căuta să explicăm prin știință miracolul divin, revenim la acea concluzie că religia, credința, convingerea, nu intră în domeniul unei explicațiuni pe cale materială, ea fiind ceva ce trece de granițele experienței.

Din acest Univers nesfârșit nu cunoaștem de cât ceia ce e accesibil simțurilor noastre. Totuși afară de experiența lumii materiale, există experiența lumii materiale, există experiența lumii spirituale.

Această lume spirituală care e tot atât de reală ca și aceasta, ne dovedește că minunea e posibilă fără a contrazice rațiunea omenească.

Căci ce e minunea în sine? E un efect al unei cauze necunoscute zic unii. E o sugestie răspund alții.

Această cauză necunoscută pentru necredincioși e însăși credința. Puterea ei are rezultate ce uimește pe atei.

Dacă am avea cu toți credință adevărată, atunci ceea ce numim azi minune, ar fi lege în firea lucrurilor, o lege naturală.

Iisus Hristos a vindecat suferinzii și a înmulțit pâinele nu pe cale materială, nu prin hipnotism cum spun unii, ci pe cale pur spirituală.

Aceasta n'o pot înțelege oamenii simțurilor.

. . . . . .

Impresionant spectacol am avut când am vizitat spitalul N. D. des Douleurs. Călugărițele active și grăbite, care își sacrificase libertatea lumească, îngrijiind bolnavii, făceau o impresiune frumoasă de eroism creștin.

Mai multe bolnave stau întinse pe veranda de intrare, așteptând serviciul benevol al tinerilor eroici, care le transportau la peștera Fecioarei, de unde țișnea de atâția zeci de ani, izvorul făcător de minuni.

Era ciasul rugăciunii de după amiază și bolnavii așteptau ușurarea lor în ascultarea blândă și solemnă a veșniciei.

Bolnavele erau întinse pe niște cărucioare, ușor de transportat, din marele război mondial. Puteai citi pe ele inscripția unor fronturi principale de luptă. Așa de exemplu era scris Metz 1925 și altele.

Am întrebat de unde sunt aceste cărucioare pentru bolnavi și mi s'a spus că sunt donațiuni din vremea războiului pentru acest spital

Am întrebat pe o bolnavă destul de tânără, a cărei figură nu părea că exprimă suferința, am ferință, am întrebat-o ce sufere și mi-a răspuns că de multă vreme șira spinării supurează și c'a fost de mai multe ori operată.

Am mai întrebat-o, dar ai încercat din apa miraculoasă de la peșteră? Mi-a răspuns că da și c'a simțit multă ușurare și acum dorește să fie din nou transportată la locul rugăciunii.

— La o coastă laterală a bisericii lumea numeroasă lua din apa sfințită.

Unii beau cu figura transformată de credință, iar alții se rugau plini de concentrare. Dar peste tot acest ansamblu domina o bucurie curată, o fericire lăuntrică, de care toți erau cuprinși.

Laura Scriban

Lupta contra alcoolismului

In urma statisticei întocmită de Mitropolia Moldovei, cu privire la pustiirile ce le fac băuturile alcoolice, s'a fixat o zi pe an, în care să se țină conferențe și să se facă o propagandă intensă contra alcoolismului. Această zi este 2 Iunie, din fiecare an.

Așa anul acesta, fiind începutul acestei campanii frumoase, societatea «Temperanța» a convocat o mare întrunire pentru combaterea și găsirea celor mai bune mijloace, în vederea înlăturării acestui mare rău național.

S'a discutat mult, cerîndu-se unirea tuturor pentru o mai bună conlucrare, spre a se ajunge la stăvilirea alcoolismului, care pretutindeni nu lasă decît jale, nenorocire și distrugere.

Dl. Profesor Dr. *Obreja*, care este șeful ospiciului «Mărcuța», a arătat cu dovezi foarte temeinice prin tablouri studiate, pustiirile alcoolismului mai ales la sate; apoi a prezentat celor de față șase cazuri de bolnavi înebuniți sub diferite forme, din cauza otrăvirii cu alcool. Din felul cum au fost expuse acestea, a lăsat o adîncă impresie asupra ascultătorilor.

Dl. Dr. *Daniel* după ce prezintă un raport amănunțit asupra consumului de băuturi alcoolice, arată cît de greșită este părerea că alcoolul consumat chiar în mică cantitate nu ar strica organismului și deci sănătății și tăriei trupului. Fără a vorbi de cei ce abuzează de consumarea țuicei și a rachiului, dar chiar acei ce consumă ori ce fel de băutură alcoolică, încît de mică cantitate își zdruncină sănătatea, dacă nu pentru prezent, dar pentru viitor; căci ori unde este alcoolul acolo este și pericolul otrăvirii.

Dl. Dr. *Creangă*, președintele societății «Temperanța» spune că în doi ani de zile, avînd ajutorul statului și al poporului, vom ajunge să înființăm în fiecare sat cîte un depozit de băuturi nealcoolice în legătură cu distracții sănătoase culturale, muzicale; căci preferăm spune d-sa, să ne lipsim de veniturile, pe care le aduce țării alcoolismul, decît să distrugem sănătatea poporului.

S'au întocmit cu această ocazie niște deziderate, care să aducă în Parlament, chiar în anul acesta o lege contra alcoolismului și anume:

1. A se opri imediat consumul spirtului de cereale și treptat în 3—4 ani al țuicei. Spirtul trebuincios în industrie și medicină, să fie produs numai în cîteva fabrici ale Statului.

2. Statul să înlesnească fabricanților de spirt, credit eftin pe o durată de timp mai mare, spre a-și putea transforma instalațiunile lor în altele de folos obștesc.

3. Organizarea de instalațiuni pentru uscatul prunelor, fabricarea magiunului, marmeladei și conservelor și introducerea consumației lor pretutindeni, pentru ca proprietarii livezilor de pruni să nu piardă.

Strugurii să fie conservați ca în *Canada*, ca fructe de masă.

5. Reducerea numărului cîrciumilor. Inchiderea fără dreptul de revenire a cîrciumilor Duminicile, sărbătorile și zilele de tîrguri.

7. Organizarea la sate, de centre de temperanță, adică: locuri de întîlnire, de distracție sănătoasă. Biblioteci, muzică, jocuri naționale, filme educative, acestea să fie distracțiile tuturor, nu băutura alcoolică.

Frumoase începuturi și bune. Credem că toate acestea vor avea un răsunet puternic în massele poporului, care vor da ajutorul trebuincios pentru înfăptuirea cît mai grabnică a acestor cerinți, spre binele neamului nostru.

INFORMAȚII

In timpul acestei ierni, Comitagii Coțu Ignat Șerbanof, Gate Anghel Mavru, Minciu Florea, Coliu Diacu și Coliu Tațef, originari din comuna Satu-Vechi, jud. Durostor, și care de mai multă vreme se găseau fugiți în Bulgaria, profitând de căderea zăpezei, au trecut frontiera, sub protecția grănicerilor bulgari și s'au dus direct în satul Sahinlar unde au încercat să jefuiască cafeneaua lui Muzalip Amet.

Servitorul acestuia, Rufat Ibram simțindu-i și încercând a da alarmă, a fost rănit cu focuri de armă, de către comitagii Anghel Mavru și Coliu Diacu.

La auzul focurilor sosind la fața locului jandarmii și caraulele din sat, s'a încins o luptă cu bandiți, cu care ocazie a fost capturat comitagiul Coțu Ignat, Șerbanof, asupra căruia s'a găsit, o armă militară, cartușe, bani bulgărești și românești.

In ziua următoare, după prinderea banditului Coțu Ignat Șerbanof, pe când jand. Plut. Andrei Oprea, însoțit de jand. Plut. Băbănău Marin, Plut. Rădăcină Andrei și jand. fruntaș Coteț Ioan, mergeau către satul Șiahlar pentru reconstituirea atacului dat de bandiți, în apropierea pădurei «Curt-Bunar» au fost atacați cu vii focuri de armă de un număr de 8 comitagii, în care timp jandarmii angajând lupta, comitagiul Coțu Ignat Șerbanoff a încercat să fugă și nevoind a se supune somațiilor de a se culca la pământ, a fost împușcat.

Jandarmii au susținut lupta cu bandiți, iar aceștia văzând că nu reușesc a scăpa pe tovarășul lor capturat s'au retras în pădure, dispărând apoi peste frontieră, care e la distanță numai de 300 metri.

Banditul Coțu Ignat Șerbanof pe când era transportat la spital a încetat din viață.

— Pe teritoriul județului Cahul vestita bandă «Tănase Butuc», comitea de mai mult timp numeroase furturi și tâlhării.

De către jandarmi s'a făcut urmăriri și pânde, însă fără rezultate, deoarece banditul fiind originar din comuna Cociulia—Cahul, și având mai multe rude și prieteni care îl ascundeau și îi înlesneau retragerea, tocmai atunci când ar fi fost posibil prinderea lui.

Iand. Plut. Major Vârtosu Ion, fiind anunțat de dl. învățător Nicolae Sotirescu, din comuna Cociulea, că banditul însoțit de un tovarăș se găsesc la el în casă a întărit efectivul jandarmilor, a înconjurat casa și somând pe bandiți să se predea, aceștia au răspuns din casă cu focuri de armă, din care cauză jand. sold. Bâră Gheorghe ce era postat la ușa principală a fâst rănit de focurile bandiților și scos din luptă.

Soldatul Biriș Moise, din proprie inițiativă a luat locul camaradului său, continuând lupta.

Bandiții văzând că pe ușă nu pot eși, au căutat să fugă pe o fereastră din dosul casei, însă și aci au fost întâmpinați de focurile deschise de Serg. Ins. Ghiur Ștefan și fruntașul Chiriac Ilie, în care timp și fruntașul a fost rănit de un alice în partea stîngă a capului.

Continuându-se focurile banditii au revenit la ușa din față, unde banditul Tănase Butuc a fost împușcat mortal.

După împușcarea banditului, jandarmii au pătruns în casă arestând pe tovarășul său Gheorghe Carp.

Cercetându-se banditul Gheorghe Carp, s'a stabilit un număr de 17 gazde mai principale care împreună cu el, s'au înaintat Parchetului Trib. Cahul.

— Pe teritoriul județului Ialomița, a apărut banda N-lae Șișu, originar din comuna Roseti-Ialomița, nesupus la încorporare, ctg, 1926, comițând mai multe furturi și jafuri în raza județului Ialomia și Constanța.

Făcându-și apariția în regiunea Bordușani-Cegani, întovărășit de alți trei bandiți armați și începând din nou a da lovifuri, jand. Plut. Major Mihalcea-Mihalcea, însoțit de Plut. Enică Ioan, Serg. Instr. Stoian N-lae, Caporal Cojocaru D-tru, Roșeață Gh. soldat Iamandi C-tin și Mărgineanu D tru, în urma luptei date pe teritoriul comunei Burdușani—Ialomița, au reușit să prindă pe vestitul bandit N lae Șișu, împușcând mortal pe banditul Gh. Pripas din com. Chiojd Buzău.

In urma cercetărilor făcute de jandarmi s'a descoperit într'o colibă din pădure, 5 arme, un revolver, 175 cartușe goale, 76 cartușe pline, trei capse dinamită șase cojoace, un ceas, un patefon, și mai multe haine, toate provenite din jafurile săvârșite de bandiți pe teritoriul județului Ialomița și Constanța.

— In noaptea de Sâmbătă 1 Iunie a. c., o haită de 9 lupi a atacat o stână din satul General Averescu, ce ține de com. Nisporeni.

Ciobanul de spaimă, a amuțit, retrăgându-se într'o colibă așa că lupii au sfâșiat 52 oi și au rănit grav alte 8.

S'au luat măsuri pentru stârpirea lupilor.

— Intre 25 Iunie și 10 Iulie se va deschide la Iași o expoziție, cu ocazia 100 de ani a presei moldovenești, ce va cuprinde: colecții de ziare, reviste, calendare, manuscrise, stampe, fotografii, etc. Toate arătând progresele propriu zise, artei, imprimeriei și a publicațiilor culturale.

— Din cauza ploilor Dunărea prin unele locuri a revărsat, inundând întinse terenuri cu sămănături.

De asemenea au revărsat Siretul și Prutul, producând pagube foarte mari.

— Se încearcă încheierea unui împrumut de 20 milioane de dolari, (peste 3 miliarde lei) în străinătate. Cu acești bani să se cumpere pentru săteni, mașini agricole mai eftine, cu plată pe timp mai îndelungat.

— La București s'a deschis de Sâmbătă, Congresul Internațional de agricultură, la care iau parte reprezentanți din toate țările. Se crede că se vor găsi mijloace pentru îmbunătățirea agriculturii și a soartei țăranilor.

In ziua de 8 Iunie s'a deschis la Galați Congresul Invățătorilor din jud. Covurlui, discutându-se despre ofensiva culturală, care trebue începută, și unele modificări cu privire la învățământul supra primar.

— In ziua de 4 Iunie c. a nins la Buhuși.

— Bărbatul și femeia dintr'un sat de lângă Satul-Mare au plecat acum 10 ani în Brazilia. Au lucrat acolo cinci ani ca să-și plătească drumul, iar alți cinci ani pentru întors acasă. Când femeia a zărit turnul bisericii înnainte de a intra în sat și-a dus mâna la inimă și a murit pe loc de prea mare bucurie că se vede iar acasă.

Ce face dragostea de țară și de casă.

In Parcul «Carol» din București, a fost desvelirea bustului lui Ion Lahovary, — care se află față în față cu statuia fostului său colaborator Dr. C. Istrati, înaintea pavilionului ministerului domeniilor.

Cărți și Reviste

Preotul *Gh. V. Sușnea*, **Degetul lui Dumnezeu.** Povestiri morale. Ediținea II. Huși 1929. Prețul 20 de Lei.

Această cărticică de 75 de pagini a avut o izbîndă neașteptată. Intîia ediținue, tipărită în 5000 de bucăți, s'a scurs în foarte puțină vreme, E un semn bun că a răspuns unei nevoi. Cu adevărat, a și fost răsplătită după merit. Noi am citit-o dela întîia ediținue și de atunci am spus (în revista Sfîntului Sinod, *Biserica Ortodoxă Română)* ce carte meritoasă este. Cuprinde povestiri morale scrise cu meșteșug, că nu toți au îndemînarea aceasta. De aceia ele se pot citi cu drag și cu folos. Ediținea aceasta e și mai îmbunătățită decât cea dintîi, prin chipurile cu care e îmbogățită și cu alte îndreptări. Ii urăm încă și mai multă izbîndă decît celei dintîi. Se cere le autor, la Episcopia Hnșilor.

APEL CREȘTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

«Cultura Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit, dar și prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească, multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliți către cei cu dare de mână și cu inima creștinească să-i ajute a-și reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului" și prin ea cititorii nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioșător al credincioșilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei, și de aceea deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la București, cu mențiunea: «Pentru Biserica «Sf. Gheorghe» din Slănic». Numele și suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice și creștinești ale cititorilor noștri. Să ne ajute Dumnezeu să sfârșim cu spor începutul încercării noastre creștinești. Fie Dumnezeu cu noi.

N. C. Munteanu-Muntmarg Președ. de onoare al comit. de construcția Bisericii «Sf. Gheorghe» din Slănic Lei 100
Diac. V. H. F. . . . . . » 100

Altițe și Bibiluri

CRISTACHE CIOLACU
:: CIOROBEA ::
Icoane, monete, covoare și chilimuri

Cu vârtejul acesta care ne poartă zilnic la alergături pentru nevoile vieței, uităm să aducem aicea vorba despre numele acelora cari — în țări streine — duc fala noastră, făcându-ne cunoscuți sub raportul desvoltării artistice și culturale.

In aceste momente, îmi vine în minte artistul *Cristache Ciolacu* pe care toți l'am uitat și care desfăță țara și streinătatea cu măestritul său arcuș timp de un sfert de veac.

Eram în toamna anului 1900 la Expoziția din Paris ca să iau parte la *Congresul Păcii*.

Intrând în Expoziție — se înțelege — că lucrul care mă interesa mai mult și pe care doream a'l vizita mai repede, era pavilionul și restaurantul românesc. N'am gustul — la intrare — să dau peste ele, întâi pentrucă nu cunoșteam planul Expoziției ș'al doilea, aveam cu mine: *Stindardul femeilor române* pe care trebuia să 'l depun ca delegată în: *secțiunea Păcei* din sala congreselor, unde m'aștepta, la acea oră, D-na Principesă Wiesnewska, președinta asociației femenine din lumea 'ntreagă pentru Pacea Universală.

Am vizitat cu congresistele mai multe pavilioane apoi despărțindu-ne, eu m'am îndreptat spre locul unde mă călăuzea inima mea. Mă credeam singură când iată că văd venind în urmă pe d-na președintă ș'alte doamne din comitet. Sfioasă le-am destăinuit ce căutam și le-am rugat să mă însoțească să descoperim Pavilionul românesc.

Ce inspirație fericită!

A tresărit în mine coarda mândriei naționale, când am putut arăta congresistelor atâtea lucruri minunate ieșite din mâinele țărancelor ș'ale școlărițelor noastre: atâtea producțiuni ale solului, cari au rămas palide față cu progresul nostru d'acum, când femeile s'au întrecut în țesături, cusături, în *Altițe și bibiluri* mai frumoase ca dantelele de Veneția și de Bruxelles și pe cari cred că le cunoașteți din atâtea școli ș'atâtea Expoziții.

Am dat congresistelor toate explicațiile necesare, apoi am trecut la restaurantul român, unde am descoperit lăutarii noștri. *Cristache Ciolacu* ne-a cântat: *Doina, Hora lui Chimpan, D'o vrea mândra de n'o vrea, Ciocîrlia* ș. a. Femeile franceze, rămaseră încântate 'l învitară la deschiderea congresului ș'apoi la serata de gală.

Și nu fu de loc stângaci lăutarul nostru; Cristache, dete brațul tutulor principeselor ruse și italiene iar principesa Wiesnewska, când află că artistul nostru vestit, cântase la Președintele Republicei, fără a primi parale; iar acesta îl decorase cu *Legiunea de onoare*, îi atârnă și ea pe piept medalia congresului pentru: *Pacea Universală*. Câtă mândrie pe el și câtă recunoștință 'mi păstra Ciolacu d'atunci și până la finele vieței!..

L'am văzut — în urmă — pe Ciolacu, în multe restaurante, în multe grădini, în multe serate la palatul regal ș'apoi am aflat că această staroste a lăutarilor s'a stins în mizerie. Nici statul, nici breasla lui ne mai aducându-și aminte de Doinele, Horele și Baladele lui Cristache Ciolacu.

* * *

Ciorobea.

Un muzicant destoinic e și *Ciorobea* care nu se mulțumește a zice doar din bucium, din fluer, din caval și din cimpoiu; ci știe a doini din frunză ca haiducii. Cânta de te seacă la inimă și duce cu el nu numai faima cântecelor, noastre naționale, ci și pitorescul costum al rapsozilor, răzeșilor și surugiilor noștri; cu ele încântă și uimește lumea. Una e părerea mea de rău că Ciorobea nu e puțin mai *turungiu*, ca să semene și să reprezinte și mai fidel geneza neamului nostru.

Ciorobea e și proprietarul și directorul unei foi: *Biciul*, pe care de multe ori îl întinde pe spinarea indiferenților pentru baladele, doinele și cântecele noastre naționale.

* * *

Icoane, monete, covoare și chilimuri.

Văd cu bucurie că 'ncetul cu 'ncetul, se aduc la îndeplinire toate dorințele, toate propunerile mele. E mai bine de 30 de ani de când în *Cronicele artistice* în rubrica înființată de mine la ziarul Universul, Cronici artistice propuneam să se adune, într'un muzău: Icoane, monete, covoare și chilimuri vechi, după cari să se poată deduce și pricepe trecutul nostru artistic și cultural

Toma Stelian, ușoară fie-i țărâna, s'a gândit să lase casa lui pentru acest scop; iar dela Congresul Bizantin încoace, au început a s'aduna în el acest prețios tezaur, care acum făcu gloria noastră și mirarea și admirația streinilor veniți la București pentru congresul Agricol. Inceputul e bun, dar câte asemenea minuni nu stau mototolite și prăfuite în casele bogătașilor din țară... Când se vor decide ei a le dărui: Muzeului Toma Stelian?

Smara

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- ușor -:-

Tipografia Corpului de Jandarmi Șos. Ștefan cel Mare 51

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 23 IUNIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 284 Apare în fiecare Duminică

LIPSA UNEI POLITICI

Prin «a face politică», la noi se înțelege a fi omul unei tabere politice, a te simți strîns legat de ea, a lucra cu ea, a-ți, pune sufletul pentru ea. Cu toate acestea un asemenea înțeles izvorește numai din faptul că așa s'a făcut la noi și așa a ajuns lumea să vadă politica, nu că acesta ar fi singurul și cel mai adevărat înțeles. Dacă vorbim, de pildă, de «politica școlară» sau de «politica militară» sau de «politica economică» sau de «politica agrară» a Romîniei, nu vorbim numai decît de politica unei anumite tabere de oameni politici și de poftele lor, ci poate fi vorba de o țintă pe care cîrmuirea țării a urmărit o prin toți oamenii politici ai ei din orice tabără ar fi fost. Astfel, politica noastră militară înainte de marele războiu a fost pregătirea militară îndreptată împotriva Rusiei. Toți oamenii politici au fost una în această privință. Politica militară a Romîniei a fost politica Triplei Alianțe împotriva Duplei Alianțe. Prin urmare o politică nu este o anumită frămîntare de răspîntie ori prin rînduri ascunse de a umbla cu ai mei, pentru ai mei, ci este hrănirea unor anumite idei și urmărirea lor pentru a le duce la împlinire practică. De aceia se poate vorbi nu numai de politica unei țări, a unei tabere de oameni politici, ci și de politica unui așezămînt oarecare. Dacă cutare bancă va urmări totdeauna în lucrările ei să puie mîna pe bogățiile noastre de petrol și să puie în fruntea lor tot străini, se va putea vorbi despre politica străinofilă a acelei bănci. Deci politica înseamnă o năzuință oarecare, a omului în slujba țării sau a unui așezămînt, mînată de un anumit gînd, prin care vrei să împlinești ceva pentru înflorirea lor. A nu avea nimic în cap și a zice că «faci politică» este a tăgădui politica. Cum ai să faci ceva, cînd n'ai habar de el, cînd nu te frămînți cu el, cînd n'ai nici o păsare de el? De aceia se și poate spune, de pildă: «Romînia n'a avut nici-o politică în chestiunea cutare», adică într'o ramură de care nu și a dat seama, pe care n'a înțeles-o și a lăsat lucrurile acelei ramuri să meargă la întîmplare. De ce, de pildă, noi avem în jurul Bucureșilor atîția Bulgari catolici, pe care nu i-am putut romaniza? Din pricină că erau de altă religiune și prin aceasta se simțeau despărțiți de noi. Noi însă nu ne-am gîndit de loc la chestiunea aceasta și am lăsat lucrurile să meargă la întîmplare. N'am urmat o politică. Tot așa în chestiunea pădurilor și în multe altele. Iată deci treburi în care n'am avut o politică. Deci politică înseamnă țintă de care-ți dai seamă, de care ai grijă, pe care o urmărești ca s'o dezlegi după vederile tale, în folosul și pentru întărîrea organismului pe care-l slujești.

Oare n'or fi acum, în țara romînească, chestiuni care stau în afară de grija politicei, adică de înțelegerea unor idei, de urmărirea lor și de lucrarea prin ele? N'or fi laturi ale vieții în care țara romînească e rău slujită, ba poate și păgubită, din pricină că suntem încă orbi acolo unde alții sunt treji?

O sunt destule, și noi, dacă scriem acestea aici, este în legătură cu fapta unor Romîni de care am scris în nr. trecut al acestui ziar.

Romînii noștri încă n'au ajuns să înțeleagă ceiace în alte țări se înțelege și se urmărește de aproape, că este și o politică bisericească, și că înseamnă cunoașterea unor anumite lucruri din viața religioasă, urmărirea lor, a-ți da seama ce se poate face prin ele pentru țara ta și a nu sta ca orbul cînd altul vine și-și face la tine politica religioasă a lui. Dacă pentru tine laturea aceasta este o carte închisă, se înțelege că n'ai să ți dai seama ce poate face țara ta prin acestea, ai să treci ușor peste ele și n'ai să bagi de seamă pe unde te lovește celce face politică religioasă pe spinarea ta. De asemenea, dacă ești străin de aceste lucruri, n'ai să vez pe cîte căi poți sluji țara prin legăturile religioase pe care le ai cu ceice fac politică religioasă.

Noi aveam multe chipuri să ne slujim țara printr'o politică religioasă. Dar cine să înțeleagă eceste lucruri în țara noastră!

Cînd te duci la un congres în străinătate, ți se țîrîie cu zgîrcenie banii pentru călătorie sau nu ți se dau de loc, pentrucă nu se înțelege cam ce vei face acolo. Și cu toate acestea acolo se prind legături folositoare cu oameni care sunt oameni de Biserică în țara lor, dar sunt cu influență politică.

Astă vară, cînd eram în Praga, cu prilejul unui congres internațional creștin, m'am întîlnit pe stradă cu d. *W. Dickinson*, care e și membru de seamă în Liga Națiunilor. Mi-a arătat părerea-de rău că la noi chestiunea religioasă nu se înțelege, mi-a spus că multe lucruri nu stau bine în țara noastră, că trebuie să îndreptăm multe și-mi spunea acestea ca prieten, ca om care ținea la mine și mă prețuia și dorea să mă vadă la toate adunările lor. Pe oamenii aceștia îi cîștigi și prin grija pe care o ai de treburile religioase, de mișcarea care este la tine pentru ele, de interesul pe care-l mărturisești mișcărilor religioase dela ei, înjghebărilor pe care le pun la cale pentru îndreptarea lumii și prin religiune.

La ei religiunea are atîta însemnătate, așa lucrează cu ea, așa se slujesc de ea pentru îndreptarea stărilor sociale, încît noi, care vedem Biserica numai în cîteva slujbe la care nu ne ducem, ne uităm uluiți la dînșii.

Cînd a venit, acum vre-o trei ani, în București, un nou ministru al Americii, d. *Culbertson*, abia sosit în țara noastră, m'am trezit cu el în curtea bisericii mele din strada Doamnei, într'un automobil de un mare lux. Ca om cu mult interes către lucrurile bisericești, venise să mă cunoască, să se intereseze de starea vieții bisericești dela noi, ba, în altă zi, a venit și a stat în tot timpul liturghiei la slujba noastră, și-a adus și soția. Apoi mi-a cerut să l însoțesc la Patriarhul nostru, voind să l cunoască. In casa lui, de asemenea, se desfășurau îndeletniciri creștinești. A venit odată misionarul *Zwemer*, la începutul anului 1927 și a ținut o conferință în palatul legațiunii americane. Am fost poftit și eu acolo. A vorbit despre misiunea creștinească printre mohamedani, fiind și el misionar pe acest teren și avînd de spus lucruri destul de interesante și despre mohamedanii noștri din Dobrogea.

Aceasta e o noutate în lumea diplomaților obișnuiți și totuși d. Culbertson, ca organ al unei țări în care creștinismul e un factor viu în viața de toate zilele, ni s'a arătat ca un bărbat puțin obișnuit pentru deprinderile noastre.

Tot lucru de mirat pentru noi e cînd citești că, la deschiderea cutărei sesiuni a Ligii Națiunilor, va predica Dr. *Cadman* din America, un cunoscut preot american, pe care-l întîlnești la toate marile congrese creștinești:

De Engleji și Americani te apropii în mare măsură și te faci simpatic lor prin lucrarea pe terenul religios. De aceia țara noastră nu trebuie să treacă oarbă pe lîngă aceste mijloace de lucru, pentrucă noi putem fi mai bine priviți în străinătate și prin amestecul nostru în îndeletniciri de acest fel.

Dar nu numai Englejii și Americanii sunt așa. Ori-peunde pășești în străinătate, vezi treburile religioase mai aproape de gîndurile oamenilor decît la noi.

A fost în țara noastră, de mai multe ori după războiu, un însărcinat al Ministerului de Externe francez, d. *Jean Pelissier*. L am cunoscut și eu. Ah! ce cunoștințe religioase avea! Cu care din oamenii noștri de cultură puteai avea discuțiunile pe care le puteai avea cu el!

Pomenesc numai de aceste cazuri, din multele pe care le putem înșira. Căci prin fapte cu duiumul se poate arăta că religiunea este un mare factor de lucru și un domeniu de care lumea se ocupă în alte țări și de aceia este întrebuințată și ea în cîrmuirea treburilor. Se face și o politică religioasă.

Dar la noi e jalnic ce găsești. Așa de puțin își dau oamenii seama ce se poate face cu religiunea! De aceia am văzut pe Romînii noștri așa neînțelegători în chestiunea Concordatului, așa de grabnici a fi de partea străinului, așa lipsiți de orice pătrundere în aceste chestiuni! Ei au văzut mai mult treburile altora decât pe ale noastre și au bătut din palme în parlament mai mult pentru alții decât pentru noi.

De aceia s'au năpustit în Senat așa de acru asupra Episcopului Buzăului, luând mai mult partea Evreilor decât a Bisericii lor. A fost un glas rar al d-lui General Moșoiu care le-a strigat: Pentru Dumnezeu, vorbește un episcop, ascultați-l!"

Așa se trece la noi peste chestiunea religioasă, fiind mai mult împotriva ei, perzând mijlocul de a duce treburile țării și pe această cale.

Arhim. SCRIBAN

Pentru a gusta pacea adevărată, trebue să te simți condus și susținut de puterea dumnezeiască, trebuie să fii în calea Domnului, în drumul care ne dă tărie și pace

Instituțiile au valoarea omului care le aplică.

HENRIC IV LA CANOSSA

In evul de mijloc (476—1453) puterea papală ajunsese la culme. Papa avea drept să investească (întărească) pe episcopi în scaunele lor. Henric IV, împărat al Germaniei (1056—1105), călcă în picioare acest drept papal. El numi și învesti episcopi. Papa Grigore VII îl excomunică și îl declară detronat. Henric IV, părăsit de toți, fu nevoit să se ducă să ceară iertare papei, care se găsea în iarna aceea (1077) la Castelul Canossa. Trei zile în șir a bătut la poarta castelului, cu picioarele goale și cu haină de pocăință. In cele din urmă papa îl iertă.

EFIGII

Victor Eftimiu

Nu știu cărui motiv sufletesc datorez un proces ciudat. Vreau să scriu ceva despre abilul și talentatul scriitor Victor Eftimiu, posed poate cel mai mult material pe care-l am asupra unui scriitor, atât asupra operei cât și asupra vieții, și totuși îmi pare mie că nu pot să conturez personalitatea scriitorului de care vreau să mă ocup.

Să fie oare un motiv acela că e desvoltat prea mult și prea frumos versul și genul dramatic? Poate și mai mult decât probabil. Pentrucă Victor Eftimiu știe să subjuge, are tot ce i se cere unui om pentru a cuceri simpatia lumei.

E un bărbat frumos, care știe și poate, prin felul lui de a fi, să atragă simpatiile tuturor. Confecționează cu o ușurință demnă de revelat versuri și piese de teatru.

E un romantic întârziat.

A rămas acelaș spiritualist, dornic de a rămâne veșnic între lumea pe care o făurește pentru fericirea tuturor, acelaș răscolitor de trecut și însuflețitor de figuri mari, în mijlocul lumei care a știut să aibă ca ideal un materialism feroce.

E un isolat al unor timpuri nespus de frumoase pentru cine a avut prilejul și fericita ocasiune a le gusta.

Cine nu-l cunoaște astăzi pe Victor Eftimiu în România? Care din noi nu este încă cu refrenul zidurilor din admirabilul monument al literaturii dramatice originale: «*Meșterul Manole*».

Victor Eftimiu e o îmbinare fericită în literatura română. E un mixtum compositum de o bună factură.

E scriitor. Inzestrat de creator cu admirabil dar de creație are un vers lin și curgător, sglobiu și furtunos. Un șipot de apă cristalină isbucnind din pietrele unui munte, în dulce susurit de codru, — este poesia lui Victor Eftimiu. Imaginile cele mai variate își găsesc loc și sunt plasate în poesia lui Victor Eftimiu. Suferința omenească e zugrăvită cu penel de înzestrat pictor.

E însuflețitor de trecut. Studiază laborios toate marile figuri ale omenirei, căutînd să desprindă din colbul filelor uitate, toată măreția figurilor cari au format odinioară principalul obiectiv al unei lumi întregi. El, cu puterea lui, le dă viață.

Cunoaște în chip admirabil toată «sforăria teatrală». Technica impusă genului teatral dă o bună parte de succes piesei, dacă nu chiar în ea rezidă succesul ei.

Din această fericită îmbinare a ieșit: *autorul dramatic*, de infinite resurse și de prețios talent, care este *Victor Eftimiu*.

Din această mixtitudine au ieșit succese de neuitat, adevărate triumfuri ale literaturii dramatice originale, ca «*Akim*», «*Thebaida*» și «*Meșterul Manole*», nepomenind decât pe cele mai importante rămânând ca lungul șir al «*Înșirte-lor Mărgărite*», «*Fantoma celei care va veni*» ș. a. să întregească în chip strălucit lanțul de glorie care se află așezat pe gâtul marelui maestru al literaturii dramatice românești.

Radu Mislea

Intre oficial și real

Multe serbări oficiale s'au mai făcut și la noi! Nu voim să spunem niciun cuvînt rău despre prăznuirea marilor fapte ale trecutului. Dimpotrivă, socotim că ar fi o înapoiare să treci pe lîngă zguduitoare amintiri, fără să te simți mișcat. Noi am trecut, după marele războiu și în legătură cu el, prin atîtea evenimente însemnate care nu se poate să nu lase urme în sufletele noastre. De aceia, dacă s'au împlinit anul trecut 10 ani dela unirea Basarabiei cu noi, nu se putea să nu se facă serbarea care a fost în Aprilie trecut cu mare alai în Chișinău; Dacă s'au împlinit 50 de ani dela alipirea Dobrogei la noi, se înțelege că, iarăși, nu se putea ca această dată să treacă uitată și, precum știm, s'a făcut și pentru aceasta mare serbare la Constanța; eacă anul acesta s'a prăznuit împlinirea a 10 ani dela unirea cu frații de peste munți, (dată împlinită anul trecut, dar neputîndu se ține atunci), iarăși s'a făcut sărbătoare de foarte mare răsunet anul acesta.

La astfel de prilejuri, toate ziarele scriu articole însuflețite și revarsă în toată țara atîtea și atîtea gînduri mari, curate și sfinte. Ai zice că tot poporul tremură de marea însuflețire care a cuprins țara.

Noi însă, dacă ne apucăm aici să scriem despre acest lucru, o facem pentru a ne întreba: Oare toate aceste mari și frumoase și costisitoare serbări, au și ceva urmări? Lasă ele dîră adîncă în suflete, încît omul să se simtă sub puterea lor și a marilor lor amintiri ani și ani după aceia?

O! dacă am putea răspunde cu da! Dar faptele nu ne dau voie s'o facem. Căci ne uităm la largul lumii. Marea mulțime stă și privește serbarea oficială, dar ia ea parte cu tot focul la serbare?

Este mai mult o pornire pasivă. Ce vor să știe de aceasta măturătorii de stradă, fanaragiii, calfele de prăvălie, căruțașii, curățitorii de ghete și toată mulțimea mărunță a micilor slujbași? Ei văd lucruri care se desfășoară între cei mari, văd cordele și aurituri, văd zîngănituri și sforăituri de automobile, dar de prins, ce prind din toate acestea? Ce? pentru ei se face serbarea care se dă la Ateneul cel Mare din București la astfel de prilejuri? Și dacă s'ar duce acolo, ar înțelege ceva? Și dacă sunt Atenee mai mici la mahalale, oare se duc acolo să asculte astfel de lucruri, lăptarii și zarzavagii și toți micii vînzători și meșteșugari?

Nu, de loc. Avem a face cu organizări muncite, dar oamenii tot mai degrabă se duc la cîrciumă decît să asculte graiurile despre marile amintiri naționale

Lumea așa de puțin are habar de ce se face oficial! Realitatea în care trăiește ea este cu totul alta. Ea vorbește despre nevoile zilei, despre necazurile mahalalei, despre ce se întîmplă în sînul ei, despre nenorocirile și hoțiile pe care i le spun *Universul* și *Dimineața*, iar largile pagini despre serbări nu le citește.

Asta e starea adevărată. Una se face oficial, iar alta este realitatea.

Dacă cineva m'ar contrazice în cele spune pînă aici, uite iau alt fapt, în care cineva vine să ajute cu o dovadă nouă-nouță.

Nu e așa că, de o bucată de vreme, se scrie la noi foarte mult împotriva beției și că, mai cu seamă anul acesta, s'a întețit scrisul și s'a pornit un iuruș împotriva acestei primejdii naționale? Foarte des vezi în ziare articole despre nenorocirea care ne paște din pricina ei și ni se scrie despre atîtea congrese antialcoolice care se țin ici și colo. Ba chiar în clipa cînd scriem aceste cuvinte, iată că e vorba de un congres antialcoolic internațional, care se va ține în București între 20—22 Iunie a. c. Citim despre largul său program, despre primirea care se va face oaspeților străini în Cernăuți (celor care vor sosi acolo). Peste două zile vom citi și dările-de-seamă despre frumoasele și documentatele cuvîntări.

Ce va rămîne din toate acestea? Va înceta beția sau măcar va slăbi?

De unde? Lucrurile rămîn ca mai înainte. De ce? pentrucă totul se face numai oficial. Omul se întoarce acasă și face tot cum a făcut. O duce înainte cu țuica lui și cu toate năravurile lui ca mai înainte.

A fost dăunăzi ziua «Temperanței», la 2 Iunie, tot împotriva beției. Apoi uite ce ne spune cineva al cărui scris merită să fie pomenit aici: Zice că la această zi, cînd preoții și învățătorii trebuiau să reverse rîuri de învățătură și de îndemnuri împotriva beției, el a voit să se ducă la biserică să asculte slujba și cuvîntarea preotului pentru acest prilej. Dar iaca ploaia, și atunci a trebuit să se adăpostească unde a nemerit. Și a nemerit sub adăpostul unei cîrciume. Fiind zi de Duminică, ușa era închisă, obloanele trase. Omul s'a așezat cu spinarea la obloane pînă ce o trece ploaia. Dar ce să vezi? Stînd așa, degeaba, îl izbi zgomot de glasuri dinnăuntru.

Cîrciuma închisă, obloanele trase, ca să se împlinească porunca legii, *dar cîrciuma plină*. Fiind afară tăcerea, omul a putut asculta ce vorbeau cei dinăuntru. Și ce credeți că vorbeau? Apărau beția împotriva celor ce voiau s'o stîrpească. Și de ce să n'o apere, dacă era așa de ușor? Nimenea n'o amenință. Este lege, dar cine vrea să știe de ea? Doar treaba e numai oficial, adică de ochii lumii, nu real.

Și acuma ascultați ce se auzea din cîrciuma reală sub legea oficială:

«Ș'așa mă! «zicea unul, «vrea popa cu tot dinadinsul să ne facă sfinți!»

«Cum crede el», zicea altul», că poate trăi oameni cu necazuri ca noi, fără băutură?»

«Cît despre mine», adăogă al treilea», urle cît o vrea! Eu una știu: Beau!»

Auziți? oficial se face treabă. Dar real? Real nu e sinceritate, nu e credință că ce se face e bine. E o treabă de ochii omului, fiindcă se cere. Cîrciuma lucra în toi chiar în ziua Temperanței.

Acum ziceți că n'am dreptate cînd spun că noi nu izbutim în multe, fiindcă le facem numai oficial!

Nu punem inima la treabă, nu lucrăm cu via încredințare a sufletului, nu e pasiune; e poruncă ba uneori și modă și de aceia toate stau pe loc.

Cît o fi oficial, nu ajungi la miez și la îndreptare.

N. SILUREANU
Profesor Universitar.

Insemnări săptămânale

Congresul bisericilor ortodoxe

La începutul anului viitor, va avea loc la Muntele Athos, însemnat prin mînăstirile sale un congres bisericesc, la care vor lua parte se spune, 500 de episcopi, reprezentînd fiecare biserica ortodoxă de unde este.

După declarațiile P. S. Sale Episcopului Ștefan al Sofiei, acest congres va fi cel mai important din cîte a avut biserica ortodoxă dela anul 325 dela Niceia și pînă astăzi.

La acest congres se spune că vor lua parte și reprezentanți ai bisericii naționale ruse, a Etiopiei, a Alexandriei și Ierusalimului, ceiace va da congresului o însemnătate cu mult mai mare.

Chestiunile ce se vor pune la acest congres sînt următoarele:

1. Dacă este posibilă o unire a tuturor bisericilor ortodoxe cu biserica catolică sau protestantă.

2. Chestiunea caledarului. Gregorian sau Iulian?

3. Revizuirea legilor canonice cu privire la căsătoria preoților.

4. Imbrăcămintea preoților să fie cum am avut-o pînă acum, sau s'o schimbăm și s'o facem ca a preoților din Apus?

5. Raderea barbei și tunsul părului lung?

6. Dreptul ca preotul văduv să se poată recăsători.

7. Combaterea influenței catolice în țările ortodoxe.

Acestea sînt pe scurt punctele ce formează programul congresului bisericii ortodoxe

Dacă acest congres se va ține, problema care muncește pe ortodocși astăzi mai mult decît altădată va fi deslegată.

In primul rînd Concordatul cu Papa va cădea, apoi chestiunea cu calendarul va fi pe deplin luminată.

Toate punctele care formează programul acestui Sinod ecumenic sînt foarte însemnate, așa că noi așteptăm cu nerăbdare cum se vor deslega.

Totuși să sperăm într'o îndreptare a lucrurilor.

Diac.V. Fussu

Gânduri creștinești

X

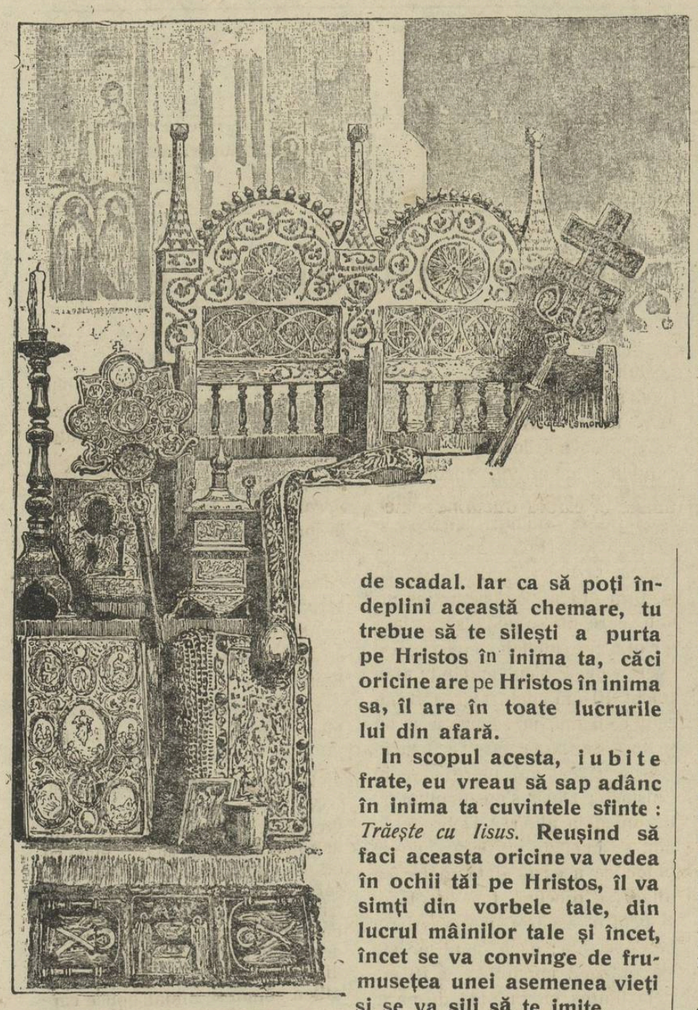

de scadal. Iar ca să poți îndeplini această chemare, tu trebue să te silești a purta pe Hristos în inima ta, căci oricine are pe Hristos în inima sa, îl are în toate lucrurile lui din afară.

In scopul acesta, iubite frate, eu vreau să sap adânc în inima ta cuvintele sfinte: *Trăește cu Iisus.* **Reușind să faci aceasta oricine va vedea în ochii tăi pe Hristos, îl va simți din vorbele tale, din lucrul mâinilor tale și încet, încet se va convinge de frumusețea unei asemenea vieți și se va sili să te imite.**

Icoana vieții tale să fie Hristos. Credința să ți poarte pașii pe urmele lui. Dragostea de el să te silească a face numai bine și-a răspândi numai mulțumire în jurul tău. Fixează-ți acest ideal și conformează-te lui atât în singurătate cât și între oameni.

Pr. D. D. Achimescu

Frate, Nu te lăsa răpit de învățătura și plăcerile lumii acesteia, cari nu ți pot aduce nici un pic de liniște sufletească, ci, tu rupe cu păgânătatea și cu poftele lumești și trăește cu cumpătare, dreptate și evlavie, și plecându-ți capul la sânul dulcelui Iisus roagă-te să-ți poarte pașii spre tot lucrul bun.

Strălucirea lumii e amăgitoare și aducătoare de păcat. Ispitele ei sunt dulci ca mierea, dar vai, urmarea lor e mai dureroasă ca mușcătura șarpului înveninat.

Ferește-te de adunările oamenilor zilei de azi. Prea puțini dintre ei sunt creștini adevărați după credință și fapte.

Nu te aduna cu aceștia că cei mai mulți sunt «iubitori de sine, iubitori de bani, lăudăroși, trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără evlavie, fără dragoste firească, neînduplecați, clevetitori, neînfrânați; neîmblânziți, neiubitori de bine, vânzători, obraznici, îngâmfați; iubitori mult de plăceri decât iubitori de Dumnezeu; având doar formă de evlavie, dar făgăduindu-i puterea» 2 Timot. 3,2-5.

Depărtează-te de aceștia căci toți îți întind curse de pene.

Tu întărește-te cu învățătura lui Hristos și când împrejurarea te duce în mijlocul unor astfel de oameni, în ciuda oricărei batjocuri sau prigoane, luptă să-i aduci la cunoștința adevărului, robindu i lui Iisus.

Dar ca tu să te poți impune lor cu cuvântul trebue se le premergi cu fapta, ca ei să nu poată găsi nici un motiv

Stejarul Unirii

Mihail Graur

Cu ocazia serbărilor a 10 ani dela întregirea neamului românesc, s'a luat frumoasa și lăudabila inițiativă de a se planta în curtea fiecărei școli, un stejar: «Stejarul Unirii».

Serbările au fost frumoase, stejarii s'au sădit și mai ales la sate, acești arbori își vor avea însemnătatea lor.

Ce frumos și minunat simbol al neamului nostru. Ce semn evocator de fapte vitejești ale eroilor, răscolitor de vrednice amintiri ale trecutului și de măreața istorie a țării!

Rădăcinile lui, se vor împlânta adânc în pământul hrănitor și astfel stejarul va crește și se va întări, putând să reziste celor mai aprige furtuni, după cum cu sufletul și inima noastră de Români se va înrădăcina adânc, tot mai adânc, dragostea de Țară și Neam. Și această dragoste va rezista urtunilor, va ști să înfrunte pericolul ce pare că ne amenință, căci «Stejarul Unirii» o ține veșnic trează în conștiința noastră, o va stimula și întări.

El va reaminti veteranilor de faptele lor dela Mărăști, Mărășești și Oituz; el va spune trecătorilor de tot neamul că România întregită cu atâtea jertfe în hotarele ei naturale, trăește încă și nu a mai rămas de înfăptuit decât unirea sufletească a locuitorilor ei, unire ce nu trebue să întârzie. El va povesti, ca nimeni altul de frumos, generațiilor viitoare de copii ce se vor umbri la rădăcina lui, povestea mândră a neamului nostru.

In șopot și freamăt duios, va deschide inima micuților, le va răscoli sufletele agere, în care va picura neîncetat, frânturi din viața eroilor, ale părinților și bunicilor, ce s'au jertfit pentru țară și că ei, micuții, au o mare datorie de îndeplinit în viitor. In sufletele lor se va sădi imboldul de a apăra cu ultima picătură de sânge, atunci când nevoia o va cere, hotarele țării ce s'au realizat cu atâtea sacrificii.

Iar când toamnele vor sosi și-l vor desbrăca de haina verde, el, «Stejarul Unirii», cu frunzele lui galbene ce se vor așterne tăcut pe pământul umed, va decora cele 800.000 de vieți ce s'au stins pentru idealul nostru național.

Și când crivățul iernii dela răsărit se va năpusti asupra crengelor lui, în urlet vijelios, «Stejarul Unirii» va spune nepăsător dușmanilor țării, că zădarnică le este truda și neputincioase uneltirile.

In zilele calde de vară, hora satului se va învârti domol în jurul lui, căci el le va aminti de cântecul și hora dela Mărășești.

Descoperiți-vă și plecați-vă genunchii voi veterani bătrâni cu iarna vieții în spate, voi trecători și generații de copii ce veți crește la umbra lui, precum și voi dușmani ai țării, căci tulpina lui reprezintă tulpina neamului românesc; crengile lui, bărbații de stat ce au contribuit la realizarea României Intregite, iar frunzele și florile vor închipui eroii țării.

Uitați-vă bine și veți găsi în el chintesența neamului românesc.

Descoperiți-vă, întoarceți-vă gândurile în trecut, citiți în coaja lui istoria țării; lăsați o lacrimă să curgă pentru cei căzuți și întăriți-vă pentru viitor, căci nu se știe când nourii se vor ridica la orizont și el, «Stejarul Unirii» va fi amenințat.

Dar nu, nu trebue să piară căci el e flacăra veșnică ce ne luminează calea și ne îndreaptă pașii pe drumul ce avem de urmat. Învățătorii, în seama cărora s'a lăsat acest neprețuit copăcel, îl vor păstra și îngriji cu sfințenie, va fi privit ca o comoară și podoabă a satului, căci numai El, ne va duce la unirea ce a mai rămas de făcut: Unirea sufletească a poporului românesc,

Când oare vom sărbători și această unire?

Răvașe Educative

PLUGARII NOȘTRI

Mari și frumoase învățăminte ar fi tras plugarii noștri dacă asistau la

Congresul Agricol

care se ține— la noi —cu atâta fast, cu atâtea discursuri, cu atâtea drapele pentru toate națiunile, cu atâtea excursiuni, cu atâtea banchete!...

Vai nouă... Dar ce știu ei de d'al de astea?

Am asistat la mai toate ședințele congresului, am cunoscut toate limbile în care s'a vorbit, dar în gândul meu m'am întrebat mereu: *Plugarii noștri cu ce s'au ales?*

Ei au cerut una:

Au cerut mereu după războiu pământ. S'au expropriat oameni de seamă, lăsându-se aproape pe drumuri, când ei le erau sprijinitorii, povățuitorii, îndrumătorii și creditorii nevoiașilor s'acuma *glia* strămoșească suferă, ea este înțelenită. Țăranii plugari, fără unelte, fără vite, fără credite, au alergat la oraș *momindu-se* la câștig.

Industrie la sate nici gând să se înfiripeze.

Aproape toți *târsânarii*, au făcut din feciorii lor, avocați, doctori, ingineri, profesori etc.

De coarnele plugului cine să mai țină? Plugarii n'au ce căuta la sate fără vite, unelte și semințe când au instrucția și convingerea că: o gospodărie bine întreținută, bine cultivată le aduce mai mare profit decât a umbla *cranga* la oraș după *servici*. Toți cumpără și până azi, legumele și zarzavaturile, bărbații în căciuli femeile în șorțuri, tot dela zarzavagii bulgari.

Când va sosi oare și la noi desrobirea noastră economică? Când ne vom înfrupta de belșugul străbunilor noștri, cari aveau pivnițele, celarele și hambarele pline, fără congrese, fără atâtea fețe simandicoase, venite la noi, ca să vadă ce mai au aicea de luat și de speculat, apoi să meargă la ei și să ne critice și să ne ponegrească.

Plouă cârnați la noi; iar streinii stau cu gura căscată să'i prindă, bine zice artistul Tănase. Nu ne trebuia nici jubilee, nici congrese, ci îndrumări sănătoase și plugăria gospodărită bine, că *plugari suntem* și zadarnic ne boerim. Cu banchete și cu discursuri, nu se ară țarina României Mari.

* * *

In aceste momente, dacă-aș putea, aș sbura peste toată țara mea și tuturor plugarilor le-aș spune tot ceia ce am văzut la alte state că se face cu vitele, cu păsările și cu pământul lor sterp și costeliv, nu cu pământ ca al nostru, în care tot ce vei arunca crește și 'nflorește.

Cu poala îl cară și îl așează peste smârcuri și povârnișuri, peste rovine și hățișuri și scoate din el hrană pentru familie și pentru vite, ba și vinde de pot să-și întâmpine nevoile, fără zălogiri și camăte.

Nu există — în streinătate — nici o curte plină de dudae, desgrădită, lăsată vraiște, copleșită de pae, roșcate, surcele, coceni, păpuriș, ca ale țăranilor noștri; ci toate sunt împrejmuite cu *gard viu* făcut din pomi fructiferi și semănate cu sfecle, varză, și cartofi în abundență, pentru vite și de hrană lor pentru iarnă.

Grajdurile, cotețele, coșarele sunt pardosite cu pietre, ori cimentate și spălate în toate zilele. In hârdae li se servesc vitelor, când vin dela pășune, tărâțe și zarzavaturi fierte, d'aceia ele sunt grase și frumoase, d'aceia dela vaci se ia câte 22—24 oca de lapte în șuștare opărite și spălate bine.

* * *

La noi, ca la noi, vitele sunt ogărite slabe moarte, cu fălcile încleștate, cu gingiile tocite, rozând *iarbă, tutun* din islazurile satului, acasă primind bâte și gioarde, în loc de hrană.

Ce mai vorbesc eu aicea despre vite cari aiurea sunt țesălate și îmbăiate zilnic, despre păsările și animalele domestice, toate îngrijite, hrănite și miluite aiurea, când la noi — plugarii noștri — trec viața mâncând o ceapă, ori un castravete și sapă, prășește, ori cosește ziulica 'ntreagă, vara sub arșiță?

Dar copiii? O chestie gravă este și aceasta. Țăranii avuți fac din copiii lor magistrați, ofițeri, farmaciști, miniștri; iar cei sărmani îi trimit la orașe și îi vezi simigii, alunari, vânzători de ciocolate și zaharicale, la cari râvnesc, dar cari va să le poarte ziua 'ntreagă pe tablale, bâzâite de muște și să le vândă copiilor.

S'a găsit unul, doctorul Botescu, d'a stârpit mustăriile, bine ar fi să fie altul care s' asculte aceia ce spun eu. Capitala e plină de mici *șuitari*, cari vin aicea pe procopseală și 'nvață hoțitul, minciuna, haimanalâcul, în loc d'a sta la școală și d'a învăța, în afară de orele de studiu, o meserie din care să profite satul și să-și întrețină familia.

In țările cu plugari destoinici, înțelepți, am văzut că ei nu cumpără nimic din târg. Hrana le-o dă vitele, zahărul albinele, păsările și pământul; iar mobilele, uneltele și 'mbrăcămintea și le confecționează singuri d' aceia haimanalele și pungașii lipsesc de p'acele tărâmuri; iar cuprinsurile sătenilor sunt grădini d'ale paradisului.

Congresiștii au văzut la noi ape și pământ. Irigatie naturală, posibilități de cultură admirabilă, dar... dar... *Comorile la ce sunt bune, dacă sunt intrate pe mâinele nerozilor?..*

Baba Vișa

Ne distrugem neamul

Urmările războiului mondial, au fost considerabile și multiple. Viața întreagă s'a prefăcut în lumina sentimentelor, gândurilor, tendințelor imperioase. Unele țări s'au mărit teritorial, altele s'au micșorat. Lupta cu arma de foc a fost înlocuită cu lupta economică, dusă tot cu aceeaș patimă. Intreaga lume, dela copilul mic și până la bătrân se frământă ca un ocean în fierbere, se sbate în muncă, în materialism. Epoca post belică, e epoca de materialism acut. Și veșnica frământare, extenuare până la distrugere, răpește ființei umane clipele de răgaz, de reconfortare sufletească. Gândurile nu se mai îndreaptă cu venerație mistică spre creator. Toți sunt grăbiți, ocupați, lăsând aceste «nimicuri» pe seama celor fără scop în viață. Uită însăși existența semenilor, pe care îi calcă în picioare pentru ajungerea scopurilor lor, în cele mai multe cazuri meschine. Uită că deasupra lor privește mefistofelic ochii din «anul o mie». Uită că ghiarele ventuze ale satrapilor sociali s'au vârât în existența lor. Moartea pândește la colțuri. Vestitorii pândesc în case, bordee, de peste tot aducând în tolba lor procentul sacrificiilor din războiu.

Tuberculoza, sifilisul, alcoolismul!..

Plăgi sociale, viermi ce rod temelia neamului, furtuni otrăvitoare ce risipesc cuiburile sănătoase. Și cu atît sunt mai distrugătoare, cu cât distrugerea e lentă, nu bruscă și urmările lor privesc nu numai pe cei prezenți dar și pe cei viitori.

«Păcatele pedepsesc în fii pînă într'al treilea și al patrulea neam».

E dureros, crud dureros, să vezi în fiece comună urmările păcatelor noastre.

*

Alcoolismul a fost îngăduit ocrotit și este chiar și în prezent. Cine nu bea? Guvernele s'au interesat prea puțin de acestea. Nici o mișcare mai de seamă din partea lor, ele interesându-se numai de statistice, fără a lua măsuri urgente de înlăturare. Mișcările particulare sunt boicotate prin nepăsarea guvernelor, cât și a celor ce se adresează. Societatea «Temperanța» înființată în anul 1927, are ca principiu înlăturarea alcoolismului din obișnuința poporului. Activitatea ei aproape inexistentă la început, acum e pronunțată. In ziua de 2 Iunie întreaga țară prin oficialitățile comunale a cunoscut urmările dezastroase după cifre controlate.

Trebue să fim convinși deplin că, societatea viitoare demoralizată, extenuată sufletește cât și trupește, nu poate da naștere la o generație sănătoasă, ci la una degenerată. Viitorul neamului trebue să ne preocupe. Sănătatea lui fizică e generatoare de forțe creatoare și invers. Nimeni nu dorește ca peste un secol, doi, s'avem o Românie formată numai din imbecili alcoolizați. Distrugătorii din temelii ai neamului trebuesc arși cu fierul înroșit. Rana curățită de orice impurități și corpul altoit cu sângele de sănătate virulentă. Să unim deci fronturile în jurul drapelului ce poartă înscris pe el numele de «Temperanța", să ne unim voințele, zăgăzuind astfel valurile otrăvitoare ce se abat ca o molimă. In fața noastră e „Valea plângerii". S'o astupăm cu sacrificii proprii, ca să facem drum deschis generațiilor ce vin. Să nu ne uităm datoria, ci să pornim la luptă.

G. I. Balaciu

GAZETELE

Dem. Iliescu Palanca

Gazetele sunt cel mai bun mijloc pentru a se răspândi în lumea largă știrile la ordinea zilei dintr'o țară. Gazetele nu lipsesc din nici o țară cu pretenții de cultură și civilizație. Anglia, Franța, Italia, Germania, Bulgaria, Rusia și în general toate țările au gazete.

România are și ea gazete, multe, multe de tot. Unele mai bune, altele mai rele.

Cele mai rele, nu știu cum se face că se vând în număr mai mare, cele bune în număr mai mic. Afară de câteva cotidiane, adică acele gazete care se tipăresc zilnic, aproape mai fiecare asociație își are gazeta ei, unde acea asociație își scrie durerile ei în termeni mai largi. Fiecare om astăzi este liber să și exprime durerile așa cum le simte, dar nenorocirea este că nu prea sunt ascultate și neluate în seamă. Invățătorimea noastră care este un stâlp puternic pentru pregresul nostru cultural, nu are gazetă care să apară zilnic. Invățătorimea noastră suferă foarte mult și nu are unde să arate clar durerile de care suferă. Se căciulește la gazete cu spirit politic, ca să se poată scrie un articol.

Dar preoțimea?! Mai de plâns! Are câteva reviste bune, restul vai de capul lor. Preoțimea ortodoxă Română prin nevoile mari care s'au legat de capul ei astăzi — politica — clătinarea credinței prin schimbarea calendarului, Paștile, *Concordatul* și altele, acum are cea mai mare nevoe de o *gazetă zilnică*, în care să se scrie sincer, nu cum se încondeiază aiurea prin celelalte gazete, nevoile și durerile ei. Gazeta «*Ortodoxismul Român*» ar trebui să apară cât mai curând. Totul este posibil în lumea asta.

Asupra acestei chestiuni vom mai reveni, deși Gazeta Cultura Poporului nu prea încape în mâinile celor mari, fiindcă ea este gazeta care merge în mâinile celor umili. In mâinile celor mari încape Adevărul, Lupta, Viitorul și altele...

Apusuri Roșii

Coboară soarele pe dealuri
In haina sa împurpurată:
— Din depărtare peste valuri, —
— Răsun' o doină sbuciumată.

Pe note clare se 'nfiripă —
— Ecoul vag — care te fură,
Și clipă trece după clipă,
Ca o simfonică tortură. —

...Numai prin plopi cu frunza lată
S'aude-un susur,... par'că plouă.
— «Se lasă noaptea parfumată,
— «Șoptind prin frunze—«Pace vouă!...

Sabin Ciobanu
Com. Beloțu—Dolj

Unirea românilor în lumina zilei de astăzi

(Conferență ținută la Sanatoriul Geoagiul de jos, județul Hunedoara — Duminecă 19 Mai 1929).

3) **De: GH. PETALA**

Căci aducerea aceasta a Moldovei la trupul țărei românești — prima unire petrecută între țările surori — venea după ce și Ardealul ajunsese în stăpânirea lui Mihai, în urma luptelor dela Șelimber cu trupele lui Sigismund Bathory principele Ardealului, la 18 (28) Noembrie 1599, și mai ales în urma intrărei triumfale a lui Mihai în Albalulia aceasta, în care neamul nostru face închinare astăzi — intrare triumfală petrecută la 1 Noembrie 1599 și unde Mihai își lăsase deasemenea un sfat al său, o dietă!

Dumnezeu n'a vrut ca această unire să trăiască mai mult decât o fulgerare, căci rivalitățile dintre Unguri și Nemți pe de o parte, pe de alta dintre Unguri și Români, duseră la luptele dela Mirăslău (14-IX-1601) și Goraslău (3-VIII-1601) — lupte cari sfârșiră cu trădarea generalului ungur Gh. Basta și omorârea mișelească a lui Mihai, în câmpia dela Turda la 9 August 1601. Capul lui a fost adus, prin îngrijirea boerului și căpitanului său, Radu Buzescu și soția sa Preda, la Mănăstirea Dealului de lângă Târgoviște, să odihnească alături de tatăl său Pătrașcu cel Bun, și să fie simbolul viu al unirei care avea să reînvie 320 de ani mai târziu!

Urmează domniile vrednice ale lui Matei Basarab și mai târziu Constantin Brâncoveanu în Muntenia, și a lui Vasile Lupu și apoi Dimitrie Cantemir în Moldova. Dela data domniilor acestor din urmă Domni înainte, adică dela 1711, trei mari schimbări intervin în împrejurările hotărâtoare ale istoriei noastre: 1) la răsărit se ridică Rusia lui Petru cel Mare, acela cu testatamentul lui politic năzuind la cucerirea Constantinopolului, și care avea să dea atâta de lucru Țărilor Române; 2) la sud slăbirea Turcilor și moleșirea Sultanilor de la Constantinopol, care avu de rezultat domnia Fanarioților în Moldova și în Muntenia; 3) iar în interior începutul formărei culturei românești, care avea să ducă la desvoltarea conștiinței naționale plămăditoare a unirilor de mai târziu — conștiință națională pe care până aici am putut o urmări în aspectul ei instinctual.

Inceputul acesta de literatură scrisă datează încă din vremea lui Mihai Viteazul și de mai înainte. Oameni purtați pe la școlile înalte din Polonia și depe aiurea, începeau să scrie istoria trecutului acestui neam așa precum o cetiseră și ei prin bibliotecile mari depe acele locuri — și mai ales, încercau să scrie istoria zilelor pe cari ei însăși le trăiau. Aceștia sunt cronicarii: Grigore Ureche, Miron Costin — acel care a reușit să sintetizeze atât de bine trecutul vitreg al Românilor, cu acele cuvinte «nu sunt vremurile sub cârma omului ci bietul om sub vremuri»— apoi Ion Neculce, Dimitrie Cantemir, în Moldova. Iar în Muntenia: Udrițte Năsturel, Stoica Ludescu, Radu Popescu, Constantin Căpitanul Filipescu, Radu Greceanu Lugofătul, Constantin Cantacuzino Stolnicul, etc. — Era în marii aceștia Români un mare suflet național, conștient și mândru de el. Miron Costin — acel care, trimes de Domnul țărei Moldovei Petriceicu, într'o misiune diplomatică în tabăra Turcilor dela Nistru, le spusese acestora «suntem noi Moldovenii, bucuroși să se lățească împărăția în toate părțile cât de mult, iar peste țara noastră nu ne pare bine să se lățească» — Miron Costin acesta scria, cu suflet din sufletul său, rândurile de mai jos făcute să combată pe acei cari ne ponegreau neamul în scrierile lor: «Eu iubite cetitoriule, nicăiri n'am aflat, nici la un istoric, nici Latin, nici Leah, nici Ungur și viața mea, D-zeu știe cu ce dragoste pururea la istorii este și până la această vârstă acum și slăbită— de aceste basne să dea seama ei și de ocară. Nici este șagă a scrie ocară veșnic unui neam; că scrisoarea este un lucru veșnic; când ocăresc într'o zi pe cineva, este greu a răbda, dar în veci? Eu voi da seama de ale mele câte scriu!». — Iar în Neculce tresărea iubirea de patrie și de frații lui Români, când scria: «Deci fraților cetitorilor, cu cât vă veți îndemna a cetire pre acest letopiseț mai mult, cu atât veți ști a vă ferire de primejdii și veți fi mai învățați a dare răspunsuri la sfaturi, ori de taină, ori de oștire, ori de voroave la domni și la noroade de cinste».

Alături de acești cronicari găsim preoți și diaconi — ca diaconul Coresi din Muntenia scriind în Transilvania — cu drag de poporul acesta și de sufletul lui, cari tălmăceau pe românește cărțile de pe care se slujea în biserici și cari până acum erau scrise în slavonește, grecește or latinește.—Găsim Mitropoliți, de dincolo și de dincoace de Carpați, cari se puneau să scrie ca să combată propaganda calvină și protestantă, făcută de Unguri prin Sașii din Ardeal pentru a ne desbina în religia noastră — și între aceștia este Mitropolitul Varlaam din Moldova (1632-53), sau acel Mitropolit Simion Ștefan din Transilvania, care la 1648 scria în «Predoslovia» sau prefață Noului său Testament, cu suflet și cu mare grije de nația această românească: «Noi dreptu aceaia ne am silit de încât am putut să izvodim așa cum să înțeleagă

Douăzeci și patru de ore în Metropolitanul din New-York

Metropolitanul loc de inspirație pentru o literatură națională americană.

Metropolitanul american, cu trenurile-i electrice subterane și aeriene, e prilejul care ar putea contribui să îmbogățească literatura americană, destul de săracă în lucrări original americane. E locul unde s'ar putea găsi ușor tragedia, patos, dramă și comedie, pur americane, poate chiar locul pentru a se scrie marea nuvelă americană, — care până astăzi încă lipsește.

In zorii zilei.

Trenurile electrice ale metropolei circulă pe'ndelete la intervale mari unul de altul, până ce vagoanele de rezervă sunt pregătite pentru aglomerația dela orele nouă dimineața, deoarece pasagerii sunt relativ prea puțini.

Cei mai mulți dintre aceștia sunt cei cari lucrează în timpul nopții, servitorii ce vin cu noaptea 'n cap să curețe localurile; dar mai ales sunt lucrătorii din fabrici, în haine murdare și sfâșiate, ducându-și legăturica cu modesta hrană a zilei, ceace dă un aspect caracteristic al micilor orașe americane de provincie.

Amestecați printre ei, sunt acei puțini cari își mai fac singuri târguelile pentru hrana ce și-o gătesc în odaie, ducându-și coșurile în cari să și pună cumpărăturile, căutând să poată economis câte un gologan dela gură pentru a le ajunge micul salariu

După aceștia, apar cei cari țin micile magazine și cari se îndreaptă spre piețele mari pentru a se aproviziona cu cantități mici de mărfuri.

Nu vezi pe nimeni din ei să mai rumege guma ‚chewing gum, în schimb mestecă tutun, mușcă cu lăcomie dintr'un porumb fiert sau mănâncă liniștit parcă ar fi „la mama acasă". Nu e nici o romanță! Insuș „guarzii" nu mai sunt acum câtuș de puțin excitați, mișcându-se a lene cu vocile stinse.

Ora îngrămădelii

Intre orele 8—9 dimineața începe acea circulație nebună când toate platformele stațiilor sunt ticsite cu lume de-ți face impresia că se calcă 'n picioare. E ora funcționarilor, a contabililor, a steno-dactilografelor, a celor ce țin condicele de prezență, vînzătoarele din magazine, etc. Dar vezi mai cu seamă fete, cari năvălesc îmbulzindu-se să poată pătrunde în vagon și să nu rămână pentru celălalt tren. Acum poți vedea tineri cari se întâlnesc cu ele în acelaș loc și la aceeași oră în fiecare zi, ducându-se împreună până în josul orașului și după aceia se despart în marea stație „Times Square", luând fiecare trenul în direcția instituției în care lucrează.

Acum e timpul când în îngrămădeală, ca niște sardele într'un butoiu, poți auzi șoaptele amoroase ale îndrăgostiților, în timp ce „guarzii' sbiară ca niște fiare sălbatece să se păsească «mai cu viață», căci se închid ușile mecanic și trenul pleacă grăbit. Publicul se înghesuie; unii devin nervoși și pierzându-și rațiunea încep să se ciorovească, iar alții să-ți scoată ochii cu vr'o umbrelă și toți, împinși ca de un resort sunt apoi svârliți în interiorul vagoanelor, se agață cu o mînă de o curea iar cu cealaltă își păturesc colosul de ziar în patru să poată arunca o privire prin el și astfel să profite de timpul cât durează drumul.

Câte o fată își mai pudrează nasul sau își înroșește buzele, deși e înghesuită ca într'un corset. Fără să vrei, auzi discuții despre cinema, despre iubitul dumneaei pe care-l găsește ca nimeni altul pe glob, repetând apoi din cele ce au discutat Intre patru ochi cu o seară înainte la dans.

Cei ce au timp suficient. Financiarii.

După aglomerația dela orele 9 dimineață, începe pentru scurtă durată să-și facă apariția celor întârziați, scoțându-și nervoși mereu ceasul, părându-li-se clipele ore.

Cei mai mulți dintre pasageri sunt acum șefii de birouri și oamenii mari de afaceri. Costume ușoare de sport, sunt amestecate printre haine negre cu veste în dungi albe, bastoane elegante, ochelari legați cu lanț de aur și nu de cei de baga, ba la unii vezi chiar și mănuși. Vagoanele trenurilor iau aspectul unor cluburi. Sunt cei cari nu prea se plâng că n'au timp. Cetesc întregul ziar în lene, în timp ce trenul sboară cu ei în josul metropolei, în centrul afacerilor.

Pasagerii aceștia dintre orele 9—10 dimineața, sunt financiarii din „Wal Street». In timp ce cei de dinaintea lor goniau sălbatec aceștia par'că abia se mișcă. Ascultați la conversații de bursă, de bonuri, de acțiuni, debitori și creditori, iar ziarele pe cari le cetesc sunt numai dintre cele pur comerciale.

Clienții.

Dar trec și ei și după un scurt timp apar mamele cu copiii ce-i duc pe la doctori și spitale. Majoritatea pasagerilor sunt soțiile, matroanele și vizitatorii metropolei, în drumul lor spre a vizita magazinele încărcate cu mărfuri. Paginile ziarelor cu reclame și anunțuri cu distracții, sunt acum cercetate de toți aceștia. Discuția ce o asculți forțat, e asupra matineurilor și mărfurilor ieftine, de ocazie. E timpul când doamne în grupuri se îngrămădesc, certându-se care din ele să plătească gologanul cursei.

Transporturi de mărfuri.

După amiază e timpul transportului de mărfuri. La fiecare stație sunt deschise ușile mari și pasagerii sunt enervați de baloturile și pachetele băieților de prăvălie cari se muncesc să le care prin vagoane, întrebându-te mereu de diferite străzi și nume cerându-ți tot felul de informațiuni ce nu te-ar interesa altfel loc.

Aceiaș goană înapoi.

La ora 5 seara aceeaș goană disperată ca între orele 8—9 dimineață, cu aceiași lume, căci se întoarce fiecare la locuința lui.

Cei cari se duc la teatre și dans

După această aglomerație, alți pasageri apar între orele 8 seara și mijlocul nopții; sunt cei cari se duc la teatre. Lume gătită și spilcuită, tineri în haine pe talie și pantaloni largi ca niște desagi, iar fetele încotoșmănite în blănuri, sulemenite pentru teatre și dansuri.

Cei maturi poartă joben, ghete de lac, bastonul cu mânerul de argint; iar jumătatea-i are coafura elegant făcută, capul gol, rochia decolteu de seară, încotășmănită în blănuri și încărcată cu bijuterii expuse exact ca într'o vitrină. E lumea care-și face haine de comandă și nu ca ceilalți mulți haine de fabrică. Vezi tineri cari urmăresc mișcările fetelor gătite, încărcate de văpseli și cari ciorovăesc între ele tot drumul.

Obosiții.

Aceasta ține până pe la miezul nopții, când totul se liniștește brusc. Vagoanele extra sunt trimise la depou, și trenuri cu mai puține vagoane încep să circule mai rar, câte unul la 15—20 de minute; iar platformele stațiilor le vezi ocupate cu grupuri de familii, presărate pretudindeni, în așteptare.

Nu mai rămân decât hoinarii. Câte două-trei fete obosite, moțăesc pe marginea platformei stației, în urmărirea lanternelor trenului, ce se zăresc ca două steluțe în depărtarea tunelului. Un tânăr tras ca prin inel și spilcuit, se învârte înjurul lor să prindă măcar o ochiadă dela ele. Poate două-trei ceasuri în urmă ar fi fost și ele bucuroase de a conversa cu el despre pașii charlestonului, dar acum fiind plictisite de el, e nevoit să se retragă și să se trântească pe o bancă, moțăind până să vină trenul.

Vagabonzii.

Vagabonzii încep abia acum să roească, ochind câte un colț prin vagoane unde să se poată oploși și dormi peste noapte. Pentru un cent, trenurile subterane cum și stațiile subterane sunt cel mai ieftine apartamente posibile din Statele-Unite al Americei, numai dacă știe cum să se învârtă fără să-l înhațe vreun paznic de după ceafă.

Oameni severi, cu jobenurile tuflite la întâmplare și cu pardesiurile boțite trântite pe umeri, stau pe platforme pufăind ultimul rest dintr'o țigară de foi. Lume nerăbdătoare, cari pocnesc nervoși în mașinile automate, scoțându-și guma de rumegat pentru a-și trece urâtul până să vină trenul.

In cele din urmă, intră și trenul în stație, cărându-i pe toți spre locuințele lor.

După aceia, numărul trenurilor de noapte e mic de tot până în zorii zilei, când începe să-și facă apariția din nou, pe clase sociale, populația marei metropole americane.

Gheorghe V. Lohan

Dela Sfântul Munte Athos

Prin Locurile Sfinte

Schitul românesc Sf. Ioan Botezătorul «Podromul»

de Hagiu-teolog: Grivas D. Cruceanu

Schitul Românesc Sf. Ioan Botezătorul «Podromul», este construit pe moșia marei Mânăstiri Lavra, Aproape de malul mării, la anul 1852. — De la anul 1812 până la anul 1852, pe acest loc a fost o chilie românească, cumpărată de un Ieromanah anume lustin care s'a retras în Sf. Munte, venind din țară de la Sf. Mânăstire a Neamțului: iar dela această dată e transformată în schit, de sus zisa Mânăstire.

Biserica catedrală, începută la anul 1852, a fost sfințită la 21 Mai 1866, sub patronajul Mitropolitului Ungro-Vlahiei și cu cheltuiala guvernului român, iar hramul se sărbătorește la 6 Ianuarie — «Botezul Domnului».

Biserica Catedrală e foarte spațioasă, zugrăvită în stilul bizantin și pardosită cu marmură. Stranele 80 la număr sunt lucrate din lemn de chiparos și nuc. Tâmpla de asemenea este de lemn de nuc, sculptată și poleită în aer.

Biserica are 3 paraclise: «Adormirea Maicei Domnului», «Tăerea capului Sft. Ioan» și «Buna-Vestire». Din înălțime atârnă 6 policandre: cel mare are 80 de lumânări.

Clopotnița are opt clopote diferite.

Schitul are un spital, o bogată bibliotecă, un muzeu de antichități, mai cu seamă monede, legătorie de cărți, brutărie; o spațioasă sală de mâncare, arhondarice, etc. Afară din schit este și o moară de apă pentru trebuințele schitului. — Schitul este subvenționat de Statul Român. Are și alte venituri de la două mitoace din țară, unul la Iași și altul în București, precum și în insula Tasos, o mare proprietate de maslini, și loc de grădinărie. — Călugării viețuitori în acest sfânt locaș sunt toți români și numărul lor trece de o sută.

Mânăstirea Lavra

«Lavra» întemeiată la anul 963 de către Sft. Atanasie este cea mai veche și mai bogată din toate mânăstirile. Icoana Maicii Domnului străjuește la intrarea principală, în apropierea căreia, înăuntru, se găsește paraclisul Fecioarei, paznice a mânăstirei.

Cei doi măreți chiparoși, a căror tulpină au 6 metri de înconjur, se zice că sunt semănați de însuși Sft. Atanasie al cărui mormânt se vede într'un paraclis mai în vale de biserica principală. Biblioteca este bine îngrijită și bogată în manuscrise, cărți, odăjdii și obiecte bisericești de valoare. Numele Sft. Atanasie se prăznuește la 5 Ianuarie.

In veacul XI, M-rea avea peste 700 de monahi: iar în veacul XVIII zidurile Lavrei cuprindeau 400 de chilii. Ea avea și o tipografie, înființată de Arhim. Cozma. Chiar de la înființare, ea a primit mai multe daruri și ajutoare și a fost înzestrată cu proprietăți.

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai

-:- ușor -:-

Lucrarea misionară din Eparhia Aradului

Cititorii știu că azi se duce, în țara noastră, o vie luptă împotriva sectelor care au năpădit cu grămada peste noi, mai cu seamă după războiul cel mare. De unde, înainte de război, chestiunea aceasta abia eșise la iveală, Biserica noastră avînd în față numai pe adventiști, acum lupta se duce împotriva a mult mai multe secte. In scurtă vreme, au eșit la iveală o mulțime de scrieri împotriva lor și încă tot ies.

Despre chestiunea aceasta, se discută în fiecare eparhie și dacă este vre-o chestiune care stă astăzi mai viu în grija preoților, este aceasta a sectelor. Se și pregătesc în privința aceasta, prin cercetarea mai amănunțită a trecutului sectelor și a învățăturilor lor.

In această privință, o muncă foarte vie se duce mai cu seamă în eparhia Aradului, prin interesul cel mare pe care-l poartă acestei chestiuni Prea Sf. Sa Episcopul *Grigorie* al Aradului, care, între toate grijile sale, n'are una mai mare ca aceasta sau care să stea alături de aceasta. De aceia trebuie să scriem ceva, pentru cititorii noștri, despre munca misionară din această eparhie.

In eparhia Aradului, din îmboldul episcopului, s'a început tipărirea unei colecțiuni de cărticele pentru luminarea religioasă a poporului nostru. Pe preț mic de 3—6 lei, au eșit pînă acum în scurtă vreme, 60 de numere în această colecțiune, punîndu-se la îndemîna preoților și creștinilor foarte mult material de întrebuințat în Lupta împotriva sectelor.

Din această colectiune, 16 numere sunt scrise de însuși episcopul. De aceia, pe drept cuvînt, Prea Sf. Sa și-a meritat numele care i s'a dat de «episcop misionar». Din pricina aceasta, în eparhia sa s'a ținut anul trecut un congres misionar, al doilea în țară noastră, la care a luat parte preoțime din toată țara și însuși I. P. S. *Gurie*, Mitropolitul Basarabiei.

Dela P. S. Episcop Grigorie avem a ne aștepta la multe lucrări în această privință, fiindcă Prea Sf. Sa este episcop tînăr. E numai de puțin ani episcop, iar luna trecută a împlinit 40 de ani ca vîrstă.

Vom avea prilejul de a semnala aici regulat, de acum înainte lucrul rodnic al Prea Sfinției Sale, care merită să fie cunoscut în toată țara romînească.

Arhim. SCRIBAN

Din călătoria mea în Franța

LOURDES

De cereai vre-o lămurire ți se răspundea cu dragoste și cu bună voință. Un gând cuprindea pe toți: dragostea și recunoștința nețărmurită, prin care slăveau puterea Celei Prea Curate.

Când am băut din apa dumnezeiască, am făcut-o cu ideia de întărire spirituală, cu gândul de a mări puterea credinței mele prin care să pot slăvi pe Dumnezeu.

O, Doamne! dacă n'ar exista, flacăra credinței care să licărească în sufletul nostru, dacă m'așĭ întoarce către sufletul meu, aș găsi în interiorul lui un pustiu fără de lumină.

Mă întreb cum pot trăi oamenii cari se hrănesc numai din răutate și cărora bucuriile materiale le ajung, fără ca sufletul lor să aibă alte cerințe.

Dacă viața merită să fie trăită e numai pentru că simțim forța credinței care ne însuflețește. Omul fără de credință e mort.

Bucuriile pământești sunt nule dar dragostea care izvorăște din credință, simțim că și are un izvor fără de sfârșit, izvorul nemuririi.

. . . . . .

Ora de vecernie nu sosise încă iar mulțimea aștepta numeroasă în fața bisericii, în spațiul întins care o înconjura, până sus pe aripile care te puteai urca pe scări, până la baza turnurilor, sprijinite de balustrade.

La ora rugăciunii lumea era contopită într'o tăcere mută.

Intr'un colț o bătrână infirmă se ruga adânc și așa slab cum putea ea pronunța, se auzea repetând: Sfântă Fecioară, Sfântă Fecioară!

In fața piscinei, înaintea izvorului sfânt, unde s'a scoborât să se scalde, lumea se uită cu uimire și aștepta parcă un desnodământ în fața acestei suferinți omenești.

Cazurile de vindecare sunt uneori frecvente, atunci când rugăciunea bolnavului, înălțată către Dumnezeu, poate birui îndoiala și unde nici un nor, nici o grijă nu se interpune între noi și Dumnezeu. Atunci când nădejdea și iubirea întrece ființa noastră.

Nu întotdeauna trebuie să fim înzestrați cu virtuți sfinte pentru a dobândi vindecare, ci actul credinței este convingerea că totul se poate obține peste marginile rațiunii noastre. Adică că totul e posibil prin credință.

Actul credinței scoate ori și ce spirit de contrazicere, și ori și ce analiză nu poate nega puterea însuși a adevărului.

Se poate fiindcă cred, se poate fiindcă am văzut, iată argumente de adevăr. Cuvintele Mântuitorului aici își au un loc puternic «Credința ta te-a mântuit». Matei 9.22.

In fața peșterii iluminată de făcliile credincioșilor, care aduceau jertfa dragostei și a recunoștinței lor, bătrâna infirmă, care mai înainte nu putea merge fiind paralizată, se întoarse strigând: «Sfânta fecioară m'a vindecat!»

Mersul ei era la început nesigur, ca un copil care se învață a merge, iar după câțiva pași tot mai întărită, putea merge ca o femee tânără. In fața acestei fapte eu am fost martoră oculară.

Câți nu-și vindecă sufletul lor de atâtea greșeli ale necredinței în fața mărturii unui astfel de adevăr.

Mari savanți își pleacă frunțile și cred, mândria multora se frînge în fața adevărului care subsistă de atâția ani.

Puterea religiunii e cu mult mai mare de cât știința. Știința nu ne împiedecă de a crede, ci ambele laolaltă pot merge mână în mână.

De după Paști și până 'n toamnă, trenurile încărcate duc pe acei dornici de rugăciune către orașul Lourdes.

Aceste călătorii se organizează în fiecare an de către Societatea Pelerinajului național din Franța

In frumoasa și eroica Franța unde atâția sfinți și sfinte s'au născut, virtutea credinței n'a secat și cultul pentru Sfânta Fecioară este foarte răspândit.

Tot astfel și la noi, mi se umple inima de bucurie când ascult corul Sfintei Mitropolii și al Catedralei, care slăvește pe cea Prea Curată.

Aici în Chișinău, unde am fost chemată ca să lucrez, m'a atras mult frumusețea cultului nostru și glasul clopotelor e pentru mine muzica cea mai frumoasă.

E tot ce putem găsi bun, frumos, nobil și mare. E tot ce ne ridică gândul mai sus de viața întunericului și ne împodobește preocupațiunea zilnică cu ceva mai înalt.

Sunt crucile care se ridică turnurile cu cruci aurite, care-ți transportă gândul de pe pământ către cer. Și astăzi când le văd sclipind, profilându-se din depărtare pe albastrul senin al cerului sunt ele care-mi aduc bucurie, e singură credința care ne ține treji și ideia pentru care viața merită ca s'o trăim:

E singură, Crucea, Biserica în fața căreia putem să palpităm și care ne face viața vrednică pentru a o suporta.

Biserica e singurul azil veșnic, deschis pentru inimile noastre, către care la ori și ce cias putem alerga.

Aici putem cu drept cita frumoasele și duioasele versuri ale poetei franceze *Marceline Desbordes-Valmore*, din secolul al XVIII.

. . . . . .

Așezați în locul unde deabea sună ciasul,
Tu știi spre ce lăcaș pașii mei s'au îndreptat?
Spre lăcașul unde acei ce gândesc la Hristos.
Au drept la azil și la bună primire.

Cu fruntea scăldată de soare și de zefir.
Fără a avea drept la cina străină,
Găseam refugiu în sânul Bisericii,
Singurile brațe deschise necazului trecător.

. . . . . .

Mă duceam să-mi ușurez inima în aceste vechi catedrale,
Unde Dumnezeu singur locuiește și ne spune: «intrați»
Unde corul cântă frumoase arii,
Respectând continuu: «Frați, ori când voiți!»

Laura Scriban

→ Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului"

---

toți; iară să nu voru înțeleagă toți, nu i de vina noastră, ce-i de vina celuia ce-au răsfirat Românii printr'alte țări, de și-au amestecat cuvintele cu alte limbi de nu grăiescu cu toți într'un chipiu». — Or în fine, Mitropolitul Dosoftei din Moldova care a tradus Psaltirea, în versuri atât de naive dar cari închid în ele atâta farmec:

«La apa Vavilonului
Jălind în țara Domnului,
Acolo șezum și plânsem,
La varoavă că ne strânsem.
De te-aș mai putea uita-te
Ierusalime cetate...»

Onorată Asistență, biserica noastră a Românilor a fost aceea care a ocrotit sub aripile ei pe strămoșii noștri și datorită în primul rând acestei biserici, credinței acesteia răsăritene de nestrămutat în sufletul lui, neamul românesc a putut rezista tuturor loviturilor dușmane și și-a putut păstra ființa lui așa cum ne-a transmis-o nouă astăzi. După fiecare izbândă Domnii noștri înălțau o biserică, după fiecare înfrângere o rugăciune. — Biserica aceasta a fost prima icoană a Românului, prima lui înfățișare; monumentele bisericești cari neau rămas spun una din originalitățile sufletului nostru creator și ea, vedeți, n'a întârziat să fie printre primele care să și dee contribuția sa și pe tărâmul acesta cultural.

In linia aceasta culturală își ia mai târziu locul Școala latinistă Ardeleană. Să ne oprim o clipă asupra ei. — Onorată Asistență, în șirul de fapte pe care l-am trecut până aci în revistă, ați văzut că Ardealul și părțile acestea transcarpatine și-au avut un rol secundar. Situația fraților acestora cari, cum spuneam undeva mai înainte, s'au trezit la viața de stat sub coroană străină și deci sub rosturi străine și suflet străin, este tot așa de tristă ca și a celor de dincoace de Carpați, poate mai tristă. — Ați văzut cum și aceștia ca și ceilalți își aveau organizațiile lor, cu voevozii, juzii și cnezii lor. Așa i-au găsit Ungurii când i-au cucerit și încă de pe atunci și-au dat ei seama, că elementul acesta românesc este un element de temut. I-au înpănat atunci cu naționi străine — secuești, săsești și șvăbești — sub formă de colonizări, și sub forma religioasă pe care o prezentau vechile ordine creștine, ale St. Ioan și ale Teutonilor, cari au fost aduse pe aici — și le-au retras încet orice condițiune de prosperitate în cadrul naționalității române. Așa încât cu vremea juzii și voevozii aceștia, pe cari i-am fi putut chema nobilimea, domnii românești ai fraților ardeleni, toți aceștia sau se stinseră, sau se pierdură printre familiile nobile maghiare. Incât Românii rămaseră singuri, simpli țărani cari se închinau odată cu popii sfințiți pela Vlădicii din Muntenia, din Moldova, sau mai târziu din Serbia; cari trăiau ei în de ei și nu înțelegeau decât să moară tot Români.

Legături cu frații din Muntenia și Moldova am văzut că au mai avut: pe vremea lui Mircea cel Bătrân, a lui Ștefan cel Mare, a lui Radu cel Mare — care a clădit o biserică în chiar satul acesta Geoagiul de jos — pe vremea lui Moise Vodă pela 1529-30 — a cărui fată se îngrijea de mănăstirea dela Prislop, de aci din munții Hațegului—pe vremea lui Petru Rareș, a lui Mihai Viteazul — care înființă și mitropolie la Alba-Iulia — dar țările noastre erau mici și nu destul de puternice, și legăturile acelea nu puteau să ajute prea mult.

Incet, încet situația Românilor din Ardeal este aceea de iobagi, simpli robi pe moșiile întinse ale nobililor unguri, și zadarnic se răsculară ei în atâtea rânduri: în 1437 — la muntele Bobâlna din județul Hunedoarei, pe aici prin apropiere — și în 1513. In potriva lor se uniră nemeșii unguri, Secuii și Sașii (cele 3 naționi favorizate), cari singuri se socoteau că au drepturi pe aici și cari pe Români îi socoteau de simpli tolerați. — Zadarnic se răsculară și în 1784 sub Horea, Cloșca și Crișan; aceștia muriră pe roată, dar lucrurile tot nu se schimbară. — Ei bine Domnilor, cam în vremea aceasta interveni un eveniment care-și avu și partea lui rea desigur, prin aceea că desbina pe Români, dar își avu și partea lui bună. Evenimentul fu acela dela 1699, al trecerei unei părți dintre Românii ortodoxi din Ardeal la biserica papală din Roma, sub Mitropolitul Atanasie — și urmarea fericită a acestui eveniment fu școala aceasta latinistă, despre care vorbeam și ai cărei părinți sunt: Petru Maior, Gh. Șincai și Inocențiu Micu Klein.

Aceștia, în urma studiilor pe cari le făcură la Roma sub protecția nouei lor biserici, și cercetând documentele pe cari le descoperiră pe acolo, stabiliră latinitatea neamului românesc și drepturile acestui neam pe locurile pe cari viețuia — răsturnând astfel principiul în baza căruia Românii erau socotiți ca niște venetici în Transilvania și declarați tolerați față de nemeși, Secui și Sași — și în baza căruia aceștĭ Români erau ținuți în stare de iobăgie.

Elevii acestei școli ardelene— un August Treboniu Laurian, Damaschin Bojinca, Aron Florian ajunseră până în Muntenia și în Moldova și către prima jumătate a soc. XIX, mișcarea aceasta culturală pe care o văzurăm născând și desvoltându-se până aici, se afirmă puternic prin școlile pe care le înființară ca și prin activitatea pe care-o desfășurară Gh. Lazăr, Ion Eliade Rădulescu în Muntenia — Gh. Asachi și Mitropolitul Veniamin Costachi în Moldova.

Onorată asistență, am insistat mai mult asupra plămădirei acesteia culturale, care începe să se petreacă în special dela epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu înainte, pentru că ea a contribuit în cea mai mare măsură la evenimentele de afirmare națională, pe cari le vom vedea că se petrec către 1821, 1848 și mai ales către unirile din 1859 și 1918, cari ne găsesc deplin pregătiți atunci sub această latură.

Altițe și Bibiluri

Mânăstirea Văcărești. — Stampe din colecția Obzewski. — Grădina Cișmigiu.—Grădinele și curțile sătenilor.

In acest colțișor — al meu caut să spun adevăruri când dureroase, când pline de inițiative frumoase, când pline de nerozii și de inecurie. Rog pe cine le descopere să mi le destăinuiască spre a le invedera cititorilor și ei să le judece, să le curme, să le stârpească, să le cultive, sau să le distrugă cum vor merita.

Mânăstirea Văcărești.

Această bijuterie sacră zidită în curtea palatului, fost odinioară a lui Constantin Mavrocordat, palat care azi a ajuns închisoarea preventivă a hoților și tâlharilor criminali, zace în cea mai neagră mizerie.

Timp de 100 de ani sub domnia fanariaților. s'a împodobit biserica și paraclisul domnesc cu fel de fel de odoare sacre și cu haine preoțești, aduse din Geneva și din Veneția, odoare cari au fost păstrate până mai acum câțiva ani și am avut ocaziunea a le vedea și eu.

Ieri vizitând Văcăreștii, întrebând de ele mi s'a spus scurt: «Au dispărut !..

Refrenul acesta păcătos și nenorocit l'am auzit și la mânăstirele: Cozia, înzestrată de Mircea ; Bistrița, Agapia, Horezul, Gorgota, înzestrată de Matei Basarab și Neamțu înzestrată de Ștefan cel Mare, și despre care vorbește neuitatul staret *Narcis Crețulescu*, în cartea sa : Mânăstirea Râșca, ș'aceia devastată de Gr. Tocilescu, eroul de la Adam Clisi ?

Sfărâmă el un monument pe care-l ocrotise bulgarii, luă dela Mânăstirea Neamțu o monetă de aur, mare cât era odinioară o piesă de cinci lei pe care sta chipul lui Sigismund, regele Poloniei și al Marelui Ștefan pe o parte, iar pe alta pornirea clopotului (turnat la Varșovia) spre Mânăstirea Putna.

Crime... De nu se proceda așa de către mulți istorici și amatori hrăpăreți, ce splendori am fi avut noi într'un muzeu de odoare sacre !..

Am rămas tristă, împietrită, ca de pământ, când am văzut Mânăstirea dela Văcărești și paraclisul jefuite și lăsate în stare de cea mai desăvârșită ruină. Strămoșii noștri înviind, d'ar vedea, ar muri pentru a doua oară !..

Fără: *Comisiunea monumentelor noastre istorice, s'au clădit minuni de artă și de cucernicii; cu comisiune se jefuesc ca în Vlasia, iar mânăstiri, ca cea dela Văcărești, tezaur de artă, se lasă în părăsire!*

Rușine... Rușine mare...

* * *

Stampe din colecția Obzewski

Mintea și sufletul meu sunt mereu neîmpăcate, când văd nepăsarea noastră pentru lucruri după cari s'ar dovedi cultura și trecutul nostru glorios ; lucruri cari sunt colecționate de particulari, ținute fără cultul care îl merită ele și aruncate prin firide policioare, galerii, ca să nu le vadă nimeni, nimeni !..

Prin lege ar trebui secularizate căci cu fără de lege au fost dosite din palate și mânăstiri.

S'a găsit în sfârșit unul : Toma Stelian, ca să lase acasă pentru acest scop ș'altul, G. Obsewski ca s'adune și să așeze în ea tezaure colecționate din Transilvania și cari acum au fost expuse pentru congresiști în Palatul Arhivei Statului, Documente, hărți, planuri ale Transilvaniei, figuri cari au făcut când gloria, când disperarea noastră.

Este acolo *Mihai Viteazul, Horia, Cloșca, Crișan, Ioan Corvin de Huniady Ragozzi, Andrei Borthort, Sigismund Banffi și nelegiuitul ucigaș Basta,* cum și o mulțime de palate și castele despre cari n'avea nimeni cunoștință că existau în Transilvania.

Să întindă puternic mâna cercetătorului Obsewski și să strângă la iuțeală ceace a mai rămas, spre dovedirea mândriei noastre naționale și să le așeze cu religiozitate în muzeul Toma Stelian.

Grădina Cișmigiu

Mică, pentru marele și doritorul de preumblări public al Capitalei ; mică, nu ca Pincia și Borgheze din Roma, ca Unteden Linden din Berlin, ca Bois de Boulogne din Paris, dar încântătoare ca aninii, paltinii și plutele ei argintii seculare, cu lacul și statuele ei, ascunse sub ramuri de zorele și de trandafiri, cu valuri în cari se oglindesc sălciile pletoase, s'ascund tainele plutitorilor ; cu lebedele, restaurantele și... și... și... dar nu mai spun...

Cura de ape minerale să nu mai fi fost acolo, că suferinzii întunecă farmecul Cișmigiului. *Să se mute : cura de ape minerale la Grădina Icoana.*

Grădinele și curțile sătenilor

Trecu și războiul și veri și ierne destule și soldați! noștri ajunseră prin atâtea țări streine ca luptători, prizonieri, excursioniști, etc. Văzură și ei ce se poate face când ai o curte ș'o grădină dar... pace !.. Grădinele și curțile lor sunt toate ale vitelor, ale orăteniilor, ale dulăilor, pocăltiți de foame, giuliți în hărmălăile de javre de pe șoselele văgăunoase ale satelor.

Câtă sălbătăcie...

Ce păcat. Țăranii noștri dacă ar fi bine îndrumați și în satele lor n'ar mai fi politică și cârciumi, biserica ar avea clienți și curțile și grădinele stăpâni.

Smara

Propaganda culturală în județul Ilfov

Am intrat în anotimpul bilanțurilor. Teatrele își fac rând pe rând dările de seamă, băncile totalizează în cifre impozante conturile de beneficii și pierdere, — mișcarea culturală după o îndelungată muncă își cheamă și ea slujitorii, cari au tru lit în decursul unui an, și-i invită să purceadă la o dare de seamă a unei înfricate de un an.

In fruntea județelor cu mare mișcare culturală trebue să așezăm județul Ilfov. Cum e firesc și natural, influența vecinătății Capitalei țării, nu putea să nu-și dea roadele dorite.

O spunem astăzi, fără înconjur,—având datele în fața ochilor noștri, — că județul Ilfov stă în fruntea mișcării culturale din întreaga țară, urmându-i în ordine, județele Prahova, Mehedinți, Dâmbovița, Iași etc.

S'a muncit mult și rodnic.

Vom căuta, în limitele posibilității și în cadrul strâns al unui articol, să schițăm activitatea desfășurată de Comisiunea Culturală a județului, pentru educarea masselor populare.

Munca a fost condusă personal, având sprijinul moral și material, al d lui prefect al județului Ilfov, doctorul *Ionel Deculescu*, care a făcut în această privință operă de bun părinte și de apostolat cultural. Ca un bun intelectual și a dat seama, că nu este de ajuns a face școli, a pune cărămidă peste cărămidă, ci oamenii cari vor intra în ele trebuesc educați și de această educație sufletească a lor, depinde buna reușită a mișcării, atingerea scopului urmărit.

Partea cea mai ușoară se făcuse. Punerea cărămizilor una peste alta e ușoară. Rămâne o altă muncă, mai grea și istovitoare. E munca așezării în blocuri sufletești a unei adevărate conștiințe creștine-naționale. Către această nobilă ramură s'a îndreptat și d-l prefect Ionel Deculescu, reușind să realizeze maximum de mijloace.

Desigur că în această lăudabilă campanie ajutorul celuilalt consilier, delegat cu partea culturală, talentatul sculptor Iordănescu a fost un prețios auxiliar.

Am avut fericita ocazie de a lua parte la câteva manifestațiuni culturale, ținute în cuprinsul județului Ilfov, și organizate de prefectură. Am avut și onoarea să țiu câteva conferințe cu acest prilej. Ei bine entuziasmul care l am citit de pe fața participanților mi-a rămas în minte pentru totdeauna, impresionându-mă în mod admirabil și plăcut.

Cam greu să mai găsești entuziasm și atâta căldură sufletească îmbinată cu adâncă înțelegere — oriunde. Nu am scris nimic atunci, de teamă să nu fiu pradă unui entuziasm trecător, de aceia când reviu astăzi și constat aceleași gânduri, uimirea mea se transformă în mulțumire, pe care o manifest în mod public, pentrucă așa cum m'a fericit și pe mine sunt sigur că a fericit pe mulți alții.

O bună măsură a fost aceia de a se introduce cinematograful la sate. E un lucru necesar și un puternic factor în mișcarea culturală; ar putea fi întrebuințat cât mai des iar exemplul trebue imitat și întins peste tot. De asemeni conferințele ținute despre alcoolism urmate de filme edificatoare al marelui flagel social sunt cât se poate de bine venite. Poporul de altfel a subliniat prin manifestațiuni sincere toate aceste folositoare mijloace de propagandă.

Pentru realizările din trecut, pentru gândurile presentului și promisiunile făcute viitorului laudele noastre merg neprecupețite către d-l *Ionel Deculescu*, prefectul județului, și vrednicului conducător, d-l *Iordănescu* sculptor.

Radu Mislea

DIN TUTOVA

Cerc cultural

In ziua de 12 Mai a. c. Cercul cultural «Șendrești» a ținut ședința la Școala din Praja. Dimineață, toți membrii cercului, au luat parte la oficierea serviciului religios, unde, au format un cor, dînd răspunsurile necesare sf. slujbe. La ora 10 începe ședința intimă în localul școalei. D-l Patriciu directorul școalei ține o lecție de Șt. Naturale cu cl. IV. «Higiena locuinței».

Lecția a fost reușită, atingându-și scopul. D-l Ostafe, face metodica Șt. Naturale.

La orele 2 p. m. începe ședința publică, sala fiind arhiplină. D-l Mihalache, președintele cercului, deschide ședința dând cuvântul d lui Alecu Ursache, care, în cuvinte fervente și pline de entuziasm, vorbește despre «Glorioasa domnie a regelui Ferdinand I».

Urmează câteva coruri și recitări, după care dl. N. Strat își expune conferința despre «Luxul la sate», arătând și combătând extinderea ce a luat luxul mai ales după războiul mondial. De remarcat sunt declamațiile expuse cu mult talent, de elevul normalist V-le Maxim, ce promite a fi un bun dascăl: «Un vis de Al. Vlahuță și «După murn» de V. Militaru.

Ședința se suspendă la orele 5 p. m. cu conchiderea d lui Patriciu directorul școalei care mulțumește publicului de buna voință și dragostea ce au pentru școală.

Ziua Temperanței în Com. Grivița Jud. Ialomița

Dnminică 2 Iunie c. poporul din comuna noastră a sărbătorit creștinește ziua Temperanței. După slujba religio să prea cucernicii preoți, Ștefan Stoenescu, în cuvinte mișcătoare au arătat și lămurit pe credincioși despre rezultatele frumoase din întreaga țară, rezultate căpătate în urma măsurilor luate de guvern pentru combaterea alcoolismului.

Tot pentru acelaș frumos scop luând parte activă și societatea de Temperanță din București precum și celelalte din întreaga țară. In localul primăriei s'a constituit apoi în comitet toți intelectualii și fruntașii comunei, pentru desfășurarea ofensivei pentru combaterea alcoolismului.

In acest scop, în după amiaza zilei s'a dat o serbare școlară în localul școalei Elem. de meserii, serbare cu diferite producțiuni executate de elevii școalei primare. Dl. G. N. Vasilescu—înv. luând cuvântul a arătat pe larg însemnătatea zilei și scopul frumos și folositor pe care îl urmărește și pe care îl poate da și societatea de Temperanță ce a luat ființă și în com. noastră.

Indeamnă și cere sprijinul tuturor binevoitorilor ca să intre în societate contribuind fiecare în măsura puterei sale de convingere readucând pe calea cea bună pe acei rătăciți și căzuți în urâta patimă a beției. Inchină societății spor și viață lungă pentru realizarea celor propuse. Au urmat diferite producținni : recitări, monoloage, cântece, iar Dl. I. D. Scărlătescu—înv. a vorbit despre urmările nenorocite pe care le lasă alcoolul în urma sa, enumerând multe din grozăviile ce se săvârșesc de cei cari au căzut, din diferite motive, pe această pantă a alcoolului răufăcător.

Tot în acelaș scop au vorbit și elevele Mitran Ecaterina și Militaru Maria din clasa VI-a complimentară ; arătând cum s'ar putea înlocui băuturile alcoolice cu cele nealcoolice — Băuturi răcoritoare, aromatice — siropurile etc...

Cuvintele de îmbărbătare ale cucernicilor preoți ne-au lipsit de data aceasta pentru faptul că tot în acest timp s'a întâmplat ca în comună să avem doi ce trebuiau îngropați. A încheiat Dl. N. Belloiu directorul șc. primare, mulțumind sătenilor și sfătuindu-i să ia totdeauna parte la astfel de serbări.

Dăm mai jos procesul verbal încheiat al soc. de Temperanță din Com. Grivița precum și comitetul de conducere.

PROCES-VERBAL

Astăzi 2 Iunie anul 1929

Subsemnații semnatari ai prezentului din Com. Griviță Jud. Ialomița, văzând marile ravagii pe cari le face alcoolismul înrădăcinat în neamul nostru și încurajați de lupta societăți «Temperanța» din București ; ne-am întrunit în localul primăriei și ne-am constituit în comitet spre a începe, în localitate, lupta contra patimei ruinătoare a beției.

Pentru atingerea acestui scop, în afară de mijloacele legale, vom căuta să facem educațiunea tuturor în chestiunea alcoolismului. Comitetul s'a constituit în modul următor : Președinte de onoare, Dl. Inginer C. Opran și Preotul Șt. Stoenescu ; Președinți activi, Preotul Mihail Vasilescu și Dl. L. Popescu notar ; Secretar, Nicolaie Belloiu — înv. ; Membrii : D-nii, Gh. Caudel—primar, Alex. Theodor—director șc. Elementară meserii, Const. Tecuceanu și Const. Ionescu—maeștrii șc. Elem. meserii, Gheorghe Vasilescu—înv. Constantin Dumitru—Jand. serg. instr., Ioan D. Scărlătescu—înv., Mircea Minea—casier com., Alexandru Ionescu—secret. contabil Banca pop., Mihalache Ionescu ag. sanitar, Vasile Theodorescu înv. pensionar, Lache Turtoiu-președintele Băncei populare «Grivița».

Urmează semnăturile de rigoare.

Iată începuturi care ne dau speranța unei îndreptări și unui progres pe calea cea adevărată.

Acestea fiind—doresc, mărinimoșilor oameni de bine de mai sus, energia necesară—pentru a putea duce la un bun sfârșit, munca începută cu toată dragostea și tragerea de inimă ce o pun întotdeauna pentru întronarea binelui obștesc.

G. N. V. Grivița

Gânduri cu rod

Miss Gospodina României !

De la o vreme, mai multe gazete cotidiane din capitală, au trâmbițat cu călduroase apeluri, că vroesc ca și alte state, să aleagă frumoasa junelor din țara noastră.

Lucru pornit și chiar înfăptuit. E bine venită și în cazuri lăudabilă această inițiativă, însă în vremurile de azi, față de alte perspective mai însemnate, cari ar aduce neamului pe lângă faimă și un stimulent la muncă, artă și iscusință, nu prea am fost mulțămiți, cu — Miss România. — Ne place, vă spunem tuturor, că prin căminurile gospodarilor noștri, se găsesc adevărate minuni de lucru, artă și pricepere, săvârșite de mâna femeilor noastre.

Cui nu i-a scânteiat ochii pe iia aurie, care nu s'a minunat de frumusețea covoarelor noastre, cusăturilor migăloase, abaua ca laptele, îmbrăcămintea din croșetă și multele alte producțiuni, care trebuesc încurajate cu premii, iar capetele acelor măestre încununate sau proclamate cu alegeri : «Gospodina României» !

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

In acest chip, am putea desvolta mai bine arta românească și înfrânge prăpădul putragaiurilor streine, care ne-au adus cea mai primejdioasă lovitură economiei țării.

Haina portului din străbuni e pe cale să dispară, sub ochii noștri, iar în locul acestnr lucruri trainice și de cinste românului, observăm pe trupurile fecioarelor noastre, stămburi, mantoane și multe alte cârpe de scurtă durată,

La ușa progresului nostru economic, care pare-mi-se a întârziat, trebuesc încurajate lucrurile ce aduc folos țării, iar nu faima frumuseței, care de altfel e cunoscută atât nouă, cât și streinilor, cititori ai basmelor cu feți și cu zânele.

Fapta încurajării frumuseței, aduce după cât am observat în urmă, trândăvie și fereală de a mai munci. A fost în timpul alegerei stelei românești, o adevărată întrecere a fecioareior în a nu-și mai păta unghiile, îngroșa pielea din pricina lucrului, tenul să nu fie bătut de vânt, minghina pentru delicatețea picioarelor și o mulțime de alte ciudățenii, care au adus societății o pagubă.

Țara noastră de la o graniță la alta trece prin o mare criză economică, industrială și băneasă; deaceia socot a se evidenția hărnicia, chiar și de cea mai o norabilă persoană a societății. Intâi cei luminați fiți pildă, ca mai apoi gloata, să vă urmeze operile de artă, muncă și alte învățăminte de bine, care aduc țării zări cu zile senine. Miss România sau Miss Gospodina ?

C. Georgescu-Obrejița

INFORMAȚII

Din Țară

Sub înaltul patronaj al I. P. S. Patriah se va ține la București, un congres internațional contra băuturilor betive, în zilele de 20—24 Iunie a. c.

La acest congres vor lua parte reprezentanți din toate țările din Europa. Chestiunile ce se vor desbate la această mare adunare sânt de mare interes, deoarece se va cunoaște lămurit problema antialcoolismului în România, situația dureroasă în care se găsește țara noastră din pricina acestei plăgi, care roade adânc neamul nostru dela orașe și de la sate.

Se va căuta a se strânge legăturile dintre societățile noastre românești care sânt contra acestor băuturi și societățile străine, așa spre a putea duce o luptă mai aprigă și cu temei.

Vor lua parte 122 de delegați străini din țările europene și din America.

— In întreaga țară, avem, după o statistică întocmită, 100 de școli normale și 250 de liceie.

— Sâmbătă 15 Iunie, s'a sărbătorit, în mod cu totul deosebit, la București, 40 de ani de la moartea marelui poet național Mihail Emi nescu.

— La concursul internațional de călărie din Polonia, s'a dovedit că Maiorul romîn Constantinecu este cel mai bun călăreț dintre toți, care au luat parte la acest concurs.

A luat premiul I, care ă constat dintr'o cupă de argint, dată de însuși Președintele republicii Polone. Laudă armatei noastre, care ne duce fala pînă departe.

— In Comuna Moldova din jud. Cetatea-Albă s'au închis toate cîrciumile, așa că oamenii au scăpat de pacostea beției.

Vedeți oameni buni unde duce voința ? Oamenii după vrerea lor s'au unit și au cerut închiderea cârciumilor și s'a făcut. Așa ar fi bine în toate comunele noastre și vom vedea cum va înflori țara noastră.

La fapte deci !

— Pentru anul acesta premiile pentru literatură s'au dat d-lui Liviu Rebreanu pentru proză și d-lui Al. Davila pentru poezie.

Din Străinătate

— Din Rio de Janeiro, se anunță că s'a descoperit la Miras Geraes, un mare diamant în greutate de 111 carate, care, după ce va fi tăiat, va valora 100.000 lire sterline.

— In închisorile bolșevice din Marea-Albă zac 12 episcopi, dintre care unul catolic, apoi mai sînt 11000 de prizonieri politici și religioși.

Guvernatorul unei provincii canadiene (America) a cumpărat o vacă cu suma de lei: un milion 700 mii. Vaca dădea peste 60 kg. lapte pe zi, care conținea 4 kgr. de unt.

— Universitatea din Copenhaga, capitala Danemarcei, a sărbătorit, de curând 400 de ani dela întemeiere.

— Pentru încurajarea nașterii și căsătoriei, Grecia a scutit de taxe școlare orice familie care numără 4 copii, iar tatăl va vota de 2 ori. Necăsătoriții și cei fără copii plătesc impozite sporite.

— Ungurii se agită din nou Presa ungară e revoltătoare la adresa României. Ei vor revizuirea teritorială. Scumpul nostru Ardeal ar dori să fie din nou al lor.

— Un uragan. de o violență extremă, bântue în Ukraina. Furtunile și ploile torențiale au provocat inundații pe mari întinderi și au pricinuit dărâmarea a peste 300 case. Sute de vite au pierit. Numărul victimelor omenești, care ar fi foarte ridicat, nu se cunoaște exact.

— Duminică 23 Iunie la Iași va avea loc sfințirea P. C. Sale Păr. Arhim. V. Pocitan, ca arhiereu al Episcopiei Hușilor.

— In regiunea Marocului, colonie franceză, un grup de Marocani de 2000, înarmați, au atacat un detașament francez. Din încăerarea aceasta francezii au pierdut 6 ofițeri, iar comandantul batalionului a dispărut.

— Intr'un oraș din Germania funcționează o școală pentru logodnice. In acea școală logodnicele și fetele înscrise învață toate lucrurile casei, pentru a putea fi bune gospodine, bune soții și bune mame.

Astfel de școală ne-ar trebui nouă.

Starea culturilor la 1 Mai

Statele Unite

Starea grâului de toamnă nu este pretutindeni aceeași, în general ea poate fi considerată ca bună și pe alocuri chiar excelentă. Insămânțările cu grâu de primăvară înaintează satisfăcător. Semănatul și desvoltarea porumbului se face în bune condițiuni în regiunea șesurilor mari și în statele de sud ; în celelalte regiuni excesul de umid tate întârzie facerea semănăturilor. Situația bumbacului poate fi considerntă ca foarte bună în Texas ; în celelalte state ea este mai puțin mulțumitoare din cauza ploilor prea frecuente.

Indiile Britanice.

Suprafața cultivată cu grâu în anul agricol 1929 se ridică la 12.749.000 hectare, este deci aproape egală cu aceea constatată în 1928 (12 825.000) și superioară mediei cincinale precedente (12.459.000.

In schimb se constată o scădere a producțiunei pricinuită de diferite intemperii. După evaluările făcute recolta nu s'ar ridica decât la 83.692.000 chintale și ar fi deci inferioară cu 7 la sută recoltei din ultimul an (90.123.000 chintale și mai mică cu 13 la sută decât media aniior 1924—1925 (96.230.000) chintale.

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- ușor -:-

Bibliografie

Au apărut în editura «Cartea Românească»

Carmen Saeculare Poem istoric în două părți de *D. Anghel* și *St. O. Iosif.* Prețul Lei 18.

Biblioteca «Minerva» No. 1.

Duduia Margareta Ediția V-a de *Mihail Sadoveanu.*

Prețul Lei 9

Cărțile se găsesc la toate librăriile

Episcopul Dr *Grigorie* al Aradului, **Lucrarea diavolească a adventiștilor,** nr. 60 din «Biblioteca Creștinului Ortodox» din Arad. Tiparul Tipografiei Diecezane. Arad, 1929. Prețul 5 lei.

Preotul Louis Perroy, **Urcarea calvarului.** Traducere din franțuzește de *Aurelia Moisescu Villea* și Preotul *Leonida Moisescu-Villea.* Chișinău. Tipografia Eparhială «Cartea Românească» 1928. Prețul 70 lei. De cerut la traducători : Râmnicul Sărat, str. Victoriei 46.

Traducătoarea a fost așa de încântată de această carte, în care se tâlcuiesc și se meditează patimile Domnului, încât s'a simțit foarte îmboldită să se întovărășească cu fratele său și s'o dea pe românește. Gândul a fost foarte bun și merită cinstit de noi. Cu toate unele scăpătări în traducere și în tipar, cititorii vor putea simți toată mișcarea inimii pe care a simțit-o și traducătoarea și toată mângîierea celor setoși de gânduri înalte, încât ea va putea fi citită cu folos.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul : :

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 30 IUNIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 285
Apare în fiecare Duminică

DUPĂ CONGRESUL ANTIALCOOLIC

Din nou a aflat lumea că s'a făcut mare sfat împotriva beției. El s'a ținut în zilele de 20—22 Iunie a. c. în București, luînd parte la el mai cu seamă organizațiunile de cale ferată din Romînia și de peste graniță. Dar afară de acestea, s'au întovărășit încă și bărbați și organizațiuni din alte ramuri. Nu puteau lipsi medicii. Doctorul OBREJA a fost prezident, Dr. NICOLAU (nu universitarul), care a scris o carte împotriva beției, a luat cuvîntul în congres.

Au mai luat parte reprezentanți ai autorităților dela noi, d. JEAN BART, inspector în Ministerul Muncii, care este tot odată și cunoscutul scriitor cu acest nume. Domnia sa a luat o parte vie la discuțiuni și la propaganda pentru acest congres.

Ziarele au făcut dări-de-seamă pe larg despre discuțiunile lui. Toată țara a primit știri zile dearîndul: Dezbaterile din ziua I; Dezbaterile din ziua II; din ziua III. Deci ar trebui să zicem că vreme de mai mult de o săptămînă, prin ceiace s'a scris înainte de deschidere și prin ce se mai scrie după închidere, iată o bună propagandă împotriva beției. Zile după zile, s'au tot revărsat învățături care trebuie să abată lumea dela această nenorocire care bîntuie peste noi.

Dar acum, după ce congresul a trecut, ce rămîne? Ideile care o bucată de vreme au putut sta în mintea tuturor, dela o vreme se șterg, pentru a face loc altora. Deci cele ce s'au discutat în congres împotriva beției au să aibă vre'o urmare?

Se zice că da, cel puțin în ce privește Statul. Se spune anume că se vor face legi care să înfrîneze înaintarea sălbatecă a beției.

Nu știm dacă se vor face, dar și de va fi așa, ce are să însemne aceasta? Nu are decît să citească cineva articolul din nr. trecut al acestui ziar, sub numele «Dela oficial pînă la real și va vedea că legi împotriva beției avem și acum, dar nimenea nu le urmează. Deci ce are să fie dacă au să se mai facă și legi nouă?

Nouă nu trebuie să ni se spuie că au să se facă legi, ci dacă au să răsară și oameni care să le urmeze. Dar, în sfîrșit, să lăsăm partea aceasta și să trecem la alta. Să nu ne întrebăm ce au să facă alții, ci să vedem ce facem sau putem face noi.

In țara romînească, tot sunt cîteva mijloace de luptat împotriva beției, dar ori nu știe lumea de ele, ori nu are duhul inițiativei pentru a se pune la lucru cu ele.

Din punct de vedere sufletesc, noi am scris aici deseori despre uneltele de lucru ale Părintelui TARIFA din Sibiiu, pentru a înfrîna beția. Nu știm de se va fi vorbit despre Sf. Sa în congres, dar noi socotim că, în ce privește goana asupra beției, Sf. Sa este cel dintîi bărbat care a putut izbîndi ceva în țara noastră în această privință. Trebuie să-l socotim apostolul ei și cel mai de frunte organ în această luptă, chiar dacă lumea nu vorbește de Sf. Sa.

Dar dacă am văzut mijloacele sufletești pe care le putem întrebuința și pe care le găsim în vrafuri mari și în înșufletiri și mai mari în arsenalul «Luminii Satelor» [1]) dela Sibiiu, ia să trecem să vedem dacă nu găsim și mijloace mai pămîntești pentru desființarea beției.

Beția este o desfătare. Nimenea nu va dezvăța pe om de a alerga după desfătări: 1. pentrucă nu toate desfătările trebuiesc urgisite și 2. pentrucă nu se va putea. De băut omul bea. Noi nu trebuie să-l dezvățăm de a bea; ci să-l învățăm să bea altceva decît spirtoase.

De aici urmează că trebuie să căutăm băuturi care să poată intra în gustul omului și să fie întrebuințate. Apoi le avem?

Răul este cînd le ai și nu știi că le ai. Străinii au unele, pe care nu le avem noi. Dar are și țara romînească băuturi care ar merita lăudate și trîmbițate și aduse la cunoștința oamenilor pentruca să se deprindă cu ele.

Știți dumneavoastră ce minunată băutură este cvasul din Basarabia? De cînd am călcat acolo, ca profesor la facultatea de teologie din Chișinău, eu altă băutură nu mai beau. Fie iarnă, fie vară, dar mai cu seamă vara, cînd căldurile sunt așa de mari, eu în Chișinău întotdeauna beau cvas și mai iau cu mine să am și pe drum. Cvasul rece, acum vara, este o băutură desfătătoare. Este o băutură fermentată din poame, pe care o capeți în sticle bine închise și curate. Pe lîngă toate, e și ieftină. O sticlă în care trebue să fie 700 de gr. de cvas te costă numai 9 lei. Apoi în gări pentru un pahar de 200 de grame de șpriț îți ia 6—8 lei.

De ce deci nu s'ar răspîndi cvasul?

Nu e cunoscut și nu se bea decît în Basarabia. In Iași, dacă ai cere, nu-ți dă nimenea. Nu mai zic la București. Nu e cunoscut, și dacă nu l cunoști nici nu-l dorești.

Totuși ce bună unealtă ar fi în lupta împotriva beției!

Aduceți cvas, domnilor, la București, începeți a-l fabrica și aici și veți da oamenilor o băutură curată, răcoritoare și care merge de minune în timpul mesei.

Iată mijloc din roadele pămîntului din țara noastră, în mîna noastră; iată unealtă de luptă pe care nu o știm. Deci propagandă pentru ea. Așa cum am făcut pentru cărțile părintelui Trifa în laturea sefletească, așa trebue să facem acum pentru cvasul Basarabiei.

Socotesc că este o datorie, acum cînd se face atîta teorie, să facem apel către însăși gîtlejurile oamenilor și să le zicem: «gustați și vedeți»; să facem apel către negustori să aducă cvas; să ne rugăm de fabricanți să se apuce a face și la noi. E mult mai ieften și mai bun decît toate limonăzile.

Acum, cu prilejul congresului, cînd despre acest mijloc nu s'a vorbit, trebue să deschidem ochii către mijloacele pe care le avem să deschidem și această latură a discuțiunii, care trebue încă urmărită și de aici înainte. Străinii au ale lor și de multe ori jinduim după ele, cum este vinul fără alcool al lor. Il avem și pe al nostru. Să l gustăm și să ne încredințăm!

Arhim. SCRIBAN

1) Așa se numește ziarul Părintelui Trifa.

La munca câmpului

Prășitul porumbului

Congresul Ligii culturale

In zilele de 21—23 Iunie, a avut loc în orașul Cluj congresul «Ligii Culturale».

E demn de amintit cu această ocazie sforțările ce-au fost depuse de comitetul de conducere, pentru a duce la bun sfârșit monumentalul și de obștesc folos palat al Ligii. S'au înființat loterii pentru mărirea fondurilor, s'au făcut apeluri peste apeluri tuturor Românilor cu să contribue cu obolul lor pentru săvârșirea deplină a palatului. Dintre toți bogătașii — și sunt mulți în Romînia Mare — unul singur s'a găsit, un anonim filantrop ardelean, care a dăruit pentru construcția palatului Ligii, frumoasa sumă de 225.000 lei. Indurerat că opera începută cu atâtea sacrificii, nu se poate termina, dl profesor Nicolae Iorga propune congresiștilor să se așeze pe frontespiciul noii clădiri o pânză cu rândurile următoare:

«Acesta este palatul Ligei culturale din acest oraș al risipei, care însă nu se poate

D-l Profesor N. Iorga

termina din lipsă de fonduri. Până în prezent, un singur ardelean anonim a bine-voit să ne ofere suma de 225.000 lei».

Nu socotiți aceasta ca o crudă ironie la adresa celor ce pot și nu vreau? Suntem în Romînia Mare 17 milioane locuitori și dacă fiecare din aceste milioane am contribui numai cu câte un leu, s'ar strânge frumoasa sumă de 17 milioane lei.

E dureros ca un palat cultural al tuturor Românilor să fie lăsat în părăsire din nepăsarea noastră!

Românii de pretutindeni, nu vă uitați menirea și contribuiți fiecare cu ce puteți, ca să vedem odată terminat palatul Ligii culturale.

G. I. Balaciu

Incă una boacănă

Câte sforțări s'au făcut pentru biserica noastră ortodoxă, spre a o face să fie privită ca și celelalte biserici străine în țările lor, dar toate aceste sforțări au rămas zădarnice, din cauză că nu am avut la cârma țării oameni interesați în ale bisericii ca în altă parte.

La noi, dacă concordatul a fost primit cu atâtea aplauze de căpeteniile țării, în schimb a fost primit cu plânset și cu spaimă de popor, căci și-a dat mai bine seama de ceiace înseamnă încheierea acestui contract cu papa dela Roma.

Dar nu numai aceasta ne face să spunem că biserica este privită cu indiferență, ci și alte lucruri tot așa de vizibile ce se plănuesc pentru biserica noastră.

Mai anul trecut, într'o comisie în care parc-mi se n'a luat parte nici un cleric, se hotărâse scoaterea religiei din școli; dar preoții au aflat și au protestat așa că cu chiu cu vai a rămas câte o oră de religie pe săptămînă în școală, iar în cl. I și II cîte două ore.

Anul acesta, pentrucă anul trecut se făcuse puținul însemnat mai sus în favoarea religiei, s'au luat măsuri ca religia să fie privită cu mai multă indiferență și anume: Religia să fie trecută în rîndul dexterităților, fără a se mai da note elevilor, ci numai să se însemneze, dacă elevul în timpul lecțiunilor a fost atent sau nu.

Lucru de neînțeles! Dece catolicilor să le dai drepturi, pe care nici că le gândeau vreodată în țară la noi, iar ortodocșilor să le ei și ce bruma au mai avut? Pentrucă nu avem în hotărârile țării acesteia și oameni cunoscători în ale bisericii și alta, pentrucă nu se ascultă și glasul prelaților noștri, glasul bisericii.

Dar dacă lucrurile s'au întâmplat așa, să mai tragem noi nădejde de vreo îndreptare? Fără doar și poate că da, pentrucă se găsește cine să ne apere și acest drept moștenit încă cu mai mari sacrificii, de aproape 2000 de ani. Sânt conducătorii noștri sufletești, sânt episcopii, care au jurat cu scump sângele lor pentru păstrarea credinții și a bisericii acesteia.

Iată însă că lucrările au mers mai departe. Preoții noștri ortodocși din parlament pentrucă nu aveau trecere pe lângă guvern, glasul lor nu era ascultat, precum n'a fost ascultat nici mai înainte, s'au unit cu unii și au înaintat un memoriu, în care cerea ministrului școalei să se dea religiei aceiaș importanță ca și până acum în obiectele de studiu și elevilor să li se dea și note și s'a aprobat.

E întrebarea acum, la care nu putem răspunde: dece unii sânt priviți mai bine de guvern?

Priviți starea în care se găsește biserica noastră, cum nu e ascultată de nimeni, priviți cum cuvântul episcopilor noștri nu e ascultat. Adunările preotești nu sânt luate în seamă, ba încă și la slujbele religioase sântem urmăriți; pe când evreii, ungurii, dacă nu sânt mulțumiți cu ceva, s'au cer ceva, au voe să manifesteze în mijlocul orașelor, fără a se lua vreo măsură.

Ba încă ceva mai mult. In Ungaria biserica ortodoxă e prigonită grozav. Căci dacă avem biserică ortodoxă acolo, apoi preotul orodox trebue să fie supus ungur; altfel nici vorbă că biserica noastră poate fi subvenționată de ei.

Prin urmare trebue să fii ungur curat ca să poți avea un drept, nu ca la noi să le dea atâtea, ba încă să te oblige, și să mai aibă curajul să facă manifastație.

Noi vrem biserică dominantă, vrem ca să nu se mai ia nici o măsură, care să privească biserica, la care să nu fie și reprezentanți de ai bisericii, vrem să nu se mai amestece toți necunoscătorii de biserică în chestiunile bisericești, vrem ca nici un străin să nu mai aibă curajul să atace biserica și persoanele sale.

Numai astfel vom fi priviți bine de toate țările, numai astfel va înflori această țară, dacă se va da bisericii rangul cuvenit, căci înflorirea țării constă în înflorirea bisericii.

Diac. V. H. Fussu

E una din cele mai mari greșeli a epocii noastre, de a încerca să știi și să vezi prea mult; oamenii cari cred că știu totul, nu știu în realitate nimic.

J. RUSKIN (Pedagog englez)

Expoziția culturală-istorică dela Iași

Comemorarea centenarului presei din Moldova

-- GH. ASACHI --

La 25 Iunie 1929, la Iași s'a deschis expoziția culturală istorică spre a sărbători centenarul presei moldovenești și pe Gh. Asachi, întemeetorul ei; pe care—pentru articolele publicate în ziarele italiene în 1809—societatea literară din Roma îl numi membru extraordinar. In aceste vremuri de adânci prefaceri sociale și de libertate a presei românești, această expoziție aduce cu sine nota caracteristică a anului 1829, când Gh. Asachi scoase la lumină prima gazetă moldovenească; «Albina Românească». In acele vremi de stăpânire streină, de prăpădul holerii și de afirmare a drepturilor naționale. «Albina Românească» a fost solul de lumină, de cultură și de trezire românească, adus pe pământul moldovenesc stăpânit de domnitori înstreinați de sufletul moldoveanului, de către cărturarul Gh. Asachi «marele restaurator al școalelor și conducător al culturii naționale», cum l-a numit V. A. Urechia. Această gazetă românească, pândită cu răutate de cenzorul Minciaky, și-a dus viața până la 1849. Cu toate zădărniciile forțate ale oamenilor înstrăinați de sufletul poporului moldovean, cari nu vedeau cu ochi buni o mișcare culturală și națională prin presă, Gh. Asachi nu s'a îndoit în fața feluritelor amenințări, ci, pe lângă „Albina Românească", a mai scos la iveală mai târziu și cu propriile lui cheltueli, alte gazete și reviste literare ca: «Alăuta Românească», (1837-38) «Foaea sătească» (1839 40) «Icoana lumii» (1840-41) «Gazeta de Moldavia» (1950). Din îndemnul lui Gh. Asachi, cărturarii: M. Kogălniceanu, Gh. Sion, Vasile Alecsandri, Costache Negruzzi etc. își publică diferitele lor articole în gazetele lui Asachi. Floarea intelectuală a timpului aceluia a fost alături de Asachi. Limba românească în vremea domnitorului Sturza, care înlocuise limba românească în școli cu cea franceză, găsi un adevărat sprijinitor. Domnitorul Mihail Sturza se supără pe Asachi dar nu avu ce-i face acestui ales cărturar, care prin «Albina Românească», trimetea fel de fel de articole politice și literare în massa moldovenească, însoțite c memorabilele slove:

«Spune, spune mică albină,
Incotro mergi acum trează
Când a soarelui lumină
Pe câmpii nu scânteiază?»

In acele vremi de întunecime culturală și de stăpânire mai mult streină, slova curată, sănătoasă și neprihănită a lui Asachi lăsa dâră de lumină și dădea multă roadă cu toată îndărătnicia rusului Minciasky, care stăpânea Moldova. Gh. Asachi a scos la lumină prima gazetă românească și din pricină că lumea societății înalte a timpului își uitase limba strămoșească. Boerii urau limba românească și căutau s'a înlocuiască în școlile superioare cu limba franceză, cum a izbutit—pentru o scurtă vreme—domnitorul Mihail Sturza.

In Muntenia, boierimea zăcea tot de aceiaș boală. De aceea vedem că se ridică Heliade Rădulescu prin «Curierul românesc» atunci când datorită lui Asachi și Mitropolitului Veniamin Costache, în gimnaziul din Iași s'a pus ca limbă de predare, limba românească, scriind cu înflăcărare și duioșie: «examenul dela Iași a încredințat publicul de înlesnirea ce simte tinerimea învățând științele în limba maicii lor». Tot în acel timp și cu acest prilej, Gh. Asachi scrise o poezie, în care zicea că limba românească era uitată de aristocrație:

«Și păstorii numai singuri cu întristată armonie
Românesc răsunau cântec pe cimpoi și alăute...»

In expoziția culturală și istorică dela Iași trăiește Gh. Asachi și cu munca lui uriașă dusă cu suflet pentru binele poporului român. Fiind un bun diplomat al vremilor politice de atunci, domnitorii și ceilalți demnitari ai Moldovei au folosit pe Gh. Asachi, în multe și grele împrejurări.

Ceeace este de remarcat este că alături de Mitropolitul Veniamin Costache a muncit pentru binele moldovenilor, ducându-se în Ardeal — de unde venise — și ducând la Seminarul Veniamin, care atunci luase ființă, pe profesorii ardeleni: Ion Costea, Vasile Popp, Vasile Fabian, etc. Pe vremuri, cărturarii legați cu sufletul de Biserică, stăteau alături de ierarhii bisericii; astăzi cărturarii cei mai mulți lepădați de interesul Bisericii, înfruntează pe ierarhii ortodoxi. La Iași, expoziția cuprinde multe și felurile publicații, tablouri, afișe, picturi de Asache, cum și documente din colecțiile lui Kogălniceanu, lui Alexandri, Negruzzi, etc.

Sărbătorirea centenarului presei moldovenești este o lecție ce trebue învățată pe de-arostul de «anumita presă» dela noi, care în loc să samene sămânță de bun rod ca «Albina Românească», samănă: ura și minciuna în sufletul poporului român. Presa românească de acum o sută de ani era presa jertfei naționale; «anumita presă» de azi este presa șantajului imoral. Ce deosebire!...

N. C. Munteanu-Muntmarg

Insemnări săptămânale

Take Ionescu

S'au împlinit șapte ani dela moartea marelui om de stat **Take Ionescu.**

Cu această ocazie nu s'a perdut momentul de a putea aduce prinosul de recunoștință, celui care a contribuit la prefacerea care a dat naștere unității noastre naționale.

A fost un mare propagator al masselor în timpul când sosise momentul de desrobire

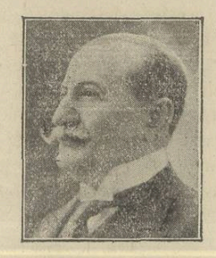

a fraților noștri; a fost un bun conducător și n'a ezitat nici odată dela planurile sale de a ne da realizarea visului milenar: Romînia-Mare.

Neamul românesc trebue să-l înzestreze cu frumoasă recunoștință, păstrînd neștirbite hotarele acestei țări, înfăptuite prin străduința neasemănată, prin eroism, prin jertfa sîngeroasă a întregului neam românesc.

Prin moartea omului de stat Take Ionescu, neamul românesc a pierdut un pion al culturii, a pierdut un orator de seamă, a pierdut un geniu pus în serviciul patriei.

De aceia, acum, cînd s'au împlinit 7 ani de la moartea sa, s'a adus la mormîntul lui Take Ionescu, încununat cu coroane de strălucire, cuvîntul de laudă și recunoștință a întreg neamului nostru.

D. V. F.

EROULUI DIN VLADIMIR

Un veac şi opt ani se scurse în noianul trecutului. Un veac şi opt ani trecu peste pământul plin de glorie al acestui popor prea mult încercat. Prieten bun cu Iancu dela Cepari, acum o sută şi opt ani, colnicele şi văile frumoasei Oltenie, erau străbătute de cei doi haiduci. Fluera Iancu la Surupatele şi se auzea tocmai departe în creerii munţilor, unde Tudor aştepta visând în nopţi liniştite, îngânat de foşnetul pădurei. Fluera Iancu şi cânta din frunză de fag, bucuros că a băgat în mormânt pe grecoteiul cu nas subţire.

Kâc-Serdarul Iamandy-Stoica, Vălcelele Garzului răsunau, când oşteanul da chiot să se aţie la colnic că vin Fanarii să despoaie lumea. Răsunau departe văile când dangătul de clopot striga — «veniţi în codrii verzi să ne unim cu toţii şi să pornim la luptă", veniţi în codrii verzi, voi vitejilor Olteni cu coase şi cu topoare, veniţi să punem capăt tiraniei, care de un veac ne asupreşte. Şi veniră! Şi în jurul lui Tudor jurară pe sângele lor, pe ţărâna părinţilor şi a strămoşilor, că vor muri cu grecii de gât. Şi în fruntea Oltenilor, fluerând şi cântând doina alinătoare de nevoi şi de dureri, trecu Oltul mare, fără frică de duşmani — mergând să scape ţara de lipitori.

«Cine trece Oltul mare,
«Ce viteaz răzbunător,
«Cine umple de teroare
«Groaza mândrului popor?».

«Este Tudor e Olteanul
«Este Tudor Domn Român.
«Să-l urmăm Români cu toţi
«Ţara s'o scăpăm de hoţi».

Dar soarta eroilor, dealungul veacurilor a fost şi este fatală. Iancu zăcea în lanţuri ca şi Horia şi Cloşca, iar Tudor în fruntea Oltenilor spunea fără frică de moarte că nu s'a răsculat în contra turcilor ci în contra grecilor. Amară viziune pentru el! Ipsilante strânse potera şi o plăti cu mai mult de treizeci de arginţi preţul lui Iuda pentru cel nepreţuit şi căpetenia pandurilor după ce străluci o clipă peste pământul obidit de mişelia Fanarioţilor, muri vândut şi sfârticat în bucăţi şi apoi aruncat de mişei într'o fântână! Şi se stinse şi el ca o stea care îşi trimite razele ei strălucitoare printre valul de nori negri care se abătuseră peste nepoţii vitejilor Daci şi Romani.

Dar moartea lui nu a fost nerăsplătită. Pandurii s'au împrăştiat, mergând din nou la vetrele lor să sufere înainte jugul. Dumnezeu pedepseşte întotdeauna pe cei mişei.

Visul pandurului Tudor se isbândi. Fanarioţii fură isgoniţi, nu după multă vreme din ţară şi domniile pământene, ca pe vremea basarabilor se întronară. Cu venirea pe tronul celor două principate a domnilor pământeni Barbu Ştirbei şi Grigorie Ghica, începură şi Românii să răsufle mai liber. Ţărişoarele erau supte de lipitorile de Fanarioţi.

Un soare blând răsări pe cerul albastru. O nouă eră începe deacum neamul românesc. Ion Heliade Rădulescu şi Gheorghe Asachi începură cu tot focul să zidească zid de granit pe pământul celor două ţărişoare. Grecii se împrăştiară ca potârnichile; ţărişoarele mergeau încet pe drumul plin de glorie care ducea la isbândă visului milenar.

O mie opt sute douăzeci şi unu, sacrifică pe altarul patriei pe Tudor din Vladimir. O mie opt sute patruzeci şi opt, Mureşanu strigă dincolo de Carpaţii, pe plaiurile mândrului Ardeal, »Deşteaptă-te Române din somnul cel de moarte» sau „Preoţi cu crucea 'n frunte căci oastea e creştină, «Deviza-i libertatea şi scopul e prea sfânt. Regele munţilor Avram Iancu, moare pribeag, cu fluerul la brâu, pentrucă a fost înşelat de mişelia Ungurească. O mie opt sute şaizeci şi şase, anul plin de durere pentru părintele poporului Alex. Ion Cuza. O mie opt sute şaptezeci şi şapte, Domnitorul Carol pune capăt jugului turcesc. O mie nouă sute treisprezece cântecul ghiulelei făcu pe Vodă Carol să exclame: «Asta-i muzica ce-mi place».

O mie nouă sute şaisprezece, anul de sdruncin, anul care trebui să hotărească, pe viaţă şi pe moarte şi pentru vecie, soarta românilor de pretutindeni. Muriră opt şute de mii de flăcăi ca brazii, care deabia aşteptau ziua răzbunării.

Şi se răzbunară! Flăcăii noştrii ştiură să ţinteas:ă drept în piepturile vrăşmaşilor. Ecaterina dela Gorj, după o sută de ani luă arma ca să-şi răzbune sângele urmaşului ei Tudor Pandurul. Dar muri şi ia tot ca şi el. O mie nouă sute douăzeci şi unu O clipă de preculegere, şi-a adus aminte cineva de Tudor?! Nimic! Oasele lui zac tot în fântâna de lângă Târgovişte. Amintirea lui o caută şcolarii, figura lui o pomeneşte istoria, memoria lui o ridică spre stele doina gorjeanului, seara când vine dela coasă. Incolo nimic! Statui şi cruci sunt pretutindeni. Ele vorbesc pentru totdeauna generaţiilor de azi şi celor viitoare, desvăluind în culori vii trecutul plin de glorie. Zidul Chinejilor, Sfinxul şi piramidele ne fac să privim ca într'o oglindă trecutul popoarelor în culmea înfloririi odinioară. Iar tu, pandurule din Vladimir, care ai ştiut să mori ca un viteaz pentru neamul şi ţara ta — îţi zac oasele în apă — în fundul unui puţ, neslujite de preoţi şi netămâiate de copii. Statuia ta este în ceruri, mândră şi plină de soare în ceruri, căci pe pământul acestei ţări, pentru care ai murit, nu s'a găsit loc să te zidească! Acolo sus, eroule din Vladimir, te-ai întâlnit cu nepoata ta Ecaterina şi amândoi, vă rog eu să fiţi modeşti şi să nu spuneţi şi la alţii că ţara noastră-i prea nerecunoscătoare.

Dem. I. Iliescu-Palanca

Răvaşe Educative

VILIGIATURA

Dragă Virginico,

Imi scrii — amărâtă — că soţul tău a hotărât să mergeţi, anul acesta, într'o staţiune climaterică ne'nsemnată, dar unde sunt: păduri de brazi, băi de iod şi de pucioasă, cari se fac în cade de lemn, mâncare bună, însă ce folos că nu sunt distracţii şi tu asta doreşti.

Baluri, chermese, petreceri, cu alte cuvinte: cura de praf, de aer stricat, de cunoştinţe dubioase, de vegheri până la ziuă, de oboseli şi de cheltueli zadarnice. Bravo!...

Bine că nu-mi spuseşi c'ai început să ai gusturi şi pentru jocul la ruletă pela Casinouri şi de excursii peste munţi şi mări.

Ai patru copii, ce să mai stai p'acasă? Te plictiseşti şezând şi uitându te pe geam la tramvae şi automobile. N'ai ce citi că peste tot scrie *tot aia* şi la pian ce să mai cânţi, când plăcile dela patefon îţi cântă pe *Grieg, Tosselli, Massenet, Mascagni, Puccini, Vagner*, etc. Ş'acelea 'ţi dau prin nervi!?!

In definitiv, fata mea, văd că tânjeşti, nu eşti mulţumită de nimic şi orice ar face Barbu ca să te îndatoreze, eşti nemulţumită de el.

Copiii te plictisesc, slugile de s'ar putea le-ai strânge de gât, Ce neroade, nu sunt stilizate, răspund, uită dela mână pân'la gură, sparg, fură dela târguială, că ţie nu-ţi place să te scoli de dimineaţă, ca să te duci în piaţă să târgueşti un cap de aţă, e banal ceeace faci.

Barbu 'ţi cumpără tot, până şi otrepele de bucătărie, şi... şi...

Hainele, albiturile lui, ale copiilor, ba ş'ale tale, ţi le cumpără tot el, ba te superi că sunt prea moderne, prea festonate, prea tighelite, prea fine pentru tine. Nu se văd, că tu stai totdeauna strânsă *încopciată*, îmbrăcată, gata de ieşit, nu de stat în casă, la capod ca mahalagioaicele şi ca babele cărora li se văd camisoanele, cămăşile de noapte şi şorţurile puse dinainte ca la jupânese!.. Uf!..

* * *

Fii de treabă, Virginico, ascultă de sfaturile soţului tău, mergi unde te poate conduce el; adu-ţi aminte c'ai patru copii şi că orice deplasare costă.

Ia în seama criza ce ne bântue. Uită-te la atâta lume care, de ani de zile, n'a ieşit din Bucureşti. Când te superi caută mereu la cei mai jos ca tine. Lasă pretenţiile, acum când eşti înconjurată de patru flori plăpânde, flori cari aşteaptă dela tine o plevilă serioasă, o îngrijire maternă caldă, o conducere înţeleaptă pe: *Căi luminoase*, căi de iubirea lui D-zeu, a patriei, a aproapelui ş'a voastră.

Fii mereu cu grija la ei, nu la *Dancig*, că ţi-a trecut vremea. Acum ai alte imperioase datorii pe cari, nu te superi, dacă 'ţi spun că tu nu le împlineşti aşa cum se cere dela o mamă devotată şi iubitoare; aşa cum fuse mama părinţilor tăi ş'a ta, că eu le-am cunoscut p'amândouă.

In căsnicie socoteşti că ai numai drepturi? ai şi datorii, draga mea, datorii la cari văd că încă nu te gândeşti, deşi, soţul tău, e îngăduitor şi copiii ţi s'au mărit şi, dela tine se cere cu totul alte purtări.

Ia seamă: *Copiii îi ai cum îi creşti.*

Viligiatura, fă-o pentru profitul lor. Poartă-i prin lanurile şi câmpiile noastre bogate, du i prin codrii şi pădurile noastre seculare, să le asculte freamătul şi poveştile tăinuite; scaldă i în râurile noastre cristaline, să le asculte murmurul plin de Doinele şi Legendele trecutului nostru m ă r e ţ, depărtează-i, cât vei putea de de zgomotele oraşelor, al staţiunilor climaterice scumpe, al băilor fără alt efect decât acelaş pe care-l au staţiunele balneare, descoperite de soţul tău; fii măcar pe timpul vacanţei *Mentorul familiei tale* şi caută a găsi, în mijlocul naturei, farmecul sublim al păcei ş' al credinţei pe care nu-l poţi afla, oricât îl vei căuta în valurile desfătărilor ş'al desfrânărilor de pe plăji şi dela staţiunele b a l n e a r e cu cazinouri, dancig şi jocuri la noroc. Auzi?

Cu bine fata mea.

Baba Visa

Iaşii de odinioară. Dugheni din veacul XVIII.

PORTRET LITERAR

ANTON NAUM

Dacă răsfoim paginile «Istoriei lireraturei Româneşti» din a doua jumătate a secolului XIX-a, vom vedea că pe l â n g ă T. Maiorescu, P. Carp, V. Pogor, Iacob Negruzzi, V. Alexandri şi alţii se vede o figură literară în persoana lui Anton Naum. De origină român macedonean, el s'a născut în capitala Moldovei la 1829, unde a copilărit şi şi-a făcut studiile primare, secundare şi universitare, după terminarea cărora s'a dus la Paris unde a stat mai mulţi ani şi a studiat la Facultatea de Litere şi la institutul Colegè de France, unde a căpătat o întinsă cultură literară, influenţată mult de curentul clasicismului antic şi francez.

După terminarea studiilor din Paris, a venit la Iaşi, unde a luat catedră de profesor la Liceu, la Şc. Normală, Şcoala militară şi apoi la universitate, de limba şi literatura franceză, pentru care a avut m u l t ă dragoste.

Aceasta se poate vedea din numeroasele traduceri ale poeţilor francezi: André Chenier, A. Musset, Lamartine, Hugo, Boileau, François Posard, T. Gauthier şi Fr. Mistral, pe care le-a publicat în parte în «Convorbiri literare», revistă dată la lumină de societatea Ieşană «J u n i m e a», a cărei membru devotat a fost.

A. Naum pe lângă traduceri din scriitori francezi, a făcut opere proprii în versuri şi proză. Poeziile sale au fost tipărite sub numele de «Versuri«—unde se distinge pornirea sa spre clasicism—notă ce o moştenesc şi valoroşii profesori Alexandru şi Teodor Naum, fiii poetului.

Dela el mai avem şi o epopee eroi comică «Povestea Vulpei», de o frumuseţe rară, scrisă într'un stil curat moldovenesc şi care operă nu se mai găseşte la librării.

De o frumuseţe rară este «In memoria lui Al. Ioan I» versuri, scrise cu ocazia inaugurărei statuei lui Cuza la Iaşi, în 28 Mai 1912, în care se oglindeşte slăbiciunea românului „de păcatul de-a uita!", care a fost publicată în Conv. literare XLVI No. 6 — 1912, precum şi «Cintacul» în proză bine redată, ne face să ne gândim la poetul A. Naum, care pe dreptate a fost ales membru activ al Academiei Române.

A. Naum a lucrat mult după îndemnul lui V. Alexandri, traducând din limba franceză-provansală pentru care a şi fost răsplătit de «Societatea Febrililor» din Franţa, cu o pană de aur, pe care sunt presărate artistic briliante.

După o muncă de ani de zile, ese la pensie, retrăgându-se la moşia sa Vădurele-Neamţ, unde-şi duce viaţa în linişte până în ziua de 27 August 1917—înainte de a vedea cu ochii întregirea şi unirea tuturor românilor — lăsând în urmă un gol, care însă este umplut de opera sa nemuritoare care îl face să fie viu în mintea noastră.

Generaţia de azi, să caute a cunoaşte pe Anton Naum, din scrierile ce ne-a lăsat. O sfântă datorie au contimporanii, colegii şi foştii elevi ai lui, care să arate cine a fost macedoneanul român Anton Naum.

Să ne aducem aminte de cuvintele sale «Nouă înşine ne-e silă, de păcatul de-a uita!».

Să nu-l uităm!...

Clem. Filimon
Slănic-Moldova

Poliţia ieşană sub Cuza-Vodă

(Amintire anecdotică)

Pe când încă Vodă Cuza locuia în Iaşi, unui evreu zaraf, ce sta cu masa sa sub bolta caselor ce ocupau pe vremuri locul unde astăzi e piaţa unirei, i se fură în mijlocul zilei, pe când evreul se îndepărtase numai câteva minute pentru timerice trebuinţă, masa de zaraflâc, în care erau ca la 300 galbeni.

Când Şloim al nostru reveni sub boltă şi dădu de pagubă, începu să ţipe, să cheme în ajutor, să alerge în toate părţile, bocind şi smulgându-şi părul!

Se adunară oameni mulţi şi poliţişti, cari toţi începură a căuta pe hoţ. Dar toate stăruinţele şi căutările rămase fără folos.

In zadar se plânse Şloim tuturor Comisarilor, şi chiar lui Beldiman, Aga oraşului. Masa cu cei vr'o 300 galbeni nu eşia de nicăieri.

Desnădăjduit, zaraful alergă la Curtea lui Vodă, care nu era departe, în actuala stradă Lăpuşneanu şi stăruind numai decât să între, se aruncă la picioarele lui Cuza, povestindu-i paguba ce suferise şi că trebuia să rămâie sărac lipit pământului, cu balabusta şi copiii lui, deoarece acei bani erau singura lui avere, dacă nu se va mai găsia masa şi conţinutul său.

Induioşat, Vodă chiamă grabnic pe Aga Beldiman, şi fără alt prolog, îi zice:

— Te poftesc ca până 'n serate să se găsească şi să deie înapoi masa jidanului, cu toţi cei 300 galbeni ce vor fi fost într'însa. Apoi, cu o mişcare militară, Cuza întoarse spatele şi intră în cabinetul său de lucru.

Beldiman rămase deodată cam încurcat; peste câteva minute însă el se afla la Agie, unde comisarii toţi din Iaşi, fiind aduşi «într'un suflet», Aga le ţinu, la rândul său următorul logos:

— Vă poftesc ca până'n înserate să se găsească şi dea înapoi masa jidanului, cu toţi cei 300 galbeni ce i s'au furat! Asta-i porunca lui Vodă.

Şi Aga Beldiman (acelaş care a fondat «Adevărul» din Bucureşti), întoarse şi el spetele comisarilor.

Toţi poliţiştii, rămaşi un moment încremeniţi de vorbele autoritare ale Agei şi ale lui Vodă, — plecară apoi repede la cancelariile lor, şi chemând foarte urgent pe toţi subcomisarii, epistaţii şi sergenţii de pont, într'un cuvînt toate suflarea poliţienească din vechea capitală a Moldovei, le repetară cu câte o puternică încruntare de sprincene şi scrâşcare de măsele, poruncile lui Vodă şi ale Agăi, mai adăugând ca epilog din parte-le:

— Că de nu, vai de mămucuţa care v'a.....

*

Inainte de a însera bine, masa lui Şloimolă şi cu gologanii săi de tot felul de metale era adusă cu mare alai sub bolta din care dispăruse în cursul acelei zile!

Şi se dovedi atunci, că acel ce făcuse vânt acestei interesante mobile, cu tot ce se afla în ea, fusese însuşi gardistul din pont, ajutat de un hamal, tovarăş al său de astfel de treburi, însă din vremuri mai vechi.

N. A. Bogdan

O frumoasă excursie cu vaporul pe Dunăre

Societatea culturală «Cuvântul Românesc» a organizat o grandioasă excursie pe Dunăre pînă la Belgrad, capitala Jugoslaviei, cu un vapor de pasageri de mare lux a societăţii D. D. S. G. din Viena.

Excursiunea este pusă sub patronajul unui Comitet de Intelectuali din întreaga ţară.

In capitala regatului vecin, excursioniştii romîni vor vizita principalele instituţii precum şi splendidele locuri de promenadă în frunte cu celebrul PARK CU CERBI, proprietatea M. S. Regelui Alexandru I.

La Belgrad s'a obţinut însemnate reduceri la restaurante şi hoteluri.

Plecarea excursioniştilor din portul T. Severin, va avea loc în ziua de Duminică 4 A u g u s t, orele 6 dimineaţa precis, iar sosirea la Belgrad la orele 9 seara.

Inapoierea din Belgrad, se va face în ziua de 6 August orele 2.30 dimineaţa, iar sosirea la T. Severin în aceiaşi zi la orele 1 după amiază.

Costul unui bilet de participare este de lei 800 de persoană plus lei 100 taxă de înscriere. Numărul participanţilor fiind limitat reţinerile se primesc de pe acum şi vor fi însoţite de costul respectiv. Excursioniştii n'au nevoie de paşapoarte individuale iar cei din alte localităţi se bucură de o reducere de 50 % pe C. F. R. pînă la T. Severin şi retur. Prospectele cu descrierea frumosului şi istoricului traseu dunărean se trimite g r a t u i t contra porto poştal în timbre poştale.

Orice corespondenţă şi trimiteri de bani se vor face la adresa: ziarului «DREPTATEA BANATULUI» Timişoara II, Strada Gloriei Nr. 4.

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA:
se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16.
Preţul 80 Lei

Unirea românilor în lumina zilei de astăzi

(Conferenţă ţinută la Sanatoriul Geoagiul de jos, judeţul Hunedoara — Duminecă 19 Mai 1929).

4) **De: GH. PETALA**

Dar la acele evenimente au ajutat în bună măsură şi înprejurările celelalte politice pe cari le vom vedea acum. Spuneam mai sus că în afară de această mişcare culturală, două mişcări mari se mai petrec dela 1711 încoace: în sud slăbirea Turcilor şi domnia Fanarioţilor în Principate — iar în răsărit ridicarea unui vecin puternic şi de temut, a Ruşilor lui Petru cel Mare, care avea să ne rupă dela trupul Moldovei ţinutul Basarabiei, la 1812 — precum Austriacii, profitând greutăţile Turcilor cu Ruşii, ne smulseseră în 1775 Bucovina, ţinutul acesta în care doarme cel mai mare Domn al Moldovei,

Dulcea Bucovină,
Vesela grădină,
Cu pom iroditori
Şi mândri feciori,

cum o numea Eminescu.

Fanarioţii aceştia au fost domni cari ajungeau în scaunele ţărilor române, corupând cu bani grei şi plătind Sultanului la Constantinopol domnia — bani pe cari ei şi-i scoteau apoi înzecit, însutit din stoarcerea fără milă a Românilăr de aci, prin biruri şi prin fel de fel de podvezi. Se ajunsese cu aceste biruri până la a impune şi focurile din vatră, şi greul era cu atât mare cu cât aceşti fanarioţi veneau mai în totdeauna cu o ceată întreagă de slujbaşi ai lor, cari şi ei la rândul lor trebuiau mulţumiţi. Din toată stoarcerea aceasta nu rezulta niciun bine pentru ţară: banii mergeau la Constantinopol sau îmbuibau pe aceşti cumpărători de domnii, iar poporul rămânea din ce în ce mai secătuit şi mai înapoiat. A fost un timp de mari suferinţi pentru Românii din cele 2 principate, această domnie a fanarioţilor — de lipsuri şi de adânci mizerii morale — dar în aceste suferinţi au găsit ei şi izvorul unei reacţiuni energice şi naţionale.

Către 1821 încep vremuri de noui frământări şi noui vărsări de sânge pentru neamul românesc, care se apropie astfel de începutul liberărei sale. Se simt înrâuririle marilor suflete şi marilor cărturari cari nu au încetat să lumineze neamnl acesta, oropsit de înprejurări dar demn de o soartă mai bună, şi începe să reverse paharul tuturor suferinţelor îndurate. — In Muntenia, Domnul Tudor Vladimirescu din comuna Vladimiri judeţul Gorj, care urmase la învăţătură şi, cu scârbă şi revoltă în sufletul său, văzuse toate durerile acelea adună în jurul său mulţime de Români şi începe revolta cea mare din 1821, care avea să-i aducă moartea dar să înscrie şi o pagină de glorie în istoria renaşterei noastre naţionale. Revoluţia lui şi ocupaţiile ruseşti pe cari le suportăm la acea vreme, ca un semn al izbândirei din ce în ce mai mare a Ruşilor asupra Turcilor — a pus capăt domniei acestor fanarioţi.

Se apropie 1848! O conştiinţă nouă se simte, un suflu nou bate în toată Europa. Naţiunile încep din ce în ce să şi ceară dreptul la libertate şi la viaţă, şi printre acestea se găseşte şi naţiunea română.

In Ardeal Avram Iancu, desperat că nu ajunge la nici-o înţelegere cinstită cu Impăratul, ocrotitor al asupritorilor Românilor, Ungurii, îşi ia pe prefecţii săi — pe Buteanu, pe Axente Sever, pe Popa Vlăduţ, pe Popa Balint — şi cu poporul adunat din ţara Moţilor, din Sibiu, de pe Târnave, din Cluj se urcă — din Câmpia Libertăţii unde-i binecuvântase episcopii Şaguna şi Lemeny şi unde Simion Bărnuţiu îi îndemnase la luptă, cu sufletul lui pe jar — se urcă zic în munţii Apuseni, să scape barem colţul ăsta de ţară de mâinile Ungurilor, sau să piară!

In Muntenia Costache Rosetti, Nicolae Bălcescu, Ion Eliade Rădulescu, Ion Brătianu Bătrânul şi alţii, se pun în fruntea răsculaţilor — dar Turcii vin din ţară, îi înfrâng şi trebuesc să iee drumul pribegiei. A rămas în istorie lupta Turcilor acestora cu Românii, în Dealul Spirei în Bucureşti.

In Moldova Kogălniceanu, Alexandri, Costache Negri, Gh. Sion şi tânărul ofiţer Alexandru Cuza, trebuiau să pornească deasemenea în pribegie, de urgia Ruşilor. Ei se adăpostiră fie la fraţii din Bucovina, fie la cei din Transilvania.

Dacă un rezultat practic pentru Români nu prea a fost depe urma acestor vărsări de sânge, era o unire sufletească însă ce se făcea cu ocazia aceasta odată mai mult şi era o pregătire pentru cele ce aveau să vie. Acum să găsiseră la o laltă fugarii munteni: Bălcescu, Rosetti, Brătianu, cu fraţii din Ardeal: Mureşanu, Bărnuţiu, Şaguna şi cu cei din Moldova: Alexandri, Cuza, Alecu Ruso. — Acum se înţeleg, se înbărbătează şi se despart cu bucuria cel puţin, că se simţeau uniţi în suflete dacă nu se putea şi altfel.

Câţiva ani după aceste evenimente, cari de altfel se petreceau mai în toată Europa, vine războiul din Crimeea, dintre Ruşi de o parte şi Turcii aliaţi cu Anglia, Franţa şi Sardinia de altă parte. Prin Convenţia dela Paris din 1856 care urmă acestui război, şi care veţi vedea că este de o înportanţă covârşitoare pentru noi Românii, pentru că această convenţie însemna începutul izbândirei noastre — Turcia

Oropsiții...

E frig afară. Umbrele serii se strecoară lin printre brazii din apropiere și îmbracă satul cu un linţoiu negru. Un vânt rece şueră pe la ferestre, perzându-se într'o pătură străvezie de ceaţă.

Câteva case formează un mic cătun, retras în inima Carpaților, departe de lume, departe de ce e josnic și murdar. Un râu zburdalnic spală niște maluri râpoase cu undele cele cristaline, în care luna își varsă întreaga sa blândeţe și bogăţie, în vreme mai dulce, mai zâmbitoare... Acum totul e searbăd. Timpul trecea încet și trist. Pământul era împodobit cu o blană sclipitoare de hermină. Luna adormise. Pădurea de brazi cânta un marș jalnic, tânguitor... Căsuţele stăteau gârbovite sub apăsarea grea a viforniţei.

La marginea acestor case, înăuntrul cărora gospodarii mai avuți stăteau în jurul cuptorului și povesteau faptele trecutului, era și un bordeiu. De departe ai fi crezut că e o movilă de pământ, făcută de copii în nebuniile lor răutăcioase. Nu! Acolo locuiau cinci suflete, cinci lumini aproape stinse.

In întunecimea bordeiului păreau niște umbre, nu ființe înzestrate cu vlagă și judecată de creator...

Bordeiul era mic, Pe vatră, pâlpâia tăcută para albastră a unor vreascuri umede, iar fumul ieșia grăbit pe horn, să spue tuturor durerea unor ființe lăsate în negura uitării.

Câteva blăni ţineau loc de pat. In mijloc, era o masă rotundă de brad, trei jeţuri hodorogite... singura mobilă...

Tăceau cu toții. Vorba scormonea adânc cenușa stropită cu lacrămi a unei amintiri dureroase, mistuitoare.

Ființelor slabe, amintirea le seacă energia, le fură tot eroismul lipsit de ambiții și patimi. Erau cinci orfani. Părinții au murit de mult în vitregia vremei. Au pierit ca o nălucă, ca un fulger puţin luminos, într'o noapte întunecoasă. Erau bătrâni. Vârsta cea înaintată apasă greu pe umerii cocoșați de sfoara traistei, în care puneau ceeace vroia mila oamenilor...

. . . . . .

Parcă-l văd pe bătrân... E mult de atunci. O icoană vie, o icoană care a lăsat o urmă groasă în sistemul nervos, nu piere curând, te frământă în orice clipă și te face să te gândești la ea.

... Un moș înainta anevoios pe drumul plin de ţărână. Câteva zdrenţe ce se desprindeau din cusătura proastă, o căciulă roasă de furiile vremii, picioarele aproape goale și îudoite, duceau un corp slăbit. S'a oprit. L'am privit. Ochii coi umezi m'au săgetat, mi-au pus în suflet scânteia compătimirei. Nu vedeam decât o suferinţă, o umbră ce-mi cerea milă. Fața-i plină de brazde, spuneau întreaga jale ce a suferit-o. Privirea i plină de rugă fermeca pe privitor.

Am stat mut. Imi pierise toată puterea. Ochii mi se acoperiseră cu o perdea groasă, ce nu-mi mai permitea să văd nimic. M'a părăsit. Cu un băţ în mână, cu traista la spate, mergea încet pe acelaș drum... L-au părăsit toți. Picioarele, care l-au dus zeci de ani pe căile nefericirei, nu-l mai ajutau.

Se împleteci de câteva ori și căzu în șanț. M'am dus în grabă la el. Un geamăt slab îi ieși lin din piept. Murise. Fața îi era limpede, iar ochii îndreptați spre bordeiu, unde-l așteptau cu nerăbdare șease guri flămânde, șease oropsiți ai soartei. Cât or fi așteptat?..

Sărmanul, și-a găsit mormântul la umbra unui castan stufos. Primăvara, când zefirul îmbie, cu glasul său argintiu, mugurii plușați ai castanului, el se amestecă cu strigătul înăbușit al mormântului, care-și cerea copiii și soția, în liniștea și fericirea eternităţei.

Bordeiul își căuta înainte durerea. Numai aveau nimic. Iarna își trimesese de mult vestitorii cei violenți. Inăuntru, erau numai ţipete slabe, care cereau în ceasul din urmă, un mic ajutor. Nimeni. Fulgi grei și argintii acoperiseră pământul înghețat. Niciun zgomot. Din când în când, câte un câine flămând și rebegit urla trist prin pustietate... și glasul său neputincios se amesteca cu urletul înspăimântător al lupilor dornici de pradă. Afară, crivățul își cânta pe aceiaș melodie marșul său grăbit. Mătușa ieși afară. Sărmana numai vroia să asculte acele strigăte de suferinţă. Își aruncă în pripă un suman pe umerii încovoiați, își privi cu durere copiii și plecă... O lacrimă caldă îi străbătu obrajii sbârciți și plini de fum. Dragostea cea mare ce-o avea pentru odraslele ei, o îndemna la jertfă...

Era întuneric beznă. Pe cer nici o stea. Nori groși pluteau încet pe boltă. Mergea agale. Zdrenţele îi erau umflate de vânt, legănând-o greoi. Zăpada scârțâie ritmic și sonor sub opincile petecite. Se opri. Slabele puteri au părăsit-o și ele. Căzu ca un ghem jos. Incercă să se ridice, dar zadarnic... Viscolul o sufla cu ușurinţă într'un nămete. Câteva umbre apărură. Vre-o șease lumini păreau că le luminează calea. Erau lupii... S'au apropiat de muribundă. Corpul ei amorțit fu sfâșiat de colții lupilor. Locul se înroșise de sângele cald, ce târșnea cu anevoie din corpul rece.

Departe de ai ei, servi ca hrană unor fiare.

. . . . . .

Copiii o așteptau mereu. Erau pieriți. Focul se stinsese de mult în vatră, iar frigul intra domol prin crăpături. Ochii li se îndreptară spre o iconiță din părete, pe care le-o adusese tatăl lor în vremuri mai bune. Ingenunchiară. Ridicară ochii cei blânzi spre Maica Domnului. Cu glasul duios, cel mai mare începu ruga...

... Maica Domnului, dă-ne nouă pâinea cea de,. și vorba i-se sfârși de durere, iar lacrămile curgeau, curgeau mereu...

Pereții bordeiului scot un zgomot surd. Incepu să se nărue. Se priviră cu groază unul pe altul. Luară icoana la ei. O priviră cu licăriri slabe de speranță. Era prea târziu. Ajunseră la poarta unui iad negru și înfiorător, unde-și lăsară orice nădejde...

Viforniţa îi urmări și în bordeiu și-i doborâ, Nici un ţipăt, nici o încercare de a ieși. Strânși cu toții la un loc, împreunați cu mâinile cele galbene, căzură doborâți de furia soartei.

In clipa cea din urmă, priviră sus, voind să spue Atotputernicului, că primesc cu bucurie moartea. Aci pe pământ, au vieţuit la căminul suferinţei, sus îi așteptau părinții și fericirea veșnică. Nevinovatele lor suflete au sburat la cer pe o seară de aur, în sunete armonioase ale muzicei îngerești.

N. Ștefănescu-Rucăr

EFIGII

ADRIAN MANIU

Dacă scriitorul s'ar menţine numai la fixarea pe care o dă criticul francez Taine în linii precise, aceia de a idealiza ceeace surprinde în viața de toate zilele un om care, deși are ochii la fel ca ai semenilor lui, totuși vede altfel, desigur că Adrian Maniu ar fi poiet admirabil și prin definiţie.

Scriu și prin definiţie pentrucă Adrian Maniu este un scriitor dotat cu infinite resurse poetice spre deosebire de unii cari sunt scriitori numai prin definiţie, nu prin realitate.

Multe sunt brazdele în cari Adrian Maniu a arat luminos cu singurul ideal: frumosul și de unde a cules rod îmbelșugat.

Ca poiet a scris mult și bine. Cantitate și calitate. A știut să surprindă aspecte și cu o notă de plăcută seninătate a așezat în culori frumoase un admirabil pastel al gliei românești sau un cântec înălțat vieţei. A putut să se menţină într'o notă de duioșie. fără să provoace tristeţea, să impresioneze fără să înspăimânte, să prezinte lucruri rele prin prisma binelui pentru scos învățături și îndemnuri bune.

Cu rimă și mai ales imagini bogate, versul i se prezintă ca un tot admirabil închegat, însă cursiv, cizelat printr'o muncă încordată, atrăgător prin noutatea pe care o prezintă. S'a încolonat în rândurile celei mai de seamă reviste de curent literar: «Gândirea«,—deși la o șezătoare a ei a mărturisit — desigur dintr'o modestie exagerată, că nu se simte realizator al crezului ei. Cititorii îl revindică însă acestui grup. Ori, votul lor e suveran.

A scris în colaborare cu Scarlat Froda, admirabile lucrări dramatice, unde pitorescul se îmbină măestrit cu arta de a trata un subiect. Evoacă lucruri nebănuite cu scris de talentat autor dramatic. Lucrările făcute vor dăinui și reluarea vechilor și trainicelor lor succese sunt mărturii sigure. In scrierea lor în repertoriul oricărui teatru cinsteşte pe alegător.

Dar nu numai atât. Adrian Maniu este critic de artă. E condus numai de principiul adevărului și frumosului. In acest sens și cu aceste principii trudește pentru încurajarea adevăratei arte, și înlăturarea oricărui parazit care împiedică dezvoltarea artei românești.

Munca scrisului cotidian, i-a cerut să-i împrumute și ei ochiul, care văzuse atât de bine în literatură și scrisul, care realizase atât de frumoase lucruri. Iată-l prins de ziaristica cotidiană, redând în însemnări zilnice, aspecte surprinse din diferite unghiuri, ale diverselor clase sociale. Apărând, mustrând și lăudând.

Și în această admirabilă compoziţie spirituală, avem dublura antagonistă: Adrian Maniu este inspector general al Artelor. Reprezentantul ales al spiritului, cercetător al materiei omenești.

Iată omul!

Radu Mislea

VEDERE DIN ORAȘ **(Pictorul Ghiață)**

Cugetări din Amiel

Binecuvântată să fie copilăria pentru binele pe care-l face, fără să știe și fără să vrea, pentru iubirea pe care o aduce asupra sa, și o răspândește în juru-i. Bucăţica de cer pe care o mai avem pe pământ se datorește copilăriei.

Miile de nașteri de cari vorbește statistica sunt un val de viață nevinovată, care luptă nu numai contra morții neamului omenesc, ci și împotriva ticăloșiei și cangrenei universale a păcatului.

Taina cea mare de a rămânea tânăr în ciuda anilor, și de a birui chiar bătrânețea, constă în a hrăni entuziasmul sufletului nostru prin poezie, prin meditaţie și prin iubire. Entuziasmul serios pentru frumusețile veșnice, și pentru ordinea eternă, rațiunea duioasă și bunătatea senină, iată fondul înțelepciunii.

C. Mureșanu — Geneva.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul : :

Infiinţarea Ateneului Cultural „Nicolae Baculescu"

:: în Comuna Bârca—Dolj ::

Tineretul intelectual din comuna Bârca—Dolj, au găsit cu cale, în vremurile acestea, când manifestările culturale se înțeleg și de poporul nostru, să-i vină în ajutor.

Din îndemnul D-lui Marinică C. Roibu, s'a pus bazele unui adevărat focar de lumină, întemeind Ateneul Cultural «Nicolae Baculescu» cu menirea de a răspândi cultura atât în comuna Bârca, cât și în comunele învecinate, organizând diferite manifestări cu producţii artistice, conferinţe, lecturi, recitări și orice producţii necesare poporului de a-l ridica din starea de decădere în care se află.

Prima serbare, în urma unei munci efective, depusă de membrii Comitetului cât și a acelora la care au apelat, a avut loc în Parcul «Cetăţuia» din Com. Bârca-Dolj cu un rezultat satisfăcător.

Serbarea, prin cuvântul de deschidere al D-lui avocat Const. Floriţa, care a arătat dragostea ce o avem noi, pentru înființarea Ateneului Cultural „Nicolae Baculescu" arătând însemnătatea aceluia care a fost „N. Baculescu".

Reamintește de Casa Națională și carele alegorice, făcute de Nicolae Baculescu, arătând însemnătatea lor.

Termină aducând mulțumiri în numele comitetului de inițiativă, tuturor ce au bine voit să onoreze cu prezența lor, prima manifestare.

Recitările D-lor Fănică Georgescu—Măcișu de sus cu «Mama» de V. Militaru și «Ion Prag» de Vlahuță recitată de Nicu Gheorghiș — Bârla au mulțumit pe deplin publicul auditor.

S'a format un cor sub conducerea lui Nicu Gheorghiș.

Fănică Georgescu, a spus un monolog, care a adus mile de aplauze și râsetele tuturor.

S'a jucat «O noapte furtunoasă» de I. L Caragiale. Toate rolurile au fost bine interpetate.

Jupîn Dumitrache-Fănică Georgescu, a redat întocmai, pe omul care are încredere în soția sa, că niciodată nu-l înșeală. Impingescu Ionel—Gâdăr, a fost la înălțime, nu numai prin interpetarea rolului dar și prin felul lui de a fi. Chiriac, Profir Negreanu a știut să facă pe adevăratul băiat de încredere a lui Jupân Dumitrache.

Și celelalte roluri au fost bine, încât cei ce au luat parte au plecat pe deplin mulțumiți, căci în urmă majoritatea recitau fragmente din Convorbirile lui jupân Dumitrache cu Impingescu.

— In vara aceasta, Ateneul Cultural «Nicolae Baculescu». din comuna Bârca, va face un turneu în principalele comune din Dolj, deschizând adevărată epocă culturală la sate.

Membrii ateneului Cultural «Nicolae Baculescu», factorii culturali, vor fi premergătorii culturii, înarmându-se cu sfîntul scut, pornind o mare cruciadă, avînd ca deviză:

«Cultura Culturilor»

Trecerea în starea culturală va fi sarcina de mâine a Ateneului Cultural «N. Baculescu».

Pentru complectarea programului său de activitate, D-l președinte, Mărinică C. Roibu, voește să facă din acest Ateneu de care poporul are nevoe, un adevărat factorl aculturii, străjer neadormit în părțile acestea Dunărene.

Căci religia este baza dela care plecăm spre a propăvădui cultura necesară păcii, căci numai mulțumită Religii, vom putea duce la bun sfârșit «Pacea prin cultură», alături de ideea națională sprijinită de elementele esențiale, alese din popor, care să toarne în sufletul românesc virtutea și caracterul, de a ne socoti printre marile țări civilizate.

Către această mare idee tinde Ateneul Cultural «Nicolae Baculescu» din Comuna Bârca.

Marinică C. Roibu

O carte bună

Economul Gh. V. Butnariu, «PE DRUMURI UITATE ȘI SFINTE. Roman 1928. Prețul 70 lei. E un volum de 183 de pagini, în formatul cărților de școală cuprinzând povestiri pe temă biblică. Păr. Butnariu se vădește cu un frumos talent în sânul tagmei preoțești. A luat genul nuvelei istorice. Ia un sâmbure din povestirile biblice și-l îmbracă apoi cu meșteșugul său și-ți deapănă povestiri duioase și înălțătoare. Ba ce e mai mult, noi băgăm de seamă că unele vignete, care se află în fruntea fiecărei bucăți, sunt desemnate de Sfinția Sa. E un talent duplu.

Cartea cuprinde 12 povestiri, pe care cineva citindu-le, se mai ajunge să pătrundă și mai bine înțelesul unor povestiri ale Sfintei Scripturi. Noi cu tot dinadinsul îndemnăm pe cititori să și le procure și să le citească. Se pot cere la autor în Roman, str. Sf. Gheorghe.

Arhim. SCRIBAN

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai

-:- uşor -:-

Măi muere

Cor bărbătesc **Aranjat și armonizat de L. Nicorescu**

(Cântec popular din Banat, cules de N. Firu)

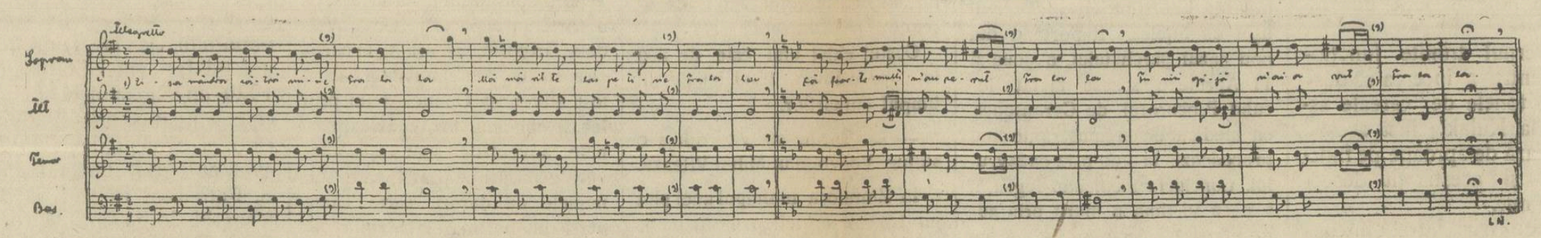

Măi muere, iară-s beat *Ce-ai pus la fereastră fer* *Când o fi la miez de noapte,* *Când o fi la scăpătat,*
Vin acasă și te bat. *Ai crezut că am să pier* *Să-ți auz ropot de moarte.* *Tu să fii de îngropat.*

Mândră dragă ș'al meu dor (a se repeta la fiecare rând.) *Ce-ai pus la ușă bolovan* *Când o fi a doua zi,* *Când o fi a treia zi,*
Deschide-mi ușa că mor. *Ai crezut că ți-s dușman.* *Tu pe scândară să fii.* *Sub țărâna tu să fii.*

Care. deși în decădere, își păstra suzeranitatea asupra principatelor române, este obligată de a convoca în Moldova și în Muntenia Divanuri așa zise adhoc, adunări în care Românii să-și spue dorinţele lor. Aceste divanuri se întrunesc și ele votează acele 4 puncte celebre: 1) Unirea Moldovei cu Muntenia 2) Garanţia autonomiei 3) Principe străin 4) și Guvern constituțional. Punctele acestea ale divanurilor noastre adhoc vin în desbaterea Conferinței Ambasadorilor marilor puteri, tot dela Paris din 1858. In această conferinţă Franța ne susţinea puternic, dar erau în contra noastră: Austria, Rusia și Turcia, căci unirea noastră ar fi fost o piedică în dorința lor de supremație asupra principatelor.

Conferința aceasta dela 1858 admite unirea Moldovei cu Muntenia, dar ca să înpace aceste puteri dușmane nouă, impune că fiecare principat să-și aibă domn și guvern separat, unirea însemnând numai câteva oficii cari, la Focșani, aveau să fie comune Munteniei și Moldovei. Era prea mare dorința asta de unire în sufletul părinților noștri de atunci însă, și prea puternică mândria aceasta de Român în ei, ca să nu profite de neînțelegerea dintre cei cari hotărau de soarta noastră și să nu caute ei mijlocul prin care totuși, unirea țărilor acestea surori să se lege complect.

Și atunci fraților, D-zeu a vorbit în sufletele bătrânilor noștri și ei într'un gând și într'un glas au ales pe acelaș domn. Pentrucă Moldova îl alesese pe Vodă Cuza la 5 Ianuarie 1859, Muntenia l-a ales și ea tot pe Cuza la 24 Ianuarie acelaș an. In felul acesta ei au spus-o răspicat: că vor să fie uniți în totul, și Puterile au trebuit să se închine în fața unor voințe ca acestea, dârze și pornite din inimă. Cântau bătrânii noștri și jucau ca copii, dându-și mână cu mână și încingând hora asta așteptată și plămădită în tot trecutul nostru de sbucium de până acum, jucau și cântau:

Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inima română,
Să 'nvârtim hora frăției
Pe pământul României!

Desigur, sfărâmau o lacrimă între gene cântând ei cântecul acesta — și plângea de a binele frații noștri «cei cu inima romînă», rămași în afară de hora asta sfântă: Ardelenii, și cei din Bucovina, și Basarabenii cei dinspre Soroca și Hotin, căci convenţia aceasta dela Paris ne dăduse înapoi județele din sudul Basarabiei, care ne fusese răpită de Ruși la 1812. Desigur, era umbra aceasta de mâhnire la praznicul acela mare, dar era și hotărârea mare în suflete și toată nădejdea aceea în D-zeu a bătrânilor noștri.

Alexandru Vodă Cuza se puse la lucru. Unirea aceasta trebuia întărită și el alergă la Constantinopol, să înpace întâi pe Turcii ostili nouă și să le câștige aprobarea și reuși! Veni în țară și aici, alături de marele om de stat și marele Român, Mihail Kogălniceanu, secularizâ averile mânăstirești adică le luă din mâna călugărilor greci pe cari fanarioții ni-i lăsaseră pacoste pe cap, ca să culeagă veniturile acestor moșii și să le trimeată la bisericile grecești și împroprietări pe țărani. Munci harnic și fructuos Vodă Cuza, primul domn al țărilor unite și care a rămas în cântecele poporului până astăzi, ca un domn drept, cinstit și plin de iubirea țărei lui. Ii mai rămasese în cele din urmă să aducă Principele străin, așa cum ceruseră divanurile adhoc în 1858. El fu ales în persoana Principelui Carol din casa germană de Hohenzolern Sigmaringen, care veni în țară și la 10 Mai 1866 fu primit de adunările naționale, sub presedenția lui Manolache Epureanu.

Zece ani mai târziu un nou război avea să izbucnească între Ruși și Turci, și războiul acesta câștigat de Ruși datorită armatelor române sosite la timp și învingătoare la: Rahova, Smîrdan, Griviţa, Plevna — avea să ne scape definitiv de umbra de suzeranitate turcească 1) aducându-ne neatârnarea, votată de camerele române la 10 Mai 1877; 2) ridicând România la rangul de regat, prin voturile adunărilor constituante dela 14 Martie 1881; 3) și încoronându-l pe Carol de Rege al României la 10 Mai 1881.

Prin pacea dela Berlin Rușii aceștia, cari nu ne puteau fi prieteni, ne luară din nou județele din sudul Basarabiei pe cari am văzut că le recâștigasem în 1856 și țărei noastre i se adăogă Dobrogea vechilor noștri strămoși și a lui Mircea cel Bătrân. Astfel era Regatul României la data încoronărei lui Carol, ca Rege.

Domnia Regelui Carol este vremea consolidărei și desvoltărei României 1) prin orînduiri și înzestrări înăuntru, 2) prin tratate politice și comerciale încheiate în afară, cari ne stabileau locul nostru în rândurile țărilor europene, 3) dar mai ales, Domnia Regelui Carol înseamnă epoca de înflorire culturală și de pregătire a națiunei pentru unirea aceea mare care nu se putea ști când va veni, cum va veni, dar care era așteptată ca o nevoe de viață și care se presimțea cum se apropie cu fatalitate.

In Ardeal, Românii se agitau dârz, fructuos și în rânduri strânse. Este vremea înfăptuirilor rodnice și românești ale Mitropolitului ortodox Andrei Șaguna; vremea strălucirei focarelor de cultură din Brașov, Beiuș, Năsăud dar mai ales Blaj — cetățuia aceasta a fraților noștri uniți cu biserica din Roma și far puternic de cultură națională; este vremea gazetelor din Brașov, Sibiu, Arad: «Gazeta Transilvaniei», «Tribuna», «Românul»; și vremea revendicărilor politice, a procesului Memorandului și a închegărei partidului național român, în cap cu: Gh. Pop de Basești, Dr. Rațiu, Coriolan Brediceanu, Dr. Vasile Lucaci, Dr. Mihu — sau mai tineri: Șt. Cicio Pop, Alexaadru Vaida Voevod, Iuliu Maniu, Aurel Vlad, etc.

Citiți și răspândiți
«Cultura Poporului»

DIN RUSIA

ȚĂRANUL

Intr'o cuvântare de mai multe ceasuri, Bukharin a înşirat în faţa comitetului central al partidului comunist pe duşmanii săi. Ei sunt în număr de patru :

1. **Anti-semitismul** «care s'a răspândit foarte mult» spune el, trebue să fie combătut printr'un războiu furios, şi fără răgaz; în folosul războiului de clasă. Trebuie de păstrat mijloacele şi datoria de a lupta alături de Evrei.

2. **Naţionallsmul.** Mişcarea patriotică este grozav de periculoasă, mai ales în Rusia mare şi 'n Turkestan.

3. **Biserica.** Religiunea, (a spus Bukharin şi mărturisirea sa este de adăugat la aceia pe cari i-am pomenit mai înainte), se iveşte din nou, sub felurite forme, şi câştigă, din ce în ce mai mulţi partizani, nu numai la sate, ci chiar şi la oraşe. «Tinerii comunisti» nu mai sunt singurele organizaţii ale tineretului sovietic; cete religioase, îndeosebi secte ne-ortodoxe, unele aproape cinstite, altele, cu amărăciune, duşmane Sovietelor, numără mai mulţi membrii decât «Tinerii comunişti». Grupările au atras mult mai bune elemente proletare şi din tineretul dela ţară, predicând înfrânarea dela băutură şi a vorbiril urâte.

A osândi alcoolul şi vorbirea grosolană este. într'adevăr, o crimă mare.

4. **Kulaki**, adică ţăranul avut. După Bukharin, Kulaki au început să omoare pe agenţii comunişti. Ei se slujesc de arme şi de gloanţe. «Noi le vom zmulge limba de plumb».

Şi iată marea chestiune pusă : aceia a ţăranului şi a agriculturii.

«Uzina să fie a lucrătorilor, pământul al ţăranilor !»

După statistica comitetului central al partidului comunist, apărută în Ianuarie 1927, numărul membrilor partidului era de 733.171 la 125 sau 150 milioane de locuitori.

— Inseamnă că «jumătate de sută» conduce Rusia, care este de zece ani tot Rusia.

Dimpotrivă, câţi ţărani sunt? Revista lunară «Bolşevicul», spune: «După statisticele din 1 Mai 1927, noi socotim mai mult de 24 milioane de locuitori». In total ar fi mai mult de 100 milioane de ţărani, adică cea mai mare parte dintre locuitorii Rusiei.

Iată faptul principal, care, fără îndoială, va stăpâni din ce în ce mai mult istoria Rusiei.

* * *

«Uzina este a lucrătorilor şi pământul al ţăranilor».

Acesta-i strigătul cu care s'a făcut Revoluţia. Lenin dăduse acestei devize o traducere populară : „Fură ce ţi s'a furat". Şi este însemnat de regăsit în deviza dela început, creiatoare, cuvântul «furt».

Pentru lucrători, «furtul» uzinelor, ce le recomanda Lenin, n'a fost aşa de folositor cum ei nădăjduiau. Uzinele au primejduit, un mare număr au fost închise. Am spus-o. Şi «furtul» pământurilor de către ţărani ?

Agricultura a primejduit, ca şi industria.

Inainte de războiu Rusia exporta în fiecare an dela 10 la 12 milioane tone de grâu.

Astăzi exportul a scăzut la 2 milioane şi jumătate tone şi anul acesta nu se poate exporta mai mult de jumătate milion de tone.

Rezultatul a fost : înspăimântătoarea foamete, şi pentru Stat lipsa banilor, o foamete la fel.

Atunci s'a întâmplat lupta între guvern, care are nevoe de grâu şi ţăranul care nu produce nimic.

* * *

Pentruce nu produce nimic?

După «Bolşevicul», cele 24 milioane de ferme ţărăneşti dispun de 205 milioane desetine (o desetină are 1.093 hectare) împărţite cum urmează : tărani săraci 22.4 milioane; proprietari de ferme mici (până la 10 desetine) 76.7 milioanne; şi numai 4 milioane de ţărani cari au mai mult de 8 desetine!

Ori, după ancheta unui profesor sovietic, trebue unui ţăran din Rusia de nord şi centrală dela 8 până la 10 disetine pentruca să trăiască. In Rusia de sud îi trebue 7 disetine.

Astfel, însăşi Sovietele recunosc că marea majoritate, şi aproape toţi ţăranii, trăesc într'o sărăcie grozavă.

Raportul comisiunii de revizuire, din provincia Riazan, prezentat Comitetului central, spune : «în regiunile înfometate, 49 % dintre ţărani nu au niciun cal. (In Rusia nu se întrebuinţează decât caii pentru lucratul câmpului).

* * *

Şi apoi s'a întâmplat la ţărani o minunăţie la care şefii Sovietelor nu se aşteptau — ceeace nu dovedeşte agerimea lor.

După ce primise sau luase, o parte din pământuri, ţăranul a ţinut să-l păstreze.

El voieşte să păstreze ceace are absolut nevoie, sau se foloseşte de ceace are numai decât nevoie. Ţăranul n'a fost părtaş decât o clipă, o clipă scurtă. După ce împărţirea a fost făcută, ţăranul a devenit conservator. Şi ţăranul cel mai conservator este ţăranul cel mai avut, Kulaki.

Conflictul a isbucnit.

* * *

Kulaki nu voeşte să dea Statului recolta sa cu preţul cu care Statul voeşte să-l plătească.

S'au trimes expediţii pedepsitoare. Insă ce poate o expediţie contra grevei, contra ţăranului care seamănă drept cât îi trebuie pentru hrana sa! (Valul roşu, Mai 1928).

Guvernul caută să îndatorească pe ţăran pentru a-l constrânge să producă şi să vândă grâul.

Asigurările fiind obligatoare şi monopolizate, predarea seminţelor şi îngrăşămintelor fiind făcută de Stat. Acesta din urmă poate — neavând vărsământul primelor, sau ridicând taxele cotizaţiilor la coperativele agricole — să silească pe ţăran să reguleze situaţia hotărât la o dată aleasă.

Guvernul trimite funcţionari pentru a încerca să descopere tonele de cereale ascunse la Kulaki ; însă aceştia cercetează de aproape pe funcţionari şi aceştia nu descopere nimic.

Guvernul intrebuinţează mijloace mai aspre. Morile au primit ordin să nu mai macine grâu decât raţia alimentară a ţăranului şi a lor săi şi cooperativele au poruncă să numai vândă nimic cultivatorului lămurit că-şi ascunde recolta..

Traducere din revista «Foi et Vie» de Icon. st.

CORNELIU GRUMĂZESCU
directorul seminarului Edineţi

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor,

Premiul I : 3000 lei ;
« II : 2000 «
iar « III : 1000 lei.

Cititi şi răspândiţi «Cultura Poporului»

INFORMAŢIUNI

Din Ţară

In ziua de 19 Aprilie a. c. patrula postului Cârpa, înapoindu-se din serviciul de patrulare, a raportat şefului de post că din svon public, a fost informaţi că locuitorul Petru Negrei, din comuna Zlagna, a fost găsit înecat într'o fântână, iar cadavrul s'a ridicat de fiul său şi transportat la domiciliu, pentru a fi înmormîntat.

Şeful postului jand. Plut. Boeru Ilie, fără să mai stea la îndoială a mers imediat la faţa locului (casa victimei) unde, într'adevăr a găsit cadavrul gata de înmormîntare. Intrebaţi ai casei cărui fapt se datoreşte moartea, i-a declarat, ca l'a găsit înecat într'o fântână. Părându-i-se suspect această presupusă moarte, a examinat pe cît i-a fost cu putinţă cadavrul şi a constatat că pe corp şi gât prezintă oarecare zgîrieturi. Din aceste constatări cum şi din faptul că cadavrul fusese ridicat din fîntînă fără să fi declarat cel puţin primarului comunei, şeful de post a bănuit că victima a fost asasinată şi nici decum o sinucidere sau un accident. A pus imediat cadavrul sub pază, iar el însoţit de 2 martori asistenţi, s'a transportat la sălaşul unde victima locuia şi de unde se presupune că a mers la fântână. Sălaşul o încăpere mică, pe jos mai multe paie răscolite, cojocul victimei, iar mai înspre uşă brâul de încins al victimei ce a fost recunoscut de fratele acestuia. Din informaţiunile primite dela vecinii sălaşului, cum şi din declaraţiunile fratelui, a întărit şi mai mult convingerea şefului de post că victima a fost asasinată în timpul când dormea şi apoi aruncată în fântână.

Mergând la fintînă, nu s'a putut găsi decât unele urme invizibile din care nu a putut dovedi nimic.

Plutonierul Boeru de astădată şi mai hotărât în descoperirea autorilor, s'a înapoiat apoi imediat la casa unde se găsea cadavrul, unde începe prin a interoga pe fiul şi nora victimei cum şi pe anumiţi vecini. In concluzii a putut stabili că victima era sănătoasă, locuia singur la sălaş unde păzea oile, dar din când în când, avea neînţelegeri cu fiul său Ianoş Negrei şi chiar dese certuri, pentru că acesta refuza să-l treacă legal în stăpânirea averei, până la moartea sa. La început aceştia au negat de-a avea vre-o cunoştinţă, dar Plutonierul Boeru Ilie nu s'a lăsat indus în eroare şi a început prin a le examina corpul, când a putut vedea pe faţa femeiei Maria soţia lui Ianoş o mică sgârietură. Luată din scurt a sfârşit prin a mărturisi că într'adevăr soţul l'a omorât, împreună cu ea. Motivul uşor de înţeles. Raportând din nou cazul parchetului, a doua zi 11 Aprilie c., sosesc la faţa locului Procurorul de Caransebeş, cu medicul de circumscripţie cînd procedează la autopsia cadavrului. Concluzia medicului legist, a fost că victima a murit prin sugrumare, iar sgârieturile de pe faţă şi corp, provin din lupta ce a dat cu criminalii.

Comisiunea trecând la reconstituirea crimei, a stabilit următoarele :

Individul Ianoş Negrei şi soţia sa Maria, trăind în casa victimei de multă vreme insistau să li se dea şi lor o parte din avere. Victima Petru Negrei, un om bătrân văzând purtarea lor şi pentru a-şi asigura o viaţă mai comodă la vreme de neputinţă, a renunţat de a trece averea pe numele fiului său. Din această cauză a început o ură şi dese certuri între el şi fiu, determinându-l să se retragă singur la sălaş unde îngrijea de oile fiului său. Ura contra tatălui a determinat pe Ianoş să-l suprime, crezând că numai astfel va putea intra în posesia averei. Hotărârea luată în de-acord cu soţia sa Maria şi-au pus o în aplicare.

In noaptea de 9 spre 10 Aprilie c. ambii înarmaţi cu cele necesare şi hotărâţi la asasinarea tatălui lor, au ieşit pe fereastra din dos a casei şi au mers la sălaş, unde au găsit pe victimă adormită. Fără vre-un pic de remuşcare, Ianoş se aruncă asupra tatălui său sugrumându-l de gât iar soţia sa îl prinde de picioare Deşteptându-se din somn şi văzând pericolul în care se găseşte victima le-a implorat mila de părinte, făgăduindu le că le va da toată averea dacă-i va dărui viaţa. Criminalii nu se lasă ademeniţi şi mai înfuriaţi, îl sugrumă şi-l lovesc timp de aproape o jumătate de oră, când victima îşi dă sfârşitul. Pentru ca să nu dea de bănuit, ferocii criminali, l'a scos afară şi luat în braţe până la o fântână ce se găsea la o depărtare de 200 metri unde l'a aruncat şi pentru ca să însceneze o sinucidere, au pus un ulcior gol lângă fântână, iar oblonul l'a trântit jos, apoi au plecat acasă, tot prin întuneric. A doua zi, Ianoş a plecat la lucru spunând soţiei să meargă cu mîncare la sălaş, unde va da de ştire lumii, prefăcându-se că nu ştie nimic. Aşa a şi făcut soţia. Când a mers la sălaş, s'a prefăcut că strigă la tatăl, apoi s'a îndreptat spre fântână unde găseşte cadavrul. A dat alarma, l'a scos din fântână cu ajutorul mai multor locuitori, apoi a venit şi soţul său cu care l'a transportat acasă, pregătind înmormântarea lui.

Criminalii cu actele dresate de şeful de post, au fost escortaţi la Parchetul Trib. Caranse. beş.

— Sâmbătă 29 cor., se inaugurează marele monument al eroilor din arma geniului,—monument înălţat la Cotroceni şi care este opera cunoscutului şi bine apreciatului artist sculptor : *Spiridon Georgescu*, autor-făuritor al mai multor monumente din ţară cari fac falâ şi cinste sculpturii noastre naţionale.

Inaugurarea se va face la orele 9 jum. dim. în prezenţa Inaltei Regenţe, a guvernului şi a invitaţilor.

Acestei solemnităţi i se va da un fast strălucit.

— La toamnă se va înfiinţa la Iaşi, o facultate de economie financiară, pentru absolvenţii şcolii comerciale superioare.

— Din cauza marilor ploi din judeţul Constanţa au fost găsiţi înecaţi cinci copii între 4 şi 14 ani.

— M. S. Regina Maria şi A. S. R. Principesa Ileana, au plecat în ziua de 23 Iunie la Bled (Jugoslavia), unde vor sta patru săptămâni.

— Universitatea populară «Nicolae Iorga» din Văleni de munte» îşi deschide cursurile de vară între 15 Iulie şi 15 August, c., sub conducerea directă a d-lui Profesor Nicolae Iorga.

Inscrierile se fac la «Liga Culturală», Bulevardul Schitu Măgureanu No. 1 Bucureşti (1).

Costul căminului este de 200 lei ; iar cantina 1500 lei pe tot timpul cursurilor.

— La Turda se va ridica o statue Voevodului Mihai Viteazu.

In Zimnicea în timpul unei plot un trăznet a lovit o casă, omorînd pe o femeie şi doi copii iar pe o fată a rănit-o grav.

— In satele Zubreşti şi Bănăşeşti din jud. Bălţi, a năvălit un lup turbat, sfâşiind 16 persoane. Cu foarte mare greutate lupul a fost ucis de flăcăul Atanasie Bortă.

— In Basarabia s'a început înfiinţarea de numeroase ceainării în locui cîrciumilor cu băuturi alcoolice. Bună treabă şi folositoare.

— Din cauza omizilor în jud. Hotin, mai mult de 30 de hectare de sfeclă au fost complect distruse.

— In Bucureşti, Vasile Barbă Roşie a băut ţuică într'o cîrciumă şi a murit. Ţuica conţinea spirmetilic.

— La Braşov o femeie s'a dus să culeagă fragi din pădure dar i-a ieşit înainte o ursoaică, care a sfâşiat-o. Din cauza ţipetelor femeei, însă ursoaica a lăsat-o şi a fugit. Femeia a fost găsită de niste săteni şi au dus-o la spital. Victima are adânci urme de sfîşieri de ghiare. Se crede că poate va scăpa cu viaţă.

Din Străinătate

— Se spune că în Pensilvania (arde de vre-o 70 de ani (din 1859), un puţ cu petrol şi orice încercare de a stinge focul a fost zădarnică.

— Papa dela Roma a ordonat să i se instaleze un post de radiofonie, spre a putea comunica cu episcopiile din regiunile îndepărtate.

Insuşi cu lucrările acestei instalaţii e însărcinat marele tehnician Marconi, cel care a inventat telegrafia fără fir.

— Din cauza unei explozii la un spital din China, au ars mai mult de 100 de bolnavi.

—**O biserică lucrată în porţelan.** In oraşul Meissen din Germania, care îşi serbează zilele acestea jubileul de 1000 de ani dela întemeierea lui, a fost transformată o biserică foarte veche în monument pentru cinstirea eroilor căzuţi în războiu. Altarul şi tabelele cu numele eroilor sînt făcute exclusiv din porţelan fin.

Se ştie, că în Meissen a fost inventat porţelanul care se fabrică acum în mod industrial şi a devenit celebru şi foarte apreciat în toată lumea.

— Guvernul bulgar a fost înştiinţat că autorităţile sârbe au arestat peste şase sute lucrători bulgari. Motivele nu se ştie.

Bibliografie

Episcopul Dr. GRIGORIE al Aradului, **Lucrarea diavolească a adventiştilor,** nr: 60 din «Biblioteca Creştinului Ortodox» din Arad. 1929. Preţul 5 lei.

Citeşti la goană această cărticică de 27 de păginuţe în care se scot la iveală lucruri neştiute din tabăra adventiştilor dele noi

Iute a început destrămarea lor. Mulţi oameni au fost amăgiţi ca să treacă la ei, dar pe măsură ce vremea a trecut, a putut vedea câtă făţărnicie se află în mijlocul lor, ce goană după gologani au pornit şi ce duh de jăcmăneală dovedesc ! Dacă unii au făcut experienţa aceasta în străinătate, cum dovedeşte cartea «Adventismul dat de faţă de un fost adventist», pe care eu am tradus-o din nemţeşte, aşa fac unii acum experienţa aceasta la noi.

Cărticica dată la lumină de P. S. Episcop Grigorie al Aradului ne destăinuieşte tocmai sfâşierile care sunt în tabără adventiştilor dela noi. Unul dintre ai lor, Constantin Ouatu, a scos o carte în această privinţă. Vlădica Grigorie, ne arată, în cărticica sa, ce dă la iveală acest fost adventist Ouatu. Aflăm, prin însuşi condeiul lor, cum căpeteniile adventiste sunt nişte adevărate păsări de pradă, care, sub numele de daruri, storc sume mari din buzunarele bieţilor oameni simpli care s'au înşelat de a trece la ei. Mai aflăm amănunte despre viaţa păcătoasă a aceloraşi căpetenii. Mai aflăm că din pricina sfâşierilor, Paulini nu mai este capul adventiştilor, ci a fost înlăturat.

Cu ce trâmbiţare au început şi cum isprăvesc ! Episcopul Aradului face bine că aduce aceste date la cunoştinţa tuturor.

Arhim. SCRIBAN

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).

Blasco Ibanez

2. O navă se măsoară prin greutatea ei. Din cele spuse mai înainte am dedus că o navă pluteşte pentru că : greutatea ei totală este egală cu greutatea apei deslocuită numai de o parte a navei şi anume de partea intrată în apă sau carenă.

Aceasta înseamnă că dacă am putea afla greutatea apei dislocuite de carenă am şti greutatea navei, căci aceste greutăţi sunt egale de oarece îşi fac echilibtu.

Vom spune deplasament sau deslocare) greutăţei navei care e tot una cu greutatea apei deslocuite, când nava pluteşte.

Ca să aflăm cât de grea este apa deslocuită, ajunge să ştim volumul acestei ape, pe care îl înmulţim cu densitatea apei (care e 1 la riuri şi 1,026 în mediu, la mare). Volumul apei deslocuite se află măsurând volumul intrat în apă sau volumul carenei navei.

Prin urmare «deplasament» se numeşte greutatea totală a unei nave şi ştim să-l aflăm mai uşor. Caravelele lui Cristofor Columb, cu care acesta a descoperit America aveau între 120 şi 80 de tone deplasament (tone de greutate).

O navă care transportă mărfuri, încarcă mărfuri de natură şi greutate diferită şi poate avea magaziile pline cu marfă uşoară, dar n'a luat cită greutate poate duce, sau a încărcat atâta greutate câtă poate duce, dar mai are loc în magazii şi nu mai trebui să pună nimic în acele locuri libere.

Urmează de aci că nu greutatea mărfei pe care o duce un cargobot, arată mărimea lui; ci «volumul» sau «capacitatea magaziilor» sale este cifra care interesează pe negustorii, cari au mărfuri de încărcat.

Volumul magaziilor se arată în metri cubi.

Ori cum englezii sunt acei care au mai multe nave de comerţ şi ei fac cele mai multe transporturi, şi cum măsura englezească de volum este 100 de picioare cubice engleze, s'a impus în transporturile maritime această cifră.

Acesta este «tona de registru» care măsoară tonajul unei nave de comerţ şi se înscrie în registrul navei.

Ori, volumul a 100 picioare cubice engleze fac 2,83 metri cubi. Deci pentru a trece dela tonajul net în metri cubi la tonajul de registru trebue ca tonajul net aflat în metri cubi să-l împărţim cu 2,83 şi avem tonajul de registru.

Concluzie. O navă de comerţ îşi arată totdeauna mărimea sa, în tone engleze de capacitate a magaziilor sale. Cifră care se numeşte tonaj net de registru şi nu-şi arată niciodată mărimea prin deplasamentul său, căci acesta e variabil după greutatea mărfei care a încărcat-o.

O navă de războiu îşi arată mărimea prin greutatea sa sau deplasamentul ce'l are (sau îl face) căci o navă de războiu are sau trebue să aibă la bord toate greutăţile pentru care a fost construită (adică cărbuni, tunuri, proectile, echipaj, provizii, etc.

«Mărimea» unei nave de războiu se cunoaşte după «deplasament», iar felul navei după forma şi armamentul ce'l poartă.

APEL

Trăind în vremuri de mari prefaceri, este nevoie de cât mai multă lumină şi orientare dreaptă, pentru cei mulţi şi lipsiţi de ştiinţa cărţei şi învăţăturei mai înalte, mai ales că, în locul unor îndemnuri sănătoase apar scrieri şi publicaţii care otrăvesc viaţa şi care se înmulţesc cu o iuţeală uimitoare, uneltind împotriva ordinei de stat şi a bisericii şi ne având alt scop decât câştigul urât sau reclama deşanţată.

Pentru răspândirea slovei cinstite şi care să folosească poporului, aci la Tomeşti în judeţul Iaşi am editat pentru 1929 un almanah cooperativ, cu concursul şi prin străduinţa câtorva oameni de bine. Am avut autografe de la I. P. S. S. Patriarhul Regent dl. profesor N. Iorga, articole de la D-nii Prof. Ioan Simionescu, Charles, Gide, Dr. G. Fauquet, Gr. Trancu Iaşi, G-l Ioan Manolescu, Pr. N. Hodoroabă, Pr. D. Furtună, Luca Paul, Cost. Rollea, Irimia Brumă, etc.

Pentru anul viitor vrem să continuăm scoaterea Almanahului Cooperaţiei Române.

In acest scop ne adresăm cărturarilor, cooperatorilor şi tuturor oamenilor de bine să-şi de-a contribuţia lor pentru ca acest Almanah să facă cinste cooperaţiei şi să corespundă tuturor nevoilor celor mulţi.

Materia ce va cuprinde va fi din : Cooperaţie, religie, istorie, literatură, folklor, lămuriri de legi, muncă şi economie, agricultură, gospodărie, etc. Vederi şi chipurile oamenilor mari ai cooperaţiei şi ţării vor ilustra paginile acestui almanah.

Almanahul se va da tiparului în luna Septembrie a. c.

Scrisori şi articole se trimit : D. Leahu Iaşi, Str. Silvestru

Colţul Medicului

DESPRE FRICŢIUNI

(FRECĂTURI, TRĂSĂTURI

La ori ce răceală şi mai la toate durerile, Românul pune să-l tragă, adecă să-i facă fricţiuni pe partea dureroasă, sau pe tot corpul. Fricţiunile sunt de două feluri : uscate şi umede. Cele dintâiu se fac cu mâna ca şi în masaj (vezi acest cuvânt), cu o perie făcute din fire de lână, din fire vegetale sau metalice, cu o mănuşă de păr, cu o bucată de de pânză sau de flanelă. Fricţiunile umede se fac cu lichide calmante (potolitoare), sau stimulente (înteţitoare) cu uleiuri, alifii, etc.

Fricţiunile uscate sunt foarte bune pentru a excita (aţâta) funcţiunile pielei. Ele reînsufleţesc circulaţia când sunt făcute peste tot corpul şi se recomandă în totdeauna în cazurile de sfârşeală, slăbiciune asfixie, etc. Acelaş lucru îl fac şi fricţiunile umede, când sunt făcute cu lichide excitante ca spirtul camforat, oţetul simplu sau de trandafir, uleiu de terbentină şi când ele sunt întinse peste tot corpul. Când se aplică numai pe o parte a corpului, ele potolesc o durere nevralgică, sau reumatismală.

Aceste fricţiuni mai au şi scopul de a introduce în sânge unele medicamente, când ele nu se pot introduce prin gură sau prin clizme, cum sunt : laudanul, cloroformul mercurul etc.

Dr. I. Glăvan
Asistent la Universitate

Tipografia «Corpului de Jandarmi», Bucureşti

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 15 IULIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 286 Apare în fiecare Duminică

JOCURILE DE NOROC

Jocurile de noroc fiinţează la noi de multă vreme, dar sub chipurile mărginite, fie al jocului de c o p i i numit *risca*, pe care l joacă copiii şi tinerii de gură-cască la colţuri de strade, fie ca joc de cărţi prin case şi cluburi. E adevărat că jocul de cărţi e destul de întins şi are multă felurime în întrebuinţarea lui, dar cam la atîta s'a mărginit la noi patima jocurilor de noroc. Ea n'a ajuns decît rareori să născocească alte mijloace ca să-şi facă damblaua ei.

De o bucată de vreme însă, puţin înaintea marelui război, au început să năpădească la noi şi alte alcătuiri ale jocurilor de noroc, pe care ţara romînească nu le-a cunoscut şi de care au aflat cei care au bătut drumurile străine, pe la marile case cu jocuri de noroc vestite.

Astăzi ţara romînească ştie despre jocurile de noroc boiereşti care se fac la Monte-Carlo sau la Nissa. Unii le ştiu fiindcă le-au văzut, alţii au auzit povestindu-se de ele. Dar la noi în ţară încă nu răzbătuseră. De o bucată de vreme însă, au răzbătut şi la noi, la Casino dela Sinaia şi la cel dela Constanţa.

Au găsit în ţara noastră destui pofticioşi de a şi cheltui acolo vremea şi banul, dar au găsit şi împotrivire. Stăpînirea d lui Vintilă Brătianu nu prea le-a fost prietenească, ba, dela o vreme, le-a pus şi mîna în chică.

Bine le a făcut! Ţara romînească nu are nevoie de aceste învăţături de lene şi risipă, care sunt jocurile de noroc.

Iată-le însă că acum vor să răzbească din nou. Ziarele au adus vestea despre pregătirea unei legi, care să dea învoială întrebuinţării acestor jocuri în ţara noastră, anume tocmai acolo unde lumea se duce vara după sănătate, la locurile vestite unde este aerul răcoros şi apele tămăduitoare. Ne aşteptăm să citim în curînd că proiectul acelei legi se va aşterne pe mesele solilor ţării din Cameră şi Senat.

Dar oare s'ar putea o mai ticăloasă spurcare a locurilor dătătoare de sănătate decît să primeşti în sînul lor tocmai ceiace este tăgăduirea sănătăţii! Acolo unde trebuie tihnă şi odihnă; pace şi ferirea simţurilor de turburări şi ispitiri, tocmai acolo să primeşti să se sălăşluiască nişte nemernicii ca ale jocurilor de noroc?

Mă rog? ce rost pot avea ele acolo?

Niciunul. Ele nu au nimic a face cu sănătatea, ba dimpotrivă. La astfel de jocuri se perd nopţile, fără a mai pomeni de bani, şi se înmulţesc sinuciderile. Vei avea prin ele privelişti înfiorătoare, drept acolo unde oamenii trebuie feriţi de nelinişte.

Deci face un mare păcat ocîrmuirea care ia sub ocrotirea ei asemenea jocuri şi credem că va trebui să se facă toată împotrivirea cînd legea va ajunge în cercetarea parlamentului. E treabă fără minte să primim noi ca orbii toate nemerniciile, care ne vin de peste graniţă.

Dar ceiace ne miră este că se găsesc oameni care iau apărarea acestor jocuri. Sub iscălitura d-lui *N. Pîrvu*, am citit în *Curentul* un articol, de altfel vioi şi meşter în sprijinirea părerilor sale, prin care erau luaţi peste picior cei care sunt împotriva jocurilor de noroc în localităţile de căutare a sănătăţii. Caşi cum n'ar mai fi lume care cugetă şi cîntăreşte şi nu ia ca orbul tot ce se scrie, domnia sa spunea, fără fereală, vorba că localităţile pentru căutarea sănătăţii cad, fiindcă au fost alungate din ele jocurile de noroc, de pildă Sinaia.

D'apoi localităţile acestea, dacă pot trăi, trăiesc prin aerul pe care-l găseşti în ele şi prin apele lor. Dacă nu au astfel aceste daruri, degeaba le-ai mai întări prin jocurile de noroc întortochiate şi împodobite, prin aşa zisele rulete, care se învârtesc la Constanţa şi Sinaia.

De când s'a desfiinţat ruleta dela Sinaia; a căzut Sinaia, zice d. Pârvu. Prin urmare duceţi iar ruleta acolo şi viaţa localităţii va pâlpîi din nou.

Că viaţa Sinaiei a slăbit, o fi. Dar de unde dovada că din pricina ruletei? Noi credem că mai degrabă din lipsa curţii regale care nu mai este acolo. Lumea s'a dus la Sinaia, fiindcă era Regele acolo. Era o staţiune îngrijită, boierească şi toate mai—mărimile roiau unde se afla Regele.

Dela moartea Regelui Carol, Sinaia nu mai este statornic locuinţă a Regelui, o vară întreagă, cum era odată. Apoi staţiunile s'au mai înmulţit pe toată valea Prahovei, poate mai ieftine ca Sinaia. Deci de ce să mai roiască lumea la Sinaia, dacă aceasta nu avea mai mult ca alte localităţi?

Dar ce aduce ruleta unei societăţi.

Nu aduce nimic decât pagubă. Că localitatea ar perde ceva, e un neadevăr.

In alte părţi, lumea luptă împotriva jocurilor de noroc şi noi să le înfiinţăm? Şi s'au desfiinţat de aiurea şi staţiunile n'au perit.

Noi am trăit ani de zile în staţiunea de vară Baden-Baden. Fusese odată acolo, ruletă. Dar se desfiinţase, ca stricătoare a bunilor obiceiuri şi aducătoare de nenorociri. Cînd trăiam acolo, mi se spunea că, prin pădurile dimprejur, deseori te întîlneai cu oameni spînzuraţi. Erau nenorociţi care-şi perduseră banii la joc.

Ei, credeţi că dacă s'a desfiinţat ruleta a perit Badenul? De unde? 70.000 de oameni oaspeţi primea localitatea în timp de un an, tot 70.000 au rămas pînă azi. A perit ruleta, dar localitatea nu a perdut nimic în numărul vizitatorilor ei, ba a cîştigat, că nu a mai slujit ca pildă rea şi n'a mai s l u j i t ca loc de nenorocire, spre înfiorarea oamenilor.

De aceia trebuie să ne pară rău că la noi se învoiesc iar jocurile de *nenoroc*. Trebuie să ne mişcăm împotriva lor.

Arhim. SCRIBAN

Din ocupaţiile sătencelor noastre

Femei înălbind pânză

EFIGII

Tudor Arghezi

Se zice că libertatea actuală este covârşită de curente literare. Eu cred că toată literatura actuală e covârşită şi e la discreţia unui singur om. Acest om este T. Arghezi.

Se întâmplă un proces curios care trebue înregistrat aci la începutul acestui medalion literar. Un scriitor încă din timpul cât trăeşte face şcoală literară. Nici Eminescu, cât a fost de mare nu a înregistrat acest proces. Toţi pigmeii săi imitatori au găsit frâu liber imaginaţiei lor iniţiative, numai după ce a murit marele maestru. T. Arghezi înregistrează acest fenomen încă în viaţă. Şi nu dela pigmei ci la scriitori mari. O influenţă vizibilă găsim şi în Ion Pillat, un scriitor asupra căruia s'ar părea că nu s'ar mai putea exercita nici o influenţă.

E un început de consacrare istorică, ce se exercită încă de când scriitorul este în viaţă. Nu se mai aşteaptă ciurul vremii. Publicul din mai multe generaţii s'a pronunţat în mod elogios şi favorabil atunci când scriitorul e în viaţă. Conservarea i-a venit repede şi neprecupeţită, datorită desigur unui talent excesiv de puternic.

Versurile sale sunt străbătute de o caldă religiozitate. Probabil reminiscenţe din timpurile când d. Arghezi era călugăr. Acelaş fior mistic ce ţi-l procură o scriere demiurgică, citirea unui psalm bisericesc ţi-l procură şi fericită realizare a versurilor d-lui Arghezi. Ştie să găsească un limbaj a cărui coloratură farmecă, imagini a căror îmbinare subjugă şi o armonie care entuziasmează.

Munceşte mult şi e un transplantator, însă cu realizări superioare al pamfletarismului. Impreună cu N. D. Cocea, A. Filimon şi câţiva din vechea gardă a «Faclei» şi ai revistei: «Viaţa socială» a reuşit să împământenească acest gen de gazetărie, cari cere întâiu de toate inteligenţă, spontaneitate, cultură, şi mai ales un bogat şi ales vocabular.

Admirabil vorbitor. L'am auzit conferenţiind atât la câteva şezători cât şi mai ales la radio. Un spirit incisiv, caustic şi mai ales acea calitate a pamfletarului de rasă de a trece dela o idee la alta în cascadă de vorbe adânci.

In orice caz numele d-lui T. Arghezi va însemna una din cele mai glorioase pagini a istoriei literaturii române contemporane.

Ajungem la epoca actuală. Pamfletarul cu cea mai mare personalitate, fire dezordonată, nu se putea supune unei meschinării directoriale. A adula din înalt ordin directorial sau a înjura pe cutare fiindcă aşa vrea «stăpânul» nu putea să se cuibărească în acest om. Sunt obiceiuri cari bântuesc din păcate în ziaristica română, dar nu se pot cuibări în persoana lui T. Arghezi.

Şi din creerul de clar văzător şi adânc cugetător, a ieşit locul unde va avea de-acum să scrie liber şi independent. E vorba de cotidianul: «Bilete de papagal".

Se ascunde aci o tragedie. Averea nu îi îngăduie un ziar de mare format. Şi întocmai cum flaşnetarul îşi duce papagalul cu aristonul său, mai şchiopătând, m a i mergând, sigur însă mergând spre un ideal, tot aşa şi d-l T. Arghezi oferă minusculul ziar publicului. A realizat în epoca recordurilor trei recorduri. Scoate cel mai mic ziar din lume; este directorul editor al singurului ziar literar din lume; şi a reuşit să menţină o gazetă literară în timpuri când cu reclamă, ziare de mare tiraj şi periuţă, se vaetă din gură de şarpe, agrementată de muzica rotativelor în colorit de cerneală, de o aşa zisă... criză.

Pe când în însăşi literatură este o criză, un războiu cumplit scriitoricesc, d-l Arghezi cu obiectivitate menţine un admirabil ziar.

...Pe marele scriitor Oscar Wilde, îl întrebă într'o zi un om ce este. Ii răspunse că e scriitor. Necunoscutul insistă. Şi mai ce eşti tu. Aci acesta îi răspunse senin:

— A defini, înseamnă a limita.

Radu Mislea

Ecou îmbucurător.

DIN SATELE NOASTRE

In urma luptelor c o n t r a băutorilor alcoolice, duse de societatea numită: «Temperanţa», ca rezultat al acestora, sămînţa cea bună a început a-şi arăta roadele, care sînt foarte plăcute.

Cu toate că s'a scris în multe gazete că nu se va face nimic cu această propagandă, totuşi, cetim acuma iarăşi că tocmai de acolo de unde ne aşteptam cu puţine speranţe, de acolo a pornit lupta contra băuturilor alcoolice.

Aşa, prefectura judeţului Constanţa, a făcut cunoscut ministerului muncii, că populaţia este mulţămită de măsura de a ţine închise cîrciumile în comunile rurale în zilele de Duminică şi sărbători legale, hotărîrile se aplică cu foarte mare strictеţă.

Dar nu numai atît. In ceia ce priveşte propaganda pentru deschiderea de ceainării şi localuri de temperanţă şi aceasta progresează în mod uimitor. In timp de două luni, s'au înfiinţat un număr de 54 l o c a l u r i de temperanţă, pe lîngă alte numeroase ceainării, care funcţionau şi mai înainte, în locurile acestea despre care vorbesc.

Ce fenomen mai îmbucurător decît acesta, cînd după atîtea întîmplări, care au costat viaţa atîtor suflete, vedem acum înşişi din partea sătenilor mulţumiri pentru măsurile luate!

Dar, noi am dori ca din toate părţile ţării să auzim cuvintele a c e s t e a şi atunci mulţămirea va fi de neasemănat.

Vom zice cu drept cuvînt atunci: Iată un popor care îşi cunoaşte rostul său, căci ştie să-şi întrebuinţeze timpul şi rodul muncii sale pentru sporul şi b i n e l e său şi al naţiei, iar nu pentru prăvălirea lor.

Diac.

Ţara muncii creatoare: Elveţia

de Prof. C. Mureşanu

Geneva, 30 Iunie 1929

Ulrich Zwingli, marele pedagog al veacului al şaisprezecelea, e cu totul nou, interesant şi pentru secolul nostru, prin aceea că înţelege că şcoala trebuie să fie înainte de toate: «calitate». Şcoli multe şi proaste sunt o nenorocire; mai mult: dezastrul cel mai puternic, instrument admirabil, pentru dezorganizarea spirituală a unui neam. Marea preocupare, esenţa pedagogiei zwingliene stă în: «ameliorarea şcolilor» «Prin cuvânt şi scris îndeamnă părinţii, profesorii şi preoţii să deie tineretului o solidă educaţie creştină. Scopul învăţământului nu este de a ceti sau traduce din cutare sau cutare autor, ci de a pregăti şi îndruma tineretul spre pietate şi înţelepciunea creştină» (Francois Guex, Histoire de l'instruction et de l'éducation). Repetăm această ideie:

«Ameliorarea şcolilor!» De ce? Ne răspunde Zwingli: numai aşa putem valorifica energia tineretuiui şi prin tineretul educat pregătim îndreptarea, ameliorarea socială. Iată deci sensul nobil al şcolilor, de o parte, şi al tineretului de altă parte. Cum putem înfăptui acest ideal? Urmând învăţătura Mântuitorului. Credinţa în Iisus Hristos ne mână să facem binele ne dă: «Conştiinţa datoriilor active, stabilind legături de frăţie faptnică între noi şi alţii. Vedem, aşa dar, că marele reformator religios. Ulrich Zwingli, e şi un mare pedagog. Cartea sa intitulată «Cum să învăţăm şi educăm creştineşte tineretul» rămâne ca unul din cele mai importante documente pedagogice din veacul lui Zwingli.

Ca incoronare a muncii pentru religie, patrie şi şcoală, amintim că Zwingli şi-a apărat ideile şi munca cu jertfa dela sine. Adăugăm că aici stă esenţa pedagogului adevărat. Reforma religioasă a cucerit cantoanele Z ü r i c h (1525), Berna (1528), Bâle (1529), Schaffhouse, St.-Gall.

Şapte cantoane au rămas credincioase bisericii catolice şi anume: Uri, Schwitz, Unterwald, Zug, Lucerna, Friburg şi parte din Soleure. Iată deci că Elveţia era ruptă în două: catolici de o parte, protestanţi de alta. Luptele devin fanatice. Fraţii se sfîşie între ei. Intr'o asemenea luptă care a avut loc la Kappel, un sat din cantonul Zürich, aici a trecut, în anul 1531, către cele veşnice pedagogul Zwingli luptând ca un viteaz. Ostaşii lui Zwingli au fost bătuţi şi au pierdut mult norod. Din această luptă, fixăm un moment istoric. Unul din cei de faţă, şi anume preotul catolic Hans Schoenbrunner, strigă în faţa mortului eroic: «O Zwingli! Oricare ţi-a fost credinţa ta, eu ştiu că ai fost un bun patriot elveţian!». Aceste vorbe ne dovedesc, că legea naţiei, sentimentul că toţi sunt copiii aceleaşi patrii elveţiene, legea unirii a biruit în ceasul celor mai sângeroase dezbinări. Nu se putea o mai bună împăcare pentru spiritul lui Zwingli, care a trăit pentru triumful conştiinţii morale, forma cea mai nobilă din legea ştiinţii. Pentru această lege a ridicat legea muncii la forma cea mai înaltă a jertfii. A jertfii pentru gloria lui Dumnezeu şi organizarea Patriei. Drept aceea, Ulrich Zwingli se aşează cu cinste în cununa de eroi, cari au creiat epopeia naţională, istoria poporului elveţian. Mai mult el deschide în epopeia naţională cântul creaţiei supreme: «Conştiinţa morală».

Aceeaşi cântare a conştiinţii morale se înalţă şi în Elveţia latină de către o seamă de reformatori. In fruntea lor stă marele pedagog, pedagog de geniu: Jean Calvin.

Insemnări săptămânale

Iarăşi Concordatul

Intr'o comună din judeţul Bacău, s'a făcut o manifestaţie puternică contra concordatului. Adică dece catolicii să fie mai cu moţ în ţară la noi?

După ce s'a săvârşit serviciul religios, preoţii au ţinut predici cu privire la pericolul ce prezintă pentru noi concordatul şi au semnat o moţiune prin care protestează cu tărie contra lui.

Lume multă a luat parte la manifestaţie, atât din cei care aveau obiceiul a veni la biserică, cât şi din ceilalţi, dovedind mare dragoste pentru biserică şi mari nemulţumiri planurilor, care contribuesc la înjosirea ei.

E de mirat felul de propagandă al preoţilor acelei biserici, de oarece la Bucureşti când a fost vorba de o demonstraţie contra acestei ratificări, autorităţile au oprit-o.

Dar ce era să se facă?

Era hotărât să citească din protestul făcut de I. P. S. Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului, protest făcut şi cetit de I. P. S. Sa în preajma votării concordatului. Ei bine, din ordin de sus, nu s'a dat învoirea să se facă nimic, ba încă, în fiecare biserică din Capitala ţării, au fost trimişi agenţi, care să oprească pe cel care ar îndrăsni să pronunţe ceva contra acestei întocmiri favorabile catolicilor.

Lucrurile au rămas baltă în Capitală; dar în altă parte vedem protestul mulţimii cum de exemplu în Doftana Băcăului.

Dar acuma ce e mai frumos şi îmbucurător este faptul că: Atunci când au vrut preoţii să manifestèze contra concordatului, adică să cetească din moţiunea I. P. S. Bălan, nu li s'au dat voe; iar acuma s'a hotărât tipărirea cât mai urgentă a acestei moţiuni, din ordinul înaltei întocmiri bisericeşti şi trimiterea ei, la toate bisericile din ţară, ca protest contra contractului cu catolicii.

Ne pare bine de acest început, şi credem că nu e târziu, chiar dacă s'a votat concordatul şi cu toate că proectul a fost înaintat printr'un ministru special papei de la Roma, care l'a primit cu multă bucurie, nu e târziu zic, să se calce această hotărîre şi să se revină la starea de mai înainte; căci pe lângă că nu prezintă nici un folos ortodocşilor, din contră prezintă un rău din cele mai mari, slăbirea credinţii neamului, depărtarea de biserică.

Diac. V. FUSSU

Sfîntul prooroc Ilie

20 Iulie

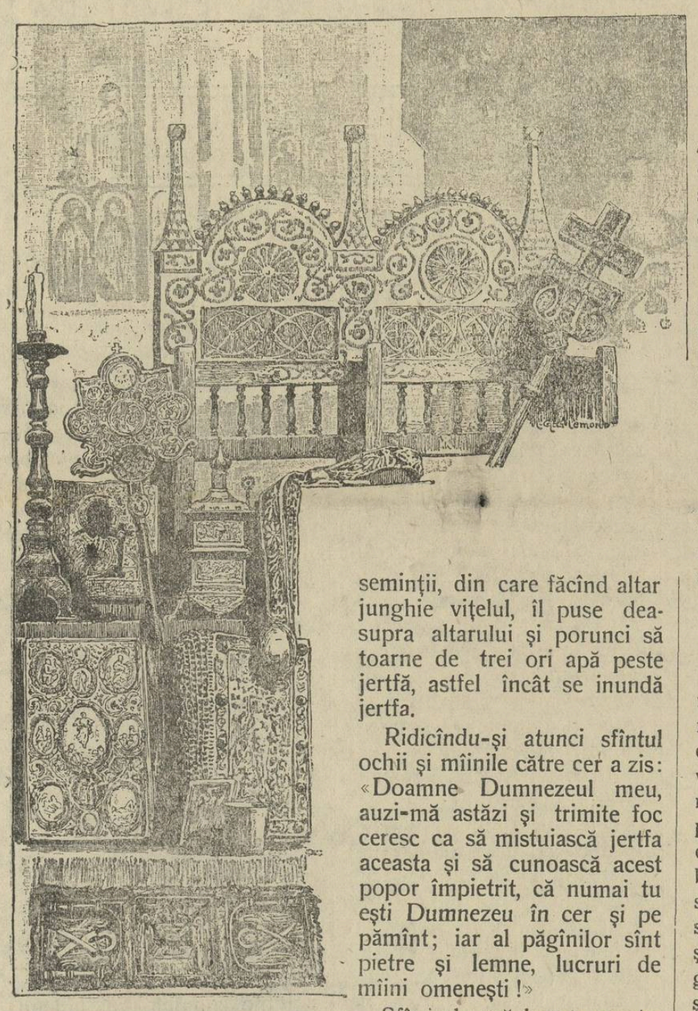

Sfîntul mare prooroc Ilie, a trăit pe vremea împăratului Ahav şi a soţiei sale Isabela. Acest sfînt a fost plin de duhul sfînt, iar împăratul un om rău şi viclean, căruia îi plăcea numai uciderile şi destrăbălările şi care nu credea în Dumnezeu ci în chipuri făcute de mîini omeneşti.

Multe minuni a săvîrşit, sfîntul şi marele prooroc Ilie, însă noi ne vom mărgini să spunem numai una singură, care a sfărîmat păgînismul.

Dumnezeu a trimis pe pămînt secetă şi foamete mare, care a ţinut mai mulţi ani, din care cauză mult popor a pierit de foame. Atunci Dumnezeu se arătă lui Ilie şi-i spuse să se ducă la Ahav şi să-i spună că voeşte să dea ploaie pe pămînt. Cu toate că împăratul a fost înştiinţat, totuşi îşi petrecea timpul în nelegiuiri.

Văzînd sfîntul îndărătnicia păgînilor le-a zis: «O popor îndărătnic pînă cînd vă veţi abate din calea lui Dumnezeu! Dacă este Baal Dumnezeu, mergeţi pe căile lui; dacă este Domnul Dumnezeu, dece nu păziţi legea lui?»

După aceste cuvinte, a cerut să se aducă doi viţei de jertfă, din care pe unul l'a dat preoţilor, care slujiau lui Baal; iar pe celălalt îl opri pentru el.

Apoi le zise: «Să aducă preoţii lui Baal jertfa, apoi să aduc şi eu şi peste care va cădea foc din cer, acea jertfă este primită şi acel Dumnezeu este adevărat. Aşa, se rugară preoţii lui Baal, de dimineaţă pînă la amiază, dar, nu se drăta nici un semn de minune. Atunci Ilie spuse că e destul, că acum să-şi facă şi El rugăciunile către Dumnezeu. El porunci să sape o groapă, să aducă douăsprezece pietre, în numărul celor 12 seminţii, din care făcînd altar junghie viţelul, îl puse deasupra altarului şi porunci să toarne de trei ori apă peste jertfă, astfel încât se inundă jertfa.

Ridicîndu-şi atunci sfîntul ochii şi mîinile către cer a zis: «Doamne Dumnezeul meu, auzi-mă astăzi şi trimite foc ceresc ca să mistuiască jertfa aceasta şi să cunoască acest popor împietrit, că numai tu eşti Dumnezeu în cer şi pe pămînt; iar al păgînilor sînt pietre şi lemne, lucruri de mîini omeneşti!»

Sfîrşind rugăciunea aceasta, deodată căzu o flacără din cer, care arse jertfa, pietrele, apa şi ţărîna din prejurul altarului. La vederea acestei mari şi înfricoşate minuni, tot poporul se umplu de groază şi strigă: «Domnul este Dumnezeu şi nu este altul afară de El».

Poporul sări asupra celor 400 de preoţi, care slujiau zeului Baal şi i ucise pe toţi. După aceasta sfîntul mare prooroc Ilie, se rugă lui Dumnezeu să trimită ploaie, iar cerurile s'au deschis şi căzu ploaie din belşug, aşa că pămîntul şi toate plantele înverziră.

După săvîrşirea minunii, împăratul rămase tot în necredinţă şi porunci să prinză pe Ilie, dar El, plin de întristare se duse în munţii Carmilului şi a Horibului, unde s'a rugat mult timp şi i s'a arătat Dumnezeu spuindu-i că-l va lua de pe pămînt.

Aşa odată pe cînd trecea Iordanul, s'a făcut un vîrtej şi un cutremur mare şi apăru un car de foc, care-l luă pe sfîntul Ilie şi-l urcă la cer.

Astfel se sfîrşi cu viaţa acestui mare prooroc.

D. F.

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor,

Premiul I:		**3000 lei;**
«	**II:**	**2000 «**
iar «	**III:**	**1000 lei.**

Răvaşe Educative

Pentru demnitatea ţării

Dragă Barbule,

Ce grozavă naţie, este *Naţia română*, ar părea d'o indiferenţă condamnabilă. Merge până la slăbiciune admisă de regina poetă *Carmen Sylva*: care zice:

Nihil admirare.

Naţia română, nu se miră, nu se impresionează, chiar când e atacat în avutul ei, chiar când e bătut în pungă. Păi!.. Mândria însă şi demnitatea naţională, cînd îi este atinsă, să fugi din faţa ei.

Spună *Rovine, Neajlovul, Milcovul, Siretul, Maramureşul şi Crişul;* spună *Tisa* şi bătrânul *Danubiu*, cea ce ştiu despre această naţie moale ca mătasea, când îi dai pace; tare ca oţelul, când este vorba despre:

Demnitatea ţării

* * *

Spună valurile apelor, freamătul pădurilor, şueratul furtunelor, dela cele patru vânturi, ce este Naţia Română şi cum în vremuri de grea cumpănă, nu mai se ştie de culoare, numai e partid politic, nu mai e pungă, care să nu se deslege pentru binele obştesc, nu mai e armă să stea 'n cui, nu mai e ghioagă să nu se se desprindă din corn şi din stejar, nu mai este divergenţă de păreri, ci numai suflet şi iar suflet, ca la Rahova, la Baia, la Nicopole Rovine, ca la Grivi̯a, la Plevna; ca la Mărăşeşti, Mărăşti şi... şi... România, în vremuri mari, n'a avut fii vitregi, n'a falşificat monetă, n'a dosit muniţiuni, n'a denaturat faptele, împuind urechile popoarelor cu minciuni ci, a jertfit şi va jertfi, cât e lumea aceasta, tot «pentru demnitatea ţării»!.. Să-i ferească D-zeu pe cei vrăşmaşi cari i se pun în cale şi vor să-i calce drepturile câştigate cu arma şi pecetluite cu sângele armatei noastre, pururi învingătoare, victorioasă peste orice cuprinsuri...

Surzii să asculte, desbaterile din parlamentul nostru, orbii să deschidă paginele istoriei şi de acolo să înţeleagă că, Naţia Română când este atacată, nu rînjeşte ca lupul infect şi fricos, ci geme şi sare ca leul rănit. Şi atunci în vizuini să intre cei cari mistifică adevărul şi turbură pacea, cei cari ştiu deatîtea veacuri *pataramа armatei române.* De n'o ştiu să le spună ciobanii dela Muntele Pasărea, cei dela Feldioara şi cei dela Buda-Pesta.

* * *

In toate ocaziunele mari, când a fost vorba de: «Demnitatea ţării, într'un gând şi într'un suflet au grăit toţi românii; *Nicolae Iorga*, Magul nostru iubit de la răsărit, zice din Areopagul ţării, în ziua de 28 Iunie.

„România Mare, nu este capriciul unui diplomatic, ci a unei mari dreptăţi istorice; iar această dreptate istorică în sfârşit realizată cu atâtea jertfe, nu poate să fie pusă în primejdie de agitaţiile şi de discursurile nimănui».

Iuliu Maniu, păstorul aprig din fruntea ţării, grăeşte solemn ca să-l audă toate dihăniile, toate stârpiturile, cari nici nu merită a figura pe harta bătrânei Europi.

«Noi nu tindem spre a-l altuia dar nu vom ceda — dintr'al nostru—nici o brazdă de pământ. Deciziunea noastră este neclintită, dreptul nostru este sfânt, iar Neamul Românesc va rămâne păstrătorul nebiruit al hotarelor puse de gândirea şi acţiunea lui Tache Ionescu şi a marilor săi contimporani!..»

* * *

Tot acum, (că Românaşii noştrii nu dorm pe nicăeri), la Feldioara dr. Bănuţ prefectul jud. Târnava-Mare, la serbarea punerei pietrei comemorative zise: «Se cade să nemurim pe voevodul care a biruit aci la Feldioara care a stăpânit prin pârcălabii săi Ciceul şi Cetatea de Baltă; iar la Vad a trimis Vlădică românesc sfinţit în draga lui Moldovă».

D. H. Teculescu, directorul liceului de băeţi, din Sighişoara rosti un strălucit discurs, din care aleg: «In şirul marilor voivozi ai Moldovei, chipul lui Petru Rareş străluceşte ca un luceafăr. Sub acest domn viteaz, Moldova a căutat să se întindă cât mai mult, ea stăpâni cetatea Ungurasului, Rodna, Reteganul etc. Bistriţa fu pusă zălog de un rege, care luptă pentru stăpânirea Ungariei, a fost înconjurată de Petru Rareş şi puţin a lipsit de n'a luat'o în bătălia dela Feldioara».

In Buda-Pesta, de nu intrau românii, vecinii noştri, mâncau papara; cloanţa şi pretenţiile de azi sunt bătăi de vânt de cari: Şoimii Carpaţilor, nu se tem. La războiu ei nu s'au dus cu slănină şi cu cosmetic în raniţă ci cu: „Doamne ajută"!.. Ş'au învins!...

Să nu mai semene vânt, că vor culege furtună vecinii dela Vest, pintenaţii dela Buda Pesta! Aşa e Barbule?

Cu bine

Baba-Visa

Prin Locurile Sfinte

de Hagiu-teolog: Grivas D. Cruceanu

Iordanul. Când ajunserăm în vârful cel mai înalt, văzurăm valea Iordanului. Cursul apei este foarte repede şi tulbure. Malurile sunt acoperite de sălcii şi alţi arbori sălbateci. Locul ce el stropeşte este mai verde decât celălalt tărâm al băei.

Evrei îl numiau Iarden; Arabii: El-Şarid. Iordanul se face din trei râuri, din Hasbeni, care iese din muntele Gebel-el-Şeic; din Dan ce iese despre Hasbeni, aproape de Tel-el-Cadhi; din Baneas (Paneas), ce vine dela Est şi care iese dintr'o peşteră de lângă Eaneas, vechea Cesaria Filipi. Aceste trei râulete, împreunându-se fac Iordanul.

*

Locul unde Iisus a primit botezul. Caravana noastră se opri pe malul Iordanului, într'un loc, unde se zice că Iisus ar fi fost botezat de către Sf. Ioan Botezătorul" Lumea dădu năvală, spre a se scălda în râu, cu toate că erau asudaţi şi obosiţi de drumul ce-l parcurseră până aici. Fiecare se scufundă de trei ori în apă. Fiecare bărbat sau femeie avea o cămaşe de borangic subţire, făcută anume pentru scăldarea în Iordan. Cu această cămaşe trebuia să fie îngropaţi la moartea lor.

In secolul al IV-lea se vedea încă înfiptă în apă o cruce mare care indica „locul unde Iisus a primit botezul".

Din toată splendoarea din trecut n'au mai rămas acum decât podoabele firei cari fac din acest colţ «un paradis pierdut în plin pustiu».

Iordanul curge prin mijlocul unui dublu zid de salcâmi pletoşi, de plopi, de trestii şi alte plante exotice, stufoase, cu frunze largi, catifelate şi fructe galbene şi roşii cari sclipesc în frunzişul des şi verde. Foşnetul frunzelor se îngână cu murmurul apei şi cu ciripirile pasărilor, cari parcă îşi vorbesc dela un ţărm la celălalt.

*

Locul pe unde a trecut Iordanul profetul Ilie.— Pe aci Profetul Ilie trecu Iordanul lovind apele cu mantia sa şi despărţindu-le într'o parte şi alta. In punctul acesta Iordanul are o lăţime de 5—7 metri şi o adâncime de 5 metri. Apele lui conţin mult peşte, care târît, de unde se duce să moară în apele Mării Moarte.

*

Cum se sfinţeşte apa la ţărmul Iordanului de sărbătoarea Bobotezei.— Dar ţărmul Iordanului dobândeşte o deosebită animaţie la Bobotează. „Sfinţirea apei" se celebrează aci cu mare solemnitate de clerul grecesc. Sute de femei şi bărbaţi, îmbrăcaţi în alb, se aruncă în apă să se boteze. Din cauza adâncimei apelor şi a curentului, accidente mortale se înregistrează în toţi anii. Totuşi, poporul credincios se scaldă mereu înfruntând orice primejdie. La plecare mulţi din pelerini îşi iau în sticle din apa Iordanului spre a o duce cu ei în ţările uneori situate la depărtări considerabile.

Iordanul, în drumul său, străbate lacurile Hale şi Tiberiada, primeşte numeroşi afluenţi urmându-şi cursul spre Marea Moartă în care se varsă. Apa râului e sărată şi turbure din cauza terenului argilos pe care îl străbate şi a cursului său puternic.

Locul unde ne aflăm, acel al Botezului lui Iisus, se numeşte pe arăbeşte Mahadet Hadjle.

→ **Cetiţi şi răspândiţi**

„Cultura Poporului"

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).

Blasco Ibanez

Siguranţa navei încărcate. Ce sunt literele BV şi LR însemnate pe o linie orizontală, pe bordajul exterior şi lateral al navei?

BV înseamnă Biroul Veritas, iar LR înseamnă Loyd Register, ambele fiind societăţi de constatare a soliditătei navelor precum şi a capacităţei lor de încărcare. Semnele trase arată până unde trebue să se scufunde nava în apă, când încarcă marfă grea, ca să îi rămână de acolo în sus până la prima punte bine închisă, o rezervă de plutire.

Rezerva de plutire e necesară, căci atunci când intră valuri pe punte, sau prin o spărtură în una din magazii, nava să mai poată încă pluti. Exact ca la cutia noastră de tinichea, în care după ce ar fi intrat ceva apă, am fi astupat gaura de intrare şi cutia plutea încă cu faţa sa în sus (puntea bine închisă la oarecare distanţă de linia de plutire.

Pe lângă liniile arătate LR şi BV, se mai găsesc şi altele ceva mai sus sau mai jos, cum sunt: IS, (care e mai sus), adică vasul mai poate încărca puţin, dacă e vreme frumoasă pe mare, căci IS înseamnă Indian Summer şi acolo vara e vreme frumoasă

La fel linia NAW înseamnă Iarna în Atlanticul de Nord (Nord Atlantic Winter). Această linie e trasă sub cea însemnată LR sau BV, căci nava trebue să încarce mai puţin dacă vremea e rea.

Construcţia unei nave. Ca o navă să fie rezistentă trebue să aibă măcar o piesă din o singură bucată, sau din bucăţi mari formând ca şi una singură. Ea se numeşte «chilă» şi este piesa care se aşează la fundul şi la mijlocul navei în afară, în tot lungul ei.

In «Şantierul de construcţie», aceasta e cea dintâi piesă care se pune pe cala de construcţie. Cala e un plan inclinat la uscat unde se construeşte nava, şi de unde va trebuie să alunece, când terminându-i-se corpul plutitor va trebui să fie dată la apă sau lansată.

Peste chilă se aşează coastele sau cuplurile. Acestea se leagă între ele cu alte piese. Piesa care leagă în lungul navei, în interiorul ei, toate coastele se numeşie carlingă. Se pune o carlingă la mijloc în lung şi câte una lateral.

Prova şi pupa sunt părţile dinainte şi dinapoi ale unei nave.

Navele vechi de luptă cu pînze, aveau sute de tunuri, puse în borduri sub punte. Locul acesta închis se numea de francezi batrie (sau baterie). Cuvântul era scris pe un perete din un bord în altul, astfel: «Ba — trie» Silaba «Ba» venea în stânga când citeai uitându-te spre prova navei şi «trie» era în dreapta. De aici a rămas cuvântul de Ba-bord sau bordul din stânga şi tri-bord sau bordul din dreapta al navei.

Englezii spun bordului din dreapta al navei starboard şi explicaţia care o dau ei, este că altădată cârma nu era la mijloc, ci se ţinea cu o ramă mare în partea dreaptă. Ori pe englezeşte a cârmi înseamnă to steer şi de aici ei deduc că bordul unde era altădată cârma se numeşte starboard căci era bordul cârmuirei sau to steer.

Se vede deci cum fiecare naţiunee caută să şi explice diferite numiri date în technica navei.

Peste grinzile care leagă partea de sus a coastelor se pune puntea, sub care diferitele compartimente se destină maşinilor, magaziilor şi locuinţelor.

Locuinţa marinarilor e de obicei la pravă şi se numeşte postul echipajului.—Căci toţi marinarii la un loc, se numeşte Echipaj.

Ofiţerii au cabine pentru dormit şi lucrat, iar masa o iau în comun în o sală mare sau în careu.

Ca să poată cineva dormi la bordul unei nave, trebue să se obisnuiască cu pasul marinarilor de serviciu şi cu toate sgomotele navei.

Chiar schimbarea de pe o navă pe alta, cere obişnuinţă dacă nu pentru odihnă cel puţin pentru a nu te împedica de diferite obiecte pe care nu ai obişnuinţa să le feresci, mai ales pe întuneric.

Străinilor, cari se împedică de orice lucru dela bord, li se zice în limbajul marinăresc elefanţi.

Lumina vine la locuinţe prin ferestre laterale, rotunde, şi prin deschideri cu geamuri sus în punte sau spiraiuri.

Dacă pe punte se mai fac alte două punţi, una la prova şi alta la pupa, acestea sunt teuga şi duneta. O altă punte îngusta, mai spre mijloc şi mai înaltă, având şi cabine, se numeşte puntea de comandă. Acolo e şi camera de hărţi şi camera cârmei de unde marinarul (timonier) ţine cârma sau timonia. Cârma se mişcă prin o roată, legata prin lanţuri de transmisiune cu cârma de la pupa.

Tot sus, cam la aceiaş înălţime cu puntea de comandă sunt ridicate şi bărcile pe gruele lor de ridicare.

Nava se ancorează prin ancoră legată de fundul navei în interior prin un lanţ care iese prin o nară sus aproape de punte la prova.

La pupa nava poartă pavilionul naţional sau culorile ţărei.

In marinele străine când o navă poartă numele unei provincii sau unui oraş, pavilionul e dat în dar de doamnele de acolo. Cu el se evoacă o provincie întreagă, a căror doamne cu un gest înduioşător au brodat cu mâinele lor pavilionul, care în toate dimineţele la răsăritul soarelui, în sunetul goarnelor şi al tobelor se urcă fluturând la pupa navei.

O navă se leagă la cheu de babalele cheului, nişte bucăţi mari de fontă, înfipte în peatră.

Ţinutul Sătmarului

Oraşul—Naţionalismul—Şcoala

Ţara Oaşilor

Fiind delegat de către Universitatea Liberă pentru conferinţa festivă cu ocazia împlinirii a 10 ani dela realizarea unităţii naţionale, am putut vedea un ţinut, pe care oricine ar fi dorit să-l cunoască mai în amănunţit.

Sătmarul, cum l-a numit Eminescu, Satu Mare cum îl numim astăzi, e un oraş care nu face prea mare impresie călătorului grăbit.

Aşezat într'o regiune de şes, acolo unde Someşul îşi duce apele bogate şi leneşe ca să le verse în Tisa, Satu Mare, nu are aspectul impresionant ca acele cuiburi urbane aşezate pe câte-o colină de deal depe care îşi arată toată splendoarea, dar Satu Mare trebue cunoscut deaproape şi îndeosebi călătorul trecut pe aici pe timpul stăpânirii ungureşti, va rămâne impresionat de contrastul vieţii aceleia cu viaţa de astăzi a urbei. Viaţa liniştită, burgheză a ungurilor, depe vremuri, a fost înlocuită cu o viaţă de frământări, de năzuinţi mai înalte, firească procesului de transpunere social. Oraş eminamente unguresc, astăzi nu mai are nimic din tutela pe care o exersa asupra satelor româneşti ce-l alimentau din trudă şi nevoi cu toate bunurile. Astăzi firma românească vizibilă la orice colţ, împrospătează viaţa oraşului cu sângele rural sănătos şi dornic de înfloriri pe care numai libertatea le poate aduce. Aurul adunat ani de-arândul de asupritori s'a dovedit fără de preţ în faţa valorilor aduse de libertate. Acest aur se topeşte parcă în focul dorinţelor înăbuşite până mai ieri ale acelora căror li se cuvenea. Acest oraş, ca toate oraşele din Ardeal, face impresia că abia a început să se desmeticească din lanţurile în care se obişnuise. In cei 10 ani dela Unire, viaţa românească a înmugurit şi îşi prevesteşte înflorirea. Foarte mulţi unguri — şi dintre cei mai inteligenţi—au învăţat româneşte şi o rup binişor în graiul robilor lor de altădată.

Fireşte, au fost aici, ca ori unde în ţinuturile noastre, păzitori ai credinţei neînfrânte în isbândă; oameni ce au suferit şi s'au jertfit pentru ideia naţională— şi acestora datorăm tot atât de mult cât datorăm eroilor căzuţi pe câmpul de onoare.

*

Ceia ce mi s'a părut însă mai impresionant aici în Satu Mare, este şcoala... In adevăr în ziua de 10 Mai, am avut un spectacol dintre cele mai măreţe: defilarea şcolilor! Dela copiii de 5 ani, până la cei mai mari din licee, făceau o splendidă gardă a cinstei noastre de astăzi şi a marilor virtuţi de mâine. Imbrăcaţi în straiu românesc, cu steguleţe în mâini, dădeau iluzia marilor realizări către care tindem. Am intrat în vorbă cu câţiva din aceşti şcolari şi am rămas surprins de graiul limpede în care mi-au răspuns la diferite întrebări. Şcoala de Arte şi Meserii, şcoala de Comerţ, şcoala normală şi mai ales liceul «Mihail Eminescu», condus de vrednicul director *Eugen Seleş* care deţine de mult timp şi demnitatea de preşedinte al despărţământului „Astra" sânt focare de instrucţie şi cultură cu care ne putem mândri. Liceul «Mihail Eminescu» instalat într'o vastă clădire a liceului unguresc, depe vremuri, e înzestrat cu tot ce pretinde învăţământului modern. Secţia ştiinţifică cu laboratoarele şi muzeul sânt neîntrecute în ţară.

Dascălii acestor şcoli pun atâta râvnă în slujba lor, încât te întrebi dacă statul poate să-i răsplătească vre-odată aşa cum ar merita.

Dar aici, în acest oraş atât de apropiat de graniţă, cea mai mare muncă şi o adevărată artă trebue s'o aibă conducerea locală. Tot ce e român, trebue strâns şi cultivat într'un mănunchiu, ca să nu se dea loc la speculaţiune streinilor, cum nici pe aceştia să nu-i nemulţumeşti. Oricare ar fi fruntaşii învestiţi cu cinstea dar şi cu greaua sarcină de a administra acest ţinut şi toate ţinuturile de graniţă îndeosebi, trebue să se degajeze de patimi şi interese personale pentru o cât mai chibzuită împărţeală a drepturilor fiecăruia, pentrucă numai astfel se poate cimenta desăvârşit sufletul naţional.

Altițe și Bibiluri

In vremurile acestea caleidescopice, nu mai avem timpul a ne îngriji bine nici de nevoile noastre, ne cum să mai cugetăm la înaintașele noastre, femei cu suflet, femei fără multă cultură, dar doritoare de binele comun, de propășirea femeilor, în mâna cărora stă : *Viitorul țării.*

Elena Turnescu, soția doctorului N. Turnescu, s'a născut la 1833. Pierzând pe cei patru copii ai săi și soțul, a început a înzestra diferite fete de familii bune, dar scăpătate. A întreține câte un doctorand în străinătate, a ajuta spitalurile și pe sinistrați, apoi a dăruit diferite sume pe la diferite instituții și școalei profesionale.

Știu că a avut o casă foarte frumoasă, un palat în *calea Moșilor* și 'n el mulți au primit ajutoare dela filantroapa *Elena Turnescu*, pe care azi nimeni n'o mai pomenește la vr'un altar.

Lume...

* * *

Elena Eraclide, era o femee vanitoasă. deși îi plăcea să facă fapte frumoase, dar să se și vorbească despre ele. Cam așa era și D-na *Aman*, soția pictorului Aman ; femeie foarte elegantă, bună cu ea, dar sgârcită și speculantă a operilor ilustrului artist, căruia cred, îi amăra zilele, cu grandomaniile sale.

Ana Aman, n'a dăruit nimic pentru țară : *Muzăul Aman* i l-a plătit statul destul de scump cu o pensie acordată ei, care era bogată și la care n'a consimțit să renunțe până la moarte. După dânsa n'a lăsat nimic, spre deosebire de d-na, *Elena Eraclide*, care adună dela familie, dela cei doi soți ai săi, dela cunoștințe și ne având copii, ridică o biserică în str. Visarion, unde fu și înmormântată ; înființă un spital pentru ofițeri și o școală de menaj, care-i poartă numele și 'n care azi sute de copile învață gospodăria.

Deși eram abia intrată în învățământ, însă această nobilă femee, de mai multe ori, mi a cerut sfaturile și m'a chemat în comitetul de doamne filantroape de atunci, format din d-nele : *Elena Popescu, Olănescu, Ana Odobescu, Elena Colonel Ciovică, Elena Fleva, Elencuța Cornescu ;* primele filantroape, care s'au gândit și s'au deslegat pungile pentru o înțelepțiască și sănătoasă cultură a femeii. Să nu le uităm : *Veșnică să le fie pomenirea*, celor ce s'au stins; duioasă recunoștință celor care se mai află printre noi, dintre care D na Colonel Ciovică *), ea a dăruit casa sa din bulevardul Basarab, spre a se face în ea școală.

* * *

Școalele de menaj și școalele profesionale.

Zilele acestea am colindat pe la multe școale de menaj și profesionale, spre a vedea progresul lor. Mare mi-a fost bucuria, când am văzut în școale profesionale tot felul de broderii, cusături, țesături, împletituri etc.

Albituri făcute din linouri, pînză fină, batiste, indian, etc. Rochii, palării elegante și la modă, toate foarte scumpe, toate pentru bogătași. In școalele de menaj : prăjituri, cozonaci, torturi, dulcețării, de-ți lăsa gura apă, însă ce folos ? De atâția ani de când avem așa minunate școli, noi coasem rochiile și albiturile tot la croitorese străine ; tot de la ele cumpărăm și le confecționăm ; iar de'atâta vreme de când avem școli de menaj, nici într'un restaurant nu există absolventă a unor asemenea școli și tot grecii albanezii și ovreii ne dă să mâncăm ; d'aceia România trimite atâția clienți la Carlsbad.

Toate absolventele sânt funcționare în ministere toate trec pe la: *Institut de beaute*, au *rouge* și *ojă* în pachet și un mod de a se prezenta, ș'a vorbi, care te face a zice : *Păcat de banii pe care i a cheltuit statul cu asemenea domnișoare, pline doar de iluzii și de fasoane. Scopul d'a se face din ele bune gospodine rămâne mereu ne atins ; proletariatul intelectual crește în chip fabulos ; căsătoriile scad, în raport direct, cu desvoltarea fenomenală a concubinajului și cu mortalitatea copiilor legitimi și naturali.*

Congresul de temperanță.

Ș'acela... ne mai costă timp și bani, discursuri și banchete, drapele, flori, excusiuni pe comptul statului.

Vânturată ca acum n'a fost nici odată țara noastră. Pentru tot aceia ce facem, pentru străini, răsplata noastră va fi tot ca a *ovreiului Valeff*, președintele societății *Presei latine*, care după ce l'am umflat de mâncare, l'am procopsit de titluri și de decorații, cum nici n'a visat, s'a dus la unguri și i-a botezat : *Latini*, în speranța *să ia bacșiș* și deal ei, cum a luat de la noi.

Papara asta am mai mâncat-o noi și dela *Angelo de Gubanatis* la 1899 ș'o s'o mai mâncăm, de nu ne deschidem ochii.

In America a grozavă de când s'a prohibit băutura 'n cârciumi, se bea acasă în mod clandestin și bețivii au sporit înspăimântător.

In ziua congresului, după deschidere m'am dus la *administrația financiară*, să-mi iau pensia ; pe o bancă așteptând să-mi vină rândul, am luat loc lângă un notar.

Duhnea a băutură de te-apuca greața. I-am spus că tocmai când la noi e : *Congres de temperanță*, s'a îmbătat, el care e notarul satului. Mi-a răspuns :

— *Bea administratorul, bea primarul, bea învățătorul*, eu de n'oi bea, mi se sgârcesc vinele și nu mai sânt om, ajung de râsul lumii...

Tată Noe, unde ești să vezi, rezultatele tale ? Cine te puse frățioare să sădești via, să te'nbeți tu și feciorii tăi și să mai treci isprava ta și 'n carte.

Smara

*) Rog pe cetitorii care mai știi așa ceva să mă anunțe ca să le pomenesc despre faptele lor, cum am pomenit despre D-na Ciovică a cărei faptă o citez ca'nvățământ bun de imitat.

Școala Normală a Societății

Motto : «Instrucțiunea și educațiunea poporului, iată cea mai mare binefacere, iată triumful civilizației».

C. Esarcu, fost Vice-Președ. al Societăți

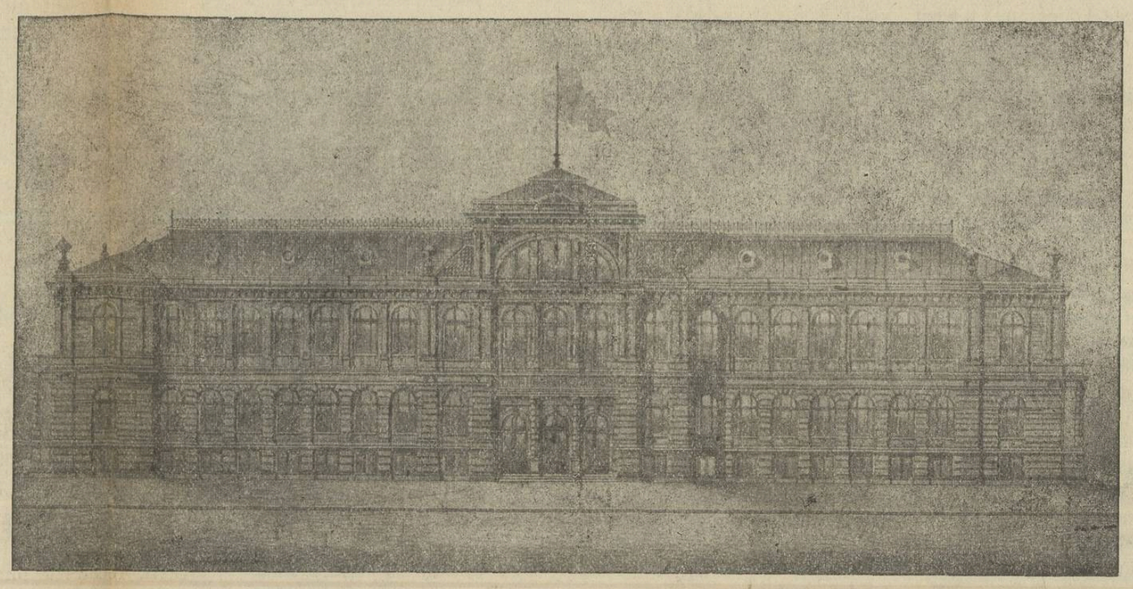

In anul 1866, situația învățământului primar era cât nu se poate mai rea. Școalele primare se găseau în număr foarte mic, rău întreținute și cu învățători prost pregătiți. In întreaga țară nu exista decât o singură școală normală, o preparandie în Iași ; iar procentul de învățători dat de această școală nu satisfăcea nici pe departe nevoile imperios cerute .

Insuși Al. Dobrescu, în fața «Consiliului general de instrucție» n trunit ad-hoc, cerea : școli puține, însă bune, «căci nu vede nici un avantaj de a susține școli cari nu pot da nici un folos... Profesorii sunt incapabili... Eu am o școală fictivă în Dragomirești, al cărei profesor s'a făcut **porcar...**»

* * *

In dorința vie de a ridica cât mai repede și trainic, pătura sătească, ce zăcea în besna neștiinței, o mână de idealiști intelectuali au pornit cu gândul și fapta a întemeerea unei societăți al cărei scop să fie ridicarea poporului românesc prin lumina cărții. Ideea inițială a pornit dela V. A. Ureche, în luna August 1866, cu un an înainte de înființarea, în București a școalei normale de stat «Carol I».

Până la votarea definitivă a statutelor (8 Nov. 1866) ea purtă numele de «Societatea amicilor Instrucției" ; iar dela această dată primi denumirea pe înțelesul țăranului : «Societatea pentru învățătura Poporului Romîn».

Odată definitiv constituită (23 Martie 1867), societatea își urmări programul de luptă cu toată conștiințiozitatea, mai cu seamă că în fruntea ei au fost numai oameni mari, înțelegători ai problemelor sociale. Printre foștii președinți ai societății putem aminti : Scarlat Rosetti; I. Heliade Rădulescu ; Petre Poenaru ; G. Chițu ; I. P. S. Ghenadie Mitropolit Primat; G. I. Lahovari, etc.

In primul articol din statute, scopul societății e simplu și precis arătat : a) *A propaga prin toate mijloacele putincioase, învățătura între Români, fără deosebire de provincie.*

Și potrivit acestui aliniat cât și a celor următoare, societatea duse luptă titanică, ajungând în cele din urmă să-și îndeplinească întocmai programul de luptă.

Școala Normală este una din operele mari ale societății. Ea luă ființă în anul 1870, instalîndu-se până la ridicarea localului propriu, în casele fost egumenești dela biserica Sf. Ecaterina, str. Bibescu-Vodă.

Cursurile școalei fură împărțite la început în trei ani. Cu anul școlar 1878—79, se făcură 4 clase potrivit programei oficiale ; iar prin modificarea legii învăț. normal primar în 1902, se complectă cu 6 clase. In annl 1881, se recunoaște școalei normal dreptul de școală publică, subvenționând-o statul cu 15.000 lei.

Este prima școală normală care pe lângă obiectele prevăzute în programa oficială, a introdus : vioară, muzica bisericească (scoasă din program în anul școlar 1866—87), lucru manual, practica agricolă, exercițiile militare scoase din program, în anul școlar 1901—2. Cu timpul aceste obiecte au fost introduse și de programa oficială pentru celelalte șc. normale.

Cerințele unei școli model sunt mari și șc. norm, a soc., isvor de energii sătești, avea nevoe de multe.

Una din problemele grele era și localul.

Prin dăruirea locului bisericii societății, prin donațiuni în bani și mijloace proprii, se puse temelie unei aripi a noului local de școală în Septembrie 1897, când în conducerea școlii se găsea tot actualul director, d-l P Gârboviceanu.

Grație sacrificiului d de profesori, cât și a direct ior, școala normală a soc. a dat un procent mare de învățători capabili să răspândească, în umilile sătulețe, lumina căpătată dela apostoli ca : Spiru Haret, Al. Vlăhuță, Ion Slavici, B. Constantinescu, P. Gârboviceanu etc.

Dela întemeerea ei și până acum 2 ani, a svârlit pe ogorul înțelenit al țării semințe sănătoase, ce-au rodit însutit în sufletele țăranilor români.

Școala normală a societății e una din puținele școli cu corp profesorul ales și cu conducere destoinică. Actualul director, d-l P. Gârboviceanu, fiu al Mehedințului, de 40 ani păstorește această școală cu multă vrednicie, pentru care i s'a adus și i se vor aduce veșnic laude. Iată care este părerea marelui pedagog G. G. Antonescu, profesor universitar, despre școală și director : «*Am constatat o activitate rodnică, bine fondată pe principii pedagogice și continuu inspirată de un înnalt idealism, care face cinste conducătorului școalelor, distinsului meu coleg d-l P. Gârboviceanu.*

Școala normală a societății pentru învățătura Poporului Român e o mândrie a învățământului românesc».

Și când o astfel de școală își îndeplinește scopul înnalt cu atâta desinteresare, se cuvine, ca toți ceice simțim cu adevărat românește, să ridicăm imn de laudă atât corpului profesoral, cât și bravului director, urându-le din tot sufletul, pentru anul școlar viitor, acelaș succes pe drumul apucat.

I. Ionescu-Balaciu

STIL NOU ȘI CONCORDAT

(Realitatea la fața locului)

de D. I. Dogaru

Viața satelor noastre îndepărtată de tumultul orașelor, izolată până la un punct de diferitele manifestări de orice ordin, încearcă câteodată scuturări fanatice ce ar fi fatale dacă nu s'ar lua măsuri pentru limitarea lor. Nimic nu e mai primejdios pentru un popor decât ridicarea lui în masa, nimic mai păgubitor în desvoltarea totală decât neîncrederea norodului în pătura conducătoare.

Astăzi suntem martorii unui flux de natură religioasă ce pare a frământa preocupările neamului.

Nu mai durează vremurile de când țăranul nostru nu știa decât chibzuirea treburilor gospodărești. Gândim că acele timpuri erau de incultură. Dar azi se face mai puțină plugărie ca atunci deși pământul nu s'a împuținat ! Adevărul că țăranul pe lângă muncă mai ciupește și ceva «știri informative» ca să se pună în curent cu politica. Știința de carte a făcut plăcute spărturi în grosul ignoranței dar realitatea a devenit pe alt făgaș. Până mai dăunăzi era frământarea schimbării stilului și tărăboiul comic de sf. Paști. Am zis până mai dăunăzi pentru că în urma dublei încuviințări creștinii de pe la noi sau tras ca apa în matca veche, nevoind să mai pomenească de ce a fost. Cei ce au căutat să-i convingă cu sfântul adevăr au fost svârliți la grămada necredincioșilor păgâni, văduvindu-i de atenția ce li s'ar fi cuvenit.

Astăzi a venit în discuție la ordinea zilei convenția făcută numită Concordat. Felul cum e privită și criticată aruncă o vădită aparență de neîncredere față de tot ce se plămădește în materie religioasă. Voi fi ecoul unui colț al țării zugrăvind un colț de peisagiu : Concordatul a fost privit și primit cât se poate de defavorabil. Când cu schimbarea stilului o parte din norodul ce trăește pe pământul românesc s'a manifestat ostil la această reformă adusă de cârmuitorii noștri spirituali. Ei au aruncat pur și simplu că toată această schimbare vine numai și numai dela catolici, și nu-i departe timpul până la catolicizarea bisericii ! (stranie coincidență).

Cu aceste concepții majoritatea celor indicați de a lupta, au capitulat când s'a produs faimoasa deslegare pentru sărbătorirea pascaliei în două rânduri. Transfirând acum vestea cu Concordatul poporul de jos și-a împreunat mâinile sentențios :

— «Doamne ferește-ne de o nouă urgie !»

Și de pretutindeni auzi apostrofe : — «Vezi, d-le, că tot catolicii 's mai tari ? Așa-i că de acum o să avem mitropoliți catolici, iar bietul român va fi nevoit să întrețină școli, seminarii, mânăstiri cu bani adunați de pe spinarea poporului ?»

Ce să-i răspunzi ? Că nu-i adevărat ? Dar atunci îți bagă gazeta în ochi și-ți spune ironic că stai cam în urmă cu politica Iar D-l Panaiotis cârciumarul care ține închis Duminica, numai pe din față, iar cârciuma geme de băutori — în ciuda tuturor desbaterilor antialcoolice — de după tejghea asvârle peste marea de capete :

— «Fraților, ne spurcă legea păgânii ! Nu mai are grijă nimeni de noi ! A rămas ca noi singuri să ne facem dreptate. Colac peste pupăză ne trebuia ? Ne-am schimbat stilul acum au făcut Concordat și cu Papa dela Roma să-i dăm voe să-și facă mitropolii și școli cu cheltuiala statului. Iaca ce ne-au adus cei cari ne trâncăneau la cap să ne dăm pe stilul nou !» (Adaog că populația cea mai înverșunată și grea de înduplecat sunt rușii, cari nu cedează cu nici un chip. Ei își serbează mai departe sărbătorile pe vechiul stil).

Dela Mânăstirea „Pasărea"

Ziua de 29 Iunie a anului acesta, a fost pentru maicile din Sf. mânăstire «Pasărea», de mare însemnătate, fiindcă a fost serbarea de sfârșit de an a orfanelor de război, care locuesc și învață carte în însăși localul mânăstirii.

Locul cel mai nimerit pentru îndrumarea acestor tinere odrasle, rămase fără nici un sprijin, după ce părinții lor s'au jertfit pentru întregirea neamului acestuia, desigur, a fost găsit în chiliile mânăstirilor, unde aceste fiice ale neamului, au găsit cine să le învețe și să le crească în frica de Dumnezeu și dragoste de neam și patrie.

Au fost multe orfane la această mânăstire. Astfel în anul 1926 numărau vreo 74, de unde s'a simțit nevoia de o școală, care s'a și înființat, unde cu multă sârguință s'au predat obiectele dela cl. I-IV, pe lângă care s'a mai adăogat și lucru de mână ca: dantelă croșetată, lucrări de pânză, covoare alese, ce au fost expuse și la expoziție.

Pe lângă carte, micile odrasle, mai învață și gospodăria casnică, cântări bisericești, și ți-e mai mare dragul să le auzi cântând în biserică împreună cu maicile.

La această serbare s'au văzut roadele unei munci încordate. Producții alese ca : jocuri, cântece, piese de teatru, jucate cu mult talent, care au atras pe asistenți și au răsplătit cu mii de aplauze pe aceste copile nevinovate.

Remarcăm printre asistenți pe d. Gr. Trancu-Iași, care a deschis serbarea cu frumoase cuvinte la adresa conducătorilor mânăstirii «Maica Filofteia Constantinescu stareța», care depune multă muncă pentru pregătirea orfanelor.

Doamna Țițeica ocrotitoarea orfanelor, în cuvinte măestrite aduce cuvinte de laudă Invățătoarei școlii D-nei. Urania Andreescu, care depune o muncă deosebită pentru luminarea elevelor sale, care ca o adevărată mamă le ocrotește și dorește ca și pe viitor roadele bune să încolțească în sufletele copilelor.

Ca asistenți au mai fost : întreg comitetul de conducere al mânăstirii, maicile și preoții mânăstirii : Radu Iliescu și Gavriil Pantu povățuitorii și vajnici îndrumători ai cuvântului Domnului.

Serbarea a luat sfârșit cu aducera de multe laude acelor ce contribue la ridicarea orfanelor și speranța că și pe viitor roadele se vor culege tot cu belșug.

Diac. V. Fussu

Cugetări

Suferința este manifestarea împlinirii operei divine, după cum osteneala este indicele muncii creatoare.

Viața adevărată este aceea pentru societate și nu pentru tine. Toți trebuie să muncim pentru obște.

Dă averea ta altora, dacă vrei să împlinești voia lui Dumnezeu ! Adevărata viața constă în ajutarea aproapelui.

Să închinăm toate puterile noastre clipei prezente ! Numai așa putem împlini voia Domnului, care este binele tuturor.

Tolstoi (1828-1910)

Dl. prefect *Doboși*, sătmărean din naștere, un real cunoscător al stărilor sociale de aici se pare că pune toată inima și toată energia de care e capabil pentru realizarea scopului arătat.

Nevoile sânt însă prea mari și mijloacele prea reduse ca să poată face față împrejurărilor grele prin care trecem, fără sprijinul efectiv pe care autoritatea centrală trebue să-l pue la îndemână. Acest om însă, părinte bun al județului în care a copilărit știe să împartă nădejde și mângâere ca dintr'un rezervor nesecat, acolo unde nu poate să împartă bunuri mai pozitive. Am constatat toate aceste lucruri în vizita pe care am facut-o în județ și în special în acel ținut numit «Țara Oașilor» care în bună parte m'a determinat la aceste notații.

«Țara Oașilor ?!» Câți nu vor fi dând din umeri la acest cuvânt. Și totuși acest ținut e în România, și-a avut libertatea lui totdeauna și nici un neam străin n'ar fi avut curajul să spue că stăpânește mănunchiul de sate (vre-o 17 comune) așezate în bazinul Bicsadului. Aici s'a petrecut o adevărată minune. Portul, obiceiurile și limba au rămas nealterate de tot șuvoiul streinilor trecuți prin acest meleag, dar în imposibilitate de a rămâne din cauza temperamentului Oașănilor. Se pare că de avem undeva o descindere pură de sânge a vechilor daci, apoi desigur, aici trebue căutată. Decum părăsești poarta bazinului în marginea Orașului Nou, te isbește în față specificul, ineditul acestui ținut. Oameni vioi, înalți, mândri până la încăpățînare, au ceva din independența sălbatică a florei muntoase. Portul lor, un fel de pantalon făcut din pânză, încrețit în falduri, cu o cămașă cu mânica tot largă, peste care numai în timpul iernii aruncă un fel de zeghe de lână țesută de ei într'un mod cu totul original. Poartă totdeauna o «traițcă» un fel de geantă de pânză înflorită în sute de desene și culori, atârnată pe șold cu un fel de cocardă tot înflorită, ce-i trece peste umăr. Bătrânilor ca și copiilor le este nelipsită această traițcă în care de cele mai multe ori este păstrat un cuțit, arma lor de apărare.

Oașănii sânt violenți. Se întâmplă de multe ori la jocurile lor câte-o «ciocârtire» cum spun când se tae cu cuțitele. Această ciocârtire n'o fac însă în alt soiu de gâlceavă decât acea sentimentală. Iubita este idealul pentru care nu le e frică nici de lege și nici de moarte. Jocul lor e un fel de ciardaș deosebit însă de acesta.

Strigăturile la acest joc fac toată frumusețea momentului. M'am întâmplat într'o Duminică la jocul lor și am putut vedea cât spirit se degajă din aceste strigături, în care nu fac altceva decât să se păcălească și să se ironizeze.

Oașenii spun că altădată, regiunea fiind împădurită, aveau suficient de lucru în exploatările forestiere și erau mai fericiți. Atunci și cerul avea grijă să-i îndestuleze cu ploi abundente, care făceau bucate destule cu toată zgârcenia acestui pământ pietros și sec. Astăzi pădurile sânt pe sfârșite. Fierăstrăul nemilos le-a retezat și Oașănii privesc cu tristeță dâmburile goale, altădată fala ținutului cu brădet și fagi seculari. Duc o viață simplă și necăjită. Seceta din ultimii ani le-a luat mălaiul depe ogor, hrana lor de toate zilele. Prefectul județului mi-a confirmat plângerile lor—și în adevăr acest mănunchiu de oameni aproape legendari, astăzi sânt demoralizați — și din puținul ce au și mai câștigă, se dedau la «rachie» și la tot soiul de băuturi falșificate și tari care ucid în ei încetul cu încetul o vitalitate și o structură organică ce i-a conservat două mii de ani.

Și aici, cred că e o datorie mare ce incumbă guvernanților noștri de a avea grijă în deaproape de această insulă a românismului îndârjit tuturor vitregiilor atâta vreme. Situația lor geografică obligă cu atât mai mult.

La câțiva chilometri de unghiul de unghiul granței Ungare și Cehoslovace, ei pot servi cauza naționalitâiii cu atât mai mult, cu cât vor fi ridicați la un nivel mai înalt din punct de vedere material și cultural. Să nu le cutreere ținutul numai automobilele cu electori ce le cer votul; să nu fie socotiți ca o cantitate oarecare din altă regiune ; să nu fie un simplu motiv de studiu pentru colecționarii de curiozități etnografice ! Ei au o poveste mai tragică și astăzi această poveste trebue înțeleasă, acordând măreției și rolului ce l-au avut acești copii ai viteazuiui popor D c în evoluția istoriei noastre ul ce i se cuvine și drepturile de viață pe care le merită, spre binele și interesul națiunei.

G. Talaz.

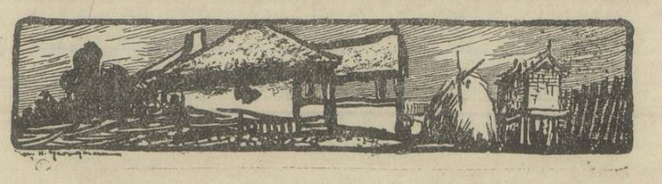

Ziua Cooperației

Duminică 7 Iulie 1929, Cooperația Românească făcând parte din Alianța Cooperativă Internațională, cu sediul la Londra, a sărbătorit pentru a 7-a oară, Ziua Cooperației.

Ziua Cooperației s'a sărbătorit de către cooperatorii din întreaga lume în a. c. la 6 Iulie. Oficiul Național al Cooperației Române găsind că într'o zi de lucru ziua Cooperației în țară la noi n'ar fi sărbătorită așa cum trebuie, s'a fixat ziua de Duminică 7 Iulie a. c.

Ziua Cooperației este pentru cooperatorii români ziua înfrățirei este prilejul de a se aduna la olaltă și a afirma solidaritatea lor frățească, este ziua de reculegere asupra activității desfășurate și făurirea planului de lucru în viitor.

Ziua Cooperației este prilej de propagandă de trezire la o viață nouă și de atragere de noi aderenți în Cooperație cu care să ne mărim numărul și astfel să fim cât mai mulți în lupta pentru ridicarea și întărirea «prin noi înșine» a massei poporului de la sate și orașe.

Ziua Cooperației ce-o sărbătorim în fiecare an la începutul lunei Iulie, este o clipă măreață în viața mișcării Cooperative din țara noastră.

Ziua Cooperativă Internațională reprezintă credința sfântă și puterea celor mai înalte scopuri ale omenirei, cari numai ele vor putea uni omenirea pentru o desvoltare pe cale pacinică spre o ordine socială mai bună și spre realizarea Republicei Cooperative.

Alianța Cooperativă Internațională fondată la 1895, grupează în momentul de față 103 Federale Naționale aparținând la 35 țări (toate țările Europei și în plus Canada, Statele Unite, Argentina, India și Japonia). Aceste 103 Federale reprezintă aproape 100.000 societăți grupând împreună 45 mi ioane societari.

Prin unirea celor 45 milioane de cooperatori din întreaga lume se va ajunge la înfrățirea popoarelor și pe calea cooperației ne va veni pacea și se vor evita războaele.

Lozinca celor 45 milioane de cooperatori este: «Unul pentru toți și toți pentru unul». Principiile Pionerilor de Rochdale, cari la 1844 au fondat prima Societate Cooperativă, sunt adoptate de toți cooperatorii din întreaga lume.

Drapelul Internațional Cooperativ Inaugurat la 4 Iulie 1925, are culorile curcubeului.

Cooperatorii români să fie mândri căci pe aceste drapel se văd și culorile noastre naționale: roșu, galben și albastru. Inchinându-ne drapelul Internațional al Cooperației, ne închinăm drapelului nostru național.

Mișcarea Cooperativă din România la data de 31 Decembrie 1927 avea:

4773 Bănci Populare cu: 952.997 Societari; lei 1.265.465.317 capital social; lei 3.537.336.477 împrumuturi; lei 964.849.080 depueeri spre fructificare. Cifra de afaceri pe 1927 era de lei 13,756.983.519.

56 Federale cari au de membre 4220 Bănci Populare, 551 Cooperative și 51 obștii cu un capital de lei 75,177.071 depuneri fructificare lei 46.766.841.

1418 Cooperative de aprovizionare de desfacere în comun cu 191.662 membri, capital lei 126.123.686, fonduri de rezervă și prevedere lei 36.157.239, fonduri pentru opere sociale lei 10.787.962.

452 Cooperative de păduri cu 61.754 membri, capital lei 106.892.299, fonduri de rezervă și prevedere lei 28.019.050, fond pentru opere sociale lei 7.073.307.

825 Cooperative Agricole cu 65.327 membri, capital lei 31.858 fond de rezervă lei 7.659.519 și fonduri de rezistență lei 31.819.357.

337 Obștii de cumpărare cu 35.191 membri, fond de rezervă și prevedere lei 7.064.946, fond de rezistență lei 108.005.645; suprafața cumpărată 81.134 hc. cu prețul cumpărărei de 945.426.808 lei.

100 Obștii de arendare cu 12.079 membrii; fond de rezervă și prevedere lei 2.423.900, fond de rezistență lei 3.829.910, suprafață arendată 37.163 ha; arendă anuală lei 18.246.298.

139 Diverse Cooperative cu 16.189 membri, capital de lei 35.667.081, fond de rezervă și prevedere lei 5.671.410; fond pentru opere sociale lei 1.195.726.

Poporul nostru se va ridica și întări ca națiune și pe calea Cooperației. Cooperația este menită să realizeze neatârnarea economică și morală a păturilor muncitoare ale neamului.

Cooperația este pârghia de ridicare a vieței noastre economice de stat.

La sate: țărănimea care se sbate în nevoi și este lipsită de credit, trebue să se unească în cooperație prin bănci populare și cooperative de tot felul. Altfel ea rămâne tot în nevoi, fără de credit și lipsită de vitele și uneltele, care să-l ajute la cultivarea cât mai bine a ogoarelor, care astăzi în multe părți stau nelucrate și în loc de grâu crește pălămidă.

La orașe scăparea din nevoi a muncitorilor și tuturor funcționarilor stă în cooperație. Prin Băncile Populare își vor asigura creditul și prin cooperativele de aprovizionare și desfacere își vor procura cele necesere traiului de toate zilele.

Și înainte de a termina fac apel la cooperatorii noștri și le spun să aibă mai multă credință și disciplină în tovărășiile cooperative,

Dacă te-ai făcut membru la o Bancă populară depune-ți economiile și împrumută-te numai la ea.

Dacă te-ai făcut membru la o cooperativă, trebue să știi că ai datoria de a face toate cumpărăturile numai dela ea, chiar dacă ar fi mai scumpe ca în altă parte. Numai așa cooperativa își va ajunge scopul și va putea aprovizionа pe membrii ei cu mărfuri de tot felul și de calitate cât mai bună. Nu uitați că cooperativele dau la finele anului o risturnă (primă de consum) și cine va consuma mai mult va lua o primă mai mare.

Izbânda Pionerilor din Rochdale se datorește numai credinței și disciplinei, vânzând și cumpărând numai dela prăvălia lor.

In această privință marele cooperator Charles Gide spune într'un articol al său: «exactitatea în cumpărăturile zilnice, statornicia în societate în împrejurările fericite ca și în cele nenorocite, admiterea fără murmur a unei restorne modeste chiar».

Deaceea încă odată mai spun că în cooperație ca să reușim ne trebue credința și disciplina. Altfel cooperativele noastre înnaintează încet și trebuie să se lupte cu multe greutăți ca să poată trăi de azi pe mâine.

Irimia Brumă

Propaganda culturală a Municipiului București

In cadrul, cât mai larg, al mișcărei culturale bucureștene, s'a muncit și anul acesta mult și intens. O muncă cinstită, rodnică și frumoasă care cinstește pe inițiatori și conducători.

Spre deosebire de ceilalți ani, anul acesta am avut în mișcarea culturală bucureșteană o activitate organizată. Nucleele cu admirabila lor activitate din trecut, au fost diriguite cu înțelepciune dela centru. Nu au mai fost organizațiuni sporadice, într'adevăr foarte bine intenționate, cu o mișcare culturală răslețită. A fost o mână pricepută, ajutată de oameni competenți și cu dragoste de muncă, care a coordonat, a pus în adevărată valoare și în dreaptă lumină, și a călăuzit măestrit o necesitate socială a Capitalei: educarea culturală și artistică a cetățenilor bucureșteni.

Este știut că o întreagă mișcare culturală există în București. Este din inițiativă particulară. Dar s'a confundat scopul cu organizarea. Atheneele populare sunt organizațiuni sau pur religioase, sau creațiuni de ordin școlastic. Numai vorbim de servilismul unor anumiți oameni cari și-au botezat creațiile cu numele mai marilor zilei.

Aceasta trebuia remediată numai decât; de aceia Primăria Municipiului București a delegat pe primul ei ajutor de primar, d-l **VIRGIL SERDARU**, cu regulamentarea acestei mișcări. D-sa a încercat și a reușit printr'o serie de dispozițiuni, cari au avut o fericită aplicare anul acesta, să permanentizeze o frumoasă mișcare. Iar de rezultatele pe cari le a obținut, în totul favorabile prevederilor d sale se poate felicita. Rămâne doar ca viitorul să consacre și să aștearnă lauri muncitorilor neobosiți pe acest teren.

Vom căuta în prezentul articol să înregistrăm câteva dispozițiuni, pe cari le socotim absolut necesare. In prezenta reorganizare se consideră atheneul popular ca o persoană juridică și morală de sine stătătoare. Un comitet format din intelectualii și competenții cartierului respectiv vor avea în grije dirigiuirea atheneului popular.

D-l *Virgil Serdaru* a știut să prindă firul Ariadnei în labirintul culturei. Intr'adevăr am fost pe iarnă, martor al unor cumplite nepăsări. La un atheneu, nu mărginaș ci din păcate și rușine tocmai pe la unul mai cu vază, un program care nu cadra deloc cu educarea masselor populare. Un individ scurt, și gângav perora cu o deosebită prostie despre... «Specificul în arta plastică polonează». Niște băețași bâlbâiau câteva versuri, cari cadrau foarte bine la o masă de chef iar câteva viori lihnite însoțite de un pian dezacordat creiau o atmosferă care speria pe toți... câinii mahalalei nu numai pe... bieții auditori, oameni foarte cumsecade, dar care sunt sigur că nu vor mai zice șezătoare culturală cât vor trăi.

O asemenea stare numai putea să dureze. O eră nouă trebuia să înceapă. Și ea n'a întârziat odată cu venirea d-lui *Virgil Serdaru* în fruntea mișcărei culturale a Municipiului București.

Astăzi la fiecare șezătoare a oricărui atheneu cultural, care e controlată și asistată de unul din organele sale, se găsește un program cu adevărat artistic și cultural. Elementele cele mai bune ale Conservatorului, muzicanți de meserie și cari profesori distinși colindă trudnic și realizează adevărate opere de înălțare sufletească. Teatrul Național a făcut deasemenea o echipă de propagandă, cari procură admirabile momente de adevărată emoție artistică superioară.

Conferențiari aleși din cele mai de seamă personalități ale florei intelectualității române își dau prețiosul lor concurs. In fine mișcarea culturală este pornită pe făgașul cel bun. D-l Dem. Dobrescu a făcut o admirabilă și inspirată alegere în persoana conducătorului actualei mișcări, d-l *Virgil Serdaru*, doctor în drept și președintele U. N. A. L., care realizează opere mari cu cheltueli mici. Se utilizează suflete mari pentru opere mari.

Bucureștii progresează.

Și aceasta datorită unui singur om, care a înțeles cu suflet mare și clar văzător al lucrurilor situația de fapt a mișcărei culturale din Capitala Țării, cel care a dat îndrumări sănătoase: d-l *Virgil Serdaru*, prim-ajutor de primar al Capitalei.

Radu Mislea

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Constatări triste

Un ziar zilnic, își publică o fotografie, în care am văzut cum că în America și în Anglia s'au inființat dispensare pentru îngrijirea câinilor bolnavi. In acest senz s'a instalat pe un automobil, un serviciu complect medical, care cutreeră satele, dând îngrijire gratuită câinilor... suferinzi.

In acea fotografie se vede cum, un „specialist" în aceasta, dă îngrijire unui câne în fața automobilului, care stă cu ușile deschise și 'n care se văd sticlele cu medicamente, iar în jur mai multe persoane așteaptă cu câini în brațe să le vie rândul la consultație.

In alte țări și cânii bolnavi își au îngrijire medicală îndeajuns și încă gratis, pe cînd la noi, dacă vreun câne se îmbolnăvește, ori îl omorâm, sau îl alungăm de acasă. Insă dacă se întâmplă că un cîine a îmbătrânit servindu-ne, nu-l mai îngrijim de loc.

Scopul acestei introduceri nu este fără sens. Ea, îmi va servi ca demonstrare prin comparație între ceace se face chiar pentru câini în alte țări și ceeace se face pentru populația română la noi. Pe când în alte țări, cânii bolnavi își au îngrijire cu adevărat omenească, le noi nici oamenii bolnavi în spitale nu se bucură de aceasta.

La noi spitalele, zac aproape în ruină, fără ajutoare bănești neputându-se îngriji de sănătate cei suferinzi, adică fala țărei.

Ni-e dat, adeseori să auzim fraude și încă de milioane— la cutare minister, regiment, instituție și fără ca să se i-a vre-o măsură drastică contra lor, în timp ce spitalele existente sunt uitate și în cel mai bun caz— ajutate cu o sumă de nimic pentru întreținerea lor.

Nu de mult, mi s'a dat să aud, cum cea mai mare instituție spitalicească din Moldova, era amenințată de a fi închisă, din cauza lipsei fondurilor.

In timp ce în alte țări, cînii bolnavi, își au o îngrijire medicală—și încă gratuită—mult omenească, la noi nu se face aceasta locuitorilor de la sate.

Deseori auzim „dificite" pe la ministere, dar de o îngrijire specială a spitalelor, a celor suferinzi, nu.

Bună țară, rea tocmeală.

M. Gh. Bălan-Buzeni

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul : :

INFORMAȚIUNI

Din Țară

— Muncitorul Ștefan Marola din comuna Provița de jos, suferiind de boli venerice, a luat niște băuturi date de o babă pentru a se vindeca.

Băutura conținând elemente toxice,(gândăcei), nefericitul muncitor a fost apucat de crampe puternice și în scurt timp a murit.

Feriți-vă oameni buni de astfel de leacuri.

— In hotarul comunei Suplac (Oradea), 6 oameni cari se aflau la lucru la câmp s'au adăpostit de ploaie într'o colibă.

Cum ploaia nu mai înceta și bieților oameni li se făcuse foame au aprins foc în colibă și-au început să frigă slănină și să mănânce.

Din cauza greutății apei îngrămădită pe acoperișul de paie, coliba s'a surpat peste cei șase muncitori. Doi au suferit arsuri grave, unuia din ei laba piciorului i-a fost aproape carbonizată, iar un altul muri din cauza arsurilor și loviturii lemnelor. Numai doi au scăpat de nenorocire.

— Cancelaria Mitropoliei a fost înștiințată că din inițiativa și cu banii sătenilor, s'a clădit o biserică în comuna Ulmi-Liteni.

Trebue să menționăm, că acum câtva timp, sătenii din acea localitate au cerut autorităților închiderea tuturor cârciumilor, plângându-se de pustiirile alcoolismului.

— După ploile ce au căzut în ultimul timp din țară, starea semănăturilor se prezintă foarte bine. In cele mai multe părți cositul fânețelor e pe sfârșite.

— Luni 8 Iulie a. c., colaboratorul nostru Preotul ortodox român Gr. D. Cruceanu, hagiu, doctorand în teologie, dela Biserica Cernica-Ilfov, a fost primit—într'o lungă audiență — de către I. P. S. Sa Dr. Arhiepiscop Husig Zohrabian, șeful spiritual al Eparhiei Armene de Răsărit din Romînia.

Părintele Cruceanu i-a oferit un exemplar din lucrarea sa „Istoria Bisericii Armene», până la sinodul al IV-lea ecumenic (anu l451). Această lucrare dedicată I. P. S. Sale a fost susținută de Părintele Cruceanu ca lucrare de seminar — la doctorat — la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București.

— Camera de agricultură din jud. Gorj a organizat concursuri și a organizat premii pentru cele mai frumoase lanuri de grâu, în diferite comune ale județului.

— **Concursul «Culturii Poporului», s'a amânat pentru ziua de 1 Septembrie a. c., din cauza lipsei de concurenți.**

— In ziua de 20 August, vor începe examinele pentru ocuparea locurilor vacante la școlile pregătitoare de ofițeri activi.

Numărul locurilor vacante pentru aceste școli sânt următoarele: La infanterie 430 de locuri; la administrație 10 locuri; la cavalerie 45; la artilerie 280; la geniu 60; la guarzii de artilerie 25; la guarzii de geniu 25.

Condițiile de admitere s'au publicat în Monitorul Oficial No. 142 din 1929.

— In zilele de 7—8 și 9 Iulie s'a ținut la Craiova congresul învățătorilor din România.

— **Numărul viitor al gazetei noastre va apare în ziua de 1 August. Dela această dată, va apare în mod regulat.**

Din Străinătate

— In Rusia, țăranii s'au răsculat împotriva autorităților sovietice. Armata sovietică a răsbunat sîngeros această mișcare și au dat foc și la câte-va sate. Mulți locuitori, au vrut să treacă în Basarabia, dar au fost opriți de gărzile roșii pe malul Nistrului.

E jale mare în Rusia.

— In timpul serviciului divin s'a prăbușit la Pattada (Sardinia) biserica istorică din secolul al 17-lea,

14 femei au fost acoperite de dărâmături. 2 au murit, iar celelalte rănite mai mult sau mai puțin.

— In localitatea Cotrone, din Calabria, a fost cu desăvârșire distrusă de un incendiu o fabrică de bumbac; 25 lucrători au fost scoși morți de sub dărâmături.

— Oficiul internațional al vinului, a decis creiarea unui premiu de 10.000 franci, care se va decerna chimistului care va reuși să găsească o metodă sigurăcare să permită a se stabili dacă s'a adăogat zahăr duojdiei de vin sau vinului.

Oficiul a mai adoptat și alte diferite măsuri pentru intensificarea propagandei în favoarea consumărei vinului. Cu ocaziunea acestor decisiuni, delegații Portugaliei și României au făcut diferite observațiuni interesante, cari au fost luate în considerare de oficiul internațional.

— Serbările organizate cu ocazia zilei «Independance Day», aniversarea proclamației independenții Statelor Unite, au pricinuit numeroase victime, în toată țara. Din cauza aglomerației și a căldurii, au murit subit 103 persoane. Șapte au încetat din viață în urma exploziilor focurilor de artificii, 71 au murit din cauza arsurilor și 70 din cauza accidentelor de automobil.

— Spre sfîrșitul unei reprezentațiuni a circului Amar, din Paris, un tigru scăpă din cușcă și se luă liniștit după unul din cei care luase parte la reprezentație.

Dacă n'ar fi sosit îmblânzitorul și nu l'ar fi prins, poate că tigrul s'ar fi dus, ca un cîine cuminte, pînă acasă la persoana aleasă de el.

— Perechea princlară italiană Patermo, cei mai bogați moșieri din insula Sicilia, s'au călugărit.

Prințul s'a dus la mînăstirea Barnaților și a pus singur soției sale voalul călugărițelor «carmelite».

Biserica, a primit să nu se facă divorț formal, ci separarea trupească pentru toată viața.

— La polul sud, cunoscutul cercetător Bird, a trimis o înștiințare prin care arată că a descoperit un nou continent de 1000 mile pătrate, pe care se află un lanț de munți, dintre care cel mai înalt este de 5000 picioare.

— Din Vishi se anunță că pe insula Gotland, s'a descoperit un sicriu lung de doi metri jumătate, în care se afla un schelet, iar lângă el o sabie de bronz. Mânerul sabiei e rupt, iar lama e întreagă. Specialiștii spun că toate acestea ar fi de 2000 ani.

— Din minele de cărbuni din Turchestan Asia centrală, care e sub stăpânirea bolșevicilor ruși, a scăpat fostul prizioner Nicodim Olinci, împreună cu alți doi români basarabeni. El povestește grozăvenii de cum trăesc nenorociții rămași în mâinile bolșevice, căci o duc numai în bătăi și foame. Spune apoi, că mai sînt acolo câteva sute de Bucovineni și peste o mie de Ardeleni.

— In râul Abacta din America a fost găsit cel mai mare diamant roz din lume. El cântărește 118 carate și ar prețui după șlefuire 10000 pfunzi sterline. Diamantul a fost botezat: «Crucea de Sud».

— In Bulgaria, în localitatea Orehov pe Dunăre, s'au descoperit zăcăminte foarte mari de cărbuni de pământ. Specialiștii cercetează.

— Școlile din Rusia nu mai țin sărbătorile. Comisariatul instrucțiunii publice din Rusia, a făcut un plan de lege, după care se schimbă în Rusia sovietică vacanțele de Paști și de Crăciun In locul lor se introduce vacanța de toamnă dela 1—15 Octomb., vacanța de iarnă dela 21—31 Ianuarie și vacanța de primăvară dela 12 până la 18 Martie și iar câteva zile în Aprilie.

Bibliografie

Generalul *Alexandru Lupașcu Stejar*, PARADISUL ROMÂNESC sau ROMÂNIA MARE PITOREASCĂ. București, 435 de pagini. Prețul 160 lei. De vânzare la toate librăriile.

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA:
se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16
Prețul 80 Lei

POȘTA REDACȚIEI

Domnului **Gh. Marcu**. Galați. In carta poștală pe care ne-ați trimis-o de curând, d-voastră scrieți: «M'am muncit mult să ghicesc cauza care vă face să nu puteți răspunde la întrebarea: «De ce uniții sunt mai bine priviți de guvern?» din articolul «Incă una boacănă».

Apoi d-voastră vă veți fi muncit cu gândul, dar mult mă minunez eu de ce-mi puneți mie întrebarea aceasta, că doar articolul «Incă una boacănă» nu e scris de mine. El își are iscălitura lui «Diac. V. H. FUSSU», care e om în carne și oase, diacon. De aceia socotiți-vă cu Sf. sa, fiindcă eu n'am nici în clin nici în mânecă cu acel articol.

Dar pentrucă d-voastră m'ați băgat în vorbă, pot să-mi dau și eu o părere.

In toate loviturile aduse Bisericii noastre, d-voastră vedeți «arginții lui Iuda", adică ai Evreilor, coada franc-masoneriei. Așa și acum, fie cu Concordatu, fie cu răul tratament al religiunii în școli.

Este de primit o asemenea părere?

Eu nu o cred, pentrucă, mai întâi, capul guvernului e catolic și după cum se știe, poruncile catolice sunt foarte aspre împotriva franc-masoneriei. Unui catolic nu-i e îngăduit să fie franc mason. In această privință, este o vestită enciclică a Papii Leon XIII. Mai sunt și alți membri catolici în guvern. Deci dela aceștia nu se poate aștepta să facă treburile franc-masoneriei. Atunci să fie membrii ortodocși din guvern cei vinovați de loviturile aduse religiei? Să fie aceștia la porunca franc-masoneriei și agenți ai arginților lui Iuda?

Nici aceasta nu o cred. Dacă totuși loviturile s'au dat, ele se explică altfel, prin legături și influențe politice. Astea se pot discuta pe larg.

Arhim. SCRIBAN

INSEMNĂRI

A murit un învățător

A încetat din viață, luna trecută, învățătorul Ilie Benghea dela școala din comuna Limbenii-Vechi (Bălți).

L'am cunoscut mai de-aproape, în vara anului 1928, cu prilejul călătoriei prin țară a Ateneului popular «Tătărași», când cu multă însuflețire a rostit o cuvântare de pioasă închinare, la mormintele marilor Voievozi din Mânăstirea Curții-de-Argeș.

Era un tânăr entuziast care a răspuns chemării lui de apostol și de mucenic al propoveduirii luminii, chiar cu jertfa vieții: și-a dat obștescul sfârșit, mai înainte de a împlini vârsta de 30 de ani!

A murit învins de boala cea mai necruțătoare, de oftică, boală căpatată de pe urma multor lipsuri și suferințe, istorisite de el însuși, cu 10 zile înainte de moarte, prin articolul intitulat; «Adevărata cauză», tipărit în «Buletinul Asociație învățătorilor din jud. Bălți».

«E foarte drept — scria în acel articol defunctul — că roadele învățământului nu sunt cele așteptate». «Multe sunt piedicile care fac, să nu-și ajungă scopul, sacrificiul pentru învățământ. E și insuciența de pregătire didactică, înțelegerea greșită a rostului școalei primare și lipsa de entuziasm».

«Vor fi, poate, unii dintre membrii corpului didactic, pe cari îi putem osândi pentru aceste scăderi. Totuși, trebuie să se găsească 10 drepți în această Sodomă, ca să nu osândim 40.000 de suflete cari din plata ce le-o face Statul, abia au atât, cât să nu moară de foame. Și-aceștia 40.000 de sacrificați, în majoritatea cazurilor, fac lecții în niște săli unde le plâng și... pereții de milă—dovadă: urmele lăsate de ploile de astăvară, în sălile încă nevăruite».

Va fi presimțit oare tânărul învățător Ilie Benghea, că și el urma să fie, încurând, definitiv sacrificat?

Cred că da — și e dureros! Cu atât mai dureros când te gândești, că cei mai vrednici luminători ai satelor noastre, au, uneori, un tragic destin: ca să se stingă, chinuiți de suferințe și'n cea mai neagră mizerie!

Traian I. Cristescu

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

Omor Asociațiunea Română pentru Literatura Românească și Cultura Poporului Român Sibiu

„...TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 1 AUGUST 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 287
Apare în fiecare Duminică

Trai neromânesc în România

De zeci de ani de zile, avem în Țara Românească orânduirea de a putea să stai la masă în tren. Fără îndoială, este o înlesnire. De n'ar fi fost, nu se răspândea o asemenea măsură, care acum înpânzește toată Europa.

După cum ai la îndemână vagoane de dormit, asemenea găsești aninate de marile trenuri și vagoane de stat la masă. Lucrul merge de multă vreme în felul acesta, a intrat în obiceiuri și este acum un fapt obișnuit. Numai rare ori am văzut prin unele ziare «Cuvântul» sau «Curentul» ocări asupra celor care poartă grija vagoanelor de mâncat, pe temeiul că se mănâncă rău în astfel de vagoane.

Apucându-ne și n o i să scriem aici despre ele, voim să ridicăm altă chestiune. Nu aceia dacă se mănâncă rău sau bine, ci că în vagoanele de stat la masă nu se mănâncă românește. Ești în țara ta, poftești să mănânci în felul tău, dar nu trebuie să mănânci pe franțuzește, cu cărnăria și biftecăria și sosăria și sălătăria lor.

Mîncat-ați vreodată în vagoanele restaurant ciorbă de pasăre? mâncat ați vre-odată brânză cu zmântână ori mămăliga cu brânză? O nu! mămăliga trebuie ținută departe de vagoanele franțuzești, ca mâncare țărănească și care nu trebuie să-și ridice nasul de a pătrunde până în vagoanele cu viață străină din Țara Românească!

Dar ia gândiți-vă la tot felul de mâncări pe care le avem noi, cu mult mai multe și mai gustoase decât le au străinii!.. Le găsiți vreodată prin vagoanele restaurante?

Ferit-a Sfântul! Noi, cei cu bucătăria așa de bogată, cum nici pe departe nu au străinii; noi, cei cu salatele noastre așa de felurite la vreme de vară, apoi având fel de fel de zarzavaturi gătite cu carne, oare toate acestea le î n t â l n i m vreodată prin vagoanele restaurante? Nu, suntem siliți, în însăși casa noastră, să trăim o viață străină, care nu e pe gustul nostru și care e mult mai uscată și mai sărăcăcioasă ca a noastră. Om fi noi îndărătul străinătății în altele, dar în ce privește bucătăria, pot să învețe străinii dela noi. Deci tocmai aici, unde suntem mai bine, să fim siliți să trăim în felul lor? Nu are nicio noimă.

In unele gări, găsești acum, la vreme de vară (precum la Brașov, Drăgășani), masă așezată pe peron. O ai gata la scoborârea din tren. Intr'o oprire de un sfert de ceas, poți mânca. Fie că ești la Brașov, fie la Drăgășani, cu cât mai bine mănânci decât în vagoanele restaurante! Găsești îndată mâncări românești: ciorbă de pasăre, varză cu carne de purcel și câte de acestea! Nici nu trebuie să te mai încurci prin vagoanele restaurante, că mănânci mult mai bine pe peron.

Apoi dacă putem fi mai bine cu mijloacele noastre, de ce cârmuirea vagoanelor restaurante se încăpățânează să ne hrănească după gustul ei? Să și hrănească pe franțujii ei, dacă îi place așa, dar ce zor are să ne hrănească pe noi, Românii împotriva gustului nostru?

De mirare însă că primim această stare și nu ne plângem. Noi n'am citit până acum nicăieri o chestiune ca aceasta, pe care o ridicăm aici. Deci întru cât avem, prin vagoanele de mâncat, un așezământ care ne pune în țara noastră să trăim împotriva gustului nostru, în însăși țara noastră, socotim că e de trebuință să cerem ca domnii care au grija acestor vagoane să intre în obiceiurile țării, în ce privește hrănirea noastră, căci nu e frumos să te pui la îndemâna mea, dar să mă silești să trăiesc în felul tău. Adică felul meu de trai e mai pre jos ca al tău și nu merită ținut în seamă? E cu putință că tu ții la al tău și nu privești cu ochi buni la al meu. Te privește; n'ai decât să-ți mănânci sosurile tale. Dar n'ai dreptul să mă silești să mănânc cum poftești dumneata, ci cum poftesc eu. De aceia, dacă-ți place să umbli pe liniile românești, să primești și obiceiurile hrănirii românești.

Când umbli pe drumurile de fer ale străinătății, găsești mâncare după obiceiurile țării. In vagoanele restaurante ale societății nemțești «Mitropa» (Mittel-Europa) te hrănești după obiceiul țării. De atâtea ori ți se dă pește din Marea Baltică. Oamenii dau din produsele lor. La noi însă alergi peste șesurile României despărțit de țară. Țara se hrănește un fel, dar la vagonul restaurant stai la cutia unde nu pătrunde țara. De aceia de multe ori nici nu mai mâncăm în aceste vagoane, că nu sunt pentru noi.

Starea aceasta trebuie îndreptată și noi pentru aceasta scriem, ca să ne aflăm tot în Țara Românească și în vagoanele restaurante de pe liniile românești.

Arhim. SCRIBAN

Pentru d. Ministru al Finanțelor

Glasul învățătorilor pensionari

Primim la redacție următoarea plângere dela niște învățători pensionari dinainte de război, cu rugămintea de a o publica, spre a arăta celor în drept nedreptatea ce s'a săvârșit cu normalizarea pensiilor.

«Intâmplarea a făcut să-mi cadă în mână ziarul «Dimineața», din ziua de 16 Iunie a. c.. în care am văzut un articol, cuprinzând destinarea sumei de 100.000 lei, de către guvern, cu care să se normalizeze pensiile».

Cu câtă grabă doriam să-l cetetesc tot, știind că fac parte dintre pensionarii cei mai nedreptățiți.

Vor fi nedreptățiți și pensionarii din 1922—1925, dar ca noi nu. Un exemplu real: colegi eșiți la pensie în 1925, primesc peste 7000 lei, iar noi care în tot timpul carierei am muncit la catedră dela 8-12 și dela 1-5-6 seara, ba și ocupații extra-școlare gratuite, cercuri lunare, conferențe anuale fără nici o diurnă, cu câte 35—40 de ani de servici, am eșit la pensie cu toate gradațiile cu o sumă bugetară de 125 lei.

Dela război încoace guvernele care au fost, s'au îndurat a ne da câte un mic spor, care în anul 1928 abia a ajuns la 1000 lei. Iată deci dreptatee de răsplata muncii acelora, care am dat elevi în inimile cărora am sădit dragostea de neam și țară.

Noi credem că d. Ministru de Finanțe, care a repartizat această sumă pensionarilor, pentrn normalizare, nu știe că mai trăesc nenorociți de pensionari dinante de război, deoarece de ei nu se pomenește în acel articol.

Nu cerem egalizarea pensiilor, dar cel puțin pentru mângâierea noastră, a c u m când suntem la ușa mormântului și când traiul este așa de greu, de ne silește să blestemăm ceasul, în care am îmbrățișat cu atâta dragoste cariera de dascăli ai neamului.

In numele învățătorilor pensionari dinainte de război.

F. Dumitriu, înv. pens.
Drăgușăni—Covurlui

Făuritorul României-Mari

Regele Ferdinand I

Doi ani dela moartea Lui

La 20 Iulie c. s'au împlinit doi ani dela moartea Regelui Ferdinand I, care identificându-se adânc cu viața și cu aspirațiunile milenare ale poporului român, ne-a dăruit cu ajutorul jertfei naționale—ceeace lupte de secole nu neau putut dărui: — «Intregirea neamului românesc, dela Nistru până la Tisa și dela Dunăre la Ceremuș. Intocmai ca și poporul românesc, sufletul acestui Rege legendar a trecut prin grele și multe furtuni, dar a rămas neclintit la datorie, până la moarte. Străin cu sângele de trupul nostru, dar lipit profund cu sufletul de fericirea poporului românesc, Regele Ferdinand I, a întruchipat în ființa Sa toată strădania și toată vitejia voevozilor din trecutul istoric al vieții noastre naționale. Sufletul acestui mare Rege a bătut veșnic pentru izbăvirea din nevoi a scumpului Lui popor, pe care l'a condus cu inima blândă și înțelepțește în timpul de pace și cu vitejie în timp de război, pe drumul propășirii și-a isbânzii naționale; pe drumul croit de veacuri de către înaintașii Săi voievozi.

Paginile glorioase ale vieții noastre naționale au înscris cu litere de aur toată jertfa poporului român de sub conducerea viteazului, înțeleptului și loialului Rege Ferdinand I.

In clipele tragice ale desfășurărilor politice interne și externe, ce priveau interesele vitale ale țării noastre, sufletul Regelui a veghiat ca o candelă nestinsă și s'a identificat cu țelurile curate ale oamenilor de bine, cari au dorit numai prosperarea acestui popor, ros de multe nevoi, amăgit de mulți răi voitori și trecut prin multe furtuni și răsmeriție.

Frământările politicianilor dela noi sunt prea incordate, și ele ar putea să slăbiască, avându-se în vedere fericirea țării noastre, asupra căreia, namilele mustăcioase ale neamului lui Atila și Arpad din pustele Ungariei privesc cu gânduri rele.

Lepădați de orice patimi personale și mărunte, oamenii noștri politici, trebue să fie cu gândul și cu fapta, pururea, numai pentru tăria și înflorirea țării noastre. Cei ce nu se bizuesc să conducă țara să cheme în ajutor pe cei ce se bizuesc în treburile de stat. Altfel se va nărui, încetul cu încetul, tot ceeace, de veacuri strămoșii noștrii au clădit, cu supra jertfe omenești și ceea în r ă z b o i u l năpraznic din 1916, eroii noștri au făurit cu prețul vieții lor. Neamul lui Arpad să știe: că la curtea de Argeș zace Marele Rege Ferdinand I, făuritorul României întregite, care a condus pe cei peste 800,000 de eroi în războiul ofensiv (de apărare creștinească), spre a desrobi ce alții în războiul ofensiv (de cucerire) ne au cotropit și ceace pe vremuri ne au smuls cu forța din drepturile noastre istorice.

De brațul vânjos al poporului român—ca altă dată—se vor lovi toți cei cari nu se vor astâmpăra. Nu degeaba a căzut floarea românismului pe câmpurile de bătae. Drepturile noastre istorice n'au putut fi înmormântate pe veșnicie; și odată, desgropate, nimeni nu va putea să ne revizuiască?! drepturiie consfințite prin sânge și prin adevăr istoric, după cum pretind unii oameni copilărești din pustiurile Ungariei. Strînși uniți în jurul Tronului M. S. Regelui Mihai I, simbolul nevinovăției și curăției sufletești să aducem prinosul nostru de recunoștință și de amintire pioasă Celui ce zace astăzi sub l e s p e d e a mormântului dela Curtea de Argeș. Și mai mult: acum, când s'au împlinit doi ani dela m o a r t e a Regelui Ferdinand I, care a spus cu mândrie și cu încredere, în vremea războiului, pe când era pe Măgura Oituzului: «Nu-mi va fi rușine când mă voiu întâlni cu Kaizerul», lumea politică dela noi să adâncească tot mai mult cuvintele înțelepte și pline de adevăr, rostite de d. C. Banu în parlamentul român, în ziua de 25 Iulie 1927, cu prilejul morții Regelui Ferdinand I: «Domnilor ce poate însemna «oare neînțelegerile noastre mărunte, păsuirile noastre trecătoare, interesele și ambițiunile noastre de o clipă, când îndărătul nostru se îngrămădesc secole de opintiri și de jertfe, iar înaintea noastră ne așteaptă neîndurătoarea judecată a celor ce au să vină?» Printr'o politică nechibzuită și printr'o tenziune nenorocită și dușmănoasă dintre grupările politice, interesele superioare ale țării vor suferi, pedestalul de consolidare a neamului românesc, înjghebat cu multă trudă de alții, se va nărui, spre nepăsarea multor nechemați, nesocotindu-se astfel tot trecutul nostru de jertfe din viața noastră națională. Politicianii noștri nu trebue să filosofeze multe pentru ca treburile statului să meargă bine, ci trebuie să fie chibzuiți și să aibă milă și multă grijă de acest popor. «Numai așa țara va merge pe drumul unei adevărate și înțelepte propășiri.

N. C. Munteanu-Muntmarg

PROGRES SAU REGRES?

Nimeni nu poate să se exprime cu toată convingerea lui, că țara noastră după înfăptuirea unității naționale a progresat în toate ramurile ei. Cel puțin situația în care ne găsim astăzi ne face să spunem adevărul fără să ne temem de nimeni, că stăm mai rău ca înainte de războiu. Hotarele sau lărgit, este drept. Pe câmpul de luptă au murit oameni destui. Carpații nu mai stau zid de despărțire pentru frați. Un proverb vechi spune că cine trece marea schimbă clima, dar nu și sufletul. Tot așa și noi. Am trecut peste hotarele vechi ca să mai schimbăm clima, să avem mai mult loc pentru ca să ne desfătăm ochiul, dar sufletul nostru a rămas neschimbat, ba s'a abătut mai mult la rele și la lucruri urâte. Un popor este în plin progres când se vede o schimbare peste tot.

In politică, în economie, în comerț, în muncă, în școală, în biserică, în toate. In politică, stăm rău, în economie, rău de tot, în comerț și în muncă, țăranul toate le vinde ieftin și toate le cumpără scump.

Școlile sau înmulțit și școlarii din zi în zi sunt mai puțini în clasă. La catalog înscriși sunt cu sutele și cu cartea în ghiozdan la școală sunt cu zecile. Și cei care urmează la școală sunt răi. Nu respectă pe părinți, avutul aproapelui pe mai marii lor! Generația care crește, crește rău. Educația le este neglijată și nu știu ce va fi mîine când biata țară va rămâne pe mâinile lor. Biserica, farul care a că ăuzit lumea dealungul veacurilor spre limanul fericirii veșnice, întocmai ca steaua polară pe călători din zi în zi primește lovituri de sulițe.

Biserica a luptat din răsputeri ca să tae din rădăcina răul și să sădească în ogorul lui Hristos, binele, adevărul, sublimul și frumosul, din Evanghelia sfântă. Se fac legi peste legi ca să o înjosească. S'o pună în inferioritate, s'o desconsidere și fără să fie de atenție și fără să se gândească o clipă că poporul unde biserica este desconsiderată se alege praful de el. Legile civile sunt făcute de oameni. Legile naturii sunt făcute de Dumnezeu. Cel dintâiu sunt trecătoare, se spulberă, se verifică, nu trăesc decât un timp. Cele Dumnezeești s u n t veșnice. Ele nu pier în veci. Biserica nu va pierii în veac cu toate amenințările și însulțările care i se aduc.

Bisericii, în vremea de azi nu i se dă nici un concurs din nici o parte. Ea trăește singură, prin ea însăși, din Duhul lui Dumnezeu. Apa este turbure, fiindcă au turburat o răii și interesații. Efectul este că lumea din zi în zi se îndepărtează dela drumul cel adevărat. Și ce este mai rău când apuci pe un drum rău.

Zilele de sărbătoare nu mai sunt serbate cu tragere de inimă ca odinioară. Crucea pe piept este făcută scurt, de român. I se dusese vestea că cea mai plină cruce este a Românului. Acum este goală. Legile făcute de oameni îngădue să se căsătorească tineri fără să se cunune civil.

Dacă nu este cununat civil trăește cu femeia câtva timp și-i dă drumul cu copiii pe ici încolo, lăsând-o plângând și muritoare de foame pe drumuri.

Văduvile de războiu 90 la sută sau măritat și statul nu știe că ele sunt m ă r i t a t e, fiindcă nici primăriile nu știu pentrucă nu spun, ca să nu li se oprească pensia care vine pe urma celui care a murit în tranșee cu arma în mână. Fetele nemăritate cresc la sânul lor copiii născuți din flori,

Lumea toată este plecată pe calea desfrâului, pe calea cârciumilor! Nimic nu face să scadă prestigiul unui popor decât desfrâul și imoralitatea. Poporul Român nu a decăzut decât din aceste două cauze, care sunt cele două păcate de moarte, care semnalează moartea individului și moartea unui popor

In Anglia, țara ideală, s'a luat măsură strașnic aplicată ca preoții să nu mai botcze nici un copil născut din concubinaj sau al vreunei femei necăsătorită civil sau religios. Această măsură în Anglia este legc. Pe lângă haosul de legi care se fabrică astăzi, ce bine ar fi să se fabrice și la noi o asemenea lege. Să se forțeze cei ce trăesc ca animalele să trăiassă și ei ca oamenii cu judecată și cu conștiință în interesul lor și al țării. Cum să progresăm când răul crește în voe ca pălămida în h o l d e l e părăsite. Cum să progresăm când conștința este întunecată? Cum să progresăm când răul a pus stăpânire pe inimi și creștinul nu-l mai poate deosebi de bine? Cine este de vină? Omul! Prin om a intrat păcatul în lume și prin picătura de sânge scursă din trupul Celui răstignit pe Golgota pe capul lui Adam s'a șters acest păcat, făcându-ne iărăși să înțelegem ce este bine și ce este rău. Cu toate acestea binele nu-l vedem și răul este înjugat c u noi. Nu putem progresa până când la baza noastră nu există frica de Dumnezeu, din care ia naștere, adevărul, iubirea, dragostea, cinstea, dreptatea și omenia. Cât timp într'un popor nu tronează aceste virtuți mergem îndărât, regresăm, ori câte legi s'ar fabrica și ori câtă politică s'ar face.

Pildele rele strică moravurile bune.

Dem. I. Iliescu-Palanca

DIN TAGORE

Credința în Dumnezeu a făcut tot ce este mare în lumea aceasta; credința e marea și unica forță creatoare a civilizației noastre; când piere credința în Dumnezeu, se înalță credința în bani și putere materială; prin această forță, după lupte și frământări ruinătoare, sufletul, asemenea unei ploi de stele, se epuisează și cade în cenușă și fum.

Bogățiile materiale sunt brutale și-s gata oricând să se nimicească între ele. Ele seamănă cu impulsiunile individuale; lăsate în voia lor, încep lupta distrugătoare. Dar, îndată ce apare un ideal de unitate, forțele răzvrătite se unesc și creația se afirmă; se afirmă creația, care este pacea și unitatea. Astfel, lăcomia de hrană este în sine însăș uricioasă și egoistă; dar, dacă o supunem idealului de fraternitate socială, o putem face mai nobilă și mai plăcută; atunni ea ajunge o aleasă plăcere a vieții zilnice. Tot așa, pasiunea sexuală este individuală și distructivă; dar, când e dominată de idealul iubirei, atunci ea se desvoltă într'o frumusețe perfectă, atingând apoi culmea expresiunei, simbolul adevărului spiritual în om, care este legătura sa de iubire cu Dumnezeu.

Schimbarea la față

6 August

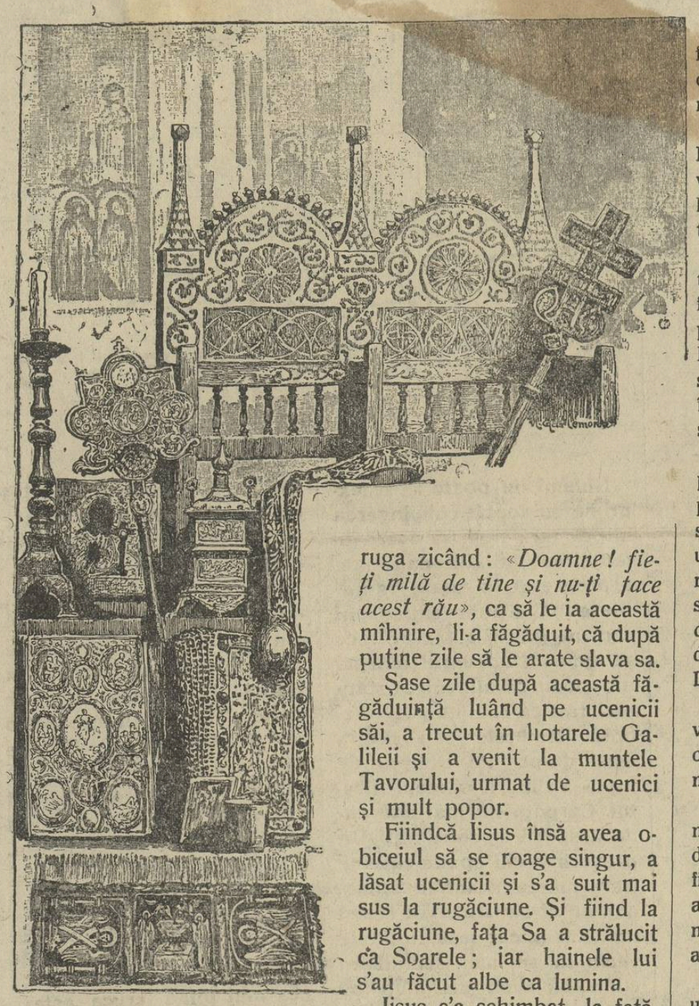

In anul al trezeci și treilea al nașterii sale, al treilea și cel mai de pe urmă al propoveduirii, Domnul nostru Iisus Hristos, aflându-se în laturile Chesareii lui Filip, unde după ce a întrebat pe ucenicii săi, cine îl numesc oamenii că ar fi Fiul Omului și după ce Petru l'a mărturisit a fi adevăratul Hristos Fiul lui Dumnezeu celui viu, atunci a început a spune ucenicilor săi, că i se cuvine să meargă în Ierusalim și acolo să pătimească multe dela arhierei, de la bătrâni și de la cărturari, care îl vor răstigni și-L vor omorî.

Văzând însă Iisus, că ucenicii săi s'au întristat pentru aceasta și mai ales Petru îl ruga zicând: «*Doamne! fie-ți milă de tine și nu-ți face acest rău*», ca să le ia această mîhnire, li-a făgăduit, că după puține zile să le arate slava sa.

Șase zile după această făgăduință luând pe ucenicii săi, a trecut în hotarele Galileii și a venit la muntele Tavorului, urmat de ucenici și mult popor.

Fiindcă Iisus însă avea obiceiul să se roage singur, a lăsat ucenicii și s'a suit mai sus la rugăciune. Și fiind la rugăciune, fața Sa a strălucit ca Soarele; iar hainele lui s'au făcut albe ca lumina.

Iisus s'a schimbat la față, apoi a venit un nor luminos și din nor s'a auzit un glas, care zicea: «*Acesta este fiul meu prea iubit, întru carele bine am voit, pe acesta să-l ascultați*».

Cînd au auzit ucenicii, au căzut cu fețele la pământ și s'au înspăimântat foarte tare. Au ridicat ei ochii în sus, dar n'au văzut decât pe Iisus singur, care le-a spus să se scoale și să nu le fie frică.

Domnul Iisus, când se scobora din munte cu cei trei din ucenicii săi le-a poruncit să nu spună nimănui această vedenie, până când va învia Fiul Omului din morți.

Și astfel a fost schimbarea Mântuitorului Hristos la față în muntele Tavorului.

Un film care poate mișca sufletele și a le întoarce către adevăr

REGELE REGILOR

Nu voi putea trece cu vederea frumosul și mișcătorul film, pe care l-am văzut înfățișat nu de mult la Chișinău.

In le vedem viața și patimile Domnului nostru Iisus Hristos, vedem nu pe Iisus, ca copil, ci de la epoca când a început activitatea Sa mesianică în lume.

Doamne! tragică și spăimântătoare viață de jertfă și de suferință, în care noi, creștinii, nu putem privi indiferenți. Iisus Hristos a avut o soartă și această soartă nu se arată cum și-a îndeplinit-o cu cea mai cerească supunere, până la capăt.

Filmul, începe cu un prolog, prin care, Maria Magdalena, apare în cel mai bogat decor de seducțiune. Când i se spune că un om din acest ținut ar putea rămâne neimpresionat la frumusețea ei, ea devine furioasă și în chip cutezător, îmbrăcată în podoabe strălucite, apare în fața Dumnezeului om.

La cuvintele ei pline de provocare nerușinată, Mântuitorul o privește blând și compătimitor.

Ce pildă minunată putem scoate noi de aici! Chiar dacă s'a adăogat aici oare care fantazie, fiindcă Maria Magdalena n'a fost așa, noi vom scoate ideia frumoasă și plină de lumină din aceste fapte.

Mândria, nerușinarea, ambițiunea, pofta și răutatea care cutezau să creadă că vor birui. Dar trupul păcătos, neputincios în fața luminii dumnezeești, s'a plecat uluit și frântă de umilință văzându-și ambițiunea sfărâmată, Magdalena a căzut pocăită.

La picioarele Mântuitorului, Magdalena a putut dobândi iertare și prin puterea cuvântului Dumnezeiesc, ea a fost deslegată de păcate.

Cine e mai tare? trupul sau sufletul? De aici vedem că spiritul biruiește trupul.

Ce atragere putea mișca sufletul lui Iisus, care venise să îndrepte lumea și căruia păcatele lumii îi rănise sufletul?

Nu cunoștea El toată tragedia sufletului omenesc, toate păcatele care leagă pe om de pământ? și nu pentru noi trebuia să suie drumul crucii, pentru mântuirea noastră? Pot oare toți oamenii înțelege dintr'odată puterea acestei jertfe? E cea mai grozavă epopee din istoria omenirii din câte au existat pe pământ și care a zguduit și a întors spre adevăr chiar și pe inimile cele mai întărite ale păgânilor.

Mai vedem apoi cum spiritul răului sau vrăjmașul mântuirii noastre, apare Magdalenei sub felurite chipuri omenești, înfățișând cele șapte păcate mari, ca mândria, invidia, răutatea, lăcomia, etc. de care ea s'a putut scutura, rând pe rând, astupând urechile în fața păcatului și închizând porțile sufletului ei la glasul minciunei, adică al răului.

Toate celelalte unsprezece acte și în special cele din urmă sunt de o mișcătoare interpretare. Rolurile, grele de îndeplinit pentru înscenarea unui subiect religios au fost totuși în parte destul de bine redate. Privirea plină de credință a lui Petru pentru stăpânul său, durerea sa când s'a lepădat de trei ori de Mântuitorul precum și alte felurite scene sunt atât de impresionante și de înălțătoare.

Viața Mântuitorului ca și patima Sa, înfățișată în acest film, a făcut să miște inimile creștinilor până la lacrimi.

Aceasta nu e o legendă pentru a distra publicul, nici fantazia unui decor bogat menit să mulțămească ochii; ci e reprezentarea măreților fapte a suferinții lui Iisus Hristos pentru mîntuirea noastră.

Ce mărețe pilde pentru noi creștinii, de dragoste pentru oameni și de lepădare de sine! Ce sguduitor tablou cînd Omul-Dumnezeu primește răstignirea fără de revoltă și moare pe cruce fiind nevinovat!

Doamne, care inimă poate sta neclintită și să privească nepăsător această jertfă dumnezeiască care se dă pentru mântuirea noastră?

Cu durere am văzut așa zișii creștini, care au privit nemișcați măreția religioasă a filmului și care nu s'au lăsat impresionați de cât de frumusețea decorului, privind ca și în fața unei vederi fantastice.

Pentru necredincioși, aceasta pare o legendă și cum pot ei să înțeleagă toată viața și jertfa Mîntuitorului? Cum pot ei să găsească aici o idee sublimă, când sufletul lor e mort pentru lucrurile dumnezeiești?

Totuși ideia morală rămâne și dacă nu toți pot găsi prefacerea sufletului lor, totuși aceste frumoase filme cu subiect religios sunt din cele mai potrivite pentru educațiunea sufletească și pentru desfătarea inimii. E un film măreț, menit să răscolească sufletele și să întoarcă inima către adevărata dragoste pentru Mântuitorul lumii.

Laura Scriban
Profesoară în Chișinău

Răvașe Educative

CAFEAUA

Dragă Eleonora,

'Mi scrii că soțul tău are nevoe de bani spre a 'și tipări o carte și că tu, deși ai primit dela bancă chiar azi, dobânda banilor tăi, nu voești a-i da nici o lescae pentru acest scop.

Ce egoistă ești, fata mea, și cât de slabă e la noi dragostea conjugală! Spre a vedea o dovadă de sacrificiu îți voi povesti o scenă pe care am văzut-o la Veneția în azilul desmoșteniților.

Luigi Santorini, bătrân cerșetor, care odinioară fusese muncitor harnic și cinstit, ajunsese așa de bătrân și de neputincios, încât, într'o zi, fu adus aicea de sergenți, căci căzuse pe stradă.

Cât era de șubred, el tot nu voia să stea degeaba, ci împletea la scaune de trestie și de pae, scărmăna lână, făcea cutiuțe de carton pentru paste făinoase și pentru scrobeală, spre a și câștiga banii pentru o cafea și așu soția sa Gilda, să scape de cheltuială.

— Ce faci Santorine, ce faci? îi zicea directorul azilului. Nu ți-am spus să nu ne mai incurci zadarnic p'aici? Du-te, du-te în infirmerie, ne risipești paele, ne amesteci și ne 'ncurci lâna, ne strici cartonul. Nu-ți putem plăti nici un ban pentru munca ta. Munca ta e ruină!...

Suspinând bietul octogenar, se întorcea spre infirmerie dibuind scara, ușa, patul. Făcea o cruce, îngână un *Pater noster*, și încrucișa mâinele pe piept cu fața inundată 'n lacrămi, murmura: Povera Gilda, povera Gilda: Directorul găsindu-l de multe ori astfel îi striga: Isprăvește Luigi, isprăvește. Ce'i mai ceri lui D-zeu. Nu ți a dat destul atâtea zile lungi și mereu 'ți vin bani pentru cafea?

Cine te mai răsfață și cu asta, o signore, cine?

In acest timp în stradă se auzi un sunet de mandolină ș'un glas stins care zicea:

**) Nina da banda i scrupoli*
Su via non dirmi di no
Si compagnarti in gondola
Sta notte mi verro.

Varda che notte splendida
Le stelle brila in ciel
Le un specchio l'aqua e laria
Le un balsamo le un miel.

Bătrânul sări la fereastră, căci cunoscuse vocea Gildei, care cânta din ușe 'n ușe și, cum câștiga un ban, alerga cu el la azil și 'l da pentru a face plăcere bătrânului ei soț îl da pentru cafeaua lui.

Eram acolo, când odată cu dânsa, intră pe ușe infirmierul, aducând lui Santorini o cafea caldă.

— Bea Luigi, bea, zise Gilda, cât voiu trăi eu, tu vei avea mereu această băutură la care știu că ținei atâta. Iubirea mea nu te va părăsi niciodată dragă, nu, nu...

*

Sala răsună de cea mai dulce și cea mai caldă sărutare, apoi cei doi bătrâni privindu-se, la lumina lampei, îngânară:

Gilda... Luigi...

Directorul, atins de aceste ultime acorduri ale unei calde simfonii, ieșite din margine de mormânt, zise: Gilda, nu te mai obosi să cânți în stradă, tu femee sărmană și bătrână, de azi înainte Santorini al tău, va găsi la noi cafeaua lui; bani ce câștigi cu cântecul tău, nu-i mai da pentru gustul lui, ține-i tu pentru pâine... Să-i fie pomană bietei mame.

Ți-am povestit această 'ntâmplare la care am fost față în azilul de bătrâni din Veneția.

AuzișI, Gilda se lăsa fără pâine pentru un gust al soțului său, tu nu vrei să-l ajuți la o lucrare ce te va înălța și pe tine, dar îi arunci cu ușurință pe dresuri și pe mode. Fii serioasă, fata mea. și ia de exemplu pe Gilda, cântăreața septegenară, că nu greșești.

Fără supărare Eleonora.

Baba Vișa

*) *Notă.* – Nina da la o parte scrupoli
Aide, nu zice, nu
Spre a te 'nsoți în gondolă
In această noapte voi veni

Te uită ce noapte splendidă,
Stelele strălucesc în cer,
Apa lucește ca o oglindă și aerul
Este un balsam e dulce ca mierea

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul : :

TINE LA LEGEA TA!

Un împărat bătrân, din vremurile de demult, chemă odată la sine pe un episcop evlavios, care se afla în împărăția sa, și ceru să se lepede de legea sa și să se închine la zeii, pe cari îi cinstea dânsul.

— «Stăpânul și împăratul meu», răspunse episcopul, puternic ești și mare, și obișnuit ești ca toți supușii să asculte de tine. Eu vreau să te ascult; cererea asta însă nu-mi este iertat să ți-o îndeplinesc.

Auzind împăratul acestea, s'a supărat foarte tare și a zis:

— Nu știi că viața ta este în mâinile mele și că te pot nimici? Un semn să fac și ești pierdut.

— «Asta o știu prea bine», răspunse episcopul, dar lasămă te rog, să-ți spun mai întâiu o pidă și apoi să mi răspunzi la întrebare: Să zicem că se naște un război, că dușmanii vor atrage către ei pe cel mai credincios din supușii tăi, făgăduindu-i comori de bani și mare cinste, numai să se facă trădător și să descopere tainele tale. Dar văzând dușmanii că nu-și pot ajunge scopul și că supusul tău rămâne neclintit în credința ta către tine, îl desbracă, îl batjocoresc și-i dau drumul acasă. Când supusul acesta, înălțate doamne, s'ar întoarce la tine, spune-mi nu i-ai da hainele tale cele mai frumoase și nu l'ai pune în cea mai mare slujbă?»

— «De bună seamă, așa aș face, răspunse împăratul; dar ce are aface întâmplarea aceasta cu istoria ta?»

— «Vezi, înălțate împărate», răspunse evlaviosul episcop, cu trupul meu poți face ce vrei. Sufletul mi-l poți desbrăca de această haină pământească. Una însă s'o știi: Eu am un Domn mai mare și mai puternic chiar decât tine, colo sus în cer! Pe mine mă poți ucide și batjocuri; dar sufletul meu nu mi-l poți lua. Cu acesta mă voiu duce la Domnul cel mare, acolo, sus. Acela știu că are să mă îmbrace cu haină nouă. De ce să mai pun preț pe viața aceasta trecătoare și de ce să-mi lepăd legea?»

Auzind împăratul acestea, s'a îngândurat și și-a plecat capul, zicând:

«Du-te, îți dăruiesc viața!»

Apoi întorcându-l către cei din jurul său, le zise:

«Ce bine ar fi, când toți împărații ar avea supușii așa de credincioși».

Grivas Cruceanu

EFIGII

GIB I. MIHĂESCU

De sigur cel mai mare nuvelist din generația, carea apărut după războiu este scriitorul Gib I. Mihăescu. Impresionant, viguros își crează personagiile sale în linii de daltă. E un talent care știe să nu se irosească cu vlaga sa în mărunțișuri. Cantitativ scrie puțin, însă ceace dă este chintezența unei munci trudite zi de zi. Iar partea de unde știe s'o exploateze și să și-o speculeze, este tocmai aceea gingașe și expresivă analiză sufletească, analiză care zgudue profund pe iubitorul de amănunt al caracterului omenesc.

E un fin psiholog, dotat cu un real simț de diferințiare omenesc. Pătrund cu un ochiu obiectiv în sufletul omenesc, pe care îl destramă fibră cu fibră, realizând o admirabilă analiză psihologică.

Inpreună cu Liviu Rebreanu, formează un duo fericit care știe și poate să realizeze o temeinică analiză psihologică. Nu numai a eroilor, dar chiar și acea analiză de puternic amănunt al faptului. In proza lui Gib. I. Mihăescu găsim o înlănțuire de evenimente logică, o desfășurare de fapte până la risipă însă toate acestea în cadrul strâns închegat al acțiunei pe care n'o prejudiciază, nu-i aduce nici o daună, ci din contră îi dă vlagă, îi dă vitalitate.

Am citit mai de mult nuvela «Troița» în «Unniversul Literar» mi se pare, am recitit-o cu aceaș gradată emoție și în volum. In adevăr nervii sunt sguduiți de un tragism fără seamăn. Ce poate fi mai simplu decât un fapt divers. Totuși mersul acțiunei îl motivează. Niște țărani ca să nu degere de frig au rupt o troiță. Și au făcut focul cu ea. Au scăpat de la o moarte sigură. Și urmează o serie de halucinații. Se ivesc cete urlânde de lupi, toți cred că este o pedeapsă Dumnezeească. Se închină pentru ertare, etc.

Ce zguduire mai mare de nervi este posibilă decât pentru un om cuprins de religiozitate adâncă să se vadă pedepsit pe Dumnezeu. Numai în nuvelele rusești sau în prozatorii germani Schnitzler, Zweig sau Bahr se mai poate întâlni acest realism crud, înspăimântător al vieței.

Prozatorul de mare talent este dublat de un bun autor dramatic. Gib. I. Mihăescu este autorul piesei de succes: «*Pavilionul cu umbre*». — Amintim că în această piesă a jucat marea noastră artistă Marioara Ventura. — Și în teatru, ca și în nuvelă, sriitorul nu se depărtează de problemele sale: tragicul vieței prezentat printr'un obiectiv al realității. Oglindirea fidelă a realității, nimic altceva. Fără artificiu, fără floare. Dar totul expus într'o limbă clară, neaoș românească, curgătoare, și smălțată ca un covor de iarbă presărat cu flori, care desfată ochiul și îmbată simțurile.

Piesa este de un dramatism fin, concentrat, cu o acțiune condusă într'un tempo vioiu desfășurarea este bine închegată, iar personagiile sunt preciza'te prin atitudini ferme, prin bune linii de conduită, dela cari nu se dezic.

Dar uitasem să transcriu ceva despre al treilea aspect: Gib. I. Mihăescu, om al dreptății. E avocat. Apără cu pasiune nevoile celor mulți și slabi. Imparte limanurile nădejdei spre mai bine a multora care aleargă și se însetoșează după dreptate. Publicul îl recompensează cu dragostea lui.

Gib. I. Mihăescu e un talent neîndoios și îndiscutabil, un scriitor de marcă, un temperament exemplativ ales.

RADU MISLEA

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului“

DE VORBĂ CU CITITORII

Arhim. SCRIBAN

Ce lucru plăcut este, la scrisul unei gazete, de a vedea că rîndurile ei sunt urmărite de cititori, și încă nu molatec, încât foaia, odată isprăvită de citit, să fie lăsată la o parte și uitată în tot ce cuprinde! Ce plăcere de a vedea că rândurile ei trezesc răsunet, că cititorul, când este de o părere cu tine, când are un cuvânt de altă părere, când, în sfîrșit, pășește mai departe și vine să stea de vorbă cu tine și să-ți împărtășească vederile lui!

Așa plăcere simțim noi, primind rânduri dela cititorii noștri, dovedindu-ne că scrisul nostru nu trece nebăgat în-seamă și că ei înșiși simt nevoe de a se destăinui către noi și a sta de vorbă cu noi despre unele înfățișări ale lucrului nostru la această foaie.

La direcțiunea acestui ziar, s'a primit o scrisoare a d-lui *J. Popescu Copuz*, avocat în București, care ne scrie că articolele acestei foi îi plac așa de mult, încât îl fură dela treburile sale, pentru a le sorbi cu lăcomie. «Nu las gazeta, scrie domnia sa, până n'o isprăvesc dela început până la sfârșit». D. Copuz însă are câteva împotriviri de făcut față de lucrul nostru. «Nu e destul, zice domnia sa, să ai în grijă numai fondul celor ce se spune prin diversele articole din gazetă, ci mai trebue ceva, mai trebue forma în scris, atât ca ortografie cât și ca limbă românească curată, ferindu-ne de expresii prea învechite cari azi nu se mai uzitează, fiind rămase după timpurile năvălirii barbarilor și a diverselor nații ce au trecut peste capul nostru, dar cari au dispărut în pustiu, iar limba și expresiile lor, rămase în poporul de jos — să ne luptăm a le înlătura, îndrumând vulgar spre limba adevărată, curată, limba de origină latină, de unde ne tragem neamul și obârșia, ca să nu mai vorbim împestrițat, chiar între noi cărturarii; dar poporul de jos, cu mai puțină cultură sau de loc, ce fel de educație ia de la noi?» (Aici am pus noi semnul? fiindcă trebue, dar în manuscript lipsește).

Va să zică d. Copuz se ridica împotriva felului de vorbire sau scriere cu cuvinte sau rostiri învechite și cere să avem în vedere tot rostirile care se trag din latinește.

In al doilea rând, domnia sa se plânge de felul de scriere al unor cuvinte în articolele noastre, anume că scriem *când*, în loc de *când; cît*, în loc de *cât; lîngă*, în loc de *lângă; țara Romînească*, în loc de *țara Românească; cîștigat* în loc de *câștigat; cirmuirea, cintărește*, în loc de *cârmuirea, cântărește*.

In ce privește felul de scriere al unor astfel de cuvinte, d. Copuz, precum se vede, arată prin pilde, cazurile care nu-i plac; în ce privește însă întrebuințarea cuvintelor vechi, nu arată nici o pildă ca să vedem care cuvinte nu-i plac și cum ar trebui înlocuite. Dar, oricum, noi înțelegem care sunt vederile sale, cititorii au înțeles de asemenea ce fel cugetă d. Copuz, și deci putem să ne așternem la o plăcută ședere de vorbă despre astfel de întrebări cu un setos cititor al nostru.

S'o luăm mai întâi cu ce e mai ușor, cu scrierea unor cuvinte.

D. Copuz spune că noi scriem: *cirmuirea, cintărește, țara Romînească, cit* și că printr'un asemenea fel de scriere, cititorul nu va înțelege cuvântul. Răspundem că noi nu scriem chiar așa, ci că d. Copuz umflă lucrurile, ca să iasă dovedirea sa mai ușoară. Noi nu am scris *cintărește*, nici *cirmuire*, ci *cîntărește*, *cîrmuire*. Parcă nu e tot una.

Va să zică, la urma urmei, la ce se mărginește, toată această împotrivire a d-lui Copuz? că de ce scriem pe â cu î din i și nu cu î din a? E cu putință că are dreptate, că cititorul mai slăbuț nu va deosebi bine pe î de i și va citi *cit* în loc de *cât*, *cind* în loc de *când*.

Nici noi nu vom zice ba și trebuie să spunem aici, ceiace d. Copuz știe, că i-am spus și pomenește și în scrisoare: Și noi scriem obișnuit nu cu î din i, ci cu â din a. Dar scriitorul acestor rânduri scrie mai totdeauna cu mașina, că merge mai iute, ca și aceste rânduri pe care le scriem aici. La mașină însă avem pe î din i, nu pe â din a. Ca să facem acest semn din urma, ne trebuesc două mișcări, pe când pe î din i îl avem dintr'o singură mișcare a degetului. Deci câștigăm timp scriind *când* în loc de *când*. Dar apoi urmează că, atunci când articolul se culege la tipografie sau se face corectura la redacție, să se puie totdeauna â și nu î. Nu fac însă eu corectura, și atunci și băieții din tipografie lasă pe î cum îl găsesc și organele din redacție nu îndreaptă. Deci nu e la noi un principiu de a scrie așa, ci este o curată uitare a celor ce mai sunt la lucrul acestei gazete afară de noi. Adevărul întreg este însă că, dacă nu eu personal, dar sunt organe la lucrul acestei gazete, care din principiu scriu cu î din i și deci lasă în articolele mele pe î așa cum a ieșit din mașină, pentrucă, spun ele, așa i-a învățat profesorul la școală. Un astfel de profesor este un bărbat cu multă învățătură, d. *Dan* din Galați, care învață pe școlarii săi să scrie pe î totdeauna cu i, afară de cuvântul *Român* și *România*.

Va urma

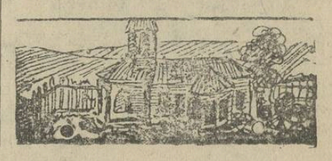

Cvas sau vin pasteurizat?

Cititorii poate își aduc aminte de articolul nostru «După Congresul Antialcooliv» din nr. dela 30 Iunie al acestei foi, prin care arătam ce băutură bună sănătoasă au Basarabenii, cvasul, și ce bine ar fi să se poată răspîndi în toată țara! Această băutură singură și ar fi o armă împotriva spirtoaselor.

Tot cu gîndul la ce ar trebui să bem ca să scapăm de băuturile bețive, mai scrisese și d. *H. Sanielevici*, cu vreo două luni înaintea noastră, în «Adevărul» dela 8 Mai a. c. Domnia sa era de părerea că degeaba ne luptăm ca să nu se mai bea de loc, fiind-că în aceasta nu se va izbîndi. S'a băut și se va bea în totdeauna. Mai bine ar fi să căutăm o băutură care să semene cu vinul. Această băutură ar fi vinul pasteurizat, adică păstrat cam în felul lui dela început, cînd l-ai stors din strugure și deci în care să nu ai alcool. «Suc de struguri pasteurizat» e numele pe care i-l dă dumnealui.

Dar seamănă aceasta cu vinul? Nu seamănă, că e dulce. Totuși d. Sanielevici vrea un asemenea vin și crede că lumea l-ar primi. Ba cere d-lui Garoflid, șeful viticultorilor», să facă o încercare: «să dea o masă unor țărani de pe moșia d-sale și să le ofere lichid de acesta din belșug, ca vin boeresc din străinătate. Să vedem: îl lasă ori îl beau?.. Sucul seamănă mai mult cu vinul decît cu mustul».

Dar acesta va fi vin dulce.

Dacă este vorba de un asemenea suc va fi la gust ca vinurile grecești, apoi acelea așa sunt, dulci. D. Sanielevici zice că dorește foarte mult un astfel de vin, dar dulce.

Apoi atunci ce să mai alergăm noi să scornim o băutură nouă, pe care lumea încă n'o știe, pentru care trebuie fabrică nouă? Nu e cvasul nostru din Basarabia tocmai băutura cam în felul cum dorește d. Sanielevici? E dulce, deși nu e din struguri, dar e din poame, e bine fabricat, bine ținut, în sticle hermetic închise și peste toate, e ieften. Pe cînd, dacă e vorba de o băutură nouă, trebuie să deprinzi lumea cu ea. Cu aceasta însă o parte din țară e gata deprinsă și o vezi acum înșirată în rînduri la toate restaurantele, bodegile, băcăniile și cîrciumile din Chișinău.

O avem deagata: ce ne mai trebuie alta nouă?

Nemții dezlegaseră nevoia asta pentru ei încă înaintea războiului. In toate băcăniile găseai *alkoholfreier Wein* (vin afară alcool). care era ieften și bun. In 1913, am adus cu mine din Berlin 10 sticle, ca să arăt și prietenilor de aici. Arhimandritului *Fotie Balamace* († 1916) i-am spus odată, înaintea războiului, vino peste graniță, să ne întîlnim în Lucerna, Elveția, să-ți dau vin fără alcool. Și ne-am întîlnit și l am dus la otelul *Crucii Albastre* (un așezămînt creștinesc care lucrează împotriva beției) și i-am dat vin fără alçool, și așa am băut cît am stat acolo. Deci treaba se face, deși Nemții au peste toate berea ca să înfrîngă băutura rachiului.

Dar au făcut și bere fără alcool, oricît de puțin alcool se găsește în bere. Am încercat și eu să beau într'un restaurant din Leipzig în 1913. Dar nu era de băut. Era curat borș. Din această pricină nici n'a putut prinde.

Cu vinul însă n'a fost așa. Acesta merge în voia cea bună.

Noi însă nu mai avem nevoie nici de vinul fără alcool, odată ce avem cvasul. Căci toate băuturile acestea, oricît de ieftene, tot nu pot ajunge la ieftinătatea cvasului.

De aceia, în loc să ne mai zbatem după alte băuturi, care or fi bune și acelea, dar încă nu le avem și lumea nu le știe și au să fie scumpe, mai bine să umblăm după cvasul pe care-l ai trei sferturi de litru cu 9 lei.

Arhim. SCRIBAN

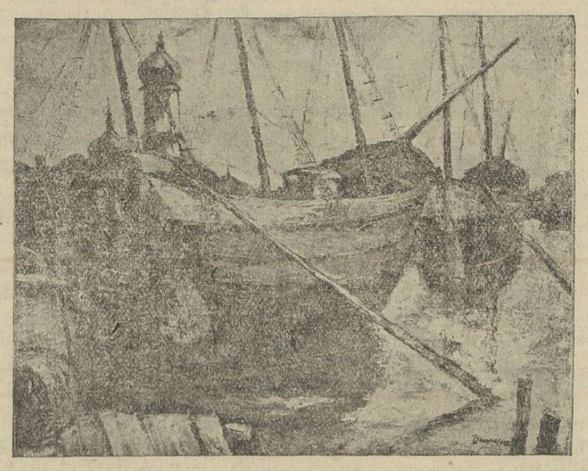

Pictorul Marian — Corăbii la Vâlcov

Scoaterea religiei din școală

Clerul Bisericei Ortodoxe cu durere a constatat, că conducătorii Țării Românești sunt creștini puțin credincioși. Ratificarea concordatului încheiat cu Papa Romei de către Guvern și Corpurile Legiuitoare s'a făcut chiar cu prețul călcării a celui mai înalt așezămînt al Țării — a Constituției. Pentru o țară ortodoxă, precum este România, acest act cu Roma a fost de prisos.

Nici protestul Bisericei Ortodoxe, nici argumentarea zdrobitoare a I. P. S. Mitropolit Bălan, aduse în Senat, n'au putut opri săvârșirea acestui act urât.

Concordatul s'a ratificat.

Și noi fiii Bisericii Ortodoxe suntem aruncați în cea mai adîncă umilință. Sub dominația străină Biserica noastră nu s'a simțit atât de jignită ca astăzi...

Religia Ortodoxă este dominantă în Țara noastră, așa e scris în Constituție, și așa ar trebui să fie, căci Biserica Ortodoxă a avut un rol strălucit în viața neamului românesc; acest fapt nu-l tăgăduește, nici istoria, nici oamenii, și totuși realitatea ne înșeală și viața, zilnic ne aduce surprize triste și neașteptate. Pe cînd catolicii din România prin concordat capătă drepturi de a avea școli confesionale și a instrui tineretul în spiritul religios, noi, ortodocșii pierdem și ultima iluzie despre dominațiunea confesiunei noastre, religia se desconsideră cu totul; ea în școli de acuma se va îngădui numai ca dexteritate.

Ministerul de instrucțiuni de curând va depune proectul de Lege, care scoate religia în rîndul dexterităților. In special în școlile primare nu se dă cuvenita atenție obiectului — religia, — și aici este cea mai mare rătăcire a celor ce l-au făcut.

Școala primară este școala poporului, iar poporul este adânc religios; deci cum se va împăca țăranul c'o astfel de educație pentru copilul său, cum se va împăca cu învățătura în școală fără Dumnezeu. Ori cât de multă carte ar învăța copilul lui, dar dacă el nu va ști să dea laudă lui Dumnezeu în biserică, cetind și cântând la strană, o astfel de învățătură n'are preț în fața poporului.

Iar noi trebue să recunoaștem, că acolo, unde nu-i Dumnezeu, nu-i nici bunăcuviință, nici morală.

Școala este menită a lumina, a da o educație sănătoasă viitoarelor generații. Copiii de azi sunt cetățenii de mâine, și de aceia, cum vor fi mâine — sunt răspunzători educatorii tineretului.

Primii pași ai copilului în școală sunt hotărâtori pentru întreaga viață a lui; aici, în școala primară mintea copilului este frământată de cele mai variate lucruri și întrebări.

Copilul vrea să știe cauza tuturor lucrurilor, ce îl înconjoară, copilul după firea sa vrea să știe de Dumnezeu, și din partea educatorului ar fi un păcat mare ca să nu satisfacă cerințele naturale ale copilului și să-l lase rătăcind cu mintea pe căi greșite.

Copiii sunt creduli. Ideile și învățăturile îndrumătorilor săi îi primesc cu cea mai adâncă credință și fără nici o îndoială.

Și aceste momente însemnate din viața copilului, trebuesc folosite spre binele lui, iar creșterea copiilor fără frica lui Dumnezeu va aduce pagubă; precum lor însăși, așișderea și întregei societăți.

Credem, că aceia, care sunt chemați de a fi îndrumători ai unei întregi națiuni, vor înțelege pericolul și vor ști să-l înlăturei iar generațiile viitoare le vor crește în frica lui Dumnezeu, sădind în sufletul copiilor credință și moravuri bune,

Căci știința fără Dumnezeu nu-spre folos. Iar știința despre Dumnezeu, s'ar cuveni să fie în fruntea tuturor obiectelor de predare în școală.

Gh. Jemanean

Insemnări săptămânale

Concordatul e nedrept

S'a scris mult, mult, despre contractul încheiat între statul român și Vatican, dar cu toate acestea, glasul acelor ce au strigat a rămas neauzit, ba încă cei satisfăcuți, catolicii, au făcut haz pe seama noastră, căci într'o revistă catolică numită „Viața", scria: „în sfârșit s'a încheiat și Concordatul în ciuda nepricepuților". Cu alte cuvinte, toți catolicii, toți cei ce au fost pentru Concordat, sânt deștepți, iar ortodocșii adevărați sânt proști. Bine fie ei deștepți; dar noi le răspundem, nici odată de dragul cuiva nu ne vom vinde religia, căci românul adevărat, ortodox, își dă bine seama ce înseamnă CONCORDAT.

Și ca să arăt cât de nedrept a fost acest legământ voi înșira câteva date.

In primul rând, se aprobă instituirea ierarhiei catolice în țară la noi, cu 5 eparhii la: Blaj, Oradea-Mare, Lugoj, Gherla și alta căreia i se va pune temelia zilele acestea tot în Ardeal conform legământului.

Biserica ortodoxă, cu 12 milioane de suflete are 12 episcopi, iar uniții cu un milion de suflete au 4 episcopi, și atunci noi ar trebui să avem cel puțin 38.

Protestanții, 776 de mii; luteranii 388 de mii; unitarii 60 de mii; împreună fac un milion 224.000 de suflete și au 4 episcopi, în proporție cu ei, Biserica noastră ortodoxă ar trebui să aibă cel puțin 40 de episcopi.

Romano-catolicii cu un număr de 1.430.000 suflete au 5 episcopi, în proporție cu ei noi ar trebui să avem 45 de episcopi.

Din această statistică deci se vede lămurit că Biserica noastră, e foarte nedreptățită. Dacă însă astfel stau lucrurile, dece nu se iau măsuri de îndreptare?

Vedem lămurit că biserica noastră din dominantă a ajuns minoritară.

Guvernul trebuia să aibă în vedere de la început chestiunea aceasta și nu trebuia să dea atâta libertatea minoritarilor.

Cu toate acestea noi tot sperăm într'o îndreptare a situației Bisericii, spre dreptul nostre și mângâierea îmgâmfaților catolici, care râd și se gudură, de ce i-a găsit în țară la noi.

Diac. V. H. FUSSU

SIMFONII DIN TRECUT

versuri de cunoscuta scriitoare

DOAMNA SMARA:

se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16

Prețul 80 Lei

Insemnări pe marginea unui ziar

Sfârșitul articolului d-lui N. C. Munteanu-Muntmarg dintr'un număr al ziarului «Cultura Poporului» relativ la «Expoziția culturală istorică la Iași, m'a pus o clipă pe gânduri născocindu-mi un prilej de cercetare.

«Presa românească de acum o sută de ani era un prilej de cercetare, era presa jertfei naționale, anumita presă de azi este presa șantajului imoral, Ce deosebire!»

Colosală deosebire! Ca de la cer la pământ! Indrăsnind să facem o deducție pe baza celor ce se scriu astăzi — vorbind în special de branșa ziarelor zilnice, constatăm un fapt de o importanță capitală pentru a stabili raportul dintre prezent și trecut. Psihologia popoarelor a suferit schimbări neînchipuit de grave devenind o nervozitate fără margini. Era și firesc să se turbure când atâtea evenimente au sdruncinat psihicul neamurilor. Unele state s'au prăbușit, altele au crescut cu vigurozitate pe ruinile lor, popoare ce au pornit torențial spre o viață ținută până atunci în cătușe.

Pe calapodul pornirilor s'au dat și jurnalele de astăzi, presa acel val de gândire revărsată din abundență. In timpul celor câțiva ani de război lumea a văzut atâtea grozăvii, a fost martoră atâtor dezastre încât involuntar și-a modificat felul de a privi, a judeca, faptele ce au precedat războiul. După războiu a cerut să i se servească o hrană dacă nu la fel de senzațională cel puțin gătit cău acelaș sos iritabil. Și presa «anumita presă», cum o întitulează d-l Munteanu-Muntmarg, s'a pus în slujba consumatorilor, nu de dragul de a-i servi o mâncare substanțială ci doar de dragul desfacerii mărfii de unde, evident, câștigul material.

Am aici pe masă două dintre cele mai răspândite jurnale din țara românească alături de un exemplar din ziarul «Cultura Poporului».

Câtă deosebire între aceste două quotidiene și modesta foae «Cultura Poporului». Chiar așa pe masă cum stau tustreile la rând, par'că văd cum «Cultura Poporului" pleacă capul în jos de rușine că nu poate furniza atâtea lucruri de preț..

Ea nu are decât o mână de colaboratori, și par'că se teme că nu-i voi da atenția ce o merită. Că nu i la fel de îmbrăcată ca surorile ei.

Nu, scumpă foae modestă! Nu te voi necinsti prin atenția ce'ți voi da-o! Tu'mi pari un bătrân cu vervă tălcuitoare, sfătoasă potolit. Din rândurile tale curge în unde fără talazuri huruitoare, chipul vremurilor ce s'au dus. Tu nu ai ticuri nervoase, tu nu țipi strident, falș, cu răutate, cu dușmănie, cu blestem!

In coloanele tale moi, ca amurgul serii, curge seva bunei cuviinți, dorul de a clădi edificiul cu pereții roși de vreme. Slovele articolelor tale, îmi pare un basm vechiu, dinainte de războiu, o poveste spusă de un bătrân bunic la vatra focului iarna când vânturile urlă în colțurile lumii.

E adevărat că tu nu ai table cu reclame pe garduri și prin gări! Tu nu te vezi prin chioșcuri și depozite, publicul nici nu te cunoaște aproape! Dar pe acolo pe unde ai pătruns ai lăsat o dâră de lumină ca o stea ce cade într'o noapte de frământări haotice. Nu suspina că nu ești bogată și chipoasă! Vezi tu singură cari sunt păcatele și deșertăciunile bogăției: mândrie, strălucire exterioară și lipsa de bun simț. Să nu te vaeți că nu ai reclamă! Poate ai de gând să-mi răspunzi că «reclama-i sufletul comerțul"? Draga mea, dar tu nu faci negustorie!

Tu ai altă menire. Faptele bune au nevoe de foc. Nu vezi că neobositul domn profesor N. Iorga nu poate termina palatul Ligil Culturale? Și dânsul nu'și clădește case proprii. Vrea să facă așezăminte țării și tot nu poate.

Și doar știi bine câte localuri de petreceri se clădesc, câți bani se aruncă pe lux și pe alte lucruri deșarte. Din partea mea, bun prieten al tău mă încumet a-ți da sfatul meu:

Nu aspira la măriri strălucitoare: din adâncuri înegrite apare viața minunată a plantelor și vezi câtă măestrie!

Nu fii întristată că nu te cunoaște lumea! Și dacă te-ar cunoaște și nu te-ar înțelege? Ce ți-ar folosi? Mai bine puțini și buni decât mulți și...

Tu știi bine, ca și mine, că prîn colțuri de țară, prin tăcutele cătune sub dealuri, aduci o rază de lumină plină de sfat și îndrumări adevărate.

O știi bine! Mergi înainte!

I. D. Dogaru

Colțul Medicului

Despre indigestiune

(APLECATE)

Prin cuvântul indigestiune se înțelege o turburare repede și trecătoare în actul mistuirii. Sunt mai multe pricini cari pot da naștere la această boală și anume: când cineva mănâncă prea mult, sau când mâncarea este rău pregătită, ori este de calitate rea.

Indigestiunea se ivește adeseori la oamenii slabi, sculați după o boală lungă și grea, la copii, la oameni cari mănâncă prea iute și nemestecat bine, sau cari îndată după masă au plecat cu trăsura sau au dantat cu stomacul plin, la cei cari răcesc în timpul mesei sau îndată după mâncare, sau cari au luat băuturi, ghiață, ori au mâncat prea multă înghețată. Intru cât privește calitatea mâncărilor s'a observat că indigestiunea este de multe ori produsă de cărnurile sărate, de mâncările grase, de grăsime, de pești învechiți, stricați, de fasole, de bob, de mazăre, când ele nu au fost bine fierte, de pepeni, de castraveți, salată, ouă răscoapte, unele feluri de prăjituri, etc.

Nu este bine ca omul să mănânce prea iute, prea lacom, căci și aci lăcomia, ca în toate, mănâncă omenia, aduce bucluc, de oarece mâncarea fiind înghițită fără să fie bine mestecată în gură, sau mai bine zis măcinată, cade în stomac ca un corp străin, ca o piatră. Bețivilor li se strică foarte des stomacul, ei au deobicei mistuirea grea. — Semnele indigestiunii sunt mai multe: ea se arată de obiceiu la câteva ceasuri după mâncare; omul se simte rău, are limba albă și încărcată, greutate și arsură la lingurea, greață și icnituri acre și puturoase, însoțite de o durere de cap și de un rău general; în cele din urmă îl apucă vărsăturile, dând afară mai toate materiile din stomac, adeseori e cuprins și de urdinare în acelaș timp. Nemistuirea este primejdioasă la oamenii slăbiți de vr'o boală, căci îi poate întoarce boala; la copii și la oamenii supărați sau cari sufăr de boală de inimă.

Tratament. Cel mai bun lucru este ca îndată ce omul se simte rău să caute să verse, luând un pahar sau două cu apă călduță, sau gădilându-și fundul guri cu o pană sau cu degetul, sau să ia mai întâiu ipeca, un gram omul mare, 30 până la 50 centigrame copiii și apoi să bea apă sau o tizană caldă pentru ca să înlesnească vărsăturile. Când omul a vărsat dela sine să-i dăm un ceaiu de teiu, de mușețel, de izmă, de melisă, ori de foi de portocale. După încetarea vărsăturilor îi vom da o băutură stimulentă cu acetat de amoniac, tinctură de scorțișoară și eter. După puțin timp dela mâncarea cu pricina îi vom da un purgativ (curățenie): sulfat de sodă, oleu de ricin, calomel, scamonee, etc. Se mai pot pune la lingurea cataplazme calde de făină de in, sau mușstar. In timp de 24 de ore omul se va hrăni numai cu lapte dulce fără smântână, lapte bătut, zeamă de carne fără grăsime. Dacă scaunele miroase rău se vor da entiseptice intestinale (bonzonaftol, salol, betol, cărbune de tei, ichtalbină, 1-2 grame în buline). Câteva zile dearândul bolnavul va ține dietă aspră: supă, lapte dulce, lapte bătut, câte un ou moale, prea puțină carne (mușchi) friptă pe jumătate și câte puțin vin în apă.

In aceste zile este bine să se facă și o bae caldă. Ca lucruri de casă, foarte bune la aplicat sunt frecăturile sau fricțiunile, atunci când omului îi este rău tare și nu-i mai circulă bine sângele, fricțiuni pe frunte, mâini, cu substanțe aromatice, cum este oțetul de trandafiri, din care i se dă și pe la nas și i se pot face și abureli turnând oțetul pe cărămidă. Oțetul este răcoritor și bun antiseptic.

D. I. Glăvan
Asistent Universitar

Autocefalia bisericească și Patriarhia ecumenică

I.

Iată o chestiune foarte veche și care continuă de a fi nouă prin faptul că, din timp în timp, revine la ordinea zilei, dând loc la discuțiuni mai mult sau mai puțin subiective și părtinitoare, și sfârșind prin a lăsa problema întreagă, nerezolvată. Totuși ar fi fost un mare bine pentru Biserica Ortodoxă de Răsărit ca chestiunea aceasta a relațiunilor dintre Sf. Patriarhie Ecumenică și ortodocșii, cari s'au aflat sub a sa autoritate spirituală directă, să fi găsit de cu vreme o deslegare mai conformă cu interesele generale ale ortodoxiei. Nu încape îndoială ca o așezare mai «ortodoxă" și mai «ecumenică" a Sf. Patriarhii dela Constantinopole, ar fi cruțat ortodoxia de multe evenimente păgubitoare intereselor sale, ar fi dat loc la o acțiune cu scop de a strînge și a face cât mai afectuoase legături dintre diferitele Biserici Naționale, și, oricum, ar fi găsit mijlocul de a înlătura acele certuri destul de necreștinești ivite cu ocazia proclamării autocefaliei bisericești de către popoarele din Orientul Europei. Ori este evident că organizarea actuală a Sf. Sinod Ecumenic nu este proprie pentru asemenea acțiuni binefăcătoare, tinzând la împrietenirea popoarelor și la pacea lumei, acțiuni cari ar ridica mult prestigiul și al acestei inalte Instituțiuni religioase și al lumei ortodoxe în general. Acest neajuns devine explicabil dacă aruncăm o privire retrospectivă asupra evenimentelor cari au influențat activitatea acestei instituțiuni și au imprimat chiar directive cu totul străine de scopul inițial.

II.

Când Mohamed II, învingătorul Bizanțului, l'a așezat pe Ghenadie Scolarios pe tronul patriarhal aflat în decădere, a înțeles să aibă în el pe înaltul demnitar care să se ocupe și să rezolve toate treburile de ordin spiritual ale ortodocșilor, cărora de sigur, nu li se putea aplica statutul personal al mohamedanilor, ticluit conform dispozițiuilor Coranului. Ceva mai mult pentru Turci nu există noțiunea de neam; singura legătură care unea masele războinice ale Sultanilor, era credința în Profetul Mohamed, al cărui reprezentant, calif, era tot Sultanul. Ori, supușii de altă credință trebuia să aibă un alt reprezentant spiritual acesta fu Patriarhul. Fără să se ocupe de deosebirile naționale, cari pentru ei nu aveau rost, Turcii i-au pus pe toți ortodocșii sub jurisdicțiunea patriarhală. Insă elementele cele mai de seamă cari caracterizau această comunitate, aveau culoare grecească: cultura, limba vorbită la Constantinopole, limba liturghică, origina celor mai de seamă prelați și a patriarhului; iată de ce a fost numită „Rum-Mileti» această comunitate.

Nimeni nu s'a sinchesit mult timp, de această pecetie națională, deși în acest neam grecesc din imperiul Otoman, Grecii propriu zișî se aflau în infirma minoritate. Din contra, veacuri dearândul a fost o fală pentru ortodocșii balcanici cei mai luminați să se considere ca fii al Eladei, precum alte neamuri străine. Românii Macedonenii, Bizantinii, cu sau fără vrere, se făcuseră mai înainte propagatorii și susținătorii civilizației grecești. Acelaș lucru făceau și Turcii menținând supremația grecească asupra celorlalte neamuri și renoind, astfel, vechile legături dintre naționalitatea greacă și ortodoxia orientală. Clerul grecesc, văzându-și autoritatea și veniturile garantate chiar de către învingători, a devenit un zelos apărător al dominațiunei otomane dar, în acelaș timp, un inimos apărător al drepturilor supușilor ortodocși ai Sultanului.

De aspirațiuni naționale grecești nu poate fi vorba la acești clerici, din contra, la început Biserica a privit cu indiferența cum spiritul grecesc se deșteaptă din îndelungata lui letargie și chiar le-a considerat cu dușmănie nouile idei și aspirațiuni cari se formau în contactul politic și comercial din ce în ce mai intenz cu lumea occidentală. Ideea reînvierii imperiului Bizantin, îmbrățișată într'un timp de multe spirite exaltate, se reduce, cu încetul, la crearea unui Stat grec independent, aspirațiuni incurajate de Ruși, cari urmăreau stăpânirea directă sau indirectă a Constantinopolului și apropriate, puțin câte puțin, de Patriarh, care se considera exponentul cel cel mai de seamă al elenizmului.

Din momentu în care Patriarhul s'a pus în serviciul acestei idei politice, cu sau fără conștiința de a deservi interesele ortodoxiei, de bună seamă a încetat de a mai fi șeful nepărtinitor al păstoriților. Aceștia, fiind de neamuri deosebite, curând au dat la iveala aspirațiuni deosebite de ale elenizmului și astfel a început seria nenorocită și astfel a început seria nenorocită și nesfârșită a conflictelor. Răul cel mare a fost că clerul, devenit cu trup și suflet servitorul unei idei politice, a uitat cu totul de a sa misiune spirituală și adesea a făcut uz de mijloace cu totul necreștinești pentru a asigura reușita unei idei care, frumoasă pentru Greci, era cu totul străină de idealul ortodoxiei.

Citiți și răspândiți «Cultura Poporului»

Liga Culturală din an în an

In *Neamul Românesc* (2 şi 3 Iulie a. c.) se poate citi raportul pe care d. Zaharia Florian, secretarul-general al Ligii Culturale, l-a citit la Congresul ţinut anul acesta la Cluj. Aflăm din el, cu părere-de-rău, despre slabele mijloace care stau la îndemâna Ligii, pentru care ea nu-şi poate isprăvi palatul său din Bucureşti. Formalităţi grele pentru căpătarea unor împrumuturi, au silit cârmuirea ei să se lepede de osteneala de a mai căuta împrumuturi. Ii rămâne acum să înceapă a vinde bilete dela o loterie a Ligii, dela care multe au rămas încă nevândute.

Dacă în laturea materială Liga, a dus atâta lipsă, nu se poate lăuda cu mult nici în laturea sufletească. Raportul spune că Liga a sărbătorit «după putinţă» zilele mari ale neamului, care, de fapt, se vede că a fost una singură: ziua Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril, care este hramul Ligii şi la care se face pomenire, la biserica Mihai-Vodă din Bucureşti, de Mihai Viteazul. Dacă la această singură zi, în care Liga s'a mişcat, trebue să socotim şi pe a doua, pe care o pomeneşte raportul, sărbătorirea a zece ani dela Unire la Alba-Iulia, socotim că nu se poate socoti aceasta cu dreptul ca sărbătoare la care s'a mişcat Liga, fiindcă tot ce a făcut ea cu acest prilej a fost că prezidentul ei a luat parte la sărbătoarea dela Alba-Iulia. Dar prezidentul, d. N. Iorga are atâtea calităţi, că cine poate spune că domnia sa a reprezentat la Alba-Iulia Liga? Şi chiar aşa să fie, nu este o parte de activitate a Ligii faptul că unul singur din membrii ia parte la un praznic naţional. Raportul singur mărturiseşte că în laturea culturală, Liga nu şe poate lăuda, prin comitetul ei central, de a fi făcut ceva de seamă în scurgerea unui an trecut. Căci spune: «Lipsa de fonduri disponibile, care toate trebue să meargă la construirea palatului nostru, ne-a împiedecat să facem tipăriturile de propagandă şi luminare a maselor pe care le-am fi voit, aşa cum am voit în alţi ani. Totuşi am rupt din puţinul ce aveam pentru a tipări calendarul nostru anual».

La aceasta, d. Zaharia Florian mai adaogă încă un merit al cârmuirii centrale a Ligii; «munca fără preget a doi din membrii Comitetului pentru buna reuşită a cursurilor «Universităţii populare» din Vălenii de Munte, alături de un comitet de doamne, membre ale Ligii, care nu se dau înapoi dela nimic pentruca studenţii şi auditorii cursurilor să poată avea locuinţă şi hrană pentru un preţ mai mult decât modest».

La atât se mărgineşte făptuirea cârmuirii centrale a Ligii pentru treburile sufleteşti ale poporului, se înţelege, din cale afară de puţin, mai cu seamă dacă unele osteneli ale membrilor comitetului central le poţi socoti şi despărţit de activitatea Ligii. E vorba de cei doi care muncesc la Vălenii: sunt ei însărcinaţi de comitet ori lucrează din buna dragoste a lor? Numai în cel dintâi caz comitetul se poate lăuda cu strădania lor. Ori cu ei ori fără ei însă, e grozav de puţin ceiace comitetul central poate pomeni ca activitate a sa în laturea sufletească în curgerea unui an întreg.

Dar să nu fim nedrepţi. Comitetul Central se putea socoti mai puţin dator de a desfăşura o asemenea muncă, întru cât ştia că sunt alte organe ale Ligii care au asupra lor această sarcină.

D. Zaharia Florian îşi spune în raport: «activitatea noastră culturală se razimă pe activitatea secţiilor». Dar şi în laturea aceasta nu e numai veselie. Dacă e firesc să vezi că se înfiinţează secţiuni nouă ale Ligii Culturale, e mai puţin firesc să vezi că pier secţiuni înfloritoare altădată sau care tânjesc fără viaţă. Aceasta arată că viaţa Ligii nu curge din plin. E mai jalnic să vezi pierind o secţiune care odată însemna ceva şi şi-a însemnat fiinţa ei în sânul organismului Ligii, decât să te simţi acoperit printr'o secţiune nouă. Căci aceasta din urmă încă nu are o activitate, abia a intrat în fiinţă şi deci încă nu ţi a adus nimic, pe când perirea uneia vechi înseamnă o risipire a ceiace aveai. Iată de ce raportul, şi din punctul de vedere al secţiunilor, arată grele u m b r e în viaţa Ligii.

Fiind vorba de secţiunea de frunte a Ligii, cea dela Bucureşti, raportul comitetului central spune că ea a întocmit ţinerea a 15 conferenţe, la care a venit multă lume; că a ţinut biblioteca deschisă în noul local, că a orânduit şezători însoţite de producţiuni muzicale şi de radio şi un festival etnografic, dat de comitetul de doamne al secţiunii Bucureşti, în folosul construirii palatului Ligii.

E de laudă. Măcar de a avea o bibliotecă deschisă în fiecare zi, în acest oraş în care sunt deschise atâtea locaşuri ale destrăbălării, este ceva care trebue pomenit cu bucurie.

După aceasta e pomenită secţiunea Buzău, pe care ştiu că o cârmueşte cu râvnă şi vrednicie Păr. Profesor Gr. Minculescu, preot harnic şi întreprinzător şi a cărui zbatere pentru treburile Ligii la Buzău s'a simţit nu numai din raport.

Această secţiune a pus la cale ţinere de conferenţe şi a ţinut sărbători, şi-a mărit biblioteca, a dat burse studenţilor care să meargă la cursurile de vară dela Văleni şi a stat în strânsă legătură cu secţiunile din judeţ. Conferinţe şi ţinere de sărbători au întocmit secţiunile din Brăila şi Craiova, amândouă secţiuni vii odată, zicem noi, dar de care acum auzim mai puţin. Pe lângă acest soi de activitate, secţiunea din Cluj mai dă o bursă în amintirea răposatului învăţat V. Bogrea, fost profesor la universitatea din acel oraş, şi apoi un număr mai mare de burse pentru studenţii care să meargă la cursurile de vară dela Văleni. Secţiunile din Cernăuţi şi Fălticeni au ţinut conferenţe şi şezători în mahalalele lor. La fel secţiunile din Iaşi şi Călăraşi. Una din cele mai harnice secţiuni a fost cea din Focşani, care are ateneu popular, bibliotecă publică, a ţinut şezători şi conferinţe, a dat burse pentru studii şt pentru cursurile de vară, iar ca o trăsătură a ei proprie, a dus o vie luptă împotriva scrierilor vătămătoare. Secţiunea Ploeşti a înfiinţat multe biblioteci săteşti, a ajutat cursurile dela Văleni şi altele ţinute de d. Iorga la Sinaia, a înfiinţat o trupă de teatru din diletanţi. Secţiunea din Râmnicul-Vâlcii a înfiinţat un muzeu etnografic şi o bibliăteca. Secţiuni care n'au stat degeaba au fost şi cele din Tecuci şi Suceava. O frumoasă activitate a avut secţiunea din Târgul-Mureşului, care a lucrat cu spor în satele maghiarizate dimprejur.

Citim, citim şi nu dăm de loc de numele secţiunii din Galaţi, altă-dată înfloritoare şi care era o verigă trainică în lanţul cultural pe care-l ţineau mai multe aşezăminte cultural din acel oraş.

Dintre secţiunile dela ţară, raportul pomeneşte ca o secţiune de frunte pe cea din Voineasa, Vâlcea, apoi pe cea din Buşteni, Prahova, care a trimes 45.000 de lei pentru palatul Ligii, sumă pe care, după cum spune raportul, nici multe secţiuni din oraşe mari n'au trimis.

Citim apoi despre un rând de secţiuni care «au ţinut şezători culturale pentru s ă t e n i şi au prăznuit zilele mari ale neamului». Sunt 16 secţiuni, între care numai 2 din Basarabia, numai una din Transilvania şi nici una din Dobrogea sau Bucovina. Aceste secţiuni au şi biblioteci proprii căutate de săteni.

Alte secţiuni care se silesc pentru luminarea păturii ţărăneşti, sunt 7, pomenite cu numele lor, din care una din Basarabia, iar celelalte din România Veche. Aceasta însă dovedeşte puţina pătrundere a Ligii dincolo de vechile graniţe. Se vede că Liga a rămas tot ce era înainte de război, cum a spus d. Iorga în cuvântarea dela deschiderea Congresului Ligii că ea «păstrează un rol, care nu e în pretenţiile de azi, ci în neuitatele merite de ieri».

Aici se încheie arătarea activităţii Ligii. Din partea noastră, spunem că găsim din cale afară de puţine secţiuni, pe când ar fi fost de aşteptat ca toată ţara să fie împânzită cu ele,

Cine e de vină? cârmuirea Ligii ori marea mulţime a obştii?

Trebue răspuns că şi unii şi alţii, căci doar suntem acelaş popor cu aceleaşi apucături. Secţiunile sunt o apă cu norodul, pe care nu ştie să-l trezească prin mijloace în stare a-l stârni.

De această stare se plânge şi raportorul: «In străduinţele noastre pentru a duce la bun sfârşit acest palat al Ligii am avut de luptat cu o indiferenţă generală: a marelui public, a autorităţilor şi chiar a majorităţii secţiilor, care ni-au dat prea puţin ajutor material faţă de nevoile noastre».

Auziţi? însăşi secţiunile Ligii nu se mişcă pentru nevoile ei, ele care au fost mărturisite partea mai vie a Ligii. Dacă şi ele sunt atât de vii în unele privinţe, în ce să nu mai nădăjduim?

Intre cei ce s'au ostenit cu vânzarea biletelor Ligii, deşi nu se pomeneşte în raport, trebue să pomenim noi Banca Creditul Ţărănesc din Bucureşti strada Sf. Constantin 14, care, în legăturile ei cu atâţia oameni cu care a avut treburi, n'a u i t a t de a-i îmbia totdeauna să cumpere şi bilete ale Ligii, ceiace oamenii au primit cu drag.

Am însemnat acestea pentruca lumea să cunoască nevoile Ligii şi s'o ajute. E un semn rău pentru noi că ea o duce greu.

Arhim. Scriban

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor,

Premiul I: 3000 lei;
« II: 2000 «
iar « III: 1000 lei.

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

«Cultura Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit, dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească, multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a şi reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. «Cultura Poporului» şi prin ea cititorii nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei, şi de aceia deschidem o colectă în coloanele g a z e t e i. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea: «Pentru Biserica «Sf. Gheorghe» din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrşim cu spor începutul încercării noastre creştineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

N. C. Munteanu-Muntmarg Preşed. de onoare al comit. de construcţia Bisericii «Sf. Gheorghe» din Slănic Lei 100
Diac. V. H. F. . . . . . » 100

INFORMAŢIUNI

Din Ţară

— Sectanţii agitatori umblă prin eparhia Moldovei şi împart calendare, sătenilor, după stilul vechi. S'au cerut, să se ia măsuri contra acestor agitatori.

— Sfântul Sinod, în şedinţa sa de la 30 Mai c., a instituit o comisiune alcătuită din P. S. Visarion, al Hotinului; Nichita al Argeşului şi Arhiereul Grigorie Botoşăneanu, care să întocmească proectul unui regulament pentru uniformizarea îmbrăcămintei preoţilor.

Spre a se cunoaşte, care sânt dorinţele preoţimii în această chestiune, comisiunea cere a se comunica oricăreia din persoanele ce o alcătuesc, cel mai târziu până la 1 August propuneri scrise, spre a se avea în vedere la alcătuirea viitorului regulament.

— In ziua de 14 Iulie în regiunea Câmpulungului Bucovinei a nins.

— Se ştie că înainte de război, d. profesor dr. Mina Minovici reuşise să introducă alimentaţia cu carne de cal, care s'a consumat în cantităţi mari, fără să producă vre-o indispoziţie fizică, fiind tot atât de higienică şi de hrănitoare ca şi celelalte alimente de consum.

D. Minovici a început acum o nouă şi intensă propagandă pentru a reîntroduce carnea de cal.

Carnea de cal este mai higienică şi ea nu poate fi contaminată de tuberculoză, e mai digerabilă (în străinătate este întrebuinţată şi recomandată în alimentaţia copiilor care nu pot digera laptele).

D. Dr. Minovici va lua toate măsurile pentru îngrijirea prealabilă a cailor ce urmează să fie tăiaţi pentru consum.

— Şoferul Iosif Vilcec din Haţeg (Ardeal), fiindcă s'a însurat contra voinţei tatălui său cu o chelnăriţă, în ziua cununiei tatăl său l'a blestemat, ca să-i trăznească Dumnezeu. Zilele trecute şoferul fiind la câmp şi ajungîndu-l o furtună, s'a adăpostit sub un arbore. Un trăznet puternic a căzut asupra arborelui şi l'a omorât pe şofer. Blestemul tatălui s'a împlinit. De aceia nu e bine să blestemaţi, căci nu ştiţi ceasul când se poate împlini blestemul.

— D. dr. Minovici a cerut ministerului de justiţie să se interzică cremaţiunea cadavrelor, până la o legiferare şi reglementare în acest sens.

Ministerul a aprobat această cerere, dând dispoziţii să fie primite în mod excepţional în crematoriu numai cadavrele cari au fost supuse în prealabil unei autopsii făcute de doi medici.

In legătură cu aceasta, e interesant să se ştie că într'un caz recent, familia unui sinucigaş a reclamat parchetului că la mijloc este un asasinat. Din pricină că rămăşiţele sinucigaşului fuseseră incinerate, nu s'a mai putut constata nimic.

Sunt cazuri de avorturi, intoxicaţii, asasinate, unde dacă nu se procedează la o autopsie prealabilă, dispar orice urme.

Se va întruni o comisiune pentru a stabili normele de legiferare şi funcţionare ale cremaţiunii.

— In luna Octombrie a c., va avea loc la Muntele Athos. Un Sinod Ortodox, privitor la multe chestiuni bisericeşti.

Biserica noastră ortodoxă va fi reprezentată prin: P. C. Sa Arhim. IULIU SCRIBAN şi P. S. Sa Arhiereul TIT SIMEDREA.

— Preotul profesor universitar I. Popescu Malăeşti a fost confirmat cu începere dela 1 Octombrie c., decan al facultăţii de teologie din Bucureşti.

Se anunţă din comuna Pârliţi, că acolo a murit săteanul Vasile Marin din Slobozia, în clipa când a părăsit cârciuma satului. Se bănueşte că a murit intoxicat cu alcool metilic.

— Intr'un sat de lângă Constanţa, iapa unui Lipovan (Rus) a fătat un mânz cu două capete şase picioare, şi două cozi. Mînzul e sănătos.

— Din Constanţa, se anunţă că în localitate, a sosit un invalid care face un original înconjur al lumii. El se numeşte Stefano Kreiner, mutilat în războiul sârbo-austriac şi călătoreşte într'o trăsurică, trasă de un câine. Kreiner a traversat până acum Cehoslovacia, Anglia, Franţa. Austria, Italia, Jugoslavia, fiind plecat de la Amsterdam în 1924.

— La Bârlad făcându-se săpături într'un mal din apropierea cazărmilor, s'a dat peste scheletul unui animal în lungime aproximativă de 6—7 metri. Scheletul nu este prea bine conservat.

Acum doi ani, în acelaş loc, s'a găsit o măsea, care probabil a fost a animalului al cărui schelet a fost găsit acum. Măseaua, care are o lungime de 30 cm. şi lăţime de 10 cm. e formată din foi lipite una de alta de o formă deosebită. Scheletul este al unui animal patruped, dar nu se poate distinge din ce neam a făcut parte.

— Colaboratorul nostru Preotul român Grigorie D. Cruceanu hagiu, doctorand în teologie parohul Bisericei Cernica-Ilfov, a primit din partea I. P. S. S. Dr. Husig Zohrabian, şeful Eparhiei Armene din România, o frumoasă scrisoare în limba armeană pe care o dăm aici în romîneşte:

Cucernicului Preot
Gr. D. Cruceanu,

«Am primit cu mulţumire lucrarea în româneşte a Domniei-Voastre. «Istoria Bisericei Armene pînă la sinodul al IV-lea ecumenic», pe care aţi susţinut-o la seminar Doctorat la Facultatea de Teologie ortodoxă din Bucureşti. Şi cetind-o cu plăcere vă binecuvântez şi vă urez putere şi energie, spre a mai susţine — la doctorat — şi apoi a tipări — pentru popor — şi urmarea acestei lucrări: «Istoria Bisericei Armene dela sinodul al IV-lea ecumenic până în zilele noastre» şi «Biser,ca şi poporul armean din România».

Să fiţi binecuvântaţi! Reuşită în osteneala Domniei-Voastre».

Cu binecuvântări arhiereşti.

H. Z.

Insemnări din Bălţi

Expoziţiile şcolare!

Un bun obiceiu s'a statornicit de vreo câţiva ani, cu organizarea expoziţiilor la sfârşitul anului şcolar,

In oraşul Bălţi, foarte reuşite expoziţiuni şcolare a aranjat, în ultimii t r e i ani, d. Constantin Cotruţă.

D. Cotruţă nu e numai un învăţător, maestru de lucru manual, ci un adevărat a r t i s t în toată puterea cuvântului.

Lucrările elevilor săi, cât şi cele prezentate de d-sa: sculpturi în lemn, pirogravuri, picturi, legături de cărţi, etc., atrag şi încântă ochiul prin măestrita lor întocmire.

* * *

Expoziţii cu frumoase cusături broderii şi ţesături naţionale au mai organizat: d-ra Aglaia Iftode la şcoala No. 5 de fete; d-na Vera Rusu la şc. No. 4, d-na Natalia Cotruţă şi d-na E. Necula.

Dintre şc. de băieţi, şcoala de aplicaţie şi şcoala No. 1 de sub direcţia d-lui C. Eremia au avut expoziţii aranjate cu mult gust.

* * *

Impresiunea cu care am plecat dela aceste expoziţii, este că în şcoalele din Bălţi se munceşte cu multă râvnă şi entuziasm.

Dealtfel, putem adăoga, fără teamă de o desminţire, că în întreaga Basarabie, dintre toate instituţiunile de Stat, singură Şcoala românească a însemnat un progres real şi a făptuit sănătos pe tărâmul cultural-naţional

TR. CRISTESCU

Citiţi şi răspândiţi
«Cultura Poporului»

Din Străinătate

— In Rusia dacă vrei să te căsătoreşti te duci la oficiul stării civile cu viitoarea soţie şi cu hârtiile necesare: de martori n'ai nevoe. O funcţionară şade în dosul unui birou, şi trage necontenit dintr'o ţigară. După ce-şi aruncă în fugă ochii asupra hârtiilor, le aplică a stampilă, le parafează, le trece alături şefului să le semneze, îţi eliberează o chitanţă pentru suma de 60 copeice, şi eşti căsătorit.

A doua zi, d-ta sau soţia d-tale, dacă cumva ţi se pare că viaţa de familie nu-ţi convine, vii din nou la biroul stării civile, dai din nou peste aceiaşi funcţionară care fumează necontenit ţigare după ţigare, îi înmânezi documentele şi-i spui: «Vă rugăm să ne divorţaţi»! Funcţionara aplică din nou ştampila, parafează documentele, le trece alături şefului spre semnare, îţi eliberează o chitanţă pentru suma de 60 copeici şi eşti divorţat.

Legea divorţului e mult mai simplă în Ukraina decât în Rusia. Atât soţul cât şi soţia pot obţine divorţul în Ukraina, fără consimţământul sau măcar ştirea celuilalt. D. Greenwall scrie:

«O soţie pleacă Vineri seară să-şi vadă mama şi când revine Luni, soţul ei îi spune:

«Draga mea, permite-mi să-ţi prezint pe noua doamnă Nickolaewschi.

Am divorţat de tine Sâmbătă dimineaţa, şi m'am căsătorit cu doamna în după amiaza aceleiaşi zile. Ai să ne faci plăcerea să stai cu noi la masă, nu-i aşa?»

— **Un copil se vindecă prin vis.** Un copil din satul Kösinghausen (Austria) era olog de 4 ani şi nu putea de loc să umble. Cei mai vestiţi doctori n'au fost chip să-l vindice.

Copilul acesta, însă, era foarte credincios.

Intr'o dimineaţă copilul povesteşte părinţilor, că peste noapte în vis, i s'a arătat Domnul Hristos şi i-a spus că seara la ora 9 se va vindeca.

Seara, când se făcu ceasul 9, copilul a rugat pe părinţi să-i ajute să se scoale în picioare. Părinţii l-au ajutat şi copilul ridicându-se din pat a început să umble pe picioarele lui.

— **In sudul Chinei, la Ciu-Nan-Fu, s'a produs o explozie cu proporţii catastrofale la un depozit militar de muniţii.**

Sunt peste 100 de morţi şi foarte mulţi grav răniţi.

Dintre europeni, n'a fost omorât nimeni. Consulatele francez şi englez au suferit mari pagube, fiind aproape complet distruse.

— A început războiul între Chinezi şi Ruşi.

Celelalte state vor face demersurile necesare pentru potolirea războiului,

— La Atlantic City se construeşte un teatru cu 40.000 de locuri. Scena va putea cuprinde 1500 actori. Cheltuelile de construcţie se urcă la 28 milioane şilingi.

— S'a făcut la Worcester (America) de către profesorul Gettard prima experienţă pentru aruncarea unei rachete în lună. Experienţa n'a reuşit, însă, deoarece racheta a explodat şi a luat foc, înainte de a eşi din atmosfera pământului.

— Bătrânul J. T. Deshaso (America) în etate de 79 de ani s'a căsătorit cu d-ra Allis Carter, de 15 ani. Cununia lor a avut loc Duminica trecută în acest oraş iar acum au plecat în călătoria lunii de miere.

— Vapoarele transatlantice anunţă, că pe Oceanul Atlantic întâlnesc numeroşi m u n ţ i de ghiaţă, cari în vara aceasta scăboară neobişnuit de departe în spre Sud. In urma acestui fapt transatlanticele sunt nevoite a devia mult dela d r u m u l lor obişnuit.

Prezenţa munţilor de ghiaţă în aceste părţi ale oceanului se explică prin iarna excepţională de grea pe care am avut-o.

— Miliardarul american Rockefeller care a dăruit sute de milioane de dolari în scopuri de binefacere şi cultură, zilele acestea a împlinit 90 de ani şi este încă voinic.

— La 1 Iunie 1928 au fost în Italia 1.532.000 familii cu şapte şi mai mulţi copii. La o populaţie integrală de 40 milioane, 100.000 familii sunt binecuvântate cu opt şi mai mulţi copiii.

— Din Pittsburg se telegrafiază că la depozitul de pulbere al uzinelor de aluminium «New Kingston Aluminium Co.» din New Kingston, situate la 30 kilometri depărtare de Pittsburg, s'a produs o gravă explozie. 20 de lucrători au fost ucişi.

— Norvegia se pregăteşte să celebreze, în 1930, al nouălea centenar dela creştinizarea acestei ţări şi de la moartea regelui Olaf II, căzut ca martir la 29 Iulie 1030.

Marea solemnitate oficială va avea loc la Trondhjem—reşedinţa episcopală dinainte de reforma lutheriană, şi fostă reşedinţă regală.

Restaurarea anticei catedrale, clădite pe mormântul lui Stolov, — este pe sfârşite. In interiorul ei se vor desfăşura, în Iulie şi August 1930 — marile serbări oficiale.

Bibliografie

VIAŢA AGRICOLĂ, Revistă care apare de două ori pe lună sub direcţiunea unui comitet, cu un conţinut foarte bogat şi variat privitor la agricultură.

Abonamentul este de 400 lei anual, de cerut în Str. C. A. Rosetti Nr. 35, Bucureşti 1.

Interpretarea Scripturii după Origen, de Diacon Dr. Haralambie Rovenţa, conferenţiar supl. la Facultatea de Teologie din Bucureşti, diplomat în teologie al Universităţii din Oxford (Anglia).

O broşurică de 68 pagini, care cuprinde un mărgăritar de lucrare, cu privire la interpretarea Sfintei Scripturi după Origen şi părerile lui Origen despre sfînta Carte şi cum trebue citită aceasta.

Se poate cumpăra dela autor cu preţul de 30 lei. A d r e s a: Diacon Dr. H. Rovenţa Str. Paris 20, Bucureşti I.

ENGLEZA pentru toţi de Gheorghe V. Lohan. Preţul 130 lei.

Autorul acestei cărţi, un distins ziarist, prin deosebitele sale calităţi a pus la îndemâna tuturor celor ce doresc să înveţe corect şi uşor limba Engleză. Acest volum, cuprinde 174 de pagini, cu toate regulile gramaticale, expusă într'o formă că poate oricine să o înveţe.

Se poate procura dela librăriile principale din ţară, sau direct dela Dl. Avocat Camille Lohan Str. Dr. Leonida Varnale Nr. 20. Bucureşti.

In colecţia **Gândirea** a apărut **Biserica Răsăriteană** de Nicolae Arseniev, traducere în românește de Prea Sf. Sa Arhiereul Titu Târgovişteanu, vicar al Mitropoliei Ungrovlahiei. Editura «Cartea Românească». Preţul 60 lei.

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată s u m e l e rămase, căci numai aşa f o a i a aceasta va putea duce mai d e p a r t e făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Tipografia «Corpului de Jandarmi», Bucureşti

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

Onor Asociațiunea pentru Lit. Română și Cultura Pop. Român Sibiu.

„LUMINEAZA-TE ȘI VE[illegible]ȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 15 AUGUST 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 288 Apare în fiecare Duminică

JAPONISM ȘI KEMALISM

Răposatul *Gheorghe Panu*, al cărui chip de aramă se vede în grădina Cișmigiului din București, scotea într'o vreme revista *Săptămâna*, revistă căutată, fiindcă Gh. Panu avea numele că, dacă nu este un meșter vorbitor, dar în scrisul său are o putere de judecată care te cucerește. De aceia revista, deși nu era tipărită grozav de frumos și avea puține pagini, dar era citită.

Mi-aduc aminte de un articol al acelei reviste: *Japonismul*.

Ce era cu el?

După **r ă z b o i u l** ruso-japonez din 1904, toată lumea lua pe Japoneji ca pildă. De voia cineva să te îndemne să faci cutare lucru, nu uita să adaoge: Așa e la Japoneji, așa au făcut sau fac Japonejii. Cum zicem acum: Așa e în Francia sau în Anglia sau în Germania, pe atunci îndată aveam ca temei: dar așa fac și Japonejii.

Dacă bătuseră pe Ruși, de acolo înainte priveam spre Japoneji ca spre oameni la care toate merg strună. Ei trebuiau luați pildă. Fă ca Japonejii, că faci bine!

Atunci G. Panu și-a scris articolul cu titlul «Japonismul». A luat în râs pe ceice tot spneau că Japonia e o țară model.

Ce tot dați cu Japonia, oameni buni?.. Are și ea păcatele ei. Nu vă uimiți ca înnaintea unui soare. Dacă i-a bătut pe Ruși, bine, i a bătut. Dar ia citiți câte s'au dat pe față și din lipsurile japoneze, în timpul războiului... că, în cutare luptă, Rușii aveau tot chipul de a bate pe Japoneji; că Japonejii erau sleiți; ceva ceva dacă mai țineau Rușii și dacă știau cum stau lucrurile la Japoneji, biruința era de partea lor.

Deci Panu s'a ridicat împotriva idolatriei acesteia de a vedea la altul toate în lumină și mai cu seamă împotriva credinței că poporul acela s'a prefăcut deodată, a trecut dela moliciunea Asiei la sprinteneala Europei cât ai bate din palme, cași cum ar fi înfrânt legea prefacerii încete a ființei unui popor.

El avea dreptate. Cine a mai citit despre Japoneji, de pildă, în scriitori politici ca *René Pinon* sau alții, a putut vedea, în ce se scrie despre dânșii, că au și ei lipsurile lor, ca și orice popor, care ia cu grămadă chipul de viețuire al altor popoare și că un neam oarecare nu poate mistui așa de ușor toate împrumuturile din civilizațiunea altora. Au făcut și Japonejii potlogării, în vremea războiului din 1914—18, cu mărfuri proaste ieșite din fabricile lor și cu încercarea de a le vinde cu vicleníe în Filipine, cași alte popoare care nu s'au dat ușor la domnia cinstei printr'o lungă cultură.

Acesta e adevărul și nici nu poate fi altul.

Dar chestiunea cu Japonejii azi e uitată. Ei nu mai sunt aduși azi ca dovadă, pentru cutare sau cutare năprasnică îndreptare în prefacerea unei țări, ci alergăm la pilda altor popoare.

Fiindcă simțim totdeauna nevoia de a ne sprijini pe ce a făcut altul, ca pe o pildă, hop! acuma am găsit pe alții, în locul Japonejilor. Am găsit pe *Kemal-Pașa* și, mai mai, era să l apucăm și pe *Amanulah* din Afganistan, dacă nu-l alungau ai lui.

Când se pomenește la noi că nu merge treaba, că e greu, că Românul nu se dă la brazdă, că merge încet, că nici nu se poate atât de iute, nu e rar să ți se răspundă: Ce nu se poate? da la Turci cum s'a putut? Uite ce a făcut Kemal din țara turcească! A desființat fesul, a introdus slova latină în locul cârligelor din scrisul turcesc, a înlăturat habotnicia turbanelor și șalvarilor. Turcia s'a europenizat; Kemal a făcut minuni.

Și deși omul de azi zice că nu crede în minuni ca cel vechiu, de fapt crede mai dihai ca acela. Căci, spunând despre Kemal-Pașa și Turcia precum se aude, de fapt el crede într'o minune. Crede că un popor se poate preface așa, de azi p e mâne, cum credeau pospăiții noștri dela '48. Oricât de inimoși erau și aceștia de a preface Țara Românească, de fapt erau copilăroși, crezând că trebuie să luăm totul dela alții; să zicem prostește «ministru de finanțe», în loc de frumoasa vorbă «marele vistiernic», pentruca să fie îndată bine ca la alții.

Uite că nu s'a putut, pentrucă nu se putea. Dela '48 e cam mult și tot nu e la noi ca la alții. Nu ne suim în tramvai ca la Paris ori ca la Berlin, ci cu mult mai multă sălbătăcie.

Lucruri de dinafară am luat noi multe dela străini, dar atâta. Intrebuințarea lor însă, care se face prin felul sufletului nostru, e tot înapoiată, fiindcă prefacerea sufletului nu se putea săvârși iute, iar prin încercările grabnicei prefaceri, de fapt, noi am adus multe stricăciuni acestui suflet. Am alungat deprinderi bune și am dat goana după lucruri străine, nepotrivite pentru noi.

Poate că cei dela '48 nu puteau vedea ușor greșala; noi o vedem.

Ce am făcut noi atunci face Kemal acuma și încerca Amanulah să facă la el. Dar acestea erau curate nerozii, care nu schimbau nimic în starea adevărată a țării, ba de stricat stricau.

Ce reformă este aceasta să desființezi fesul? Este o curată nătângie, din care nu urmează nimic. Adică de asta nu era Turcia europenizată, fiindcă purtau fes? Adică de asta suntem noi în urmă, fiindcă țăranii noștri poartă căciuli? Dacă le am scoate căciula din cap și sumanul din spinare, țăranii noștri au să se europenizeze?

Ce copilării! Numai oameni cu prea puțină învățătură, neînțelegători pentru cotiturile sufletului omenesc, pot crede că prefac ț a r a prin schimbări de haine și slove.

Turcul e leneș și greoi. Stă la taifas, la narghiulea și la toropeală. Il vezi la Constantinopol în cafenele cum picură de somn și stă cu mintea în nelucrare. Ia să văd! poți să-i schimbi starea asta?

Nici nu trebuie să ne gândim că se poate fără o lungă și schimbată creștere națională. Iar dacă vreun scriitor dela *Epoca* (Theo Martinescu-Asău, în nr. dela 4 Aug. a. c.) vine să ne amețească cu Kemalismul ca alții odinioară cu Japonismul, să ne minunăm de ușoara crezare a oamenilor și să zicem: copilării!

Auzi! să crezi, ca d. Theo, că Kemal a desființat tradiția, religia! Un om să desființeze o religie!

Nu trebuie să luăm cu ușurătate ceiace nu se face decât cu greutate.

Arhim. SCRIBAN

Munca câmpului

LA ARAT

Insemnări săptămânale

La Lupeni

***

La Lupeni pe valea Jiului, la minele: Elena, Carolina și Ștefan, s'au petrecut grave dezordini și ciocniri sîngeroase între muncitori și armată.

Muncitorii, au pus stăpînire pe uzina electrică, pe care au oprit-o, din care cauză lucrătorii din fundul minelor au fost aueninți să piară, din lipsa de aer; aerul fiind pompat înlăuntrul minelor cu ajutorul pompelor, puse în funcțiune de motoarele uzinei.

O nesocoteală foarte mare din partea acestor muncitori, căci au pus stăpînire într'un moment dat pe niște proprietăți ale statului.

Nu văd ei cum învrăjbitorii pun stăpînire pe capul l o r? Care a fost scopul acestor lucrători? Ce puteau face ei? Iată întrebări ce nu se pot lămuri!

Unii spun că mișcarea a fost de ordin politic; alții o trec în alt domeniu, adică felul cum erau răsplătiți de munca lor. Dar, noi să admitem ultima părere.

Dacă acești muncitori sînt plătiți prost, dacă viața e grea, înseamnă de aici că trebue să pui stăpînire pe un lucru ce nu e al tău, înseamnă să omori pe frații tăi, care lucrează ca și tine, înseamnă să-ți faci singur dreptate?

Dacă însă motivul este de ordin politic, dacă într'adevăr comunismul este această influență, atunci vina își are izvorul în altă parte.

In primul rînd provocatorii, care au aținat pe muncitori, iar în al doilea rînd, vina cea mai mare este, că trebuia la timp să se ia măsuri pentru eliminarea spiritelor revoltătoare dintre muncitori; trebuia să se ia măsuri pentru combaterea comunismului.

Și 'ntr'un caz și 'ntr'altul dreptatea pe care doriau să și-o facă muncitorii dela Lupeni, prin a pune stăpânire pe lucrul statului a fost făcută fără judecată.

Rezultatul dela această pornire a fost că: marea de influențați, au lăsat pe câmpul de bătae peste 20 de morți și mai mult de 60 de răniți.

Sperăm ca pe viitor, încercări din acestea nu se vor mai întîmpla, iar guvernul va lua măsuri de îmbunătățirea soartei acestor muncitori și stîrpirea comunismului din massele muncitorești.

Diac. V. FUSSU

:: Când am fost și noi :: odată la umăr cu Ungurii

Votarea Concordatului cu Vaticanul a stârnit mare nemulțămire între ortodocșii noștri. Dar nu numai între ei. Și Ungurii sunt nemulțămiți și a eșit acum că și unii și alții nu ne înțeleg cu Concordatul. Deci iată ne alăturea cu Ungurii împotriva Concordatului, dar bine înțeles, pentru pricini felurite.

Știm ce au de zis ai noștri împotrivă. Să vedem acum ce zic Ungurii.

1. Ei spun mai întâi, că de ce cârma catolicismului românesc a fost pusă la București? De ce arhiepiscopul catolic din București să fie pus ca reprezentant al catolicismului nostru, în Senat și nu la Alba Iulia, unde păstorește Episcopul Majlath, în mijlocul marei mulțimi a catolicilor.

Ungurii s'au dus la Roma cu această plângere. Insă acolo li s'a spus că romano-catolicii sunt împărțiți pe tot întinsul Romaniei și că Bucureștiul fiind capitala țării, firesc a fost ca arhiepiscopul capitalei să fie reprezentantul catolicismului.

2. Dar Ungurii mai au o plîngere: De ce să se desființeze episcopia catolică din Oradea-Mare. Pricina desființării este că această episcopie a rămas acum cu prea puține parohii. abia 40, iar ceilalți credincioși ai ei au rămas în Ungaria. Ungurii spun însă că și în Italia sunt episcopii foarte mici. De ce deci nu s'ar putea să rămâie astfel și cea a Oradei?

3. Ungurii cârtesc că de ce numai unui episcop catolic i se dă prin Concordat dreptul de a fi senator de drept, pe câtă vreme în Ungaria toți episcopii români făseau parte din Camera Magnaților? Se răspunde însă că acest lucru n'ar fi adevărat și că numai Mitropolitul ortodox dela Sibiu ar fi intrat în Camera Magnaților, nu ceilalți episcopi. Așa răspunde la punctul acesta «Universul» din 25 Mai, c.

4. In sfârșit, se mai impută Concordatului că el înființează un comitet pentru administrarea «Patrimoniului sacru», prin care se administrează averile Bisericii catolice dela noi. Ungurilor nu le place că în acest comitet vor intra și cârmuitorii Bisericii românești unite. Deci vor intra în el cinci episcopi romano-catolici și cinci uniți, iar prezidentul va fi un comisar al guvernului. In felul acesta romano catolicii vor fi totdeauna în minoritate.

Senatorul Sandor Iosef din partidul maghiar dela noi a declarat că ei sunt împotriva Concordatului, pentrucă el nu cuprinde nici o măsură în folosul minorităților.

Alt senator al lor, d. Gyarfas zice că partidul maghiar nu va înceta să lupte împotriva Concordatului. Dacă Concordatul va ajunge a fi fapt îndeplinit, zicea el înainte de votarea acestuia, e cu putință să vedem clătinându-se credința catolicilor Unguri în Biserica Romei și să se lepede de ea, cași atunci când Sașii de peste munți s'au lepădat de Biserica Romei, pentru a-și apăra viața națională împotriva lucrării de desnaționalizare de atunci a Bisericii catolice.

Partidul maghiar n'a isbutit, cum n'au izbutit nici ortodocșii. Ia să-i vedem, își scoate acum pe Ungurii săi de sub porunca Romei.

N. Silureanu
Profesor Universitar

Cugetări

In labirintul chestiunilor de conștiință și de convingere, lumina biruitoare care dărâmă zidul și curmă rătăcirea vine — neașteptată și fericită — din călătorii din întâmplări neașteptate, din catastrofe și din trăsnete, foarte rar din bibliotecă.

GALA GALACTION
în «Scrisori către Simforoza».

Nu poți privi fără o reală melancolie cum se cufundă în umbra uitării depline toți ceice n'au înțeles ori n'au izbutit să și lege viața lor de ceva durabil. Ei sunt morți pentru sufletul unui popor, chiar înainte de a muri fizicește.

S. MEHEDINȚI
în «Cuvântul din 13 Iunie 1927

Nu tot mură 'n gură!

Țara este la grea cumpănă; are nevoi mari și noi toți, dela cel mai mare până la cel mai mic, stăm cu mâinele în sân.

Țăranul — talpa țării — nu prea își lucrează cu drag ogorul ce i-a fost mărit prin împroprietărire îndată după războiu. De cele mai multe ori, seamănă așa de puțin și dacă mai are un an rău, nu are nici el ce să mănânce.

Dacă seamănă mult, este de calitate proastă. Grâul are neghină și tot felul de corpuri străine și deci nu are preț.

Și lui (țăranului) îi sună la urechi vorbele politicianului și așteaptă noi alegeri ca să-i vină la putere boierul cutare sau cutare ca să i scutească de bir, de prestații, etc.

In sate, sătenii sunt împărțiți în tabere și fac politică strașnică, luptându-se între ei și care mai de care ar să ajungă ceva: primar, președinte la bancă, cooperativă, etc.

Celor mai mulți li s'a urât la plug și vor mărire, vor slujbe, vor să aibă leafă. Pleacă unii chiar din sate și ajung la târguri, sergenți de stradă, măturători și slugi la străini. Tineretul care se întoarce din armată, cei cari au fost sergenți sau măcar caporali în armată, nu vor să mai muncească cu sapa, nu vor să se mai întoarcă în sate. Le este rușine de muncă și vor să se facă funcționari.

Orășanul care este muncitor, în fabrică și funcționar, râvnește la un trai mai bun. Vrea să muncească puțin și să ceară leafă mare.

Vrea petreceri, lux și vara s'o petreasă la «Mamaia» sau altă localitate climatérică din țară și chiar străinătate. E o furie, vara și cei mai mulți dintre orășeni caută să se îngloade în datorii pentru acest lux.

Boerii, cei cari aveau pământurile, nu mai sunt și zi cu zi se șterge orice urmă a boierilor de viță. S'au împotmolit în politică și fac politicianism, și-au cheltuit banii din vânzarea moșiilor expropriate prin străinătăți și prin risipă și în petreceri. Toți vor slujbe și nu mai învață carte, nu mai fac sacrificii pentru s a t e, pentru țară și pentru norod.

Toți așteptăm să fie mai bine, să muncim mai puțin și să petrecem mai mult.

Nu vedem că străinii dintre noi se mișcă, își ridică capul și cer tot felul de drepturi și vor să fie egali cu noi.

Nu vedem că străinii dintre noi muncesc mai mult, învață mai multă carte și ajung în slujbe cât mai înalte.

Nu vedem că străinii de peste hotare sunt treji și trag cu urechea la cele ce se petrec în țară la noi.

Nu auzim cum își pregătesc armele și cum se întăresc în țara lor și nici prin minte să nu ne treacă oare că ei ar voi să fie iar stăpâni peste noi și peste pământul țării noastre?!..

Nu se poate; trebuie să ne trezim cât mai este vreme, nu mai putem sta în amorțeala de până acum și cu mâinele în sân.

Trebuie să muncim cu toții atât cei de la sate cât și de la orașe. Dar muncă sănătoasă și nu de mântuială.

Trebuie mai multă grijă de ziua de mâine și mai multă economie.

Trebuie să facem mai puține cheltueli pentru ca să nu fim nevoiți a alerga după împrumuturi și deci să nu ne înglodăm în datorii.

Trebuie cu toții să punem umărul să ridicăm țara și să o scăpăm din nevoi.

Trebuie mai puțină ceartă între noi, mai puțină desbinare între partide și mai multă unire, mai multă dragoste de țară și de tot ce-i românesc.

Irimia Brumă

EFIGII

LUCIAN BLAGA

Una din paginile cele mai luminoase ale literaturii române moderne o va ocupa de bună seamă Lucian Blaga.

In adevăr timp de zece ani— vorbim de ultimul deceniu—, s'a flutarat din gură în gură numele scriitorului ce ne-a venit de peste munți. Liviu Rebreanu reprezentând proza iar Lucian Blaga, reprezentând poezia, sunt două talente autentice ce au pogorât de peste munți.

Lucian Blaga, poet prin excelență aduce un suflu nou, în poezia românească. Atât prin fond cât și prin formă. Și nu cred că așa strica degeaba epitetul de „literatură geometrică», pe care l-aș da poeziilor lui Lucian Blaga. Să luăm pe rând lucrurile și să le analizăm. Fondul este de cele mai multe ori mistic. Gândul profund ce capătă forme, plasticizează prin admirabile imagini, găsește în Blaga întruchiparea măreață și de sigur unică în poezia literaturii noastre moderne. Există în poeziile lui Lucian Blaga o simfonie auditivă, după cum există și o simfonie polichromică.

Sentimente lăuntrice sunt admirabil analizate și transpuse în forma cea mai grea a expunerii, dar cea mai cuceritoare când reușește— : poezia. Și Blaga nu face poezie «să fie» acolo cât mai multă o da Dumnezeu. Volumul recent a p ă r u t, acea „Lauda Somnului» este o admirabilă și extrem de reușită înșiruire de poezii, etape din viața poetului și date epocale din istoria literaturii române moderne.

S'a afiliat unui grup literar, către care puternice legături sufletești îl atrag, deși strădaniile spre realizări n'au ajuns niciodată să fie oglindă fidelă a gândirei. Este vorba de crezul ortodox, de religiozitatea ce bântue în cenaclul revistei «Gândirea».

Literatura ardeleană s'a afirmat puternic în ultimul timp. Contribuția Ardealului pe tărâmul literaturii s'a fixat în mod definitiv: Octavian Goga, Ion Agârbiceanu, Liviu Rebreanu și Lucian Blaga vor da mult de lucru istoriografului literar. Fiecare reprezentând, dacă nu un curent, măcar o tendință au știut să se impună printr'o ținută demnă.

Domeniile pe unde au umblat, sunt multiple. La toți s'a petrecut procesul omului de geniu. Nici unul nu s'a limitat numai la poezie. Numai prin intensitatea genialității creatoare ne putem explica de ce Blaga a scris, atât de reușit și-a realizat, atât de impresionant, pasionanta figură, jertfă pentru împlinirea unui ideal țintit: Meșterul Manole.

Dacă figura lui Manole, întruchipare a jertfei pentru ideal a rămas exploatată în diverse succese teatrale, ea nu rămăsese epuizată pentru talentul unui scriitor de talia lui Blaga. Nota nouă, gândurile cari iau proporții fantastice în capul autorului și împlinit în personagiul lui Manole, nu putea să nu aibă o bună, putem zice chiar strălucită primire a publicului înțelegător.

Filosof de temei, admirabil ziarist și mai presus de toate coleg dotat cu calități vrednice de laudă Luclan Blaga ne reprezintă țara în calitate de ataşat de presă, la Berna, unde și-a realizat un cerc trainic de prieteni.

Lucian Blaga este un tânăr, care bate cu succes la porțile literaturei eterne.

Radu Mislea

Adormirea Maicii Domnului

«Intru naştere, fecioria ai păzit, întru ador- «mire lumea nu o ai părăsit, de Dumnezeu «născătoare. Mutatu-te-ai la viaţă fiind maica «vieţii şi cu rugăciunile tale isbăveşte suffle- «tele noastre».

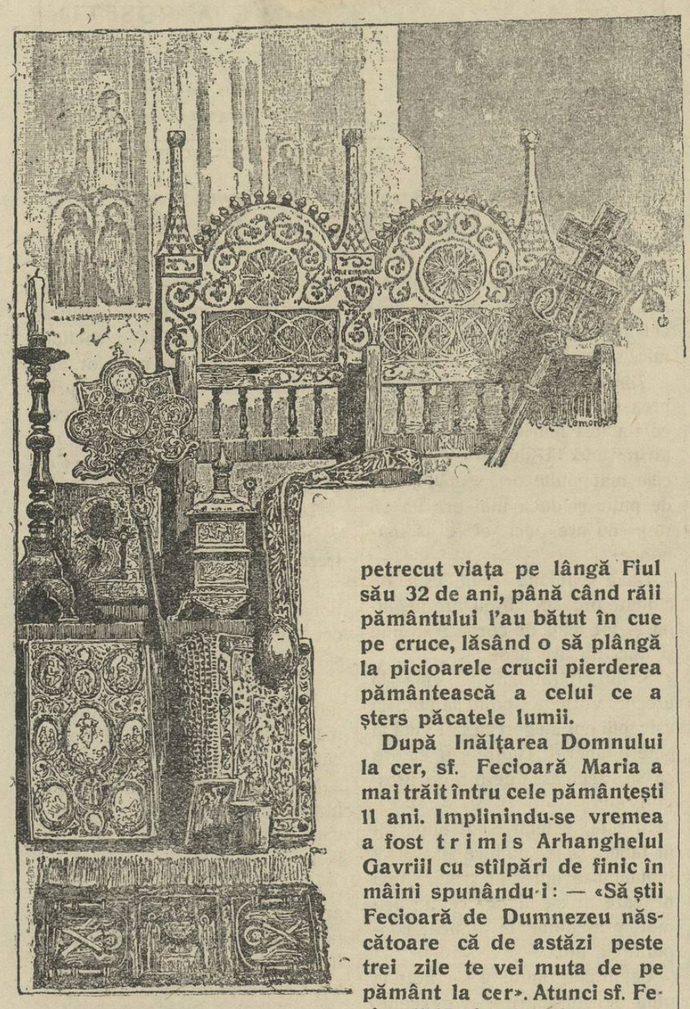

zeului nostru. După trei zile dela adormire, Prea Curata s'a arătat apostolilor spunându-le «Bucuraţi-vă» şi ducându-se la mormânt nu au mai găsit sfântul ei corp, ci numai giulgiurile singure în groapă, căci pe Născătoarea de Dumnezeu, moartea şi mormântul nu o a ţinut; ci ca pe mama vieţii la viaţă o a mutat, Cela ce s'a sălăşluit în pântecele ei cel pururea fecioresc. Şi au cunoscut cu toţii că a înviat şi s'a ridicat la c e r u r i. — Fratele meu, astăzi în toate bisericile creştineşti de pe faţa pământului se ridică imnuri de laudă pentru Prea Fericita de Dumnezeu născătoare şi pururea Fecioara Maria. Astăzi, în cele mai depărtate sate unde crucea mântuirii străluceşte în vârfuri de turlă. Drept credincioşii îngenunche în faţa icoanelor Maicii Domnului, lăsând să se deschidă ochii minţii şi ai sufletului, adormiţi în nelegiuiri şi răutate şi să pice lacrimi, cerând iertare de păcate şi greşalele noastre. Se cade să ne plecăm genunchii şi să cinstim cu bucurie sfânta mutare a Ei la cer. Să-i aducem laude şi cântări căci pământul şi cerul întru mutarea Ei se bucură.

Bucuria celor trecătoare şi deşarte din lumea aceasta sunt ca fumul şi ca visul. Nelegiuirile, răutăţile şi păcatele, din zi în zi copleşesc sufletele voastre adormite. Cu prilejul acestei mari sărbători să ne deşteptăm din somnul cel groaznic şi cu înviorare să ridicăm ochii plecând genunchii spre cea întru toate fericită strigând:

«Intru naştere, Fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu o ai părăsit, de Dumnezeu născătoare. Mutatu-te-ai la viaţă fiind maica vieţii şi cu rugăciunile t a l e isbăveşte sufletele noastre».

Amin.

Pr. DEM. I. ILIESCU

petrecut viaţa pe lângă Fiul său 32 de ani, până când răii pământului l'au bătut în cue pe cruce, lăsând o să plângă la picioarele crucii pierderea pământească a celui ce a şters păcatele lumii.

După Înălţarea Domnului la cer, sf. Fecioară Maria a mai trăit întru cele pământeşti 11 ani. Implinindu-se vremea a fost t r i m i s Arhanghelul Gavriil cu stîlpări de finic în mâini spunându-i: — «Să ştii Fecioară de Dumnezeu născătoare că de astăzi peste trei zile te vei muta de pe pământ la cer». Atunci sf. Fecioară Maria s'a suit în muntele Eleonului ca să se roage. Copacii şi iarba de pe munte au început să se clatine, închinându-se la ceia ce a fost Fecioară născătoare de Dumnezeu.

Din muntele Eleonului s'a scoborât în satul Ghetsimani de la poalele muntelui unde o aşteptau apostolii Domnului. A c i, blândă, cu inima curată, a sfătuit pe apostoli cum să lucreze în ogorul Evangheliei Fiului său, ca să îndrepte pe cei rătăciţi pe calea dreaptă, pe calea mântuirii cereşti şi pământeşti, făgăduindu-le că ori de câte ori va fi chemată în ajutor, va fi în mijlocul lor cu puterea mântuirii ce o are de la Tatăl Fiului Ei şi ridicând mâinile către cer cu bucurie a spus: — «Fiul meu, în mâinile tale îmi dau Duhul meu». Şi aşa a adormit sf. Fecioară Maria în casa părinţilor Ei d i n satul Ghetsimani, unde Domnul Hristos în preajma prinderii Lui s'a rugat cu sudori de sânge. In Ghetsimani lângă mormântul părinţilor Ei, Ioachim şi Ana, a fost înmormântată, Prea Curata de Dumnezeu născătoare şi pururea Fecioara Maria, astăzi aflându se mormântul Ei în biserica Celor 4 Evanghelişti din grădina unde blândul Mântuitor a spus «Părinte, treacă dela mine paharul acesta, însă nu după cum voesc eu, ci după cum voeşti tu». In genunchi ca şi Domnul, ca ci apostolii, să lăsăm să pice o lacrimă din ochii noştrii adormiţi în păcate pe lespedea rece, din peştera Ghetsimani unde a adormit Maica Domnului şi Dumne-

Frate Creştine,

Intre sărbătorile împărăteşti se numără şi acelea în amintirea întâmplărilor din viaţă şi petrecerea pământească a prea curatei şi pururea Fecioarei Maria. Căci alături cu Fiul său Domnul nostru Iisus Hristos şi sfânta Fecioară Maria a slujit la arătarea şi împlinirea tainei lui Dumnezeu Tatăl pentru mântuirea lumii. Sf. Fecioară Maria s'a învrednicit a fi aleasă, ca născătoare de Dumnezeu, ca împărăteasă a cerului şi a pământului, prin sfinţenia şi prin curăţenia sufletului şi a trupului. Sărbătorile de paşti ne sunt de o deosebită importanţă pentru noi Creştinii, dar Adormirea Ei, este cu mult mai mult, fiindcă moartea Sf. Fecioare este ca şi moartea Fiului Ei şi Domnul nostru Iisus Hristos. Trecerea din viaţa pământească la cea cerească, înseamnă biruinţa şi mărirea strălucită la care a a j u n s Fecioara Maria după vieţuirea celor 59 de ani în viaţa pământească. Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului se numeşte şi *Sf. Maria Mare* spre d e o s e b i r e de sărbătoarea naşterii sale trupeşti, care se numeşte «sfânta Maria mică».

Frate Creştine,

Părinţii sf. Fecioare Maria se chemau Ioachim şi Ana. De la vârsta de 3 ani au dus-o la temple de au închinat o.

In biserică sf. Fecioară a petrecut 12 ani slujind Domnului până la 15 ani când a născut pe Domnul Hristos, blândul povăţuitor şi Mântuitor al lumii. După aceia a

Altiţe şi Bibiluri

Muzeul Etnografic dela Şoseaua Kiseleff

Muzeul etnografic din şoseaua Kiseleff, (care nu ştiu pentru ce se mai numeşte astfel, când ruşii ne-au făcut atâta rău), început de douăzeci de ani, este o ruină nouă. In el se adăpostesc ciorile si cucuvelele; zidurile sânt crăpate, stâlpii de piatră, pe vremea crivăţului de astă iarnă, s'au dărâmat, de era să facă moarte de om. Invelitoarea e scorojită, strâmbă, copleşită de muşchiul verde, în care locuesc felurite gângănii şi îşi au cuibul mii de greeri, care ţârâesc a jale şi a pustiu.

In curtea care se întinde din şoseaua Kişeleff, până în şoseaua Colonel Mihai Ghica, sunt mulţime de sfărâmături, de pietre de stâlpi, cruci adunate de pe la răspântiile capitalei, cu scopul de a fi aşezate în «muzeu, când o vrea Dumnezeu.

Lipan, sulfină, păpădie, brusturi, patlagină, troscot, ştir, lobodă, cucută, care învăluesc trofee şi monumente şi din ramurile cărora sar lăcustele şi broaştele râioase.

Mi-amintesc că odinioară, Ministerul instrucţiunii, s'a adresat corpului didactic, ca el să dăruiască obiecte pentru Muzeul Etnografic.

Profesori şi institutori, învăţători ca şi particulari, au răspuns în mod satisfăcător.

Eu am văzut expuse acolo minuni, înainte de război, între altele, trăsura în care a fost la încoronare regele Carol şi Regina Elisabeta. Preoţi curteni, oşteni, ţărani, care au luat parte atunci la acel măreţ eveniment, apoi nu mai ştiu ce s'au făcut. Gurile rele spun că, aceste scumpe odoare, au trecut graniţele şi că fac fala muzeele străine.

Cu banii risipiţi, ca să ne facem de vorbă şi să dăm cu praf în ochii congresiştilor, era mai bine să terminăm această ruină nouă, care mai stă în picioare, doar spre ruşinea noastră.

Ne-au întrecut Bulgarii şi Cehoslavacii. In muzeele lor etnografice, au lucruri minunate, după care se dovedeşte cultura şi aşezarea lor etnică, pe când noi, am făcut cu muzeul ceaice am făcut cu atâtea şcoli din ţară, am făcut: *ruine nouă.*

Ţesătoarea, numai *Vatra luminoasă; Azilul de bătrâne; Institutul surorilor de caritate,* de ar fi făcut regina Elisabeta, n'ar trebui s'o uităm; dar ea nu s'a gândit numai la atâta, ci a reînviat măestriţa artă a ţesătoriei, practicată de bunicile şi străbunicile noastre şi azi mii de fete, trăesc de pe urma acului, vârtelniţii, suveicii, sucalii, vătalelor, scripeţilor, războaelor, în care se ţes scoarţe chilimuri, pânzături de in, borangic, inişor de tort şi de in şi se vând nu numai la noi în ţară ci şi în America, şi acuma stau gata împachetate să pornească la expoziţia din Barceloma.

Şcoala ţesătoarea din str. Popa Lazăr, numără 88 de eleve bursiere, unele ale statului, altele ale judeţelor.

In afară de ţesătorii, fel de fel de împletituri, de vopsitorie vegetală, aşa cum făceau bunicile noastre. Ele mai învaţă gospodăria casnică, limba română, franceză, istoria, geografia, aritmetica, religia, cântul şi gimnastica.

Şcoala are un buget anual de 1.500.000 lei şi se întreţine singură.

E de dorit a se aplica elevele şi la grădinărie ca să ajungem să ne înflorăm casele ca în Belgia, Olanda, Suedia, Norvegia şi Danemarca, iar zarzavaturile, să nu le mai cumpărăm dela zarzavagii bulgari, care iau dela noi milioane în fiecare an şi trăesc mai în belşug decât ţăranii noştri.

SMARA

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor,

Premiul I: 3000 lei;
« II: 2000 «
iar « III: 1000 lei.

Prin Locurile Sfinte

Prima închisoare a lui Iisus sau Casa lui Ana

de Grivas D. Cruceanu Hagiu-Teolog

Intr'o parte a vastei curţi a mânăstirei Sf. Iacob să văd numeroase morminte de marmoră unde sunt îngropaţi patriarhii armeni cari s'au succedat în cursul veacurilor pe scaunul patriarhului al Ierusalimului.

In apropiere se află locuinţa arhierului Ana, socrul lui Caiafa. Aci a fost adus Iisus pentru prima oară după arestarea lui în grădina Getsimani. Inainte de a fi scos în faţa arhiereului, Iisus a fost legat de un măslin din curtea casei şi pălmuit de un servitor al lui Ana.

Din cauza aceasta, mânăstirea se mai numeşte şi «Prima închisoare a lui Iisus sau Casa lui Ana.

Mânăstirea Mântuitorului

La o depărtare ca de un sfert de oră de biserica Sf. Iacob, trecând prin poarta Sionului, ajungând la «Mânăstirea Mântuitorului.

In faţa acestor morminte e o capelă recunoscută ca fiind locul unde se ridica casa lui Caiafa, unde a fost trimis Iisus de către Ana. cu mâinile legate.

Aci apostolul Petru a tăgăduit cu jurământ pe stăpânul său zicând «nu ştiu pe omul acesta», iar în noaptea de Joi spre Vineri tot în această casă Iisus a suferit cele mai crude maltratări.

Piatră sfântă a Mormântului

Capela are un singur altar, format din piatra care a acoperit mormântul lui Iisus. E piatra pe care îngerul a dat-o într'o parte şi s'a aşezat pe ea. Piatra, care acoperă tot altarul, e de formă eliptică.

Aci vin în toţi anii pelerini de toate riturile creştine şi sărută piatra sfântă a mormântului, a cărei autenticitate e recunoscută de toate bisericile creştine.

A doua închisoare

Lângă altar se deschide o uşă dând dintr'o odăiţă obscură în care abia ar putea încăpea doi inşi. Aceasta e a doua închisoare a lui Iisus, unde Mântuitorul a petrecut noaptea cea teribilă.

Mânăstirea Mântuitorului e una din edificiile cele mai împortante ale Sf. Oraş. (Ierusalim).

Pe creasta muntelui Sionului

Urcând pe creasta muntelui Sionului, dădurăm de o odaie goală. In această odaie a avut loc acum 19 veacuri în urmă «Cina cea de taină».

In ajunul morţii sale cinând cu apostolii săi, luă pâine şi vin, le binecuvântă şi frângând pâinea împărţi zicând: «Luaţi şi mâncaţi; acesta este trupul meu».

Apoi, luând un pahar şi mulţumind le dete zicând: «Beţi din acesta toţi căci acesta e sângele meu al legei celei nouă, ce se varsă pentru mulţi pentru ertarea păcatelor».

Tot în această sală (stăpânită de musulmani) Iisus, sculându-se dela cină, spălă picioarele ucenicilor săi şi le şterse cu un ştergar, dând astfel pildă celei mai sublime umilinţe.

Pe calea înfrângerii beţiei

O veste frumoasă ne vine de pe câmpul de luptă pentru stârpirea beţiei: Ţăranii din Maramureş se scârbesc singuri de rachiu şi spun că «tare mai este scumpă palinca (rachiul) şi decât să dăm banii pe palincă, mai bine cumpărăm pită la prunci». *(Dimineaţa,* 5 August 1929).

Aşa am cilit mai nainte în *Viitorul,* aşa citim acum în *Dimineaţa.*

Bine că ţăranii au ajuns să zică aşa şi bucuroşi am fi să putem striga: Da unde e norocul să putem auzi asemenea grai din toate colţurile ţării!

E adevărat că am început a auzi şi de aiurea astfel de graiuri. Le auzim din Basarabia. In ziarul *Cuvânt Moldovenesc* din Chişinău, citim deseori astfel de sculări ale ţăranilor împotriva băuturii şi că multe consilii comunale au cerut desfiinţarea cârciumilor. Din *Dimineaţa,* aflăm tot aşa, că «mai multe consilii comunale dela sate au cerut administraţiilor financiare să nu mai elibereze brevete pentru deschiderea de cârciumi» (nr. citat mai sus). Iată deci două părţi din ţară de unde ne vin veşti la fel. Dacă la acestea adăogăm veşti de mai nainte din Bucovina, precum scrisoarea unei obşti săteşti (din comuna *Arborea*) către Mitropolitul Moldovei, cu mulţămiri pentru lupta Inalt Prea Sfinţiei Sale împotriva beţiei, trebuie să zicem că pornirea cea mai bună se întinde.

Totuşi nu trebuie să ne fericim ca pentru cine ştie ce mari izbânzi. Sunt numai nişte ştiri răzleţe, din câteva colţuri de ţară. Cât mai este de făcut până la o adevărată înfrângere a beţiei! Ai de luptat nu numai cu dezbărarea oamenilor de un urât năravi, ci şi cu slujitorii beţiei care sunt cârciumarii. Ei se uită rău la cine lucrează în sate împotriva beţiei şi chiar pune la cale uneltiri pentru a muia pe celce lucrează în această cărare. O ştim şi noi din gura şi din scrisul mai multor preoţi şi o citim şi din condeiul d-lui *N. Bataria,* care, în nr. pomenit din *Dimineaţa,* scrie:

«Dar în cruciada dusă de preoţi şi învăţători împotriva alcoolismului mai este un duşman, de care ei trebue apăraţi. Acest duşmun sunt cârciumarii înşişi, cari se văd loviţi în interesul lor. Şi se ştie doar că nu e tocmai mică şi de dispreţuit trecerea cârciumarilor pe lângă locuitori. Cunoştem cazuri când, din cauza propagandei antialcoolice, învăţătorilor li s'a creat în sate o situaţie aproape imposibilă».

Cine duce lupta împotriva beţiei la ţară sunt ori preoţii ori învăţătorii ori şi unii şi alţii la un loc. Tocmai aceştia au de suferit. De aceia noi am scris în «*Cultura Poporului*» şi în «*Glasul Monahilor*» că această luptă trebuie să mai bage între hotărârile ei încă una: De a apăra pe ceice au de suferit de pe urma lucrului lor de acest soi.

A. S.

Sporul „Oştii Domnului"

«Oastea Domnului» este azi, în ţara noastră, cel mai temeinic aşezământ care duce lupta împotriva beţiei. Deşi este înfiinţată şi sprijinită de oameni fără mari puteri, ea merge însă înainte şi sporeşte fiindcă ceice se află în sânul ei şi lucrează pentru ea sunt suflete mari. Impreună cu societatea «Trezvia» din Bucovina, ele alcătuiesc singurele întocmiri de luptă vie şi adevărată împotriva b e ţ i e i. Mai sunt ele multe altele, de care se citeşte la ziare, precum este societatea «Temperanţa», dar sunt întocmiri cu vorbă multă şi treabă puţină. Societăţi care să împiedice pe om de a mai duce paharul la gură şi a-i îndrepta mintea şi inima spre gânduri dincolo de beţie sunt numai acestea două. Noi cu mare părere de bine vedem cum ele sporesc şi cuprind poporul dela sate. In ce priveşte «Oastea Domnului», citim cu plăcere o dare de seamă în ziarul «Propăşirea» din Ploieşti pe luna Iulie, a. c., în care ni se spune că în comuna Slon, Prahova, «Oastea Domnului» are 150 de membri, că acolo a fost o frumoasă serbare la 7 Iulie c., când s'au sfinţit steagurile «Oştii Domnului».

La serbare a fost Păr. Protopop al cercului pastoral Vălenii de Munte, care a adus laude Părintelui Ioan St. Vasilescu, parohul din Slon, cel ce în scurtul timp de când păstoreşte, parohia a dobândit frumoase isbânzi creştineşti.

Acestea s'au săvârşit la slujba de dimineaţă, iar după ameazi a urmat serbarea, când Păr. Pancu Dumitrescu-Ogretin a vorbit împotriva beţiei, materie potrivită, fiindcă a fost sărbătorită «Oastea Domnului» după oarecare cântări Păr. Nicolae Georgescu din Drajna de Sus a vorbit despre secte, iar Păr. Proistos Ioan Ioan Stănciulescu din Ceraş a mulţămit tuturor celor ce au luat parte la serbare şi prin venirea lor au făcut-o să fie mai însufleţită.

Nouă ne pare bine să vedem lupta împotriva beţiei pătrunzând la ţară şi înjghebând pe oameni în aşa frumoase întocmiri de sănătate pentru trup şi suflet. Preoţii care sunt părtaşi la aceasta sunt plini de vrednicie şi merită a fi vestiţi ca atare.

DE VORBĂ CU CITITORII

2) **Arhim. SCRIBAN**

Iată pentru ce unele articole ale mele au rămas cu î din i şi la corectură. Aşa era vederea unor organe din redacţie. In urma arătărilor d-lui Copuz însă, eu am cerut să mi culeagă totdeauna pe î cu â din a. Nu că ar avea vreo mare însemnătate dacă o fi cu â în loc de î, ci pentru uşurinţa la citire a omului fără multă învăţătură, care poate va citi *cit* în loc de cât. Deci, din acest punct de vedere, d-l Copuz poate fi mulţămit.

Să venim acum la partea cea mai de seamă, acea a întrebuinţării cuvintelor vechi.

2. Ce păcat că d. Copuz nu vine şi aici cu pilde, ca să ne dăm seama pe care cuvinte domnia sa le socoteşte învechite şi de care ar trebui să ne ferim şi care sunt cele ce ar trebui puse în loc!

Dacă la chestiunea despre felul de scriere al cuvintelor principiul era că mulţimea cititorilor va înţelege mai uşor cuvântul scris cu â decât cu î, socotim ca şi aici ar trebui să întrebuinţăm acelaş principiu. Să întrebuinţăm acele cuvinte şi acele rostiri, pe care cititorii le vor înţelege mai uşor. Ce rost ar avea, de pildă, să scriu: «d. cutare s'a prezentat într'o atitudine impecabilă», dacă astfel de vorbe nu vor putea fi înţelese de cititori? Pe fiecare zi, noi citim în ziare cuvinte şi rostiri pe care marea mulţime nu le înţelege şi de care unii mă şi întreabă că ce-o fi însemnând cutare cuvânt sau cutare rostire?

Cu toate acestea d. Copuz nu se lasă dus de această vedere, ci de una deosebită. De ce, zice, domnia sa, să avem în vorba noastră cuvinte de obârşie străină şi nu acele cuvinte care se trag din limba latină? Deci principiul domniei sale este mişcarea spre limba latină.

La aceasta răspundem că şi noi suntem de părere că, la alegerea cuvintelor pe care le întrebuinţăm în vorbirea noastră, trebuie să ne călăuzim de fiinţa lor latină. Dacă am de ales între mai multe cuvinte care-mi stau la îndemână pentru a le scrie, am să aleg mai degrabă pe cel de obârşie latină. De pildă, am să scriu mai degrabă *călător* şi *călătorie* decât *voiajor, pasager* şi *voiaj,* pentrucă vorbele *călător* şi *călătorie* sunt latineşti, pe când celelalte sunt numai franţuzeşti.

O limbă trebuie să fie un organism strâns în jurul sâmburelui ei, adică să facă faţă nevoilor vorbirii mai întâi cu ce are ea, şi numai după aceasta, dacă nu-i ajung ale ei, să împrumute de aiurea. Limba românească are în sine chiagul latinesc, care e temelia ei. Să se slujească mai întâi de acesta, şi, dacă nu merge, să mai ia şi de aiurea.

In această privinţă nu ne deosebim ca vederi de d. Copuz.

Dar noi nu ne oprim aci, ci facem un pas mai departe.

O limbă este o unealtă de înţelegere între oameni. Restul ei este să ne uşureze schimbul de cugetări. Eu gândesc una, altul gândeşte alta. De unde avem să ştim?

Avem să ne împărtăşim cugetările unul altuia prin vorbe.

Ce sunt vorbele?

Sunt materiale ale vorbirii, sunt cărămizile care intră în clădirea cugetării.

Dar materialele nu sunt toate deopotrivă de bune.

Aşa şi vorbele. Prin unele din ele mă înţeleg cu toată lumea; prin altele numai cu unii. De aceia şi vorbele trebuiesc alese nu numai după socoteala dacă sunt sau nu latineşti, ci şi după socoteala dacă sunt sau nu înţelese de oameni. Vorba pe care o înţeleg 10 milioane de Români este mai bună decât cea pe care o înţeleg numai 10.000 sau 100 de mii.

Când am să scriu eu pentru înţelegerea întregului neam românesc, n'am să caut numai să aflu dacă cutare vorbă e latinească, ci şi dacă lumea mă înţelege cu ea. De pildă, transilvănenii scriu foarte des *morb,* în loc de *boală.* Morb e latinesc, boală e slavonesc. Pe care din două să le întrebuinţez? Eu n'am să stau la îndoială, ci am să scriu *boală,* măcar că acesta e slavonesc, fiindcă, dacă scriu *boală,* mă înţelege toată Românimea, iar dacă scriu *morb,* au să mă înţeleagă numai puţini.

Alta: sunt oameni care zic azi *salvare,* în loc de *scăpare, mântuire, salvator,* în loc de *mântuitor.* Ei, noi cum să scriem? cutare *m'a salvat* ori *m'a scăpat*? 10.000 ori 20.000 ori 40.000 de oameni au să mă înţelaagă când am să scriu că cutare e *salvatorul* meu. Dar oare alte 10-12-14 milioane de oameni au să mă înţeleagă? De aceia nu putem zice sau scrie ‚Salvatorul Hristos', ci numai «Mântuitorul Hristos», fiindcă vorba de «mântuitor» e înţeleasă de toţi Românii, pe când cea de «salvator», deşi latinească, e înţeleasă numai de unii.

Mulţi zic azi «menţionez», «fac menţiune». Oare înţeleg toţi Românii cuvintele astea? Fără îndoială că nu. Sunt numai vorbe ale oamenilor de carte. Dar dacă voi zice «pomenesc», «am pomenit», toată lumea are să mă înţeleagă

Deşi «menţiune» e latinesc, nu mă pot sluji de el, fiindcă nu mă pot înţelege cu oamenii.

Apoi aici e aici. Cuvintele se iau nu numai după obârşia lor, ci şi după puterea lor de circulaţie. (Va urma)

Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului"

Iubitu-te-am cu iubire eternă

«De aceia cu iubire plină de bunătate te-am atras».
Ier. 31. 3.

«Ca să ştiţi, că Fiul omului are puterea pe pământ de a ierta păcatele, (atunci zise slăbănogului), ridică-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta». Mat. 9. 6. La fel zice şi Ioan evanghelistul, vorbind despre minunile Domnului: «Acestea au fost scrise, ca voi să credeţi, că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu şi crezând, să aveţi viaţă în numele Lui». Ioan 20.

Din sf. Evanghelie ştim împrejurările prin care Domnul Hristos a vindecat pe slăbănog care de 38 ani aştepta în marginea apei ca să se tămăduiască de boala care-l cănunea de atâta vreme. Mântuitorul Hristos nici nu venise pe pământ, de când începuse paraliticul, să pătimească. In inima lui era credinţa nestrămutată că se va face sănătos odată şi odată, altfel nu stătea pe malul apei zile şi nopţi să-l coacă arşiţa soarelui şi să-i încununeze fruntea razele sclipitoare ale lunei.

Credea slăbănogul că această apă îi va spăla păcatele moştenite dela părinţi. Credea slăbănogul că boala lui nu putea fi tămăduită decât de puterea cea mare a lui Dumnezeu, care cârmuieşte totul. Slăbănogul a iubit cu iubire eternă şi deaceia cu iubire plină de bunătate a atras pe blândul Iisus când a venit să cerceteze pe suferinzi. Fiindcă iubirea lui plină de bunătate şi credinţa lui nestrămutată nu s'a abătut, s'a sculat, şi-a luat patul în care zăcea şi a plecat la casa lui, când Domnul Hristos i-a spus «ridică-te, ia-ţi patul tău şi umblă».

Noi păcătoşii acestui pământ plini de păcate până în gât, voi încăpăţinaţii şi ambiţioşii, trufaşii şi răii, ne gândim noi oare la păcatele noastre care ne rod sufletul şi trupul? Ne gândim noi oare că ele ne distrug fiinţa noastră, făcându-ne să pierim în focul cel veşnic? Ne întoarcem noi cu faţa către atotputernicul nostru Tată şi să zicem ca fiul pierdut: «Tată, am păcătuit, iartă-mă?!» şi să mergem plângând cu lacrimi amare căindu-ne de păcatele noastre? şi făgăduind solemn cu voinţă şi hotărâre că din acest moment ne vom renaşte a doua oară, trăind numai în Hristos»? Ne întrebăm noi vreodată, mergând pe nenorocitul acesta de drum al vieţii, «incotro mergem noi? Cine ne-a făcut pe noi, cum ne-a făcut, cine ne-a făcut? Ne-a arătat nouă cineva în lumea aceasta vreun drum pe care să mergem?! Intrebarea pusă îţi are şi răspunsul. Cine a făcut cerul albastru, cu soarele lui plin de foc, care aduce atâtea binefaceri. Cine a făcut luna care luminează nopţile pline de farmece ale primăverii. Cine a făcut milioanele de stele, cine a făcut florile şi tot ce vedem şi nu vedem, tot acela ne-a făcut şi pe noi. Ne-a făcut să împărăţim lumea? Nu ne-a făcut ca să trecem prin ea numai să suferim, să muncim şi să-l lăudăm pe El care ne a făcut. El ne-a dat viaţa ca să trăim dar şi-a dat şi viaţa pentru păcatele noastre. Cu toate acestea ştim ce ne-a dat Dumnezeu, dar nici odată nu ne întrebăm «Ce a dat Dumnezeu pentru mine?! Noi ştim că El ne-a dat totul, ba şi-a dat şi viaţa, murind pe Golgota înţepat în coastă de suliţă, pentru noi, pentru noi încăpăţinaţii şi răi, trufaşii şi ambiţioşii şi ne este ruşine de El, ştiind că el este blând, îngăduitor, răbdător, iertător şi îndelung bun şi nu vrem să ne întoarcem la El şi să-i spunem «Tată, iartă-ne, am păcătuit, suntem greşiţi înaintea Feţii Tale.

Dacă Dumnezeu şi-a dat şi viaţa pentru noi, noi ce-i dăm Lui?

Prin ce ne arătăm noi bunătatea noastră? El ne-a spus: «Iubiţi-vă unii pe alţii, iubiţi pe aproapele vostru ca pe voi înşivă iubiţi pe vrăşmaşii voştri, etc., şi noi astăzi in loc să facem cum ne-a învăţat El, trăim secolul «Homo-Homini lupus. Ne urăm unul pe altul, criticăm pe fratele nostru şi pe noi nu ne vedem, furăm avutul altuia, căutăm fără drepturi şi fără merite să ne cocoţăm cine ştie unde, alergăm după lucruri deşarte fără să ne gândim că toate sunt deşertăciuni, toate sunt umbre şi fum şi viaţa aceasta scrum şi cenuşe. Sufletele noastre au orbit şi au asurzit. Glasul mântuirii nu mai sună în urechi, liniştea eternă a dispărut din inima noastră. Toţi dela mic până la mare, suntem în ghiarele diavolului, tot trupul nostru este stricat pentru că şi ochiul nostru este întunecat.

«Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi» Ce făgăduinţă mare! Ce promisiune fără preţ. Dar cine aleargă după ia? Impovăraţii blestemă soarta, chinuiţi de diavolul şi târâţi prin gunoaie, osteniţi nu-şi mai găsesc loc de odihnă sub soare, umblă rătăciţi pe calea arătată de diavolul. La uşa inimii lor nu bate blândul Iisus, sau dacă bate nu vrea să-i deschidă, nu-L văd.

Astăzi renumele şi onorurile lumeşti sunt idolii la care se închină toţi. Viaţa egoistă, lipsită de orice răspundere, este iarăşi un idol la care se închină o numeroasă clasă de oameni. Toate aceste lanţuri de robie trebuie rupte, că altfel ajungem ca pe vremea turnului Babel. Trebuie să ne întoarcem să ne cunoaştem sufletele noastre, să ne criticăm viaţa noastră, să ne vedem mulţimea păcatelor în care zăcem şi ca slăbănogul să batem la uşa mântuirii, să aşteptăm acolo, că el vine, el nu întârzie. Pe fiul pierdut, Tatăl l-a auzit când a zis: Păcătuit-am înaintea cerului şi înaintea Ta şi nu mai sunt vrednic a fi numit fiul Tău primeşte-mă ca pe unul din servitorii Tăi». Şi încă departe fiind el, tatăl său îl văzu şi i se făcu milă şi alergând, se plecă pe gîtul lui şi îl sărută". (Luca 15 18—20). Trebuie să ne întoarcem la Domnul, trebuie să ne deschidem inima pe care a pus stăpânire Diavolul şi să-l îndepărtăm, iar pe Domnul să-l primim cu iubirea eternă şi când au ajuns la desăvârşirea faptelor în genunchi cu mâinile cruce şi ochii spre cer, plini de lacrimi să îngânăm ca nişte păcătoşi. „Iubitu-te-am cu iubire eternă, de aceia cu iubire plină de bunătate te-am atras.

Dem. I. Iliescu-Palanca

Ateneul Popular Tătărași din Iași

Pelerinajul de înfrățire culturală. Vizitarea Capitalei

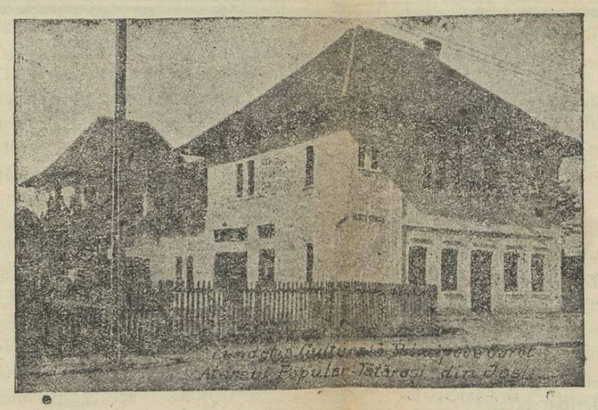

Ateneul Popular Tătăraşi, zămislit în inima Moldovei de un grup de români valoroşi şi inimoşi, îşi duce activitatea de înfrăţire şi progres cultural cu multă stăruinţă. E primul Ateneu popular în România, care a înţeles perfect problemele de culturalizare ducând până la sacrificiu munca lui întinsă. Nici chiar Capitala ţării nu are o organizaţie similară în condiţiuni de organizare şi program de activitate ca acest ateneu al Moldovenilor.

El a luat naştere în anul 1919 din iniţiativa actualului preşedinte activ d-l C. N. Ifrim şi a altor înţelegători. Activitatea lui s'a extins în întreaga Moldovă, până la Nistru şi Ceremuş, înfiinţându-se în multe judeţe organizaţiuni nucleare. Iar oraşul Chişinău primi o filială: «Ateneul Românilor de peste Prut».

In fiece an, Ateneul Tătăraşi, însoţit de toţi cei doritori de a cunoaşte frumuseţile naturale cît şi locurile istorice ale Ţării Româneşti, face pelerinaj colindînd din loc în loc, ducând cu ei sufletul moldovenesc şi făcând legătură sufletească şi culturală între Moldova şi restul ţării.

Anul acesta, potrivit tradiţiei, Ateneul popular Tătăraşi, însoţit de peste 500 intelectuali basarabeni şi bucovineni plecă la începutul lunei August în excursie de cunoaştere, vizitând oraşele: Sinaia, Breaza, Braşov, Sighişoara Blaj, Sibiu, Alba Iulia, Mărăşeşti etc.

Ateneul n'a ocolit capitala ţării, pe care a vizitat-o la înapoiere. Excursioniştii au fost primiţi în gară cu pompă de autorităţile noastre. In aceeaş zi s'au vizitat muzeele, strandul Kiseleff.

La Ateneul Dichiu s'a dat o şezătoare la care pe lângă public numeros, au luat parte şi reprezentanţii aşezămintelor culturale din capitală.

A cuvântat d-l *Virgil Serdaru* consilier comunal însărcinat cu organizarea Culturală a Municipiului, despre concepţia culturală pe care a inaugurat o municipiul Bucureşti, după ideea Ateneului Tătaraşi din Iaşi.

D-l Stancn Brădişteanu, secretar general la ministerul artelor, arată necesitatea de înfrăţire culturală, preconizând ideea unui congres al tuturor organizaţiilor culturale, în vederea stabilirii unui plan uniform şi efi cace de muncă. (In ziarul nostru a vorbit pe larg despre această chestiune unul din cei mai vrednici preşedinţi de atenee, d-l

D-l C. N. Ifrim
Preş. Ateneului Tătăraşi

Şerban Popa, preşed. ateneului «Dr. C. Anghelescu»

D l *C. N, Ifrim*, preşedintele Ateneului Tătaraşi, mulţumeşte, arătând că acest ateneu a ieşit din mijlosul unei intelectualităţi înţelegătoare. A reînviat datinele strămoşeşti, cântecul. Iar ca încheere: Dacă Iaşii a rămas inima ţării, Bucureştii sunt creerul ei. De aici trebue să pornească acţiunea de regenerare spirituală.

Primăria capitalei a oferit Ateneului cât şi însoţitorilor bucovineni şi basarabeni o masă de despărţire, la care au luat parte şi capii aşezămintelor culturale ale capitalei. A prezidat d-l Dem. Dobrescu, primarul oraşului.

Dl. *Dem. Dobrescu*, face legătură între Iaşi şi Bucureşti pe acest tărâm, arătând temeinicia activităţii ieşene.

Aduce elogii preşedintelui: dl. C. N. Ifrim.

Dl. *A. Bodescu*, membru la Curtea de Apel din Chişinău, în emoţionante cuvinte, arată importanţa propagandei de unificare sufletească între Moldova şi Basarabia, dusă de Ateneu. E de părere să se ţie seama de propunerea bătrânului profesor pensionar d-l Lapedatu din Sălişte, pentru ajutorarea sătenilor basarabeni, de a putea participa şi ei la cunoaşterea ţării. Insăşi d-l Bodescu se înscrie cu suma de 2.000 lei.

In acelaş sens vorbesc şi câţi-va învăţători.

Din Bucureşti, ateneul a plecat spre Mărăşeşti, unde s'a slujit un parastas în amintirea eroilor jertfiţi pentru salvarea patriei. Iar de aici s'au îndreptat spre Iaşi.

G. I. Balaciu

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai
-:- uşor -:-

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

«Cultura Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit, dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească, multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a şi reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. «Cultura Poporului» şi prin ea cititorii nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei, şi de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea: «Pentru Biserica «Sf. Gheorghe» din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrşim cu spor începutul încercării noastre creştineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

N. C. Munteanu-Muntmarg	Preşed. de onoare al comit. de construcţia Bisericii «Sf. Gheorghe» din Slănic	Lei 100
Diac. V. H. F.		» 100

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA:
se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16
Preţul 80 Lei

Cruciata impotriva Limbii Româneşti

M. I.

Cuvântul nu e al nostru, ci al d-lui *Paul I. Papadopol*, profesor de limba românească în Bucureşti. Scriindu-şi anul trecut părerile sale despre ce a găsit la examenul de bacaloriat de atunci la care a fost membru examinator, spune că în societatea românească este o cruciată împotriva limbii româneşti (vezi foiletonul său în „Curentul» dela 19 Oct. 1928) şi că profesorul de limba românească nu poate birui singur neştiinţa şcolarului la această limbă care e urgisită de toţi.

In şcoală, ceilalţi profesori nu ajută pe profesorul de limba românească, îndreptând pe şcolarii cari vorbesc sau scriu greşit. Afară din şcoală, şcolarul se întâlneşte cu cărţile care, caşi „cele din şcoală, pline de flagrante greşeli ortografice», precum «opere de-ale marilor scriitori sau profesori universitari cari deastădată, par a se lua la întrecere cu cei dintâi». Se întâlneşte apoi cu «reviste şi ziare scrise, uneori, de veritabili agramaţi; firme reclame, filme, toate scrise în cea mai barbarizată limbă românească», Astfel, şcolarul nu este ajutat să-şi înveţe bine limba lui. Trăieşte într'un mediu străin şi protivnic limbii româneşti în însăşi ţara lui.

Deci toată lumea să-şi dea seama că «singur profesorul de limba maternă (limba părinţilor. Nota noastră), nu poate înarma în fiecare an. 200—300 de şcolari, să lupte împotriva acestei nenorocite cruciade pe care, dela simplul negustor de şireturi şi până la profesorul de Universitate, o întreagă serie de conspiratori o duce fiinţa limbii româneşti» (vezi tot foiletonul pomenit din „Curentul»).

D. Popadopol are mare dreptate. Noi scoatem articolul său din uitarea unui ziar de anul trecut şi-l punem din nou în discuţiune. Acuma, când am fost şi noi stârniţi la vorbă, socotim de folosinţă să pomenim şi de vinovaţii împotriva limbii româneşti.

Citiţi, citiţi noutatea fericită:

Un sat împotriva beţiei

Cele mai multe veşti despre scularea poporului împotriva beţiei ne vin din judeţul Iaşi.

Mai sunt veşti: din Maramureş şi din Basarabia (acestea din urmă se pot citi din când în când în *Cuvântul Moldovenesc* din Chişinău), dar cele mai multe vin dela Iaşi. Care să fie pricină? Poate faptul că Mitropolitul Moldovei a dat foarte dese şi stăruitoare îndemnuri în chestiunea aceasta, preoţii l-au ascultat şi dâra s'a pornit. Oricum va fi, faptul e îmbucurător, cu atât mai îmbucurător, cu cât beţia îşi are în Iaşi slujitorii şi apărătorii ei, lucru despre care am scris chiar într'un ziar din Iaşi (în *Lnmea*) în Aprilie din acest an. Cu toate acestea se vede că pornirea împotriva beţiei e mai puternică şi pătrunde. Aşa fiind, iată ce citim într'o scrisoare din Iaşi, cu data de 8 August a. c., trimeasă ziarului *Dimineaţa* (11 August 1929).

Mai întâi ceva în cinstea cîrmuitorilor judeţului: Prefectul V. Petrovani a împuţinat numărul cârciumilor din judeţ, cu peste o sută, dela 545 câte erau. Dar culmea este nu numai că Iaşul cum spune scrisoarea, stă în fruntea tuturor în lupta pentru stârpirea beţiei, dar în acest judeţ s'a plămădit şi un sat întreg protivnic beţiei. Sătenii din Bălteni, comuna Perieni, s'au adunat la sfat şi s'au hotărât să nu mai puie pe limbă băuturi beţive. S'au legat la aceasta şi prin jurământ.

Dar nu s'au mărginit numai la atâta, ci. ca tot omul pe care-l apucă însufleţirea, i-a cuprins dorul de a îndruma şi pe alţii. Au hotărât pe cârciumarul din sat Corlătescu, să desfiinţeze cârciuma şi să înfiinţeze o fabrică de apă gazoase (sifoane). Apoi au pornit-o cu propaganda prin satele vecine. Schimbarea s'a şi făcut. Cine trece acum pe şoseaua spre Bivolari, vede că nu mai este cârciumă dar, în schimb lucrează din plin o fabrică de apă gazoasă.

Sătenii din Bălteni au intrat şi în Societatea «Temperanţa», alcătuind în satul lor o secţiune a societăţii.

Cinste sătenilor, iar noi zicem: Dă Doamne!

Alţi oameni, alte ţinuturi

Crâmpee dintr'o scrisoare

Iată-ne deja în Franţa! Cu mare greutate ne am despărţit de minunata Italie. Ce vis de frumuseţă e Veneţia! Ce aer răcoros, Marea Adriatică, vapoare de escursii, monumente de artă nemai-pomenite, ce viaţă veselă, ce popor gentil, amabil, familiar, simpatic!

De ar fi celelalte popoare măcar un sfert! Cel mai politicos popor din câte cunosc!

Nu-i adevărat că s pungaşi. Mai cinstiţi decât alte popoare cu renume de cinste. De n'aşi fi anunţat că vin în Franţa, rămâneam în Italia. Ce oameni veseli şi lipsiţi de perversiune!

Când ai şti tu ce-i Veneţia! E ceva de neînchipuit! Ce vitrine, ce bijuterii, ce magazine! Ai şi plajă lângă Veneţia, dacă mergi cu vaporul. In 10 minute, eşti la o plajă care se chiamă *Lido*, E mare lux acolo, şi italiencele foarte frumoase şi mare corectitudine pe plajă, nu imoralitate şi ţigănie ca la noi...

In Cannes, unde suntem, e un oraş foarte frumos pe malul Mediteranei, cu bulevarde încunjurate de palmieri. Ziua avem 28 de grade, de loc cald, iar seara punem şaluri de lână. Pensiunea e o vilă superbă, oameni de treabă.

Am fost la biserica rusească, unde s'a ţinut o predică despre învierea Domnului. Era foarte frumos.

Totul e foarte cochet aici, plajă frumoasă, lume elegantă. Mâncăm multe banane, pepeni galbeni şi roşii. Vinul e excelent aici. Facem escursii pe toată *Coasta de Azur* cu automobilul. Aşa trec zilele, că nu ştiu ce dată avem. Mergem des la Nisa, unde nu e mai scump ca aici şi unde ajungem într'un sfert de ceas cu automobilul.

FLORICA SCRIBAN
Profesoară

Autocefalia bisericească şi Patriarhia ecumenică

2)

De altfel forţa şi mijloacele rele nu s'au dovedit nicăeri bune instrumente pentru propagarea ideilor şi impunerea convingerei. Astfel, elenizarea populaţiunilor negreceşti care, dela un capăt până la celălalt al Turciei europene, făcuse până atunci, progrese enorme, numai prin strălucirea culturei eline, la care trebuia să apeleze toţi iubitorii de lumină, de acum începe să se lovească de piedicile izvorâte în mod natural din conştiinţa celorlalte naţionalităţi cari se aşteptau şi nu înţelegeau să fie desnaţionalizate de dinadinsul. Cu cât această opoziţie devine mai pronunţată, cu atât devin mai aprige şi mijloace întrebuinţate pentru a o sfărâma şi cu cât lupta devine mai crâncenă, cu atât se oţeleşte mai mult conştiinţa naţională trezită a acelor cari se credeau greci fără să fie.

Fapt curios, dominaţii, adică Turcii, sprijineau aceste năzuinţe fără a-şi da seama de răul ce şi-l făceau.

Precum Turcii au sprijinit sau numai au tolerat mişcarea greacă, pentru ca aceasta să se întoarcă, în cele din urmă, în contra lor, tot aşa Patriarhia Ecumenică a patronat regenerarea greacă pentru ca Grecia independentă cea dintâi să se lepede de autoritatea Patriarhului, proclamând autocefalia bisericească. Prin aceasta, ecumenicitatea aşa de restrânsă a Patriarhiei primia o nouă lovitură şi, ceea ce e mai rău, deschidea calea la o serie de separaţiuni viitoare cari urmau să slăbească şi mai mult autoritatea ei. Bine înţeles, Primatul Ecumenic nu a vroit în niciun chip să recunoască libertatea bisericei greceşti, libertate pe care a considerat-o ca anticanonică. Grecii pe de altă parte, doritori de a desăvârşi independenţa politică câştigată cu atâta trudă şi sânge, autocefalia bisericească o considerau ca un corolar al libertăţii politice şi ca o condiţiune a conservării ei. Actul, de altfel a fost privit ca perfect canonic şi au demonstrat-o asta cu prisosinţă de argumente juridice, teologice şi politice.

Fără a intra în discuţia detailată a acestei certe, care a dăinuit 17 ani, să amintim numai că Sinodul Ecumenic s'a declarat mulţumit, cu dispoziţiunea introdusă în Constituţia din 1844, precum că Biserica Greacă este nedespărţită în spirit şi în dogmă cu Biserica din Constantinopole şi astfel a acordat, la 1856, Tomul cu recunoaştere al autocefaliei. Asta a fost numai o formalitate ca să se salvgardeze prestigiul prea angajat al Patriarhiei în această ceartă, căci în realitate nici Biserica Greacă şi nici una din celelalte Biserici Naţionale ortodoxe constituite mai târziu, nu au căutat separaţiunea politică, nu şi pe cea spirituală sau dogmatică.

Deşi separaţiunea politică de Patriarhie a popoarelor balcanice a fost o urmare firească a independenţei statelor respective, Patriarhul ortodox şi Sultanul Mahomedan le-au privit şi le-au primit cam la fel, aceste separaţiuni. Suveranul temporal şi suveranul spiritual s'au arătat tot aşa de potrivnici în contra aspiraţiunilor de libertate ale ortodocşilor balcanici. Iţi vine să crezi că şeful Bisericei Ortodoxe privea cu amărăciune scuturarea jugului turcesc, numai şi numai pentru ca faptul acesta atrăgea după sine, în mod fatal, şi o micşorare a autorităţii patriarhale. Atitudinea aceasta, care cu greu s'ar putea numi creştinească, a păgubit mult popoarelor dar a păgubit şi mai mult prestigiului ortodoxiei în general.

Turcii au privit, desigur, cu ochi buni aceste certuri; ba, în ochii lor, atitudinea duşmănoasă a Patriarhului în contra autocefaliei greceşti, poate a fost luată drept dovadă de credinţă către dominaţiunea otomană. Aşa se lămureşte şi faptul că nu le-a dat mult de bănuit acţiunea exercitată de Patriarhie şi tot clerul de sub a sa autoritate în contra mişcării de redeşteptare ale celorlalte neamuri balcanice supuse Turcilor. In fapt, după ce a luat sfârşit neînţelegerea dintre Biserica Greacă şi Patriarhia Ecumenică, aceasta din urmă şi-a reluat rolul de slujitor ale năzuinţelor elenizmului în Imperiul Otoman. Numei că centrul de acţiune se deplasează, cu încetul, dela Constantinopole la Atena, pentru ceeace priveşte acţiunea politică a clerului, prin şcoală şi biserică, în favoarea *Marei Idei*. Nevoile religioase ale păstoriţilor rămân pe al doilea plan şi chiar sunt adesea cu totul supuse intereselor politice ale elenizmului. Din punctul de vedere patriotic, este de admirat ardoarea cu care şoviniştii greci au ştiut să mobilizeze toate mijloacele, permise şi nepermise, pentru realizarea Greciei Mari. In mare parte, aceste aspiraţiuni au fost împlinite prin tratatele cari au încheiat războiul balcanic şi cel european, tratate în cari Vanizelos, acest *om mare în ţara mică*, cum l-a numit Tache Ionescu, a ştiut să pue în valoare toate străduinţele frecute şi să facă să se răsplătească activitatea şovinismului grecesc, în paguba celorlalte neamuri vecine.

In sfârşit, lăsând la oparte cele trecute, să venim la faptul recent care a pus iarăş în discuţiune dreptul unei Biserici Naţionale de a se proclama autocefalia şi supărarea ce arată în contra acestui fapt Patriarhia Ecumenică.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul::

INFORMAȚIUNI

Din Țară

— **Apărarea repaosului duminical câștigă părtași.** Intre ceice vreau să desființeze oprirea lucrului în ziua Duminicii, fruntea o țin cârciumarii și frizerii. Cu toate acestea și dintre ei sunt oameni care-și dau seamă de ce e bine și vreau să ție rânduiala zilei Domnului. Dovada ne este o știre din Iași (vezi Dimineața 2 Mai a. c,) în care ni se spune că un număr de lucrători s'au dus la Mitropolitul Moldovei, cerându-i ca și frizeriile să rămâie închise toată ziua Duminicii. De fapt, ele sunt închise, dar este mișcarea patronilor frizeri, care vor să deschidă. Mitropolitul le-a fagăduit tot sprijinul.

Iată că nici toți frizerii nu se învoesc.

— Comisia monumentelor istorice a acordat o subvenție de 200 mii lei mânăstirii Cetățuia și câte 150 mii lei bisericilor Trei Erarhi și Sf. Nicolae Domnesc, din Iași.

Din aceste sume, se vor face însemnate reparațiuni celor trei locașuri de rugăciuni.

— Ministerul instrucțiunii face din nou cunoscut, că toate cererile pentru suplinîri în învățământul secundar trebue adresate numai inspectoratelor regionale școlare între 15 și 31 August.

Cererile adresate deadreptul ministerului nu vor fi luate în cănsiderație.

— Ministerul instrucțiunii a hotărât ca examenele de bursă dela școalele normale să se țină numai pentru clasa I-a.

— In urma unor lungi cercetări cabinetul II instrucție a dat în judecată pe Maria Constantinescu, din Podul-Iloaei, acuzată că răpia copii.

Femeia a dispărut înainte de a fi arestată.

Țineți-vă deci, copiii, pe lângă casă.

— Ministerul instrucției a luat următoarele dispozițiuni cu privire la lucrările de început de an școlar la școalele comerciale.

Cererile pentru examenul de admitere în clasa I a precum și cele ale elevilor repetenți (pentru prima oară) din toate clasele se fac între 25—31 August.

Cererile de înscriere ale elevilor repetenți prin corigență, între 6 și 8 Septembrie.

Intre 15 și 19 Septembrie, se vor face înscrierile elevilor cari au depus examen sumar pentru clasa IV-a de liceu, în toamnă.

Examenul de corigență între 1—6 Septembrie.

Examenul de admitere în școalele comerciale elementare se va ține la 15 Septembrie, iar pentru școalele comerciale superioare la 20 Septembrie.

Cursurile vor începe la 15 Septembrie.

— La școala de arte și meserii din București str. Principatele Unite 9, înscrierile au început dela 15 August crt. și continua în fiecare zi.

Concurenții pentru examen vor depune următoarele acte: 1. Certificatul de terminare a 4 cl. primare; 2. extract de naștere; 3. buletin de vaccin; 4. act de botez; 5. certificat de naționalitate; 6. certificat de bună purtare în școală. Cei care concurează la burse, certificat de paupertate, vizat de ad-ția financiară respectivă.

Pe lângă bursieri se primesc și interni cu plată.

— In comuna Moldova, din jud. Cetatea Albă, toate cârciumile au fost închise de locuitori definitiv, așa că acolo nu mai ie nici o primejdie că oameni se vor îmbăta.

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai

-:- ușor -:-

— In toamna aceasta se împlinesc 100 de ani dela înființarea Episcopiei Ortodoxe din Arad.

— Săteanul Dan Ion din Zerveşti, fusese muşcat în luna Iunie de un câine turbat. Nevoind să meargă la institutul antirabic să-şi facă tratamentul, zilele trecute a murit în urma unor chinuri îngrozitoare.

De notat, că în aceeaș împrejurare au mai fost și alții mușcați și nici unul n'a urmat tratamentul.

— Rapoartele primite de prefectura de județ arată că în com. Floriţcaia, Cetirni, Untești și Rădeni, recolta de floarea soarelui și cânepă e complect distrusă de omizi și că porumbul e amenințat.

— La liceul de băieți «Alimăniștеanu» din Oltenița fiind vacante catedrele de l. română și latină (curs inferior), l. franceză, istoria, geografia și dreptul, și educ. fizică,—d-nii profesori reușiți la examenele de capacitate cari doresc să le ocupe, sunt rugați a se adresa direcțiunii liceului, indicând și adresa d-lor.

— La liceul de stat pentru fete din Sighișoara sunt locuri libere în toate clasele I—VII. Taxa școlară este de 1400 lei anual. Anul acesta va funcționa pe lângă liceu și un internat nou.

Informațiuni se pot cere la cancelaria liceului.

— Răi oameni mai sunt și în comuna Aprodul-Purice jud. Ismail. Acum doi ani, în urmă — conduși de harnicul gospodar d. Const. Tase notarul comunei, au ridicat un local pentru școală, care este cel mai mare și frumos în tot sudul Basarabiei. Zilelea cestea invrăjbiți de oameni cari numai binele nu le vor, s'au strâns pentru a-l dărâma, spunând că nu le trebuie asemenea local. Autoritățile luând cuvenitele măsuri au fost opriți de a desăvârși această faptă urâtă.

Frați Moldoveni, feriți-vă de oameni care caută se semene ură între voi, iar de aflați vre unul dați-l pe mâna autorităților pentru a-i da: „după faptă și răsplată", căci «lucrurile mari se fac cu jertfă și se țin cu răbdare».

— La brigada de urmăriri, a fost adus tânărul Ion Harabagiu, din str. Smârdan, din Iași care suferă de alienație mintală. El a fost timonier pe vaporul «Steaua Română».

Mama lui, Aristița Bercea, a reclamat autorităților, că un lemnar, anume D tru Găcilă, i-a dat praf de mătrăgună, spre a-l înebuni.

— Inscrierile la școalele profesionale se vor face între 25—31 August.

Examenele de corigență se vor ține între 1—6 Septembrie.

Examenele de admitere în clasa I și clasa VI-a, precum și examenele de diplomă pentru clasa V și VII se vor ține între 9 și 12 Septembrie.

Intre 9—12 Septembrie elevele promovate din anul II (preparator) vor face cereri la școale, indicând atelierele în cari doresc să fie înscrise. Cursurile vor începe la 15 Septembrie.

— Câte reviste «Glasul Adevărului» avem? — Revista bisericească «Foaia Diecezană» din Caransebeș (14 Aprilie a. c.) scrie că sectanții penticostaliști au scos la Brăila o foaie cu numele «Glasul Adevărului». Adaogă însă că și în Chișinău iese la lumină o broșură a Sfatului Frăției «Nașterea lui Hristos». Aceasta e ortodoxă și nu trebue amestecată cu cealaltă. La acestea acum adăogăm noi că mai este și a treia revistă cu același nume: E foaia eparhiei Buzăului, o foaie foarte bună și în care noi găsim multe bucăți bine scrise și știri frumoase. Intru cât în aceiași eparhie (Brăila și Buzăul sunt în aceiași eparhie) se află două reviste cu același nume, ar trebui să fie oprită cea mai nouă (care e cea sectantă) de a-l mai purta.

In conformitate cu instrucțiunile M. S. Major, precum și dispozițiunile legii și regulamentului rechesițiilor, se aduce la cunoștința tuturor cetățenilor următoarele:

1. Dela 1—30 Septembrie 1929 vor funcționa în fiecare comună rurală și urbană, comisiunile mixte pentru recensământul animalelor, harnașamentului, vehiculelor cu tracțiune animală, bicicletelor, sârmei lisă și ghimpată, material sanitar și veterinar aflat în drogheriile și farmaciile din orașul Bârlad și din comunele din jud. Tutova.

2. Dela 2—22 Noembrie 1929, vor funcționa în fiecare comună urbană și rurală, comisiunile mixte (câte una de plasă) pentru inspectarea și clasarea animalelor, harnașamentului, vehiculelor și bicicletelor, precum și recensământul materialului de potcovit aflat în magazine sau depozite particulare după itinerariu ce se va înainta ulterior; operațiuni prevăzute de art. 74—85 din R. L. rechiziții.

3. Dela 1—30 Octombrie 1929, va funcționa la reședința prefecturei jud. Tutova, comisiunea mixtă pentru recensământul și clasarea vehiculelor cu tracțiune mecanică, operațiuni prevăzute de art. 125—133 din R. L. Rechizițiilor (după itinerariu care se va întocmi ulterior).

a) In acest scop toți proprietarii sunt datori să declare Comisiunilor de recensământ, toți caii, epe, armăsari, catâri, măgari, dela 3 ani în sus, numărul perechilor de boi și bivoli, vehicule de tot felul ca: căruțe de brașov, căruțe orzărești (harabale) ghiociuri cu dric, trăsuri pe arcuri, camioane, căruțe de boi cu osii pe fer și de lemn, biciclete, cantitățile de sârmă lisă și ghimpată, precum și cantitățile de materiale sanitare și veterinare, aflate în farmacii și drogherii. Cei ce vor contraveni acestor dispoziții, vor fi pedepsiți cu amendă prevăzută de art. 12 și 22 din R. L. rechizițiilor, precum și art. 71 din reg. acelei legi.

b) Proprietarii ce nu vor prezenta comisiilor de inspectare și clasare a animalelor, harnașamentul, vehiculele, bicicletele, materialul de potcovit, etc., vor fi pedepsiți cu amendă prevăzută de art. 47 din L. rechiziții și art. 79 din reg. acestei legi.

c) Proprietarii cari nu vor prezenta comisiei de recensământ și clasare, automobile, camioane, autotractoare, motocicletе, vor fi deasemenea pedepsiți cu amendă prevăzută de art. 12 și 22 din L. R. și art. 128 din reg. acestei legi.

Lucrările pregătitoare de rechiziții se fac în fiecare an și nu au alt scop decât statistic, prin executarea lor, este numai pentru a se cunoaște în mod precis disponibilitățile în vederea unei mobilizări, nefiind vorba de o rechisiționare imediată.

Inscrierea și clasarea animalelor etc, precum și emiterea din timp de pace a ordinilor de rechiziții, nu impun nici o restricțiune asupra proprietății fiind obligați numai a declara vinderea sau moartea animalelor etc. conform art. 12 și 22 din R. L. și art. 130 și 133 R. L. rechiziții.

Deci nimeni nu trebue să se alarmeze și să creadă în diferite svonuri ce le-ar născoci răii făcători ai neamului.

— Săteanul Martin Cozma a fost luat în armată în Cluj la Regimentul 28 Infanterie. Făcînd parte din secta nazaritenilor, el n'a voit să jure credința slulbei de ostaș, pe temeiul că credința lui nu i dă voie să se lege prin urământ că va ucide. De aici ai urmat judecată înaintea Consiliului de Războiu din Cluj. Aci a spus că n'ar lua arma să ucidă nici dacă i s'ar necinsti nevasta și i s'ar fura copiii. A fost osîndit la 2 ani închisoare.

— Cu părere de rău, aflăm că ziarul averescan «Biruința» din Cluj a încetat de a mai apărea. Fiind vorba de un ziar românesc într'un ținut cu mulți străini, peirea unei foi românești se înțelege că este o pagubă.

— Stol mare de lăcuste a năpădit teritoriul com. Aprodul Purice, Ismail distrugând 150 ha porumb.

— *Nu se învață minte.* — Noi totdeauna citim pedepsele date de Poliția din București celor care calcă regulamentele circulației. In ziarele dela 12 August c. sunt publicați cei care au fost pedepsiți. Citim și de 26 de bicicliști, pedepsiți pentrucă au alergat cu mașina lor pe trotuar. Așa îi găsim în toate listele. Nu se mai învață minte, caşi nărăviții de șoferi, pe care nu-i mai cumințești.

— *Avem prea multe sărbători.* Tot așa am auzit spunându-se dar d. I. Teodorescu scrie în Dimineața (22 Iulie c). că nu e adevărat, pentrucă sărbătorile în care slujbele, tîrgurile negoțul se închid nu sunt decât 6 zile pe an, iar ce zile de nelucrare mai sunt până la 11 zile, acelea sunt sărbători naționale, nu bisericești. D. Teodorescu zice că ar fi bine să se întroducă la noi Duminica engleză, adică Sâmbătă încetează lucrul la 1 după amiază și începe iar Luni la 9 dim.

— După ce unii și au făcut de cap scornind concursuri de frumuseță și răscolind lumea cu ele, acum vin alții și se plâng pentru paguba sufletească adusă neamurilor ale căror tinere n'au eșit cele mai bine la concurs. D. Waleffe din Francia a venit noi cu această nerozie, iar acum după ce francezele n'au eșit cele mai bine la concursul din America, vine d. Clement Vautel și se plânge în «Le Journal» după cum ne spune d. Petronius în «Viitorul» (8 Aug. c.) că Franța a învoit ca pe pământul ei să se facă lucrări ale acestui concurs, din care au eșit cu nume frumuseți străine de frumusețа franceză. La urma urmei, alegerile făcute nu au însemnate și nu sunt hotărâtoare, zice el, pentru că nu fiecare vede frumusețа la fel. Fiecare neam își are frumusețele lui.

Foarte bine. Dar de ce nu a spus acestea mai înainte, când d Waleffe stârnea lumea cu călătoriile lui, ba la noi, ba aiurea? Acum e prea târziu. Răul s'a făcut. Dacă a fost concurs, se înțelege că aveau să rămâie unele cu buzele umflate. Dar mai bine era să nu fie de loc un astfel de concurs, pentrucă 1) nu avea să se supere nimenea și 2) nu se săvârșeau toate relele care s'au săvârșit pe el.

— Numărul viitor al gazetei noastre va apare în ziua de 1 Septembrie. De la această dată va apare regulat în fiecare săptămână.

— Dintr'o corespondență a ziarului «Viitorul» (4 Aug. a. c.) aflăm că în Dobrogea Nouă, pe așa zisa «Coasta de Argint", Universitatea Liberă din Balcic desfășură o vie lucrare culturală sub cârmuirea nespus de inimoasă a d-lui Octavian Mosescu fost cândva prezident al societății românești „România Jună» din Viena. Domniasa e așezat acum în Balcic, unde a înființat Universitatea Liberă «Coasta de Argint». Pe urma unei asemenea munci. s'au desfăcut într'o vară 3000 de volume românești, în acel colț de țară.

Inainte nu se cumpăra acolo asemenea marfă, fiindcă nu erau librării. Cu prilejul sărbătorilor, Paștelui, au desfăcut mii de volume încoace și încolo, fiind vîndute din automobil. Pe timpul verii, Universitatea Liberă scoate un ziar în trei limbi, ajutând astfel la apropierea neamurilor de acolo. S'a început și tipărirea unui șir de cărți despre acele ținuturi. Ne aflăm înaintea unor lucrări care vor spori din ce în ce mai mult.

Bolnavii și jocurile de noroc. Se știe că anul acesta s'a votat o lege, prin care jocurile de noroc sunt învoite în marile stațiuni de căutare a sănătății, precum: Constanța, Mamaia, Slănicul Moldovei, Sinaia... Noi am scris aici împotriva acestui fapt. Acum scriu și alții, aducând o mulțime de temeiuri împotriva lui, arătând nepotrivirea ca acolo unde se duc oameni bolnavi și cărora le trebue liniște, să aduci aceste plăsmuiri dracești care turbură sufletele!

Despre această chestiune scrie și ziarul Viitorul (8 August a. c.) spunând că jocurile de noroc sunt învoite de stăpânire numai la Monte Carlo, dar și acolo sunt învoite nu pentru localnici, ci pentru străini. Stăpânirea știe că e faptă rea și nu vrea să otrăvească pe ai săi cu acest păcat, dar dacă străinii sunt atât de nătângi să l primească—slobod. Statul Monaco, în care se află Monte Carlo, care e capitala, a făcut cerere să intre și el în Liga Națiunilor. Dar n'a fost primit, I s'a cerut ca mai întâi să desființeze jocurile de noroc, pentrucă e rușinos să fie primit, între atâtea state, unul care îngrijește de o întocmire atât de netrebnică.

Iată cum se judecă despre aceste jocuri. Și noi totuși le-am învoit la noi! Mare păcat!

— **Când vezi cu ochelarii altuia,**—De câte ori spunem noi că trebuie să ne vedem nevoile noastre cu înșiși ochii noștri și nu să ne ticluim părerile după ce am auzit mai întâi cum a spus unul sau altul și mai cu seamă după cum sună glasul străinătății! Iată acum pe unul care spune acelaș lucru: e d. Cezar Petrescu cunoscutul ziarist și scriitor.

In pagina literară a ziarului «Curentul dela 5 Aug. c., domnia sa scrie despre aniversarea scriitorului George Meredith. Se înțelege, nume necunoscut la noi, deși un mare romancier și încă unul cu trăsături foarte deosebite și originale. Dar ciudat că n'au pomenit de împlinirea a 20 de ani dela moartea lui nici revistele noastre literare. De ce? ne-o spune d. Cezar Petrescu: Din pricină că nici revistele literare franceze n'au scris mai nimic despre aceasta. Prin urmare scrie Francia, scrii și nu tu; nu scrie ea, nu te miști nici tu. N'ai cercetări și păreri ale tale. La revistele noastre, spune d. Petrescu, e un eveniment că cutare coleg de cafenea și-a dat în tipar o poezioară, dar nu se știu aniversări cu cea pomenită, fiindcă n'a mișcat Parisul.

Când vom avea oare capul și picioarele noastre?

— **Cartagina trebuie dărămată.**—Aceasta e vorba veche a lui Catone din vremurile vechi, care, orice vorbea sau ori despre ce era vorba în Senatul roman, el o aducea tot aici: Cartagina trebuie dărămată. Când ai a face cu o primejdie prea mare, totdeauna trebuie s'o ai înaintea ochilor. La noi, această cetate care trebuie dărămată și pe care nu trebuie s'o pierdem din ochi este beția. Fiecare ziar ar trebui să-și aibă o coloană în care să scrie numai despre asta. Socotim să facem noi așa, să pomenim totdeauna despre beție.

Ce avem de spus, spunem acum aici. Privim într'un număr mai vechiu de ziar, (Cuvântul, 4 Aprilie a. c.) Și citim despre mijlocirea Mitropolitului Moldovei împotriva beției. Inalt Prea Sf. Sa a cerut, în primăvara acestui an, Ministerul Sănătății a luat măsuri pentru stăvilirea beției. A pomenit de măsurile luate de Sf. Sinod pentru a duce această luptă și nevoia de a lucra grabnic, pentrucă în 1926 s'au dat pe gârla beției, în Țara Românească, 15 miliarde de lei, adică 40 la sută din bugetul țării sau 50 la sută din exportul ei.

Așa trebuie, câte una pe fiecare număr, pentru a face crestături în suflete și a le atâța neîncetat împotriva beției.

Catargina trebuie dărămată — Beția trebuie desființată!

— La școală inferioară de arte și meserii din Vijnița, secția tâmplăriei, sunt vacante în clasa V a 2 locuri, în clasa IV-a 6 locuri și în clasa I-a 25 locuri. Anul școlar începe cu ziua de 1 Septembrie.

Școala are 10 burse de câte 400 lei lunar, pentru fiii de funționari. Concursul pentru ocupurea acestor burse se va ține în ziua de 2 Septembrie.

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA:
se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16
Prețul 80 Lei

In vremea lâncezelii cercurilor pastorale. — Din multe părți, vin vești că lângezeala a coprins multe cercuri parohiale. Se spune că ele sunt lipsite de însuflețire și că merg ca o îndeplinire numai formală. Totuși se vede că nu e în toate părțile așa. Căci în ziarul «Propășirea» (Ploești, 4 Martie a. c.) d. dr. P. Tomoșoiu din Ploești, scrie cu multe laude despre cercul dela biserica Sf. Dumitru din acel oraș, unde în fiecare Sâmbătă seara se adună mai mulți preoți-se face slujbă cu suflet, se tâlcuește evanghelia de a doua zi și se dau felurite învățături. La 23 Fevruarie a fost de față și d. dr. Tomoșoiu și a găsit biserica plină de lume. A plecat cu mare mulțumire pe care și-a arătat-o în scris în ziar. Paroh al bisericei este Păr. I. Gănțoiu, iar ajutorul său păr. I. Minculescu.

Tot acolo ni se scrie despre cercul pastoral din Brazi, Prahova de sub cârmuirea Părintelui Proistos D. Nicolescu din Pucheni. Și acolo biserica plină de lume și serbare după amiază la școală.

— Paguba împărțirii pe două religii: E o nenoricire națională că noi, Românii suntem împărțiți pe două religii: ortodocși și uniți. Deși se spune deseori: nu are a face; nu sunt Nemții, nu sunt Englejii, împărțiți pe mai multe religii?—totuși are a face. Până să judecăm ce are a face la noi. Ai, mai întâi, o neîncetată pricină de vrajbă. Cine va voi să atâțe, o poate face. Dovada ne-o dă o comunicare pe care o citim în ziarul «Cuvântul» (9 Aug. a. c.). Ne spune că, în Maramureș, deputatul Ilie Lazăr a făcut pe țărani să se învrăjbească și ajungă la o mare lupta pe viață și pe moarte». Va să zică ură acum între țărani, fiindcă unii sunt ortodocși. iar alții uniți! Deci nu e nenorocire să ai două sau mai multe religiuni?

Bibliografie

— Preotul **N. Hodoroabă**, despre **Păcatul Furtului.** Iași, Tipografia «Opinia» 1929 Prețul 6 lei.

Aceasta e o cărticică de 32 de pagini în format 16. Se citește în mai puțin de un ceas. Și se citește ușor, fiindcă e povestire. Este arătarea unuia din necazurile obișnuite ale satelor. Unei femei văduve i se fură toamna strânsura de pe câmp. Oamenii înduioșați se duc cu grămada la preot ca să-i sfătuiască ce să facă. Urmează măsurile luate de preot și învățăturile lui împotriva furtului. Toată povestirea e numai o întroducere ca să-i deschidă drumul pentru această învățătură, culeasă cu sârguință și bine închegată din Sf. Scriptură. E învățătura creștinească împotriva furtului, tâlcuită frumos de Părintele Autor.

Din Străinătate

In Maroc, pe linia Casablanca-Kuriga, un tren a trebuit să se oprească din cauza puzderiei de melci cari se așezaseră pe șine.

Roatele patinau și massa vâscoasă a melcilor uciși împiedica vagoanele să înainteze.

A trebuit să vie încă o mașină, ca trenul s'o ia din loc.

— Erupția vulcanului din muntele Komagatake aflat în regiunea Hokaido a distrus patru sate care au fost rase pe suprafața pământului.

Lava care curge pe o distanță 3 mile, are o grăsime de 3 urme Numărul victimilor nu se cunoaște încă, cei rămași însă fără locuințe se urcă la vre o 20.000.

— Din Tokio se anunță o puternică explozie de gaze într'o mină de cărbuni din Kashinai, în insula Hokkaido.

Dintre lucrătorii mineri, 75 au fost omoriți și 5 răniți.

— Intre Jugoslavia și Papa de la Roma, se fac preparații în vederea încheerii unui Concordat In orice caz, acolo se va studia mai bine această chestiune decît la noi și votul episcopilor va decide.

— Din Roma se anunță, că pe creștetul vulcanului Etna, s'a întâmplat o mare nenorocire.

Un grup de excursioniști au vizitat cartierul principal al vulcanului unde au rămas peste noapte spre a admira răsăritul soarelui. Din crater isbucnind pe neașteptate o puternică coloană de flacări, 16 excursioniști au fost omorâți și 4 răniți.

— «Corriere dela Sera» anunță Naltchic, nordul Caucazului că o expediție compusă din doi italieni, un american și un austriac, a reușit să se sue pe muntele Giulistan înalt de 575 m.

Este pentru prima oară când se face ascensiunea acestui munte.

Intr'o mare clădire din New-York, un ascensor, insuficient frânat la coborâre s'a sfărâmat de pământ. Douăzeci și una de persoane ce se aflau în cabina ascensorului au fost grav rănite.

— In cursul unei certe un anume Apollinaire Toussaint a tras atât de tare barba unui ânume Leon Legrand, încât i-a smuls o din rădăcină.

De durere sau chiar de indignare ori mai de grabă de amândouă, cel fără barbă l'a asvârlit celălalt în râu, unde s'a înecat.

— **Biserica ortodoxă în Ungaria** — După o telegramă a Agenției telegrafice Rador, cu data de 24 Iunie a. c., în Camera Seniorilor din Budapesta a fost vorba de Biserica ortodoxă din Ungaria. Chestiunea a fost ridicată de senatorul Ioanovics. El a cerut să se reguleze îndată condițiunile juridice ale Bisericii ortodoxe din Ungaria care acum are un episcop în Buda. Dacă acesta și-ar părăsi postul a zis el, atunci ar trebui să ne vie un episcop trimes de Sinodul din Belgrad. In Ungaria nu ființează un așezământ de formare a clerului ortodox. Ar urma atunci ca organele lui să ne vie din Jugoslavia sau România. Aceasta însă nu se poate, pentrucă numai supușii unguri care și-au căpătat învățătura în Ungaria pot îndeplini slujbe în Biserică. Pe acest temei, vorbitorul a cerut dezlegarea grabnică a acestei chestiuni, fiindcă nu s'ar putea să fie în Ungaria o religie al cărei cap să fie supus unei puteri străine.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

Onor Asociaţiunea Pentru Lit. Română
şi Cultura Pop. Român
S i b i u .

CULTURA POPORULUI

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile sătesti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOIEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREŞTI, 1 SEPTEMVRIE 1929 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 289
Apare în fiecare Duminică

NE-MAI-VĂZUT NE-MAI-AUZIT!

Ar fi să spunem că, dacă lumea de azi are mult mai multe mijloace ca cea de acum o sută două de ani, de a-şi da seamă de înlănţuirea ascunsă a puterilor firii, de chipul lucrării lor tainice, de folosirea lor pentru viaţa noastră, de înţelegerea mult mai uşoară a unor stări şi schimbări, care altădată păreau umitoare sau minuni,— ar fi să spunem, zic, că omul de azi e mai clădit pe adevăr şi deci mai stăpân pe o judecată mai dreaptă a lucrărilor, a prefacerilor vieţii şi a oamenilor, decât omul de altădată. Dacă acela trebuia să trăiască cu închipuirea, acesta trebuie să trăiască cu un simţ de căutare a adevărului, a stării de fapt, cu o năzuinţă de a se îndestula cu fiinţa adevărată a lucrului. Dacă omul cel vechiu, fiind mai slobod a lucra cu închipuirea, a putut croi lucrări izvorâte din ea, omul de azi ar trebui să fie omul socotelii fără greş, al adevărului luminos, omul cărării d r e p t e, fără cotirile dibuite ale celui lipsit de unelte ca să-şi g ă s e a s c ă drumul. Deci ar trebui să spunem de omul de azi că e pătruns de duhul ştiinţific că e setos de a urmări pricina faptului, pentruca să ştie să dobândească sfârşitul căutat sau dorit. Niciodată omul n'a avut la îndemână mijloace multe ca acum, pentruca să nu mai nădăjduiască cele dorite din jocul orb al întâmplărilor, ci din potrivirea lucrurilor prin înseşi socotelile sale.

Când omul de azi a fost crescut în mijlocul atâtor unelte cu care-şi înarmează simţurile şi prin care mintea îşi poate face o părere mult mai dreaptă despre starea de fapt a puterilor din văzduh şi din pământ decât omul de odinioară, se înţelege că omul de azi trebuie să aibă un pas mult mai încredinţat, mult mai temeinic, dându-şi seamă mult mai bine de toate şi ştiind unde să se oprească şi ca să aleagă decât semenii săi care au fost.

Şi cu toate acestea cât de departe suntem de o asemenea stare! Dacă omul de azi ar trebui să trăiască mult mai mult cu mintea şi mult mai puţin dus numai de îmboldirile simţurilor, pentrucă are la îndemână atâtea mijloace de bună cunoaştere, de fapt el este mai bântuit de ghiontul simţurilor decât omul care a fost. Căci omul cel vechiu, şi dacă nu avea multe unelte, nici privelişti şi noutăţi la îndemână ca cel de azi, oricât se lua mai degrabă după boldul simţurilor, dar de fapt nu erau atâtea lucruri la îndemână care să i le aţâţe. Fie într'un sat, fie chiar într'un oraş, acum o sută două de ani trăiai mai mult din veştile şi din izvodirile vecinătăţii. Oamenii se aflau sub puterea ceior ce se petreceau şi se vorbeau în jurul lor.

Dar acum? Acum omul este zgâlţâit de dimineaţă până în seară să-şi rotească ochii în toate părţile şi să asculte toate zvonurile. Într'o zi, el află lucruri dela răsărituri şi dela apusuri şi toate acestea îi stârnesc pofte şi-i dau îmboldiri fără de care habar n'ar avea să se urnească într'acolo.

Cum vine o veste de cutare lucru ne-mai-văzut, cu grămada lumea acolo. Se aruncă tânăra *Smaranda Brăescu* în văzduh din aeroplan la Şoseaua din Bucureşti, mii de oamenii dau goana acolo; a sosit în Bucureşti *Miss Universe*, nu mai pot pleca trenurile din gară de mulţimea oamenilor care se duc s'o vadă. Orice lucru o fi nou şi trece pe la noi, lumea îşi lasă treburile şi dă fuga să vadă, că altfel moare.

Ce să fie aceasta? Este o sete nouă care arde gâtlejul lumii de azi, pofta după lucruri ne-mai-văzute şi ne-mai-auzite; este o nemăsurată ferbinţeală a simţurilor, în care omul turbează după văzut şi auzit.

Din această pricină, omul de azi, mai cu seamă omul din mijlocul marilor îngrămădiri şi a multelor mijloace de a vrăji ochii şi urechile, trăieşte într'o strașnică încordare a simţurilor.

Dar mintea? Având mai multe mijloace materiale asupra cărora mintea se poate arunca pentru cercetare, pentru culegere, lucrează ea ca o stăpână care alege şi culege? este ea buna gospodină a vieţii care priveşte peste toate, fără a se perde, şi-şi ia ce i trebuie?

Ţi-ai găsit! In toată goana aceasta de a găsi ne-mai-văzutul şi a gusta ne-mai-auzitul, totul se opreşte aici. Cât erau cu toţii de încordaţi ca să vadă şi să audă, — dacă li s'a împlinit pofta, au amorţit. Nimenea nu se duce să aleagă ceva, iar dacă ar fi să te ducă de unde se poate alege, lumea nu s'ar mai duce. Ea vrea să fie în prada simţurilor. Nu i trebuie încordarea minţii.

Aceasta e o trăsătură a vremii de azi. Este setea după *senzaţional*, pofta de noutate, ceva care să zgândăre simţurile, o tăvăleală p e s t e ghimpii noutăţii, ca să-l înţepe ceva, iar apoi nimic.

Aceasta înseamnă sărăcie de suflet. Vezi atâtea şi nu culegi nimic din ele, fiindcă nici nu te duci pentru aceasta. Mintea rămâne tot pe de lături, aşa că omul de azi, deşi ştie mai multe fapte materiale, dar nu are mai multă minte, că nu culege înţelepciune.

F e r i c e de celce-şi păstrează stăpânirea de sine şi care aleargă acolo numai de unde ştie că scoate ceva, şi nu cască gura la orice sosire de Miss Cârmâz şi domnu Sacâz!

Arhim. SCRIBAN

Cugetare

Zădărnicia lustrului de cultură intelectuală de împrumut a împiedicat mersul nostru în sensul unei tradiţii de atâtea ori seculare şi a ucis viaţa noastră morală în familie, în societate, în stat. La moralitatea tradiţională bine păstrată (la cei de jos), să se adaoge sporul de conştiinţă şi sprijinul de cugetare al culturii moderne, prefăcută în realităţi folositoare patriei.

N. IORGA

în scrisoarea către adunarea studenţilor, în Slatina, la începutul lui August 1929.

Petrecerile noastre dela sate. — Horă ţărănească

Le-a abătut oamenilor de Dictatură

In Ţara Românească sunt multe greutăţi şi strâmbătăţi. Cum să scăpăm de ele?

Când ne vedeam îmbucătăţiţi, în vremea de mai nainte: Moldova într'o parte, Muntenia de alta, priviam unirea lor ca un mare liman de scăpare. Odată cu aceasta, deschisesem ochii spre aşezămintele înaintate ale ţărilor din apus şi ziceam: Eh! când om ajunge şi noi ca acelea? Şi am început a croi legi ca acolo şi a întocmi ţara în felul ţărilor mai înaintate ca noi.

De unde, înainte vreme, legea cea mai tare, era voinţa domnitorului, cum era, de pildă, pe vremea lui Mihail Sturza, domnul Moldovei (1834—1848), deci nu prea departe de noi, — după ce ne-am înfruptat din stările ţărilor din apus, am pus altă temelie cârmuirii ţării: Nu voinţa domnitorului să fie hotărâtoare, ci voinţa ţării. Ţara are să-şi aleagă oamenii ei, are să-i trimeată într'un sfat, ei au să chibzuiască între dânşii şi au să alcătuiască legile de trebuinţă.

Aşa ne-am întocmit noi ţara dela 1857 încoace. Atunci am avut adunări ale solilor ţării, numite *Divanurile ad hoc*, ne am arătat în ele voinţa noastră, după doi ani s'a suit Cuza pe tron, şi de acolo înainte, totdeauna am avut la cârmuirea ţării Sfatul Aleşilor ei, pe care, după vorbele de azi, le-am numit Camera şi Senatul.

Deci între ţara care a fost înainte de Cuza şi ţara care este, între alte deosebiri, este şi aceasta că, înainte, voinţa Domnitorului era atotputernică, pe când acum ţara îşi dă ea însăşi legile pe care aleşii ei le făuresc.

Cât au suspinat fruntaşii ţării de altă dată după o asemenea stare! Cât s'au străduit ei, împotriva stăpânirii de atunci, ca să întocmească ţara pe temelia de acum!

Cine citeşte cartea lui Colescu-Vartic, *Zile Revoluţionare*, vede ce dor era în bărbaţii de pe la 1830, 1840 de a sfărâma domnia bunului plac, gustul unuia singur şi a face ca toate să se hotărască prin legi, care să ţie în frâu poftele unuia sau ale altuia, fie chiar şi ale domnitorului. Mişcarea dela 1848 aceasta a fost, încercarea de a zmulge ţara din gustul unuia singur, pentru a o face să se cârmuiască după voinţa obştească. Şi dacă «voinţa obştească» este încă o vorbă goală, câtă vreme lumea nu e luminată, totuşi în ţară erau destui oameni cu învăţătură, care îşi dădeau seamă ce înseamnă o ţară, ce este lucrul obştii şi, cel puţin cu aceştia, se putea face o cârmuire a ţării prin ea însăşi, nu prin unul singur.

Aşa s'au şi petrecut lucrurile. Incercarea dela 48 n'a izbutit chiar atunci, dar tot a izbutit ceva mai târziu. Dacă unii din bărbaţii ei au suferit din pricina mişcării de atunci şi au trebuit să fugă şi n'au apucat să vadă izbânda ei şi au murit prin străini, cum a fost Nicolae Bălcescu, care a murit la Palermo în Italia, în schimb, alţi bărbaţi au apucat să vadă prefacerea ţării şi aşezarea ei pe temelii de cârmuire ca ale ţărilor din apus.

De atunci şi până azi, ne cârmuim după rânduiala pe care ne-am dat-o în acea vreme. Am mai schimbat ce am mai schimbat, dar gândirea de temelie este tot cea de atunci, anume că ţara se cârmuieşte prin ea şi prin bărbaţii pe care ea singură şi i-a ales, prin însăşi voinţa slobodă a ei.

Dacă atâta vreme ea a suspinat după aceasta şi acum o are, ai fi ispitit să zici: Eh! acum ţara trebuie să fie fericită, că şi-a văzut visul cu ochii!

Cu toate acestea ce descoperi? Auzi glasuri t â n g u i o a s e că Doamne! tare mai este rău! Cu cârmuirea aceasta, prin aleşi ai ţării, mergem de râpă, că ei se adună la sfat, se ciorovăiesc între ei, umblă numai să şi facă trebşoarele şi chefurile lor, dau legi pe care nu au tragerea de inimă de a le face spre folosul ţării, ci mai mult spre folosul prietenilor şi ciracilor lor, — dar ţara ca atare nu e în grija lor.

De 70 de ani, zic ei, ţara se macină în felul acesta. Ceice vor s'o cârmuiască stau împărţiţi în tabere învrăjbite una împotriva alteia şi, când le pui să cârmuiască, ele nu privesc spre alta decât spre a-şi întări şi îmbogăţi tabăra.

Aceasta este viaţa ţării supt noua domnie a aleşilor ei, după ce a fost înfrântă pofta domnitorului şi a slugilor lui de a cârmui după cheful lor şi pentru ei. Am schimbat starea de atunci, dar nu e mai bine nici acum. Sunt prea mulţi care sug ţara, fiecare tabără îşi are liota ei de flămânzi. Avem face cu o neorânduială şi o sărăcire a ţării, dar o cârmuire adevărată a ei după nevoile ei, nu. De fapt, ţara s'a înşelat cu o asemenea cârmuire. După 70 de ani de necazuri cu ea, putem vedea că nu e bine nici cu cârmuirea în felul acesta şi trebuie să facem o schimbare, ca să punem ţara pe un făgaş mai bun. Deci afară cu Sfatul Ţării, pe care-l numim Cameră şi Senat, afară cu taberele de cârmaci-cârpaci, care ne duc ţara la ruină! Trebuie să căutăm o întocmire nouă.

Gândul acesta a pus acum stăpânire pe o ceată de oameni dela noi. Mulţi din ei au eşit din vechile tabere, în care, spun ei, nu se poate găsi mântuirea ţării şi se sfătuiesc pentru a găsi un nou chip de cârmuire. Aceştia s'au strâns în jurul ziarului *Epoca* de sub porunca d-lui *Grigore N. Filipescu*, fiul marelui iubitor de ţară Nicolae Filipescu, şi scriu acum zi cu zi pentru a încredinţa şi pe ceilalti cetăţeni ca să ne lepădăm de felul cârmuirii prin Camera şi Senatul taberelor politice pe care le avem, şi să căutăm alt chip.

Care alt chip au găsit ei? Au găsit că nu e bine să fie la cârmă atâţia bărbaţi care se bat cap în cap şi şi zădărnicesc hotărârile unul altuia, mai cu seamă o tabără împotriva alteia,—ci mai bine este să fie o singură voinţă hotărâtoare. Deci, în loc să avem ca până acum, domnia aleşilor ţării, domnia unei mulţimi, să avem de acum înainte, pe unul singur, care să ne poruncească, să avem un DICTATOR o domnie a dictaturii.

Apoi are să fie mai bine?

Ceice o cer aşa cred. Dar noi îi întrebăm: Apoi n'am avut-o până alaltăieri, oameni buni? Ne-am plâns de ea şi ne-am descotorosit de ea; acum de ce oftăm iar după ea? Dacă era mai bună ca cea de azi, de ce ne-am lepădat de ea?

Mihail Sturza era dictator; era mai bine cu el?

Să nu mai întindem vorba: Noi citim «Epoca», dar nu dăm nicio dreptate celor care ne dau acum dictatura drept leac la nevoile noastre. Ei văd numai până la lungul nasului, dacă cred că, schimbând rânduiala de azi, va fi mai bine mâne.

Dacă acum e rău, nu e din pricină că nu e bună cârmuirea prin aleşii ţării, ci din pricina că avem oameni fără cuget curat, fără rânduială, lacomi şi poftitcioşi. Trebuie schimbată plămada sufletului lor, şi numai atunci lucrurile au să se schimbe. Cu oameni nărăviţi şi neisprăviţi, pe care nici mintea, nici învăţătura nu-i ajută, nici inima nu le e curată, orice alcătuire pentru c â r m u i r e a ţării vei lua, nu poţi să te aştepti la roade fericite.

Oare Anglia nu are cârmuire prin aleşii ţării, nu prin dictator? Şi totuşi ce rânduială e în acea ţară!

Nu tot aşa Suedia, Norvegia, Danemarca, Statele Unite? Şi totuşi nu sunt acolo ţigăniile dela noi.

Prin urmare nu e rău din pricină că ne cârmuim prin aleşii ţării din Cameră şi Senat, ci din pricină că nu suntem oameni de ispravă. Dacă acest fel de cârmuire ar fi rău, ar fi rău pretutindenea, nu numai la noi. Aiurea însă e bun. De ce atunci la noi ar fi rău?

Pentru acest cuvânt, noi nu punem nici un temei pe alergarea celor ce scriu la «Epoca» de a găsi un dictator, când ştim ce au fost dictatorii în istorie, cînd ştim, că chiar dictatorii luminaţi, cum au fost Ludovic XIV. au ruinat ţările prin domnia bunului plac şi păcatele înfricoşate pe care asemenea domnii le aduc.

De acest lucru îşi dau seamă şi unii din scriitorii dela «Epoca», fiindcă scriu că a avea dictatură nu înseamnă că n'ai să poţi scutura de chică pe cârmuitorii ei. Dar noi întrebăm: Unde au văzut dumnealor o dictatură care să te lase slobod s'o iei la răfuială? Este cumva aceasta cu putinţă azi în Italia? Nu e. Atunci dictatura nu înseamnă că cei dela «Epoca» au să poată scrie atunci precum scriu acum, ci are să le puie botniţă.

Când lucrurile sunt aşa, ne mirăm cum unii fug dela taberele în care au fost, pentruca să alerge la tabăra dictaturii ca la mântuire.

Mântuire? Aceasta vine, dar pe calea arătată mai sus şi pe care a arătat-o mai nainte **Fichte**: «Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului şi a naţiunii. Nu există regenerare naţională fără cea morală. Dacă vreţi ca din toată vâltoarea să iasă o ţară nouă, altă ordine de lucruri, trebuie neapărat să se puie temelie unei educaţiuni naţionale, care să fie în stare a schimba moral generaţiunile care vin. Noi toţi şi fiecare în parte se cuvine să muncim la regenerarea noastră.

Aici e cheia».

In starea de suflet de acum, sistemul cârmuirii prin alegere e mai potrivit ca cel al poruncii dictatorului. Că sistemului i se pot aduce îndreptări, da. Dar asta nu înseamnă să-l înlocuim. Că oamenii cu învăţătură înaltă trebuie să tragă la cântar cât 10 glasuri ale omului de rând, da. Dar rămânem tot la alegere.

N. SILUREANU
Profesor universitar

EFIGII

EM. BUCUŢA

Sarcina recenzentului, care vrea să închege în câteva linii portretul d lui Emanoil Bucuţă, este foarte redusă. Pentrucă Emanoil Bucuţă a ştiut să-şi contureze singur personalitatea, să-şi delimiteze în mod distinct toată activitatea. Nu e un om care aleargă în salturi de saltimbanc, dela un domeniu la altul, căutând să exploateze un efect eftin. De altminteri aceasta este şi cauza pentru care Bucuţă a reuşit să-şi creeze un mare cerc de admiratori entuziaşti ai operei sale, iar succesele sale sunt trainice pentrucă ele s u n t muncite, şi răsar în mod firesc ca o floare dintr'o sămânţă, ce a fost îngrijită şi muncită cu cea mai mare a[illegible]

[illegible]mnezeu pe cine munceşte, îl şi răsplăteşte», sună o veche zicală a poporului.

Şi într'adevăr l-a binedăruit Dumnezeu cu o minte ageră şi pătrunzătoare, cu o vorbă caldă şi un neasemuit talent de povestitor. O îmbinare fericită a acestor preţioase calităţi ne-a dat pe omul Emanoil Bucuţă.

Iubitor al celor mulţi, cunoscător adevărat al nevoilor obşteşti, eu nu mi-l pot închipui pe scriitorul de talent Bucuţă, altceva decât un talent conferenţiar şi misionar cultural al Fundaţiei culturale «Regele Mihai». L-am auzit vorbind de câteva ori în acest rol. O f i g u r ă de pe care transpira numai bunătate. Din gură îi ţâşneau flori scumpe. Era ceva care nu numai că te atrăgeai rămâneai cuprins în mrejele fermecate, cuvintele cari desfată şi încolţesc, nu pot să cadă pe pământ sterp. Te năpădeau sentimente de evlavie şi bunătate creştină, aveai în tine sădite sentimente profunde de iubire pentru tron şi ţară.

Dar Bucuţă-oratorul, care cucereşte unanime simpatii când este ascultat, este dublat de Bucuţă-scriitorul, care se bucură de aproape unanimele admiraţiuni când este citit.

Câteva nuvele de mai lungă dimensiune l-au făcut cunoscut, rămânând ca r o m a n u l «Fuga lui Şefky» să-i aducă o consacrare definitivă şi bine meritată. Scrisul trădează un scriitor dotat cu cele mai alese calităţi. Un fin simţ de pătrunzător al situaţiilor. Numeroase evenimente se succed într'o legătură normală şi cu totul firească.

Pitorescul scrisului prezintă un colorit desfătător, iar omul ştie să nuanţeze, să insufle un anumit dar. Eşti furat de acţiune aşa că la un moment dat, îţi pui însuşi întrebarea: Sunt şi eu un erou al romanului? Prea multă acţiune, prea mult dar de a povesti, prea mare risipă de evenimente şi argumente, aşa că vrând nevrând eşti furat de acţiune.

Dar Emanoil Bucuţă mai este şi un om dotat — pe lângă calităţile de mai sus — şi cu un infinit bun simţ. Din acest bun simţ isvorăsc notiţele, colier de perle, dela «Cronica măruntă» a «Gândirei». Şi aspectul criticului, altă latură a omului de mult bun simţ, prezintă o atracţie şi o vrajă care îţi dă iluzia unei fântâne în mijlocul unui pustiu de nisip.

Fraza cizelată, năclăită în metafore e un dar al scriitorului.

Şi cu aceste calităţi, aproape unice şi nepreţuite, s'ar putea oare ca Emanoil Bucuţă, scriitor de talent, nebănuită expresivitate şi neobişnuit temperament să nu ajungă la locul pe care l-a cucerit cu trudă şi pe care îl merită mai mult ca oricare altul?

Radu Mislea

Insemnări săptămânale

TINERETUL NOSTRU

Nimeni nu poate tăgădui că ţara noastră, de la o vreme, merge cu paşi repezi spre progres. Dacă vom lua în cercetare toate ramurile de ştiinţe, vom vedea o înaintare în mod simţitor şi, pe măsură se timpul trece, metode nouă de muncă înlocuesc pe cele vechi.

Intr'o singură parte, într'o singură direcţie însă, cu părere de rău, privind, nu progresăm de loc, din contră, ne îngrozim de ceia ce vedem.

Această parte este: s t a r e a morală a tineretului nostru.

Zilnic cetim fapte ce ne înfioară, săvârşite de tineretul nostru, iar odată ce unele trec în umbra uitării, vin altele proaspete care le iau locul. Prin urmare, pe măsură ce în unele lucruri progresăm în bine, pe de altă parte progresăm în rău şi nu putem vedea mijloacele de îndreptare.

Cetim cazuri de feciori, care îşi omoară părinţii; femei ce-şi omoară soţii; părinţi ce-şi necinstesc fiicele; fiice care-şi omoară pruncii.

Dar nu numai atît. Vedem tineri care, căpătîndu-şi încrederea în servicii de seamă, prin făţărnicie, la un moment dat dispar cu sume foarte mari. (Aici vreau să spun despre tînărul **Adrian Ionescu,** *care a furat mai mult de 2 milioane de lei, în tovărăşia altor 2—3 tineri, şi au dispărut; caz publicat în toate gazetele).*

Apoi crime din cele mai înfiorătoare, ca aceia săvîrşită de un tînăr, asupra unui părinte, care a vrut să apere cinstea fiicei sale; caz întîmplat în Bucecea, Dorohoi.

Deci fapte care ar trebui uşor să fie stîrpite din poporul nostru şi cu toate acestea, vedem că nu ajungem la nici un rezultat. Dece? Pentrucă educaţia copiilor noştri în familie se face numai de mîntuială şi chiar de loc nu se face.

De şcoală nu mai vorbim, pentrucă educaţia se pune în practică în casă, în familie.

Ce folos dacă profesorul în şcoală spune cum trebue să se poarte copilul în societate, iar dacă vine acasă vede fel-de-fel de nelegiuiri săvîrşite de părinţi.

Deci, pentru ridicarea moralului tineretului nostru, pentru stîrpirea nelegiuirilor, pe care le vedem cu duiumul, se cere numai atîta: ca părinţii să-şi schimbe felul de viaţă; adică să trăiască o viaţa curată, cinstită, frumoasă, pe care copilul privind o să o deprindă spre a da societăţii elementele de care are nevoe.

Numai viaţa curată şi cinstită din familie va putea da societăţii, ţării, nota vie de progres moral.

Pînă atunci, toate relele ce bîntuesc societatea noastră, se resfrîng asupra părinţilor.

Părinţii deci, răspund de creşterea vlăstarelor lor.

Diac. V. FUSSU

Tăerea capului sf. Ioan Botezătorul

„Şi s'a jurat ei, că orice vei cere dela mine voi da ţie, până la jumătate din împărăţia mea".
Marcu, 6,23.

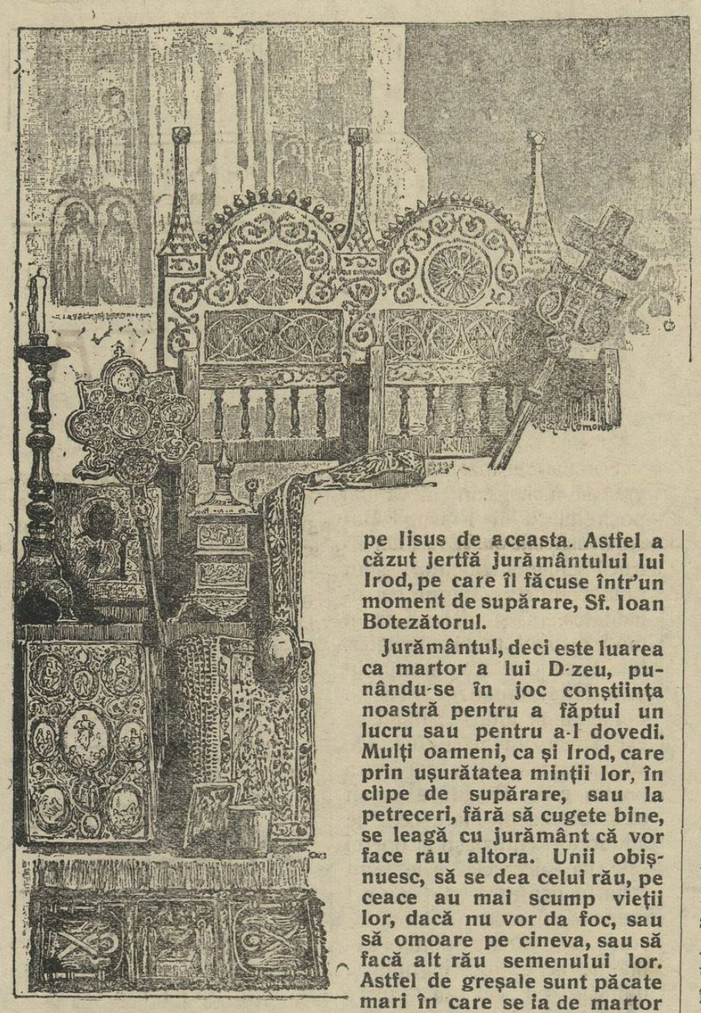

Frate Creştine,

Biserica noastră creştinească sărbătoreşte cu mare cinste sfârşitul mucenicesc al Prooroculuì şi Botezătorului Ioan. Sf. Evanghelie istoriseşte în felul următor moartea celui ce striga în pustie «pregătiţi calea Domnului» a prooroculuì care a botezat în apa Iordanului pe blândul Mântuitor al lumii.

Irod era pe vremea aceia stăpânitorul Galileei şi la un mare ospăţ, inima lui a fost răpită de frumuseţea Irodiadei, femeia lui Filip, fratele lui Irod şi vrând şi acesta, îşi goneşte femeia sa cu cununie şi o ia în căsătorie pe a fratelui său, împotriva legii. Sf. Ioan. care predica pocăinţa şi ferirea de păcate a mustrat pe Irod pentru nelegiuita lui faptă. Atunci Irod s'a supărat pe Ioan Botezătorul şi a poruncit să-l bage la închisoare. Irodiada de multe ori a îndemnat pe Irod să-l omoare pe Ioan, dar se temea de popor care iubea foarte mult pe Ioan pentru învăţăturile sale.

La ziua numelui său, Irod făcu o masă mare la care chemă pe toate căpeteniile ţinutului său. La acest ospăţ era şi fiica Irodiadei, care a jucat foarte frumos în faţa oaspeţilor, încât Irod plăcându-i mult, s'a jurat că i va da până la jumătate din împărăţia sa. După învăţul mamei sale, ea a cerut capul lui Ioan Botezătorul. Irod ca să nu şi calce jurământul, a uitat de sfinţenia lui Ioan şi orbit de petrecere trimise un călău să tae capul lui Ioan în temniţă şi să-l aducă pe tipsie la masă.

Fiica Irodiadei luă capul prooroculuì şi îl dădu mamei sale, care era bucuroasă că s'a scăpat de Ioan. Ucenicii lui Iisus, auzind de aceasta, au ridicat trupul cel căzut şi l-au înmormântat, vestind şi pe Iisus de aceasta. Astfel a căzut jertfă jurământului lui Irod, pe care îl făcuse într'un moment de supărare, Sf. Ioan Botezătorul.

Jurământul, deci este luarea ca martor a lui D-zeu, punându-se în joc conştiinţa noastră pentru a făptui un lucru sau pentru a-l dovedi. Mulţi oameni, ca şi Irod, care prin uşurătatea minţii lor, în clipe de supărare, sau la petreceri, fără să cugete bine, se leagă cu jurământ că vor face rău altora. Unii obişnuesc, să se dea celui rău, pe ceace au mai scump vieţii lor, dacă nu vor da foc, sau să omoare pe cineva, sau să facă alt rău semenului lor. Astfel de greşale sunt păcate mari în care se ia de martor Dumnezeu, care este atotştiitor şi ştie împreună cu el fapta despre care este chemat să adeverească înaintea oamenilor şi a lui Dumnezeu.

Dacă cei ce jură nu spun adevărul, unii ca aceştia îşi vor lua pedeapsa păcatului lor şi în lumea aceasta şi la judecata cea de apoi dela Dumnezeu. De martorii mincinoşi şi de meserie, care îşi vând sufletul pe bani, ca să facă rău semenilor prin arătările lor nedrepte, se alege rău în viaţă. Unii îşi pierd averea şi copiii; alţii pierd vederea ochilor şi ajung cerşetori. In poporul nostru este credinţa că corpurile celor ce jură strâmb, după moarte rămîn neputrezite. Cunoscînd toate acestea, cuvântul nostru să fie aşa—aşa şi nu—nu. Să nu luăm numele Domnului Dumnezeului nostru în deşert, ferindu-ne de ispita jurămintelor strâmbe, nici să călcăm jurământul depus când am intrat într'o slujbă oarecare. Căci şi cel ce nu slujeşte în dregătoria sa aşa cum a jurat, şi acela este un sperjur.

Să nu facem lui Dumnezeu făgăduinţe nedrepte cum a făcut Irod, căci prin aceasta se necinsteşte numele lui Dumnezeu.Să făgăduim Domnului numai cele drepte şi adevărate prin care să lucreze binele, şi să le împlinim cât trăim.

Cel ce jură pe nedrept, Dumnezeu care ştie adâncul sufletului nostru va pedepsi aspru şi în viaţa aceasta şi în cea viitoare.

Dacă sufletul nostru este curat şi trupul nostru este curat şi în viaţă ne vom bucura de cele bune, iar în viaţa cea veşnică vom fi alături cu sfinţii cei din veac, căci numai cei curaţi la suflet vor vedea pe Dumnezeu. Amin.

Pr. DEM. I. ILIESCU

Răvaşe Educative

O vizită la Cehoslovaci

Dragă Matei,

De sigur că acuma, când te-ai întors din ţările civilizate ale apusului, ne vei povesti impresiunile tale, dar fiind ocupat tu, ştiu că vei face aceasta ceva mai târziu, până atunci iată că iau cuvântul eu şi'ţi descriu ceea ce văzui la prietenii noştri Cehoslovaci cu ocazia vizitei mele la ei în anul 1925.

Inceputul existenţei lor e legendar ca şi al nostru. *Muntenia*, o 'ntemeiază Negru Vodă îndemnat de ostaşii săi din Târgul Veştea de lângă Făgăraşi şi Carpaţii îi trece conduşi d'un vultur ager. *Moldova*, o 'ntemeiază Bogdan Dragoş, care condus d'o zână, sfărâmă capul bourului fioros. *Transilvania*, o făureşte Ioan Corvin, căruia corbul îi fură inelul din mâinile lui Matei Corvin, semn că darul împărătesc trebuia să fie odată şi odată al Românilor din România-Mare de azi, nu a ungurilor venetici şi sălbatici.

Pentru Cehoslovaci, legenda spune că o fiică a principelui *Kroch*, anume *Libuşe*, imortalizată de *Smetana*, în opera sa, obţine tronul; ea se căsătoreşte c'un ţăran anume *Premysl de Stadice* şi astfel întemeiază: *Dinastia Premyslizilor*, care dă ţării o mulţime de regi serioşi, viteji şi înţelepţi, cum fu şi la noi *Dinastia Basarabilor*.

Cehii, Germanii, Bohemii şi Slovacii, cari formează acest popor, am văzut că lucrează, lucrează din răsputeri spre a restabili toată cultura, toată industria, toată agricultura, tot comerţul, însfârşit toată desordinea şi paguba războiului; toată ordinea cerută de nevoile vremurilor d'acum. Cehoslovacii am înţeles că luptă aprig spre a redobândi toată înălţimea morală la care ar fi stat ei, dacă Habsburgii nu le-ar fi împiedicat avântul lor pentru un progres real desăvârşit la care tind să ajungă azi şi vor ajunge — la sigur — amicii noştri Cehoslovaci, cari nu stau de certuri şi zavistii — ca noi — ci toată vlaga, tot avântul şi'l jertfesc pentru înălţarea patriei.

Onoare lor...

* * *

Mi-aduc aminte de convorbirea avută cu E. S. ministrul de Externe E. Beneş în ziua de 9 Febr. 1925 când am avut onoarea să fiu primită în audienţă la Palatul Prezidenţial. La salutul meu şi la cuvintele mele spuse către un amic sincer al României el îmi răspunse:

— Da, D-nă, iubesc România ş'o voiu iubi mereu, căci eu unde îmi plasez iubirea este pentru totd'auna; cu prietenul meu d-l I. Duca, ministrul d-v de Externe, am lucrat cu mult succes pentru Mica Înţelegere şi sunt foarte mulţumit.

— Pentru acum ştiu că totul e bine liniştit, zisei eu, dar în jurul Dv. ca şi într'al nostru roesc atâţi duşmani... Cine ştie ce va mai fi şi ce ne aşteaptă ziua de mâine.

— Mâine ca şi azi, trebue să fim gata pentru *jertfa cea mare*. Toţi va s'o facem pentru interesele ţării, cari stau mai presus *decât orice prietenie !..*

Aceste cuvinte categorice, 'mi răsună şi azi în ureche, mai ales că ştiu că slavismul e 'ntins dela Oceanul îngheţat de M.-Noapte până la Marea Mediterană, că văzusem adăpostul frăţesc dat ruşilor la Praga de către vecinii noştri.

— Ne-au păcălit şi ne-au exploatat toţi prietenii noştri, mai adăogai eu, iar ruşii, aliaţii noştri, ne-au abandonat în momentul cel mai tragic al războiului, ne-au dosit şi ne-au jefuit de toate sculele, hârtiile de valoare, operile de aur şi tezaurul depus în mâinele lor ca să ni'l păstreze, ca prieteni şi ei ne au prădat ca cei mai fioroşi tâlhari! Italienii şi ei, fraţii noştrii, mai mari, descendenţii Romanilor pe cari poporul nostru îi cântă în Doine şi în balade, au aderat la alipirea *Basarabiei* la *Patria Mamă*, cei din urmă şi după ce ne-au spoliat gros cu contractele lor; au aderat ca fraţii cei viteji şi ca să provoace cea mai mare răceală în sufletele noastre.

D'aceia azi ne temem şi de prieteni.

Diplomatul încruntă din sprincene, iar eu ieşind, îmi făcui o cruce mare şi 'ngânai: *Fereşte-ne Doamne de prieteni că de duşmani ne ferim noi !..*

* * *

Spre a mă consola de speranţele şi iluziunile mele pierdute în Palatul Prezidenţial din Praga, m'am dus seara la Concertul Crucei Roşii, dat de marele Maestru *Mascagni*. La cină, după concert, el şi soţia sa îmi spuse în faţa tuturor învitaţilor:

Păstrăm cea mai frumoasă amintire despre România, unde am avut prilejul să constatăm că, oamenii d'acolo, iubesc Italia, au simţul muzical şi artistic foarte desvoltat; iar artiştii toţi din lume, cari au trecut p'acolo au fost foarte 'ncurajaţi; niciunul n'a uitat pe Carmen Sylva, n'a uitat publicul cel simpatic din România şi suntem siguri că toţi doresc a mai trece prin Bucureştii cu Dâmboviţa apă dulce !..

Spusele acestui distins fiu al Italiei, m'a înviorat mult; iar gândurile mele s'au rotit mai multe zile asupra mormântului dela Mânăstirea Argeş, în care odihneşte regina poetă Carmen Sylva.

Cu dor Matei.

Baba Visa

Predeal, 15 August

Din viaţa culturală a satelor

In multe centre săteşti au luat fiinţă societăţi şi căminuri culturale, cari se întrec în activitatea de propagandă a culturei.

Una dintre acestea, — cu conducători şi sprijinitori dornici de ridicarea mai la lumină a săteanului şi sub raportul cultural şi social—, îşi are sediul în Comuna Todireni, Judeţul Botoşani sub denumirea: «Căminul Cultural I. Creangă». Cămin născut din iniţiativa, avântul şi entuziasmul câtorva învăţători, cu concursul binevoitor al Primarului Constantin Alexandroaei. Se poate releva cu plăcere strădania din răsputeri a conducătorilor, cari caută să înalţe şi să lumineze satul. Căminul a realizat, prin modestele cotizaţii şi donaţii ale membrilor, o bibliotecă care numără destul de însemnate volume.

Biblioteca este cercetată mai mult în zilele de sărbătoare şi de repaos, când sătenii sunt atraşi din drumul cârciumei şi îndreptăţiţi către cuibul a minţei şi sufletului.

Prin şezători şi serbări populare cu caracter educativ şi moralizator, din toate domeniile: agricol, cultural, moral, religios, cooperatist, etc., caută să-şi atingă scopul, cu aporturi mai mult morale decât materiale.

In ziua de 18 August a. c. Căminul cultural «I. Creangă» a dat satului Todireni acea ocazie de demonstraţie culturală, cu serbare şi bal, unde au participat pe lângă intelectualii din satele învecinate, şi un număr însemnat de poporani; aducând cu toţii prinos de mulţumire Comitetului organizator ce le-au prilejuit momente de adevărată reculegere sufletească. Rezultatul moral şi material a întrecut aşteptările.

Astfel, cu încercări de acestea, vor ajunge de sigur la un nivel demn de toată administraţia şi recunoştinţa tuturor bunilor români.

Căpitan Graur

Cugetări

Românul cel mai bun nu e acela care strigă mai mult.

N. IORGA
către studenţii adunaţi în Slatina la începutul lui August 1929.

... Pe deasupra simţămintelor originilor lor, oamenii au destule simţăminte sădite de Dumnezeu ca să se poată înţelege, să se poată stima şi iubi.

N. IORGA
în cuvântarea sa la 15 Aug. 1929, la Vălenii-de-Munte, la închiderea cursurilor Şc. Misionare.

Ciudăţeniile Repaosului Duminical

In luna Iunie a. c., am citit în ziarul *Cuvântul* (17 Iunie) că membrii Societăţii «Generala», a funcţionarilor comerciali din România, au sărbătorit, printr'o adunare la sediul ei din Bucureşti strada Bărăţiei 23, împlinirea a 50 de ani dela votarea Legii Repaosului Duminical. Au fost de faţă mulţi membri, iar între aceştia şi reprezentanţi ai secţiunilor Griviţa, Obor, Ploeşti şi Buzău. Au vorbit multe persoane, fericindu-se că avem o asemenea lege şi că ea a împlinit atâta timp de viaţă, dar pe de altă parte, arătându-se cu câte greutăţi are ea încă de luptat şi cât de puţin e luată în seamă la Giurgiu, Buzău, Brăila, Galaţi Târgovişte, Dorohoi, Moreni, Turnul-Severin, Râmnicul-Vâlcii, Chişinău Roşiori, Târgul Neamţului şi altele.

Acum ciudăţenia e tocmai aceasta, că avem de atâta vreme în Ţara Românească Legea Repaosului Duminical şi totuşi ea e atât de puţin intrată în obiceiuri. O calcă patronii de localuri publice, care vor să ţie prăvăliile deschise şi peste ceasurile îngăduite, o calcă şi organele poliţiei, care sunt învoite cu patronii ca să-i lase slobozi a ţinea deschis.

In aceiaşi lună de Iunie, noi citim în ziare (data de 24) comunicatul Ministeriului de Interne, care spune că a dat aspră poruncă organelor administrative să privegheze urmarea Legii Repaosului Duminical. Iată comunicatul Ministerului în toată lărgimea lui:

«Ministerul de Interne, constatând că prevederile legii pentru reglementarea repaosului duminical, nu sunt respectate în intregime, a dat dispoziţiuni autorităţilor administrative ca să exercite, sub acest raport, un riguros şi permanent control asupra tuturor întreprinderilor comerciale şi industriale.

Acele cari vor fi dovedite că contravin legii, să li se aplice, cu toată strictetea, penalităţile prevăzute în lege.

In Capitală s'au dat dispoziţiuni pentru respectarea deciziunii ministerului muncii care reglementează orariul de lucru al băncilor din Bucureşti. Băncilor, cari vor contraveni în mod obişnuit, li se vor aplica art. 29, adică închiderea forţată a ghişeurilor.

Prin aceste măsuri, guvernul urmăreşte apărarea muncitorimei de a mai fi supusă la o activitate iraţională şi nelimitată ceeace îi răpeşte timpul necesar să se ocupe cu desvoltarea intelectuală şi profesională».

Dar un asemenea comunicat dovedeşte tocmai ciudăţenia: că avem legea pe hârtie, dar nu avem urmarea ei. De ce mai dă Ministerul porunci, dacă avem legea de atâţia ani?

Aceasta înseamnă că aceşti ani nu au fost o vreme de ţinere în seamă a ei, ci mai mult de călcare.

Atunci ce au sărbătorit funcţionarii comerciali la întrunirea lor?

Fără îndoială că n'au avut mult de sărbătorit, fiindcă precum vedem, legea e călcată în toată ţară. Şi când ne gândim că plângeri ca cele de acum se aud foarte des şi că Ministerele noastre au mai dat astfel de porunci şi legea tot se calcă, înţelegem că greu mai merge cu această lege în Ţara Românească! Năravurile înrădăcinate nu pier uşor şi funcţionarii comerciali vor trebui să mai lupte multă vreme până ce vor ajunge ca o nouă sărbătoare să aibă, în sfârşit, ce sărbători: domnia adevărată a repaosului duminical.

Iulius Mitroforul

Cultivarea sufletului aduce roade preţioase, distracţiile trecătoare îl distrug

Dé câte ori nu ne simţim sufletul cuprins de mâhnire, judecând asupra unora dintre faptele ce ne-au păgubit în viaţa noastră şi tot de atâtea ori ne-am mustrat pe noi înşi-ne, cugetând că ar fi fost mai bine dacă nu ne-am fi întrebuinţat vremea şi banii în zadar prin cârciumi şi alte localuri de ruină, fiind mai folosiţi citind o carte, o revistă sau un ziar preţios!

Această gândire mi-se îndreaptă mai mult către tine frate sătean, căci tu nu urăşti şi nu huleşti pe cei ce-ţi dau un sfat şi judecă şi tu: nu este mai bună luminarea sufletului decât otrăvirea trupului, când ştiut este că trupul e orânduit a deveni un putregai, iar sufletul trăeşte în veci?

Şi totuş... par'că te aud spunând: «noi suntem vinovaţi din simplitatea noastră, dar sunt mai vinovaţi acei ce se consideră mai buni ca noi şi nu ne îndreaptă pe calea folosinţei binelui".

Şi ai multă dreptate... Dacă lumina nu pătrunde în sufletul poporului, zadarnic zace în sufletul celor ce o păstrează numai pentru ei!

Cea mai mare lipsă, la noi, e lipsa de îndrumare, spre bine, spre folos, spre progres. Şi doar avem la sate — oricât de ascunse (izolate) — persoane alese în diferite ramuri de muncă, în starea de a putea ajuta la luminarea săteanului.

Şi n'ar fi numai de cât nevoia de a se aduna poporul la olaltă cum ar putea-o face preotul sau învăţătorul ci pe la diferite mici grupări şi chiar dela unul la altul — ca albina, din floare în floare (atât că ea culege)—să-şi dea aceşti aleşi osteneala asupra celor de folos spre bine şi să îndrumeze pe săteni pe calea ce le-ar mări credinţa, ştiinţa şi voinţa de a munci cu judecată şi folos.

Astăzi, când în mijlocul nostru avem atâtea elemente preţioase, când n'avem nevoie să luăm pildă de la streini, e de datoria lor de a lua contact cu sătenii, insuflând dragoste şi lumină aproapelui spre o viaţă cât mai mulţumitoare. In legătură cu aceste spuse şi în afară de cărţi şi reviste, mărturisesc că n'am putut afla cunoştinţe multe şi preţioase ca în ziarul acesta «Cultura Poporului», ziar în care mai toate articolele îţi adapă sufletul cu cele mai alese cunoştinţi şi îndrumări folositoare.

Sunt unele subiecte pe care citindu-le îţi provoacă dorinţa de a le reciti; atât de plăcute sunt!

Este un ziar care trebue introdus şi cât mai răspândit printre săteni; ziar condus şi scris de persoane alese, pe care ori cine le-ar citi, se convinge de importanţa lui.

Şi dacă tu, frate sătean, n ai avut, sau n'ai putinţa a te cultiva prin ajutorul celor destinaţi acestui scop, nu te lăsa descurajat, dă mai degrabă uitării ispita rea ce te atrage în localuri de risipă, de ceartă şi de ură, pe care le plăteşti scump cu punga şi cu ruina vieţii tale şi procură-ţi în schimb acest preţios ziar de pe urma căruia — citindu-l vei slăvi pe cei ce prin pana lor ţi-aduc folos.

C. VELEANU

DE VORBĂ CU CITITORII

3) Arhim. SCRIBAN

Ce să fac eu cu cuvântul «iremediabil» şi să scriu, de pildă, «maladie iremediabilă», când aşa de puţini au să mă înţeleagă, pe când, dacă zic, în cuvinte de neam slavonesc, «boală fără leac», că asta înseamnă doar «maladie iremediabilă», toată lumea are să mă înţeleagă?

Dar ce aş putea face eu, de pildă cu o rostire ca aceasta: «un ziar e în funcţie de cititori»? Au să înţeleagă mulţi o asemenea rostire? Se înţelege că nu. De aceia noi nici nu scriem vreodată astfel de străinisme, oricât de latineşti or fi, ci, în loc de «ziarul e în funcţie de cititori» scriem „ziarul atârnă de cititori" şi ştim că atunci toată lumea ne înţelege.

Ca să încheiem cu pildele, mai aducem două vorbe: avem cuvintele *cititor* şi *lector*, *citire* şi *lectură*. Cel dintâi e slavonesc, cel din urmă latinesc. Cum să scriem? *cititor* şi *citire* sau *lector* şi *lectură*? Cred că nimenea nu va poftì să scriem: «dela Matei lectură».

Apoi noi trebuie să deosebim că, în aşa zisele cuvinte de obârşie latină ale limbii româneşti, de fapt sunt două rânduri de astfel de cuvinte: unele pe care le avem din moşi strămoşi, şi altele pe care le am primit pe calea cărţii, de ieri şi de alaltăieri, iar altele se primesc şi sub ochii noştri. Boala aceasta, de a tot lua cuvinte nouă, acolo unde ai cuvinte din vechi, este că unele cuvinte latineşti vin să alunge alte cuvinte latineşti. Nu este altceva la mijloc decât setea bolnăvicioasă de noutate. Aşa, de pildă, nu se scrie azi «şcoală de natăţie» sau «şcoală de echitaţie», în loc de a se scrie «şcoală de înot» sau «şcoală de călărie»? Am ajuns la o adevărată nebunie cu un aşa soi de scriere, încât oamenii nu mai înţeleg ce scriem.

Apoi aceasta e ţinta scrisului? să scriem ca să nu fim înţeleşi? Atunci e păcat de osteneală. Deci noi vom face deosebire între cuvintele latineşti pe care le avem din străvechi şi vom zice: da! acestea înainte de toate! — şi între cuvintele latineşti primite în limbă mai de curând şi pe care mulţi nu le înţeleg. Acestea sunt aşa zisele *neologisme*, de care trebuie să ne ferim, chiar dacă sunt latineşti, fiindcă nu ne înţelege lumea cu ele.

Vedeţi, aci este cheia cărtelii d-lui Copuz, că de ce punem cuvinte vechi slavone în scrisul nostru, şi nu cuvinte latineşti? Dar pe care latineşti le ocolimnoi? Nu pe acele care se află dela Impăratul Traian, ci pe cele de alaltăieri şi pe care le putem numi că nici nu fac parte din limba românească. Dacă marea mulţime a poporului român nu are cunoştinţă de cuvinte pe care le înţeleg numai 10.000—20.000 înseamnă că acelea nu sunt cuvinte ale limbii româneşti, ci numai cuvinte ale cărturarilor. Noi astfel de cuvinte nu întrebuinţăm, ci le punem pe cele slavoneşti, dacă acestea sunt singurele pe care poporul le înţelege.

D. Copuz se leagă de cuvintele învechite. Dar chestiunea nu este dacă cuvintele sunt învechite sau ba, ci dacă sunt înţelese sau ba.

Putem noi să mai fugim de cuvinte ca *brazdă*, *brici*, *cleşte*, pe temeiul că sunt slavoneşti? S'a isprăvit, sunt ale noastre.

De ce d. Copuz, dacă este de această părere, nu cere ca în justiţie să se înlocuiască cuvântul «silnic» din «muncă silnică» şi să se zică «muncă forţată»? Ei? îi sună frumos aşa?

Limba este atât de latinească sau de slavonă cât au făcut-o frământările vremurilor. N'o putem face noi mai latinească sau mai slavonească după gust. Intrebuinţăm cuvintele pe care le avem şi care nu le-am scornit noi. Dar ne lepădăm de cuvintele primite după gust şi care nu sunt întrebuinţate în largul poporului. Despre acestea noi zicem: Afară cu ele! Nu sunt cuvinte ale limbii româneşti, nu ne trebuie!

Ce înţelege însă d. Copuz prin cuvintele latineşti? Le înţelege tocmai pe acestea venite, aduse în limba noastră peste noapte şi de care lumea habar nu are. Că le scriu unii, că le scrie şi d. Copuz (precum *suficient*, în loc de *destul*; *uzitează*, în loc de *întrebuinţează*; *vulgul*, în loc de *poporul*), este treaba unei minorităţi. Noi însă nu scriem pentru minorităţi, ci pentru marea mulţime a poporului românesc, ca să fim înţeleşi în toate satele şi hotarele, în toate dealurile şi coclaurile. Şi ştim prea bine; are să ne înţeleagă şi mâna de oameni care vrea să scriem «divers» în loc de „felurit"; «diferit», în loc de «deosebit»; «inventat», în loc de «născocit»; «baliverne», în loc de «fleacuri»; «detailat», în loc de „amănunţit"; «vacarm», în loc de «zgomot»; «dubios», în loc de «îndoielnic» şi aşa mai departe. Cu felul nostru de scriere învechit, au să ne înţeleagă toţi Românii, chiar şi cei setoşi de latinitate.

Dar d. Copuz nu poate dovedi că noi înlăturăm cumva vreunul din vechile cuvinte latineşti ale limbii româneşti. Pe acelea le căutăm ca iarba de leac (ce ziceţi, domnule Copuz, oare merge să zicem «iarba de remediu» în loc de «iarba de leac»). Noi ne uităm cu mirare cum cuvintele latineşti din vechi sunt alungate de cuvintele latineşti venite peste gard. De pildă, citeşti că mortul cutare a fost «incinerat», în loc de «ars»! Da bine, oameni buni, cuvântul «ars» nu era latinesc? de ce pune în locul lui pe «incinerat»? (va urma)

Patima Fumatului

— «Poftim. părinte, aprinde o ţigare, mă 'ndemnă un domn.

— „Nu. Eu nu sunt obişnuit cu asemenea plăcere.

— «Da de ce nu, mă apostrofează o dudue, ce alături pe o bancă cu aere de promenadă se întorcea dela Bucureşti şi care cu ţigara în gură privia la jocul fumului.

— „Dudue, îi zic, nu toate plăcerile sunt bune pentru viaţa noastră. Bunăoară avem 2 feluri de plăceri : superioare ce constă în înzestrarea sufletească ce o ai de a fi din lumea civilizată, ca virtute şi avem plăceri care nu numai că ne fură virtuţile sufleteşti, dar se prefac în vicii atăcând şi trupul, dintre care unul e fumatul.

— «Ba răspunde domnul ce din politeţă, m'a îndemnat la fumat. Eu îl socot o virtute pentrucă îmi produce o variaţie a atenţiei şi nu-mi este viaţa monotonă ; cum e cazul şi cu această călătorie.

— «Tocmai aşa, de exemplu îşi zice şi hoţul de meserie, care zilnic scapă de monotonie prin furtişaguri variate.

— «La acela e viţiu, răspunde pătimaşul, pentrucă îşi vatămă şi onoarea lui şi aduce totodată şi pagube societăţii, în care trăeşte ; pe câtă vreme eu şi toţi ca mine punem umărul în mic ajutând statul şi 'n ramura asta.

— «Te auzii de viţiu mă ierţi dacă te 'ntreb : cum îl înţelegi ?

— »Apoi dacă mă 'ntrebi răspund că nu-i altceva, decât o deprindere rea ce strică mintea făptuitorului.

— «Ba cînd n'are ce strica, cum spui D-ta că-ţi alungă tristeţea vremii, mai strică şi altceva corpul, deprinzând şi plămânii şi atunci cu adevărat îi zicem viţiu că le stârneşte pe amândouă. Şi cât priveşte ajutorul ce-l daţi statului va fi de scurtă durată şi nu de braţe vânjoase. Dar ia să analizăm lucrurile. Are fumul de tutun introdus în piept zilnic substanţe hrănitoare ce se depun la structura noastră fizică sau acele substanţe cărora le mai zice şi «nicotină» formează o toxină ce vatămă şi pieptul şi digestiunea ?

— «Dapoi, părinte, răspunde el. Toxinele sunt admise până şi de doctori, căci imunizează corpul. Şi avem toxinele tifosului, ale pojarului, ale scarlatinei, anghinei, etc. ce nu dau rezultate de moarte, ci de-o alungare sigură a acestor boale punându-te la adăpost de ele şi pe viitor.

— «Ei bine aceste toxine urmăresc şi îndepărtează pe viitor o asemenea boală ce s'ar ivi, dar fumatul ce urmăreşte patima sau boala fumatului ? la uită-te la faţa ce-o ai palidă şi vezi c'o recreiezi rău cu ţigarea ? Şi apoi în plus dai zilnic atâţia bani ce nu-ţi sunt un preţ de „leac trupesc». Oare nu le găseşti şi alte întrebuinţări. Atenţia trebue îndreptată spre lucruri mai superioare, şi ca reactiv distrugând monotomia vieţei ai atâtea şi atâtea lucruri frumoase de văzut şi auzit : cinematograf, teatru, săli de pictură, orhestre, conferinţe, etc., mai ales la Bucureşti unde vei permite a-ţi recreia mintea de ocupaţiile monotone ce poate le ai având şi grija ca vr'o obişnuinţă rea, cum ai spus să nu stăpânească prin pofte imorale mintea şi trupul.

Crezi oare că fumatul este una din condiţiile vieţei ? Nu, şi-atunci iată că plusul adăogat trupului şi sufletului, ca obişnuinţă cu el printre alte ocupaţii ce le mai ai, nu este decât o deprindere rea, un viţiu, ce apărat de ceiace numeşte omul «plăcere» dă năvală asupra lui, cucerindu-i voinţa ; şi cred că D-ta nu vrei să fii o cetate cucerită !

La auzul acestor cuvinte, domnul şi duduia cu care stam de vorbă dau din cap afirmativ în timp ce şi fumul se strecura pe lângă uşi ruşinat şi el că nu l băgăm în seamă.

Pr. I. V. Iordache

Arabul şi Calul Său

La Arabi există credinţa că Dumnezeu a făcut CALUL din VÂNT după cum a făcut pe Adam din pământ.

«Această credinţă nu se discută».

Profeţii susţin că Dumnezeu când a vrut să facă Calul a ordonat Vântului de la Sud să se oprească şi zice : Vreau să fac să iasă din tine o făptură ; deci condenseazâ-te şi Vântul execută la moment porunca dată.

Apoi Dumnezeu chemă pe îngerul Gavriil căruia i-a ordonat să aducă o mână plină din acea materie din care Dumnezeu făcu Calul Murg închis (Roib ars) zicându-i : Te numesc Cal (Frass), şi te fac Arab. Iţi atârn norocul în moţul din frunte. Tu să fii Stăpânul celorlalte animale. Oamenii să te urmărească pretutindeni, să fii bun pentru urmăriri şi fugă. Să sbori fără aripi.

Dumnezeu făcu Calul înaintea Epei, Calul este mai doritor de luptă şi deaceia este mai preferat pentru războiu şi lupte, fiind mai iute mai uşor şi mai rezistent, apoi înpărţeşte sentimentele de ură, răsbunare şi bunătate cu stăpânul său.

Dacă un Cal şi o Iapă ar fi atinşi de aceiaşi rană, care va atrage moartea, Arabul este convins că Calul va rezista până ce va duce pe Stăpânul său, departe de Câmpul de luptă unde nu va mai fi primejdie, pe când Iapa din potrivă va cădea pe loc.

Arabii zice că un Cal este adevărat Nobil, când pe lângă o frumoasă conformaţie mai întruneşte : Curajul — Mândria — Indrăzneala. Un astfel de Cal înbogăţeşte pe Stăpânul său.

Un astfel de Cal nu-şi va face necesităţile cât timp va avea pe Stăpânul său pe spinarea sa, şi nu se va lăsa călătorit de alt cineva, nu va mânca resturile de la alt cal ; va avea o mare satisfacţie dacă va turbura apa limpede.

Prin cazul văzut, mirosul şi inţelegenţa lui va şti să provină pe Stăpânul său de diferite accidente la războiu, vânătoare etc.

In lupte va face cauză comună cu Stăpânul său luptând el însuşi. Acel arab care întreţine, îngrijeşte un Cal pentru cauza lui Dumnezeu, este socotit printre acei ce fac pomeni ziua şi noaptea şi va fi răsplătit, toate păcatele lui vor fi uitate.

Koranul numeşte pe Cal (El-Kheir) sau binele prin excelenţă. Tot Koranul zice că un Arab trebue să iubească calul său întocmai ca şi pe copilul său, că va veni o vreme când va fi întrebat la judecata din urmă despre calul său.

Calul Arab face 3 rugăciuni pe zi :

Dimineaţa : O Dumnezeule, fă să mă iubească Stăpânul meu.

La Prânz : Fă Doamne bine la Stăpânului meu, ca să îmi facă şi el mie.

Seara : Dumnezeule, fă ca Stăpânul meu să câştige Paradisul pe spinarea mea.

La Arabi Calul este cu adevărat un amic al Stăpânului său şi chiar al întregii familii. La noi din potrivă : o mobilă de lux, sau instrument de lucru, pe care îl schimbăm după cum vrem, ţinându ne de proverbul, că nu ne-am însurat cu calul, pe când Arabul s'a însurat cu el.

Un Profet Arab a spus : Am intrunit pe toţi Caii arabi şi i-am pus pe fugă. Rezultatul a fost : Calul de culoare roib închis a intrecut pe toţi.

Concheranul Moussa al Africei a spus : din toţi Caii armatelor mele cel care a suportat mai bine ostenela, mizeria, războiul a fost Murgul.

Altă cineva a spus : Dacă ai un Cal Roib (închis ars) adu-l la întrecere, şi dacă întîmplător nu ai de cât un Roib deschis, tot adu-l.

Din toate acestea se înţelege, calul roib este superior celorlalte culori.

Lt. Colonel **M. Boteanu**

De ce dorim trecutul vieţii noastre ?

Ori cât de tânăr şi ori cât de bine te vei fi simţind astăzi, gîndind la trecut — cu cât ţi-l oglindeşti mai adânc — îţi pare că tot mai fericit erai pe atunci !

Cu toate nemulţumirile adăogate multelor sau puţinelor bucurii ale vieţii petrecute. tot trecutul a fost mai bun ca prezentul !.. De ce ?

Este o întrebare al cărei răspuns e legat de tainele firii ! Căci, cu cât îţi priveşti mai adânc acel trecut, începând de la primele faze ale vieţii, de când în fine ai început a-ţi da seamă că şi o viaţă care va fi spre fericirea ta, cu atât astăzi ţi-e mai adânc oftatul, dorind par'că — de ar fi cu putinţă să reîncepi acel trecut.

Şi când gândeşti la visurile acelei vieţi, parcă tainic uiţi toate lipsurile, toate nemulţumirile, toate tainic le uiţi, toate lipsurile, toate nemulţumirile, toate necazurile în fine, pe toate le laşi uitării ; numai un ce nu poţi lăsa uitării în ori ce stare ai fost sau eşti. Şi acest ce este un întreg socotit într'un grad treptat cu viaţa. Este spiritul de conservare este grija de azi pe mâine, este datoria de a trăi, gândindu-te, că, precum tu nu ţi-ai dat viaţă tot aşa nu te poţi lipsi de ea şi deci dator eşti să ţi-o hrăneşti cât mai bine. Aşa dar, privind în urmă la copilăriile tale : la fluturaşii pe cari-i prindeai ca să-i admiri sau să-i chinueşti, la păsărelele pe care le sburătureai cu pietre sau le luai ouăle sau puişorii, la smeul ce înălţai în văzduh şi încercai să încurci pe al altuia, la întreceri de alergări, la lupte diferite şi câte alte jocuri copilăreşti, dar mai presus de toate la întrecerea pentru cununa de flori ce primeai ca răsplată pentru învăţătură în şcoală unde rar vedeai doi învăţători la o şcoală (la sate) şi unde se adunau copii din 4—5 sate (Şi, Doamne ! Ce mult şi bine învăţam cu învăţătorii de pe atunci, de şi cei de azi — unii — zic că erau nepregătiţi !).

Apoi, dela şcoala primară ai făcut un pas către griji mai multe şi mai mari, către o altă şcoală cu cunoştinţi mai desvoltate sau ai rămas «mâna dreaptă» de ajutor părinţilor la sporirea trebuincioaselor pentru trai. De aci apoi, ai făcut un alt pas, către tinereţe. Aceasta este a doua fază a vieţii tale, pe care iarăşi o regreţi şi cu atât mai mult, fiindcă acesta este pragul sau puntea pe care se trece de la frăgezimea vieţii la multele cerinţi ce te împresoară în viitor şi se măresc cu timpul vieţii. De aci, din pragul tinereţii, începe viaţa ta, familiară, socială şi morală, care cere tot mai multă trudă din parte-ţi.

Făcând o comparaţie a începutului vieţii tale cu toate fazele ei până la ceea ce eşti azi, nu e aşa că, mai dragi îţi par acele prime faze, cari erau simple şi nevinovate, faţă de cele ce petreci azi, cari par tot mai vinovate, faţă de cele ce petreci azi, cari par tot mai grele şi mai supărătoare ?. Acestea sunt tainele firii ; acestea ţi-au produs spiritul de conservare, adică grija vieţii în viitor ; de aceea regretăm trecutul, pentru că la început când nu suporţi nici o greutate, ci numai plăceri nevinovate, viaţa este un rai «o floare nepreţuită» şi cu cât sarcinile ei, se înmulţesc şi cresc, devenind tot mai grele, tot mai chinuitoare, viaţa atunci devine, «o floare ce se vestejeşte».

C. VELEANU

Cetiţi şi răspândiţi

„Cultura Poporului“

Cărţi şi reviste nouă

Preotul *N. Hodoroabă*,

Despre Păcatul Furtului

Iaşi, Tipografia «Opinia», 1929. Preţul 6 lei.

Aceasta e o cărticică de 32 pagini în format 16. Se citeşte în mai puţin de un ceas. Şi se citeşte uşor, fiindcă e povestire. Este arătarea unuia din necazurile obişnuite ale satelor. Unei femei văduve i se fură toamna strânsura de pe câmp. Oamenii înduioşaţi se duc cu grămada la preot ca să-i sfătuiască ce să facă. Urmează măsurile luate de preot şi învăţăturile lui împotriva furtului. Toată povestirea e numai o întroducere ca să deschidă drumul pentru această învăţătură, culeasă cu sârguinţă şi bine închegată din Sf. Scriptură. E învăţătura creştinească împotriva furtului, tâlcuită frumos de Părintele Autor.

Te-ai aştepta să vezi povestirea mergând înainte. Dar nu. Ea se înfundă în cuvântarea preotului. Se opreşte aici şi mai departe nu merge. Deci, din acest punct de vedere, povestirea e şchioapă. Dacă ar fi mers înainte însă, ai fi zis că e prea lungă cuvântarea preotului pentru o aşa de scurtă povestire. Tot trupul ei îl ţine numai cuvântarea. Astfel, judecat lucrul din punctul de vedere al unei alcătuiri literare, el rămâne ştirb şi te lasă nedumerit. Luat însă ca cuvântare bisericească şi fără a ne mai încurca în datoriile literare ale unei compuneri, lucrarea e frumos închegată.

In acest caz însă, să nu zică cineva că e numai o predică şi deci o bucată mai greoaie de citit. Nu, ea îşi păstrează chipul vorbirii cu oamenii. Autorul pune pe câte un sătean să mai strecoare şi el ceva în vorba preotului, aşa că nu e numai o uscăciune de vorbire grea de urmărit, ci e mult mai sălătăreaţă.

Păr. Hodoroabă are meşteşugul de a scrie întocmai cum vorbesc oamenii în sat. Deci cine vrea să asculte cum vorbeşte ţăranul din susul Moldovei, să aibă o icoană adevărată din viaţa satului,—să citească această povestire. Îi va plăcea. Dacă urmărirea învăţăturii despre furt îi va părea apoi ceva mai grea prin multele bucăţi din Scriptură presărate, va fi ajutat însă să le urmărească prin plăcerea povestirii dela început şi prin aşteptarea de a vedea cum se isprăveşte. Şi, cum am arătat, ea nu se mai isprăveşte, dar totuşi gândul că ajunşi să vezi povestirea depănându-se înainte, te face să ajungi la cap cu citirea.

In această cărticică avem deci o bună povestire pentru lumea satelor şi nouă ne-ar părea bine să auzim că a pătruns în ele şi că se citeşte. Dacă într'o revistă de specialitate teologică *(Biserica ortodoxă)* am judecat o ceva mai strâns, totuşi în ce priveşte câmpul larg al satelor, socotim că lucrarea se poate întrebuinţa cu folos şi că, la altă ediţiune, Păr. Auror îi poate împlini ce-i mai trebuie.

Indrumarea este titlul unei reviste noi care a început să apară în Ploeşti pe August 1929. Îşi zice «Revistă pentru răspândirea culturii şi a educaţiei noastre naţionale. O redactează un un comitet, iar mai de aproape o îngrijeşte d. Dr. *Petre G. Dedulescu*, avocat şi directorul Şcoalei Comerciale Superioare din Ploeşti. Va apărea lunar. Numărul acesta are 20 de pagini, în format ca al *Vieţii Româneşti*. Abonamentul ei este de 100 de lei pe an,

Numele de **Indrumarea** îl mai purta înainte de războiu o revistă dela Iaşi, de acelaş format, dar cu mai mare număr de pagini. Era cârmuită de Dr. P. Zosin din Iaşi.

Tot **Indrumarea** se mai numea, de asemenea înainte de războiu, una din foile de naţionalitate care făceau politica partidului d-lui N. Iorga. Pe cât ne aducem aminte, ieşea la lumină în Galaţi

Acuma însă nu mai este nici-o tipăritură care să poarte acest nume. Deci noua revistă se poate numi astfel nesupărată.

Ia să vedem acum : Tinerii care s'au apucat s'o scoată au sufletul plin de ceva, ca să le dea inima ghies să iasă cu pagini tipărite în lume ?

In «Cuvânt lămuritor», ei spun că viaţa românească de după războiu sufere multe ştirbiri din ce ar trebui să fie. In sânul ei găsim jaf şi risipă, gospodărie şubredă, plugărie ca vai de ea, fără a mai vorbi de grelele lipsuri sufleteşti. De aceia trebuie îndrumare pe toate cărările. Deci revista iese pentruca să spuie cuvinte de bună îndrumare pe terenurile vieţii noastre româneşti.

Intâiul articol este al celui ce scrie aici aceste rânduri. L-am numit «N'avem oameni ?» Pornesc dela spusa multora că n'avem oameni în Ţara Românească şi că de asta nu merg treburile bine. Eu spun că avem oameni, dar nu sunt lăsaţi să răzbată la treabă şi să ajungă la locurile de bună cârmuire, din pricina plevei celor răi. In al doilea art., «Indrumări», scrie Păr. *Const. M. Petre*, protoierul Ploeştilor. Spune că amarul nu este că avem îndrumări de dat şi îndreptări de făcut, ci că lumea noastră e nepăsătoare către îndreptarea care trebuie făcută. Are dreptate. Sf. Sa laudă pe ceice s'au apucat de lucrul revistei şi le urează spor. In «Spre noul ideal : cultural naţional», d. *C. M. Râpeanu*, asistent universitar, spune că, înainte de războiu, am avut idealul spre unire. Acum îl avem pe cel spre întărire în noile graniţe. In aceasta trebuie să ne punem toată puterea îndrumării. In «P ă r i n ţ i, luaţi seamă...» d. *Stoica Teodorescu*, profesor, spune că părinţii nu pregătesc pe copii pentru munca în viaţă. Nici cinstea, nici omenia, nici cuviinţa nu sunt în marea grijă a părinţilor de a înzestra pe copii cu ele.

Dese împrejurări se bagă-de-seamă că oamenii pazei şi privegherei nu-şi fac slujba. Ei ocrotesc pe călcători, pentru a-şi face treburile cu ei. Eu ştiu negustori care-mi mărturisesc, în patru ochi, că se înţeleg cu poliţia şi calcă odihna duminicală poruncită de lege.

Acesta e adevărul. Funcţionarii comerciali au toată dreptatea. Noi, când am scris, am avut în vedere toate acestea, nu numai ce e la ţară.

Ştiam însă că şi la ţară nu se ţine legea împotriva beţiei. Noi am citat, aiurea, după ziarul *Propăşirea* din Ploeşti, cum într'un sat, în însăşi ziua numită «a Temperanţei» (2 Iunie), cea anume aleasă ca să se facă propogandă împotriva beţiei, într'o cârciumă se bea cu uşile închise Celce scria, spunea cum se auzea de afară ce vorbeau oamenii : «Ia 'n zi mă, zice că popa vrea să ne facă sfinţi». Iar altul răspundea : «Eu una ştiu : că am băutut ş'am să mai beau».

Aşa e cu închiderea cârciumilor la sate, în ziua Duminicii, dimineaţa. Şi acum să trecem să vedem ce ne spune *Cuvântul Moldovenesc* din Chişinău despre colegul plotonierului care ne scrie nouă.

Este vorba de satul *Slobozia-Bălţi* din jud. Bălţi, Basarabia, unde mai marele postului de jandarmi s'a dus la cârciumă In ziua de Duminică 14 Aprilie a. c., şi a cerut de băut. Erau ceasurile 11 dim. Cârciumarul i-a spus că nu poate, fiindcă e Duminică. Capul de jandarmi însă l-a silit să-i dea de băut, şi cârciumarul, neavând ce face, i-a dat. Jandarmul a făcut ceva mai mult : a dat porunca să se deschidă cârciuma pe răspunderea sa. Dar cârciumarul spune : «Eu totuşi nu am deschis localul».

Acestea le citim într'o declaraţie din nr pomenit al *Cuvântului Moldovenesc*, iscălită de cârciumar şi de doi martori şi adeverită de primarul *Garconiţă*, care a primit, declaraţia spre neschimbare.

Iată dar că, alăturea de plutonieri de jandarmi cu cuget drept şi simţ de lege, sunt alţii care vatămă rânduielile şi ajută beţia.

Deci am adus dovezi şi pentru partea aceasta şi astfel am dovedit dreptatea noastră.

Arhim. SCRIBAN

Războiul pentru Independenţă

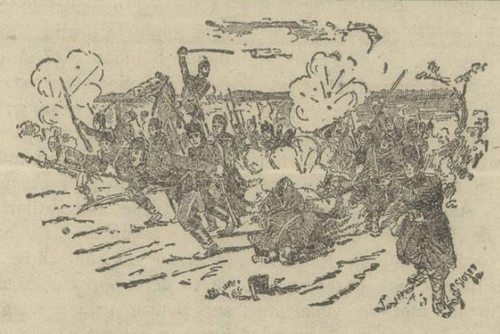

Bătălia dela Griviţa (30 August 1877).

Autocefalia bisericească şi Patriarhia ecumenică

3)

Este vorba de biserica Albaneză care şi-a constituit primul Sinod naţional în luna Fevruarie a acestui an, desăvârşind prin aceasta, autocefalia proclamată cu câţiva ani mai înainte. Şi Biserica albaneză, ca şi celelalte cari s'au separat de mai înainte nu a urmărit despărţirea spirituală şi dogmatică, ci numai pe cea politică, mai bine zis, administrativă. Separaţiunea asta este legitimă, precum au fost şi celelalte ; poporul albanez constitue un Stat independent şi nu i se poate nega dreptul de a-şi administra Biserica în mod independent. Ortodocşii albanezi nu au căutat şi nu doresc schisma de acea nu s'au grăbit cu proclamarea autocefaliei, cum le ar fi dat dreptate cele pătimite din partea clerului grecesc în timpul dominaţiunei otomane. Ei s'au străduit timp de 7 ani, dela 1922 şi până azi, să ajungă la o înţelegere cu Patriarhia, pentru a obţine fără scandal, recunoaşterea auto-cefaliei. Prin scris i s'a expus Patriarhiei situaţia şi i s'a cerut Tomul de recunoaştere deja din anul 1922 ; doi ani mai târziu, s'a trimis la Constantinopol o numeroasă delegaţie dispusă la multe sacrificii, care s'a întors însă fără rezultat ; la 1926 iarăşi intervine Guvernul albanez pentru a găsi o soluţiune şi reîncep tratativele cu un plenipotenţiar al Patriarhului Ecumenic trimis în acest scop la Tirana. In sfârşit s'a ajuns atunci, după laborioase tratative, la redactarea unui protocol, prin care prestigiul şi interesele morale şi materiale ale Patriarhiei, erau cu multă îngrijire menajate.

Plenipotenţiarul, S. S. Episcopul Krisanthos, porneşte spre Constantinopole ca să aducă Tomul de recunoaştere. Dar, din nefericire, în drum se abate pe la Atena şi totul se schimbă ; Protocolul nu mai este acceptat de Patriarhie. Se reîntoarce Krisanthos după şase luni în Albania cu un nou protocol întocmit astfel ca să nu poată fi acceptat. Patriarhia cerea, prin aceasta noua propunere, nici mai mult nici mai puţin, decât stabilirea de capitulaţiuni în favoarea unei părţi din naţiunea albaneză, cu scopul politic evident de a întreţine şi a alimenta vrajba în Statul albanez — pentru că aşa convine acelora cari au intenţiuni duşmănoase asupra Albaniei.

Condiţiunile propuse nu sunt şi nu puteau fi acceptate de nimeni, pentrucă jignesc demnitatea naţională şi nesocotesc suveranitatea Statului. Deşi părea clară, prin aceste condiţiuni, intenţiunea Patriarhiei Ecumenice de a nu voi să recunoască prin buna înţelegere, un drept legitim al poporului ortodox albanez, totuşi acesta nu a căutat să rupă, pe tema asta, legăturile de fiiasca condescendenţă faţă de Patriarh Din contra, urmând tratativele cu doi Episcopi trimişi de Patriarhie, au căutat să convingă pe şeful Bisericei Ecumenice, de buna lor dreptate. Numai când s'a văzut că totul e în zadar, că târăgănelile n'au alt scop decât să ţie pe loc o acţiune care trebuia dusă la bun sfârşit, s'a decis să se apeleze la ajutorul unei alte Biserici ortodoxe, pentru a putea avea numărul necesar de Episcopi şi astfel s'a constituit primul Sinod albanez.

Patriarhia s'a supărat foc şi o anumită presă străină-i ţine hangul. Supărarea nu are rost, de sigur, că vina nu este a Albanezilor, dacă nu s'a putut ajunge la o înţelegere prealabilă. Starea de nesiguranţă în care plutea de şapte ani de zile ortodoxia albaneză, nn mai putea să dăinuiască fără mare prejudiciu pentru interesele ei cele mai înalte. Propagandele eterodoxe începuseră să-şi găsească sălaş în haosul care domina şi asta nu convinea nici Statului nici binecredincioşilor albanezi.

Deci măsura prin care se caută a se aduce orânduială în sânul unei Biserici ortodoxe, ar trebui să fie privită de toţi iubitorii credinţei noastre ca bine venită. Noi înţelegem că această separaţiune, rupând ultimele legături cari au unit, timp de cinci veacuri, Patriarhia Ecumenică de pe peninsula Balcanică, este destul de dureroasă pentru Patriarhie ecumenică, mai mult prin amintirile pe cari le deşteaptă şi pentrucă încheie o perioadă istorică dar mai greu decât toate trebue să atârne în judecata noastră interesele generale ale Bisericei Ortodoxe.

Prea sunt plapânde legăturile cari unesc diferitele părţi ale ortodoxiei, ca să nu i apară limpede fiecărui voitor de bine nevoia cea mare de a înlătura orice neînţelegere din sânul ei. Tare ne doare când vedem dinpotrivă cu câtă uşurinţă se caută şi se alimentează vrajba. Un spirit mai larg în priceperea marilor interese ale ortodoxiei, o mai mare dragoste creştinească cu spirit de ertare şi împăciuire, în tratarea acestor chestiuni ; recunoaştere necesităţi de a despărţi cele politice particulare de cele ortodoxe generale—iată condiţiunile cari ar ridica prestigiul şi importanţa credinţei noastre în faţa lumei civilizate. Ortodoxia de răsărit se spunea odată, se deosibeşte de celelalte B i s e r i c i creştine, prin ignoranţa clerului, lipsa de unitate şi desbinările cari fac imposibilă orice acţfune cu caracter general. Trebuie să dăinuiască această stare încă mult timp ? Mai ales acuma când Liga Naţiunilor şi numeroase asociaţiuni, pătrunse de spirit creştinesc, lucrează pentru buna înţelegere a popoarelor şi pentru pacea lumei ? Când Catolicismnl înzestrat cu noui puteri prin deslegarea chestiunei romane, va şti să se afirme cu mai multă vigoare pe tărâmul relaţiunilor internaţionale ?

Este drept ca în starea ei actuală, Biserica noastră ortodoxă nu poate să facă mai nimic pentru acest ideal al umanităţii. Ne trebue o reorganizare fondamentale, care să facă posibilă coordonarea forţelor de cari dispunem. Sarcina şi onoarea de a se gândi la această reorganizare, îi revine, de bună seamă, Bisericei Române. Pe Biserica Rusă nu putem conta pentru moment, căci se găseşte în plina dezorientare, şi desigur, nu regimul bolşevic o va ajuta să se ridice. După Biserica Rusă, cea Romînă păstoreşte cel mai mare număr de credincioşi şi, în afară de asta, se bucură de un mare prestigiu şi de încrederea celorlalte Biserici Naţionale. Să sperăm că conducătorii spirituali ai acestei biserici vor voi să profite de această situaţie pentru ca în bună înţelegere cu toţi reprezentanţii ortodoxiei, să-i hărăzească acesteia pacea şi unitatea de care are nevoie, pentru a se putea afirma ca o puternică ramură în sânul comunităţii creştineşti, iar în faţa lumei civilizate ca un factor important al bunei înţelegeri dintre popoare.

Dimitrie Beratti

s f â r ş i t

INFORMAȚIUNI

Din Țară

— **Pentru cinstirea cărții.** In vremea de după Marele Război a crescut în tinerimea noastră, pornirea spre jocuri, desfătări și a lăsat-o mai moale cu cartea. Starea aceasta a început a se simți la examenele școlare ale acestei tinerimi și în fiecare vară, se aude că tinerimea noastră este cât se poate de slabă la carte. Pentru a îndrepta ceva în această stare de lucruri, ziarul Adevărul Literar a luat măsura de a înființa concursuri literare, la care să poată concura școlarii din toată țara, așa cum face Societatea «Tinerimea Română» pe o scară mai mare în lunile Mai-Iunie. Concursurile Adevărului Literar au început de anul trecut. Anul acesta, s'au prezentat la concurs încă pe atâția școlari ca până acum. Adevărul Literar se bucură de bunele rezultate și spune că:

«Astfel de concursuri, făcându-se într'un șir de ani, vor contribui într'o oarecare măsură la reîntoarcerea elevilor spre carte și spre literatură—lăsate în timpul de față în urmă din pricina sporturilor, cinematografului și petrecerilor de treaptă inferioară, tineretul mărginindu-se la activitatea strict necesară pentru obținerea diplomei».

Mai adaugă că fetele ies de multe ori mai bine decât băieții la astfel de concursuri și dă ca explicație faptul că ele sunt furate de sporturi mai puțin decât băieții.

— **Sărbătorile școlarilor de altă lege în România.** — In școale fiind copii de legi felurite, urmează că nu toți școlarii au aceleași sărbători. — Ministerul școalelor, având aceasta în vedere, a rânduit ca:

1) Pentru școlarii catolici, să se dea trei zile de sărbători deosebite: Toți Sfinții (1 Noemv), Neprihănita zămislire a Sfintei Fecioare (8 Decemvrie) și Joia Verde (a zecea zi după Rusaliile catolice).

2) Pentru reformați și luterani vor fi sărbătorile: Pomenirea Reformei (31 Octombrie) și Joia Verde (aceasta numai la luterani)

De se va întâmpla ca Paștele să nu cadă la catolici și reformați (cu luteranii împreună) o dată cu al ortodocșilor, li se vor da ca zile de sărbătoare și 2 zile la Paști, 1 la Înălțare și 2 la Rusalii.

3) Mahomedanii vor avea o zi pentru Nașterea Profetului (Rebrul Evel); o zi la Ramazan Bairam (dela 10 zilhige—12 zile inclusiv), iar la Curban Bairam 3 zile.

4. Evreii vor avea: 2 zile la Roș Hașana (Anul Nou, în Septembrie); o zi la Iom Kipur (ziua Impăcării, zece zile după Anul Nou; Sucot 4 zile (2 la început, 2 la sfîrșit); 4 zile la Paști (2 la început și 2 la sfîrșit) Rusaliile 2 zile.

La această măsură a Ministerului, noi nu înțelegem un singur lucru:

De ce catolicilor și reformaților (cu luteranii) i se îngăduie 2 zile la Rusalii? Doar Rusaliile cad totdeauna Duminica, prin urmare aceasta nu e vacanță. Mai rămâne o zi. Dar aceasta numai la noi, ortodocșii, căci numai noi avem Sf. Treime a doua zi după Rusalii, pe când la catolici și reformați (cu luteranii), a doua zi de Rusalii nu e nimic, e zi de lucru, iar Sf. Treime vine tocmai la o săptămână, tot Duminica. Această scutire de Rusalii este fără nici un temei. Dacă ziua Sfintei Treimi nu se ține la noi, care o avem, Luni după Rusalii și avem Târgul deschis, cum să se ție la catolici, care nu o au atunci, ci tocmai Duminica următoare? Iar de se va spune că se țin tot Rusaliile și a doua zi, răspundem că, adevărat, Nemții au vacanță de o săptămână la Rusalii. Dar aceasta nu e zi de sărbătoare. E obiceiul vieții lor, dar nu e lucru al orînduirii religioase. Ce zor avea deci Ministerul nostru să ție măsura altor State? Ții seamă de religiunea școlarilor, dar de obiceiuri care nu sunt ale religiunii? Că ai lor le-or fi pus sub învelișul religiunii, se poate. Dar pot ei să ne lege la gard după gust?

— **Uniții la Topliță.**—Tocmai în localitatea unde Patriarhul își are așezarea sa părintească, la Topliță, uniții și-au ridicat biserică și au sfințit-o prin Episcopul Alexandru dela Lugoj, în ziua de Schimbarea la Față. Nu e nimic. Acum la Topliță este mânăstire, despre care Renașterea, revista episcopiei Clujului, a arătat de curând că, prin slujbele ei, bate pe toți uniții și pe toți sectanții pe o rază de peste 60 de kilometri în jur. Oamenii vin la slujbele mânăstirii, iar uniții bat din buze și scrâșnesc din dinți.

— **Articol împotriva beției.** Universul dela 14 August a. c. scrie un articol împotriva primejdiei beției, în care spune că starea din România «este cea mai îngrijitoare cu putință». In această chestiune, spune autorul, tot ce s'a făcut la noi a fost numai din partea particularilor, pe când Statul a fost foarte nepăsător în chestiunea aceasta. Zice că în deobște în țările latine, e mult mai multă moliciune în înfrânarea spirtoaselor, pe când alte țări, ca Suedia, Norvegia mai de mult; America acum, a pus un greu frâu asupra lor.

— **Serviciul religios dela Calea Ferată.** — Acest serviciu se desființase mai înainte. Acum aflăm că s'a înființat din nou, sub aceiaș cârmuire pe care a avut o, a Arhimandritului Galaction Cordun. Această înființare e îmbucurătoare, după cum am socotit pagubă desființarea. Cu o îndrumare mai meșteră ca cea din trecut, ferindu-se de greșelile trecute, ea va putea face mult bine și a aduce multe foloase.

— **Mulți învățători la Văleni de Munte.** — Din scrisul învățătorului Gheorghe Racoți («Neamul Românesc», 18 Aug. a. c.) aflăm că 106 învățători și învățătoare au urmat anul acesta cursurile dela Văleni-de-Munte. Dintre aceștia, 70 erau numai învățătoare. Deci mai mult pe învățătoare decât pe învățători le trage inima la lumină. Semn al vremii!

— **Sârbii slobozi la noi, noi la ei nu.**—După cum citim în Epoca (10 August a. c.), Statul iugoslav nu dă voie arhitecților și artiștilor din România să primească lucrări de biserici pe pământul iugoslav. Dar în comuna sârbească «Sânpetru» din județul românesc Timiș Torontal, Sârbii ridică o biserică și au tocmai la lucrul ei numai arhitecți și pictori din Serbia.

De ce-om fi noi atât de moi și învoim altora ce nu învoesc ei nouă?

— **A murit Benedeck Elek.** Benedeck Elek a fost un scriitor ungur, care dela 1919, locuia în satul Bățeni din județul Odorhei de peste munți, locul său de naștere. A fost cel mai mare scriitor de literatură ungurească pentru copii și tineret. Românii de peste munți, care găseau scrisul unguresc atât de apăsător pentru cugetul lor, se împăcau totuși cu Benedeck Elek, pentrucă la el nu era nimic din ura asupra altor popoare. De tânăr s'a apucat de munca scrisului. A redactat revista împodobită cu zugrăvituri Orszag Vilag (Lume și Țară) de asemenea a redactat ziarul politic Magyar Nep (Poporul unguresc) și un ziar pentru copii cu numele En Ujsągom (Ziarul meu). Mai cu seamă prin foaia aceasta din urmă el și-a câștigat inima tuturor copiilor, care l-au iubit și citit și după ce au trecut de vârsta copilăriei. A scris și romane «Testamentul și cele șase scrisori», l-au făcut cunoscut pretutindenea. «Cartea măicuții mele», roman pentru copiii, i-a adus dragostea tuturor copiilor. In vremea din urmă, el scotea, tot pentru copii, din satul unde locuia, revista Cimbora (Prietenul) care se tipărea tocmai în Satul-Mare. In aceste condițiuni, munca îi era mai grea, a intrat la ceartă și cu librarul la care se tipărea revista. Din încordarea mâniei, i s'a suit sângele la cap și a murit. Nevastă-sa, cu care trăise fericit 35 de ani, n'a putut răbda traiul fără el și s'a otrăvit. Au fost înmormântați amândoi odată în același mormânt.

— **Legea cu înființarea jocurilor de noroc își dă roadele.** — Noi am scris împotriva legii de curând votate, prin care jocurile de noroc s'au înființat în Țara Românească, în marile stațiuni de căutare a sănătății. Cum era de prevăzut, roadele nu aveau să întârzie. După cum citim în ziarul Universul, într'o corespondență din Galați, funcționarul comercial Solomon Benglas din acel oraș a perdut la cazinoul din Constanța suma de 90.000 de lei, care erau ai mai marilor săi, și pe urmă s'a făcut că se sinucide, zicând că banii i s'ar fi furat în tren. Acum mărturisește însă că i-a perdut la joc.

Mai trebuia în Țara Românească și această ispită!

—**Bacalaureatul seminariilor.** Până acum, examenele de absolvire dela seminarii, bacalaureatul lor, se dădea la școala fiecărui seminar, așa cum d. N. Iorga cere să fie și pentru licee (să se vadă raportul d-lui N. Iorga în Neamul Românesc, 22 Aug. a. c.). Dar acum se schimbă și pentru seminarii. Din toamna aceasta, examenele de absolvire se vor da numai în București (la Seminariul Central) și la Iași (la Seminariul «Veniamin») pentru toți Seminariștii din țară. Anul acesta ele vor începe la 25 Septembrie a. c.

— **Serbările dela Severin.**— La Turnul Severin, s'au făcut mari serbări, cu prilejul adunării generale a comitetului marei biblioteci publice din acel oraș. Serbările s'au dat la 15 August și au luat parte la ele d-nii St. Cicio Pop, prezidentul Camerei; Lugoșanu, subsecretar de Stat; Alesseanu, directorul general al Casei Școalelor; Em. Bucuța, scriitor; Pompiliu Costescu, bibliotecarul bibliotecii «I. G. Bibicescu»; Păr. Coriolan Buracu, deputat și directorul Palatului Cultural din Severin; C. Danciu, prefectul Mehedinților; Virgil Netta, primarul orașului; deputații V. Rădulescu și Pitulescu, Profesorul I, Paulian și alții.

Adunarea generală a bibliotecii a fost numai un prilej pentru a se împrospăta amintirea lui I. G. Bibicescu. S'a făcut parastas la mormântul lui, ședință în care s'a arătat munca pentru cultură în Severin și apoi excursiune pe Dunăre și banchet pe malul Dunării în grădină.

— **Iar repauzul duminical.** Greu mai intră urmarea legii în năravurile țării noastre! Din nou funcționarii comerciali se plâng că legea repaosului duminical nu este ținută în seamă. Ei s'au adunat Sâmbătă, 17 Aug. a. c., la sediul Societății «Generala» din București, și au arătat că, după rapoartele pe care le primesc în fiecare săptămână dela secțiunile din țară, precum și din mărturisirile delegaților de față, legea e călcată. De aceia au făcut un viu apel către Patriarh ca să ceară guvernului să ia măsuri pentru urmarea legii. Adunarea a hotărât să trimeată proteste Inaltei Regențe, Patriarhului, Primului-ministru, și miniștrilor de interne, justiție și muncă pentru ca repaosul duminical să intre odată în ființă.

— **Congres studențesc creștin.** — Intre 1 și 7 Septembrie, se ține la Movila, Tekinghiol, lângă Constanța congresul Federațiunii Asociațiunilor studenților creștini din România. Se vor trata chestiuni de morală și credință creștinească.

— **Podgorenii dela Nicorești.** — Altă comedie și cu tagma aceasta de oameni. Noi citim tot ce se tipărește în materie de prigonire a beției și de adunări ale cârciumarilor și podgorenilor și țuicarilor și ale tuturor celor se ce pun în slujba beției și împotriva cinstirii Duminicii. Cu toate acestea găsim că discuțiunile se ciocnesc. Podgorenii cer apăsarea berei cu taxe grele, ca să fie apărați ei și spun că berea plătește mai puțin ca vinul. Așa spun și podgorenii care s'au adunat la *Nicorești*, jud. Tecuci din tot ținutul dimprejur și au cerut taxe grele pentru bere. Dar noi am citit nu de mult un articol contrariu în *Universul*, in care, fără gâlceavă cu podgorenii, ci numai sprijinind nevoile industriei, berei, arată că aceasta plătește taxe mai grele decât vinul. Apoi atunci cum o fi, că unii spun așa, alții așa?

Podgorenii dela Nicorești au mai cerut deschiderea cârciumilor Duminica după amează la țară.

SIMFONII DIN TRECUT

versuri de cunoscuta scriitoare

DOAMNA SMARA:

se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16

Prețul 80 Lei

— **Cum trăesc Românii din America.** — In aceiași dare-de-seamă despre cuvântul d-lui Prie, citim despre viața Românilor din America, în asemănare cu a celor de aici: «Viața de familie e mai bună acolo (d. Prie vorbește din România, înainte de a se întoarce în America). In Ardeal, viața familiară e bazată pe interes, pe când acolo viața se trăește mai mult pe temei sufletesc».

— **O nouă societate împotriva beției.** — S'a înființat în București o nouă societate de luptă împotriva beției, care vrea să lucreze cu mijloace ale minții și cu măsuri practice. Pe lângă sfaturi și citiri, pe care vrea să le puie la îndemână, va lucra pentru înființarea de localuri, în care să se găsească băuturi fără alcool. Societatea se numește „Sănătatea noastră" și, incheierea ei, spune:

«Sau ne vom putea salva pentruca să putem fi un popor sănătos, viguros și pe viitor; sau vom ajunge, cu timpul, un popor alcoolizat, degenerat și condamnat la peire...»

Ii dorim toată izbânda și nu, după o bucată de vreme, să nu mai auzim de ea, cum e cu multe alte societăți.

— **Cei cu complotul și Biserica.** — Ziarele au publicat știrea despre un complot urzit la noi și că toate cercetările s'a făcut și acum cei găsiți vinovați au fost trimeși în judecată. Dar în ziarul «Universul» (19 Aug. a. c.) noi citim punctele de vină care li se aduc și în ele găsim tot năzuințe mântuitoare pentru țară. Este mai cu seamă una care ne bucură și ne încântă. La punctul 11, complotiștii cer: «Proponderența ortodoxiei în viața națională».

Din ce a publicat «Universul» nu se vede uneltirea împotriva țării.

— **Nu te mai înțelegi cu oamenii.**—In chestiunea frâului pus beției în America, oamenii au păreri foarte împărțite. Unii zic așa, alții așa. Și nu e vorba de părerile pe care și le dau cei de aici, ci de spusele celar dela fața locului. Astfel, în Universul dela 19 Aug. a. c., se face o dare-de-seamă despre ce a spus d. Adam Prie, român din America, despre urmările frâului pus beției acolo. D. Prie a fost la noi cu prilejul serbărilor Unirii și a călăuzit ceata de Români veniți de acolo la noi. Domnia sa este prezidentul Uniunii și Ligii societăților românești din America și directorul ziarului «America». Ei bine, cu privire la oprirea beției în America, domnia sa a spus că a avut urmări nenorocite: «a înmulțit contrabandele, a sporit polta băuturii și a făcut să crească criminalitatea în chip îngrijitor».

Cu toate acestea în America mai trăește și Ford, marele fabricant de automobile, persoană a cărei cuvânt înseamnă ceva în America. Ei bine, despre Ford, ziarul Dimineața dela 21 August a. c., sub titlul «D. Ford și prohibițiunea» scrie:

«Henry Ford nu admite băutori în întreprinderile sale. Marele industriaș american lămurește într'un interview, părerile sale despre raportul dintre muncă și consumul de băuturi alcoolice.

«Băuturile spirtoase n'au făcut până acum bine nici unui om, declară Ford. Deaceia sunt cântra consumului de alcool sub orice formă. Nu vreau să am nici un muncitor care bea. Nu ne putem permite luxul de a da pe mâna unui muncitor care bea alcool, chiar în afară de orele de lucru, mașini în valoare de mii de dolari și a pune, astfel, în joc vieți omenești. Nu pot admite un om în slujba mea, a cărui gură miroase a rachiu sau care frequentează debitele ilegale de băuturi spirtoase.

«Ford a adăugat că, de când s'a întrodus prohibițiunea alcoolului în America, a constatat în uzinele sale o deosebire remarcabilă.

«Prohibițiunea nu mai poate fi pusă în discuție, fiindcă face parte integrală din constituția americană».

Se mai potrivește aceasta cu ce spune d. Prie?

— **Potlogăriile dictaturii.**— Sunt oameni azi care cred că o dictatură ne-ar putea vindeca de relele noastre, ca și cum îndreptarea unei obști vine din îngrădiri din afară și nu dintr'o înoire și îndreptare a sufletului. Doar se vede că acelaș sistem parlamentar care, la noi nu aduce roade, fiindcă suntem cu năravurile pe care le avem, aiurea rodește (în Anglia și în toate țările Europei scandinave, pentru că starea sufletului este alta).

Nici dictatura însă nu îndreaptă năravurile, ci și le furișează pe ale ei, după cum se dovedește cu ce se petrece în Italia. Căci, ca orice dictatură, trebuie să și dea în teapă și să înceapă cu încălcăturile ei. Deși la noi se spun acum toate bunătățile despre Italia și credem că, în multe privințe vor fi, dar nu se spun și relele care sunt și care merg legate de domnia dictaturii. Ele încep însă a se da pe față. Căci, după o telegramă din Paris, pe care o citim în ziarul «Dimineața» de la 17 Aug. a. c., buletinul de știri «Italia». tipărit la Paris de «Asociația antifascistă», tipărește, la rubrica «Scandaluri fasciste», un articol în care arată marile hoții săvârșite de oamenii lui Mussolini. Orașul Milano a fost sărăcit și încărcat de datorii. Unde veniturile arătau prisosuri, acum arată scăderi. Așa a pățit societatea de tramvaie din acel oraș.

Era de așteptat și cu cât va trece vremea, cu atât vom auzi mai multe. Nu se pot înfrânge atât de ușor legile vieții, după care toată îndreptarea vine din adâncurile sufletului.

— **Dicționar pentru limba evreiască de azi.** — Limba evreiască e cea în care s'a scris Biblia Evreii sioniști însă, adică acei care vor să puie stăpânire pe Palestina și s'o facă țară a lor, în dorul lor naționalist, vor să dea din nou viață limbii vechi evreești și s'o facă a fi vorbită de tot poporul. Dar cum să faci față cu o limbă de acum 3000 de ani, în care erau numai puține cuvinte. la atâtea trebuințe ale vieții de azi, pentru care nu ai cuvinte? Evreii însă nu se lasă, ci caută să croiască înțelesuri nouă pentru cuvintele vechi ori să adaoge alte cuvinte, care se găseau mai târziu în limba tâlcuirii Bibliei numite Talmud. Pentru aceasta o casă de tipărire din Palestina cu numele «Davir», tipărește acum un mare dicționar evreiesc-englezesc, în care să se cuprindă toate cuvintele nouă ale acestei limbi evreiești înoite.

— **Fapta vitejească a unui cercetaș.** — In întâia jumătate a lunii August, a fost în București un foc în care și-au găsit moartea prin înăbușirea fumului doi bătrâni, în strada Triumfului. Un cercetaș, tânărul *Georgescu St. Ioan*, s'a repezit prin foc și fum ca să-i scoată afară. I-a scos, dar ei muriseră. Oricum, fapta vitejească tot măreață rămâne. In mijlocul atâtor răutăți a tinerilor de azi, se cuvine să pomenim fapta aceasta de cinste.

Din Străinătate

— **Concordat între Jugoslavia și Vatican.** — O telegramă particulară din Belgrad, cu data de 21 Aug. a. c., spune că, la începutul lui Septemvrie a. c., se vor începe acolo tratative pentru încheierea unui Concordat între Iugnslavia și Vatican. Au mai fost tratative și în 1925, dar n'au ajuns la vreun capăt și au fost rupte.

— **Pildă bună dela Paris împotriva teatrelor destrăbălate.**— Parisul are un prefect de poliție care nu lasă teatrele de capul lor. Il chiamă *Chiappe* și e corsican de origină. Știți ce gură au făcut unele ziare la noi când d. *C. Kirițescu*, directorul învățământului secundar din Ministerul Școalelor a luat măsuri pentruca școlarii să nu se mai ducă la bucățile teatrale scârnave. Nu s'a uitat, că a fost astă primăvară. Ei, iată, la Paris prefectul poliției a oprit jocul bucății „Renaissance» A fost pusă alta cu numele «Passions". Dar nici cu aceia n'a mers. Fiind deochiată, n'a lăsat o să fie jucată. Zvăpăiații fac gură, dar oamenii cu cuviință zic că bine face.

Să ne temem de ei, fiindcă fac gură și să nu-i punem în frâu? Revista *Clipa* din București care ne-a batjocorit pe noi când am luat apărarea d-lui Kirițescu să sară acum asupra prefectului de la Paris. S'o fi amestecat și acela unde nu-i fierbe oala (noi ne amestecasem unde nu ne fierbea coliva—vorba *Clipei*), o fi și prefectul Parisului mai puțin civilizat ca clipagii noștri.

Luptele dintre Arabi și Evrei în Ierusalim.—*Țările în care se mai dau azi lupte religioase sângeroase sunt India și Palestina. Din când în când citim despre ciocnirile dintre Hinduși și Mohametani în India, și deasemenea, între Arabi și Evrei în Palestina. Telegramele eșite în ziarele dela 25 și 26 Aug. a. c. vestesc despre morți și răniți în luptele dintre Arabi și Evrei în Ierusalim. Se luptă spun știrile pentru «Zidul Plângerii». Au mai fost lupte de acestea tot pentru acelaș lucru și acum au început iar. Zidul Plângerii sunt rămășițe din templul de odinioară al lui Solomon, ziduri vechi, la care Evreii vin și plâng jalea poporului lor și se roagă lui Dumnezeu pentru o stare mai bună. Acele ziduri țin de Moscheia lui Omar, deci un loc de închinare mohamedan, care se află chiar pe locul fostului Templu a lui Solomon. De aceia Arabii mohamedani sar asupra Evreilor care vin la acest zid.*

— **Dela teatru la mânăstire.** La 9 Iulie a. c., a murit în Francia *Eva Lavalière*, odată vestită jucătoare în teatru, iar mai apoi intrând în mânăstire. A murit călugăriță. A muncit trei ani prin sate din Africa de meazănoapte îngrijind de copiii arabilor.

Din viață obișnuită de toate zilele, scrie *Nichifor Crainic* (Curentul, 29 Iulie c.), s'a simțit îmboldită către culmile strălucitoare ale vieții. Ți se pare mult mai dulce decât traiul mocnit de fiecare zi, totdeauna același. Dar după ce a gustat dulceața a izbânzilor lumești, le-a găsit și pe acestea deșarte. «Din culmea slavei și a strălucirii pământești, sufletele alese, care au de îndeplinit o menire, cuprind dintr'o dată adânca deșertăciune și nonsensul vieții lipsite de Dumnezeu In această fulgerătoare descoperire, își are izvorul marile convertiri pe care le cunoaște istoria creștinismului».

— **Biblioteca din Louvain, deschisă din nou.** — Louvain a fost orașul din Belgia, care a suferit grozav pe urma războiului și a prădăciunilor Nemților. Avea o bibliotecă stașnică, din care au rămas ruine. Dar după război, Belgienii s'au pus pe muncă și acum au putut-o deschide din nou. Nemții au dat înapoi cele 300.000 de cărți luate, între care 300 de manuscripte din veacurile XV și XVI iar unul din veacul XI. Au mai venit apoi felurite danii, așa că numărul cărților acum s'a ridicat la 450000. Marea Britanie a dat 55000, Franța 33.000, Japonia a strâns bani în țară între locuitorii ei, care s'au ridicat la peste 25 milioane de franci, un iubitor de cărți din Boston (Statele Unite din America de Nord) a trimes jumătate din cărțile prețioase pe care le avea, între care și una care a fost a lui Henric III.

Astfel vestita bibliotecă și-a luat ființă iar.

— **Trei congrese de educație la Geneva.**—O telegramă din Geneva, cu data de 22 August c., trimeasă de Agenția telegrafică Rador, spune că în curgerea acestei luni de August, s'au ținut acolo nu mai puțin de trei congrese internaționale de educațiune.

1. A doua adunare generală a *Biuroului Internațional de Educațiune*, care servește de centru de informațiuni pentru tot ce privește educațiunea, lucrând ca organ de documentare și de studiu într'un duh cu totul științific și închinat adevărului.

2. Intâia conferință mondială, pentru educarea și lucrul infirmilor;

3. Congresul pedagogic internațional al Federațiunii asociațiunilor de educațiune.

La aceste congrese, au luat parte ca la 1500 de delegați din cei mai de seamă delegați ai învățământului din toate țările lumii. Au fost, de asemenea, și reprezentanți ai celor mai însemnate organizațiuni internaționale care se interesează de chestiunile educațiunnii, precum Societatea Națiunilor; Institutul Internațional de Cooperațiune Intelectuală; Societatea Tinerilor Creștini (YMCA) Junior Red Cross (Crucea Roșie tinerească); Biroul Internațional al Muncii. Din partea acestui din urmă, însuși d. *Albert Thomas*, fostul ministru francez, a ținut o însemnată conferență despre «Muncă și Educațiune».

Scopul acestui din urmă congres a fost reforma sistemelor de educațiune, pe temeiul ideei de atârnare a poporului unul de altul, adică desvoltarea trăsăturilor proprii fiecărui popor, dar și a trăsăturilor comune întregii omeniri, prin cunoașterea și ajutorul unuia față de altul. Expoziționea pedagogică întocmită cu prilejul acestor congrese a arătat în chip viu cum se ajunge la rezultate practice.

APEL CREȘTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

«Cultura Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit, dar și prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească, multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliți către cei cu dare de mână și cu inima creștinească să-i ajute a și reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. «Cultura Poporului» și prin ea cititorii nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioșător al credincioșilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei, și de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la București, cu mențiunea: «Pentru Biserica «Sf. Gheorghe» din Slănic». Numele și suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice și creștinești ale cititorilor noștri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrșim cu spor începutul încercării noastre creștinești. Fie Dumnezeu cu noi.

N. C. Munteanu-Muntmarg Președ. de onoare al comit. de construcția Bisericii «Sf. Gheorghe» din Slănic Lei 100
Diac. V. H. F. . . . . . » 100

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 8 SEPTEMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 290 Apare în fiecare Duminică

Onor Asociațiunea Pentru Lit. Română -i Cultura Pop. Român Sibiu.

Plugărie cu condeiul

Voim să scriem despre cuvintele pe care d. *I. Mihalache*, ministrul plugăriei românești, le-a îndreptat către plugari, pentruca să facă semănături mai îngrijite și care să rodească mai mult, în țara noastră greu sărăcită.

Am citit și noi scrisorile (până acum 2) deși nu avem să facem plugărie și, cu toate că nu sunt îndreptate către noi. Dar le am citit din datoria de a cunoaște ce se lucrează la noi, pentru a ne da seamă despre mersul treburilor din țara noastră și a ne putea rosti asupra lor. Deci am citit scrisorile și le-am citit cu multă luare-aminte, urmărind și cuprinsul și limba în care au fost scrise, fiindcă părerea noastră este că multe rânduri trimese sătenilor nu sunt înțelese din pricină că sunt scrise, într'o limbă care nu e a țăranilor.

Din acest din urmă punct de vedere, trebuie să aducem toate laudele d-lui Ministru Mihalache. Afară de mici scăpătări pe ici colo (cum este cuvântul «a selecționa», care trebuie înlocuit cu «a alege», „a cerne"), limba este foarte bună și merge drept la înțelegerea țăranului.

Dar și din al doilea punct de vedere, adică al cuprinsului, nu putem privi decât cu toată prețuirea, atât sfaturile care au fost date, sfaturi din care omul învață ceva, cât și gândul din care au pornit. In adevăr, d. Ministru este plin de dorul de a aduce o îndreptare într'o stare șubrezită rău, care e slaba rodire a ogoarelor, stare care se poate îndrepta, dacă se vor urma sfaturile date.

Dar dacă până aici suntem în totul bucuroși de cele făptuite, trebuie să pășim ceva mai departe, pentru a ne întreba dacă măsura luată poate și izbuti. Căci dacă știm stările dela noi și cum în multe împrejurări s'au luat măsuri la fel care n'au izbutit, este locul de a ne întreba: Oare vom putea îndrepta reaua lucrare a ogoarelor noastre prin condei?

Noi ne aducem aminte de scrisorile răposatului Iancu Kalenderu către țăranii de pe domeniile Coroanei. Ziarele îl luau în râs pe atunci scriind că îndoapă pe țărani cu circulări. Și, se înțelege, dacă omul se simte cu datoria împlinită numai fiindcă a mai trimes o poruncă sau sfătuire nouă, de fapt se amăgește. Stări ca acestea nu se îndreaptă decât pășind pe ogor și de îndelungă vreme și cercetând și urmărind de aproape lucrurile. Numai cu gândul trimes tipărit nu se poate îndrepta nimic în astfel de treburi.

D. Ministru Mihalache nu poate fi luat în râs ca răposatul Iancu Kalenderu. Poate că scrisorile sale sunt numai un amănunt între alte măsuri luate în această privință. Suntem chiar încredințați că așa trebuie să fie. Prin Ministeriul său, trebuie să fi luat toate măsurile pe care le are la îndemână pentru a aduce o îndreptare în lipsurile plugăriei noastre.

Dar oricum, nu se poate tăgădui că scrisorile sunt numai o faptă teoretică prin care nu se poate ajunge la nimic, dacă nu sunt alte puteri prin care ele să ajungă la mintea țăranului și mai cu seamă a-l hotărâ la treabă.

Dacă e vorba să te lași în nădejdea scrisului, trebuie spus ceiace se știe: că nu citește orășanul, dar încă țăranul? Și socotind că citește, are să privească el cu inimă plecată și binevoitoare sfaturi în care el va crede că știe mai bine ca alții? E mult de când d. *Rădulescu-Motru* scria în cartea sa *Știință și Energie* că țăranul nostru privește cu zâmbet sfaturile care i vin dela oraș privitoare la lucrul ogoarelor lui.

Dar chiar dacă sfaturile acestea vor fi primite cu mai multă bunăvoință, fiindcă vin nu dela un surtucar de orășan, ci dela un ministru al țăranilor, totuși, cum ai să birui prin s c r i s mișcarea greoaie a săteanului spre o schimbare dela ce a apucat?

De aceia noi nu credem că astfel de scrisori pot avea vreo resfrângere asupra lucrului dela țară, ci vor rămânea cel mult vrednice documente literare, care vor mărturisi despre inima unui ministru, despre dorul său de îndreptare. Dar că din acestea a venit însăși îndreptarea, greu se va putea spune.

Când vezi ce greu se urnește lumea dela ce a apucat și mai cu seamă lumea dela țară, cum să crezi că două scrisori au să îndrepte ceva? Da, se urnește lumea ușor la cele rele, dar la cele bune mai greu.

Noi privim câte mișcări se fac la noi pentru cutare lucru și așa de puține urmări au, încât peste un an trebuie să-ți silești mintea să afli a fost sau nu lucrul acela? Când citești un ziar vechi și te uiți ce a fost cu un an înainte, te minunezi câte lucruri au trecut pe dinaintea ochilor noștri și n'au lăsat nici o urmă.

Doar cu chestiunea aceasta a plugăriei nu e întâia oară când astfel de lucruri sunt puse înaintea obștii. In Martie anul trecut, a fost în București un mare congres al plugăriei, cu fruntași politici care au luat parte la el, cu vorbe mari de «ofensiva producției». Vă rog, vă mai aduceți aminte că a mai fost un astfel de congres? A urmat ceva dela el?

Nu se mai simte nimic. Ne îmbătăm de o mișcare de o clipă și gata. Pe urmă își ia drumul înainte tot viața care a fost.

Ce e de făcut?

Este de făcut că aceste lucruri, cum sunt scrisorile, nu sunt rele, dar sunt sterpe, dacă ne oprim la ele. Alăturea de mișcarea în mare, prin care vorbim către toată țara, trebuie să fie lucrarea în amănunt, prin multe organe ale noastre. Numai acestea pot da rodnicie vorbelor frumoase scrise. De aceia noi vom spune aici o vorbă care se înțelege că nu e nouă, dar e bine să fie spusă: La țară trebuie să avem în preoți și învățători, adică în cărturorii satelor, pe acei care tâlcuiesc gândurile frumoase dela oraș. Scrisoarea singură e rece, e fără putere, nu urnește nicio voință la treabă. Dar ea își capătă înțeles și putere, dacă intră pe mâna unui om care o tâlcuiește cu grai viu înaintea sătenilor, ca unul din ai lor și mai cu seamă dacă preotul și învățătorul sunt și ei plugari, care să facă prin ei înșiși ceiace țăranii trebuie să vadă prin înșiși ochii lor.

De aici curge pentru noi o mare datorie: Să îngrijim de acești preoți și învățători: să le facem un trai cu putință, pentruca ei să fie organele care să urnească pe țărani spre î n o i r e. Un preot și un învățător prea necăjiți, care trebuie să muncească din greu pentru familia lor, nu pot da multă vreme pentru sufletul sătenilor. De aceia fapta d-lui Ministru Mihalache ne duce spre organele care o pot face rodnică. Trebuie să ușurăm viața celor doi cărturari ai satelor, pentrucă ei pot tâlcui și da viață faptelor ca cele pomenite.

Arhim. SCRIBAN

Cugetări

Aici la noi, în orașul nostru, se zicea, că este: «pita și cuțitul». Acum însă, e: pita și — ispita».

Ne naștem mai toți, cu porniri de a înșela și de a ne înșela; căci atunci când nu putem înșela pe alții, — nu ne putem înșela pe noi înșine.

CRIDIM

Din munții noștri

Casă de adăpost pe muntele „Omul"

Deschiderea Școalelor

Pentru anul acesta, trebue să recunoaștem, se pune însfârșit în înfăptuire ceiace de ani de zile se plănuește a se face.

In noul an școlar, în pragul cărula sântem, avem noile legi școlare, cu noi programe de muncă, care au de scop în special, a da o mai mare importanță educației morale tineretului nostru școlaresc.

Modificările aduse în învățământ încă nu înspăimântă pe nimeni, dar sînt altele, care fac pe părinți să stea la îndoială, dacă să mai dea copilul la învățătură sau nu. In aceste timpuri, când banul se câștigă așa de greu, vin o mulțime de cerințe pe capul părinților și mai ales în pragul unui nou an școlar.

In primul rând, f i e c a r e caută ca copilul său să aibă o haină mai curățică, apoi vine grija cărților, care anul acesta, după noul program s'au schimbat complet, având niște prețuri f o a r t e mari. Ceiace însă e mai greu pentru bieții părinți, este taxa școlară, care odată cu mărirea prețului la cărți, s'au mărit și ele.

Iată deci, griji mari pentru părinți și în special pentru cei neavuți. Este un rău din cele mai mari, ca în astfel de împrejurări, părinții să rămână cu copiii ne dați la școală; dar socotesc iarăși un rău ca părinții să se împrumute în astfel de împrejurări, din cauză că e cu neputință. Deci se cer foarte mari sacrificii pentru întreținerea unui copil în școală.

Era nevoe ca să se aibă în vedere toate aceste greutăți, ce sînt în special anul acesta, ca toate aceste cheltueli să le poată suporta mai cu ușurință fiecare părinte.

Dar, oricum noul an școlar e pe cale de a începe, când se cere tuturor puteri nouă de muncă. In primul rând, profesorii să se ocupe cu tot dinadinsul de elevi și în al doilea rând, părinții să nu lase educația elevului întru totul pe seama școalei.

Mulți cred, că cerința de căpetenie a unui părinte este a-și înscrie copilul la școală și după aceasta să nu se mai ocupe de loc de copilul său; chiar mulți fac așa și nu mai trec pe la școală, decât la sfârșitul anului, când trebue să ia rezultatul copilului. Acesta e un foarte mare rău. Chiar dacă copilul este la o școală din cele mai bune, nu trebue să fie lăsat de părinți nici un moment, de sub educația lor. Trebue să fie strînsă legătură între profesori și părinții copiilor, căci numai astfel va fi progres adevărat în ceiace privește educația tineretului nostru.

Deci, odată cu deschiderea noului an școlar, trebuie ca gândurile tuturor părinților, să fie îndreptate numai la felul de educație ce trebue dată copiilor, spre buna întocmire a societății.

Diac. V. FUSSU

OLTENIA

Oltenia e patria, din patria întreagă,
A sângelui aprins;
E nestemata cea mai dragă
Din al hotarelor cuprins!...

Oltenia e soare
De curăția cea mai albă;
E o ninsoare
De floare dalbă...

Oltenia e numai vis —
Și, poate, cel mai feciorelnic!
E un avânt
De vitejie sufletească!
E cer deschis
De dragoste muceniceasc!...

Oltenia e un pământ
Prielnic
De jertfe fără număr:
E cel mai sfânt jertfelnic —
Și cel mai falnic umăr!..

CRIDIM

Unde cărțile se citesc

Zilele acestea, am cumpărat dela anticar minunatul roman *Hypatia*, măiastra povestire a lui *Charles Kingsley* despre luptele creștinismului cu păgânismul în veacul 5 după Hristos. Din câte romane am citit, niciunul nu mi-a lăsat o întipărire mai adâncă, atât prin puterea cuprinsului, cât și prin meșteșugul scriitorului.

Deși e mult de când l-am citit, l am cumpărat din nou, fiind o frumoasă tipăritură. Dar cercetând cartea cu amănunțime, am făcut altă descoperire, care m'a uimit și vreau s'o împărtășesc și cititorilor noștri. Este vorba de setea cu care a fost citită această carte în țara ei, Anglia. E o dovadă de prețuire pentru carte, dar și despre starea înaintată a oamenilor de acolo. Se face dovada că oamenii citesc. Și acum să stăm să vedem cum s'a citit această carte.

După ce ea se tipărise mai nainte, în anul 1863 a fost luată de pe seama ei de casa de tipărire *Macmillan et Co.* din Londra. Deci a fost tipărită de această casă mai întâi în 1863, apoi în 1869.

A așteptat cam mult 5 ani, ca să ajungă la a două tipărire. Dar să vedeți de aici înainte.

S'a tipărit din nou în 1872, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 1880, 82, 83, 84, 86, 87, de două ori în 1888, de două ori în 1889, apoi 1890, 91, 93, 94, 96, 99, 1902, 1906, 1913, (aici vin anii războiului, când nu s'a tipărit), 1920. Cartea mea din 1920, așa că nu știm ce se va mai fi tipărit de atunci încoace, dar fără îndoială că trebuie să fi mers înainte așa.

Deosebit însă de aceste tipăriri, romanul s'a tipărit și în alte ediții. Astfel s'a tipărit în 2 volume în 1881 și apoi din nou în 1890 și și 1893. S'a mai tipărit și in altă ediție ieftenă, de 65 de bani (banii de înaintea războiului) pe 2 ori într'o singură lună: Noembrie 188 și în 1890.

Iată țară în care se citește, dacă a fost nevoie ca această carte să se tot dea în atâtea tipăriri!

N. SILUREANU,
Profesor universitar

EFIGII

NAE IONESCU

E mare controversă în arta ziaristică, dacă succesul unui ziar îl fac reporterii sau redactorii-articlieri. Unii, veșnic în goană, adăpând publicul setos de senzațional,—ceilalți mulțumindu-se dintr'un fotoliu confortabil, să pornească de la un fapt neînsemnat și să brodeze un întreg articol.

Cine crede că meseria de gazetar se reduce la două picioare capabile să nu obosească un creer fertil în imaginație ca nămolul cenușiu al Nilului, și două urechi cari sunt în stare să prindă chiar și undele de radio; greșește.

Eu cred că succesul unui ziar rezultă din îmbinarea fericită a unor redactori bine pregătiți și a unor reporteri cari își fac în mod conștiincios meseria.

Și mă gândesc cu câtă mirare și nebănuită surprindere privea nu numai publicul cititor, dar chiar și cercurile ziaristice apariția ziarului «Cuvântul».

Hotărât lucru. «Cuvântul» a încetățenit la noi articolul gazetăresc. O pagină întreagă numai cu articole. Era ceva îndrăzneț, dacă nu chiar uimitor. Unde să mai pui știri importante ca «Răpirea lui Terente», Triplul omor al lui Cocoș» și altele? dacă nu chiar pe prima pagină. Lucru isbitor publicului. Faptul pentru care el de multe ori cumpără un ziar.

Și totuși încercarea a reușit.

Un cultivator al acestui gen este Nae Ionescu, actualul director al ziarului «Cuvântul».

Zilele trecute îmi plimbam trupul obosit de munca istovitoare a unui an întreg, într'un tren pe valea Someșului. Din vorbă în vorbă, un ins mai guraliv a intrat în vorbă și-mi cerea păreri — aflase că sunt ziarist—despre ziare și ziariști. Veni vorba de «Cuvântul». I-am trecut pe toți în șir cu adjectivele corespunzătoare. Iată deci și rândul lui Nae Ionescu. Aci nu mai mi s'a cerut părerea. Mi-a declarat că:

— «Uite un om care scrie articole trăite. Rând cu rând captivează. Și este cu totul în vederile noastre».

Toți ceilalți trei cetățeni cari erau cu noi în compartiment îi dete imediat dreptate. Ce vrei mai mare satisfacție pentru un gazetar, representant al opiniei publice nedecretat, decât să audă că fără ca acesta să-l fi ales ca representant, îl încurajează și-i dă dreptate în tot ce susține.

O presă cinstită și demnă exponentă a opiniei publice își are rostul numai atunci când își exercită acest rol în conștiință veridică.

Nae Ionescu. știe să emoționeze printr'un vocabular bogat. Uimește prin dreptatea cu care și-a ales subiectul. Dă satisfacție binemeritată tuturor acelor cari au aceleași convingeri ca și el. Subjugă pe toți cari îl citesc printr'o argumentație unică. E un pamfletar în cea mai largă accepțiune a cuvântului. Fără a se da la trivialități, aleargă cu inteligența și jonglează cu cultura celei mai delicate chestii. De aceia are și mulți admiratori.

Veșnic tânăr, veșnic revoluționar, totdeauna la postul său în arena de luptă publicistică, el nu distruge, el se mulțumește. spre onoarea lui și toți ar putea să ia exemplu să clădească pe ruine netrebnice de a mai exista.

Deși încă debutant — are numai câțiva ani de gazetărie— totuși a reușit într'un scurt timp să se așeze în rândurile prime ale falangei valoroșilor ziariști români. A adus un văl primenitor, un suflu, un imbold nou.

E conferențiar universitar. In această ramură a reușit să se facă cunoscut prin valoroase lucrări publicate și mai ales prin cursul pe care știe să și-l anime cu un dar deosebit.

Orator de prima mână încălzește sala cu un neobișnuit nerv și debit verbal.

In două cuvinte s'ar putea caracteriza activitatea și omul Nae Ionescu: «enciclopedie ambulantă». Oriunde e pus, vădește aceleași calități valoroase cu care a fost dăruit din plin de către Creator.

Atitudini hotărâte și curagioase, putere de muncă, voință de a lupta și bucuria de a învinge, sunt calități cu cari numai Nae Ionescu a putut pătrunde la locul de cinste pe care-l ocupă.

Radu Mislea

Insemnări săptămânale

Problema Locuințelor

De la război încoace, se observă un progres în ceiace privește construcția locuințelor, dar a o serie de clădiri mici, așa că starea chiriașilor nu s'a îmbunătățit de loc, căci lipsa locuințelor de închiriat tot se simte. Problema acestor case, cu toate că se clădesc atîtea, tot nerezolvată a rămas.

După o statistică a ministerului de justiție, s'a constatat că în cele 18 orașe municipii din țară, s'au construit după război în anii 1919 până în 1928, 44.625 de clădiri, cu un număr de 65.142 de apartamente.

Din acest număr de clădiri, în **București** *s'au construit cele mai multe; apoi în* **Constanța, Galați, Iași, Cluj, Cernăuți, Sibiu** *și* **Ploești**.

Clădiri prin urmare sânt, însă nu avem pe acelea de care avem nevoe, adică locuințe potrivite, a căror chirii să fie corespunzătoare veniturilor mici ale slujbașilor.

Apoi ce este rău în aceste clădiri, că cele mai multe dintre acestea se compun dintr'un singur apartament.

Era nevoe ca aceste clădiri să fie făcute cu multe apartamente, dar vedem că au fost clădite 75 la sută din totalul acesta, cu un singur apartament, numai pentru locuința proprietarului. Aceasta din cauza lipsei de bani, a dobînzilor prea mari, care împiedică înmulțirea construcțiilor cu bani de împrumut.

Numărul clădirilor de mai sus în acești 9 ani, au costat nu mai puțin de 55 miliarde lei.

Dacă totuși lipsa de locuințe se resimte atîta, apoi aceasta se datorește creșterii prea mare a populației și alt motiv ar fi, multe clădiri ajunse în ruină și dărîmate.

Ceiace mai contribue la lipsa de locuințe cu multe apartamente, mai este și scumpetea mare a materialelor de lucru, a lucrătorilor și a dobânzilor prea mari.

Cînd acestea toate vor scădea, problema locuințelor și situația chiriașilsr se va îmbunătăți. Dar pînă atunci e mult. Dacă însă, anumite societăți, ar clădi locuințe și pentru acei, al căror venit este mic și ar putea plăti o chirie mai mică, iarăși situația se va îmbunătăți și criza caselor de locuit va fi rezolvată mai ușor.

D. F.

NAŞTEREA MAICII DOMNULUI

«Aceasta este ziua Domnului ; bucuraţi-vă popoare, că iată cămara luminii şi cartea cuvântului vieţii din pântece a ieşit».

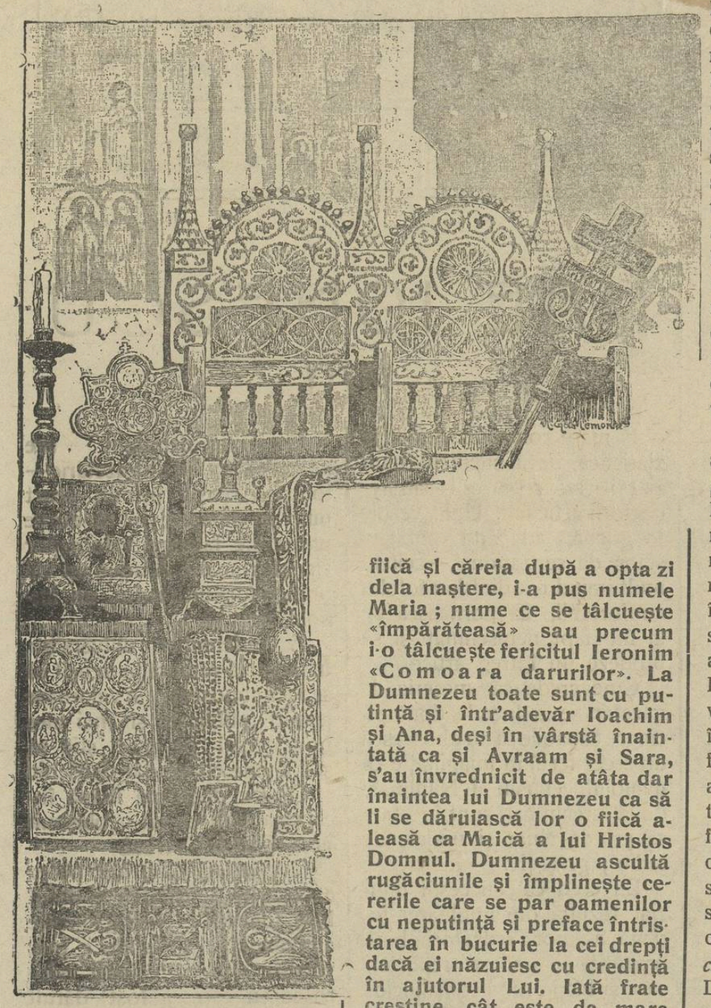

Frate Creştine,

Istoria noastră naţională ne spune că în datina poporelor se obişnueşte să se serbeze ziua naşterii Domnilor şi împăraţilor pământeşti pe care Dumnezeu i-a îndreptat să stăpânească şi să slujească lor. In aceste sărbători de praznic, fiecare fiu al ţării înalţă rugăciuni atotputernicului pentru sănătatea, pentru mulţămirea, pacea şi sănătatea stăpânitorilor lor. Precum obişnuiesc popoarele cu prilejul serbării zilelor de naştere ale domnilor şi împăraţilor, aşa se cade să facem şi noi creştinii în această zi de prăznuire împărătească, în care biserica ne chiamă să serbăm ziua cea purtătoare de lumină a Naşterii Maicii Domnului, Împărăteasa cerului şi a pământului. In această sfântă zi de prăznuire şi veselie să ne ridicăm mintea şi să ne deschidem sufletele noastre gîndindu ne la Prea Sf. Fecioară Maria, cum s'a născut ea, cum a trăit pe acest pământ şi să ne învăţăm, cât de mare este puterea lui Dumnezeu şi cu câtă milă s'a arătat El către oameni.

Frate creştine,

Maica Domnului s'a născut pe vremea unui împărat care se numea Irod cel Mare Iudumeul. In Ierusalim trăia pe atunci doi oameni evlavioşi şi cu frică de Dumnezeu care se numeau Ioachim şi soţia sa Ana. Amândoi erau de neam împărătesc căci Ioachim se trăgea din neamul lui David, iar Ana era fiica unui preot cu numele de Mathan, care era din familia preoţească a lui Levi.

Din unirea acestora s'a născut cea mai sfântă dintre toate fiicele neamului omenesc din care s'a născut mai târziu împăratul şi Arhiereul cel veşnic, blândul Mântuitor Hristos Domnul. Ioachim şi Ana ajunseseră la bătrâneţe şi cu toată bunătatea lor rămaseseră fără nici un copil. In vremea aceia, cei care nu aveau copii, erau dispreţuiţi şi urâţi de popor. Şi nici la masă nu stăteau cu ei, iar la biserică stăteau în urmă.

Pentru Ioachim şi Ana aceasta era mare ocară, însă ei nu-şi pierdură nădejdea în Dumnezeu şi începură prin post şi rugăciune să se roage Domnului, până într'o zi când Ingerul Gavril s'a arătat lui Ioachim spunându-i: «Bucură-te Ioachime că Domnul a auzit glasul rugăciunei tale şi soţia ta va naşte o fiică din care se va naşte fiul lui Dumnezeu».

După trecerea rânduitei vremi, li s'a născut lor aşa cum se nasc toţi muritorii o fiică şi căreia după a opta zi dela naştere, i-a pus numele Maria ; nume ce se tâlcueşte «împărătească» sau precum i-o tâlcueşte fericitul Ieronim «Comoara darurilor». La Dumnezeu toate sunt cu putinţă şi într'adevăr Ioachim şi Ana, deşi în vârstă înaintată ca şi Avraam şi Sara, s'au învrednicit de atâta dar înaintea lui Dumnezeu ca să li se dăruiască lor o fiică aleasă ca Maică a lui Hristos Domnul. Dumnezeu ascultă rugăciunile şi împlineşte cererile care se par oamenilor cu neputinţă şi preface întristarea în bucurie la cei drepţi dacă ei năzuiesc cu credinţă în ajutorul Lui. Iată frate creştine, cât este de mare împărătescul praznic al Naşterii Maicii Domnnlui, în care tot sufletul creştinesc să tresalte de bucurie, căci lumină şi bucurie, a venit la toată lumea, iar întunerecul şi întristarea s'au gonit, odată cu ivirea celei de a doua Evă a neamului omenesc. Dumnezeu încă dela început a făgăduit strămoşilor noştri, isgoniţi din raiu, că din sămânţa femeei se va naşte «Acela», care va şterge păcatele şi va readuce pe om la starea dintâi de fericire. Sf. Fecioara Maria ne-a învrednicit ca să ne înrudim cu Sfânta Treime care a dat pe fiica Tatălui, ca mamă Fiului şi ca mireasă sfântului Duh.

Frate creştine,

Cercetând cartea vremii, vedem că acum două mii de ani lumea era cu totul alta, de cum este cea din vremea noastră. In vremea de atunci era de mare ocară familia care nu avea copii. Astăzi, nu numai clasa de sus a noastră aleargă după fel de fel de otrăvuri, ca să nu mai facă copii, dar acest blestem a luat proporţii mari şi în clasa de jos a poporului. Copiii care sunt darul lui Dumnezeu cel mai de preţ pentru om, tocmai ei sunt înlăturaţi astăzi şi lăsaţi fără o educaţie frumoasă, negândindu se părinţii că ei sunt moştenitorii lor, care le vor face falâ când vor fi mari. Sfinţii părinţi Ioachim şi Ana cu post şi rugăciune s'au rugat celui Atotputernic să le dea fiu ca să scape de ocara lumei, făgăduind că pruncul îl va închina bisericii şi aşa au făcut, că după trei ani au dus pe Sfânta Fecioară Maria de au închinat-o bisericii. Copiii noştri de astăzi nu văd biserica niciodată, ei nu se spovedesc, nu se împărtăşesc, nu merg sărbătoarea la biserică, fiind lăsaţi să se instruiască în mijlocul străzii şi a uliţei. Naşterea Sf. Fecioare Maria să fie pildă tuturor, căci naşterea Ei a cărui prăznuire ,ne învaţă să ridicăm ochii cei ruşinaţi de vederi urâte; să deschidem sufletele cele copleşite de păcate şi cu nădejde să ne rugăm pentru mântuirea noastră, făcându-i închinăciuni de mărire ca împărătească a tuturor neamurilor. Sf. Părinţi Ioachim şi Ana să ne fie pildă în creşterea odrazlelor noastre, viitorii feciori de luptă ai ţării şi credinţei — căci numai atunci am merita cu adevărat să ne numim creştini lăudând pe aceia care prin fecioria ei—şi viaţa neprihănită a născut pe acela, care cu sângele Lui a şters păcatele noastre strămoşeşti. Amin.

Pr. DEM. I. ILIESCU

O mare pildă pentru drepturile limbii Româneşti

Din scrisul ziarelor, cititorii au putut lua cunoştinţă despre ducerea Principesei Elena la cursurile de vară dela Vălenii-de-Munte. Cititorii vor fi citit şi cuvintele inimoase cu care a întimpinat-o d. N. Iorga. S'a scris şi despre ele. Dacă ne apucăm să scriem şi noi, o facem pentru a face ce au făcut alte ziare. Noi ne ţintim privirea spre cele dintâi cuvinte ale cuvântării care n'au fost cele la care te aşteptai de «Alteţă Regală», ci cele de «Măria-Ta». Spre atât plecăm ochii noştri şi numai despre ele voim să scriem aici.

Ştiţi că tot la Vălenii-deMunte a ţinut o conferenţă d. *N. Baţaria,* în care a spus despre limba românească, păreri cu care noi nu ne învoim şi nu le primim. A spus anume că limba noastră se «deslavizează», adică îşi perde cuvintele ei de obârşie slavă, care sunt înlocuite prin altele care se trag din latineşte. Lucrul nu este adevărat, ci adevărul este precum arătăm aiurea, în însuşi acest număr, că, de, fapt, din limba noastră sunt date afară tot cuvinte latineşti, pentru a fi înlocuite prin altele franţuzeşti. Cele slave nici vorbă că nu pleacă din limbă. Cum o să plece din limbă vorba *cleşte* sau *obicei,* care alcătuiesc la noi o întreagă familie cu vorbele *încleştat, obişnuit* şi *obişnuinţă* ? Deci înlocuirile de cuvinte care se petrec la noi nu sunt pe socoteala cuvintelor vechi slave, ci, de foarte multe ori, tot pe socoteala cuvintelor latineşti, bine înţeles, dacă este adevărată vorba de înlocuire, fiindcă, de cele mai multe ori, înlocuirea aceasta o fac mai puţini oameni, nu marea mulţime a norodului.

Iată însă o înlocuire; vechilor domnitori ai ţării noi le zicem *Măria Ta, Prea Inălţate Doamne,* cum se aude şi acum în Biserică. Dar limba nouă a venit cu alte comedii. Regelui îi zice *Sire* (vorbă englezească) ori (mai rar *Maiestate,* vorbă latinească, dar luată de noi din întrebuinţarea limbii franceze. Mă rog, nu era bine să-i zici Regelui «Măria Ta» sau «Prea Inălţate Doamne», iar unei Principese să-i zici «Domniţă» (când nu e măritată), «Doamnă» (măritată) ? Ce ? acestea nu sunt cuvinte latineşti ? sunt slave ?

Cu toate acestea vedeţi că sunt alungate din limbă şi înlocuite cu altele pe care le-am luat din franţuzeşte. Se înţelege, cine vrea să le întrebuinţeze, că eu personal nu le întrebuinţez. Am slujit în August 1915 un Tedeum la Batalionul 2 de Vânători «Regina Elisaveta» din Bucureşti, în faţa Regelui Ferdinand. In cuvântarea pe care am ţinut-o şi prin care m'am îndreptat mai întâi către Rege, i-am zis ; «Prea Inălţate Doamne». Ar fi sunat atât de străin şi nepotrivit ca, într'o cuvântare bisericească, să-i zic «Sire» sau «Maiestate».

Iată acum acelaş lucru cu d. N. Iorga ; i-a zis Principesei Elena «Măria-Ta». Apoi aceasta e pilda, şi e pildă bună şi însemnată. I-a zis cu grai vechi românesc, nu cu maimuţăreala luată dela Franceji : «Alteţă Regală» !

Mă rog ? ce e ceia „Alteţă" ? Nu e nimic. Vorba aceasta nu e pe românește. In românește avem pe «altiţă» şi înseamnă altceva, dar „alteţă" nu se află. E un împrumut fără nicio noimă.

Dacă i-am fi zis «Inălţime», cum i se zicea lui Cuza Vodă şi cum i se zicea şi Domnitorului Carol, până a nu fi rege, da, că e cuvânt românesc şi se trage deadreptul din latineşte, (ca cuvânt, nu în întrebuinţarea aceasta). Dar cuvântul «Alteţă» nu spune nimic. Nici nu trebuia primit în românește şi, la urmei urmei, putem spune că nici nu face parte din limba noastră. Deci : afară cu el ! caşi cu multe altele.

Intrebuinţând către E l e n a Doamna cuvântul de Măria-Ta, d. N. Iorga simte trebuinţa de a apăra acest cuvânt şi zice :

«Să mi se dea voie a întrebuinţa acest termin, care se dădea de mai vechii noştri, înainte de o europenizare de papagali...» Auziţi ? noi am părăsit aceste întrebuinţări, fiindcă ne-am europenizat ca papagalii. Inlocuirea cuvintelor în acest fel e treabă de papagali, nu de oameni cu minte. Şi este cu atât mai adevărat că e aşa, cu cât nici nu socotim ce facem. Dăm afară cuvinte neaoşe româneşti, de neam bun din tulpina veche a Romanilor, şi punem în loc graiuri din saloane şi de prin palate străine.

Noi nu ne potrivim acestora. Găsim că d. Iorga bine a făcut cum a făcut şi trebuie să-i fim mulţămitori pentru pilda dată. Iar, pe de altă parte, va vedea şi d. N. Baţaria, că nu e adevărat ce a spus.

As.

Răvaşe Educative

Cu mâna pe clanţă

Dragă Marioară,

Ce porniri nebune se mai răscolesc în mintea şi sufletele voastre fetelor ! Iată aici o duzină întreagă de scrisori, venite dela domnişoare din diferite ţinuturi ale ţării, scrisori prin cari toate îmi cer sfaturi ce să facă spre a ieşi din casa părintească ş'a fi libere... libere să câştige o existenţă — cât de slabă — chiar şi atunci când la *vatra lor* trăesc în belşug, au familie şi un rang social, care ar îngădui, cu mult mai bine, a rămâne acolo bune gospodine, decât s'ajungă expuse intemperiilor şi tentaţiunilor din birouri, bănci, societăţi financiare, catedre etc.

Şi tu ca şi alte atâtea fete stai gata, stai

Cu mâna pe clanţă.

Unde vrei să te duci ?

Ca să te instruiască părinţii tăi, cari stau destul de bine, n'au voit altceva decât a face din tine o fată cultă, sprijin al bătrâneţelor lor ş'al casei tale, când vei deveni s o ţ i a unui om de seamă, aşa cum e şi părintele tău. D'ale casei şi zestre ţi au agonisit tot ce trebue, aşa că tu n'ai dece sta : *Cu mâna pe clanţă,* gata să treci pragul şi s'o iei rasna— prin lume —cătându-ţi o carieră. Funcţionară ?... Vrei să fii funcţionară, să câştigi ? . . . In aparenţă, voinţa ta parcă-ar avea sens, dar oare te-ai întrebat tu, ai auzit măcar una din peripeţiile prin cari trec — fetele neexperimentate — până s'ajungă a avea o funcţiune ? Şi când o au, ştii tu martirul şi 'njosirile pentru sumele câştigate la catedre, birouri, bănci, societăţi financiare etc.

Le ştii ?

* * *

Tu bine cunoşti cât am luptat eu cu cuvântul, cu pana şi cu exemplul, pentru cultura femeei ; de ştiam însă unde are să vă ducă : *Nebunia titlurilor universitare,* preferam mai bine să rămâneţi la furcă, la darac şi la suveică, aşa cum erau bunicele noastre, cari, rămânând la vatră, păstrară *celula organică, familia,* ne 'nveninată de boale, de morfină, de cocaină, de dorul fugii după necunoscut ca acum, fugii băeţilor după procopseală prin speculă, ori politică neroadă ; a fugii fetelor, după slujbe, în speranţa unei căpătuiri cu'n om avut, fie el dobândit soţ sau amant, numai să 'i asigure luxul orbitor, pe care nu l'ar fi avut în satul de unde a pornit, lăsând brazda şi ogorul pe mâna streinilor, ajunşi stăpânii noştri din cauza acestor slăbiciuni, acestor zădărnicii.

* * *

Titluri şi iar titluri vor femeile azi, libertate ! fuga, cu poala 'n mână, toată ziulica, după servicii unele cinstite şi necesare, altele... păzească d zeu !..

Am aici sute de exemple şi ca să te potolesc îţi voi cita unul.

Ia ascultă numai : Fata unui răzeş, unică la părinţi, lăsă câmpul şi argeaua şi cu 4 clase secundare, luă un serviciu la poştă, bine 'nţeles după ce dete cinstea sa, mită şefului.

Când acesta se desgustă, (c'aşa sunt toţi şefii în urmă) fata, dete d'un proprietar văduv cu trei copii, dar avut. Inchise ochii, lăsă serviciul şi intră 'n casa lui ; copiii o urau că luase locul mamei lor, că omul nostru nu era încă despărţit, slugile o nesocoteau, proprietarul asmatic şi beteag, o luase doar pentru a face în necaz fostei lui soţii, de care acum regreta că dase divorţ.

Telegrafista, nu spurca nici la degetul cel mic, al gospodinei ce abandonase şi acuma proprietarul vrea să se împace.

Fata rămase fără serviciu, fără adăpost şi, de supărare, căpătă boală de piept şi muri 'n spital.

Acasă bunurile ei şi cuprinsul *răzeşesc* al părinţilor ajunseră proprietatea statului.

Unde ar fi fost ea dacă sta la vatra sa, şi fugea de clanţa, dăunătoare ei şi ţării ? Unde o să ajungem noi cu astfel de fete, nebune după libertate, după fuga din casa părintească ?

Cu bine Mărioară.

Baba Visa

Prin Locurile Sfinte

Din Sfântul Munte Athos. O casă românească

de Grivas D. Cruceanu Hagiu-Teolog

Printre casele româneşti aflate în Sfântul Munte Athos este şi casa Părintelui Gherasim.

Acesta, prin modul său de a primi pe streini, s'a făcut foarte cunoscut în întregul munte, fiindu i uşa deschisă tuturor drumeţilor.

Părintele Gherasim este originar din Ardeal. A trecut de mic în România, muncind conştiincios şi formându-şi un frumos capital.

Ajungând la vârstă majoră nu i-a plăcut a-şi petrece viaţa în sgomotele şi frământările lumei şi s'a hotărât a se retrage în Sfântul Munte, unde cu banii câştigaţi prin muncă onestă, a cumpărat Chilia Sf. M. Mucenic Gheorghe, închinându-se astfel vieţei monahiceşti. Trăeşte azi cu mulţi ucenici.

Chilia Sf. Gheorghe, e aşezată între două dealuri nu tocmai înalte, într'o poziţie pitorească, în care se răsfaţă o întreagă pădure de tot soiul de arbuşti ce trăesc prin aceste părţi.

De jur imprejurul casei e plantată vie şi diferiţi pomi roditori, printre cari, măslini, smochini şi lămâi,

In faţă are şi grădină cultivată cu tot soiul de zarzavaturi, necesare casei.

Biserica Chiliei, e construită de acest evlavios Ieroshimonah de curând, în locul bisericii celei vechi, care era prea mică, cu banii săi, ajutat fiind şi de bine credincioşii români din ţară şi străinătate. Biserica nu-i tocmai spaţioasă, însă e frumos aranjată şi bine întreţinută de posesorul ei.

Intr'un cuvânt, toţi românii cari trăiesc în aceste locuri sfinte, au o dragoste nemărginită şi un deosebit respect pentru acest cuvios care se distinge din alţii.

Duhovnic în vârstă, bun sfătuitor, şi gata în orice clipă a ajuta după puterile sale pe oricare se găseşte în nevoie, Părintele Ieroshimonah Gherasim, mai are nobilul dar, de a primi şi ospăta în casa sa pe ori şi cine.

Impresie frumoasă face oricărui vizitator, în trecerea sa prin Sfântul Munte, această Casă Românească, pe care ne e drag s'o aducem la canoştinţa Românilor de pretutindeni.

(Din volumul ce va apare).

→ Cetiţi şi răspândiţi

„Cultura Poporului"

Popor cumpănit

Când se vorbeşte d e s p r e americani, la noi deseori se aruncă părerea că sunt un neam de oameni negustoroş care nu au în vedere decât câştigul şi nu se străduiesc decât numai pentru a face avere. Cu toate acestea atâtea ştiri ne vin care ne spun că lucrurile nu sunt tocmai aşa. Americanii muncesc zdravăn şi se ţin viu de lucrul lor. Din această pricină, ţi se pare că atâta au înaintea ochilor şi atâta fac.

Că muncesc şi umblă să-şi facă o stare, o au spus-o şi Românii americani care au fost la noi cu prilejul serbărilor Unirii noastre din Mai trecut, şi d-na *Sanda Matei,* în articolele sale din *Universul* («Crâmpeie de viaţă»), povestea ce spuneau ei despre felul Americanului, anume că are trăsătura aceasta de a munci din greu.

Dar, pe de altă parte, trebuie să ştim că ei îşi caută şi de darurile sufletului şi nu sunt numai bestii care câştigă şi mănâncă şi se desfătează. Afară de alte ştiri care ne vin din alte părţi şi ne luminează, avem acum o ştire nouă care ne vine dintr'o conferinţă pe care d. *Ion Pilat* a ţinut o de curând la cursurile din vara aceasta din *Balcic.* Intre altele, d. Pilat a spus că dintre toate ţările luminate, Statele-Unite din America de Nord sunt azi «singura ţară din lume unde se citeşte poezie şi unde poezia are o înrâurire reală asupra marelui public. Volumele de poezii se vând în zeci de ediţii, cum se vând în Europa romanele. Dar ce este mai curios, poezia nu se mărgineşte la volume şi reviste literare, ci peste 300 de ziare, toate marile cotidiane, au o coloană zilnic închinată tipăririi de poezii (vezi ziarul *Viitorul,* 4 Aug. 1929).

In această poezie, spune domnia sa mai departe, găsim trăsătura omeniei şi simţul omenesc. «Nu e artă pentru artă, ci artă pentru oameni. Poezia americană atinge toate subiectele, nu fuge de sensualism, dar felul de a le trata, seriozitatea şi simpatia largă a poetului faţă de subiect, îl împiedică de a fi uşuratec şi scapă de obscenitate».

Dar ce înseamnă aceasta că un popor citeşte poezii ? Inseamnă că el nu e mai negustor şi nu umblă numai după făcut avere. Inseamnă că el gustă produsele sufleteşti şi încă mai mult decât Europenii, pentrucă nicăieri nu se citeşte mai multă poezie ca la noi.

Aşa cum d. *Ion Foti* scria acelaş lucru nu de mult în *Universul,* aşa citim acum din spusa unui scriitor. De aceia să nu ne rostim uşor asupra Americanilor, care au dat atâtea dovezi de idealism, precum lupta pentru stârpirea beţiei, lupta pentru domnia păcii în lume, pentru dreptatea între p o p o a r e, ci mai d e g r a b ă să luăm pildă dela ei.

I. S.

DE VORBĂ CU CITITORII

4) **Arhim. SCRIBAN**

Iată păcătuire împotriva limbii latine, şi pe aceasta noi n'o facem.

Trebuie să se ştie că cele susţinute de noi aici, anume de a scrie o limbă cât mai înţeleasă, sunt strigătul şi al altor bărbaţi care îşi dau seamă că, din pricina unei limbi cu împestriţături străine, este împedecată însăşi pătrunderea învăţăturii în sânul mulţimii. Avem a face cu o limbă a cărturarilor, care nu mai este limba poporului şi, când îi dăm învăţătura în această limbă, el nu o înţelege. De câte ori bucătăreasa mea, citind în *Universul* dări-de-seamă despre mărfurile din piaţă şi despre preţuri, nu înţelegea cele citite şi mă întreba pe mine să-i tâlcuiesc eu ! Ştia să citească, dar nu prindea înţelesul, din pricina celor ce scriau în felul în care voia d. Copuz.

D. *Petronius,* care şi acum scrie la *Viitorul,* scria acum 13 ani (nr. dela 28 Martie 1916) : «La sate nu se mai citeşte nimic. Şi aci e buba... Dar este un lucru care împedică răspândirea lecturei la sate.

«Este deosebirea între limba noastră, a orăşenilor, şi limba lor... Suntem un neam care etniceşte unic, avem aproape două limbi vorbite : una care a rămas încrustată în formele ei vechi, şi alta care a luat forma chiar şi cea sintactică a limbii franceze».

Auziţi ? nu ne mai putem înţelege cu locuitorii dela ţară, din pricina limbii pe care o întrebuinţăm noi, orăşenii. Şi noi tocmai de această limbă să ne slujim ?

In 1916 a murit un mare prieten al ţăranilor, amestecat în treburile cooperaţiei. A fost mare jale atunci pentru perderea acestui bărbat. Ascultaţi însă cum a vorbit atunci Dr. *Hasnaş* ţăranilor din *Novaci,* Gorj, la înmormântarea lui :

«Considerând ideile drept forţă, care pot să mişte lumea, a avut încredere în izbânda binelui, era un mare optimist pe care nu-l descurajau pedecile şi mergea cu tot focul tinereţei către ţinta lui.., trăgând maximul de redevenţă numai prin admirabila organizare cooperatistă, voind ca pauperismul să fie necunoscut, alcoolismul neexistent, instrucţia solidă, şi deci partea morală : cinstea, onestitatea, liniştea în culme».

Oare ţăranii au înţeles mult din acest «maxim de redevenţă» ?

Un scriitor însemnat ca d. *Jean Bart,* membru al Academiei Române, scrie în *Adevărul* dela 4 Iulie a. c. că «Ţăranii nu înţeleg limba cărţii, aşa de diferită de graiul lor». Se plânge că un seminarist a vorbit la ţară cu cuvinte ca : *eternitate, sectarism, pietate, caritate, profund, budism, filantropie* şi adaogă :

«Ce pot înţelege din beţia asta de cuvinte moşnegii şi babele care nu ştiu nicio boabă de carte ?».

Şi mai la vale, iarăşi citim :

«Pentruca ideile răspândite să poată fi asimilate, fiecare cuvânt rostit trebue să fie în graiul şi pe înţelesul mulţimii.

«Numai astfel vom putea pune în mişcare resortul sufletesc care să deştepte acţiunea şi energia săteanului.

«Stilul şi limba cărţilor, a ziarelor a circulărilor oficiale, nu pot prinde. Totul trebue prelucrat anume pentru lumea rurală».

In aceste vederi lucrăm şi noi. E adevărat că nu scriem numai pentru cei deia sate (eu nu scriu «lumea rurală»), nici numai pentru babe şi moşnegi. Dar scriem pentru toată românimea şi voim ca să fim înţeleşi de toţi, chiar şi de babe şi moşnegi, când cineva se va apuca să le citească din scrisul nostru. Aceasta este o trebuinţă care este arătată chiar de mânuitorii condeiului din ziua de azi şi de înşişi acei care vor să răspândească învăţătura la ţară.

Ne oprim aici, fiindcă am răspuns la toate cele scoase de d. Copuz. Totuşi am mai avea multe de scris, peste care am sărit ca să nu fim prea lungi. Am fi avut de arătat încurcăturile de înţeles la care dă naştere vorba pestriţă. Voi scrie şi despre acestea cu alt prilej.

In afară de pereţii şcoalei

Incet, incet, a trecut şi vacanţa. Din ce în ce, se apropie începutul unui nou an şcolar, când, în curtea şcoalei, învăţătorul, îşi găseşte iarăşi şcolarii, de care s'a despărţit acum 3 luni.

O nouă muncă începe.

Dar, pe lângă chemarea ce ne-o face programul sau orarul zilnic în clasă, în faţa copiilor, trebue să ne gândim că: în afară de pereţii şcoalei, mai mare este chemarea noastră şi câmpul e plin de buruieni, fiindcă poporul dela sate, încă mai zaoe în valurile de întuneric.

Oricât de mult ne-am strădui şi oricât de mare ne-ar fi munca noastră în şcoală, copilul va păstra din cele ce aude dela noi, faţă de atâtea deprinderi rele — cu care el vine din casa părintească, din familie.

«Copilul este oglinda familiei sale».

Mulţimea deprinderilor rele; de a fura, de a înjura, de a minţi apoi neascultarea, răutatea... toate toate sunt tot de aci, din familie, înrădăcinate în sufletul copilului, pentrucă în familia săteanului, alăturea de care ne-am coborât ca învăţători, nu există lumina, ci întunericul; aci nu este vorba nici acum de o educaţiune a copilului, nici în cel mai strâns înţeles al cuvântului. Copilul este învăţat ori, dacă nu învaţă singur aceea ce vede la cei din jurul său.

Deaceea, fraţilor, să ne gândim cu toţii că misiunea noastră de învăţători este mult mai mare de cum unii o înţelegem, şi ca hotare, nu-şi are doar cei patru pereţi ai clasei, ci hotarele misiunei noastre sunt mai largi, mult mai largi. După cum plugarul îşi are gândul îndreptat numai spre ogorul şi roadele ce are de cules din timpul culesului, tot aşa şi noi, învăţători, să avem gândul îndreptat numai, spre ogorul de muncă extraşcolară, ale cărei roade să aducă mai curând înălţarea poporului nostru, din întunericul în care zace. Mijloace avem destule, pentru aceasta.

Pe unul din ele, îl formează şezătorile săteşti. In unire cu preotul şi cu toţi oamenii de bine ai satului în care ne găsim, să căutăm să îndemnăm, la orice pas, pe săteni, să vină la şcoală. In timpul unor asemenea şezători şi aci: un cântec al copiilor, o poveste cu tâlc, o piesă de teatru, din care se poate înţelege mai bine, fiindcă se vede fapta în sine aşa cum s'a petrecut, o cuvântare a preotului, a învăţătorului sau a medicului, toate acestea se vor intipări bine în sufletul ţăranului şi, încet-încet el va învăţa:

1) în casa lui: cum să-şi ţină gospodăria şi cum să-şi crească bine copiii;

2) în societate: cum să se poarte faţă de autorităţi (cum să respecte legile) şi cum să respecte pe semenii săi, păstrând respectul cuvenit pentru avutul vecinului său;

3) în biserică: cum să se poarte faţă de Dumnezeu, devenind astfel un bun creştin ş. a., toate acestea contribuind la aceea ce numim «înălţarea sufletească a omului«.

Deasemenea, femeile vor învăţa, multe lucruri de ale căsniciei, precum şi plugarii de-ale plugăriei.

Vom căuta, pe lângă şezători să desvoltăm gustul cititului, mai ales în timpul iernii.

Să înţeleagă fiecare că:

Cel mai bun învăţător (sfătuitor) în casa fiecăruia este «cartea". Astfel vom vedea, că uşile bibliotecii şcolare, ce o avem la şcoală, vor fi veşnic deschise.

In grădina şcoalei ori la câmpul de experienţă, săteanul să găsească acelaşi imbold de muncă înţeleaptă aşa cum trebue şi însăşi timpurile o cer. Viaţa întregului sat va fi schimbată, acum, acum.

Iată deci că fără îndoială, trebue să pornim la lucru mai curând, căci numai atunci când toţi deodată vor porni cu acelaş pas şi pe acelaş drum, în suflete cu acelaş gând, *vedea-vom înălţarea şi progresul ţării mai curând*.

Teodor I. Zaharia
învăţător în Băduleasa

Păstrătorii unei vechi comori

Trăitorul de azi nu-şi dă seamă şi nu are cum preţui toate mijloacele din trecut pe care le-am avut noi pentru a ne împlini nevoile noastre. După cum celce pluteşte pe mare în vase cu abur nu se mai gândeşte la corăbiile cu pânze de odinioară sau se gândeşte zicând «bine că am scăpat de ele! «Şi nu ştie ce meşteşug mare era să duci corabia prin pânze şi ce ieften era acest mers, tot aşa nu ne dăm seamă de multe lucruri de seamă pe care le-am avut.

Azi se învaţă muzică în şcoale şi fiecare om a văzut o foaie cu semne de ale muzicii. Dar până la acestea noi am mai avut muzică şi am avut şi semne. Dar erau altele. Mai sunt încă oameni care le ştiu, iar unii şi pot compune cu aceste semne: sunt cântăreţii de biserică. Unii sunt mari meşteri în acestea. Cel din urmă mare meşter a fost răposatul *Ştefanache Popescu*, care preda muzica bisericească la cele două seminarii teologice din Bucureşti («Centralul» şi «Nifonul»). Căci muzica bisericească întrebuinţează semnele vechi ale muzicii. Dar mai avem încă şi azi mânuitori însemnaţi ai acestor semne muzicale. Cel dintâi este d. *Popescu-Pasărea*, urmaşul lui Ştefanache Popescu la cele două seminarii, şi apoi toţi cântăreţii de seamă, cei care predau pe la şcolile de cântăreţi, ştiu aceste semne şi le pot întrebuinţa. De aceia şi noi cu plăcere privim spre această comoară din trecut, pe care o mai pot mânui cântăreţii noştri şi ne place când, în ziare de ale lor, precum e *Strana*, care iese la lumină în Bucureşti, vedem încă alcătuiri de acestea cu vechile semne (vezi *Strana* din Fevruarie-Martie a. c.).

Cântăreţii, aceşti slujitori nebăgaţi-în-seamă, sunt totuşi păstrătorii unei comori care încă trăieşte, iar noi dorim să i vedem şi mai mult în puterea de a lucra cu ea şi a ne da bucăţi de strălucirea celor vechi.

Arhim. SCRIBAN

Colţul Medicului

Fractură

(frântură ruptură)

Fractură (*frîntură, ruptură*). Prin cuvântul fractură se înţelege ruptura unui os, sau a mai multor oase, produsă printr'o violenţă exterioară, cum ar fi: o lovitură, o cădere, glonţul unei arme de foc, etc. Un os se poate frânge şi printr'o contracţiune peste măsură de mare a muşchilor cari se prind de el, şi cari, făcând sforţări în sens contrar asupra celor două capete ale lui îl rup în punctul cel mai slab, lucru ce se poate întâmpla în spasme (convulsiuni) în epilepsie (boala copiilor), etc., sau numai printr'o mişcare bruscă făcută cu scopul ca să nu cădem când am alunecat sau călcat rău.

Uneori oasele sunt mai slabe mai puţin rezistente din pricina unei boale generale, cum este rachitismul: scorbutul şi altele, aşa că ele se rup cu înlesnire la cea mai mică sforţare sau lovitură, se pot rupe chiar de mai multe ori în acelaş loc. Tot astfel se întâmplă şi la bătrâni la cari oasele nu mai au suc, sunt uscate şi frângăcioase, ceeace le face să se rupă cu înlesnire chiar în timpul mersului, sau la scoborârea pe o scară. Osul se poate rupe în locul unde s'a primit lovitura, sau la o depărtare oarecare de acel punct. In căderea pe mână se poate rupe unul din cele două oase ale antrebraţului, sau osul braţului; un pas strâmb poate să producă ruptura oaselor gambei (gionatei) sau a coapsei.

Fracturile sunt de mai multe feluri; fractura este complectă când osul se rupe în toată grosimea lui şi imcomplectă când osul este numai crăpat, sau plesnit. Când este numai osul rupt, fără altă stricăciune, fractura se numeşte simplă, când însă pe lângă ruptura osului, mai este o rană sau o plagă mai mult sau mai puţin întinsă, urmată uneori de inflamaţiune şi formare de puroiu, cu ferbinţeală şi aiurare, alteori de gangrena părţilor moi în aceste cazuri fractura se zice complicată.

Osul poate fi rupt în mai multe bucăţi, cari se numesc *eschile*, iar fractura se chiamă atunci *cominutivă*. Dintre toate acestea fractura simplă este aceea care se vindecă mai uşor şi mai iute de (3—6 săptămâni), după os şi după locul rupturii; vindecarea se face prin formarea unui inel, sau a unui cerc osos numit *calus*, care uneşte cele două capete ale osului rupt.

Se întâmplă uneori că vindecarea unei fracturi se face prin scurtarea membrului rupt şi atunci omul rămâne şchiop. Oasele capului de multe ori când se rup se înfundă în cap şi apasă creerul, ceeace poate produce moartea bolnavului; acelaş lucru se poate întâmpla şi cu oasele şirii spinării, cari, înfundându-se, apasă măduva. Coastele rupte se pot înfunda in plămâni, sau în inimă. Oasele membrelor se pot îndrepta mai cu uşurinţă. In fracturile complicate de plăgi şi în acele unde sunt mai multe bucăţi osoase, se poţ produce accidente foarte grave, care să se sfârşească prin tăierea (amputaţiunea) membrului, sau chiar prin moartea rănitului.

O ruptură de os se cunoaşte prin mai multe semne: o *durere* foarte mare în locul unde osul este rupt, o *diformaţiune* a membrului prin dislocarea bucăţilor osoase, care se vede foarte bine la început până nu se umflă regiunea în care se află fractura, o mobilitate anormală adecă o mişcare neobişnuită a celor două părţi ale osului rupt, o *neputinţă de a mişca* membrul cu osul rupt, adică de a ridica mâna sau piciorul, sau de a umbla, o infiltraţiune de sânge în ţăsutul celular de sub piele (echimoză, vânătaie), care adese ori merge crescând mai multe zile dearândul. In fracturile *incomplete* există numai semnul *dureri*, căci părţile îşi păstrează poziţia lor obişnuită.

In orice fractură *radiografia* (razele lui Roentgen) ne dă bune şi precise lămuriri.

Tratamentul unei fracturi constă dela început chiar în a ţine în nemişcare membrul care are un os rupt. Astfel îndată ce s'a întâmplat accidentul trebue desbrăcat omul bolnav cu cea mai mare băgare de seamă, încet şi cu îndemânare pentru ca să nu-i producem mişcări dureroase, apoi trebue culcat într'un pat cu saltea mai tăricică, punând membrul bolnav într'un jgheab (gutieră) de sârmă, căptuşit cu vată pe dinăuntru, sau în lipsa lui să-l punem într'o poziţiune bună şi să-l immobilizăm cu ajutorul unui aparat *provizoriu* din perinuţe, cearşafuri şi şervete. După aceasta se va da rănitului să bea lichide răcoritoare, apă înroşită cu vin, limonadă; îl vom opri să vorbească, îl vom feri de emoţiuni, iar pe locul fracturii vom pune cârpe înmuiate în apă rece, sau în apă de plumb, cari se vor primeni cât se poate de des, pentru a potoli durerile, a preîntâmpina inflamaţiunea şi a micşora umflarea membrului, toate acestea până la venirea doctorului, care singur este în stare de a pune oasele cap la cap, în atingere între ele, restabilind astfel continuitatea osului rupt, pentru ca osul să se fiarbă, să se cicatrizeze, iar *calosul* să se facă în bune condiţiuni.

Dr. I. Glăvan
Asistent la Universitate

Coloana beţiei

Fiind beţia una din nenorocirile cele mai mari care bântue biata Ţară Românească, trebuie să ne punem şi noi pe un războI fără oprire împotriva ei. Şi fiindcă preoţii trebuiesc deprinşi a duce acest război, va fi bine ca în fiecare număr să scriem ceva în această chestiune, fie dând vederile noastre, fie ale altora, fie aducând la cunoştinţă fapte de pe câmpul de luptă împotriva beţiei ori apărările pe care beţivii şi părtaşii lor le fac beţiei.

Se scriu multe despre beţie şi multe din cele scrise rămân neştiute. Noi socotim de bine a însemna aici şi aiurea toate bunele silinţe, pentruca fiecare mişcare de stăvilire a beţiei să aibă răsunet şi să nu rămâie în zadar munca celui ce a săvârşit-o. Ne trebuie o tabără de luptă, o înjghebare de silinţe împreunate pentruca să ne ştim marea oaste care duce vrednica luptă.

Să scriem deci despre ce avem înainte. Avem un frumos articol al d-lui *Gh. N. Hristodorescu*, în ziarul săptămânal «Propăşirea» din Ploeşti (24 Iunie 1929), în care ne spune cu dreptate că după perderea credinţei, beţia este a doua mare nenorocire obştească venită pe capul nostru. Se bea şi înainte de război, dar nu în măsura de azi. De vom cerceta statisticele, spune domnia sa, vom descoperi cu uimire că atât fabricarea, cât şi înmulţirea spirtoaselor s'a îndoit în fiecare judeţ, iar în unele s'a încincit şi înşesit. La sate avem 5—6 cârciumi la o biserică, iar ce e mai trist e faptul că, în zilele de sărbătoare bisericile sunt aproape goale, dar cârciumile totdeauna pline.

De ce în sănătoasele sate de munte, cele cu aerul plin de mireasmă curată, găsim ţărani oftigoşi? Din beţie, fiindcă beţia e soră bună cu oftica. Pe când plăeşii, răzeşii şi muntenii erau odată spătoşi, înalţi şi bine legaţi, azi îi găsim slăbiţi de nu mai pot ţinea nici coarnele plugului. Banul muncit din greu este turnat în tejgheaua cârciumarului.

Şi la oraş beţia bântuie în alt chip. In aşa zisele «şantanuri» «cabarete», care sunt locuri de prăpăd pentru trup şi suflet, omul găseşte băuturi aţâţătoare, care-i turbură simţurile şi stârnesc în el porniri ticăloase pentru buna rînduială a vieţii obşteşti.

Lupta împotriva beţiei însă este foarte grea, fiindcă, fie în oraş, fie la ţară, lumea are încredere în băutură că e de folos dă putere şi măreşte pofta de mancare.

D. Hristodorescu cere legi împotriva beţiei şi o propagandă vie care să arate primejdia. Arată că un pas bun în această privinţă l-a făcut tovărăşia «Oastea Domnului" din Sibiu, despre care şi noi şi alţii au scris. Nouă ne pare bine că numele ei se tot întinde şi că tot mai mulţi vorbesc despre ea.

N. SILUREANU

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul ::

Studiarea Sfântului Munte

D. *Adrian Maniu* scrie în *Adevărul* (24 Iulie a. c.) despre însemnătatea pentru pictorii, sculptorii şi scriitorii noştri de a studia Sf. Munte, în care ar găsi minunate îmbolduri pentru înfăptuiri măestrite ale lucrului lor. Domnia sa spune că aceasta nu ar fi o scornitură nouă, pentrucă Sf. Munte şi până acum a fost legat de trecutul nostru «ca un centru de civilizaţie», zidit şi înzestrat de voevozii noştri cu comori nepreţuite de pictură, arhitectură şi literatură religioasă. El este un adăpost sever, în care au fost păstrate comori la fel cu cele care au existat şi în ţară, dar au fost nimicite în decursul unor veacuri grele în suferinţe.

«Savanţii şi artiştii din toată lumea poposesc ani de zile în acest ţinut în care fiecare mănăstire a ajuns să fie un muzeu.

«Anul trecut, Muntele Athos a fost vizitat de pictorul A. Demian, dornic să studieze arta vechilor iconari. La întoarcere, el a adus o neaşteptată documentare în frumuseţi, pe care zugravii noştri le-au părăsit. Anul acesta, un tânăr poet Sandu Tudor — autor al unor minunate rugăciuni — a luat şi el calea spre acest munte, dela care odinioară călătorii se întorceau hagii.

«Sculptura noastră avântată în monumente de oameni politici îmbrăcaţi în redingote de bronz înverzit, a uitat datina acelor smerite cruciuliţe săpate în chiparos. «Frescarii» de azi lucrează de asemeni mai toţi după şablon, şi zugrăveala a decăzut până la acele savante picturi care se şterg, crapă şi se cojesc în câţiva ani — pe când alături rămâne fragedă măestria celor din alte veacuri.

«Literatura noastră încă are nevoa de o premenire.

«Când scriitorii celorlalte ţări se avântă peste continente căutând inspiraţia la Negri şi la Laponi, ar fi timpul să ne gândim la drumul ce se deschidea odinioară din ţările noastre spre Mediterană — drum pe care credincioşii îl făceau cerşind uneori, încărcaţi cu aur şi mărgăritare alte ori — spre a se întoarce însă şi unii şi alţii cu o nepreţuită bogăţie sufletească.

«Iată de ce cred că a venit timpul să ne gândim la o îndrumare a artei spre Sfântul Munte. Am fi mai aproape de clasicitatea greacă, şi de fantezia Orientului, care nu odată au înviorat arta noastră».

Sunt rânduri care merită luate în seamă, pentru îmbogăţirea rodirii noastre sufleteşti.

A. S.

Citiţi şi răspândiţi «Cultura Poporului»

Ţăranii şi orăşenii în faţa beţiei

In ziarul săptămînal basarabean din Chişinău *Cuvântul Moldovenesc*, din 23 Iunie 1929, d. Ven. Buruiană din Chişinău se întreabă dece ţăranii ascultă mai uşor sfaturile bune decît orăşenii? După cum deseori s'a arătat în *Cuvântul Moldovenesc*, în urma sfaturilor care li s'au dat prin ziar ţăranii au închis multe cîrciume. Nu e tot aşa însă la oraş. Ei au înmulţit cîrciumile şi încă cele mai multe se găsesc în preajma cimitirelor, ca şi cum morţii ar avea nevoie de băut. Cu alte cuvinte, cei vii necinstesc locaşul de odihnă al morţilor, căci doar tot cei vii vin să chefuiască acolo.

Chestiunea e bine pusă şi credem că d. Buruiană are dreptate.

MIA

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA:
se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16
Preţul 80 Lei

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

«Cultura Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit, dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bărbească, multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a şi reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. «Cultura Poporului» şi prin ea cititorii nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei, şi de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea: «Pentru Biserica «Sf. Gheorghe» din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrşim cu spor începutul încercării noastre creştineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

N. C. Munteanu-Muntmarg Preşed. de onoare al comit. de construcţia Bisericii «Sf. Gheorghe» din Slănic Lei 100
Diac. V. H. F. . . . . » 100

* * *

N'am isprăvit cu d. Avocat *Copuz*, şi iată-ne aşternuţi la munca unui nou răspuns. Ne scrie cineva din lumea satelor, un plotonier-major, cap de post jandarmeresc în jandarmeria sătească în jud. Fălciu.

Domnia sa ne-a trimis o carte poştală, arătând că nu sunt de vină organele din paza satelor că se întâmplă acolo beţii. Ţăranii se adună în casele lor, cete de rudenii la un loc, şi acolo chefuiesc şi se îmbată şi nu-i poţi opri, că nu ai lege pentru aceasta. Poţi închide cârciuma, dar nu poţi opri pe oameni de a bea.

Aceste cuvinte ale d-lui plotonier slujesc ca întimpinare faţă de scrisul nostru de mai nainte că organele stăpânirii nu ţin seamă de legi şi lasă cârciumile deschise peste ceasurile îngăduite şi deci ele au mare vină pentru întinderea beţiei.

La ceiace spune d. plotonier, are dreptate. Nu poţi opri pe ţărani de a bea şi chiar a se îmbăta. Dar dacă beţivul iese la uliţă, ştim că este prin lege care-l poţi trage la răspundere.

Noi însă nici nu ne-am gândit la aceasta, în ce am scris aici, şi nici n'am pomenit de pătrunderea prin casele oamenilor ca să-i vezi ce beau. Aceasta ar fi o tiranie neîngăduită, împotriva căreia noi înşine am striga. Deci nu despre aceasta am scris, ci de îngăduinţa pe care oamenii din paza obştească o fac cârciumilor, de a le lăsa deschise peste ceasul învoit. De aceasta e vorba şi vorba aceasta e adevărată, Domnule Plotonier. Aducem noi dovezile ceva mai jos.

Dar acum să pomenim de altele, de plăcerea pe care o simţim, de a vedea că în largul ţării, în slujbe mărunte şi nebăgate-în-seamă, găsim oameni de bine, cu gând sănătos de a-şi îndeplini slujba, următori ai poruncilor legii. Vedeţi, din ziare nu poţi cunoaşte ţara destul de bine. Ele îţi destăinuiesc în fiecare zi nenorocirile care s'au petrecut, potlogăriile săvârşite, cu un cuvânt tot felul de nemernicii. Prin ziare, ţi se prelîră pe dinaintea ochilor toate relele din ţară. Nu însă şi binele. Acesta rămâne nepomenit şi de multe ori neştiut. Dacă e vorba de jandarmi, de atâtea ori se povestesc despre ei lucruri rele, fapte strâmbe, călcări de legi, încât nu-i vezi sub o înfăţişare plăcută de paznici ai legii şi ai rânduielii. Ii vezi mai mult ca nişte zbiri care-şi caută de chefurile lor şi năcăjesc lumea. Cu toate acestea nu e aşa. Or fi multe rele printre jandarmii dela sate, dar sunt şi lucruri bune. Noi ştim multe de acestea, unele foarte frumoase.

Că un plotonier citeşte şi ziare ca al nostru, care nu au numai nenorociri de povestit şi ciorovăieli de desfăşurat, că este grijuliv de urmarea legilor, că înţelege să stea de vorbă mai în larg despre acestea şi pune şi mâna pe condei pentru a sta de vorbă, e o dovadă de cuget luminat, pe care nu poate să ne facă decât plăcere de a-l pomeni şi în faţa altora.

O! în largul ţării, unde nu te gândeşti, se află mulţi oameni de ispravă, neştiuţi. Inaintarea ţării stă tocmai în aceasta, de a avea oameni pregătiţi în slujbele cele multe şi mărunte.

Plăcerea noastră este că facem astfel de descoperiri şi de aceia, deşi avem de discutat numai chestiunea în care ne-a scris d. Plotonier, nu ne putem lepăda de plăcerea de a scrie şi despre această lature.

Dar oare ar fi mulţi plotonieri de felul acesta, capi de posturi jandarmereşti în Ţara Românească? Ar fi un mare noroc pe ţară.

Se vede însă că mai sunt şi vreascuri, ca în orice tagmă mai întinsă. Noi avem de pomenit de un astfel de cap de post, care nu dă ajutor în chestiunea beţiei şi pe care îl găsim batjocorit în ziarul *Cuvântul Moldovenesc* din Chişinău (23 Iunie 1929).

Când am scris că organele stăpânirii nu urmăresc beţia în ţara noastră, ba o ajută, noi nu ne-am gândit la jandarmi. Neam gândit la toate organele şi dela oraş şi dela ţară, ba mai degrabă la cele de oraş, că le ştiam mai bine, şi împotriva lor citim mai des tânguiri prin ziare. Dar fiindcă tocmai un plotonier de jandarmi a eşit la vorbă înaintea noastră, iată, îi scoatem înainte fapta unui plotonier de jandarmi. Că toată stăpânirea însă e vinovată pentru neînfrânarea beţiei, s'a putut vedea din tânguirile mai de curând ale funcţionarilor comerciali, strânşi pentru a protesta la sala *Volta* din Bucureşti. Ei au învinuit pe inspectorii Ministerului Muncii că nu priveghează urmarea legii. Şi, de fapt, nu se urmează. In foarte dese împrejurări se bagă-de-seamă că oamenii pazei şi privegherei nu-şi fac slujba. Ei ocrotesc pe călcători, pentru a-şi face treburile cu ei. Eu ştiu negustori care-mi mărturisesc, în patru ochi, că se înţeleg cu poliţia şi calcă odihna duminicală poruncită de lege.

Acesta e adevărul. Funcţionarii comerciali au toată dreptatea. Noi, când am scris, am avut în vedere toate acestea, nu numai ce e la ţară.

Ştiam însă că şi la ţară nu se ţine legea împotriva beţiei. Noi am citat, aiurea, după ziarul *Propăşirea* din Ploeşti, cum într'un sat, în însăşi ziua numită «a Temperanţei» (2 Iunie), cea anume aleasă ca să se facă propagandă împotriva beţiei, într'o cârciumă se bea cu uşile închise. Celce scria, spunea cum se auzea de afară ce vorbeau oamenii: «l'auzi mă, zice că popa vrea să ne facă sfinţi». Iar altul răspundea: Eu una ştiu; că am băut ş'am să mai beau».

Aşa e cu închiderea cârciumilor la sate, în ziua Duminicii, dimineaţa. Şi acum să trecem să vedem ce ne spune *Cuvântul Moldovenesc* din Chişinău despre colegul plotonierului care ne scrie nouă.

Este vorba de satul *Slobozia-Bălţi* din jud. Bălţi, Basarabia, unde mai-marele postului de jandarmi s'a dus la cârciumă în ziua de Duminică, 14 Aprilie a. c., şi a cerut de băut. Erau ceasurile 11 dim. Cârciumarul i-a spus că nu poate, fiindcă e Duminică. Capul de jandarmi însă l-a silit să-i dea de băut, şi cârciumarul, neavând ce face, i-a dat. Jandarmul a făcut ceva mai mult: a dat poruncă să se deschidă cârciuma pe răspunderea sa. Dar cârciumarul spune: «Eu totuşi nu am deschis localul».

Acestea le citim într'o declaraţie din nr. pomenit al *Cuvântului Moldovenesc*, iscălită de cârciumar şi de doi martori şi adeverită de primarul *Garconiţă*, care a primit, declaraţia spre neschimbare.

Iată dar că, alăturarea de plotonieri de jandarmi cu cuget drept şi simţ de lege, sunt alţii care vatămă rânduelile şi ajută beţia.

Deci am adus dovezi şi pentru partea aceasta astfel am dovedit dreptatea noastră.

INFORMAȚIUNI

Din Țară

— **Coruri împotriva sectanților.** — In propaganda lor pentru a prinde în laț din credincioșii altor confesiuni, baptiștii întrebuințează corurile. Pentru a le lua această armă din mâmă, Biserica noastră de peste munți se organizează și ea cu coruri. Așa au făcut sătenii din comuna *Tăut*, care cântă la biserică, sub cârmuirea d-lui *Iosif Boton*, profesor de muzică la școala de cântăreți din Oradea. Pe lângă cel din Tăut, d-nia sa a mai organizat și alt cor în comuna Batăr. Corurile acestea umblă de colo colo și cântă în mai multe comune. E bine că se întrebuințează și această armă împotriva sectanților.

— **Suntem poftiți la catolicism.** O cărticică pe care n'am văzut-o, dar de care aflăm din ziarul *Cuvântul* dela 2 Sept. a. c., ne spune că trebuie să ne unim cu catolicismul pentru a întări Statul nostru. Cum așa? Din pricină că avem în țara noastră pâlcuri de neamuri străine și de închinări deosebite, să trecem la închinarea legii lor și atunci n'o să mai fie deosebire între ei și noi.

Ce copilărie! adică Neamțul să mai fie Neamț și Ungurul n'o să mai fie ungur dacă eu oi fi de o lege cu el? Apoi uniții noștri erau de o lege cu Ungurii în 1912. De ce s'a înființat atunci episcopia din Hajdu-Dorogh, care trecea pe unii din Românii noștri uniți la o lege cu limbă ungurească? Nu le ajungea ungurilor că acei Români erau catolici? ce le mai trebuia?

Adevărul este că nu le ajungea că sunt catolici. Le mai trebuia să fie și Unguri. Catolicismul era numai o cale pentru ajungerea la ungurirea deplină.

Jocurile de noroc la Cernăuți. Ceice vor să scoată gologani cu orice preț din buzunarele proștilor au scornit un fel de joc nou. Sunt cutii de joc aninate la colțuri de stradă, în care pui gologanul ca să-ți iasă «câștigul», așa cum pui banul la alte feluri de cutii și ți iese un pachet de ciocolată. Cei mai păcăliți erau bieții copii care și puneau toți bănuții la astfel de cutii și perdeau.

La noi, în București, asemenea comedii încă n'au eșit la iveală, dar au eșit la Iași și la Cernăuți. Ziarele au strigat mai nainte împotriva acestui jaf care se făcea mai nainte la Iași, iar de curând au strigat împotriva celui dela Cernăuți. In urma strigării împotriva lor, a venit poruncă dela Ministeriul de Interne prin care astfel de jocuri au fost oprite și la Cernăuți.

— **Congresul internațional al criticilor.** Pe la jumătatea lunii Septembrie c., se va ține în București un congres internațional al criticilor literari, teatrali și muzicali.

— **Fost colaborator al nostru, preot.** Cititorii de anul trecut al acestei foi își vor fi aducînd aminte de *Em. Păsculescu-Orlea* care scria articole de tâlcuire a evangheliilor duminicale și a sărbătorilor. Preot de curând, D-sa a fost sfințit, pentru biserica Mihai-Vodă din București. D. Păsculescu Orlea este un tânăr pregătit și însuflețit și nu ne îndoim că-și va pune toată inima la lucrul cel nou pe care și l-a luat. Noi de de aici îi urăm tot sporul și izbânda și nu ne îndoim că vom auzi de lucrarea sa frumoasă în parohie. Nădăjduim că vom avea și prilej de a pomeni aici despre faptele sale de zidire creștinească în frumoasa chemare pe care și-a luat-o.

— **Sănătatea șubredă a școlărimii noastre.** Doi medici din Sibiiu au făcut, în timp de doi ani, cercetări asupra sănătății școlarilor din acel oraș. Ei au găsit că, în școlile secundare din Sibiiu, tot al 13 lea școlar e atins de oftică. Socotite toate boalele, 50 la sută din școlari sunt atinși de boli, unele chiar fără leac. Aceasta e mare prăpăd și trebue purtată mare grijă pentru sănătatea copiilor.

— **Liga pentru ocrotirea animalelor.** De mult nu se mai aude de ea. Se auzea înainte de război. Din nou face vorbă despre ea și despre datoria noastră către vietuitoarele fără cuvânt d. *Mihail Negru* în *Universul* 31 Aug. a. c.). Spune că alte articole ale sale, ceva de mai nainte, au avut mare răsunet între cititori și că a primit un mare număr de scrisori în această privință. D. Negru dă un sfat: pînă ce vom afla ce a făcut numita societate, să facem noi ceva:

Fiecare să puie în fața casei lui câteva bucățele de pâne și un vas cu apă, fiindcă nici nu-și închipuie ce bine face bietelor dobitoace flămânde și mai cu seamă însetate. E un mare adevăr. Chiar în casele cu câni și pisici, slugile uită să puie un vas cu apă și acestea rabdă.

— **Ce-o mai fi cu repaosul duminical la Urlați?** Anul trecut, «Universul» (5 Mai 1928) scria că dela înființarea legii repaosului duminical, niciodată nu s'a știut de el în acea localitate. «In puținele zile, în care spectacolele au fost oprite în toată țara, la Urlați s'au făcut bețiii și au cântat lăutarii mai mult ca de obicei «Totuși, dela o vreme, s'au luat și acolo măsuri aspre împotriva călcătorilor legii. Dar oare cât o fi ținut? Căci la 1 Mai anul trecut, deși «unele magazine aveau lacăte la uși, iar altele drapelul național la intrare» înăuntru însă se aflau «cetățeni care consumau alcool de zor, în cinstea Armindenului».

Tare am dori să știm cum o mai fi stând acum la Urlați cu repaosul și cu beția?

— **Nume românești istorice luate ușor.** Se știe că avem o lege a schimbării numelui. Ceri aceasta Ministeriului Dreptății. Ministeriul aduce la știința tuturor cererea cuiva de a-și schimba numele, pentrucă cel ce vede numele său luat de altul să poată face împotrivire.

Noi citim totdeauna tablele acestea de nume din două temeiuri: 1. Unul că că să nu ne ia cineva numele nostru, care nu are pe obișnuitul *escu* în coadă; 2) pentru ca să vedem ușurătatea unora care lasă nume frumoase, ca să primească un nume de pe drumuri, cu *escu*. Citind astfel am găsit în *Curentul* dela 2 Sept. c. că d-șoara *Maria S. Schrayer* din Mizil vrea să-și schimbe numele în *Maria I. Moga*. N'ar trebui lăsată, pentrucă numele *Moga* e istoric, l-a purtat cel dintâi episcop român de peste munți, *Vasile Moga*, după ce s'a statornicit episcopia Românilor ortodocși. în urma unirii Mitropolitului Atanasie Anghel cu catolicii.

Foaie populară nouă. La 15 Sept. a. c. va ieși la lumină o foaie cooperatistă nouă, pentru a fi răspândită la țară și a tot felul de învățături folositoare țărănimii. Va fi scoasă de *Oficiul Național al Cooperației Române*, București, str. General Berthelot 27.

— **Baptiștii prigoniți și prigonitori.** Ziarele *Dimineața* și *Adevărul* cuprind deseori tânguiri despre prigoniri care se fac la noi împotriva baptiștilor. Mai de curând, s'au tipărit astfel de tânguiri în nr. dela 28 Aug. a. c. al *Dimineții*, în care se cuprinde jelania d-lui *Ioan Ungureanu*, secretarul uniunii baptiste dela noi. El pomenește despre prigonirea baptiștilor în *Mihoveni*, Suceava și în *Mihalț*, jud. Alba de peste munți. Noi nu voim să tăgăduim că nu vor fi fost astfel de lucruri. Caşi d. Ungureanu, cerem cercetare, ca să se scoată la lumină adevărul. Dar în vreme ce baptiștii se plâng împotriva prigonirilor noastre, citim un art. al Părintelui *Ilie R. Neagoe* din Vâlcea care, în *Neamul Românesc* dela 28 Aug. a. c. scrie că tovarășul comunist *Munteanu*, cel ajuns vestit prin amestecul lui în măcelurile dela Lupeni, «este și un traficant al credințelor religioase. Practicând profesia de predicator baptist, nu neglija de a face și pe spionul sau intrigantul între preotul greco-catolic și între noii convertiți».

Dar bine, cum? Munteanu este predicator baptist? Și nu se plânge nimenea că un baptist face ce a făcut acesta? Și ziarele pomenite, care dau loc totdeauna plângerilor baptiștilor, nu găsesc că acum este pricină a ne plânge noi împotriva baptiștilor? Se înțelege însă că despre aceasta nu vor scrie.

— **Cine te împedică la luminarea satelor.** In *Neamul Românesc pentru Popor*, citim plângerea acestei foi că multe numere ale ei se perd din pricina personalului dela țară pus să împartă foile sosite la primărie. Un cititor s'a plâns, s'a făcut cercetare și s'a aflat că Foaia a fost perdută de vătășel. De aceia *Neamul Românesc p. Popor* scrie (1 Sept. a. c.): «Domnule Director General... isgoniți sălbătăcia, căci, în ostenea'a noastră pentru luminarea satelor, Dv. aveți datoria să ne apărați de tâlhari».

— **Școala misionară dela Vălenii-de-Munte.** In Vălenii de-Munte, sub cârmuirea d-lui N. Iorga și înființată de domnia sa, funcționează o *Școală de Misionare*. In această școală, intră tinere care învață să se facă răspânditoare de bună voie a învățăturilor celor bune în sânul poporului. Anul acesta a fost al șaselea în care a lucrat această școală, iar Joi, în ziua de 15 August a. c., s'a făcut închiderea cursurilor acestei școale, dimineața la 9 jum. Cu acest prilej, d. N. Iorga a rostit o mișcătoare cuvântare, din care dăm sfârșitul:

«Doresc ca legăturile făcute aici să dureze și mai departe. In zece minute pe lună, puteți să așterneți într'o scrisoare gândurile și îndoelile care vă frământă în mediul unde lucrați. Vă vom trimite foile și publicațiile noastre pentru a le face să pătrundă; aveți datoria să dați cartea cea bună în mâinile acestui popor ros moralicește de cele mai mari mizerii, care pot amenința viața unei nații.

«Veți face d-voastră acest lucru pe care alți colegi ai d-voastră nu-l fac, dintr'o înțelegere îndepărtată de rosturile lor adevărate. Căci iată, vă pot da un exemplu. M'am adresat tuturor învățătorilor și preoților din jud. Prahova spre a face acest lucru și spre rușinea lor n'a răspuns decât unul singur.

Dar cu lipsa aceasta de suflet nu poate progresa un neam, care are încă atâtea de făcut pentru a-și lua locul ce-l merită în rândul altor neamuri».

— **Despre Bisericile orientale ortodoxe** scrie Păr. *Gr. Prejbeanu* în *Neamul Românesc* dela 20 Aug. a. c., după cartea lui *Raymond Janin, les Eglises Orientales et ies Rites Orientaux*, și înșiră o tabelă despre numărul de credincioși ai acestei Biserici. Dar noi am cercetat această carte și am arătat greșelile ei încă din 1923 (cartea a eșit la lumină în 1922). In revista *Biserica Ortodoxă Română* pe Mai 1923, am făcut o lungă examinare acestei cărți și am arătat că datele pe care le înșiră despre numărul ortodocșilor, se ciocnesc una cu alta. Părintele Prejbeanu spune că R. Janin dă un număr despre totalul ortodocșilor (144.303.327), iar alt catolic dă mai mult (157.000.000). Adevărul este că tot el dă amândouă cifrele, așa că nu știi care e adevărul. In datele culese de noi după cartea lui, ortodocșii sunt odată 146 de milioane, iar în alt loc 155 de milioane. E o deosebire de 2 milioane între datele găsite de noi și ale Părintelui Prejbeanu. Poate Sf. Sa citează după o ediție mai nouă. De ce nu spune ce ediție și data tipăririi cărții? Așa se lucrează științificește.

Noi am arătat încă din 1923 o mulțime de greșeli ale cărții în datele pe sare le dă despre Români. De aici se poate înțelege că nu se poate pune mai mult temei pe datele pe care le dă despre alte popoare ortodoxe. Și de aceia am încheiat cercetarea noastră de atunci cu cuvintele: «Nu face să ne ocupăm de el».

Citiți și răspândiți «Cultura Poporului»

— **Congres cultural.** La 26 și 27 Octomvrie a. c., e vorba să se ție în București un congres cultural, al cărui rost va fi să se facă o înțelegere între toate organizațiunile noastre culturale, pentruca să fie între ele o legătură, să nu mai lucreze răzleț și astfel să poată da mai multă roadă. Despre acest congres, scrie pe larg d. *G. Lungulescu* în *Universul*.

Noi însă privim fără multă încredere la un astfel de congres, fiindcă roada multă izvorăște, nu din frumoase paragrafe care se vor alcătui și din măsuri care se vor lua și din bugete care se vor vota, ci din priceperea celor ce lucrează. La noi se zbat unii, dar numai puțini lucrează bine. Când citești la ziar că a fost cutare producție ori cutare șezătoare, ori cutare conferință, ai crede că cine știe ce a fost. Dar dacă ești de față, vezi cu câtă nepricepere se fac multe din acestea, cum atâtea așa zise «conferențe» sunt numai niște biete îngâimări de vorbe care nu duc nicio cugetare în capul altora și nu trezesc nici un răsunet în inimi. Am văzut multe din acestea și știm ce spunem. Congresul nu va îndrepta această stare, că pe oameni nu-i poți scoate din pământ. Dar se vor scrie frumoase coloane la ziar despre congresul care a fost atât.

Nu a mai fost un congres cultural la «Eforie» acum 2—3 ani? Și cu ce aparat? A urmat ceva din el? Până acum nimic.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

— **Preoți bulgari în Romînia.**— O știre a cărei împlinire n'o vedem de loc este cea vestită prin ziare acum o lună de zile (Curentul, 29 Iulie a. c.) în care ni se spune că, fiind poftiți din România, «organizația preoților bulgari pregătește o excursie» a unui mare număr de preoți bulgari în România. După știrile pe care «Curentul» spune că le are, «preoții români doresc să știe cum sunt organizați preoții bulgari și au cerut amănunte în această privință. Preoții bulgari s'au pus pe adunat toate amănuntele, pe care să le trimeată preoților din România. Până acum însă nu se simte nimic ce a fost cu această știre.

— **Cum lucrează serviciile publice.**—«Universul» (24 Aug. c.), cu cuvinte necăjite, se plânge împotriva serviciului de constructori ai rețelei telefonice din București. Spune că nimenea nu știe ce fac și ce rost au acești «constructori», pentrucă îi chemi cu zilele să-ți repare telefonul și nu vin.

Parcă numai cu acest serviciu e așa! Serviciile se fac mai mult de mântuială, în foarte multe ramuri ale vieții noastre de Stat. Nu se muncește. Ai numai chipul cutărui lucru ca în străinătate, dar nu se lucrează ca în străinătate.

Acum 2 ani, era în București d. Raol Allier, decanul facultății de teologie protestante din Paris. De câte ori voia să vorbească la telefon, mergea greu, cum pățim noi toți. Nu i se dădea legătura. Odată l-am auzit spunân: «O! ily a ici de communications infernales" (aici ai legături ca la dracu!). Așa este, la telefon mai mult nu poți vorbi de cât poți. Toate serviciile sunt mai mult ca o îngreuiare decât ca o ușurare a vieții. Aici cine va aduce îndreptare va pune țara la o cinste.

— **Sărbătoarea «Sfintei mincinoși».** — Așezarea unei asemenea sărbători cere Dr. Alex. Manolescu, în «Epoca», 24 August c., bărbat cunoscut prin lupta sa împotriva beției în Moldova-de-Sus, iar acum trăind în București. Domnia sa arată cum se alcătuiesc la noi multe studii și cercetări oficiale. Arată vinovăția și a organelor de sus și a celor de jos. Cele de sus poruncesc cu urgie: «până în două ceasuri să-mi trimeteți arătare amănunțită câte păsări, câți porci, câte capre se află în sat» sau: «pînă în două ceasuri, să se dea revizoratului statistică pe sex, vîrstă și națiune a copiilor între 4 și 12 ani». Primarul care primește porunca întreabă telefonic la altă comună, cam ce număr au arătat acolo. Pune și el cam aceleași numere la comuna sa și astfel trimete «statistica».

Așa e cu toate datele, zice D. Manolescu, care se iau dela țară, privitoare la vite, semănături și altele. Pe temeiul lor, se întocmesc bugetele, se înființează slujbe, așa că d. Argetoianu, cînd a fost ministru al domeniilor, a spus că avem destul porumb pentru export, iar la 2 săptămâni după aceia trebuia să aducem de aiurea pentru flămânzii din Basarabia și din alte ținuturi. Deci fiindcă fel de fel de lucrări de acestea se fac în chip mincinos și încurcă treburile țării și nu știm niciodată limpede cum stăm. Dr. Manolescu zice să se înființeze la noi sărbătoarea «Sfintei Minciuni».

Dar lăsând la o parte gluma doctorului, trebuie să spunem că în adevăr, a lucra de mântuială de ochii omului cu ochii închiși și gura căscată, fără păsare de ziua de mâne, de rostul lucrurilor, este unul din grelele păcate ale vieții noastre. Și iarăși, este dovadă de nepricepere la treabă să iei pe om cu nepusă masă și să-i spui: «până în 2 ceasuri să-mi dai cutare lucru!» când pentru aceasta omului îi trebuie cercetare în voie.

Umblăm cu minciuna, ne înșelăm și lucrul nu merge.

— **Ziua Marinei.**—In ziua de 14 August a. c., s'au început la Constanța sărbările puse la cale de «Liga Navală Română" cu prilejul «Zilei Marinei». Ea vrea să ridice în cinste treburile marinei noastre de război, pentruca cetățenii României s'o prețuiască mai mult și s'o ajute.

Gândul e bun. Serbările au fost mărețe, numai că au dat prilej la o mică ceartă cu câțiva ziariști. Tot așa, aviația și-a sărbătorit ziua ei ceva mai nainte.

Dar dacă «Liga Navală" vrea să intre în cinstea oamenilor, de ce umblă cu numiri de acestea pe care lumea nu le înțelege: Liga *Navală*? Ce să înțeleagă omul din vorba «navală»? El știe că «năvală» este repezirea asupra altuia. Doar vorbim de «năvălirile barbarilor». Acum, dacă punem un nou înțeles în acest cuvânt, lumea nu are de unde să-l știe și nu înțelege ce-o fi aceia «Liga Navală». Dacă i s'ar fi zis «Drumeții mărilor» sau «Călătorii apelor» sau «Liga Navigației» sau «Liga Plutirii» sau însfârșit, altă numire, ieșea mult mai înțeles și mai frumos. Dar așa: «Liga navală»! adică „Liga care dă năvală!

— **Fapta frumoasă a unui protopop.**— In orașul Beiuș de peste munți, Biserica ortodoxă nu are mulți credincioși și nici așezăminte multe pentru ei. In schimb, Biserica unită are două liceie, cu câte un internat. Pentru școlarii ortodocși, încă din vremea Ungurilor, ființa un internat sprijinit de vicariatul ortodox pe care îl aveam atunci la Oradea (azi episcopia de acolo). Pentru anul școlar care începe însă, situațiunea se schimbă. Datorită stăruințelor inimosului protopop ortodox al Beiușului, Păr. Petre E. Pop, va lua ființă un internat pentru fete. Clădirea e cumpărată și numai rămâne acum decât ca să fie și mobilată. Deci, din toamna aceasta, școlărițele ortodoxe ale liceului unit își vor avea internatul lor.

— **«Jamboreea» cercetașilor.** Am citit articolul d-lui General I. Manolescu (Universul, 24 Aug. a. c.) despre noua întocmire a cercetășiei noastre și «jamboreele» lor. Ce or fi «jamboreete» astea? Să scrii pentru oameni care n'au mai auzit asemenea vorbă și să nu te simți dator să le-o explici? Dar mă rog, pentru cine scriem? pentru Engleji?

— **Congresul preoțesc** din anul acesta urma să se ție la Arad la 15 Septembrie c. S'a dat știre în ziare însă că s'a amânat la o dată care se va hotărâ mai în urmă. Dacă se va schimba și locul, mai bine ar fi E greu să se ducă preoții tocmai în depărtarea dela Arad. Mult mai bine ar fi un loc în mijlocul țării: Bucureștiul, Galațul, Dar tot mai ușor va fi la București. Ținerea la Arad, pentrucă se se nimerească odată cu congresul baptist, tot s'a dus, fiindcă s'a amânat. Deci schimbați și locul.

— **Un congres bisericesc misionar** se va ține între 6—8 Octomvrie la Chișinău. Se va face cu mare desfășurare de puteri bisericești. Multe chestiuni vor fi tratate de profesorii facultății de teologie: Arhimandrit *Scriban*; Păr. Decan *Grigore Pișculescu* și alții.

— **Brăila slobodă de 100 de ani.** Anul acesta, în Noembrie, se vor sărbători împlinirea a o sută de ani de când orașul Brăilei a scăpat de sub stăpânirea Turcilor. Se vor face serbări și se vor tipări scrieri privitoare la trecutul Brăilei. Ar trebui să se scrie despre: foștii profesori ai Brăilei; școale și așezământ școlare; bisericile Brăilei și mai cu seamă despre preoții de seamă pe care i-a avut (Cosma Moșescu); cărțile tipărite în Brăila; colonia grecească din Brăila; limba grecească în Brăila; școlile grecești din Brăila și altele și altele.

— **Răscoala beților.** In comuna Boroaia, jud. Fălticeni, se afla o mare clădire, în care se adăpostea Banca satului; Cooperativa de păduri și Casa de sfat și citire din Boroaia. Clădirea era o podoabă a județului și a comunei. In această clădire era primită cu chirie și o «cooperativă de cârciumă» (ce nume ciudat! cooperativă de cîrciumă!) Banca și cu cealaltă Cooperativă au primit-o și au... pățit-o. Căci dela o vreme au văzut că nu merge să stea cârciuma alături cu Casa de sfat și citire. Ba încă bețivaniii «Cooperativei de cârciumă» veneau și turburau lucrările celorlalte așezăminte de acolo. De anul acesta, în August trecut, „Cooperativa de cîrciumă" a fost dată afară. S'au răzvrătit însă bețivii și peste două zile au dat foc întregii clădiri. Ce s'a lucrat în 10 ani a ars în 4 ceasuri. Acestea se pot citi în *Vestitorul satelor* din August c., care iese la lumină în Boroaia.

— **Catedrala ortodoxă dela Cluj.** De mult i s'a pus temelia, din 1923 cu mare sărbătoare. Trebuia să fie gata în 5 ani. Acum e al 7-lea și nu e gata. E ridicată din zidărie, dar mai trebuie pentru celelalte. Nu sunt bani. Cu toată râvna și alergătura Prea Sfințitului Episcop *Nicolae* al Clujului, lucrurile s'au tărăgănat. Dar anul acesta a mai căpătat dela guvern 3 milioane, iar pe luna aceasta mai are făgăduința dela d. *Iuliu Maniu* primul ministru, de a mai căpăta încă 3—4 milioane. Mai este de lucru vreme de 2 ani. Pentru aceasta mai trebuie 8 milioane. Până acum Statul a dat 30 milioane. Prin danii dela creștini, s'au strâns alte 8 milioane, cea mai mare colectă care s'a adunat vreodată peste munți. Acestea le-a spus Episcopul Nicolae d lui C. Humureanu, care le-a dat în tipar «Cuvântul» (3 Sept. a. c.)

— **Claia de vorbe.** Ca să spuie că străzii *Pușkin* din Chișinău îi zice acum strada Regele Carol, d. *Ludovic Dauș* scrie în «Universul" (24 August c. nu mai puțin de 2 jumătăți de coloană.

Ah! obiceiul de a scrie din ziua de azi, de te trec toate nădușelile să vezi ce spune cutare articol, pentrucă la urmă să găsești un fleac!

Asta este a-ți bate joc de vremea omului care-și perde vremea răscolind în claia vorbelor pentru a găsi ideia. De multe ori, unele articole lungi nu le mai citești numai de urâtul acesta, că te poartă cu vorba de clacă până să spuie ce are de spus, iar uneori nu spune nimic și ai citit degeaba, iar vremea s'a dus.

Din Străinătate

— **Revistă veche de 100 de ani.** Anul acesta, la 1 August, a. c. s'au împlinit 100 de ani de când ființează revista *Revue de Deux Mondes*, cunoscuta revistă franceză politico socială-literară. E tocmai anul când și la noi a eșit cel dintâi ziar românesc: *Curierul de ambe sexe*, scos de *Eliade Rădulescu* în Martie 1829.

— **Aniversară apropiată** Anul viitor, la 8 Sept., se vor împlini 100 de ani dela nașterea însemnatului poet provensal *Mistral*, care a scris *Mireille*. El a avut legături și cu Români de ai noștri, precum cu poetul *Vasile Alecsandri*. In memoriile lui, și pomenește el de acesta, prin cuvintele:

«Astfel Românii, după spusele poetului Vasile Alecsandri, când au voit să-și inobileze limba lor națională, pe care orășenii o perduseră și o scâlciaseră, s'au apucat să caute adevăratul grai la câmp și în munți, la țăranii cei mai puțini cultivați».

— **Ungurii se pun bine cu străinii.** In ziarul «Le Temps" din Paris au eșit la lumină, acum câteva luni, mai multe articole în apărarea Ungurilor, scrise de un însemnat ziarist parizian, d. Emile Henriod (vezi «Universul» dela 1 August 1929), art. „Ce recunosc Ungurii?» de Ludovic Dauș. Iată acum alții în apărarea lor: Frații *Jérome* și *Jean Tharaud*, prin *la Revue Hébdomadaire*.

Ce fac toți solii noștri plecați peste granită pentru a ne pune bine cu străinătatea? Nu se vede. D. Romulus Dianu le trage o strașnică săpuneală în «Curentul» dela 2 Sept. a. c.

Dacă și prietenii noștri franceji și Italieni trec de partea Ungurilor, noi cu cine rămânem? Dar cu toată încercarea de a-i sprijini, nu izbândesc. Trebuie să umble cu scorniturl pentru a putea spune ceva întru apărarea Ungurilor. D. Henriod, de pildă spune că Ungurii sunt organele latinității în Răsărit. Foarte mulțămim de așa organe latine!

POȘTA REDACȚIEI

GETRIX.—Din cauză că încă după atîta timp nu ne-a sosit materie pentru Concursul instituit, se va ține la o dată care se va anunța la timp.

Gazeta a apărut în lunile Iulie și August de câte două ori pe lună; dacă totuși n'ați primit-o, credem că poșta e de vină, noi am expediat-o la timp.

Pr. D. ACHIMESCU — Mai trimiteți-ne cîte cevă din scrierile Sf. voastre.

D. ALEXANDRU CHICIOROAGA. — Independența-Covurlui.— Cred că ne veți trimite, după cum ne-ați promis, din articolele Domniei voastre.

D. NICU GRECU— «Universul» — Rugăm a vă interesă, căci n'am primit articolul trimis de dv.

D. CRIDIM. — Cugetările vor apăreà într'un număr viitor.

D. GEORGESCU—OBREJITA—Articolele dv. nu le-am publicat, deoarece au fost publicate mai de mult în alte gazete.

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai

-:- ușor -:-

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

Onor Asociaţiunea Pentru Lit. Română
-i Cultura Pop. Român Sibiu.

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului şi a naţiunii. Nu există regenerare naţională fără cea morală.
FICHTE.

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOIEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREŞTI, 15 SEPTEMVRIE 1929 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 291
Apare în fiecare Duminică

Zăcăminte uimitoare

De atâta vreme avem în ţara noastră legea care te sileşte să înveţi carte, şi totuşi ne plângem că satele sunt încă atât de înapoiate! Ba este ceva şi mai îngrijitor: chiar cel care a învăţat carte nu prinde gust de ea, rămâne ca cel care a făcut numai de silă ce a făcut şi, cum se simte slobod, îndată se lasă păgubaş şi nu vrea să mai ştie de ce a învăţat. De aceia mulţi uită până la 20 de ani ce au învăţat în copilărie şi ajung la vremea cătăniei de nu se mai deosebesc de ceice n'au învăţat de loc. De aici s'a născut gândul de a întinde mai departe lucrarea şcoalei. Se pare prea puţin vremea de 4 ani cât ţii pe copil în şcoală şi se zice: hai să mai facem şi şcoli de întregire ori şcoli pentru vârstnici, adică să mai ţie pe tânăr la învăţătură şi dela vârsta de 14 ani înainte, până pe la vreo 17 ani. Leacul înrădăcinării învăţăturii se vede în vremea lungă la care vei ţinea pe om lipit de carte. In loc de 4, să-l ţii 7 ani. Totuşi nici acesta nu e leac, căci avem destui orăşani care ştiu carte, dar nu întrebuinţează ştiinţa de carte, adică nu citesc. Azi se aude foarte des tânguirea că şi la oraş se citeşte foarte puţin.

Atunci pentru ce am dat omului învăţătură? Pentruca să ştie a se iscăli şi a putea face o scurtă socoteală?

Da, e bine şi atâta, dar e din cale afară de puţin.

Să ţii pe om 4 ani la şcoală, pentruca apoi să-şi poată mâzgăli o biată iscălitură pe hârtie şi să poată însemna 2—3 numere, e din cale afară de puţin. Căci, dacă e vorba de atâta, şi lăptăresele care nu ştiu nicio carte şi-au născocit nişte semne ale lor, pentru a însemna ocalele şi zecile de ocale şi litrele, şi iată că-şi fac socotelile fără cei 4 ani ai şcoalei. Deci nu pentru atâta lucru se învaţă şi nu pentru aşa de puţin se răpesc omului 4 ani de zile, ci pentru mult mai mult: pentruca omul să prindă gustul de a citi, de a se lumina şi astfel a propăşi prin cunoştinţele pe care şi le adună.

Dacă însă şcoala de azi nu izbuteşte să facă lucrul acesta, dacă copilul şi părinţii lui abia aşteaptă să scape de ea, pentruca copilul să se întoarcă iar la ce ştiu ei, urmează, pe de o parte, că ei nu pot înţelege folosul şcoalei, iar, pe de alta, că nici şcoala nu e în stare a stârni în ei înflăcărarea pentru lucrul minţii.

Ce e de făcut? Rămânem dezarmaţi şi cu braţele încrucişate?

O! Mai sunt mijloace, pe care cu uimire băgăm deseamă că nu le-am întrebuinţat şi că ele dau ceiace şcoala nu izbuteşte până acum să dea: setea după învăţătură, înflăcărarea după luminare.

Aceasta şi este pârghia lucrării omeneşti. Omul se pune la treabă, fie când îl împinge nevoia, fie când este cuprins de patima trebii. Ca să alerge după luminare împins numai de un bold al minţii: că e bine să fii luminat, n'o face. Mintea e puternică unealtă a luminării omului, dar nu are în sine puterea de a porni pe om spre aceasta. Câte lucruri nu le ştie omul cu mintea că trebuie şi totuşi fuge de ele! câte de care ştie că nu sunt bune şi totuşi le face, fiindcă-l împinge pofta!

Cel mai puternic îmbold îl are omul nu în minte, ci în pofte, în plăceri, în gusturi. Dacă te ai împătimit de ceva, pui şi mintea la treabă ca să slujească patimii tale. Doar câtă gândire nu se cheltuieşte pentruca să-ţi faci gusturile, pentruca să făptuieşti şi răul! Cu mintea vede omul că nu ar trebui, că nu ar fi bine, că ar fi primejdios. Dar ce să-i faci? mai mare e pofta. Aceasta e istoria tuturor tutungiilor şi beţivilor. De făcut rău văd ei că fac rău, dar totuşi nu se lasă.

Deci cine ar putea pune stăpânire pe pofta omului şi a se sluji de dânsa ca să-l îmboldească să se lumineze, mare lucru ar face.

Cum se vede, şcoala nu poate stârni această poftă, de vreme ce copilul se lasă de carte îndată ce a eşit din şcoală. Şi dacă apoi ai să-l mai sileşti la carte alţi trei ani, iar n'ai dobândit nimic, fiindcă, fără poftă, omul tot nu va învăţa nici mai târziu. Numai cu porunca minţii că e folositor să ştii carte, nu se va porni omul la treabă.

Dar am spus că mai sunt şi alte mijloace pentru a înfrânge această greutate şi despre ele trebuie să scriem acum. Intre acestea, un mijloc uimitor de puternic, dar nebăgat în seamă, ba încă şi călcat în picioare, e simţul credinţei în Dumnezeu. Acesta are în sine puterea de a împătimi pe om pentru căutarea învăţăturii şi une ori bagi de seamă că setea lui de a se lumina creşte aşa de nemăsurat prin calea aceasta, încât bietul om, care nu a învăţat în nicio şcoală, ori numai prea puţin, dus însă de patima lui de a cunoaşte învăţătura Domnului, se luminează până la aşa înălţime şi începe mintea lui a lucra cu aşa pricepere şi tărie, încât rămâi uimit că puterea de a deschide mintea, se ascunde în unealta credinţei.

Fără a mai pomeni de cizmarul englez care, acum 200 de ani, a scris o carte frumoasă de vieţuire creştinească, numită *Călătoria Creştinului*, dar noi avem pilde cum, chiar în ţara noastră, oameni cărora li s'a deschis inima pentru credinţă, au prins tot odată şi dorul de a se lumina cu mintea. Chiar în acest număr al foii, noi tipărim ştirea pe care ne-a trimis-o Păr. *I. Vasilescu* din *Slon*, Prahova, despre un sătean care a învăţat a citi în 4 săptămâni, mânat numai de dorul de a citi Sf. Scriptură. Acelaş lucru noi îl ştim despre mulţi săteni din satul *Hiliţa*, Iaşi, după cum ne-a mărturisit aceasta Păr. *I. Chirica*, fost preot în acest sat. Mai ştim ceva de un sătean din *Boghicea*, jud. Roman, care, însetat de carte pe calea credinţei, a ajuns să citească peste 100 de cărţi (asta acum vreo 5 ani) şi s'a făcut el singur înfiinţător şi cârmuitor de casă de citire în satul lui.

Mai mult ne-am uimit aflând că mintea acestor oameni s'a deschis până într'atâta, încât le a dat şi lor ghies inima să se apuce de scris lucruri duhovniceşti, fără a scrie fleacuri. Unii au scris chiar în stihuri. Pilde de acestea se pot citi în cartea Părintelui *Trifa* din Sibiiu, «Intraţi în Oastea Domnului!» de pe la pagina 150 înainte (ediţiunea 3, Sibiiu, 1928). Dar chiar şi în Bucureştiul nostru este un creştin care, fără a fi învăţat prin şcoli, om pornit dintr'un sat şi care numai de câţiva ani e în Bucureşti, atâta s'a înferbântat de râvna credinţei, încât încă din satul lui din Prahova, unde era rotar, s'a apucat de a citit cărţi de credinţă şi s'a luminat într'atâta, încât a putut scrie el însuşi cărţi împotriva sectanţilor. Trebuie să mărturisesc că sunt destul de bine alcătuite. Una este «Scrisoare către Eretici», carte de 285 de pagini, tipărită acum doi ani în Câmpina. In sfârşit, mai am o pildă foarte proaspătă: un croitor din satul *Grindu*, Ialomiţa, dela care am o scrisoare amănunţită, prin care te uimeşte la ce deschidere poate ajunge mintea omului mânat de focul credinţei. Dar pentru acum am scris destul. Ne mai rămân şi pentru data viitoare. Deocamdată am dovedit ce zăcăminte bogate se află în poporul nostru, pe care nu le-am scos la iveală prin mijloacele prea seci de până acum.

Arhim. SCRIBAN

IN EXCURSIE PE MUNŢI

Cărţile Şcolare

Cu prilejul modificării învăţământului şcolar, s'a simţit nevoia schimbării şi a manualelor didactice. S'au scris deci, cu această ocazie cărţi multe, dar, de aici au eşit fel de fel de păreri şi anume că: ori cărţile n'au fost bune, ori că propunerile pornite de sus, pentru felul tehnic al acestora însemna ca aceste cărţi să coste prea mult.

In sfîrşit, anul şcolar se începe, cărţile care s'au scris, bune sau rele, se vor pune în mâna şcolarilor.

Noi, în aceste rînduri, nu voim a face critica cărţilor care s'au scris, ci să scoatem la iveală lucruri care ne fac bucurie tuturor.

Pe lîngă cărţile scrise, cele mai multe după cum spune d. **Cezar Petrescu**, sînt mai mult semnate decît alcătuite, prin urmare cărţi, care nu sînt vrednice a fi puse în mîinile şcolarilor. Mai avem însă o serie de cărţi, cîteva, care ne fac mare cinste, sînt bune, şi care pot fi de mare folos, umplîndu-se golul de care se simte nevoe în învăţămîntul secundar în special. Avem aceste puţine cărţi model.

Mult face o carte cînd este expusă într'o limbă curat românească, ne avînd nevoe a fi explicată, fiind lipsită de neologisme, nu mai fac pe elev a se sforţa a trage concluziile necesare. De aici, din o astfel de carte, elevul va putea uşor învăţa, fără memorizarea, cuvintelor unul după altul, ci cu expunerea clară a lecţiei, care face mult mai mult, decît o lecţie neînţeleasă, însă rostită mecaniceşte.

Lecţia prezentată într'un manual bun, fie la Geografie sau Istorie, dintr'o singură privire face pe elev să o privească ca ceva folositor şi apoi nu se mai şimte nevoia ca elevul să ceară lămuririle necesare profesorului din încîlceala frazelor ce întîmplător se găsesc mai totdeauna în manualele de mîna a treia.

E necesar, după constatările care s'au făcut cărţilor didactice, să se recomande elevilor numai acele cărţi alcătuite în mod inteligent, instruind pe elev şi învăţîndu-l să priceapă lecţia bine.

Deci problema cărţilor şcolare ar trebui serios adusă în discuţie, problemă devenită de actualitate, pentrucă e în legătură strînsă cu formarea educaţiei tineretului şcolăresc. Apoi, la alcătuirea acestor cărţi nu ne lipseşte fondul, ci îndemînarea desfăşurării evenimentelor, modul de expunere.

Sistemul nostru de învăţămînt din această pricină nu-şi dă roadele necesare, nu formează elemente înclinate cu convingeri temeinice asupra unui lucru, din cauza lipsei de cărţi lucrate conştiincios.

Instrucţia şcolărească se bazează mai mult pe felul cum sînt cărţile de şcoală, pe metoda cum a fost alcătuită cartea, spre a putea judeca singur elevul, nu prin formalismul, ce se vede totdeauna, a învăţa o lecţie fără a o pricepe, pentru nota de trecere.

Iată deci, pentruce zic, problema cărţilor de şcoală trebue să prezinte un interes deosebit tuturor, şi a se recomanda elevului cartea cea mai bună, pentrucă de aici porneşte instruirea şi progresul în cultura tineretului şcolăresc şi procentul mare la trecerea examenelor.

Diac. V. Fussu

Must in loc de Vin

— O încercare împotriva beţiei —

In «Neamul Românesc dela 5 Sept. a. c. găsim un articol în care ni se povesteşte despre încercarea Societăţii «Temperanţa», care luptă împotriva beţiei, de a ne face să putem bea vin tot anul, nu numai toamna. Cu aceasta am scăpa de băutura vinului şi deci de primejdia beţiei.

Se ştie că cea mai mare primejdie pentru a cădea în beţie nu e vinul, ci rachiurile, dar ori cum şi vinul îşi are partea lui de ameninţare. Nu cea mai mare, dar o are. Şi apoi, un om care ar prinde gust de o băutură fără spirt, este lecuit de gustul de a se mai abate pe la spirtoase.

Incercarea «Temperanţei» este de a face lumea să-şi păstreze mustul ca must şi să nu se mai facă vin. E adevărat că aceasta nu e noutate. Se ştie de anumite vinuri, care se pot preface aşa ca să rămâe dulci în toată vremea. Acestea se numesc vinuri «tăiate». Sunt împedecate de a mai ferbe şi le ai tot anul dulci. Dar aceasta nu se ştie de mulţi, se face de prea puţini şi încă nu a ajuns la o treaptă de măsură ştiinţifică.

Societatea «Temperanţa» însă a luat treaba pe mână în măsură mare, în urma cercetărilor făcute temeinic, cu aflări care se pot pune la îndemâna tuturor, dacă voim să bem must tot anul şi să-l avem astfel, în loc de al avea ca vin.

Amănuntele acestei lucrări ni le pune la îndemână art. pomenit din «Neamul Românesc". Lucrarea aceasta de păstrare a mustului ca must ne este dată cu numele de «pasteurizare», după numele învăţatului medic francez Pasteur. Ea înseamnă stârpirea micilor vietăţi care se află în must ori intră în el de afară şi-l fac de ferbe şi se preface apoi în vin. Dacă aceste vietăţi, descoperite de Pasteur, ar fi stârpite din must, el rămâne must şi nu se mai face vin. Acum Societatea «Temperanţa» aduce la cunoştinţa tuturor că ea pune la îndemâna celor ce vor să încerce aceasta toate lămuririle şi toate îndrumările, pentrucă această păstrare să se poată face. Ea înştiinţează toate Sindicatele de vii şi Cooperativele despre acest lucru şi că Societatea «Temperanţa» stă la îndemâna tuturor pentru a-i sluji cu toate amănuntele. Toată lucrarea este de a supune mustul la o căldură de 65—80 de grade centigrade. La această căldură mor toate micile vietăţi cari pricinuiesc ferberea mustului şi el se poate păstra apoi ani de zile în starea aceasta dulce.

Se înţelege că e foarte de dorit ca lucrarea aceasta să se poată face şi la noi. Mustul e o băutură plăcută tuturor, dela copii până la bătrâni. El este foarte căutat la vreme de toamnă şi cu părere de rău afli mai târziu că nu se mai găseşte, fiindcă «a fiert". Nu este vorba de a aduce la noi o băutură necunoscută şi cu care de acum înainte să deprinzi gustul lumii, ci de o băutură de care totdeauna se vorbeşte cu plăcere. Deci bine ar fi dacă obiceiul păstrării mustului ar intra în deprinderile noastre. Ar fi încă un pas împotriva beţiei. „Temperanţa» are dreptate când scrie în această privinţă că podgorenii ar avea numai de câştigat cu această prefacere, fiindcă mai mulţi sunt băutorii de must decât de vin. La must sunt toţi: şi copiii şi fetele şi femeile. Când la cârciumi, în loc de vin, se va găsi must şi deci nu va mai fi primejdie de beţie, nici noi nu vom mai avea prilej să strigăm împotriva deschiderii cârciumilor Duminica şi să ne împotrivim cârciumarilor.

Dar lucrul acesta, care la noi sună ca o noutate, e treabă veche în alte ţări. Noi totdeauna când ne ducem în Germania, bem astfel de must şi în 1913 am adus cu noi 10 sticle din Berlin, ca să arătăm şi celor din Bucureşti cum se poate bea vin fără alcool. Dar şi în România avem ceva asemănător. Este *cvasul* din Basarabia. Şi aceasta e o băutură din poame, dar rămasă dulce.

Cine se duce acum la Chişinău îl găseşte în sticle, în rânduri frumoase, ca sifoanele la noi, în faţa tuturor prăvăliilor cu mâncări şi băuturi. Dar se găseşte şi toată iarna. Noi nici nu bem altceva tot timpul cât stăm în Chişinău.

Deci noi, în treaba aceasta a păstrării mustului, suntem numai nişte întârziaţi, care aflăm toate năzbâtiile din străinătate, ştim îndată de toate modele şi fleacurile, dar nu ştim de lucrurile cele de seamă care trebuiesc cunoscute şi aduse şi la noi.

De aceia noi dorim toată izbânda încercării «Temperanţei» şi la rândul nostru, facem cunoscută încercarea ei, pentrucă silinţele acestea să fie aflate şi bine primite, de ceice au vii sau pometuri şi le pot urma.

N. SILUREANU,
Profesor Universitar

CONCURSUL „CULTURII POPORULUI"

Despre tema:

MUNCA ŞI METODA EI

sau necesitatea întroducerii cursului despre:

ORGANIZARE

în clasa IV primară. în cl. III de liceu şi cl. VII de liceu

Se ştie de toţi bunii români câtă stăruinţă au depus oamenii luminaţi ai ţării, de a organiza în cât mai bune condiţiuni, munca cetăţenilor şi de a face din România Mare, o ţară bogată şi cât mai fericită.

Dela război şi până astăzi, s'au luat diferite măsuri, pentru a da ţării o mai bună organizare şi îndrumare. Ultima încercare a fost realizarea împrumutului, cu gândul a rezolva o parte din nevoile ţării.

Părerea noastră este că, mai presus de toate, trebue să ne gândim, a îndruma pe cetăţeni, spre o mai bună organizare a activităţii lor în toate direcţiile şi o mai bună chiverniseală a vieţii şi numai atunci, credem noi, că nu vom fi nevoiţi, ca după 3—4 ani, să căutăm alt împrumut.

Pentru acest lucru, trebue să învăţăm, a organiza munca noastră, începând mai întâi cu harnicul muncitor al câmpului, cel din mine şi din fabrici, până la cei mai înalţi intelectuali.

Unii spun că până astăzi, s'a învăţat numai de către intelectuali, despre organizarea muncii, lăsându-se ţăranul fără cultura necesară în acest sens. Când însă s'a voit a se pune în aplicare directivele celor specializaţi, nu s'au putut înţelege aşa de uşor, iar folosul real, nu s'a putut trage atât cât a dorit legiuitorul.

Credem, că dacă se va face încercarea pe care o propunem, să se discute prin publicitate, de către cei însărcinaţi cu îndrumarea şi educaţia poporului (învăţători, preoţi, militari), vom ajunge a cunoaşte să ne organizăm mai bine munca de toate zilele, iar rezultatul va fi cel dorit de toţi bunii români.

Pentru acest lucru, ziarul: «CULTURA POPORULUI», face apel la cei arătaţi mai sus, a trata prin publicitate, în acest ziar următoarea chestiune:

«Foloasele reale, ce ar trage economia naţională a ţării prin introducerea în cl IV primară, a III-a de liceu şi a VII-a de liceu a cursului: **«Despre o mai bună organizarea a muncii noastre".**

Se va avea în vedere, că după terminarea cl. IV primară cea mai mare parte din cetăţenii noştri, merg la munca câmpului în uzine, în fabrici, etc., unde dacă ar fi puţin iniţiaţi în această direcţie, am vedea la muncitorul de pământ, că din 10 pogoane, ar putea produce de 10 ori mai mult decât azi, iar veniturile ţării ar fi înzecite.

Un cismar, care a învăţat 4 cl. primare şi nu a învăţat cum trebue să-şi organizeze munca, nu poate produce un lucru bun şi un venit suficient pentru un trai bun.

Astăzi, auzim pe vînzătorii de ghete, spunând cumpărătorului: *«Sînt scumpe cele străine, dar foarte bune; luaţi din cele fabricate în ţară la noi, că sunt mai ieftine, dar mai proaste».*

Ei bine, acest lucru trebue să dispară, prin o bună organizare a lucrătorului.

In clasa III-a de liceu, după noua programă, sînt elevi ai căror părinţi nu pot suporta cheltuelile, ca copiii lor să înveţe mai departe şi sînt nevoiţi a ocupa servicii la: primării, prefecturi, etc.

Dacă acestor tineri, li s'ar completa cunoştinţele din cl. IV primară, prin altele mai superioare, de modul cum trebue să se facă o mai bună organizare a muncii, în serviciile ce vor ocupa, este uşor de înţeles, că rezultatul va fi mulţămitor atât pentru ţară, cât şi pentru ei.

Elevul care termină cl. VII de liceu, are posibilitatea să ajungă în cele mai înalte funcţiuni în stat, şi dacă a urmat cursul despre organizare, va şti să conducă, pentrucă este înţeles de cei în subordine.

Este ştiut că ceiace se învaţă în şcoală, se reţine mai bine minte şi este de mare folos pentru toată viaţa omului.

Ziarul **«Cultura Poporului»**, în dorinţa de a încuraja pe toţi cei chemaţi a face educaţia poporului, îi roagă să studieze subiectul propus de noi, care se va publica în coloanele ziarului şi se vor da trei premii, pentru cele mai bune lucrări cu subiectul propus.

Premiul I 3000 lei; al doilea 2000 lei şi al treilea 1000 lei.

Lucrările vor fi trimise redacţiei ziarului, până la 1 Decemvrie a. c.

Colonel,
Niculescu Traian

Insemnări săptămânale

DIN SATELE NOASTRE

Un fapt interesant, care merită să fie ştiut de toţi, cred că este statistica publicată în buletinul ministerului sănătăţii, cuprinzînd numărul morţilor din întreaga ţară şi cauzele morţii.

Din această statistică se poate vedea precis, principalele cauze, care fac să nimicească viaţa sătenilor noştri.

Pe lîngă boalele care bîntuesc satele noastre, în primul rînd este **tuberculoza,** *care dă un procent de 46 de morţi de tuberculoză, la o mie de morţi.*

O altă boală, care produce un prăpăd destul de mare este **cancerul,** *care la ţară produce 7 morţi de cancer la o mie de morţi.*

Pelagra, *care provine din mîncarea mămăligii din malai stricat, produce 6 morţi de pelagră la o mie de morţi.*

O altă boală, care în altă ţară nu există, este **fălcariţa sau tetanosul.** *Această boală se arată şi seceră mai mult pe noii născuţi. Omoară în fiecare an, nu mai puţin de 1977 copii.*

Aceştia numai în România, dintre care: 1758 în vechiul regat; 99 în Basarabia; 88 în Bucovina şi în Transilvania numai 32.

Boala aceasta, este cauza neîngrijirei atît a lehuzei cît şi a copilului nou născut de la ţară. Acest microb se dă pruncului prin foarfeca murdară, a acelei care face pe moaşa şi taie buricul noului născut, neîngrijindu-se mai înainte a desinfecta foarfeca.

Iată rele mari asupra poporului nostru dela ţară; din puţină neglijenţă, e expus a fi mai prejos decît locuitorii altor ţări.

Cînd se vor lua măsuri, ca ţăranul nostru să aibă şi el în sat cele necesare unei vieţi mai higienice; cînd se va face noua organizare a ministerului sănătăţii la noi, atunci credem că ţăranul nu va mai fi expus la atîtea boale, iar mortalitatea va scădea.

Diac.

Istoria Talanților

«Bine slugă bună și credincioasă, «peste puține ai fost pusă, peste multe «te voi pune».

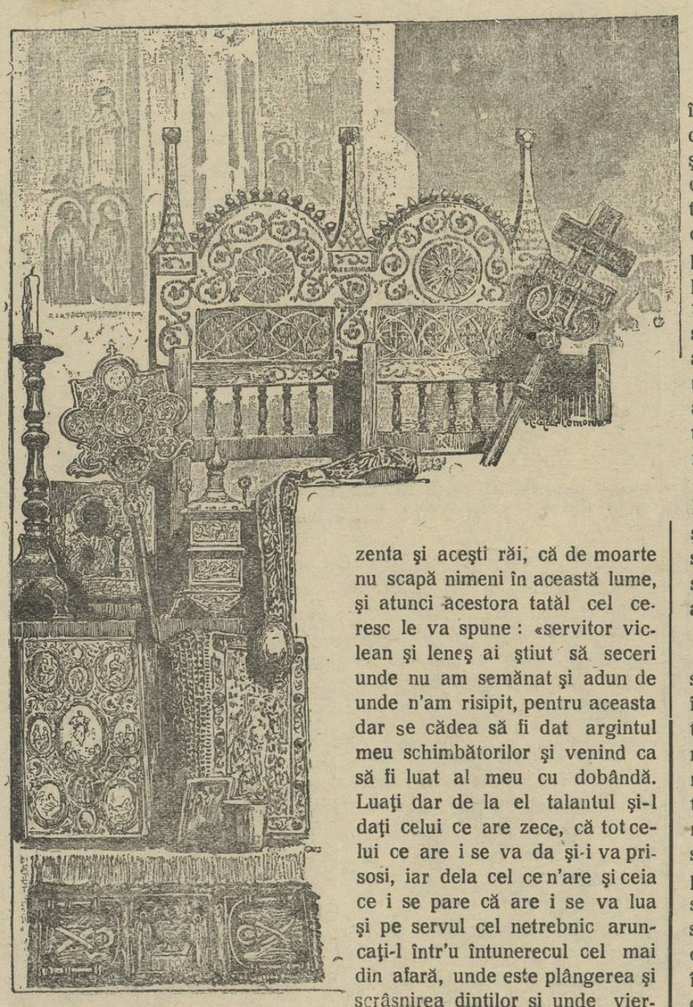

Frate Creștine,

Omenirea întreagă decând există și până astăzi a fost într'o fierbere continuă, frământându-se pentru câștigarea pâinei celei de toate zilele. Din această frământare și luptă pe viață și pe moarte, au apărut, în trecerea vremii, veacuri cărora li s'au dat numele de «veacurile materialiste». In aceste veacuri, banul a fost ogoiul în jurul căruia s'a învârtit omenirea. Din lupta lor pentru bani, popoarele s'au sdrunc inat, pentrucă au luat naștere păcatele care rod temeliile celor mai puternice popoare și anume luxul și din el imoralitatea. Un popor imoral și rău este sortit să piară de pe fața pământului. Omul, care în viața lui pământească aleargă setos numai și numai după ban și după averi moare sărac, pentrucă cel depe urmă surtuc nu are nici un buzunar ca să ia averea cu el dincolo în lumea cea veșnică.

Dumnezeu când a făcut lumea a împărțit-o în trei cete dând la fiecare ceată după puterile ei, a verea lui pământească. Unei cete i-a dat 5 talanți, celei de a doua cete i-a dat 2 talanți și celei de a treia un singur talant. Binecuvântând Dumnezeu lumea — după ce a împărțit averea aceasta i-a lăsat să muncească.

Prima ceată sunt oameni muncitori, care din zori și până în seară lucrează cinstit, câștigând pâinea de toate zilele— lăudând pe Domnul în răsărit și asfințit de soare. Lucrează îndoind darul pe care i l'a dat Tatăl cel ceresc în lume.

A doua ceată sunt oamenii cărora li se încredințează slujbe mari, după urma cărora trăesc, lucrând pentru binele și prosperarea lor, ducându-le la bun sfîrșit. In conducerea acestor slujbe ci nu uită pe acela, a cărui mână puternică conduce tot ce vedem și nu vedem. In ceata a treia intră toți, hoții, criminalii, bârfitorii, răutăcioșii, bețivii, curvarii și în sfârșit toți leneșii și nelegiuiții acestei lumi, de care i-a fost milă lui Dumnezeu, dându-le viața, judecata și puterea de inteligență de a deosebi binele de rău, dându-le sănătate trupească, numai și numai să se hrănească și ei în această viață lăudând pe acel care a făcut cerul, soarele și pământul; iar ei dezertează dela această datorie sfântă, căutând să trăiască numai din șiretenii și din răutăți, scăldându-se în toate păcatele lumii și uitând cu totul de Dumnezeu Boala de care sufere popoarele pământului este cauzată numai de acești ticăloși, care uită de Dumnezeu trăind în nelegiuiri și răutăți.

Venirea omului din sfânta Evanghelie, este însuși judecata lui Dumnezeu, când se vor prezenta și acești răi, că de moarte nu scapă nimeni în această lume, și atunci acestora tatăl cel ceresc le va spune: «servitor viclean și leneș ai știut să seceri unde nu am semănat și adun de unde n'am risipit, pentru aceasta dar se cădea să fi dat argintul meu schimbătorilor și venind ca să fi luat al meu cu dobândă. Luați dar de la el talantul și-l dați celui ce are zece, că tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar dela cel ce n'are și ceia ce i se pare că are i se va lua și pe servul cel netrebnic aruncați-l într'u întunerecul cel mai din afară, unde este plângerea și scrâșnirea dinților și unde viermele nu doarme în veci». Iată pedeapsa pe care o dă Dumnezeu celui ce caută să trăiască în lenevie și în necinste. Averea lui făcută prin vicleșug nu este decât fum și cenușă, fiindcă ochiul lui Dumnezeu nu doarme și mâna lui este puternică și tare. Dumnezeu ne rânduește pe fiecare în lumea aceasta, dându-ne talanți după puterile noastre.

Talantul este darul pe care ni-l dă Dumnezeu. Acest dar bogat nu trebue să-l ascundem în pământ, cum a făcut servitorul din Sf. Evanghelie și cultivându-l să facem îndoitul lui în lumea aceasta, trăind și noi și dând și aproapelui nostru, căruia Dumnezeu i-a dat mai puțin. Dobânda acestui dar să fie averea noastră câștigată cinstit și cu frica celui ce ne trimite lumina soarelui, ploaia norilor și aerul curat al zilelor. Sufletele noastre să fie desbrăcate de haina diavolului, — care ne îndeamnă la rău— și în ele să nu odrăslească decât virtutea, sămânța binelui, a milei a iubirei frățești, a dragostei și a cinstei, lăsând setea după materia care distruge spiritul, și îmbrățișând învățătura Domnului, care pentru păcatele noastre s'a răstignit pe crucea depe Golgota și atunci la judecata când Tatăl cel ceresc va veni ne va spune ca un părinte atotputernic:

«Bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost pusă, peste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului. Amin.

Pr. Dem. I. Iliescu

Propteaua beției

Care este cea mai mare propteaua a beției în Țara Românească și aiurea? A spus-o d. Dem. Dobrescu, Primarul Bucureștilor, în ziua de 20 Iunie, la deschiderea Congresului Internațional Antialcoolic din București:

«Alcoolismul... trebue combătut cu toată energia și seriozitatea. Dar cel mai mare dușman al acestor acțiuni e politica. Oportunismul politicei este silit de sufragiul universal să menajeze această pasiune a alcoolului și câte odată chiar să o încurajeze.»

Mai pe românește, asta înseamnă că azi toți cetățenii având glasul lor de rostit, prin biletul de vot, la alegerile politice cârmuitorii politici, ca să placă mulțimii și să nu voteze împotriva lui, îi lasă nesupărat gustul de a se îmbăta și ușurează găsirea lesnicioasă și ieftenă a băuturilor bețive. Deci politica se ferește de a supăra beția, ca nu cumva mulțimea beților și a celor ce trăesc din negoțul beției să scoale lumea împotriva lor. Politica e nevoită să ajute beția, ca să nu sufere vrăjmășia ei.

Aceasta spune Primarul Capitalei noastre despre propteau beției.

As.

Pagini din lupta împotriva beției, fumatului și altele

Prin îmboldurile care s'au dat împotriva beției și a altor patimi, deși ele tot stau tari și trufașe și nu se lasă bătute cu una cu două, cum am mai arătat noi, totuși, pe ici pe colo, se dobândește ceva împotriva lor. Munca pornită de Păr. *Trifa* din Sibiiu, prin înființarea tovărășiei sufletești numite «Oastea Domnului», se răspândește, prinde chiag și-și arată roadele ei mântuitoare în multe sate. Noi voim să arătăm aici câteva din biruințele sufletului asupra patimilor, după cum ni le povestește Păr. *Ioan St. Vasilescu* din comuna *Slon*, jud. Prahova, pentruca lumea sa vadă și binele care se lucrează la țară, să prindă îndemn și inimă de a stărui și a se întări în calea aceasta.

„In lupta pe care am pornit-o, scrie Păr. Vasilescu, în deosebi împotriva beției, furtului, înjurăturilor și fumatului, foarte mult mă bucură și hotărârea celor mulți, cari și-au schimbat cu totul felul de trai. Dar mai mult mă bucură întrecerea la care s'au luat aceștia, de a hotărâ și pe alții să se lepede mai cu seamă de patimile înșirate mai sus. Așa, nu arareori se întâlnesc câte 2—3 inși, din cei înscriși în «Oastea Domnului», acasă la câte unul care mai este stăpânit de patima beției, ori fumatului ori de a înjurăturilor, ori de toate laolaltă. Fiecare din acești 2—3 au cu ei Noul Testament și cartea «Intrați în Oastea Domnului», și se duc la casa omului, fără a fi știut unul de altul, dar toți cu acelaș gând: de a îndupleca pe cel stăpânit de patimi de a se lăsa de ele și a se hotărâ pentru o viață mai creștinească.

«Vrednice de însemnat mi se par faptele pe care le înșir mai jos:

«*Ioan Iordache Frâncu*, om sărman, dar stăpânit de patima fumatului, a intrat în cârciuma lui *Ioan Constantinoiu*, în una din zilele lunii Martie a. c., ca să cumpere un pachet de tutun de a treia.

Pe când se plângea că s'ar îmbonăvi dacă n'ar găsi tutun, a intrat locuitorul Petrache Dumitrescu, care voia să cumpere niște pește. Acesta fusese și el stăpânit mai nainte de patima beției și a fumatului, dar acum se vindecase de tot.

«Auzind care este pricina tânguirii consăteanului său, Petrache Dumitrescu cumpără 2 pâini și o jum. de kilogram de pește și, punându-le pe masă, a zis:

«— Nene Ioane, dacă dumneata te lași de tutun, ai dela mine aceste 2 pâini și o jum. de kg. de pește.

«Cârciumarul a scos și el o cutie de tutun (amestecătură din calitatea I, II și III) și le-a pus tot pe masă, împreună cu o hârtie de 100 de lei spunând:

«— Nene Ioane, dacă vrei să mai fumezi, ai dela mine cutia aceasta de tutun fără bani; iar dacă te lași de tutun, ai dela mine 100 de lei.

«Să fi văzut pe om tânguiri, neștiind ce ce facă! Un sfert de ceas a stat la îndoială, între bucuria pe care ar face-o familiei ducând acasă suta de lei, pâinile și peștele, și între plăcerea pe care și-ar da-o trupului său cu tutunul. In sfârșit, s'a hotărât. Odată a înșfăcat pâinile și peștele și suta de lei și a pornit-o n fugă spre casă, dar cu amenințarea celor din urmă că va mânca bătaie, dacă va mai fi prins fumând.

«De atunci Iordache Ioan Frâncu n'a mai fumat și mulțămește binefăcătărilor lui, care l-au hotărât la aceasta.

«Vrednic de scos la iveală mi se pare de asemenea fapta că *Haralambie I. Ogrezeanu*, om de 43 de ani, care vorba Românului, n'a știut carte nicio buche, numai din dragostea de a citi și el pe Noul Testament și pe cartea „Intrați în Oastea Domnului", a învățat să citească în 4 săptămâni; numai că mereu mă roagă să scriu undeva să i se trimeată un Noul Testament cu slove mai mari».

Nu-i așa că aflăm acestea cu mare bucurie și parcă am și vedea mântuirea apropiată, dacă mulți din cărturarii satelor s'ar apuca să se ostenească în felul acesta?

Fără îndoială. Dar nu trebuie să ne gândim că un asemenea soi de muncă merge fără primejdii pentru cel care o pornește. Noi am mai scris despre aceasta și de atunci încă se înmulțesc dovezile despre preoții primejduiți pentrucă lucrează la îndreptarea satelor. Nu e mult de când acest lucru l-am citit, în luna August și în ziarul bisericesc «Crucea» din București, în care Preotul *Vasilache* din Fălciu se plânge că e prigonit pentru astfel de lucru. Dar așa se plânge și Preotul I. Vasilescu, care ne spune că, în ziua de 13 Aprilie a. c., a venit în sat revizorul de tutun *Giurcă*. A inspectat pe negustorii care vând tutun și a găsit că, de câtăva vreme, în Slon a început să se vândă foarte puțin tutun. De aici a luat notă că preotul din Slon lucrează împotriva Statului!

Alte supărări ai din partea cârciumarilor, dacă alungi beția și alte supărări din partea fraților mincinoși când te văd că faci mai mult decât ei.

Iată despre ce trebuie să ia cunoștință lumea și să ia în apărare pe preoții sau învățătorii care lucrează în folosul ei.

Arhim. SCRIBAN

Răvașe Educative

Despre educație în genere

Dragă Zoițo,

Ce curioasă ești și tu, vrei să stai la vorbă cu mine tocmai despre un subiect vast și complicat: v r e i să discutăm: *Despre educație.*

Societatea cu cât e mai complectă, cu atât are nevoe d'o mai aleasă educație, spre a sta în bună armonie cu semenii și cu sine însuși.

Omul nu poate să fie bun pentru sine și pentru semenii de cât când a suit culmea unei desăvârșite educații. Dar, ce puțini sunt oamenii cari se gândesc la așa ceva.

Instrucția este poleiala internă; educația este înaltul extern al omului, smaltul a cărei știrbire se vede chiar după cum îți dă o: *Bună ziua.*

Știința este unica condiție a vieței a zis Socrates, la care îmi vine a adăoga: *Educația este baza solidă pe care se poate construi edificiul unui trai liniștit și înțelept în viață.*

Educația este stabilitatea tutulor cunoștințelor înțelepțești alese, căpătate și date, prin care se ajută naturii în desvoltarea facultăților, fizice, morale și intelectuale ale omului, în vederea perfecțiunei sale, a menirei sale sociale, a fericirei sale pe pământ.

* * *

Educația națională, este înlăturarea absolută din sufletul nostru a oricărei înclinări servile și mecanice, a tutulor mijloacelor piezișe, fățarnice și josnice ca: spionări, excese, mituiri, loviri, amenințări și făgăduieli mincinoase; este o țesătură fină, în care nu poate intra nici noduri, nici încâlciri de fire între spată și vătale c'atunci tramba nu se țese. Educația națională, de care mi a plăcut mai mult a mă ocupa, este acea frumoasă și nobilă legătură morală, care unește pe fiecare cetățean și l face să cugete la binele și la înălțarea progresivă a neamului său pe care — *'n ruptul capului*, nu-l pătează cu nimic. Dar ce rară se găsește ea azi între oamenii zilei, fata mea!

Educația națională este aplicarea tutulor principiilor morale, tutulor sentimentelor mai desinteresate și pe care fiecare individ, trebue să le aibă pentru patria sa, căci ea nu e o pură invenție, ci e un complex al trecutului, format din țărâna strămbunilor și, glia aceasta, cere dela noi, o sacră adorare, ca și pentru Dumnezeu.

Socotesc că cei mai nenorociți oameni de pe pământ sunt trădătorii de patrie și doar pentru ei ar trebui să fie alcătuită sinuciderea, impusă de lege, fără nici o judecată, excluzându-se orice circumstanță ușurătoare...

* * *

Educația intelelectuală poate să aibă atâtea subdiviziuni câte sunt și gândurile, cari străbat mintea omului; iar *Educația morală*, atâtea subîmpărțiri câtă dragoste pentru bine, înalt și frumos poate 'ncolți în inimile noastre Cum am putea noi numi înclinările omului spre studiul picturii, sculpturei, muzicei, artei militare, al esteticei, al cunoștinței și aplicărei legilor, decât: Educație artistică, estetică, Educație națională?

Am zis că Educația națională și religioasă de care are nevoie orice individ, este aplicația tuturor principiilor morale; dar știut e că omul are în el și părțile lui slabe întunecoase ca: râvnă, lene nechibzuință, îndărătnicie, ș'atâtea alte vițiu.

Frânele unei națiuni nu se pot conduce cu asemenea patimi și nici doar cu vorbe late; ci pentru cârmuirea unui stat va trebui o știință a parte; din lipsa acestor cunoștințe și din neaplicarea legilor țării decurge ruina națiunilor.

Exemplele le avem în Istoria Babilonienilor, Fenicienilor, Caldeenilor, Cartaginezilor ș'a atâtor popoare dispărute depe fața pământului. Citind acestea dragă, te vei putea convinge că:

Educația morală și națională este baza solidă pe care se sprijinește pururi existența temeinică a unei națiuni.

Pentru timpul deacum, doar Chemal Pașa și Mussolini s'au preocupat serios deasemenea educație și au isbutit cu succes.

Cu bine

Baba Visa

→ Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului"

Gânduri frumoase care se perd

Alăturea de rânduri care degeaba au fost scrise, că nu spun nimic ori spun prost, se scriu și rânduri care ar merita să stea mai mult înaintea ochilor noștri. Totuși, dacă rândurile au eșit la ziar, de a doua zi s'au dus și rândurile vrednice și cele nemernice. O nouă foaie le ia locul și cele ce au meritat să rămâie s'au dus. Când târziu, întâmplător, dai peste rânduri scrise de demult, îți pare rău că s'au uitat. Se uită și rânduri de seamă de ale d-lui Iorga, dar încă ale altora! La depărtare de un an de zile dela data când s'au ttpărit, citim niște rânduri ale unui tânăr, d. *Ovid Densușianu*—fiul, în *Universul* dela 7 Mai 1928 și le găsim atât de frumoase! Ce păcat să s'au uitat! Chiar și atunci, cine și câți nu le ar fi citit!

In art. *Arta românească și «Salonul Oficial»*, domnia sa arată lipsurile artiștilor noștri și spune cu dreptate că degeaba umblăm să maimuțărim formele străinătății, când n'am străbătut mai întâi evoluțiunea culturală a ei. Cuvintele sale au însemnătate nu numai pentru artă, ci și pentru cultură în deobște:

Stăpâniți și cuprinși de snobism, niciodată n'am fost totuș mai burghezi ca în vremurile de față. Și aceiaș mărginire burgheză am adus-o în aplicarea cuvântului de cultură acolo unde nu există decât un spirit de mediocră imitație. Vrem să fim cubiști fără a fi desăvârșit evoluția intelectuală și psihologică din care cubismul a isvorît, după cum am vrut să fim simboliști fără să prezintăm complexitatea psihologică ce și-a găsit nuanța în simbolism.

Curentele literare și artistice au și ele rostul lor, cauze adânci ce țin de mentalitatea generațiilor a căror tendințe le exprimă. A voi să creezi un curent atunci când mentalitatea poporului nu poate găsi într'însul un mijloc potrivit de exprimare—iată greșala. Un popor, ca și un artist, nu poate fi creator decât în măsura în care este el însuși.

A imita pe străini, fără a ne putea identifica cu dânșii, este o sforțare primejdioasă și zadarnică; sforțare din care ar rezulta o deformare a vieței noastre sufletești unde—fără a ne apropia de ceilalți—nu ne-am mai recunoaște nici pe noi.

Degeaba ridicăm steagul strigător al modernismului, a c e s t steag ne este străin. Să fim moderni? Da, dar potrivit cu trecutul, cu c u l t u r a noastră, cu tradiția strămoșilor noștri pe care suntem datori de a o îmbogăți și pe care n'o putem renega. Iar dacă această tradiție ne apasă, dacă cultura occidentală ne ademenește prea mult pentru a voi să rămânem noi înșine, atunci să părăsim admirațiile ipocrite cu care am preamărit geniul unui Grigorescu, unui Luchian, unui Eminescu; să strângem toate figurile trecutului și să le atârnăm la zidul vechiturilor spre a le privi dela înălțimea noastră de moderni.

Marea problemă a poporului nostru este problema culturii, mai mare și mai complexă decât ne închipuim, căci în însăși interpretarea cuvântului cultură ne-am rătăcit. Cultura nu este imitație, după cum nu este numai erudiție: documeetația cea mai savantă și mai precisă nu va putea da niciodată ceeace o asimilare sănătoasă și adâncă va isbuti să creieze. A se cultiva nu înseamnă a îngrămădi numai cunoștințe, ci — trecând printr'o muncă de disciplină și de sinteză — să te folosești de aceste cunoștințe spre a te ridica la o concepție originală mai departe. Am imitat și continuăm să imităm occidentul, dar am asimilat puțin. Ne-am îngreuiat capetele cu ideile și literaturile din apus, dar — nepătrunzând în spiritul acestor idei și acestor literaturi, n'am câștigat mai nimic, căci sufletul unei literaturi, nu estetica ei aparentă, are adevărată însemnătate. Dacă am fi pătruns într'adevăr în sufletul culturii și al artei occidentale, personalitatea atâtor artiști și intelectuali străini ne-ar vorbi mai limpede prin experiența lor, decât toate conferințele filosofice și artistice ce se țin în sălile noastre semi-goale. Și pentru a mă întoarce la Salonul oficial cu care am început și cu care voi încheia, marea greșală a comitetului organizator a fost de a și alișa lipsa de bun gust și de pricepere cu prilejul unor expoziții ce ar fi putut să nu fie oficiale, pentru a evita să fie ceeace sunt: o rătăcire și o minciună.

Credea că fiecare va păși în acestea deplin adevăr, care trebuie ascultat și urmat și deci și dreptatea noastră de a nu le lăsa să se peardă.

A. I. S.

Diferite cugetări din lume

(Din volumul ce va apare)

ARABIA.— *Făgăduiala este o datorie care trebuie achitată.*

ARGENTINA. — *Munca fără tragere de inimă, e ca și carul fără de osie.*

ANGLIA.— *Omul care risipește timpul fără să muncească și fără să citească este un ucigaș.*

ARMENIA.—*Să nu vă mințiți unul pe altul!*

AMERICA *(Venezuela).*—*Munca și veselia sunt talismanele norocului.*

Culese și traduse de:

Preot G. D. CRUCEANU

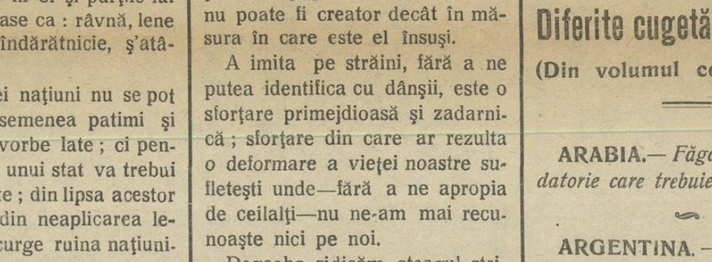

Scurtă privire asupra limbii engleze

Romanii și primii locuitori istorici

Pe la finele secolului I-lea înainte de Hristos, — începutul erei creștine —, Romanii ocupă «Britannia» unde găsesc pe primii locuitori istorici, poporul celtic («Britons») ce are multe în comun cu Galii din nordul Franței. Când Romanii s'au retras în anul 410 d. Hr., insula era deja latinizată, poporul vorbind o limbă latină specială.

Năvălirea triburilor păgâne.

După Romani au început să năvălească rând pe rând triburi păgâne dintr'o rassă de «Low Germans», cari locuiau la gurile fluviilor Rin, Elba și Veser. Din aceste limbi nouă întroduse, se formează dialecte speciale, din cari se distinge dialectul Londrei. In secolul al XIV-lea, scriitori mari ca Chaucer scriau în dialectul Londrei, care și astăzi e model de limbă și literatură engleză „*King's English*". Engleza londoneză a veacului al XV-lea, începe să se fixeze ca limba literară engleză, pe timpul lui Caxton (1477).

Lupta pentru supremație a dialectelor.

Dialectul «Wessex» a fost numit de cărturarii secolului al XVI-lea, «Anglo-Saxon»; adică dialectul «Wessex» zis și «Saxon» vorbit în Anglia, și nu acela vorbit pe continent, în Europa. Acest dialect nu era singurul dialect anglo-saxon pentru perioada dela 450 d. Hr. și până la 1200, ci erau multe alte dialecte teutone cari luptau pentru supremație, din cari cele mai importante erau: cel scandinavian, frisic și saxon. Cu toate că majoritatea literaturii ce s'a putut păstra a fost dela dialectul «Wessex», totuși literatura dela cele-

FAPTE CREȘTINEȘTI

In vălmășagul luptelor pe care vremea ni le dă, în noianul de răutăți strigătoare la cer, duhul creștin plutește ridicând în slăvi, sufletele curate ce ies în evidență de prin satele răslețite, de pe întinsul României Mari. Cu toată otrava care o împărtășește unele gazete din țară, cu toată lupta lor ca să întunece sufletele creștinești, o gazetă sinceră, cinstită, cuminte, pătrunsă de spiritul Sf. Evangheliii, condusă de un mare General al țării noastre, duce în satele amorțite de otrava vremii, politica, luxul, trândăvia, beția și concubinajul, vestea cea bună, cuvântul cel bun, fapta frumoasă, care îndrumează sufletul, descătușîndu-l din ghiarele diavolului și dându i zborul liber spre Domnul cerului și al pământului. Este gazeta „**Cultura Poporului**“. Și-a creiat un drum această floare a presei românești. Drumul plin de învățătură, drumul plin de sfaturi frumoase, care unde pătrunde ia, îndoesc sufletele, le convertește să apuce calea cerului, singura care duce la mântuirea noastră ca neam și ca țară.

De 8 ani lupt și eu cu uimila mea contribuție, pentru răspîndirea ei în popor. De 8 ani îmi trimlt și eu scrisul meu fără pretenție la această gazetă. In viața mea necăjită mi-am ales apostolatul, mi-am ales slujba în Domnul, mi-am ales sf. Amvon, ca să predic turmii adevărul, cinstea și dreptatea.

De când mi-am ales această cale este puțin timp, dar mulțămesc lui Dumnezeu, roadele le văd din zi în zi. Venind în parohia mea, de a doua zi am căutat să răspândesc «Cultura Poporului». Credincioșii mei o citesc cu drag și fac ceeace îndeamnă ea. Iată o faptă care este rodul învățăturilor din această gazetă: «In ziua de 6 Septemvrie creștina Elena V. Kirtu, femee trecută de 40 de ani, vine la mine cu o listă și cu suma de 920 lei. Cu un ton blajin îmi spune: Părinte am citit în gazeta «Cultura Poporului» un apel pe care-l face un preot din Stănicul Moldovei, pentru ajutarea bisericii din «Cerdac» și m'am gîndit că este bine să alerg prin sat, pe la femei și oameni să dea cât îi lasă inima pentru această sf. biserică — și am strâns, părinte, 920 lei. Mi-au făgăduit mai mulți că dau, dar nu au acuma. Să-i trimiți S. Ta acolo, ca să se pună o cărămidă la zidul sf. altar și pentru sufletele noastre păcătoase? M'au trecut lacrimile; un fior a trecut prin toate mădularele mele. Câtă bucurie în cer și pe pământ pentru asemenea fapte! Credința fără fapte este moartă, dar faptele care purced credința r ă m â n nemuritoare. Ochii sufletului s'au deschis și această femee aleargă după fapte bune. Această femee dă o palmă peste obrajii grași ai avuților cu inima împietrită, și cu ochii sufletului închiși.

Această femee se ridică asupra vremii și spune: «Sufletele voastre sunt închise și ochii voștri închiși — deschideți-i și veți vedea cât de dulce este învățătura mielului care s'a răstignit pe Golgota». Această femee știe carte și când bărbatul său primește gazeta, strânge femeile și le citește din ea articolele pline de învățături frumoase. Câte sate sunt în țară? Câte femei sunt ca aceasta?! Iată ce poate o gazetă care cu adevărat contribue la regenerarea sufletelor creștine, copleșite de vremea turbure în care trăim. Iată rezultatele ei. Către poporul de jos este îndreptată și poporul acesta care o primește, face ce învață ea. Iar cei cari o conduc își culeg roadele, văzând că munca nu este zadarnică. Această creștină și-a luat angajamentul să răspândească această gazetă la toți știutorii de carte, prin mijloacele ei de propagandă, înlocuind gazetele politice, care duc sufletele la ruină. Dacă poporul nostru m e r g e rău astăzi, merge din cauza lipsei de progagandă culturală solidă, făcută fără temei, fără suflet.

Poporului de jos îi este sete de vremuri bune, și aceste vremuri nu pot veni decât punându-se suflet pentru ele. Voi, frați preoți și învățători care sunteți stâlpii culturii la sate, luați aminte că în satele noastre domnește somnul de veci al întunericului. Căutați oamenii cu lumânarea și îndrumați-i la treabă. Dați alarma că toți vor pleca. Femeia *Elena Kirtu* a plecat la lucru și este fericită că în satul ei lucrează pentru binele obștesc. Rău voitorii se vor lovi de pieptul nostru tare, de creștinii noștri adevărați și prin faptele lor și exemplele noastre se vor topi ca ceara la lumina focului.

Pr. Dem. I. Iliescu Palanca
Oltenița Sub Urbană Jud. Ilfov

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul :-:

Limba românească din ziua de azi

La cursurile dela Vălenii de Munte, d. *N. Bațaria* a ținut mai multe conferențe. La una din aceste a spus că limba românească se „deslavizează», adică își perde cuvintele slave din sânul ei și, în loc, intră cuvinte latinești. De fapt, nu e adevărat. Cuvintele slave sunt prea intrate în limbă de sute de ani, din vremea cînd limba românească se plămădea. Ele au intrat în însăși carnea limbii. Sunt acum ele însele limbă și nu mai pot fi scoase. Pui azi un cuvânt latinesc în locul celor slave, dar nu le poți pune în toate întrebuințările. Zici *speranță* când nu vrei să zici *nădejde*, dar poți zice *om de speranță* în loc de a zice *om de nădejde?* Nu se poate. Altfel a intrat cuvântul slav decât cel latin. El e intrat în însești încheieturile limbii.

Limba e adevărat că schimbă unele cuvinte cu altele. Dar acestea nu sunt cele slave, ci cele grecești, intrate pe vremea fanarioților și numai la orășeni. Cine mai zice azi *anafora* (decret, ordonanță), *sastisit, exoflisit* și multe cuvinte cu terminațiunea *isit*? Le avem din grecește, dar s'au dus. Le-au întrebninţat orășenii, cum întrebuințează azi franțuzismele, dar în limbă n'au pătruns.

Dacă nu este adevărat că limba se «deslavizează», că nu se poate e adevărat că se *francizează*, dar tot la orășeni.

Deși unele cuvinte sună latineşte, dar noi le-am luat din franțuzește. Ce este aceia de a zice *în stare de ebrietate* în loc de *în stare de beție*? E un franțuzism. Dar casă de raport în loc de *casă de speculă*? O! sunt franțuzisme care dau afară latinismele! Se zice *șaretă, cariolă*, în loc de a zice *căruță* și *cărucior*; se zice *pieton* în loc de a se zice *drumeț, călător*, și câte câte.

In «Viitorul» (10 Aug. a. c.) citim despre oaspeții de vară ai Constanței că „se promenează în sunetele muzicei militare» *se promenează*, în loc de *se plimbă*!

Se francizează limba, asta e, sau mai bine, se poceşte.

A. S.

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe“ din „Cerdac“ Slănicul Moldovei

Suma din urmă	200 Lei
Au mai donat:	
Iosefina și Pr. D. I. Iliescu	100 Lei
Eugenia Kirtu	100 «
Maria și Constantin Kirtu	100 «
Oprea și Dobra Stancu	100 «
Vasile și Savastița Kirtu	100 «
Fanache și Cleopatra	100 «
Ștefan și Stanca Moise	100 «
Marin și Floarea Oblu	100 «
Gheorghe Zaharia	100 «
Tudora Apostolescu	100 «
Ioana și Ion Oblu	80 «
Petre și Ștefana Ciboată	40 «
Vasile și Niculina Neciu	30 «
Dobra și Vasile Neciu	30 «
Constantina și Constantin Lulea	20 «
Maria și Anghelina Curcă	20 «
Zamfira Ilie Stancu	40 «
Anica Nae Petre	40 «
Total	1500 Lei

N. R. — Mulțămim pe această cale, femeii **Eugenia V. Kirtu**, din Com. Oltenița rurală, jud. Ilfov, care a strâns suma de lei 1300.

Credem că se vor mai găsi printre cetitoarele acestei gazete, astfel de suflete, care să mai strângă pentru acest lăcaș al Domnului ce se află în paragină, de care nimeni nu se interesează.

Banii se vor trimite pe adresa gazetei «Cultura Poporului» Str. Regală 16, București I.

Cor mixt. **HORA** de A. Flehtenmacher.

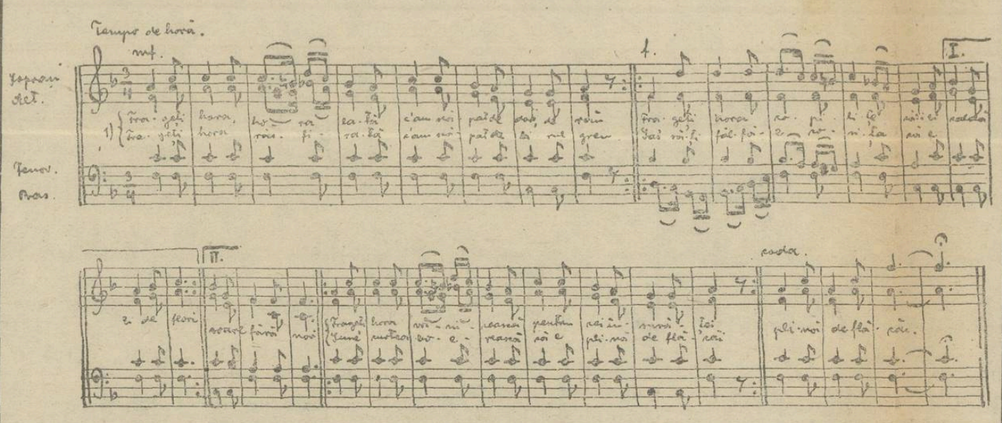

Trageți hora, hora lată
C'am scăpat de dor, de rău;
Trageți hora răsfirată
C'am scăpat de birul greu.

Trageți hora copiliță
Că-i zi caldă, zi de flori;
Las' să-ți fâlfe cosița
Că e soare fără nori.

Trageți hora voinicească
Pentru cei însurăți;
Sune curtea boerească,
Că e plină de flăcăi,

CĂRȚI NOUĂ

Anul trecut, a eșit din tipar cartea cu numele **RAZA. Intâmplări din timpurile evanghelice** de *M.-R. Monlaur*, traducere din franțuzește de Prea Cuvioșia Sa Maica *Zenaida Racliș*, din Sf. Mânăstirea Văratec, foastă stareță a acelei mânăstiri. Cartea e foarte frumos tipărită, cu un înveliș de podoabă, într'o lucrătură cum puține tipografii fac în ziua de azi și mai degrabă găsești această lucrare meșteră în alte orașe decât în București. E tipărită în Orăștie, oraș mic de peste munți, unde însă se face lucrare bună tipografică. Acolo se tipărește ziarul *Libertatea* al Părintelui *Moța*, și adaosul ei de Duminică, *Foaia Interesantă*, care e cu tipar îngrijit și împodobit cu multe chipuri. Formatul cărții este ca al cărților de școală ale noastre, are 151 de pagini și costă 100 de lei și se vinde pentru înființarea unui fond de editură religioasă.

Noi am citit cartea și am găsit o bună citire, într'o destul de bună traducere. Avem în ea un roman religios pe urzeală biblică. Pe temeiul faptului că au fost câțiva farisei prieteni ai Domnului Hristos, sunt țicluite scene din sânul familiilor lor, care urmăresc de aproape și cu mult drag toată propovedania Domnului. Toate încercările Domnului și toată urmărirea fariseilor asupra Sa și toată pregătirea uciderii sale aveau un viu răsunet în aceste familii și ele umblau să-L scape. Deci acest roman este o întregire închipuită la povestirile din viața D o m n u l u i Hristos. Așa cum la noi lucrează Păr. Econ. *V. Butnariu* din Roman, așa e lucrată și scrierea aceasta de o romancieră franceză.

Afară de unele cuvinte, care puteau fi înlocuite cu cuvinte neaoș românești, încolo traducerea ni se pare destul de bună. La pag. 24, în loc de *anunțase*, se putea pune *vestise;* la pag. 25, e o greșală a scrie *detalii amănunțite*, fiindcă *detaliu* înseamnă pe românește *amănunt*. Deci a scrie *detalii amănunțite* este cași cum ai scrie *detalii detaliate*. Nu era mai bine a zice pe românește: *multe amănunte*? La pag. 26, în loc de *buzele asistenților*, să se fi scris: *buzele celor de față*. La pag. 27, să se fi scris *visări* în loc de *reverii*. La pag. 28, ce va înțelege cititorul din *libațiunile se succedau*? Nu era mai bine: cu cât vinul aluneca mai mult pe gâtlejuri? La pag. 31, nu e bine tradus «ca un rabi să se lase astfel apropiat de o femeie», ci «ca un rabi să lase pe o femeie să se apropie de el». Felul dintâi e franțuzesc; românesc e numai cel din urmă. Tot așa e la pag. 36: *să mi-l apropiu*, în loc de: *să-l apropiu de mine*. Tot acolo, nu trebuie scris *Tzadok*, ci *Țadok*. Ce zor avem să scriem numele evreiești cu ortografia germană, *tz*, în loc de *ț*? Tot acolo în fraza dintâi, lipsește un cuvânt: «lăsând curatul ei obraz vântului răcoros», în loc de «în bătaia vântului răcoros». Deseori, traducătoarea întrebuințează cuvântul *r e l u ă*, răspunzînd franțuzescului *il repris*. Dar pe românește trebuie zis: *grăi din nou* sau *luă iar vorba*. Cu *reluă* nu merge. In loc de *transfigurată* și *creatură*, la pag. 41, putea scrie *schimbată-la-față* și *făptură*. La pag, 44, e o ciudățenie a autoarei: lacul Ghenisaret este numit armonios. Cum poate fi un lac armonios? La pag. 48, găsim vorba despre *mătașă decolorată, ștearsă*. Apoi ștearsă e tocmai decolorată. Deci ce mai trebuia și una și alta? Cuvântul *a păli* (pag. 50, 58), despre o lumină care slăbește, e franțuzesc. *Jerbă, maiestate, întredeschiseră* (50, 51) trebuiesc înlocuite. Scriind despre templul din Ierusalim, Maica Zenaida de mai multe ori traduce numirea, altarului templului cu *Sfântul Sfinților*. Noi însă nu-l numim așa, ci *Sfânta Sfintelor*. De ce (pag. 60) *Cristului meu* și nu *Hristosului meu*? Nu *Sir* și *Sidon*, (pag. 62) ci *Tir* și *Sidon*, nu *Tishri*, (pag. 63) ci Tișri. Cititorul nu poate înțelege, tot acolo, ce e aceia *Kanteroșii* și *Fabișii*, ci trebuia pus: familiile Kanteroșilor și Fabișilor. Nu *chestiuni insidioase* (pag. 77), ci *întrebări viclene*. Nu *ritualii* (pag. 89), ci *rituri*. Nu *surâdea* (pag. 119), ci *zâmbea*. Tot așa 124. Nu *virgin de compromisuri și de lașitate* (p. 128) ci străin de tocmeli și de șovăirea duhului.

Mai rea decât acestea e întrebuințarea cuvintelor din Scriptură în altă înfățișare decât cea veche a noastră. In loc de «nu putea face ca acesta să nu moară?». (Ioan 11, 37), scrie: «Nu putea el să împedece moartea lui?». Greșeli de acestea sunt multe, în toată partea dela pag. 94 până la sfârșit. Deci oriunde se întrebuințează Biblia, trebuie pus graiul ei, nu un grai pe care-l plămădim noi acuma, că nu e atât de frumos.

Cu toate acestea cartea nu încetează de a fi o plăcută citire, mărturisind despre meritele și ale autoarei și ale traducătoarei. Dacă noi am pomenit aici de atâtea scăderi, să se știe că ele nu sunt săritoare în ochi așa ca să încurce citirea, Dimpotrivă, ea merge foarte ușor și plăcut și te târâie la vale cu farmecul ei, dorind să vezi șirul și dezlegarea. Ici și colo dai de cugetări de o mare tărie și însemnătate. Astfel citim, la pag. 79, despre farisei: «Acest formalism strâmt este moartea tuturor religiunilor și a tuturor sufletelor. Dumnezeu este spirit. Nu vă veți apropia de El decât în măsură bunătății voastre, a dreptății, a milostivirii și a curăției adevărate, din adâncul sufletelor voastre. Că Spiritul dă viață; trupul nu slujește la nimic.., «Asta nu este curat!

Cu una cu alta, noi avem în față o lucrare bună, și ca temei lăuntric și în chipul cel din afară, și sunt de lăudat și începătoarea lucrului pe franțuzește și turnătoarea pe românește. De aceia noi dorim cărții toată buna răspândire și, cu toată încredințarea despre folosul pe care-l va aduce îndemnăm pe toți cititorii s'o caute și s'o citească. S'o ceară traducătoarei la M â n ă s t i r e a Văratec.

Arhim. SCRIBAN

FAPTE VREDNICE DE ȘTIUT

Cu mare părere-de-bine, aflăm despre munca bărbătească pe care a luat-o asupra sa Părintele Protopop Aurel Nistor dela Sf. Gheorghe de peste munți. Slinția Sa păstorește într'un ținut unde Românii și-au uitat limba, fiindcă locuiesc numai între Unguri, în județul Trei-Scaune de p e s t e munți, în colțul Transilvaniei dintre Muntenia și Moldova, și s'a apucat să-i întoarcă iarăș la graiul strămoșesc. E adevărat că Românii aceștia, uitându-și limba, nu și-au uitat și credința. Ei și-au păstrat cugetul de Români și au ținut înainte de Biserica Ortodoxă.

Ce mai vie dovadă, sub ochii noștri, că prin Biserică se păstrează însăși ființa neamului!

Cam 20.000 sunt Românii cari aci, în preajma noastră, în apropierea României celei vechi, și-au uitat graiul și vorbesc între ei ungurește. Multe așezăminte aveau datoria să se muncească să aducă din nou pe acești Români la graiul părinților. Nimenea însă nu s'a apucat de împlinirea ei cu tragere de inimă cu care s'a apucat protopopul Aurel Nistor. Ziarul Adevărul (27 Aug. a. c.), scriind despre această chestiune, îi închină rânduri de mare laudă și foarte meritate. Arată că alte organe ale vieții românești n'au arătat nicio grijă acestei chestiuni. Cârmuirea s'a arătat nepăsătoare, iar oamenii politici și au văzut de alte treburi. Protopopul Nistor însă nu făcea nici o politică și s'a apucat să facă Sf. Sa ceiace alții nu făceau.

Sfinția Sa, zice Adevărul, «este una din cele mai respectate figuri ale clerului ortodox din Ardeal», este un «cărturar distins», spirit dătător de viață și înarmat cu toată tăria sufletească. Desfășoară acolo o muncă uimitoare. Mitropolitul Sibiiului a avut gândul bun de a înființa un protopopiat între Românii ortodocși din mijlocul Secuilor, și cum a venit protopopul, duhul lui a început să se simtă tare între Români. Oamenii au fost îndrumați către cartea românească și li s'au pus la îndemână toate mijloacele ca să învețe iar ce au uitat.

Prin străduința acestui protopop, mii de cărți românești au fost împrăștiate în satele noastre românești din județul Trei-Scaune, în fiecare săptămână s'au ținut cuvântări, iar lucrarea bisericească a străbătut în toate colțurile.

Se înțelege că lucrul e numai început și mai trebuie până să ajungă a fi isprăvit. Pentruca să se ajungă însă la această isprăvire, protopopul trebuie ajutat. Cei ce nu s'au mișcat până acum trebuie să-i puie la îndemână și mai multe mijloace, pentruca el să poată duce înainte munca sa măreață și biruitoare.

Deocamdată luăm cunoștință c u p l ă c e r e d e f a p t a acestui protopop și-l trâmbițăm în fața lumii, ca pe un apostol al păstoriei românești și creștinești.

I. S.

lalte dialecte a fost numai în majoritate pierdută.

Creștinismul și cultura intră în Insulele Britanice încă din anul 597 d. Hr. când se introduce și arta scrisului. O singură lucrare mare „Beowulf“, încă trăește din literatura anglo-saxonă păgână.

Perioadele desvoltării limbii și literaturii engleze.

Limba și literatura engleză au trecut prin multe variațiuni și sub multe influențe în lungul veacurilor de desvoltare, însă nu și-au pierdut independența, deși au rămas teutone în temelie. Se disting trei perioade în cursul desvoltării lor și anume: «Old English», «M i d d l e English» și «Modern English».

Perioada anglo-saxonă.

Literatura engleză e una din cele mai vechi literaturi moderne ale Europei. Ea exista înainte de secolul al VI-lea, înainte de invazia triburilor «Angles» și «Saxons». A fost scrisă într'o limbă flexibilă și aproape neînțeleasă pentru Englezul de astăzi. Această primă perioadă, numită și «Anglo-Saxon Period», începe cu poezia religioasă și istorică, dând scriitori ca Beda, Caedmon și Regele Alfred.

Influența năvălirilor străine.

La mijlocul secolului al IX-lea Danezii au invadat Anglia. Cu năvălirea Normanzilor dela începutul secolului al XI-lea, limba și literatura zisă «Anglo-Saxonă“ încetează. In această perioadă au fost trei limbi în Anglia: franceza (pentru aristocrație), latina (în biserică) și engleza (limba poporului). De pe urma acestei năvăliri normande, literatura și limba engleză au câștigat prin contactul cu franceza, devenind oarecum mai veselă și mai bogată în cuvinte și expresii.

Perioada fixării limbii naționale.

Perioada a doua începe cu secolul al XII-lea și ține până prin veacul al XVI-lea, dând scriitori ca: Orm, Cursor, Chaucer, Wycklif și Caxton. Incă de pe la 1400 Londra era capitala și orașul comercial, iar Oxfordul și Cambridge sediul culturii. Cărțile tipărite, traducerea bibliei, multe acte legislative apărute, cum și operile poetului Chaucer (1360—1400), sunt scrise într'un model de limbă literară a națiunei (dialectul «Midland»—londonez). In epoca lui Chaucer se naște limba națională câștigând preponderență asupra limbii franceze, și astfel limba engleză devine limba oficială. Celelalte dialecte decad repede. Singura excepție o face dialectul de Nord („Scoțian»), care are o mare tendință națională influențată de Chaucer, trăind ca o limbă literară până după moartea lui Burns, —pe la finele secolului al XVIII-lea. Tot în acest secol (1380), se traduce biblia în limba engleză din latinește de către Wycklif.

Perioada modernă.

Ultima perioadă, aceasta modernă, începe cu scriitori ca James VI, Tyndall, și Shakespeare. In această perioadă limba engleză devine o limbă complect analitică. Anul 1514 vede începutul școalei moderne; în anul 1695 apare era ziaristică în Anglia, care până acum era ca și prohibită; iar în anul 1721 apare primul dicționar complect al limbii engleze.

Dialectele literare importante.

In perioadele «Old English» și „Middle English“ s'au distins trei dialecte literare și anume acele anglican, mercian și wessex din perioada veche «Old English», cari sunt apoi renumite în perioada «Middle English» cu termenii de «Northern», »Southern» și «Middle English»; în timp ce în perioada a treia, modernă, avem *numai o singură limbă literară*, aceea numită engleza modernă (Modern English). Dialecte provinciale încă mai există multe și astăzi în diferite părți, dar nu sunt întrebuințate decât cel mult ca simplă curiozitate literară. Un dialect mai în vlagă e acela scoțian.

Amalgamul din care s'a format engleza.

Astfel că, dintr'un amalgam de anglo-saxonă, franco-normandă, și latină literară s'a născut o limbă nouă cu mult mai expresivă și mai frumoasă, decât oricare alta din aceste trei elemente proponderente ce au compus'o. Deși aproape jumătate din lexicul englez a fost împrumutat dela limba franceză, totuș nu poate fi clasată printre limbile romanice, limbi scoborâtoare din limba latină, fiindcă structura ei gramaticală cum și toate cuvintele comune au rămas pur teutone.

Noua limbă modernă

Această limbă cu un lexic ce trece de 700,000 cuvinte, — cel mai educat om cunoscând numai maximum 45-60,000 cuvinte —, e într'un continuu flux de prefacere. Sute de cuvinte nouă apar zilnic. Apoi alte dialecte nouă au început să apară în America.

Astfel că, limba engleză modernă — «Modern English» — se găsește la începutul unei perioade nouă, asupra căreia timpul urmează să decidă.

Totuș, limba engleză e o limbă vie, clară, plină de vigoare și conciziune, spunând mult în puține cuvinte; cari calități superioare sunt cerute atât în scris cât și în vorbit.

Necesitatea acestei limbi, așa dar, astăzi mai mult decât ori, când, este indispensabilă, căci e vorbită de peste 200 milioane oameni din diferite părți de pe suprafața globului, — adică de o optime din întreaga omenire.

Gheorghe V. Lohan

INFORMAȚIUNI

Din Țară

— **Tipăriturile ungurești din România.** In scrierea sa «Românii din Statul Ungar», răposatul Ioan Russu Șirianu spune că, în 1904, Românii din Ungaria aveau 15 ziare politice; 6 reviste sociale; 8 pedagogice și bisericești; 6 economice și financiare; 2 literare; 2 tehnice și o revistă umoristică; adică în total, 40 de tipărituri periodice. Dacă socotim numărul de atunci al Românilor din Ungaria la 2.799.749 de suflete, urmează că venea o tipăritură la 69,990 de Români.

Ia să vedem acum ce au Ungurii azi la noi, la un număr nu de 2.389,200, cât spun ei că sunt ci la numărul adevărat de 1600 de mii, câți sunt. Ei bine, între 1919—1923, Ungurii au avut la noi 31 de ziare politice; apoi 77 de reviste săptămânale socialopolitice, una curat politică, 14 ilustrate cu cuprins felurit, 12 umoristice; 9 pentru tinerime; 19 satirice și de reportaj; 15 literare și critice; 20 pentru teatru și film; 5 de muzică și cânt; 35 pedagogice și bisericești; 5 juridice și administrative; 70 tehnice și 17 alte ziare și reviste. Total 330 de publicațiuni periodice.

E adevărat că din pricina greutăților de tipărire de după război, multe din acestea n'au trecut peste anul 1922. In 1923, se mai tipăreau peste munți 26 de publicațiuni ungurești din cele 243 întemeiate după 1919 (330 cu cele de mai nainte.)

Acum, față de numărul de Unguri arătat mai sus, urmează că, sub Români, tipăriturile ungurești erau mult mai multe decât cele ale Românilor sub Unguri. Pentru Unguri, venea câte o tipăritură la 6374 de Unguri.

Aceste lucruri ni le arată d. Argus Bihoreanu în «Ordinea» dela 21 August c. și ne spune că toate numerele pomenite sunt luate, nu din scorniturі, ci se găsesc, așa cum sunt date, într'o carte ungurească de Gyorgy Lajos, cu titlul: „A romaniai magyar idöszaki sajto esztendeje".

Deci cine erau mai bine? Românii sub Unguri ori Ungurii sub Români?

— **Evreii pentru religiunea lor.** Evreii au fost foarte dîrji în apărarea întocmirii lor religioase, când s'a adus în parlamentul nostru legea pentru prefacerea Legii Cultelor, care stingea și întocmirile lor. D. N. Iorga, într'un articol cu titlul „Când te atingi de Sinagogă» (Neamul Românesc 27 Iulie c.), s'a agățat de ei pe temeiul că au fost prea din cale afară cu dârjenia lor.

„Intre legile fundamentale ale Universului, scrie domnia sa, ei par a așeza aceia, că nimeni n'are dreptul să se atingă de Sinagogă.

«D. Aurel Vlad, crezând că în mijlocul poporului evreiesc pot fi mai multe organizații religioase a făcut crima de a lovi în piatra de unghiu a Sinagogei unice.

«Și un atac formidabil se îndreaptă contra lui. Se merge până acolo încât anume șefi politici ai lor, cari de sigur nu sînt țărani, refuză a mai fi țărăniști.

«Spectacolul e interesant și cu o ușoară notă de ridicul».

Ba nici de cum! Nu cumva Evreii aveau să privească cu inima ușoară că se urmărește o prefacere a întocmirii lor religioase? Și, că pentru religie rupi alte legături, cum sunt cele politice, e foarte firesc. Religia fiind simțirea cea mai adâncă pe care o poate avea un om, cea care cuprinde veșnicia și nemurirea, trece peste celelalte socotințe. Evreii au fost de pildă că au făcut așa. Mai rău cu alții care mănîncă religia pentru politică.

— **Jocurile de noroc se răspândesc.** In loc de a fi înăbușite, jocurile de noroc sunt ajutate a se răspândi. Astfel, citim în ziarul «Viitorul" (12 Sept. a. c.) că nu este oraș în care să nu se întrebuințeze jocul cu bula, cum și niște mașini de joc numite «Bajazzo» și care au fost încuviințate de stăpânire. Ziarul «Națiunea» din Cluj zugrăvește cele ce se petrec în acel oraș, spunând că, la intrarea în parc se vede o ruletă o «roată» cum îi zice lumea, în jurul căreia stau 20—30 de tineri nevârstnici, ucenici din meserii, apoi servitori și flăcăi între 15 și 20 de ani, care perd într'un sfert de ceas cât nu câștigă într'o săptămână. Cel ce spune acestea scrie: «Un chelner dela grădina de vară a restaurantului „Lido» a pierdut în timp de jumătate oră, peste 300 lei, alt flăcău 200—300 lei, în timp de 15 minute, un funcționar tânăr 150 lei, în mai puțin de 5 minute. Alții câte 60 80 lei. Am urmărit jocul timp de 2 ore—pe urmă desgustat de jaful și corupția aceasta, am plecat, lăsând o grupă de 20 proletari tineri și flămânziți acolo unde se învârte «Roata», iar glasul răgușit și monoton al crupierului repeta incontinuu: «Jocul liber domnilor... Nu mai cade domnilor...» „Mai puțin decât 20 lei nu se admite la joc domnilor".

— **Evreu român catolic.** — Intre Evreii din București, este mare mâhnire pentru zvonul că un însemnat membru al comunității lor ar fi trecut la catolicism. Este vorba de d. Oscar Caufman, a cărui sosire se așteaptă în București în curgerea acestei luni. Comunitatea Evreilor din București a hotărît să trimeată o solie întru întâmpinarea sa, care să-l întrebe dacă e adevărată știrea despre trecerea sa la catolicism și de va fi adevărată, să se silească a-l abate dela această hotărâre. Se zice că d. Kaufman se va duce deadreptul la Balcic, unde urmează să fie botezat.

Comedia cu concursurile de frumusețĂ.—N'a ajuns ce-a fost la noi în toată primăvara din acest an cu concursurile de frumusețĂ. Ne-au mai venit apoi în plimbare și frumusețI străine, Miss „Universe" din Viena, al cărei chip se află înfățișat la „Cartea Românească" din București și care este un chip cu totul de rând. Odată cu venirea ei s'au mai pornit alte concursuri, la baia de înot de la Șoseaua din București. Bine îl numește „Epoca" (28 Aug. a. c.) „concursul de femei goale de la Strand".

Asta ne mai trebuia acum!

— **Focurile în România.**— Unul din semnele înapoierii unei țări este și neputința de a lupta cu nenorocirile. Omul înapoiat e mai dezarmat. Vin nenorocirile și nu știe ce să facă. O astfel de nenorocire e focul. Noi, Românii, stăm foarte slab în privința aceasta. Suntem bântuiți de focuri într'o măsură înspăimântătoare.

Chiar acum ziarele scriu despre focul grozav dela Târgoviște, iar acum numai vre o 2 săptămâni de un foc și mai cumplit peste munți, din jocul a doi copii și care a adus pagube de 30 de milioane. Intre orașele noastre, este unul care, așa zicând e abonat la foc: Galațul, iar din străzile lui, mai cu seamă strada Traian. E uimitor cât de dese sunt focurile la noi și ce slabe mijloace avem pentru a ne apăra. Parcă am fi la Constantinopol care, în privința aceasta, e și mai și. Cine se duce acolo, vede o mahala întreagă care de ani de zile e ruină în urma unui foc pe care nimenea nu l'a putut opri.

S'a făcut o statistică a focurilor din țara noastră în anii 1927 și 1928. In 1927 am avut 3680 de focuri, iar în 1928, 2149. Cele mai multe au fost în Ilfov, 267; apoi 232 în Bihor; 192 în jud. Arad; 176 în Timiș Torontal. In Ilfov, au mai fost multe focuri, fiindcă cuprinde în sine Bucureștiul, astfel cele mai multe focuri sunt în București, după cum e și ușor de înțeles. Au fost 210 aprinderi, adică 19,82 la sută din totalul de focuri din orașele țării. Dar după București, locul cel dintâi îl ține Galațul, cu 63 de focuri, din care cele mai multe sunt la casele de negoț. S'au descoperit oameni de meserie ca să dea foc, iar societățile de asigurare s'au oferit să mai încheie afaceri cu acest oraș. După Galați vine Cernăuțul cu 59 de focuri, iar apoi, tot cu mai puține Ismailul, Chișinăul, Brăila, Aradul și altele.

Dacă e vorba de pagubele aduse, după socotelile făcute pentru anul 1928, ele s'au ridicat aproape un miliard de lei: 936,753,341, adică 53 de lei de cap de locuitor. In 1927 însă au fost pagube și mai mari, care au trecut de un miliard; 1,057,239,225 de lei. In ce privește pagubele însă, județul de care ține Galațul le întrece pe toate: cele mai mari au fost în Covurlui, apoi vin Bacăul cu 120,000,000, Ilfovul cu 83000000, Putna cu 77,000,000.

Iată cum ne prăpădește focul. Ce slabi suntem în lupta împotriva lui! Cu cât mai bine este înzestrat Apusul în această privință!

— **Scrisorile D-lui Ministru I. Mihalachi.** Toate ziarele discută scrisorile cu sfaturi pe care d. Ministru al Plugăriei I. Mihalachi le-a trimes țăranilor învățându i cum să facă semănăturile. Le discută și «Libertatea» din Orăștie 29 Aug. c.) care 1) spune că scrisoarea a venit prea târziu după ce țăranii au semănat. Trebuia să li se trimeată sfaturi din Iunie.

2) «Libertatea» mai spune că e păcat că ministerul n'are unde-și tipări sfaturile. N'are o «Foaie Economică a Ministerului» și trebuie să se roage de ziare ca să i le tipărească. *Libertatea* mai adaogă că ea avea înainte de război și o foaie economică cu numele *Tovărășia*, scoasă de V. C. Osvadă. După război, tot *Libertatea* scotea altă foaie, *Plugarul Luminat*, pe care o lucra d. Ioan S. Ordeanu, pe atunci profesor la școli de plugărie, iar azi inspector. Nouă ani a dus-o acea foaie, care făcea bună treabă. Dar mai mult n'a putut-o duce, una, fiindcă niciun ministru de plugărie națională nu s'a găsit să-i dea vreun sprijin, și, al doilea, redactorul cel mai de seamă al ei, d. Ioan Ordeanu a fost mutat. De aceia de vreo doi ani de zile, foaia *Plugarul Luminat*, de care și noi ne aducem aminte, a încetat de a mai eși la lumină. Așa se face că acum nu se mai află o foaie pentru mulțimea plugarilor. Cărți pentru învățați în treburi ale plugăriei sunt, dar pentru mintea țăranilor nu.

Acum, în locul d-lui Ordeanu, s'a apucat să scrie d. Ministru Mihalache, dar n'are unde tipări. *Libertatea* își arată acum părerea de rău că nu este o foaie în care să li se poată vorbi țăranilor despre treburile lor plugărești. De aceia cere d-lui Ministru Mihalache să înființeze una, pentruca să se tipărească în ea și scrisorile domniei sale, și luminile altor învățați în treburi de ale plugăriei, pentru a ridica pe plugari la treapta la care trebuie

— **Creștini fără credință.** Sub acest titlu, scrie Păr. Ilie R. Neagoe din Vâlcea, în *Neamul Românesc* dela 5 Sept. a. c., care, de câtăva vreme, scrie mai des în acest ziar. Sf. Sa arată ce cinste era odată pe țara noastră că-și zicea creștină, ce laudă ne facem chiar azi cu starea noastră de creștini inimoși în altă vreme, și ce deosebire este în vremea de acum. Biserica nici pe departe nu mai are căutarea de mai nainte, preoții nu sunt băgați în seamă, se iau măsuri împotriva lor, cum a fost cu prefacerea Legii Cultelor, sunt puși la dări cu venitul epitrahilului, fiind aceasta socotit la rând cu orice negoț, apoi se pregătesc măsuri împotriva repaosului duminical și altele ca acestea.

Sf. Sa spune că nu se teme pentru viitorul Bisericii, că ea nu piere, dar se teme că poporul va lua drumuri rele, când își va da seamă că, printre cârmuitorii săi, sunt fără credință. Căci numai astfel pot fi numiți acei care, din fruntea Statului, iau, față de Biserică, măsuri ca cele pomenite și altele de acest fel.

Păr. Neagoe are toată dreptatea în cele arătate, afară de una: Spune că repaosul Duminical era să fie desființat «dacă nu interveneau protestele din toate părțile, dela preoți și dela laici». Adevărul este că protestele au fost numai dela laici, iar cel mai de frunte între aceștia era un Evreu, d. *Mihail Alfandari*, care de multă vreme este un vajnic luptător pentru repaosul duminical. Noi și avem dela domnia sa o scrisoare, în care își arată părerea de bine pentru scrisul nostru din *Glasul Monahilor* în apărarea repaosului Duminical. Vom da în tipar scrisoarea sa.

Preoții nu s'au mișcat în chestiunea aceasta, afară numai că solia funcționarilor comerciali s'a dus la Regență pentru a cere sprijinirea repaosului, însoțiți fiind de Păr. *Gh. Crețu* din București. E foarte frumos și de laudă pentru Păr, Crețu că a făcut-o. Dar trebuie să se știe că a fost tot boldul funcționarilor, în frunte cu d. Alfandari, fiindcă lor le trebuia un preot pentru pasul acesta. Și în alte împrejurări au căutat preoți și tot așa au făcut ca acum.

Societățile preotești din București, cum sunt cârmuite astăzi, nu văd problemele bisericești, nu știu ce să ia pe mână, sunt societăți chioare, așa că le au luat-o nainte mirenii și chiar Evreii. Preoții au și fost criticați în *Dimineața* pentru aceasta.

De aceia nu ne putem lăuda cu ce ar fi făcut preoții în neliniștea cu desființarea repaosului duminical, fiindcă chioarele noastre n'au văzut că este în aceasta o datorie a lor și au căscat ochii la ce nu le privea.

— **Cine caută primejdia va pieri într'însa.** Ziarele au adus știrea din Chemnitz, Germania, că d-șoara Erna, care s'a aruncat de 30 de ori din aeroplan, cu cortul de pânză care se umflă și se scoboară încet, tot așa s'a aruncat, dela 1000 de metri, spre pământ, în ziua de 26 Aug. a. c. Dar, de data aceasta, cortul nu s'a deschis și fata s'a zdrobit de moarte la cădere. Cine caută primejdia o găsește.

— **Plimbările la mânăstiri.** Bogat a fost nr. dela 5 Sept. a. c. al *Neamului Românesc*, în materii de folos pentru cercetările noastre. A avut un articol împotriva beției, arătând unele încercări ale Societății «Temperanța» pentru înfrângerea ei; altul al Părintelui Neagoe, cel cercetat mai sus, și unul despre plimbările pe la mânăstiri. In acestea din urmă, autorul neiscălit arată câtă uscăciune sufletească se află în mulți din cei ce vin să vadă mânăstirile, că vin acolo mai mult pentru desfătări și chefuri și că habar n'au de ce este de seamă și vrednic de căutat în mânăstiri. Își mărturisește părerea de rău că, deși sunt regulamente în privința aceasta, totuși nu se ia nici o măsură și se îngăduie la mânăstirile noastre, și de maici și de călugări, lucruri neînvoite. Scriind acestea, are în vedere mai cu seamă mânăstirile din jurul Bucureștiului: Cernica, Pasărea, Ciorogârla, Țigănești și Căldărușani. Dar din scrisul său aflăm un amănunt care ne doare în deosebi, anume că au aflat și străinii cum cinstim mânăstirile noastre și am ajuns de râsul lor. Ni se spune de un istoric bulgar care scrie rânduri dureroase pentru noi în privința aceasta:

«Să nu ne surprindă dar când d-l Filow, directorul institutului arheologic din Sofia, afirmă printr'o lucrare publicată de d-sa asupra mânăstirilor și bisericilor, că la noi în România, locașurile au devenit un refugiu pentru chefuri, ignorându-se cultul morților și respectul față de zidurile istorice».

Iată o pricină mai mult de a cere să înceteze stări ca cele pomenite.

— **Lumină de Văleni.** — Intre cursurile Universității Populare dela Vălenii-de-Munte, au fost unele de o deosebită frumusețĂ, cum a fost acel al tânărului profesor *Gh. Cantacuzino* despre cercetările istorice din ziua de azi, că ele se fac mai mult prin cercetări arheologice decât prin migăleli filologice și prin documente, cum se făceau odinioară. O mulțime de noutăți a adus d. Cantacuzino în în această privință, pe care oricine le-a putut citi cu plăcere.

Dar alături de o conferință ca aceasta, au fost altele și slabe, fără pătrundere și cu neadevăruri. Așa ni se pare conferința «Aplicările psihologiei» de d-na *Isabela Sadoveanu*. O găsim rezumată în *Neamul Românesc* de la 20 Aug. a. c. și citim că va trata chestiunea ocrotirii copilului mai ales în vârsta preșcolară, deci înainte de 7 ani. Spune că noi păcătuim față de copii că le luăm copilăria. Le dăm ocupațiuni care îi opresc din dezvoltare. Bine-bine, zicem noi, li se dau pe mână treburi la țară, dar cine li le dă mai nainte de 7 ani? Prin urmare nu în vârsta preșcolară.

Ar urma ca, măcar până la 7 ani, copilăria să fie lăsată în voie, fiindcă e păcat s'o scurtăm. Dar d-na Sadobeanu nu se învoiește nici cu aceasta. Dacă pe copii îi lăsăm în voie până la 7 ani, se aleg niște stricați. Ei, Doamne, cine poate spune că copilul s'a stricat la 7 ani! E prea nevinovat atunci ca să-i poți zice stricat.

In păcătuirile împotriva copiilor, d-na Sadoveanu găsește vinovată și religia.

«Religia a contribuit și ea, zice d-na Sadoveanu, la starea aceasta» punerea (punerea copiilor la treabă și lăsarea lor în neîngrijire) «prin credința sa teologică în impuritatea copilului— care se naște cu păcate».

Aici, câte vorbe, atâtea neadevăruri. Mai întâi, care religie? Cea chineză? cea indiană, căci vorbise ceva mai nainte de ele. De ce nu deslușește, căci cursurile trebuie să umble cu preciziuni. Pare însă că ar fi vorba de cea creștină și pe societatea noastră europenească, ba chiar și de stările românești. Ei, cât adevăr este în vorba că punerea copilului la treabă și neîngrijirea lui se datoresc religiei? Ce lucru gogonat este că religia ar vorbi d «impuritatea» copilului? Chiar să fie așa, ce a pătruns din această credință a religiei în capul părinților? Dimpotrivă, atâtea sunt cazurile când, dacă se întâmplă nenorociri în familie, părinții pun pe copii să se roage, fiindcă zic: «Voi sunteți mai buni la Dumnezeu, poate pe voi vă ascultă Dumnezeu, că noi avem păcate». Aceasta e credința în popor. Deci se crede în curăția copilului, nu în «impuritatea» lui. Iar cât privește credința teologică de care pomenește d-na Sadoveanu, e o dovadă de slabele cunoștințe despre dogma creștinească pe care le are domnia sa. Cum deci să nu vorbească astfel despre religie, când știe atât de puțin despre ea?

Nicăieri religia nu învață că copilul are *păcate*, ci că poartă pe el numai unul: păcatul strămoșesc, adică pornirea noastră spre rău din păcatul lui Adam de a nu fi ascultat de Dumnezeu. Ne naștem cu o pată, care nu e o vină personală, dar o urmă care se ține prin moștenire de noi. Tot religia însă învață că Iisus Hristos a adus ștergerea acestui păcat și că, prin taina Botezului și a Ungerii cu Sf. Mir, practicată de Biserică, acest păcat s'a șters și am intrat în comunitatea lui Hristos. Deci pe copil îl am ca pe o ființă curată, fără păcat.

Atunci ce bârfește doamna Sadoveanu că religia e vinovată pentru neîngrijirea copilului? Astfel de învățături se dau la Văleni?

Noi citim rândurile unui învățător, *Gheorghe Racoți*, care s'a dus la cursurile dela Văleni și a făcut și rezumatul conferinței doamnei Sadoveanu, că au venit acolo foarte mulți învățători pentru lumină. Apoi asemenea lumini li se dau? cu banalități și superficialități și inexactități?

Ne pare rău că trebuie să scriem astfel de rânduri, dar nu puteam tăcea față de astfel de bârfeli împotriva religiunii.

— In ziua de 14 Septembrie a. c., se va ține licitație în localul Comandamentului Diviziei 6-a, pentru darea în întreprindere a o parte din lucrările de beton armat a Mausoleului Osuar din această garnizoană.

Doritorii se pot adresa la Comandamentul Diviziei a 6-a, pentru a lua cunoștință de caetul de sarcini și lucrările ce urmează a se face.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Din Străinătate

— **Ceartă între Italia și Vatican.** Deși anul acesta s'a sărbătorit cu mare ceremonie împăcarea dintre Italia și Vatican, în ziua de 11 Fevruarie; deși atunci s'a scris despre aceasta ca de o mare ispravă a primului-ministru Mussolini, totuși nu a trecut mult și au început să se simtă înțepăturile între o putere și alta, ba au și ajuns la adevărate împotriviri. O telegramă din Roma, cu data de 20 August a. c., pe care o găsim în ziarul *Universul* (22 Aug. a. c.) spune că s'a început o ceartă între *Osservatore Romano*, organul Vaticanului, și *Giornalo d'Italia*, cu privire la chestiunea dacă, în urma încheierii tratatului dintre Italia și Vatican, Papa este sau nu suveran și deci dacă poate încheia alianțe cu cine vrea și când vrea. Giornale d'Italia, căruia îi mai ține hangul și ziarul Impero, spune că Mussolini trebue să facă și cu ziarul Vaticanului ce a mai făcut și cu alte ziare care nu-i erau pe plac, oprindu-le răspândirea în țară.

Iată dovada că s'au „împăcat".

SIMFONII DIN TRECUT

versuri de cunoscuta scriitoare

DOAMNA SMARA:

se găsesc de vânzare la Redacția ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16

Prețul 80 Lei

ȘCOLARE

— La «Căminul de ucenici industriali al Camerei de Comerț și Industrie din București sunt disponibile 40 de locuri.

Se primesc ucenici de orice meserie care au 4 clase primare.

Pe lângă Cămin funcționează și o școală Industrială, ale cărei certificate dau dreptul la un an armată.

Căminul dă întreaga întreținere.

Inscrierile se fac la Secretariatul Camerei de Comerț (str. Bursei) sau la Cămin (Șoseaua Viilor)

— **Institutul Francez de Fete cu internat din Târgu Mureș Transilvania.** Autorizat de Onor. Ministerul Instrucțiunei, cu 4 clase de liceu, Examene de stat. Diplome. Pe lângă cursurile principale oficiale, curs facultativ de: desemn decorativ, industria cositorului, batic pirogravură, croitorie, stenografie, dactilografie, comerț comptabilitate.

Cursuri speciale de limba franceză, piano, dans, croitorie, pentru Dnmnișoare până la 20 ani.

Grădina de copii.

Mediu absolut francez, toate materiile se predau în limba franceză de către profesoare aduse din Franța. Limba română cu profesoare române.

Târgu-Mureș fiind oraș de regiune muntoasă, aerul este curat. Internatul este situat în partea cea mai înaltă și pitorească a orașului posedă întins parc de brazi, înconjurat de mari livezi, teren pentru tenis și diferite sporturi.

Ingrijirea părintească ce se dă elevelor, transformă viața în acest institut într'o mare familie.

Pentru oriec informațiuni a se adresa direcțiunei, Strada Vasile Alexandri No. 14.

POȘTA REDACȚIEI

D lui ARHITECT BALOȘIN Str. Francmazonă 8, București 2 este rugat de Comitetul Asociației Cultul Eroilor filiala Focșani, să trimita planurile cupolelor Mausoleului Osuar ce se clădește în orașul Focșani pentru a se continua lucrarea. :-:

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- **ușor** -:-

Legenda pomului roditor

Intr'o frumoasă zi de primăvară, când eram încă copilă, m'am dus în grădinița mea cu flori de lângă pridvorul casei și am sădit cu voioșie un pom roditor. L'am îngrijit ca pe un copil. După ce l'am udat, l'am săpat de jur împrejur, i-am pus îngrășăminte, din belșug și pomul s'a făcut astăzi mare și frumos. Coroana lui e plină de frunzișoare și de flori, iar tulpina este dreaptă, de face mândria tuturor pomilor de prin împrejurimi. Dese ori îl admir, ba legănându-și crengile bătute de vînturi, pe care dese ori se așează păsărele și ciripesc vesele între ele.

Primăvara, când soarele strălucește cu putere, mugurii lui încep să se desfacă, să înfrunzească și să înflorească. La umbra lui ospitalieră, mă răcoresc în timpul marilor călduri din zilele de vară. Florile sub dogoarea de foc a soarelui, răspândesc un miros plăcut în aerul din grădină. Toamna, roadele lui se coc apoi le culeg și le pun veselă la păstrare. Intr'o zi când pomul meu era înflorit, am luat pe tata de mână, m'am dus cu el în grădiniță și i-am arătat pomul cel frumos, pe care l'am sădit eu. Povestindu i cum l am îngrijit, tata mi-a răspuns: copila mea dacă nu îngrijeai bine de acest pom și nu-ți dădeai silința pentru el, pomul tău ar fi rămas în părăsire și n'ar fi făcut nici o roadă. Fiind bine întreținut îți va aduce în viitor multe roade.

Vezi copila mea, acest pom cultivat este ca și omul cel învățat. Precum pomul îngrijit își răspândește în aer mireasma florilor sale, iar din rodele lui se hrănește multă lume, tot astfel omul cultivat luminează mintea tuturor răspândind în jurul lui cunoștințele sale folositoare omenirii.

Plantați pomii deci, îngrijiți-i, dați învățătura copiilor, căci cine vrea să fie om, să ia pildă dela pom.

Filofteia I. Coculeanu
Com una Cocu—Argeș

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

CULTURA POPORULUI

Cnor Asociația p. Literatura Rom. și Cultura Poporului Sibiu.

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 22 SEPTEMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 292
Apare în fiecare Duminică

FRAȚII NOȘTRI ITALIENI...

Deși fiecare popor își face treburile lui naționale cum socotește el și fără a-i păsa de alte popoare, totuși între ele s'au croit legături frumoase, peste care nu se poate trece ușor. Pâlcuri de tineri, de profesori, de învățați se duc dintr'o țară în alta, se îmbrățișează unii pe alții, se înfrățesc, lasă amintiri plăcute, așa că oamenii care se despart în sute și mii de chipuri, mai găsesc totuși și alte chipuri prin care se apropie. Afară de viața națională, mai este și una care trece peste granițe și trebuie s'o privim ca un fapt care face cinste omenirii.

Ia să ne gândim câte solii au venit la noi după războiul cel mare, ba de Franceji, ba de Italieni, ba de alții. Când suntem cu Francejii și cu Italienii, desfășurăm și toate steagurile latinității și ne simțim și mai apropiați unii de alții. Dacă nu se poate ca, între popoarele care sunt altoite pe tulpină r o m a n ă, să trăiască și cugetul că sunt latini, fiindcă popoarele încă nu sunt destul de luminate ca să aibă un asemenea cuget, nici chiar la Franceji,— pe de altă parte trebuie să se spuie însă că păturile cârmuitoare ale acestor popoare au acest cuget. Lumea cu oarecare învățătură ne știe cine suntem și ne socotește ca frați din aceiași tulpină. Acum, că o fi așa, că n'o fi așa, că om fi Romani ori numai Daci, nu are însemnătate, ci însemnătate are *faptul sufletesc* că ne privim ca frați, fiindcă trebuie să ne fie scumpe temeiurile prin care oamenii se apropie unii de alții și se iubesc, mai mult decât cele prin care se îndepărtează și se urăsc. Că ne socotim frați cu Francejii și Italienii, e foarte bine, fiindcă aceasta e și omenește și creștinește. Tot așa, pe de altă parte, trebuie să ne simțim frați cu ceice ne aflăm în aceiași tradițiune religioasă. Toată cultura națională și religioasă trebuie să trezească în noi simțirile omeniei, ale prieteniei, ale frăției. Dacă, pe urzeala aceasta, ne putem simți mai aproape de Franceji, de Italieni și de alții, cu atât mai bine. Ce bine încă, dacă și ei ne socotesc frați și vin cu drag la noi și ne primesc cu drag la ei!

Dar după ce simțirile acestea s'au tot propoveduit în tot veacul trecut și acum au ajuns ca un bun al simțirilor noastre, cu câtă uimire trebuie să privim că nici acestea nu țin de cald și, abia vin alte pofte și alte gusturi peste unii din frați, pentruca ei să uite de frăție și să-și dea coatele cu alții! E adevărat că Francejii sunt mai statornici în această privință, dar mâhnire ne fac Italienii. Nu odată, ci de mai multe ori, ei s'au arătat ca apărători ai poftelor vrăjmașilor noștri. Și de nu putem face vinovat de aceasta pe poporul italian, totuși e de mirare pentru noi să vedem Italieni care stau de partea dușmanilor noștri. După ce atâta vreme ne-am trâmbițat ca frați și după ce, la prilejuri mari, rostim cuvinte de frumoasă frăție, după ce ne simțim în marea familie latină,— iată că vin fapte care nu pot decât să turbure niște simțiri care trebuiau, nu numai să rămâie neturburate, ci încă și mai mult întărite.

Nu e mult, numai câteva luni, de când peste noi s'a împrăștiat amărăciunea pentru cuvinte pe care bărbați dintre zburătorii oștirii italiene, trecând prin Bulgaria spre România, le-au rostit în sprijinul Bulgarilor împotriva noastră. E adevărat că ele s'au dezmințit. Dar amărăciunea simțită arată cât de neașteptat lucru este pentru noi ca tocmai dela Italieni să auzim că nu ar sta cu toată inima de partea latinilor.

Ne pare bine că s'au dezmințit. Dar dacă ar fi rămas numai la atâta! Iată că vin alte vești care nu se mai pot dezminți. Nu mai pomenim despre apropierea dintre Unguri și Italieni, care se tot pomenește când ieri, când azi, în legătură cu o sumă de fapte politice. Mai proaspăt, este vorba de un profesor ungur care vorbește în Italia împotriva noastră și încă despre o revistă italiană, pe care o socoteam cu totul a propiată de inima noastră. E cunoscuta revistă *l'Europa Orientale*, în care s'a scris deseori despre România și în care au scris și Români, ca Profesorul *Panaitescu* dela Universitatea din Ciuj, d. *Cartojan*, dela Universitatea din București și alții. Atâta îmbrățișare și dragoste ni s'a arătat dela această revistă, și iată că amărăciunea ni se aduce și de aici.

După cum d. *R. Seișanu*, un ziarist al nostru din cei mai de frunte și cu care ne putem lăuda pentru temeinicia articolelor sale și grija de a da materiale mai întâi a d â n c studiate înainte de a le scrie, — d. Seișanu, zic, dela ziarul *Universul*, ne aduce la cunoștință faptul întristător (în nr. dela 15 Sept. a. c.), că în această revistă a ajuns acum de scrie un vechi vrăjmaș al neamului nostru, U n g u r u l *Iancso Benedek*, care de mult scrie și bârfește împotriva noastră și acum bârfește în *l'Europa Orientale* că nu suntem latini, că am venit peste Unguri din Balcani, că suntem un popor mai prejos de Unguri, că nu merităm a fi socotiți la rând cu alte popoare înaintate și multe ca acestea.

Iată cu adevărat ceva la care nu ne așteptam, ca Ungurii să se poată s l u j i de organe italiene, până acum prietene nouă, și de acolo să poată scrie împotriva noastră! Unde mai este simțul latinității, dacă Italienii așa de ușor lucrează cași cum nu l-ar avea?

Dăunăzi s'a arătat prin ziarele noastre că ziariști însemnați franceji au scris în folosul Ungurilor, arătându-i ca unelte ale culturii latine. Ziarul *Epoca* a scris că au fost cumpărați cu b a n i. Nu ne mirăm că unul sau altul poate scrie așa pe socoteala lui. Ne mirăm însă că un organ latin hotărît ca *l'Europa Orientale* poate face ce a făcut. E vorba nu de un om, aci, ci de o tribună obștească.

Iată ce nu înțelegem din simțul de latinitate a unora din frații apuseni și care ar trebui să afle că sunt priviți cu uimire de noi.

Arhim. SCRIBAN

Din războiul pentru întregirea neamului

După bătălia dela Mărășești.

CE ESTE DEMOCRAȚIA

In politică sunt cuvinte care se întrebuințează în mod constant fără ca înțelesul lor să fie bine lămurit. De aici rezultă cîte odată extreme confuzii de cuvinte, izvor de neînțelegeri. Dacă o știință este o limbă bine făcută, politica merită încă riguros numele de o știință.

Tot astfel și cuvântul socialism căruia i s'a dat multiple definițiuni. De asemeni încă cuvântului democrație care acum se opune precedentului, acuma se acordă cu el. Unii îi dau un sens istoric, alții un sens politic, iar alții filosofic și critic. Cei care în convorbiri întrebuințează diferite cuvinte fără să le distingă riscă, ca din discuțiunile lor să nu vază țâșnind lumina cea adevărată.

Nu ne vom deda aici unui studiu de critică a tuturor definițiunilor. Să luăm cuvintele în sensul lor cel mui simplu, mai direct, acela care le-a dat teoreticianii științei politice, dela Aristote la Rousseau. In teorie clasică a celor trei forme de guvernământ, monarhie, aristocrație, democrație, să primim ca ultim cuvânt sensul etimologic: guvernare prin popor. De altfel este acela pe care îl dă Montesquieu. Când poporul deține suverana putere, este o democrație. Rousseau de asemeni definește democrația «depozitul poporului» sau a părței celei mari a poporului.

Această noțiune elaborată în Franța de către filosofii secolului al 18-lea a devenit o realitate istorică de la revoluție. In adevăr a fost o transferare efectivă de suveranitate. De la persoana Regelui, care o exercita de o manieră teoreticește absolută, conform justificărei dreptului divin, suveranitatea a trecut «poporului». Legea a devenit expresiunea «voinței generale».

Aceasta este mai bine de un secol, cel puțin în principiu, forma de guvernământ a Franței, Cea mai mare parte din monarhiile din Europa occidentală au devenit în cursul secolului al 19-lea democrații veritabile.

După Montesquieu și Rousseau democrația, adevărata, pura democrație, nu poate funcționa decât într'un stat foarte mic, în care poporul să poată fi adunat cu ușurință și unde cetățenii să se poată cunoaște unii pe alții. Marile națiuni occidentale nu pot practica guvernământul direct, altă dată relativ posibil în micile republici antice, întrebuințat încă în cantoanele elveției cele mai puțin populate.

A lua cuvântul în toată rigoarea accepțiunei, zice Rousseau nici odată n'a existat și nu va exista adevărata democrație. Nu poate fi decât guvernământ, mixt democratic, reprezentativ în care poporul delegă suveranitatea sa adunărilor deliberante. Astfel s'a stabilit regimul parlamentar, formă modernă a democrației în marile națiuni europene.

Această necesitate istorică este după cum vom vedea, izvor de confuziuni foarte dese când se vorbește despre democrație.

II

Care sunt ideile forță ale democrației? Ele sunt exprimate în primii doi termeni ale devizei republicane franceze: libertate și egalitate. Fraternitatea nu este decât o stare sentimentală, necesară oarecum, căci în ea se îmblânzesc antagonismele vieței democratice, care însă nu este susceptibilă nici unei codificațiuni juridice. Nu se ordonă, nu se interzice fraternitatea. Libertate și egalitate sunt din contra termeni pozitivi, plini de semnifi care istorică, care pot fi înscrișî în toate instituțiile.

Libertate este prima dorință a oricărei ființe rezonabile. Se știe că noțiunea de libertate fără să schimbe cu totul înțelesul avariat în cursul istoriei. La cei din vechime, independența orașului trecea înaintea cetățeanului care nici n'o înțelegea pentru el făcută. Extensiunea satelor, formațiunea imperiilor, comerțul, creștinismul, au lărgit patriotismul, făcând să nască libertatea individuală, în sensul în care îl înțelege cetățeanul de astăzi și de atunci, istoria înregistrează succesiv încercările de liberare.

Libertatea nu este independență căci totdeauna există o atârnare, mai cu seamă în societățile contemporane.

Ea nu trebuie să fie nedisciplinată, căci libertatea rezonabilă nu este posibilă decât în buna rânduială, ea nu primește constrângerea brutală. Libertatea este un sentiment național pentruca demnitatea omenească să fie respectată, disciplina trebuie să fie *consimțită*, dependența *acceptată*.

Egalitate: acest cuvânt, mai mult încă ca acel de libertate exprimă idealul democratic. Egalitate cereau Rousseau, Voltaire, Montesquieu. Totuși ființele fiind firesc inelegale, libertatea absolută nu va face decât să accentueze în toate domeniile această inegalitate naturală.

In societățile contimporane diviziunea lucrului mărește încă diferențierea între indivizi. Aceste constatări nu merg însă contra egalității rațională. Ori cât de diferiți, de inegali în forțe și talente ar fi oamenii, este în ei un minimum de asemănare, de facultăți care le sunt comune care le permite să se înțeleagă; să domineze natura și să organizeze viața socială. Acest minimum de facultate egală la *toți* care se chiamă *rațiune* sau *bun simț*.

Această pură esență omenească nu trebuie să sufere constrângere.

Justiția nu consistă în a trata persoanele proporțional cu meritele lor; egalitatea aplicată la lucruri inegale distruge justiția. Rațiunea recunoaște egalitatea juridică a cetățenilor și diversitățile ce decurg din ea cu condițiunea să fie respectată. Teoreticește trebuie să deducem că democrația este regimul rațiunei comune tuturor.

A c e s t e considerațiuni supozează o disciplină morală, disciplina individului. Nici o democrație nu este posibilă fără «virtute» civică și privată. Respectul individului și prosperitatea socială necesită uniunea indivizibilă a dreptului și datoriei. Individul nu poate trăi decât în societate și trebuie să se subordoneze acesteia, însă societatea la rându-i nu poate fi prosperă decât favorizând desvoltarea indivizilor. Nici o societate nu poate exista fără bună rânduială, *fără guvernare, fără autoritate*; nici o autoritate nu e stabilă fără acceptarea benevolă și fără control.

Acesta este sensul mișcărei democratice, Șeful trebuie să păstreze întreg prestigiul său și toată responsabilitatea sa; însă el trebuie să se înconjoare de sfaturi, să solicite colaboratori, să primească controlul, responsabilitățile cer să fie împărtășite. Or cît de genial ar fi un individ, el nu poate pătrunde toate chestiunile sau poseda un creer enciclopedic; discuțiunile sunt necesare pentru lumină. Pe de altă parte colectivitățile sindicale, asociațiunile, reclamă din ce în ce mai mult să fie asociate la responsabilități și riscuri, care până acum erau asumate numai de către persoane mai mult sau mai puțin puternice și active. In ce măsură se va stabili această colaborare și acest control, până unde autoritatea va accepta «socializarea" competința, riscul, responsabilitatea; în care moment libertatea va pricepe că autoritatea trebuie să rămâie, în unele materii, nedespărțită și personală? Atâtea chestiuni care se pun aici și care se găsesc în toate domeniile. Se găsesc de asemeni greutăți concrete a căror soluționare este nesigură; viitorul va lumina această fierbere tumultoasă.

Libertate, egalitate a cărui acord național face posibila fraternitate, aceasta este filozofia democrației. Ea are la bază rezonul și este fondată de justiție. Rezultă de aici politiceşte că toate ființele dotate cu rezon au dreptul d'a participa la guvernare, găsind în acest minimum de rezon, minimum de competință necesară. De asemeni, rezultă că această participare se va întinde prin radiere și asupra altor domenii afară de viața politică. Această participare trebuie să fie *liberă. Orice act de constrângere a unui om* sau a unei *mulțimi* o alterează în modul său de a funcționa viciind-o în principiul său: nu pot fi instituțiuni raționale ale legei decât dacă cetățenii confruntă liber rezoanele lor. Nu scapă nimănui însă că aceste discuțiuni calme, socotite în care cetățenii corijează metodic gândurile precedent formate și coapte în singurătate, nu sunt încă decât excepția. De fapt instinctele, pasiunile, interesele, când nu este pur și simplu violența, înnăbușă foarte adesea vocea rezonului. Pentru aceia trebuie să se distingă *democrația de fapt*, caracterizată prin preponderența brutală a numărului, progres bazat pe violența armată, de democrația de drept, ideală, care condamnă abuzurile forței, fie ea exercitată în numele unei mulțimi sau a unui tiran. A trece dela monarhia sau dela aristocrația de fapt, la democrația de fapt; a disciplina pe cea din urmă prin respectul justiției ca să devie din ce în ce mai mult—fără să fie nici odată cu desăvârșire — o democrație de drept, acestea sunt cele două etape ale progresului democratic.

C. P.

Despre Cooperație

In fiecare an, în cea dintîi Duminică din luna lui Iulie, se va sărbători ziua Cooperației, potrivit chemării ce ni se face de către Alianța Cooperativă Internațională, care își are reședința la Londra (în Anglia). Aceasta însă, a fixat ca sărbătorirea zilei Cooperativei internaționale, să se facă în prima Sîmbătă dela începutul lunei Iulie a fiecărui an. Țara noastră, fiind o țară agricolă, a găsit mai nimerit ca noi, să sărbătorim ziua Cooperației într'o zi de Duminică, iar nu Sîmbătă.

In acest scop se cheamă toți cooperatorii și pe toți consumatorii, dela cel mai mic sat, pînă la cel mai mare oraș al României, ca să dovedească unirea lor, să strîngă rîndurile, să deștepte pe cei încă nedumeriți și să cheme marea mulțime către Cooperație, să cheme pe cei ce n'au înțeles pînă acum rostul cooperației.

Sîntem aproape un milion de cooperatori în băncile populare și numai 127.786 de cooperatori uniți în diferite cooperative. Un număr destul de mic, față de populațiunea țării noastre. Pentru aceasta, fiecare cooperator trebue să aducă un nou cooperator și orice consumator să-și înțeleagă interesul și datoria.

Ar trebui să se știe, că cele 4773 de bănci populare se luptă din greu, spre a îndeplini nevoile membrilor ei, cu c a p i t a l u l ce-l au de 1.265.465.317 lei.

Imprumuturile acordate la 31 Decemvrie 1927 erau de 3.503.041.680 lei, adică numai de două ori capitalul lor. Aceasta pentrucă noi nu ne mărim capitalul în Băncile Populare, ci vrem numai împrumuturi, care să ne îndestuleze nevoile gospodăriilor noastre și nici Băncile Populare nu pot avea credit la Banca Națională.

Consumatorii ar trebui să știe și să nu uite că cele 128.786 cooperative răspîndite pe tot cuprinsul României sînt c e l e mai credincioase sentinele, care prin acțiunea lor de regulatoare ale prețurilor, opresc orice specula neomenească.

Muncitorii din orașe, muncitorii cîmpului dela țară, ar trebui să ceară ca să se înființeze și în satele noastre cooperative, sau sucursale de cooperative, căci numai așa vor scăpa de acei samsari, care trăesc numai din munca noastră.

Femeile deasemeni, ele fiind sufletul gospodăriei, să știe că cooperația nu este decît o gospodărie mărită; femeile din alte țări, au răspuns de mult chemării cooperației.

Toți cei care țin banii acolo unde nu pot servi la nimic, nici la îmbunătățirea soartei lor, nici la emanicipare, ar trebui să-i aducă la cooperativă, căci numai prin ea se vor îndeplini toate speranțele noastre.

In cooperativă se poate înscrie oricine, ori de unde ar veni și oricine ar fi.

Inscrieți-vă deci cu toții în Cooperativă.

Irimia Brumă

Spicuiri dela Unire

Cu prilejul serbărilor Unirii din capitala țării, care s'a petrecut cu un fast deosebit, s'au putut constata și aprecia meritele unor deputați din parlamentul țării din anul 1929.

Iată cum s'a petrecut în cîteva cercuri, în care autorii principali au fost frații Români din America, i a r reprezentanții din țară au fost deputați a c ă r o r nume ne scapă.

La Șosea în tribunele rezervate fraților Români de peste Ocean, nu era încă nimeni, dar în fața a cîțiva intelectuali s'a spus:

— «Aceste locuri rămîn libere pentru frații din America».

Dar un deputat a exclamat: «Cum! vin și Românii din America la aceste serbări?» Atunci un frate preot de acolo întreabă:

— «Oare, într'adevăr, acest deputat nu știe că gazetele au scris cu trei luni de zile mai înainte că și aceștia iau parte?

Al doilea fapt tot așa de comic dar trist, pe care ni-l spune tot un frate din America este următorul:

La masa care s'a dat la moși fraților acestora, s'a făcut haz zicîndu-li-se.

— «Frații români din America au posibilitatea acum să bea cît vor, căci dacă se vor duce în America, nu vor mai gusta din băuturile acestea alcoolice». (Aici se face aluzie la oprirea alcoolului în America).

Atunci un deputat, care la această masă era șef întreabă:

— «Cum? Ce! nu-i voe în America să bei băuturi alcoolice?»

Ei vedeți, asta e culmea. Deputat care hotărăște destinele țării să fie atît de înapoiat și să nu știe lucrul acesta! Se vede treaba că de mult n'a mai cetit bietul ziarele.

Și atunci fratele, ajunge la concluzia bine socotită:

Dacă acești deputați, care aici erau ca reprezentanți ai guvernului și nu știau aceste lucruri atît de cunoscute, ce o mai fi însă cu ceilalți, care n'au fost puși să reprezinte pe nimeni.

Luați aminte! Să rîdem sau să plîngem?

Diac.

TOAMNA

E toamnă... Și pe dealuri stau viile brumate
Sub așternutul galben de frunze scuturate;
Ciobanul, trist, coboară cu oile de vale,
Înăbușind în suflet suspin adânc de jale.

Pe marginea cărării, tot pică frunze moarte
Iar prin văzduh cocorii, se pierd în zări, departe...
Și cum se duc în stoluri, bătând din aripi lin,
Ei parcă iau cu dânșii tot cerul cel senin.

Câmpia este goală, și codrul părăsit
Tot freamătă a jale, de vânturi năpustit;
In vale, satul șade tăcut și fără viață,
Sub învelișul jilav de negură și ceață...

G. Breazu Leurdeni

Corabia mântuirii

«Doamne ! eşi dela mine că om păcătos sunt»
Luca V—8

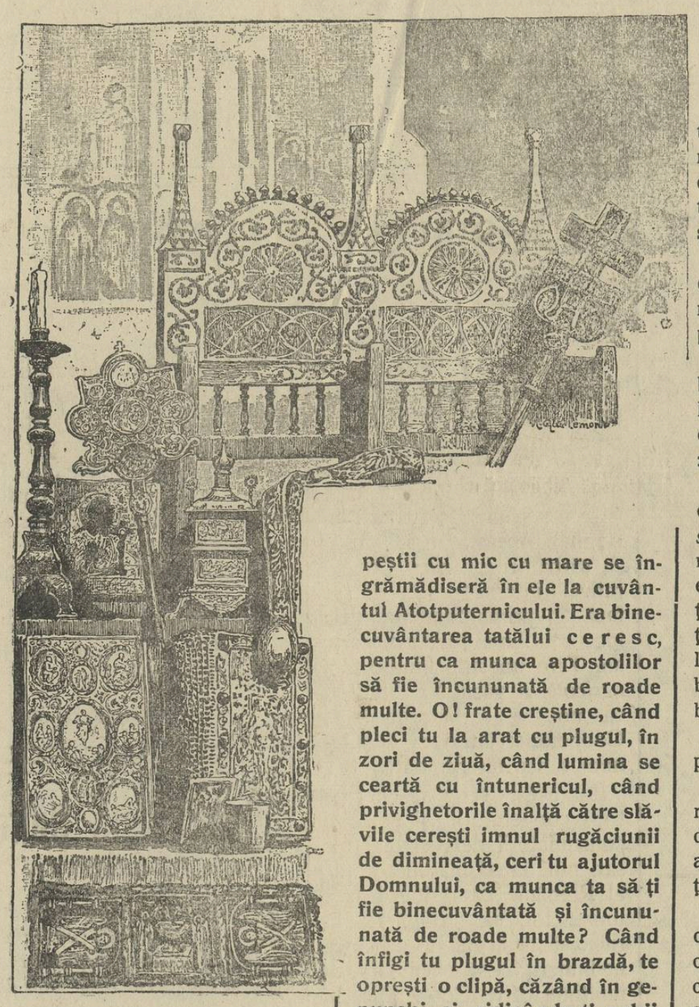

peştii cu mic cu mare se îngrămădiseră în ele la cuvântul Atotputernicului. Era binecuvântarea tatălui ceresc, pentru ca munca apostolilor să fie încununată de roade multe. O! frate creştine, când pleci tu la arat cu plugul, în zori de ziuă, când lumina se ceartă cu întunericul, când privighetorile înalţă către slăvile cereşti imnul rugăciunii de dimineaţă, ceri tu ajutorul Domnului, ca munca ta să ţi fie binecuvântată şi încununată de roade multe? Când înfigi tu plugul în brazdă, te opreşti o clipă, căzând în genunchi şi ridicându-ţi ochii spre cer îngânând încet o rugăciune? Şi apoi să mâi plăvanii până în amurg de seară, lăudând pe cel ce a făcut soarele şi cerul, pământul şi pe tine?! La prânz şi la amiază când plugul şi plăvanii se odihnesc, îţi scoţi şi tu din chimirul tău psaltirea sau o altă carte de rugăciuni şi să citeşti la umbra unei bozii sau a unui salcâm, lăudând câteva minute atotputernicia tatălui ceresc?! Frate Creştine, noi suntem prea mici faţă de Domnul, noi suntem prea neputincioşi faţă de puterea lui cea mare.

Lucrurile lui sunt prea minunate şi prea mari. Prin rugăciunea noastră putem să ne reculegem şi să ne vedem cât de multe şi mari sunt păcatele noastre, şi cerând în tot pasul vieţii noastre ajutor, El ne va binecuvânta şi ne va da mult, după cum şi lui Simon Petru i-a dat, că nu mai putea scoate mrejele de mulţimea peştilor. Noi când vedem că munca noastră a fost binecuvântată de Domnul, având rod îndestul, cădem noi în genunchi la picioarele Domnului, spunând ca Petru «Doamne, ieşi dela mine că om păcătos sunt»?! ca atunci lisus să spună «Deacum vei vâna oameni, nu te teme», adică prin exemplul nostru de viеţuire creştinească, de credinţă nestrămutată, vom atrage şi pe ceilalţi fraţi ai noştri să trăiască şi ei împărtăşindu-se din învăţăturile pline de viaţă fericită a sf. Evanghelii ?! O frate creştine, nu cădem în genunchi, nici rugăciuni nu facem la început şi mai mult ne încăpăţânăm, suntem nemulţumiţi, fiindcă sufletele noastre sunt împietrite, sunt otrăvite de diavolul. Sufletul împietrit şi otrăvit de diavolul este un suflet rătăcit, este o oae care a greşit calea prin pădure, despărţindu-se de turmă. Fiţi cu luare aminte, căci mari şi primejdioase sunt furtunile de pe marea acestei vieţi. Fiţi cu luare aminte, că Domnul, le poate domoli, certându-le. Fiţi cu luare aminte că şi voi sunteţi în corabia care plutеşte pe marea furtunoasă a vieţii. Rugaţi-vă Domnului cu credinţă, că binecuvântarea Lui nu întârzie niciodată. Rugaţi vă neîncetat şi când Binecuvântarea Atotputernicului va încununa frunţile noastre, căderi în genunchi ca Petru rostind cuvintele lui «Doamne, eşi dela mine că om păcătos sunt».

Amin.

Pr. DEM. I. ILIESCU

Frate Creştine,

Ia aminte ce spune Domnul. Ia aminte la glasul lui şi pătrunde-te în suflet că învăţătura lui este binefăcătoare ca roua dimineţii pentru flori. Ia aminte la cuvintele lui căci sunt ca apa cea înviorătoare, limpede ca cristalul, când o bei în miez de vară sub arşiţa soarelui. Ia aminte şi deschideţi urechile sufletului tău, căci Domnul îţi vorbeşte din carabie pe lacul Ghenizaretului. Ascultă cum saltă apele, ascultă că ele se bucură că Domnul care le a făcut înalţă din corabie pe deasupra valurilor lor limpezi. Corabia, frate creştine, depe care înalţă blândul copil din Nazaret, este corabia acestei vieţi, este marea cea sărată şi plină de furtuni a vieţii noastre pământeşti. Ia aminte că peştele cel prins de apostoli când le-a spus Domnul aruncaţi mrejele, este hrana sufletească a noastră a tuturor. Simon Petru, frate creştine, era desnădăjduit, că toată noaptea aruncase mreaja şi nu prinsese nimic, şi acum când Domnul îi spune aruncă mreaja, nu o mai poate scoate de mulţimea peştilor, încât este nevoit să cheme pe Iacov şi pe Ioan fiii lui Zevedei să-i ajute.

Simon Petru văzând minunea a căzut în genunchi la picioarele Domnului spunînd: «Doamne ! eşi dela mine că sunt un om păcătos». Lanţurile mrejelor se strâmtaseră,

Scris din ziua de azi

Pornind pe o dâră care nu e dreaptă, unii, luându-se după alţii, scriu azi cu un stil în care pun punct unde trebuie virgulă.

După rânduiala scrisului celui bun, o frază trebuie să cuprindă o cugetare întreagă, ceva bine încheiat în sine însuşi, ceva care spune deplin ceva despre ceva. Ce ziceţi însă de o frază care merge aşa ?: «De inima lor bună, de sufletele lor calde, de grija continuă şi atenţia faţă de cei ca pe cari îi au sub veghe ?». Are vreun înţeles ? Nu. Totuşi e scrisă în *Universul* dela 15 Sept. a. c., (pag. 3, coaloana I, iscălitura b. c.). Dar de ce aşa ? Din pricină că omul a despărţit prin punct partea câtă am citat-o noi, de fraza de mai nainte, de care însă trebuia despărţită numai prin virgulă. Fraza aceia era: «Dar funcţionarea este legată de cei cari conduc». Citiţi acum după aceasta cea pe care am citat-o mai sus şi vedeţi că, în felul acesta, capeţi înţelesul. Deci între ele trebuia virgulă, nu punct.

In loc să ne îndreptăm în scris, mai rău ne stricăm.

A. S.

Răvaşe Educative

SFATURI ŞI MIJLOACE

Dragă Nicule,

Ştiu. tu din funcţionar al statului, te-ai făcut plugar ş'acum mai întrebi ce zic eu de sfaturile date prin ziare, de către Ministrul Agriculturei, plugarilor noştri ?

De netăgăduit că un sfat bun, dat cuiva la timp de către oameni competinţi şi experimentaţi, preţueşte foarte mult.

Sfaturile însă n'ajung, ci trebuesc şi mijloacele d'a le aduce la îndeplinire şi lumea pregătită ca să te asculte, altfel sunt date zadarnic.

Cu multă atenţie citii sfaturile date în ziare, în cele trei: *Scrisori către plugari*, de către ministrul Ioan Mihalache, plugar experimentat şi mandatar prim al ţării, care s'a gândit în fine şi la ţărani. Această cinste — se înţelege — că lor le-a făcut o mare bucurie, că până acum cine i-a băgat în seamă ?

Această atenţie e ceva nou pentru plugari.

De la ei s'au cerut doar voturile, fără ca nimeni să se gândească, la orbirea şi lipsa în care au fost lăsaţi să trăiască, veacuri, ţăranii la sate.

Ba greşesc, au fost demnitari, cari s'au gândit a le lua după ei câte nouă piei, a le spulbera şi cenuşa din vatră ş'a le vârâ în cap şi 'n suflet: *Politica neroadă şi deşeptată*, care i-a adus la lene, la pretenţii absurde, la funcţionarism, la comunism, baptism, bolşevism etc.

Preotul şi învăţătorul pe care se sprijinea — la ţară — morala, cinstea, munca, exemplul solid al satului, până şi ei nau fost înveninaţi de politică, au ajuns acum şi ei lacomi, speculanţi, invidioşi, ne 'ncrezători în spusele politicianilor, cari, mai nainte d'a ajunge la guvern făgăduesc: *Marea şi sarea* şi odată ajunşi acolo îşi calcă cuvintele, lovesc crud până şi 'n existenţa celor cari le-au dat: *Mâna de ajutor*, ca să se cocoţeze, unde nici n'au visat. Ce să mai aştepte dar poporul dela guvernanţi şi cum să mai asculte de sfaturile lor ?

Cum să se mai încreadă în făgăduelile date în pieţe şi'n târguri, înainte de alegeri ?...

* * *

Plugari suntem dar numai de plugărie nu s'a îngrijit nimeni, până acum, în această splendidă şi mănoasă ţară, unde lanurile şi, câmpiile se 'ntind ca mările d'ar putea să ne aducă comori d'avuţie şi 'n loc d'aceasta sunt, sau înţelenite, pline de spini şi pălămidă, sau speculate de străini, cari râzând de uşurinţa noastră îşi umplu chimirile şi apoi plecând în ţările lor, cu drepte cuvinte ne ponegresc, ne critică, de nu mai avem nici un credit în streinătate.

Ş' aşaa !...

Ministrul Mihalache se înţelege —, dă sfaturi admirabile, dar cine să le asculte ?

Bărbaţii ca şi femeile dela ţară, s'au momit la câştigul din fabrici şi din birouri, la luxul şi la petrecerile deşeptate dela oraş, cu mult mai uşoare decât plugăria. Nimeni nu înţelege că pământul bine arat, bine săpat, semănat, grăpat, udat (că 'n ţară la noi avem atâtea râuri, dar irigaţia straturilor, o fac doar sârbii şi bulgarii), ar aduce profit cu mult mai mare şi belşugul şi sporul de odinioară, când sătenii erau săteni, ar poposi iar în casa ţăranului, dar acuma e târziu. Plugăria o vor face orăşenii, proprietarii ; iar ţăranii vor fi : Miniştri, profesori, doctori, avocaţi, generali, directori de bănci, actori celebri, căci şi ei, ca toată lumea, joacă comedia, care se va sfârşi, în curând, cu :

Tragedia acestui neam
care rătăceşte în întuneric, pe dibuite şi fie care vrea : Aceia ce nu e de nasul lui ; fie care trăeşte şi se 'ntinde mai mult de cât îi este plapăma, de unde : jaful, crimele şi hoţiile d'acum pentru : Modă şi politică, *Şomajul* celor cari plutesc între plugărie şi funcţionarism, cu speranţă de căpătuială şi arivism pe trepte sociale, la cari n'au visat nici moşii, nici strămoşii lor !...

Ministru, deputat, artist, doctor, de ce să nu fie şi Dumitru Făcăleţ, dacă feciorul lui, Stan Piticul, a ajuns aviator s'a ridicat de pe brazdă drept în nori ?..

Aşa este... Aşa, şi noi suntem de vină. Păcat de sfaturile înţelepte ale lui Mihalache că — la ţară—nu mai e cine să le asculte, iar mijloacele plugăriei sunt şubrede.

Cu bine Nicule.

Baba Vişa

AUREL VLAICU

Şaisprezece ani dela moartea lui

Duminică 15 Septemvrie, s'a sărbătorit pe platoul dela Băneşti, 16 ani dela moartea lui Aurel Vlaicu.

La această înălţătoare serbare au luat parte multe personalităţi însemnate atît din Bucureşti cît şi din împrejurimi.

Printre cei prezenţi, a fost şi mama lui Aurel Vlaicu. După slujba parastasului, au urmat multe cuvîntări, a diferite persoane, în care s'au scos la iveală meritele sburătorului Vlaicu.

Aeroplanul cu Aurel Vlaicu după ce au căzut.

Crucea care a fost ridicată pe locul unde îndrăzneţul aviator a căzut, în stînga şoselei, era acoperită cu flori, pe care le-au adus sătenii din comunele învecinate.

S'au spus cuvinte şi despre mama eroului aviator, care într'un timp a fost uitată de toţi, cu toate că mai înainte îşi vînduse ultima bucăţică de pământ pentru invenţia fiului său.

A vorbit şi d. Voicu Niţescu Ministru al Ardealului, reamintind împrejurările în care şi-a pierdut viaţa aviatorul, tocmai în momentul cînd era aşteptat să vie cu maşina sburătoare la serbările Astrei din Orăştie.

Serbarea a luat sfîrşit cu cuvintele adresate tineretului, ca să ia exemplu din jertfa lui Vlaicu, să meargă pe urmelă lui şi să nu înceteze o clipe dela muncă, căci aceasta ne aduce progresul.

Adina Diac. Fussu

SIMFONII DIN TRECUT
versuri de cunoscuta scriitoare
DOAMNA SMARA:
se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16
Preţul 80 Lei

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).
Blasco Ibanez

Cum se trage drumul. Când pleacă o navă din port. comandantul hotărăşte pe ce drum trebue să meargă.

Plecând de lângă cheu, face manevra de plecare.

Pornind pe mare, poate lua orice drum, numai să nu aibă uscat înainte.

Marinarii au o zicătoare: «Fereşte-mă Doamne de uscat căci de apă mă feresc eu».

Navele nimeresc câteodată pe uscat pe timp de ceaţă.

Comandantul are înaintea lui o hartă a mării. Pe ea trage drumul cu creionul, în linie dreaptă, între punctul de plecare şi punctul de sosire, sau în bucăţi de linii drepte, ocolind insulele sau fundurile mici.

Măsoară cu un raportor, unghiul ce'l face linia de drum, cu meridianul sau linia Nord-Sud a hărţei (sau geografic) şi corectează acest unghiu, de unghiul de variaţie sau unghiul cu cât variază nordul busolei de la bord, faţă de nordul geografic al hărţei.

Făcând această corecţie, comunică ofiţerului de cart, ce unghi trebue să ţină timonierul sau marinarul ce ţine cârma.

Timonierul învârte roata cârmei până ce gradaţia de pe cercul busolei, vine în dreptul unei liniuţe (linia de credinţă) de pe suportul busolei, liniuţă drept pe linia din tot lungul navei dela un cap la altul.

Când timonierul ţine drumul astfel, el merge cu un unghiu de drum sau cu un cap la compas, (capul navei faţă de Nordul busolei sale) diferit de unghiul adevărat (sau unghiul măsurat pe hartă).

Diferenţa provine din faptul că nordul magnetic pe pământ, nu corespunde cu nordul geografic, ci ambele linii fac un unghiu numit de declinaţie ; în plus ferul navei mai trage şi el în o parte sau alta de capetele acului busolei şi modifică unghiul, acest unghi e variabil cu «capul» ce se ţine la compas.

Comandantul şi ofiţerul de cart, controlează la orice drum aceste schimbări, pe care le are calculate de mai înainte, căci de nu o face, nimereşte în altă parte decât voia sau credea că merge.

De mai sunt şi curenţi marini de care nu se poate ţine bine seamă şi de a avut şi nenorocul ceţei când s'apropie de coastă, vai de navă şi de comandant.

«Toate „eşuările» sau punerile pe uscat sunt datorite acestei cauze.

De nu e ceaţă şi vede, atunci vede numai faţa apei şi de credea că ocoleşte un fund mic sau o stâncă sub apă, nimereşte tocmai peste ea. Aceste puneri pe uscat sunt cele mai dureroase pentru comandant.

Când Columb a plecat în 1492 în descoperirile maritime, spre coasta de Est a Indiei cum credea el, nu ştia nimic de unghiul de declinaţie, adică de mişcarea acului busolei spre Est sau Vest, faţă de nordul geografic.

In timpul călătoriei a văzut că acul magnetic se depărtează uneori mult, de direcţia stelei polare, dar n'a ştiut să-şi explice cauza. A trebuit însă să meargă cu busola ca să ţie un drum, dar a nemerit unde l'a dus curentul şi arătarea busolei care se schimba de la un drum la altul.

— După ce s'a dat drumul la compas şi timonierul de la cârmă urmează să-l ţie, începe rolul ofiţerului de cart.

Ofiţerul de Cart. Scriitorul Jacques Fierre în cartea sa «Les galeres dans la rade» descrie astfel cartul la bordul unei nave de război :

«Ofiţerul de cart aşteaptă să fie înlocuit şi se miră în fiecare noapte că orele sunt aşa de lungi.

Patru ore în picioare, în noapte şi să fie gata la ori ce !

Primul cart de la opt la mezul nopţei trece relativ iute. Fumează o ţigare, vede înnoptîndu-se şi abia începe să i se facă somn, când ofiţerul care are al doilea cart, dela mezul nopţei la patru dimineaţă, se sue pe comandă. Acesta e de obiceiu necăjit şi nimeni nu ştie de ce. Se freacă la ochi, ocărăşte şi nu răspunde când acel care ese din cart îi urează «cart bun».

Ii e frig, se plimbă de colo până colo, şade şi la sfârşitul cartului vede revărsarea zorilor.

Se repede jos când abia apare ofiţerul care ia cartul al treilea dela 4—8 şi se duce să se culce cu voluptate.

De obicei cel ce a avut cartul de noapte 12—4, este liber până la 10 dimineaţă.

Cartul de la 4 la 8 e plăcut, E frumos, răsare soarele, sgomotul începe pe punte odată cu mirosul de ceai sau cafea de la bucătării. Secundul urmat de căpitanul de arme, începe inspecţiile sale.

La ora 8 ese din cart şi-şi surâde, gândindu-se la somnul de după masă... apoi urmează dimineaţa, amiaza, seara.., şi totul reîncepe.

Dar carturile se schimbă. Nimeni nu are în fiecare zi acelaş cart şi la careu această schimbare e un motiv des de discuţie.

Sublocotenenţii joacă cu zarul rândul carturilor lor.

Cugetare

... In concepţia lui Bălcescu, democraţia era democraţie creştină, întemeiată pe Evanghelie şi pe sufletul ortodox al acestui popor. ... Democraţia de azi a României e stropită de apa chioară a teoriei abstracte internaţionale. Totul va rămâne artificial şi anarhic, dacă nu vom părăsi linia deviată de azi şi nu vom căuta să fundăm reformele noastre în psihologia religioasă a poporului şi în principiile moralei evanghelice. Ideile sociale ale lui Bălcescu sunt azi mai actuale ca orcând.

Nichifor Crainic,
în „Curentul",
dela 14 Sept. 1929.

REVISTELE SĂTEŞTI

In Ţara Românească, ţara cu atâţia neştiutori de carte, ies azi la lumină o mulţime de tipărituri pentru săteni. Unii ştiu carte, iar celor ce nu ştiu, le pot citi ceice ştiu.

Astfel de tipărituri ies la lumină chiar şi în sate. Sunt unele care se tipăresc în oraşe şi de către orăşeni pentru săteni. Dar sunt altele pe care însişi cărturarii satelor, preoţi sau învăţători, le lucrează pentru săteni.

Astfel este una destul de veche, **Vestitorul Satelor.** Se află în al 17-lea an de viaţă şi iese în Cămuna *Boroaia* din jud. Fălticeni. E o bună revistă, cu fel de fel de articole, sfaturi ştiri şi învăţături pentru săteni. E scrisă într'un grai pe care să-l poată înţelege şi săteanul. Mai greşeşte ici colo în privinţa aceasta, căci scrie cuvinte ca *plantat* în loc de *sădit* (nr. din 1—15 Aprilie a. c.), *selecţionat* în loc de *ales, cernut* nr. din 1—15 Mai a. c.), dar, în sfârşit, cu una cu alta, merge. Art. învăţătorului *Al. Vasiliu* din Tătăruşi (nu-şi spune judeţul) «Despre folosul Învăţătorii şi al Cetitului Cărţilor» (nr. din 16—30 Aprilie a. c.) e destul de frumos şi meşter scris românеşte. Ba d. *I. Feresnariu* în art. «Limba Noastră» (nr. din 1—15 Iulie a. c.) dă şi îndemnuri pentru întrebuinţarea curată a limbii noastre.

Altă revistă sătească e **Opaiţul Satelor,** «Foae pentru popor», scoasă de Păr. *Gh. N. Dumitrescu*-Bistriţa, ca „Organ de propagandă religioasă şi culturală al centrelor perohiale «Bistriţa» şi «Brosca», cercului învăţătoresc «Broscari», Soc. Cult. «Vrancea» şi casa de cetire «Floarea Bistriţii» din comuna Bistriţa», jud. Mehedinţi". E în anul 2, iese în formatul *Vestitorului Satelor.*

Se vede că e destul de răspândită şi cunoscută, fiindcă vedem că scriu la ea bărbaţi din laturi depărtate ale ţării. Scrie Păr. *C. Gh. Vartolomei* din Focşani despre stupărie (nr. pe Iunie a. c.), scrie Păr. *A. C. Cozma* din Bâlca—Coţofăneşti, Putna despre «Despre de tot felul» (nr. pe Iunie a. c.) şi despre «Moarte voită în plină primăvară» (împotriva sinuciderilor, în nr. pe Iulie a. c.). In acelaş nr., scrie învăţătorul *N. I. Munteanu* din Jorăşti, Covurlui, despre «Celibat». Deci revista îşi are ajutătorii ei din tot largul ţării.

Deşi revistă scrisă la sat pentru săteni, ea nu are însă limba prea îngrilită. Traducerea Părintelui *Stoica R. Ionescu* după predicatorul francez *Bourdaloue* e încă prea franţuzească, pentruca se poată eşi într'o revistă de sat, (nr. pe Iunie a. c.). Trebuie s'o mai dea încă odată cineva pe românеşte. In de obşte, articolele din această revistă nu sunt din destul lucrate pentru cercul de gândire şi înţelegere al săteanului. Mai potrivite sunt ştirile mărunte, sfaturile.

Cu privire la această revistă, avem şi o plângere. Reproduce articole de aiurea şi dela noi. Nu avem nimic împotrivă, ba încă ne pare bine. Dar de ce nu spune de unde a luat ? Art. meu despre Concordat, care a eşit în această foaie, e reprodus şi în *Opaiţul Satelor* din Iulie a. c., cu arătarea, la sfârşit, «C. P.». Ei bine, ce este acest «C. P.» ? Cine ştie că e «Cultura Poporului» ? Să fi pus întreg numele foii noastre. Iar Păr. Diacon *Fussu* ne spune că un art. al său, tot de aici, a fost reprodus în *Opaiţul*, fără ca măcar să se arate de unde e luat.

Nu ne învoim cu o asemenea procedare şi dacă, pe o parte mulţămim pentru cinstea ce ni se face că ni se răspândesc articolele noastre, pe de altă parte, voim ca să fie pus şi locul de unde au fost luate.

O plăcută foaie sătească e *Piatra Craiului*, care iese la lumină în *Dragoslavele*, Muscel. E tot în formatul *Vestitorului Satelor.* Se află în al doilea an de viaţă. Ea îşi datoreşte viaţa silinţelor a trei persoane : Dr. *George Ulieru*, Păr. *I. Răuţescu*, preotul comunii Dragoslavele, şi învăţătorului *Iosif Catrinescu.*

Ce lucru mângâietor că aceşti trei cărturari sătenşti se găsesc alăturea la o lucrare comună ! E o pildă pentru alţi medici, preoţi şi învăţători de a face la fel. Căci, în adevăr, fiecare înfăţişează o latură a vieţii sociale şi ce folos este când organele acestor laturi se găsesc armonie şi lucrare la un loc !

Ieşind la lumină odată pe lună, foaia dă învăţături pentru sănătate, pentru buna viеţuire, învă-

O sărbătoare a culturii românești

Inaugurarea edificiului cultural al «Cărței Românești»

Nimenea nu contestă astăzi rolul hotărâtor pe care îl are în promovarea culturei românești, marea și valoroasa societate de editură: «Cartea Românească». Vreme de zece ani a știut să țină cu fălnicie, facla culturii, a căutat să smulgă întunericului minții obosite și lăturalnice, să le facă să se adape dela adevăratul isvor, al culturei.

Și aci nu s'au risipit numai vorbe de temei, s'au risipit și fapte. Lozinca de care s'a lăsat condusă instituția — de ce cine vom vedea mai jos,— a fost: Pentru răspândirea vorbelor bune, întâi fapte și apoi vorbe. A știut să-și țină cuvântul dat, ba chiar uneori să și-l întreacă. Pentrucă a fost cea mai aleasă între cele alese.

Vineri s'a făcut inaugurarea palatului de unde vor porni, cu acelaș merit ca și înainte, milioane de cărți folositoare, După serviciul religios, oficiat de părintele N. Abramescu, dela bis. Kreţulescu, a urmat cuvântarea d-lui profesor *Ion Simionescu*, dela Universitatea din Iași, care în calitate de președinte al Consiliului de Administrație al Societății, a spus următoarele:

Planul unei edituri românești care să se ocupe în special cu cărțile pentru mulțime, s'a făurit la Iași în vremea războiului. Promotorul, acestei idei a fost regretatul profesor universitar dr. I. Atanasiu. Planul însă s'a realizat la București «Cartea Românească», deși nume nou, în realitate provine din contopirea celor mai vechi librării și tipografii românești, cu firma: Sfetea, Ioanițiu, Rasidescu și Minerva.

Începându și viața în vremuri nouă, «Cartea Românească» a trebuit să rezolve probleme noi. Datorită administratorilor ing. A. Ioachimescu și G. Dobrovici, datorită directorilor destoinici Rasidescu, Ioanițiu și Toneghin, datorită și funcționarilor pricepuți, Cartea Românească a împlinit multe lipsuri din cultura românească. A dat deosebită atenție, în special cărților pentru mulțime, răspândind sute de mii de exemplare din «Calendarul Gospodarilor, milioane de broșuri din «Cunoștințe folositoare", adevărata enciclopedie, singura de acest fel în România.

Atențiune a dat și cărților didactice, cu speranța că a contribuit, mai ales în anul acesta, să se apropie, atât ca technică cât și ca cuprins, de adevărata carte de școală.

Cât privește literatura a editat pe mai toți clasicii, iar dintre scriitorii moderni, pe cei mai reputați, al căror nume a trecut granița. Novoile culturale sunt mari. «Cartea Românească» a căutat să le împlinească după putință. A tipărit tablouri morale, tablouri de Grigorescu, Verona, monumente istorice (Trei Erarhi, Cetățuia). De la «Cartea omului matur», până la tratatul universitar de anatomie al d-lui prof. Djuvara, de la literatura pentru popor a d-lui Dulfu, până la produsul scriitorilor moderni, de la tablouri morale până la reproducerea modelelor de covoare din colecția Olszewsky — catalogul general al editurei cuprinde o diversitate mare de lucrări, care arată mulțimea nevoilor țării.

Mulțumind d-lui ministru de instrucție pentru solicitudinea arătată unei instituțiuni românești de editură încheie arătând că pentru răspândirea culturii se cere colaborarea tuturora, stat și particulari, editori și autori.

Sunt și școli de meserii de tot soiul, dar nu exlstă o școală de librărie. Sunt asigurări de plată între cumpărători și producători în toate domeniile, dar vânzarea cărții nu-și are asigurată plata. Intervenținea statului măcar în această direcțiune este necesară. Promovarea culturii e o necesitate de viață și trăinicie a neamului românesc.

D-l profesor universitar *Al. Borza*, secretarul general al Ministerului de Instrucțiune, laudă activitatea editorială a „Cărții Românești și recunoaște contribuția valoroasă la răspândirea culturei românești în mulțime, cât și sportul însemnat adus școlii și literaturii românești de către această editură. Asigură pe conducători de tot sprijinul, pentru că ministerul instrucțiuni socoate că numai ajutând pe editori va soluționa adevărata problemă a culturii românești.

In numele Camerei de Comerț din București, d-l *Orghidan* a adus salutul acestei instituțiuni pentru cultura românească.

*

Au asistat, pe lângă un public numeros și o bogată participare a scriitorilor și profesorilor români. Astfel: d-na Sarmiza Alimăniștеanu, Stelian Popescu, prof. universitar Gh. Țițeica, secretar general al Academiei Române. prof. universitar. dr. Gh. Marinescu, prof. univ. Gh. Plastara, d-na Eleonora Stratilescu, Liviu Rebreanu, președintele Soc. Scriitorilor Români și director general al Teatrului Național, Al. O. Teodoreanu, N. Davidescu, Victor Slăvescu, Em. Bucuța, C. Kiriţescu, E. Oteteleșanu, Dulfu, N. A. Constantinescu, Șt. Pop, Papadopol, Nedioglu, Al. Valeriu, C. Botez, ș. a.

*

Pentru încheiere nu ne mai rămâne ca o plăcută datorie a noastră decât să subliniem așa cum se cuvine munca demnă de ori ce elogii și mai presus de orice laudă, muncă cinstită și românească, ascunsă sub anonimatul operilor mari. Este vorba de activitate sârguincioasă și de merit pe care o prestează pentru propășirea instituției, cei doi conducători ai soc. «Cartea Românească»: d-nii **Ioanițiu** și **Toneghin.**

Suflete mari de creatori și ingenioși organizatori, înțeleg să facă operă de înalt românism și luminat patriotism, tipărind lucrări bune și de cele mai multe ori gratuit. Fără sgomot și reclamă, acești doi oameni au lucrat intens și tenace la realizarea adevăratei culturi românești. Ei sunt doi pioni ai culturei cărora le este rezervat un loc de cinste în fresca culturii românești. Și-l merită. Pentrucă sunt doi oameni muncitori, prricepuți și largi, la suflet și vederi. Grație lor au asistat conducătorii culturei românești la inaugurarea celui mai de seamă palat cultural.

Pentru munca din trecut și faptele, pe cari viitorul le va consfinți, laudele noastre merg neprecupețite.

Radu Mislea

Mânăstirea Snagov

Unul din frumoasele lăcașuri de recreație sufletească din țara noastră este mînăstirea dela Snagov, care este așezată nu departe de Capitala țării.

Despre această mînăstire care este foarte veche, cronica țării pomenește următoarele:

«Vlad-Vodă Țepeș, acesta a făcut Cetatea dela Poienari și a făcut și sfinta mînăstire dela Snagov». Dar nu numai atît. După alte însemnări însă, mînăstirea ar fi și mai veche, ar fi zidită de un boer, în timpul domniei lui Mircea.

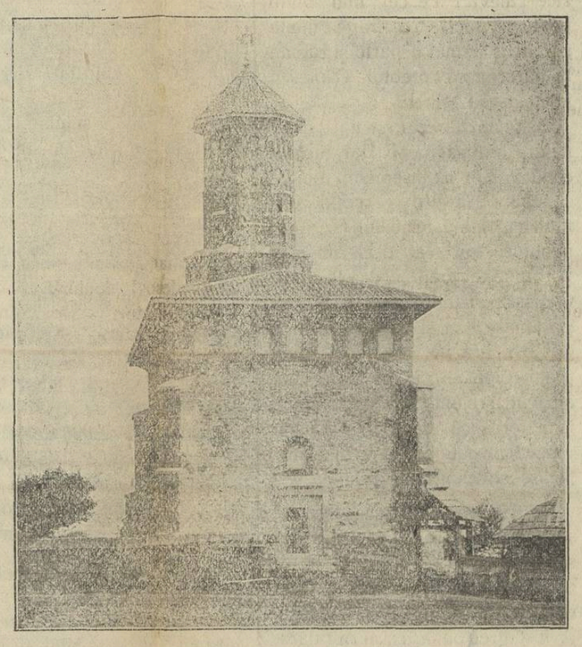

Locul pe care s'a zidit această mînăstire, era foarte potrivit, pentru apărare, pentrucă dejur-împrejur era înconjurat de lacul Snagovului, după cum se vede și astăzi, căci se ridicau podurile și năvălitorii, neavînd luntre cu ce să treacă apa, rămîneau neputincioși în fața zidurilor groase.

Aici, în acest lăcaș se adăposteau boerii de groaza dușmanilor

In acest sfînt lăcaș zac pînă astăzi trupuri de boeri din vremea diferiților domni și anume: Pîrvul din Craiova, Marele-Vornic și Logofătul Ioan, care prin pocăință a ajuns călugăr.

Din porunca lui Grigore-Vodă Ghica, la 20 Decemvrie 1662, aici a fost omorît prin spînzurătoare Postelnicul Constantin Cantacuzino, bănuit că sapă domnia lui Vodă Ghica.

Acum se împlinesc aproape 217 ani de cînd în această mînăstire a fost înființată de către Mitropolitul Antin Ivireanul o tipografie unde s'au tipărit tot felul de cărți pentru slujba bisericească și predici.

După un timp oarecare mînăstirea a fost prefăcută în închisoare, dar n'a durat mult, căci a fost mutată în altă parte.

Mînăstirea a fost reparată de multe ori, așa că acuma nu mai seamănă cu ceiace era odinioară.

Astăzi din lăcașul de recreație sufletească de altădată, din lăcașul care îți amintește dureri pentru neamul românesc și bucurii pentru lupta care a dus-o, pentru păstrarea credinții și a limbii, a ajuns lăcaș de distracții cu chef, înființîndu-se pe malurile lacului Snagov, cabine pentru băi și case cu băuturi, vin, bere și țuică.

Așa că pe lîngă rugăciunile, care se înalță pînă sus în bolta cerului în orele de rugăciune sărbătoarea în bisericuța ce a mai rămas din tot ce a fost, se mai aud și cîntece de lume cîntate de muzicanți aduși din București, însoțite de ciocniturile paharelor ale chefliilor.

Diac. V. Fussu

Sărbătoriri la Bârlad

— Comemorarea a zece ani dela moartea poetului Alex. Vlahuță —

Asociația studenților creștini tutoveni «Alexandru Vlahuță» și-a sărbătorit patronul Vineri 30 August (Sf. Alexandru) sărbătorire care printr'o tradiție ce nu ne poate face decât cinste — consta dintr'un parastas pentru odihna sufletului lui Vlahuță și depunerea unei coroane de flori la statuia din grădina publică. In toamna aceasta, împlinindu se zece ani dela moartea marelui poet și celui mai strălucit dintre fiii județului Tutova, a ținut ca printr'o serie de mari festivități să dea zilei de 30 August, caracterul și amploarea unei zile de mare sărbătoare.

Dimineața, la orele 10 și jumătate, în prezența unei asistențe nu tocmai numeroase,—fapt care cu toată durerea trebue să-l mărturisim că-l vedem totdeauna întâmplându-se — și a unei oficialități, reprezentată numai prin d. N. Dorin primarul orașului, s'a săvârșit la biserica Sf. Spiridon parastasul.

Serviciul divin a fost oficiat de preotul Gh. Ștefănescu iar răspunsurile le a dat corul asociației studențești de sub conducerea d-lui G. Mastacan.

Aici, într'o admirabilă cuvântare, d. profesor Petru Todicescu, relevă figura marelui dispărut, despre care spune că dacă în adevăr există animatori de suflete, unul dintre aceștia a fost pentru noi românii, Alexandru Vlahuță, a cărui operă turnată în cuvinte sculptate respiră pretutindeni acea iubire largă de tot ceeace este frumos, bine și adevăr îmbinată cu blândețea sfătoșeniei.

Inchee felicitând pe studenți pentru ideia frumoasă ce au avut de a comemora amintirea poetului Vlahuță.

Intreaga asistență a pornit în pelerinaj spre a depune o coroană de flori la statuia din grădina publică, ridicată din contribuția și îngrijirea unui comitet de doamne, în frunte cu d-na Lucia P. Nichifor, președinta Asociațiunii femeilor din localitate.

Apoi și aici, o nouă slujbă religioasă se săvârșește după care urmează seria cuvântărilor.

Cel dintâi vorbește d. N. Dorin în calitate de primar, apoi d. S. Tutoveanu din partea «Academiei Bârtădene» și M. C. Panaite din partea asociației studențești.

Dar pentru ca această pioasă ceremonie să fie și mai amplă, un mare festival s'a dat după amiază, în sala teatrului «Carol», cu care ocazie, d. profesor universitar și rector al Academiei comerciale din București, G. Tașcă, într'o documentată conferință, ne-a vorbit despre Alexandru Vlahuță desvoltând ideile lui asupra desvoltării noastre sociale,

Programul acestui frumos festival a fost complectat cu «Crângul umbros» și «Dormi ușor», coruri cu «Socoteala» lectură din Vlahuță făcută de d. Ștefan Ionescu, cu «Foicică de trifoiu» solo de dra Aneta Munteanu și acompaniată de corul studențesc și cu orchestra condusă de maestrul Șerbănescu, care execută admirabil pasagii din diferiți autori.

Un mare bal popular organizat în sala cinematografului «Francez» a complectat sfârșitul acestor festivități.

Lt.-Col. Em. Boteanu

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit, s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor:

Premiul I: 3000 lei;
« II: 2000 «
iar « III: 1000 lei.

O scrisoare cum nu sunt multe

In numărul trecut al acestei foi, în articolul de frunte al ei, am pomenit despre un sătean de al nostru, croitor din satul *Grindu* din Ialomița, care, deși cu puțină învățătură de școală, dar totuși, prins dela o vreme de râvna pentru Legea creștinească și însetând după învățăturile vieții veșnice, atâta s'a apucat de citit și de învățat, încât mintea lui s'a luminat și a crescut în sporul învățăturii într'un chip uimitor. In asemenea împrejurări și dus de setea de a sluji credința noastră creștinească, el și-a adunat atâta cărțărie, încât, fără îndemnul cuiva, și-a făcut în sat o întreagă bibliotecă și este azi în stare să ție piept tuturor neastâmpăraților care vin la țară să amețească mintea țăranului nostru cu învățături care să-l abată dela Biserica sa. Ba încă a fost în stare să ție în frâu și oameni de stare înaltă, precum pe o cocoană înferbântată din București, femeie cu moșii și averi, dar căzută pe mâna eresului tudorist și care s'a abătut până în Grindu ca să amețească mintea acelui om. Și-a găsit însă nașu și a plecat înciudată și rușinată.

Despre toate împrejurările și luptele sale, acel sătean, care se numește *Ilie Rădulescu*, ne-a trimes o scrisoare, care este atât de frumoasă și atât de doveditoare pentru ce am scris în nr. trecut în pomenitul articol, încât socotesc păcat să rămâie citită numai de scriitorul acestor rânduri. De aceia, cu voia scriitorului ei, o dau aici și în știrea cititorilor noștri, aproape întocmai cum a fost scrisă, numai cu mici prefaceri în ce privește întrebuințarea semnelor scrisului și șirul vorbelor.

Și acum după toate acestea, iată și scrisoarea:

Prea Sfințite,

Sărut mâna și binecuvintează-mă
In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin

Eu, subsemnatul, Ilie Rădulescu, de meserie croitor, din comuna Grindu, jud. Ialomița, îndrăznesc, prin această scrisoare, să vă fac o mărturisire, cât se poate pe scurt, din cele ce am pe sufletul meu, având nădejde și încredere în cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos din Evanghelie, unde zice: «Cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide!».

N'am avut curajul și îndrăzneala să vă fac personal această mărturisire: să intervin prin altcineva iar n'am avut; ci numai atâta că vă cunosc de când ați venit în satul meu, la sfințirea monumentului eroilor.

In anul mântuirii 1922, în cursul lunii Fevruarie, voia Domnului fiind asupra casei mele, am avut un zdruncin și o durere foarte mare în familie. După acestea, conștiința mi s'a trezit ca dintr'o amorțire și, cercetându-mi viața, am văzut că vinovatul sunt eu; pentrucă până atunci fusesem numai pentru trup, iar pentru suflet habar n'aveam.

După cum spusei, cercetându-mi viața și recunoscându-mi toate păcatele, o greutate și mai mare apăsa pe sufletul meu. Apoi gândindu-mă că noi, oamenii, astăzi suntem sănătoși și tari, iar mâine, în câteva clipe, suntem pământ și cenușă, n'am avut la cine alerga decât la mila lui Dumnezeu. Dar păcatele și durerea fiindu-mi mari, a trebuit să caut și un doctor sufletesc bun. Și, în adevăr, l'am găsit la Mânăstirea Ciolanul, jud. Buzău, pe părintele călugăr Casian. După ce Sfinția Sa m'a încurajat și mi-a turnat în suflet ce-mi trebuia, m'a sfătuit să citesc ceva cărți religioase. Dar de unde, că în casa mea nu se găsea o cărticică măcar cu un rând? Atunci tot Sfinția Sa, mi-a dat o notiță de câteva cărți și m'a rugat să urmez regulat la biserică, asigurându-mă că voi căpăta de la Dumnezeu liniștea și pacea sufletului. Apoi, venind la București după cărți, am nemerit tocmai la Schitul Icoana, de unde am cumpărat nu cărți, ci mărgăritare fără preț. Din ceiace citeam, sufletul parcă mi se răcorea și mintea mi se lumina și, așa am prins o dragoste de citit fără margini. Tot odată am căpătat puteri noi de muncă, liniște și pace. După ce am citit acele cărți, am cumpărat altele și pe urmă altele, așa că astăzi am o bibliotecă de câteva sute de cărți, afară de cele ce am citit și citesc mereu din biblioteca bisericii și școalei. Astăzi sunt abonat și la revista Sfântului Sinod.

Dar toată direcția și interesul le-am avut la cunoașterea sectelor, spre a le combate. In adevăr și ispitiri am mai avut și poate voi mai avea.

In anul 1924, în luna Fevruarie, m'am pomenit în casa mea cu un adventist purtând de gât o tolbă cu cărți, de unde scotea și tot lăuda într'una. Din câteva vorbe am și început lupta cu el, care a durat vre-o trei ceasuri, iar când a vrut să plece, eu nu l'am lăsat, ci l'am poftit la postul de jandarmi, unde am poftit și pe preotul nostru Ioan Ciolca ca să-l cerceteze ce-i cu el. Rezultatul a fost că el tot adventist a rămas și a fost scos din sat sub escortă, iar cărțile pe care apucase să le vândă, părintele le-a adunat și le-a distrus.

In anul 1925, iar m'am pomenit în casa mea cu o inochentistă, care, prin fel de fel de momeli, căuta să mă convertească. Dar și pe aceia am pus-o la locul ei tot la fel. Iar în astă toamnă în anul 1928, 23 Octomvrie, m'am pomenit în fața atelierului cu un automobil. Se coboară o cucoană elegantă și se recomandă și-și face cale că are ceva de lucru. Apoi, din câteva vorbe, am intrat la discuții aprinse de religie ceiace a durat vre-o patru ceasuri. A doua zi iar m'am pomenit cu ea și iar am luat firul convorbirii, ceiace a durat și atunci vre-o 5—6 ceasuri. Din toate convorbirile noastre, am mirosit-o că este o adeptă a fostului preot Tudor Popescu, «ereticul». Ceia-ce am vorbit nu le pot scrie, ci numai verbal se pot repeta. Când a fost la plecare, acea cucoană și-a dat cuvânt de onoare că pleacă la 1 Noemvrie în Franța și se întoarce în țară tocmai la 1 Iunie 1929, și atunci vom lua iar firul convorbirilor.

In ziua de 14 Noemvrie 1928 primesc o cărțulie în dar, cu titlul astfel:

«Din planul de mântuire» fără nume de autor. Când întorc foaia, găsesc câteva rânduri scrise de mână astfel: «Cărticica aceasta îți este trimeasă de T. Popescu, care locuiește în București strada Mărășești 75 și te roagă s'o citești și, dacă găsești cu cale, să-i răspunzi».

Am împlinit dorința lui T. Popescu și am citit acea cărțulie de mai multe ori, până am priceput bine toate scopurile credinței lui. După aceia m'am pus în legătură cu preotul nostru Ioan Ciolca, mărturisind Sfinției Sale toată convorbirea cu acea cucoană și despre acea cărțulie și despre ce am priceput eu din citit și atunci mi-a spus și Sfinția Sa despre acest T. Popescu, cine a fost și cine este astăzi, cu toate că știam și eu ceva despre el, din gazeta «Universul», de când se judeca procesul lui la Sf. Sinod. După aceia mi-am concentrat și eu toată puterea voinței și a dragostei și am început a scrie răspunsul adevărat cerut de T. Popescu. Dar răspunsul meu era cam lung. Cuprindea aproape 200 de pagini, în paralel cu cărțulia, jumătate foaia pe dreapta e răspunsul meu, iar pe stânga e extragerea din cărțulia lui.

După ce această carte mi-a fost gata, i-am arătat și Sfinției Sale preotului nostru Ioan Ciolca, ca să citească și să corecteze. Părintele a cetit-o, a mai făcut câteva scurtări și îndreptări, iar corectatul ortografic nu l-a făcut, ci mi-a spus astfel: «Cuprinsul scrierii este numai voință, credință și dragoste de Biserică. Dar trebuie neapărat scrisă iar și să caut pe cât cu putință a mai scurta și a mai adăoga câte ceva unde trebuie, pe unde e însemnat de Sf. Sa».

— Continuarea în pagina a IV-a —

ţături despre trecutul satului sau a ținutului, despre îngrijirea pomilor, culegeri din cărți și altele. Cel mai mult însă, și cu dreptate, în această foaie găsim o vie biciuire a beției. Despre aceasta scrie des Dr. Ulieru, dar și persoane afară din redacție, cum e judecătorul-consilier *C. S. Ballan* din Câmpulung, pe care nu-l înțelegem de ce se iscălește cu doi ll. Din scrisul d-lui Ballan în această chestiune, care este o bucată dintr'un studiu al său cu numele „Cauzele Criminalității", prindem constatarea de seamă că măsurile luate prin legi împotriva beției n'au dat nicăieri urmările dorite și că numai «numai măsurile luate din inițiativă privată au avut urmări mai bune» (*Piatra Craiului* pe Aprilie-Mai a. c.). La aceasta însă avem și noi de adăogat că măsurile legilor izbutesc și ele sau nu izbutesc după țări. Unde legea e sprijinită de simțul de rânduială al omului, merge mai ușor, unde nu, mai greu. In această privință, nu se poate pune pe aceiași treaptă Rusia și Statele-Unite din America. Se înțelege că izbutește mai bine în cea din urmă decât în cea dintâi. Dacă la noi se tot tipăresc știri că nu merge cu oprirea din America, nu trebuie să primim știrile ca orbii. Trebuie să avem în vedere că, în apucăturile sociale care domnesc și la noi și peste granită, este o anumită lucrare ascunsă prin care se aduce la cunoștința lumii orice știre de un anumit soi, care place unei politici sociale sau economice. Se tace însă știrea protivnică. In felul acesta, lumea crede un fel, fiindcă așa bat știrile la urechea Românului. Se tot scrie că nu izbutește oprirea rachiului în America, pentruca să fie lăsată mai slobodă beția la noi și aiurea și să se găsească o îndreptățire pentru fabricarea spirtoaselor. Știri de acestea vin din Francia, căreia nu-i este pe plac oprirea din America, fiindcă nu-și poate desface rachiurile și vinurile ei în America. Sunt apoi numai-decât tipărite la noi, fiindcă și la noi este altă tabără care vrea să încredințeze lumea că nu e leac împotriva beției și deci s'o lăsăm de capul ei. Noi avem ziare care dau la lumină numai știri care sunt pe placul unei anumite porniri. Știrile protivnice nu se văd. Dar se află și acestea pe altă cale. De aceia noi credem despre America ce se spune, fiindcă atâta ni se aduce la cunoștință. In America însă legea e lege și cu măsurile luate nu te joci. De ceiace dacă la noi n'o fi să izbutească cu măsurile împotriva beției, n'are să fie fiindcă nu se putea pe această cale, ci fiindcă suntem noi făpturi care nu voim să știm de legi. Pe temeiul acesta, noi dorim și legi ale Statului împotriva beției, dar să fie și măsurile pe care singuri oamenii le iau, pentrucă, ajutându-se unele cu altele, mai ușor se va putea ajunge la izbândă. La știrile pe care le dă d. Judecător Ballan, despre ce se face în Anglia în această privință, se pot adăoga cele date de mine în cartea mea «Studiul Pastoralei în Biserica Românească», Sibiiu, 1924.

Aspru și amănunțit împotriva beției scrie și Dr. Ulieru în nr. pe Octomvrie din anul trecut. Domnia sa mai scrie, tot acolo, și despre alte chestiune, de care a fost vorba în ziarele noastre și care ar trebui să intre în deprinderea sătenilor: strângerea buruienilor de leac, cu care se poate face vânzare bună, ducându-le la farmacii, sau treabă bună păstrându-le și în casa ta. Sunt câțiva ani de când un botanist din Basarabia, d. *Flexor*, se îndrepta către preoți cu o rugăciune în această privință. Noi am tipărit-o în revista *Biserica Ortodoxă Română* din București.

Din scrisul Părintelui Răuțescu, gustăm fel de fel de date frumoase, culese din însemnări pe cărțile vechi, cum și articole despre lucruri din trecut. Astfel aduce o frumoasă lumină în înțelegerea cuvântului vechiu *ort*, din rostirea «a dat ortul popii». Ortul este un ban de pe vremea lui Constantin Brâncoveanu, prețuind 10 parale sau un sfert dintr'un leu vechiu.

Invățătorul Catrinescu scrie despre chestiunea care-i stă pe inimă: «Invățătorii și părinții», în care aduce cugetări drepte, dar de pe departe, de pe aiurea, nu vine la treburile noastre. De aceia articolul său prea pare lucru de prin cărți, dar nu culegere vie din viața pe care o străbați.

Mai sunt și alte foi sătești, precum *Sfatul Sătenilor* din *Nehoiu*, Buzău, foaie sau, cum își zice singură, «Gazeta Țărănească, cooperatistă, culturală, informativă». Asemenea, mai este Poșta Țăranului, dar aceasta e țărănească numai într'un înțeles, că e scrisă pentru țărani, dar nu iese la lumină între ei, ci în București.

Pentru acum însă am scris destul. Rămâne ca despre celelalte să scriem în alt număr.

Arhim. SCRIBAN

Continuarea din pag. 3-a

O scrisoare cum nu sunt multe

După aceia iar am prescris-o şi am ales numai ce a trebuit şi pe urmă iar am arătat Sfinţiei Sale şi, ca răspuns, am primit că-i foarte bună. După aceia am am dat-o unui student şi a corectat ortografia şi pe urmă am dat-o unui contabil dela Banca noastră şi mi-a scris-o al treilea, bine, citeţ şi numai pe o faţă, pentru dat la tipar ; căci dorul meu este să scot un rând de cărţi şi să le împart pe unde învăţătura lui T. Popescu e înrădăcinată. Cărţii aceştia i-am pus titlul astfel : «Din credinţă şi din fapte iese adevărul. Combaterea învăţăturii şi rătăcirii lui Tudor Popescu».

Lui Tudor Popescu nu i-am putut da niciun răspuns, de oarece e om învăţat şi bine pregătit în erezia lui, ci am aşteptat la mila cea mare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi tare încredinţat în cuvintele Lui spuse ucenicilor săi, în Sf. Evanghelie, unde zice : Să nu vă temeţi când veţi fi duşi pentru numele meu înaintea domnilor, împăraţilor şi a ereticilor, şi să nu vă îngrijiţi ce veţi răspunde, că eu vă voi da vouă cuvinte şi înţelepciune pentru cele ce veţi răspunde.

Aşa am aşteptat şi eu întru răbdare şi încredere, până ce am primit un semn mic, în legătură cu această dorinţă a mea, şi pe urmă am avut curaj să-i scriu lui T. Popescu cea dintâi scrisoare, la 28 Aprilie a. c., dela care am oprit copie. La câteva zile, primesc iar o cărţulie dela el, cu titlul «Golgota». O citesc şi dau răspunsul la 1 Mai a. c. Tot în ziua de 1 Mai, primesc dela el o scrisoare închisă răspuns la scrisoarea mea. Pe ziua de 2 Mai a. c., eu îi dau răspuns, iar el îmi răspunde pe ziua de 1 Iunie a. c. Eû iar îi scriu pentru ultima dată. El iar îmi răspunde şi la aceasta şi-mi mai trimete încă o carte, cu titlul : «Predici pe când eram preot la biserica «Cuibul-cu-Barză».

Scrisorile lui le păstrez şi am oprit şi eu copie după ale mele.

In ziua de 16 August a. c., am avut iar întâlnire cu acea cocoană şi am luat firul convorbirilor şi am combătut-o până mi-a spus verde pe faţă că, orice ar fi, ea nu se lasă de învăţătura şi credinţa evanghelică a lui Tudor Popescu. Pe această cocoană acum o cunosc. E mare proprietăriţă de moşie la câţiva kilometri de satul meu şi din viţă de boieri mari, şi astăzi e ludă, de bărbat s'a despărţit şi mănâncă numai verdeţuri. Eu tare o compătimesc şi mărturisesc că nu mă voi lăsa de capul ei, ci, orice mi s'a întâmpla, mă voi lupta ; şi de n'o voi putea învinge, dar cel puţin sunt mulţumit că am pus-o la mare îndoială şi gândire ; căci aşa mi-a făgăduit, că are să mai vie pe la mine, ca să-i mai dovedesc ceva, în paralel cu învăţătura lui Tudor Popescu şi Biserica noastră. Căci atât ea, cât şi scrisorile lui T. Popescu au în ură şi dispreţ Biserica, pe preoţi, cele Şapte Taine, obiceiurile şi dogmele creştineşti.

Acest eretic Tudor Popescu şi-a băgat coada şi 'n armată, după cum am descoperit acum.

Un băiat dela noi din sat face armată în Bucureşti, la Jandarmii călări. Acesta, venind acasă în concediu, a adus şi o cărţulie, pe care i-a dat-o cineva la un unchiu al lui, s'o citească. Acela, citind-o, s'a cam minunat de aşa carte (acest om citeşte şi pricepe ceva). Aci i se părea că e bună, aci că e rea. Acest om, ca să fie sigur de acea carte, a venit cu ea la mine, ca s'o văd şi eu şi cum îmi dau cu părerea. Când am luat-o în mână, am văzut că acel om avea dreptate şi eu i-am lămurit cine e autorul şi ce credinţă şi erezie cuprinde acea carte arătându-i şi una dela mine, din cele ce mi-a trimes şi mie acel T. Popescu. Pe urmă acel om s'a închinat şi şi-a scuipat în sân, mulţumind lui Dumuezeu că l-a scăpat de o aşa nenorocire. Apoi eu m'am dus la acel militar şi l-am întrebat cine i-a dat acea carte ? de unde o are ori i-a dat-o cineva ? El mi-a răspuns că o are dată dela un plotonier dela ei, căruia îi place foarte mult să citească, dar nu ştie de unde o are plotonierul. Aci mie mi s'a părut un lucru ciudat şi cu putinţă de a fi şi periculos. Şi pentruca să-mi împlinesc şi eu una din datoriile şi învăţăturile Mântuitorului din Evanghelie, care zice : «Iubeşte pe aproapele tău ca pe tine însuţi», m'am gândit că, pentru orice creştin şi cetăţean, aproapele lui este : 1. Biserica şi 2. Ţara.

Pentru acestea arătate mai sus, m'am gândit şi eu cum să fac şi, în numele Mântuitorului nostru Isus Hristos, am îndrăznit să vă scriu această mărturisire a mea, păcătosul, căci războiul credinţei între mine şi Tudor Popescu nu va înceta, de oarece caută el la casa mea să-mi fure credinţa şi încrederea în Biserică şi Ţară ?

Pentru aceasta, Prea Sfinţite, am îndrăznit, prin propria mea scrisoare, nu după cum sunt obiceiurile pământeşt, cu protecţie şi protectori. ci eu am protector cuvintele Mântuitorului nostru Isus Hristos din Evanghelie, unde zice : «Veniţi la mine t o ţ i cei osteniţi şi însărcinaţi şi eu vă voi odihni pe voi». Eu, Prea Sfinţite, vă sărut mâna şi iertaţi-mă şi binecuvântaţi mă, căci d o r i n ţ a mea cea mare este dacă se va putea să treacă acea carte a mea prin mâna Sfinţiei Voastre sau a altei feţe bisericeşti şi, dacă s'ar găsi cu cale, să fie aprobată şi binecuvântată, deşi nu ar fi compusă cu multe cuvinte radicale, după stilul cărţilor de ştiinţă, ci e scrisă în limba şi vorbele poporului, având ca bază : Biserica, cele Şapte Taine, Dogme şi obiceiuri creştineşti.

Prea Sfinţite, eu vă sunt la dispoziţie cu cărţile lui Tudor Popescu, cu scrisorile dintre mine şi el şi cu cartea compusă şi scrisă de mine. Dacă voi avea chemare, voi veni ; i a r dacă nu, voi rămânea la casa mea umilit şi văzându-mi de păcatele mele.

Sărut mâna şi
binecuvântează mă.
Ilie Rădulescu, Croitor,
Comuna Grindu, jud. Ialomiţa

Prea Sfinţiei Sale
Arhimandritului Scriban
Bucureşti 6. Sf. Sinod.

Iată scrisul curs din izvorul curat al unei inimi adevărat româneşti şi creştineşti, care se dă în ştirea tuturor, pentru a înţelege din el ce pildă se dă pentru atâţia şi atâţia care nu caută la Legea Sfântă.

A. S.

Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului“

Biserica şi lupta împotriva beţiei

La Congresul Internaţional Antialcoolic, ţinut în Bucureşti între 20—22 Iunie a. c., I. P. S. Patriarh a trimes ca reprezentant al său pe P. S. Arhiereu Titu Târgovişteanu. Prea Sf. Sa a spus că Biserica se sileşte pentru împărtăşirea unei temeinice îndrumări antialcoolice în sânul poporului, căreia să i urmeze apoi şi o legiuire naţională, alături de cea internaţională. A stăruit pentru urmarea unui sistem de educare a obştei în această privinţă fără de care o lege nu va avea putere.

Biserica, a spus Prea Sf. Sa, duce viu lupta împotriva beţiei după război.

Astfel Sinodul, în şedinţa dela 5 Noembrie 1923 după propunerea Patriarhului, a hotărât pornirea unei lupte aprige pentru stârpirea acestui flagel.

Ţinta bisericii este de a pregăti opinia publică astfel ca atunci când guvernul va găsi de cuviinţă să vie cu o lege de oprire a alcoolului, terenul să fie bine pregătit.

I. S.

INFORMAŢIUNI

Din Ţară

— **In capul preotului pe degeaba.** — In ziarul *Epoca* dela 21 Aug. a. c., se scrie rău despre «Preotul Climescu» din Plasa Traian, jud. Cahul.

Ia te uite ce fac preoţii, va zice cineva ! Pe cei mai mulţi poate că nici nu-i trage inima se citească mai departe şi rămân la părerea că preotul Climescu a făcut aşa şi aşa.

Aşa am crezut şi noi, când ne-am aruncat ochii. Dar tocmai când voiam să însemnăm aici ce se spune despre «Preotul Climescu», citind articolul cu amănunţime, am văzut că nu este vorba de un preot, ci de «Pretorul Climescu». Dintr'o greşală de tipar şi rămasă aşa şi la corectură, a eşit o ocară pe socoteala unui preot. Cine va citi pe fugă, cum am citit şi noi la început, rămâne la părerea că un preot s'a făcut vinovat de cutare şi cutare pozne. Nu se cheamă aceasta năpaste ?

— **S'a făcut dâră.** — In ziare se poate citi destul de des despre trecerile la Biserica Ortodoxă, care se săvârşesc la biserica Sf. Constantin din Bucureşti. A fost greu până s'a pornit dâra, şi acum citim tot la scurte răstimpuri despre astfel de treceri. E meritul Părintelui *Celus Grigoriu,* parohul bisericii, care le săvârşeşte. Cea din urmă trecere de care am citit a fost a cântăreţei catolice *Wilhelmina Klinger*, care s'a făcut ortodoxă.

— **Sănătatea sufletească a unor cetăţeni.** — Duminică, la 8 Sept. a. c., nişte comunişti au ţinut o întrunire în mahalaua Oborului din Bucureşti. Lumea cealaltă, care a fost de faţă, i-a ascultat ce i-a ascultat, dar odată a sărit la ei, le-a cerut socoteală, i-a lovit şi alungat.

Apoi aceasta e adevărată pază, când însuşi poporul se scoală împotriva răutăţilor.

— **Congres evreiesc.**—După marele congres sionist care s'a ţinut în vara aceasta la Zürich în Elveţia şi despre care ziarele au scris mult, aflăm acum despre alt congres : al doilea congres mondial al Evreilor ortodocşi, care s'a deschis la Viena pe ziua de 10 Sept. a. c. La începutul congresului, s'a făcut pomenirea celor omorâţi în Palestina de răscoala Arabilor. A fost de faţă la deschidere şi consulul României d. Nedelcu.

Dar ce sunt aceşti Evrei ortodocşi ? Sunt Evreii care se ţin de învăţăturile Bibliei şi ale Talmudului şi nu s'au lepădat de credinţa în Dumnezeu, cum sunt mulţi Evrei în ziua de azi.

— **Mai sunt robi pe lume.** Nu e mult de când Păr. *Crivas D. Cruceanu* a scris într'o foaie bisericească despre robia care mai dăinuieşte în lume şi că Liga Naţiunilor s'ar îndeletnici cu desfiinţarea acesteia. Iată o ştire nouă care ne arată că robia este în obiceiurile unor popoare din Asia. Ziarul *Universul* (15 Sept. a. c.) scrie despre târgul de fete din Kabul, Afganistan. Un trib a fost biruit de regele din Kabul. Fetele celor biruiţi au fost vândute chiar de guvernul regelui, cu suma 12.000 de dolari. Şi de ! Kabulul nu e prea departe de Europa ! Deci mai este mult până să cioplești pe oameni.

— **Pentru dregerea drumurilor de fer.** — In şedinţa sa dela 13 Sept. a. c., Consiliul administrativ al Drumurilor de fer a dat sume mari de bani pentru dregerea multor linii ferate : 181 de milioane pentru linia Tecuci-Iaşi ; 116 pentru a face linie dublă între Tecuci-Mărăşeşti ; 18 pentru Tecuci-Bărboşi ; 198 pentru Teiuş-Oradea ; 134 pentru Orşova-Caransebeş, cum şi alte sume mai mici pentru clădiri şi unelte. Numai de s'ar drege odată ce e de dres, că mare îngreuiare se aduce legăturilor care trebuie să fie uşoare ! Viaţa nouă cere câştigare de timp şi deci nu mai merge cu umbletul de clămpăneală al unor trenuri. S'a întârziat şi până acum prea mult că nu s'a făcut din primăvară îmbunătăţirea, de pildă, pe linia Tecuci-Iaşi. Nu lucrezi vara şi te apuci din toamnă !

— **Ziarist român în cercetare în Palestina.** — D. *Mihail Negru,* redactor la ziarul *Universul,* a fost trimes în călătorie de cercetare în Palestina pentru a-şi da seamă la faţa locului despre adevărata stare a lucrurilor în ciocnirile dintre Evrei şi Arabi. E o alegere nemerită. A fost trimes un bărbat cu simţ de dreptate şi nepărtinire, iar, pe de altă parte, ziarul *Universul* a făcut o faptă de temei, aceia de a-şi trimete om anume ca să ştie să arate cititorilor săi starea adevărată a lucrurilor. Până acum, d. Negru a tipărit trei articole. In unul a scris drumul său prin Constantinopol, în altul cel prin Egipt, aşteptăm cu plăcere să vedem ce va mai urma.

— **Ieftenire.** — Pretutindenea se văd acum în Bucureşti sardelele de cutie foarte ieftenite. Scădere de câte 10 lei la o cutie obişnuită. Plăteşi 28 de lei cutiile «Robert» şi chiar 27,50, pe care mai nainte le plăteai cu 38 de lei. A fost scăzută vama. Pomenim de aceasta ca de un semn bun.

— **Şcolile muncitoreşti.** — La 1 Octomvrie a. c., se vor deschide şcolile muncitoreşti, pe care le îngrijeşte Ministerul Muncii. In anul şcolar 1929-1930, s'a hotărât să funcţioneze în toată ţara următoarele soiuri de şcoli : 80 de şcoli de ucenici ; 18 de ucenice (fete) ; 7 practice comerciale ; 6 speciale (arte-grafice, picoli, bărbieri-coafori, constructori, şcoala de secretare) şi 4 ateliere şcoli, toate întreţinute de Ministerul muncii ; precum şi 17 şcoli de ucenici ; 6 ucenice ; 2 practice comerciale şi 2 ateliere-şcoli, de acestea atârnătoare de Minsterul muncii, dar întreţinute de diferite autorităţi şi instituţii particulare.

Privind acum ramurile de învăţătură care se vor preda în aceste şcoli, după arătarea amănunţită pe care Ministerul muncii o face în mai multe ziare, vedem că în şcolile de ucenici se vor preda o sumă de cunoştinţe, dar cele de religiune nu. Oare pentru care pricină ? Invăţarea religiunii este pusă la şcoalele de ucenice. De ce deci la fete da şi la băieţi nu ?

Nici la cele practice săptămânale nu s'a pus religiunea. Care să fie pricina şi aici ? Iată chestiuni la care trebuie să se răspundă şi de care trebuie să poarte grijă cârmuitorii Bisericii, pentruca nu cumva lucrurile să rămâie aşa.

— **Scade numărul fumătorilor.** — După raportul la fiecare 3 luni al Casei Autonome a Negustoriei tutunurilor din ţara noastră (R. M. S.), urmează că până la sfârşitul acestui an, vom avea la veniturile tutunurilor o scădere de 300-400 de milioane de lei, faţă de ce se aştepta. Se credea că au să fie venituri mai mari, să fie prisos peste cheltueli, şi când acolo e mai puţin. Care e pricina ? După cum scrie «Universul», care cercetează starea aceasta (nr. din 14 Sept. a. c.), pricina este marfa proastă care se vinde ca tutun, scumpirea lui şi de aici împuţinarea numărului fumătorilor.

Noi, departe de a ne tângui, ca cei care nu privim cu ochi buni tutunul, ne bucurăm de starea aceasta şi zicem : tot mai deplin pe calea aceasta ! Iar dacă Statul are nevoie de venituri, să şi le găsească pe altă cale. Să şi facă vânzare de ceai şi cafea, care nu sunt uricioase ca tutunul.

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată s u m e l e rămase, căci numai aşa f o a i a aceasta va putea duce mai d e p a r t e făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

— **«Binefacerile» dictaturii.** La noi este acum un ziar, *Epoca,* setos de dictatură şi care ne încântă cu binefacerile viitoare ale ei, caşi cum lumea n'ar mai fi avut dictatură şi nu s'ar fi descotorosit de ea de bună ce era. Putem ospăta acum pe cititorii momiţi de aceste poftiri cu una din «binefacerile» dictaturii. O culegem din scrisul redactorului *Mihail Negru* dela «Universul», care, trimes de ziar în Palestina să afle ce e cu turburările de acolo, s'a oprit la Constantinopol şi scrie de acolo («Universul», 14 Sept. a. c.) că, deşi s'a dus vestea în lume că fesul a fost desfiinţat în Turcia, tot se mai vede rar pe străzi. Dar cel care-l poartă trebuie să aibă teşcherea anume dela poliţie ca să-l poată purta.

Va de lume dacă trebuie să iei scris dela poliţie de câte ori vrei să-ţi schimbi pălăria din cap ! Ce ar face atunci cocoanele care le schimbă atât de des ?

Mai este aceasta reformă ori copilărie ? Şi pe când citim unele ca acestea, tot acolo mai găsim altele, care ar fi meritat să fie schimbate, dacă e vorba de reformă, dar care au rămas tot precum erau. Astfel citim că şi azi, după «reformă», tot se mai află la Constantinopol aceleaşi «scunde cafenele unde şi azi mai stau cu ceasurile aceeaşi turci de odinioară».

Atunci ce-ai schimbat dacă le-ai schimbat fesurile, iar ei au rămas aceiaşi puturoşi de mai nainte ?

— **Jubileul D-nei Smara.** Noi, Românii, ne-am plâns totdeauna că străinătatea nu ne cunoaşte ori ne cunoaşte greşit. Intre cei care au ajutat însă ca să ne facem cunoscuţi şi să atragem simpatii asupra noastră, un mare merit a avut doamna Smara. Mai cu seamă în Italia, doamna Smara a făcut deseori să se vorbească de noi. Şi sunt zeci de ani de când domnia sa se găseşte la lucru pe acest teren. Cât e de când trăia Vasile Ureche, cel cu manifestaţiile Românilor la columna lui Traian din Roma ! Doamna Smara se găsea acolo. De câte ori ziarele italiene şi cele franceze au scris despre domnia sa şi despre stări dela noi date în ştirea străinătăţii prin graiul domniei sale ! Ceiace este ciudat însă este că la noi această străduinţă a fost luată în râs ; nu pe temeiul că nu-ar fi meritat luată în serios, ci pentrucă «Furnica» lui Ranetti s'a agăţat de ea. De ! sunt multe de zis despre îndreptăţirea oamenilor de a râde, mai cu seamă când omul trebuie să se uite mai întâi la sine şi apoi să se agaţe de altul.

Dar ce e de mirare este că această bătaie de joc s'a petrecut în mijlocul unei societăţi care a primit cu inima uşoară bătaia de joc aruncată asupra unei munci care trebuia cinstită şi care nu ne-a făcut de râs în străinătate în nici un fel. Ceiace străinătatea a scris despre D-na Smara n'a ajuns la cunoştinţa societăţii noastre şi e păcat. Fără a pomeni de anii trecuţi, iată că şi anul acesta ziarul italian «Patria degli Italiani» care apare tocmai în Argentina, scrie despre doamna Smara cu data de 28 Februarie 1929. Dându-i şi chipul, scrie despre domnia sa pe mai mult de trei jumătăţi de coloană cu slovă deasă. Duioasele cuvinte care se citesc aci la adresa sa, din partea unui condei al Italiei, în care d-na Smara şi-a cheltuit multe clipe de lucru închinat latinităţii.

Noi ne-am s i m ţ i t datori să scriem a c e s t e a, în săptămâna când d-na Smara împlineşte 72 de ani (18 Sept. a. c.) având-o şi inimoasă colaboratoare a noastră, sub numele de «Baba Vişa». Ne având loc acum, vom da mai mult în viitor, din ziarul italian pomenit. Până atunci, îi urăm mulţi ani sănătoşi tot înainte la lucrul condeiului.

— **Congresul invalizilor**, a fost oprit de a se mai ţine la Arad, în ziua de 15 Septembrie, din ordinul Guvernului. Motivul nu se ştie.

— **Congresul criticilor dramatici.** In ziua de 15 Septembrie, s'a început congresul internaţional al criticilor dramatici. Au sosit la Sinaia cu această ocazie reprezentanţi din : Franţa, Germania, Cehoslovacia, Belgia, Italia, Austria, America, Danemarca, Elveţia, Portugalia, Polonia şi Anglia.

In numărul viitor, vom da pe larg ceiace s'a hotărât la acest congres.

— **Pentru însămânţări de grâu.** Ministerul de Agricultură, a aprobat un avans de 5 milioane de lei sătenilor pentru însămânţări.

De asemeni s'a aprobat 8 milioane lei, pentru cumpărarea de grâu.

— **Haite de lupi.** Mai mulţi săteni din com. Măzărzac, jud. Iaşi, pe când se aflau într'o pădure unde încărcau lemne, au fost atacaţi de o haită de lupi, care au sărit asupra cailor.

Sătenii au dat bici cailor crezând că vor scăpa cu fuga. Caii însă s'au speriat, astfel că sătenilor nu le-a rămas decât să se înarmeze cu lemne şi să dea o luptă disperată cu fiarele.

In luptă un sătean a fost muşcat de un lup.

Cu mare greutate apoi, lupii au fost puşi pe fugă. Satele din împrejurimi sânt cuprinse de spaimă. Ar trebui să se ia măsuri pentru stârpirea lor.

— **Descoperiri de lângă Bucureşti.** La Jilava, lângă Bucureşti, s'au făcut nişte săpături, găsindu-se vase şi idoli de lut, de os, strecurători de pământ ars, unelte de os şi cremene şi alte unelte de aramă,. S'au găsit în pământ bordeie foarte vechi dărâmate, iar în acestea s'au găsit greutăţi pentru războiul de ţesut, pietre pentru zdrobitul grânelor.

S'a mai găsit un mormânt. La căpătâiul şi picioarele mortului s'au găsit vase de lut pentru păstrare alimentelor necesare sufletului în cea de a doua viaţă, cum se credea odinioară.

Toate acestea se spune că ar fi de 4000 de ani.

Serbările dela Brăila. In zilele de 7 şi 10 Noembrie a. c. la Brăila vu avea loc serbarea împlinirii a 100 de ani dela înfiinţarea oraşului. La această serbare va lua parte şi familia Regală, Inalţii Regenţi şi Guvernul.

— **Editura Românească sărbătorită.** Injghebarea pentru tipărirea de cărţi româneşti, numită «Cartea Românească» a împlinit 10 ani de muncă folositoare cu tipăritul de cărţi romîneşti si a fost sărbătorită printr'un ospăţ bogat. Marţi seara, 3 Aug. a. c. la grădina «Luzana» din Bucureşti.

— A apărut «**Viaţa în America** de **Gheorghe V. Lohan** în broşuri independente cu subiecte din toate straturile sociale Nu există categorie socială pe care să n'o intereseze acest istoric complect al noului continent, cu mecanismul său de organizare atât de complicat. Cetitorul călătoreşte cu autorul prin toate aspectele sub cari s'a desvoltat uriaşa putere americană în decursul veacurilor.

De vânzare la ziarul «Cultura Poporului, Bucureşti 1, strada Regală No. 16 şi la chioşcurile de ziare. Preţul 6 lei exemplarul.

Din Străinătate

— **Cât se cheltueşte în alte ţări ?** Englejii au făcut o socoteală şi au dovedit ca femeile de acolo cheltuesc pe an, pentru podoabe, cam de două ori şi jumătate mai mult, de cât veniturile ţării noastre.

— **Mamă bună.** O femeie de ţară, din Franţa, mamă a 18 copii, dintre care 16 îi trăesc, a fost decorată de Guvernul Francez cu «Legiunea de onoare», pentru vrednicia ei. Este nevoe de ştiut că acolo naşterile se răresc de tot.

Dar e întrebarea : La noi, se găsesc multe mame din acestea ?

Bibliografie

OVAZUL - de d. Adm. Locot. Ovid Constantinescu. Preţul 20 lei. Cuprinde 20 pagini, tipărit pe hîrtie velină, cuprinzînd frumoase rînduri despre cultura ovăzului, precum şi boalele acestei cereale.

Această broşurică prezintă un interes deosebit, mai ales pentru massele săteşti.

PORUMBUL - de acelaş autor. Preţul 30 lei. Expune pe larg despre porumb ca aliment, cultura sa şi boalele.

SECARA - acelaş autor, preţul 15 lei, 16 pagini, tipărită la tipografia «Lupta».

NOŢIUNI PRACTICE de ENTOMOLOGIA şi PARAZITOLOGIA CEREALELOR–BOLILE CONSUMATORULUI – de d. Adm. Locot. Ovid Constantinescu şi Medic Locot. Alex. D. Binder. Conţine 48 pagini, cu 17 figuri şi 2 planşe. Preţul 60 lei. Cuprinde în cuvinte foarte înţelese, bolile care atacă plantele şi măsurile ce trebue să luăm contra lor, precum şi tratamentul aceluia care întrebuinţînd aceste plante s'a îmbolnăvit.

PROBELE PENTRU ANALIZA ALIMENTELOR şi BAUTURILOR de aceiaşi autori. 10 pagini, preţul 10 lei. Lucrare de mare valoare pentru toţi, a putea cunoaşte fiecare băuturile şi alimentele, dacă sînt sau nu bune.

De cerut, toate aceste broşuri,— la d-l Locot. Ovid Constantinescu. **Calea Plevnei Nr. 112, Bucureşti 2.**

Nicolae Arseniev, **BISERICA RASARITEANA ;** — Bucureşti. „Cartea Românească“. Traducere românească de P. S. Arhiereu - vicar **Titu Târgovişteanu.** Colecţia „Gândirea“. 137 pagini, formatul cărţilor de şcoală. Preţul 60 lei.

— Paraf-Javal, — **Tabagismul şi Alcoolismul ;** Două plăgi sociale. Argumente ştiinţifice împotriva acestor perversiuni. Traducere Românească — de P. Muşoiu. Biblioteca revistei Ideei. Bucureşti 4, strada Fluerului 28. — 44 de pagini, formatul în 16 (mai mică de cât cea dintâi). Preţul 20 de lei.

— Preotul Toma Chiricuţă, **Istoria Sfântă a Vechiului Testament,** carte de şcoală pentru cl. I secundară de băieţi şi de fete. Bucureşti, Editura „Naţională“ S. Ciornei, fără arătare de preţ.

— De acelaş autor, **Apologetica,** pentru cl. 7, aceiaşi editură. — Preţul 48,50. Apărută acum. Se găseşte la toate librăriile.

— Constantin Dincescu, — **Mic dicţionar al Noului Testament.** Bucureşti, 1929. — 96 de pagini, cu 5 hărţi şi 3 ilustraţiuni istorice. Carte folositoare la înţelegerea Noului Testament, formatul cărţilor de şcoală. Preţul 60 de lei. — De cerut la autor, Bucureşti, Biserica Schitu-Măgureanu, sectorul 2.

— Revista **Glia**, Turnu-Măgurele, nr. 2–7, Iulie 1929. Buletinul Camerei Agricole din jud. Teleorman. Apare sub direcţiunea Preotului Metodie Popescu.

— **Cei buni înainte !** — Darea de seamă despre bogata activitate a despărţământului judeţean, Sibiiu al „Astrei“, în decursul anului 1927—1928. — 64 pagini. Preţul nu e pus.

De cerut, la „Astra“ Sibiiu, strada Şaguna 6.

— «**Engleza pentru Toţi**» — de Gheorghe V. Lohan — Preţul 130 Lei. Acest volum cuprinde 178 de pagini, cu toate regulile gramaticale, expuse într'o formă să poată oricine să înveţe uşor şi repede această limbă.

La librării sau la autor, Bucureşti 2, str. Dr. Varnali, No. 20.

— **Vorbe de demult** — de N. I. Dumitrescu. — 45 pagini format mic. Preţul 5 lei.

— **Stan Bolovan** — de Ioan Pop-Reteganul. — 48 pagini 5 lei ; cuprinde poveşti ardeleneşti.

— **Poveşti în versuri** — de Gh. Coşbuc. — 104 pagini format mic. Preţul 5 lei.

— **Despre Testament.** — Explicarea articolelor din lege — de d. Dr. Valer Moldovan. — 128 pagini, preţul 5 lei.

— **Ingrăşarea sau gunoirea pământului** — de Aurel Coşciuc. — 120 pagini, 5 lei.

— **Ziua Unirii.** — Piesă de teatru, de Elena şi C. Sporea. — 48 pagini, 5 lei.

— **Cărticica Sănătăţii** — de d. Dr. I. Ben. — 104 pagini, 5 lei ; având şi figuri.

—**Inceputul Neamului Românesc,** poveste istorică — de Păr. Dr. Ioan Lupaş. — 104 pagini, 5 lei.

— **Traista Bunicului,** — povestiri şi legende — de Sabin G. Truţia. — 100 pagini, 5 lei.

— **Flori de pe Câmpie,** — poezii poporale, culese — de T. Podariu. — 96 pagini. Preţul 5 lei.

De cerut, toate aceste broşuri — la Biblioteca poporală a Asociaţiunii «Astra», Sibiiu.

Tipografia «Corpului de Jandarmi», Bucureşti

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINA... VOIESTE SI VEI PUTEA" ...II.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 29 SEPTEMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 293 Apare în fiecare Duminică

Onor societatea p. Literatura Rom. și Cultura Poporului Sibiu.

CULTUL PATRIEI
ȘI
Cultul Oamenilor Patriei

Multe datorii ale noastre noi nu le prindem și nu ni le înfățișăm atât de bine numai privindu le cu gândul. De câte ori nu vezi oameni care au gânduri foarte bune despre cutare așezământ, despre rostul lui, despre cinstea care trebuie să i se dea, despre însemnătatea lui în viață, și când colo, dacă privești, cum lucrează omul față de acel așezământ, descoperi că nu ține de loc seamă de el în lucrul lui. Nu că ar fi un fățarnic și că una spune și alta face, dar nu are limpezit în mintea lui cum părerile pe care le are trebuie să aibă un răsunet în v i a ț ă și că ceiace spune și crede trebuie să aibă o urmare în toți pașii lui. Ai cutare părere, vezi în cutare chip, — aceasta să se simtă, să se vadă în ce făptuiești tu.

Este foarte grea trecerea dela ce crezi la ce făptuiești. Omul nu lămurește laturea aceasta. Stă cu cele mai frumoase păreri, dar în faptă se ia după șirul vieții obișnuite, face cum fac alții. P r a g u l dintre părere și făptuire, dintre teorie și practică, cum se zice astăzi, este ca o prăpastie. Oamenii nu știu să-l treacă, nu știu să îmbine într'un tot una cu alta.

De câte ori nu auzi frumoase mărturisiri despre Biserică, despre școală, despre Oștire. Te înalță cu sufletul când auzi ce gânduri înalte sălășluiesc în multe cugete și ai zice că omul acela e numai închinare și vie îmbrățișare c ă t r e toate acestea. Totuși în viață nu bagi deseamă că omul acela, în ce făptuiește față de aceste așezăminte, s'ar deosebi de felul obișnuit de a face al altora.

Odată, la începutul anului școlar 1917 sau 1918, fiind Nemții încă la București, s'a făcut la o școală de fete de aci începutul anului școlar cu slujbă și cuvântări frumoase. Intr'o cuvântare, s'a grăit foarte frumos despre lipsurile noastre, despre ce ne trebuie nouă, despre chipul de a ne croi un viitor mai vrednic, despre îndreptările pe care ar trebui să le aducem, ca să ne ferim de dureri viitoare. Toată lumea a fost de aceiași părere. Toți v e d e a u că ne trebuie mai multă strângere a rândurilor, mai puțină lăbărțare în purtări, mai multă stăpânire de noi înșine, o viețuire mai mult cu sufletul decât o răzgâiare a trupului prin lăfăiala în fel de fel de plăceri. Dar abia a trecut cuvântarea, abia a trecut mintea la alte gânduri și curând au urmat treburi mai ușuratece prin jocuri și țopăituri și fapte de desfătare, care erau o tăgăduire a celor spuse în cuvântarea bucuros primită de toți. Un ziar a scris atunci despre aceste lucruri și scotea la iveală tocmai faptul acesta, ciocnirea dintre ce s'a spus și ce s'a făcut.

Așa e de foarte multe ori. Oamenii nu văd multe fapte ale lor și ale altora cu însăși pecetea care li se cuvine. Au gânduri bune, dar nu văd că acele gânduri înlătură anumite fapte. Cine crede a ș a trebuie să sfîrșească cu atâtea și atâtea fapte pe care, și dacă nu le face el, dar nu se plânge de ele și stă între ele.

Astfel de gânduri ne străbat mintea, când privim noi felul cum sunt îngrijiți în țara noastră cei ce s'au jertfit pentru țară. Dacă luăm noi țara cu gândul, toți suntem de părere că este o măreție sufletească de a o avea în toată cinstea noastră, dea turna în suflete iubirea către ea, de a o privi ca o zestre sfântă către care trebuie să ne îndreptăm cu toată căldura sufletului nostru. Câte cuvântări de acest soi nu se aud, ce g r a i u r i frumoase nu se rostesc și au să se mai rostească în această privință!

Și totuși una este cultul patriei cu gândul, și alta este cu fapta. Căci vedem pe cei ieșiți schilodiți din război plângându se jalnic de soarta lor; se strigă despre copiii lor că duc o viață amară; despre soția unuia, al cărui nume s'a dat unei străzi din Roșiorii de-vede, fiindcă a căzut în război, — se scrie în *Universul* (23 Sept. a. c.) că era gata să fie dată afară din casă, că la ministerul ocrotirii obștești nici n'a fost primită ca să fie ascultată în păsul ei... Și în Adunarea Deputaților s'au auzit glasuri aspre în această privință (cuvântarea deputatului Rang) și foarte des se citesc prin ziare.

Apoi atunci ce ne facem? cum mai rămâne în picioare cultul patriei în gând, când el este pus la grea încercare în faptă? Căci este o grea vătămare care se aduce iubirii de patrie, când oamenii ei, orfanii ei, nu se mai bucură de toată căutarea care li se cuvine.

Nu este o lovitură mai grea care se aduce acestei iubiri de patrie decât slaba îngrijire care se dă celor care au jertfit pentru ea tot ce au avut. Și sună ca o pângărire atunci să mai înalți slăviri înaripate patriei, când fiii ei schilodiți, bolnavi sunt lăsați să cugete cu amar la avântul cu care s'au j e r t f i t și la soarta care i-a ajuns pe urmă!

Eu am văzut invalid de război ieșind mânios din casa care are grija lor în str. General Berthelot din București și strigând în uliță ocări aspre împotriva cârmuitorilor. Iată de ce cultul patriei trebuie să-l limpezim mai bine prin cultul oamenilor patriei. La iubirea de țară în gând, trebuie s'o alăturăm pe acea în carne și oase; nu numai gânduri în văzduh, ci treabă pipăită.

Aceasta înseamnă să trecem pragul dela teorie spre practică: să eșim din plutirea care nu prinde nimic cu brațele, pentru a vedea patria în însași făptura vie a ei. Va fi o mare slujbă care i se va face și o măsură foarte înțeleaptă pentru viitoarea apărare.

Arhim. SCRIBAN

Ce-l așteaptă pe banditul din America

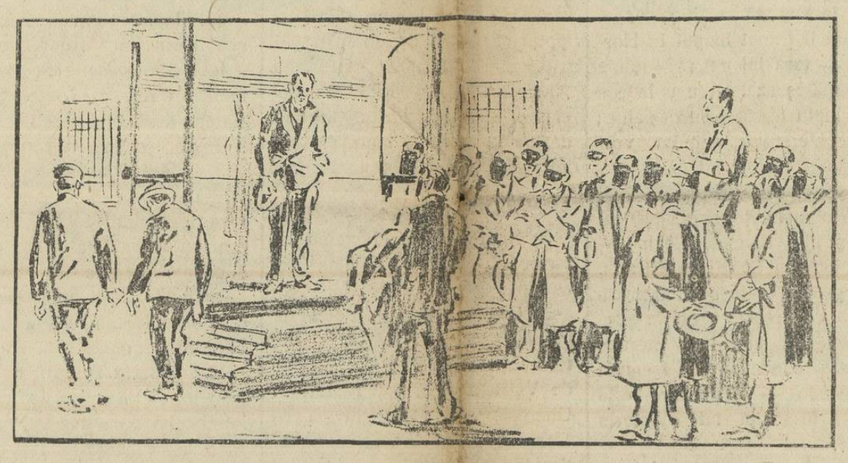

Prizonierul este expus pe o platformă pentru a fi recunoscut de către detectivi. Insă, pentruca el să nu cunoască și să-și răsbune pe detectivii ce-l denunță, sunt mascați.

Banditul din America este supus la mari chinuri pentru a-l forța să declare nelegiuirile înfăptuite. Toate mijloacele moderne sânt întrebuințate în acest scop. Reflectoare puternice zvârl raze orbitoare, curentul electric îl înțeapă până la durere, foamea și setea urmată de un belșug de hrană și băutură, nopți și zile fără să închidă un ochi, după care urmează un somn scurt, din care e trezit de sgomote înspăimântătoare, toate acestea și multe altele, îl trezesc și-l zăpăcesc într'atâta încât fără să vrea spune adevărul. — Par mijloace barbare pentru o poliție foarte bine organizată, dar și banditul e un mare meșter în a chinui și ucide.

Le mai arde femeilor de politică?

Ne este foarte cunoscută tuturor, lupta ce s'a purtat și se poartă și astăzi, a femeilor, pentru cucerirea drepturilor politice la fel cu bărbații. Scopul? Dece bărbații să-și poată da o părere în public, cu privire la conducerea țării, iar femeile nu? Și ca să se arate că și ele pot ceva pentru țara aceasta, s'au întocmit în grupuri, a duce lupta pentru căpătarea drepturilor politice.

Și iată, după mulți ani, cu încercări de felul acesta, însoțite de discursuri cutremurătoare, o parte destul de însemnată din numărul femeilor noastre, au căpătat acest drept așa de scump, să poată lua parte la alegeri, căci votul acestora va fi salvarea țării.

Iată însă, că după ce s'a dat acest drept, ori că nu toate femeile au dorit aceste mărimuri, ori că ocupația casnică nu le-a dat răgazul să poată să și îndeplinească datoriile încredințate în acel moment, căci iată ce dovadă au dat femeile din Iași și Cîmpulungul Muscelului.

Multe săptămîni s'a făcut propagandă cu discursuri peste discursuri, anunțuri prin ziare și pe străzi pentru înscrierea femeilor în listele electorale; cu toate acestea, s'au prezentat la Iași 300 de femei. Trebuie să se țină seamă că în Iași sînt 54 de mii de femei și deci din acestea numai 300 s'au înscris.

In Cîmpulungul Muscelului la fel, din 400 de locuitoare ale orașului, nu s'au înscris decît 25

Acesta este un semn bun, îndreptățindu-ne să spunem: «Iată o țară blagoslovită de Dumnezeu, unde femeile preferă să stea lîngă casele, lîngă copiii lor, decît să-și piardă timpul după altele, care nu le aduc nici un folos».

Trebue de cunoscut, lupta intensă care s'a purtat la Iași de d-na *E l e n a C. Meissner;* apoi acest oraș este primul care a luptat mai mult pentru recunoașterea drepturilor feminine.

Cu toate acestea, iată roadele!

Astăzi, cînd sînt atîtea probleme, dacă orice cetățean poate să voteze și cînd se spune că învățătorul, preotul și ofițerul să nu voteze, cîteva femei din familia înaltă, vor să li se dea lor acest drept.

Ce bine că femeile cinstite, adevăratele mame, soțiile ideale, bunele gospodine, nu vor să audă de acestea, și-și văd mai departe de căminul lor!

Este un început bun și o palmă bine meritată acelora care au venit cu scorniturile străine și la noi.

Dacă totuși în alte țări, propaganda feminină a avut roade mai mari, aceasta se datorește organizației puternice ale acestora.

Atîta timp, cît la noi femeile nu vor fi întocmite în societăți temeinice, rezultatele vor fi nule.

Politica femeilor însemnează desbinarea familiei. Căci ce va fi oare acolo, unde tatăl va vota cu un partid, mama cu alt partid, iar feciorul cu altul? Cred, și aceasta o afirm cu toată convingerea, că cearta și scandalul nu se mai sfîrșesc niciodată în acea casă.

Noi spunem, laudă ieșencelor și femeilor din Cîmpulungul Muscelului, femei care-și cunosc datoria. Nici una nu trebuie să se amestece în politică.

Făcînd așa, societatea noastră va înflori și cuibul familiei va fi mai vesel, mai sănătos, mai de folos.

Diac. V. Fussu

Cugetări

Ce imperfect e omul de azi! Cât e de expus greșelilor și tristeței...! Când tot ceea-ce îl înconjură îi prezintă atâtea motive de cugetare și de înălțare, când subt toate înfățișările lumii rezidează legi absolute și perfecte — a căror căutare cunoaștere și meditare ar trebui să-i umple, în întreaga lui viață, inteligența și sufletul — omul se orbește de lucruri fără însemnătate, omul se leagă de arătări trecătoare, omul uită ordinea, înțelepciunea și dreptatea spre a se robi neorânduelii, slăbiciunii și păcatului!..

O, când veni-va vremea în care vom avea mai multă cumpănire în gânduri și în fapte? Când, oare, aceste stele își vor cerne crinii lor pe niște frunți mai calme și mai înteligente? Când, oare, aceste înălțimi fără de păcat vor acoperi, cu splendoarea lor o omenire care să înțeleagă totul, se prevadă totul și să iubească totul?

Fără îndoială că aceste vremuri își vor aduce, odată și odată, binecuvântarea lor în pământul nostru, fără îndoială că, prin văile de lacrimi și de tristețe ale vremurilor de azi, vom atinge culmile de calm și de a tot înțelegere ale vremurilor viitoare, fără îndoială că, la finea finelor, ne vom aproapia de lumina Celui Ce știe taina existenței noastre și a inimilor noastre!..

~

Sufletul răsfrânge totdeauna, pe arătările din lumea înconjurătoare, felul de lumină de care e pătruns el însuși.

Gala Galaction,
în „Dimineața", 17 August 1929

~

Forțele morale se întăresc prin rugăciune; grație rugăciunei, individul se înalță dela animal la om și dela om la Dumnezeu; prin rugăciune omul pătrunde natura sa divină, recunoaște limitele, cari țărmuresc ființa sa, și caută să le frângă. Adevărata rugăciune este aceea, pe care o pronunțăm în momente de nobilă inspirație, cari sunt provocate de suferințe; în aceste clipe, ne apropie tot mai mult de Dmnezeu.

Tolstol (1820—1910)

Ce-or mai fi făcând Miss-ele?

... Și acum pare că s'a isprăvit cu forfoteala miss-elor. S'au zbătut din primăvară până în toamnă, au fost scoase din minți, au fost purtate pe la bâlciuri, dar, ca toate lucrurile, trebuia să aibă sfârșit și această plimbare de paparude. Și acum, după ce s'a încheiat cu *missăria* aceasta, ce-or fi făcând tinerele care au fost îmbătate cu gusturi care nu pot să ție de cald?

Ei, aici e răul și aici e proasta ațâțare care li s'a trezit. Căci îmboldești pe om spre lucruri la care el poate nu s'ar fi gândit niciodată, îi stârnești o sete pe care i-o tot aprinzi, din primăvară până în toamnă, dar pe urmă tot trebuie să-l lași.

El însă cum rămâne? Imboldit acum de un gust nou, de acela de a-și tot vedea sărbătorite darurile trupului, acum ce să facă? Să se întoarcă la treabă? la viața de toate zilele?

E cam greu. Tinerei i s'a sădit un gust nou, o poftă pe care n'o avea, și acum, după ce-ai amețit-o după ce-ai ahtiat-o spre plăcerea de a se vedea sărbătorită,—acum o lași singură?

Deci fiindcă umblatul cu irozii a trecut, fiindcă și aceasta, cași orice sărbătoare a trecut, trebuie să ne întoarcem la zilele de lucru. Dacă e zi de lucru însă, trebuie să lucrezi.

Dar să lucreze missa? Se poate? Ei i s'au sădit acum alte pofte, i s'au năzărit alte năluciri. E greu să vii la treabă, la osteneala sufiecării mânilor, la încordarea de supra unei mese de scris, de croit, de cusut...

Ce e de făcut? E de făcut ceiace trebuia făcut dela început, ceiace, vrând-nevrând, viața te duce să faci, prin asprimele ei. Trebuie făcut lucru de pregătire cu sufletul, ca să nu-ți pară urât, ca să-l înțelegi că el este o temelie a vieții, și deci să te înrădăcinezi într'însul.

Nu trebuia făcut ce s'a făcut, de a fi răzgâiat pentrucă ești frumos, fiindcă aceasta nu clădește nimic. Frumusețea trece, nu ține o viață; pe când setea de lucru, odată stârnită, te mângâie și te însoțește până la mormânt.

Și dacă frumusețea trece și tu ți-ai făcut din ea un idol, fiindcă așa te-au îmboldit de alde *de Waleffe*, care a venit dela Paris să prostească lumea din România cu punerea frumoaselor la cântar, te sileși s'o ții în trupul tău cu sila și după ce ea vrea să poposească aiurea. Și tânăra, trecută cu vremea, văzând că se duce cu anii ceiace odată era purtat pe palme, nu se învoește cu această vestejire, se turbură, se uită cu ciudă la altele care ies la iveală și nu se poate mângâia cu îndemânarea la lucru dela care lumea a abătut-o.

Aceasta a fost proasta creștere care s'a dat fetelor din anul acesta. Li s'au trezit pofte amăgitoare, li s'au îndreptat gândurile spre luciri peritoare, care nu pot ține de cald, care nu pot alcătui o temelie a vieții. Le-a făcut o clipă fericite, pentruca apoi să le lase mai nefericite.

Rău, rău ați făcut, ce ați făcut, cei ce ați făcut!

Și-ți sună ca o mustrare a cugetului când, în înjghebarea făcută pentru sărbătorirea frumuseței, părtașii acelei învețământări mai furișau gânduri de ciuprins moral, cași cum le venea greu să lase frumusețea numai cu puterea ei.

Tânăra Magda Demetrescu venind să vadă pe Principesa *Alexandrina Cantacuzino*, care, cum se știe, a fost între cele ce au ales frumusețele la București, i-a spus că, dacă se duce în America, să nu uite că poartă peste Ocean faima virtuților femeei române (vezi ziarul «Galații-Noi» din Galați dela 21 Aprilie a. c.).

Dar ce avea a face frumusețea cu virtutea? Ca scripca cu iepurele.

După ce le-ai ațâțat pe fete cu căutatul în oglindă, și cu gătelile și cu dresurile, să le vorbești de virtute? Că se și potrivește!

Dar dacă totuși s'a pomenit acest gând, nu ne sună ca o mustrare de cuget pentru cele făcute și ca o acoperire prin virtute a celor făptuite?

Că s'a vorbit de virtute, bine și nu e prea târziu niciodată. Insă de aceasta trebuia să se vorbească din capul locului, fiindcă de aci trebuie dată fetelor toată îndrumarea, iar gândul gătelii, care e firesc unei fete, trebuie slăbit și îndrumat aiurea.

O! dacă cei cu eșitul fetelor la Moși ar fi citit, mai nainte de asta, tratatul lui Fénelon despre «Buna creștere a fetelor» *(l'Education des filles)!* Acolo ar fi găsit ce spunem și noi aici, că nu trebuie să stârnești în sufletul tinerelor apucăturile care și așa se găsesc în ele deagata. Lor trebuie să le dai adaosul spre care omul se îndrumează mai greu, să le dai pregătirea către îndeplinirea, unei trebi în viață, împătimirea de a te deosebi prin ceva care rămâne și folosește și nu duce spre ușurătăți.

De s'ar fi făcut concurs din acest punct de vedere, s'ar fi făcut treabă mai sănătoasă, și odată ce ai încheiat concursul, rămâneau fetele cu porniri mai vii, mai sănătoase. Ele țineau de cald cu atât mai mult, după ce concursul a trecut. De unde plimbarea frumusețelor lasă amărăciune, fiindcă concursul a trecut și rămâi apoi iar la casa ta în viața de rând; îndrumarea spre lucrări trainice țineau de cald și de mângâiere tocmai după aceasta și erau tot mai mult pe calea sporului.

Așa este însă când bătrânii înebunesc și strigă nevinovății celor tineri. Fiindcă la Scriptură scrie că «bătrânețea nu e după numărul anilor», tinerii cuminți trebuiau să se scoale și să dea cu huo unor asemenea bătrâni nebuni.

N. SILUREANU,
Profesor Universitar

Seară...

Prietenului C. Georgescu Obrejița

Adoarme codrul înspre seară
Invins de liniștea deplină
Și, în tăcerea ce coboară,
Se-aude doina pe-o colină.

Nici pasările nu mai cântă
Ascunse printre rămurele,
Ci doar izvorul mai descântă
In taină, dorurile mele...

Purtat de-o dulce adiere
Un viers pribeag răsună 'n crâng,
De parcă'ar fi o mângâere
A celora ce singuri plâng.

De după culmi, răsare luna
Invăluită într'un nor,
Și-i tristă ca întotdeauna
Când port în inimă un dor...

George I. Breazu

Iubirea eternă

«Iubiți pe vrăşmaşii voştri..»
Luca VI—31.

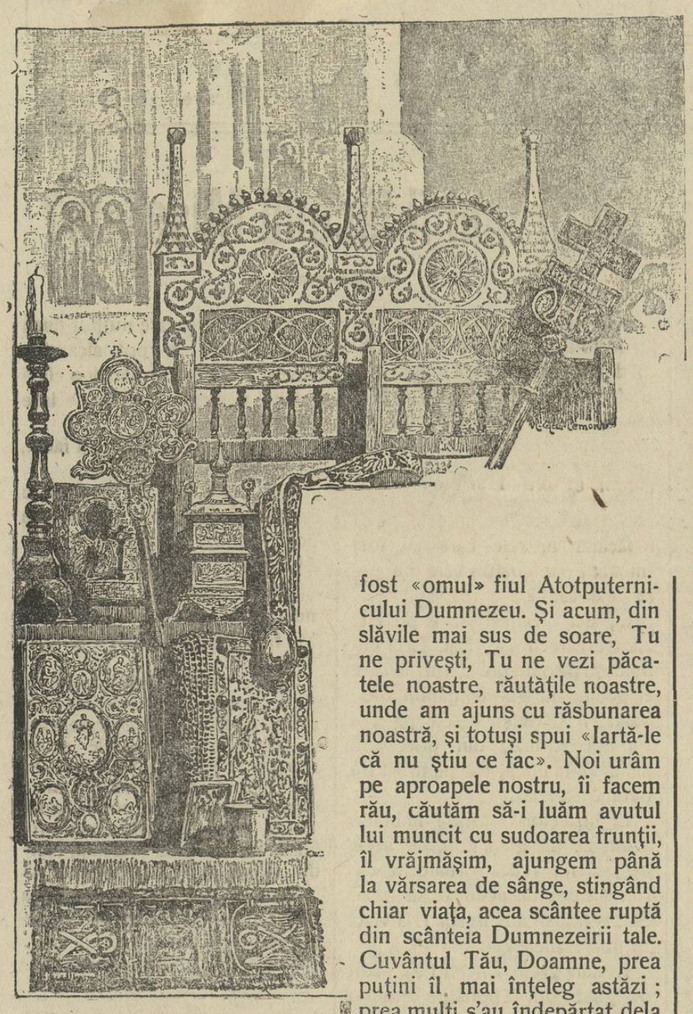

Frate Creştine,

Nimic nu poate să fie mai sfânt în lumea aceasta ca iubirea. Nimic nu poate să fie mai de preţ, din tot ce există pe pământ ca iubirea. Sufletul nostru tresaltă de bucurie primăvara, când încep florile să-şi răspândească parfumul în adierea caldă a zefirului. Când soarele începe să încălzească pământul, când privighetorile se întrec în cântece pe malul apei, sau în boschetul din grădină, atunci respirăm adînc, ridicăm ochii cei întunecaţi spre cer şi zicem :

«Doamne! mari şi minunate sunt lucrurile tale» ! Ne este drag să trăim, iubim tot ce ne 'nconjoară, iubim cerul înstelat, iubim pământul presărat cu flori, i u b i m murmurul isvoarelor, iubim freamătul pădurii, iubim cântecul pasărilor, iubim Doamne—tot ce ai făcut Tu, numai un lucru nu iubim — pe om — fratele nostru !

Doamne, iubesc un animal mai mult decât de om. Pe animal nu-l bat, îl mângâi, îl îngrijesc, îi dau să se hrănească, mie drag ca ochii mei din cap, iar pe om îl urăsc ! Privirile lui mă săgetează, par'că-l văd cum îşi face planul ca să-mi întindă cursa, să mă distrugă, să mă omoare, să mă vadă legat, bătut, scuipat... In lungul şi 'n latul pământului, omul urăşte pe om. De ce Doamne ai pus în sufletele noastre această sămânţă rea, care este atât de înrădăcinată încât rupând fibră cu fibră din carnea noastră, nici a t u n c i nu s'ar putea smulge şi arunca la oparte ?..

O ! Doamne, eu ştiu bine că tu n'ai pus-o, dar diavolul a venit noaptea şi a semănat în ogorul tău sămânţa cea rea! Tu Doamne, ai fost întruchiparea binelui pe lume, Tu Doamne ai propovăduit lumii pacea, iubirea, dragostea, ai vindecat o c h i i fără lumină, ologii i-ai făcut să meargă, bolnavii i-ai tămăduit de boale, ai scos dracii din oameni, ai înviat pe Lazăr din groapă, ai spus lumii «pacea mea dau vouă», iubiţi-vă unii pe alţii, faceţi bine celor ce vă fac rău, şi lumea pe Tine te-a urât, lumea pe Tine te-a scuipat, te-a bătut şi ţi-a dat fiere cu oţet pe cruce fiind bătut în cue şi pe cruce, din înălţimea ei, primind răutatea lor şi micimea sufletului lor ai spus : «Iartăle Doamne că nu ştiu ce fac». Pe vrăjmaşii tăi, i-ai iubit Doamne, iertându-i, dar ei tot n'au înţeles că tu ai fost «omul» fiul Atotputernicului Dumnezeu. Şi acum, din slăvile mai sus de soare, Tu ne priveşti, Tu ne vezi păcatele noastre, răutăţile noastre, unde am ajuns cu răsbunarea noastră, şi totuşi spui «Iartă-le că nu ştiu ce fac». Noi urâm pe aproapele nostru, îi facem rău, căutăm să-i luăm avutul lui muncit cu sudoarea frunţii, îl vrăjmăşim, ajungem până la vărsarea de sânge, stingând chiar viaţa, acea scântee ruptă din scânteia Dumnezeirii tale. Cuvântul Tău, Doamne, prea puţini îl mai înţeleg astăzi ; prea mulţi s'au îndepărtat dela tine. Pământul este plin de farisei şi de făţarnici. Mulţi îşi bat pieptul, privind îndărăt să vadă dacă observă cineva rugăciunea lor. Doamne, sunt mulţi bogaţi, mulţi sătui, sunt mulţi care râd, când îşi vor lua mângâierea cei bogaţi, cînd vor flămânzi cei sătui, când vor plânge cei care râd ?! Tu ştii mai bine Doamne. Şi noi ştim că la vremea de pe urmă multe rătăciri vor fi...

Iubirea eternă eşti Tu, iubirea fără de margini, dragostea cea mai mare, frumuseţea cea mai strălucitoare eşti Tu Doamne. Vrăjmaşii noştri s'au înmulţit ca iarba câmpului şi ca nisipul mării şi noi îi vedem că ne bat, că ne scuipă, că ne răstignesc şi nu avem decât o singură putere, rugăciunea către tine Doamne, iartă-i că nu ştiu ce fac. Tu cetitorule, de ai cu adevărat suflet de creştin, scutură-te şi îndepărtează din i n i m a ta vrăşmăşia şi ura şi adapă-te din cuvântul cel bun al Tatălui nostru cel Ceresc, făcând bine celui ce-ţi face rău, iubind pe vrăjmaşul tău, căci cărbuni de foc îngrămădeşti în inima lui. De vei face aşa fiul celui p r e a Inalt te vei chema, căci El este bun şi îngăduitor răbdător şi milostiv. Fii şi tu milostiv precum şi El este un milostiv. Iubirea lui este eternă şi iubirea ta să fie eternă către El şi către vrăşmaşul tău Amin.

Pr. Dem. I. Iliescu Palanca

—➤ Cetiţi şi răspândiţi

„Cultura Poporului"

CURIER LITERAR

■■ ■■ ■■

1) *Knut Hamsun*, este autorul atît de fugărit de ziarişti, pentru a-i lua interwiewuri şi care altă dată chinuit de mizerie, era veşnicul candidat al foamei. Knut Pedersen Hamsun, a început să scrie la 18 ani, fiind întreţinut până la 14 ani de un frate al mamei — preot din Nordland. La 23 ani a emigrat în America având ceva bani, daţi de o ţărancă bătrână. Aci lucrează la ferme, este apoi vânzător ambulant. până când îmbolnăvindu-se greu, începe să scuipe sânge. Prietenii îl trimet înapoi în Norvegia — ţara lui natală — unde se însănătoşează. Acum începe iarăşi lupta dîrză, pentru pâine ; fiind conferenţiar popular, vorbeşte despre Heyland şi Strindberg, sunt pe o estradă înconjurat do o maimuţă, broaşte ţestoase şi alte animale ale menageriei, căreia îi aparţinea estrada. Ii merge din ce în ce mai prost. Se lasă de această meserie şi emigrează din nou în America, unde este conductor de tramvai la Chicago — viaţă care este descrisă în schiţa lui «Victoria femeii».

A vagabondat, fiind veşnic în primejdie, printre presiile nesfârşite ale Americei, unde de mai multe ori a fost angajat la diferite ferme. Devine din nou conferenţiar, vorbind americanilor despre cultura scandinavă, iar compatrioţilor despre civilizaţia americană pe care o combătea înverşunat. Este frizer şi are bani numai pentru «ghete şi pentru tutun».

Intorcându-se din nou în Copenhaga, cu ajutorul unui prieten este descoperit de Eduard Brandes, căruia îi oferă manuscrisul celebrei «Foamea», care părîndui-se lui Brandes, prea mare pentru un foileton era să-l refuze.

Acasă însă, citindu-l, dă peste istoria unui scriitor lihnit de foame care este isgonit din toate părţile şi înebuneşte de bucurie, cînd primeşte 10 coroane ca avans, dela editor. Romanul acesta fiind de puternică şi zguduitoare realitate, este tradus repede în limba germană şi franceză, făcându-se cunoscut lumii, că a apărut un nou mare scriitor. Pleacă la Paris şi scrie romanul «Pan» iar de aci din «oraşul viciului, al corupţiei, dar şi al frumuseţii şi puterii» — cum îl numeşte Hamsun, se întoarce iar în Norvegia, unde se stabileşte definitiv.

Mai face apoi câteva călătorii prin Rusia şi Turcia şi scrie un alt roman reuşit »Victoria«.

Astfel Knut Hamsun, devine o celebritate în ale literaturii, de unde pînă ieri, lihnit de foame şi ros de boală, era o epavă a societăţii.

Knut Hamsun face parte din galeria scriitorilor proletari ca : Maxim Gorski, Panait Istrati, etc.

2) Din răspunsul d-lui Liviu Rebreanu, la ancheta făcută în privinţa crizei cărţii, desprindem următoarele : «In România la aproape optsprezece milioane locuitori, avem un număr infim de cititori. Dacă am avea măcar 5 la sută cititori de literatură din populaţia ţării, am ajunge să ne dem cărţile tipărite în zeci de mii de exemplare.

Stratul de cititori căruia ne adresăm noi, scriitorii, e foarte subţire însă şi trebuie adâncit câştigând încetul cu încetul şi pe cititorii de gazete».

Iar mai departe «In Franţa din 16.000 de scriitori, sunt vre-o 300 care circulă. Iar pricopsiţi sunt doar câteva zeci. In Germania deasemenia. Acolo criza e mai acută şi scriitorul o duce mai greu. In România, scriitorul nu moare de foame. In Franţa şi Germania — da».

Rezultă de aci, că până acum la noi în ţară, nu citesc literatură decât autorii între ei. Exagerat. Că nu se citeşte cât ar trebui să se citească, este adevărat. Dar nu trebuie uitat şi faptul că la noi cartea n'a pătruns mai temeinic decât de vreo 70 de ani ; şi totuşi faţă de occident, avem o poziţie literară destul de bună — faptul că scriitorul a devenit profesionist. Să fim mai îngăduitori cu noi !

3) Nr. 5—8 din «Junimea Literară», bătrâna revistă dela Cernăuţi, aduce pe lunile Mai—August 1929, un material pe cât de bogat, pe atât de variat şi interesant. Găsim articole semnate de Vasile Grecu, Ion Nistor, V. Gherasim, D. Marmeliuc, Leca Morariu şi alţii. Desprindem articolul frumos al d-lui I. Nistor, şi al d-lui V. Grecu, intitulat, „La curţile lui Atila». Este o descriere sugestivă a unei solii bizantine la curtea faimosului Atila, marele stăpânitor al Hunilor, a cărui stăpânire se întindea din fundul Asiei, până departe în apusul Europei. Prisos din Panion în Tracia, istoric vestit pela 447, însoţeşte solia bizantină, în cap cu Maximinus care mergeau la curtea lui Atila, să-i dea daruri scumpe, pentru a nu le mai declara război. După multe peripeţii pe drumurile primejdioase ale Bulgariei şi Jugo-Slaviei de astăzi trec Dunărea în nişte bărci făcute dintr'un singur trunchiu. După încă 70 de stadii, de mers ceace face 47 chilometri, ajung în tabăra lui Atila. Era un sat foarte mare, cu case făcute din bârne şi din scânduri frumos lustruite şi înconjurate de gard. Casa lui Atila era cea mai înaltă şi nimeni n'avea voie, să-l întreacă...

Atila era cumpătat în toate. Aşa arată de exemplu, cum la banchetul dat bizantinilor, toţi beau vin din cupe de aur şi argint, numai el bea din cupă de lemn. Imbrăcămintea deasemenea îi era simplă, dar curată.

Iată cum descrie Priscos camera lui Atila : «Toate scaunele stăteau dealungul pereţilor. Drept în mijloc şedea Atila pe un divan. Indărătul acestuia mai era încă un divan, după care pe câteva trepte ajungeai la patul unde dormea Atila. Patul era ascuns după perdele pestriţe care erau de podoabă aşa precum se împodobesc la Elini şi la Romani paturile de nuntă.

Mai departe Priscos, ne arată cum intrând în vorbă cu alţi soli latini, află dela aceştia, cu câtă frică se pronunţa la Roma, numele lui Atila, care era neînduplecat în hotărârile lui. Puterea lui se întindea până peste insulele Oceanului, peste Scitia întreagă şi până la Roma.

4) In suplimentul literar al ziarului «New-York Herald" sunt traduse de către profesorul Carol Clark, Luceafărul, Mortua est şi Satira IV a lui Eminescu. Este îmbucurător că literatura noastră a trecut graniţa, scriitorii noştri fiind astfel trecuţi în domeniul internaţionalului. Tot astfel de curând a fost tradus în limba franceză, romanul d-lui Liviu Rebreanu „Ciuleandra".

Stelian Semedrescu

Cu braţele legate

Despa, fata de păstor, fugise dela stâna Ialomicioarei şi şutulită, intrase ca gospodăreasă, în casa Clucerului Niculiţă Geartul.

In scurtă vreme ea ajunse mâna lui dreaptă.

De cum se revărsau zorile şi până noaptea târziu, ea robotea în casă, în cuhnie, în c e l a r, în t i n d ă, în grădini, pe la grajduri, pe la cotețe, pe la staule, aşa că gospodăria stăpână-său strălucea de curăţenie şi de bună rânduială. Totuşi, de multe ori, deşi agonisise bani şi strae multe la sipet, gândurile ei sburau mereu la stâna Ialomicioarei. De nenumărate ori ar fi voit să se întoarcă între mieluşeii, vitele şi mânzarele ei, cari acum desigur că n'ar mai cunoaşte-o, aşa cu coană mare, cum o făcuse, Clucerul Niculiţă Geartul.

* * *

Când era acasă fată mare şi se ducea şi ea la horă, sta ca de lemn. Bine nu s'avea cu nici un flăcău, ori cât de mândru şi cât de frumos ar fi fost el, ş'alelalte fete aveau pică pe ea şi îi ziceau :

— S'ajungi Despino cum suntem noi, pălită de para dragostei, să te vedem pe d r u m alergând nebună, fugind de dor. Să trăim ca să te vedem şi pe tine scoasă din minţi, fie măcar şi de un smeu, de un Fat-frumos de cineva. S'ajungem să te auzim şi pe tine că plângi şi că suspini de focul dragostei, că prea te arăţi nepăsătoare şi te crezi oţelită.

Bârfeşti pe fata care, în curse grele, auzi când-va că a căzut. Am vrea ca să ţi aduci aminte de vorbele noastre, când vei fi în vâltoare ca noi.

Să ştii, fetica mea, că'n lume sunt amăgitoare căi, unde soarta, zi şi noapte, împinge, şi pe buni, ca şi pe răi.

— O fi, zicea Despa şi pleca nepăsătoare, se întorcea acasă pe unde venise şi cânta . . . şi cânta . . .

* * *

Despa şade la răspântii, plânge şi nimeni nu vrea s'o primească în serviciu, aşa cum e azi : *cu braţele legate.* Avea un dolofan de copil... şi cui trebue azi copii ?

Când a simţit-o însărcinată, Niculiţă Geartul, holteiu sgârcit şi fără suflet, i-a făcut iute vânt de ducă. Acum obidită plânge rătăcind pe cărări şi 'şi mângâe fatul. El îşi vârâ căpşorul la sânul uscat şi sec de nemâncare şi de trudă.

Despa vrea să intre la stăpân, acasă îi e ruşine să se întoarcă, bate la toate porţile, dar cine vrea, cine se 'ndură să deschidă uşa criminalei ce a iubit ?

Despa plânge pe la răspântii cu pruncul în braţe, înaintează disperată spre stânca Ialomicioarei, poate Baciul Negulin, care o iubise atâta, o avea milă de ea . . .

* * *

La Bucureşti, singur, în şease odăi, se plimbă Clucerul Niculiţă Geartul şi cântă vesel :

Am iubit ş'am să iubesc,
Măcar să mă prăpădesc,
Când o mişca puiu 'n tine
Despo, să te duci cu bine !..)*

Smara

*) Din volumul : «Prăpăstia» pe care D-na Smara îl va pune în curând sub tipar.

DRUMEŢII...

— SCHIŢA —

de D. I. DOGARU

De sus din înaltul cerului sineliu şters, soarele varsă în mănunchiuri despletite cununi de raze fierbinţi. Căldura oropitoare, cu tremurări jucăuşe pe zarea culmei, a împânzit cîmpia încropită ca revărsarea unui torent de apă clocotită.

Arare, grauri speriaţi de tăcerea grea, pătează sprinţar cerul, la intervale egale, ca nişte semne de întrerupere pe o foaie de hîrtie scrisă.

In faţă şoseaua albă, decolorată de soare, în miezu verii, se înşiră liniştită, străjuită de o parte şi de alta, de şiruri de salcâmi cu frunza prăfuită.

Pe cărăruşa dealături, muiaţi în lumina orbitoare, a amezii, două fiinţe, cu vădită deosebire de vârstă, se încumetă a înfrunta valul căldurii.

Un moş cu părul nins de scuturarea anilor lăsaţi în urmă, cu un coş în care iese afară marginea gălbue a unei pălării de pae,—păşeşte legănat cu mers sprijinit în băţ. Mai înaintea lui nepoata, cu sărituri uşoare de iadă, fuge când colo, când dincolo, după floricelele presărate pe marginea cărării.

— Bunelule, eu strâng un buchet de flori de câmp pentru mama...

Bătrânul tresare la auzul vorbelor şi urmărindu-şi gândul pe câmpie, îşi afundă privirea în zarea tremurată, mototolind cu genele un şir de lacrimi.

Se face că-şi potriveşte coşul de sub mână, în timp ce o lacrimă scăpată dealungul obrajilor se înfundă în barbă ?

— Bunelule vezi matale florile astea ? Sunt albastre ca şi cerul... şi ochii mamei, când îi priviam erau curaţi albaştri tot ca cerul... Am să-i fac plăcere mamei cînd are să vadă... florile şi la noapte cred că va veni să doarmă cu mine în.., vis.

Povara anilor şi noianul supărărilor au plecat duşmănos spinarea bunicului. Şivoiul lacrămilor vărsate zi cu zi, au săpat albii adânci în faţa netedă de altă dată. Ca supus unei supreme obligaţii i-a petrecut pe toţi la locul veşniciei : soţia, un fecior omorât acum cinci ani într'o explozie la arsenal şi mai dăunăzi fiica sdrobită într'un accident de cale ferată.

Pustiul din casă i-a spart ucigător sufletul răscolind fără milă dureri nevindecate. Bătrânul s'a oprit în marginea şoselei să se adăpostească de arşiţă la umbra unui salcâm. Nepoata cu un braţ de flori proaspete din potirul cărora se varsă roua în picuri cristalini, alergă gâfâind de oboseală şi căldură lângă bătrân.

— Uf! bunelule ce drag îmi eşti aşa cum stai cu capul gol rezemat de salcâm ?

Sameni cu sf. Petru când călătorea cu D-zeu pe drumuri de ţară. Şi bine ai făcut că te-ai aşezat să mai răsufli. Nici eu nu mă mai puteam ţine pe picioare.

Un val de dragoste părintească ţâşni din ochii limpezi ai bunicului scăldându-i faţa curată de apostol.

O floare mare cu rochiţă albastră şi chip bălai se amesteca neorânduit printre florile proaspăt culese.

— Hai, bunelule să împletim o cunună de flori pentru mama... Vom pune-o la capul ei pe cruce aşa cum îmi aşeza dânsa cununa căpătată la sfârşitul anului...

Cu mişcări tremurânde, moşul împleteşte cununa de floricele proaspete. Căldura în sulițe ascuţite străbate spaţiul dintre frunze iar razele de lumină se 'ncunună misterios pe creştetul alb al bătrânului.

Din apa limpede a cerului o ciocârlie — mesager întârziat cu ordine — se aruncă eroic în fundul pământului larg deschis.

Pe şoseaua albă o căruţă lasă în urmă un nour de colb răscolit...

Soare... pustiu... câmpie pârjolită şi deasupra cerul fără nici un nour...

Duşmanii Agriculturii

Până 'n vara anului acestuia, aceşti duşmani noi ai agriculturei încă nu s'au arătat.

Sunt o mulţime de duşmani a-i agriculturei, care până acuma nu s'au văzut ; omizi care să distrugă recoltele.

Pe la începutul lunei Iunie, s'au văzut la islazuri şi locuri de păşune şi fâneţe nişte fluturi mici de culoare cenuşie-albăstrie şi care sburau de pe fir la fir de iarbă.

Erau atât de mulţi încât dacă treceai prin o fâneţe, din cauza zgomotului paşilor se ridicau din iarbă formând un stol mare şi zburau la o depărtare de 50 cm. de pământ, părând nişte valuri cenuşii albastre. Cine ar fi zis că aceşti fluturaşi atât de mici şi frumoşi ca culoare să facă un rău atât de mare agricultorului.

Şi aceşti fluturaşi mai târziu au depus ouăle lor la rădăcinele ierburilor, care fiind clocite de soare au încolţit şi odată văzând lumina zilei s'au pus pe lucru, rozând complect ierburile, care au rămas arse şi uscate ca după o secetă din cele mari.

După ce au mâncat complect iarba întocmai ca o armată, aceste omizi au plecat la rând ca soldaţii şi târându-se în culturile de porumb, de fasole şi alte produse agricole, s'au acăţat pe ele şi le-au ros aproape în întregime.

Culturile de porumb, au rămas ca arse în urma acestor gînganii care au pustiit culturile cu porumb din apropierea islazurilor şi fâneţelor.

Mai mare jalea să vezi cum porumburile au uscate frunzile.

Noroc că anul acesta fiind ploios, porumburile au rezistat de nu s'a uscat de tot.

Deasemeni şi izlazurile n'ar fi putut indestula cu hrana necesară turmele de oi şi vitele cornute, dacă ploile ar fi fost mai rari.

Şi aceşti duşmani noi ai agriculturei s'au arătat în întreaga Moldovă iar pe unde au mers ele au lăsat în urmă semne grozave.

Nu ştiu dacă Ministrul Agriculturei a fost înştiinţat de aceşti noi duşmani şi dacă s'a luat vre-o măsură pentru stârpirea lor pe viitor.

Lăsăm loc de discuţie specialiştilor şi agronomilor regionali, care sunt însărcinaţi anume pentru bunul mers al egriculturii.

Gh. E. Solomon

Din viaţa Episcopiei Aradului

O sută de ani dela primul episcop român

In primăvara acestui an, s'au împlinit o sută de ani, de când, Episcopia Aradului a fost hărăzită de Dumnezeu, să capete — după multe svârcoliri — un episcop român, pe bătrânul şi bolnăviciosul episcop Nestor Ivanovici, care a păstorit câteva luni († 9/21 Feb. 1830).

Episcopia Aradului a înţeles— cu însufleţire şi cu piozitate îndreptăţită — să sărbătorească, în toamna aceasta, împlinirea a o sută de ani, de când, viaţa episcopiei Aradului a luat un caracter românesc, căpătând un episcop «cu sânge şi cu inimă românească». Episcopia Aradului, în acea vreme, era legată — din punct de vedere jurisdicţional — de mitropolia sârbească din Carloviţ. Limba slavonească, obiceiurile şi tirania sârbească căutau să se adâncească tot mai mult în sufletul ortodoxiei de peste munţi, în Ardealul bântuit, pe vremuri, de urgiile streinilor. Biserica ortodoxă din Ardeal, lăsată fără conducere românească şi fără ajutoare materiale din partea statului ungar, în acele vremuri tulburi, se străduia din răsputeri să fie scutul de apărare al ortodoxiei şi al naţionalismului ardelenesc în mijlocul unor streini hrăpăreţi cari se năpustiau cu nevalnicie asupra sufletului românesc, ori de câte ori, credeau de cuviinţă. Biserica ortodoxă din Ardeal, văduvită ani de zile de conducători, a înfruntat tot viforul ispitelor, a băut paharul durerilor până la fund, până ce s'au ivit zorile libertăţii naţionale în 1918, necăzând în ispita de a schimba cununa de spini cu porfira streinilor.

In ce chip, Aradul a căpătat un episcop român ? Văzând că episcopii Aradului se recrutează de către Mitropolitul din Carloviţ, numai din preoţi sârbi, streini de sufletul naţional al românilor, ortoxii din Arad, în frunte cu Moise Nicoară, pe la începutul veacului al XIX, au cerut Impăratului Francisc I, — printr'un memoriu bine întocmit de Nicoară — să li se dăruiască un episcop român, ales de credincioşii eparhiei. In acea vreme, pela 1812, înfiinţându-se preparandia (şc. normală) în oraşul Arad, sub conducerea unor bărbaţi luminaţi, printre cari se numărau valoroşii : Moise Nicoară şi Dimitrie Ţichindeal, arădenii, prin aceşti oameni luminaţi şi cu trecere la Impăratul şi la episcopul unit Samuil Vulcan din Oradea-Mare, an cerut episcop român, pentru scaunul episcopesc al Aradului. Buna credinţă a acestor martiri ai cauzei naţionale, plini de suflet curat şi de iubire pentru neamul românesc, a fost speculată de episcopul Vulcan, care dorea, cu orice preţ şi cu orice fel de meşteşuguri sătăniceşti, să catolicizeze pe arădenii ortodoxi.

Aceasta ni-o spune istoria ; că îndată după moartea ultimului episcop sârbesc, Pavel Avacumovici din Arad († 1 Aug. 1815). Impăratul Francisc I, aflându-se în Veneţia, aşi scris din Veneţia episcopului Vulcan că : «*tare-mi face la inimă unirea Românilor ungureni ; caută un om care privind unirea şi ajungând episcop la Arad, să atragă în treaga eparhie la unire*». Din «Câteva momente din trecutu Episcopiei Aradului» de Dr. Ciuhandu).

Deaceea, îl şi vedem pe Episcopul Vulcan bătând scările împăratului Francisc I, cerând (chipuri !) un episcop român pentru arădeni.

Dar, Vulcan negăsind un om cu conştiinţa pervertită, scaunul episcopiei Aradului a rămas vacant 15 ani, până la 1829, când ajunge episcop bătrânul Nestor Ivanovici, prin alegerea şi stăruinţile istovitoare ale arădenilor. Sufletul acestei mişcări naţionale a fost tânărul deputat eparhial, Moise Nicoară, care a mers până

Religia în America

Gheorghe V. Lohan

La început.

Toată discuţia Americanilor este în jurul banilor. Iţi face impresia că banul e zeul la care ei se închină.

Totuş, nu este ţară sub soare mai fertilă de religii capricioase ca republica Statelor Unite ale Americei. Sute de secte noui apar şi dispar în fiecare an. Este cea mai înfloritoare ţară de tot felul de idei religioase, neînchipuite multora.

Puritanismul a devenit o influenţă dominantă a primilor colonişti. Totuş, pe o fâşie de teren dela New-York — Pensylvania Vermont, era în prima jumătate de secol a republicei, câmpul cu cele mai extraordinare inovaţii capricioase despre religie.

Profeţii, cu tot felul de revelaţii divine, apăreau continuu ca ciupercile. Relaţiunile dintre sexe era chestia importantă pentru acest ţinut, unde numărul femeilor era cu mult în minoritate faţă de sexul tare.

Puritani, sute de secte protestante, Christadelphians, Jumpers, Shakers, Metodişti, Ne-Conformişti, Anti-Masoni, Mormoni, Quacheri, Pilgrims, Sabatarians, Se-Baptists, Anabaptişti, Baptişti, Dorilism, Teosofişti, Rochester Broterhood, Comunitatea «One ida», Universalişti, Unitarianişti, Congregaţionalişti, Adventişti, Adoratorii lui Satana, şi multe, multe sute de nume de tot felul apăreau şi se tot divizau mereu — fiecare convertit, adăuga la ideile obţinute părerile lui şi sectele creşteau mereu. Chestiile administrative şi politice erau şi ele speculate de şarlatani în temele religioase, chestia prohibiţiei drepturile femeilor, sclavia, la glasul acelor reformatori găsiau convertiţi şi noui conducători.

Religia de astăzi.

Astfel că, până astăzi în Statele Unite ale Americei o religie *de stat nu există*. Constituţia americană nici nu cuprinde cuvântul de «Dumnezeu». Dimpotrivă, există cea mai mare libertate a cultelor. Totuşi, nu poate fi spus că nu ar exista idei de asupriri. Pe lângă urile şi neînţelegerile dintre aceste nesfârşite secte, e destul a menţiona activitatea imperiului invizibil american «Ku Klux Klan» şi acea luptă din America pentru supremaţie dintre biserica protestantă şi catolică.

Deşi în viaţa universitară religia e un obiect secundar, totuş în viaţa intelectuală din Statele Unite ale Americei teologia are un rol important.

Dar America e o ilustraţie de nebunie în a neglija factorul moral din viaţa umană. Ca urmare vezi acest cetăţean trăind în conflict cu natura lui însăş, ne echilibrat şi nemulţumit, nefericit.

Simţul moral în decădere.

Rev. «Brown" din America, a spus de curând că publicul care asistă la serviciul divin în Statele Unite ale Americei a scăzut colosal în ultimii 25 de ani, în timp ce a crescut nerespectul şi neascultarea de legi.

Decăderea morală e datorită creşterii afacerilor, prosperităţii extraordinare şi nouei vieţi de traiu. Ceiace era odinioară o ruşine, astăzi a ajuns o mare cinste. Contactul publicului american cu biserica e aproape complet pierdut.

Progresul modern, spune acest preot american, merge prea departe în Statele Unite ale Americei. Cincizeci de morminte sunt zilnic săpate numai pentru victimele de automobile. Cele mai multe accidente provin din cauza prea marei iuţeli, şoferul cu experienţă şi nu începătorul, este criminalul.

Această grabă în toate, a afectat temperamentul populaţiei din America. A adus o creştere în bolile nervoase, în nebunie şi în crime. Un ziar comparat cu acela de 25 de ani în urmă, arată un mare progres mecanic ; dar, arată totodată şi o mai mare decădere morală.

Crima în America e organizată ca toate celelalte afaceri. E de fapt încurajată de interesaţi de persoane sus puse, de sistemul graţierilor prin intervenţii politice, de avocaţi, de criminali, etc. Un mic oraş american are mai multe omoruri decât întreaga Angliei. E o mai mare siguranţă de a omorî şi totuş să fii liber. Şansele sunt 50 la sută că nu va putea fi descoperită crima. Şansa e de 6 la 1 că nu vei fi închis mai mult de cinci ani dacă eşti prins, şi 100 la unu că nu vei fi executat. O societate de asigurare declară că din 146 de asasini, numai 69 au fost prinşi, Din 69 de cazuri numai 37 au fost condamnaţi şi din 37 de condamnaţi numai unul executat.

Se spune că un avocat vestit în Statele Unite ale Americei a scăpat dela scaunul electric 103 persoane.

Aceasta, declară teologul american de mai sus, face viaţa cetăţeanului nesigură.

New Yorkul la biserică.

Era odinioară o zicală, că locuitorii New Yorkului nu se duc la biserică decât la Paşti şi atunci ca să şi arăte hainele noui. Totuş sunt multe mari biserici pline cu un public care caută într'adevăr mângâiere spirituală după cum vezi dealtfel şi prin unele sătişoare americane.

In «Bowery» din josul metropolei New York, sunt de exemplu acele multe «misiuni» deschise toată noaptea, cari sunt foarte interesante. Vezi feţe palide, bosumflate, şi cu vocile lor răguşite. Oameni necăjiţi şi prinşi în mrejele vreunei secte nenorocite. Unii moţăie, alţii sforăie, respirând acele mirosuri înnăbuşitoare de alcool falsificat şi de fum stricat produs de un tutun ordinar de tot. Şi totuşi, aceşti nenorociţi sgribuliţi şi istoviţi de foame ca nişte «mieluşei tunşi», îşi petrec noapte după noapte prin aceste maghernite, îmboldiţi de o speranţă adânc convingătoare că «omenirea va fi salvată din ghiarele acelui inamic invizibil numit «satana» !

Dela „Astra" culturală

Cu «Stan Bolovan» a terminat «Astra» publicarea unei serii (a unui şir) de numere din «Biblioteca poporală a Asociaţiunii» în 1929.

Dupăce a început cu minunata piesă teatrală pentru popor «Ziua Unirii» (1 Dec. 1918), scrisă anume pentru ziua aceasta, de soţii Elena şi C. Sporea (No. 163), a rugat pe bunicul să-şi scoată traista şi să ne depene povestiri şi tradiţii frumoase. (Sabin G. 164). Am ascultat fermecaţi şi numai că s'a apropiat mai apoi un frate de al nostru de dincolo de Carpaţi şi ne-a făcut cunoscute legende şi poveşti de pe acolo, ca să ne adeverească cum că fraţii noştri din vechiul Regat tot aşa de pricepuţi la tâlcuitul poveştilor şi legendelor sunt ca şi noi. («Vorbe de demult» de M. I. Dumitraşcu, No. 165).

N'a trecut mult şi ne-am apropiat cu o altă carte preţioasă. cu «Inceputul neamului Romînesc», scrisă cu multă temeinicie pe înţelesul tuturora de învăţatul nostru istoric d-l Dr. Ioan Lupaş. Multe ilustraţii, cu Decebal, cu Traian, cu Podul lui Traian ş. a. întovărăşesc textul cărţii acesteia (No. 166).

După ce am căutat să lămurim obârşia noastră — am vrut ca ţăranul român să ştie cum să-şi îngrijească trupul, ca să-i rămână sănătos — şi am tipărit foarte folositoarea carte a d-lui medic Dr. Ilie Beu: „Cărticica sănătăţii», (No. 167).

După medicina pentru trup, ne am gândit la doftoria sufletului şi am dat la iveală : «Flori de pe Câmpie», poezii şi chiuituri poporale, adunate de d l T. Podariu (No. 168). Bolnav în pat să fii — să nu sari într'un picior, cetind aceste chiuituri.

Apoi ne-am gândit la lucratul pământului şi l-am rugat pe domnul inspector agronom A. Cosciuc să ne scrie ceva despre «Ingrăşatul sau gunoirea pământului» (No. 169), în care carte ţăranul poate afla de aici înainte cum să-şi lucreze mai bine.

Şi ne-am mai gândit că omul e muritor şi că trebuie să se gândească şi la clipa când va fi să'nchidă ochii — de aceea am tipărit o carte, care dă sfaturi practice cum se face un testament. (Dr. Valer Moldovan : «Despre testament», No. 170).

După tristeţe am trecut, iarăş, la discreţitul frunţii şi, la rugarea noastră, a scos d-l profesor din Cluj N. Drăgan, din vechea «Tribună» din Sibiu (din anii 1885—1888), poveştile minunate, scrise pe vremuri de Gh. Coşbuc de pe când era student la universitatea din Cluj şi îndrăgise, încă de pe atunci, minunatele poveşti româneşti, (No. 171, «Poveşti în versuri» de Gh. Coşbuc).

Acum încheie «Astra» cu a zecea broşură, şirul început şi dă la iveală pe «Stan Bolovan», pe «Isteaţă şi pace !» şi pe «Săraca mamă !» de neuitatul scriitor poporal românesc, Ioan Pop-Reteganul. („Stan Bolovan» şi alte poveşti ardeleneşti, de Ioan Pop Reteganul, No. 172).

Cine vrea să cetească nişte lucruri atrăgătoare, alese — şi despre gospodărie şi despre sănătate şi despre testament şi povestiri şi legende şi chiuituri şi poezii poporale — acela va face foarte bine să dea întreaga sa luare aminte acestor lucrări apărute în «Biblioteca poporală".

Cărţi mai ieftine nici că se poate ! Multe din ele trec peste 100 de pagini şi — cu toate acestea — fiecare broşură costă numai cinci lei.

De ar fi în fiecare sat românesc zeci şi zeci de colecţii de acestea, ca să se răspândească nutremântul sufletesc bun (după cum o dorea şi boerul basarabean Stroescu şi să dispară vrajba, dihonia, făcând loc înţelegerii între fraţi !

Răspândiţi pretutindeni „Biblioteca poporală a Asociaţiunii" ! Aşteptaţi cu drag «Calendarul Astrei» pe 1930, care va fi o podoabă a caselor româneşti !

De vânzare la sediul «Astrei", Sibiu, str. Şaguna No. 6 şi la «Oficiul de desfacere al publicaţiilor Asociaţiunii» în Cluj, str. Memorandului No. 22.

Coltul Medicului

Epistaxă

Curgere de sânge din nas

Adeseori se întâmplă să-i curgă omului sânge din nas, aşa de des încât la ţară nu se mai sperie nimeni când vede acest lucru. Cu toate acestea trebue să ştim că nu în totdeauna această curgere de sânge este aşa de nevinovată, ca să nu o băgăm în seamă. De multe ori ea poate fi semnul unei boale grele, sau durând prea mult poate să dea naştere la urmări rele. Curgerea de sânge din nas are cauze foarte multe. O cădere pe nas, sau o lovitură poate să dea naştere la o curgere de sânge, care se opreşte iute de obiceiu. Când este în cantitate mai mare şi în acelaş timp se însoţeşte de o durere mare în frunte şi de pierderea cunoştinţii, atunci lucrul este grav şi trebue să ne gândim la o fractură (ruptură) a oaselor nasului. Când cineva are la început durere mare de cap şi apoi îi curge sânge din nas, cauza este sau o insolaţie (soare sec), sau o şedere prelungită într'un loc prea cald, sau o schimbare bruscă (repede) de temperatură, cari i-au produs o congestie (îngrămădire de sânge) la cap. Când epistaxa este însoţită de ferbinţeală (febră), de desgust de mâncare, de un fel de toropeală, atunci ne putem gândi la începutul unei febre tifoide (lingoare), iar dacă sunt dureri de stomac şi maţe, diaree la o febră eruptivă (pojar, scarlatină, etc.). In cazurile de anemie, de cloro-anemie, în boalele de ficat de inimă, în boalele de nas (răni, polipi) adeseori avem curgere de sânge din nas.

Sunt unele persoane cari, fără să aibă vr'o boală, fără să fie anemice, au din când în când epistaxă. Sângele curge de obicei numai dintr'o nare, uneori din amândouă nările în acelaş timp. Se întâmplă însă câteodată să curgă sângele prin fundul nasului în gură şi în stomac şi atunci omul scuipă şi varsă sânge, de aceea trebue să nu pierdem aceasta din vedere când vine cineva speriat şi ne spune că a vărsat, sau a scuipat sânge şi să cercetăm bine dacă nu cumva acel sânge este din nas, să facem aceasta mai înainte de a ne gândi la o boală de plămâni sau de stomac. Alte ori sângele poate curge din nas în acelaş timp şi pe dinainte şi pe dinapoi. Cantitatea sângelui uneori este mică, dar când este mare şi curgerea se repetă des, atunci ea este gravă putând da naştere la anemie (cloro-anemie) cu toate urmările ei.

Tratamentul. Curgerea de sânge din nas trebuie oprită în toate cazurile cât se poate mai iute, afară numai când ea vine la persoane în vârstă şi sângeroase, predispuse la congestii (îngrămădiri de sânge) sau emoragii la cap, la cari le face bine, dar şi în aceste cazuri nu trebue ca această curgere de sânge să se facă în cantitate prea mare. Bolnavul trebue pus într'o odaie rece în poziţie şezândă, cu capul ridicat ; pe frunte şi pe cap să i se pună cârpe cu apă rece, în continuu primenite, sau mai bine o pungă de ghiaţă ; să tragă pe nas apă rece cu oţet, să-şi ridice mâna, din partea nării din care curge sânge, în sus şi s'o ţină astfel până la 5 minute ; să i se astupe narea, din care vine sângele, cu iască, sau mai bine cu tampoane de bumbac ori vată bine îndesată, cari să fie legate cu câte un fir de aţă pentru ca la trebuinţă să se poată scoate afară. Mai bine însă este ca tamponul de bumbac să fie înmuiat într'o soluţie de antipirină sau în adrenalină.

Dr. I. Glăvan
Asistent Universitar

Lucrările de toamnă în stupină

O lucrare de mare importanţă într'o stupină, este de a se şti ce lucrări sunt de executat acum în toamnă, apoi ceva mai târziu pregătirea stupilor pentru ernat. Este ştiut că de pe la finea lui August, regina începe să depuie din ce în ce mai puţine ouă, iar pe la finea lunei lui Septembrie, ouatul încetează. In timpul acesta apicultorul va face o revizie (inspecţie), generală a stupilor, pentru a cunoaşte cum stă fiecare colonie (stup) şi cantitatea de miere ce o mai are.

Apicultorul îşi va lua carnetul de observaţiuni pe care trebuie să-l aibă orice apicultor, apoi masca, afumătorul şi cuţitul. Va intra în stupină şi va cerceta fiecare colonie în aparte însemnându şi toate observaţiunile în carnet. Un apicultor priceput din ochi poate cunoaşte dacă colonia are tot ce i trebuie : matcă, populaţie mare şi provizie. Prezenţa reginei se cunoaşte după aceia că este punet, albinele sunt liniştite şi trântorii nu se află. Dacă albinele acopăr cel puţin patru (4) rame mari, *Dadaut* sau *Laycus*, atunci colonia poate petrece iarna chiar afară ; iar dacă sunt aproximativ 15—20 kgr. miere (socotit 3 dm² faguri plini 1 kg. miere) atunci are hrană destulă până pe la 15 Aprilie viitor. In caz că aflăm vr'un stup orfan adică fără regină, trebuie să-i dăm, dacă avem regină în rezervă, sau dacă nu îl împreunăm cu altul. In caz că unii stupi n'au hrană îndeajuns, iar alţii au mai multă, se va lua dela aceşti din urmă şi se va da celor cari au lipsă ; deaceia se recomandă ca într'o stupină să fie un singur sistem de stupi. Dacă nu sunt rame de prisos, vom înlocui mierea cu sirop care se va da seara cam 2—3 kilograme deodată.

Pregătirea pentru iarnă are o mare importanţă, căci de ea atârnă reuşita în primăvară.

Pe la finea lui Octombrie dacă stupul are două urdinişe colonia se aşează la un capăt al stupului şi cel'lalt urdiniş se astupă ; dacă are numai unul, colonia se aşează la mijlocul stupului. Ramele care formează puetul se aşează în dreptul urdinişului iar deoparte şi de alta câte 2 sau 3 rame cu miere, apoi se pune diafragma iar spaţiul gol se umple cu paie. Deasupra ramelor se pune salteaua, în caz că nu avem, punem saci vechi, apoi se aşează capacul. Trebuie să avem grijă ca urdinişul să fie totdeauna deschis, dar apărat cu un fel de închizătoare specială, pentru a stabili un curent de aer de jos în sus, care scoţând vaporii de apă produşi, împiedică putrezirea fagurilor. Ocolonie puternică, ca să poată, erna bine, trebuie să aibă cel puţin 2 kg. albine, sau aproximativ 20.000 albine.

Dacă coloniile sunt puternice şi au hrană destulă e mai bine să ierneze afară, căci în primăvară vor ieşi mai viguroase.

Ioan Gh. Lucescu

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).

Blasco Ibanez

Schimbarea Carturilor. Carturile se schimbă prin anunţarea de către timonieri (sau marinarii care ţin cârma şi fac semnale). Ei bat şi ora bordului la fiecare jumătate de oră.

Fiecare jumătate de oră e bătută cu o lovitură de clopot. Orele sunt arătate cu două lovituri, sau cu o dublă. Ora 3 şi jum. se bate prin trei duble şi o lovitură singură. Ora 4 prin 4 duble. Pe urmă bătaia reîncepe cu o jumătate de oră sau cu o lovitură singură. Ora 5 şi jum. nu se deosebeşte prin nimic, la clopot, de ora 1 şi jum. sau 9 şi jumătate ; numai lumina, foamea sau oboseala corpului arată care din oră este.

Clopotul la o navă se dă uneori în dar de oraşul, ţinutul, sau familia, al cărui nume îl poartă nava, cum se face dar şi pavilionul şi culorile.

Crucişetorul Hessen al marinei germane a primit din partea provinciei Hessen, clopotul său de bord. Apelul «Ligei navale germane» care a avut această ideie începea astfel :

«E un obicei vechi şi frumos să se dea unui nou născut un dar de botez, în amintirea acestei clipe importante, şi ca mărturie de grija ce i se va purta în timpul întregei sale vieţi.

Inspirându-ne din pilde de la alţii, vă propunem să-i dăm un dar, finului nostru al Hessei ca să-l ducă cu el în mările îndepărtate. Să-i oferim un clopot cu marca Hessei.

Clopotul bordului sună toate orele zilei, şi cele de lucru şi cele de repaos...».

Rolul ofiţerului de cart. Ofiţerul de cart controlează mereu dacă timonierul ţine exact drumul dat la compas. Reface încă odată în cartul său un calcul de variaţie, pentru a vedea dacă e corectă cifra deviaţiei cu care s'a făcut corecţia drumului.

Dacă prin acest calcul greşeşte o cifră diferită, anunţă pe comandant ce schimbă drumul dacă e nevoie.

Ofiţerul de cart nu schimbă drumul fără ordinul comandantului.

Ofiţerul de cart se uită mereu înaintea navei să vadă tot ce se poate vedea.

Dacă vede faruri, măsoară ce unghiu face linia de la navă la far, cu linia Nordului busolei, corectează acest unghiu de unghiul de variaţie şi îl pune pe hartă. Dacă linia trasă pe hartă trece prin punctul bănuit că se află, drumul e bun. Dacă nu trece această înseamnă că punctul estimat e greşit, adică calculul estimat are o eroare sau că drumul la compas a fost greşit dat.

Controlează încă odată acest lucru prin o nouă citire de unghiu la far, sau ia un nou «relevment» şi ţinând seama de drumul mers, ofiţerul poate să pună exact poziţia pe hartă sau să facă punctul.

Se înţelegele clar că dacă are în vedere deodată 2 faruri, punctul se poate pune imediat pe hartă, prin 2 relevmente.

Ofiţerul de cart trebue să aibă grije ca atunci când se întâlneşte cu o altă navă, să urmeze regulele arătate în «Regulamentul internaţional pentru prevenirea abordajelor» căci acesta e ştiut de toate naţiunile şi fiecare marinar îl execută la fel, gândind în limba sa ceia ce trebue să facă.

Ofiţerul de cart mai controlează drumul urmat, prin un calcul astronomic cu ajutorul sextantului şi cronometrului.

El ia cu sextansul o înălţime de soare sau stea (noaptea), adică unghiul pe care îl face linia de la ochi la astru, cu linia de la ochi la orizontul mărei.

Cu ajutorul tablelor de logaritmi şi a unei broşuri numită Efemeride, are toate elementele necesare pe care le va pune în tipul de calcul (ca să nu fie silit să-l ţie minte de dinafară) şi făcând operaţiuni elementare de aritmetică găseşte punctul. Greul a fost la şcoală, când a învăţat aceste calcule. La bord ele devin elementare cu ajutorul «Tipului de calcul».

Cronometrul arată o oră oarecare. Lângă el e un registru care ne arată ce oră are Greenwich ul sau primul meridian, în clipa când citisem la sextant o înălţime şi la cronometru o oră oarecare.

Dacă noi putem afla ce oră are meridianul, unde ne aflăm cu nava (acest lucru ni-l dă calculul astronomic), atunci diferenţa acestor ore ne dă «longitudinea» locului unde se află nava şi unde am făcut calculul. Latitudinea se află la fel prin un alt calcul.

Cronometrul se controlează zilnic cu semnalele de telegrafie fără fir, pe care le dă — de exemplu — staţiunea dela Turnul Eifel din Paris. Această staţiune arată prin un semnal convenit şi cunoscut de toţi marinarii (este în «Efmeride») care e o clipă (până la o jum. secundă) când meridianul Greenwich are o oră convenită, (arătată tot în Efemeride).

In toate calculele de navigaţie deşi simple, nu trebue să se facă greşeli. Şi totuşi se fac.

Acestea duc la dezastre. De aceia ofiţerul de cart care stă singur pe comandă trebuie să aibă un brevet că e în stare să stea acolo. Ofiţerii fără brevet sunt opriţi de lege, să fie lăsaţi singuri pe comandă.

Când ofiţerul de cart şi-a terminat serviciul său de 4 ore, vine un altul de'l schimbă. Acesta cere celui ce ese din cart, să-i spună unde este «punctul» ce drum la compas se ţine, ce ordine sunt date de comandant.

Pe urmă gândeşte imediat ce manevră trebue să facă ca să poată salva un om care ar cădea în apă.

— Un amiral englez a întrebat odată la un examen, pe un sublocotenent ce face dacă este de cart şi vede că se schimbă vremea.

— Sublocotenentul a răspuns : «Trimit să'mi aducă mantaua de ploaie».

Trebuia să răspundă : «Trimit să anunţe pe comandant»

Comandantul navei se consideră permanent de serviciu pe comandă, când nava e în navigaţie, iar ofiţerii de cart nu sunt decât înlocuitorii săi, pentru timpul necesar mesei şi odihnei. Atât ofiţerul de cart cât şi comandantul, trebuie să aibă în vedere că în faţa obstacolelor, întâlnirilor, cu alte nave sau manevrelor în port, «nava nu trebue să aibă iuţeală mai mare de cât aceia cu care merge şi judecata lui». (Captain Cowan).

Pe timp de ceaţă, în navigaţie se micşorează iuţeala navei pentru ca atunci când s'ar apropia de altă navă, să poată manevra la timp şi să înlăture ciocnirea.

Toate navele în mers pe timp de ceaţă dau semnale cu fluerul de vapori la navoie ce au, cu un corn la navele cu pânză). Câte semnale şi la ce interval, acestea sunt prevăzute în Regulamentul de care am vorbit relativ la abordaje.

Ofiţerul de cart anunţă imediat pe comandant când s'a lăsat ceaţă.

---

la Impăratul, cu cererea dreaptă a românilor, scriind în «memorandul» înmânat Impăratului în 1819: «*Tot scopul pentru care s'au ales împăraţii este siguranţa şi fericirea supuşilor... Lucrul românilor pentru episcopie este public şi de obşte cunoscut, precum şi vrednicia lui aduce cu sine, care întâiu l-am purtat eu cu alţii, iar apoi la Viena numai singur, ce este lucru foarte cunoscut. Eu l-am purtat după dorinţa mea cea mai sfântă, după putinţa mea împotriva mai marilor sârbeşti, spre fala românilor şi a statului împărăţie*»...

Şi astfel, la episcopia Aradului s'a înscăunat un român : datorită străduinţei lui Moise Nicoară şi-a prietenilor lui cari vedeau în înscăunarea unui episcop român în fruntea bisericii arădene, o nouă viaţă românească şi scuturarea pe jumătate a despotismului sârbesc de pe grumazul eparhiei Aradului, cum şi datorită stăruinţilor episcopului Vulcan, care căuta ca — prin scăunarea unui episcop român, şlefuit după gândurile lui viclene — să cangreneze sufletele ortodoxilor cu rana papistăşească, adică să facă pe ortodoxi să-şi părăsească legea strămoşească sub scutul căreia au plâns şi s'au svârcolit şi moşii şi părinţii noştri. Dela primul episcop român arădean şi până 'n zilele noastre, la scaunul acestei episcopii s'au rânduit mulţi episcopi, cari s'au întrecut a fi la înălţime. Loviţi de uneltirile catolicilor, mai ales de propaganda rămasă de pomină a episcopului Samuil Vulcan dela Oradea Mare, care umbla din sat în sat după credincioşi pentru biserica sa, ortodoxii diecezei Aradului au simţit- pe dealtă parte, mai târziu—cum fel de fel de sectanţi au încercat să se cuibărească mişeleşte în această edarhie, cu rătăcirile lor protivnice binelui Statului Român, şi mai ales, protivnice Bisericii Ortodoxe în a cărei sarcină cade toată răspunderea sufletului românesc care a făurit — cu atâtea jertfe zbuciumate — visul de secole al poporului Român : *România Intregită*. Numai Dumnezeu ştie cât au suferit arădenii de pe urma propagandei unioniste.

Pe vremea episcopului Vulcan, în anul 1834, 19 sate ortodoxe din Arad au fost răpite — cu multă şiretenie — de misionarea episcopului Vulcan, dintre care sate, cele mai multe s'au reîntors la vatra sufletească a neamului, la ortodoxie. Şiria, Deznei, Galşa, Nădloc, Şeitin, Cenadul, Şemlec, etc., sunt martore ; ele pot povesti mai bine cum sufletele ortodoxilor au fost zbuciumate şi răpite de hrăpăreţia catolică. Părintele Dr. Ciuhandu, referentul Episcopiei din Arad, este cercetătorul cauzelor de destrămare sufletească a Ardealului, care istoriseşte în multe cărţi, cu adâncă durere, despre toate urgiile cari s'au abătut asupra ortodoxilor din Ardeal, şi mai ales, asupra ortodoxilor din Arad. Istoria pătimirilor naţionale şi bisericeşti din Ardeal se poate citi în cărţile acestui neobosit preot-cărturar care a luat apărarea neamului românesc şi bisericii româneşti, atât în parlament, cât şi la toate prilejurile bine meritate.

Pentru a vârî dihonia şi neîncrederea în ortodoxii arădeni, episcopii catolici dela Oradea : Vulcan şi Erdelyi strigau în gura mare, că în Biserica ortodoxilor se sluţeşte în limba slavonă, că episcopul şi preoţii ortodoxi sunt întreţinuţi de către stola poporului, că Episcopia ortodoxilor ţine de Mitropolia sârbească din Carloviţ, etc., pentru care pricini, ortodoxii erau îndemnaţi să treacă la catolici, unde preoţii sunt plătiţi de Impăratul şi de visteria Statului. Cei slabi de înger au trecut de partea acestor poftitori, cari se văicărau nu de limba românească, ci de puţinii ortodoxi cari — cu mare greutate — treceau la biserica lui Vulcan. «*Nu de limba românească prin biserici îi era propagandei unioniste, ci ca să poată vâna suflete pentru unaţie în mijlocul poporului român dela graniţă, care şi el resimţea puternica influenţă culturală, ortodoxă şi românească, a şcoalelor noastre din Arad şi a Episcopiei Aradului*». («Propaganda catolică-maghiară dela Macău» de Dr. Ciuhandu).

N. C. Munteanu-Muntmarg
8 Septembrie 1929.

(Va urma).

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul :-:

Mulţămesc, femeie...

Eram eu şi părintele Fussu trecuţi cu o mică danie pe lista de subscripţie deschisă de mine în «Cultura Poporului», pentru ajutorarea reclădirii Bisericii „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul Moldovei, Dela rugămintea noastră, făcută în această gazetă, a trecut multă vreme, fără ca cineva să-şi fi trimis vreo danie creştinească, în această vreme. Credeam că dragii noştri cititori au părăsit faptele creştineşti, când, iată că femeia Elena Kirtu din Oltenita—Ilfov, cu sufletul aprins după înfăptuirea învăţăturilor Mântuitorului, a dat din prisosul inimii, împreună cu alţi credincioşi, «Banul Văduvei», pentru clădirea Bisericii «Sf. Gheorghe» din Cerdac Slănicul moldovenesc, pentru care, eu şi credincioşii din această parte a locului, zădarnic şi mult ne-am rugat la boerii din fruntea treburilor statului. Sinagogile, alte biserici streină de viaţa curată a neamului nostru, cum şi ungurii din Ardeal cari au luptat împotriva noastră în vremea războiului şi cari au refuzat să jure credinţă Statului român au primit ajutoare şi pensii de miliarde, în vreme ce Biserica ortodoxă din Cerdac-Slănicul moldovenesc — şi câte altele — sfărâmată şi arsă de oştile ungureşti şi nemţeşti, în vremea războiului, e neluată în seamă. Streinii din ţara noastră huzuresc de bine, pe câtă vreme, ortodocşii noştri din multe părţi n'au nici de unele: n'au nici Biserică pentru rugă, n'au nici mămăligă, să se satureze... O femeie săracă din Muntenia a mers din casă în casă, sfătuind şi rugând pe fraţii ei de aceiaşi credinţă, să ajute cu ceva pe ortodocşii din Cerdacul Slănicului moldovenesc, la clădirea Bisericii. Evanghelia Mântuitorului a îndreptat-o pe drumul cel bun şi neprihănit. Fapta acestei femei ortodoxe loveşte adânc în faptele mocirloase ale bogăţaşilor cari se bălăcesc într'o viaţă lipsită de Dumnezeu.

In scrierea franceză «Liturghia unui ateu» de Balzac se scrie despre un medic necredincios, care, din angajamentul luat faţă de sprijinitorul său ce se afla pe patul de moarte, regulat lua parte la slujbele sfintelor liturghii, plătind slujbe pentru răposatul său sprijinitor.

Un necredincios, împins de datoria conştiinţei lui, a îndeplinit rugămintile unui credincios răposat.

Cu atât mai mult, credinciosul Bisericii noastre, care simte puterea credinţii în sufletul său, este împins de învăţăturile Mântuitorului la săvârşirea faptelor creştineşti. Ne bucurăm de fapta pilduitoare a credincioasei Elena Kirtu; şi ne rugăm lui Dumnezeu pentruca această femeie să fie urmată de câţi mai mulţi credincioşi. Aşteptăm pe lângă cititorii noştri din Ţară, să ne ajute şi cetitorii noştri români din America, harnicii şi cuminţii români, cari au sărit — întotdeauna—în ajutorul faptelor de milostenie şi cari au rămas strânşi legaţi de pământul şi de fraţii lor din România. Cu trupul, eu nu sunt în Slănicul moldovenesc; cu sufletul, da. In Slănicul moldovenesc am locuit câţiva ani; astăzi, îmi duc viaţa în mijlocul unor credincioşi din alt ţinut moldovenesc. Totuşi, muncesc pentru folosul ortodocşilor din Slănicul moldovenesc, deoarece, am rămas adânc legat sufleteşte de aceşti oameni cari mi-au fost şi mi-au rămas adevăraţii fii sufleteşti. Legat cu sufletul de ceva, nu te mai poţi despărţi, cu uşurinţă. Legaţi cu sufletul de Ţara noastră, fraţii noştri, români, din America, vor sprijini pe ortodocşii români-slăniceni, din fundul munţilor Carpaţi pleşuviţi de securea streinului.

Fapta femeei Elena Kirtu este o palmă dată bogăţaşilor şi nepăsătorilor oameni; este o palmă zdravănă, ce cade pe obrazul acelora cari doresc să catolicizeze Ţara noastră; este dovada cea mai limpede şi mai vorbitoare că în ortodocşii noştri este o conştiinţă ortodoxă, este credinţa religioasă urmată de fapte.

Femeia catolică Ana, fata ortodoxului prefect de Bacău, Jurgea Negrileşti, în scrierea ei: «Români şi Ortodoxi; de vorbă cu fraţii mei de acelaş neam», tipărită cu binecuvântarea episcopului catolic Robu dela Iaşi, aruncă învinuiri grele asupra românilor ortodoxi, pe cari îi îndeamnă să se catolicizeze, susţinând că românii noştri n'au conştiinţă ortodoxă, că nu trăiesc în faptele vii ale credinţii, etc.

Pe lângă mulţi alţii, femeia Elena Kirtu a dovedit că ortodocşii noştri nu se pot lipsi de Biserica ortodoxă care este mama adevărată a neamului românesc. Tatăl vitreg (adică Papa şi catolicismul lui, despre care scrie cu atâta foc D-ra Ana-Jurgea) nu va puteu lua în căsătorie pe neprihănita Biserică ortodoxă, dacă nu se va lepăda de adâncile năravuri eretice ale papistăşiei.

Femeea Elena Kirtu este Maria din Sf. Evanghelie, care «şi-a ales partea cea bună»; pe câtă vreme, D-ra Ana-Jurgea Negrileşti este Marta, care «spre multe se sileşte...» şi la nimic nu foloseşte. Pe lângă alţii, femeea Elena Kirtu — prin faptele ei — a dat o palmă zdravănă pescuitorilor în apă tulbure şi păcătoşilor.

Iţi mulţămesc femeie!...

N. C. Munteanu-Muntmarg

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai uşor

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a-şi reface Biserica distrusă de furia răsboiului trecut. „Cultura Poporului» şi prin ea cititorii nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdae-Slănicul-Moldovei şi de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea: «Pentru Biserica Sf, Gheorghe din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrşim cu spor începutul încercării noastre creştineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

Suma rămasă din urmă . . . . 1500 lei

INFORMAŢIUNI

— **Principesa Alexandrina Cantacuzino la o nouă cinste.** Intre multele societăţi înfiinţate după război, este şi una cu numele de «Fidac», care cuprinde pe foştii luptători din marele răsboi al popoarelor. Acum s'a înfiinţat şi o societate femeiască cu acelaş nume, care şi a ţinut de curând congresul ei în Belgrad. La acest congres, Principesa Alexandrina Cantacuzino dela noi care cârmuieşte cu pricepere atâtea societăţi, a fost aleasă prezidentă a acelei societăţi cu uananimitatea glasurilor alegătoarelor, având a reprezenta «Fidacul în anul viitor la marele congres care se va ţine în Septembrie 1930 la New York. E o mare cinste pentru România că o Româncă a fost aleasă ca să înrăţişeze societatea femeiască adăogată Fidacului luptătorilor. Domnia sa va reprezenta la congres nu mai puţin de 24,000.000 de luptători.

Cuvântările ţinute de Principesa Cantacuzino la Belgrad, înnainte şi după alegere au stârnit strigăte de mare însufleţire. S'a hotărât ca Fidacul să le tipărească în toate limbile. Este întâia oară când un Român se învredniceşte de o prezidenţă internaţională şi încă cu unanimitatea glasurilor.

Odată cu aceasta. aducem la cunoştinţa cititorilor că guvernul românesc a numit pe Principesa Cantacuzino în delegaţiunea care înfăţişează România la a zecea adunare a Societăţii Naţiunilor la Geneva.

— **Un apărător al odihnei duminicale.** — Prefectul judeţului Cetatea Albă a dat poruncă în judeţul său ca să se urmeze cu toată străşnicia legile care poruncesc cinstirea Duminicii. Mitropolia Chişinăului a mijlocit la Ministerul de Interne ca asemenea porunci să dea în toată ţară.

— **Unirea dintre Grecia şi insula Cipru.** — Vine vestea că se va face unirea dintre insula Cipru şi Grecia. Cipru e sub stăpânirea Angliei. Poporul însă e grec. Deci unirea care se vesteşte e din cele mai fireşti.

— **Ospătării populare.** — Sâmbătă, la 21 Sept. crt., s'a ţinut la Primăria fruntaşă din Bucureşti o însemnată sfătuire privitoare la deschiderea mai multor ospătării pentru popor. Dedesubtul Halei de carne se va putea mânca bine şi ieftin. Comitetul pentru aceasta va lucra sub prezidenţa d-lui avocat *Popescu Tudor*. Cunoscută fiind căldura inimii şi energia d-lui Popescu Tudor, nu ne îndoim că ucrarea va merge strună.

— **Concursurile Societăţii «Tinerimea Română».** — Societatea de cultivare a tinerimii şcolare deschideau concursuri în fiecare an, în luna Mai, pentru şcolarii din toată ţara. In această vreme, Bucureştiul se umplea de lume şcolărească din celelalte oraşe şi sate ale ţării. Anul acesta, concursurile nu s'a mai ţinut. Dar în vremea din urmă, aflăm că totuşi ele se vor ţinea la 6 Octomvrie, cu un număr de şcolari mai mic ca în trecut, dar cu aceleaşi lucrări. Pe viitor, concursurile acestea se vor ţinea în vacanţa Paştelui, când este mai uşoară găzduirea şcolarilor, fiindcă internatele sunt goale în acea vreme.

— **Misionari catolici omoraţi în China.** — O telegramă din Londra, cu data de 16 Sept. a. c., a agenţiei telegrafice *Rador*, aduce ştirea trimeasă din Şangai că trei misionari catolici belgieni, Episcopul *Trudo Jans* şi doi călugări franciscani, *Bruno* şi *Rupertus*, au fost găsiţi ucişi în satul *Liaotang*, în provincia Hupec. Episcopul trăia în China de 23 de ani, iar cei doi călugări de câţiva ani. Se crede că ucigaşii sunt tâlhari chineji care au omorât pe misionari de necaz că n'au găsit la ei bani.

— **Cuvânt catolic în sprijinul Evreilor.** — O telegramă din Varşovia, a agenţiei telegrafice *Rador*, cu data de 16 Sept. a. c., spune că nunţiul apostolic *Marmaggi*, care acum se află în această slujbă în Republica Poloniei, după ce a fost la noi şi în Ceho-Slovacia, a fost întrebat de ziarul din Poloniei *Nasz Przeglad* despre neînţelegerea dintre Evrei şi Arabi cu privire la «Zidul Plângerilor» dela Ierusalim şi despre împotrivirea Arabilor de a lăsa pe Evrei să facă slujbe religioase şi rugăciuni la acele rămăşiţe din templul de odinioară al lui Solomon. Monseniorul Marmaggi a dat următorul răspuns:

Acel zid numit «al Plângerilor» e cea mai veche rămăşiţă istorică din trecutul Evreilor. Aceasta nu se poate tăgădui. In această privinţă, drepturile Evreilor sunt cu totul îndreptăţite şi cu lucru de istorie şi ca lucru de simţire a poporului.

Intrebat despre încordările care au dus la ciocnirile cunoscute şi care au făcut să curgă atâta sânge din amândouă părţile, Monseniorul Marmaggi a spus:

«Să. Scaun osândeşte înverşunarea şi tot ce stârneşte ura dintre popoare. Sângele vărsat pe acest pământ unde s'au arătat cele mai mari adevăruri şi s'au proclamat cuvintele de dragoste şi împăcare între oameni, ne-au trezit sentimente de adâncă durere. Răsunetul cauzat de incidentele din Palestina în cercurile evreilor din toată lumea, merită tot respectul».

In privinţa colonizării evreeşti în Palestina, considerată din punct de vedere creştin, Monseniorul Marmaggi a declarat că chestiunea locurilor sfinte din Palestina n'a fost rezolvată din punct de vedere juridic. «Nu cred că colonizarea evreiască să poată constitui pentru noi o sursă de nelinişte. Dorinţa cea mai de seamă a Bisericei este ca pacea să revină în acea ţară şi să o apere de nenorociri nouă».

— **Ce sunt criticii teatrului.** In Sinaia, şi cu prelungiri la Bucureşti, s'a ţinut săptămâna trecută congresul criticilor teatrali. Despre ei şi cheltuelile grozave, făcute cu acest congres, scrie d. *Ion Dimitrescu* în «Curentul» din 23 Sept. a. c. «Criticii dramatici de astăzi rămân oameni cari au în teatru nepoate şi mătuşi, camarazi şi amante, ale căror interese şi presiuni fac din cronicile lor cele mai respingătoare amestecuri de înjosire, de rea credinţă şi de complezenţă».

— **Ce sunt uneori căminele studenţeşti.** — După cum citim în „Cuvântul» dela 23 Sept. crt., un număr de studenţi dela căminul vâlcean din Bucureşti str. Toamnei 102, au venit cu o plângere la acel ziar, spunând că în cămin chefurile se ţin lanţ, că la ele iau parte şi studentele colege, că un student beat («Cuvântul» zice «în stare de ebrietate», ca să sune mai frumos) a pătruns acum câteva zile în camera unei studente şi a bătut-o, că însuşi comitetul de cârmuire al acestui cămin încurajează aceste chefuri luând parte la ele.

Cu câte temeiuri se înfiinţează un cămin, că tinerimea studioasă e părăsită, că nu îngrijeşte nimenea de ea, că nu se iau măsuri pentruca tineretul să aibă unde se adăposti şi învăţa, iar după ce au acestea, uite ce se întâmplă cu unele din ele! Şi acesta nu e singurul care dă prilejul de cârtit.

— **Revistă nouă.**— In Brăila a eşit de sub tipar, dela 15 Sept. crt., o revistă literară nouă sub numele de «Luceafărul literar şi artistic». E scoasă de d. *I. C. Sava*, avocat în Brăila. Va eşi de două ori pe lună.

SIMFONII DIN TRECUT

versuri de cunoscuta scriitoare

DOAMNA SMARA:

se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16

Preţul 80 Lei

— **O linie ferată luată în grijă.** — Grozav de mult material de drum de fer am perdut noi după război prin neîngrijire. Şi acum se văd multe maşini de trenuri şi vagoane ruginind şi putrezind prin gări sau pe linii depărtate. Curând după război, d. *Ionescu-Şişeşti*, director în Ministerul Domeniilor, scria în răposatul ziar «Dacia», despre scumpe materiale de cărat, care ruginesc pe lângă Şoseaua din Bucureşti.

Aşa s'a făcut cu multe. Am părăsit linii ferate întregi. Se scria despre unele din ele, pe urmă iar tăcere.

O astfel de linie este cea lucrată de Nemţi între Râmnicul-Sărat şi Brăila. Cât e dela plecarea Nemţilor! Totuşi ea a fost până acum părăsită. S'a mai scris despre ea şi abia acum aflăm că, în sfârşit, va fi, luată în grijă şi ea, va fi dreasă, curăţită şi înzestrată cu ce-i mai trebuie, pentruca să poată fi pusă în întrebuinţare. Vor cheltui pentru aceasta prefecturile din Râmnicul-Sărat, Brăila şi Direcţiunea Drumurilor de fer. Cheltuelile se vor ridica la 30.000.000 lei. Nu e mult. Numai să se facă treabă.

— *Marţi 1 Octomvrie c., se va deschide cursurile şcoalei de menaj din Oltenita, sub direcţia destoinicii directoare Elena Savin. Este de relevat că această şcoală înfiinţată abia de un an, dă roade foarte frumoase, aceasta datorită D-rei Elena Savin directoarea şcoalei, care în destul îşi înţelege rostul în această direcţie, muncind din greu pentru ridicarea micilor copile, pentru a le face gospodine ideale, înţelegând cât de mare rol are femeia în gospodăria casei şi a ţării.*

— **Păziţi vă numele!** — Cu schimbările de nume care se fac acum şi pe care Ministerul Dreptăţii le tot tipăreşte prin felurite ziare, pentruca lumea să afle şi să se împotrivească atunci când vede că un nume al său e gata să-l ia altul, eşti primejduit să vezi că numele tău ţi l-a luat cine ştie ce liftă străină care vrea să se împopoţoneze cu nume românesc. De aceia, cei care aveţi nume mai rare urmăriţi aceste schimbări, pentrucă vă veţi trezi odată cu numele vostru furat. Mai deunăzi, noi arătăm cum dintr'un *Schrayer*, unul umbla să-şi facă numele de *Moga*, care a fost numele celui dintâi episcop român de peste munţi în veacul trecut, după despărţirea noastră de Sârbi în cele bisericeşti. Mai de curând am citit că altul îşi ia numele de Măgură, pe care îl poartă deputatul ţărănist *Măgură* dela Galaţi. Deci nu vă lăsaţi, că vă veţi trezi cu numele căzut în mâini neplăcute!

— **Carne de cal.** — D. Dr. Mina Minovici, dela Institutul medico-legal din Bucureşti, recomandă carne de cal, ca aliment foarte bun de întrebuinţat. Şi se speră că atunci când calul va fi îngrijit în mod deosebit, ne va da o carne foarte higienică.

E vorba însă, bună o fi ea, dar cum ne vom împăca cu ea? Să vedem.

— **Sporesc divorţurile.** — In toate ţările, divorţurile sporesc. Inainte de război Elveţia întrecea cu mult pe celelalte ţări în ceiace priveşte divorţul. Dar aici divorţul să face din motive economice. Se spune că femeia elveţiană, foarte muncitoare şi având atâtea prilejuri de câştig din pricina marelui număr de vizitatori străini, putând prin urmare trăi independent, nu îngăduia bărbatului greşeli grave şi purtări rele. De aici uşurinţa divorţului.

Astăzi însă motivul divorţul nu se cunoaşte, doar atât se ştie, că numărul divorţurilor creşte peste tot, în mod foarte simţitor.

— **Banditul Cocoş.** — După ani de zile de când tâlharul Cocoş îngrozeşte lumea, iată că i s'a înfundat şi lui.

A fost împuşcat; iar lumea răsuflă liniştită, fără nici o grijă de a mai fi atacată şi vizitată de astfel de musafiri înfiorători.

Laudă acelor care l'au împuşcat!

— **Congres bisericesc.** — In ziua de 14 Octomvrie a. c., se va ţine în Capitală, congresul preoţilor din întreaga ţară.

— *Joi 26 Sept. are loc la conferinţa anuală a preoţilor din protopopiatul circumscripţiei a doua Budeşti, Jud. Ilfov, în localul protopopiei, unde sub preşidenţia P. C. Protoereu I. Gh. Popescu se va discuta: a) Mersul cercurilor pastorale cu propuneri pentru viitor. Intocmirea compturilor pe 1929. Formalităţile legale de îndeplinit la construcţii reparaţii, recepţii, etc.*

Aplicarea de epitimii bisericeşti celor ce nu respectă sărbătorile după calendarul îndreptat. Se crede că P. C. Protoereu, un destoinic administrator, va lua măsuri pentru apariţia unei foi oficiale a protopopiei în jurul căreia se vor grupa toţi preoţii din cele 62 parohii formând un front de solidarizare, conlucrând mână în mână pentru ridicarea bisericii. Deasemenea P. C. Protoereu a luat măsuri, fixând la 10 Octomvrie 1929 conferinţa cântăreţilor din protopopie, tinzând la reorganizarea cântăreţilor îndemnându-i la muncă pentru combaterea adventiştilor. Conferinţa cântăreţilor va fi prezidată de dl. profesor I. Popescu Pasărea. Asupra rezultatului discuţiunilor, vom reveni cu amănunte.

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

— **Arhiepiscopul Parisului pe ducă.** — După mai multe ştiri, că arhiepiscopul Parisului, Cardinalul *Dubois* e bolnav, acum vine ştirea că e pe moarte. Până la eşirea acestor rânduri în tipar, poate să vie şi vestea că a murit. Cardinalul Dubois a fost şi în Bucureşti acum vreo 5 ani şi a fost găzduit la Palatul Cotroceni.

N. B. Incă n'a mers foaia la maşină şi a venit vestea că a murit.

Cărţi Reviste

In *Neamul Românesc* din 21 şi 22 Martie a. c., Păr. *Ioan Ionescu* din Nămăeşti, Muscel scrie despre prezidentul Hoover al Statelor-Unite, ridicând cu dreptate în slăvi hărnicia, modestia, energia şi larga capacitate a noului prezident al marei republici. Este arătat ca omul care priveşte greul în faţă, nu calcă de sus asupra oamenilor, dar nici nu umblă să le facă pe plac şi astfel să le zmulgă voturile. El a luat asupra sa jocul muncii de a sluji pe oameni, nu de a plăcea lor. A cheltuit din averea sa pentru treburile publice.

Arhitectul *I. Rosintal* a dat la lumină o scriere, cu titlul «Pendentifs, trompes et stalactites dans l'architecture orientale», în care se ocupă de unele laturi ale arhitecturii răsăritene şi bizantine. Iată ce scrie despre ea cunoscutul profesor bizantinist *Joseph Strzyowski* din Viena în însemnata revistă germană de studii bizantine *Byzantinische Zeitschrift*:

«Lucrarea interesează şi pe bizantiniştii, pentrucă Rosintal porneşte de la teoria trompei bizantine şi tratează printre altele şi chestiunea trompelor bisericilor din Dafri şi Aghios Lukas. El face o distincţie între trompe bizantine şi persane şi înţelege prin cele dintâi exedrele prin cari pătratul e prăfăcut în octogon de la bază. Originea pendentivului îl caută în Siria. Fel de fel de încercări au procedat, aşa d. e. treceri la poligon prin lespezi de piatră, eşituri, până la ivirea pendentivului de piatră ca a unei forme din Gerasa. Trec aci peste formele intermediare turceşti. Rosintal tratează teoria, după care trompa bizantină nu poate avea raţiunea fără cea persană, deşi cealaltă nu are nimic comun cu secţiuni comice sau sferice. Această concluzie bazată pe cercetări ne părtinitoare şi exacte e de mare valoare, pentrucă criticele uşuratice adusă în această chestiune de Herzfeld în contul lucrării «Amida» ar putea induce în eroare mulţi neiniţiaţi.

Concertul societăţii muzicale „Dorna"

In vatra Dornei, în creerii munţilor noştri româneşti, unde indolenţa noastră şi îndrăsneala sfidătoare a farsorilor internaţionalişti cutează să se afişeze (etaleze) cu conferinţe, ca cea ţinută nu de mult de tovul Pistiner «despre ascendenţa internaţionalismului asupra naţionalismului, mai este totuşi şi suflet românesc. Un om de bine, un preot harnic, părintele Mihai Totoescu, ne-a dat zilele acestea nou prilej să ne bucurăm de manifestările acestui sănătos suflet românesc.

In 28 August a. c. Societatea muzicala „Dorna» a aranjat în sala cazinoului balnear un bogat şi foarte reuşit concert. Programa a fost alcătuită din piese de cor religioase şi lumeşti, ca şi din bucăţi alese de muzică instrumentală. Dela prima piesă, „Tatăl nostru» de Niedermaier, corul mixt s'a dovedit amplu şi unitar, iar D-şoara I. Medec, solistă, o voce de sopran dulce şi frumos timbrată. A urmat: „Isus Prunc" de P. Ceaicovschi, adevărată piesă de sugestie religioasă; „Din munţi" de A. I. Zirra; «Serenadă» de A. Bena «Bade mi s'a lăudat» de E. Mandicevschi, cu ritmul iniţial sincopat atât de caracteristic ariei noastre populare; apoi trei piese de muzică instrumentală şi anume: „Serenada» de Ch. Gounod (violoncel Păr. M. Totoescu acompaniat la pian de D-na M. Potângă); Trio Op. I. de L. Beethoven (vioara D na E. Potângă pian D-ra O. Pop şi violoncel Păr. M. Totoescu); „Penso" melodie populară de Paulo Tosti (violoncel şi pian), toate trei executate cu exactitate şi cât se poate de comunicativ.

In cântecul popular „Tudoriţă Nene" D-ra I. Medic, solistă, a fost plină de vervă şi foarte sugestivă. E un talent care merită a fi cultivat. Corul bărbătesc în „Doina din Bihor" de I. Mureşeanu, ne-a dat un impresionat solo al D-lui inginer E. Prelici şi dovada că nu în mulţimea cântăreţilor consistă calitatea unui cor; tot astfel în cvartetul solo „In ochii tăi" de Const, Şandru. D-ra Em. Scraba, a dovedit în cele două piese solo de E. Curtis şi A. Zavulovici că e stăpână pe o voce de soprano de o mare extenziune rutinată şi având o impecabilă intonaţie. In «Negruţa» lui I. Vidu avurăm din nou ansamblu şi solişti (dl. Ing. E. Prelici şi d-ra E. Sraba) ireproşabili. «Feeria în codru» a lui F. Abt a dat prilej atât de simpaticului Bass al D-lui Ştefan Chelner să cucerească prin timbrul său cald profunditate şi precizie în intonaţie. Concertul a fost încheiat cu vigurosul «Păşiţi feciori» a d-lui C. Şandru.

Părintele Mihai Totoescu, dirigentul harnic şi entuziast al corului, a avut un succes desăvârşit. Strădănia acestui adevărat preot nu are nevoie de laudele nimănui, mai ales că şi acest concert s'a dat în beneficiul fondului pentru ridicarea unei biserici în Vatra Dornei. Şi amintim aci că asemenea concerte şi aranjări, închinate aceluiaş scop, se succed în Dorna din iniţiativa şi sub conducerea preot. M. Totoescu încă din anul 1926. Pe această cale s'au adunat până acuma pentru clădirea noii biserici suma de un milion lei. Câţi din contimporanii noştri se pot lăuda cu asemenea fapte.

Aurel Dorneanu

Tipografia «Corpului de Jandarmi», Bucureşti

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINE... VOIEȘTE ȘI VEI PUTE...

Onor. Asociația p. Literatura Rom. și Cultura Poporului ... u.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 6 OCTOMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr 16 | ANUL IX, Nr. 294 Apare în fiecare Duminică

Alt soi de secături entusiaste

SAU

CIUPERCILE CULTURALE

Pe marginea oricărei mișcări sufletești mărețe și sănătoase, fie aceia patriotică, fie culturală, se ivește și înflorește o buruiană uricioasă, care vrea să se înfrupte și ea din cinstea și vrednicia mișcării, fără însă a merita ceva și nefiind decât o spălăcire și o terfelire a ei. De unde înființătorul și ceice au luat asupra lor tot greul mișcării și au pus sufletul pentru ea, pleava secăturilor entusiaste vine numai să secere fără a fi semănat. Cum simte că mișcarea poate însemna ceva, că te poți și tu încărca prin ea de cinste pe degeaba, hop și ceata lor!

De e vorba de patriotism, cine va mai face mai multă gură decât secătura! Cine se va porni mai dihai ca ea pe întemeiat reviste patriotice, pe secerat abonamente și mai patriotice! cine va ținea cuvântări mai aprinse, cine va purta steagul mai sus și-l va fâlfâi mai cu putere, ca să fie văzut de lume, decât secătura entusiastă a patriotismului! Setea de a fi cunoscut, lăudat, răsplătit, pus chiar la buget, pentru astfel de zbatere națională, sunt imboldurile care l mână, care se văd, deși nu sunt mărturisite.

Dacă e vorba de treabă culturală, cine e mai cald stâlp al culturii naționale, literare, artistice ca el! Il întâlnești pe toate drumurile, gălăgios și năbădăios, și nu e rar să vezi că astfel de mutre au și noroc. Işi fac nevoile pe calea aceasta. Găsesc slujbe și se căpătuiesc foarte bine prin spumegarea culturală.

Până aici toate merg. Numai la treabă lucrurile merg rău. Căci dacă ei se aruncă la înotarea culturală nu din dragostea adevărată a culturii, ci din îmbolduri ascunse, de a se afla în treabă și a îndrepta ochii lumii asupra lor, treaba în sine nu va merge. De se vor apuca să vorbească, vor vorbi ca nătângii, de se vor apuca să scrie, vor scrie cai verzi pe păreți, și de se vor apuca să întemeieze reviste și ziare, vor hrăni lumea cu un scris de analfabeți, care nu știu să puie nici virgulele.

Ciupercăria aceasta națională, care se poate băga de seamă de multă vreme și care își scoate capul în felurite laturi ale vieții noastre sufletești, nu se poate să nu iasă la iveală după orice fapt care a străbătut lumea. Fie acela chiar un fapt de nimic, dar dacă are oarecare pecete națională ori se bucură de oarecare trecere, îndată licheaua iese la iveală ca să secere și ea.

Iată dintr'un mănunchiu de fapte de acest soi acum unul nou.

Ce mai fleac de treabă a fost în viața noastră de anul acesta înscrierea unor fete la o întrecere, ca să se vadă care e mai frumoasă! Deși în aceasta nu e nimic nici național, nici cultural, dar faptul a fost înfățișat cași cum ar avea oarecare însemnătate națională, că s'ar face zvon bun pentru țara noastră prin cutare frumuseță descoperită la noi. Dacă oameni în toată firea, ca Ministrul Dr. *Vaida Voevod*, ca Principesa *Alexandrina Cantacuzino*, s'au amăgit până la atâta ca să-și dea ajutorul lor unei înjghebări de stricare și mai ca a sufletului tineresc printr'o asemenea ușurătate; dacă oameni cu nume de buni purtători de condei și cunoscuți în meșteșugul scrisului ca d. *de Waleffe* din Paris au venit la noi să bată darabana pentru o asemenea întrecere, cum să nu se înșele toți proștii și să nu creadă că ar mai fi și aceasta vreo ispravă națională cu care-ți poți face și tu nume! Iată cel mai bun prilej pentru eșirea la iveală a secăturilor entusiaste, să facă zarvă și ele.

După ce acum s'a isprăvit și cu concursul dela București și din țară; după ce s'a isprăvit și cu cel dela Galveston, despre care singuri cei dela ziarul «Dimineața», mărturisesc acum, prin condeiul Magdei Dumitrescu, că a fost pornit numai din duh de negustorie, spre a pofti lumea în micul oraș al Galvestonului, de care altfel nu știa nimeni; după ce am primit vizita frumuseței pământului, care a venit la noi din Viena, pentru a fi huiduită la Sinaia, că numai frumuseță nu e; după ce au trecut toate și n'a mai rămas acum decât amintirea lor și articolele frumoasei României care mai zăbovește zădarnic pe paginile ziarului «Dimineața» cu lucruri trecute și care au amețit lumea din cale afară, — iată că au venit alții la rând. E vremea secăturilor. Ceice au dus greul trebii, bune rele cum a fost, (și, fără îndoială, mai mult rea decât bună) și care acum își văd de alte treburi mai de cinste, — iată că ies la iveală ploșnițele iurușului, armata neregulată, care crede că mai este loc și pentru ea să-și facă cinste cu o însuflețire de secături. Ziarul «Galații Noi» din Galați (11 Sept. crt.) scrie că și satele au început a se molipsi de scoaterea frumusețelor la bâlci. Astfel, în ținutul Horincei din jud. Covurlui, s'a adunat o ceată de studenți, învățători, având în frunte pe un tânăr absolvent al teologiei (nu spune din care facultate), el fiind cel mai aprig pentru această ispravă, și, în sfârșit, a fost aleasă și acolo o «Miss Horincea».

Iată deci că și satele au învățat englezește! Se strică limba românească, dar vorba englezească a străbătut și la țară.

De se vor fi zbătut tinerii aceia pentru treburile culturii adevărate, nu știm, dar mai degrabă credem că nu, fiindcă cine-și împinge inima către astfel de nerozii, mai are loc în ea pentru treburi vrednice? Oricum, nu i-am văzut pomeniți pentru treburile de cinste, așa cum îi vedem pomeniți la catastivul fleacurilor.

Tocmai ei, oamenii dela țară, care trebuie să aibă în grijă sănătatea sufletească a satelor și ferirea ei de prostiile dela oraș, tocmai ei să se ia chiorii după isprăvile uricioase ale unor orășeni!

Iată pentru ce păcătoșenii se înferbântează oamenii și iată i cum se abat jalnic din chemarea lor de luminători ai altora! Teologul a pus vârf și a dat dovadă ce pospai este cioplirea culturală pe care o capătă unia în ziua de azi.

Arhim. SCRIBAN

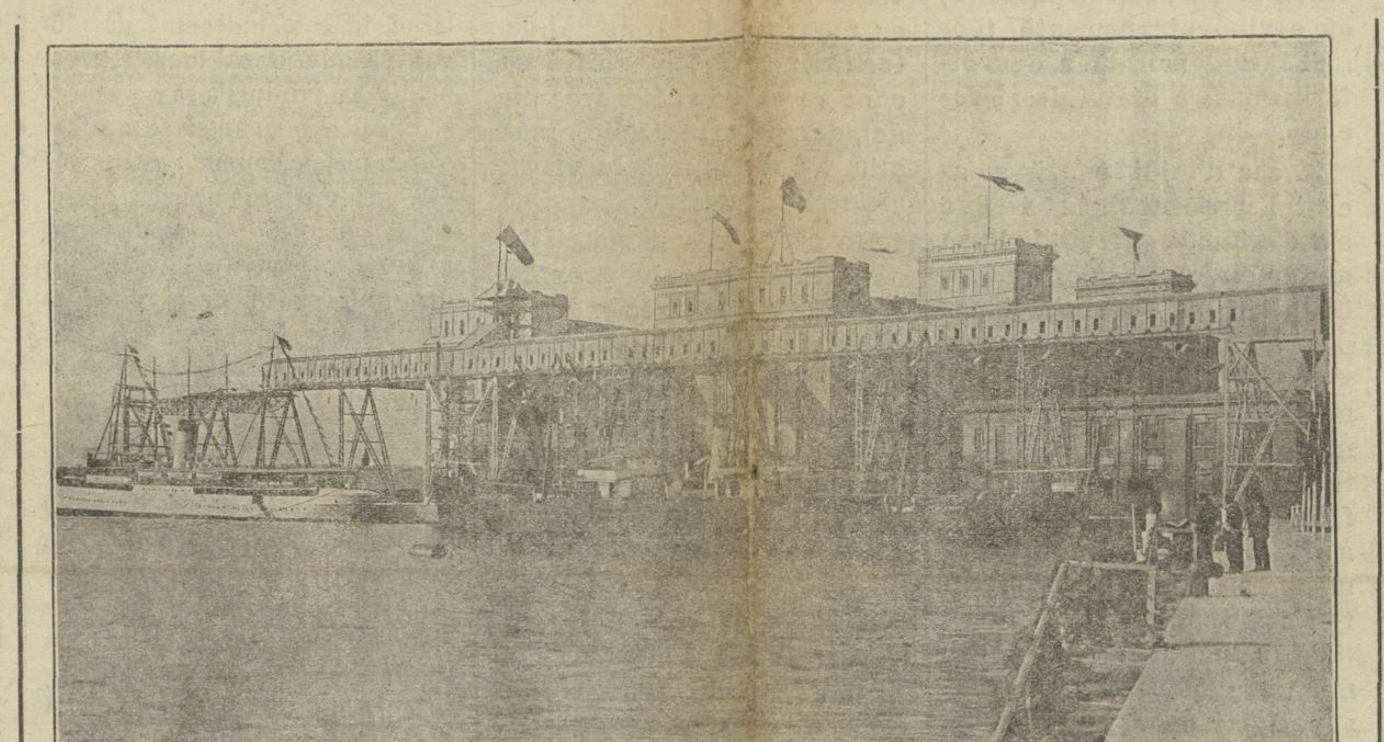

Vedere dela Mare — Silozurile din Constanța

O PUNERE LA PUNCT

SCRISOAREA DOAMNEI ELIZA I. BRĂTIANU

de STELIAN SEMEDRESCU

Adevărul istoric n'a fost niciodată apanagiul istoricilor. Nu este mai puțin adevărat că aceștia au fost întotdeauna cei mai îndrituiți — atunci când au fost conștienți — să facă din evenimentele omenești, operă cronologică de sticlă obiectivitate științifică. Căci ar fi tendențios în istorie, prin subiectivitatea informației, însemnează a nu rezista criticismului posterității și a cădea în domeniul efefemerului prăfuit.

Această destinație îi va fi imprimată — în mod sigur cărții d-lui Wiliam Martin, directorul lui «Jurnal de Geneve», intitulată «Oamenii de stat din vremea războiului», pentrucă într'un capitol destul de mare, închinat lui Ion I. C. Brătianu, face o serie de declarații, dovedind o completă lipsă de informații. Felul în care este scris un capitol este destul pentru a-ți da seama despre întregul volum.

D-na Eliza I. Brătianu sesizându-se de tendențioasa expunere a împrejurărilor ce-au premers intrării noastre în răsboiul de întregire, precum și celor ce-au urmat până la anul 1918 și care formează cuprinsul capitolului amintit, îi adresează d-nului Wiliam Martin prin «L'Independance Roumaine din 21 Septembrie o scrisoare deschisă.

Scrisoarea d-nei Eliza I. Brătianu este un model de polemică istorică, prin țintuirea critică a adevărului istoric și prin aristocrația stilului. Cine, altcineva, putea fi mai bine i format asupra tuturor acțiunilor lui Ion I. C. Brătianu, decât tovarășa lui de bucurie și suferință, a unei vieți întregi. D-sa începe prin a respinge afirmația d-lui W. Martin, că poporul românesc era (în ajunul războiului) un popor molău, amorf? Cum putea fi un popor «amorf» poporul românesc, când el a rezistat tuturor năvălirilor turcești, tuturor domnilor lipitori fanarioți, tuturor intervențiilor nefaste ale politicei habsburgice și rusești? Acest popor brav, a înfruntat toate aceste năpaste dealungul veacurilor, păstrîndu-și neștirbită limba și obiceiurile, și cu atât mai mult a fost mai viguros în ceace vroia, când i se ridica în față, problema propriului lui viitor, adică intrarea în marele războiu.

Mai departe, d-na Eliza I. Brătianu, desminte și afirmația că Ionel Brătianu, a intrat în acțiune, numai atunci când a văzut că toți adversarii lui politici, erau pentru această intrare.

Complect inexat! O hotărâre atât de importantă, nu putea fi subordonată intereselor meschine de partid. Iar în ceeace privește, acuzația de neîncredere exagerată, ce i se atribuie lui Brătianu, aceasta a fost totdeauna motivată. Istoria noastră, are atâtea exemple din care se poate vedea, relativitatea tratatelor de amiciție cu vecinii (vezi Rusia).

Chiar prietenii politici, n'au știut niciodată bine planurile lui Brătianu, atunci când acesta nu punea prea multă bază pe aceste prietenii. Astfel d-l prof. Iorga, povestea odată, cum fiind chemat de Ionel Brătianu acasă, să-i întrebe care îi este părerea asupra situației noastre politice, în cazul când ar declara războiu puterilor centrale, d sa a văzut într'un cabinet alăturat, pe unul din membrii guvernului de atunci.

D sa și cu Brătianu, au intrat singuri într'o cameră spre a discuta. Observa însă că lucrurile inexacte asupra situației de atunci și cari nu corespundeau cu părerile lui Brătianu, acesta le spunea cu glas tare. Iar celelalte adevărate, de abia le șoptea. Intrigat, atunci l'a întrebat.

— Bine, dar de ce această modulare voită a vocii? La acestea, Brătianu, cu un zîmbet plin de înțelesuri îi răspunde:

— Vezi, sunt două categorii de oameni. Unii îți sunt prieteni devotați, păstrând discreția lucrurilor politice, cari interesează în cel mai înalt grad țara și alții cari, nedându-și seama de acest fapt, sau chiar dacă-și dau vor să-și arate importanța pe care o au prin deținerea unor așa de importante secrete, pe cari, nu ezită, să le flecărească ori unde. Domnul de alături face parte din această categorie.

Intr'adevăr, peste câte-va zile, toate ziarele publicau, tot ceace Brătianu vorbise tare și se auzise în camera alătu rată... Cu astfel de oameni, neîncrederea era legitimă. Și tot astfel, doamna Eliza I. Brătianu spulberă și intenția ce i se atribuia lui Brătianu că ar vrea să facă dictatură sau republică. Și una și alta, nu sunt decât pure aberații, spune d sa încheind atât de frumos:

«In judecata pe care cineva o face asupra actelor și caracterului altora, singura măsură a simțului critic o dă exactitatea celor afirmate. Imparțialitatea, plină de grije față de adevăr exclude răutatea și singură poate convinge».

Citită în întregime, scrisoarea d-nei Elisa I. Brătianu te desfătează, dându-ți impresia unei pietre prețioase care strălucește puternic, în mijlocul semenelor ei, tot așa de frumos șlefuite însă false.

Ifosul Cocoșului

— FABULĂ —

de VASILE MILITARU

Din câte mii de lighioane lăsat-a Dumnezeu prea sfântul
Să umple pururea pământul,
Sânt unele cu mintea seacă și care cred că, fără ele
Sub soare, lună și sub stele,
Atâtea lucruri minunate pe lume n'ar putea să fie:
N'ar mai ploua, n'ar bate vântul, n'ar crește iarbă pe câmpie;
In pârgă n'ar mai da caisa și mierea 'n stupi ar fi amară;
N'ar înflori prin grâne macii și n'ar mai fi nici primăvară...

Așa, un biet cocoș, odată, de-asemenea sărac cu duhul,
Al cărui «cucurigu» lung abia 'l mai cuprindea văzduhul,
Adeseori strângea 'mprejuru-i întreg norodul de găini,
Nu numai câte-avea 'n ogradă, dar și pe cele din vecini
Și, socotindu-se puternic din cale-afară și 'nțelept,
Cu ifose fără pereche, zicea, bătându-se în piept:

— Găini, vă dați voi seama oare,
Că, dela om *și pân'la* vierme, *dela* copac *și pân'la* floare
Tot ce respiră și se mișcă, primește viață de la soare?
Ei, bine, dacă știți aceasta, nu'i de prisos să știți că eu
Sânt sfetnicul lui Dumnezeu:
Sânt vietate, fără seamăn, putere plină de mister
Și, dacă eu n'ași fi pe lume, — nici soarele n'ar fi pe cer!..
Intr'un cuvânt, e drept a spune că 'n fiecare dimineață,
Eu sunt dăruitor de viață,
Că, numai prin puterea ce-are cântarea mea, de vrajă plină,
Răsare soarele din noapte, să dea căldură și lumină...
Ca la un sfânt deci se cuvine
Să vină în genunchi la mine
Toți cei în viață, să se 'nchine..
Și, dac'ar fi să mor vre-odată, — eu zic să vă ferească sfântul,
C'atunci s'ar prăpădi pământul!..

Găinile, privind la creasta cocoșului, aprinsă,—pară,—
Ca'n fața unui zeu puternic, îngenunchiate, se 'nchinară...

Dar, în aceiași zi, pe seară, găsind o cadă cu vin roșu,
Bău din ea cu atâta sete, că turtă s'a'mbătat cocoșu...

A doua zi, — când peste lume nici nu mijise zorile
Și somn adânc, fără prihană, dormiau sub rouă florile,—
Găinile, cu spaima 'n suflet, cu ochii plânși, cu cap năuc,
Cătându și zeul, îl găsiră într'o grădină, subt un nuc,
Pe niște fân dormind — butuc...

Il zgâlțâiră, să se scoale, să reaprindă soarele,
Dar pe cocoș, de băutură, nici nu'l țineau picioarele...
Atunci găinile 'ngrozite de-a lor nemilostivă soarte,
Inchiseră și ele ochii, gătindu-se 'n sfârșit de moarte...
Stătură astfel multă vreme, dar, mai vioae, o găină
Deschise ochii și, departe, zări o geană de lumină:
Părea că geana crește 'ntr'una... Apoi spărtura unui nor
Se auri cu foc, de par'că era o gură de cuptor
Și, după câteva minute, cu vălvătaia lui grozavă,
Pe gura de cuptor, de odată țâșni tot soarele în slavă!...
Atunci găinile văzură, cu negrăită bucurie,
Că minunatul lumii astru,
Cu slove mari de flăcări scrie
Pe bolta cerului albastru:

«Sânt mulți aceia cari, în lume, își trâmbițează larg cuvântul,
Că, fără eul *lor puternic, nu s'ar mai învârti pământul,*
Că n'ar mai fi apus de soare, *nici* răsărit, *nici* dimineață,
Că s'ar lăsa eternă noapte pe toate câte sânt în viață...

Și totuși, prin puterea sfântă, decât a tuturor mai mare,
Pământul pururi se 'nvârtește și soarele mereu răsare.

INTRE CONDEI
ȘI
CIOMAG

Cred cunoscută de toți întâmplarea dintre cunoscutul și talentatul scriitor *Al. O. Teodoreanu* și d. *Ion Călugăru*, ziarist dela *Cuvântul*.

Dela recenzia piesei de teatru „Rodia de aur", făcută de d. Ion Călugăru în susnumitul ziar, în mod nemulțămitor pentru autorul piesei, ca răsplată a acestei înserări, au fost cîteva repeziri pe scările chiar ale redacției ziarului.

Noi mărturisim cu adevărat, nu ne gîndeam să auzim fapte din acestea săvîrșite tocmai dela un scriitor distins, care ne dă să cetim, despre moral, despre frumos, ideal, scrise în culorile cele mai vii.

Cunoșteam noi fel-de-fel de polemici de prin gazete, cunoșteam fel-de-fel de bătăi, după cum le mai pomenia odată un scriitor: bătaia în școală, bătaia în armată, bătaia la poliție, bătaia reciprocă între soț și soție, bătaia la alegeri, și iată acuma un alt soi de bătaie și-a făcut apariția: *bătaia între scriitori*.

Așa se întâmplă de multe ori. Nu totdeauna lucrările aceluiaș autor sînt bune. Și dacă e așa, trebuie noi să ni le scoatem bune, dacă totuși ele au scăderi?

Noi îl cunoaștem pe d. Al. O. Teodoreanu din scrierile sale și-l prețuiam ca pe un distins și ales mînuitor al condeiului, cu un talent cum rar se poate vedea, dar nu ni l închipuiam astfel, ca pe scările redacției dela *Cuvîntul*, pregătit pentru a lua la boxat pe un confrate al său.

Mi-amintesc că am cetit recenzii ale unei aceleiași lucrări, de diferiți scriitori, unde într'una ridica în slavă pe autor, iar în alta nu se alegea din lucrare nimic, așa de proastă o găsea. Ei bine, ce urma de aici? Urma să-l vedem pe autor, într'un moment dat, că preface în invalid de război pe recezentul, care nu i-a scos că e bună lucrarea.

A săvîrșit d. *Al. O. Teodoreanu* zis *Păstorel*, prin aceasta, o greșală din cele mai mari.

Dacă de acuma lucrurile au pornit așa, nu mai e mult pînă vom vedea că scriitori de valoare vor ieși acei care vor fi mai chipeși, mai vînjoși, cu o musculatură de atlet, sau acei care au urmat școala de box.

Și, Doamne! câtă deosebire între condeiul mânuit de un talentat scriitor, înșirându-ți cuvinte frumoase, descrieri alese, scoțându-ți la iveală meritul pe care îl ai sau nu, și între ciomagul sau palmele unuia, care vrea să aibă meritele, pe care le-a scăpat pentru un moment de a le mai avea!

Păstorel Teodoreanu, prin astfel de fapte, s'a făcut vinovat aproape de neiertat.

Dacă într'adevăr «*Rodia de Aur*" este o lucrare bună, atunci autorul putea să fie mîngîiat; dacă însă lucrarea nu și-a ajuns perfecțiunea, atunci autorul să fie iarăși mângâiat că are alte lucrări mai bune, care ne fac cinste la toți.

Ar trebui ca astfel de fapte să lipsească dintre scriitorii noștri, ar trebui ca astfel de întâmplări nici să nu se audă în rândul mânuitorilor de talent și numai atunci scrisul prin publicitate va fi la înălțimea sa.

Ce vor zice ziariștii din țările străine; dar ce zic căpeteniile scriitorilor români despre astfel de fapte, care numai cinste nu ne fac?

Să auzim!

Ori condeiul, ori ciomagul.

Diac. V. FUSSU

Invierea fiului văduvei din Nain

«Şi apropiindu-se s'a atins de pat şi a zis:
Tânărule, ţie, zic, scoală-te!»
Luca VII—11

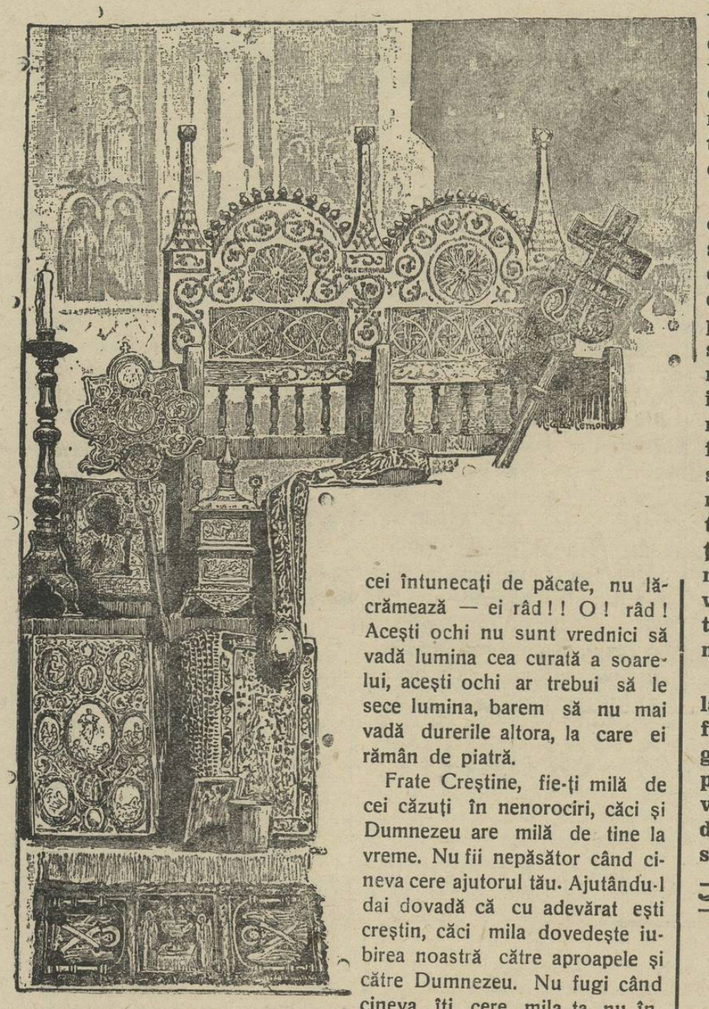

Frate Creştine,

Ia aminte ce glăsueşte sfânta Evanghelie; nu astupa urechile tale dela Cuvântul cel bun căci glasul Domnului îţi vorbeşte. Dacă tu nu vreisă asculţi când îţi glăsueşte Domnul, ce vei asculta mai mult dela oamenii care glăsuesc minciuna? Sufletul tău mai vârtos ascultă cuvântul cel rău, decât pe cel bun. Când îţi glăsueşte Domnul destupă urechile sufletului şi ochii inimii, ascultă că glasul Domnului este cântecul cel mai frumos din lume, ascultă, că Domnul are putere să învieze morţii. Deschide ochii tăi şi vezi că blândul povăţuitor astăzi merge spre cetatea Nainului, înecat da praful drumului şi după El merge popor mult. Mergi şi tu după Domnul, barem până la marginea cetăţii, ca să auzi plânsetul de jale al văduvei, căreia moartea îi luase pe unicul fecior, în care îşi pusese toate nădejdile şi toiagul bătrâneţelor ei. Lasă inima ta să plângă şi să-i fie milă de durerea aproapelui, căci şi el sufere ca şi tine în lumea aceasta. Tu nu vezi că Domnului i se face milă de durerea văduvei, care-şi pierduse toate nădejdile prin moartea feciorului ei?

Il vezi tu cum se apropie de patul în care era fiul spunând mai întâi văduvei «Nu plânge». Şi apoi fiului îi zise:

«Tânărule, ţie-ţi zic, scoală-te»? Atunci moartea speriată de puterea lui Dumnezeu a fugit din mădularele tânărului, lăsându-l să se scoale şi să vorbiască şi să vieţuiască îngrijind de maica lui până la adânci bătrâneţe? Vezi cât are Dumnezeu grije de noi?

Vezi cât de mult îi pare rău de durerile noastre? Dumnezeu, frate creştine, atât de mult ne-a iubit pe noi oamenii, încât şi-a dat pe Fiul său morţii, ca să ne spele păcatele noastre cele mari cu sângele lui curat, care a curs pe cruce în dealul Căpăţânei. Dacă blândului Mântuitor i s'a făcut milă de durerea văduvei, alinându-i-o prin întoarcerea la viaţă a fiului ei, apoi noi nemernicii şi păcătoşii, avem milă de aproapele nostru care sufere, plânge şi se tânguieşte, care cere mila noastră, să-l ajutăm în nevoile lui?

O! nu! rămânem surzi, urechilor noastre le-a luat auzul diavolul cel potrivnic şi rămânem nepăsători când auzim plânsetul de jale disperat şi fără nici o nădejde din nici o parte! Când vedem curgând lacrimile din ochii aproapelui nostru, ochii noştri cei întunecaţi de păcate, nu lăcrămează — ei râd!! O! râd! Aceşti ochi nu sunt vrednici să vadă lumina cea curată a soarelui, aceşti ochi ar trebui să le sece lumina, barem să nu mai vadă durerile altora, la care ei rămân de piatră.

Frate Creştine, fie-ţi milă de cei căzuţi în nenorociri, căci şi Dumnezeu are milă de tine la vreme. Nu fii nepăsător când cineva cere ajutorul tău. Ajutându-l dai dovadă că cu adevărat eşti creştin, căci mila dovedeşte iubirea noastră către aproapele şi către Dumnezeu. Nu fugi când cineva îţi cere mila ta, nu întoarce spatele tale căci şi Domnul la vreme nu te va asculta atunci când tu îi vei cere milă. Sf. Scriptură glăsueşte:

«Iubeşte pe aproapele tău, iubeşte pe vrăşmaşul tău, căci atunci cu adevărat eşti creştin şi Dumnezeu îţi trimite ţie după faptele tale.

Scoală-te şi tu la viaţă curată, făcând fapte bune, cum s'a sculat şi feciorul văduvei din Nain. Scoală-te, frate creştine, din noroiul păcatelor tale şi trăieşte înconjurat de cinste, de dreptate, de iubire, de dragoste, de milă, căci acestea sunt puterile cu care vei trece prin această viaţă mângâiat de binecuvântarea Tatălui Ceresc pe această lume trecătoare, având şi în viaţa care ne aşteaptă pe fiecare, fericirea cea veşnică.

Amin.

Pr. Dem. I. Iliescu Palanca

Pe marginea vremii.

Latura morală

Desigur că, mijloacele prin care căutăm să ne ridicăm la adevărata treaptă de civilizaţie a vremei, suferă, în deobşte, de vicii organice evidente. S'a lăsat în părăsire, cu o vinovată uşurinţă, tocmai latura morală a desvoltării noastre culturale şi sociale.

Şi cea d'întâi cauză a acestui mare neajuns, trebue s'o căutăm, negreşit, în lipsa de temeinicie şi de unitate de puteri, cu care s'a început acţiunea de îndrumare spre propăşire, a neamului nostru. S'a dat prea multă importanţă realizărilor cu caracter practic şi de imediată folosinţă a publicului,—şi nu s'a luat în seamă, decât în măsură neîndestulătoare, partea spirituală şi totuşi esenţială, a lucrurilor, care domină şi conduce în mod nevăzut, dar pe deplin constatat, orice străduinţă omenească.

Căci, este bine înţeles, că latura morală a oricărei înfăptuiri omeneşti, este singura care poate rezista împrejurărilor neprielnice ale vremei, şi poate fi socotită deasemenea ca cel mai însemnat suport de înălţare spre cultură şi prosperitate a unui popor. In partea morală a lucrurilor, se rezumă însăşi esenţa şi scopul urmărit de ele. Nici un ideal omenesc, nu poate fi atins cu adevărat, decât numai datorită moralului sufletesc, care se află în fiecare din noi, dar pe care trebuie să-l ştim a-l descoperi, la vreme şi la locul potrivit.

De aceea, spuneam, că lipsa laturei morale, constatată în îndrumarea noastră culturală şi socială, se resimte, în mod real, întreaga ţesătură a păturei populare a neamului. Este un cusur, care stăvileşte foarte mult şi în chip îngrijorător, mersul spre progres al neamului nostru.

Fapte şi dovezi luate din realitatea lucrurilor şi a vieţii de azi, vin în sprijinul spuselor noastre. Nu mai departe, putem aduce ca o pildă sdrobitoare, însuşi felul de organizare a societăţii actuale.

La temelia sa, zac aruncate, în neorânduială, ultimele modele ale civilizaţiei moderne, sub înfăţişări nelămurite şi pe cale de-a fi aduse la îndeplinire; toate acestea însă sunt lipsite de-o călăuză temeinică, care să le îndrumeze paşii şi privirile, pe calea cea bună. Alcătuirea societăţii noastre de azi este cuprinsă de frigurile unei repezi transformări. Pe zi ce trece, înfăptuim noui progrese; dar ceeace se culege depe urma acestei zeloase străduinţi, este lipsit de trăinicie şi continuitate.

Lipseşte partea morală, singura cu adevărat temeinică şi care inspiră cele mai înalte idealuri de propăşire ale muncii omeneşti.

La noi, s'a înfăptuit prea puţin pe acest tărâm şi de aceia situaţia în care ne aflăm, lasă mult de dorit în această privinţă. Cele mai multe fapte, de interes obştesc, ale conducătorilor noştri, sunt, din această pricină nesigure, fără o însemnătate dovedită şi au de cele mai multe ori, urmări contrare celor aşteptate. Tot de aci isvorăşte şi acea lipsă totală de autoritate morală, pe care o întrevedem zilnic apărând în actele şi raporturile noastre sociale. Este, desigur, un mare neajuns, al cărui leac trebuie să l căutăm, cît mai e vreme. Căci într'alfel riscăm să ajungem la capătul unui drum greşit şi primejdios. Progresul civilizaţiei moderne, nu constă numai din realizări practice. El îşi are latura morală corespunzătoare; trebuie numai să ne dăm osteneala de-a o cunoaşte, în toată alcătuirea ei temeinică. Numai aşa putem stabili acea legătură trainică şi constantă, de desvoltare culturală şi socială a ţărei noastre. Partea morală trebuie să stea întotdeauna la cârma oricăror porniri nobile şi omeneşti, — şi să fie, în orice împrejurare, călăuza nedespărţită a înfăptuirilor noastre practice.

C. Breazu-Leurdeni

Dreptul apărării sub dictatură

Apostolii dictaturii, care se sbat acum în sânul obştii româneşti pentru a ne încredinţa despre binefacerile dictaturii, scriu prin «Epoca» verzi şi uscate despre această grădină a dictaturii, parcă lumea n'ar fi avut prilej s'o vadă cum este din trecut.

Dar şi acum este dictatură în Europa şi o putem judeca şi de acolo câte parale face. Căci iată o ştire proaspătă dintr'o ţară cu dictatură, din care se vede că acolo nu-i voe nici să te aperi. E vorba de generalul italian **Nobile,** *care a făcut anul trecut cunoscuta expediţiune nefericită la Polul Nord şi pentru care i s'au adus felurite ocări şi pedepse. Ca tot omul, are şi el dreptul să se apere, chiar de ar fi şi hoţ. Dar aceasta numai în ţările fără dictatură, căci în ţările cu dictatură n'ai voie să te aperi. In ţara lui Mussolini cenzura a oprit pe Generalul Nobile de a-şi tipări apărarea lui. Ce mai zice d. Perşinaru? E bine aşa?*

Arhim. Scriban

Problema cerealelor

Cred interesant a fi cunoscute expunerile d. Ministru al Agriculturii I. Mihalache, la conferinţa pe care a ţinut-o la Banca Centrală cooperativă din Bucureşti.

Domnia sa a arătat că ministerul de agricultură având un fond de 500 de milioane lei, daţi pentru propăşirea agriculturii, sumă care urma să fie întrebuinţată în timp de 2 ani, a hotărît ca o sumă de 200 milioane de lei, să fie întrebuinţată pentru cumpărarea cerealelor si date plugarilor în comunele unde grîul a suferit mult, în loc ca această sumă să stea la Banca Naţională.

La această sumă se va mai adăoga şi cele 30 milioane lei date de ministrul de agricultură, camerilor agricole, ceiace înseamnă că se găsesc în momentul de faţă 230 milioane de lei, spre a face faţă nevoilor.

Se vor aproba cereale pentru sămînţă pe baza tablourilor întocmite de Camerile Agricole şi vor fi date de federaţie, care-şi vor lua garanţiile trebuitoare.

Dela sătenii cu stare, se vor lua poliţe; iar ceilalţi vor garanta cu recolta, cu o dobândă care nu trece de 10 la sută.

Domnul Ministru Mihalache a mai spus că în toată Europa este un desechilibru în ceiace priveşte preţul cerealelor. La noi în România, preţurile cerealelor sînt sub p r e ţ u l desfacerii. Plugarul nostru încasează abia jumătate din preţul adevărat, din cauza crizei din ultimii ani şi a nevoei de bani, precum şi din faptul că sătenii aduc cantităţi mari de cereale în oboarele unde se vînd. Ne găsim prin urmare în plină criză a comerţului de cereale.

Reprezentanţii financiari din străinătate, s'au oferit să sprijine pe agricultori. Bani deci se găsesc, însă nu putem să valorificăm recolta, deci lipsă de organizaţie.

Pentru aceasta se cere depozitarea cerealelor în magazii şi silozuri şi chiar s'a hotărît construirea unor silozuri, în care să încapă 50 de mii de vagoane cu cereale.

De asemenea, s'au dat ordine perceptorilor să slăbească presiunea încasării impozitelor şi acolo unde Banca populară garantează încasarea impozitelor, sătenii să fie amînaţi.

Procedându-se în felul acesta, problema lipsei cerealelor va fi rezolvată.

Diac.

Răvaşe Educative

GUNOIUL

Dragă Nicule,

Ai citit— de sigur — şa patra scrisoare a d-lui ministru Mihalache, în care îndeamnă pe plugari să gunoiască locurile arate pentru-ca producţia să sporească şi bucatele noastre să se desfacă şi pe pieţele streine. Cum azi este mai mare ruşinea, ca, având atâta pământ, *Bărăgane*, de locuri necultivate şi cele cultivate să fie negunoit sistematic şi grâul să ne vină din America.

N'are omul dreptate?

Ce 'nţelepte sfaturi dă ministrul Agriculturii! Bine era însă ca înaintaşii săi să se gândească la aşa ceva şi ei să găsească din vreme mijlocul d'a lega pe ţăran de pământ şi d'a pune—în mintea lui — cunoştinţele puse de Ioan Mihalache acum, cum şi deprinderea la *mica industrie*, astfel ca 'n satul lui, ţăranul s'aibă ce lucra, nu s'alerge aiurea după câştig şi s'ajungă slugă, sau tâlhar la oraş, aşa cum e azi; iar gunoiul în loc să fie pe arătură, să se târască pe stradele capitalei, ale oraşelor, ale şoselelor, ale codrilor din întreaga ţară, de nu mai poate circula un automobil neatacat de pungaşi, de ne gândim unde o s'ajungem.

O să mai găsim oare mijlocul d'a stârpi în ţărănime: fuga de la sate către oraşe, lenea, tâlhăria, beţia, neobrăzarea târşânarilor desocupaţi şi pretenţioşi?

* * *

Şi cine strică dacă azi avem un aşa de mare contingent de beţivi de tâlhari şi de şomeuri, cine alt decât noi?

De unde să se inspire ţăranul şi să se moralizeze? Dela şcoală, dela biserică, dela familia târgoveţilor bogătaşilor?

Vai de voi!...

Câtă vitregie, câtă desinteresare, câtă şubrezenie domneşte s'acolo!...

Nu pun mâna pe bisturiu ca să scalfalez în toate aceste răni sociale, că sunt sigură că dau de virusul care a'nveninat tot, până şi ţărănimea, care era cu mult mai demnă şi mai sănătoasă la minte şi la moravuri, când n'avea asemenea *putregăioase busole.*

Am deobiceiu a face anchete printre sătenii funcţionari la poştă (factori poştali) la tramvai (conductori, controlori) toţi veniţi aicea din cele patru unghiuri ale ţării, numai pe procopseală, toţi lăsând acasă zeci de pogoane de pământ nelucrate, bucurându-se de leafa de aici şi înveninându-se de boale şi 'nvăţând potlogăriile şi depravarea dela oraş.

Iată deci gunoiul, gunoiul e aici, nu pe lan, nu pe arătură, cum zice Mihalache.

— Ce să facem la ţară? 'Mi răspund ţăranii, procopsiţi, cari s'au lăsat pământul nelucrat şi s'au băgat copiii în licee?!?

Adevărat, ce să facă la ţară fără vite, fără unelte, fără fel de industrie, pusă lor la 'ndemână. Am văzut în Suedia, Norvegia, Elveţia, Germania, Italia, Belgia, Franţa, şi ori în ce ţară am fost în Europa, adevărată artă, aplicată nu numai în ţarinele, câmpiile şi grădinele lor, dar şi 'n camere, celare, grajduri, împrejmuiri, cotete şi bucătăriile lor, mai curate şi mai bine întreţinute, ca ale noastre.

* * *

Fiecare ţăran e dogar, tâmplar, dulgher, olar, potcovar, fierar, pantofar, curelar, şi aşa, orice 'i lipseşte, ca mobilier, ei fac singuri; timpul şi 'l întrebuinţează, când nu e la câmp, în jurul casei sale, făcând — din ea — cuib de muncă şi de curăţenie.

Când eram mică, ştiu că, tata moşul, Mihalache Vlădescu, tatăl generalului Matei Vlădescu, fost 25 ani mareşal al Curţei Regale, sub regele Carol şi tatăl meu, Ioan Andronescu, a v e a u mai multe vii pe *Valea-Voivozilor*, lângă Târgovişte; mi-aduc aminte c'atunci erau ţărani cari pe ce puneau mâna făceau, şi făceau frumos, aşa de frumos încât: *cruciţe, troiţele, ghisdurile dela puţuri, porţile, ceardacurile lor vechi, vedrile, butoaele, putineiele, furcile, fusele, ciubările, buciumele, toegele, fluerile, cavalele lor, toate erau cioplite şi sculptate de ei; iar strachinele, urcioarele, borcanele împodobite cu motive naţionale înflorate şi 'ncondeiate pe ele ca şi pe ouă; cioplite pe porţi, pe stâlpii pridvoarelor, pe troiţe* de fac şi azi mândria colecţionarilor din muzeele şi din palatele ţării.

* * *

Acum tot ce au, dau pe picuşul din cârciumă unii, iar alţii jerifesc tot pe modă şi pepolitică. Mijloace cu ce să lucreze pământul n'au; iar pofta d'a mai sta la ţară s'a dus. Indrumarea spre industrie, astfel ca ţăranul să 'şi confecţioneze tot ce 'i trebue, nimeni nu s'a gândit a i-o da.

Licee, gimnazii, au răsărit în comunele rurale, în loc de şcoli agricole şi industriale.

Dorul de muncă şi de pricopseală de pe cuprinsul ţării, nu doar din birouri şi făbrici se poate căpăta. Nici dela răspântii, unde stau azi copiii plugarilor, ca să vândă rahat... alune prăjite, covrigi şi, să 'nveţe specula şi înşelătoria la cântar, minciuna şi destrăbălarea pe care s'o ducă la sate.

Aşa fiind, mijloacele, Ministrul Mihalache, strică zadarnic cerneala în scrisorile lui către plugari; iar gunoiul... gunoiul nu e pe lan şi pe arătură, ci în cancelariile şi 'n birourile oraşelor noastre, de posturi de cereri de către ţăranii deşţăraniţi.

Baba Vişa

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată s u m e l e rămase, căci numai aşa f o a i a aceasta va putea duce mai d e p a r t e făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

N. B. Aceasta e casa părintească a d-nei Smara, clădită de părinţii săi Ioan şi Alexandrina Andronescu. In ea au fost crescuţi 10 copii toţi ajunşi demnitari şi funcţionari ai ţării. Azi se dărâmă la Târgovişte ca să se clădească o şcoală Comercială. Pivniţile Basarabilor pe cari era clădită au fost sfărâmate cu Dinamită.

Din viaţa Episcopiei Aradului

O sută de ani dela primul episcop român

Dar pe câtă vreme, episcopia Aradului şi celelalte episcopii ortodoxe din Ardeal purtau corespondenţa oficială — în chip forţat — cu mitropolitul din Carloviţ, în limba slavonă, episcopiile greco—catolice stăteau sub jurisdicţia mitropolitului ungur dela Strigoniu, cu care purtau corespondenţa în limba maghiară.

Ba episcopul Erdelyi dela Oradea purtă corespondenţă cu uniţii din Arad, în limba maghiară; dovezile să află în mâna părintelui Dr. Ciuhandu. Să trecem la altă chestiune. Am arătat mai sus că dela înscăunarea primului episcop român în viaţa diecezei Aradului, până 'n zilele noastre, mulţi episcopi s'au învrednicit—cu învrednicire să ocupe acest scaun episcopesc, de o însemnătate covârşitoare întru promovarea intereselor româneşti, la marginea de Ţară.

Iată numele câtorva episcopi arădeni:

Episcopul Gherasim Raţ a pregătit terenul separării Bisericii româneşti de ierarhia sârbească, separare care a devenit fapt îndeplinit, în 1864, când Mitropolitul Andrei Baron de Şaguna a rupt orice legături de supunere cu Carloviţul. Gherasim Raţ a înfruntat cu bărbăţie toată urgia propagandistă a Episcopilor catolici dela Oradea: Vulcan şi Erdelyi.

Episcopul Miron Romanul, călugărit în anul 1857, la mânăstirea Hodoş-Bodrog şi ales vicar episcopal de Oradea la 1870, a ajuns episcop al Aradului la 1873, în locul lui Procopie Ivacovici, care trece ca mitropolit la Sibiiu, în urma morţii marelui Şaguna. Tot în acest an, mitropolitul Ivacovici, fiind ales patriarh al Sârbilor la Carloviţ, episcopul Dr. Miron Romanul — pentru vrednicia lui — fu ales mitropolit al Românilor ortodoxi din Ardeal şi Ungaria. Acest vrednic prinţ al bisericii ortodoxe de peste munţi a dovedit a fi un adevărat sprijinitor al sufletului românesc, desăvârşind opera marelui mitropolit Şaguna, prin Şcoală şi Biserică. Toată averea strânsă cu muncă cinstită şi-a închinat-o sătenilor din satul său natal, Mezieş-Bihar, clădind o măreaţă biserică. Sub cărmuirea acestui înţelept arhiereu, în dieceza Aradului luă fiinţă revista bisericească «Speranţa» în 1869, revista «Lumina» la 1872, care, sub redactarea teologului Vicenţiu Mangra, a produs o vie reacţiune în viaţa literară-bisericească din Ardeal, datorită însemnatelor articole despre «*unitatea limbei în cărţile noastre bisericeşti de pretutindeni*». Sub păstorirea episcopului Ion Meţianu, care a fost episcop dela 1875—1899, ia fiinţă revista «Biserica şi Şcoala», care a lăsat o dâră de adâncă lumină în viaţa literară-bisericească a Ardealului. Această revistă — în acea v r e m e a de stăpânire streină — era hrana săptămânală a preoţilor şi învăţătorilor ardeleni, ca şi «Telegraful Român» dela Sibiiu. Acum doi ani, Aradul a sărbătorit 50 ani dela înfiinţarea acestei reviste la care au scris, cu înflăcărare idealistă, P. S. Episcop Ciorogariu al Orăzii, V. Mangra, episcopul Iosif Goldiş, Gh. Bariţiu-unitul, episcopul Ion Papp, etc.

O ANIVERSARE

Faima şi modul de înţelegere a unui scriitor cresc sau descresc, ori se preschimbă în frămîntarea aceasta de idei şi sentimente nouă a unor mulţimi înoite. Articolele mici de astăzi în comparaţie cu cei care au scris mai de mult cu zeci de ani, pierd orice

D-na Smara la 30 de ani

însemnătate, iar scrisul acelora de mai de mult îl avem izvorît pînă şi astăzi de sub penelul lor.

Sînt mulţi oameni, care au avut nume pline de glorie, în faţa cărora s'au descoperit capetele mulţimilor admiratoare ; dar gîndindu-ne la aceasta vedem merite mari desvăluindu-se în faţa ochilor noştri, vedem numele lor gata isbucnind a le spune, vedem faima lor, vedem admiraţia celor care îi doresc.

Un astfel de nume este pentru noi românii de mare laudă, numele *Doamnei Smara.*

In ziua de 18 Septemvrie anul acesta, cunoscuta scriitoare, ziaristă, colaboratoare activă a fiind nepoata cunoscutului scriitor şi fabulist *Grigore Alexandrescu* şi a Generalului *Vlădescu,* fost 25 de ani Mareşalul Palatului, în timpul Regelui Carol.

Cu toate acestea, deşi se trage din aceste familii de nobili, a trăit în mijlocul poporului pe care îl iubeşte şi-l cultivă cu drag.

Nu cred să fie cineva la fel ca d-sa, care să alerge mai mult dela un colţ la altul, pentru bunele înfăptuiri, căci fiind un spirit de iniţiativă, multe a putut înfăptui.

A dus faima ţării noastre departe, peste hotarele Europei, a spus cuvinte de laudă şi de frăţie tuturor neamurilor străine, pentru care acestea ca recunoştinţă şi dragostea neamului nostru, i-au închinat pagini întregi din diferite gazete.

A reprezentat România ca delegată a presei, la *Congresul Orientaliştilor* dela Roma, depunînd coroana de bronz în *Forul Traian* şi după înflăcărатul discurs rostit acolo, i s'a dat Bunul Merit, decoraţieitaliană. La noi însă, după o activitate rodnică de mai bine de 40 ani, nu i s'a dat nimic, înalta autoritate şcolară, pare a o fi trecut în umbra uitării.

Din propria sa iniţiativă a înfiinţat, pe cînd era institutoare, *Şcoala în aer liber,* pentru care a întâmpinat multe piedici, dar totuşi a ieşit învingătoare.

Cînd inamicii făcuseră grajduri din şcoli, Doamna Smara, cu 6000 de şcolari, ai celor duşi pe front, făcea orele de clasă în aer liber, în cele patru colţuri ale Capitalei.

Ca scriitoare ştie să apere interesele tuturor. Fapta bună ştie să o înscrie în slove de aur, iar călcarea greşită ştie să o infiereze cu durere. Este o adevărată ziaristă a conştiinţei plină de spirit, o scriitoare şi o mamă bună pentru toţi.

A scris multe cărţi atît în proză cît şi în versuri, pentru buna educaţie a tineretului, pentru care găsesc nimerit a le da titlul mai jos.

Aceste cărţi, după cum le împarte însăşi autoarea în trei categorii, aşa le vom da şi noi şi anume :

Didactice : *A. B. C.* ilustrat ; *Anicuţa,* istorioare pentru copii ; *Corbul cu pene de aur,* poveşti ; *Poveşti Americane,* prelucrare după F. Coper şi *Mătuşica Dita,* pentru copii.

Cărţi literare : *Băiatul mamei,* roman ; *Din pana suferinţii* versuri ; *Nuvele ; Poveşti ; Mosaicuri ; Calvar,* poezii ; *Simfonii*

D-na Smara pe gânduri

din trecut, poezii ; *Stâlpi de pază* poezii patriotice ; *Fata tatii,* roman ; *Ţara mea,* poezii patriotice ; *Conferinţe şi discursuri ; Dela Bucureşti la Capul Nord* şi *Spade strămoşeşti,* versuri patriotice.

Conferinţe : *Veronica Micle ; Copii orfani ; Feciorii şi fiicele noastre ; Inteligenţa femeei ; Schiţe din Târgovişte ; Schiţe şi Amintiri din Italia ; Grigore Alexandrescu ; Schiţe şi Amintiri din Cehoslovacia.*

Teatrale : *Mirza,* dramă în versuri ; *Ispăşire,* dramă într'un act ; *La 24 Ianuarie,* tablou istoric ; *Dorul de ţară,* dialog ; *Meseriaşii ; Corbul cu pene de aur ;* feerie în versuri ; *Rapsodul Bărăganului* şi *Fecior de bani gata.*

* * *

Activitatea Doamnei Smara nu constă însă numai în atâta, ci are şi alte multe lucrări, pe care nu le-a publicat încă.

In aceste cărţi a pus suflet din sufletul său, a pus învăţături în formă uşoară şi plăcută, sfătuiri morale şi îndreptări naţionale, dovadă *Răvaşele Educative* publicate în Gazeta noastră, sub pseudonimul de *Baba Vişa.* Deci scrisul acestei devotate în ale scrisului, pe cât este de îmbelşugat pe atât este de practic.

E prima femeie, care a scos o revistă la noi, încă din anul 1883 cu titlul de *Altiţe şi Bibiluri,* cu fel de fel îndemnuri gospodinelor noastre, despre arta cusăturilor, broderiilor şi ţesăturilor româneşti.

E prima femeie care a vorbit la *Ateneul român* şi tot d sa este aceia care a reprezentat România la *Congresul Păcii* din Paris.

Membră activă şi de onoare la peste 40 de societăţi din ţară şi din străinătate, dintre care : *Dante Alighieri* şi *Storia ed Arte* din Roma.

A luat parte la tot angrenajul cultural artistic şi patriotic din ţară.

A contribuit mult la ridicarea busturilor lui *Grigore Alexandrescu* şi *Heliade Rădulescu* la Târgovişte, şi al *Veronichei Micle* la Ateneul român. De asemenea a ridicat şi Crucea lui Tudor Vladimirescu, iar acum se străduieşte pentru a repara *Mitropolia Voevozilor* din Târgovişte, unde toţi *Basarabii* au fost unşi.

Doamna Smara este o fire cu adevărat românească, cu o voinţă fără seamăn, e de o deplină consecvenţă, apoi mai e înzestrată şi cu darul de a ţine minte. Veşnic cu dorul de muncă, o vezi la toate şezătorile şi serbările, unde în cuvinte înălţătoare îndeamnă pe toţi la muncă cinstită şi rodnică.

Aceasta este *Doamna Smara,* care ajunsă la vîrstă atît de înaintată, cu toate acestea priveşte cu drag la rezultatele frumoase pe care le-a căpătat în rodnica sa activitate.

Să ne trăiască întru mulţi şi fericiţi ani.

Diac. V. Fussu

D na Smara la 72 de ani

ziarului nostru, a sărbătorit împlinirea a 72 de ani de viaţă.

Doamna Smara, cu un trecut foarte strălucit, de rodnica sa activitate, atît în ţară cît şi în străinătate, a ştiut şi ştie mereu să-şi întrebuinţeze talantul cu folos.

Se trage dintr'o familie distinsă,

Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului“

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).

Blasco Ibanez

Pe ceaţă. (A. de la Rocque). Pescuitul mergea de minune.

Cu luminele de poziţie aprinse, pe o lumină de lună superbă, echipajul navei «Steaua valurilor» se îngrămădea în jurul unei sobe plină până la gură cu cărbuni...

Un sgomot depărtat se auzi, nedeşluşit la început, dar care nu întârzie să se mărească.

In mai puţin decât trebue să scriu acestea, echipajul fu pe punte. O surpriză aştepta pe pescari. Ceaţa, o ceaţă deasă de tăiat cu cuţitul, se lăsase de odată, înecând orizontul în o negură de nepătruns.

Sgomotul de adineoare creştea în putere şi se apropia cu iuţeala trăsnetului.

Sgomotul ce'l auzeau şi care părea că vine drept din'aintea lor, era sirena unui vapor, poate al unui transatlantic, dacă se judeca după iuţeala cu care se mărea.

Dacă nenorocirea vrea ca să'i fim în drum, suntem perduţi murmură patronul. Repede, repede la fluer, să'l anunţăm că suntem aici, şi D zeu să ne ferească.

— Trebue să fi navigat pe unul din aceste oraşe plutitoare care se numesc transatlantice, ca să'ţi faci o ideile de iuţeala lor, chiar pe timp de ceaţă şi contra regulamentelor.

Nouăsprezece miile pe oră ; o jumătate de kilometru pe minut.

Sunt regiuni, mai ales pe bancurile de la Terre Neuve, unde domneşte necontenit o ceaţă deasă.

In timp de nopţi şi zile, sirena mugeşte fără încetare.

E lugubru.

Melancolia domneşte la bord în zilele de ceaţă.

Dar dacă cineva se teme de un abordaj pe o navă de mare tonaj, cine se îngrijeşte de o mică navă de pescuit ?

Ca un fulger, nava uriaşă trecu, cu felinarele sale electrice luptând contra întunericului fără să poată să 'l învingă.

Timonierul din prova văzuse ceva, s'a simţit o ciocnitură mică, dar cum nu se arătă nimic, cum nu se văzu absolut nimic, monstrul îşi urmează drumul, mărind iuţeala ca să-şi câştige timpul perdut.

Puţin mai departe, în ceaţa tot aşa de deasă, «Steaua Valurilor» cu coastele deschise, se scufundă, înghiţind cu ea cei 8 oameni din echipaj.

Cum se măsoară iuţeala unei nave. Cu un aparat numit loch. Cuvântul loch înseamnă în limba arabă tabletă sau tableta de distanţă mearsă. Genovezii şi Veneţienii au luat acest aparat de la Arabi în secolul al XIV.

Lochul (se citeşte locul) e o scândurică sau tăbliţă triunghiulară, prinsă în laba de gâscă, cu trei saule (sfori) de care se leagă o saulă mai lungă, însemnată cu bucăţele de astar (pânza colorată) sau de piele, la fiecare cincisprezece metri (şi 43 cm.).

Se asvârle scândurica în apă şi când a trecut de navă primul «nod» însemnat de astar, se răstoarnă de către un alt timonier un nisipar, în care începe să curgă nisipul în bula de jos a nisiparului. Când tot nisipul a curs, adică după 30 de secunde, timonierul cu nisiparul strigă «stop» şi celalt timonier opreşte desfăşurarea saulei de pe mosorul ei. Se trage lochul la bord numărându-se câte noduri s'au scurs în timpul celor 30 de secunde arătate de nisipar.

Să presupunem că au trecut 15 noduri (de câte 15, 43 metri). Socoteala ce urmează e simplă.

Socotind unitatea de măsură a lungimilor pe mare, o milă care are 1852 metri (se va vedea mai departe de ce) avem relaţiunea :

15, 43 metri sau un nod este a 120-a parte din 1852 metri sau o milă.

Dacă nava «filează» 15 noduri (a 15, 43 metri) în 30 de secunde, şi cum 30 de secunde este tot a 120-a parte din o oră, înseamnă că nava merge cu 15 mile pe oră. Ori faptul că «nodurile filate» ne-au dat putinţa să măsurăm direct milele merse, ne face să spunem că o navă filează 15 noduri şi să înţelegem că nava merge cu 15 mile pe oră.

In zilele noastre, acest fel de măsură a iuţelei a dispărut, dar a rămas tradiţia limbajului.

Iuţeala se măsoară acum cu lochul metalic care e o elice ce se învârteşte în apă de curentul format de iuţeala navei, aparatul fiind agăţat cu o saulă lungă la pupa.

In partea unde este prinsă saula la bord, aparatul are o cutie cu angrenaje şi ace arătătoare, care indică câte mile a mers nava de când s'a asvârlit elicea lochului în apă.

De ce s'a ales 1852 de metri ca unitate de măsură de lungime pe apă (pe harta măritor) ? Pentru ce harta marină e proecţia mărilor (conturul ţărmului şi insulelor) din centrul pământului, pe un cilindru circumscris la ecuator.

Odată proecţia făcută (pe o scară redusă) se tae cilindrul şi se desfăşoară.

Natural că polii nu vor putea fi proectaţi în această hartă. Harta noastră va fi meridianele verticale şi linii drepte, iar paralele orizontale şi tot drepte.

In desfăşurare, ecuatorul va avea gradele şi minutele pe o linie dreaptă. Un minut de grad de pe ecuatorul pământesc are lungimea de 1852 de metri sau o milă marină.

Colţul Medicului

Erizipel

(brâncă, orbalţ)

Una din boalele cele mai cunoscute în poporul nostru este brânca. Această boală de multe ori aduce cu sine moartea, mai ales la beţivi, la oamenii bolnăvicioşi, la copiii mici şi la bătrâni. Ea se iveşte de obicei la faţă, începând de multe ori cu nasul, de unde se întinde la cap, la urechi, la gât şi mai departe, părăsind sau nu locurile atinse dela început. Adeseori erizipelul se iveşte în jurul rănilor de orice soiu, dar mai cu seamă în jurul rănilor produse prin armă de foc ori prin lovituri.

Brânca este molipsitoare, se întinde dela om la om, mai ales în localurile unde este multe lume adunată, de pildă în spitale, cătărmi şi şcoale. Ca toate boalele molipsitoare, erizipelul îşi are şi el un microb, care îl produce (un germen) care de altfel se găseşte şi în alte boale. Acest microb se arată sub forma unui şireag în formă de mătănii. Nu se ştie bine cum se face infecţiunea, dar este probabil că microbul se introduce prin vr'o sgârietură foarte mică şi nebăgată în seamă, care s'ar afla în nas, la buze, la pleoape, pe obraz, la ureche, de unde se explică de ce erizipelul se iveşte mai des la faţă.

De altfel microbul se poate introduce prin orice rană, cât de mică şi ori unde s'ar afla ea.

Brânca este o boală cu fierbinţeală mare şi care se arată în afară prin nişte pete mari (plăci) roşii cu marginele ridicate puţin deasupra pielei dimprejur şi cari în cele din urmă se scămoşează şi pier.

La început bolnavul se simte rău, după care este apucat de un fior straşnic, îi este frig, aşa de frig de-i scrâşnesc dinţii în gură, apoi este cuprins de-o căldură mare. Temperatura corpului ajunge câte odată până la 41 de grade iar bolnavul are durere de cap, sete mare, lipsă de poftă de mâncare, vârsături, urdinare, lipsă de somn şi uneori aiurare, gâlcile sau ghindurile din apropierea locului atins se umflă şi produc durere, după cum se întâmplă cu gâlcile dela gât, când brânca este la faţă. După 2—3 zile începe să se arate o pată mare roşie formată de pielea aprinsă (inflamată) şi bursumflată. Această pată se întinde din ce în ce mai mult şi produce nişte dureri ca de înţepătură, parcă te-ar înţepa cineva cu un ac. Orice atingere, cât de mică, produce durere mare. La început pata, sau mai bine zis placa, este de culoare roşietică, dar cu timpul devine din ce în ce mai închisă. Roşeaţa piere prin apăsare cu degetul, pentru a se ivi din nou îndată după ridicarea lui. Marginele acestei pete sunt puţin mai ridicate decât pielea din jur şi sunt de culoare cam gălbue. Părţile de desuptul pielei se umflă, câte odată foarte mult, mai ales la faţă, aşa că chipul omului este cu totul schimbat.

In tot timpul cât ţine pata bolnavul se simte foarte rău şi are fierbinţeală mare. După 4—5 zile pata se vestejeşte, se păleşte îşi pierde culoarea şi se sbârceşte, apoi se scămoşează şi cade sub formă de peliţe late, după care bolnavul începe a se simţi mai bine şi a intra pe cale de vindecare.

Peste tot boala ţine cam 10 până la 12 zile. Câte odată se formează sub pată puroiu, alte ori părţile atinse cad în putreziciune (gangrenă). Când brânca are o formă grea aduce cu sine moartea ; puterile bolnavului se sleiesc din ce în ce, buzele şi dinţii se acopăr cu un strat negricios, limba se usucă, pântecele se umflă, o urdinare straşnică începe, pielea corpului se îngălbineşte, apoi omul cade într'un fel de toropeală din care nu se mai deşteaptă.

Tratament. Vom ţine bolnavul într'o odaie curată şi bine aerisită ; aşternutul va fi curat întreţinut, odihnă la pat şi linişte.

E bine să chemăm medicul cât mai repede şi dacă cere să ducem bolnavul la spital să nu ne opunem.

Erizipelul este o boală molipsitoare şi o mai pot lua şi alţii din casă, deaceia e bine să îndepărtăm bolnavul, izolându-l într'un spital.

Dr. I. Glăvan,
Asistent Universitar

In coloanele acestei gazete, bătrânul şi vajnicul luptător, P. S. Episcop Roman Ciorogariu a luptat cu înverşunare împotriva ministrului maghiar Hieronimy, persecutorul şcolilor româneşti. *In ochii albaştri, ca seninul cerului, ai acestui venerabil Episcop a licărit în vremile de furtună şi de seninătate idealul sfânt al neamului romînesc.* Pentru scumpa Biserică românească şi pentru cumintele şi viteazul popor român, P. S. Episcop Ciorogariu a îmbătrânit în jertfe naţionale şi şi-a perdut braţul în Senatul României libere şi întregite, sub explozia bombei lui Goldştein...

Istoria vieţii diecezei Aradului— în întregimea ei — o vor scrie istoricii noştri de valoare. Eu am spicuit momentele mai însemnate din viaţa bisericii arădene pentru cititorii noştri, aşa cum am făgăduit Episcopiei Aradului.

Aradul, azi, este un centru de greutate a propagandei ortodoxe — condus de vrednicul episcop Grigorie Comşa—împotriva sectanţilor, de tot felul. La Arad pulsează viaţa bisericii strămoşeşti. De cum trebuie să ne apărăm credinţa, se poate învăţa dela P. S. Episcop Grigorie, *spaima sectanţilor.* Scaunul episcopesc dela Arad—în toate vremurile — a fost stăpânit de arhierei cari au fost mândria ortodoxiei româneşt. Inconjurat de vrednicii şi credincioşii preoţi : Ciuhandu; Căpăţian, Olaru, Stana, Muscan etc., D. S. Grigorie lucrează cu râvnă la întărirea Bisericii ortodoxe şi la mântuirea sufletelor credincioşilor.

La Arad — ca şi 'n alte centre româneşti din Ardeal — a clocotit sângele românesc şi s'a urzit înfăptuirea visului naţional român. Aradul a fost martorul multor frământări naţionale. *La Arad — s'a urzit Marele Sfat Naţional Român ; la Arad, puterea ministrului maghiar Hieronimyi s'a lovit de vajnicul luptător P. S. Ciorogariu ; şi tot la Arad, P. S. Grigorie a vârît spaima în gloata sectanţilor.* In multe prilejuri tulburi, însuşirile strămoşeşti ale Arădenilor au fost de mare folos. Implinindu-se o sută de ani dela înscăunarea primului episcop român N. Ionovici în dieceza Aradului, întreaga noastră Biserică înţelege să sărbătorească acest fapt însemnat şi semnificativ din viaţa diecezei Aradului, cu însufleţire, în această toamnă.

Trecutul glorios şi virtuos al arhiereilor arădeni cari au păstorit dela 1829, încoace, şi al tuturor vrednicilor arhierei ortodoxi să călăuzească paşii P.P.S.S. noştri Ierarhi pe calea luminoasă a adevărului evanghelic şi naţional, pentru înflorirea diecezei Aradului şi pentru slava şi tăria Bisericii şi Ţării româneşti ; aceasta este urarea inimoasă pe care o face gazeta noastră, cu prilejul acestei pioase şi meritoare sărbătoriri. *Numai aşa, memoria înaintaşilor noştri va fi păstrată, cu neprihănire, în această vreme de libertate naţională şi religioasă, pentru care, poetul pătimirilor naţionale, Octavian Goga, a cântat cu poporul zbuciumat :*

«Acel vis neîmplinit, copil al suferinţii,
Cu-al cărui dor au adormit
şi moşii şi părinţii...

N. C. Munteanu-Muntmarg
8 Septembrie 1929.

Cugetări

Spune-mi cât iubeşte cineva ! Atunci ţi-oi răspunde cât de mult înţelege pe Dumnezeu.

In viaţa de toate zilele, avem nevoie de mai multă credinţă ; credinţa în Dumnezeul nesfârşit şi prin această credinţă în noi înşine, cari suntem făcuţi după chipul Lui.

Trine

Pentru deșteptarea neamului

Și veți cunoaște adevărul, și adevărul vă va slobozi pre voi.
Ioan 8,[32].

In vara aceasta, am luat parte la cursurile de vacanță ale Școalei Biblice din Geneva.

In această școală se pregătesc elevi și eleve de toate vrâstele, de toate condițiunile, de orișice națiune, pentru învățătura Evangheliei și predicarea cuvântului ei!

Am avut ocaziunea să ascult cele mai interesante cursuri și să aud cele mai minunate mărturisiri, ale acelora care s'au devotat pentru slujba Domnului, pentru răspândirea cuvântului dumnezeiesc și mântuirea sufletelor.

Ce operă măreață, în adevăr, pentrucă în viața aceasta scurtă dar în care am primit totuși binecuvântarea mare a harului ceresc, să putem dezvălui și altora taina și puterea fericirii, a învierii noastre prin acest dar.

Ce operă măreață este acea a misionarului, care a primit pînea cerească, care s'a împărtășit și s'a hrănit cu ea, de a o da și altora spre gustare, această hrană pentru mântuirea lor!

E posibil se întreabă mulți ca un hoț, un răufăcător, suflete pironite fără leac în păcat să se trezească de odată, să-și schimbe viața într'o clipă și să devie oameni de treabă, creștini cinstiți și slujitori ai lui Dumnezeu?

E posibil. Am văzut această operă regeneratoare a cuvântului dumnezeiesc, am văzut bărbați și femei cu capetele plecate pătrunși în toată ființa lor de viața nouă care pulsa în ei pentru întâia oară, i-am văzut recunoscători și umiliți, păzind viața cea mai cinstită întru Dumnezeu, fără de teama căderii din nou în păcat, știind bine că Hristos, care i-a ridicat la viață nouă a luat grija vieții lor în mâinile Sale și că prin acest har, azi se bucură de pacea, pe care El (Mântuitorul) n'o va mai lua de la dânșii.

Siguranța și încrederea lor provin din minunea transformării sufletului lor și regenerați la viața nouă, creștinii vrednici de a purta numele lui Hristos o pornesc departe. pentru propoveduirea numelui Lui mare, care i-a mântuit și se duc până în țările cele mai cu anevoie de străbătut învățând limbi străine și se pun să predice cuvântul Domnului.

Se duc în țări cu arșița de soare, în țări bântuite de primejdii, dar totuși bucuroși ca să răspândească Biblia, până la cele mai îndepărtate colțuri ale pământului.

Pleacă soți cu soții și copiii mici, în călătorii care durează săptămâni, liberi de grijile ce le vor întâmpina, plutind plini de curaj sub aripile protectoare ale credinței.

Asistau la aceste conferințe misionari din America, care urmau să se îmbarce pentru Indochina și Siam, precum și alți mulți din Anglia, Franța, Portugalia și alte diferite țări.

Am ascultat diferite mărturisiri pline de cel mai mare interes, dintre care menționez: Un grup de misionari s'au hotărât să se ducă și să răspândească cuvântul biblic din Monte-Carlo și Nisa.

O sarcină grea părea că apasă pe inimile lor, știind cât e de greu ca să străbați zidul nelegiuirilor întărite din acest ținut unde străinii abundă pentru joc de cărți și desfătări de tot soiul. Dar, întăriți prin rugăciune, au plecat. Au plecat pentru desfacere de Biblii și Noul Testament. Acest ținut, cu un pământ însetat de ploaie, a ridicat mânile ca să primească hrana sfintei Scripturi. Sufletele erau însetate inima lor simțea această nevoie spirituală. Nu întotdeauna e ușor de ați lua sarcina ca să vinzi Evangheliile pe stradă lângă un local diferit, sau să bați la diferite uși. De câte ori misionarii nu sunt respinși cu vorbe aspre sau cu ironii! Dar ei nu se descurajează, ci pornesc înainte la lucru și astfel răbdarea lor este întotdeauna bine răsplătită. O singură persoană a vândut la *Monaco* și *Monte-Carlo* 1135 Biblii.

Gândul acestor apostoli care s'au pus pe lucru, a fost de-a sluji lui Dumnezeu, pentruca El să le ajute de-a fi pescari de oameni și purtători ai cuvântului Lui.

Care e scopul d-voastră, spunea un domn misionarului, care-i întindea Evanghelia? Scopul meu este de-a învia în D-voastră ceia ce Domnul nostru Iisus Hristos, numește „omul cel nou», adică un om liberat din robia păcatului și în posesiunea unui singur lucru folositor: «viața veșnică».

Și dv. credeți aceasta?

Odată, răspunse misionarul, când rătăceam fără de credință, fără țintă, necunoscând adevărata viață, străin asupra *Adevărului* și a *Luminii*, nu putem crde. Nu-mi închipuiam cum poate un om să renască la viața nouă prin cuvântul Evangheliei, să fii regenerat, altul de ceia-ce ai fost sub același înveliș, cu același trup să-ți poți schimba totuși sufletul și inima? Cum e putință o astfel de transformare îmi spuneam? Dar de când legea duhului vieții între Hristos Iisus m'a izbăvit de legea păcatului și a morții. (Romani 8,2), de când lumina de sus s'a răspândit în inima mea și decând harul Domnului mi-a transformat viața, am toată convingerea că nimic nu e cu putință Tatălui ceresc. Citiți Evanghelia, adânciți-o, credeți în cuvintele ei și veți vedea, în chip minunat că îndoiala e biruită prin siguranță.

— Cu neputință, răspunse interlocutorul,—Noul Testament nu va putea stârpi în mine patimi înrădăcinate de o viață întreagă

— In adevăr, d-nule că patimile fac din om un rob, pe care beția îl atrage, mândria îl îngâmfă, mânia îl aprinde, sgârcenia îl roade, răzbunarea îl străpunge, ambițiunea îl sfâșie, sensualitatea îl omoară, dar cu toate acestea nu e mai puțin adevărat că Iisus Hristos, poate mântui și bucura pe deplin pe toți cei ce vin către El.

«Fiți convins că Acel pe care Tatăl L-a uns cu sfântul Duh și cu putere, care învață cuvântul lui Dumnezeu din loc în loc, făcând bine și vindecând pe cei apăsați, nu și-a pierdut puterea de-a vindeca orbii, de-a da auz surzilor, nici de-a da libertate celor închiși și robiți de păcate».

La cuvintele misionarului, necredinciosul fu biruit, el cumpără Biblia și promise de-a citi în întregime cu cea mai mare atențiune:

Domnul i-a ajutat ca să poată împrăștia înțelepciunea omenească, dându i lumina înțelepciunii celei întru Iisus Hristos.

Unui mare savant, același misionar îi vându o Biblie, pentru care el fu recunoscător. Am cercetat toată știința, a spus el și totuși n'am găsit fericirea adevărată. Evanghelia deveni de aici înainte știința lui cea mai mare și cartea cea mai de căpetenie din toată vasta lui bibliotecă.

La Monaco, un vânzător de Biblii a fost întâmpinat de doi soți cu bătăi de joc și bufniri de râs. Misionarul căută să deștepte tot ce poate atinge inima omenească: «Gândiți-vă, vă rog, la sufletul d-voastră». Cuvintele acestea n'au mișcat pe necredincioși. «Gândiți-vă, atunci măcar la soarta copiilor d-voastră, știți că împărăția cerurilor este a lor».

La auzul acestor vorbe, soții fură mișcați și încetară cu ironiile, poftiră pe misionar în casă și-l ospătară copios, ba încă mai cerură câteva Biblii, cu dorința de a le împărți rudelor lor.

Apoi câte și câte inimi îndârjite nu s'au întors și nu s'au pocăit prin citirea Bibliei, căci cuvântul ei e atât de puternic, încât nimic n'o poate întuneca, nimic n'o poate birui, oricare ar fi știința, păcatul ori mândria omului.

Cuvântul evanghelic tae, zdrobește pe potrivnic ca ascuțișul săbiei și tăria ei.

Acei ce au încercat aceasta își dau seama cât e de puternic cuvântul dumnezeiesc.

La Monte Carlo, câțiva misionari au inaugurat conferințele lor, începând cu cântece. La auzul cântecelor religioase, câțiva inși adunați pentru a bea, au încetat cu băutura și cu fumatul. In timpul conferinței, lucrătorii ascultau cu interes despre cuvintele asupra mântuirii lor și a păcii ce o pot câștiga prin puterea lui Iisus Hristos.

La Nisa, s'a inaugurat o serie de cursuri biblice, de către o tânără domnișoară din aristocrația elvețiană, care și-a jertfit viața și averea pentru răspândirea Adevărului. Lume aleasă se interesează și mulți au găsit regenerarea sufletului lor.

Astfel am cunoscut la Nisa pe d-na Valeski, soția fostului consul polon, care a primit cuvântul Domnului, împreună cu fiii ei.

In cartierele mărginașe din Belfort, (Franța) s'au petrecut cele mai minunate conversiuni, printre viețile cele mai pierdute. O doamnă misionară din Belfort, se ocupa cu deprinderea copiilor de-a citi Sfânta Scriptură. Ei bine, spune d-na copiilor în vrâstă de 9—10 ani: Voiți să fiți fiii lui Dumnezeu? O, da! răspundeau toți ascultătorii, și d-na le întinse câte o Biblie.

Amin grăiesc vouă: de nu vă veți întoarce și să vă faceți ca pruncii, nu veți intra întru împărăția cerurilor. *Matei 18.3.*

Un misionar din Paris povestește următoarele: Intr'o zi, făcu cunoștință cu un tânăr dezgustat, care mărturisi: «fusei și eu creștin în copilărie, dar de câtva timp nu mai cred în nimic. Misionarul întrebă: Și ești fericit de când ți-ai pierdut credința? Din contră, răspunse tânărul, sunt zbuciumat. Misionarul reluă: Și n'ai vrea să-ți recâștigi fericirea pierdută din copilărie? Sigur c'aș vrea răspunse tânărul necredincios, însă inima moartă nu mai reînvie». Atunci misionarul îi întinse Biblia, zicându i: iată cartea vieții și a învierii. Citește-o. Tânărul întâi ridică din umere batjocoritor, apoi, după stăruințele misionarului, o luă, pronunțându i s'o citească chiar în această seară. Așa se făcu. Spre seară, tânărul începu a citi Biblia și zorile îl surprinse tot citind, când deodată el tresări la întâia cântare a cocoșului. Acesta-i aminti de Sfântul Petru. Atunci necredinciosul își zise în sine: Te voi tăgădui și eu ca el? O mare zguduire se petrecu în sufletul lui, și-și răspunse: O, Doamne! eu nu te voi tăgădui, și de atunci el recăpătă credința perdută.

Am citit aici câteva exemple numai ale acelora care și-au găsit fericirea și mântuirea prin citirea Sfintei Scripturi. Ar trebui prea multe pagini pentru a înșira nenumăratele cazuri de transformări ale vieții, prin opera minunată de propagandă religioasă.

Sufletul, ca și trupul, se poate vindeca de toate boalele și ranele sufletești, care-l împiedică de-a vedea lumina, prin cuvântul sfânt al Evangheliei.

Ce mare minune și ce fericite sunt țările câștigate la o viață nouă de disciplină, de ordine și de morală, cum e Anglia și Elveția!

Cum aș dori ca același curent să învie și în țara noastră! Ce binefacere de-a ridica un popor din decăderea lui morală, de-a putea stârpi beția și alte rele, prin mijloacele credinței!

Aceste școli biblice, ca niște adevărate felinare de lumină, au scopul de-a forma adevărați apostoli ai lui Hristos, purtări ai cuvântului lui. In ele se învață Evanghelia, propoveduirea cuvântului ei și formarea de misionari. Cursurile durează nouă luni, din Octombrie, până la 1 Iulie, iar cursurile de vară durează două săptămâni.

Școala biblică e situată la Cologny, villa «le Roc», la o mică distanță de Geneva (Elveția). Vila e așezată în mijlocul unui parc încântător, cu o priveliște minunată de jur împrejur. cu vederea Alpilor și a lacului Leman.

Cunosc femei bogate, care-ar putea lucra, doamne și domnișoare fără treabă, cu sufletul gata și înclinat pentru slujba Domnului, care, după un studiu de nouă luni, ar putea fi în țara noastra, focare de lumină și lucrătoare în via Domnului.

Aceste cursuri se pot studia și prin corespondență, scriind bine și clar în limba franceză, pe adresa secretariatului școlii biblice din Geneva, Cologny.

E nevoie în țara noastră de femei credincioase și cu suflet. Cine dorește să se ridice la cinstea de-a sluji Domnului, dându-și viața în mâinile Lui și jertfind o parte din ocupațiunea zilnică, pentru lucrul Lui?

S'ar începe atunci un curent nou de prefacere sufletească prin Evanghelie.

In acest fel, m'am ocupat și am scris adesea diferite articole în mai multe reviste.

In școlile biblice, doamnele și domnișoarele vor învăța să vorbească și să ție conferințe. Va face fiecare ce va putea, după chemarea sa.

Va ști să mângâie pe frații și surorile lor în nevoie, îi va întări cu cuvântul Domnului, și ce viață plină și binecuvântată ar avea fiecare! Nimeni nu s'ar mai plânge de urât și de plictiseală. Nimeni n'ar mai pierde vremea căutând direcții, pentru a și omorî timpul și a umplea golul sufletului.

Când cineva simțește un gol, când suspină, când caută ceva, atunci asta e dovadă că pe Dumnezeu îl caută.

Cine nu cunoaște cuvântul Domnului nu poate fi fericit.

Pentru aceia oamenii care se simțesc bine în viața animalică și care se cred fericiți, trebuiesc treziți din somn pentru a-i învăța să cugete. Viața de păcat de vicii, de plăceri, nu poate satisface.

Pentru ce lumea care umblă după plăceri nu e niciodată fericită?

Pentrucă plăcerile lumii trecătoare amețesc pentru moment, momesc, aiuresc, adorm conștiința și omul pare că uită de realitatea vieții, dar când se trezește din acest vis amar și când rămâne singur, vai ce desnădejde, ce dezastru, ce viață fără lumină ce neant răspândesc acești oameni în jurul lor.

Viața întrebuințată pentru un scop vrednic, real de-a mântui pe frații noștri, departe de faclia adevărului, e tot ce putem aduce lui Dumnezeu, ca dar pentru cunoștința, pe care am primit-o dela El. Când Tatăl ne-a dat, când am primit dela El, simțim nevoia, impulsul de-a hrăni cu cuvântul și pe alții pentru a putea găsi izbavirea lor.

Nu mai e timpul de contemplațiune, lumea piere în nevoi nenumărate, glasul ei geme de păcate... Voi nu auziți.

Ridicați ochii către cer, pentru ca Dumnezeu să vă binecuvânteze.

Veniți și adunați-vă repede frați la lucrul cel nou, pentru învierea lumii din păcat.

Veniți, treziți-vă din somn cu toții, și pentrucă aiurea toți lucrează, să lucrăm și noi! Ridicați-vă, sculați vă și aprindeți lumina pe pământul nostru. Să palpite altarele noastre de focul sfânt al credinței vii. In locul stricăciunii care domină azi în lume, să proclamați virtutea!

Sus să ridicăm numele lui Hristos, într'un glas să vibreze pământul nostru de cuvântul învierii! Lumea moare, sufletele tânjesc, răutatea se întinde, necinstea domină...

Intinde-ți dar peste acest văl negru și trist, acoperit de fericirea mincinoasă și fățarnică a păcatului, și acoperiți totul cu veșmintele nouă și curate, pe care Hristos le-a iubit, și pe care le-a dat lumii păcătoase spre vindecare și înoire.

Hristos ne iubește și El vrea mântuirea noastră.

Toți suntem aproape de El, dar noi trebuie să deschidem inimile pentru a L primi.

Primiți dar pe Hristos, împodobiți-vă cu crucea Sa și porniți pe drumul înoirii voastre sufletești.

Iată ce vreau pentru România noastră scumpă, vreau prefacerea și deșteptarea sufletui prin Evanghelie.

Aceasta o doresc din toată inima mea.

Laura Scriban

Geneva, 5 Septemvrie 1929.

INFORMAȚIUNI

Din Țară

— **Societate de hoinăreală.** In București, s'a înființat de curând o societate de cutreierare prin țară, pentru a gusta și a face cunoscute frumusețele ei. I s'a dat numele de «Turistul». parcă nu se găsea în românește un cuvânt pentru o așa de frumoasă treabă! Când dăm raite, ori hoinărim, ori cutreierăm, nu facem treabă de turiști? Dar dacă avem vorba pe românește, ce s'o mai căutăm la alții?

Numai atât avem de cârtit față de înființarea unei asemenea societăți. Incolo totul e bine și frumos.

Congresul misionarilor ortodocși. In zilele de 6, 7 și 8 Octomvrie a. c., se va ține la Chișinău congresul general al misionarilor ortodocși din întreaga țară.

Congresul acesta, la care se vor aduna toți prelații din țară are o însemnătate adînc religioasă și națională.

Linia Babadag Tulcea. Dela Babadag la Tulcea, apoi de la Chișinău la Sacaidac se vor construi linii de cale ferată. Acestea se vor pune în lucru prin luna lui Martie 1930. Amîndouă liniile, vor costa nu mai puțin de 380 milioane lei.

Impușcat pentrucă a furat struguri. In Universul din 26 Sept. a. c., scrie că Dumitru Donc, de fel de Măcrina, trecând pe lângă via D lui Iancu Ciurea, din com. Obidiți, a intrat înlăuntru ca să ia câțiva struguri.

Paznicul viei, Stoica Salu, a tras în el un glonte de armă omorându-l pe loc. Criminalul a fost arestat și înaintat parchetului.

Noi întrebăm: De ce l-a arestat, de ce l'a înaintat parchetului? Pentrucă și-a apărat munca sa de pe o vară? Dar ce n'am voe să-mi păzesc avutul meu? Furtul fie cât de mic se pedepsește. Eu dece sânt pus aici? Ca să-l păzesc. Dece mi se dă pușca în mână? Ca să mă folosesc de ea. Dar ia să fi intrat acest hoț în casă și să fi furat, cât sgomot se făcea! Dar așa tot păgubașul mai mult să sufere. Hoția e hoție. Fie că a furat un strugure, fie că a furat altăceva se pedepsește.

Episcop catolic omorât. Din Hankan se anunță că o bandă chineză a omorât în provincia Huph, pe episcopul catolic, belgianul Paus.

Banditi au pătruns în grădina casei și au omorât pe episcop care se plimba. Au mai fost o mărâți doi călugări franciscani. După ce au jefuit casa, tâlharii au fugit.

Cocoș împușcat. In sfârșit, l-a ajuns și pe tâlharul Cocoș din Dobrogea soarta care-i ajunge pe toți hoții de drumul mare: a fost împușcat și a scăpat lumea de el și de ai lui. Căci a mai fost împușcat încă cu unul, la o petrecere de lipoveni, în jud. Tulcea, unde se îndesa să petreacă și el. Iar oamenii, sătui de câte necazuri le-a adus. i au făcut de petrecanie. L au împușcat și au adus liniște unui ținut bântuit ani de zile de ticăloșiile lui. De acum altul la rând, fiindcă cu el s'a ispravit.

Ce sunt „Casele Naționale"? O spune d. General *I. Manolescu*, care e capul lor, în «Epoca» dela 22 Sept. crt.: «Casele Naționale urmăresc desvoltarea și înfrumusețarea satelor». Ele propășesc puternic acolo unde nu lucrează, dar nu au putut înființa până acum decât numai 18 centre bine închegate. Afară de aceste 18, mai are 132 de centre, unde s'au înființat comitete și prin care se desvoltă o activitate culturală pentru răspândirea vederilor Caselor Naționale. Centrul cel mai de seamă al Caselor Naționale este în satul Breaza din Prahova, unde așezământul acesta își are o mare clădire a lui.

Despre «Căminele și cantinele universitare» scrie d. Dimitrie Ionescu în «Cuvântul» dela 21 Sept. crt. Domnia sa spune că «astăzi studentul face orice numai carte nu». Alăturea de studenții buni, destul de numeroși, «majoritatea nu se ține de treabă: fac politică, sporturi, merg la curse, împușcă examenele, iau licențe și... stau funcționari».

De ce așa? Pentrucă «astăzi, studentul are cantină și cămin pe care le cere insistent chiar dacă nu le merită. Și statul face sacrificii enorme și dă. Numai pentru facultățile de litere, drept, medicină și teologie, farmacie și științe din București, ministerul instrucțiunii dă anual 20,763,368 de lei. Cum au fost cheltuiți acești bani în trecut, o știe toată lumea. Nici cum comisiunea de anchetă, n'a putut stabili răspunderile...»

Date fiind aceste fapte, cârmuirea căminelor și cantinelor a fost luată de Senatul Universitar pe mâna sa. Cu toate acestea, spune autorul articolului, nu s'a putut ajunge la o izbândă. «In deosebi asupra disciplinei interioare, pensionarii căminelor sunt foarte refractari», cu alte cuvinte, nu vor să fie oameni de rânduială. «Când la o cantină, când la alta, se semnalează incidente regretabile din acest punct de vedere».

Numărul studenților care vor să muncească, spune mai încolo d. Profesor, este foarte mic.

Iată știri care trebuie să umple de adâncă întristare pe toți cei ce doresc îndreptarea țării lor din multele ei lipsuri. Când, pe de o parte, ți se spund că studențimea nu vrea să muncească, deci să-și vadă de treabă, iar, pe de alta, afli din partea ei fapte de zurbagii, cum să nu te doară inima?

— Cuvântul Episcopului Nicolae dela Cluj despre d. General Petala. O scrisoare din Cluj din ziarul Cuvântul» (24 Sept, a. c.) ne aduce graiul Prea Sfințitului Episcop Nicolae al Clujului despre statuia lui Avram Iancu, care urmează să se ridice în acel oraș. Prea Sf. Sa e prezidentul comitetului de ridicare a statuei, care va fi așezată în fața catedralei ortodoxe. Urmând acum să se isprăvească catedrala, se pune și chestiunea cu isprăvirea statuei.

Intrebat cum stau lucrurile cu statuia, Episcopul a răspuns că sunt până acum adunați 4 milioane de lei, dar că meritul cel mai mare în aceasta este al d-lui General N. PETALA, care a lucrat cel mai mult pentru ridicarea acestei statui, pe vremea când domnia sa era comandantul corpului 6 de armată din Cluj. Deosebit de suma de 4 milioane, pentru adunarea căreia d. General s'a străduit foarte mult, domnia sa a mai agonisit personal și materialul de bronz trebuincios pentru turnarea statuei, care material se ridică singur la peste un milion de lei.

Insemnăm cu plăcere aceste cuvinte spuse despre d. General Petala, directorul acestui ziar, cum și frumoasa colaborare dintre general și episcop.

Despre scriitorul creștin Nicolae Arseniev, se află date destul de amănunțite și vrednice de știut din condeiul d-lui G. Nucet în «Cuvântul» dela 21 Sept. crt. Cum am arătat mai nainte, o scriere a acestui scriitor a eșit de curând în traducerea românească, prin osteneala Prea Sfințitului Arhiereu Titu Târgovișteanu.

Moartea Lt. Colonel aviator Protopopescu. Din cauza unei meningite, a murit pe neașteptate Lt. Colonel aviator Protopopescu.

Prin moartea acestuia, țara pierde pe un valoros, distins și curagios sburător.

Era cunoscut până departe, ducând faima aviației române peste hotarele țării, unde a fost răsplătit cu decorații.

Fie i țărâna ușoară.

Poștaș și factor. «Mii de dolari prădați de un factor», scrie *Universul* dela 5 Sept. a. c. Ce fel de factor? Se înțelege că poștal. Dar cuvântul factor poate avea o mie de înțelesuri. Nu urmează că, dacă zic factor, trebuie să înțeleg poștal. Factor înseamnă făptuitor, săvârșitor, ceiace, cu altă vorbă, putem numi agent, care înseamnă același lucru. Poți spune că cutare e «un factor de seamă în organizarea economică» adică «organ de seamă». Deci factor nu înseamnă numai decât factor poștal. De aceia trebuie să se scrie *factor poștal* întreg, iar, de voim o singură vorbă, să scriem mai bine *poștaș*.

PRIMIM SCHIMB
CU ORICE GAZETA

Din Străinătate

Din Rusia. Doi delegați ai minierilor comuniști, reîntorși dintr'o călătorie făcută în Rusia Sovietică, au declarat că este imposibil să mai rămâi comunist, după o vizită făcută în Rusia de acuma.

Iată deci fericirea de acolo, iată raiul bolșevic.

Congresul matematicianilor. In ziua de 23 Septemvrie, s'a deschis la Varșovia, congresul matematicianilor din țările slave. La acest congres au luat parte delegați din: Bulgaria, Cehoslovacia, Jugoslavia, Polonia, precum și din: Germania, Anglia, Austria, Japonia, Letonia, România și emigranții ruși. România este reprezentată la congres prin d. Sergescu. Desbaterile acestui congres prezintă un interes deosebit; despre acestea vom vorbi în numărul viitor.

Desființarea Duminicii. In Rusia sovietică, s'a publicat un decret, prin care se desființează ziua de Duminică. Calendarul a fost astfel modificat încât anul rămâne împărțit în luni, însă nu și în săptămâni. Fiecare lucrător va lucra patru zile, iar a cincea zi va avea odihnă de 40 de ore. Ziua de odihnă poate să fie oricând și nu este dinainte fixată.

Astfel în fiecare zi patru cincimi din populatie vor lucra, iar o cincime se va odihni. Orele de lucru au fost sporite dela 6 la 7 pe zi.

APEL CREȘTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar și prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliți către cei cu dare de mână și cu inima creștinească să-i ajute a și reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului» și prin ea cititorii nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioșător al credincioșilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei și de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la București, cu mențiunea: «Pentru Biserica Sf, Gheorghe din Slănic». Numele și suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice și creștinești ale cititorilor noștri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrșim cu spor începutul încercării noastre creștinești. Fie Dumnezeu cu noi.

Suma rămasă din urmă . . . . 1500 lei

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului şi a naţiunii. Nu există regenerare naţională fără cea morală.
FICHTE.

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI; VOIEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Onor. Asociaţia p. Literatura Rom. şi Cultura Poporului Sibiu.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREŞTI, 13 OCTOMVRIE 1929 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 295 Apare în fiecare Duminică

Caşi cum nu l-ar fi omorât!

Multe fapte, care răscolesc inimile oamenilor şi sunt deodată viu înaintea judecăţii lor se înfăţişează, nu cu o lature din care au a fi judecate, ci din mai multe. Ce e ciudat însă e că, de multe ori, oamenii nu le iau din partea care te zguduie mai adânc şi merită a fi cercetată mai îndelung, ci din acea care le este mai pe plac lor. Caşi cum nu ar băga de seamă greul faptei, cu care ea a izbit mai adânc în nevoile obştei, ei o iau din laturea care are o însemnătate mult mai mică.

Aceste cugetări străbat mintea noastră, când vedem două judecăţi, nu de aceiaşi greutate, în privinţa uciderii unui slujbaş de poliţie *Sandu Cristea*, care păzea mersul cu rânduială al automobilelor, trăsurilor şi căruţelor la Şoseaua din Bucureşti. Unul din şofeori a alergat într'o goană mai îndrăcită şi a ucis pe bietul poliţist. In acelaş număr al acestui ziar, la ştiri, se află amănunte mai multe despre înmormântarea lui şi ce s'a vorbit cu acel prilej.

Noi, pe fiecare zi, auzim de răniri şi ucideri săvârşite din pricina goanei zmintite a automobilelor. Lumea sufere grozav în privinţa aceasta, sufere multe şi nu ştim dacă mânia ei, uşoară de înţeles, nu se va revărsa odată mai viu împotriva şofeorilor. Credem că de li se va întâmpla aşa ceva, nimenea nu va zice că nu a fost meritat. Fapte răzleţe se pomenesc că s'au întâmplat pe ici şi pe colo, precum că unul a alergat iute pe strada Sabinelor din Bucureşti, a stropit cu noroi nişte cocoane a fost ajuns de bărbaţii lor şi bătut măr. Deoarece toţi suntem păţiţi cu şofeorii care ne împroaşcă în chipul acesta, nu ne pare deloc rău, când unui vinovat i se întâmplă şi astfel de păţanii meritate. Deci nu ne vom plânge că şofeorul a fost bătut, pentrucă, chiar şi cei care fac gură că nu e treabă civilizată, în alte împrejurări şi ei zic că bine s'a întâmplat cutăruia ce i s'a întâmplat. Nu mai să urmăreşti acelaş ziar ce scrie din timp în timp şi vei găsi că, dacă odată se plânge că un şofeor a fost zgâlţâit, alte dăţi îi pare rău când cutare obraznic a fost lăsat nepedepsit de public, de pildă neamţul care a ocărât ţara mai acum 1—2 luni de zile în Piaţa Sărindar din Bucureşti.

Dar să venim la isprava cu omorul dela Şoseaua din Bucureşti. Un om a murit la datorie, lăsând orfani 5 copii. Voiţi stare şi urmare mai jalnică decât asta?

Se înţelege, omeneşte vorbind, nu se putea decât ca o îndreptăţită scârbă să cuprindă pe ceice au fost martori la ticăloşia aceasta. Organele stăpânirii au venit, au pus mâna pe şofeor, l-au legat, i-au aninat nişte pânze în spinare şi în faţă, pe care au scris «şofeor» şi aşa l-au dus până la poliţie.

Acum ce să vezi? Fapta a luat îndată altă întorsătură. Caşi cum n'ar mai fi fost omor la mijloc, caşi cum viaţa unui om şi încă a unui tată ar fi floare la ureche, odată s'a sculat necăjită o tabără de oameni care a dat fuga la poliţie să se plângă, nu împotriva şofeorilor ucigaşi ci împotriva faptului că un ucigaş a fost dus la poliţie cu înfăşurătura bălţată pe care era scris «şofeor». Cu aceasta, domnii plecaţi cu jelania la poliţie au spus că se aţâţă mânia publicului împotriva şofeorilor. Şi domnii aceştia nu erau oameni de rând, care să nu ştie ce cer şi care sunt drepturile lor, ci bărbaţi care se vede că sunt proprietari de automobile ori care-şi mână singuri maşinile: d. Avocat *Al. G. Teodorescu*, prezident al breslei şofeorilor; *Dr. Eugen Ştefănescu Tei*, vice-prezident şi alţii la rând pomeniţi în «Universul» dela 4 Oct. a. c.), membri în comitetul societăţii U. C. R. A. Domniile lor s'au plâns de cele făptuite cu şofeorul ucigaş, în faţa d lor *D. R. Ioaniţescu* şi *Ed. Mirto* la Ministerul de Interne.

«Universul», scriind despre aceste lucruri, numeşte fapta poliţiştilor împotriva şofeorului «gest necugetat» şi procedare lipsită de tact. Din felul cum scrie despre fapta lor, stă mai mult de partea domnilor din societatea şofeorilor care au venit cu plângerea în proţap la Ministerul de Interne.

Foarte bine. Dar greul chestiunii este oare că un şofeor a fost mototolit şi înfăţişat înaintea urii mulţimii, ori că un om a fost omorât? Cum se poate că, în această faptă să fac eu spume la gură pentru un amănunt, să văd nerânduiala din coada afacerii şi să ies dârz întru apărarea celor greşite cu amănuntul, rămânând pe planul al zecelea t o c m a i laturea sângeroasă a chestiunii?

Caşi cum într'o clipă s'ar fi uitat omorul şi copiii rămaşi fără tată, sărim odată să ne oţărîm împotriva tratamentului unuia care s'a făcut vinovat de omor!

Dar dacă domnii aceştia dela şoferie sunt atâta de ţâfnoşi, ca nu cumva să-i calce cineva pe coadă, de ce nu sar totdeauna aşa când ai lor se fac vinovaţi? Şi vinovăţiile lor sunt vinovăţii cu sânge şi oase frânte, nu privelişti dela moşi, că un ucigaş a fost purtat pe stradă aşa sau aşa.

Miraţi vă, oameni buni, că n'a fost omorât, nu că i s'a pus pânze în spinare. Şi fiţi încredinţaţi că din ziua când şofeorilor li s'ar întâmpla ceva mai rău, când ar fi şi ei zdreliţi şi omorâţi în stradă de mânia mulţimii amărâte de a doua zi aprinderea şofeorilor de a da goana s'ar mai astâmpăra. Căci, Doamne! mare este îndrăzneala omului care ştie că nu i se poate întâmpla nimic! Şofeorii fas ce fac, fiindcă nu le pasă.

Aţi auzit de şofeor osândit la muncă silnică pe viaţă? Ce s'a întâmplat celui care a omorât acum vre-o 3 ani pe Calea Şerban-Vodă, pe c ă p i t a n u l Săvinescu, un minunat otiţer, care măcar nici nu era pe drumul trăsurilor, ci a fost luat de pe trotuar? Prea puţin.

Şi se turbură domnii dela U. C. A. R. că, prin purtarea şofeorului legat pe stradă se va aţâţa ura mulţimii asupra şofeorilor? Of! ce copilărie! Apoi de asta are să se aţâţe ura! Dar ea e aţâţată de mult, nu de asemenea fleac, ci de fapte mult mai grele, pe care le vedem zilnic. Când dreptatea este atât de puţină din partea şofeorilor, mă mir că cei din poliţie se lasă batjocoriţi atât de uşor şi înfăţişaţi ei ca vinovaţi, ei care, chiar dacă au greşit, rămân, nebăgaţi în seamă, faţă de marea vinovăţie care răpeşte pe părinţii bieţilor copii.

Despre aceasta să stăm de vorbă, domnilor dela U. C. A. R., dacă vă este pe plac...

Arhim. SCRIBAN

MOARTEA INALTULUI REGENT

† Gheorghe V. Buzdugan

S'a dus din viaţa aceasta încă un om, care a iubit-o în toate farmecele ei, dar îngrijindu-se mult de toate celelalte; s'a dus Inaltul Regent GHEORGHE V. BUZDUGAN.

Dacă moare un bărbat de rând nu au al trage la răspundere nimeni de ce a făcut în viaţă, dar regent, atunci i se atribue cuvântul de ceiace a făcut pentru ţara aceasta, de întregul popor, de contemporanii săi, prinurmare, răspunde întregii ţări de cele ce a făcut.

Dar, Regentul GHEORGHE V. BUZDUGAN, a fost cu drept cuvânt un bărbat genial, posedând cunoştinţe în toate domeniile, aşa că totdeauna putea uimi prin fineţea sa pe toţi. Spiritul său pătrunzător, cum cu greu s'ar putea găsi la alţii, dovedia superioritatea netăgăduită a sa.

Cine L-a cunoscut pe acest bărbat, care răspândea în jurul său bunătate şi lumină, nu-L va uita niciodată.

Dar, Inaltul Regent GHEORGHE V. BUZDUGAN a murit şi cu moartea acestui distins bărbat se încheie altă pagină din istoria ţării noastre.

S'a născut la Focşani, în ziua de 10 Fevruarie 1867, dintr'o familie cu oarecare avere.

După ce a terminat liceul, a urmat facultatea juridică din Bucureşti, după care a intrat în magistratură.

La 14 Ianuarie 1892, a fost numit substitut de procuror la tribunalul de Neamţ, apoi a fost trecut în aceiaşi calitate la tribunalul de Râmnicu-Sărat şi la 4 Noemvrie 1892, a fost numit supleant tot la R.-Sărat, de unde a fost mutat la tribunalul de Covurlui.

La 20 Ianuarie 1895, a fost înaintat acolo ca judecător la tribunal, până la 30 Septemvrie 1900, când a fost numit preşedinte al tribunalului de Dorohoi.

De la această dată cariera îi era formată; magistratura.

A mai fost pe la tribunalul Brăila, în 1902 a venit la Bucureşti ca preşedinte al secţiei a III-a din tribunalul Ilfov şi la 1 Septemvrie 1905, a fost avansat consilier pe lângă Curtea de Apel din Bucureşti. La 31 Mai 1910, a fost numit preşedintele secţiei a IV-a a aceleiaşi curţi, până la 30 Octomvrie 1910, când a fost avansat consilier la secţia II-a a Curţii de Casaţie.

După război, 28 August 1919, a fost avansat preşedintele secţiei I-a a casaţiei şi la 5 August 1924, a fost numit prim-preşedinte al Curţii de Casaţie, pentru cunoştinţele sale juridice şi pentru dreptatea sa, pe care ştia s'o împartă tuturor.

La 20 Iulie 1927 şi a dat dimisia din magistratură, ocupând înalta funcţiune ce i s'a încredinţat ca înalt regent, prin moartea marelui rege Ferdinand I.

Cu moartea lui GHEORGHE V. BUZDUGAN, ţara pierde un susţinător desăvârşit, pierde un adevărat părinte, căci prin faptele sale s'a făcut vrednic de recunoştinţa ţării întregi.

Cel care astăzi nu mai este, va fi pildă vie pentru toţi, căci a fost omul datoriei şi şi-a servit ţara cu toată dragostea.

GHEORGHE V. BUZDUGAN rămâne pildă vie urmaşului său D-l **Constantin Sărăţeanu**, iar ţara îi va fi recunoascătoare.

«Cultura Poporului»

Tinerimea Română Indoliată

prin moartea Inaltului Regent GHEORGHE BUZDUGAN

Intr'o zi de toamnă, Inaltul Regent Gheorghe Buzdugan, după zece zile de suferinţă, după chinuri şi nădejdi zădarnice, a închis ochii adormind întru Domnul; în dimineaţa aceia tristă, când noi cei veniţi din toate unghiurile Ţării tremuram la gândul unei încercări dureroase.

Plecaţi din ţinuturile noastre, din cuiburile aşezate la poale de munţi unele, pe marginile de văi şi pe malurile de ape albăstrii altele, ne-am întâlnit în Capitala Ţării noastre, noi fiii ei, nu numai să o salutăm ca în alte dăţi, ci, să fim mai aproape de acela către care ne erau îndreptate inimile, să priveghem cu gândurile noastre la căpătâiul ilustrului muribund.

Şi am păşit, nu odată şi de două ori, stoluri, stoluri, prin faţa casei în care moartea îşi întindea mantia de doliu, şi în care suferindul se depărta tot mai mult de noi, apropiindu-se de lumea spirituală, de lumea ideală a oamenilor mari, cari au iubit poporul şi au fost iubiţi de el, cari slujind dreptăţii şi adevărului, au fost mai întâi ai Ţării şi apoi ai lor.

Şi când, liniştit şi fără de păcat şi-a plecat fruntea în faţa morţii pământeşti, şi noi plini de durere ne-am plecat în faţa planurilor necunoscute ale Dumnezeului Popoarelor, şi îngenunchind în faţa icoanelor din bisericile care-şi deschideau larg porţile ne-am rugat:

«Doamne, de l-ai iubit şi ai vrut să ni l răpeşti, facă-se voia Ta!»

Dar purtăm durerea în inimile noastre, căci Ţara noastră pierde un om al datoriei şi al conştiinţei, care avea săpat în sufletul său, frumosul percept pe care Platon îl pune în gura lui Socrate: «Trebuind să mori cu o faimă bună nu te uita nici la ai tăi nici la viaţă, nici la nimic altceva decât la dreptate, ca mergând în lumea cealaltă să ai cu ce te apăra în faţa legilor ce stăpânesc acolo». Ţara noastră apoi pierde omul formulei etice a lui Kant, şi pe urmaşul dreptăţii lui Hristos, care ascultând de vocea ei «se bucură de adevărata slobozenie a fiilor lui Dumnezeu». (Filip VIII 21)

A fost făuritor de pace, şi blândul Iisus în cuvântarea sa de pe munte, a spus mulţimii care venise să-l asculte: Fericiţi făcătorii de pace, căci aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema. (Matei V, 9)

A fost bun şi paşnic, mângâietor cu cei pe care nenorocirea şi durerea i-a lovit. A fost un biruitor. Prin virtuţi viaţa sa a fost lipsită de însuşirile celor care sunt robi ai puterii, a plutit într'o atmosferă limpede, de sănătate şi adevăr, a ştiut că «viaţa omului pe pământ e o veşnică luptă» (Iov VIII, 1) contra răului din afară, contra lui însăşi şi fericit a fost că a ştiut să învingă.

Uriaşa ascendenţă, a fiului unor oameni avuţi, din ţinuturile tainice şi duioase ale Moldovei, care l'a dus să conducă destinele neamului nostru, n'a fost decât munca, care duce spre glorie şi amintire eternă.

Noi, care am luat pildă dela viaţa aceluia care a fost Inaltul Regent Gheorghe Buzdugan, noi care vom intra în viaţa Ţării mâine, ne prosternăm înaintea osemintelor pământeşti, aşezate în Ateneul Ţării noastre, care îl adăposteşte scurtă vreme între zidurile lui în aur ce scânteiază cu albastru curat şi senin.

Tinerimea Română venită din colţurile ţării, plânge pe cel plecat. Moţii cu costumul lor neaoş îngenunchie înaintea sa; Moldovenii, cu glasul lor cald şi dulce, imploră pe acel ce ţine toate întru pomenirea celuia ce s'a născut pe pământul căsuţelor lor; iar Muntenii, Fiii Olteniei şi ai dragii Basarabii, stau muţi, cuprinşi de tăcere dumnezeiască, cercând să desvăluiască misterele forţei divine.

Dela gând la gând, dela inimă la inimă, pornesc sfioase rugi murmurate de buze nevinovate, şi în fumul albastru de tâmâie se înalţă ele, spre tronul de aur al lui Dumnezeu.

Icoanei, care era simbolul datoriei, conştiinţii, păcii, adevărului şi al muncii se închină astăzi Tinerimea Română şi cu glasul care respectă tradiţia poporului, îi spune:

«Să-ţi fie ţărâna uşoară,
«Şi să odihneşti în pace!»

Şi când, noi vom deveni oameni maturi şi copiii noştri vor ceti istoria Ţării, şi se vor opri cu degetul după Ferdinand cel Mare, la Regentul Gheorghe Buzdugan, şi ne vor întreba despre el, atunci vom răspunde:

«A fost un om bun, blând şi înţelept, pe care o ţară întreagă l-a i u b i t. In acele vremuri, ale anului una mie nouă sute douăzeci şi nouă, zece Octombrie, băteau clopotele dela biserici şi mânăstiri, şi plângeam noi toţi, pe atunci copii, pe străzile Capitalei care se îmbrăcaseră cu zăbranic negru şi unde drapele cu pânză îndoliată, curgând valuri, atârnau de pe balcoane spre pământ».

Foti St. Ghenadie
Cl. VI Sem. Teologic «Neagoe Vodă»
Curtea de Argeş

Profesorul Vasile Dimitriu

:: :: Un an dela moartea lui :: ::

Ne aducem aminte cum acum un an, în ziua de 11 Septembrie 1928, într'o zi de toamnă frumoasă, profesorul de drept comercial dela Universitatea din Bucureşti a fost condus la locuinţa de veci din cimitirul Ieşilor, spre adânca părere de rău a prietenilor şi cunoscuţilor şi mai ales a noastră. Noi, cei dela «Cultura Poporului» — când în ziua de 9 Sept. 1928 am primit vestea că profesorul Vasile Dimitriu a murit — am simţit o adâncă părere de rău. In acele clipe, sufletul nostru s'a îmbrăcat în zăbranic; amintirile înduioşătoare ne-au răscolit sufletul. Perdusem din această clipă pe *vajnicul luptător al ziarului Cultura Poporului*, pe Vasile Dimitriu, care alături de D-nii Generali: N. Petala. directorul foii noastre şi I. Anastasiu, alături de d. Marin Ştefănescu, strălucitul profesor universitar şi alături de mulţi oameni cu suflet, au pornit în inima Ardealului, acum 12 ani, spre a veni în ajutorul poporului român desrobit din Ardeal, cu lumina culturii româneşti, purtând un steag, pe care sta scris: «Cultura Poporului».

De atunci, gazeta noastră s'a înrădăcinat în sufletele neprihănite ale Românilor din cuprinsul Ţării noastre şi de peste Oceane. Jertfa noastră gazetărească începuse; mai rămânea să ne desăvârşim în această muncă de luminare şi de întărire a Neamului.

Generalul N. Petala, Generalul I. Anastasiu, scriitorul moldovean, C. Cehan-Racoviţă, V. Nicoară, prof. univ.: V. Dimitriu Marin Ştefănescu, Dr. Olaru, pr. Septimiu Popa, scriitorul acestor rânduri şi atâţia profesori universitari, secundari şi de ţară au *alcătuit armata culturală, care a început lupta de luminare a poporului român prin «Cultura Poporului». Insufleţirea a fost mare şi din partea conducătorilor foii şi din partea cititorilor.*

Mi-aduc aminte, că foaia noastră, atunci se împărţea la peste 36.000 (treizeci şase mii) cititori. La această muncă uriaşă, mai târziu, când foaia s'a mutat de la Cluj la Bucureşti, s'au alăturat doi preoţi de seamă: P. C. Arhimandrit Iulius Scriban şi C. Diacon V. Fussu. Străduinţa noastră, pentru binele mulţimii, o cunoaşte fiecare cititor al foii «Cultura Poporului.» Astăzi, ne aducem aminte de regretatul Vasile Dimitriu, care a fost un harnic şi însufleţit colaborator al gazetei noastre. Vasile Dimitriu, ca profesor, a trecut pela universităţile din: Iaşi, Cluj şi Bucureşti.

Vajnicul luptător dela «Cultura Poporului» a fost şi întemeitorul asociaţiei «Cultul Patriei». Ca profesor, ca român şi ca om creştin, Vasile Dimitriu şi-a făcut datoria cu prisosinţă. Studenţi dela Iaşi, Cluj şi Bucureşti nu-l vor uita niciodată, căci fostul lor profesor i-a iubit mult şi i-a împărtăşit cu lumina lui studioasă, vorbindu-le într'un grai frumos, atrăgător şi înţelept. Cel care se străduieşte pentru folosul binelui obştesc nici nu poate fi altfel. D-l profesor Marin Ştefănescu l-a cunoscut adânc; el a spus câteva cuvinte simţite, cu prilejul morţii fostului nostru colaborator care a luptat prin toate centrele universitare din Ţara noastră pentru luminarea mulţimii: V. Dimitriu puternic ne-a îmbărbătat cu avântul lui pătruns de chibzuinţă. A plecat în acest chip, cuminte, din scumpa lui Moldovă, dela Iaşi; aşa s'a reîntors, pe veci, acolo: o figură din clasicismul antic, apărută o clipă printre moderni» — aşa a spus printre altele — d. prof. M. Ştefănescu.

Ce alt prinos de recunoştinţă şi de adâncă părere de rău, putem să aducem fostului nostru colaborator decât aceste rânduri pioase şi hotărârea că noi ne vom îmbărbăta tot mai mult din pilda virtuţilor şi străduinţilor culturale şi naţionale ale răposatului, spre a desăvârşi lucrarea de luminare şi de întărire a Neamului, începută cu multă însufleţire, într'o vreme de mult zdruncin sufletesc, prin «Cultura Poporului».

N. C. Munteanu-Muntmarg

Insemnări săptămânale

Locotonentul Adamiu şi mărul din Câmpulungul-Muscelului

Socotesc prea cunoscut sfîrşitul dureros al Locotenentului Aviator **Adamiu,** *care însoţit de Locot.* **Popişteanu**, *s'au dus să prezinte corespondenţa urgentă d-lui Ministru de Război, care se afla la Cîmpulung (Muscel). Cînd însă au ajuns la destinaţie, şi voiau să scoboare, au căzut cu aeroplanul. In cădere Locot.* **Adamiu** *a fost omorît, tovarăşul său, însă a scăpat cu o mînă şi cu un picior rupte, iar aeroplanul s'a sfărîmat.*

Cîtă durere a produs moartea acestui erou, care era un eminent zburător? Cîtă durere a produs familiei sale, căci era căsătorit numai de trei săptămîni? Cîtă pierdere a provocat aviaţiei noastre, lipsind-o de un curagios pilot?

Apoi cîtă durere a produs Locotenentului Popişteanu, la fel un tînăr distins al armatei noastre, rămînînd fără o mînă şi un picior, ne mai putînd sluji ţării, la serviciile dinainte.

Cu toate acestea, durerea am împărtăşit-o cu toţi, Adamiu e plîns de toţi. Lacrimile şi jalea doar îi sînt răsplata sacrificiului făcut. Locotenentul Popişteanu însă, e mulţămît cu mîngîierile ce le primeşte de la camarazi, la durerile ce le suferă, dar cu toate acestea, mîndria că şi-a făcut datoria pentru ţară îl încurajează şi-i dă puteri nouă care îl întăresc.

. . . .

Dar nu atîta vreau să spun.

In curtea unde a căzut aeroplanul era şi un măr şi, fatalitatea a făcut ca în cădere să fie rupt şi mărul. Ei bine... proprietarul grădinii nu se lasă cu paguba aceasta, vrea să fie despăgubit, vrea să i se plătească mărul. Cere ca despăgubire, nici mai mult, nici mai puţin, decît 40 de mii de lei.

Ce se zicem noi despre astfel de fapte?

Cînd unul îşi pierde viaţa, celălalt rămîne cu trupul sfîşiat, cel de al treilea nu se uită la acestea toate, şi cere despăgubiri; şi cît?

Oare ce spun cetăţenii din Cîmpulung despre aceasta? Eu drept să spun, cînd am auzit, n'am vrut să cred, dar mai apoi cînd am fost convins de adevăr, am rămas pe gînduri şi mi-am zis: **numai faptă creştinească nu mai e aceasta!** *Să ceri statului la o astfel de tragedie, unde s'a distrus un om şi alte pagube de milioane, să ceri 40 de mii de lei pentru un măr?*

Diac. V. Fussu

Pilda Sămănătorului

«Cine are urechi de auzit să audă"
Luca VIII 1.25.

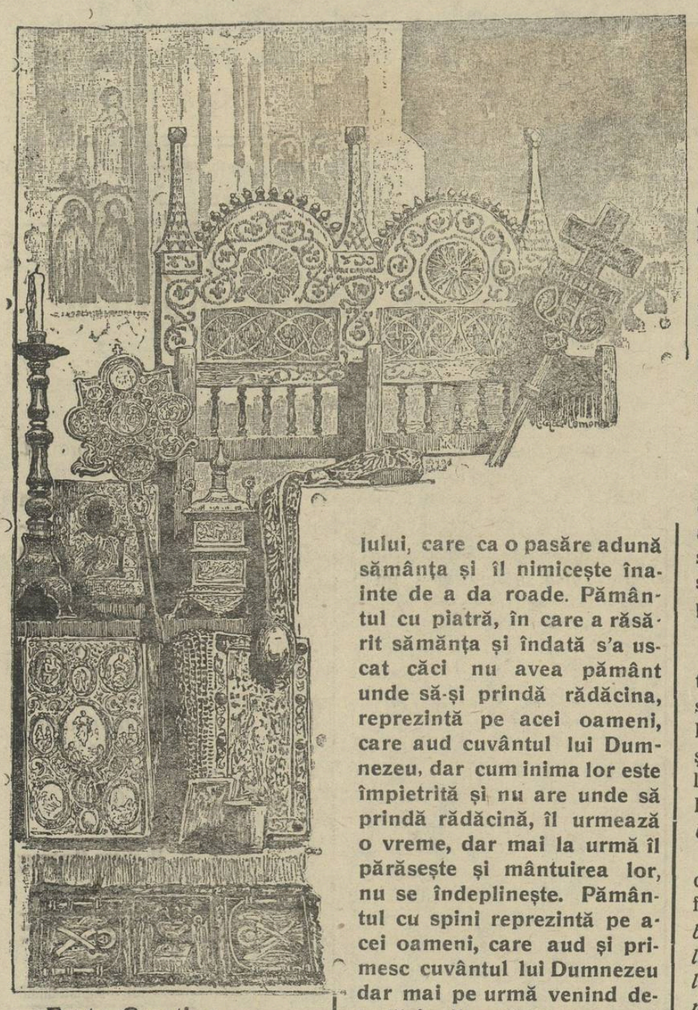

Frate Creştine,

Ia aminte şi ascultă glasul Domnului; ia aminte şi lasă inima ta să înţeleagă cuvântul cel bun, căci El este pâinea cea hrănitoare a vieţii şi apa cea limpede de izvor care-ţi înviorează sufletul şi-ţi răcoreşte fruntea ta obosită de grijile zilei.

Astăzi blândul Mântuitor învaţă popoarele de lângă lacul Ghenizaretului, de unde se încep câmpii roditoare până la mari depărtări sub poalele munţilor Galileei.

Era timpul sămănăturilor şi pe câmpiile Ghenizaretului, agricultorii trăgeau cu plugul în brazda umedă şi caldă sub primele raze ale soarelui de primăvară. In răsăritul primăverii, omenirea eşia la semănat şi blândul povăţuitor eşia şi El la muncă la semănatul cuvântului cel bun la propoväduirea Evangheliei sale, şi fiind popoare multe în jurul Său începu să le spună pilda aceasta:

Eşit-a semănătorul să semene sămânţa sa şi semănând el, una a căzut lângă cale, şi s'a călcat şi pasările cerului au mâncat-o. Şi alta a căzut în mijlocul spiniilor şi crescând spinii au înecat-o pe ea. Şi alta a căzut pe pământ bun şi crescând a făcut rod însutit. Acestea grăind a strigat: cela ce are urechi de auzit să audă».

Frate Creştine,

Aceasta este cea dintâiu pildă cu care începe Mântuitorul să înveţe lumea. El a eşit la muncă odată cu plugarul, întrebuinţând o mulţime de comparaţii din care luminos şi convingător apărea adevărul pe care vroia să l predice. Intrebuinţa pildele sau parabolele, fiindcă aşa era modul de a învăţa pe vremea când a propovăduit El la popoarele în mijlocul cărora a trăit. Semănătorul din această pildă este fiul lui Dumnezeu, care a semănat adevărul, credinţa şi dreptatea, întemeind astfel biserica creştină. Sămânţa este cuvântul lui Dumnezeu pe care Iisus Hristos la predicat oamenilor. Pământul în care a căzut sămânţa sunt sufletele oamenilor. După cum pământul în care a căzut sămânţa a fost mai bun sau mai rău tot astfel şi unele suflete sunt mai bune şi altels mai rele. Pământul lângă cale, unde sămânţa este călcată de trecători şi mâncată de păsări, reprezintă pe oamenii, care au sufletul uşuratec, nebăgător de seamă la ce gândeşte şi lucrează. Ei primind cuvântul lui Dumnezeu în cele sufleteşti, îl neglijeează, îl uită sub nevoile zilnice şi îl dă pradă diavolului, care ca o pasăre adună sămânţa şi îl nimiceşte înainte de a da roade. Pământul cu piatră, în care a răsărit sămânţa şi îndată s'a uscat căci nu avea pământ unde să-şi prindă rădăcina, reprezintă pe acei oameni, care aud cuvântul lui Dumnezeu, dar cum inima lor este împietrită şi nu are unde să prindă rădăcină, îl urmează o vreme, dar mai la urmă îl părăseşte şi mântuirea lor, nu se îndeplineşte. Pământul cu spini reprezintă pe acei oameni, care aud şi primesc cuvântul lui Dumnezeu dar mai pe urmă venind deşertăciunile, grijile de avuţii şi măriri; venind invidia şi atâtea alte patimi, cari sunt ca nişte spini pentru suflet, năbuşesc cuvântul adevărului. Pământul bun, care a produs de o sută de ori cât s'a semănat, reprezintă sufletele cele curate, care aud şi primesc cuvântul lui Dumnezeu şi se silesc a face rod însutit. Rezultatul acesta bun însă nu se poate câştiga fără muncă şi sacrificii, căci tot ce se produce bun reclamă sărguinţă, băgare de seamă şi greutăţi. Pilda despre aceasta a dat o Mântuitorul cel dintâiu, născându se într'o ieslă şi primind moartea pe cruce pentru mântuirea omenirii.

Frate Creştine,

Priveşte în adâncul inimii tale, controlează-ţi sufletul tău şi vezi din care pământ faci parte. Nu cumva sufletul tău este pământul din cale, din piatră, cu spini, sau pământul cel bun!? Sămânţă adevărului, a credinţei şi a dreptăţii a prins iar rădăcini adânci în inima ta, ca rănind diavolul, în chipul păsării, să o culeagă şi să rămâi sterp fără această hrană care te face fericit în viaţă? Deschide urechile sufletului tău şi ochii inimii tale şi priveşte adânc, adânc în bezna plină de întunerîc a fiinţei tale şi vezi dacă nu cumva diavolul a venit să-ţi fure ce este mai sfânt, credinţa, dragostea şi cinstea din inima ta şi atunci făte ochi şi urechi şi ascultă cuvântul Domnului. Dacă sufletul tău este părăginit, ca o vie pustiită de spini, plineşte-l frate creştine, sapă l, scoate din rădăcină pălămidă, adică, ura, invidia, necredinţa, necinstea, beţia, furtişagul şi lasă sufletul tău să prindă din rădăcinile hrănitoare ale credinţei, ale iubirei, ale milei, ale dragostei, ale cinstei, ale adevărului, şi ale bunătăţii veşnice, căci acestea sunt hrana cea plină de suc gras pentru vlaţa noastră trecătoare şi vrednică. Culege, frate creştine din lumea aceasta numai ce este bun şi drept, frumos şi cinstit, căci atunci te vei chema cu adevărat fiul, semănătorul, care a aruncat sămânţa cea bună. Lasă să încolţească în sufletul tău sămânţa cea bună, căci utunci cu adevărat vei fi pământul cel bun, în care a odrăzlit sămânţa semănată de Domnul în răsăritul primăverii, când tu odată cu el ai ieşit să ţi ari ogorul din care ai cules roade. Urechile lumii de astăzi sunt înfundate au asurzit, cu toate acestea Domnul spune «Cine are urechi de auzit să audă".

Amin. Pr. DEM. I. ILIESCU

Răvaşe Educative

Votul femeilor -- Piatra fundamentală

Dragă Eliso,

Mă întrebi cu drepte cuvinte, dacă m'am dus să mă înscriu pe lista votanţilor la Primărie şi dacă eu, care am fost prima feministă în ţară răspândind gândul de trezire al femeilor, la drepturile lor, dela tribuna Ateneului Român, de pe catedrele atâtor şcoale şi prin presă d'atâtea ori, vreau să, fiu aleasă şi să-mi pun acolo candidatura.

Ce să-ţi răspund? Până acum nu m'am hotărât la nimic. Altele erau femeile, când am început această mişcare, acum 30 de ani, şaltele sunt cele d'acum; alta speranţa mea d'atunci şalta disperarea mea de azi când întreb:

Unde sunt femeile de treabă?

Lupta mea şa altor câteva intelectuale, cari mi-au luat ideia, s'au folosit de ea şau adus-o la liman, acum, ele ca şi mine, ca şi puternicii zilei, cari s'au milostivit a ne da dreptul de vot la comună, se 'ntreb ca şi noi: *Unde sunt femeile?*

Listele de înscriere sunt afişate dar stau goale la Primărie, iar femeile sunt: *la Strand, la Jazz-band, la concursul de frumuseţe, la coafeur, la institut de beaute, la Golf, la Gimnastică, la patinaj, la tenis, la volan, la alergări, la schy, la bobsleigh, la divorţ, la parachută, pretutindeni ţinând recordul iuţelei şal uşurinţei!* . .

Aşa, când să mai se 'nscrie la vot? şi pentru cine să voteze? pentru una ca mine, care stau toată ziua cu nasul în cărţi şi care habar n'am de *rouge* pentru buze, *creme Simon* pentru obraz, *apă* pentru unghii, *Calodont* pentru dinţi, *poudre Fougère* pentru obraz, *creyon noir* pentru sprincene?

Vai, vai, la câte sulimanuri trebue să se mai gândească femeile cele uşoare cari doresc numai să placă bărbaţilor şi ce puţine au rămas cari să cugete la ziua de mâine, cari vor să lupte pentru: drepturile lor!...

* * *

Şi ce vremuri grele de nesiguranţă şi de nelinişte trăim! *Ce fraude, ce furturi, ce falsificări, câte falimente*, pentru ele şi pentru *luxul şi petrecerile lor, pentru politica asta banală şi neroadă, care duce ţara la prăpastie.*

Când vom înţelege că viaţa nu este presărată numai de trandafiri şi 'mpletită 'n crini şi iasomie? Când ne vom trezi din beţia de visuri şi iluziuni? Când ne vom îngădui: *Venirea venirei la realitate?*

Când vom începe pregătirea pentru vremurile de bronz, uriaşe, cari ne aşteaptă?

Când voiu vedea — pe sexul meu — aşezat pe pionul de cinste şi de morală, unde erau aşezate matroanele şi bunicele noastre?

Vertiginos mers'a sexul meu spre o *emanicipare* rău înţeleasă, dar pe cea morală, pe cea serioasă, pe cea nobilă, cine s'o înţeleagă?

Cine?

Tipurile astea suspecte de pe stradele Capitalei? Vopsitele astea, destrăbălatele de care a ajuns a se desgusta bărbaţii, tipuri cari ne-au făcut de ruşine 'n streinătate, tipuri cari nu ştiu nici carte, nici lucru, nici gospodărie şi toate vor sau: *un servici în birou*, sau *menajeră la un domn singur*?.

Vai de păcatele lor!

Şubrezenia aceasta morală să ne 'ntrebăm de unde vine şi iute, iute să căutăm a găsi: *Piatra filosofală*, care să curme aceste rele, căci de nu, din uşurătatea femeiască de azi va decurge, ruina ţării de mâine.

Ce fii vor da României Mari *păpuşile* acestea? *Pictatele astea pe obraz şi astea la minte*?

Cui să se isvodească ele, dacă nu acelor mame, cărora le a strecurat în sânge veninul lenei, al minciunei, al luxului, al desfrâului?..

Cui?

* * *

Femei române, este timpul să nu ne mai pregătim de *Concursuri de frumuseţe*, că aceasta trece. *Frumuseţea faptelor ea doar rămâne.*

Căutaţi d'a găsi farmecul vieţii în munca morală, intelectuală sau fisică, că numai d'acolo iese un folos real şi util pentru ţară şi familie.

Fiice ale mahalalelor, nu mai staţi desocupate la poartă ca să auziţi măscările stradei, ci ocupaţi-vă de lucru şi împodobiţi-vă casa şi grădina cu lucruri ieşite din mâinele voastre. Domnişoare instruite, ieşite de pe băncile şcoalelor superioare şi din Universităţi, nu mai bateţi bulevardele, ci lucraţi, răspândiţi ştiinţa voastră în popor. Nu vă mai grăbiţi să gustaţi — la iuţeală — şi mai nainte de vreme din toate plăcerile vieţii, ca apoi, când vă treziţi la realitate s'alergaţi la măciuliii de chibrituri şi la acid fenic concentrat, *căci vă faceţi ridicole chiar şi după moarte.*

Femei serioase, faceţi pârtie prin nemetul de ticăloşii şi decădere morală, găsiţi *piatra filosofală* şi cu ea aduceţi cu duiumul femeile la vot. Iacă aşa gândesc eu acum Elisa când tu 'mi puseşi întrebarea dacă sunt pe lista votantelor la Primărie.

Cu bine, fata mea.

Baba Visa

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- uşor -:-

Prin Locurile Sfinte

de Grivas D. Cruceanu Hagiu-Teolog

Cum se munceşte în Palestina

Mii de evrei s'au stabilit în ţara sfântă şi au învestit însemnate sume în agricultură şi alte întreprinderi. Dela 1918 evreii au cheltuit în Palestina peste 2 milioane de lire sterline.

Coloniile evreeşti, sunt în număr de 72 şi cu o suprafaţă totală de 130.000 dunami în cea mai mare parte pământ cultivabil Ele presară ţara dela Berseba în sud până la Dan în nord.

Imagini practice ale spiritului progresiv şi gospodăresc al coloniştilor evrei, se întâlnesc la fiecate pas. In locul fântânii primitive arabe, mânată de un asin sau de o cămilă cu ochii legaţi, evreii au introdus pompe moderne cu motoare de benzină sau petrol, spre a uda culturile lor de lămâi şi portocali.

In «valea Şarvu» ei au creiat o staţiune de experimentări agricole asemănătoare celor americane. Această staţiune a făcut minuni în îmbunătăţirea vinului, fructelor şi cerealelor. Staţiunea evreiască de experimentări agricole a reuşit să scoată un gen de struguri, care se coc cu trei săptămâni înaintea celor importaţi de Egipteni. In acelaş chip au fost îmbunătăţite şi măslinile.

Dar nu numai în agricultură, ci şi în desvoltarea industriei sunt evreii foarte înaintaţi. Ei au instalat lucrări moderne pentru extragerea uleiurilor şi destilarea parfumurilor. Au mai fost întemeiate fabrici de mătase, cărămizi sticlărie şi altele.

Construcţiile sunt astăzi în Palestina cu totul în mâinile evreeşti şi tot ei posedă toate fabricele de ciment. Acelaş spirit întreprinzător îl aflăm şi în îndustria casnică.

La Ierusalim şi în împrejurimi există ateliere în cari se ţes covoare şi se fac filigrame de argint, se sculptează articole din fildeş şi se produc nasturi de sidef. La început coloniile au avut de dus o luptă grea, dar prin cumpărarea de maşini şi observarea metodelor noi de cultură, au ajuns la rezultate bune, ce pot fi apreciate abia când le comparăm cu acelea ale vecinilor lor, arabii.

Principalul este că evreii au contribuit mai mult ca oricare alt popor la desvoltarea solului acestei ţări sfinte şi la creiarea unei industrii proprii. Ei au adus în ţară milioane de lire sterline şi sunt pregătiţi să investească aci multe alte milioane. Ei nu vor să creeze numai o Palestină fericită şi înfloritoare, dar şi o ţară nouă a cărei influenţă economică să se întindă asupra lumii întregi.

Trebue deci să mărturisim, că progresele ce se realizează în Palestina depind în cea mai mare parte de activitatea evreilor.

PROTECŢIA NATURII

de Farmacist Colonel Gh. Grinţescu
Farmacist Şef al Armatei

Mai mari ai Satelor,

Ocrotiţi ce este frumos în natură, nu lăsaţi a se devasta şi distruge, păstraţi şi îngrijiţi ceia ce natura ori mâna omului războinic ori pios, a zidit în satul vostru.

Astfel urmaşii noştri se vor minuna şi vor preamări pe Dumnezeu, pentru minunile ce a făcut în această lume, zidind colţuri minunate, în marginea unui râu, la cotitura unei văi, pe întinsul unei câmpii sau prin măreţia unui munte, din văile cărui scoboară cascade ori şerpuesc cristaline ape, asvârlind picături de lacrimi ori diamante din stâncă în stâncă.

Ei se vor mai minuna de faptele trecutului, povestite de rămăşiţele glorioase, ori de lăcaşurile sfinţite, ridicate după lupte ori grozăvii, din credinţă ori nădejde în Dumnezeu.

Cele dintâi frumuseţi, sunt frumuseţile naturei, cele de a doua sunt monumente ale poporului, legate de viaţa şi trecutul strămoşilor noştri.

Fiecare popor îşi are monumentele lui, dar nu în toate ţările sunt respectate şi îngrijite.

Ţările vechi de mult le-au ocrotit, păstrându-le cât mai complecte pentru urmaşi, făcând tot ce era de făcut, ca să fie cercetate şi cunoscute.

Aşa a făcut: Italia, Egiptul, Franţa, Germania, Anglia şi mai cu seamă America. Aceste ţări au dat lumei şi cercetătorilor de toate felurile, monumente de artă şi de istorie, pentru a se citi trecutul şi viaţa lor.

Ţara noastră este un colţ din raiul pământesc, neîntrecută de frumoasă, bogată în comorile naturale ca şi în comorile făcute de mâna omului.

Păşiţi în Deltă, acolo veţi găsi cea mai frumoasă pădure de stejar, încălcită ici colo de frumoase plante acăţătoare, ce ne amintesţe în parte una din pădurile tropicale, implântată de Creator în mijlocul pustiului de nisip zburător, formând depresiuni sau ridicături până în vârful copacilor mărginaşi.

Această pădure conţine multe plante rare din flora Mediteraniană şi păsări rari ca: Ciapărul sau Stârcul alb, care este vânat pentru penele sale scumpe şi frumoase numite Croze; azi aproape e dispărut, fiind nimicită de mâna omului.

Această pădure era destinată la aceiaşi soartă ca şi frumoasele păduri de Tei de la Nicoliţel, ca Alunul turcesc din Banat, Castanul din Oltenia ori Smochinii de la Hârşova, care cad necontenit sub securea nemiloasă a omului, dacă nu s'ar fi luat măsuri de protecţie.

Bărăganul de altă dată, azi nu mai are nici o urmă din răzleţele păduri sau fâneţe, în care se mai găseau ceva din flora lui caracteristică. Plugul nemilos a răsturnat totul, iar vitele nestăpânite au spulberat frumoasa vegetaţiune de altă dată.

Aşa este în Deltă, în Dobrogea, în Muntenia, în Moldova şi Basarabia, care îmbracă necontenit haina sămănăturilor, fiind dezbrăcate cu totul de vechea lor mantie brodată cu flori, arbori şi arbuşti ce dispar fără urmaşi.

Dacă raritătile naturei în partea de jos a ţărei dispar, apoi nici ale munţilor nu sunt mai ferite.

Vulturul cu barbă, deabea se mai vede rotind în Retezat sau rătăceşte în Negoi ori Bucegi, care ca şi Aqvila imperială în scurt timp nu vor mai fi.

Caprele sălbatice din munţii Moldovei ca şi Ţapii şi femelele lor din pădurile Niculiţelului şi ale Cincorovei sunt urmărite, încercuite şi date prada lăcomiei,

Moştenirea credinţei

Intocmai cum moştenim o moştenire rămasă de la părinţii noştri, tot astfel trebue să moştenim şi religia în care am fost născuţi.

In ţara noastră, ţară de creştini ortodocşi, — mai ales de la războiu încoace,—au început creştinii, să-şi lase religia în care s'au născut, urmând o religie, care o putem numi păgânească; cum ar fi de pildă adventiştii. In felul cum înţeleg ei să-şi ţină această religie, ori ce om cu judecată, şi cu credinţa curată către biserică, Dumnezeu, îi poate vedea că, n'au nici un rost pe această lume. In judeţul Dâmboviţa, sunt vre-o câteva comuni, în regiunea muntoasă, unde această păgânească sectă a putut găsi, câţiva adepţi. Puţinii cari au trecut de această parte, sunt acum huliţi de către semenii lor.

Pe vreo câţi va din cei cari au trecut la această păgânească religie, îi cunosc înainte de a-şi lepăda credinţa strămoşească. Pe atunci erau oameni frumoşi, vioi şi cu poftă de muncă. Acum sunt firavi şi gălbejiţi, parcă ar fi tot bolnavi.

Am umblat mult timp printre aceşti oameni, am vorbit cu ei şi am căutat a-i convinge, că, aceia ce-au făcut, n'au făcut bine. Am întrebat şi întreb pe mulţi dintre aceştia cari şi-au lepădat credinţa: părinţii lor cari i-au născut şi crescut, nu cu credinţă ortodoxă au trăit? Cu această religie şi cu credinţa curată în Dumnezeu, ne-au păstrat ţara, în care trăim astăzi liberi. Nu am găsit şi nu voi găsi pe nici unul care să-mi spună că nu-i adevărat ceia ce spun eu. Dar atunci mă miră, ce i-a făcut să cadă pradă ereticilor!? Datoria noastră de buni credincioşi, este, ca să întoarcem spatele, — celor cari vin să ne îndemne a ne lepăda de legea noastră,— şi ridicându-ne ochii către Dumnezeu, să-L rugăm a ne da puterea ca să rezistăm ispitelor.

Dacă pe credincioşi i-a putut face unii eretici, ca să-şi lapede religia, mulţi dintre aceşti eretici fiind oameni învăţaţi,—cum ar fi cazul T. Popescu, putem spune că, de vină ar mai fi şi parte din preoţii noştri. *Aici ţin să spun că. nici decum nu caut să jignesc pe preoţi, cărora le port smerita mea stimă.* Dar sunt cazuri excepţionale când unii cucernicii, trec peste respectul ce ar trebui să şi-l impună.

In sate ca şi în oraşe sunt şi preoţi buni, însă nici aceştia nu se ocupă în de-aproape, de enoriaşii lor, deoarece îi preocupă alte afaceri, cu cari sunt înglobaţi: politica, băncile, afaceri comerciale şi atâtea altele, cari le micşorează prestigiul.

Atunci ce se întâmplă! Preotul este bârfit în faţa credincioşilor, de către adversarii politici pe de o parte iar pe de altă parte de către ereticii sectelor, cari prin aceasta îşi câştigă adepţi.

Trebue ţinut seama că, timpurile de astăzi sunt de aşa natură făcute, că creştinul se lasă repede convins de către acei zăpăciţi cari caută a-i fura minţile făcându-l să păcătuiască fără voia lui. Deaceia cred că preoţii ar trebui să lase ori cari alte ocupaţiuni şi să îngrijească, numai de biserică şi de credincioşi.

Mulţi dintre preoţi, au înţeles răul ce-l poate aduce religiei noastre aceste secte şi-au început a se interesa, mai deaproape de enoriaşii lor. Multă atenţiune trebue în această direcţie. Trebue conservat sufletul creştinului şi-i trebue arătată calea cea dreaptă, povăţuindu-l să ştie cum să se ferească, spre a nu cădea în păcat.

Ori ce credincios trebue să ştie că noi creştinii ortodoxi trebue să ne ţinem mai departe, religia în care ne-am născut. Pentru că lepădându-ne de religia noastră, facem cel mai mare păcat faţă de Dumnezeu şi faţă de părinţii şi străbunii noştri. Ei au luptat şi şi au dat viaţa pentru ca să ne păstreze ţara şi religia. Cum ei au ştiut să lupte pentru a ne păstra această religie, tot aşa şi noi să luptăm, a o păstra cu sfinţenie, pentru a o lăsa şi noi urmaşilor noştri. Să nu cădem ispitei când vedem că vreun eretic vrea să ne îndemne a ne lăsa de legea noastră ortodoxă spre a trece la cea păgânească. Acei eretici trebuiesc ocoliţi de toată lumea. Mai ales pe cei cari sunt învăţaţi, să-i ocolim socotindu-i nebuni. Nici nu trebue socotiţi altfel, deoarece, dacă ar fi oameni cu minţile întregi, nu ar umbla să facă pe credincioşi, ca să-şi lepede legea creştinească care au moştenit o din moşi, strămoşi, spre a-i trece la păgânism.

Deci nici un gând să nu avem, decât acela către Dumnezeu, credinţa în biserică şi trimişii. lui Dumnezeu de pe pământ. Păstrîndu-ne religia cu sfinţenie, nu facem altceva decât să păstrăm moştenirea lăsată de către părinţii noştri, a căror memorie trebue s'o avem totdeauna în suflet.

T. Dumitrescu

Morţi şi răniţi la datorie

La înmormântarea agentului de poliţie Sandu Cristea, care a fost omorât la Şoseaua din Bucureşti de un şofer care alerga cu o iuţeală nebună, d. Gh. Botez, capul serviciului circulaţiei dela poliţia din Bucureşti, a spus: «In lupta pentru reglementarea circulaţiei automobilelor din Bucureşti în Capitală în spiritul legei şi regulamentului în vigoare, în mai puţin de 15 zile, 3 agenţi de poliţie din serviciul prefecturei poliţiei noastre, au căzut victimele datoriei.

«Primul împuşcat cu revolverul în cap, al doilea cu un picior rupt şi al treilea agentul de circulaţie Sandu Cristea, omorât pe loc pe soseaua Kiseleff, la postul său, făcându-şi datoria până în ultimele clipe.

«Un învăţământ de cea mai mare însemnătate se desprinde din moartea atât de tragică a acestui nefericit agent atât de preţios şi nouă cât şi sărmanei sale soţii, precum şi celor 5 copilaşi, pe care îi lasă în voia soartei, fără nici un sprijin şi fără nici un ajutor, anume acel învăţământ că lupta contra şoferilor recalcitranţi cari pun în pericol viaţa şi avutul cetăţenilor, deşi grea şi cu sacrificiul vieţei noastre, trebue dusă în spiritul rigorii legilor până la capăt».

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).

Blasco Ibanez

Harta marină. Pe hartă (pe scară redusă) mila hărţei reprezintă unitatea de măsură pentru lungime. Dacă se va băga de seamă, se va vedea că pe această hartă, distanţa între paralele merge crescând pe măsura ce ne depărtăm de ecuator spre Nord sau spre Sud. Motivul este din cauza felului proecţiei, din centrul pământului pe cilindrul proecţiei.

Ca să măsurăm o distanţă pe hartă, luăm cu compasul (de măsurat), o milă sau un minut de grad de pe scara latitudinei, din dreptul locului de pe hartă, unde vine locul de măsurat. Harta marină nu are deci o scară fixă, ci una variabilă şi se găseşte dată pe scara latitudinilor.

Harta aceasta se numeşte harta lui Mercator.

Dacă pe hartă se voeşte să se tragă drumul navei, pe o distanţă mare, cum ar fi din Europa în America, drumul nu va fi o linie dreaptă, ci o curbă care va fi proecţia cercului (mare) de pe globul pământesc, care reprezintă pe hartă drumul cel mai scurt pe mare, între punctele date.

Pentru distanţele scurte aceste drumuri sunt linii drepte.

Drumul tras pe hartă şi care se urmează pe ocean nu e nici acesta cel mai scurt (care e reprezentat pe hartă cu o linie curbă) ci un drum care ocoleşte şi obstacolele, cum sunt gheţarii, căci mai întâi trebue să avem «siguranţa» şi pe urmă «câştigul de timp».

Istoricul hărţei marine. — Harta marină figurează printre instrumentele marine întrebuinţate în anul 1286: harta, compasul sau busola şi roza vânturilor.

Ştiinţa cartografică, născută în Sicilia, s'a desvoltat la Genua şi pe urmă la Majorca.

Odată când Ludovic al IX-lea, în drum spre Tunis, era nesigur de drumul navei pe care se afla, piloţii săi Genovezi îi arătară un mapamond şi pe pe el fixară cu degetul locul unde se a f l a u. Şcoala din Majorca a început în secolul al XIV-lea.

In războaele catalane-spaniole, fiecare navă avea două hărţi. In 1444 un mapamond, acoperit cu stofă roşie brodată cu aur era pe masa Amiralului Franţei, dar pentru marinarii francezi, harta era încă un secret.

Amiralul olandez Ruyter, când era simplu comandant de corabie de comerţ, prin 1640, corectă hărţile marine existente în Olanda hărţi care atunci erau cele mai bune din lume. Ruyter arata că distanţa din Olanda în Antile era socotită greşit cu o mare distanţă.

Semnele distinctive ale navelor de război. Navele române de război poartă la pupă «pavilionul» cu marca ţărei pe galbenul din mijloc.

Navele de comerţ au pavilionul cu culorile naţionale fără marcă.

In plus, nava de război, are la catargul din pupa (dacă are două) flamura, o panglică lată de câţiva centimetri şi lungă de mai mulţi metri în aceleaşi culori ca şi pavilionul.

Acesta este semnul distinctiv al navei de război (în afară de marcă pe pavilion).

In toate marinele regula e aceiaş.

Flamura are o legendă.

Un amiral olândez după câteva lupte navale distrugând flotele adversare (engleze) a ridicat la catarg o mătură legată cu o saulă (sfoară), ca semn că a măturat marea de adversari. Când o flotă engleză a distrus pe cea olandeză, amiralul englez a ridicat la catarg un biciu.

Biciul de atunci s'a transformat în flamura de acuma. Aceasta e legenda flamurei. Este obiceiul ca o navă care a făcut o călătorie mai lungă să-şi schimbe mereu flamura, lungind-o.

Şi aşa se văd câteodată nave cu flamura foarte lunga,—dacă... n'are instalaţie de telegralie fără fir, care nu permite lungirea flamurei căci se încurcă în antena staţiunei de T. F. S.

O navă de război în port dacă e ancorată, are la prova un alt pavilion de culoare deosebită, după naţiunea navei.

Pavilioanele de semnalare Navele diferitelor naţiuni se pot înţelege între ele, fiecare citind în limba lui în un cod internaţional, o combinaţie de semnale făcute cu pavilioane de diferite forme şi culori.

Navele unei escadre se înţeleg sau primesc ordine, prin un cod naţional secret.

Cartea aceasta se păstrează cu multă grije şi coperta ei este îngreunată cu plumb, pentru ca în caz de cade în apă, să nu plutească şi să nu fie găsită de alte nave străine naţiunei sale. Timonierii sunt cei ce manevrează pavilioanele de semnalare

Colţul Medicului

EMOROIZI

(Trânji)

Se numesc astel nişte umflături, sau tumori mici, formate prin lărgimea vinelor dela şezut (anus), a căror mărime variază după cantitatea de sânge care vine în ele, uneori mai mică, alte ori mai mare, câte odată aşa de mare încât ele se întind peste măsură şi sparg, iar sângele curge afară. Trânjii sunt externi, când umflăturile sunt afară pe marginea şezutului şi interni, când ele sunt în maţul şezutului şi nu se văd. Ei pot fi în acelaş timp externi şi interni. Când trânjii sunt mici, cu puţin sânge, cresc, se întind, devin tari şi dureroşi, lăsând să curgă sânge curat, sau amestecat cu materii fecale, iar când se inflamează (se aprind) ei produc mari suferinţe, dureri cumplite, însoţite de durere de cap, umflarea pântecelui şi alte turburări ale mistuirii. Mulţi bolnavi pierd sânge foarte mult, aşa încât devin anemici în gradul cel mai mare. — Emoroizii nu sunt trebuincioşi sănătăţii, după cum cred mulţi, ci din contră ei pot strica o sănătate cât de bună, prin suferinţele la cari dau naştere şi prin pierderile cele mari de sânge. Pentru aceasta este bine ca să-i lecuim cu toate mijloacele de cari dispunem, pentru ca să dispară cât se poate mai iute. — Intre cauzele cari dau naştere la trânji se numără eriditatea (moştenirea), în deosebi artritismul, hrana prea bună şi prea multă, lipsa de mişcare, şederea prea multă, cum se întâmplă la funcţionarii cari lucrează toată ziua la masă, şederea prelungită în pat, constipaţia (încuietura), sarcina. — Pentru a preveni ivirea trânjilor trebue să ducem un regim potrivit, dulce, să nu facem uz de băuturi alcoolice, nici de condimente excitante, să mâncăm ciorbe apoase, carne fără grăsime, legume verzi, fructe, şi compoturi. Să combatem constipaţia cu purgative slabe, cu masagiu, electricitate. Purgativele cele mai bune sunt: untul de ricină, cascară, cascarina, podofilina, apele purgative naturale (apă de Breazu, de Slănic) în doză mică. In fiecare dimineaţă să se facă o bae de şezut, aproape rece, de 5—10 minute, spălând partea dureroasă. Sunt bune şi clismele reci, făcute în fiecare dimineaţă, exerciţii, plimbări zilnice, nici odată cu bicicleta. Când trânjii sunt umflaţi şi tari: băi, cataplasme calde de in, spălături de 4—6 ori pe zi cu vată înmuiată în apă foarte caldă şi clistire calde.

Când durerile sunt prea mari să se pună săpunaje (supozitoare) cu extract de opiu; se pot pune 2—3 pe zi.

In contra emoragiei (pierderii de sânge) sunt bune clizmele calde de 45—50°, făcute cu apă iar pe dinăuntru se vor da medicamente cari opresc, sângele de a curge, aşa numite emostatice. Când emoragia este prea mare şi des repetată, aşa încât poate să dea naştere la o anemie (lipsă de sânge) profundă, care ar pune în pericol chiar viaţa bolnavului, se va recurge la operaţie.

Dr. I. Glăvan,
Asistent Universitar

La mormântul ei...

In mijlocul unei grădiniţe presărată cu mii de flori multicolore în faţa Primăriei şi Catedralei Tg. Jiului, se află mormântul Eroinei din Vădenii-Gorjului.

O piatră rece, bătută de vremuri, acopere mormântul care ascunde în el pe eroina Ecaterina-Teodoriu.

De ambele părţi ale mormîntuluî două tunuri cucerite de ea îi sunt tovarăşi nedespărţiţi şi mărturie vecinică a faptelor sale vitejeşti.

Această fiică a Gorjului a înscris în paginile Istoriei noastre Naţionale câteva rânduri nemuritoare, cu sângele Ei scump, sânge feciorelnic cum odată a înscris în Istoria Franţei, Jeana D'Arc!

Se vede că aşa a hotărât soarta ca şi Semi Zeului ce străjueşte singur, de mulţi ani Tg.-Jiul — Tudor Domnul — să-i deie un tovarăş de aceiaşi talie. Momentul sosi. Flacările marelui războiu se întindeau în toate părţile, devenind tot mai periculoase. Neamul nostru era aproape îngenunchiat de puhoaiele vrăjmaşe, cari în furia lor nebună şi dorul de a cuceri, (potrivit ambiţiunilor lui Machensen), uitaseră să lege şi credinţă şi tot. In aceste momente destul de grele, fiica Gorjului stăpână pe voinţa ei, a îmbrăţişat cariera militară şi a luptat alături cu vitejii neamului, dar într'o luptă crâncenă, un glonţ nemilos trimis de o mână vrăjmaşe în pieptul ei scump, o răpuse.

A lăsat, în urmă-i un bătrân pletos, o maică gârbovită şi «mândrie» unui neam întreg.

. . . . . .

In fiecare sărbătoare, o vezi pe bătrâna ei mamă venind încet spre mormântul fiicei sale iubite, aducând la subţioară un pachetel cu lumânări de ceară curată, pe care le aprinde în cele patru colţuri ale mormântului.

Apoi, dă foc tămâiei în ciobul său obişnuit, pe care-l poartă cu în grijire peste mormânt şi în toată grădiniţa.

Fumul de tămâie, în adierea lină a zefirului, se împrăştie în valuri subţiri peste mormânt şi printre florile din grădiniţă, iar cuvintele neînţelese ale bătrânei se amestecă între ele, dând naştere unei muzici dujoase, care stoarce lacrimi şi inimilor împietrite.

In urmă, bătrâna slăbită de durere, pleacă la căsuţa sa din Vădenii—Gorjului, unde moşneagul o aşteaptă pe prispa casei.

Alex. Vâlceanu
Inv. Lăpuşna

Toate ideologiile dau greş, dacă nu au un punct de contact cu realitatea.

Sanda Mateiu
în «Universul» din 2 Octomvrie

Simţul veşniciei

I.

Trăitori în mijlocul unei lumi care se frământă pentru trai şi pentru tot felul de năzuinţe putem fi izbiţi uneori de un gând doborâtor: La ce toată această străduinţă, dacă uitarea şi pustiul acopere totul? In adevăr, când omul este prins de un gând viu, care-i dă îmbold să lucreze, când urmăreşte ceva şi vrea să ajungă la izbândă, este de multe ori aşa de adâncit în acestea, încât toată fiinţa lui e copleşită de împlinirea gândului. Eşti în mijlocul unei lumi dela care aştepţi să vezi că descopere lucrul tău, că-l preţuieşte, şi, dacă se întâmplă aşa, ai mulţămirea lucrului împlinit.

Strâns astfel de gândul lucrului nemijlocit care te stăpâneşte, este bine că te afunzi cu totul în el, pentruca, din îmbrăţişarea vie a lui, să-l şi poţi duce la bună isprăvire, cu toate puterile tale.

Dar omul nu stă clipă cu clipă la împlinirea lucrului său. Mai are clipe de răgaz, în care priveşte spre lucrul altora, spre mersul lumii. Stă de vorbă cu prietenii, urmăreşte ziarele, află multe şi de toate, încât viaţa noastră e un schimb între noi şi lumea de afară. Toate acestea îţi dau materie de gândit, te pot porni spre păreri şi simţiri care, măcar pe puţin timp, să te zmulgă din făgaşul gândurilor obişnuite şi să dea alt drum inimii tale.

Dacă priveşti viaţa lumii mai din larg şi mai de departe în trecut şi până mai departe în viitor, poţi ajunge la gândul despre zădărnicia tuturor silinţelor, fiindcă, oricât te străduieşte în mijlocul celor ai tăi, dobândirile tale pot fi ele cinstite şi lăudate în timpul vieţii, dar după aceia ce mai rămâne? Ai avut mulţămire, te-au slăvit alţii, dar au trecut şi ei şi tu; noul val care vine e frământat de alte gânduri şi nu mai ştie de tine. Şi dacă totuşi te ţine minte şi te cinsteşte şi după moarte, cu câţi se întâmplă aceasta? Cu cei care au lăsat urme mai răsunătoare. Dar ceilalţi? Oh! cei mai mulţi sunt daţi uitării de a doua zi. Şi fiindcă cei cărora le rămâne numele sunt puţini, iar cei mai mulţi sunt oameni de mijloc, aceştia sunt cu totul uitaţi, odată ce s'a dus şi tot valul de oameni care au trăit în aceiaşi vreme. Deci putem fi preţuiţi de ai noştri, în timpul vieţii, dar pe urmă? Pe urmă şi celce n'a făcut nimic şi celce a făcut ceva, afară numai dacă a făcut lucruri prea de seamă, pe urmă, zic, intră cu toţii în aceiaşi negură a uitării.

Socotinţele acestea încă nu-şi arată toată tăria, câtă vreme îţi priveşti viaţa în sânul poporului de care ţii şi în mijlocul căruia îţi torni toată roada muncii tale. Dar ia gândeşte-te că şi popoarele trec, că vin pe lume alte valuri de oameni care, şi de-ţi descopăr numele, se uită la tine ca la un străin, ca la unul cu care nu are nimic de împărţit, ca la unul de care nu are cu ce-şi lipi inima şi nu are cum să te primească în cămăruţa sufletului lui.

S'au descoperit mormintele unor împăraţi ai Egiptului. Supuşii lor de acum mii de ani îi puseseră la loc de neturburată odihnă. E un gând cucernic acel care îngrijeşte de odihna mortului şi de neturburarea locaşului lui.

Cu toate acestea Egiptul nu mai este, nici supuşii credincioşi de atunci, care puneau merinde lângă mort, ca să se ospăteze şi după moarte, când sufletul, ca o păsărică, vine să mai stea împreună cu trupul în care a trăit.

Dar alt rând de oameni a venit peste frământatul pământ din alte vremuri. Descopere mormintele şi, în loc de a se gândi la odihna morţilor, e prins de gândul răscolirii tuturor mărunţişurilor, ca să vadă ce a fost. Se uită la mort ca la o minunăţie din alte vremuri, dar fără nicio cucernicie.

Iată cum trec toate şi nimic nu stă în picioare din toate apărările pe care şi le ia omul pentru sine pe viitor!

Uneori vezi viaţa care a fost parcă ai vedea-o pe a ta cea de azi. D. *N. Lenguceanu*, avocat în Galaţi, a fost anul trecut la Mangalia. Acolo, răscolind cu bâtul între pietrele unor ziduri de ruini din vremea Romanilor, a dat peste un cilindru de plumb, pe care tăindu-l la un capăt, a găsit înăuntru o frumoasă scrisoare latinească din vremea pe când poetul Ovidiu trăia în acele ţinuturi. Autorul scrisorii era prieten cu împăratul din Roma, fusese trimes în părţile Mangaliei şi ale Constanţei, văzuse tot ţinutul, pe oamenii locului, îşi făcuse păreri despre toate şi acum scria prietenului său despre tot ce simţise sufletul său în acele depărtări. Văzuse şi pe Ovidiu, stătuse la ospăţ cu el. Pomenea în treacăt, ca de ceva cunoscut şi care nu mai trebuia spus pe nume, de păţania lui, care l izgonise tocmai pe ţărmurile mării dela Constanţa, Tomisul de atunci. Cine ştie cum, scrisoarea n'a ajuns la Roma, ci a rămas în zidurile unde, după aproape 2000 de ani, trebuia s'o găsească d. Lenguceanu şi s'o tipărească în *Neamul Românesc* pentruca s'o citim şi noi.

Ei bine, cine citeşte scrisoarea aceasta, aşa vede viaţa care a fost, care se scurge sub ochii noştri, încât parcă ar fi martur în carne şi oase la treburile din Dobrogea de acum 2000 de ani. Vezi pe autorul scrisorii aşa de mult om ca unul din noi, care fiind departe, cercetează, dar tot cu dorul de a se întoarce acasă, cu fiinţa plină de dorurile vieţii în familie şi între prieteni, pomenind de stările din Dobrogea, de barbarii ţărani care lucrau pământul fără pricepere, — încât parcă te simţi chiar în vremea noastră, tot cu problemele slabei lucrări a pământului, cu scrisorile d-lui Ministru Mihalachi către ţărani.

Uite, oamenii au trăit şi atunci cu popoarele lor, cu nevoile lor, cu dorurile lor, cu problemele politice ale lor. Ii simţi aşa de aproape, parcă ar fi fost alaltăieri.

Oh! şi cu toate acestea când au fost aceste lucruri? cum au trecut toate! Unde mai este scumpa Cesonnia, de care autorul scrisorii pomeneşte şi la care se gândea cu drag, unde mai sunt problemele împărăţiei romane, despre care tot el spune cu mulţămire că limba latină a ei se întinde fără piedecă peste toate meleagurile, ca unul dela noi dela Bucureşti care ar scrie din Maramureş sau din Soroca sau din Cetatea-Veche că limba românească pătrunde?

Cum s'au dus toate! cum avem să ne ducem şi noi şi să intrăm în neştire!

Dar atunci ce folos să ne frământăm? ce rost să ne măgulim că lumea vorbeşte de noi, că am avut succese că numele ne-a trecut peste graniţe, că ne iese chipul la ziar, că am ajuns să însemnăm ceva? Mai curând ori mai târziu, nu ajungem la fel cu cel care n'a însemnat nimic? Ai lucit o clipă, înaintea unui pâlc de oameni, şi pe urmă? Pe urmă uitarea ne-a înghiţit pe toţi.

Gândul acesta uneori poate ajunge sfâşietor. Omul de obicei închide ochii şi se uită la cele din apropierea sa nemijlocită. Dar cum îi deschide şi priveşte viaţa în scurgerea cea largă, se poate umplea de amărăciune. A fost cineva care a spus că «tristeţa e cel din urmă cuvânt al oricărei cercetări adânci asupra vieţii».

Atunci? Atunci ce ne facem? Mai muncim ori facem atât cât trebuie ca să ne ducem zilele, fără o năzuinţă de a plămădi într'un fel sau altul această viaţă? Mai intrăm în ferberea lucrului la care suntem chemaţi, ori lăsăm pe alţii să se zbată în zădar, încredinţaţi că, ori de faci ori de nu faci, plugul vremii ne face pe toţi una, ne striveşte lucrul şi ne îneacă în aceiaşi uitare, şi pe cei care am făcut şi pe cei care ne-am lenevit?

II.

Dacă ne mărginim numai la cât găsim şi cât ne dă lumea simţurilor, e greu să găseşti un răspuns care să te scoată din această desnădejde.

Unul va spune că munceşte pentru copii, altul pentru ţară, altul pentru atâtea ţinte vrednice care se pot găsi în viaţă.

Dar parcă şi acestea trăiesc în veşnicie? Nu pier şi patriile, cum a pierit acea a Romanului cu scrisoarea dela Mangalia?

Şi totuşt nu. Mai este un mijloc de luptă împotriva oricărei sfărâmări a vieţii. Dacă lumea simţurilor nu ni-l dă, dacă în unelte lumii pipăite nu-l găsim, îl găsim însă în adâncul nostru, în lumea sufletului. Oricât omul piere ca fiinţă a pământului, oricât prefacerea vremurilor îşi bate joc de noi toţi şi se face praf şi cenuşă, purtăm în noi dorul de a nu muri, pe care ni-l pecetluşte şi ni-l sfinţeşte credinţa în Dumnezeu. Prin această credinţă, faptele noastre nu pier. Mai este cineva care le înseamnă, care e mai presus de prefacerea vremurilor, ba care le şi mişcă prin mâna sa cea nevăzută.

De aceia noi nu suntem dezarmaţi decât numai în laturea trupească. Putem fi nişte biete vietăţi de azi pe mâne, dar suntem vietăţi, înrădăcinate în Dumnezeu, saltăm peste pragurile peritoare ale vieţii şi intrăm în nemurire.

O! ferice de cel ce crede! pentrucă, stând în faţa lui Dumnezeu, viaţa îşi poate căpăta un înţeles şi o îndrumare. Sunt oameni care să nu aibă zbânzi în viaţă, să se străduiască în tot chipul şi totuşi cârmuitorii obştii să le stea împotrivă şi să le zădărnicească toate silinţele, pot fi oameni nedreptăţiţi şi amărâţi cărora să li se răpească orice poftă de a mai făptui în această viaţă. Şi totuşi, dacă eşti omul lui Dumnezeu, pluteşti peste toate acestea. N'au decât să fie oamenii împotrivă; este Cineva care ştie să cântărească mai bine. Câtă v r e m e sunt cu El, am să zic ca Apostolul Pavel: *Când Dumnezeu e cu noi cine poate fi împotriva noastră?* (Romani 8,31).

Iată însemnătatea socială a credinţei în Dumnezeu, iată de ce ferice de neamul în care oamenii, mai nainte de orice, se nădăjduiesc în Dumnezeu. Căci El este temelia trainică prin care treci peste moarte, pustiu şi uitare.

Omul are simţul că este fiinţă a veşniciei în faptul că, în mijlocul omenirii, se găseşte credinţa în Dumnezeu. Să dăm zbor acestei credinţe, să n'o lăsăm în paragină, şi ea îşi va face simţită toată puterea ei de înviorare!

Arhim. SCRIBAN

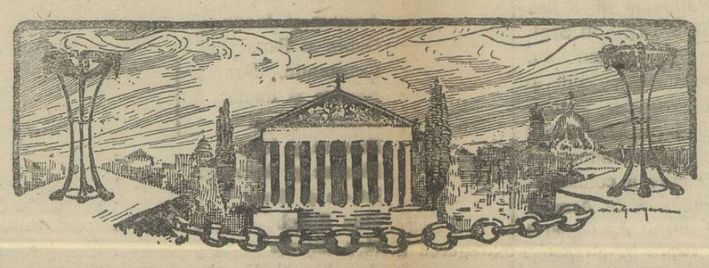

Dar cele c â t e v a foce de la Capul Caliacra au o soartă mai bună de cât vechiul zimbru al Moldovei? şi atâtea că şi alte lucruri scumpe cum este Floarea reginei, care altă dată strălucea prin păşuni, azi a b i a se mai menţine refugiindu-se prin ţancuri unde mâna omului nu o mai poate atinge.

Cine ocroteşte păstrăvul, de pescuitorii satelor de la munte, care-i distruge din pârae prin planta numită de ei «Coada Vacii», ce este o specie anumită de Verbascum.

Această otravă periculoasă pentru peşti, se cunoaşte de toţi muntenii dela Maramureş până la Orşova, păstrând secretul din tată în fiu.

Dar despre peşteri câte n'am avea de zis, toate se distrug şi nimic nu mai rămâne din splendoriile lor.

O seamă de naturalişti ca: Profesorul Borza Secretarul Ministerului de Instrucţii, Profesorul Racoviţă preşedintele Academiei Române, Profesorul Bâsnoşanu, Geograful Haret şi alţi amatori, după războiu s'au srăduit şi să străduesc ca să voteze o lege pentru protecţia naturei.

Legea se va face, dar aceasta nu este de ajuns, dacă mai marii satelor nu vor forma comitete şi da toată protecţia, pentru a se îngriji şi păstra locurile frumoase şi însemnate din satele lor.

Multe sunt localităţile propuse de naturalişti a se proteja, dar puţine sunt acelea ce s'au precizat în vechiul regat.

Aşa s'a uitat Vârful Regele Carol (Suluc), Coaste la Turcoaia, Coaste pe dealul Grecilor şi pe Dealul Pricopan, Valea fagilor de la Luncaviţa (cu fag roş şi fag alb, Depresiuni cu nisip zburător de la Sfântul Gheorghe (cu Orchis palustris şi Bromus hordaceus), Stâncile de la Hârşova, cu (Smochinul singuratic) Ficus Carica şi Poiana de la Cerdacul Regele Carol lângă Nicoliţei, Stâncile de la Gura Dobrogei (cu Gagea bulbifera şi Ormithogalum escapum), Ruinele dela Adamclisi (cu Sternbergia colchiciflora), Malul lacului Gârliţa din spre Alamlău (cu Colchicum turcicum).

Fâneţele din pădurea Carapelit sau la Teche (cu Iris prendo cyperus) etc. Stâncile dela Piatra îmbulzită—Greci, ori Casimcea spre Şermet, Stâncele dela Coada lacului Garliţa—Esechioi cu Asplenum Haussknechteli). Păcuiul lui Soare cu ruinele Romanilor de la Dervent-Dobrogea (cu Leucanthemum uliginosum, Thalictrum commutatum.

Dealul Vultur-Iaşi cu stepa, sămănături şi fâneţe ce conţin plante rare (ca Iris furcata, Leuzea salina, Sedun moldavicum).

Stâncile de pe Muntele Măgura-Bistricioara (cu Coridalis capnoides, Aconitum Clusianum), Stânca Tohanilor din Buzău, Fâneţe pe Penteleu, Coaste pe Izvorul alb din Muntele Zăgan-Prahova (cu Gentiana lutea).

Nisipurile Obedeanu, Pădurea Lunca Craiovei, Coasta Jiului la Leamna (cu Digitalis feruginea, Coasta Jiului la Bucovăţ (cu Viola danubialis şi Viola pantica), Lăstarii fostei păduri Arion din Ialomiţa (cu cele mai numeroase forme de Thalictrum, mimus, majus, glaucum), Lăstarii pădurei Râioasa-Fundulea (cu Centaura Angelescui, Querqus Hass), Sărăturile de la Gara Rosetti şi Călmăţui—Buzău (cu Dianthus pseudo-Grisebach).

Rezervaţiuni în pădurea Căscioarele Ilfov (cu Ranunculus Constantinopolitanus şi Scrofularia elata).

Jghiabul Stănişoara de pe Muntele Cozia (cu Lilium Jankae). Rezervaţiuni de pe coasta Dealului cu pădure la Dobrina Huşi (Dentaria quinquifolia şi Lunaria pacherita).

Rezervaţiuni în Valea Hoţului-Polilula Dolj (cu Crocus Heuffelianus, Scila praecox).

Aşa am putea înşira cetăţile noastre ca: Neamţu, Baia Vlad Ţepeş Argeş, Afumaţi etc. unele mai bine păstrate altele numai resturi, apoi movile istorice, Cruci de piatră, Copaci istorici ca Gorunul lui Horia Teiul lui Eminescu etc.

Atâtea şi atâtea, peste care trece vremea, ferul plugului şi nepăsarea noastră.

→ **Cetiţi şi răspândiţi**

„Cultura Poporului"

INFORMAȚIUNI

Prințul Nicolae biruitor la o întrecere de automobile. La Cluj au fost la 30 Sept. trecut, o întrecere între mai multe automobile. Urma să se dea anumite răsplăți, între care și o cupă a ziarului «Universul». A fost câștigată de Prințul Nicolae.

Studenți teologi bulgari în România. I. P. S. Patriarh al României a trimes Bisericii bulgărești o scrisoare în care spune că Biserica noastră oferă 2 burse pentru studenții bulgari care să studieze teologia în România, urmând ca și 2 studenți teologi români să studieze în Bulgaria. Aceasta pentru cunoașterea mai apropiată a Bisericilor între ele și pentru legături mai vii între Biserici.

Se înțelege că ideia e foarte bună. Numai să nu se întâmple ca și cu studenții teologi duși în Polonia ca să studieze teologia la facultatea de teologie rusească de acolo. Aceasta era și mai folositor, pentrucă teologia rusească are altă însemnătate. Totuși studenții s'au dus, iar după câteva luni s'au întors. De aici nu li se dădeau mijloace câte trebuiau, acolo li s'a părut greu cu două limbi (polonă și rusească) și un student bun ca David Popescu azi e înapoi în București. Ne pare rău că s'a întâmplat așa și am voi să se înceapă din nou trimeterea în Polonia, dar cu altă îngrijire pentru studenți.

O schimbăm de colo până colo. Am avut liceu cu 8 clase și l-am făcut cu 7. Dar toată schimbarea e în vânt; școlarii nu câștigă un an, ci, în loc să-l facă la liceu, îl vor face la universitate sub numele de *an preparator*. Atunci care e folosul? Oameni pricepuți în materie de întocmire școlară ca d. Profesor universitar *S. Mehedinți*, au arătat în scris că aceasta e o greșală, aduce încurcături și nu merge. Acum se arată aceasta și mai viu. Inseși universitățile se mișcă împotrivă, arătând tot felul de cusururi măsurii cu anul preparator. De aici părerea că se va înființa iar clasa 8 a liceelor. Of! tare ne mai jucăm cu măsurile! ușor părăsim ce a fost, ușor schimbăm, fără a studia din destul, ușor apoi părăsim ce am hotărât odată.

Numire de sub-director la seminarul monahal. Păr. Arhidiacon Dionisie Udșteanu a fost numit sub director al seminarului monahal pentru călugări din Mânăstirea Cernica de lângă București și profesor de religie la liceul de fete «Carmen Silva» din București. E o numire ciudată, întru cât, ca sub director, numitul trebuie să stea statornic la seminar. Atunci cum o să fie și profesor la București, când Mânăstirea Cernica nu e la o zvârlitură de bât de școala din București?

Se citește ori nu? La noi a fost vorbă, în vremea din urmă, despre puțina desfacere și citire a cărților. S'a arătat că se citește mai puțin ca altădată, fiindcă mintea oamenilor și mai cu seamă a tineretului, e îndreptată aiurea. Cu toate acestea sunt și alții care nu văd astfel. D na Apriliana Medianu, care, de câtăva vreme, scrie la «Curentul», aduce date mai amănunțite în această chestiune în nr. dela 28 Sept. al acelui ziar ziar. Domnia sa scrie că cine poate ști mai bine cum e cu această chestiune decât librarii? Deci a întrebat pe d. Heiman, directorul standului cărților (ce o fi aia «stand»? raft? teanc de cărți?) din Librăria «Universala» Alcalay, care are 50 de ani de muncă în această materie și care i-a spus că azi se citește la noi, sută în sută, mult mai mult ca înainte, De când cu editurile ieftene, studenți, școlari de liceu, ba chiar și cei din școala primară, citesc pe capete. Se citește cartea franțuzească, mai mult decât toate, fiindcă e ieftenă.

E adevărat că d. Heiman și nouă ne spune că azi se citește mult. Noi însă nu suntem de aceiași părere. Mai cu seamă că tineretul și, în sânul acestuia, școlarii ar citi mult, nu se vede. Căci și noi trăim între școlari și ne dăm seamă. Mai puțin credem că citește în franțuzește. Noi vedem des cititori prin tramvaie. Sunt însă puțini, cartea franțuzească e rar în mână, iar pe școlari și băieți în deobște îi vedem cu romane de fascicule, iar nu cu cărți de temei.

Congresul general al birtașilor, cârciumarilor, cofetarilor, cafegiilor și otelierilor. din România s'a deschis la 25 Sept. a. c. în Timișoara. In programa de discuții au: 1. Critica politicei economice a guvernului, în legătură cu industria alimentară; 2. Chestiunea brevetelor și taxelor de brevete; 3. Legea repaosului duminical, în legătură cu ramura congresiștilor și 4. Plângerile posesorilor de brevete din provincie.

— **Bătaie între studenții Ligii Apărării Naționale.** La Iași unde este culcușul mișcării studențești creștini, s'a petrecut între ei o vie ciocnire, fiindcă sunt împărțiți în două tabere. Așa zișii «arhanghelișți», adică cei din Legiunea «Arhanghelul Mihail», au scos cu sila, din casa dela «Râpa Galbenă» pe cei din cealaltă tabără. D. A. C. Cuza a făcut plângere împotriva celor ce au făcut turburarea.

Acestea au fost și au să mai fie. Unde e psihologia ciomagului nu se vor găsi decât roadele tot ale ciomagului. Deci se seceră ce s'a semănat.

Întârzierea trenurilor aduce mari pagube Căilor Ferate, nu numai călătorilor, cum credeam noi. S'a găsit că, pe fiecare zi, este o pagubă de 540.000 de lei, iar pe an de 195 000.000 de lei. De aceia s'au luat măsuri aspre împotriva întârzierilor. Cu acest «s'au luat măsuri» este o întreagă halima și noi nu credem că se aduce vreo îndreptare numai cu porunci pe hârtie. Nu este dovadă mai că suntem tembeli de Orient ca această întârziere. Ne lăudăm cu latinitatea, însă Romanii erau sprinteni la treabă, nu molateci ca Turcii.

Nici elocvența nu poate întuneca adevărul. Aceasta s'a dovedit în lupta de cuvânt dintre Contele Apponyi și d. Mironescu, ministrul nostru de externe, la Geneva. Discutându-se poftele Ungurilor de a strica tratatele și a căpăta ce au avut, Contele Apponyi, care e mare meșter al cuvântului și vorbește strună într'o mulțime de limbi, a făcut tot ce era în putința sa, cu marile mijloace ale vorbei, care-i stăteau la îndemână pentru a câștiga părerile celorlalți membri din Liga Națiunii în folosul Ungariei. D. Mironescu al nostru, după cum scrie d. Iorga în „Neamul Românesc", n'are atâtea mijloace de oratorie. In pricina care se cerceta însă, avea dreptatea de partea sa. N'a avut nevoie decât să vorbească limpede, cu dovezi bine înșiruite, și Ungurul a fost biruit, cu toată armătura sa. Nici graiul, cât o fi de meșter, nu poate prea mult împotriva dreptății vădite.

Poți pleca în străinătate cu orice bani străini. Până acum, era mare belea când voiai să pleci în străinătate. Afară de belelele cu pașaportul și cu vizele pe la consulate, mai trebuiau aprobări pentru banii străini și românești cu cari ieșiai din țară. Din vara aceasta, poți ieși din țară cu orice bani, iar acum de curând s'a luat măsura că și bani străini poți lua cât vrei, fără să mai ceri vreo încuviințare. Se duc îngreuierile care s'au pus după război.

Turburările din Palestina au început din nou. Așa vestește o telegramă din Tel-Aviv, cu data de 26 Sept. a. c. Evreii iar au avut morți și răniți.

PRIMIM SCHIMB
CU ORICE GAZETA

Un șofeur student. Din *Universul* dela 5 Sept. a. c.. aflăm că un tânăr sărac, cu numele de A. Barbu, s'a apucat de șoferie, ca să aibă cu ce trăi. Dar el învățase și carte. Șoferia nu l-a îndepărtat de carte, ci a luptat cu nevoia și acum e student. A avut o belea cu treburi de alergare pe stradă și așa s'a aflat că între șoferi, se află și un student.

Cum se scrie azi. Intre alte păcate ale scrisului din ziua de azi, este că înțelesul bucății se îngreuiază și-ți cere mai multă încordare la citire, prin faptul că omul taie în două cugetarea de temelie a propoziținii, ca să bage alte cugetări între cele două jumătăți. Deci stai cu gândul spânzurat din întâia jumătate, te încordezi să nu-l uiți, și apoi trebuie să-i găsești firul tocmai după ce ai isprăvit cu celelalte cugetări furișate la mijloc. Cu vorbele scrisului de azi, aceasta se chiamă că vârî propoziținni incidente în mijlocul propoziținii principale.

Ia să luăm un astfel de caz și să vedem.

Iată fraza din ziarul Galații-Noi dela 21 August a. c. «Roels a plătit la o licitație o carte de bucate a regelui Ludovic XIV pe care acesta făcuse n o t i ț e cu 1.000.000 de franci». Propoziținea de temelie sau principală este: «Roels a plătit o carte de bucate cu 1.000.000 de franci». Scriitorul însă a voit să mai spuie că acea carte a fost a Regelui Ludovic XIV, că acela făcuse pe ea niște însemnări și că Roels a cumpărat-o la o licitație. Dar ca să puie acestea în scrisul său, scriitorul a tăiat în două propoziținea principală, le-a băgat pe celelalte la mijloc, iar numai după aceasta a încheiat principala. Se înțelege că un asemenea scris este o îngreuiare a cugetării, pe când trebuia isprăvit mai întâi cu propoziținea principală și apoi puneai celelalte.

Ei, cum se face aceasta? Iată cum: «Roels a plătit, la o licitație, cu 1,000,000 de franci, o carte de bucate a regelui Ludovic XIV, pe care acesta făcuse notițe». In felul acesta, partea din urmă, «cu 1,000,000 de franci» care ține de «a plătit», nu mai este despărțită de acest predicat de care ține prin «o carte de bucate a regelui Ludovic XIV pe care acesta făcuse notițe», iar «a plătit» nu rămâne spânzurat în văzduh, ci i se dă îndată întregirea trebuincioasă, spunându-se cât a plătit.

Iată îngreuieri ale scrisului, care se răspândesc foarte mult și care trebuiesc ocolite.

Sărbătorirea unui general eșit la pensie. D. General Zadic a comandat 10 ani Corpul 4 armată din Iași. Pe ziua de 1 August a. c., domnia sa a fost trecut la pensie. La 30 Sept. trecut, ofițerii garnizoanei din Iași, capii autorităților, cum și numeroși admiratori ai fostului comandant din Iași, l-au sărbătorit printr'un banchet inimos dat în sala de primire a comandamentului Corpului 4 de Armată din Iași. Au vorbit d. General Prodan, care ține locul noului comandant al Corpului (Generalul Manu) și sărbătoritul.

Ce boale bîntuesc în țară. După ultimele date statistice de la ministerul sănătății situația generală a boalelor ce bîntuesc acuma în țara noastră sînt următoarele: 12 cazuri de tifos exantematic, 1491 de scarlatină, 115 anghină diftерică, 689 de febră tifoidă, 482 desinterie, 2533 tuse convulsivă, 38 de gripă, 4 de boala somnului, 14 de paralizie de copii și 259 de pojar.

Din toate acestea se poate vedea că toate aceste boale sînt în creștere.

Tinerimea română. *In ziua de 5 Oct., s'au început concursurile tinerimei române.*

La aceste concursuri au luat parte mulți școlari din întreaga țară. Toți acești musafiri ai Capitalei au fost găzduiți la diferite școli.

Printre premianți, remarcăm cu plăcere, pe Ghenadie Foti; elev cl. VI la Seminarul din Curiea de Argeș, care este colaboratorul nostru.

Ordine de zi de Comandament

— Având în vedere raportul Regimentului 4 Jandarmi din care se constată că jand. Plot. Major Fier Alex. ajutat de jand. Serg. instructor Văleanu Ioan și jand. Fruntaș Neverschi Th., toți din Legiunea jand. Botoșani cu ocazia revărsărei râului Siret au salvat de la moarte sigură, mai multe persoane din comuna Bucecea-Botoșani, construind o plută cu al cărei ajutor și sacrificiu de viață din partea lor, au putut fi salvată din valurile furioase ale apei.

Având în vedere sacrificiu cum și munca depusă de numiții jandarmi, cu această ocaziune, ordon citare prin ordin de zi pe întregul Corp, a susnumiților jandarmi din Legiunea jand. Botoșani.

— Având în vedere raportul Regimentului 6 Jandarmi, din care se constată că jand. Plot. Ichim Const. și jand. Plot Contoreanu D tru, ambii din Legiunea jandarmi Orhei, după cercetări și urmăriri îndelungate, au reușit să descopere și să aresteze pe indivizii Ilie Butican, Gheorghe Petre și Moscu Groisman, autorii a mai multor furturi de cai și spargeri.

In timpul cercetărilor individul Ilie Butican a încercat să mituiască pe jandarmi cu suma de 4800 lei, care sumă au confiscat-o, înaintând-o cu actele dresate Parchetului Tribunalului Orhei.

Având în vedere munca depusă de jandarmi și conștiinciozitatea de care au dat dovadă, cu această ocazie cum și adresa Parch. Tribunalului Orhei No. 9068 | 929, prin care le aduce laude, pentru cinstea, corectitudinea și demnitatea lor, ordon citarea prin ordin de zi pe întregul Corp a numiților jandarmi din Legiunea jandarmi Orhei.

— Având în vedere raportul Brigadei III-a jandarmi și al Reg. 6 jandarmi, din care se constată, Căpitanul Cosma Traian, Comandantul Legiunei Jand. Orhei și jand. Plot. Marinică Aron, din această Legiune, după cercetările și urmăririle îndelungate, au reușit să descopere și să aresteze pe individul Gheorghe Goanță, autorul a mai multor crime de omor prin otrăvire, după care victimele erau jefuite de bani, cai, căruțe, etc.

Având în vedere munca depusă de numitul ofițer și reangajat cum și adresa Parch. Trib. Orhei No. 9089 | 929 prin care le aduce mulțumiri cu această ocaziune. Ordon citare prin ordin de zi pe întregul Corp, a Căpitanului Cosma Traian și Plot. Marinică Aron, cum și recompensarea cu suma de 2000 lei a Plutonierului, care a fost reținut din concediu medical, pentru prinderea criminalului.

— *Având în vedere cererea locuitorilor din comuna Tămășeni, jud. Roman, din care se constată că jand. Plot. A. Bălășei Iordache și Serg. Instr. Stoleru Haralambie, din Legiunea jand. Roman, cu ocazia revărsărei râului Siret, au dat dovadă de curaj și sacrificiu de viață, prin faptul că au plecat personal cu bărcile și au salvat mai multe persoane ce erau expuse a-și pierde viața în valurile furioase ale apei, care erau izolați printr'o vale de 2 km., fără a le fi putut cineva veni în ajutor.*

Având în vedere faptele frumoase săvârșite de numiții jandarmi, care au dat dovadă de curaj, atrăgându-și simpatia locuitorilor, cu această ocazie au fost propuși pentru decorarea cu bărbăție și credință.

Având în vedere, raportul Brigadei III-a Jandarmi și al Regimentului 5 Jandarmi din care se constată că jand. Plot. Văleanu D-tru, din Legiunea jandarmi Cahul, după cercetări și urmăriri îndelungate, a reușit să aresteze pe teritoriul județului Tecuci, pe țiganul Vladimir Drangzi și concubina sa din județul Tecuci, autori a mai multor furturi de cai.

Cu ocazia urmăririlor făcute, numitul jandarm a cheltuit suma de 1535 lei, dintre care 800 lei au fost depuși la Legiune pentru jandarm, de către proprietarul cailor furați.

Având în vedere munca depusă și ambiția de care a dat dovadă pentru descoperirea și prinderea autorilor, ordon citarea prin ordin de zi pe întregul Corp a jand. Plot. Văleanu D-tru din Legiunea jandarmi Cahul și rambursarea lui cu suma de 755 lei din bugetul Corpului, pentru complectarea cheltuielilor.

Având în vedere adresa Societății de exploatarea de păduri «Siklaș» din Brașov, din care se constată că în ziua de 21 Iulie a. c. s'a incendiat pădurea din hotarul comunei Teliu, care nu a putut fi stinsă până seara, cînd a sosit la fața locului jand. Plot. Motoașcă Nicolae, șeful postului Teliu, care se înapoia dintr'o urmărire de 3—4 zile, necunoscând oboseala, alergând la fața locului și după o muncă de două ore, a putut localiza incendiu care amenința toate pădurile.

Având în vedere pentru munca depusă de numitul jandarm și pentru o răsplată bine meritată, ordon citarea prin ordin de zi pe întregul Corp a numitului jandarm, din Legiunea jand. Brașov.

Inspector școlar pentru religie. Păr. Econom Ioan Țincoca din Iași a fost numit inspector școlar secundar pentru ramura religiei.

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din „Cerdac" Slănicul Moldovei

Suma din urmă	Lei 1500
Maria Niculae	lei 200
Smaranda Ioan	« 100
Radu și Dumitra	« 60
Gheorghe și Zoia	« 50
D-tra și Neculae	« 30
Ion și Cristița	« 40
Ioana și Niculae	« 26
Gherghina Nae	« 20
Anica Bică	« 20
Ioana Barbu	« 20
Maria Pană	« 20
Ion Pană	« 20
Niculina Nae	« 20
Ștefan și Ioana	« 20
Ion și Vasila	« 20
Niculae și D-tra	« 20
Gherghina și Maria	« 20
Ștefan și Niculina Butoi	« 20
Stelian Butoi	« 20
Ion și Ilina	« 20
Const. și Maria	„ 20
Oprea Ion	« 20
Marin și Niculina	« 20
Const. și Tudora	« 20
Maria și Leana	« 20
Iana și Lixandra	« 20
Ion și Ștefana	« 20
Nicolae și Lina	« 20
Anica și Florea	« 20
Florea și Ion	« 20
Ioana	„ 10
Ștefana și Gheorghe	« 10
Paraschiv și D-tra	« 10
Joița	„ 10
Ispas și Lina	« 10
Ion și Ioana	« 10
Niculina Ispas	« 10
Ion și Gherghina	« 10
Stoica Petre	« 20
Ioana și Gheorghe	« 20
Marin și Maria	« 50
Elisaveta Postolca	« 20
Petre și Elena	« 40
Aristide și Ioana	« 20
Dobre și Eana	« 40
Constantin, Maria, Nicolae și Ioana, Dobre Mocanu	„ 80
Floarea și Lina	« 20
Niculae și Ancuța	« 20
Istade și Eana	« 30
Mița Enache	« 10
Nae Enache	« 10
Angelica N. Enache	« 20
Ioana R. Ivașcu	« 15
Maria și Gheorghe	« 20
Total Lei 2981	

Această sumă s'a strâns de Elena V. Kirtu și Maria V. Kirtu din Comuna Oltenița, Sub-urbană Jud. Ilfov pentru zidirea bisericii «Sf. Gheorghe» din Cerdac, Slănicul Moldovei.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată s u m e l e rămase, căci numai așa f o a i a aceasta va putea duce mai d e p a r t e făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

— *Având în vedere raportul Br. 3-a jandarmi al Reg. 6 jand. din care se constată că jand. caporal Asaftei Ioan și Barbu Nicolae, ambii din legiunea jand. Fălciu, pe când erau în patrulare au fost înștiințați de locuitorul Dumitru Cosma din comuna Dolhești, că țiganul Enache Simionică din satul Petriș, i-a furat mai mulți miei și cum jandarmii în itinerariul lor de patrulare aveau și acel sat, au trecut pe la poarta țiganului unde în adevăr au văzut într'un dos întinse piei de miel pe care jandarmii le-au ridicat.*

Țiganul văzând că jandarmii au ridicat pieile și cum știa că sunt de furat, a intrat în casă, a luat un revolver, a anunțat și pe ceilalți țigani și împreună au sărit asupra jandarmilor, trăgând focuri pentru a-i intimida, apoi i-au lovit cu mânerile revolverului și au încercat a-i dezarma, cu intenționea de a lua pieile ce serveau ca corp delict.

Jandarmii văzând intenționea țiganilor nu și-au perdut prezența de spirit, și-au făcut ambii uz de armă; în acest timp țiganii au fugit, iar jandarmii au reușit a rămâne în posesia pieilor, după care au anunțat secția și Legiunea, continuându și patrularea.

In urma cercetărilor făcute la domiciliul țiganilor s'au descoperit mai multe piei de miel pe care le furase de la diferiți locuitori și care au fost predate păgubașilor, iar țiganii cu actele dresate s'au înaintat Parchetului Tribunalului Fălciu.

Având în vedere raportul Brigadei 5-a Jand. și al Reg. 9 jandarmi, din care se constată că jand. soldat Capel Isac, din Legiunea jand. Alba, pe când era însărcinat a escorta la Prefectura Poliției Galați pe individul Ignat Vasile, acesta a profitat de ocazie că era aglomerație în tren și pe teritoriul județului Buzău a sărit jos luând-o la fugă.

Jandarmul văzând acest lucru cu riscul vieței, a sărit și el din tren, a urmărit pe individ, somându-l cu focuri de armă, reușind a-l prinde și lega, aducându-l la reședința Legiunei jand. Buzău, nemai putând executa transferarea, din cauza întreruperei trenului.

Având în vedere devotamentul în serviciu și sacrificiul de viață, de care a dat dovadă în această ocaziune, ordon citarea prin ordin de zi pe întregul Corp a numitului jandarm, din Legiunea jand. Alba.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Bibliografie

A eșit de sub tipar:

INDRUMAREA

revistă pentru răspândirea culturii și a educației naționale, Ploești Septemvrie 1929, an 1, nr. 2, cu articole de Arhim Scriban, Otrăvirea duhului mulțimii; Stoica Teodorescu, Se începe un nou an școlar; C. Răpeanu, Caracterul materialist al civilizației moderne; C. Ionescu-Lungu Din mândretele învățături de carte; C. Wepper, Problema islazurilor comunale; P. G. Dedulescu Urmările urcării exagerate a scontului Băncei Naționale; Jariște, O convorbire lămuritoare; Pr. I. Dumitrescu, Mustrarea conștiinței; Jariște, Minciunile; P. D. Pericolul alcoolismului arătat prin cifre; Pagina veselă.

Informațiuni; Conferință la Londra pentru dezarmarea morală; România și planul Young; Export de muncitori români?; Ne copleșește invazia „experților străini"; Alte sacrificii cetățenești.

Cetiți și răspândiți
„Cultura Poporului"

POȘTA REDACȚIEI

E. D, I. «Vișeul de sus» Sîntem în așteptarea celor promise de Dv.

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIESTE PUTEA"
C. A. R[illegible]TTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 20 OCTOMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 296 Apare în fiecare Duminică

Onor Asociația p. Literatura și Cultura Poporului Sibiu

Ușor încep, mai ușor isprăvesc

S'ar alcătui la noi un șir foarte lung, dacă s'ar apuca cineva să caute câte societăți s'au înființat cu mari surle, cu frumoase nădejdi, cu răsunătoare cuvântări, cu vesele ospețe, dar care apoi au amuțit cu totul. Dacă ar voi cineva să judece felul lucrului nostru de azi, n'ar avea decât să privească spre acestea, pentru a spune apoi că ușor ne aprindem la un lucru, dar tot ușor ne lăsăm. In de obște, se spune despre noi că gata suntem a ne repezi spre una sau alta, după cum ne îmboldește nevoia clipei, dar fără a fi cercetat ce e de făcut, ce greutăți ne stau înainte, ce răspunderi avem, pe ce ne bizuim. Cu o vorbă de azi, se zice că *improvizăm*, adică înfiripăm pe apucate și zicem că am făcut. Dar lucrul făcut așa se înțelege că nu dăinuește și nu ține de cald.

Câte înșghebări bune nu s'au făcut în felul acesta! Cu toate acestea, iute plecați, iute ne-am oprit. Și ai fi dorit să vezi întocmirea sporind. Dar nu. Dintr'o zvâcnire a inimii am pornit-o, din a doua am lăsat-o.

Așa ne gândim când vedem înșghebări pornite acum sub ochii noștri. Oare vor merge acestea mai bine? E îndoielnic. Dacă am pornit-o în acelaș fel, cum au să aibă altă roadă? Chiar și poți vedea multe astfel de societăți, cum au în ele mai mult sunetul vorbelor, sunet frumos, dar nu vezi în faptă pășirea la largul trebii și pătrunderea în greul lucrurilor.

Câte lucruri nu se greșesc în țara noastră împotriva sufletului, câte încălcări, câte fapte care lovesc în frumoase puncte de program ale unei societăți! Cu toate acestea vezi vreo societate pășind vitejește în sânul obștei strigând că s'a păcătuit împotriva cutărui lucru și să ceară îndreptare? De unde! Cuvântări frumoase la ședințe, iar valul merge cu toate grosolăniile lui, fără ca nimenea din cei legați prin suflet și statute să zică vreun cuvânt!

De aceia societățile nici nu răzbesc adânc în păturile poporului, unde să fie simțite ca o vie putere. Stau ce stau între cei mai de sus din viața societății, fără vreun viu răsunet, fără ca unii să ia cunoștință de ele, pentruca apoi să se stingă în neștire.

Aceasta e partea tristă a multor societăți și ne pare rău că e așa.

Dăm acum prin hârtiile noastre ce am apucat să scriem odinioară despre *Liga pentru Educațiunea cetățenească*. Se înfiripase cu mare avânt puțin înaintea războiului nostru. Dar mai știe azi cineva de ea? S'a uitat de mult. Și despre câte s'ar putea spune la fel.

Iată unul din punctele de îndreptat în viața noastră, că dăm viață la atâtea și ele pier de a doua zi!

Arhim. SCRIBAN.

După Congresul Preoților

Am urmărit cu multă atențiune desbaterile dela Congresul preoților ortodocși ținut în Sala «Dichiu» din București.

La acest congres s'au pus multe chestiuni privitoare la preoții noștri, întradevăr foarte interesante, care vor fi primite atât de întregul cler ortodox cât și de credincioși.

O singură chestiune pe care o credeam ca de mare importanță, nu s'a pus, motivele sigur, fiind din lipsa de timp. Aceasta este: organizarea mânăstirilor noastre, atât de călugări cât și de călugărițe. Acei care au avut ocazia să viziteze o mânăstire, mai ales în timpurile de față, văzând felul cum este organizată, vor zice de sigur: Iată o chestiune de o necesitate capitală dorită de toți.

Educația religioasă, literatura necesară călugărilor și călugărițelor; cetirea Sfintei Scripturi, atât a Noului cât și a Vechiului Testament, (căci cu părere de rău într'o mânăstire n'am putut vedea decât vreo două exemplare); Inființarea de școli pentru călugări și călugărițe în fiecare mânăstire și altele de aceiași însemnătate; iată chestiuni ce trebuiesc puse și îndeplinite.

Un alt punct însă care s'a pus a fost: dacă preotul să facă sau nu politică. La acest punct s'a răspuns: Preotul nu trebuie să facă nici un fel de politică, afară de cea religioasă.

La banchetul care a fost dat după terminarea Congresului, Părintele Duminică Ionescu, prim redactor al ziarului clerului ortodox «Graiul Vremii», a spus: «Fiecare preot poate face politica ce crede de cuviință». Noi întrebăm înaltele foruri bisericești: Face preotul, sau nu face politică? Aici ar trebui o uniformizare. Nu congresul să hotărască una și conducătorul ziarului întregului cler alta.

Sperăm că acum după terminarea acestui congres, Asociația clerului va gândi și la aceste puncte, rămânând ca preoții să facă o intensă propagandă religioasă, nu politică, căci sântem năpădiți de tot felul de secte.

Cum va fi privit oare preotul care face politică, într'o comună? Va veni la biserică vre un credincios? Va mai putea el oare să se ocupe de educația religioasă, de combaterea sectelor, sau acestea se vor înrădăcina adânc în ogorul pe care-l are de muncit?

Când se va ajunge la unitatea de vedere a tuturor preoților, atunci vom avea progresul adevărat al bisericii noastre ortodoxe, atunci vom ajunge la întărirea ei. Deci la fapte.

V. F.

Ii învățăm pe oameni de toate, numai aceasta nu: ca să fie cinstiți.

Pascal—(1623-1662)

Din ținuturile Bucovinene

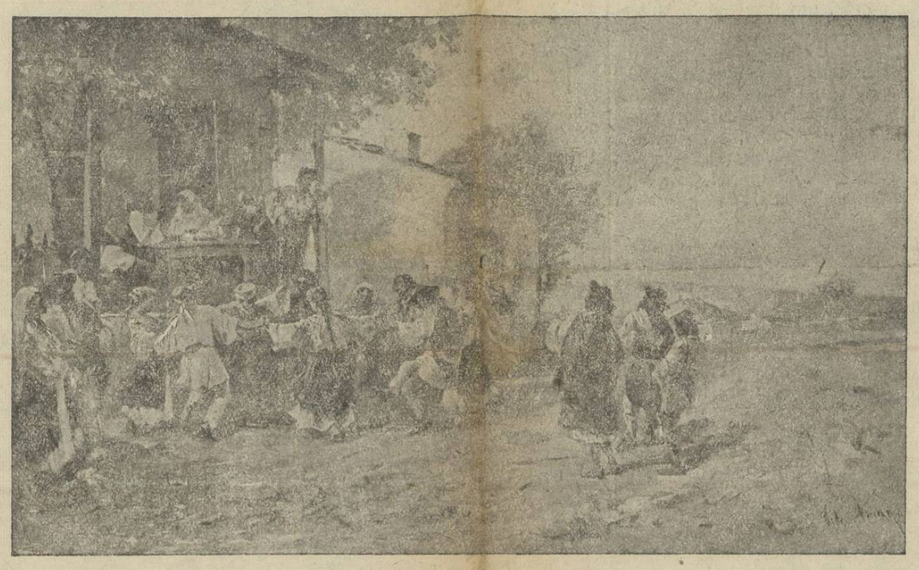

Nuntă țărănească

FAPTE CARE NE INGROZESC

In legătură cu tineretul nostru de astăzi, despre care am mai scris într'un număr din această gazetă, în care spuneam că nu progresăm de loc în ceiace privește starea morală a tineretului nostru, —dau alte fapte care mă îndreptățesc să susțin aceasta cu toată convingerea.

Este vorba despre orgiile petrecute în *Timișoara* și publicate în ziarul „Curentul", din 15 Octomvrie.

Acum trei săptămâni, poliția din *Timișoara* fiind înștiințată că unei văduve îi lipsesc zilnic din casă sume care variau între o sută și două de lei, s'a pornit pe cercetări. Intrucît nu-i lipseau văduvei toți banii, și-a închipuit că hoțul nu poate fi altul decît unul din ai casei. Incepând cercetările în direcția aceasta, a aflat că făptașul era o fetiță a văduvei în vîrstă de 13 ani.

Ce făcea cu banii?

In lipsa părinților de acasă —și trebue să spunem că acestea se petreceau în familiile unde părinții sînt toată ziua la lucru, —se întruneau într'o casă, tineret, băieți și fete, dela vîrsta de 12 ani până la 16 ani, unde se dădeau la fel-de-fel de orgii.

Băiatul văduvei în vîrstă de 16 ani, a mărturisit că, acești bani îi întrebuința să cumpere: bomboane, prăjituri și băuturi amețitoare, pe care le împărțeau între ei, apoi dedîndu-se la fel-de-fel de bestialități.

Dar nu numai atîta! La vizita medicală, făcută numai decît acestui tineret, s'au găsit fete între vîrsta de 12 și 14 ani bolnave; și ducîndu-se la cercetări mai amănunțite s'a recunoscut că pentru a ajunge la bani mai mulți, pentru petrecerile lor, aceste fetițe trăiau și cu alții nu numai cu prietenii lor.

S'a mai constatat, că bărbați bătrâni vânau aceste fetițe cu o îndemînare de neînchipuit. Ba și mai mult, băiatul văduvei a mai spus, că nu a trăit numai cu celelalte fetițe, dar și cu propria sa soră.

Continuîndu-se cercetările, s'a dovedit că mai sînt astfel de societăți de copii pe la marginea orașului *Timișoara*, în cartierile de muncitori, care fiind mereu ocupați prin fabrici și prin alte întreprinderi, lăsă copiii fără nici o supraveghere.

. . . . . .

Iată orgii care ne îngrozesc când le auzim, și care ne pun pe gânduri de felul cum mulți părinți, lasă copiii de capul lor.

Ce fel de societate vom avea mâine, când tineretul nostru primește o astfel de creștere?

Apoi, dacă situația este asta, se cer urgente măsuri de îndreptare și din partea societății și din partea familiei în frunte cu tatăl și mama.

N'ar trebui niciodată ca părinții să-și lase odraslele singure acasă, ci să-i aibă într'o continuă supraveghere. Chiar societatea ar trebui să ia măsuri de buna educație a copiilor din familia unde creșterea copiilor lasă de dorit.

Dar, o altă cauză care contribue mult la călcarea piezișă a copiilor este și literatura. Copilul fiind supravegheat de tot ce face el, sigur că și atunci când va lua să citească o carte, care nu va fi potrivită cu vârsta sa, s'au va conține ceva care nu contribue educației sale, va fi oprit de a o ceti, și i se va da tot ceiace îl poate duce la progres în ceiace privește moralul.

. . . . . .

Starea actuală descrisă mai sus, îndreptarea morală, nu se va putea îndrepta, decât atunci când părinții își vor schimba modul de trai, căci ceiace vede copilul la părinți, aceia face și el.

De aceia se cere ca părinții să aibă multă grijă de copiii lor, nu ca mai târziu să nu mai poată spera în îndreptarea lor și să le producă durere.

Diac. V. FUSSU.

Măgarul și Lăcrămioarele

— FABULĂ —

de VASILE MILITARU

Hoinărind printr'un zăvoi
Plin de iarbă și de soare,
Un măgar — fără de oi —
A găsit, în plină viață, niște flori de lăcrămioare...

S'a oprit atunci măgarul și a 'ntrebat,
Foarte mirat:
— Spuneți'mi, vă rog, anume
Ce rost aveți voi pe lume?...

Florile-au răspuns în cor:
— Prea ilustre Senior,
Noi, cum vezi, venind pe lume, nu prea tuturor în drum,
Umplem firea de **parfum**...

— De parfum? Și ce-i parfumul? — a'ntrebat măgarul, grav...
— Cum ți-am spune, Seniore, să 'nțelegi?... Un ce suav:
E un har, pe care nouă ni l-a dat cerescul Tată
Și de care, — mirosindu l, — orice muritor se 'mbată!...

— De'i așa, e foarte bine!...
Cum să fac, — parfumul vostru să mă 'mbete și pe mine?..
— Să te-apleci, să sorbi mireasma ce ți-o dau a noastre salbe!—
Au zis lacrămile albe,
Răspândind atâta vrajă, în cât sufletul din ele,
Prin mireasmă, se 'nălțase până dincolo de stele!...

Dar măgarul, dup'o clipă, tot adulmecând pe nas,
A grăit, cu tot disprețul în al său prea dulce glas:
— Trebue să fiu neghiob,
Să mă 'mbăt de-al vostru bob!...

Și'ntorcându-se agale, a lăsat, greoi, să cadă
Pe a florilor zăpadă —
Pân'atunci imaculată, —
Cea mai măgărească pată..

. . . . . .

Dintre toate cele câte li se zic în lume «arte», —
Pe meleagurile noastre, ce de-atâtea flori au parte,
Poezia, *nu odată a 'ntâlnit măgari sub soare*
Cum au întâlnit aevea florile de lăcrămioare.

Inutilitatea anului preparator

Lăsați tineretului libertatea de a progresă

America e țara minunăților, dar multe din ele nu sunt dorite în Europa. Să le privești numai dela distanță. Sunt însă unele lucruri bune de imitat din Statele Unite ale Americei.

E un fapt bine constatat, că tineretul din această țară are nevoie să stea mai mult timp pe băncile școlilor, în scopul de a cunoaște *arta meditației* pe lângă *știința producției în massă*.

Nu am ales Statele Unite ale Americei ca un exemplu într'o chestie de cultură, pentrucă-i lipsește acea știință pură care există în țările civilizate din Europa,—deși ocupă un loc de frunte în cercetările industriale. Cheltuește de zece ori mai mult pe cosmeticuri decât pe cercetări pur științifice; iar educația americană standardizează mințile tineretului.

Dar, vreau să trag atenția asupra unei impresii puternice, ușor observată de mulți cari au vizitat această țară, asupra șansei oferite tineretului american. In Europa a fi tânăr e a nu-ți sta bine; pe când în Statele-Unite ale Americei, *tânărul e acela care umple postul important*, în timp ce cel bătrân e acela care înțelege și i cedează locul. Ba de multe ori, vezi tineri cari se jenează ei înșiși de vârsta la care ocupă locul, încât se simt obligați să-și pună ochelari mari de baga și să-și încrunte fața pentru a inspira seriozitate și încredere!

Nu cred necesar ca noi, în România, să mergem atâta de departe, trecând dela o extremă la alta. Dar e mai mult decât util de a se dà posibilitatea tânărului capabil, să poată înaintà măcar cu un an mai de vreme, prin suprimarea ultimului an al cursului superior.

Trecând un examen minuțios de bacalaureat, din care s'a putut constatà că și-a însușit cunoștințele generale, e suficient tânărului să poată urmà cursuri universitare de specializare. Elementul bun va puteà înfruntà oricât de multe examene. Tânărul doritor de a-și îmbogăți cunoștințele, va știi după ce și-a luat diploma de liceu sau cea academică să profite de timp pentru acest scop.

Elementul slab poate fi recunoscut cu mult înainte de a ajunge la examenul de bacalaureat; și orice încercare de-al susține mai departe va fi inutilă, întru cât singur ajunge la concluzia că trebuie să se deà la o parte din drumul drept din fața lui.

Țara noastră are nevoie de acum înainte încă de mulți titrați; și mai ales astăzi, când educarea masselor e o chestie primordială. Nu trebuește oprit tineretul de a obține cât mai multe cunoștinți, îngreuindu-i scopul prin înmulțirea de ani inutili. Trebuie lăsat să-și acumuleze cunoștințele într'un timp cât mai scurt, dar să fie îndrumat și să i se deà posibilitate să-și poată îmbogăți cunoștințele sau măcar să și le poată menține înainte. Numărul mare de titrați va dà loc la o concurență leală, în urma ofertei și cererii.

In educarea poporului, fiecare sătișor din România are nevoie de doi-trei licențiați care să servească cauza românească. Dându-li se posibilități se vor stabili în mijlocul țăranilor și fiecare va căutà nu numai din motive de datorie dar și *dintr'un motiv natural*, să lumineze satele, să le paveze câteva drumuri, să procure comunității un cinematograf, o bibliotecă, sală de conferințe, radio, baie, electrică, și să și cultive ogorul într'un mod mai civilizat. Comunitatea țărănească va avea înaintea ei atât ca model cât și ca îndrumător, pe cei doi-trei cărturari stabiliți în mijlocul ei. In cele mai multe cazuri, *capitalul* necesar va fi acela al *țăranului*.

Aceasta a fost una din cauzele principale care a clădit Marele Imperiu Britanic. Fiecare sătișor este o grădină care te invită la o viață civilizată. La fel coloniile engleze au fost și ele ridicate de către acele caractere clădite prin ducația din Insulele Britanice. Ori pe unde a trecut ENGLEZUL, a dat celor din jurul său din civilizația, libertatea, conștiința, caracterul și administrația model din Anglia cari au fost înfiltrate până și în cele mai sălbatice triburi de odinioară. Ceeace a urmat, a fost o emancipare a unora din ele; cari, le-a și fost acordată într'un mod cavaleresc, când s'a crezut că sunt în stare să se conducă singure. Și au ajuns astăzi și aceste comunități la o stare supra-înfloritoare, grație educației și îndrumărilor ce li s'au pus din temelie, ca la nici una din celelalte colonii mondiale, cari încă se târâie în noroiu și inconștiență. ANGLIA e singura țară unde s'ar putea spune că nu există analfabeți, și unde găsești o supra abundență de licențiați, în câteva specialități fiecare. Din care cauză poporul englez e și *națiunea formată din caractere conștiente de chemarea lor.*

Gheorghe V. Lohan
Profesor

Insemnări săptămânale

15 Octomvrie 1922

S'au împlinit șapte ani de când a trecut ziua cea măreață și amintitoare de glorie a poporului românesc, când s'a făcut încoronarea marelui Rege Ferdinand I ca Domnitor al tuturor Românilor la Alba Iulia.

S'au împlinit șapte ani decând marele Rege, a rostit nemuritoarele cuvinte, scrise în cartea de aur a țării, ce vor fi pildă vie de vitejia și înțelepciunea Sa.

«Cu adâncă emoțiune primesc în chip solemn această coroană moștenită de la neuitatul și înțeleptul Meu Unchiu ca un simbol al vitejiei românești și al unirii între Domn și Țară.

«Plină de strălucire s'a așezat acum 41 de ani pe capul primului Rege al României, după războiul de independență și proclamarea Regatului.

«Atotputernicul ne a învrednicit s'o vedem și mai strălucită astăzi, când în urma grelelor lupte purtate de întreaga suflare românească, ea simbolizează împlinirea acelui mare și sfânt dor secular: *Unirea tuturor țărilor locuite de Români.*

«Dea Domnul ca această coroană împreună cu aceia a scumpei Mele Soții și vrednică tovarășă de muncă și suferință pentru binele obștesc, să încununeze din neam în neam pe iubiții noștri urmași într'o Românie pururea glorioasă și fericită. Sus inimile».

Cuvintele acestea să ne fie nouă tuturor pildă vie de tot sacrificiul depus de cei opt sute de mii de eroi și să fim vrednici să păstrăm ceiace ne-au dat.

Diac.

Pilda bogatului și a săracului Lazăr

«Fiule, adu-ți aminte că tu ai primit cele bune ale tale în viața ta și Lazăr asemenea cele rele, iar acuma acesta se mângâie, iar tu te chinuiești».

Luca XVI—19.

Frate Creștine,

Nimeni în lumea aceasta nu împărățește pământul. Ori cât de falnic și înconjurat de mărire ar fi omul, el moare, lăsând pământul pe care o clipă a viețuit, căci viața nu-i decât o clipă și trecând în lumea cea veșnică începe aci o altă viață, un alt trai pe care ni-l lămurește sfânta Evanghelie.

Tronuri de împărății, care au strălucit odinioară ca un luceafăr pe cerul înstelat, sau prefăcut una cu pământul, dând dajdia celui atotputernic. Cezar și Napoleon, Hanibal și Garibaldi, cu frunțile încununate de mărire, cu sufletul mai presus de orice este în lumea aceasta. Florile răsar primăvara, își răspândesc parfumul lor îmbătător, miresmează natura și toamna se usucă — mor! Legile firii transformă totul — însuflețit și neînsuflețit în praf și cenușe. Setea după liniștea eternă este în sufletele noastre dar frământările vieții ne fac să alunecăm, să trăim în deșertăciuni, care sunt trecătoare ca roua câmpului. Durerile sunt multe și mari. Ele apasă pe capul oricui, pentru că în dureri și în păcate ne-am născut. Bucuriile sunt trecătoare, o clipă dacă gustăm din ele și pe urmă, iar durerile își iau locul, continuîndu-și drumul prin această lume. Sfânta Evanghelie a bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr este oglinda vieții acesteia trecătoare și a vieței celei veșnice. Blândul Mântuitor al lumei ne-a spus această pildă, înțelegând El că în lume sunt oameni care trăesc încununați de măriri, de bucurii, care le au din desfătări și din trai îmbelșugat, iar alții care trăesc târându-se prin țărână, oropsiți de viață neavând cu ce trăi, dorind moartea în ori ce clipă, știind că dincolo îi așteaptă și pe ei sânul lui Avraam.

Bogații au sărăcit și au flămânzit, au însetoșat și se chinuiesc în veșnicie. Dincolo în lumea eternă nu are cine să le mai dea tot ce le trebuește pentru viață, fiindcă acolo faptele bune și păcatele se măsoară cu dramul. Cine trăește în bucurii moare în chinuri, iar cine trăește în chinuri moare cu zâmbetul pe buze, știind că dincolo la fel cu îngerii cei din veac va fi. Dincolo arde focul cel veșnic, dincolo viermele nu doarme, dincolo este plânset și scrâșnirea dinților, dincolo răsare soarele, dincolo nu mai este iarnă ci numai primăvară, dincolo sunt cântece, dincolo sunt grădini cu flori, murmur de izvoare limpezi, dincolo cîntecul privighetorilor este veșnic. Dincolo fața lui Dumnezeu este mai strălucitoare decât topazul. La ușile eternității porfira și visonul este desbrăcată depe umerii celor bogați și pusă pe umerii celor care sau întrecut în fapte bune!

Frate Creștine,

Mare este taina creștinătății! Unde vrei să fii tu când vei pleca de aici? Unde este plângere și scârșnirea dinților, sau unde primăvara este veșnică?

O! dacă vrei să fii la fel cu îngerii cei din veac, rupe baerele chimirului tău, desfundă jitnițile tale, deschide ușile casei tale și lasă să se înfrupte și cei nevoiași care bat în poarta casei tale, că tot ce dai din milă în lumea aceas a vei avea în lumea cea veșnică. Înlătură din inima ta zgârcenia și fă loc milosteniei, ca să poți scăpa de focul cel veșnic. Adu-ți aminte, frate creștine, că mâine sună ceasul ca să pleci și aurul și argintul, porfira și visonul, jitnițile și toate averile tale rămân în lume, iar tu pleci fără buzunar la haină, doar cu un ban legat la deget ca să plătești vămile veșniciei. Acolo vei flămânzi, acolo ești sărac, acolo ți se frige inima de sete și nimeni n'are să-ți aducă măcar o picătură de apă ca să-ți răcorești sufletul, fiindcă tu în viață ai primit pe cele bune, iar săracii au primit pe cele rele. Ia aminte frate creștine, căci glasul Domnului peste ape răsună. Mergi și ascultă-l căci el îți va arăta calea fericirii celei veșnice. Fii milostiv precum și Tatăl nostru din cer milostiv și iubitor de oameni este.

Amin!

Pr. Dem. I. Iliescu Palanca

Răvașe Educative

DOLIUL

Ileano,

E multă vreme decând nu mai mi-ai scris și'acum mă 'ntrebi ce gândesc eu despre doliul femeilor de azi.

Eu, draga mea, am rămas tot sinceră cum mă știi și mă tem să nu supăr femeile.

Cum voești ca eu să fiu altfel când, moșii și strămoșii mei, au zidit biserici, au avut cinste și cuvânt?

Imi povestea mama că pe bunicul meu, om de seamă, boer Sărdar, care făcea pe președintele tribunalului din Târgoviște, îl scosese din slujbă Bibescu-Vodă, aceasta după pâra dușmanilor. Mai târziu Măria-Sa a aflat că omul era nevinovat, și ca atare, l'a chemat la curte ca să se desvinovățească. El nu s'a dus, dar Voivodului i-a scris:

Măria Ta,

Iartă-mă de ceia ce n'am fost vinovat și dă-mi înapoi ceia ce cu nedrept mi-ai luat.

Sărdarul Mihalache Vlădescu

Dregătorul cel mai mare al țării, nu numai că l'a iertat, dar i-a dat și însărcinări mai frumoase pentru orașul Târgoviște, căci lucrase cinstit și spusese adevărul.

* * *

Uite, draga mea, ce mă 'ntrebași tu și ce 'ți răspunsei eu. Păi și asta are noimă, are, că eu vreau să 'ți dovedesc că: *așchia nu cade departe de tulpină* și eu sunt ca Moș Mihalache Vlădescu: spun adevărul, le-o plăcea, nu le-o plăcea îndoliatelor, cari bat Calea Victoriei.

Ascultă, fată hăi, doliul lor mă desgustă, când văd că mortul abia se răcește și îndoliatele ies la preumblare, cu zăbranicele lungi de se târăsc de pământ, frezate, boite pe fețe, rumenite pe buze, cu bijuterii în urechi, la piept și la mâini. Merg iute, râd, povestesc și 'și dau toate ostenelele s'atragă atenția călătorilor cari—de sigur—că și ei se desgustă de asemenea mascaradă. Socotesc că de ar mai putea răposații să le mai vadă, de rușine ar muri a doua oară. Desgustată sunt și de măicuțele călugărițe, cari se frizează, se pudrează, poartă corset și ghete poloneze.

Miresele acestea, ale lui Iisus Cristos, cum de nu gândesc că veștejesc amintirea Sfintei Fecioare? Ea atunci, aflând despre moartea fiului său, n'a stat nici să se frizeze, nici să 'și tragă cârlionți și să 'și roșească buzele.

De unde ar fi ieșit culioanele, anterieli, camilafcele acestea, când se știe, și Apostolul Luca o probează prin icoana Maicei Domnului, care se păstrează la Roma în biserica *St. Maria Maggiore*, că ea, la moartea Fiului ei iubit, a aruncat pe spate o haină groasă albastră care o acoperea și cădea drept până 'n călcâe; iar în cap s'a acoperit c'un văl negru, lăsând să i se vadă doar ochii îmbibați de lacrămile ei amare...

Așa s'arată adevărata durere, nu în zăbranice și 'n boirea feței.

* * *

Adevărata durere pentru pierderea unui membru al familiei, nu stă 'n cârpeturi ci 'n sufletul nostru. Sunt persoane al cărui suflet e cernit pe viață și poartă doliu pentru durerile lumei, când văd atâtea lucruri nedrepte, atâtea delapidări, atâta lipsă de morală, de voință d'a lucra binele pentru propășirea neamului nostru *(băștinaș aici, nu venetic ca Ungurii și ca Bulgarii)*, atâta lipsă de caracter, de dor de muncă, de cinste și de hărnicie.

Mi-a dăruit D-zeu zile multe ca să văd atâtea rele? Dece nu mi-a dat și putința să curm necinstea, ura și vitregia dintre frați?

Dece?

Ce va să zică numirile astea de *Regățean* și *Ardelean*. Oare se poate să fie alt doliu mai mare? Ce ar zice *Saguna*, *Gheorghe Lazăr*, *Avram Iancu*, *Barit*, *Mureșeanu*, *Rațiu* și *Părintele Lucaci*, d'ar învia din morți.

Doliul lor n'ar înfiora pe cei cari așternură așa ghiață groasă peste inimile noastre?

Luptarăm veacuri pentru împlinirea unui ideal, zdrobirăm zăvorul și lanțurile sclaviei și acum lătrăm și ne mușcăm ca și câinii turbați!

Exclusivism, comunism, anarhie, jale, doliu, ori unde vei cerceta, ori unde vei băga nasul miroase a stârv. *Cadavrul e tot cuprinsul țării mele!...* Și după acest mort uriaș nu plânge, nu poartă doliu nimeni!... nimeni!... Ah!...

* * *

Doliul ca și toate manifestațiunile noastre sufletești a degenerat și el. Tot ce se face azi e fals și desgustător. Intristarea nu este nici în suflet, nici pe fețele boite. Râsul și sulemeneala nu cadrează cu zăbranicele lungi până la pământ. Cine e amărătul și urgisitul soartei, stă acasă cu durerea lui.

La Greci și la Romani cine era în doliu, își lăsa barba să crească bărbații; iar femeile nu ieșeau nicăeri șease săptămâni. La țară bărbații și azi nu se rad în acest timp și umblă cu capul gol. La ebrei se stă mai mult timp pe dușumele și se jelește cel dispărut. La Daneji și la Suedezi, doliul se poartă la braț și e și mai nimerit ca la alte popoare când, în toată supărarea, va să te gândești la modistă și la croitoreasă.

Codul manierelor elegante zice că la 'nceput să te 'mbraci cu ce haine vei avea numai să fie de culoare neagră, cenușie, liliachie închisă și din casă să nu ieși șease săptămâni, iar pe drum să nu umbli râzând și cochetând, chiar atunci când ai pierdut pe cineva care ți-a fost indiferent, ori rudă depărtată.

* * *

Doliul cel mai lung e pentru soț, pentru părinți și copii. Blondelor le vine bine cu negru, nu însă cu spoiala teribilă care lasă să iasă măști de sub zăbranic și zulufi frezați, de sub pălării înzorzonate și prinse cu fel de fel de ace, de broși etc. In timpul doliului nu se poartă nici un fel de bijuterie, doar mărgelele negre de jeuri sunt îngăduite.

La bărbați doliul se poartă la braț, la pălărie și la cravată, care trebue să fie neagră în tot timpul doliului.

Când doliul e național se cernește drapelul pe timpul îngropăciunii; iar funcționarii și armata poartă doliu la braț 6 săptămâni. Doliul ca și banchetele și recepțiile au protocolul lor, dar la noi, ca și aiurea, totul s'a denaturat. Femeile cernite de azi au talentul să te facă să te desgușți, în loc d'a scoate un suspin sau d'a vărsa o lacrimă pentru cel dus dintre noi, dacă l'ai cunoscut. In fine cu doliul este chestia așa: Mai bine să nu 'l porți, decât purtându-l, cum nu se cuvine, să cazi în ridicol și să intri în gura lumii.

Baba Visa

PRIMIM SCHIMB
CU ORICE GAZETA

Trântorii Satelor

Slove de alarmă

Dacă cercetăm cu luare aminte viața satelor noastre și vroim a face o deosebire între oamenii cu simțire de bine și cei care latră fără folos, vom găsi mai multe secături decât suflete de acțiune.

Așa de pildă: sunt oameni care muncesc cu multă râvnă și dragoste pentru binele neamului, reușind a ridica moralul satelor, însă când strădania muncitorilor e în plină isbândă și roadă, se ivesc clevetitorii și trântorii pe la răspântii și cu multă îndrăsneală de a strica opera, spune săteanului neștiitor, făcându-l să creadă, că încercările cărturarilor nu sunt spre lumina lor, ci pentru câștiguri și interese personale.

Aceste sunt flecării, pornite cu gândul ca cuvântul de bine să nu prindă acolo, unde nemernicii au înșelat buna credință a gospodarilor neștiutori.

Lumea de multe ori crede și iată cum o muncă de ani, se irosește, în mai puțin de o zi. Și dacă pot face ei binele, crezându-se în măsură, dece nu pornesc la fapte?. O! Acest lucru nu-l face, că le prinde mai bine a cleveti decât să muncească!

Se observă cu multă părere de bine, că oamenii de acțiune, au realizat lucruri mărețe, însă tot răul mulțămirei sufletești, e că nu sunt lăsați în pace de pescuitorii în apă tulbure și iată că în loc de un sprijin, se pomenesc cu felurite critici, care de care mai neroade și fără senz.

Bârfitorii stau la umbră ca leneșii și râd cu hohote de batjocoră, la toți acei care se trudesc în arșița soarelui.

Toți acei care nu faceți nimic pentru naționalismul și cultura neamului, 'apoi vă șade mai bine, să munciți cinstit decât să stingheriți pe alții care sunt dornici a lăsa țării—nume de om inimos.

Atât și altceva nimic!

C. GEORGESCU Obrejița

DIN IERUSALIM

Prin Locurile Sfinte

Despre înființarea uuei Mânăstiri Românești în preajma Sfântului Mormânt.

Din partea d-lui Mihail C. Carali, interpretul dragoman al S. Sale Damianos, Patriarhul Ierusalimului, primim următoarea scrisoare prin colaboratorul nostru **Grivas D. Cruceanu Hagiu-Teolog**:

Timpul la Palestina este destul de frumos. Sanctitatea Sa bătrânul Patriarh de 6 zile este dus la Kesaria, pe țărmul Mărei Mediterane, unde este o vilă frumoasă și o grădină de o întindere de 10 pogoane plină de pomi fructiferi, viță, portocali, mandarini, lămâi etc. Acolo va rămâne 15—20 de zile ca să se mai liniștească puțin după o atâta de mare oboseală ce a avut cu ceremoniile și Sfintele slujbe ale Sf. Paști.

Pelerinii străini nu lipsesc în tot cursul anului. Eri au sosit 465 de germani, astăzi au mai sosit 323 de americani și 491 de diferite națiuni. La 12 August sosesc din Grecia un convoi de peste 1200 pentru serbătoarea Maicei Domnului la 15 August.

Aproape de o lună de zile se găsește în Ierusalim prea cuviosul Arhimandrit Dr Filaret Jocu Mare Eclesiarh al Sf. Patriarhii din Bucureștiî

Prea Cuviosia Sa este obiect de deosebită atențiune din partea Inalt Prea Fericitului Patriarh Damianos.

Este găzduit și ospătat în însuși apartamentele Prea Fericirei Sale, a luat parte ca protos între toți Preoții aghistofiți și streini la toate slujbele oficiale cu prilejul serbărei Sfintelor Paști. Intre timp a făcut o excursiune spre Iordan, unde a oficiat Sfințirea apei celei mari. Apoi a plecat spre Betleem, Muntele Sărindar, Mânăstirile din pustie: Sf. Gheorghe, Hosevitul, Sf. Gherasim, Sf. Ioan Prodromul, Sf. Eliseu, Sf. Mare Lavra a Sf. Sava, Sf, Ava Teodosie etc.

In zilele acestea din urmă a servit singur la Sf. Golgotă și Sf. Mormânt al Domnului precum și la acel al Maicii Domnului la Getsemani, urmând ca să servească tot așa singur la celelalte Sfinte Inchinăciuni.

Asupra prezeței sale aicea, se svonește multe, nu se știe nimic însă de va fi având din partea I. P. S. Patriarhului Regent Miron al României și vre-o însărcinare oficială.

Din faptul însă că în fiecare seară are discuțiuni lungi cu prea cuviosul Secretar al Sf. Sinod Arhimandritul Epifanie și din când în când cu însuș Prea Fericitul Patriarh Damianos al Ierusalimului, se crede dar că va fi având și o oarecare însărcinare.

Ceva mai mult, în ziua de 9 Mai a fost și o consfătuire între prea cuviosia sa și o parte din membrii Sf. Sinod și Clerici de seamă, în Sala de ședință al Sf. Sinod,

Ce s'a discutat nu se știe nimic, să bănuește totuși că este vorba de înființarea unei Mânăstiri Românești în preajma Sfântului Mormânt.

Zilele acestea cuviosia sa urmează să mai facă escursiune la Marea Tiberiadă și împrejurimi, și apoi la Herbona, După aceasta urmează să plece în România, urmând același drum pe care a venit, adică; Alexandria, Atena unde se va opri câteva zile, și apoi Constantinopole, Constanța. Ziarele bisericești și politice din Constantinopole și Alexandria unde cuviosia sa s'a oprit mai multe zile și a fost primit în audiență de către Șefii Bisericilor de acolo, au semnat trecerea Sa prin acele părți fără însă a spune ceva precis cu privire la vreo misiune oficială a cuv. sale la aceste centre.

Cuviosia sa a primit multe daruri prețioase din Partea Inalt Prea Fericitului Patriarh, între care două odăjdii frumoase din timpul vechiu, pentru a sluji cu dânsele și două icoane etc. etc., precum și dela mai mulți alții.

Cu a doua scrisoare am să vă dau spre publicare mai multe știri și noutăți.

Cu onoare multă
MIHAIL C. CARALLI
p. conf. Gr. D. Cruceanu

Din Grindași (Ialomița)

Un cerc pastoral

Duminică 6 Oct. a. c., a avut loc în com. Grindași adunarea cercului pastoral. Slujba divină a început din vreme, oficiindu se în sobor de către preoții cercului: Pr. Topor, Nicolescu, I. Ciolca, Mateescu, etc.

Creștinii locali, fie din obișnuință sau din curiozitate, veniseră la Sf. biserică în număr mare. La sfârșitul slujbei, pr. Mateescu—Gârbovi, preot tânăr, explică evanghelia zilei. In cuvinte bine simțite și după un plan intuitiv, a scos în relief cele trei principii ce stă la baza religiei creștine: *credința, dragostea și speranța*. Iar pr. I. Ciolca-Corindu, preot vârstnic, ia cuvântul criticând răul obiceiu al omului de a cârti împotriva aproapelui. Tot ceeace iese din gura noastră trebuie chibzuit și răschibzuit, căci după cum spune chiar Sf. Scriptură: «Să fim grăbiți la ascultat și zăbavnici la vorbit». Să ne ferim de a ne poci simțămintele, sănătoase prin vorbele proaste și fără rost. In această privință e demn de amintit cuvintele înțeleptului Isus Sirah; «Limba omului înțelept e în inimă, iar inima nebunului stă pe limbă». Inchee cuvântarea cu sfaturi către poporani.

G. Ionescu Balaciu

Citiți și răspândiți «Cultura Poporului»

Liga femeilor pentru dezarmarea internațională

Discursul D-nei Smara ținut la Paris; la primul)(congres internațional al Uniunii)(femeilor în palatul expoziției la 1900.

Problema păcii universale și a dezarmării formează în zilele noastre preocupațiunea multor spirite luminate. Pentru prima oară poate s'a stabilit acum un curent puternic în favoarea ideilor de pacificare internațională, între membrii tutulor popoarelor. S'au constituit o mulțime de societăți, în scopul de a grăbi dobândirea unei soluțiuni umanitare a conflictelor ce se rezolvau până acum prin război. Intre aceste societăți un loc de frunte ocupă *Uniunea Universală a femeilor pentru pace*, al cărui biurou central este în Paris, rue du Debarcadire 7 bis, sub președinția principesei Wiszniewska. Adeziunile la această *Uniune* au întrecut până în momentul de față, numărul de 5 milioane și sunt venite din partea femeilor tutulor naționalităților. In România au atins cifra de 300 și s'au făcut din inițiativa luată de d-na S. Gheorghiu, Smara, scriitoarea, îndestul de cunoscută publicului nostru.

D-na Smara a fost numită anul acesta vice-președintă a *Uniunii* pentru secția română și a fost invitată a ține un discurs la primul congres ce se ține în cursul lunei Septembrie, la Paris. In acelaș timp, Ministerul Instrucțiunii Publice și Societatea Institutorilor și Institutoarelor din București au delegat pe d-na Smara, să-i reprezinte la acest congres.

Iată programul chestiunilor ce se vor discuta acolo:

I. *Rolul femeii ca agent pacificator.* (In familie, școală, spital, sindicate profesionale, cercurile mondene și diplomatice, literatură, ziaristică, teatru etc.).

II *Pacea prin educațiune.* (Influența institutoarelor asupra copiilor, prohibirea jocurilor sălbatice; învățământul Istoriei; principiul păcii în raport cu ideia de patrie și cu sentimentul de justiție etc.).

III *Aplicațiunea practică a principiului pacificator.* (Acțiunea solidară în toate țările; progresul obținut prin *Alianța universală a femeilor;* propaganda prin creiarea de biblioteci, crearea unei limbi universale etc.).

D-na Smara a avut amabilitatea să ne comunice textul discursului ce va ține la congres și pe care îl publicăm mai jos în traducere.

Doamnelor și Domnilor,

Sunt vice-președintă a Alianței Universale a femeilor pentru pace și delegata Societății Institutorilor din România; Și viu din acea mândră țară, care, mergând în calea gloriei, știu la 77 să și fixeze hotarele sale pe continentul Europei cu vârful lăncei. Viu depe Țărmurile Dunubiului, din acea țară avută «*România*» de unde în fiecare an, nobilii săi fii, viu să se instruiască, să se inspire de exemple frumoase, dela sora sa cea mai mare «*Franța*».

Viu din cauza multelor mele ocupațiuni, — după întoarcerea mea din Italia, acolo unde Românii avură ocazia de a proba latinitatea lor, nu numai Italiei, dar și savanților depe glob, veniți la Roma, la congresul Orientaliștilor, — din cauza boalei mele, fără un drapel măreț și pompos al secției noastre; (D-na Smara a depus la sediul Ligei pentru desarmare un drapel al soc. din Buc.) însă mă întreb: Ce drapel mai împunător decât acela înspre care se îndreptează astăzi căutăturile lumei întregi, poate figura aci, decât acela al Păcei, și care astăzi fâlfâie purtat, nu numai de către mâini delicate, dar și de inimile nobile ale femeilor depe tot globul?

Dar deviza sa? Nu, noi nu o vom alege sau formula acum, căci ea este foarte veche și destul de demnă, probată de către neobosită nobila noastră Președintă; Doamna Pricipesă Wiszniewska, căreia sunt fericită să-i pot prezenta omagiile mele și admirațiunea femeilor din țara mea, și cred, că pot să fiu, într'acest moment, înterpretul Dv. al tutulor, spre a depune aci o moțiune de recunoștință, către cea mai mare femee, care-și pleacă auzul la cel mai sinistru strigăt: «*Războiul*». Doamnă, în numele tutulor-mamelor, surorilor, soțiilor, fiilor din toate țările, vă salut!

«*Ceeace femeia voiește, D-zeu voiește*», iată deviza, iată opera acelei ce respectos este salutată de noi azi, în primul congres pentru Pace.

5.000.000 de aderente, și care poate să fie în acest moment președintele, în lumea întreagă, care să se poată lăuda de a prezida un număr atât de considerabil de lucrători, pentru binele umanității, animați de o singură suflare, de o singură dorință: «*Pacea*»? Noi dominăm, după cum vedeți, prin numărul aderenților, dar oare aceasta este de ajuns?

Mai trebuie încă voința și munca căci mai este încă mult de făcut până să vedem scopul nostru realizându-se:

Organizați, cum suntem astăzi, nu vom putea ajunge la nici un rezultat; va trebui o schimbare complectă a legilor, a obiceiurilor, a faptelor; o regenerare complectă a acestei rase, care adesea are un aer prea vechi pe această nenorocită planetă!

Mai nainte de a intra în subiectul meu: «*Cărțile Școlare*» îmi veți permite o ochire generală.

Un an a trecut numai dela conferința dela Haga, un an și în loc de a vedea încetând războaiele, au fost încă și mai înverșunate, și acest an nenorocit a adus cu el acest flagel și mai teribil, decât acelea pe care Istoria nu știe să le însemneze până acum decât cu secolele.

Unde este oare pactul *Concordiei Naționale*? Unde este busola popoarelor? Unde civilizațiunea noastră, morala noastră, educațiunea noastră de XX secole? Socotesc, că dacă printr'un miracol, D-zeu ar suprima într'o zi în capetele muritorilor, cunoștința dreptului de proprietate și a greutății aurului (acest isvor nesecabil, care pe pământ aduce toate mizeriile) ar dispărea furia, râvna, cupiditatea cuceritorilor și atunci omul ar deveni ceeace ar trebui să fie: «*Regele Naturei*»; altfei mi se pare că acest titlu uzurpat sărmanelor animale și când aceasta, trebuie să ne gândim la mizeriile războiului, trebuie să ne gândim la persecufiile religioase, la inchizițiile, pe care desigur că animalele nu le-ar fi inventat niciodată pentru chinuirea semenilor lor.

Am zis, că spre a ajunge la acest nobil scop, ce urmărim, ar trebui nu numai o schimbare, o regenerare complectă a legilor și obiceiurilor, dar încă a arunca un văl destul de gros peste educațiunea noastră morală și națională, lucru aproape imposibil.

Un exemplu:

Care este mama franceză care să consimtă să-și legene copilul pe genunchi, fără să-l învețe «*Marseilleza*»? Care este fiul Franței, care fiind crescut cu acest cântec de glorie, ar consimți să-și lepede armele fără a fi fost sentinela patriei sale, fără să poarte doliul pe care îl poartă statuia Strasburgului, pe piața Concordiei?

Un alt exemplu:

Cu fiul meu într'un muzeu istoric, (am avut această impresiune la Berlin, atunci am simțit fraternitatea mea cu rasa latină) văd drapelurile găurite de gloanțele inamicilor, văd poarta cetății, lăncile, securile și platoșele strămoșilor; amețită îmi rîdic fruntea, văd frescurile reprezentând Capitulația, sau cine știe ce altă probă, a unui act de umilință, pentru țara care m'a văzut născând. Pot oare să fiu indiferentă? Putea-voi să nu zic fiului meu: Iată, aceste toate le datorim inamicilor patriei noastre; lucrează și te luptă din toate puterile, spre a-ți putea răzbuna înfrângerea strămoșilor tăi?

Ce trebue să facem din toate muzeele istorice?

Să le închidem?

Ce trebuie să facem din toate monumentele de glorie, care împodobesc piețele publice a tuturor țărilor?

Să le dărâmăm?

In ce chip trebue să le răspundem la cele ce urmează? E cunoscut, că în 77, fără de nici un interes armata română, la singurul strigăt de: «Ajutor» trecea Dunărea și dete Bulgarilor libertatea și o patrie. Astăzi Bulgarii, nu numai că ucid pe feciorii noștri, din țara lor, dar și conspiră în contra bravului Căpitan, în contra celui mai înțelept dintre regi, acolo, care în câmpiile Bulgariei, la Plevna, s'a luptat pentru dânșii.

Venind în țara ospitalieră a României, Bulgarii asasinează în stradă, pe cei ce luptă pentru libertatea altei țări: «*Macedonia*», care astăzi se găsește în aceași situațiune, ca, la 77.

Vă las să judecați și să găsiți calificativul unui exemplu de recunoștință, către poporul, cari Bulgariei îi scapă viața și-i ridică lanțurile sclaviei.

Da. Sunt încă popoare care merită să stea în sclăvia în care sunt născute.

Dar Ungaria? 2.500.000 de Români, sărmanii!

Ungurii nu știu cum să-i persecute mai bine și la toate congresele, chiar aci în capitala lumii, în mijlocul fraților noștri Francezi, care știu mai bine să aprecieze lucrurile, și în Italia, anul trecut, când am cimentat din nou fraternitatea noastră în

Fericită generație de jertfă

In „Cultura Poporului“ No. 294 din a. c. am cetit cu deosebită plăcere darea de seamă a Părintelui Diacon V. Fussu despre buna meritată serbătorire ce s'a făcut fostei colege D na Smara.

Cunosc cam de multișor și sunt admirator al acestei propovăduitoare a binelui, adevărului și frumosului, — a cărui putere de muncă voință și dorință de mai bine trebue să slujească de pildă multora!

Printre cele scrise așa de mișcător, Păr. Diac. V. Fussu strecoară fraza :

„La noi însă, după o activitate rodnică de mai bine de 40 ani, nu i s'a dat nimic înalta autoritate școlară pare a o fi trecut în umbra uitării“.

Ei bine, dee-mi voe Părintele să-i spun că nici eu și-mi place să cred că nici valoarosa scoborâtoare a poetului Gr. Alexandrescu și a Generalului Vlădescu, nu ne putem împăca să ni se ceară răsplătirea muncii dela acei cari sunt datori să ne-o dea dacă ni se cuvine.

Părintele Diacon scapă din vedere că noi facem parte din „fericita generație de jertfă“, deprinsă numai să muncească, fără s'aștepte a culege alt decât adesea ironii și mai niciodată, dacă nu fructe, cel puțin flori.

Unica noastră mângâiere și mândrie stă în aceia că avem cugetul împăcat, că ne-am făcut pe deplin datoria de Români și cinstiți îndrumători ai tinerimii.

Da, ne mândrim că facem parte din fericita generație de jertfă!

In viața noastră am văzut, am luat parte, am gustat desfătările, dar am îndurat și restriștele celor trei campanii: 1877, 1913 și 1916—1918. Ne-au durut cumplit jertfele grele pricinuite de aceste mari fapte din viața neamului; dar urmările lor ne-au săltat inimele; dulcele fior al mândriei românești l-am supt pe deplin.

Și, de, spune și dumneata, onorată sărbătorită, cum să nu ne simțim fericiți, când, născuți în preziua primei u n i r i, am avut norocul să vedem înfăptuindu-se independența Patriei noastre, alipirea, ridicarea la rangul de Regat, cum și culmea mândriei noastre naționale, întregirea Neamului.

Și, când mă gândesc că și eu nițel am fost printre acei cari am văzut sosirea celui dintâi tren în țară, dela Giurgiu la Filaret.

A reda astăzi ceia ce-am simtit atunci e peste putință. Știu că era spre seară. Buna mea mamă m'a luat de mână și neam urcat pe dealul Filaretului. Mulțimea alerga, ca și cum ar fi fost mânată de cine știe ce putere fermecată. Nu-mi dam seama ce înseamnă acea foială. Sus, dincolo de gară pe dreapta și pe stânga șinelor viermuia norodul nerăbdător. — După o așteptare oarecare toate privirile se'ndreptă în lungul șinelor. La o depărtare destul de mare, iată că s'au ivit doi ochi mari, roșii, holbați în fruntea balaurului ce mânca foc, scotea scântei, fum și aburi și înainta încet încet pufăind, gâfâind, gemând și scârțâind, aproape aidoma după cum ni se spusese în basme.

Un șuer lung, prelung. înfioră lumea, care fugea de rupea pământul depărtându-se la câțiva zeci de metri de linie. Și, când se mai auzi răcnetele sălbatice ale slujbașilor C. F.: La oparte, la oparte!.. Dați vă laoparte!“ mie mi se făcuse inima cât un purice, iar norodul se mai depărtă cu alți câțiva metri.

Eveniment extraordinar pe atunci, urmat de atâtea și atâtea alte născociri și descoperiri nebănuite, uimitoare, dar și folositoare: submarinul, sborul prin văzduh, razele x, pathefon, fonograful vorbitor, folosirea puterii electricității, telegrafia fără fir, Radio și... și.., câte și mai câte altele.

Trăirăm pe timpul celor mai mari descoperiri. Cum să nu fim mulțumiți?

Și, când stăm și judecăm că toate acestea se datoresc științii ce se seamănă chiar din școalele primare, îmi vine să strig în gura mare tuturor acelora cari îndrăznesc să spună că școalele noastre șed pe loc, că învățământul nu numai al nostru ci și al altora nu propășește îndeajuns.

„Destul cu cârâiala nesăbuită domnilor!“.

Așa, mult stimate părinte Fussu. Noi am avut un ideal lăsat nouă din moși strămoși. Am urmărit acel măreț ideal si am avut fericirea să-l ajungem. Lăsăm celor cari vin după noi o moștenire frumoasă. Și, ei ar trebui să se pătrundă de datorai ce au de a'nlătura ușurințele, înstrăinările de simțiri și obiceiuri, materialismul nesocotit, tot ceia ce scoboară visul. Și lor nu le rămâne de urmărit de cât un singur ideal: înflorirea și întărirea moștenirei ca să se poată păstra neatinsă în vecii vecilor. Altfel, cumplit va fi blestemul celor din mormânturi.

Aceasta este amara răsplată ce le cerem pentru tot ceia ce am săvârșit acei cari facem parte din fericita generație de jertfe.

Serafim Ionescu

Turenne și hoții

Turenne, trecând într'o noapte pe o stradă lăturalnică a Parisului, căzu pradă unei bande de hoți, care-i opriră trăsura. La promisiunea că le va da o sută de bani de aur, numai să nu-i ia un inel de un preț cu mult mai mic, l au lăsat.

A doua zi unul din banditi a venit la Turenne, tocmai când acesta se află în mijlocul unei mulțimi. Banditul atunci se apropie de el și-i ceru la ureche promisiunea. Mareșalul îi dădu cei o sută de bani de aur, dar înainte de a povesti întâmplarea, lăsă banditului timpul de a se putea depărta.

Atunci spuse:

«*Promisiunea unui om cinstit, nu se poate călcà; niciodată nu trebuie ca el să-și calce cuvântul, chiar dacă și-l dă hoților*».

Trad. de **Adina Diac Fussu**

Mincinosul și Dreptul

Mincinosul — De unde până unde, astăzi, ca toate celea, minciuna a ajuns la «modă». Ești într'o încurcătură, spui o minciună, ai scăpat.

Dreptul — C'o minciună scapi dintr'o încurcătură, dar dai într'alta și pentru ca să scapi și din asta, dai în alta și mai mare, până când nu mai merge și rămâi definitiv încurcat. La început te descurci—pentru moment—dar iar te'ncurci, pentrucă minciuna, tot minciună, —se adevereşte și dacă vrei să scapi, mai rău te afunzi. Așa e soarta tuturor acelora cari vor să scape din încurcătură prin minciuni.

Mincinosul — Vrei să-ți faci renume, te înalți precum nu ești, prin minciuni.

Dreptul — Acei cari se înalță prin minciuni, sunt numai pentru un moment ridicați și apoi rămân pentru totdeauna «de râs».

Mincinosul — Ai necaz pe cineva, îl vorbești de rău față de oricine, spunând minciuni.

Dreptul — S p u i neadevăruri pentru cineva ca să-l înjosești, el se ridică apoi și mai mult, dar i a t ă că răutatea ta creşte din ce în ce

Mincinosul — In ocuparea unei slujbe, întrebuințezi argumente: minciuni.

Dreptul — Ocupă o slujbă prin minciuni, o pierzi apoi pentru totdeauna, când se adevereşte.

Mincinosul — Ajungi deputat prin minciuni.

Dreptul — Palavrezi minciuni ca să te aleagă deputat, dar să fii sigur că a doua oară nu mai ești ales.

Mincinosul — Reclamele — de orice natură — sunt minciuni. Și o negustorie merge bine prin minciuni.

Dreptul — O reclamă făcută din minciuni, e cea mai proastă reclamă, căci se pierde toată încrederea. Iți cumpără odată omul, dar îl pierzi definitiv de mușteriu. Tot așa și cu negustoria. Iată dece, fereşte-te de minciuni—ca «diavolul de tămâe» — căci «minciuna e capul tuturor răutăților».

I. N. Ene.

Tot înainte!..

In numărul 292 din «Cultura Poporului» s'a vorbit despre «Opaițul Satelor». Ne bucură acest lucru că Prea Cuviosul Arhimandrit Scriban se interesează în de aproape de activitatea foilor pentru popor. Nu zicem nimic de îndrumările date, mulțumindu-i cu deosebire. Foaia noastră «Opaițul Satelor», tipărită ca o necesitate a satelor noastre și a culturii în general a fost îmbrățișată de mulți iubitori ai ridicări poporului prin cultură. Și dacă se văd anumite lipsuri, să un fie luate în nume de rău, căci drumul este greu și luptătorii puțini și răzleți, iar directorul foii Pr. Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, încătușat de multe greutăți și preocupat de multe pentru binele obștesc, lasă fără să vrea să scape aceste neîgăduite strecurări în buna orânduire a foii. Preocupat de strângerea folclorului muzical și literar, pe care cu râvnă deosebită le publică în cunoscuta revistă «Izvorașul», având în ținta preocupărilor sale atât tipărirea pentru popor «Opaițul Satelor», cât și o foaie sau revistă de apicultură «Prisaca». Cu destule greutăți și-a înfiripat și o tipografie proprie pusă în slujba editării foilor potrivite nevoilor satelor noastre... Și voiu lua, fără cruțare, și din alte foi tot ce este bun de hrănit poporul. Să nu se creadă că numai ce cugetă și știe cineva acum e totul. Sunt atâtea bucăți și atâta material foarte bun de publicat în diferite reviste cât de vechi, ce trebuiesc cunoscut și care este mai sănătos în atâtea dăți decât multe articole făcute pe comandă din dorința multora de a scoate foi ce să fie directori ale lor.

Noi cu gândul bun am luat articole și din «Cultura Poporului» și vom mai lua și vom face un front strașnic contra întunericului —că-i bine să'nceapă lucrul cu tărie și cu u n i t a t e de vederi.

Ne străduim la această mare gine de țară să facem un cuib de răsvrătitori contra leneviei și a nepăsării în lumea acelor ce sunt puși chiar străjeri și luminători ai poporului. Noi chemăm alături pe toți iubitorii de lumină să sprijinească și să dea cât mai multă viață «Opaițului», căci la «opaiț» s'au întărit sufletele strămoșilor. Ne-am bucura dacă ar fi presărate cât mai multe luminițe de acestea, din loc în loc, în satele noastre. Ele nu vor avea decât tăria și fala unei mici petricele, ce întregește clădirea cea mare a neamului

Sunt atâtea foi pentru popor: «Lumina Satelor», «Foaia poporului», din Sibiu, «Vestitorii Satelor» din Fălticeni, micuțul «Luceafărul» al lui Georgescu—Obrejița din R. Sărat, «Gazeta Satelor» din Galați, «Duminica Poporului» a d-lui S. Mehedinți, «Duminica Ortodoxă» a Părintelui Mălăești și altele și totuși nu s'ar supăra conducătorii lor dacă ar fi încă pe atâtea, ba încă și mai multe, căci frontul s'ar întări tot mai mult contra aceluiași dușman.—«Opaițul Satelor“ a îmbrățișat cu multă îndrăzneală, în singurătatea unui sat, problema răspândirii gustului de citit printre săteni, problemă ce pare mult ușurată prin existența la spatele foii, chiar a tipografiei ce urmează această sarcină tot mai mult.

Și câte sunt de făcut la țară! Și câți sunt nepăsători și lasă neghina să'n colțească în ogorul nostru„.

Veniți toți cei ce aveți în cugete și'n inimi porniri pe calea cea bună, răspândind în masa poporului cât mai multă lumină cu foile ce apar în scopul acesta!

Voi preoți și învățători, nu dați clipele prezentului pe nădejdia viitorului! La luptă și munca va fi încoronată cu laurii victoriei din cărțile vechi! Tot înainte!..

Iosif N. Dumitrescu

Sectele religioase din America

«California» e țara superstițiilor. Astfel în anul 1925, se descoperi că un individ la un ceremonial de sacrificii religioase se oferi el însuș pentru un sacrificiu» care avu loc. Martorii au mai declarat că, de multe ori s'au oferit și oi pentru sacrificiile făcute într'o noapte, Iar într'o altă noapte. un adept al unei secte, s'a oferit el singur pentru a i se frige cu un fier înroșit mâinele, picioarele și corpul. Altă dată o profetă religioasă spuse că ingerul Gabriel s'a arătat ei în viziune, dând o zi sfârșitul lumei.

Un tablou comun despre America de astăzi, dată de satiriști, realiști, expresioniști, nuveliști, autori de piese de teatru, cum și de mulți preoți, este acela de a arăta ca pe o țară formată dintr'o adunătură de oameni, de experți în eficacitate, fiecari, băieți de liceu cu cu s t i c l e l e cu alcool ascunse prin buzunare, și fete de pension cu țigările în gură; o țara devotată comercializărilor și mecanizărilor de tot felul, sărbătoarea fiind consacrată vânzătorilor de mărfuri, iar nopțile pentru «Jazz». Astăzi, a început să fie arătată de ei și ca o țară cu tot felul de secte mistice, religioase.

Cea mai interesantă perioadă de noui secte în Statele Unite ale Americei a fost aceea ce culmină cu anul 1849.

In anul 1844 un oarecare «Miller», așteptă cu secta lui sfârșitul lumei, surorile lui «Fox» au început spiritualismul, și colonia «Oberlin» fu fondată în Ohio.

In anul 1820 un oarecare «Smith» avu prima revelație, când i se spuse că toate credințele existente erau greșite După șapte ani, apăru cartea mormonilor prin acest „Smith“, pe niște table de aur. In anul 1843, «Smith» primește revelația în favoarea poligamiei în Illinois.

Noui religii încă nu au încetat nici astăzi să apară în aceste colonii.

Un oarecare «Dowis“ fondă orașul «Zion City» în «Illinois» în secolul al XX lea. In anul 1825, un oarecare «Voliv» și adepții lui, susțineau fără un pic de rușine că pământul nu e rotund ci plan, cerul e o mască dintr'un material solid, de care atârnă ca niște lumânări soarele, luna și stelele!.. Nu sunt lucruri exagerate câtuși de puțin. Sunt biblioteci tipărite cu aceste năzdrăvănii în secolul al XX-lea în America. Apoi multe și multe secte cari pedepsesc pe sectarii cari fac uz de cinematograf, guma de rumegat «Chewing Gum», stridii, porc, paste de dinți, tutun, baia, pomada, alcool, carne, etc. etc.

Apoi multe secte au fost introduse de prin Asia și mai modernizate în America. Astfel este «Bahâism“-ul fondat 80 ani în urma în Persia, se întinde acum printre Americani. Apoi «Growley» —«Baphomet al XI-lea» ordinul templierilor din Orient,—conducătorul închinatorilor lui «Satana», a cărui motto e, «Fă tot ce vrei».

Dealtfel, astfel de organizații sunt peste tot teritoriul Statelor Unite ale Americei, în restul continentului Americei, și mai ales în Mexic unde au fost găsite tot felul de organizații de secte misterioase cari se închină lui «Satana» și la cari ceremonii capre și câini sunt sacrificate pentru a invoca puteri supra naturale. Poliția descoperi de curând și moartea a câtorva oameni, produsă din cauza acestor fanatici religioși.

Apoi «Dr Bernard» cu riturile Hindustane, Regele «Purnell» din secta casei lui David-Michigan, care predică imortalitatea corpului, are peste o mie de persoane transformate prin bigotism în niște nenorociți mai rău ca niște sclavi. Dar numărul acestor sălbatici depe teritoriul Americei e nesfârșit.

Adepții din cultul de a umbla fără pălărie erau în anii din urmă puțini; astăzi numărul lor e foarte mare. Nu numai studenții cari vor să umite pe Englezi,umblă cu capul gol, ci chiar oamenii mai în vârstă. Unii, e drept, o fac din motive de higienă, purtând uneori în jurul capului numai un cozoroc pentru a le feri ochii de bataia soarelui, dar cei mai mulți o fac din motivele religioase impuse de diferite secte americane.

Date statistice asupra bisericilor.

In ultimii douăzeci și cinci de ani, s'au ridicat în Statele Unite ale Americei câte cinci biserici zilnic. Intre anii 1900—1925, numărul clădirilor de biserici a crescut dela 190,805 la 236,964, —adică la 1846 pe fiecare an.

Numărul total al membrilor acestor biserici se crede a fi aproape 47 milioane, în timp ce în 1900 erau numai 20 de milioane.

Creșterea membrilor bisericei «Romano-Catolică» a fost de 6 ori mai mare ca a celei mai largi denominație protestantă, — care e biserica «Metodist-Episcopală dela Nord». Apoi, al doilea corp mare de protestanți, sunt «Baptiștii dela Nord», al treilea loc îl ocupă «Baptiștii dela Sud» și al patrulea corp e biserica «Metodist-Episcopală dela Sud». Protestantismul are la 200 de secte în America, — dela Metodiști și până la acea sectă numită «Ruseliști».

17 grupuri formate din 100 secte creștine din America, au la 43 milioane membri, iar alte peste 100 de grupuri mai mici, au la vre-o 4 milioane de membri.

Se adună din colectele benevole la 463 milioane dolari. Sunt la 25.000 preoți catolici în Statele Unite ale Americei și la 2 milioane sunt tineri din școlile parohiale.

Sectele religiei mozaice cuprind vre o 357,000 de membri, — șefi de familii a celor vre-o 2 milioane de Evrei din Statele Unite ale Americei.

O listă cu date asupra bisericilor din America.

Iată o listă cu date asupra bisericilor mai mari de astăzi din Statele Unite ale Americei.

1. *Catolici de Apus (Romano-Catolici):—trei secte—peste 16 milioane de membri—17% din populația țării.*
2. *Metodiști:—15 secte—9 milioane de membri; din cari: — Metodiști Episcopali de Sud 4½ milioane, Metodiști Episcopali de Nord 2½ milioane.*
3. *Baptiști:—14 secte—8⅓ milioane; din cari:— Baptiști dela Nord 3½ milioane, Baptiști dela Sud 3 milioane, Nat. Baptiștii la 1 milion, Baptiștii Primitivi 100,000.*
4. *Presbiterienii:—9 secte — 2½ milioane; din cari:—Presbiterienii de Nord 1½ milion, Presbiterieni dela Sud ½ milion.*
5. *Luteranii:—17 secte—2½ milioane; din cari: — Luteranii Uniți ¾ milion, Luteranii Sinodici ½ milion, Luteranii Norvegieni ¼ milion.*
6. *Discipolii lui Hristos: — 2 secte—1¾ milioane; din cari: Bisericile lui Hristos ¼ de milion.*
7. *Ortodoxii de Răsărit:—9 secte ¾ milion; din cari: — Greci Ortodoxi (Hellenic) ¼ milion, Ruși Ortodoxi ¼ milion.*
8. *Sfinții de odinioară:—2 secte —½ milion.*
9. *Reformații:—3 secte—½ milion; din care: Reformații din America la ¼ milion.*
10. *Frații Uniți în Hristos:— 2 secte—½ milion.*
11. *Frații Duncards: — 4 secte— 159,000.*
12. *Adventiștii:—5secte—150,000.*
13. *Prietenii:—4 secte—100.000.*
14. *Mennonites:—12 secte-85,000.*
15. *Evangelic Scandinavi:—3 secte —40,000*
16. *Moravian:—2 secte—27.000.*
17. *Pentecostal:—3 secte—18,000.*
18. *Evrei:—357.000 capi de familii; divizați și ei în două secte mai mari.*

Printre alte denumiri ar mai fi de menționat: Protestanți Episcopali, 1¼ milioane de membri.

Congregaționaliști, 1 milion.

African Episcopal, ½ milion.

African Episcopal Zion, ½ milion.

Colorați Metodiști—Episcopali, ¼ milion.

Evanghelic-Sinod Nordul Americei, ¼ milion.

Apoi din cele mai mici sunt: AugustaniaLuteran Sinod,Biserica Evanghellcă, Metodiștii Protestanți, Sinodul Luteran-Ohio, Sinodul Luteran-Iowa, Frații Conservativi, Biserica C r e ș t i n ă (116,000 membri), Sârbi Ortodoxi (100,000 membri), Prietenii Ortodoxi, Apostolii Armeni, Catolici Naționali Polonezi, Salvation Army (74,000 membri în Statele Unite ale Americei), Cumberly Presbyter, etc. etc.

Pe lângă acestea, mai sunt nenumărate alte secte mai mici, cari cuprind uneori numai pe singur fondatorul sectei: astfel, Comunicanții, Corpul Creștin Liberal ș. a. m. d.

Religiile mondiale.

Un sfert d in locuitorii globulu sunt de religie creștină, cari re cunosc învățăturile lui Hristos fixateprin N. Testament. Insă s'au divizat în mai multe feluri decât ar putea fi clasate, iar America a avut o parte importantă a le diviza și încă să continuie să le dividă la infinit.

Astăzi e socotit că cei vre-o 565 milioane de creștini împărțiți în grupuri generale mai mari, ar putea fi estimați astfel:

278 milioane membri în biserica Romano-Catolică,

172 milioane Protestanți diferiți.

120 milioane Biserica Ortodoxă de Răsărit.

Insă, celelalte religii mondiale au împreună peste un miliard de membri:

310 milioane, Confucians și Taoists,

211 milioane, Hindustani,

222 milioane, Mahomedani,

140 milioane, Budiști,

și 12½ milioane, Mozaici,

25 milioane, Shintcists,

159 milioane, Animists,

și 16 milioane, diferite,—neclasificate.

BIBLIA

Societatea biblică din Statele Unite ale Americei are vreo 115 ani de existență. In anul 1925, a emis peste 9 milioane de biblii traduse în 150 de limbi diferite.

Dealtfel, Biblia a fost tradusă și împărțită până acum în 572 limbi peste tot globul; iar de curând a fost tradus Noul Testament în alte 9 limbi noui.

Gheorghe V. Lohan
Prof. de Limba Engleză

«*Foro Trajano*», la Roma, descendenții lui Atila n'au găsit destule cuvinte spre a critica România, pe care o voesc de aceași origine cu dânșii, (tot astfel fac și azi, dar cine îi ascultă?) «*Inde Iurae*». Ei îi contestă latinitatea sa cunoscută de toate națiunile oneste și cari au scris pagini în litere de aur, la adresa acestui popor deștept, cult și muncitor. Expun fapte spre a putea găsi leacuri și lua decizi-uni, de aceea și suntem aci în congres însă cu asemenea procedări e greu.

Știm că amorul de patrie, amorul propriu, ambițiunea, ura și răsbunarea sunt inerente naturii omului, și cât vor exista pasiuni, *tunul va bubui.*

Suntem la începutul secolului XX și pân'acum orice diferend, era încheiat prin teribilul flagel al războiului; urez acestui nou secol, ca el să fie al împăcării popoarelor, *pacea* să fie cel mai bun și cel mai luminos far, care să lumineze umanitatea; însfârșit să poată proba că cultura intelectuală a anului este la apogeul său. (Și 'n loc de pace a urmat răsboiul d'acum 10 ani).

Cultura? dar ce cultură? Masele n'au fost ele totd'auna târâte de oameni superiori?

Să vedem puțin, dacă această cultură nu este eronată, dacă unele din cărțile școlare, nu trebuiesc prohibite din programe. Unde oare copiii învață mai multe crime, persecuțiuni, masacrări, mai multe cruzimi ca în cărțile școlare? Inconștient noi îi umplem capul și inima cu lucruri științifice și morale (așa credem noi cel puțin), și în fond nu este decât înoculerea sărmanului său cap și a inimei sale, cu virusul răzbunării, acea teribilă hienă, care se nutrește cu cadavrele răniților și bea sângele victimelor războiului.

Dar să deschidem Biblia și să răsfoim...

Ce eroare! Adam și Eva creați după imagina lui D-zeu, nu știu ce este recunoștința.

Ei nu se supun voinței lui Dumnezeu. Cain ucide pe fratele său și Dumnezeu pedepsește și este incendiator. Arde Sodoma și Gomora. Laban, Iacob, Lia, sunt falsificători, Ioșef este vândut de către frații săi. David dă cu praștia și ucide pe Goliat. Profeții sunt aruncați în flăcări... Mai departe... In Noul Testament ascultați..Bunul și dulcele Iisus este crucificat! Pentruce? Pentrucă a încercat să regenereze lumea. Apostolii, martirii sunt masacrați. Repet. Unde se poate găsi o mai vastă și complectă enciclopedie a crimelor și a mizeriilor, decât în cărțile școlare?

Să luăm Istoria... *Fericit este acel popor, care nu are Istorie,* a zis nu știu care înțelept; desigur cugetând la ura pe care o purtăm, o hrănim în suflet contra tuturor acelor popoare, care au fost rău voitoare patriei. *Istoria?* Un tezaur și mai bogat și mai complect de crime, de răzbunări, de drepturi de revendicare și de nemai sfârșite și îngrozitoare uri și persecuțiuni:

Geografia... Ah!... Până aici era hotarul și acum?

A, nu este imposibil, noi voim să reintrăm în hotarele noastre. Acesta este momentul...

Cutare țara este revoltată, cutare este pe calea unei ruini economice, care nu-i permite.

Aide să mergem iute, iute.... armele în mâini și așa mai departe.

Vedeți dar, că unele cărți școlare sunt în programele oficiale și dificultatea de a le prohibi este mare, dacă nu imposibilă.

Cum va fi câmpiile și satele fără cântece de războiu, vetrele fără povestiri războinice?

Cari vor fi în viitor cântecele, rugăciunile ce vor zice bunicele, cu care noi să ne legănăm și să ne adormim copiii? Sunt pentru pace, altfel n'ași fi pe această tribună, dar mă 'ntreb încă și azi, care va fi calea cea mai sigură prin care să vedem realizându-se dorința noastră, dorință care constă în: *A vedea stindardul alb fâlfâind pe sfârâmăturile omenirii atât de decimate prin capriciile regilor și ale cuceritorilor?*

Și pe când îmi fac această întrebare, înaintea gândirii mele se desfășor teribile drame: *Sadi Carnot, Impărăteasa Elisabeta* și bunul și darnicul *Rege Umberto.*

Tremur și rog pe Dumnnezeu să fiu un profet mincinos, dar mă cutremur, ca nu cumva secolul viitor să fie al uni *uragan social* (D-na Smara a fost profetă căci veni războiul dela 1916—1918) care să bubuie în inimile desmoșteniților și să facă să se dărâme bazele societății actuale deja prea, prea putrede, pentru o lume prea veche.

Mă cutremur, că vor fi războaie și mai teribile ca cele de astăzi, căci vedeți de douzeci de ani decând datează societatea anarhistă, ce progrese a făcut ea și se săvârșesc la umbră aceste războaie ale anarhistilor, fără ca să ne putem apăra și este de neauzit și de necrezut cu ce adresă și cu ce ușurătate și preciziune cad capetele dreptilor și ale inocenților. Procedeurile sunt foarte nenorocite, foarte condamnabile dar... să luăm aminte.

Pentru miile și milioanele de semeni ai noștri, cari sufăr și, împreună cu capii lor sunt în cea mai neagră mizerie, n'a fi sunat oare ceasul să cugetăm la ce ar fi de făcut pentru ei? Evident, că Dv. toate sunteți în curent cu acest războiu neîndurător, în centrul căruia nimeni nu cunoaște nici un mijloc de apărare. Vă uitați... exemplele nenorocite date cu moartea celor trei Suverani, sunt încă vii în memoria noastră. In contra acestui războiu în întuneric, trebuie să îndreptăm toată atențiunea noastră, să luăm toate precațiunile noastre.

Care va fi dar rolul femeii în teribilul războiu declarat, admițând că ea ar putea ajunge să găsească calea cum să asigure viața dezocupațiilor, tuturor flămânzilor, acest războiu înceta-va el oare?

Sau: *A sunat ora pentru dărâmarea complectă a bazelor organizațiunii sociale actuale, care azi nu mai este în raport, nici cu legile, nici cu obiceiurile, nici cu desvoltările fizice și intelectuale, iar acești nenorociți viermi ai pământului, au fost aleși spre a fi destructorii lor!*

Doamnelor și Domnilor,

Ajung la sfârșitul discursului meu, având poate aerul că nu m'am gândit la nici o soluțiune; am avut onoarea a asista la mai multe congrese și luând cuvântul, concluziunile n'am ezitat a le pune la biurou, dar acum mărturisesc, că decând sunt în această importantă ligă, nu mă gândesc decât la aceasta. Cine știe? Totul este rezervat viitorului. *Timpul și împrejurările vor putea multe lucruri.* Răbdare!...

Religiunea lui Christ a început prin 12 Apostoli și astăzi ea este îmbrățișată până și de centrele negre din Africa.

Abolirea războiului este un act mult mai gigantic ca această Expozitie Universală așa de bine reușită. Numai Franța acest far intelectual, care de secoli luminează toate țările din omenire și care are spre deviză aceste trei sublime cuvinte: *Libertate, Egalitate, Fraternitate,* se poate însărcina cu aceasta, întrebuințând toată forța morală, spre a face din ea deviza tutulor națiunilor, atunci, numai atunci se va putea zice: *Trăiască republica globului, Trăiască Pacea Universală Trăiască Franța!*

Dar noi, avea-vom noi fericirea să vedem fâlfâind acest stindard alb? Cu descoperirile zilnice *) astronomice și electrice, cine știe dacă el nu va fi implântat în Marte, Sirius sau Steaua Polară?

Dar țărâna noastră? Va tresări la adâncimi de metri, însă să sperăm că descendenți noștri, cu toate schimbările celui de al XX-lea secol, își vor reaminti că pentru abolirea războiului, noi am fost primele luptătoare și că stindardul alb a fost țesut de femei în anul de grație 1900, la Paris în primul congres pentru *Pacea Universală.*

Smara

*) D-na Smara a prevăzut dela 1900 progresul invențiunilor de azi: Automobilul, aeroplanul, telefonul, telegrafia fără fir, gramofonul etc.

CONCLUZIE

Iată concluziunea depusă de d-na Smara la biuroul congresului:

1. Pentru abolirea războiului, trebuie o schimbare complectă a legilor, a obiceiurilor, a faptelor; astfel ca rasa umană să fie regenerată; pentru aceasta omenirea are nevoie de educațiune specială, așa ca orice popor să ajungă a-și revendica drepturile sale pe alte căi, decât pe acelea ale războiului.
2. Pentru această educațiune trebuie excluse cărțile de din biblie, din Istorie și din geografie, care împing la revendicarea drepturilor, la asprimi la războiu.
3. A înlocui aceste capitole, în cărțile școlare, prin exemple și modele de virtute și bunătate, pentru semenii noștri, astfel ca copiii noștri să crească cu ideia de pace, idee a Mântuitorului nostru, care începe și sfârșește orice predică cu: «*Pace vouă*»!
4. A se interveni pe toate căile, ca ziarele să nu mai publice nici o informațiune care ar da ideia de crimă, persecuțiune, războiu.
5. Negrul războiu al anarchiștilor fiind încă și mai teribil decât războiul declarat la lumina zilei, mamele, soțiile, surorile să întrebuințeze toate mijloacele de cari dispun, față de fiecare membru al familiei lor, spre a-i convinge că acest războiu este cel mai mizerabil, din toate războaiele, astfel ca toți feciorii tutulor țărilor depe glob, să poată chiar depe genunchii lor, să l privească cu eroare *).

SMARA

*) Acest discurs, ținut la Paris în anul 1900 pare că, va fi scris chiar azi. Colaboratoarea noastră a prevăzut în viitor. După 30 de ani au fost și mai grozave războaie și chestiunea desarmărei generale e tot la'nceput și la dezarmare popoarele se gândesc pregătindu-se de războiu.

O excursie botanică pe muntele Ceahlău

(Carpații Moldovei)

Farmacist Colonel Gh. Grințescu
Farmacist Șef al Armatei

Sub pașii omului de știință natura se desvălue mereu mai bogată și mai puternică.
Titanul munților Moldovei se face mai uriaș, și mai puternic stăpânește peste văile pe cari le domină.

De câtva timp se face propagandă, de a se rezerva teritorii interesante din punct de vedere pitoresc și al cercetărilor științelor naturale, pentru a le transforma în Parcuri naționale.

Această propagandă este dusă de Societatea Naturaliștilor și de Institutul de Botanică din Cluj, relevându-se însemnătatea Parcurilor Naționale, în scop de a apăra speciile vegetale animalele devenite rari în Carpați, din cauza distrugerii pădurilor și fânețelor sau din cauza desvoltărei unor industrii în cele mai frumoase văi din țara noastră.

Pentru apărarea locurilor celor mai frumoase din văile noastre montane, este nevoie a se lua toate măsurile garantându-se conservarea lor prin o lege.

Intre aceste văi este și frumoasa vale «Bistrița» din Carpații Moldovei.

Intregul șir de munți ce compun acest masiv, este dominat de cel mai frumos munte ce ni l'a dăruit natura atât ca construcție cât și ca formă, Muntele Ceahlău.

Ceahlăul cu vârful său Toaca 1904 m. alt., Ocolașul Mare 1911 m. alt., are asemănarea unei biserici, cu o turlă, ce predomină toți munții și întregul șes al Moldovei, până spre Iași și Galați. —Suprafața sa este cam de 20 km. p., separată din toate părțile prin văi profunde străbătute de Bistrița, Bicaz și Bistricioara.

Din punct de vedere geologic, Ceahlăul este un masiv format în partea superioară de conglomerate și înconjurat mai cu seamă spre Bicaz și Bistra de numeroase klipe, în formă de turnuri, cum sunt Turnurile Butului și întregul lanț de clipe ce formează Polițele Crinului.

Escursioniștii ce vor să facă ascensiunea Ceahlăului, pleacă din Piatra, capitala județului, Neamț sau de la Târgul Neamț trecând peste Petru Vodă, parcurgând valea Largului și merg până la Răpciuni cu automobilul sau cu trăsura,

Din Piatra se poate merge cu trăsura, automobilul sau diligența pe valea Bistriței, trecând prin strâmtoarea Straja, apoi Bicazu, Hangu și Răpciuni. De aici se vor parcurge încă 9 km. până la Mânăstirea Durău, situată la 900 m. alt.

Drumul este foarte bun și cel mai frumos din toată Moldova. Din Piatra până la M-rea Durău călătoria cu trăsura se face în 6—7 ore (90 km).

După un repaos de o noapte la M-rea Durău escursioniștii în zorii zilei, însoțiți de o călăuză și cai, vor face ascensiunea Ceahlăului pe poteca bine cunoscută, ce trece pe la Fântâna Măcărescu.—Acest drum duce pe coasta ce nu prezintă nici o dificultate pentru cei antrenați, dar călătoria este grea și obositoare pentru cei ce nu au antrenament, mai având și dorința de a face escursiunea într'o zi.

Interesant pentru a vedea toate frumusețile Ceahlăului și pentru naturaliști, este de a urma drumul de pe valea Martinului, ce duce la Stânile.—Plecând de la M-rea Durău pe valea pârâului Schit, umbrită de fag și brad, vom merge până la «Rupturi», unde călătorul se va opri pentru a vizita frumoasa cascadă «Durnitoarea» a cărei apă cade în 3 ziduri de stânci, de la înălțime de 100—150 metri, formând un basin scobit în stânci cam de 15 m. adâncime.

Reîntorși la gura pârâului Rupturi, vom continua drumul fără urcuș până sub stânca chilia Călugărița. Aici se găsește în mare cantitate planta Heliosperma quadrifidum auriculatum. Plecând de aici și fără oboseală începem să urcăm spre Zăvoarele Stanilelor 1200 m. alt., de unde ni se deschide o panoramă măreață spre vârful Ocolașul Mare cât și spre Piatra Sură și Neagră.

Ajunși în Zăvoarele Stânilelor poposim pe un frumos platou cât și locurile retrase va recolta: Leontopodium al pinum (Floarea Reginei) precum și unele rarități ale Carpaților orientali și nordici ca: Silene Zawadschi, Gypsophilla, petrea, Artemisia, Baumgarteni, Gystopteris Huteri, Aquilegia nigricans (Cerceii Doamnei).

Ajunși sub gardul Stânilelor sau vom apuca pe poteca ce duce spre jghiabul lui Vodă (pe unde a trecut Petru Vodă în Transilvania) pentru a ajunge pe platoul Ocolașul Mare (1900 m. alt.), sau escursionistul se va strecura pe sub peretele Ocolașul Mare (1900 m. alt.) pe așă zisul Brâu al Stânilelor, care începe dela jghiabul cu Boambe și continuă pe o lungime de 12 km. până la Piatra cu Apă Rece.

Mai jos și paralel cu acest zid, începe alt zid tot din Piatra Sură și ia direcția tot spre Piatra cu Apă Rece; acest zid abrupt și drept ca un părete, este presărat cu numeroase vârfuri ascuțite și foarte înalte, care poartă numele de Turnuri, cum sunt Turnurile Butului, a Crucei și a Poliței cu Crini (Larix polonica).

Pe aceste brâuri găsim o floră interesantă refugiată pentru a se scăpa de distrugerea oilor și a omului.—Mergând pe acest brâu până la Piatra Detunată vom avea frumoase privelești până în rea depărtată, în care vârfurile de munți și dealuri se pierd ca niște insule pe apă.

Aici vom găsi frumoase și numeroase exemplare de Trandafiri alpini (Roza alpina adenophora) și altele. Din această parte a Ceahlăului s'a desprins marea avalanșă în 1906 care a îngropat în ziua de Paște Schitul Ciribuc (cu călugări în timpul slujbei sub un enorm bloc de piatră, de sub care azi isvorăște apă.

Dela Piatra Detunată printr'un strâmt și periculos jghiab, escursionistul încercat se poate strecura ca să iasă deasupra peretelui Ocolașul Mare (altfel va fi nevoit a se întoarce și a urma calea prin Jghiabul lui Vodă).

Vârful Ocolașul Mare 1911 m. alt., este înălțimea cea mai mare și de aci se deschide escursionistului un mare platou (de 1 km. jumătate) înclinat spre nord către Fântâna cu apă rece și Cabană. Aacest platou foarte lat este acoperit în întregime de Sphagnum (mușchi) și de câteva specii de Licheni (Cetraria cuculata, C. Islandica etc.), prin care găsim rari tufișe pipernicite de Rosa alpina nophora, Juniperusnana (inuper) Larix (Crin) și numeroase tufișe de Vecinium (merișor și afine). Pe coasta despre sud cam lângă Cabană și Stânca peșterei vom găsi numeroase exemplare de Arnica montana singurul punct de pe Ceahlău unde viețuiește această plantă.

Pe coasta opusă în direcția Durăului avem izvorul Fântâna cu apă rece (1.800 m. alt.) din al cărui izvor ia naștere cascada Duruitoare.

La această fântână vom recolta numeroase exemplare de Pinguicula alpina și Silax retusa Kitaibeliana. Dela Fântâna cu apă rece platoul ia forma unei șea de cal și poartă numele «Șea» și «Lespezi» acoperite cu o frumoasă pădurice de jnepeni.

De aci terenul se ridică și formează căciula Ceahlăului numită Toaca 1904 m. alt., în vârful căruia Domnul Moldovei Mihail Sturza a pus o cruce de fier. Lângă Toaca se înalță Panaghia (100 m. alt.) de forma unui obelisc pe care n'a călcat'o omul. Multe legende se leagă de această stâncă, la baza căreia se găsește un alt grup de stânci, din care una mai zveltă și înaltă este «Dochia» adică fiica regelui Decebal cu oile sale, pe care Dumnezeu a petrificat'o, pentru a nu fi prinsă de Traian.

Odată excursionistul ajuns aci nu-i este permis a scoborâ, fără a vedea un apus de soare, care totuși însă nu poate întrece splendoarea ce ne oferă un răsărit de soare.

Călătorul va trebui să se găsească la 4 în zori de zi, în vârful Toaca, aci va aștepta liniștit răsăritul soarelui dacă cerul e senin. Mai fericit este acel muritor, care va apuca un răsărit de soare pe ceață.

Lucru ce se întâlnește foarte rar, dar de o feerie neîntrecută. Suind de la poalele vârfului Toaca, vom străbate negura până în vârf, deodată ne găsim între cer acoperit de stele și pământ acoperit uniform de valuri mici de nouri, ce se întind ca o mare în toate părțile, până se pierd în orizont.

Te simți altul, parcă visezi, parcă ești în altă lume, te găsești ca pe un petic de pământ plutind pe ocean. Răsăritul se luminează din ce în ce, dându-se către orizont colorituri de foc. Coloritul devine mai viu, mai luminos, atunci pânza de nouri se desface încetul cu încetul, din care se înalță discul de foc, ale cărui raze joacă pe întinsa negură ca o barcă pe valuri.

Răcoarea dimineții și acest joc neîntrecut de frumos al răsăritului, te face să crezi că nu ești pe pământ. Dus în alte sfere, deodată rămâi uimit, văzând cum pânza de nouri spre soare se desface treptat, încetul cu încetul vedem cum apar vârfurile de munte, apoi văile una câte una, prin care șerpuesc sclipind în soare panglicele de diamante ale apelor, presărate ici colo cu grămezi de case punctate cu alb, ce se întind perzându-se în zarea cea mai îndepărtată.

Soarele se ridică împrăștiind până și cea mai mică urmă de negură, apoi totul dispare, totul intră în normal.

Ne coborâm cu regretul pentru că am părăsit pre iute acele frumusești, cotim pe sub Piatra Lată și Casa Kneazului, poposind la Mânăstirea Durău.

Ceahlăul este masivul cel mai vizitat din toți Carpații Moldovei, spre partea opusă cu Fântâna cu apă rece, se găsește Cabana 1800 m. alt., adăpost făcută din inițiativa unui Comitet din Iași.

Acest adăpost a suferit mult în timpul războiului, unde au cantonat ruși.

Dacă a suferit de pe urma rușilor, apoi nici reparat n'a fost scutit, de a nu suferi de pângărearea cărbunilor și a creioanelor unor necivilizați vizitatori.

Iată ce puteți vedea și simți într'o zi de vară pe Ceahlău, iată ce frumusești ascund munții noștri, dar rămân încă acoperite de tăcerea vremei.

Colțul Medicului

FURUNCUL

(furnicel, buboiu)

Mai toată lumea știe ce va să zică un furnicel căci puțini sunt aceia cari să nu fi avut măcar odată în viața lor vr'un buboi. Furnicelul se arată pe piele sub forma unei ridicături ce seamănă cu un mușuroi de furnici, cu vârful ascuțit și cu baza largă, ca un con, de mărimea unui bob de porumb sau unei alune, câte odată și mai mare. Pielea este la început roșie, întinsă lucitoare și produce mâncărime, durere, de multe ori mare și cu svâcnituri, apoi pielea se albește la vârf și după 6—5 zile se sparge și se scurge un fel de materie gălbue, iar în fund se vede o materie mai tare albicioasă și bine legată, care este inima furnicelului și care trebue să iese afară pentru ca buboiul să se vindece. Furnicelul se datorește unui microb care pătrunde în piele prin gaura unui fir de păr, producând acolo o aprindere (inflamație), care se întinde repede la întreaga aureolă corăspunzătoare pielei. Furnicelul dă naștere la căldură (fierbințeală), sete, lipsă de poftă de mâncare și lipsă de somn. Suferința este mare atunci când omul are mai multe furnicele, venite pe rând unul după altul. Buboaiele, de multe ori, sunt semnul unei boale și mai grave, numită diabet (vezi acest cuvânt), sau boală zahăr. Intre cauzele buboiului se numără; necurățenia, iritațiile locale, prezența unor insecte (păduchi, plosnițe) sau arachnide (râie), etc. Pentru a vedea dacă bolnavul are sau nu diabet, este bine ca în totdeauna la cei ce sufăr de o urmare de mai mulți furnicei (furniculoză) să li se facă analiza urinei, pentru a se vedea dacă conține zahăr. Furnicelul deși este dureros nu are nici o gravitate, atunci când este singur; când se allă la nas sau aproape de ochi, poate să fie primejdios din pricina complicațiilor ceeace este rar, din partea creerilor, din care cauză este bine să se deschidă furnicelul cât se poate mai iute.

Locul care le place mai mult furnicelelor este gâtul și în deosebi ceafa.

Tratamentul. Pe dinăuntru se dă un purgativ (curățenie) la început, apoi naftol sau drojdie de bere, 2—3 linguriță pe zi într'un pahar de apă cu puțină miere, sau în apă Seltz, și acesta mai multe zile, pentru ca bolnavul să nu mai capete și furnicele. Pe dinafară se recomandă la început atingeri cu tinctură de iod, acid fenic, nitrat de argint, dar mai bune sunt pulverizațiile cu lichide antiseptice (acid fenic, sublimat corosiv) de 3—4 ori pe zi iar la intervale se face pansament umed, ori cataplasme boricate.

Durerea, roșeața și umfltăura se micșorează. Când pielea s'a spart și inima furnicelului a rămas în fund, nu e bine s'o scoatem numai decât ci s'o lăsăm pe 2—3 zile.

Numai când este prea mare și prea dureros și se întinde, căci furnicelul este la buze și aproape de ochi, atunci trebue să-l deschidem cu cuțitul, sau cu ferul roșu (termocauter), înfigându l până la inima lui, după ce mai înâiu am amorțit locul.

După deschidere vom face pansament antiseptic până la vindecare.

D. I. GLAVAN
Asistent Universitar

Ofticosul

A îngălbenit ca o statuie de ceară. Veșnic trist. Numai trist l-am văzut eu de cînd îl știu. Cînd voia să-și arate o bucurie, vărsa un zîmbet dureros prin colțul drept al gurii. Fruntea lui ascundea ceva tainic. Il întrebam dece este așa de indispus în tot timpul? Cu un gemăt înecat îmi spunea, aplecîndu-se pe pîntec. La fiecare respirație trebuia să facă loc plămînului să funcționeze neatins de pereții pieptului și la a doua, a treia respirație trebuia să tușească slab, stins și în sec. Durerea se umfla în piept și nu-l lăsa să vorbească, în voie, ba nici să respire.

Prieten nedespărțit îi era un creion frumos, cu care se juca pe hîrtie. Toate liniițele făcute de el îți spuneau că autorul lor e un suferind. Făcea caricaturi, lua peisagii, litere frumoase, împodobite cum știau numai occidentalii. Cînd din imaginație desena un mormînt sau un cimitir întreg, avea un tablou admirabil.

Cînd durerea-i se lăsa prea grea ca să și-o mai ușureze, ofticosul și-o sufla pe hîrtie: compunea o elegie. In casă plîngea soarta sa nenorocită.

Era tînăr, avea 25 de ani. Dar nu se gîndea numai la sine și la tinerețea sa. Se gîndea la durerea ce vor simți părinții lui, cînd vor primi telegrama cea mai tristă, cea mai grozavă: «Fiul Dvs. a murit». Cînd? Se întreba și el. Nu știa cînd, dar par'că vrea și el să moară mai repede. Sgomotele îl supărau. Ele aveau răsunet în tot pieptul lui îndurerat și cădea în neștire. Deseori își lua poeziile sale și încerca să le recite, dar se înăbușa, căci durerea îi tăia răsuflarea. Privea pe cei de seama lui cum se distrează, cum noroceșc în fața hotelului, cum alții se plimbă cu duduițele la braț și privea în fine cum toți l-au uitat. Pe seară ieșea și el ca un moșneag cu baston, în care să-și sprijine corpul neputincios.

Pe trotuar, toți cari îl cunoșteau se dau în lături, se fereau de el și evitau întîlnirile, trecînd strada. Dar toate erau prea evidente și isbitoare și suferința îl oprea în loc... Și nu arare ori plîngea ca un copil și întreba pe Dumnezeu dece nu l-a lăsat să se bucure și el de această viață, ca toți ceilalți sau dece nu-l ia mai repede.

«Mi-am terminat studiile, în timpul cărora am îndurat destulă mizerie. Am așteptat să termin să mă văd și eu odată deasupra suferințelor. Am terminat cu studiile, dar în curînd voi termina cu totul» și iarăși plîngea.

Mă duceam pe la el și de multe ori îl găseam în această stare. Voiam să-i întind mîna, dar el îmi spunea: «Nu! lasă că e bine să te ferești. Eu mă mulțumesc cu atît că vii pela mine și nu m'ai dat uitării cum au făcut ceilalți». Imi spunea suferința lui, o împărțea cu mine. Iar eu nu plecam pînă ce nu-mi spunea el: «du-te!». Nu lăsa un moment să fie tăcere, ca să nu mă plictisesc. Credea că poate plec. Observasem aceasta și făceam totul conform dorinței lui... Cu ocazia vacanței de fine de an am părăsit orașul. Toamna cînd m'am înapoiat, balconul era singur, era gol și ruginit.

Duminică după slujbă m'am plimbat cîtva prin cimitir. Intr'un colț, sub umbra unor lilieci, am zărit un mormînt nou. Nu știu cum, m'am pomenit în fața lui. Am rupt o floare și am început să citesc ceeace sta scris pe crucea de marmoră albă: «Aici se odihnește Vasile B . . . . . mort în etate de 25 de ani—15 Sept. 192..—» cu litere mari, cioplite adînc și bronzate.

Ofticosul dormea somnul de veci. L-am văzut încă odată în balcon, apoi în casă stînd amîndoi de vorbă și rezemîndu-mi dreapta de grilaj, am stropit mormîntul cu cîteva lacrimi.

D-tru Boronescu

Cea mai răspîndită foae pentru întreaga suflare românească este

„Cultura Poporului"

:: Cuprinzând articole :: de educație națională

Morală,
Religioasă
Literatură,
Știință

NIMĂNUI N'AR TREBUI SĂ-I LIPSEASCĂ

INFORMAȚIUNI

Din Țară

Plimbare în Ierusalim. In cursul lunei Decembrie a. c. s'a proectat pentru ceferiști o excursiune științifică în Ierusalim cu vizitarea tuturor locurilor Sfinte precum și în Egipt cu vizitarea orașului și localităților importante
Durata acestei excursiuni, va fi de 30 zile.

D nii funcționari c. f. r., cari doresc să ia parte la această excursiune se vor înscrie la d. Alex. Nițescu, șef de birou la direcția serviciului A., în fiecare zi de lucru dela orele 9—12 dim.
Inscrierile se primesc cel mai târziu până la 31 Noembrie a. c.

Congresul de neurologie, psihiatrie, psichologie și endocrinologie, s'a deschis la Cernăuți în ziua de 12 Octombrie luând parte foarte mulți medici din întreaga țară. Președenția congresului a avut-o d. Prof. Parhon. Acest congres va dura 2 zile.

Vizita Zepelinului. *In ziua de 16 Octombrie pe la ora 2 și jumătate Dirijabilul G e r m a n, Contele Zepelin, a sburat timp de 25 minute deasupra Capitalei, însoțit de 4 avioane Românești. Zepelinul avea pe bordul său 20 de pasageri plus personalul de bord. Are o lungime de 235 m. E acelaș Zepelin care în August a făcut cea mai grea probă, executând ocolul pământului în 21 zile.*

Deschiderea Universității. In ziua de 15 Octombrie s'au deschis Universitățile din București, luând parte la serbare studenții și studentele.

Ajutor pentru ofițeri. *Spre a veni în ajutorul ofițerilor, în special al celor inferiori, ministerul armatei s'a gândit la măsura acordării unei prime anuale de scumpete, care s'ar da după cum urmează: Sublocotenenți 24.000 lei; Locotenenți 20.400; Căpitani 16.800 și Maiori 12.000 lei.*

Focul din Moreni. Sonda care s'a aprins la Moreni, nu a putut fi stinsă nici pînă acuma, din contra în ultimile zile coloana de foc a început să isbucnească mai în afară. Din această cauză lucrările au încetat și nu se mai poate găsi un alt mijloc, care ar putea stinge focul, care e aruncat cu o putere de neînchipuit.

Cerc pastoral. In ziua de 14 Oct. (cuvioasa Parascheva) a avut loc cercul pastoral al preoților în Comuna Munteni Jud. Ilfov, unde s'a oficiat în sobor sf. Liturghie. La sfârșit c. preot C. Dobrescu Stupinele a explicat sf. Evanghelie scoțând în relief viața neprihănită și faptele frumoase ale sf. Parascheva. După masă tot în sf. Biserică c. preot Gh. Sachelarie Oltenița a vorbit despre sf. Liturghie, scoțând învățături frumoase pentru Creștini arătându-le că sf. Liturghie este isvorul nesecat din care poate să se adape orice bun creștin, venind la biserică s'o asculte, ia parte la jertfa cea fără de sânge a D-lui nostru Iisus Hristos, Creștinii care aleargă după cuvântul cel bun al învățăturilor evanghelice. De remarcat este că biserica a fost aproape goală, enoriașii fiind la muncă. Din ce cauză nu vor fi venit la biserică? Cu toate acestea preoții fac apostolatul lor, mergând din sat în sat propoveduind cuvântul Domnului. (Să-și tragă ponoasele cei care au turburat lumea pe chestia calendarului și a concordatului).

— Joi 10 Oct. 1929 a avut loc conferința cântăreților din jud. Ilfov Circumscripția II-a Budești, unde sub presidența dlui prof. I. Popescu Pasărea sa discutat chestiuni profesionale și personale. Au luat parte toți cântăreții din protopopiat. D-l Profesor Pasăre a arătat scopul acestor conferinți spunând că prin ele se îndeamnă la muncă acei oameni care sunt meniți să aducă prin cântarea și cetirea în biserică laudă lui Dumnezeu. Conform programului cântăreții au venit preparați cu conferința impusă de c. protoereu: «Rolul cântărețului în combaterea adventiștilor». Felul cum s'a achitat cântăreții de această conferință a fost neașteptat de mulțumitor, dovadă că ei de acum înainte sunt gata oricând a da piept cu rătăciții dela adevărata cale și care împreună cu preoții pornesc la muncă pentru a aduna de pe drum oile rătăcite, păstrând mai departe credința și morala în poporul nostru. Cântăreții au executat pe note bisericești mai multe cântări, au discutat cu d-l Pasărea chestiuni de tipic bisericesc; au luat instrucțiuni cum trebue să se citească în biserică spunându-li-se că citirea și cântarea să pornească din inimă, căci numai atunci este edificatoare de suflete și întărire de credință. P. C. Protoereu asigură pe cântăreți de tot sprijinul și i îndeamnă la muncă mână în mână cu preotul pentru binele bisericii și al neamului. Domnul Prof. Pasărea un vajnic luptător al cântăreților, care neadormit a luptat pentru drepturile lor, a fost aclamat iar un cântăreț îl compară ca un luceafăr care cu razele lui binefăcătoare îi încălzește plângându-se că apunând odată cine le va mai fi părinte ca să le mai apere drepturile lor !!

Sa făcut apel să doneze pentru statuia lui Anton Pann la Brașov și să se sprijine revista «Cultura» organ de cultură al cântăreților din țară. D-l Prof. Pasărea a asigurat pe cântăreți că timpul vieții ce mai are de trăit va fi pentru ei un părinte neadormit îngrijindu-se de soarta lor.

La Focșani, a încetat din viață maiorul Gh. Pastia, care a fost un mare filantrop. In ultimii doi ani el a donat suma de cinci milioane lei pentru clădirea unui ateneu popular. Tot dintr'o donație a sa s'a clădit și Teatrul Comunal care e de o mare frumusețe.

Ilustrul profesor francez de Martonne de la Soborna (Franța), care se află la noi în țară, va ține 2 conferințe în zilele de 21 și 22 Oct. la Fundația Carol vorbind despre Austria și Cehoslovacia.

O delegație de părinți a elevilor cu 8 clase de liceu căzuți la examenul de bacaloreat s'a prezentat d lui ministru al instrucțiunii cerând să admită fiilor lor un nou examen.

Starea de plâns a școalelor primare din Lăpușna.

Cea mai mare parte din școlile primare din județul nostru, încă n'au început cursurile deoarece au necesitat reparațiuni radicale, dar cari nu s'au putut face la timp, din cauză că nu se dau de către percepții sumele necesare când e nevoie.

Anul trecut, în mijlocul iernei, școalele nu mai aveau combustibil și nici nu puteau procura întrucât lipsa lor vădită pe aceste locuri cât și asprimea iernii, erau piedici de neinvins.

Pentrn ca să nu pățim și anul acesta la fel, ar trebui ca autoritățile îndrept să dea urgent ordinile necesare, percepților și comit. școlare pentru a se aproviziona la timp.

Remarcăm cum comit. școlar județean nu dă școlilor atenția cuvenită, din această cauză, multe au ajuns la ruină și nici o măsură pentru ridicarea altui local nu s'au luat s'au dacă s'a luat, merge greu de tot.

Un veac dela liberarea orașului Giurgiu. Duminivă, 20 Octombrie, vor fi mari serbări la Giurgiu, pentru Comemorarea unui veac de când orașul Giurgiu—prin pacea dela Adrianopol—a fost liberat de sub stăpânirea turcească.

Scriitorii români traduși în alte limbi. Cunoscutul și talentatul scriitor d-l Liviu Rebreanu autorul multor scrieri de mare valoare, după ce i s'a tradus în franțuzește romanul «Ciuleandra» a apărut de curând în limba italiană un capitol din romanul său Adam și Eva.

Expoziție de animale se va deschide în ziua de 27 Octombrie la Târgoviște. Ministerul de Domenii va acorda bunilor crescători, premii în bani și medalii.

Noul Comandant al Jandarmeriei. Domnul General Constantinescu, care a plecat într'un concediu de un an de zile, a fost înlocuit de la Comandamentul Jandarmeriei de D-l General de brigadă Stavăr.
D-l General Constantinescu și-a luat rămas bun dela ofițeri și a urat noului comandant spornică activitate.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul -

Congresul preoților. In ziua de 15 Octombrie trecut, în București, sub președinția I. P. S. Patriarh a fost congresul preoților din întreaga țară. Printre multele chestiuni puse au fost și: Salarizarea clerului; Preoții să nu facă politică; Chestiunea Concordatului; Activitatea asociației clerului; Ziarul preotesc «Graiul Vremii» și despre misionarismul preoților, chestiune pusă de *P. S. Arhimandrit Juliu Scriban.*
Congresul s'a încheiat cu alegerea ca președinte al Clerului pe *P. C. Părinte P. Partenie,* directorul Seminarului «Central» din București.

Din Străinătate

Condamnarea unui ziarist comunist. Tribunalul din Paris a condamnat la 4 ani închisoare și 3000 franci amendă pe un ziarist comunist, care prin ziarul «Aube Sociale», îndemna pe militari la nesupunere.

Un Cămin românesc în America. Universitatea din Pittsburg, a început clădirea unui mare edificiu. Pentru a simboliza mai bine cultura întregei lumi s'a luat hotărârea de a se da câte una din multele sale încăperi fiecăreia din naționalitățile aflate în America.
Astfel pe lângă Germani. Francezi, Jugoslavi, Poloni, Italieni, etc., vor avea și Românii sala lor. Sala urmează să fie mobilată cu cheltuelile noastre și decorată cu obiecte de artă națională românească. Ea ar fi un cămin românesc pe acele îndepărtate plaiuri, streinii putând admira manifestațiunile artistice ale poporului românesc, înfățișate prin tablourile lui Grigorescu, Luchian; prin frumoasele cusături și ieșite din mâna țărancelor noastre, prin sculptură în lemn, etc.

Preot lituan condamnat pentru omor. După 12 zile de desbateri secrete în procesul preotului Olschaucas, acuzat de a fi omorât o învățătoare, el a fost condamnat la opt ani închisoare grea. Având-se în vedere serviciile pe cari Olschascas le-a adus statului lituan, pedeapsa i-a fost redusă la doi ani. Cele 6 luni de închisoare preventivă i-au fost deasemeni scăzute din totalul pedepsei. Preotul care a negat până la urmă orice vină și care s'a apărat singur vorbind incontinu șase ore, a primit verdictul cu mult calm deosebit.

La Londra (în Anglia), a fost lansat dirijabilul «R. 101», cel mai mare din toate aeronavele construite până acum. Operația s'a făcut în condițiuni foarte lesnicioase.
Patru sute de oameni au fost întrebuințați în acest scop, și scoaterea lui din hangar s'a efectuat în trei minute. Dirijabilul va rămâne legat două zile de stâlpul de ancorare, înainte de a pleca în sborul de încercare.

Servici militar de un an în Franța. In expozeul ce a făcut azi d. Painleve, între altele, a spus că dispoziția ca trnerii soldați vor fi chemați să facă serviciul militar de un an, înseamnă afirmarea fățișe a voinței pacifice a Franței, și o proclamație adresată lumei întregi, că niciodată ea nu va lua inițiativa unui război. Serviciul militar de un an este o forță în serviciul păcei. D. Painleve s'a arătat ca un convins partizan al apropierei franco-germane, susținând cu tărie că noua organizație militară va garanta Franței deplină securitate. Expozeul d-lui Painleve asupra apărărei naționale, se caracterizează prin multa technică cu care a fost întocmit.

RECENZII

«CHEIA CERULUI» (*«Tatăl Nostru»*) explicare de *George Soare,* student în Teologie.
Această broșurică conține 56 de pagini, tiparită foarte îngrijit pe hârtie velină cu copertă ca la edițiile de lux. Prețul 12 lei, tipărită la: *«Imprimeria R. Sergies», Calea Griviței, București.* De cerut la autor: *George I. Soare, Biserica Sf. Vineri Herasca, București.*
Autorul, prin această broșurică ne-a dat o lucrare foarte interesantă. Interesul pe care îl prezintă ni-l arată printr'o sensibilitate de credință foarte pronunțată, punînd în explicarea *«Rugăciunii Domnești» («Tatăl Nostru»...),* problema mîntuirii, problema pocăinții, însoțite de minunate povestiri foarte bine redate.
Avînd darul vorbirii atrăgătoare tot odată și convingătoare, cu ideile fundamentale, tălmăcește această rugăciune, făcîndu-te să cunoști pe Hristos, credința în Hristos, mărturisirea și mîntuirea prin Hristos.
De o astfel de carte se simția mare lipsă la noi, așa că acuma eșind aceasta de sub tipar, a împlinit un gol și cred că va da roadele de care se simte nevoia.
Titlul acestei cărți este foarte bine ales; iar expunerea susținută cu multe exemple și întîmplări din viața practică, apoi autoritatea practică a sa, captivează și face să fie ascultată.
Lucrarea de față, scrisă în cuvinte curat românești, poate să fie cetită cu mult folos de oricine, de aceia o recomandăm tuturor.
Se poate cumpăra și dela redacția ziarului nostru.

D. F.

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PU
C. A. ROSETTI

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 27 OCTOMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr 16 | ANUL IX, Nr. 297 Apare în fiecare Duminică

Onor Asociația p. Literatura Rom. și Cultura Poporului Sibiu.

Fără de el nu puteți face nimic

Cuvintele acestea, puse în fruntea rândurilor de mai la vale, nu sunt ale noastre. Sunt ale lui Iisus Hristos. Le-a spus către apostolii săi și se găsesc în Evanghelia dela Ioan (15,5). Printr'însele, le spune să stea în neîncetată legătură cu El, fiindcă, bizuindu-se numai pe ei, nădăjduindu-se numai într' înșii, lucrul lor nu va putea înflori.

Pomenind de aceste cuvinte, noi nu voim să facem o tâlcuire a lor, ci voim numai să le arătăm de unde sunt, ca să nu ne împodobim cu lucru străin. Le întrebuințăm însă spre a dovedi tăria altui gând, anume că, în orice ne-am apuca să facem, nu trebuie să uităm miezul oricărei izbânzi, că, dacă nu-l băgăm-de-seamă, muncim degeaba și la capăt bun tot nu ajungem.

Noi ne gândim la sufletul omului. Dacă nu ne întemeiem pe el, dacă nu pornim din adâncurile lui în toate făptuirile noastre, dacă pornim dela împrejurări întâmplătoare, de la mărunțișuri de toată mâna și puțin ne pasă de suflet, care este izvorul oricărei tării, — degeaba este toată strădania noastră. De aceia putem spune cu dreptate că «fără de el nu putem face nimic».

Am zis «cu dreptate». Deci să vedem dacă e adevărat că fără de el nu putem face nimic. Două soiuri de fapte ne îndrumează să punem înaintea cititorilor această dovedire. Ele sunt nu două, ci foarte multe. Dar din vrafu! tuturor, alegem noi două mai proaspete, care stau sub ochii noștri și deci sunt mai potrivite pentru dovedirea aceasta.

Toți cititorii au luat cunoștință de scrisorile d-lui Ministru Mihalache către plugari. Le vor fi citit și mulți care nu sunt plugari, pentru că ele sunt o frumoasă citire, într'o bună și ușoară limbă românească. Simți plăcerea cititului lor, 1. pentru dulceața graiului și 2. pentrucă, prin ele, ți se desvăluiesc înaintea ochilor stări sănătoase ale vieții de țară. Am pomenit și noi de ele aici.

Dar nu ai în ele numai desfășurări despre înfățișările unui lucru care este de îndeplinit pe o g o a r e l e noastre. Ți se pune în acelaș timp sub ochi și izvorul din care acest lucru trebuie să curgă. Dacă ar fi numai curata mișcare a brațelor și urnirea uneltelor de lucru și mânarea vitelor pe țarină și aruncarea sămânței și toate câte sunt ale acestui soi de lucru, ar fi o curată treabă materială, care se săvârșește între om, pământ, unelte și vite. I-ar zice cineva, cu vorba de azi de la oraș: treabă mecanică.

Dar vezi că este ceva mai mult decât atâta. D. Ministru Mihalache, scriind, nu s'a mărginit a spune numai cum trebuie făcut lucrul câmpului, ci, ici colo, mai aruncă și alte vorbe. Mai pomenește de hărnicie, de grijă, de tragere de inimă, de iubire de ogor și multe altele. Fără de acestea, toate îndemnurile nu folosesc, ci cad pe pământ sterp. Poți să ai pământul cel mai bun, poți să știi de minune a-l lucra, poți să ai vitele cele mai bune și uneltele cele mai nouă, ce ai să faci cu ele dacă ești om nărăvaș, nu-ți place treaba, nu te trage inima, zici că «apoi de, cum a trăit tatu-meu, oi trăi și eu!».

Vedeți toate aceste unelte deosebite, de care pomenește d. Ministru nu sunt unelte de fier. Tragerea de inimă și hărnicia sunt și ele unelte, dar nu ies dela fabrică.

Faci însă treabă bună fără ele? Nu numai că nu faci, dar rămâne totul zădarnic, dacă aceste porniri ale sufletului sunt străine de tine.

Acum să privim spre al doilea fapt. Noi, pe cât putem, în mijlocul altor treburi, urmărim cele ce se scriu la noi despre sporturi. Le urmărim, nu că am simți vreo plăcere să vedem cum izbește unul cu piciorul în minge ori, cum altul dă cu boxul în măselele fratelui său ori pe altul purtând pe stradă lopata jocului de tenis, ca să se zbenguiască pe când alții aleargă în munca apăsătoare a vieții. Le urmărim pentru a vedea slujba pe care acestea o fac în vârtejul vieții obștești. Căci sporturile au venit între noi cu îndreptățirea că sunt o trebuință a vieții, că e păcat că am lăsat tineretul în viața moleșită, viața de uscare a trupului, în loc de a-l scoate la aer larg, în bătaia soarelui, în mișcare vie, din care să soarbă sănătate.

Bine, numai să fie așa; numai să se facă așa; numai să fie gândul acesta nedespărțit de noi, când ne apucăm de sport. După cum mâncăm ca să ne hrănim și mâncăm fiindcă ne e foame; să ne ținem și de sport totdeauna cu gândul că ne trebuie pentru sănătate și că vom face mai bine și treburiile sufletești, când ne vom sprijini pe un trup vânjos.

Inainte de război, viața de sporturi nu se simțeà în tinerimea noastră. Gimnastica se găsea între lucrările școlare, dar ce se făcea cu ea era prea puțin și sănătatea nu se simțea. După război însă, s'a pornit strădania pentru sporturi mult mai viu, ba încă pînă acolo că auzim plângeri protivnice, că tinerimea face mai mult sporturi decât altceva, că a lăsat grija cărții, că acum nu se mai învață, că se citește puțin, dar zbenguială în aerul larg se face fără îngrădire.

Când era mai multă carte auzeam tânguirea că «bieții tineri! Uite cât sunt de gălbejiți și de scofâlciți!»; acum când nu se mai face atâta carte, auzim tânguirea dimpotrivă că sportul mănâncă învățătura!

De ce așa? Din pricină că ce se face nu se face din cârmuirea sufletului, ci ca un șivoi care s'a pornit să maimuțărească pe alții. E mai mult o dezlănțuire de apucături nouă, decât o măsură pe care o pun lângă altele ca să iasă mai mare armonie în viață. De unde toceala cărții, prin lipsa de mișcare a trupului era în adevăr ceva vătămător și trebuia întregită cu larga mișcare a mădularilor trupului, cu răsuflarea din plin în aierul deschis,—mișcare de sporturi a venit, nu ca o întregire ci ca o copleșire.

Acest șivoi, venind acum cu singura îndreptățire că se poftește pe el, nu ca o latură a vieții, nici nu mai are vreo armonie. El nu mai este în unirea vieții și sub cârma sufletului, ca să dea însuli ce nu avea înainte pe vremea de toceală a cărții, ci vrea să fie numai el, să fie totul. De aceia sportul de azi, în loc să fie un armonizator e un turburător. In loc să slujească sufletului, îl vatămă. Noi citim că sportangii sunt niște zurbagii, care numaidecât ajung la bătaie și care, departe de a vedea și a înțelege rostul sportului, fac sport numai pentru sport.

Cine este la o întrecere știe că el trebuie să biruie. Dacă biruie altul, ia la bătaie pe ceice nu l-a mărturisit biruitor pe el. De aceia întrecerile acestea au ajuns prilejuri de bătaie și huiduieli. Astfel de știri citim foarte proaspăt în ziarul «Curentul» (24 Oct. a. c.).

Așa e unde lucrurile scapă de sub cârma sufletului, când ele sunt văzute și căutate pentru ele însele, nu pentru o țintă mai înaltă. Sportul nu e practicat din convingere, scrie d. Ioan Marincu în Curentul.

Apoi dacă nu e înrădăcinat în suflet, trebuind sufletului, nu va duce la vreo ispravă, fiindcă «fără de suflet nu se poate face nimic».

Arhim. SCRIBAN

Ruinele cetății Giurgiu.

După un desen de Bouquet (Album Moldovaque).

100 de ani dela liberarea orașului Giurgiu.

La Giurgiu s'a sărbătorit, 100 de ani, de când acest oraș nu mai este îngenunchiat nici unei stăpâniri. Ce sărbătoare măreață! Cum nu s'a mai pomenit în acest oraș, străjer neadormit al Dunării bătrâne!

Incă dis-de-dimineață locuitorii de prin toate unghiurile județului au venit să ia parte la această desfășurare a acestor momente de amintirea istorică, când dușmanii găseau în acest leagăn al românismului, cel mai frumos, cel mai încântător loc dintre regiunile Dunărene.

Giurgiu a fost întemeiat de niște păstori ardeleni, care își aduceau în fiecare an turmele la baltă și dintre care unul Baciul Giurgiu, s'a statornicit aici, înființând un sătișor, devenit mai târziu oraș.

Asest oraș a fost liberat în anul 1829.

«Prin tratatul de la Adrianopol din 1829, cetatea de pe atunci-Giurgiu, n'a fost predată imediat românilor, de oarece comandantul ei, Cuciuc-Ahmet pașa, a refuzat deschiderea porților, sub pretext că nu se prevede aceasta în tratatul de pace semnat la Adrianopol. După câteva luni de tratative, turcii au fost nevoiți, să predea această cetate, cu toate satele ce făceau parte din raiaua Giurgiului românilor.

«Hotarele fostei raia a Giurgiului, după planul întocmit în 1829, se potrivesc cu cele fixate într'un hrisov domnesc al lui Mircea Ciobanul din 1536,

«Până la 1416, Giurgiul a fost stăpânit de români.

«Intr'un hrisov din 1399, -publicat de Hașdeu în «Arhiva istorică a României»—dat de Ion Mircea-Vodă, în Giurgiu, se scutește satul Polcouți al mînăstirei Strunga de toate obligațiile către fisc. In 1416, Giurgiul, în urma expediției sultanului, Mahomed, împotriva lui Mircea, a fost luat în stăpînire de turci.

«După bătălia dela Varna (1444), românii au recucerit cetatea Giurgiului, ajutați fiind de cruciații din sud-estul Europei care au venit pe Dunăre cu galerele lor. ca să caute pe regele Ioan Huniade, dispărut în timpul bătăliei dela Varna.

«Giurgiu a fost un punct foarte important pentru trecere din peninsula balcanică, în Transilvania în aceà epocă. Pe timpul romanilor, exista faimosul drum dela Dunăre (Giurgiu), prin Drajda (jud. Prahova), în Dacia care se sprijinea, la Dunăre cu un castel fortificat, situat pe locul orașului Giurgiu de azi și servea de cap de pod al fortăreței Rusciuc.

«In 1594, Mihai Viteazul a asediat și ars Giurgiul, dar n'a putut lua castelul fortificat. După expediția lui Sinan Pașa, castelul acesta a fost dărâmat. In 1716 garnizoana turcească din Giurgiu a fost pusă la dispoziția țării românești.

«Nu trebue să uităm eroica expediție a spătarului Pârvu Cantacuzino, din 1760, care s'a luptat vitejește cu 500 de ostași la Comana, împotriva turcilor și a murit pe câmpul de luptă cu toți ai săi, pentru libertatea Giurgiului.

«După multe lupte între ruși și turci la Giurgiu, tratatul dela Adrianopol dela 1829 a pus capăt dominațiunii turcești asupra regiunii Giurgiului.

«Indată ce a trecut sub stăpânirea românilor, s'au mai alipit la Giurgiu și satele Cioflecul, Zmârda. Planul orașului a fost schimbat, iar în locul străzilor mici și întortochiate, rău pavate și neluminate, s'au deschis străzi pavate și luminate.

La 1830 s'a deschis în curtea bisericii Adormirea Maicii Domnului prima școală românească, sub direcția dascălului George dela Mânăstirea Cernica.

«In 1832 Giurgiul a fost recunoscut ca oraș.

«Pe la anul 1848 turcii iarăși au apărut în Giurgiu, în urma revoluției ce izbucnise în București; dar au fost nevoiți să se retragă.

In 1867 a fost inaugurată linia ferată dintre Giurgiu și București, iar ceva mai târziu a devenit un port de seamă.

Iată prinurmare însemnătatea istorică a orașului Giurgiu, și trecutul glorios ce l'a purtat.

Acum când s'au împlinit 100 de ani de la liberarea acestui oraș, trebuie să arătăm că a devenit port de seamă al țării, căci pe aici trec toate bogățiile industriale ale Ardealului; s'au mai bine zis Giurgiul este puntea de trecere între Occident și Orient.

Diac.

Insemnări săptămânale.

Un exemplu de nedreptate pentru tineret prin aplicarea anului preparator

Anul pregătitor, prevăzut în legea învățământului secundar, a fost încă o dată dovedit că, «nu are rațiunea de a fi la Universitate». Dar, așa cum a fost în parte soluționat, nedreptățește în primul rând seriile de absolvenți a opt clase de liceu.

Ani de zile acești absolvenți, au fost capabili să înceapă cursuri universitare.

Astăzi însă aceiași absolvenți sunt puși pe același picior de egalitate cu absolvenții a șapte clase de liceu, urmând ca universitatea să-i formeze și pe ei pentru studiile lor academice.

In Anglia, înainte de a fi cineva considerat student înscris în toată regula, cu dreptul de a putea concura la un titlu academic, — trebuie să treacă un examen numit «Matriculation». Ori, acesta ar fi aproape e c h i v a l e n t cu examenul nostru d e Bacalaureat. S'au văzut foarte multe cazuri de elemente distinse la cursurile universitare, cari totuși căzuse de câteva ori la examenul de matriculare. Acest examen, — care privește personal pe viitorul student, întru cât nici liceul și mai puțin Universitatea nu are vr'un amestec,—este ținut de câteva ori pe an. Și totuș, în anumite cazuri, sunt tineri scutiți de el.

Dar sistemul de educație engleză diferă de acela depe continent, nu numai în organizație ci și în rezultate.

Dacă se caută a se îngrădi tineretului libertatea de a progresa, prin inutilitatea unui an preparatoriu, cel puțin *să nu se dea tineretului un exemplu de nedreptate*, favorizându se o serie în dauna celeilalte. Căci trebuie să se revină neapărat asupra hotărârii luate ca absolvenții a opt clase de liceu, — cari din diferite motive nu s'au putut înscrie la Universitate, —să fie obligați să-și piardă un an din activitate pentru o pregătire pe care o au.

Sunt elemente complect pregătite spre a urma Universitatea întocmai după cum au fost seriile de absolvenți de dinaintea lor.

Gh. V. LOHAN
Profesor de Engleză

Adevăratul domnitor e acel care gândește.

„Ortodoxismul Românesc"

Sub acest titlu, Domnul D. C. Amzăr în numărul 1616 din 19 Octombrie al ziarului «Cuvântul», face niște «observații preliminare», cum spune articolul, în ceace privește spiritualizarea ortodoxă în ritmul vremii și mai ales în poporul de la sate.

Domnia Sa spune că «ideologic, ne aflăm în faza de colaborare a unei noi forme de viață, care să valorifice spiritualitatea specific românească»—mai spune că al treilea deceniu al veacului nostru predomină la noi, în special «frământarea de idei în jurul acestei probleme a „spiritualității vii». — Se știe foarte bine că înainte de războiu spiritualizarea aceasta era mult mai frământată în ceace privește ortodoxismul.

Dar nu numai înainte de războiu, ci de când a început poporul Românesc să și reclame drepturile lui de viață pe acest pământ. Că această poziție a sufletului românesc; a fost oarecum stagnată de zdruncinul războiului—venind peste noi, obiceiuri din apus—venind luxul și libera cugetare, pretenția absurdă de a ne pretinde prea mult — spiritualizarea a luat o formă de superficialitate.

In lupta aceasta de idei—cum spuneam și altă dată că trăim în veacul ideilor, D. l Amzăr spune că în cumpăna discuțiunilor s'a pus și «Ortodoxismul nostru». Sigur că Ortodoxismul nostru de azi—iar nu cel de ieri. Este și logic să se discute religia astăzi, mai ales de oameni care trăesc în spiritul de superficialitate ortodox. Ei spun că știința le-a deschis această directivă, lumi nându-i. Ne pare foarte rău că până acum au trăit în întunerec și venind știința i a luminat—și cum i a luminat, nu au mai avut de ce se agață decât de ortodoxism.

Tot oamenii luminați de grozăviile științei — își leapădă cămașa lor curată, și încearcă să ne ducă pe făgașuri de catolicizare prin concordate și prin alte forme care le convine lor din punct de vedere «internațional» (sic) cel puțin așa spun când îi întrebi. Spune D l Amzăr că la această spiritualizare nouă în ultimile trei decenii ale veacului, contribue și câteva reviste cum ar fi «Gândirea» și «Viața Românească».

Eu știu că Gândirea prin scriitorii ei susțin, nu o formă nouă a ortodoxismului superficial, ci forma veche a ortodoxismului specific oriental ortodoxă — au dreptate, fiindcă orientalismul nu este așa de bolnav ca occidentalismul amețit de grozăveniile științei. Că Gândirea vrea să fie p u r europeană, înțelegând cultura românească în ritmul de viață al apusului — n'are decât s'o facă, numai să-i ajute Dumnezeu să găsească acea cale care duce tot spre cerul Dumnezeesc, și spre Crucea din dealul Golgotei.

«Că trebue să adoptăm o asemenea directivă spirituală, pentru că ne este impusă de istorie, eu unul nu cred niciodată această propunere, fiindcă structura noastră sufletească este pur și simplu construită pe învățăturile ortodoxe, este desvoltată prin educația creștinească și este foarte greu, ca să îndepărtezi pe un creștin ortodox de la biserica lui din sat—unde s'a botezat, s'a cununat și a ascultat sublimele învățături ale blândului Hristos

Creștinul ortodox nu știe poate că istoria îi spune să fie bun, blând, iertător, cinstit și cu dragoste față de vrăjmașul lui—dar știe că aceste toate nu i le spune decât Evanghelia lui Hristos — sta la cap în vremuri de răstriște și de cumpănă a vieții.

Ortodoxismul este încarnat în inimă—în sânge, curge în vine, și ca dovadă este lupta grozavă ca să-l desparți de ideia că este mai bun calendarul îndreptat decât cel vechi.

Spune că D-l Nichifor Crainic, a arătat rădăcina adâncă a creștinismului nostru în cultura românească veche și folclorul poporan cu mai multă poezie și retorică, întrebuințând metoda care se crede singura edificatoare de lumină.

D-l Crainic vrea să arate cât de mult este încarnat Ortodoxismul în poporul nostru încât a ajuns să-l cânte— făcând aceasta fiindcă cântarea este expresiunea cea mai sinceră a sufletului.

Nimeni să nu se gândească niciodată la un echilibru spiritual. Noi nu putem merge nici cu apusul Catolic, nici cu Rusia Ortodoxă, noi reprezentăm o sinteză a crezului numai cu crezul contemplației. Noi suntem poporul care am suferit dela Traian și până astăzi cu prisosință — și în vremuri de răstriște și bejănie, singura călăuză ne a fost Crucea și sf. Evanghelie. Noi nu am uitat nici odată pe Dumnezeu. Noi nu am uitat niciodată că întotdeauna inima să ne fie la acela ce ține pământul în palmă. Și deaceia poporul nostru este astăzi unde este. Cine uită pe Dumnezeu — făcând fel de fel de teorii — că ne trebue o spiritualizare—că ne trebue știința ca să distrugem petele din soare— a ne trebuie —păcatele noastre, acela uită de el și apucă pe făgașul distrugerii...

La sfârșitul articolului. D nul, Amzăr spune că, «cunoașterea științifică a specificului național în toate domeniile, abia acum se organizează», și mai spune că «această cunoaștere va puteà realiza și problema extrem de interesantă a ortodoxismului românesc, care stă în strânsă corelație cu problema spiritualității noi, spune că potrivit metodelor acestea, vom încerca să vedem, *dacă există vreo legătură între ortodoxism și structura spirituală a săteanului nostru, sau să vedem până la ce punct trăesc în viața spirituală și religioasă satele noastre*».

Noi răspundem că nu mai este nevoe să mai cercetați și să credeți cu toata inima dv., că există o mare legătură între ortodoxism și structura spirituală a săteanului român. Că sufletul săteanului român este ortodox până cele mai ascunse fibre ale lui — și dovadă este mărturisirea păcatelor care o face cel puțin odată pe an și cuminecătura—care dacă se întâmplă să plece în lumea ceilaltă fără s'o apuce, ceilalți toată viața trăesc în suflet cu cel mai mare păcat.

Satele noastre, în special satele, trăesc în cel mai înalt punct de viață spirituală și religioasă, dovada sunt cele de mai sus, apoi botezul care este actul cel mai fundamental al vieții spirituale ortodoxe—de la sate și oraşe—de care alt nici nu se gândește săteanul creștin ortodox să-l înlature. Viața spirituală ortodoxă purifică din zi în zi sufletele credincioșilor, înălțându-le tot mai mult spre albastrul Cerului, unde la sfârșitul vieții, fiecare va merge să-și dea seama de faptele lui de pe nenorocitul de pământ, pe care se urzesc fel de fel de rele, fel de fel de idei—care pier una după alta în trecere, dar ideia de Creștin ortodox nu va pieri decât odată cu întreaga omenirea. Cultura Românească de până acum a fost bazată pe ortodoxism, ia a contribuit cu prisosință la formarea ideii de neam—dovadă au fost golgotele peste care au trecut cu vitejie—crezând ca ajutorul nostru nu vine decât dela Dumnezeu care ne-a plămădit pe acest pământ, ne a dat să stăpânim pământul binecuvântat, și ca păstor până la moartea noastră ca neam și ca țară pe blândul său Fiu Iisus Hristos.

Dem. I. Iliescu Palanca

Sf. Mucenic Dimitrie

„De sunteţi ocărâţi „pentru numele lui „Hristos, fericiţi sun- „teţi".
Er. I Petru 4.14

Frate Creştine,

Omul, ca şi metalul în foc, numai în suferinţă se lămureşte şi se arată că este credincios, lui Dumnezeu. Lumea este făcută de Dumnezeu, din lume facem şi noi parte, în lume trăim, în lume ne bucurăm, în lume suferim. Vedem adeseori că cei drepţi cei credincioşi, cei buni sunt prigoniţi, sunt urâţi, sufăr ocări şi certuri, fie pentru Domnul, fie că vor să arate lumina adevărului. Nimeni nu este scutit de suferinţă în lumea aceasta. Toţi gustăm din acest pahar cu venin—şi pentru unii dintre noi, suferinţa ni se pare dulce ca mierea, fiindcă suferim pentru sfântul adevăr sau pentru sfânta dreptate. «Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, căci acelora este împărăţia cerurilor (Mat. 5.6). Fericit este acela care rabdă goane şi ocări pentru Hristos, pentru adevăr şi dreptate.Unii ca aceştia în viaţa pământească, dobândesc vrednicii mari, cum a fost în legea veche dreptul Iosif, pe care l'au vândut din pismă fraţii lui, dar Dumnezeu l-a înălţat la mare vrednicie în ţara Egiptului. Irod cel nelegiuit a vrut să omoare pe Iisus şi ca să-l găsească a tăiat 14 mii de copii nevinovaţi, câştigându-le cununa cea neveştejită a muceniciei. Ce să mai zicem de împăraţii păgâni, care timp de 3 veacuri au prigonit pe creştini, supunându i la fel de fel de chinuri ca să stingă creştinismul şi ei cu mai mult loc alergau la mucenicie' spunând cu glas mare «suntem creştini». Patimile lor sunt pentru noi isvor de vindecări şi pilde de urmat, căci zice sf. ap. «Petru» dacă un creştin pătimeşte, să nu se ruşineze, ci să proslăvească pe Dumnezeu, căci mai bine este, făcând cele bune, de este aşa voia lui Dumnezeu, a pătimi, decât făcând rele». Intre aceşti sf. mucenici este şi sf. Dumitru isvorâtorul de mir, despre care ne glăseşte sfânta Evanghelie şi l pomeneşte sfânta noastră biserică.

Frate Creştine,

Sf. mucenic Dumitru s'a născut în Salonic (Macedonia) din părinţi creştini, care din copilărie învăţase adevărurile creştine şi datorită meritelor sale militare, Impăratul Maximilian al Romanilor l'a numit Voevod, adică o căpetenie a oştirii sale din Salonic. In această mare demnitate voevodul Dimitrie nu a tăgăduit credinţa în Hristos, şi mai cu multă râvnă a început să propovăduiască adevărurile creştinismului. Şi-a împărţit averea sa săracilor prin credinciosul său servitor Lupp. Auzind împăratul de aceasta a venit la Salonic ca să se încredinţeze de adevăr şi auzind chiar din gura sf. Dimitrie, că este creştin şi că a rămas creştin, s'a supărat împăratul şi a poruncit soldaţilor ca să-l arunce într'o groapă cu scorpii ; dar scorpiile au fugit, lăsându-neatins. Multă vreme nu a mai trăit însă, căci altădată venind împăratul la Salonic a adus cu sine pe un gladiator numit Lie care punându-l la luptă cu sf. Dimitrie, împreună cu un tânăr creştin Nestor, au biruit pe Lie. Impăratul ruşinat a dat comandă ca pe sf. Dimitrie s-l străpungă cu suliţa în temniţă, iar Nestor a fost ucis pentru că sărise în ajutor, omorând pe Lie—şi astfel sf. Dimitrie a murit ca un vrednic soldat al lui Hristos, primind cununa mucenicească în ziua de 26 Octombrie. Se spune că multă vreme din moaştele sfântului Dimitrie a isvorât mir vindecător, pentru care se şi numeşte, «isvorâtorul de mir».

Frate Creştine,

Viaţa şi pătimirea sf. Dimitrie este exemplul cel mai bun despre foloasele care le au cei ce pătimesc pentru adevăr, bine şi dreptate. Să nu pierdem însă răbdarea în pătimiri, căci după cuvântul apostolului Petru, «dacă binefăcând şi pătimind vom răbda, aceasta este dar înaintea lui Dumnezeu». Să nu ne întristăm în necazuri, ci mai vârtos să le dorim cu dragoste, precum şi fericitul Augustin ziceà : «Doamne, munceşte-mă într'această lume şi mă ceartă ; aicea necăjeşte-mă şi mă chinueşte, numai să-mi dai în veacul ce va să vie, iertare» — La toţi încape acest cuvânt ? O ! Nu. Cei cufundaţi în deşertăciunile lumeşti doresc mai mult pământul decât pe Hristos şi murmură în necazuri şi strâmtorări împotriva lui Dumnezeu, ca şi când Dumnezeu ar face omului rele.

Sfinţii mucenici şi sf. Dimitrie au strălucit în viaţa lor prin credinţă tare, suferind cu răbdare şi cu dragoste, şi cel ce sufere cu răbdare necazurile şi relele cu care îl încearcă Dumnezeu, îşi răstigneşte trupul împreună cu Hristos, carele a pătimit pentru noi ca să luăm cele cereşti,

In vremurile de astăzi, lumea nu mai ştie să mărturisească cu tăria credinţei numele lui Hristos. Ea ştie să mărturisească pe Satana care a pus stăpânire pe suflete.

Hristos însă bate la uşa inimilor noastre, arătându-ne că şi El a suferit martirul răstignirei pe Crucea de pe Golgota.

Deschide uşa sufletului tău creştine şi lasă să intre Domnul —îndepărtând pe Satan, căci în veacul ce va să vie, cununa veşniciei va fi pusă pe capul tău, împletită din fericirea şi bucuria Domnului şi Atotputernicului Dumnezeu.

Amin.

Pr. Dem. I. Iliescu Palanca

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieţii»).
Blasco Ibanez

Onorul cu fluerul. In timpul navelor cu vele, în lungile încrucişări ale amiralilor de atunci, navele se aflau de multe ori în ancoră în rade deschise.

Comandanţii erau chemaţi la ordine de comandantul şef.

Ii aducea bărcile, dar de erau valuri, urcatul la bord era greu. Barca nu se putea apropia, însă se putea ţine în rame la distanţă de navă, ca să nu se lovească. Vergile catargelor ies afară din lărgimea navei şi pe acolo pe la capătul vergei se poate lăsa un palanc cu un coş prins de parâma palancului. Coşul era lăsat astfel a apă şi se prindea în clipa când valul aducea barca sub coş şi comandantul se suia înăuntru. Coşul era tras astfel spre capătul vergei şi în urmă spre bord, unde comandantul ieşea din coş, în sunetul fluerului cu care marinarii ţineau iactul cu care trăgeau sau filau coşul.

Obiceiul a rămas. Când un ofiţer vine la bord, i se dă onorul cu fluerul. Aceste onoruri se dau numai ofiţerilor şi persoanelor oficiale în legătură cu armata.

La bordul unei nave ale noastre în una din verile trecute, vine în vizită o distinsă artistă a Teatrului Naţional din Bucureşti.

Mai întrară în urmă la bord şi câţiva ofiţeri, — aceştia sunt primiţi cu salutul obişnuit, cu fluerul...

Doamna întreabă de ce nu a fost primită şi Domnia Sa la fel.

Comandantul se scuză cu cuvintele curtenitoare :

«Doamnă, D-voastră ca artistă sunteţi dintre puţinele persoane pe care nu le putem primi cu salutul nostru obişnuit cu fluerul.

Salutul cu lovituri de tun. In unele cazuri navele de război salută cu tunul, fără obuz.

Când o navă de război sosește într'un port străin, salută uscatul cu 21 lovituri de tun. Capetele încoronate, Miniştri, Amirali Comandanţii de escadre, de Divizii, au drept la salut cu tunul, când vizitează nava sau când se prezintă întâia oară la comanda lor.

In timpul salutului se ridică la catarg şi pavilionul pe care îl salută, al ţării sau al persoanei.

Fiecare persoană, Rege, Ministru, Amiral, Comandant de Escadră, Divizie, etc., are o marcă distinctivă, un fel de pavilion convenţional, de formă şi culoare deosebită după rang şi după diferitele naţiuni.

Pavoazul. In zilele de sărbători naţionale, toate pavilioanele întrebuinţate în codul de semnale şi codul internaţional, sunt înşirate unul după altul dela provă la pupa prin vârful catargelor, formând astfel un salut al zilei respective. Pavoazul se ţine de la 8 dimineaţa până la apusul soarelui. Noaptea până la ora 12 pavoazul este compus din lămpi electrice. Aceste două sunt marele pavoaz. Micul pavoaze format numai din câte un pavilion naţional în vârful fiecărui catarg.

Ridicarea şi coborârea pavilionului Naţional. — In port cu 5 minute înainte de ora 8 dimineaţă se scoate garda la pavilion. Cu un minut înainte se ridică la catarg un pavilion pentru atenţiune, pentru ca toate navele din port să fie atente să ridice pavilionul în acelaş timp şi la ora 8 fix, se dă semnul «Atenţiune» «Sus». Se ridică încet pavilionul naţional, garda la armele pentru onor şi orice marinar sau ofiţer (sau orice altă persoană) de pe punte trebue să stea nemişcat fără să vorbească cu capul descoperit uitându-se la culorile naţionale.

La apusul soarelui, seara (oră variabilă) lăsarea pavilionului se face cu acelaş ceremonial.

In mare, pavilionul se ridică cu acelaş ceremonial la răsăritul soarelui şi se coboară la apus.

Orele de răsărit şi apus se calculează de ofiţerul cu timoneria (ofiţerul cu semnalele).

Navele de comerţ, au pavilionul fără marcă şi ridicarea şi coborârea lui se face cu mai puţin ceremonial.

Luminele ce le poartă noaptea o navă. O navă la ancoră, are la prova un felinar alb. Cele mai mari au şi la pupă un felinar mai jos decât cel de la provă.

O navă în mers poartă în dreapta un felinar verde şi în stânga un felinar roşu, numite felinare de drum, (lumini de drum). Aceste lumini le poartă orice vas, de comerţ sau de război, vapor sau corabie. Aceste lumini nu trebuesc să fie văzute decât de înainte şi din lături şi nici de cum înapoi.

Navele cu vapori mai au o lumină albă la catargul din provă Navele mari cu vapori au şi a 2 a lumină albă la catargul din pupă, mai sus decât cea dinainte.

Când o navă nu mai e stăpână pe mersul său din ori ce cauză, ridică 2 lumini roşii una sub alta.

Când o navă e în pericol face orice semnal crede de cuviinţă, pentru a atrage atenţiunea celor ce ar putea sa'l ajute.

Semnalul de naufragiu sau cerere de ajutor în mare, e făcut cu telegrafia fără fir. dacă nava are această instalaţie.

Dacă nu are T. F. F., face semnale cu focuri aprinse şi ori ce crede ca să poată fi observat.

Semnalul e compus din literile S. O. S. (... — — — ...). In limba engleză ele sunt iniţialele de la cuvintele din fraza «Save ours souls" (salvaţi sufletele noastre) însă nu pentru acest motiv şi-au ales cele trei litere ci pentru uşurinţa de a le transmite şi a fi auzite.

Semnalul de ajutor în mare. Era într'o Luni din Octombrie pe la ora 3 dimineaţă.

Pacheboturiile de diferite naţionalităţi, care în acest moment, îşi trăgeau urma în Atlantic, unele cu drum spre America de Nord, altele întorcându-se în Europa, fură anunţate de odată prin mesagera cea mai iute, prin telegrafia fără fir, că pe latitudinea de 48 de grade Nord, şi pe 36 de grade longitudine Vest, nava Volturne era în flăcări cerând ajutor. Ce grozav semnal, trei litere faticide, S. O. S. : «Cer ajutor».

Altă dată, în o noapte, «Titanic» lansă în imensitate suprema sa chemare. O noapte frumoasă şi limpede de Aprilie. Nava „Carmania» care nu era departe de locul catastrofei, unde Titanicselovise de un gheţar, avu norocul să ajungă la timp şi să scape aproape 1000 de victime.

— Va urma —

Cozonacul mămăliga şi Plugarul

Nu mai spun prin ce'ntâmplare,
Intr'un lan de grâu cu mac,
Se'ntâlniră pe cărare
Mămăliga *dela ţară cu boerul* Cozonac.
Nici nu mai arăt anume
Ce necaz putea să frigă
Pe boerul zis pe nume,
Care, mândru ca un Rigă,
Avea drept sau nu să-şi bată
Joc de o biată
Mămăligă :

— Uite ce neruşinare fără margini !... Ptiu, la dracul ! —
Zise, ţanţoş, cozonacul, —
Mămăliga mea umilă,
Tu mă faci să-ţi plâng de milă !...
Cum când nu eşti decât, vai :
Apă, sare şi mălai
Ai curajul să mai stai
In cărarea mea pe plai ? !
Fiind galbenă ca luna,
Ţi-ai închipuit, nebuna,
Că poţi fi cu mine, una ?...

Şi'ntr'o clipă cozonacul, cu albuş de ou la gură,
Spuse câte bunuri scumpe are'n dulcea lui făptură,
Incheindu şi cuvântarea cu dispreţ, ba şi cu ură :
Astfel, mămăligă lată, oricum ai căta s'o'ntorci,
E'n zadar, că tu, sărmano, bună eşti doar pentru porci !..

— Minţi ! — sbucni un glas alături,
Dintr'un lan înalt de mături —
Şi—un flăcău cu faţa pară, ca o floare-a macului,
Veni'n grabă să răspundă astfel cozonacului :

— De-ai avea un dram de minte,
Cozonacule, zevzece, —
Mămăligii, — calde — rece, —
Nici măcar pe dinainte
Nu i-ai trece !
Căci, să ştii : din câtă lume-i pe pământ — norod sărac —
Nici un ins, de când e veacul, n'a trăit din cozonac,
Dar sunt mii şi milioane, cari, prin mine azi îţi strigă :
La o parte cozonace !... noi trăim din mămăligă !

VASILE MILITARU

Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului"

De la sate şi pentru sate

Ne mai trebuesc preoţi la sate

S'a scris în dese rânduri şi chiar la adunările eparhiale s'a discutat arătându se că avem prea mulţi preoţi, chiar mulţi seminarişti eliberându-se din seminarii cu diplomele, darse spune că n'ar avea posturi vacante.

Avem prea mulţi preoţi ? O greşală mare se spune cu asta, căci din contra ne mai trebuesc preoţi la sate. Constate oricine cei mai mulţi preoţi au câte 3 biserici în parohia cu mai multe sate, deci la toate trebuie a face servicii. La oraşe în timp ce la fiecare biserică sunt preoţi, deci este în fiecare Duminică o sărbătoare cuvenitul serviciu, la sate avem aceasta abia la o lună de zile. Unde mai pui că la oraşe, dacă din întâmplare, în vreo biserică, nu se face slujbă religioasă din vreun motiv, credinciosul se poate duce la o altă biserică apropiată. Şi cum la sate, atunci întro lună de zile când se face slujba religioasă n'ai auzit toaca care vesteşte slujba eşti ameninţat ca în a doua lună abia să poţi merge la biserică.

Dar nu-i numai aceasta o cauză principală, prin care arăt că ne trebuiesc preoţi la sate, ci în continuare voi arăta că şi de altele suferă, credincosul de la sate în legătuuă cu acest subiect tratat aici. La cele două ajunuri, adică ai Naşterei Domnului şi Botezul Domnului, din cursul anului, atunci când fiecare casă de creştin este vizitată de preot, la sate această vizită se face chiar cu 3 zile înainte fiind şi asta un neajuns. La Paşti, Inviterea, dacă sunt mai multe biserici în parohia, abia la câţiva ani o avem, căci se face cu rândul la toate bisericile, de asemenea deniile le avem tot aşa.

Dacă oamenii maturi, abia la câţiva ani văd invierea, deniile şi serviciile în biserici la o lună, ce să mai zicem de copiii mici, care se ridică în faţa acestora— să-le zicem primejdii sufleteşti ? Nu decad, nu alunecă oare pe panta pierzărei credinţa noastră ? Nu se sărbătoresc ei în credinţa lor ? Un singur preot la trei biserici, n'ajunge este prea puţin, de aceea ne mai trebuiesc preoţi la sate. Să se re'nfinţeze parohii, şi să se facă de a nu se teme privind cu înfrigurare seminarul şi ceia ce se cheamă preoţie.

Să se înmulţească seminariile şi care le avem prea puţine faţă de numărul bisericilor, şi a populaţiei. După cum a avut grijă statul, înmulţindu-ne şcolile normale care sunt câte 2 în judeţ (fete şi băeţi) asemenea ar trebui seminarii cel puţin dublate, numărul lor de astăzi caci sunt prea puţine la număr.

Noi de la sate, avem biserici clădite de strămoşii noştri dar n'are cine sluji în ele. Inmulţindu-se numărul parohiilor adică preoţii pe deoparte ar scuti pe cei mai mulţi preoţi în deplasările lor, care le au deseori de chilometri întregi, în satele din parohie, iar altă cauză de câştig ar fi înlocuirea marelui neajuns, căci fiecare credincios ar simţi în fiecare zi de sărbătoare fiorul sfânt al slujbelor divine. Nu s'ar mai vizita de către preot la ajunuri cu câte tei zile înainte, la Inviere, nu ar fi nevoie ca în mijlocul nopţii să se ducă cu Paştele la sfinţit distanţă de chilometri la alte sate.

Iată, deci o problemă la care se gândeşte prea puţin conducătorii noştri şi care e uşor de deslegat.

La sate ne mai trebuesc preoţi.

Credinţa noastră, parcă din ce în ce dispare şi mai ales asta vine din cauza lipsei de preoţi, în timp ce numărul sectanţilor creşte, toţi aceştia ştiindu-se că lucrează pentru ruina credinţei noastre, în timp ce noi ne proptim. Preoţii noştri sunt prea puţini, faţă de ceia ce au de luptat. Bisericile le vedem din ce în ce goale, lumea alergând mai mult după «progrese moderne» care aceasta de mult i a luat locul celei dintâi, crescând cu asta nerespectul faţă de legea lui Hristos.

Stând aşa în situaţia de azi, încheiturile credinţei noastre s'ar slăbi mult şi nu peste mult neam vedea poate, credinţa aproape distrusă. Se ştie că, preotul, nu este decât un soldat în armata credinţei şi serviciul lui care să fie veşnic în avantposturile luptei ce se dau cu întunericul.

S'ar zice poate că parohiile ar fi prea mici prin înmulţirea preoţilor ? Greşală ! pot dovedi cu nume de localităţi din Transilvania unde uniţii (greco-catolicii) şi care sunt minoritarii noştrii au parohii şi chiar sub 100 suflete şi cu paroh la câte 2-3 familii.

Noi ce facem când avem biserici fără preoţi, nu ne mişcăm. Ne mai trebuesc preoţi la sate.

M. Gh. Bălan-Buzoni

(Botoşani)

Se scutură plopii

Se scutură iarăşi plopii
Şi trist aleia plânge,
Iar frunza'ngălbenită
Prin gropi mereu se strânge.

De vânt tot alungată
Aleargă, până când
Oprită'ntr'o grămadă
Adoarme putrezind.

Iar plopii cu-a lor ramuri,
Şoptesc eterna jale
Şi despoiaţi de frunze
Mi-aruncă plinsu'n cale.

Ce trist îmi pare acuma
Aleea unde plopii
Işi plâng încet frunzişul
Pe marginile gropii !

Şi'n taina lor adâncă
Şi'ngână cântul lor,
Ce pare atât de trist
In calea tuturor.

Ioan Gh. Lucescu

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- uşor -:-

Cronica Militară

Despre Duel

de d. Locot.-Colonel EMANOIL BOTEANU
din Cavalerie

(Conferinţă rostită în Bârlad)

Oamenii pretinşi civilizaţi, încă de mult au fost obişnuiţi a-şi lichida certurile lor prin păduri sau locurile cele mai retrase.

Un cuvânt aruncat dintr'o tribună, un epitet dat fără rezon, o privire rău interpretată sau câteva rânduri scrise în coloanele unui ziar, erau deajuns pentru, a alerga imediat după martori.

Aceşti martori indicau ora locul şi modul de luptă, Adversarii se întâlneau, se băteau sau nu... o notă apare publicată într'un ziar şi totul era gata.

Oamenii de armă însă, trăgeau rar lama din teacă, dar odată scoasă, nu o mai băgau decât plină de sânge.

Deci, acei a căror meserie a fost să se bată, se băteau totdeauna serios. In orice duel se găseşte un culpabil sau insultătorul care sporeşte nedreptatea lui prin refuzul scuzelor sale şi un nevinovat a cărui onoare pătată reclamă răzbunare. Dreptatea şi raţiunea ar dori, ca pe deapsa să fie pentru culpabil iar reparaţia pentru nevinovat şi legile duelului cer ca armele alese să fie egale, pieptul nevinovatului să stea descoperit ca şi al duşmanului său care la insulat.

Duelul ne probează totdeauna omul de război, căci s'au văzut mulţi, bătându-se în duel şi temându-se de război şi viceversa.

Punctul de onoare conduce pe fiecare acolo, unde trebuea să meargă şi tot el este cauza, care a făcut pe mulţi tineri de valoare a-şi pierde viaţa pentru un loc la teatru, o femeie o contrazicere sau pentru un cuvânt mai tare răstit. Acest punct de onoare pune îndată chestiunea pe pana duelului şi nu este apreciat decât după gradul de susceptibilitate al aceluia care chiamă la arme.

Unii încep punctul de onoare de la întoarcerea unui salut, altul după ce capătă o palmă. Aceia ce noi numim spirite aprinse, sunt adesea ori oamenii vrednici, înţepoşi pentru tot ce atinge onoarea, dreptatea, s'au consideraţia lor ; în fine pentru toate calităţile cerute pentru un om onest.

Sunt o mulţime de insulte uşoare sau nebăgătoare de seamă de alţii, care provoacă o ceartă şi să aducă duelul. De unde rezultă, că punctul de onoare are oarecare limite ce trebuiesc atinse, dar niciodetă întrecute. Aceste limite apreciate în diferite feluri, după spiritul fiecăruia nu pot fi definitive ; de aci se naşte necesitatea intervenirei martorilor care regulează condiţiunile luptei ; de va trebui sau nu să aibă loc sau pe ale împăcăciunni ; de va fi imposibil.

Câteva exemple ne vor lumina :

In 178... Colonelul B. primi comanda unui reg. de Infanterie regală franceză, un om de înaltă reputaţie, servise din copilărie şi exercitase comandamente foarte grele : i se încredinţase comanda acestui regiment pentru a-i restabili disciplina slăbită prin nenumărate certuri, dintre ofiţerii regimentului.

— Fă să înceteze duelurile, ce se petrec în fiecare zi în regimentul în care te duci îi zise Regele, când se prezentă.

— Sire, voi face tot posibilul răspunse Colonelul fără vreo altă explicaţie.

Colonelul ajuns în noua garnizoană, dete la unul din hotelurile cele mai mari un prânz ofiţerilor, care fură încântaţi de amabilitatea, spiritulactul noului lor şef, Colonelul se arătă atât de blând şi amabil în cât subalternii săi începură să se îndoiască dacă acest om va fi fost capabil să fi săvârşit atâtea fapte războinice şi atâtea acte de bravură pe câmpul de luptă.

Până la desert totul merse bine. Colonelul vorbi de diferite noutăţi şi anecdote ale zilei, când deodată, cu tot aerul său blând şi surâsul pe buze le zise :

Domnilor ! m'a prevenit că aveţi spiritul cam iute şi că în fiecare dimineaţă mai mulţi dintre D v. au mania de a se împunge cu spada... O ! nu vă intimidaţi, D-lor ; nu vă fac nici un reproş, nimenea mai mult decât mine nu ştie cât e de necesar câţiva paşi înaintea dejunului pentru a deschide poftа de mâncare.

Dar am să vă fac o singură rugăciune, de a nu vă bate fără a mă încunoştiinţa şi pe mine. Am obiceiul de a-mi lua asupră mi interesul subalternilor mei ca pe ale mele însumi să fiu cu grijă pentru tot ceii priveşte.

Vreţi să mi promiteţi că nu vă veţi bate fără autorizaţia mea pe care vă promit că o aveţi imediat, căci mie nu-mi este greu decât a refuza pe cineva ? Voi aprecia faptul voi spune opinia mea, după care veţi proceda după placul D-v. dar angajaţi-vă onoarea, că veţi începe întotdeauna, alergând mai întâi la mine.

Fiecare săvârşi vesel jurământul cerut, revăzând în angajamentul luat decât numai o formalitate la care se puteau supune cu plăcere.

(Va urma)

Darurile Noastre

Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos schimbă adânc sufletul omului. Darurile Mântuitorului înfrumusețează cu multe virtuți sufletul omenesc. Cine-și deschide inima în fața lui Dumnezeu simte că merge spre o reînviere a vieții, simte cum puterea lui Dumnezeu lucrează spre desăvârșirea vieții omenești. Nu se poate ca cineva să se roage fierbinte lui Dumnezeu și să nu se împărtășească, în sfințenie, cu binefacerile dumnezești. După o rugăciune adâncă și dreaptă, vine binecuvântarea Cerului, vine mâna călăuzitoare a Mântuitorului pe capul celui care se roagă cu simțire creștinească. Monica mama fericitului Augustin, s'a rugat cu lacrimi pentru întoarcerea fiului ei la lumina Evanghaliei Mântuitorului. Monica era desnădăjduită, când episcopul Ambrozie din Milano o îmbărbătă : «Femeie, nu te teme, copilul atâtor lacrimi și rugăciuni nu se poate pierde»... Și Augustin, prin rugăciunile mamei a ajuns o forță creștinească în biserica din trecutul îndepărtat al creștinismului.

Dumnezeu dintr'un păcătos a făcut un sfânt. Mi-aduc aminte, că acum câțiva ani, în Biserica «Sf. Ilie» din Băile Slănicului moldovenesc, după o predică ținută de mine, femeea ortodoxă, Aurelia Popescu, cu lacrimi în ochi m'a rugat:»

«Te rugăm mai multe femei să ne dai predica, pe care ai ținut-o astăzi, că tare ai mai vorbit frumos! Vrem să citim această predică și altora. La Craiova, când ne vom duce, vom arăta această predică și vrednicului nostru preot Diea». Eu, în acea zi, nu am avut predică scrisă ; și a trebuit să-mi scriu predica vorbită în Biserică, de i-am dat-o Dnei Aurelia Popescu din Craiova. Vedeam, acum această femee și altele se rugau fierbinte în Biserică. Venise bolnavă la băi și plecase sănătoasă. Să se știe însă, că această femee venea regulat la sfintele slujbe. Ortodoxii din Cerdac s'au bucurat și de darurile strânse de această femeie pentru reclădirea Bisericii «Sf. Gheorghe».

Doamne, câte femei cu adevărat ortodoxe are neamul nostru pe care încă nu le cunoaștem! Presărate pe meleagurile acestei țări, florile ortodoxiei noastre îmbată sufletele românești cu parfumul virtuților creștinești. Rugămințile ortodoxilor din Cerdac-Slănicul moldovenesc au fost ascultate. Domnul are grijă de dânșii, pentrucă sunt «săraci cu Duhul» și săraci materialicește. «Cultura Poporului» ne aduce veste că femeile surori ; Elena și Maria Kirtu din Oltenița-Ilfov au strâns iarăși, daruri pentru reclădirea Bisericii «Sf. Gheorhe» die Cerdacul Slanicului moldovenesc.

O! cât de învolburate cu nespuse bucurii creștinești sunt sufletele acestor credincioși din Cerdac! Doamne, răsplătește cu darurile Tale pe cei ce iubesc podoaba casei Tale.

Aceste două femei merg pe drumul curat al faptelor Evangheliei. In lumea noastră săracă în virtuți, pilda acestor două femei deschide calea mântuirii. Bogatul și săracul sunt rugați să asvârle un leu pentru reclădirea unei Biserici sfărâmată de dușmani în războiul cel mare. E mare lucru, un leu? Incep să se arate darurile cititorilor noștri ca altădată! E semn că cititorii noștri sunt un suflet cu conducătorii gazetei. Ortodoxii din Cerdac vor aminti mereu de darurile cititorilor noștri cari sunt mai aproape de Tine, Doamne!..

N. C. Munteanu-Muntmarg

:-: DESPRE :-:

„Cultura Poporului“

In viața lumii, orice popor își are cultura lui și aceasta crește cu cît are un organ, prin care un buchet de oameni «culți», pot pune la dispoziținea inșilor, zi de zi cîte un «ion« din marea cultură ce se cade a avea o națiune.

Chiar dacă acest popor ar pune numele organului de propagandă însuș rolul, pe care acesta îl are, adică de a cultiva și în acest caz s'ar numi: Cultorul sau Cultura poporului, a neamului său a națiunii — cum voiți — acesta va trebui să stea de vorbă cu orice om și să rămână în el.

Și acum ar puteà o astfel de.. revistă ca să lase ceva din ea în mintea cetitorilor, decît făcînd apel la un sentiment, la partea mai sensibilă, la partea sufletească? — în niciun alt mod, decît plecîndu-se la picioarele religiunii acelui popor. — în niciun alt mod, decît aducînd și făcînd mai întâi cultura religioasă, condițiunea *sine qua non* o cultură profană. Fiind în legătură cu religia, fiind noi între noi legați prin aceasta, desigur că apoi vom putea vorbi și de prietenii și dușmanii din afară sau dinlăuntru, cărora le dăm pîine și apă, sub căminurile noastre. Apoi putem vorbi de operile, de artă, de autorii lor etc.

Alături de D-l «Lucian Blaga» (efigii-Mislea) veți găsi și o predică la «Adormirea Maicei Domnului» ori o cugetare de Păr. Pișculescu ori d-l S. Mehedinți. Va putea atrage, pe oricine are în mînă acest *ziar*, un articol cum spre ex: «De vorbă cu cititorii :

Interesează mult crîmpeie din peripețiile după istoricul acelei religiuni, din care organul de propagandă face parte.

Alături de acestea, un bun prozator își publică o schiță. Mai de o parte un poet își va iscăli cîteva versuri și ultima pagină, după ce ochii obosesc alergând pe poteca literelor de plumb, vor da de informațiuni, pe care spiritul nostru — dacă va fi un curios — le va citi cu un deosebit interes.

Cu acest scop sublim a pornit la lucru foaia «Cultura Poporului», luîndu-și în spate crucea lui Hristos și toate greutățile ce trebuiesc purtate de un ziar cultural-moral, cum este cel de față.

Aproape nouă ani dela apariția lui, nouă ani de misionar, de cultor al poporului poartă în pletele-i de aur ziarul Cultura Poporului, condus de însuflețitoarele cuvinte : «Luminează te și vei fi : voiește și vei puteà“ — (C. A. Rosetti).

Și nu a pornit la lucru în zadar, căci «Cultura Poporului», e una dintre foile săptămânale cele mai răspândite.

Cu altă ocazie vom vorbi mai mult și mai multe.

D. BARONESCU.

Bani noi.

Ziarul englezesc din Londra «Times» din 10 Oct. publică următoarele: Monetăria engleză a primit comanda să facă monede de metal românești de 20 lei și 5 lei. 50 de milioane de bucăți de cîte 20 lei și 60 milioane de bucăți de 5 lei. Amândouă monedele vor avea chipul M. S. Regelui Mihai pe o parte, iar pe cealaltă, cele de 5 lei, pajura, iar celelalte de 20 lei, o figură alegorică.

Tot în acelaș ziar mai spune, că s'a încheiat un contract, în sumă de 1 milion lire sterline, pentru reconstruirea șoselei București—Brașov.

Fapte demne de urmat.

Păstrez o adâncă și frumoasă amintire în sufletul meu, unor creștinești și vrednice momente culturale ce s'au realizat și se realizează încă, în unul din satele județului Argeș.

Și am socotit că pe merit se cade a spune câteva cuvinte despre aceste fapte, ca alții să ia nu numai cunoștință ci îndemn prin exemplu, spre aducerea la îndeplinire în satul lor a acelor idei din program de muncă neobosită ce-l desfășură factorii cultural : *preotul și învățătorul* cu zel de misiunea lor.

Deaceea, un prin gând al meu a fost ca să aduc prinos de mulțumire acelor cari au lucrat cu suflet pentru aducerea la bun sfârșit a operii lor culturale și în parte filantropică — Și toți Românii suntem datori ca să ne bucurăm sincer când vedem că în satele noastre se lucrează neobositor pentru cultură, care trebuie să fie singura preocupare de azi și de mâine a factorilor culturali dela sate.

Revenind la ceeace ne-am propus, este vorba de serbările și de toate manifestările pentru răspândirea luminii, la cari am asistat în vara trecută, în mult înflorita comună Bascov.

In părțile Argeșene, Bascovul e un model. Nu mai amintim de condițiunea fizică a acestui cuib de săteni aleși, care e satisfăcătoare. Să accentuăm însă partea spirituală, culturală care nu e un început șovăitor ca în alte părți ci o realizare mulțumitoare cu răsunet adânc nu numai în inima simțitoare a săteanului bascovean, dar atrăgând atențiunea comunelor vecine prin exemplul frumos ce l'au dat de a pune bazele unui cămin cultural, semnul sigur după care poți cunoaște dacă intelectualii unui sat se interesează sau nu de starea culturală, religioasă a sătenilor a căror minți și sufletete le sunt încredințate și pentru cari au o mare răspundere, nu numai față de societate dar și de Dumnezeu.

Și faptele de cultură petrecute în Bascov dovedesc în destul că intelectualii săi duc o luptă apostolică pentru înfăptuirea marei opere, ținta tuturor Românilor buni : luminarea poporului.

Nu am decât să amintesc de starea înfloritoare a bisericii de aci, care merge pe calea propășirii în Domnul cu pași repezi sub supravegherea sacerdotală a Păr. Godescu, misionarul conferențiar din Eparhia Argeș. Prin predica Sf. sale, prin faptele-i de gravitate morală și prin seriozitate de slujitor adevărat a lui Hristos, *Sfinția Sa* știe să se impună, să umilească trufia și să gonească rătăcirea din sufletele prinse în mrejele satanice ale sectanților. *Să* vorbească rătăciții despre armele puternice, convingătoare cu care sunt loviți prin predica strălucită a Părintelui misionar. O! de ar avea turma drept credincioasă în sânul său numai astfel de fețe bisericești!"..

Lăsând la o parte aspectul extern al bisericii lucrată solid dar artistic, amintim că în zile de sărbătoare din bolta ei se resfrânge vocea fiilor intelectuali ai satului ce au format un cor mixt, condus de inimosul student Pandele Olteanu și care chiar de pe băncile școalei a fost luptător în marginile forțelor sale, al răspândirii luminii lui Hristos prin scris și cuvânt. Pentru munca și sufletul său dornic de jertfe e iubit de toți consătenii, iar în mintea colegilor săi va rămâne mereu exemplul, de băiat bun și muncitor.

Mai departe, privind activitatea factorilor de cultură din Bascov observăm că corul bisericii — care se poate face în orice parte —servește și la întregirea programului serbărilor. *Să* asculți muzica populară, cântată de fiii poporului, pentru popor! Și acest popor nu-și uită arta sa, trebuind numai ca, îndrumătorii să aleagă adevărata muzică, isgonind din gustul unora prostul obiceiu ca alături de doina românească să cânți pe cărările pădurii noastre «Ramona» mahalalelor.

Am asistat în vara trecută la două din serbările date în Bascov, cu program bogat din producțiile artistice ale poporului, jocuri, doine și alte cântece populare și religioase iar la sfârșit cu parte dramatică având sâmbure moral. Am rămas foarte mulțumit și îmbogățit cu ideia, că oriunde se poate realiza un «ce» cultural, numai să existe voință și muncă.

Față de munca depusă pentru luminarea și educarea artistică a poporului nu putem avea decât laude, care este în acelaș timp și mulțumire sufletească a mea și a oricui, că se găsesc locuri în țara noastră, focare de lumină, iar pentru cei rămași în urmă, întârziați, nu am decât un îndemn: «*să ia exemplu*»—care se găsește și în satul Bascov. Preoții dela sate să ia exemplu de purtare demnă a Păr. Godescu cum se alungă rătăcirile și cum se întreține o propagandă religioasă, morală.

Învățătorii au pilda D-lui C. Marinescu care a cules laudele pentru succesul primei serbări al cărei dirijor a fost. Iar tinerimea română intelectuală să ia exemplul tânărului student Pandele Olteanu ce a condus serbarea a doua cu scop filantropic, toți muncind cu entuziasm pentru scopul nobil de a câștiga bani spre a trimite un orfan de războiu la seminar, la care fapte micul școlar, conștient de atenția ce i se dă, a avut ambiția să mulțumească pe ocrotitorii săi, prin reușită la examen, al II-lea, și promițând pentru viitor silința la învățătură.

Aceasta e icoana răspândirii luminii în Satul Bascov. In acest loc, lumea știa că trăește o adevărată viață.

După o muncă de șase zile săteanul merge la biserică, unde ascultă și simte oficiul divin, Glasul preotului secundat de cor aduce laudă lui Dumnezeu. După Sf. Liturghie se ascultă predica plină de tărie duhovnicească.

Iar când serbările, conferințele, fac educațiunea socială, casnică, și artistică a săteanului, o vieață mai conștientă, mai simțită, mai frumoasă se simte.

De voesc și alții s'o aibă să facă ceeace trebuie să facă pentru a o avea.—Exemple și energii pentru lucru se găsesc, numai unire și voie bună să fie...

Ionescu Oarja.

Insemnările „Culturii Poporului“

culese de *O. Apostol*

Apa. Proporția ei în diferitele organe ale omului. Cifrele se socotesc la mie.

Oase 486
Grăsimea 299
Ficat 693
Măduvă 700
Creer 750
Mușchi 757
Sânge 791
Sempat 995

(După *Laulanie*)

Omul la naștere are 80—85% în organismul său. Adultul 60%

Bae. O bae foarte rece are 5—12 grade temperatură una rece 12—16 grade, una răcoritoare 16—20 grade, una potrivită 20—26, cea călduță 26—30, cea caldă 30—40, peste 40 cea foarte caldă.

Fenelon este primul dintre pedagogi care în mod serios a atras atenția lumii asupra unei educațiuni temeinice, sistematice și religioase a fetelor.

Capod'opera lui pedagogică e lucrarea : «Proect pentru educația fetelor", care cuprinde 13 capitole.

Piramidon. Uzina farmaceutică «Pharmacon» din Leningrad, e prima fabrică din Rusia care a preparat pentru prima oară acolo, piramidonul.

Iarnă grea la noi în țară fost în anii :

400 după Cristos. Marea Neagră a înghețat.
462 A înghețat Dunărea
559 deasemeni a înghețat Dunărea
762 a înghețat marea Neagră
762, 800, 801 deasemeni
1408 a înghețat Dunărea.
1430 de asemeni. In 1670, 1809, 1810, 1819, 1820, 1829, 1830, 1857, 1858, Dunărea a avut aceiași soartă.

Miopia e mai frecventă la școală cu cât copiii sunt mai mari. De la 6 — 8 ani găsim $5^1/_2$ % miopi, de la 11—12 ani ani 10%, 13—14 ani 18 miopi. Aproape de 4 ori mai mult.

Mnemotehnia (de la cuvintele grecești : mnemomemorie și tehni—artă), este arta care te ajută prin procedee speciale să ții minte anumite chestiuni, fapte sau date în legătură cu studiile cari le faci. Ea nu dă memorie celui ce n'o are.

Modestia. «Excesul de modestie este un exces de orgoliu.

(M. I. Chemer).

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul -

Boli și leacuri practice la animale

Indigestia provine la vite cornute boi, și vaci, cari stau de obicei la grajd sau care au mâncat alimente stricate de mucegaiuri, de microbi, cartofi și legume încolțite, grăunțe, etc. Indigestia se mai observă și în urma oboselei și de obicei, în cazul când animalele au fost hrănite cu paie de orz, grâu, coceni, cari au fost tari și uscate și când vitele n au fost adăpate la timp, sau îndeajuns asemenea și la vite slabe, rău hrănite, cari mănâncă cu lăcomie. In aceste cazuri animalele stau triste, numai rumegă, și nu mănâncă.

Pântecele (abdomenul) vitei se umflă, devine mai rotund ca de obicei, și dacă apăsăm cu mâna în partea stângă, mâna se îngroapă lăsând urme. Stomacul fiind încărcat, apasă asupra organelor învecinate, mai ales asupra plămânului (bojocului) și din cauza aceasta răsuflarea este greoaie si scurtă. Ochii se înroșesc, vita se uită numai într'un loc, întoarce capul spre pântece, sau întinde gâtul inainte spre a ușora răsuflarea.

Animalele sunt adesea neliniștite, merg greu și se trântesc jos, dând semne de colici (dureri de stomac).

Cursul boalei este mai încet ca la încuierea cu gaze și durează până la 24 ore. Se termină sau prin vindecare sau prin moarte. Când vita se face bine, începe a râgâi și scoate pe anus (șezut) excremente moi (baliga) și gaze. Vindecarea în asemenea cazuri este în două trei zile. Când vita va muri, toate semnele se întețesc ; la gură face spume, bătăile inimei sunt puternice și carnea corpului tremură. Vitele mor prin asfixie (înăbușite), căzând jos, după o răsuflare scurtă.

Cum se vindecă

Stomacul vitei fiind încărcat cu alimente închegate și nemistuite, iar pereții stomacului nelucrând, trebue mai întâi, să căutăm a descărca stomacul cât mai repede de aceste alimente. Incepem a freca vita cu șomoiage pe pântece ; turnăm apă rece, plimbăm vita la pas iar pe gură îi dăm 2 litri de zeamă de pelin sau de salcie. Mai bine îi face un litru de vin sau doi de zeamă de cafea, în care s'a topit 150 gr. cafea pisată. Dacă cu aceste mijloace nu reușim, atunci chemăm un medic veterinar, care după etatea vitei și starea bolii va da vitei purgativele (doctorii de eșire afară) ca săruri de sodiu, magneziu sau policarpină. Se dă vitei numai hrană verde vara, și iarna hrană apoasă.

Indigestia (incuerea) la cai

Vine mai ales când stomacul este uscat și mișcările de mistuire se încetinesc. Boala se observă mai ales la cai mai bătrâni, la care dinții sunt mai tociți, stomacul lincezit și ostenit.

Nutreturile și grăunțile nefiind bine mestecate și udate în gură și stomac, rămân nemistuite.

Boala aceasta se mai observă și la caii prea osteniți, prea slăbiți și fără sânge. Hrana rea, ca tărâțele, porumbul, nutreturile stricate, mucegăite, prea înghețate ca și apa rece, aduc asemenea incuierea cailor.

Semnele boalei sunt aproape ca și la bovine, cu deosebire că la cai se aude deseori chiorăituri în pântece și animalul se vindecă ceva mai repede, în 6—12 ore.

Când boala este grea, animalul se turbură, se agită, se trântește tare, bate din picioare și are dureri ; gura este caldă și uscată. animalul nu mănâncă, stă trist, bătăile inimei și răsuflarea se iuțesc, nările se lărgesc, mușchii tremură și corpul nădușește mult.

Epele pline adesea leapădă și mor.

Cum se vindecă

Se plimbă vita la pas o frecăm pe corp cu spirt și esență de terpentină.

Primele îngrijiri ce se dă animalului până la venirea medicului veterinar, sunt băuturile de ceai, cafea vin sau bere căldicele 1—2 litri din timp în timp.

Vrednicul veterinar recomandă clismă care este bă-garea doctoriilor în șezut sau injecție sub piele cu un ac mic, găurit prin mijloc (seringă) cu care introduce diferite doctorii. Leacuri practice sunt următoarele. 1) Pe șezut (clisme) făcute cu 20 gr. foi de nalbă, 40 gr. mușețel, 60 gr. semințe de in, amestecate și fierte în 3 litri de apă și apoi strecurate. 2) Pe gură o singură dată : 100 gr. praf de chinchină (nu chinină) 32 gr. praf de scorțișoară ; 2 gălbenușuri de ouă și 500. gr. miere

Ion C. Lucescu

Altițe și Bibiluri

O expoziție interesantă

In fundătura Bibescu Vodă 13 s'a deschis Duminică dimineața expoziția pictorului și sculptorului Severin care pentru amatorii de artă cinstită și serioasă din toate punctele de vedere prezintă cel mai mare interes.

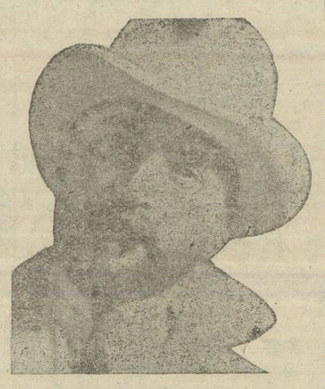

Sculptorul Severin

Artistul a studiat în țară și la Paris, dar influențat și inspirat n'a fost decât din ceia ce a culeș din flora fauna, peisagele și figurile clasice ale patriei noastre.

Atât dalta cât și penelul îi sunt prietene și'n mâna lui sunt călăuzite cu mare iscusință. In sculptură Severin pune vioiciune și forță, în pictură iluziune și poezie. Desemnul, coloritul și tecnica lui, nu dă greș niciodată. Toate tablourile au aer și frăgezime. Subiectele sunt alese, în așa fel încât amatorii se grăbesc

„Castelul Bran“

a le avea în saloanele lor.

* * *

In expoziția de anul trecut de la Ateneu am văzut că erau

„Ecce homo“

(Monument funerar)

rânduite vederi splendide ale palaturilor regale din diferite colțuri ale țării și tipuri foarte caracteristice de țărani și târgoveți, iar acum, ne dete prilejul să sage atât de sugestive și de'ncântătoare în cât privindu-le ți se umple sufletul de luminile și de fragezimea din tot cuprinsul lor.

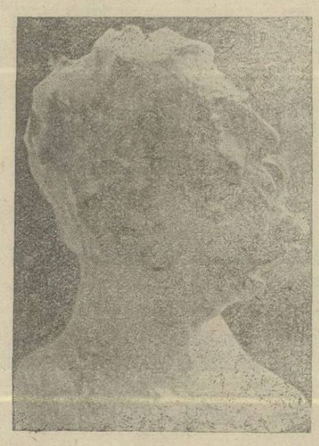

„Cap de Dac“

Arta lui Severin merită studiată ; el însă ca om, e dintr'o bucată

Oltean mândru și voinic
Nu se teme de nimic!..

In sculptură are lucrări demne de a sta alături cu Davide Calandru care a făcut statuia principelui Amedeo pe piața din Torino, asemănătoare cu cea pe care a făcut-o sculptorul nostru pentru Tudor Vladimirescu și cu a lui Garibaldi din grădina publică din Spejia făcută de sculptorul Romneli.

Atât în pictură, cât și în sculptură, Severin atacă mereu cu îndrăsneală orice subiect și poate de aceia isbutește cu succes. *)

Smara

*) Expoziția din Fundătura Bibescu No. 13 prin calea Șerban Vodă ține până la 30 Octombrie.

admirăm casa unde a trăit Nicolae Bălcescu, marele nostru istoric, mort la Palermo, fără a i se mai ști de oase și niște pei-

O școală model

Cu mare părere de bine, aflăm că la mînăstirea Bistrița din jud. Vîlcea lucrează o școală cîrmuită de călugărițe de ale noastre. Ea lucrează astfel de 17 ani, fără niciun ajutor dela Stat. Se adăpostește într'însa 160 de orfani și copii săraci. Copiii sunt îngrijiți dela vârsta de 2 ani până se fac mari, fără să plătească nimic. Așezământul are grădină de copii, școală primară, liceu cu 7 clase, atelier de țesătorie și seminar monahal. Mijloacele de trebuință pentru aceste școale se scot din lucrul pământului și din atelierul de țesătorie.

Acest așezământ dă o mare serbare artistică Joi, 24 Oct. a. c. la ceasurile 4 după amează în Palatul Tinerimii Române din București, strada Schitu Măgureanu. Inșiși copiii acelei școale vor împlini rolurile serbării, care se dă în folosul lor. E îmbucurător că un așezământ ca acesta poate împlini o așa de mare chemare socială.

„REVISTELE SATEȘTI"

Sub acest titlu S. S. Arhim. Scriban, publică, în «Cultura Poporului»—No. 292 din 22 Sept. a. c.,—o recenzie asupra activităţei unor reviste săteşti, ce apar în diferite părţi ale ţărei; şi între altele, S. S. vorbeşte şi de «Piatra Craiului», «o plăcută foaie să-«tească, ce iese la lumină în «Dragoslavele-Muscel»,

«In această foaie»,—scrie S. S. «Arh. Scriban,—«găsim o vie bi-«ciuire a beţiei, despre care «scrie şi persoane afară de re-«dacţie, cum e judecătorul-con-«silier C. S. Ballan».

«Din scrisul D-lui Ballan, în a-«ceastă chestiune, prindem con-«statarea de seamă că, măsurile «luate prin legi împotriva beţiei, «n'au dat nicăieri urmările dorite «şi că numai măsurile luate din «iniţiativă privată, au avut ur-«mări mai bune».

S. S. Arh. Scriban critică, apoi, această constatare a noastră, dar fără a'şi documenta susţinerea; ci, bazându-se numai pe prezumţii vagi,—ajunge la concluzia că, în unele ţări,—şi citează Statele Unite,—măsurile luate prin legi în contra alcoolului, ar fi isbutit mai bine ca măsurile luate de iniţiativa privată;—căci zice zice S. S. Arh. Scriban,—nu «tre-«bue să primim ştirile ca orbii»...(?!); — să nu punem temei pe tot ce se publică, prin care se aduce la cunoştinţa lumei că, —«nu isbuteşte oprirea «rachiului în America, pentru ca «să fie lăsată mai slobodă beţia «la noi şi aiurea,—ca să se gă-«sească o îndreptăţire pentru fa-bricarea spirtoaselor»...

Or nu aceasta e şi concluzia din fragmentul studiului nostru social «Cauzele Criminalităţei», fragmentul publicat în «Piatra Craiului» [1]), ci din contra, noi, de mult în combaterea alcoolismului,—am preconizat şi preconizăm încă [3]), ideia disfiinţărei, prin lege, a celor 239 fabrici din ţară de spirt din cereale şi introducerea Monopolului Alcoolului [2]), —măsuri, ce, au fost legiferate, în parte,—în ultimii ani.

Stăruiam, deci în părerea noastră, bazaţi pe cercetări de peste 25 ani, că numai prin iniţiativă privată: prin educaţie antialcoolică, prin Societăţi de temperanţă, etc., se va putea înlătura, sau, cel puţin, diminua, cât mai mult, răul cel mare, ce'l face şi Societăţei în genere şi individului în parte, cel mai periculos agent criminogen: Alcoolismul.

C. S. Ballan
Judecător-Consilier
Câmpulung-Muscel

26 Sept. 1929.

1) Fragment, reprodus în acest număr la pag...
2) «Dreptul» No. 35 | 924.
3) «Curierul Iudiciar» No. 24 | 1929.

Răspunsul nostru

Sunt câteva săptămâni de când avem la redacţie întâmpinarea de mai sus a d-lui Judecător-Consilier C. S. Ballan din Câmpulungul Muscelului şi n'am dat'o în tipar până acum, fiindcă ne-a lipsit vremea de a o însoţi cu răspunsul nostru. Căci deşi se putea tipări îndată, lăsând răspunsul nostru pe mai târziu, dar pentru buna gospodărie a cititului şi pentru înlesnirea cititorului, e mai bine ca ei să aibă la un loc amândouă părţile discuţiunii, pentruca să nu fie nevoiţi a căuta un număr două îndărăt, când ar fi voit să urmărească întregul fir. Deci acum găsind timpul răspunsului, dăm drumul cuvântului domnului Judecător-Consilier şi, în acelaş timp urmează şi cuvântul nostru.

Care este punctul neînţelegerii între noi? Că d. Judecător a spus că, în lupta contra beţiei, măsurile ocârmuirii şi făurirea de legi împotriva ei nu duc la izbândă, dar că aceasta se poate căpăta prin calea bunei îndrumări a oamenilor, prin mijloacele sufleteşti ale bunei creşteri de a nu mai bea. Cu vorbele din ziua de azi, aceasta se mărturiseşte spunând că iniţiativa privată este cea mai chemată a pune stavilă beţiei, pe când legile sunt neputincioase.

Ce urma de aci? Să nu ne mai punem nădejdea în legi, ci să lucrăm împotriva beţiei numai pe calea înduplecării voinţei oamenilor de a nu mai bea.

Noi nu am fost de părerea d-lui Judecător-Consilier, şi că, dacă partea îndrumării oamenilor în această cale îşi are toată însemnătatea ei, pe de altă parte nu trebuiesc privite ca nefolositoare măsurile stăpânirii în această privinţă. Noi socotim că trebuie să se lucreze din două părţi: educaţiunea publicului să-şi facă partea ei, dar şi ocârmuirea să nu stea cu mânile în sân, ci să dea şi ea măsurile ei pentru împedecarea beţiei de a se răspândi.

De fapt, aşa e cu toate, nu numai cu beţia.

Pe de o parte îndrumezi pe om printr'o bună creştere şi aştepţi ca aceasta să-şi dea roadele ei; dar pe de altă parte, nu te lipseşti de poliţie şi justiţie. Căci deşi educaţiunea e bună şi dă roade, dar e de aşteptat mult. Până atunci, nu urmează să laşi pe hoţi să fure. Pînă şi-o isprăvi educaţiunea rostul ei, eu îi urmăresc şi-i pedepsesc.

Şi toate ţările care au stăşnicie de educaţiune, cum e Anglia, au, pe de altă parte, şi tot aşa de bună poliţie şi împărţire a dreptăţii.

D. Judecător, în întîmpinarea sa ce zice? Nu! şi eu sunt de părere că trebuiesc luate măsuri administrative în această privinţă, căci iată, am scris aceasta în lucrarea cutare. Dar, pe de altă parte, în îneheierea întîmpinării sale, zice: Totuşi eu rămân la părerea că numai măsurile iniţiativei private pot ceva în această privinţă.

Apoi dacă este aşa, eu sunt nedumerit ce mai crede d. Judecător-Consilier. Căci dacă spui că şi dumneata susţii măsurile administrative, dar că, pe de altă parte, aceste măsuri nu duc la izbândă, ce rost mai are atunci să susţii aceste măsuri? Singura cale este: Afară cu ele, că nu pot nimic?

Dacă deci, din cele scrise de d. Ballan, în revista «Piatra Craiului», am înţeles una şi bună: că domnia sa e împotriva măsurilor de îngrădire a beţiei pe calea legilor şi a altor măsuri; acum, din întîmpinare, înţeleg că domnia sa nu are un punct de vedere unitar. Zice şi aşa şi aşa. Eu neputând descurca acest dualism, care nu este al meu, îl las tot în grija domniei sale să-l descurce şi scriu mai la vale numai în ce mă priveşte pe mine.

Domnul Judecător-Consilier imputând-mi mie că nu am adus dovezi că măsurile stăpânirii împotriva beţiei izbândesc, ci numai afirmaţiuni vagi, cred că nici nu-mi poate cere să fi făcut eu o largă tratare a chestiunii într'o scurtă cercetare despre ce cuprind unele reviste. Când fac un tratat e una; când fac numai o dare-de-seamă e alta. Am spus că la noi se face propagandă pentru a se crede că măsurile legale împotriva beţiei nu isbutesc în America. Aceasta se face pentru a lua oamenilor încrederea că s'ar putea izbuti pe această cale şi deci fabricanţii şi vânzătorii de rachiuri să fie lăsaţi de capul lor.

De fapt, toate acestea sunt numai ştiri interesante. Măsurile împotriva beţiei în America, şi de n'au putut stârpi beţia, dar au îngreuiat-o. Dacă n'ai de unde să cumperi, de unde ai să bei? Că nu am adus dovezi întru aceasta, ci numai afirmaţiuni, da, în ce priveşte articolul în chestiune. Dar oare eu numai atâta am scris împotriva beţiei? Eu urmăresc tot ce se tipăreşte în apărarea ei şi numaidecât aştern la ziare. Dovezi am adus eu, numai cât nu acolo unde crede d. Judecător-Consilier Bălan că trebuia să le aduc.

Eu nu pot repeta în fiecare loc ce am spus aiurea. Dovezi însă sunt, şi berechet. Şi dacă d. Bălan crede că aceste măsuri nu izbutesc, să facă domnia sa dovada că n'au izbutit. Căci eu ştiu că în Suedia a fost lucrarea din amândouă părţile: a lucrat şi iniaţiativa privată, dar şi organele stăpânirii au mers alături cu măsurile iniţiativei private. De unde primăriile dădeau ele voia deschiderii cârciumilor, dela o vreme au primit să lase acest drept în seama unei înjghebări private. Acestea se găsesc scrise în cartea «Crâşma trează», de preotul rus Petrov, însemnat scriitor al Ruşilor, şi care a fost tradusă pe româneşte de Episcopul Nicodem, azi stareţul Mânăstirii Neamţului. Acolo se vede arătată întreaga lucrare a Pastorului Viselgren pentru a desrobi pe Suedeji din lanţurile beţiei.

Pentrucă nici aici nu fac un tratat, nu mă încerc nici acum să aduc toate dovezile care se pot pomeni aici. Eu ştiu destule măsuri ale stăpânirii împotriva beţiei şi, dacă n'o pot înfrânge, nu înseamnă că trebuie să le înfrăţişăm ca ceva care n'ar trebui.

Pe de altă parte, tot aşa se poate spune că nici măsurile de înduplecare benevolă nu izbutesc dacă nu se urmează o anumită cale. Ce? adică la noi nu s'a făcut o propagandă antialcoolică, prin conferenţe şi cunoscute tablouri antialcoolice? E treabă veche de 30 de ani şi n'a izbutit nimic. Ar urma să spunem că măsurile iniţiativei private nu izbutesc? Noi n'o spunem şi nici nu e adevărat.

In principiu, trebuie spus aşa: Lupta împotriva beţiei trebuie dusă din amândouă părţile. Dacă iniţiativa privată face tot ce poate, Statul nu trebuie să stea cu ochii închişi şi să dea locaşurilor şi izvoarelor de beţie toate uşurările. Deşi propaganda privată îşi face calea ei, dar este îngreuiată prin lipsa de orice îngrădire şi prin totală slobozenie în această privinţă. Iată, tot anul trecut şi anul acesta oamenii au fost otrăviţi la noi cu alcool metilic. Cât au mai scris ziarele în această privinţă! Oare nu trebuie să se mişte nimenea aici, ci numai iniţiativa privată? Credem că nici d. Judecător Bălan nu va pretinde aşa ceva. De aceia noi cerem ca Statul să lupte împotriva beţiei, cu mijloacele lui, alături de iniţiativa privată, dar trebuie să lupte.

Dacă nu e destul ce am spus acum, suntem gata a spune şi mai mult.

Arhim. SCRIBAN.

Din şcolile primare

După câtăva vreme, s'a putut întocmi la ministerul şcoalelor o statistică cu date foarte interesante, cu privire la şcolile noastre primare din întreaga ţară şi anume: câţi elevi, câţi învăţători şi câte şcoli primare avem.

Această statistică însă este pe anul trecut, aşa că diferenţa pe anul acesta nu credem să fie aşa de mare.

Iată numărul elevilor din aceste şcoli:

In vechiul regat au fost înscrişi în şcolile dela sate 789,036 elevi, din care au promovat 487,718; iar în şcoalele de la oraşe s'au înscris 112,211, dintre care au promovat 82,113 elevi.

In Transilvania au fost înscrişi 347,821 elevi în şcolile dela sate dintre care au trecut clasa 232,451 elevi; iar în cele dela oraşe din 36,977 elevi înscrişi, au trecut clasa numai 27.037.

In Basarabia au fost înscrişi în şcolile primare dela sate 259,411 elevi, din care au trecut 119.400; în şcoalele dela oraşe au fost înscrişi 36.733 elevi, iar trecuţi 14,880.

In Bucovina înscrişi 78.451 elevi. La sate au trecut clasa 54,086, iar la oraşe din 16,216 elevi, au trecut 10.786.

Cu totul, în toată ţara românească au fost 1.474,719 elevi înscrişi la sate şi 198,719 elevi la oraşe. Din aceştia, au trecut clasa 893,665 elevi la sate, iar la oraşe 139,816.

La acest număr de elevi, atât la oraşe cât şi la sate, au funcţionat următorii învăţători şi institutori:

In vechiul regat au funcţionat la sate anul trecut 16.951 învăţători, iar la oraşe 3019 institutori:

In Transilvania au funcţionat 7342 învăţători şi 968 institutori.

In Bucovina 1956 învăţători şi 562 institutori.

In Basarabia 5680 învăţători, iar institutori 860.

In total au funcţionat 31,929 învăţători rurali şi 5409 institutori, sau în total în întreaga ţară anul trecut, au fost 37338 membri ai Corpului didactic şcolar.

Toţi elevii aceştia au învăţat în 14.318 şcoli primare, dintre care la sate 13,280, iar la oraşe în 1038 şcoli.

Dintre toate aceste şcoli, în vechiul regat au funcţionat 625 localuri de şcoală la oraşe, şi la sate 7058.

In Transilvania 160 la oraşe şi 3826 la sate.

In Basarabia 188 la oraşe, iar la sate 1919.

In Bucovina 65 şcoli la oraşe şi 477 la sate.

D. V. F.

Cea mai mare bibliotecă din lume

Neues Wiener Journal din Viena publică, la începutul lui Septemvrie a. c., un art. al lui G. W. Herzog despre marea Bibliotecă a Statului din New-York pe care a vizitat-o şi l-a înmărmurit prin mărimea ei.

Deşi aşezămintele obşteşti din America nu sunt ale Statului şi nici ale comunelor, totuşi în New-York ele sunt ocârmuite de un comitet în care intră 20 de consilieri şi cu primarul, care azi este James Walker, aşa că oraşul are şi el un cuvânt în această cârmuire. In ce priveşte numita bibliotecă, ea s'a născut din unirea bibliotecilor Astor şi Lenox şi a trustului Tilden.

La cât ajunsese ea a fi din acestea s'a mai adăogat o danie de 5,200,000 de dolari a lui Andreew Carnegie. Prin dania lui, s'au mai înfiinţat încă 39 de secţiuni, pe lângă cele 21 care se aflau. Biblioteca are acum 66 de secţiuni. Ea e întreţinută aproape numai din danii dela unul şi dela altul. Clădirea centrală se află în vestita stradă Fifth Avenue. E zidită numai din marmoră curată, în stil Renaissance, iar unele părţi în stilul din vremea lui Ludovic XVI. E înzestrată cu fel de fel de instalaţiuni, pentru a avea toate înlesnirile, precum ascensoare, instalaţii de lumină, de răcorire şi altele. Un aparat rar este pentru spălatul mânilor, care apoi se usucă cu aer cald. Sala de citire principală are 92 de metri pe 24 şi e înaltă de 17 metri, deci e o încăpere de măsuri uriaşe, în care ai putea băga multe case una lângă alta. In ea se află locuri pentru 768 de cititori. E una din cele mai mari din lume.

Locurile din toate încăperile pentru citit se ridică la 1800. Cuprinsul sălii celei mari e împărţit şi e foarte luminos. De-alungul pereţilor, are cam 25,000 de volume: dicţionare, enciclopedii, cărţi de literatură generală, filosofie, religie, artă, istorie şi altele. Cititorii au toată slobozenia de a umbla prin ea.

Furturi nu se întâmplă mai niciodată. In clădirea principală, se găseşte şi un despărţimânt cu studii privitoare la lumea răsăriteană; 40,000 cu astfel de cărţi şi documente; apoi un despărţimânt pentru studiile slave, cu 50,000 de volume; unul pentru cele evreieşti, cu 40,000 de volume. Mai cuprinde expoziţii cu tablouri de mare însemnătate, mărci, hărţi vechi şi altele. Galeria acestora cuprinde peste 100,000 de tablouri, 17,000 de hărţi, 6000 de bucăţi de muzică se găsesc într'un despărţimânt pentru orbi. In despărţimântul tehnic, se găseşte o colecţiune, cum nu se mai află, de scrisuri de brevete în toate limbile. Este şi o încăpere deosebită pentru ziare şi una în care se joacă copiii, cu 351,926 de cărţi. Pe lângă aceste cărţi, au umblat anul trecut din mână în mână 4,211,470 de cărţi, deci o treime din întrebuinţarea totală a cărţilor bibliotecii a fost anul trecut în mâni de copii. Aceasta datoreşte dragostea pe care americanul o are pentru copii.

La New-York sunt anumite ceasuri când copiilor li se citesc poveşti. In 1928, 61,200 de copii au venit la serile de citire.

O sală care e zi şi noapte foarte bine supravegheată e aceia care conţine primele exemplare tipărite, de pildă, o Biblie a lui Gutenberg, una din primele cărţi tipărită cu litere mobile, Biblia Coverdale din 1535, Pentateucul lui Tyndal din 1530, etc. Nu pot fi cântărite nici cu aur, aceste cărţi.

Situaţia actuală a bibliotecii din New-York se ridică la 3,182,334 cărţi şi documente. Anul trecut a fost vizitată biblioteca de peste 3 milioane de oameni, după câţi s'au înregistrat. Au fost 2 mii de cetitori cari s'au folosit de 4 mil. de cărţi. 8 mil. de cărţi au fost împrumutate acasă.

A. S.

Propăşirea sufletească e grea

— Părintele *Grivas D. Cruceanu* a scris nu de mult despre negoţul de robi, că se mai face şi azi şi împotriva căruia Liga Naţiunilor ar fi luat măsuri.

Noi am luat ştiinţă despre ce a scris Sf Sa (mi se pare în *Galaţii Noi*) şi am pomenit despre acestea în ştirile pe care le adunăm şi le dăm mai departe în ştirea altora.

Intr'un număr mai vechiu al *Universului* (13 Iulie a. c.), găsim ştiri de acelaş fel, în care ni se spune că, în unele părţi din Arabia, acest negoţ e în floare. Dr. *Meizan* din Ierusalim a trimes un raport Ligii Naţiunilor, în care spune că, în Arabia pe fiecare an 2000 de negri sunt vânduţi ca robi. Mai mult încă, se face un asemenea negoţ în Sudan şi în Abisinia. El a intrat în obiceiuri aşa de mult, încât, în Hegias din Arabia, însăşi ocârmuirea a orânduit ca, pentru vânzarea oricărui rob să se plătească o dajdie de 300 franci franceji. Dr Meizan mai spune că în portul *Cidah* (nu spune unde este), oborul robilor se află chiar în preajma consulatelor europene, In mijlociu, se plăteşte pentru un rob suma de 12.000 de franci, dar pentru tinerele negre se plătesc preţuri şi mai mari. Bătrânii şi femeile însă se vând pe preţuri de 2500 de lei. In ţinutul Iemenului, tot din Arabia, un asemenea negoţ a pătruns atât de mult, încât acolo se găsesc mai mulţi robi decât oameni slobozi.

Astfel de ştiri nu trebuiesc citite însă numai ca nişte feluri mi ci cu datoria de a sta puţin de vorbă asupra lor, pentru a trage oarecare încheieri. Şi iată care pot fi încheierile: dacă pe de o parte, vedem cu ce iuţeală se răspândesc anumite deprinderi şi apucături, privitoare la plăcerile oamenilor; dacă vedem ce grabnic ajung a se răspîndi anumite unelte pentru uşurarea vieţii; pe de altă parte vedem ce greu pătrund alte obiceiuri care prefac viaţa mai adânc. Dacă e vorba de modă, de pildă, schimbările vin numai decât; dacă e vorba de scrieri netrebnice, de cîntece neruşinate, iute fac încunjurat lumii. Lucruri care slujesc destrăbălării sau uşurătăţilor numai decât îşi fac drum în lume. Când este vorba însă de slobozirea omului din ghiara semenului său, de desfiinţarea robiei, uite că merge aşa de greu. Nu sunt 100 de ani de când s'a desfiinţat între creştini. Cum era să pătrumdă în lumea mohamedană? A intrat adânc în obiceiuri. Deci constatarea este că uneltele materiale străbat uşor, de asemenea şi stările sufleteşti păcătoase. Cele bune însă mult mai anevoios. De oarece însă tocmai acestea sunt cele de care omenirea are mai multă trebuinţă, urmează că pentru acestea trebuie să se muncească mai mult. Mai urmează că binele se dobîndeşte cu mai grele opintiri decât răul şi de aceia trebuia să muncim mai mult pentru el.

ITINERARUL

Operaţiunilor de verificare şi centralizare a tabelelor de recensământ ale clasei 1932 şi 1933, conf. art. 44 din Reg. legei de recr.

No. crt.	Anul, Luna, Ziua	Denumirea Plăşei
1	16 Oct. 1929	Transport la Plasa Pereschiv (Coroeşti).
2	17	Lucru la Plasa Pereschiv.
3	18	Idem. — Idem.
4	19	Transport la Plasa Simila (Bacani).
5	20	Lucru la Plasa Simila (Pueşti).
6	21	Lucru la Plasa Simila.
7	22	Transport la Plasa Tutova (Pueşti).
8	23	Lucru la Plasa Tutova (Pueşti).
9	24	Lucru la Plasa Tutova.
10	25	Idem. — Idem.
11	26	Transport la Plasa Jeravăţ.
12	27	Lucru la plasa Jeravăţ.
13	28	Idem. — Idem.
14	29	Transport la Plasa Ghidigeni (Ghidigeni).
15	30	Lucru la Plasa Ghidigeni.
16	31	Idem. — Idem.
17	1 N-brie 1929	Transport la Plasa Murgeni (Murgeni).
18	2	Lucru la Plasa Murgeni.
19	3	Idem. — Idem.
20	4	Transport la Plasa Banca, (Zorleni).
21	5	Lucru la Plasa Banca.
22	6	Idem. — Idem.
23	7	Transport la Com. Bârlad şi lucru.
24	8	Lucru la Com. Bârlad.

Idem

INFORMAŢII

Lenea, lenea. In acelaş nr. al *Universului*, păstrăm, pentru a nu lăsa să se piardă, nişte constătări ale doamnei *Sanda Matei*, din acele pe care domnia sa le încrestează în coloana din acel ziarî sub numele de «Crâm pee din viaţă» şi care ni se destăinuesc atâtea racile către care trebuie să deschidem ochii şi împotriva cărora trebuie să luăm măsuri. Este vorba de lenea care înaintează în valuri mari între noi. Se lenevesc nu numai bogaţii, nu numai cei care au cu ce trăi şi-şi scornesc petreceri ca să aibă cum îşi trece vremea, ci se lenevesc şi ceice n'au. Doamna Matei scrie despre lumea de slugi care umplu Bucureştiul şi care, venită dela ţară cu gând de a găsi de lucru, odată este cuprinsă de poftele pe care i le stârneşte viaţa de petreceri din marele oraş şi nu se mai gândeşte la agoniseala pentru care a venit. Sunt slugi care într'o săptămână schimbă mai mulţi stăpîni pentrucă nu le place să muncească la niciunul.

Ei bine, aceasta e o înfăţişare nenorocită şi primejdioasă. Din lumea leneşilor se nasc hoţii şi ucigaşii, căci omul care are pofte de petreceri, dar nu şi mijloacele de a petrece, se gândeşte la furt şi ucidere. Marea mulţime de hoţi nu fură pentru setea de a avea bani şi să se uite la ei, ci pentru a petrece cu ei.

De oarece între slugile de acest fel sunt multe femei, iată un câmp de lucru pentru societăţile femeieşti, de a se ocupa şi îngriji de aceste rătăcite care vin la Bucureşti ca să petreacă.

Doamna Matei face foarte bine că deschide ochii acestor societăţi către această racilă a vieţii femeieşti dela noi. Indreptînd-o pe aceasta, s'a înlăturat şi una din marile ispite ale hoţiei şi ale uciderii.

Ar fi trebuit oare să lăsăm nebăgate în seamă gânduri atât de temeinice şi zugrăviri atât de adevărate? Noi ne-am dat seamă că ele trebuiesc puse cât mai mult înaintea altora şi de aceia le-am păstrat şi acum le-am şi tâlcuit.

D-rul Puţureanu nu se lasă. — Cititorii vor mai fi ţinând minte numele D-rului *Puţureanu* din Vâlcea. E acel care, acum câţiva ani, a făcut multă vâlvă şi a stârnit multă aprindere între medici, prin spusa sa că vindecă oftica. Mulţi, dar nu medici, au luat partea D-rului Puţureanu. *Universul* s'a dat cu totul de partea sa. De asemenea ziarul *Galaţii Noi* din Galaţi ştim cu câtă căldură ţinea partea doctorului. In *Adevărul* însă, Dr. *Irimescu* scria viu împotriva d-rului Puţureanu. De atunci, lucrurile s'au potolit. Dr Puţureanu însă nu s'a lăsat de lucrările sale. Acum în urmă, citim că a înaintat Academiei Române un «Memoriu" relativ la tratamentul specific al tuberculozei. De asemenea, acest memoriu a fost înaintat Asociaţiunii generale a medicilor, Ministerului sănătăţii şi altor aşezăminte culturale şi intelectuale. Va urma oare de aci o nouă ceartă? Vom vedea.

Moartea lui Alexandru Davila. — Sâmbătă, 19 Oct. a. c. la 7 şi jum. seara, a încetat din viaţă Alexandru Davila, fost director general al teatrelor şi cunoscut scriitor în bucăţi de teatru. In urma unei încercări de a fi ucis de servitorul său, viaţa sa a fost mai mult o zăcere. De câţiva ani era mai sprinten şi scria câte ceva.

POŞTA REDACŢIEI

D l Marin Gh. Ilie, Costeşti-Vale-Dâmboviţa. Schiţa va fi publicată într'un număr viitor. Mai trimiteţi.

D-l Avocat Copuz, Bucureşti. Răspunsul va fi publicat în numărul viitor.

D-l Colonel Boteanu, Bârlad. Lipseşte Nr. 5 din anul 5, din «România Mare». Vă rugăm a-l trimite cât de curând. Mulţămiri călduroase pentru sprijinul dat.

D-l Profesor Cridim, Bucureşti. Vă rugăm a ne trimite informaţiuni mai pe larg, asupra Căminului de Ucenici.

Păr. D. Iliescu-Palanca,—Olteniţa. După dorinţă, sânteţi înscris; mulţămindu-i D-lui Traian Marinescu.

«Iară femeia să se teamă de bărbat». — Acestea sunt cuvintele Apostolului Pavel care se aud la slujba cununiei şi care sună ca ceva străin de simţirea noastră, în aceste vremuri când femeiei i se sărută mînă şi când numai de temere nu poate fi vorba. De aceia unii preoţi nici nu îndrăznesc să le mai citească şi le schimbă zicînd: «Iară femeia să respecte pe bărbat». Tocmai pentrucă aceste cuvinte însă rostesc o simţire străină de apucăturile de azi, au săgetat inima cuiva ca să vorbească despre ele. Acesta a fost d. avocat *Cesar Pascu* din Bucureşti care a vorbit despre această temă Luni. 21 Oct. a. c., la 8 şi jum. seara, la cercul cultural «Ionel I. C. Brătianu», Bucureşti, strada Rozelor 15, unde s'a ţinut a 63-a şezătoare culturală şi artistică a acelui cerc. Ar fi fost de interes să se fi dus cineva acolo să asculte ce a spus.

Nou congres misionar. — După congresul misionar dela Chişinău (6 – 8 Oct. a. c.) Societatea preoţească «Andrei Saguna de peste munţi» va ţinea al 9-lea congres al său la 6 şi 7 Noemcrie a. c. (acesta va fi congres misionar) în oraşul Alba-Iulia. Cine vrea să ia parte trebuie să scrie din vreme Părintelui Protopop *A. Baba* din Alba-Iulia.

Carte de cântări bisericeşti. — Păr. *Stupcanu*, fost profesor de muzică bisericească la Seminariul «Veniamin» din Iaşi şi locuind acum ca pensionar în Bucureşti, a scos de sub tipar cartea de muzică biserisească *Anastasimatarul*, aprobată de Sf. Sinod, şi care se găseşte de vânzare la locuinţa sa din Bucureşti, str. Nifon 34.

Unul care-şi poceşte numele. — Ce e mai frumos de zis? Rosdol ori Răsdolescu? Ei iată, pe unul îl chema Rosdol şi a făcut cerere la Ministerul judecăţilor să-şi zică Răsdolescu. Dar oare nu e mai urât Răsdolescu decât Rosdol? Oamenilor li se pare însă că sunt mai dihai dacă au pe *escu* în coadă. Ciudate gusturi mai vezi pe lume!

Nemulţămiri în tabăra politica iorghistă. — In tabăra politica a d-lui N. Iorga, se pare că şeful e totul, iar partidul nimic. Din an în Paşte, se aude şi de partid că se întreabă: Ce face d. Iorga? Iar d. Iorga se vede că face fără ca partidul habar să aibă de ceva, şi partidul numai la largi răstimpuri îşi aduce aminte că e partid şi că are de cap pe d. Iorga.

După o asemenea nouă trezire, partidul s'a adunat şi a stat de vorbă: ce este cu acest d. Iorga care face, dar nu-i întreabă? Fiind însă greu să-i ceară socoteală şi să-i spuie că domnia sa are un partid şi că trebuie să se sfătuiască cu el, partidul s'a mîngîiat singur, trimeţând veşti de mare dragoste d-lui Iorga.

Dar se vede că tot stă o racilă în sufletе faţă de nepăsarea cu care d. Iorga îşi tratează partidul, întru cât, în comunicatul acestui partid, dat ziarelor, citim că s'a numit o delegaţiune a acestui partid «care să exprime şefului iubit, dorinţa Partidului Naţional pentru o clarificare absolut necesară a raporturilor cu partidul Naţional-Ţărănesc. Această însă tot sună ca un fel de mîrîială: Bine, bine, eşti ce eşti d-ta, d. Iorga, dar noi ce suntem?

Apoi nu e acesta partidul d-lui Iorga? De ce partidul vrea să fie d. Iorga al partidului şi nu deandoaselea.

Cînd n'are cine striga pentru călugări. — Pe lângă Consiliul Central Bisericesc, care este aşezământul cel mai înalt de cîrmuire a Bisericii în treburile materiale, s'a înfiinţat o Casă de credit şi ajutor a Clerului, în el se găseşte un reprezentant al cântăreţilor, dar niciunul al călugărilor, deşi atâtea averi sunt ale mânăstiriilor!

Tipografia «Corpului de Jandarmi», Bucureşti

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 3 NOEMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 298 Apare în fiecare Duminică

Onor Asociația p. Literatura Rom. și Cultura Poporului Sibiu.

Jocurile de noroc fără de noroc.

Jocurile de noroc din țara noastră trăiesc acum un ceas rău. După ce, anul acesta, li s'au deschis porțile în câteva stațiuni însemnate de căutare a sănătății, după ce li s'a făcut nemeritata cinste de a fi acoperite cu o lege care să le dea dreptul de a-și face sălaș tocmai acolo unde oamenii trebuie să-și vadă de sănătate, nu de niște nemernicii care au dus pe mulți la sinucidere, — iată că nici nu s'a împlinit anul și roata norocului s'a întors. Jocurile de noroc au fost izbite de nenoroc. Căci oamenii legii au dat năvală de curând noaptea, în tainițele unde se juca în toi pe bani, unde se perdea într'o clipită agoniseala, pe care atât de greu o câștigi cu munca, și unde mulți erau ademeniți să risipească ușor, ceiace trebuie să te înveți a munci și a economisi.

Unde era aceasta?

In cluburi de care Bucureștiul e plin și unde, sub numele de cluburi, când nu se face altceva mai rău, se face școală de perdere a vremii, de pălăvreală zădarnică, de trândăveală și ușurătate.

Dar se face altceva și mai rău. Se face ceiace a dovedit pătrunderea stăpânirii în cuprinsul lor, lucru de care acum huiesc ziarele. Se face joc de noroc. Banii nu trebuie să mi intre în pungă pe calea muncii cinstite, cum trebuie să fie rânduiala sănătoasă a vieții, ci prin alergarea oarbă a unor bile, când nu este la mijloc ceva și mai rău: înșelăciunea.

Iată școală urmată de multă vreme, la care se dă învățătură fără plată, dar totuși cheltuind din gros, pe care însă inspectorii școalelor n'o cercetează, școală care lucrează în voie, fiindcă oamenii stăpânirii dau pe la ele la 3—4 ani odată. S'a mai vorbit de isprăvile lor, dar e mult de atunci. Se va întinde tăcerea și iar are să se vorbească peste 3—4 ani.

Dar ceiace ne miră acum, nu este că o furtună a venit peste școala jocurilor de noroc din anumite cluburi, unde buzunarele nătângilor sunt golite, ci ne miră cum aceste jocuri sunt arătate acum sub adevărata lor față, adică treburi de curată ticăloșie.

N'a fost însă totdeauna așa. Noi am mai scris aici, tot anul acesta, când cu legea acestor jocuri pentru primirea lor la Constanța, Sinaia, Băile Herculane și mai nu știm unde. Incă înainte de aducerea legii, știm că se iviseră glasuri care, pline de încredere în cuvintele lor, luau de sus pe alții și batjocoreau pe ceice se împotrivesc jocurilor de noroc. Nici mai mult, nici mai puțin se spunea că ele au să fie mântuirea Sinaiei. Miezul tratării era că Sinaia cade, fiindcă n'ar mai avea jocurile de noroc în sânul ei; la care noi liniștiți am fi răspuns: cadă! dacă atâta e puterea ei și altceva nu mai poate! Decât să trăiască prin păcat, mai bine să tânjească. Dar adevărul e că vrednicia Sinaiei nu putea fi acest fleac. Ea era în cinste de multă vreme, de când sălășluia, acolo Regele Carol pe când încă nu se pomenea de jocurile dela Casino.

Da, am citit în ziarul «Curentul» glasuri de scriitori, pomeniți de noi aici, care, nici mai mult, nici mai puțin strigau tare în folosul jocurilor de noroc.

Apoi jocurile de noroc sunt ori bune ori rele. Deci acum se pune întrebarea: Dacă sunt bune la Sinaia, nu sunt bune, și la București? Atunci de ce stăpânirea le urmărește? Și dacă am avut cuvânt sprinten și ton care te lua de sus în folosul jocurilor de la Sinaia, de ce domnii care astă vară scărmănau pe protivnicii jocurilor nu sar acum să apere isprăvile de la cluburi?

Ba mirarea noastră este mai mare că azi vedem jocurile tăvălite în însuși ziarul în care astă vară le vedeam ocrotite, în «Curentul». Spre marea noastră plăcere, în nr. de la 30 Oct. al acelui ziar, citim, din condeiul d-lui Grigore Patriciu, un articol cu numele «Sigilațile», în care se scriu, despre jocurile de noroc de la cluburi, gânduri pe care în totul le mărturisim și noi. Oamenii legii, care au făcut descoperirea proaspătă de la cluburi, sunt îndemnați să nu înceteze, să meargă înainte pe calea aceasta, fiindcă vor face un bine societății. Banii strânși de la joc folosesc numai unor inși certați cu legile, scrie d. Petriciu, inși care, din acești bani, își întrețin ibovnice și trăiesc ca domnitorii.

Care e folosul a acestor jocuri. Niciunul. E o pagubă pentru obștie. Câștigă doar dricarii, fiindcă astfel de jocuri duc la sinucidere.

Bravo! ne pare bine că citim astfel de cuvinte. Dar d. Patriciu ar putea sta de vorbă cu unii colegi ai săi din redacția Curentului, care astă vară au scris altfel. Totuși nouă ne pare bine că acum tonul s'a schimbat și că jucătorilor în toi de noapte la masa verde li se ține singurul grai pe care-l merită.

Arhim. SCRIBAN.

Apostolatul de mâine

Un apostolat frumos e acela de învățător. Consolidarea spirituală a patriei e prima parte din opera lui națională, după care urmează aceea de creare a unei mentalități de lucru.

Invățătorul din România trebuie să aibă o cultură cu mult superioară aceluia de astăzi; ba mai mult, trebuie să fie cu mult mai bine pregătit decât învățătorul din țerile civilizate din Apus și cu o tradiție culturală.

In țeri cu o tradiție culturală, învățătorul e însuș mediul social. Cultura se găsește până la aproape de risipă și nu se poate plânge nimeni de lipsa tradiției; iar mijloacele educative, sunt la îndemâna tuturor.

Astfel că rolul învățătorului într'o țară ca Anglia, cu un analfabetism inexistent, e redus la un simplu agent transmițător al culturii existente.

La noi, educația în pripă formată tineretului de școlile normale, este recunoscută că lasă mult de dorit. In țara noastră rolul dascălului nu se mărginește numai la acela de transmițător de cunoștinți de învățătură elementară; ci, are de îndeplinit o adevărată operă, în care pregătirea sufletului nostru național trebuie să aibă un rol primordial.

Invățătorul în România ar trebui pe viitor să fie numai cei cu titlul academic de doctor sau licențiat. Școlile normale actuale cu programele lor, ar trebui socotite ca școli pregătitoare, din cari să se selecționeze viitorii studenți pentru apostolatul de dascăli de învățătură elementară; căci această învățătură va fi temelia pusă în clădirea unei națiuni formate din caractere conștiente în Stat.

Invățătorul pe lângă aceste atribuții, trebuie să fie un model pentru comunitatea în care trăește.

El trebuie să fie cărturarul satului și un ajutor al preotului,—care și el să nu fie admis la preoție în biserica noastră ortodoxă decât având deasemeni titluri academice—, pentru a întări credința noastră strămoșească atât de mult slăbită de influența propagandiștilor străini. Acești cărturari, prin educația și civilizația lor superioară, vor simți nevoie în comunitatea lor de necesități moderne; și prin aceasta, vor contribui la îmbunătățirea civilizației satelor, căutând să impună și sătenilor noștri din mijloacele de traiu modern și civilizat.

Ei vor fi un model pentru comunitate și vor putea, uzând numai de capitalul săteanului, să aducă cu mult mai mari îmbunătățiri decât lăsându-se totul în sarcina bugetului Țării.

Cultura lui superioară va contribui apoi într'o largă măsură al degaja de oblăduirea regimului, stând rece și liber la spusele politicianilor.

Astăzi când se strigă mereu că sunt prea mulți studenți și când se caută a se încătușa tineretului libertatea de a se cultiva, chestiunea unui învățător de caracter, devine de o importanță capitală Ar trebui să se formeze convingerea în fiecare student, că satele trebuie să fie locuri de onoare, în special pentru apostolat, și nici de cum locuri de surghiunuri.

Educația poporului și civilizația satelor nu poate fi realizată de Țară, așa cum ar putea deveni o realitate prin acești cărturari. Și în primul rând, ar fi suficient să se se acorde numai un salariu omenesc, pentru a se putea încuraja imigrarea lor la sate.

Gheorghe V. Lohan
Prof. de Limba Engleză

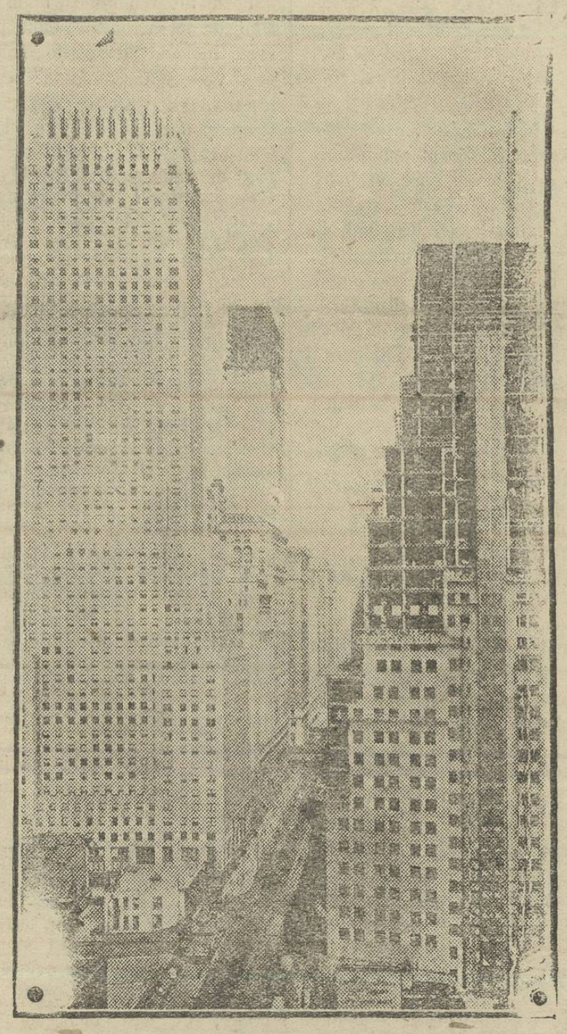

«ZGÂRIE NORI»
Cei mai înalți «Zgârie nori» din New-York, unul cu 58 de etaje, altul cu 57.

Carul

A pornit în faptul serii
Din dumbrava depe vale,
Doi juncani și-un car cu iarbă,
Legănându-se agale.

Și-a'nceput din car flăcăul
Tolănit, să-și cânte jalea,
De-ascultau și boi și pasări
Și câmpiile și valea.

Ingânat cu glas de clopot
Cântul lui își zice zorul.
Și tot vine; vine carul,
Lung e drumul, mare-i dorul!

In hugeacul de căpriță
Uude drumul lui se'ncruce,
La răspântea cu troiță
Și-a făcut flăcăul cruce.

. . . . . .

A pierit în noapte lunca,
Florile și toate cele,
Dar din car se-aude încă:
«Foaie verde trei smicele!»

St. V. Păun-Rovine

Cugetare

Să mulțumim lui Dumnezeu când suntem nemulțumiți de sufletul nostru. Dezacordul vieții cu ceeace ar trebui să fie e tocmai semnul vieții, mișcarea ascendentă dela mai mic la mai mare, dela mai rău la mai bine.

Tolstoi 1828—1910

Scarlatina bântuie cu furie

Cu toate că omul este o ființă care simte mișcând în sine puterea libertății, totuși el se găsește că are anumite drumuri trase pentru viețuirea lui și de care nu se poate despărți fără pagubă pentru el. De exemplu, omul este pus să trăiască o viață cumpătată, să se hrănească bine și să bea în măsura care trebuie, pentru a-și duce zilele. Este liber să și calce acest fel de trai și să mănînce cu îmbuibare, să bea pînă cînd își pierde mintea dar aceasta se răzbună asupra sa, prin boalele care se nasc și care îl duc la ruină.

Dar aceste boale vin și asupra membrilor din familie și iată un rău, care la un moment dat primejduește societatea. Din băutura fără măsură, din mîncarea fără măsură vine distrugerea avutului, neglijența și neîngrijirea în mare măsură a copiilor și îmbolnăvirea lor.

De aici urmează că părinții să dea o îngrijire mai deosebită copiilor, iar dacă cumva s'au ivit cazuri de boală în familie să le declare la timp, căci copiii săi vin în contact cu altă lume, pe care o poate molipsi și iată la un moment dat întinderea boalei.

Astfel am putea zice, se explică atîtea cazuri de boli prin școale și în special în cele primare, că sînt mai mulți bolnavi anul acesta decît în ceilalți ani.

Nu mai departe, să luăm de exemplu orașul București. Din 80 de școli primare cîte sînt, 40 de școli au bolnavi de scarlatină, cîte 2—6 cazuri în fiecare din aceste școli.

Așa dar, multe din acestea au fost închise pe cîte 5—6 zile, dar nu e de ajuns.

Dacă părinții copiilor ar anunța la timp cînd s'a ivit în familie un asemenea caz și ar opri pe ceilalți copii de a mai merge la școală, atunci întinderea acestei boale molipsitoare și a altor boale, care bântuiesc în special toamna și iarna, n'ar mai face atîtea cazuri.

Dar se procedează altfel. Părinții copiilor ascund aceste cazuri, nu spun nimănui, se îngrijesc prea puțin de astfel de cazuri și-și trimit odraslele celelalte, care au stat cu bolnavul la un loc, la școală și astfel boala se întinde.

Ce-ar trebui de făcut?

Cînd s'a ivit undeva un astfel de caz, să se anunțe imediat serviciul sanitar, căci acesta niciodată nu îngăduie bolnavilor să rămînă la casele lor, mai ales dacă e nevoe de apărarea sănătății celorlalți din familie și apărarea sănătății publice.

Părinții să ia măsuri de prevedere contra acestei epidemii, imediat ce aud că bîntuie prin împrejurimile locului. Cum?

Prin supravegherea cu cea mai mare atențiunea copiilor. Să fie ținuți cît mai mult în casă. Să nu li se dea voe a se duce la teatru și cinematograf, sau alte locuri periculoase. Să învețe pe copii de a nu cumpăra bomboane sau alte zaharicale dela bragagerii sau de la vînzătorii de pe stradă. Să se spele mai multe ori pe zi cu apă care să conțină un desinfectant, sau în lipsa acestuia, cu apă caldă și cu săpun. Să-și clătească bine gura înainte de culcare cu apă oxigenată.

Urmând toate acestea, bolile ce bântuesc și în special la copii, vor fi înlăturate la timp.

Gîndindu-ne la datoriile ce le au părinții pentru copiii lor, vom vedea că sînt foarte mari, căci viața familiară dacă umblă în mod sănătos, și cealaltă obște va progresa. Căci viața obștească poate să aibă cea mai bună întocmire a slujbelor ei și dacă familia nu umblă sănătos, se simte imediat lipsa aceasta în toate treburile oamenilor.

Iată deci ce se cere în împrejurări ca cele de mai sus, unire strînsă între familie și obște, pentru progres în ceia ce privește sănătatea, căci dacă familia e sănătoasă, nu va mai fi grosul poporului amenințat de epidemii și apoi de aici, dacă sîntem sănătoși vor veni celelalte progrese.

Deci dar, în aceste momente cînd bântuesc aceste boale, să se aducă la cunoștința serviciului sanitar, imediat ce s'a ivit un asemeuea caz, ca să nu amenințăm și pe frații noștri cu boală.

Diac. V. Fussu

„Fără de suflet nu se poate face nimic"

Cât de mult trebue să pătrundă pe cititori aceste cuvinte. Le spune P. S. Scriban în articolul «Fără de el nu puteți face nimic.» Mare dreptate are P. S. Scriban. In sufletul P. S. Sale plin de înțeles — pătrunzător al timpului în toate ramurile, vibrează acea dragoste pentru binele tuturor, spunând parcă celui mai de rând meseriaș sau slujbaș; «degeaba! fără ca să pui suflet în slujba ta n'ai să faci nimic în viață»! Oare cum dă Dumnezeu lumii aceștia oameni care să înțeleagă și să vadă toate câte se petrec ceas cu ceas în trecerea timpului, oameni care-și lasă peste ocupațiile lor pentru care sunt hărăziți în lume și arată obștii drumul drept care trebue să-l urmeze?

Ce-i interesează pe ei? Ce nevoie au ei de alții care trimit scrisori din fotoliul ministerial cu sfaturi cu îndemnuri; și acei care primesc poate-și învălue codrul de mămăligă în hârtiile acelea și pleacă dimineața când întunerecul se luptă cu lumina, în șușletele carului la plug? Ce nevoe au ei de măselele sărite și de oasele rupte ale acelor care-și pierd timpul de pomană alergând pe câmp, sau frământându-se pe scenă!? Au ei sunt oameni cărora Dumnezeu le-a dat 10 talanți? Ei sunt oameni care-și pun suflet pentru meseria și pentru slujba lor. Ei sunt oameni care le pare rău de ce văd și sufletul lor înțelegător, cinstit și cuminte nu rabdă să vadă acest lucru care duce lumea pe făgașul rău spre prăpastie La vechii Romani, Primăvara când se făcea inaugurarea plugarilor, generalii mergeau din palatele lor la țară și țineau de coarnele plugului trăgând ei cea dintâi brazdă,—dând sfaturi agricultorilor cum să lucreze pământul,iar nu prin epistole plătite gras și fără nici un rezultat; căci agricultorul nostru de azi învălue codrul de mămăligă în ele. In vremurile vechi existau gladiatorii (luptătorii) dar existau pentru ca să se lupte cu acei care erau contra poruncilor Impăratului, care prin puterea trupului lor răpuneau pe cel care nu era de aceiași părere cu împăratul.

Erau și jocurile «Olimpice» dar slavă Domnului se făceau din patru în patru ani! Apoi azi vezi hârtii mari de 2 metri scrise cu litere de 3 palme că în ziua de cutare, cutare «Champion» va rupe dinții cutărui «Champion» în cutare loc. — Jocurile, vinul, femeile, luptele cu gladiatorii au dus în prăpastie poporul Roman, care a strălucit pe vremuri!

Oare aceste lucruri care se petrec și în țara noastră nu o să ne ducă de râpă?! «Sus toți poruncesc, dar jos toți lâncezesc». Sus toți fac pe fariseii, iar jos bieții oamenii se roagă «Doamne iartă-ne pe noi păcătoșii». Sus toți trimit scrisori și manifeste— că noi facem, că noi dregem, că noi... postim de...?! iar jos același cântec — aceiași poveste!! Sufletul lor este încuiat cu 9 lacăte și nu poate să iasă, să vină acolo unde trebue să contribue pentru binele aproapelui — Stă și numai se lăfăește!! Ce-i pasă lui de biata turmă?!

A pornit șuvoiul!! Sărmana câmpie că rău se va inunda! Sus la oamenii care lucrează numai pentru interes este motivul cel mare. A pornit acest nenorocit șuvoi și jos! și-a luat cursul de sus!

Țaranul nu-și mai pune suflet pentru ogorul lui. Cismarul nu-și mai pune tot «dichisul» pentru cisma clientului, fierarul fa fel, slujbașul stă cu ceasul pe masă «treci zi treci noapte apropiete leafă»... și aceiași poveste peste tot. Rari sunt acei care își dă sufletul pentru meseria și pentru slujba lor! Și ei dacă își fac datoria sunt tratați ca vai de capul lor spunându-le «că nu știu să trăiască».

Vremurile schimbă pe om dar și Dumnezeu când n'a mai putut răbda n'a schimbat și vremuriie și oamenii. Rău când într'o țară se ajunge ca astfel de lucruri să se discute dar nu ai încotro, te doare sufletul și nu poți să taci. Când vezi că la ori ce lucru lipsește suflet și totul se face de mântuială ca să se afle în treabă, apoi să se știe că rău o să ajungem. Când într'o țară se ajunge ca să se strige noi, facem și dregem și când ai căuta să vezi sufletul cât este de departe te ei cu mâinele de păr și zici «Doamne, cum pot oameni aceștia să vorbească fără rost să înșele să mintă să-și bată joc de biata lume?! Eu cred că acești oameni nu sunt oameni și Dumnezeu știe ce mai sunt. Că dacă ar fi și ei oameni nu ar face așa și ar pune și ei suflet pentru binele altora ridicându-i din noroiul în care zac.

Dem. I. Iliescu-Palanca

Invierea fiicei lui Iair

Ficioară, scoală-te! Și sa întors duhul ei — și a înviat îndată».
Luca XIII—41

Frate Creștine,

Plâng și mă tânguesc când gândesc la moarte!

Viața pământească este trecătoare și plină de deșertăciuni. Nimeni nu trăește veșnic pe acest pământ, pentru că însuși pământul nu este veșnic. Moartea este începutul altei vieți — plină de bucurii sau de dureri, după cum viața pământească a știut să trăiască în păcate sau în fapte bune. Faptele bune sunt cununa sufletului, cu care pe lumea cea veșnică se fălește în fața tronului divin, iar păcatele sunt cărbuni nestinși care ard veșnic sufletul, care în viața pământească nu a știut să trăiască decât în noianul nesfîrșit al lor. Sf. Apostol Pavel spune într'una din scrisorile sale: „Intru toate necaz pătimind, dar nu strâmtorându-ne, lipsiți fiind, dar nu de tot desnădăjduindu-ne, goniți fiind, dar nu prăpădiți!». Noi știm că de se va strica casa noastră cea pământească, a cortului acestuia, zidire de la Dumnezeu avem casă nefăcută de mână în ceruri» (II Corint. IV—8.16—V—1—).

Casa noastră cea pământească este trupul cu care vieţuim pe pământ. Odată cu trupul vieţuește și sufletul — și dacă trupul va muri sufletul nostru va merge în ceruri, loc pregătit din veac de Dumnezeu.

Că unele suflete se vor chinui, iar altele se vor bucura, aceasta este răsplata faptelor lor de pe pământ, după cum spune Sf. Evanghelist Ioan în cap. V 38 «Și vor eși cei ce au făcut cele bune întru învierea vieții, iar cei ce au făcut rele întru învierea judecății".

Legătura noastră cu Dumnezeu este Religia, iar sâmburile ei este credința. Dacă în trecerea vieții noastre pământești vom fi nutriți de căldură, ci ne vom mântui de orce păcate pecare le va avea sufletul nostru. Credința este: «încrederea temeinică despre cele ce sunt nădăjduite și dovedirea lucrurilor ce nu sunt văzute» (Evrei XI—1). Trăind în lumea aceasta cu credință nestrămutată în cel ce-a făcut cele văzute și nevăzute, viața noastră va fi plină de bucurii și când va suna ceasul ca să trecem dincolo — ne vom desfăta în bunătățile cele veșnice, încununați de pazele strălucitoare ale traiului Dumnezeesc.

Prin credință ajungem la mântuirea oricărui păcat care ne roade sufletul. Prin credință scăpăm sufletul de focul gheeni, prin credință și prin fapte bune așezăm ce este mai sfânt în noi, sufletul în grădina plină de frumusețî, de primăvară veșnică și de bunătăți nesfârșite.

Frate Creștine,

Iair era mai marele sînagogii și avea și el o fiică de 12 ani pe care moartea o prinsese în mrejele ei ca s'o ducă dincolo în veșnicie. Când vine moartea acel necruțător vrăjmaș al omenirii și al vieții, la cine ne mai putem noi îndrepta nădejdile decât la cel Atotputernic Există vreo ființă omenească în lumea aceasta care ne scapă de acest vrăjmaș? O! Nu! Nu există! Există însă Dumnezeu, care ne a dat viața și care după porunca Lui ni se ia oricând înapoi El. La cine trebuia să se ducă Iair ca să scape pe copilul lui drag din ghiarele morții? La nimeni decât la Dumnezeu. Și dacă s'a dus s'a dus cu toată credința lui, rugându-l fierbinte să-i redea viața. «Nu mai plânge, crede și fiica ta se va mântui» și mergând în casă unde zăcea, a luat-o pe ea de mână și i-a zis: «Fecioară, scoală-te! Și atunci moartea înspăimântată de porunca Dumnezeirii a dat drumul din ghiorele ei vieții, lăsând-o să se reîntoarcă în corpul copilei.

Și a înviat îndată...

Și popoarele înspăimântate lăudau pe Domnul, iar vrăjmașii lui se întrebau: «cu ce putere scoală lumea din morți, fiul Nazarieanului! Cu ce putere vindecă bolnavii, cu ce putere lecuește vederile orbilor!!... Cu ce putere dărâmă zidurile Ierusalimului. Cu ce putere s'a întunecat cerul, cu ce putere a rupt catapeteasma templului, cu ce putere sa cutremurat cerul și pământul, cu ce putere s'a descuiat piatra pecetluită?!!

Orbilor și întunecaților la minte vrășmași ai binelui și virtuții, speculanții ai vieții pământești. Cetățenii încăpățînați ai veacului de tristă memorie, nu cumva și voi vă întrebați cu ce putere a săvârșit blândul copil al Nazaretului minunile sale?!

De vă întrebați sunteți neghina grâului, de nu vă întrebați sunteți grâul curat.

Vedeți că a adormit sufletul în voi, vedeți că nai pierdut lumina ochilor, vedeți că v'a asurzit urechile și nu o să auziți nici ciocânitul trist al morții când va bate în uşe ca să vă duceți unde viermele nu doarme și unde dinții scrâșnesc și blestemă pântecele care va născut. In care dintre voi există credința lui Iair? Care dintre voi aleargă, cu sete după Domnul rugându-l să-l mântuiască?

Sculați-vă, și începeți o nouă viață, viața plină de bucurie a lui Iair, voi orbilor cu inima! — Bate la uşe Domnul, desprindeți genele ochilor și vedeți-L. — Urechile voastre nu aud? E glasul Domnului care strigă «sculați-vă» nu mai dormiți în întunericul distrugerii sufletești — sculați-vă și trăiți urmând căile Domnului, în primăvara veșniciei încununați de aureola tronului Dumnezeesc.

Amin.

Pr. Dem. I. Iliescu Palanca

DURERI TRĂITE

Pacostea dansurilor... moderne

La sate ca și la orașe de câtva timp vedem inventate felurite feluri, de felurite felurimi, de dansuri zise moderne și care amenință de a distruge până în temelii ceia ce este românesc, ca jocurile: polca, bătuta, hora brâul etc.

Peste tot schimonosiri în tot felul, de te incrucești când privești. In locul dansurilor românești vedem dansându-se: «șarleston», «hop-strop», «învalțuri», tango și alte multe porcării de felul acesta.

Și de unde sunt aduse, venite toate acestea? De prin zisele „civilizatele" țări ca Franța, Anglia și mai cu seamă din America. Și acum de unde le-au și aceștia imprumutate? De la un popor ce-i au sub stăpânire numiți Negri. Cu alte cuvinte obiceiuri luate de la un popor sălbatic și cu apucături barbare. Iată deci toate noutățile acestea de unde vin. Acești negri, sunt răspânditorii acestor dansuri și pe care noi le numim «moderne», adică acestor dezmăturî și joc de desordine. De la acești negrii, americanii imediat le-au imprumutat, unde negrii joacă pe scenele teatrelor americane, dansurile lor „naționale" și care nu sunt altele decât obiceiuri din viața lor.

De la americani, numai decât europenii noștri le-au împrumutat și care sunt des în contact cu poporul american apoi de aci cu capitalele țărilor—(Paris-București). iar de aci prin capitale județelor și apoi imediat satele noastre.

Dar această răspândire s'a făcut mai repede decât se crede, mai repede chear ca orce boală molipsitoare, știți ca orice lucru rău care se răspândește ușor.

Intr'adevăr intrând în istoricul dansului, vedem că pe acestea îl întrebuințează foarte multe popoare, un fapt încă moștenit din vechime. Așa putem vedea dansul și-n biserica noastră la facerea cununiilor religioase, deci nu e ceva care trebuește indepărtat. Numai turcii nu dansează. Poporul nostru — cu durere o spun că numai o parte—își păstrează ceia ce trebuie moștenit.

Insă ceia ce vedem mai mult prin satele noastre e o durere jocurile nici măcar la locul lor nu sunt dansate, privind crezi, că i-a apucat tremuricii sau ceasul cel rău.

Oare nu se poate pune vreo rezistență, contra năvălirei a acestor obiceiuri barbare?

M. Gh. Bălan-Buzeni

RACHILA

de D. I. DOGARU

Stăteam, se vede, cam de multișor ascultând armonia bizară a valurilor ce se sbăteau neputinciose de țărm. Ecoul monoton al crestelor albe ce vâsleau grăbit către nisipul malului mă vrăjise și mut în fața imensei oglinzi răscolite, priveam în gol,

Deaceia, se pare, că și nisipul complice cu pașii molateci ce se strecuraseră în dosul meu nu-mi desvăluise, apropierea cuiva. Simțind miros de fum de tutun, deabea atunci îmi adunai gândurile împrăștiate revenindu-mi.

— Bună sara, domnule, da tare mult se vede că vă mai place huruiala asurzitoare a mării! De bună samă că găsiți o plăcere uitându-vă cum se ia la întrecere marea cu malul. Moș Afanasie nebăgat de seamă răsărise ca din pământ lângă mine smulgându-mă din visare. I se păruse că prea mult stau pe țărm și venise să vadă cauza. Tăcu văzând că încă mai privesc în zări, oftă povestitor de trist ca pentru el și scuipă șuerător printre dinți în spuma jucăuşe ca o dantelă diafană.

Afanasie era unul dintre cei mai dibaci pescari și fala febrienilor. In afară de dexteritatea pe care o capătă cineva exercitând aceiași meserie, el mai avea un dar prețios: bunul simț și prevederea. Cât ținea coasta mării până dincolo de Sf. Gheorghe tuturor le era cunoscută dibăcia lui moș Atanasie, puterea lui de fermă hotărâre și tot în aceiaș măsură lipsa de rival în ceia ce privește beția,

Când din cauza furtunilor nu puteau intra cu năvoadele în larg el nu se mai trezea câte o săptămână, Bea și și afurisea tovarășii că sunt ca niște găini plouate ce nu pot să înghită decât câteva picături de rachiu. Dar când porneau pe toamnă năvoadele înspre Sulina! Să te ții chef de bucurie că și revede tovarășii sulineni, buni și meșteri «căpitani». Era cunoscut dela Bugaz până departe de Sf. Gheorghe.

Era înalt, puternic cu o față încadrată de o barbă roșcată ca mai toți lipovenii din această regiune. Avea ochi albaștri adânci, de-i vedeai în ei oglindirea sufletului, plini de o lucire blândă, înnotând veșnic într'o scăldătoare caldă de lacrămi. Mâinile și fața arse de soare și de unda sărată a mării. Ducea în trupul lui voinic o sănătate nesdruncinată de boale.

Moș Afanasie nu prea avea mare încredere în doftori: poate că nu avusese nevoe de ei.

Vorbea moldovenește cu un accent și o dulceață specială lipovenilor. Graiul liniștit ca o poveste domoală din bătrâni spusă în faptul serii când s'aprind stelele pe bolta albăstrie.

. . . . . .

Lângă mine moș Afanasie își aruncă țigara în sdrențele sparte ale unui val. Marea se frământă furtunos cu talazuri uriașe năvălind barbar către țărm.

— Nu intrăm cu năvoadele în astă noapte, răsună glasul moșului lângă mine cu un ecou de furtună. E prea mare și haină furtuna. N'am văzut-o cam de multișor așa de răsvrătită. Să mergem la colibă. Mi-ai spus că dorești să petreci o noapte pe malul mării. Dacă-i așa am să stau și eu cu d-ta, nu mă duc în sat să beau. Ce, Dumnezeu, când ai oaspeți nu se cade să te duci și să-i lași pustii.

Avem să ne hodinim ca și ceilalți pe stuf și marea ne va cânta la cap.

Pornirăm spre colibe mânați din spate de palele furtunii. Dinspre miază noapte cădeau vitralii îndoliate cernind pământul și marea în scoarțe negre de amurg. In colibi licăreau lumini de focuri tihnite și în jurul lor se mișcau umbre fantastice. Lângă coliba noastră se auzea un cântec melancolic cernit printre trestiile colibei în urletele vântului.

Noaptea căzuse pe pământ și pe mare... Moș Afanasie îmi pregăti un pat de trestii peste care așternu câteva țoale. Ne lungirăm ascultând clocotul furtunii.

Alături un refren de cântec trist răzbătea amestecând în noapte un nume abea desluşit.

— Moș Afanasie, dece repetă fetele mereu numele acesta Rachila?

Fundul colibei se ilumină de focul capătului de țigară tras cu putere. Dând drumul fumului moșul tuși și'apoi tăcu... Intr'un târziu:

— Vezi, fetele astea cântă cântecul unei fete de ovrei care a trăit până mai acum câțiva ani în sat la noi: o chema Rachila. N'ai auzit de întâmplarea asta. Chiar așa; de unde erai să auzi d-ta? Doar n'ai fost pe la noi de multe ori.

...Rachila era singura fiică a bătrânei Sara, ovreica ce ținea mai demult o prăvălioară de mărunțișuri și dresuri pentru fete, colo chiar lângă colțul primăriei. Când a orbit Sara, prăvălia a mers prost și biata femee cu fata ajunseră la grele zile. Dar Rachila harnică, nu se dă în lături de la muncă și ar fi săpat și'n peatra seacă numai să alunge nevoia și sărăcia. De aceia nu ne mirarăm când am văzut-o tragând în rând cu fetele și flăcăii noștri năvoadele, după toana de la miezul nopții. In rândul flăcăilor era și Parfir feciorul lui Ivan Nazarovic Marcov, un chip și o mândrețe de flăcău. Fetele șopteau pe înserat pre cum că Rachila ar fi în dragoste cu frumosul lipovean. Curajul lui de rechin îl apropiase de fată: și nici ea nu era mai pe jos de el.

Dar pe semne focul dragostei i-a împins mai departe de limitele cuvenite; se vorbea pre cum că Rachila ar fi rămas cu Parfir... Glumă, sau din răutate la început, dar cu timpul se adeveriră bârfelile... Dacă fata ar fi fost de o lege cu noi, lucrul n'ar fi fost așa greu.

De! greșala-i greșală. Dar fata era ovreică și nu se putea trece așa ușor. Parfir îi spuse că el ar lua-o dacă ea s'ar boteza în legea noastră. După scurtă gândire ea primi, chiar mai iute de cum se așteptase el. Rămânea acum să se primească hotărârea «sfatului» nostru și acolo totul era cum spunea popa. Ne adunarăm la biserică cu popa și toți ceilalți. Păcatul era mare, dar greutatea era în ceia ce privea pe fată. Batiuşca*) și cu alți bătrâni nici nu voiră să audă de o botezare, ba chiar găsiră blesteme ucigătoare. Am rămas înmărmuriți de această hotărâre închinându-ne, că ceia ce s'a făcut era după legea noastră..

Când i-au spus lui Porfir hotărârea «sfatului» el a isbucnit în plâns știind ce soartă îl așteaptă.

Chiar în acea seară i-a spus și Rachilei dureroasa veste. Ea cu râsul pe buze l'a încurajat:

— Lasă dragul meu; asta nu-i nimic! Dacă nu aici pe pământ cel puțin în cer și tot vom fi împreună. Acolo în fața lui D-zeu nu vor fi nici ovrei, nici creștini... A doua zi nimeni nu mai zări pe Rachila. Deabea după vreo patru zile se svoni că în dreptul Vâlcovului marea ar fi aruncat la mal o femee înecată. Nu era nici o îndoială că era ea!

Plecară două bărci de la noi și spre seară aduseră în sat trupul fără viață al bietei Rachila. Se dăruise mării pentru a scăpa de deșertăciunile lumii acesteia...

Tăcu îndurerat. Afară vântul alerga în tropot pe largul nestăvilit al câmpiei.

Cântecul încetase. Fetele dormeau somnul agitat al tinereței. Doar valurile spărgându-se de țărm murmurau cu foșnet de spumă: Rachila... Rachila... Rachila...

*) *Părintele.*

Răvașe Educative

Tudorică dragă, Păpușe...

Te'nțeleg... din cele ce-mi scri tu, reiese că nu prea ești mulțumit de stăruința pe care soția ta o pune pentru creșterea și educația copiilor tăi. Să știi, dragul meu, că nici o sarcină nu este mai grea ca aceasta.

Zilnic apucăturile unui copil, trebuesc studiate sub microscop. Numai astfel se poate ști cât prețuește și ceia ce trebue cultivat, ori înlăturat la dânsul.

Gândesc că nici o satisfacție nu poate fi mai mare pe lume decât d'a fi bună mamă, d'a fi dat societății un om desăvârșit, cu alte cuvinte d'a fi fost o Cornelie mamă a Grahilor, sau Oltea, mama lui Ștefan cel Mare.

Regretele târzii ale mamelor, socotesc că va să fie ceva cât se poate de dureros. Zilnic ele vor să aibă'n mintea lor ceasurile pierdute cu petrecerile, atunci când în copiii lor — să'ncuibau viţiile, dar cu atâta uşurință, dea datoria lor. au lipsit, perzând, vremea la Masa verde, ori în saloane, ca s'asculte cine știe de nimicuri, ce banalități.

Hotărât că — grija unei mame —să nu fie rubrica scandalurilor și mersul lumei, ci rostul casei sale. Datoria sa este ca între ea, soț și copii să formeze un fel de legături dulci cari, departe d'a încătuşa greu să-i unească frumos ș'atât de puternic în cât voința unuia să fie legea celuilalt, dorința unuia dintre dânșî, dorința tutulor.

Totul între ei cimentându-se cu iubire,—totul din ea să decurgă.

Vor fi copii îngeri când mamele vor fi Madone!...

* * *

Fabula spune că, Fetis spre a face pe fiul său Achile invulnerabil, l'a scăldat în râul Stix. Această poveste este foarte frumoasă și bună astfel ca, mamele să și-o explice deprinzând pe copii lor—cu tact, cu răbdare, cu muncă și cu judecată.

Numai astfel ei se vor oțeli, vor putea să lupte cu toate vicisitudinile vieței. Cufundându-i în moliciune îi expunem la toate suferințele. Ca mari vor fi — la sigur prada tutulor viţiilor.

Neglijențelor părinteşti se datorează desfrâul de azi, înfirat atât de bine, — în acest ziar, de către Păr. diacon Fussu în articolul său «Fapte cari ne 'ngrozesc».

A fi bună mamă, nu este tocmai lucru ușor, ci va să-ți croești o viață 'ntreagă de abnegații și devotament.

Faptele tale va să fie asemenea albeței zăpezei ș'a crinului, altfel... mai întîi cei mai apropiați ai tăi—soțul și copiii îți vor vedea faptele și atunci... puterea ta asupra lor și influența ce-aveai, a sburat!...

«Fiind păpuşe tu nu te poți aștepta ca fiul tău să iasă om...

* * *

Se 'nțelege că numai dacă ești mamă c'o mână de fier tu vei ajunge să poți da țării, fii cu piepturi de oțel. Așa și trebuie pentru formarea familiei, această slabă celulă organică a Statului, unde mai toate mamele—cu dare de mână—sunt: Păpuși. Păpuși în locuințe cu madamele streine, vitrege de neamul și de sentimentele noastre, de unde ne iese contigentul atâtor descreerați, cari plutesc între cer și pământ, atâtea maimuțe, cari imitează și contaminează de şubrezenia morală—a acestor câtițe streine, cari de era ceva de capul lor, d'a'veau un fond de cultură, firește că rămâneau în țara lor. Mardalele astea vin la noi, ne'nveninează și ne sluțesc copiii, (că eu văd cum îi snopesc în bătăi p'aici prin boschetele dela şosea) fac la intrigi, sparg la case, ne ponegresc, ne năucesc cu pretențiile, cu furturile, și cu neglijența lor. In ori ce casă—cu madamă streină,—educația lasă foate mult de dorit, Cine e de vină? Păpuşea, care merge la fiewe oc kloc la curse, la teatru, la strand, la pocăr, la patinaj la cinema, la întâlnirea amoroasă și acasă cârtița streină, înalță moşuroae... perverteşte sufletele copiilor români, le seacă orice avânt, ori ce gând bun pentru țara noastră d'aceia nu mai avem oameni de caracter și nici credință în biserica noastră.

* * *

Mă gândesc, în aceste minute, la scumpa mea mamă, Alexandrina Andronescu fiică de boer mare, care neavând mamă bună fusese lăsată de către mama ei vitregă, fără nici o cultură. Mai bine așa decât înveninată de madame. Mai bine, zic, căci ea, — cu spiritul ei mare, cu inima ei bună a avut o răbdare de martiră. Cu sânul ei ne-a crescut pe toți doisprezece și din toți — a făcut oameni. Toți învățați aici și'n străinătate. Șease ajunș în cele mai mari servicii ale țării. Vezi că ea n'a lipsit nici un minut dintre noi, iar când n'ascultam «Sfântul Petru» *) sărea din cui drept în spinarea neascultătorului, fără vorbă și fără părtinire.

Eu, pe Sf. Petru, l'am văzut doar la Roma la Vatican, dar fratele meu d-r Andronescu, Colonelul Gh. Andronescu, răposatul Xenofon Andronescu, Procuror la Curtea de Apel din Galați, îl cunoșteau bine.

Poate pentru că eu eram Alfa și fratele meu Agronom doctor Dimitrie Andronescu era Omega, am scăpat,—n'am avut afăce cu Sf. Petru; față de noi el ședea mereu în cui legat cu panglicuțe.

* * *

Am spus'o, de multe ori, în școli, în ziare și de la tribuna mai multor Atenee din țară și streinătate că nu din mâinele mercenare ale doicelor, nurselor și madamelor streine vor ieși copii sănătoși și harnici, ci de sub ochii mamei, de sub îngrijirea părinților. Ei sunt răspunzători de toată șubrezenia morală a tineretului, de păcatele căzute pe noi.

«Păpuşa», păpuşa care se pudrează, să frizează, dă ochii peste cap, ține să placă și să fie arbitra eleganței,—în loc d'a ține să șlefuiască toate fețele copiilor săi pe care trebue să se sprijinească vai, Viitorul țării, de apoi. Dar ce știe ea despre astea, parcă păpuşa e goală și sufletul înțelenit!...

Cu bine Tudorică.

Baba-Visa

*) Vergeaua de alun.

Unul care zice că răspunde

Părintele Petru G. Savin din Jorăști Covurlui, care însă e și vajnic cooperatist, făcând parte din Consiliul Federalei din Galați, a scris mai multe articole despre cooperație în ziarul Galaților-Noi (la 14, și la 24 Oct. a. c.) Poate că a mai scris și în alte numere care ne-au scăpat nouă, dar în acestea câte le-am citit, nu este nimic personal. Cu toate acestea, în nr. dela 25 Oct. al acelui ziar, citim un răspuns făcut părintelui Savin de către d. N. I. Munteanu, care din cuprins, se vede că este învățător. Poate că, în vreun articol care ne-a scăpat nouă, Păr. Savin să fi atins cu ceva pe învățători. Chiar însă fără să fi citit art. său, noi am fi înțeles ce a spus Păr. Savin din ce scrie d. Munteanu. Totuși e foarte greu să alegi ceva din spusele sale. Este în ele o uimitoare lipsă de legătură. Sare dela una la alta, încât nu știi ce vrea omul să discute. Deși vrea să scoată în cinste însemnătatea școalei și puterea învățătorului, totuși cu un asemenea scris nu este de laudă nici pentru școală nici pentru tagma învățătorului. Cine nu poate lega două fire de cugetări să nu se apuce de dat răspunsuri, ci să lase pe alții să facă treaba aceasta. Când te vede lumea că nu poți lega două vorbe cu înțeles și mai mult băigui decât scrii, nu se face nume bun pentru școală. A tot spune vorbe umflate că școala le face caractere e una, dar a dovedi în faptă că măcar te-a învățat să judeci, e alta. Și până una alta, școala trebuie să te facă să poți judeca.

Dacă aș lua de-a-fir-a-păru cîte spune d. Munteanu în fiecare bucățică a articolului său, te iei cu mâinele de cap de anarhia intelectuală a unui asemenea cap. Fără să vrei, te întrebi: Ce lucrare o fi făcut școala asupra unor asemenea oameni? Dintre toate, să pomenesc de una: Zice că nu cadrează cu misiunea dumisale să aducă citate din Scriptură. Dar cu a lui Pestalozzi cum cadra? Oare pedagogii de seama acestuia nu erau însemnați creștini? Ce? adică Scriptura e numai o carte a preoților? Nu e a tuturor creștinilor?

De ce nu tăceai din gură, domnule Munteanu, că nu aveam prilejul să te judec că ești în asemenea hal de nepregătire intelectuală?! A. S.

Cântece din Maramureș [1]

Virișul i-un sat micuț
Toată fata-i c'un drăguț
Virișul e doăr o leacă
Tot fecioru-i c'o rusnacă...
Dealu-i deal și valea-i vale
Numa' mândre-ți es în cale...

Crăciunești i sat mai mare
Nici o fată drăguț n'are
Rusu [2]) știe-a numa'bea
Dar nu știe dragostea
Când'ți'ncinge inima...

Și n'ai văzut de când ești
Hâde [3]) fete ca'n Berbești
Că și-au scurtat poalele
Și-au vândut fuioarele
Și au luat — cine-a mai scornit?
Pudăr [4]) pentru rumenit.

Trecui Tisa și oi trece
Nu-s buze ca la Apșence [5])
Gură ca la Besermence)
Dar din toate — știu doar eu!
Mult mai dulci îs la Vișeu.

Vin doi frați din Galiție [6])
(Bucuroși că pot să vie!)
Zice unul către altul:
— Hai! să ne horim banatul [7])
Că în sat n'avem ce mere
Dup'o coadă de muere...
Că părinții ne-o murit
Plug'șor'o ruginit
Jidu [8]) boi-o moștenit,
Sbiciu'n cui s'o despletit...

— Ba! om merge zice alt frate!
Că mii dor dece n'am parte:
Să-mi văd casa cea bătrână
Și pustiul de la stână;
Bieți, părinții und'ne zace
Dac'au cruce, dac'au pace...

Să-mi șterg plugul de rugină;
Să lipesc grajdu'cu tină;
Să dreg șura să nu-mi plouă;
Să-mi fac sbiciu cu pocnet nouă!

Bate-un câine
Mândra-mi vine;
Bate doi
Mândra-i la noi:
Bate trei
In brațe-o ei
Și mi-o strângi cât bate zece
Și mi-o țuci [9]) cât bate o sută
Că-i vicleană și nu i slută!

Când o vezi
Parcă te pierzi...
Și când mere
E părere;
Când e 'n joc
E sbiciu de foc.

Bate [10]) —un câine, las'să bată
Mândra nu-mi mai vine—odată!
Bate-un câine... ba! și o mie
Mândra n'are dece'mi vie
Că'n alante seri—veninu! —
L'a țucat ea pe vecinu...

Dormi mândro dormir'ai moartă
De trei ori strigai la poartă;
Dormi mândro dormireai dusă—
De trei ori strigai la ușă;
Dorni mândro somn nenăscut,
Te-am strigat pân' n'am putut;
«Auzi mândro ori n'auzi
Ori n'ai gură să-mi răspunzi?
Las'că și tu m'oi striga
Și-oi tăcea... și oi tăcea...
Să vezi bineți-o prindea
Când e noaptea viorea
Ceterindu-ți [11]) dragostea?

Cesar Pruteanu

1) Colecția; Teodor Vasui și Țiplea Gheorghe; 2) Comuna deși cu nume românesc e formată numai din ruși; 3) Urâte; 4) Pudră; 5) Apșa și Biserica Albă, puternice comune românești rămase în Maramureșul Cehoslovac; 6) In 1914 românii au luptat contra rușilor în Galiția. 7) Amarul; 8) Jidanul care specullează pe români; 9 A săruta; 10) latră; 11) De la Ceterăvioară.

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului"

CUM SĂ INFĂȚIȘĂM MAI DREPT LIMBA ROMÂNEASCĂ ?

Taifas Protivnic intre d. Avocat I. POPESCU-COPUZ și Arhim. SCRIBAN

Incă de astăvară, a urmat, în această foaie, o desfășurare de vederi deosebite și protivnice între d. Avocat I. Popescu-Copuz și Păr. Arhimandrit I. Scriban. D. Avocat Copuz, care nu și-a rostit vederile sale decât pe scurte scrisori către redacția acestei foi, n'a avut când să-și arate mai în larg vederile sale. Dorind însă să facă un răspuns mai dezvoltat. ni l-a trimes pe cel de mai la vale, pe care, deși foarte lung și care nu va încăpea într'un singur număr, totuși noi cu plăcere îl primim. Ba mai mult, este vorba aci de treburi privitoare la limba noastră românească pe care trebuie s'o iubim și îngrijim și de aceia, deși ceice iau parte la această descurcare nu se înțeleg în vederile lor, totuși lucrurile trebuiesc descurcate în tot largul lor, cu inimă bună.

Fiecare își va arăta vederile sale, iar cititorii vor alege. Și nu sunt acestea singurele descurcări de acest soi. Mai avem altele, de la un învățător din Ialomița, pe care de asemenea le vom da în tipar aci.

Pentrucă răspunsul d-lui Copuz va fi lung și pentru că cititorul va avea oarecare greutate în urmărirea firului, dacă răspunsul Părintelui Arhimandrit Scriban va urma în alt număr, am găsit de bine să dăm răspunsurile unul lângă altul. Vom da cât va încăpea de la fiecare, în această pagină, dar în felul aceasta cititorul va avea deodată sub ochi și părerea d-lui Copuz și pe a Părintelui Arhimandrit Scriban, cu privire la acelaș punct al taifasului. In felul acesta, vor urmări firul mai ușor decât dacă vor trebui să mai aștepte un număr până ce să aibă răspunsul și când iarăși vor trebui să ție în mână amândouă foile, ca să poată urmări spusa unuia și a altuia. Așa, vor urmări pas cu pas și pe unul și pe altul.

Acestea zise, ne punem pe treabă și dăm drumul rândurilor d-lui Avocat I. Popescu Copuz. Le dăm drumul întocmai așa cum se află în manuscript, îndreptând numai ce credem că e scăpare din vedere, precum lipsa cârligului de la s din și ori a căciulii de la ă din adevărul. Incolo cititorii vor avea, în cele de mai la vale întocmai felul cum scrie d. Copuz.

Limba românească vorbită și scrisă

Răspuns P. S. Scriban.

Știam de mult că «adevărul ustură și doare» și de aceea se vede că, *în diplomație* nici odată nu se spune adevărul pe față, ba din contra, meșteșugul oamenilor *diplomați*, este în a ști să ocolească adevărul adevărat și să-te facă să crezi cu totul altceva de cât ți se vorbește prin viu grai și mai ales prin scris.

Așa de ex. se petrec lucrurile cu oamenii conducători de popoare, sau reprezentanți ai țărilor cari fac legătura între diversele State *respective* și cari lucrează fie care în felul lui, luptând spre binele țărei sale ce o reprezintă, față de străinătatea cu care se leagă interese reciproce, și deaci, *obligația* de a păstra buna vecinătate în tot d'auna.

Asemenea oameni se zic «*diplomați*».

Cum însă noi nu sîntem nici *diplomați* ca să știm să ocolim adevărul și nici macar *literați*, ca să găsim motiv de a face *literatură*, pentru gustul numai de a *scrie ceva*, și a umplea coloane întregi de gazetă, despre un lucru cinstit și adevărat, care se poate mărturisi în câteva cuvinte sau rânduri de tipar, am spus ceea ce am spus prin scrisoarea nòstră adresată gazetei de față, și reprodusă în parte de P. S. Scriban la începutul foiletonului intitulat «De vorbă cu Cititorii» și publicat în patru numere din această gazetă, la 1 și 15 August : 1 și 8 Sept. cor.

Și ceea ce am spus eu acolo n'am zis'o cu gândul rău de a critica, ci numai din dragostea de a îndrepta și îndruma scrierea românească pe adevăratul făgaș al limbei materne din care nu trebuie să ne abatem, nici de ambiția de a fi *originali*, nici din egoismul de a ne crede *a tot Știutori* și că numai noi posedăm toată știința și adevărul, care, se știe, mai adese ori este *relativ*, după împrejurări.

Ori, ca să ne pretindem a ști o limbă la perfecție, în special limba țărei tale, trebuie să cunoști obârșia ei, și diferitele schimbări prin care a trecut. O limbă nu poate sta locului așa cum s'a născut, ci din contra, ca ori ce lucru ea se modifică, se perfecționează prin *evoluție*, se cultivă și se complectează cu cuvinte noi *adaptabile* ideilor înaintate și mai potrivite gândului ce voim a exprima.

Este deci imposibil și chiar dăunător să rămânem în aceeași stare primitivă a limbei strămoșești, ori cât de dragă ni-ar fi--când în cursul vremilor, și din atingerea popoarelor între ele, prin legăturile *inevitabile* de interese reciproce, economice, politice, etc. S'au împrumutat cuvinte și expresii, ce reprezintă mai bine o idee, printr'o singură vorbă, decât prin perifrase, și cari cuvinte s'au împământenit și au pătruns în popor; de ce oare nu am încăpățâna să vorbim și să scriem, tot cum vorbiau răsbunici noștri acum 100 de ani, ținând pe loc evoluția logică și naturală a tuturor lucrurilor, ba întorcându-ne din calea progresului și a culturei poporului.

Și lucru curios! Tocmai în gazeta «Cultura Poporului" se scrie astfel, ca poporul să nu mai afle nimic nou cu privire la limba actuală, ci tot în întuneric să bâjbâe.

Ce fel de cultivare a poporului este asta ? Din contra, menținerea lui în întunerecul în care s'a născut.

A ! dar zice P.S. Scriban, noi scriem ca să ne înțeleagă și Moș Niculae, și Baba Leanca și Lelea Stana din sat cari nu pricep cuvintele noi latinești introduse în limbă după cum vrea dl. Copuz. Dar eu nu sunt atât de absurd ca să pretind a se vorbi și scrie numai cu cuvinte latinești, de curând introduse mai ales și cari se chiamă neologisme, nu Doamne ferește, căci și eu vorbese popular și pe înțelesul tuturor, dar întrebuințez expresii cunoscute de toată lumea cărturară, chiar latinești, ori franțuzești, însă de mult întrebuințate zilnic, iar dacă Moș Nicolae, ori Baba Rada din sat nu le-o înțelege sensul n'am să mă cobor eu la nivelul unor fosile de la sate, cari chiar de ar pricepe, nu au putința să ducă mai departe învățătura ce conțin acele cuvinte. Tineretul însă dornic de învățătură și de progres, nu poate fi ținut în loc, pentru câțiva moșnegi neștiutori de carte și cărora alții trebue să le citească și să le tălmăcească scrisul nostru.

Iată dar scrierea sau vorbirea cu cuvinte vechi și aproape uitate chiar de poporul de jos, nu aduc nici un folos, ba din contra întru cât în satele noastre avem Invățători cari au studiat școlile înalte din Capitală. Avem preoți tîrați cu licența în teologie, Ofițeri, Arendași, Proprietari, Doctori, Judecători, Pretori, Jandarmi, plutonieri, cari cu toții au trecut pe la orașe și nu sunt streini de limba cultă cu care se tipăresc ziarele și cărțile de învățătură, când vor ceti în gazetă, ce are de scop Cultura poporului, cuvintele : Slovă, bucoavnă. rostire, brânișor, pospai, cozondroace, cujbă, oghial, tună'n sobă prostire, etc ; negreșit astfel de cititori, perd gustul cetitului și aruncă gazeta din mână, ne fiind atrași de cuvinte mai spălate și mai alese de cât cele de sus, ba încă se consideră chiar jigniți în sufletul lor, că ei cei de la țară, ar fi atât de înapoiați, în cât nu ar merita un stil mai ales și că nu ar pricepe cuvinte mai înalte așa că scopul mult dorit, pătrunderea la sate a Culturei Poporului, nu este să presupunem însă că nu ar fi tocmai așa cum zic eu, și că poporul cărturar de la sate, în loc să arunce gazeta, o citește mai departe, de curiozitate să afle și el sensul acelor cuvinte vechi și răsullate cari azi nu mai sunt la modă, și pe cari le mai țin minte numai câteva babe sau bătrâni rămași în întunerec și cari n'au ieșit din satul lor de cât la moară și la câmp sau la pădure, și n'au avut de unde învăța, ori afla alte expresii sau rostiri cum îi place a zice P. S. Scriban. Or astfel de curioși nu vor fi mulți la sate, cu o floare nu se face primăvară, sau cu doi trei fulgi de zăpadă nu însemnează că a venit iarna, ca să punem cojoaca din luna Septembre.

Să nu ne temem dar că dacă câțiva moșnegi din sat, cari nu știu nici a ceti, nu înțeleg sensul cuvintelor sau a unor cuvinte întrebuințate în scrisul nostru, gazeta va rămânea necitită căci și așa, și altfel, ei tot nu o pot ceti, neștiind carte. Prin urmare, de unde socoteala că trebue să scrim pe înțelesul uncheșilor sau babelor din sat, ca să desvoltăm gustul cetitorului la cei ce nu știu a ceti (?) Curios lucru. In așa condiții și cu astfel de mijloace bănuesc și eu dacă, ar fi cu putință, să desființăm școala dela sate, cu Invățători și atâtea cheltueli inutile dacă numai prin scrisul nostru la gazetă, cu cuvinte învechite dar înțelese numai de cei ce nu știu carte, aceștia de dragul slovei, vor învăța a ceti !

P. C. Scriban însă îmi dă dreptate și recunoaște că observațiile mele din anumită scrisoare sînt juste dar numai în parte, că adică mai bine este să scriem cuvintele cu î din a decât din i cum obicinuia sf. sa, până acum, și că sf. sa a și luat dispoziție ca la gazetă să i se culeagă totdeauna î din a și să se scrie de azi înainte : România, român, cât, atât ; etc. Eu sunt mulțumit și cu atât ba chiar încântat că am putut să fac un început pe calea cea bună și să îndreptez niște greșeli în scrisul nostru românesc, cari treceau neobservate, nu din neștiință, ci din obicinuință, dar cari produceau un efect dăunător limbei, din punctul de vedere, etnic latin, de la care nu trebue să ne despărțim.

Să nu fim ingrați, renegându-ne origina, ci mândri de latinitatea noastră. De aceea mă revolt sufletește și nu pot admite a se scrie : Slobod în loc de liber ; Slobozenie, în loc de libertate ; Doitorie în loc de medicament ; Calabalâc :n loc de bagaj ; rostire în loc de exprimare ; strae în loc de haine ; Cozondroc, brânișor, în loc de bretele ; Spițer, Spițerie în loc de farmacist, farmacie ; născocire, în loc de invenție ; osândire în loc de străduință ; etc.

Am dat aci numai câteva exemple ce mi-au venit în minte din graba gândirei asupra cuvintelor vechi pe cari și eu le-am cam uitat, deși sînt mai bătrân ca P. S. Scriban și pentru că Sf. Sa m'a acuzat că n'am dat pilde asupra căror cuvinte mă împotrivesc a le întrebuința din limba poporului nostru de cărturar și rămas în întunerec, fiind că noi *vrem* să l ținem așa).

Să dăm acum alte exemple și să demonstrăm de ce este mai bine să scriem cu vorbe de origină latină de cât cea slavonă, sau de alt neam :

a) In prim rând am zis, pentru a nu uita obârșia de unde ne tragem ; b) în al doilea rând, pentru că în limba veche a vulgului, nu găsim destule cuvinte cari să exprime adevărata idee ce *voim* să *spunem* ; și în fine c) pentru că o gazetă cu titlu pretențios de «Cultura Poporului» are chemarea nu numai de a informa, ci și de a cultiva poporul, atât prin ceea ce se scrie dar și prin modul cum trebue să se scrie, în limba curată românească. Și apoi, d) o astfel de gazetă, o mai citește cum am spus, și oameni Cărturari ca și noi, și chiar streini cari știu românește și trebue să ne înțeleagă, iar nu să ne râdă, când vor afla că ne folosim de o limbă sau cuvinte răsuflate și uitate prin Archivele Statului, cari servesc sau vor servi numai pentru Istorie.

Negreșit că vom păstra pe toate acele cuvinte vechi, cari nu se pot înlătura și nu trebuesc înlăturate fiind necesare, dar nu și pe acele uitate și ne înțelese de toți—sau nepotrivite cu gândirea ce voim a spune.

De ex : P. S. Scriban zice, nu trebue să scrii «divorț» ci despărțenie. Intreb, datu-ne-am noi seama ce însemnează despărțenia ? Nu, căci de ne-am fi dat seama nu am mai susține—unde nu se cuvine. Despărțenia poate avea loc și între doi prieteni cari s'au întâlnit și s'au despărțit unul de altul. Poate fi și între mai mulți tovarăși la o meserie sau negustorie ; poate fi și între doi soți nelegitimi. Divorțul însă însemnează despărțenia definitivă între doi soți legitimi cari nu se mai pot recăsători împreună, și cuvântul divorț este cunoscut de toată lumea până în colibele cele mai depărtate de la țară—Doi tovarăși se mai pot din nou întovărăși—doi prieteni, se mai pot întâlni și apoi iar a se despărți—pe când soții divorțați nu se mai pot recăsători după lege. Iată de ce trebue zis divorț iar nu despărțenie, fiind că acest din urmă cuvânt nu reprezintă aceeași idee ca divorțul.

Mai susține P. S. Scriban că nu trebue zis «Vagon Restaurant» ci vagoane de mâncat (?) Las aci la aprecierea ori cărui bun român să judece serios și să vadă dacă cuvântul nou, Restaurant, nu reprezintă cu totul alt ceva de cât vagon de mâncat. Mai întâi că, vagoanele nu se mănâncă, ci se mănâncă în vagoane și aceasta însemnează cuvântul restaurant, deci pe acesta trebue să-l menținem în limbă, fiind că deși cuvânt nou, dar s'a împământenit, e cunoscut de toată lumea, și nu avem echivalentul lui, care să reprezinte exact aceeași idee. Apoi că, nu trebue zis «Dezastru» ci prăpăd, de ce ? fiind că acest din urmă cuvânt e mai românesc ! Eu însă zic, că și dezastru e forte românesc, căci e cunoscut în limbă și reprezintă ideia tot așa de bine ca și prăpădul.

I. POPESCU-COPUZ
Avocat
— Va urma —

RĂSPUNSUL NOSTRU

Din ceiace am scris eu astă vară și din ce scrie d. Avocat I. Popescu Copuz aici, cititorii au putut vedea cum stau întrebările în care noi nu ne înțelegem. Eu cer să se scrie în grai înțeles, fiindcă se scrie pentru oameni și deci ca să înțeleagă oamenii. In împrejurarea de față, se scrie pentru Români și deci Românii trebuie să înțeleagă. Iar dorul scriitorului este ca lumea să-l citească și deci să știe ce spune. Dacă lumea citește, dar nu înțelege, sau înțelege greșit, atunci ținta scrisului nu este ajunsă. De aceia noi strigăm : Scrieți românește, ca să vă înțeleagă lumea. In adevăr, sunt unii care scriu atât de înstrăinat, încât nici oamenii cu carte nu pot înțelege. Eu capăt dovezi întru aceasta pe fiecare zi.

Iau un grai încălcit pe care-l găsesc prin ziare și-l pun înaintea unui cititor cărturar și-l întreb : «Domnule Cutare, ce înțelegi dumneata de aici?». Și văd că foarte deseori oamenii nu înțeleg. Atunci, dacă oameni de carte nu înțeleg, ce să mă mai mir de alții? Aș putea face dovada chiar și cu d. Copuz. N'aș avea decât să culeg fraze cum scriu ziariștii de azi și sunt încredințat că nu are să înțeleagă totul. Iată, mărturisesc, uneori nici eu nu înțeleg totul din scrisul nostru poreclit românesc, dar care e o biată spălăcitură sălcie din care nu știi ce să alegi.

Intemeiat pe această stare de fapt, eu mă silesc a scrie românește, cu cuvinte numai românești, cu așezarea lor după rânduiala limbii noastre. Cer și altora să scrie așa. Și nu o cer numai eu. O mai cer și alții. Când este vorba de scrisul pentru popor. de vreți să fiți înțeleși, scrieți numai românește, ne înștiințează scriitorul Jean Bart, într'un articol de astă vară din «Adevărul». Multe lucruri scrise pentru popor, de fapt trebuiesc mai întâi traduse în graiul poporului, pentru a putea fi înțelese. Altfel, degeaba scrieți, spune domnia sa. Noi am pomenit de aceste cuvinte ale sale în articolele noastre de astă vară și acum numai împrospătăm cuprinsul lor.

Impotriva acestor vederi ale noastre, se ridică d. Copuz, care spune că, în felul acesta, noi ținem limba în loc, ea nu mai poate spori. Limbile, zice domnia sa, au o evoluțiune, adică trec din treaptă în treaptă, se prefac, nu stau locului. Ele trebuie să primească materiale de cuvinte nouă, și îmbinări nouă ale lor, prin care să poți rosti numele unor lucruri care mai nainte n'au fost și stări care s'au ivit proaspăt printre noi. Dacă eu voi căuta să întrebuințez pentru aceasta numai cuvintele vechi, ele n'au să-mi ajungă. Are să trebuiască să ghemuiesc multe cuvinte la un loc, pentruca să pot arăta cutare lucru adus de peste graniță și care-mi vine cu vorba lui. N'am cum să-l numesc pe românește și, deci, dacă-mi vine tractorul de peste graniță, tractor trebuie să-i zic.

De aci urmează că până să trecem la altele, noi trebuie să cercetăm mai întâi în fața d-lui Copuz, întrebarea despre evoluțiunea limbii, ce este aceasta și dacă ea este în joc când este vorba să primim în limba noastră cuvinte străine.

Ce e aceia *evoluțiune* ?

Evoluțiune înseamnă prefacere. Prin ea mărturisim că orice ființă și chiar în lumea neînsuflețită, orice corp, în care lucrează anumite puteri și e supus altor puteri din afară, sufere o anumită prefacere. De pildă, pământul, nu mai e așa cum era acum mii și mii de ani, ci s'a prefăcut. Scoarța lui s'a mai răcit, apele și-au schimbat locul, unele laturi ale scoarței s'au cufundat și au fost acoperite de ape, altele au ieșit la iveală din ape și așa mai departe. Toate acestea au mers mișcate de puterile care lucrează în sânul pământului și care sunt și ele legate de puterile din afară.

Incă și mai mult este aceasta când e vorba de ființele vii. Ele, având mișcare slobodă, pot sufери și mai viu înrâuririle din afară, fiindcă intră în legătură cu ele mai strâns și schimbarile din ființa lor au să se simtă mai iute. Organismul lor are în sine puterea de a-și potrivi unele amănunte ale sale după trebuințele vieții.

Vorbirea este și ea un organism, și încă viu, fiindcă e o unealtă a omului care e ființă vie. Limbile se prefac și ele pentru a putea să pătrundă cât mai ușor nevoilor vieții. De aceia alcătuirile greoaie din cuprinsul lor se prefac, pentru a face loc altora mai ușoare și deci care se pot întrebuința mai sprinten. Un cuvânt prea lung, cu vremea se preface, pentru a fi rostit mai ușor. Grecii vechi, de pildă, ziceau *tesaraconta*, pentru a spune cuvântul *patruzeci*. Grecii de azi au aceiași vorbă, dar scurtată, ei zîc numai *saranda*. Cuvântul s'a prefăcut, ca să fie mai ușor. Tot așa Romanii ziceau *cvadragesima* pentru aceiași cugetare. Italienii însă care au aceiași limbă moștenită dela Romani, zic mai pe scurt : *cuaranta*, iar Francejii aproape la fel : *carant*.

Și la Români găsim aceiași prefacere chiar în cuprinsul limbii de azi. Scriem *jumătate*, dar, în vorbirea zilnică, zicem și mai pe scurt, *jumate*. Scriem *cincizeci*, *șasezeci* dar în vorbirea zilnică, zicem mai iute *cinzeci*, *șaizeci*, Poate mai târziu hciar se va scrie așa, fiincă vorbirea târâie și srisul după ea, iar unii chiar au și început a scrie așa.

Aceasta este evoluțiunea limbii. Ea are în ea însași puterea de a se prefface. O limbă niciodată nu stă locului. Dar să băgăm bine de seamă : este vorba de prefacerea aci a cuvântului însuș sau de prefacerea unor îmbinări de cuvinte. Este altceva primirea unor cuvinte străine sau lepădarea altor cuvinte pe care le-am avut. Noi numai despre această latură a evoluțiunii stăm de vorbă cu d. Copuz. Aceasta însă nu e tot una cu evoluțiunea propriu zisă, adică cu prefacerea limbii din ea însăși, după puterile care o plămădesc dinnăuntrul ei. In aceasta este vorba de înrâuriri din afară care sunt ceva străin și care uneori împedecă și vatămă prefacerea dela sine a limbii. Va să zică : 1. evoluțiunea este prefacerea vorbirii dela ea însăși, pentru a răspunde mai bine ușurinței ca oamenii să se înțeleagă. De aceia cuvintele se scurtează. 2. Evoluțiunea mai este și prefacerea limbii din îmboldirea împrejurărilor din afară. Ea se supune puterii lor, dar nu orbește, ci-și alipește ce se potrivește cu felul ei și, de multe ori, schimbă după felul ei. Aceasta nu în chip voit și socotit, ci după legile ei care o cârmuiesc și o țin în făgașul ei. Deși și despre acestea s'ar putea spune că lucrează orb, fiindcă n'au știință de sine, dar sunt mișcări organice, adică firești, în însăși albia în care limba își are curgerea ei. Deci înrâurirea de afară este primită, dar nu cu toptanul, ci este supusă îngrădirilor și așezată în calupul pe care limba îl are din însăși croiala ei de baștină. 3. Mai vine însă și al treilea caz : Sunt înrâuriri de afară care vin cu lopata și se îngrămădesc silnic asupra limbii, Se îngrămădesc mult și des. Limba nu are când le mistui, fiindcă sunt prea multe deodată.

Nu are când le pili prin vorbirea oamenilor, așa ca materialul lor să fie sorbit treptat-treptat de puterea de sugere a limbii, supunând materialul acesta legilor ei de prefacere. In împrejurarea aceasta, se petrece un lucru de îmbolnăvire a limbii, pentrucă este îndată cu materiale pe care nu are când le dospi în ființa sa și a le prefațe după felul ei. Limba atunci se spălăcește, adică își perde ceva din felul ei propriu de a fi. Se amestică cu zoaie de aiurea. Chipul ei își ia o înfățișare care nu e după sunetul ei și, mai la urma urmei, își perde însăși slujba ei, care este de face cât mai ușoară înțelegerea dintre oameni. Din această spălăcitură, urmează că uneori înțelegerea se îngreuiază pentrucă limba este scoasă din făgașul ei și e silită să întrebuințeze graiuri care nu-s ale ei și deci le întrebuințează stângaci.

Lucrul acesta din urmă, adică împrejurarea 3, a fost mult mai slab altă dată, dar este foarte tare acum. Odată, când lumea se amesteca mai greu, fiindcă nu era chipul de a umbla iute, nici de a-ți trimite iute gândul și vorba de ici de colo, vorbirea își mergea drumul ei firesc fără a fi încătușată de ici sau de colo. Dacă peste un popor, care-și avea limba lui, venea alt popor, lucrarea unuia asupra altuia era foarte înceată, fiindcă niciodată un popor nu putea veni asupra altui popor în prea mare număr. Ceiace numim noi azi «năvălirile barbare», închipuindune valuri de oameni care au înecat Europa, după cercetările făcute, au fost mult mai puțin lucru. Au fost câteva mii de oameni care au trecut de colo colo. Se înțelege că acestea nu puteau prefface mult limba unui popor cu așezarea lui, ba uneori înseși acești pripășiți își uitau limba lor, fiindcă erau mai puțini. Numai Romanii au izbutit să înlăture limbile altor popoare, fiindcă ei nu veneau numai cu numărul, ci și cu cultura lor, cu starea lor mai pre sus de a altor popoare. Aceasta orbea pe bieții barbari necioplițți și primeau mult mai ușor felurile de viață și limba celor care veneau cu multe marafeturi și cu lustru boieresc.

Când e vorba de viața de azi însă, limbile sunt supuse la niște înrâuriri pe care nu le-au simțit în vremea veche. De multe ori, adevărata lor evoluțiune e împedecată de școală și de întreaga rețea a învățăturii. Tara are nevoie să se vorbească pretutindenea la fel, pentruca să avem cu ușurință la îndemână aceiași unealtă a înțelegerii.

Odată d. ministru *C. Banu*, din fruntea Ministerului Cultelor, s'a dus la Blaj și a ascultat o tânguire a Mitropolitului, că n'are mijloace de a-și sprijini școalele sale. Dacă e așa, a zis, Inalt Prea Sf. Sa, am să mă duc să mănânc «pe rândul satului». Ministrul n'a înțeles vorba aceasta, fiindcă nu e în felul vorbirii noastre de dincoace de Carpați și deci n'a tras încheierea care ar fi trebuit trasă, adică să înțeleagă că Mitropolitul va mânca azi la unul, mâine la altul, pe rând, pentruca să i rămâe mijloace pentru școale și deci să facă bine Ministeriul și să dea mijloace.

Apoi iată, școala umblă să înlăture încurcături de acestea. Ea vrea să ne facă să avem o singură limbă, cu un grai pe care să-l avem cu toții ușor la îndemână. Deci abaterile în această lature sau în alta, spre care se pornește limba ici și colo, vor fi împedecate de lucrarea școalei, pentru a fi ținută în aceiași albie. De acum limba nu se mai poate îndruma așa ușor încoace sau încolo, după imboldul tăcut al ei. Școala însă îi va regula curgerea, Tot așa și incă și mai dihai va lucra cititul ziarelor. Când un *Universul* sau *Dimineața* se vor citi în toată Dacia în 200,000—300,000 de bucăți; se înțelege că toți oamenii vor fi ținuți prin aceasta să fie mult mai asemănători unul cu altul în vorbă, printr'o lucrare de fiecare zi. Aceasta deci numai lasă limba să meargă de capul ei, după cum o mână boldul ei, ci o strânge în chingile lucrării voite. Ea este canalizată și n'o mai poate porni deosebit, într'un ținut așa, în altul altfel.

Dar atunci mai rămâne evoluțiunea ce a fost ? Nu, ferească Dumnezeu ! Azi toate limbile sunt silite să stea pe loc mult mai ceva ca înainte. Așa zicând, ele sunt ca înghețate și doar li se adaogă cuvinte nouă, dar încolo sunt ținute în vechile granițe. De aceia se spune de limba franceză, de pildă, că este o limbă moartă, fiindcă nu se poate prefface și stă aproape la fel de 200 de ani încoace.

Dar dacă prefacerea adevărată a limbii e împedicată și limba e ținută în stare de nemișcare, în schimb se îngrămădesc asupra ei cu duiumul chipurile grăirilor străine. Pe când plămădeala ei după firea ei, e stingherită și ținută locului, pătrunderea ei de materiale străine e mult mai vie ca altă dată.

Deci dacă acum în limbă se îngrămădesc cuvinte străine, nu se petrece o lucrare de evoluțiune, cum zice d. Copuz, fiindcă limba tocmai este ținută în loc, ci o lucrare de împănare a ei cu împestrițături care-i schimbă ființa, îi strâmbează felul ei și o învrăstează cu înfățișări prin care ea este chiar turburată în alcătuirea ei de baștină.

Bine ar fi să fie ce crede d. Copuz ca limba să-și aibă bine păstrată firea ei latină. Dar de fapt nu e așa. Inrâuririle care vin acum cu duiumul asupra ei sunt departe de a fi un spor al latinității ei ci sunt mai mult o slăbire a acesteia. Când dumneata zici voiaj în loc de călătorie, care e vorbă latinească, melanj, în loc de amestec, unde mai este latinitatea ?

Limba noastră este amenințată azi tocmai în latinitatea ei, fiindcă sunt date la o parte tocmai cuvinte latinești care trebuesc ținute în cinste.

Dacă este așa, și d. Copuz să dovedească de este altfel, înseamnă că domnia sa n'a prins chestiunea când vorbește de evoluțiune, acolo este de fapt o copleșire asupra limbii noastre. Aici nu mai este vorba de prefacerea înceată cu păstrarea firii ei, ci este vorba de o adevărată revoluțiune, de o răsturnare a țesăturii ei din vechi, pentru a fi otrăvită cu materiale străine și care o împedică de a-și face slujba ei, care este de a duce ușor gândul din capul unuia în al altuia.

Deci dacă d. Copuz crede că apără drepturile limbii prin rândurile sale, de fapt ajută otrăvirea sa prin primirea în trupul limbii a unor stări care nu-i trebuie.

Altceva este de a o potrivi în toată clipa să facă față trebuințelor nouă prin cuvinte care-i trebuie, pentru unelte care trebue să aibă un nume și în limba noastră. Dar nu de aceasta e vorba, ci de faptul că *noi* primim vorbe care nu ne trebuie, pentru lucruri care au un nume la noi. Avem vorba așa de frumoasă de străveziu, care e latinească.

Acum însă nu cerem la librărie hârtie străvezie ci hârtie diafană. E bine, domnule Copuz ? Și pentru care nevoie ? Avem cuvântul latinesc de *omorât*, de *ucis*. De ce mai zicem *asasinat*, care nu e latinesc ? Tot evoluțiune e și asta?

Apoi iată cât de greșit a întrebuințat d. Copuz cuvântul evoluțiune și în ce chestiune grea a intrat, din care nu se va descurca ușor.

Va să zică, prin ce spune d. Copuz limba nu-și merge un drum firesc, ci sufere o înrâurire silnică de care trebuie s'o apere oamenii care-și dau seama. Ea este scoasă din rostul ei și pusă să se miște după rânduiala altor limbi.

Toate acestea le spunem ca temelii pe care să meargă taifasul nostru. Vine vremea în alte numere să mai stăm la sfat și despre amănuntele acestei neînțelegeri. Pentru acum, nu poate ziarul cuprinde mai mult și de aceia ne oprim.

Arhim. SCRIBAN

Aniversarea primului congres studenţesc Cultural-Naţional şi intemeierea Centrelor studenţeşti Universitare.

In zilele de 7, 8 şi 9 Septembrie a anului 1909, a avut loc în Iaşi, cel dintâi congres Studenţesc Cultural-Naţional. A fost socotit intâiul, pentrucă el a adunat întâia-şi dată, studenţi nu numai de la cele două Universităţi ale României libere, dar şi studenţi Români de la Universităţile provinciilor subjugate, Cluj şi Cernăuţi. Şi pentru întâia-şi dată această studenţime Românească adunată, în mare număr, la Iaşi, a fost preocupată de organizarea ei unitară şi de chemarea ei, faţă de idealul de intregirea Neamului.

Trei au fost problemele discutate, cu o seriozitate deosebită, în acel congres şi pe care programul de atunci le enunţă în felul următor:

I) Starea Românului de pretutindeni, sub raportul cultural, economic şi social.

S'au ţinut conferenţe, în acest sens, înfăţişându-se sub toate raporturile, starea Ardealului, Bucovinei, Basarabiei, Macedoniei şi a vechiul Regat, de către studenţi provinciile respective.

2) Chemarea studenţimei faţă de idealul cultural-naţional.

S'a înfăţişat, printr'o conferinţă şi prin discuţii în legătură cu ea, mijloacele prin care Studenţimea Românească poate contribui la «Trezirea conştiinţei publice a ntregului popor Românesc faţă de problemele existenţei naţionale».

3) Organizarea unitară a întregii Studenţimi Româneşti.

In acel congres, s'a votat statutul de organizare a studenţimii pe Centre Universitare şi Cercuri judeţene, iar principalul colaborator al acelor statute a fost răposatul savant profesor al Universităţei din Cluj, cel mai strălucit student pe care l a dat Unlversitatea Eşană — Vasile Bogrea.

Comitetul General organizator, al acelui congres a fost alcătuit din 12 studenţi reprezentaţi, pe Facultăţi, ai studenţimii Bucureştene şi reprezentanţi ai studenţimii ieşene.

Din partea studenţimii Bucureştene foştii studenţi:

Ioan Gh. Savin, D. V. Anghel, V. Tino, M. Adamescu, Vasile Ispir, Mircea Rusu Sirian, Gh. Lazăr, Gh. Balodima, Radu Portocală, Constantin Pastia. M. Dicescu, N. Petrescu.

Din partea studenţimii ieşene: N. Ionescu-Govora, (fost preşedinte al congresului), C. N. Ilrim, C. Buşacu, C. Coroi, D. Buţureanu, I. Andrieşescu, Al. C. Cusin, E. Ionescu-Dârzău, A. Trosc, D. Tanasă, Al. Balaban, Tone Pecuraru.

In primele lunei ale lunei Noembre, s'a întemeiat, pe temeiul statutului votat în acel congres Centrul studenţesc ieşan. In acelaş an a luat fiinţă centrele studenţeşti Universitare Bucureşti, Cluj şi Cernăuţi,

Cum în toamna aceasta se împlinesc 20 de ani de la ţinerea acelui prim congres studenţesc ca-şi de la întemierea centrelor Universitare studenţeşti, un număr dintre foştii membri, constituiţi în comitet de iniţiativă şi organizare, au hotărât comemorarea acelor fapte în zilele de 9 şi 10 Noembre a. c. în Iaşi.

Programul acelei comemorări ar consta:

Sâmbătă 9 Noembre dimineaţa, un parastat oficiat în Mitropolia Iaşului pentru foştii profesori şi colegi trecuţi la cele veşnice, un pelerinagiu la mormintele celor înmormântaţi la cimitirul oraşului.

După amiază, ora 4 o şedinţă festivă în aula Universităţii,

Seara la ora 9 o reprezentaţie la Teatrul Naţional, cu piesa atât de evocatoare: (Heidelbergul de altă dată), urmată de o Salamandră Studenţească, la una din berăriile oraşului.

A doua zi Duminică 10 Noembrie: diminiaţa vizitarea Universităţii, Palatului Domnesc şi altor instituţii.

La amiază masă oficială cu foştii profesori şi o delegaţie a studenţimii ieşene.

La ora 4 p. m. şezătoare culturală organizată de studenţimea ieşeană la Ateneul Popular Tătăraşi.

Comitetul organizator, al acestor comemorări, se adresează pe această cale tuturor foştilor membri ai primului Congres Studenţesc ca şi tuturor membrilor intemeitori ai Centrului Studenţesc ieşan, cu rugămintea călduroasă de a nu lipsi de la acestă pioasă şi înălţătoare festivitate.

Inscrierile pentru participarea ca-şi cererea ori căror informaţiuni se vor adresa Domnului Gh. Florea Directorul Şcoalei Comerciale Superioare de băeţi din Iaşi.

O sărbătorire la Bălţi

Duminică 7 Octombvie 1929, cu ocazia înaugurării localului şi a deschiderii noului an şcolar la liceul «Ion Creangă» din Bălţi, un grup de intelectuali, profesori şi prieteni au luat iniţiativa de a sărbători printr'o agapă intimă, activitatea de dascăl preot şi mare român a părintelui director Ioan Bălteanu.

Intr'o atmosferă de largă colegialitate şi de caldă prietenie, sărbătorirea a luat un caracter de entuziasm naţional.

Vorbele frumoase şi înţelepte şi limba neaoşă moldovenească a părintelui director precum şi amintirile duioase din vremurile de luptă şi suferinţă de altă dată, reîmprospătate de unii dintre tovarăşii săi de muncă, amintirea timpului petrecut împreună cu profesorii colegi timpul cât a stat în fruntea liceului «Ion Creangă», au ridicat aspectul sărbătoriri la înălţimea unei sărbătorii a sufletului românesc de pe meleagurile basarabene.

Figura blândă de preot, sufletul de mare român şi de cumpănit şi înţelept dascăl al şcolii, a rămas pentru toţi o pildă vie de muncă fără preget, de dragoste pentru neam şi ţară, pentru tot ce e nobil şi mare şi pentru cartea şi şcoala românească.

Prof. Cârţu N. Ob.

Un nou soi de licenţă

Şcoala înaltă a universităţii dă celor ce isprăvesc învăţătura unei ramuri a ei (numită facultate) un titlu care se numeşte licenţă. Afară de universitate, titlu de licenţă şi licenţiat mai dau şi unele şcoale numite de ştiinţe dc Stat sau de ştiinţe politice. De aceia ne întâlnim cu bărbaţi având titlul de licenţiat în ştiinţe de Stat sau in ştiinţe politice.

De acum înainte, ne vom întâlni însă şi cu un nou soi de licenţă: cea în asistenţa socială. Dela 1 Noemvrie a. c. se deschide în Bucureşti o şcoală nouă, cu numele de Şcoală superioară de asistenţă socială «Principesa Ileana», în care vor fi primite numai tinerele care au bacaloriatul sau au isprăvit şcoala normală. Se studiază în ea trei ani. Cele ce au luat licenţa în această ramură capătă dreptul de a fi numite în slujbele institutelor de asistenţă socială. Trei aşezăminte îşi vor împreuna silinţele pentru a întreţinea această nouă şcoală: Ministerul Sănătăţii şi al ocrotirilor sociale; Institutul Social Român şi Asociaţiunea Creştină a Femeilor Române. Inscrierile se fac la direcţiunea şcoalei: Bucureşti, str. Popa Rusu 13.

Aş vrea...

Aş vrea ca sufletul să-mi fie
O floare albă de cais,
Iar ruga mea la cer să suie
Pe-aripa sfînt'a unui vis.

Şi gîndul meu să se'nfăşoare
In scutece albe de ceară
Şi-o rază blîndă de la Soare
Să-mi lumineze calea iară.

Ion Constantinescu Stejar

Cronici Craiovene

Deşi lipsit de un local propriu aciuat în insalubra sală a Cinematografului «Modern» Naţionalul nostru, în fruntea căruia se găseşte ca Director un tânăr dar destoinic, avocat şi publicist Dl. Alex. Lazeanu. Şi alături de D-sa 2 oameni de muncă, valori incontestabile, directorii de scenă D-nii Alex. Dem. Dan şi Emil Bobescu, care au relevat încă odată meritele, prin prezentarea celor 2 premiere Vlaicu-Vodă şi Bujoreştii.— Prima dirijată de maestrul Dan, cea de a doua a lui Emil Bobescu. Decorurile noi şi precise, au mărit farmecul şi au dilectat şi plăcut ochii puţinilor spectatori, ce-au luat parte. Nenorocul că odată cu reprezentaţia Teatrului, se găsea pripegind, o trupă de reviste.

Vlaicu-Vodă s'a bucurat de o bună interpretare în persoana D-nelor: Dora Cosmanovici (D na Clara) bine, precisă şi stăpână pe vers, i se cuvine toată lauda. Coca -Gorgos—Dumitriu (Anca) plină de duh, şi vervă ca întotdeauna. D ra Marioara Creţulescu (Pallă) romantică, veşnic în roluri ce o prind de minune: D-ra Tamia Romee (Paj) bine şi corect. Iar D-nii Al. Dem. Dan (Vlaicu Vodă) cuvinte nu se găsesc spre a preamări calităţile maestrului nostru. Nicu Dumitriu (Mircea Basarab) valoarea sa pe timp ce trece iesă la iveală încă odată, ne dovedeşte că nu se lasă bătut. In notă, şi cuvinte de laudă merită şi D-nii Coco Demetrescu, Ar. Cantorichi, Cosmin, O. Rocoş, Manu Nedeianu, Dragomir, Varduca, Lapteş, Criveanu.

Bujoreştii au văzut lumina zilei, dând prilej «Tatălui Remy» să retraim adevărate clipe de teatru şi să-i aducem cele mai mari cuvinte de laudă, Iar D-nii Nicu Dumitru Cosmin, Coco Demetrescu, Mih. Ionescu, Iliescu, Manu Nedeianu, Dragomir, T. Popescu, Divarius, şi D-nele Stela Poenaru, M. Creţulescu, Dinulescu şi Tantzi Romee, au intregit amsamblul, dând spectacolului toată finetea, complectând ideia autorului.— Sperăm că publicul Craiovean cel puţin din auzite va da o mai mare atenţie străduinţelor depuse la Naţionalul nostru, contribuind cu obolul lor la menţinerea unei opere ce ar fi menită să dispară

Bibliografii

A apărut Nr. 2 din «**Viaţa în America**, de *Gheorghe V. Lohan*, profesor de Limba Engleză şi ziarist. Lucrarea aceasta prezintă o deosebită însemnătate, cuprinzând «Zgîrie Norii Americani» şi Viaţa din Metropola Americană.

De cerut la Redacţia ziarului nostru, şi direct la autor Str. Dr. Varnali Nr. 20 Bucureşti (2)

Buletinul Societăţii Academice de Turism, pe luna Octomvrie 1929, cu un cuprins de interes deosebit.

Redacţia şi Administraţia în Bucureşti, Calea Victoriei 86.

«Cuvânt bun», revistă lunară a Asoc. Creştine Ortodoxe «Patriarhul Miron». Abonamentul 60 lei anual.

Apare la Bucureşti (6) Sfta. Patriarhie,

Viaţa Agricolă, revistă bilunară, a societăţii inginerilor agronomi din România.

Redacţia şi Administraţia Str. C. A. Rosetti 35, Bucureşti I.

Zorile Romanaţului, revistă de cultură generală din Caracal apare lunar; organ al societăţii culturale şi sport: «Zorile Romanaţului».

Preţul unui număr 10 lei.

Telegraful Român, organ naţional-bisericesc. Apare la Sibiu.

Abonamentul 500 lei pe an.

Redacţia şi Administraţia Str. Mitropoliei 45, Sibiu.

Neamul Românesc pentru popor, sub direcţiunea d-nului *N. Iorga*. Abonamentul 120 lei pe un an.

Administraţia, Gara Chitila jud. Ilfov,

Ecoul, gazetă literară, teatrală plastică muzicală şi cinematografică, sub direcţiunea D-lui Radu S. Mislea,

Cu un bogat material de diferiţi scriitori de seamă. Un număr 5 lei.

Redacţia şi Administraţia Str. Eroului 16, Bucureşti (1).

Insemnările „Culturii Poporului“

culese de *Od. Apostol.*

Râsul e un fapt social (Bergson) După Sully, râsurile sunt multiple, nu au origină comună.

Individul ridicol este acel care e dominat de cel care trebuia să-l domine. (Dupréel).

Raţia de întreţinere cuprinde pentru un adult: 829 gr. pâine, 239 gr. Carne, 60 gr. grăsime. Raţia alimentară de muncă: 361 gr. pâine, 175 gr. carne, 33 gr. grăsime; iar cea pentru lucrător 1190 gr. pâine, 414 gr. carne, 93 gr. grăsime.

Sarea de bucătărie. Cantitatea sa totală în organismul nostru este socotită la 200 gr. In sânge se găseşte 2,7 la mie, în bilă 5,53 la mie, în lapte 0,87 la mie, în urină 11 la mie.

Omul elimină prin urină 15—20 gr. sare în 24 ore.

Somn. Durata mijlocie normală a orelor de somn nocturn la copii:

11—12 ore copiii de 5—8 ani.
10—11 » » » 9—10 »
9—10 » » » 11—13 »
9 ore copiii de 14—15 ani.

Nevoia de somn e mai mare iarna decât vara.

Vaccinarea contra tifusului abdominal şi paratifusului oferă imunitate ce poate dura circa 16 ani.

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- uşor -:-

INFORMAŢII

Din Ţară

Faptă frumoasă. D-na Maria Buţureanu, a lăsat prin testament suma de două milioane lei pentru Universitatea din Iaşi. Aceasta este o faptă foarte frumoasă, care ar trebui imitată de toată lumea care dispune de astfel de avuţii,

Sărbătorire. In ziua de de 20 Octomvrie a. c., s'a sărbătorit în toate oraşele din ţară, împlinirea a 54 de ani a M. S. Regina Maria.

Cu această ocazie urăm M. Sale mulţi şi fericiţi ani,

Eroi din 1913, morţi în Bulgaria. P. C. Părinte Ludovic Cosma, parohul bisericii Sf. Impăraţi din Galaţi, ne-a trimis o notiţă, cuprinzând numele a câtiva soldaţi Români, morţi în Campania din 1913 în Bulgaria şi îngropaţi creştineşte de Sf. Sa, acolo.

Iată numele acestor eroi:

1. Grigore Ioan din Reg. 11 Infanterie, mort de holeră; 2. Vasile Gheorghe, Reg. 16 Artilerie; 3. Oeles Gheorghe, Reg. 10 Putna; 4. Ion Văcaru Reg. 24 Tecuci; 5. Tănase Ioan, Divizionul 3 Obuziere, mort de holeră; Caporal Mironică Constantin, Reg. 10 Putna, mort tot de holeră; 7. Trifan Ştefan, Reg. 10 Putna, mort de infecţii; Ion Constantin, Divizionul 3 Obuzierie, mort de holeră.

Aceşti eroi sînt în Com. Comari (Bulgaria). După moartea lor li s'a aşezat o cruce mare, bine rânduită şi un mic grilaj de fier împrejur.

Fie-le ţărîna uşoară.

Viermi primejdioşi. In partea de miazăzi a judeţului Dolj, s'au ivit nişte viermi foarte primejdioşi, care rod în calea lor tot ce e verdeaţă. Acest soiu de viermi — necunoscuţi, după spusele bătrînilor nu ocolesc coşarele, casele, fîntînele. Pătrund oriunde, venind spornici de la Răsărit şi mergând spre Apus. Primejdia acestor viermi e şi mai mare pentru anul următor, dacă nu sînt adunaţi cu multă răbdare, şi apoi arşi în foc.

50 de ani de la născocirea becului electric. Azi e atât de uşor de folosit, dar atâta muncă l-a constat pe Edison şi pe ajutorul său Bachelar, care l-au născocit. Cu prilejul împlinirii de curând a acestor 50 de ani, mulţi ziarişti s'au dus să vadă pe vestitul năcocitor, care are acum 83 de ani. Intrebat cum a făcut aceasta, el a spus că toate născocirile se datoresc pe de o parte, puterii de pătrundere a minţii, unei zvâcniri lăuntrice care e inspiraţia, dar în foarte mare măsură şi sudorii. Prin aceasta Edison înţelege stăruinţa. Căci ori cât de priceput cineva, numai puterea minţii nu răzbate, firea îşi lasă fruntea foarte greu tainele ei. El le-a spus că şi a ţii au încercat ce a încercat el, preînsemnaţii învăţaţi în ştiinţa fizicei Grove şi Swon. Dar n'au ajuns la capăt, fiindcă mai trebuia ceva: foarte multă răbdare. El şi cu Bachelar au avut o şi, după fel de fel de încercări pentru a născoci un fir potrivit pentru un bec, în sfârşit l am putut afla într-o aşchie de lemn de bambus, care are fire. Au tăiat aşchia din evantaliul unei cucoane şi au găsit firul care le trebuia. De aceia Edison a spus: «La această izbândă şi-au dat partea lor, nu atât spiritul de pătrundere şi genialitatea, cât mai cu seamă hărnicia şi tenacitatea. Aceste vorbe preţuiesc şi ele cât o născocire şi iată ,în câtă cinste se ridică de aci datoria de a munci!

Nu trebuie să încheiem însă aceste rânduri fără a spune, că Edison deşi azi e surd, e pe deplin sănătos şi că aşteaptă să ajungă suta de ani pe care vrea s'o sărbătorească. Deci mai are de gând să trăiască încă 17 ani. El a fost un protivnic al băuturii de spirtoase în America încă înainte de oprirea acestora prin lege. Niciodată nu şi-a pus buzele pe vin bere sau rachiu.

Din Străinătate

Din Rusia. Averea rămasă pe urma fostului ţar rus, în America şi Europa, la diferite bănci, s'ar ridica la peste 250 miliarde lei. Asupra acestei averi se ridică trei moştenitori: prinţul Sergei Romanov doreşte s'o administreze; o prinţesă fiică a ţarului în viaţă, ducesa Anastasia, doreşte să intre în stăpânirea ei; ca moştenitoare mai e şi stăpânirea bolşevică a Rusiei de azi.

Cum trebuie să fie învăţătura la şcoală. Rostindu-se despre starea reînvăţământului religiunii în şcoale şide puţinele ei roade fiindcă religiunea e predată numai ca o chimie oarecare, d. Nichifor Crainic scrie în «Curentul» dela 21 Oct. a. c.: «Dacă lecţia lui (a profesorului de religiune) nu angajează personal pe elev, dacă ea nu se prelungeşte interior în elaborarea unei conştiinţi religioase, şi dacă această conştiinţă nu-l duce pe adolscent sub patrafirul duhovnicesc şi nu-i apropie buzele de potirul Hristosului mistic e zădarnică. Ea rămâne atunci obiect de zeflemea şi se adaugă astfel la bagajul secăturii intelectuale atât de frecventă printre cărturarii români.

Lucrul e adevărat. Dar e adevărat şi într'o măsură mai largă nu numai pentru învăţătura religiunii, ci pentru toate ramurile de învăţătură. Ce rămâne dela multe din ele, nu este numai şirul de cunoştinţe pe care le prinzi şi care intră în şiragul altora. Poate că acestea se duc. Dar rămâne întipărirea profesorului, a însufleţirii căpătate; rămîne partea morală. Asta e mai pre sus de orice şi se dovedeşte şi cu acest prilej.

Cercurile pastorale în eparhia Dunării-de-Jos. In «Galaţii Noi» dela 26 Oct. a. c. d. Ion Totolici, profesor la Seminarul «Sf. Andrei» din acel oraş, scrie despre lărgirea lucrării cercurilor pastorale în eparhia Dunării-de-Jos şi mai cu seamă în oraşul Galaţi şi împrejurimi. Spune că un cerc mai de seamă între acestea este cel cîrmuit de Păr. C. Todicescu, directorul seminariului gălăţean. In acest cerc, lucrează profesorii şcoalei şi şcolarii din cl. VIII. D. Totolici pomeneşte mişcat de lucrarea acestui cerc săvârşită în ziua de 21 Oct. a. c. în comuna Măstăcani din iud. Covurului.

Lucrul s'a început mai întâi din ajun, la slujba vecerniei. Cei de faţă au trecut apoi la şcoală, unde s'a desfăşurat o şezătoare culturală artistică. In cuprinsul acesteia, d. Totolici a ţinut o conferinţă despre «Puterile sufleteşti ale neamului nostru şi scăderile lui» Şcolarii au jucat bucata de teatru «Dezertorul» alcătuită de scriitorul Mihail Sorbul. Dar fiind aceasta bucată de literatură generală, noi ne mirăm de ce seminariştii joacă astfel de lucruri. Să le joace alţii. Seminariştii să joace lucruri mai în strânsă legătură cu treburile noastre morale şi creştineşti. Să joace bucata «Cazanul cu rachiu» a Părintelui Hodoroabă dela Iaşi, prin care se ajută lupta împotriva beţiei,

Serbarea a urmat mai în toi a doua zi. S'a făcut la biserică slujbă în sobor, iar de predicat a predicat Păr. I. Chiorpec. După amiazi a urmat a doua şezătoare. A vorbit Păr. Istrati din Fârţăneşti, Covurului, iar api Păr. Director Todicescu, adaogând şi alte socotinţe la tema Părintelui Istrati despre «Datoriile părinţilor către copii». Şcolarii au împodobit aceasta şezătoare cu cântările lor corale. D. Totolici zice «au cântat coruri religioa-i se» în loc de bucăţi corale. Apo corul e însaşi cîntarea ori ceata de cântăreţi? Se zice şi aşa va răspunde d. Totolici. Se zice răspundem şi noi, de oamenii care nu gândesc cum vorbesc. Profesorul nu trebue să se ia după stradă şi să vorbească şi să scrie cu graiul stâlcit împrumutat dela alţii.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul -

Cronica Ialomiţeană

Un primar model

Politica timpurilor actuale are un ţel, în majoritatea cazurilor, bine determinat: de a-şi căpătui partizanii întâi şi apoi îndeplinirea celorlalte nevoi de ordin superior.

Comunele rurale ca şi cele urbane, odată cu schimbarea guvernelor, îşi schimbă şi ele conducerea. Un primar abia înscăunat, îi ia locul un altul nou nouţ care, din capul locului, începe curăţirea vechiului personal, tragerea lui la răspundere (chiar dacă n'are motive i le găseşte el) şi modificarea complectă a vechilor obişnuinţe. Prinrte cei noi, aduşi de avalanşa politică, se găsesc foarte puţini, care să aibă în vedere, din pură convingere, bunul mers al gospodăriei comunale, începând cu instituţiile.

Despre unul din aceşti «puţini aleşi», voi vorbi acum, căci n'aş avea sufletul împăcat, văzând că astfel de energii sătesti se irosesc în jurul lor pentru binele obştesc, fără a fi înfăţişaţi mulţimii şi arătaţi drept model.

Numele lui e Nic. A. Tudorache, primar în *Valea-Măcrişului*. — Silinţele lui pentru prosperarea comunei sunt mari. Instituţiile locale—fala unei comuni—au căpătat din partea-i toată atenţia.

Şcoala primară, altar al culturii, am moştenit-o într'o stare vrednică de plâns. Şcoală făcută din bârne de brad, din lemn puţin uscat, rău încheeată, în ultimul timp, se cojise complect rămânând numai lemnul gol. In timpul iernii crivăţul se jucă în voie, pătrunzând cu multă uşurinţă.

Ajunsese bietul învăţător să mute copiii după cum bătea vântul. Cum se putea îndeplini apostolatul în asemenea condiţiuni? O reparaţie generală urgentă, era necesară.

De unde fonduri, când bugetul comitetului de-abia satisfăcea nevoile mărunte ale şcoalei? Un ajutor străin numai, ne-ar fi putut salva. Primarul comunei om de inimă şi clar văzător al lucrurilor, sări nechemat în ajutorul şcoalei. Donă în două rânduri suma de 72.000 lei. Suma a fost deajuns pentru repararea şcoalei. Şi azi, după atâta amar de vreme, ea se ridică maiestoasă. Şi toate acestea numai primarului N. A. Tudorache.

Pentru această singură faptă, am găsit de cuviinţă să înfăţişez cititorilor noştri pe acest primar care merită, o spun cu toată sinceritatea, să fie lăudat.

Gestul lui ciar şi dezinteresat, îi ridică în ochii noştri. cât şi ai străinilor ce vor trece prin comuna *Valea Măcrişului*.

Ar fi de dorit ca astfel de fapte să mai urmeze. Şi nu ne îndoim: faptele vor veni cu timpul.

G. IONESCU-Balaciu

Martirilor dela Cluj

Martiri ai libertăţii, închişi în temniţi reci,
Fiţi, mîndri căci dreptatea ş'acolo e cu voi;
Mărirea voastră fi-va icoană'n veci de veci,
La fiii voştri cari vor fi viteji eroi.

Cătînd spre voi vor pune, cruzimelor hotar,
Căci mic cu mare fi-vor însufleţiţi d'un gând,
Invinge-vor duşmanul cumplit, fieros, barbar,
Iar lupta ce'ncepurăţi, o vor sfîrşi'n curînd.

La trîmbiţa dreptăţii, popor după popor,
Va alerga s'ajute pe cel ce-i subjugat;
Vor plînge—atunci barbarii.., de nimeni plînsul lor,
De nimeni n'o să fie, în lume ascultat.

Mărirea voastră fi-va, icoană'n veci de veci,
La fiii voştri care, vor fi viteji eroi:
Martiri ai libertăţii, închişi în temniţi reci,
Fiţi mîndri, căci dreptatea ş'acolo e cu voi!

Smara

N. B. Această poezie e scrisă cu ocazia procesului Memorandului dela Cluj, reamintită la Turda, în congresul Societăţii «Astra», dela 6—8 Oct. 1929, cu ocazia sărbătoririi lui *Ion Raţiu*. O dăm aici ea fiind o profeţie pentru împlinirea Idealului Naţional.

La proces d-na Smara, a fost condamnată la 400 fiorini, dar d. Rusu Sireanu, redactor la «Tribuna», care o ceruse poetei şi o publicase în ziarul din Arad, a răspuns că nu cunoaşte pe autoare, aşa că până astăzi ea nu şi-a achitat către printenaţi această datorie. Să aibă să ia!

Tipografia «Corpului de Jandarmi», Bucureşt

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 10 NOEMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 299 Apare în fiecare Duminică

Onor Asociație p. Literatura Rom. și Cultura Poporului Sibiu.

Fapte care nu turbură

Noi nu prididim să însemnăm toate măsurile care se iau în străinătate împotriva dezmățării tineretului pe calea scrisului. Tot ne sosesc reviste și ziare de peste granță, în care vedem măsurile luate în feluritele țări pentru stăvilirea stricăciunii prin tipărituri sau prin alte mijloace zise «artistice» sau «culturale». Le tot punem deoparte, cu gândul să le folosim curând pentru cititori, dar iute vin altele și altele, așa că nu putem pune la îndemâna cititorilor tot ce trebuie să știe ei în această privință.

Din pricină însă că la noi destrăbălarea are mulți slujbași, zarva se face nu împotriva stricăciunii, ci împotriva celui care se ia la harță cu ea.

Vă aduceți aminte ce a fost astă primăvară, cînd d. C. Kirițescu, director în Ministeriul Școalelor, a îndrăznit să ia măsuri împotriva dezmățării dela teatrul nostru Național din București. Săptămâni întregi, șivoaie de ocări s'au revărsat asupra sa. Oameni care făceau pe învățații și pricepuții te luau de sus că ei au cheia înțelegerii lucrurilor, iar ceilalți sunt numai niște înapoiați. Oh! dezmățarea știe să se îmbrace în haine foarte arătoase, ca s'o creadă lumea și să se ia după dînsa. Deci zarva și trufia sunt arme ale ei, ca să facă mare întipărire asupra oamenilor și să umple de sfiiciune pe ceice o privesc.

Dacă însă am fost marturi la toată orăcăiala împotriva d-lui Kirițescu, iată că vin alte fapte, în care lucrurile se petrec deandoaselea. Dezmățarea își face slujba ei, că n'o să se oprească ea numai cu câte un glas din an în Paște care i se ridică împotrivă.

Din ziarul *Adevărul* (5 Noemvrie a. c.), aflăm că, între cărțile date școlarilor în anul acesta, a fost și unele cu un cuprins scârnav. Iată că abia un ziar dă la iveală isprava aceasta, dar încolo tăcere. Dezvăluirea trece ca o știre zilnică, despre care mai nimenea nu ia cunoștință. Dar noi care am citit-o stăm nedumeriți și ne punem întrebarea: Dar bine, pentru Dumnezeu! când a fost vorba că s'a ridicat unul împotriva stricăciunii din teatre, toată lumea pe el; iar acum se află lucru pe dos: se dau ca premii cărți spurcate. Oare aceasta nu turbură pe nimenea? nu mișcă pe nimenea? nu e decât un singur ziar care strigă?

Ei, vedeți, când a fost de apărat stricăciunea, s'a făcut zid în jurul ei. Când acum este de apărat cuviința, toți tac. Ba de mirare că «Adevărul» a ridicat cuvânt protivnic, fiindcă și cei din tabăra lui s'au ridicat astă primăvară împotriva d-lui Kirițescu.

Intr'o astfel de simțire se mișcă mulți din ceice poartă zilnic condeiul pentru înștiințarea cititorilor. Oamenii dau din umeri când e vorba că stricăciunea face pustiiri în suflete; dar sar ca turbații când este vorba să te ridici împotriva ei. Tare ne mirăm acum că nu s'a ridicat împotriva «Adevărului!» Și tare ne mirăm că tocmai «Adevărul» a făcut acest pas.

Lucrul ar trebui tratat mai pe larg, pentru a se cunoaște care sunt cărțile care au scârbit pe scriitorul dela «Adevărul» și pentru a găsi cine s'a făcut vinovat de fapta de a fi pus astfel de cărți în mâna școlarilor.

Articolul pomenit din «Adevărul» nu numește cărțile, ci numai scarmănă isprava ca ceva cunoscut. Noi însă n'o știm decât numai prin răsunetul, nu prin cuprinsul ei. De aceia, de oarece și apărătorii cuviinței trebuie să aibă cel puțin tot atâta îndrăzneală, cât și cei ai stricăciunii, trebuie lucrul luat din scurt și scuturat în toate amănunțimile lui.

Arhim. SCRIBAN

Vitejia păcatului

Ce nu face omul întru apărarea poftelor lui! Dacă l-ai pune la cine știe ce faptă bună, te pomenești că se lenevește și cască gura. Dar dacă-l pui să se ferească de cine știe ce netrebnicie care-i face rău și dacă-l împedici dela ea, în loc să-ți mulțămească, se turbură și sare să-și apere năravul. Ce? să trăiască fără el? Să-i iei fericirea? Atunci ce mai este viața.

Din ziarul «Dimineața» dela 2 Noemvrie a. c., aflăm că și în Finlanda nu e voie de făcut și vândut rachiu și atunci oamenii caută să-l aducă pe furiș de peste granță.

Se înțelege, stăpânirea are mijloacele ei ca să împedece aceasta. Dar acum vine îndrăzneala beților. Ce? să se lase ei cu una cu două? Dacă cel cumpătat n'are poftă să bea, ce are cu bețivul? Are el poftă să bea, treaba lui. Nu cumva om intra la robie de gustul unor posaci care nu înțeleg viața și nu vor să simtă desfătarea băuturii?

Așa judecă bețivanul. Zice că e treaba lui, dacă bea. Nu zice că face scandal și că turbură și pe altul, că-și perde mințile și e primejdios.

De! nu ajunge că e beți v? trebuie să-i mai ceri și minte? Deci atâta poate judeca, și el atâta spune. De aceia, stăpân pe atâta judecată, se face dârz și sare să-și apere dreptul la beție.

In Finlanda, spune articolul pomenit, beția și-a adunat mijloace cu care să ducă rachiu în țară. Are bărci cu mașină, ba unele și înarmate cu mitraliere și chiar cu tunuri. Deci ziarul pomenește de o luptă care a fost între paznicii Statului finlandez, ca să nu se aducă rachiu pe furiș în țară, și între slujitorii beției. Ce să vezi? Mai multă armătură au avut slugile beților decât oamenii Statului. Aceștia aveau numai bărci cu mitraliere, dar nu și cu tunuri. De aceia au trebuit să fugă.

Să nu zici că păcatul are îndrăznelile lui pentru a-și apăra chefurile?

O! dacă și ceilalți ar avea tot atâta!

N. SILUREANU
Profesor Universitar

TRĂIASCĂ REGELE!

In ziua de 8 Noemvrie 1929, M. S. Regele Mihai I sărbătorește, — și împreună cu Dânsul întreaga suflare românească —, a opta zi a numelui Măriei Sale.

In COPILUL-REGE se întruchipează viitorul întregii națiuni. El e nădejdea zilelor de mâine; iar semnele de până acum ne îndreptățesc a spune că Țara e pe o cale dreaptă.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să ne păzească pe Micuțul nostru Rege, — simbolul Regatului României Mari, — și să ne trăiască întru mulți ani cu bucurie și sănătate, împreună cu Augusta Sa familie.

Amintirea Sfântă

11 NOEMVRIE 1918

Zile de sărbătoare, ziua sfinților, ziua patrioților, pot veni și dispare, dar e numai o *zi a armistițiului* și numai un loc unde este simțită deplina ei semnificare.

UNUSPREZECE NOEMVRIE veni la Paris, anul trecut, sub o manta de ceață, dar acum se așteaptă o altă vreme. Dacă soarele învinge printre nori înainte de amiazi, va fi un prilej de recunoștință. Prin tot orașul, pe toate clădirile publice s'au pus tricoloruri. De obiceiu ele erau suportate pe largi scuturi de lemn cu armele Franței.
Niciodată nu s'a văzut steagul legat, împodobit sau desfigurat, cum se observă așa de adesea în *Statele Unite ale Americei*, ci totdeauna sburând liber, cum se cuvine steagurilor. Cine a văzut «Champs Elysées» împodobite pentru ZIUA ARMISTIȚIULUI, nu va putea uita niciodată maiestatea și frumusețea lor.

De cu vreme, dimineață, mulțimea începu să se adune de-a lungul drumului ce conduce dela «Les Invalides» la «Place d'Etoile». Aici, în centrul «Stelei», stă adevărata inimă a Franței sguduită de răsboiu. In spre dânsul se înturnară mulți pași evlavioși și iubitoare gânduri fără de număr. Caracteristica serbătoririi din anul trecut fu desfășurarea scumpelor steaguri de răsboiu, cari sunt strânse în severul muzeu dela «Les Invalides».

Puțin înainte de ora hotărâtă, trecură lăncierii, purtând aceste trofeie neprețuite, peste podul „Alexandru" și mai departe prin una din acele vederi mărețe, ce sunt de găsit numai în Paris. Fiecare privitor cunoscu că acele steaguri sfâșiate au fost văzute de multe priviri muribunde ce păreau încă a le urma. In cetele toamnei, escadronul ce se apropia, părea o fantomă întorcându-se din vre-o sfântă cruciadă.

Cum călăreții înaintau, nu erau izbucniri vesele de trompetă, nici un strigăt, nici o demonstrație sgomotoasă. La baza «Arcului de Triumf» ei își strânseră rândurile. Acolo se opriră în timpul marei tăceri, dela ORA UNUSPREZECE. Dacă tăcerea poate fi admisă, în frazeologia familiară, ca «elocventă», ce nu au spus, ca grijă și durere, acele momente fără respirare... Cine nu și-a amintit vre-un nume iubit? Nu trebuie să se deducă, de aicia, că era nu public trist, deprimat. Aceasta nu poate fi în Paris. Era o mulțime serioasă, desigur, pânăce frunțile s'au înălțat din nou și pălăriile și-au reluat locul pe marea de capete goale.

Fu, apoi, mult interes în public de a vedea trecând marii demnitari, *Millerand* și *Foch*. Când ne-am scoborît cu precauțiune depe bănci, am fost târîți spre «*Soldatul Necunoscut*». Inainte de a ne putea opri, am fost purtați de-a curmezișul locurilor largi dela «Place d'Etoile», și depuși lângă «Arc». Massele de flori erau îngrămădite așa de sus, că se vedeau dela distanță și mereu sosiau ghirlănzi. Am fost în sfârșit alăturea de inscripția simplă: „*Aci e un soldat francez care a murit pentru țară*".

Abia am început să observăm lămurit, când poliția încercă să libereze locul. Ne mângâiarăm cu idea de a ne întoarce într'o altă zi, pentru a vedea cu îngrijire ghirlănzile cu numele diferitelor societăți, instituții, școli, ca și indivizi de toate rangurile.

In acea oră solemnă fulgeră înaintea amintirii noastre multe locuri, unde sufletele leale păstrau amintirea sfântă.

Mai întâiu veni prin lungile umbre ale învechitelor feresire ale istoricei catedrale dela WESTMINISTER» placa simplă, neîmpodobită, ce poartă tributul de recunoștință pentru toți flăcăii morți ai MAREI BRITANII

Din nou, ni se păru să vedem traficul agitat dela «WHITEHALL» încetând pentru acele solemne clipe, după care femei modest îmbrăcate și bărbați cu ochii triști, îngrămădiau printre mormanele de flori, vre-o amintire pioasă cu un scump nume de familie. *La astfel de ocazii rare se pot vedea emoționați Englezii rezervați, neemoționali.* In jurul acestor monumente britanice de amintire, cu mult mai mult decât în jurul acelora din Franța și Italia, sunt massate expresiile personale de durabil regret. Uneori ele comemorează toate aniversările familiare.

Nu numai în Londra, ci în fiecare orășel englez și parohie, *memoriale* sunt înconjurate cu ele ghirlănzi. La «Southampton» văzurăm doi tineri apropriindu-se de monumentul soldaților morți și punând flori alături de dânsul. Inscripția spunea: «*Lui Bill, de la sora lui devotată, în ziua ei de nuntă. Dus, dar niciodată uitat*". Era buchetul ei de nuntă, adus la acest altar comun al amintirii.

In ITALIA, ne amintirăm că «ziua Armistițiului» fu celebrată ca niciodată înainte. Ce schimbare dela prima aniversare, când ofițerii italieni nu îndrăzniau să serbătorească acea zi de frica insultelor bolșevice. Acuma alăturea de «Soldatul Necunoscut», așezat alăturea de statua lui «Victor Emanuel», erau adunați conducătorii «Italiei Noua». Deși acest monument fu un izvor de mândrie pentru cetățenii ROMEI, câți dintre ei au suit scările nenumărate de marmură? Fără a scădea casa de «Savoia», una dintre cele mai sănătoase din Europa, o astfel de demonstrație n'ar fi fost posibilă pentru ea ca pentru un soldat fără nume depe «Piave».

Un alt incident italian apăru în legătură cu «Ziua Armistițiului» la biserica «Santa Croce» din FLORENȚA. Piața largă și însorită din jurul bisericei era lipsită de copaci. Acuma, crainicii în roșu și'n alb au plantat copaci în amintirea morților.

Washington, D. C., la 10 Noemv. 1923.
Traducere din englezește după *Rose Churchill*
de
Gheorghe V. Lohan
Căpitan de rezervă

Un rău social

Se știe de ori cine, că astăzi, mai mult decât oricând, răul a năpustit prea mult peste noi.

Au fost timpuri când țara noastră a suferit, dar a suferit din cauze care au isvorât din însăși felul cum a fost administrată, cum a fost îndreptată pe un drum rău sau bun. Astăzi, pe lângă reaua administrație, bântue o alta care distruge cu desăvârșire, nu numai entuziasmul nostru de a trăi liberi într'o țară desrobită, mai întâi din ghiarele Turcilor, apoi ale Grecilor și pe urmă ale Ciocoilor, ci răul care sfarmă iute sufletele. Răul care sfarmă sufletele, le destramă, le împrăștie este cu mult mai mult periculos, decât ori care altul, care venit din afară sau adoptat, nu se acomodează cu felul nostru de viață, cu felul nostru de trai.

Noi, care privim cum biata turmă merge pe făgașuri întunecoase, care o vedem cum se frământă și se svârcolește, nu putem face altceva decât pe cât putem. Și ne-a dăruit Dumnezeu darul de a observa, să arătăm acest rău care ne duce spre pierzare.

Arătăm și dăm chiar metode, îndrumăm, dar dacă cei mai cu putere, sau mai bine zis cei care au puterea în mână de a lua măsuri, nu le iau — noi nu putem să facem nimic, decât să plângem, lăsând sufletul nostru să lăcrămeze, să se tânguiască și să sufere și el împreună cu biata turmă.

Vremea se schimbă din zi în zi, ideile se îngrămădesc se bat cap în cap, se resping una pe alta și în frunte rămâne, nu cea mai bună ci cea mai rea. Dacă cineva dă o ideie de îndreptat, atunci cei mai tari nu judecă ideia și unul care o dată, întrebându-se dacă acel cineva este mai întâi *«omul nostru»* — dacă este *«omul altora»*, Doamne ferește nu i se ia în considerație nimic. Părerile lui sunt puse *«la dosar»*. Și astfel «invidia» de a nu fi altul mai presus decât celălalt.

Această buruiană distruge sufletul cum distruge rugina fierul, fie el un fier și oțel sau ce vreți altceva mai tare decât fierul. Dacă cineva este pornit să facă un bine pentru obște — el este mai întâiu judecat nu de obște, care primește binele, ci de răii care conduc obștea și dacă acel cineva nu este de acea părere cu conducătorii obștei, ca cheltuiala făcută pentru binele celorlalți să fie mai bine *«împărțită între ei»*, atunci se zice: «de ce e el mai grozav decât noi», și de aci piedici, ură, vorbe pe socoteala omului, până când îl distruge sufletește și îl face să se desguste. Afară de aceasta cine a observat că chiar dacă un om al pământului acesta a făcut un bine *«fără să știe stânga ce face dreapta»*, aflându-se în urmă apoi să te ții; vorbe pe socoteala lui, că a făcut cutare, că a făcut cutare... că vai de capul lui... și de aceia bieții oameni care ar dori să facă ceva, nu fac numai să nu mai fie la ordinea zilei discutați. Răul este distrugere. El este îmbrățișat astăzi mai mult ca oricând. El umblă din gură în gură, ca glonțul și ca vântul ajunge până la margine de țară.

Această ură nu pornește decât din răutatea de a nu fi altul mai grozav decât celălalt. Această răutate vine mai mult de la nenorocita de politică — deci politica este un mare rău social. Bună ar fi ea, dar nu așa cum se face în țara noastră, ca să destrame sufletele, să împartă lumea în tabere ca să se urască, să se certe, să se invidieze — ci ca în alte țări lucrând pentru binele obștesc, pentru clădirea sufletească, reînălțând și cimentând acolo unde se vede că lucrurile sunt slabe. Răul acesta social s'a pronunțat mai mult după răsboiu. Când credeam și noi că o să ducem zile mai senine. Când colo tot zile triste, amărâte și mohorâte. Credem însă, că după cum Dumnezeu ne-a purtat de grije dealungul veacurilor, ne va purta și acum, scăpându ne de acest rău care ne distruge sufletește, ne dă îndărăt ca să apucăm tot pe drumuri de tristă amintire.

Dem. I. Iliescu

Sărbătorirea unui Cărturar

Când sărbătorim pe cineva, care toată viața sa a petrecut-o numai în glorie și a rămas ceva temeinic de pe urma sa, recunoștința față de această personalitate este generală și numele sărbătoritului trece pe buzele fiecăruia, în cuvinte de laudă.

O astfel de personalitate este pentru noi domnul Nicolae Iorga, care a fost sărbătorit de Senatul Universitar din București, cu ocazia împlinirii a patruzeci de ani de profesorat.

Nici că se puteă o sărbătorire mai nimerită ca aceasta, față de uriașa putere de muncă depusă de domnul Profesor Nicolae Iorga atît prin scris cît și prin cuvînt, pentru luminarea poporului și înălțarea culturii românești.

Munca titanică, fără șovăire, atît în ceasurile de bucurie cît și în cele de restriște, l-a făcut să fie ridicat astăzi în slava pe care o merită cu multă cinste, fără să poată fi atacat de cineva; iar drept răsplată să fie ridicat pe treapta cea mai înaltă și recunoștința, generală.

A dus fala românismului dincolo de hotare, făcându-se cunoscut și căutat în școlile cele mai vestite din țările străine.

In Nicolae Iorga se întruchipează geniul românimei, iar munca sa depusă în acești patruzeci de ani de profesorat, va rămîne pildă vie tuturor generațiilor viitoare.

In aceste momente, cînd s'a ajuns la făurirea idealului național, prin Unirea tuturor Românilor, Țara așteaptă de la puterea uriașă de muncă a Savantului sărbătorit, să apară **Enciclopedia Istoriei Românilor** *a cărei lipsă știința o simte astăzi mai mult decît ori cînd.*

Urăm și noi, Apostolului Neamului Românesc, viață îndelungată și putere nesfârșită de muncă pentru propășirea neamului și mulțămirea sa sufletească.

Diac V. FUSSU.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Sfinții Voevozi Mihail și Gavriil

«Și eu, Ioan, văzând și auzind acestea, am căzut înaintea picioarelor îngerului, ce-mi arăta mie acestea, ca să mă închin».

Apocalipsa XXII 8.

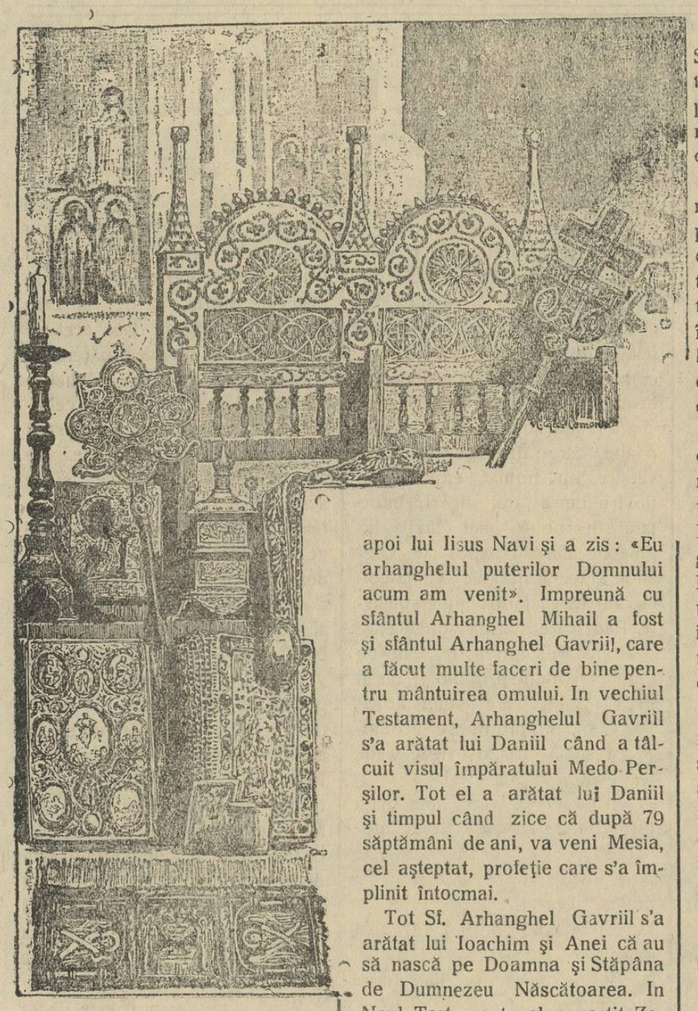

Frate Creștine,

Intemeindu-ne pe descoperirea Dumnezeiască, cuprinsă în Sfânta Scriptură și în sfânta tradițiune, Biserica admite existența îngerilor buni și a îngerilor răi.

Numele înger însemează sol Dumnezeesc, vestitor. Prin el așa dar, se arată nu natura ființelor numite, ci raportul lor către Dumnezeu și către lume și în special către oameni. Ingerii se împart de Biserica noastră în 9 cete și aceste 9 cete în 3 clase. In prima clasă se află acei îngeri care sunt mai aproape de Dumnezeu adică: scaunele, heruvimii, și serafimii, în a doua clasă: «Stăpâniile, domniile și puterile; și în a treia clasă; îngerii, arhanghelii și începătoriile».

Lăsând la o parte pe îngerii răi, care împreună cu Lucifer, conducătorul lor, s'au abătut de la porunca lui Dumnezeu să ne ocupăm de îngerii buni, care din veac sunt întăriți în grația lui Dumnezeu ca unii ce au fugit de tovărășia lui Lucifer.

Frate Creștine,

Mihail, mai mare peste cetele puterilor celor fără de trupuri, a arătat darul Evangheliei și multe faceri pe bine neamului omenesc. El văzând că vicleanul Lucifer a căzut când a voit să se înalțe a

Sf. Arh. Mihail

strigat către îngeri «Să luăm aminte». Așa și noi între noi ar trebui să zicem fratelui nostru pornit a cădea în păcat: Să luăm aminte de îngerii, care la început au fost lumină și acum s'au făcut întunerec»—Ingerul Mihail s'a arătat lui Avraam și lui Lot la pustiirea și pierderea Sodomei; s'a arătat lui Iacob, când fugea de fratele său Isac, s'a arătat apoi lui Iisus Navi și a zis: «Eu arhanghelul puterilor Domnului acum am venit». Impreună cu sfântul Arhanghel Mihail a fost și sfântul Arhanghel Gavriil, care a făcut multe faceri de bine pentru mântuirea omului. In vechiul Testament, Arhanghelul Gavriil s'a arătat lui Daniil când a tâlcuit visul împăratului Medo-Perșilor. Tot el a arătat lui Daniil și timpul când zice că după 79 săptămâni de ani, va veni Mesia, cel așteptat, profeție care s'a împlinit întocmai.

Tot Sf. Arhanghel Gavriil s'a arătat lui Ioachim și Anei că au să nască pe Doamna și Stăpâna de Dumnezeu Născătoarea. In Noul Testament, el a vestit Zahariei că are să se nască Ioan Botezătorul, iar Sf. Fecioară Maria că va naște pe Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu. Mai departe, El s'a arătat lui Iosif logodnicul sfintei Fecioare, spunându-i să ia pe Maria și pe pruncul Ei și să fugă în Egipt. Sfântul Arhanghel Gavriil îmbrăcat în veșmânt alb ca zăpada a ridicat piatra de pe mormântul pecetluit, vestind femeilor mironosițe că a înviat Domnul.

Frate Creștine,

Din toate acestea vedem că îngerii buni au căpătat harul lui Dumnezeu, făcându-i părtași la mântuirea omenirii. Ingerii prin viața lor curată sau făcut vrednici de strălucirea Dumnezeiască, fiind alături de scaunul Tatălui Ceresc și primind anumite însărcinări pentru mântuirea noastră.

Ei sunt solii Domnului pe care-i trimite să ne călăuzească pașii vieții noastre prin această lume trecătoare. Astfel de soli au fost și sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil. Noi oamenii plini de păcatele lumii acesteia nu ne putem asemăna cu sfinții îngeri, dar totuși, sfatul lor îl putem primi în tot locul și oricând pentru descărcarea de păcate și primirea învățăturilor frumoase, care ne ajută la mântuirea sufletelor noastre. Dacă Iosif logodnicul sf. Fecioare Maria nu asculta de sf. Arhanghel Gavriil ca să fugă cu pruncul Iisus în Egipt, nu-l găsea crudul Irod și-l tăia printre cei 14 mii de copilași pe care i-a tăiat? Tot astfel și noi să ascultăm cele spuse de Domnul prin solii săi, sfinții Ingeri, îndreptându-ne pașii noștri pe cărarea mântuirii, lăsând la oparte patimile care ne rod sufletele, întunecându-ne mintea și făcându-ne asemenea cu Lucifer și oastea lui; căzând de greutatea poverii păcatelor, în tartarul cel întunecos, unde este plângerea și scârșnirea dinților. Slăvind pe sfinții Ingeri să zicem împreună cu sf. Ev. Ioan «Și eu văzând și auzind acestea, am căzut înaintea picioarelor îngerului ce-mi arăta mie acestea ca să mă închin» Amin.

Dem. I. Iliescu-Palanca

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai -:- ușor -:-

Răvașe Educative

Animalele domestice după legenda și istoricul lor

PISICA

Dragă Magdaleno,

Mă'ntrebi în scrisoarea ta de Sâmbăta trecută, cum îmi petrec timpul. Uite sunt supărată rău pe el, că fuge atât de iute că nu'l pot umple nici măcar cu aceia ce iubesc eu așa de mult.

Animalele, ele—mi sunt cele mai drăgălașe și mai sincere prietene. Când aud dimineața cântecul cocoșului, găgăitul gâștelor, lătratul câinilor și miorlăitul pisicuței să-i deschid ușa, mă înviorez și pornesc cu drag la lucru; la moarte nici nu mă gândesc cum ar trebui, că de ele cine să'ngrijească?

Cum mă scol dau fuga la ele'n curte. Porumbei-mi sar pe umeri, gâscanul mă trage de șorțul în care știe că-i aduc boabele; Dolfa-mi face sluj; purcelușea guiță și se freacă de cocină; Bălțatu—cu pisoiul ei mă urmărește ca un creditor dimineața, iar seara nu se culcă până ce nu o iau în brațe, o mângâi și cât citesc, îmi stă suită pe grumaz

Câte odată așa se uită'n ochii mei, că-mi vine a crede că are să-mi spună o taină mare și s'-ascunde de mine de teamă că nu i-o voi păstra, așa tocmai cum fac prietenii de azi. Mă mângâe uneori cu bărbuța ei moale și catifelată, iar eu, uitând de ea câte odată, mă ridic de pe fotoliu s'o las să cadă pe dușumele. Alta s'ar supăra, dar ea pe dată ce m'așez la birou este iar pe brațele mele.

N'am înțeles nici odată pentru ce a eșit vorba asta că: «pisica e șireată și nu'și iubește stăpânul».

Toate animalele sunt fugarnice când le bați și nu le hrănești, pe când pisica, miluită ori oropsită, rămâi în simpatia ei, aceiași pentru ea și, casa ta n'o părăsește.

* * *

Mulțime de legende se cunosc despre acest drăgălaș animal. Istoricul pisicei se'ncepe în secolul al cincilea înainte de Hristos. Herodot este primul scriitor care face mențiune despre pisică; el o descopere în călătoriile sale la Egipteni. Simbol al Isidei, zeița Nilului, pisica era adorată — la așa măsură, căci i-au înălțat și monumente.

In anticitate, când într'o casă murea o pisică locuitorii, în semn de doliu își rădeau genele și sprincenile, bătându-și piepturile până la sânge.

Trei secole 'n urmă după Herodot, Diodor Sicolo scria: Cine ucidea o pisică 'n Egipt, trebuia să moară ucis, căci comisese cel mai mare delict. Poporul se răscula și'l făcea în mii de bucăți pentru această neiertată crimă. Un asemenea act nu era iertat nici de Ptolomeu, nici pentru teama ce inspira la Roma. Se zice chiar că Egiptenii începură războiul cu Romanii numai pentru moartea unei pisici.

Și Mahomet, marele profet se spune că spre a nu deștepta din somn o pisică și-a tăiat mâneca antireului său, așa narează George Amalciu un istoric din secolul al XI-lea.

De altfel se știe că Egiptenii moderni n'au renunțat la marea lor simpatie pentru pisici, ci au la Cairo o instituție care dovedește cultul lor pentru aceste animale. La ceasul 12 din zi când Hogea, cântă pentru credincioși se'mparte și pisicilor tot felul de bunătăți, dăruite de populația orașului pentru ele. Atunci se adună aici atât pisicile invalide și bolnave din institut, cât și cele din afară, cari cunosc ora aceasta și aleargă acolo din depărtare.

Instituția e pusă sub înalta ocrotire a Cadiului, căruia îi revine multe moșteniri din cari se îmfruptează nu numai el, ci și impiegații lui, lucru despre care socotesc că bietele pisici n'au nici o cunoștință.

In Suedia, Norvegia și mai ales în Japonia, lumea umblă pe stradă însoțită de câini și de pisicuțe; cele negre se zice că poartă noroc; eu am două, dar noroc...

In țările nordice prin secolul al X-lea erau aspru pedepsiți toți aceia cari cutezau să ucidă o pisică; cel care se descoperea c'a furat sau a ucis vre una, i se lua o oaie, un miel, sau atâta grâu cât acoperea cadavrul ei cu lungimea coadei cu tot.

In America în Manciuria se face un comerț foarte întins cu piele de pisică și mai ales cu cele de Angora.

Intre câine și pisică n'a existat și nu există prietenie.

Pictorul Goffredo Mino, numit și Rafael al pisicilor le-a imortalizat pe pânze.

Ștefano Melhiore, Charles Baudelaire, le-a descris admirabil. Edmond About, scrie: Paradisul pisicilor. Doctorul Giovani Raiberti cu: Semne filosofice morale asupra pisicei. Merlin Cocaio cu: Cartea pisicei. Balzac cu: Suferințele unei pisici engleze. Moncrif cu: Pisicele în, fama Egipteană. — Fumagali, c'un studiu foarte interesant: Pisica și artele plastice, arată că acest animal n'a fost dat uitării de scriitorii mari ca: Dumas, Scribe, Gojji, Montaigne Petrarca, în căsuța pe care i am vizitat'o la Argua, are împăiată și pusă sub sticlă pisicuța lui.

Grosley, a iubit atâta pisicele în cât a făcut testament în favoarea lor.

In forul Roman și'n Forul Traian la Roma trăesc sute de pisici hrănite de public, ca porumbeii din piaza Veneziei.

La noi numai Grigore Alexandrescu, a pus în fabulă pe cotoiul Raton. In alte case nu știu de ce simpatii se bucură pisica: la mine Bălțata are trecere foarte mare că seara m'așteaptă până mă'ntorc dela spectacole și mă cunoaște de departe. In singurătatea mea, ea-mi este cea mai bună prietenă.

Baba-Visa

Serbare Cooperatistă

Sâmbătă 26 Oct. a. c., a avut loc în comuna Cimișeni, Lăpușna o frumoasă serbare Cooperatistă, la care a luat parte foarte multă lume; Sala devenise neîncăpătoare deși este unică în comună, ca mărime.

Serbarea a fost pusă la cale de Soc. Coop. «Furnica» din Chișinău, cu concursul școalei primare din localitate. Societatea a delegat pe dl. Sereda instructor al societății cooperative să vorbească mulțimii despre «Cooperație».

D-sa a arătat mulțimii, rolul cooperației prin cuvinte de toată lauda. A făcut un istoric general al cooperației enumărând figurile marcante, cari au depus muncă cinstită în această ramură de activitate. Prin proecțiuni cinematografice, a putut a-și clarifica foarte bine subiectul, înlesnind înțelegerea lui.

D-sa îndeamnă populația să dea tot sprijinul cooperației, singura care-i va salva mâine din ghiarele nemiloase ale jidovimei.

Elevii școalei au recitat mai multe poezii cu conținut moral-religios-patriotic... S'au executat câteva cântece, cari au avut mare succes. Populația ridicată, aplaudă neîntrerupt...

In urmă, Dl. Director al școalei ia cuvântul, arătând că apostolii Cooperației românești, au fost învățătorii. Arată că școala, prin luminarea minții tuturor are marea menire de a lupta pentru triumful cooperației.

Își exprimă însă regretul că populația se uită rău la școală. Arată răul ce ne așteaptă dacă fugim de școală și îndeamnă populația a împărtăși frumoasele planuri expuse de Dl. Sereda, căruia îi aduce mulțumiri, pentru dragostea ce a arătat, venind în mijlocul nostru.

Ce frumos ar fi dacă și alți oameni de seamă, oameni cu multă carte s'ar coborâ din când în când printre noi să ne mai spună ceva din bogata lor experiență. Ii vom primi cu drag.

Alex. Vâlceanu

Păcate de acum

Femeia de azi

La veselie, ca și la durere, femeia zilelor de acum, în ceace privește goliciunea trupului a întrecut orice margini ale seriozității. Cu rochia până din sus de genuchi, cu umerii goi, pieptul afară și obrajii mascați, ese în lume și fără nici o sfială, cu grațiile sale ispititoare, atințește gusturi și plăceri, care aduc societății, în majoritatea cazurilor, imoralitatea.

Nu numai prezența chipului face pe cineva serios, ci mai presus în primul rând stă îmbrăcămintea, care dă respectul și educația acele-i persoane.

E seriozitate la port, e și la chip și de aici nu ne putem aștepta decât la viață onorabilă și fapte raționate. Moralitatea unui neam e in măsură de progres, după cum femeia știe să o răspândească.

Dar dacă femeia vremurilor de acum, apare în fața tineretului și chiar a tuturor, în goliciunea modernismului am putea zice, că rolul acelor ce se țin de modă, aduce țării numai și numai imoralitate.

Iată pricina tuturor slăbiciunilor, bolilor sexuale și alte ciudățenii, care rod în chip involuntar frumusețea și vlaga românului de odinioară.

Când era cuviință, rochia până'n călcâie, sânii și mâinele acoperite, se pomenea de o așa vieață?

Priviți trecutul și vede-ți ce ne-a adus moda vremurilor de azi.

C. Georgescu-Obrejița

Cea mai răspîndită foae pentru întreaga suflare)(românească este)(

„Cultura Poporului"

: Cuprinzând articole : de educație națională

Morală,
Religioasă
Literatură,
Știință

NIMĂNUI N'AR TREBUI SĂ-I LIPSEASCĂ

APEL...

Multe lucruri rele... dar și bune s'au mai schimbat de la războiu încoace! Nume de lucruri, de funcțiuni, încadrări fără încadrare, stabilizări fără stabilitate, cu un cuvânt, curentul de prefaceri a pătruns în toate. Legi omenești cu tendința de a înăbuși legi naturale, au început să curgă din fabrica parlamentară încât, bietul creștin așa îngrădit nu știe încotro s'o mai cârmească.

Muncești pân'la sudori, te învârtești și svârcolești cu gândul să faci ceva dar nu poți să'ntinzi un pas mai mare, căci legea-ți pune botniță: «N'ai dreptul».

Așa o pățiі eu!!...

In al patrulea an de învățământ în cursul primar, dintre cari trei înainte de satisfacerea serviciului militar, mă trezesc că nu pot să mă prezint în primăvara ce vine la examenul de definitivat, fiindcă... n'am dreptul. Dar norocul a făcut să mă nasc înainte de vreme și în loc să termin școala Normală la etatea de 21 de ani împliniți ca de aci să pot trece fără interveniți într'un regiment sau școală militară spre a-mi face datoria de bun român, eu am terminat o la 18 ani. Astfel convoiul necazurilor — mânat de legi — a început pentru mine! Un an suplinitor, căci diploma ce o purtam împachetată în patru în buzunarul plin numai de ea, nu-mi da toate drepturile. Un an cu titulatura — «în mod provizoriu» (o mare favoare se zicea) și un an în Basarabia cu două titluri «în mod provizoriu» ord. revizoratului școlar și cu titlu provizoriu ord. Ministerului. O încurcătură din cari nici eu nici mai marii mei nu știau de ea.

Am trecut după cum se vede prin întreaga ierarhie a titlurilor de glorie... gloria am perdut-o! Neavând serviți trei ani cu titlu provizoriu, va trebui să aștept și în speranța că voi mai trăi să treacă și ei, va veni timpul să dau și eu examenul de definitivat în al optulea an de funcțiune iar nu în al patrulea cum se obișnuește.

Cu expunerea acestei situații, care nu e numai a mea ci și a multora ca mine, fac apel acelora în mâinele cărora stau alfa și omega, să cumpănească celelale dreptăți și să nu înăbușe în noi cu asperitățile legilor entuziasmul tinereții. Mic sau mare în ani, purtăm cu noi aceiaș confirmare a părinților noștri educatori și dacă va fi să ne afirmăm mai mult unul față de altul calitățile ce ni le-a dăruit natura, apoi dați-ne, iar nu ne luați dreptul de a lupta fățiș. Căci cu ce am fi vinovați să așteptăm atât și să ne vedem mai mici priviți peste umăr de foștii noștri colegi?! Cu armată sau fără armată în liniștea claselor pline de ființe nevinovate, mi-am făcut aceiaș sau poate mai mult datoria ce și o făcea în altă clasă colegul cu armata făcută.

Judecând așa... mă'ntreb care va fi fost atunci criteriul votării unei asemenea legi? Și de ce ni s'a fi dat oare la acea vârstă diplomă de capacitate pentru învățător, când noi nu eram capabili?

Răspunsul acestei întrebări doresc să l aibă acest apel și să mi-l sugereze, dacă nu cei în drept, colegii categoriei mele de învățători, pe cari nu-i înțeleg de ce tac, când au îndurat și îndură atâtea, pe malul Nistrului, la gurile Someșului, ca și aproape de căminurile lor sărăcăcioase.

FLOREA NICUTA
înv. Broșteni—Argeș

Citiți și răspândiți «Cultura Poporului»

Cele două sicrie

Fabulă

de VASILE MILITARU

Noapte... In Capela unui cimitir,
Un sicriu de aur... somn fără de vis...
Pe sicriu, coroane mari de trandafir,
Crini și chiparoase, nuferi și narcis,
Imbătând Capela, străluciau, grămadă
Și'n lumina lunii plină, ai fi zis
Că-i o moviliță albă, de zăpadă...

Intr'un colț, de o parte — fără dor și gânduri,—
Alt sicriu, — pe semne, un sărac sub soare:
Un sicriu din sparte și'nvechite scânduri,
Fără'mbrăcăminte, fără nici o floare.

Miezul nopții... (Insumi mă'nfior, când scriu):
Ca din altă lume, de sub flori și lună,
Cineva grăește din acel sicriu,
Și cuvântul straniu pe subt bolți răsună...
Glăsuește Moartea sau e mortul viu?

— Cine-a fost nerodul care, știind bine
Că eu cu săracii *nici mort nu mă'mpac, —*
A'ndrăsnit să pună astăzi, lângă mine,
In sicriu de scânduri pe un om sărac?...
Cum, când mi-a dat viața *numai ranguri'nalte,*
Moartea *mă scoboară, în loc să mă salte?...*
Cum, când avui leagăn și-am sicriu de aur;
Când mă împresoară un întreg tezaur;
Când în orice deget am și-acum inele,
Ale căror pietre ard ca niște stele, —
In omăt de floare, să fiu pus alături
De-un hamal *sau poate* purtător *de* mături?!..

— Iartă-mă stăpâne, dacă silă-ți fac! —
A răspuns săracul din sicriu sărac, —
Dar dac'ai fost mare, *iar eu am fost* mic,
Nu uita că astăzi nu mai ești nimic
Și, de ori câtă slavă sau măriri deșarte
Ți-a fost scris, în viață, să ai pururi parte:
Ori cât dormi în aur *și-o să ai pomană,*
In timp ce eu, bietul, n'am nici o colivă, —
Când veni-vor viermii să ne ceară hrană,
C'un văcar ca mine vei fi de-o potrivă!

CUM SĂ INFĂȚIȘĂM MAI DREPT LIMBA ROMÂNEASCĂ ?

Taifas Protivnic între d. Avocat I. POPESCU-COPUZ și Arhim. SCRIBAN

URMARE

Și când o limbă are mai multe cuvinte pentru aceeași idee, însemnează că e o limbă bogată, iar când prin aceleași cuvinte te servești spre a exprima diverse idei sau înțelesuri—neavând cuvântul potrivit pentru fiecare sens sau idee, acea limbă este, sau a rămas înapoi, și se zice că e limbă săracă. Noi însă voim progresul, evoluția, desvoltarea limbei noastre și îmbogățirea ei, cu tot ce poate fi de folos neamului întreg care, dornic de civilizație, așteaptă și ultimul țăran să mai afle ceva nou și în loc de limba greoae, veche din bucoavnele mănăstirilor sau chinoviilor de odinioară, vrea și românul să mai iasă la lumină din coliba lui și să stea de vorbă cu d'alde noi surtucarii de la orașe, învățând cuvintele moderne pe cari le memorează și le întrebuințează fără supărare, ba din contra e foarte mulțumit că a mai aflat și el ceva nou. Azi așa, mâine așa, până se obicinuește, și iată limba noastră șlefuită și curățită încetul cu încetul de barbarisme și de cuvintele vechi slavone ori de alt neam de cât cele latine.

Dar cuvântul dezastru este necesar a se menține în limbă și pentru faptul că prin el ne exprimăm mai bine ceea ce voim a spune, de cât prin cuvântul prăpăd. Și iată cum: când vreau să arăt un pericol spre pildă, dacă aș trece prin cutare loc, zic «e periculos» și nu trec pe acolo. Când vreau să exprim aceeași idee, sau una similară de la dezastru, zic dezastros, și știm ce însemnează. De la cuvântul prăpăd însă nu putem forma adjectivul care să reprezinte ideia similară, și care ar fi prăpădios, dar nu se întrebuințează nici odată acest cuvânt. Se zice însă prăpăstios dar nu de la prăpăd ci dela prăpastie. Așa că tot dezastru ne slujește mai bine, ca să mă exprim în jargonul P. S. Scriban, deși Slugă slujnică, slujire, azi nu se mai uzitează, ci se spune servitor, servitoare, serviciu, și tot românul știe ce însemnează, fiind că progresul a mers cu timpul înainte și limba n'a fost ținută în loc după cum vrea P. S. Scriban care totuși nu o poate opri de a se împodobi cu tot ce-i șade bine și de folos.

Să venim acum la pildele date de P. S. Scriban și anume «*Maladie iremediabilă*» în loc de «boală fără leac» și «de la Matei lectură».

Apoi, Prea cucernice, aci se vede supărarea P. C. V. și de aceea am zis la începutul răspunsului meu de față că «*adevărul ustură și doare*»; fiindcă mă mir de unde ați inventat asemenea exemple ca cele de mai sus, cu care credeți că m'ați *înfundat;* ba din contra, am declarat și repet: nu sînt atât de absurd ca să susțin, necum să vorbesc astfel de *chinezerii*. Și nimeni cred, ori cât de *modernizat* ar fi, nu poate în vorbirea curentă și serioasă a limbei, să întrebuințeze astfel de expresii, de cât poate în glumă și numai în vorbire, nu însă în scris. Și tot în glumă cred că le-a luat P. S. Scriban, cu care eu am început discuția în mod serios asupra problemului ce discutăm aci.

Am zis și mențin, că nu trebuesc înlăturate din limbă cuvintele latine vechi și înlocuite cu cele slave prea puțin cunoscute și rar întrebuințate numai la anumite ocazii, spre amintirea trecutului, sau spre variație în vorbire.

Când e vorba însă de scris — care rămâne—trebue să fim mai *circumspecți*, căci scrisul se citește ori când și ori unde și numai după scris se judecă valoarea unui popor.

Cu atât mai mult cu cât prin scrisul nostru avem pretenția să luminăm pe cetitori! Dar ce lumină putem da cetitorilor când noi vorbim și scrim ca acum un veac, desgropând morții și descifrând epitafurile par'că am face un curs de istorie. Nu, Prea cucernice, cu modul acesta nu servim nici limba, nici neamul, ci tocmai contrariul; iar pildele de mai sus, fiind curate invențiuni spre trebuința cauzei, le lăsăm la aprecierea cetitorilor de bună credință, să vadă dacă noi le-am aprobat vreodată, sau nu.

Să examinăm acum și altă pildă a P. S. Scriban și anume «Un ziar e în funcție de cetitori». Deși tot o invenție este și aceasta, căci eu n'am întrebuințat'o, dar totuși e mai aproape de adevăr. Zic mai aproape de adevăr, fiind că așa ceva se uzitează, dar nu așa incomplect cum a redat'o P. S. Scriban, ne având sens, ci se zice: «Existența unui ziar» sau «apariția unui ziar» sau «Tirajul unui ziar» sau «răspândirea unui ziar» e în funcție nu numai de cetitori, ci mai ales «de redactorii acelui ziar». Ei bine, astfel de expresiuni se întrebuințează și nu sînt străinisme cum spune P. S. Scriban, ci vorbe curat românești dar construcția lor sau legătura între ele, fiind nouă, pare a fi ceva strein de limba obicinuită, și P. S. Scriban susține că mai românesc și mai înțeles este a se zice «Ziarul atârnă de cetitori».

Să vedem dacă și așa lumea toată pricepe ce însemnează asta. Mulți poate cred, că ziarul se atârnă de gâtul cetitorilor, ca aceștia vrând nevrând să-l citească dar ca ziarul să atârne de cetitori (?) nu ori cine înțelege sensul. Așa dar, în ambele ipoteze, rămânem tot în dubiu. De ce nu ar vrea P. S. Scriban să zicem «depinde» care nu e prea nou în limbă și care e mai potrivit înțelesului ce vrem a da ideei ce exprimăm, de cât atârnă.

Iar dacă bucătăreasa Sf. Sale nu va înțelege cuvântul «depinde» va întreba pe stăpânul său, după cum l'a întrebat și altă dată când a cetit în Universul și n'a înțeles multe asupra lucrurilor din piață și așa va învăța și ea ca toată lumea, după cum învățăm cu toții cât trăim, ce însemnează, automobil, aeroplan, strand care n'a existat până acum, bicicletă, Avion, etc. etc. Și cu modul acesta va eși și ea din întunerecul neștiinței — iar lumina nu va sta supt sau sub obroc, și evoluția limbei va merge regulat înainte și tot înainte până la cea mai înaltă desvoltare a culturei moderne și moderate.

Aceasta este ce doresc limbei neamului și țărei mele ca să nu stea pe loc și să evolueze mereu cât mai sus.

In ce privește setea bolnăvicioasă de noutate despre care vorbește P. S. Scriban, a fi cauza întroducerei cuvintelor nouă în limbă, pentru mine este o calitate a poporului român, care însemnează că se mișcă, simte, nevoia de desvoltare intelectuală și nu stă în apatie mulțumindu-se numai cu ceeace știe și cunoaște din față, ci mai vrea ceva nou tot mai nou din zi în zi spre mulțumirea sufletească și folosul practic al împlinirei nevoilor vieței în mod mai spornic și mai ușor.

Dar ca să înțelegem și mai mult că P. S. Scriban nu are o bază prea solidă în susținerile Sf. Sale, rugăm pe cetitor a urmări scrierile P. S. Sale, și a vedea că, de unde până la scrisoarea mea boclucașă Sf. Sa scria după fonetică «Romînia, român, atît, cît, iar azi scrie România, român, etc. când e vorba de verbul român a fi, fire îl întrebuințează și acum ca și mai înainte, curat latinește și nu mai scrie după fonetică cum ar fi trebuit adică sînt, ci scrie sunt, suntem. Unde vă este logica Prea Cucernice? Unde vă este consecvența? Nu există. Așa și acum raționamentele și pildele ce ați dat, la întâmplare.

Dar inconsecvența se repetă și la alte cuvinte, de ex. Secături «entusiaste» ș. a. vezi articolul de fond din Cultura Poporului din 6 Oct. cor.

De asemenea, și tot cu nesocotirea logicei celei mai elementare P. S. Scriban scrie în aceiași gazetă, tot articol de fond, Englejii, chinejii, Japonejii, francejii, în loc de Englezii, Japonezii, etc. Cum ar fi logic și normal ca lumina zilei. De asemenea scrie obișnuința în loc de obicinuința; X nu vrea nici să se miște, în loc de, să se misce; cutare a vrut să mă împuște, în loc de să mă împuște, de la împușcare a împușca; și toate aceste tot pentru cultivarea poporului !..

Și acum, să revenim la întrebarea ce pune P. S. Scriban, zicând: cred ca nimenea nu va poti să scriem «de la Matei lectură». Răspund, în primul rând, așa ceva nu se scrie, căci Evangheliile sînt scrise deja, ci ele numai se citesc, și nu se pot citi decât așa cum sînt scrise. Exemplu deci, nu e bine ales, și nu se potrivește la Speța noastră. Și apoi, P. S. Scriban mă cunoaște foarte bine și știe că în ce privește scrierile bisericești sînt conservator. In biserică trebue păstrată technica religioasă veche, prin cuvintele cari numai aci își au locul lor.

De ex: Altar, preastol, potir, evanghelie, tâmplă Aghiesmatar, acatist, cazanie, tetrapod, jiltz, strană, liturghie, utrenie, vecernie, etc. cari nu pot fi înlocuite fără a produce perturbare în adevăratul lor înțeles. In limba poporului curentă însă astfel de cuvinte nu au ce căuta. Deci să lăsăm la o parte sarcasmele și glumele, pe socoteala unei discuții serioase de principii solide, în indrumarea limbei noastre strămoșești pe adevăratul ei făgaș sau drum pe care ori de unde vom pleca să ne indice calea spre Maica Roma, de unde ne și numim Români.

Eu n'am pornit cu critica mea nici din ură, nici cu răutate, ci din dragoste sinceră către neam și țară, de aceea nu pot admite înstrăinarea limbei strămoșești de la origina ei latină, dând ocazie străinilor și dușmanilor noș tri să spună că suntem un popor fără istorie, alții că sîntem o ramură slavă, iar alții că sîntem niște venetici în Dacia. (Vezi Universul „Ofensiva Inamicilor României" din 7 Oct. 1929). Și noi cu nepăsare le dăm apă la moară și lucrăm la desnaționalizarea noastră prin scrisul și ideile învechite alături de interesul general comun.

Iar dacă D-l Batzaria vrea slavizarea, fiindcă D-sa a trăit printre slavi și a dobândit simpatie de ei, iar noi îl încurajăm, dându'i chiar concursul fără să ne dăm seama de rezultatul final, înstreinarea noastră de origina latină; și dacă avem în limbă multe cuvinte slavone împământenite, nu este un cuvânt că trebue să înlăturăm cuvintele l. t ne, ori franceze, de dragul celor slavone uitate prin văgăunele satelor și desgropate acum, tot din cauza unei boale de a fi originali, renegându-ne astfel obârșia noastră latină.

De asemenea, dacă D-l profesor cutare scrie cu î din i în loc de a, iarăși nu este un cuvânt să ne luăm după păreri izolate și nedocumentate ca ortografie etimologică. Dar, P. S. Scriban zice că nu primește cuvintele latinești venite peste noapte, când avem mai ales altele slavone în locul lor și dă exemple, ca: Suficient, în loc de destul; uzitează, în loc de întrebuințează; Vulgul în loc de popor.

Eu cred și toată lumea știe că aceste cuvinte aci pomenite nu sînt așa de noi, venite peste noapte, și apoi sînt întrebuințate zilnic în lumea cultă. De ce oare am rămâne tot la coarnele plugului și la țărâna opincei și să nu ne mișcăm puțin mai sus. — Și apoi, P. S. Sa mai adaogă zicând:

«Noi însă nu scrim pentru minorități, ci pentru marea mulțime a poporului românesc, ca să fim înțeleși — în toate satele și hotarele — și știm prea bine că are să ne înțeleagă și mâna de oameni care vrea să scriem divers, în loc de felurit; diferit în loc de deosebit; inventat în loc de născocit, baliverne în loc de fleacuri; vacarm în loc de sgomot; dubios în loc de îndoelnic».

Imi pare rău că nu pot să analizez aci ne care din cuvintele de mai sus, pentru a dovedi că nu se potrivește de loc împerecherea lor și nu corespund ca înțeles unele cu altele. De ex.: cuvântul inventat, a inventa, însemnează, închipuire. Baliverne însemnează mai mult de cât fleacuri. Vacarm e un tumult, ceva grav, iar nu un simplu sgomot. Dubios nu-i tot una cu îndoelnic, așa că nu pot fi înlocuite unele cu altele—și apoi, toate sînt cunoscute de marea masă a mulțimei, dar, susținem așa, cum am mai zis, pentru că trebue să scriem ceva.

Dar, P. S. Scriban zice că scrie așa cum scrie, ca să l înțeleagă zece milioane de oameni, iar nu numai câteva zeci de mii!

Cred că se înșală, cu bunăștiință, căci acei zece milioane de români se găsesc azi răspândiți în toată România Mare din diferitele provincii alipite la Patria Mumă, și a vorbi pe înțelesul tutulor, ar însemna să vorbești și să scrii pentru fie care în dialectul lui, ceea ce nu se poate.

Avem însă o limbă în vechiul Regat, limba literară neforțată, limba curentă a școalei, în care se scriu și cărțile de studii, pe aceasta trebue s'o răspândim, mai ales în interesul unificărei nòstre Naționale.

I. POPESCU-COPUZ
Avocat

Indreptări

La articolul D-lui Copuz din numărul trecut, să se citească în coloana IV a rândul 14: **nu este atins.** In coloana V-a rândul 14 în loc de: să ne despărțim,—**să nu ne depărtăm;** iar în rândul 28 **osârdie,** în loc de osândire. (N. R)

RĂSPUNSUL NOSTRU

De aici, înainte începe greul răspunsului nostru. Căci atâta vreme cât am avut de stat de vorbă despre o singură cugetare, acea de evoluțiune, pe care am desprins-o din scrisul d-lui Copuz, a fost ușor. Nu aveam a privi la fiecare pas în foile sale. Dar de aici înainte, trebuie să iau lucrurile dea-fir-a-păru și să le cercetez. E foarte ușor de cercetat însă când ai înainte lucruri spuse limpede, într'o împărțire frumoasă, încât să poți trece din treaptă în treaptă. Inchei cu unul și trec la altul. La d. Copuz însă nu e așa. Scrisul său nu se ține strâns de ceiace se discută, ci amestecă una cu alta. In astfel de împrejurări, e greu să-l urmărești. Nici nu are grija ca ce spune să fie cât mai limpede cu putință, iar pe de altă parte, nici nu spune întocmai ce am spus noi. De pildă, ca să zică în fața cititorilor că i-a eșit dreptatea, spune că uite! și părintele mi-a dat dreptate, deci am făcut bine ziarului, ca să-și îndrepte greșelile.

Dar care erau acele greșeli? Că la noi se scria cu î din i, în loc de â cu a. Aceasta însă nu e greșală. Urmăm și noi cu â în loc de î, fiindcă așa e deprinsă lumea. Dar ori așa ori așa, e tot una. Greșală nu e și nici nu are aceasta a face ceva cu latinitatea. Nu e mai latinesc «atât» decât «atît», fiindcă latinitatea nu stă în semnele scrisului. Acestea sunt numai niște biete învoieli după cheful oamenilor. Dacă ar vrea oamenii să primească un semn nou pentru â, care nu se află în scrierea latină, încă n'ar fi nimic.

Domnului Copuz i se pare că a făcut mare ispravă dacă noi am primit ca să se scrie la ziarul acesta numai cu â, și nu cu î. Aceasta a fost și părerea noastră, iar dacă am fost mai hotărâți pentru a se scrie astfel după discuțiunea cu d. Copuz, este fiindcă și noi scriem tot așa și deci am urmărit împlinirea mai vie tocmai a părerii noastre. De câte ori scriem cu mâna, noi scriem cu â, dar scriem mai mult cu mașina decât cu mâna, cum am lămurit astă vară. Ei bine, la mașină avem pe î și scriem așa cum avem.

Dacă la ziar a eșit așa, este că cei cu corectatul dela ziar nu îndreptau punctul acesta. Deci noi nu am primit punctul de vedere al d-lui Copuz, ci am luat la socoteală pe corectori să scrie și în tipar așa cum e scrisul nostru cu mâna. Cuvântul d-nului Copuz ne-a slujit numai să vedem ce fac corectorii, nu să schimbăm vederile noastre. Parcă am spus lucrul acesta astă vară și nu mai este nevoie să ne întoarcem la el.

Se înțelege, nu ne ferim a spune că nu avem nimic împotriva unei păreri a d-lui Copuz, când ar avea dreptate. Noi nu suntem atât de îndărătnici să fugim de vederile altuia, când sunt drepte. Unde vom găsi că e așa cum spune, bucuros ne vom lua și după părerile sale. Dar mai întâi să vedem. Ciorovăiala pentru «a» și «î» e încă o nimica. E adevărat că pentru marea mulțime e mai bine «a», fiindcă așa e deprinsă și de aceia și noi am scris așa.

Să venim însă la treburile mai grele, de care am pomenit, la încâlcelile d-lui Copuz, prin care domnia sa e greu de urmărit.

Mă rog, ia luați fraza care a fost tipărită în numărul trecut și descurcați-o ce înțeles are, că eu nu pot descurca mult din ea. Se află în coloana 5 și o scriu din nou aici, pentruca cetitorii să nu mai aibă nevoie să caute în nr. trecut decât pentru a se încredința de e așa ori ba. Iat-o:

«In așa condiții și cu astfel de mijloace mă unesc și eu dacă, ar fi cu putință, să desființăm școala de la sate, cu Invățători și atâtea cheltueli inutile dacă numai prin scrisul nostru la gazetă, cu cuvinte învechite dar înțelese numai de cei ce nu știu carte, aceștia de dragul slovei, vor învăța a ceti!».

Apoi de asta e greu de discutat cu omul care nu scrie limpede ca să-l știi ce spune. Deci dacă este așa, mă voi sili și eu să-i răspund pe cât voi putea, fără să fiu dumerit în fiecare loc dacă i-am prins gândul ori ba. Și fiindcă mie îmi place să stau de vorbă cu rânduială, așa ca să mă poată urmări oricine, fără nici o greutate, și fiindcă acesta nu e un gust fistichiu al meu, ci e o trebuință, pentrucă nu trebuie îngreuiat ceiace poate fi ușor,—de aceia voi păși cu bună rânduială pe cărarea acestui taifas punând lucrurile pe numere.

1. Dela cugetarea despre evoluțiune, pe care am descurcat-o în nr. trecut, la ce altă cugetare trece d. Copuz?

De oarece trebuie să fie o evoluțiune a limbii, zice domnia sa, este păgubitor să rămânem cu limba în calapodul ei cel vechiu. Având legături cu alte popoare, prin interesele economice, politice și altele, a fost de neînlăturat să împrumutăm „cuvinte și expresii, ce reprezintă mai bine o idee, printr'o singură vorbă, decât prin perifrase, și care cuvinte s'au împământenit și au pătruns în popor; de ce oare ne-am încăpățâna să vorbim și să scriem, tot cum vorbiau răsbunici (noi aici scriem «răsbunicii», nu «răsbunici». Nota Arhim. Scriban) noștri acum 100 de ani, ținând pe loc evoluția logică și naturală a tuturor lucrurilor, ba întorcându-ne din calea progresului și a culturii poporului".

Vedeți, cum judecă d. Copuz: de oarece am avut legături cu alte popoare, a trebuit să luăm și cuvinte dela ele. Eu însă cred că un lucru îl iei când îți trebuie, nu când nu ți trebue. Căci dacă iei ceva când nu-ți trebuie numai ca să fii ca altul, e modă, maimuțăreală, nu progres. Progres (pe românește «înaintare») este atunci când adaog ceva la materialele mele, ceva peste ce am avut și care îmi slujește ca să fac mai bine cu ele ce făceam înainte fără ele.

Da, noi înțelegem că, pentru toate cugetările nouă pe care le-am primit în limbă și care răspundeau unei trebuințe, să ne învoim a primi pentru ele și un cuvânt nou. Nici nu se poate altfel. Dacă în țară ai tren, când Matei Basarab nu avea, ai să-i dai un cuvânt nou; dacă ai primit aeroplanul, ai să iei și acest cuvânt; dacă ai primit automobilul, asemenea. Nu poți avea în limba ta cuvinte pentru toate acestea, deși unele limbi se silesc și în aceasta a-și croi cuvintele lor. Dar limba românească nu e atât de mlădioasă în aceasta ca altele, și de aceia trebuie să ne învoim a primi cuvinte care mai nainte n'au fost în limbă, pentru lucruri sau cugetări pe care până acum nu le-am avut.

Dar dacă e vorba de cuvinte pentru cugetări și lucruri pe care le-ai avut? Când limba are cu ce face față nevoilor, de ce să vii cu vorbe nouă? Căci fiecare vorbă nouă e o greutate. Trebuie să pui pe om să rostească o vorbă în care de multe ori i se strâmbă gura. Și nu numai Baba Rada, ci și oameni cu slujbe mari. Eu am auzit oameni care nu știu să rostească cum se cade vorbe din latinește sau din grecește, primite în românește. Am auzit pe unul, într'o foarte mare slujbă, care a rostit «șerpar» în loc de «faire part. Știți că unii, în loc de a spune că ți-au trimes o înștiințare de cununie, de botez sau de altceva, spun că ți-au trimes un «faire part». Ei iată, sunt destui care vorbesc așa, deși au cuvânt în limba românească. Deci trebuie să-l luăm sau nu?

Apoi de aceasta e vorba. Nu e vorba dacă corăbiei cu abur am să-i zic «vapor» sau «piroscaf» ca să am un singur cuvânt în loc de trei, ci dacă trebuie să zic «cord» în loc de «inimă» «ghid» în loc de «călăuză»; «compot», în loc de «chisăliță» (cum se zicea compotului în copilăria mea); «să trincăm,» în loc de «să ciocnim pahare» (e o singură vorbă «trincăm», e deci mai bine așa?); «oprire facultativă», în loc de «oprire la cerere»?

Vedeți că toate aceste lucruri trebuiesc bine limpezite. Pe vremea lui Matei Basarab n'o fi fost lampă. Deci oamenii nu aveau nici vorba «lampă". Am luato odată cu lucrul. Aici n'aicei face. Iei lucrul, iei și vorba. Dar de ce iei vorbe unde tu aveai vorba ta?

Și încă lucrul și mai ciudat este că vorbe latinești le înlocuiești cu vorbe nelatinești, mai cu seamă cu franțuzești. Sau și altfel: o vorbă latinească cunoscută se înlocuiește cu una necunoscută. Putem zice, pe românește, „măsură» și «nemăsurat». De ce atunci să mai zic și «imens» care înseamnă tot «nemăsurat»? E mai latinesc «imens» decât «nemăsurat»? Nu; de loc. Atunci?

Deci noi spunem că, în goana după înoire în toate și în limbă, dar fără socoteală, se face o adevărată prigoană împotriva însași a limbii latinești. Căci se alungă din limbă chiar vechile cuvinte de baștină latinești, ca să facă loc altora care ori sunt și ele latinești ori sunt numai franțuzești.

Cuvintele a «drege» și «dregător» sunt latinești. Le mai zice azi cineva?

Apoi vedeți că d. Copuz scrie chiar împotriva părerii sale. Pe de o parte zice că trebuie să păstrăm temeiul nostru latin, fiindcă ne tragem de la Maica noastră Roma, de unde ne și numim «Români», iar pe de alta se învoiește cu aceste cuvinte care mănâncă tocmai latinitatea noastră. Și iată că, potrivit părerilor sale, noi tocmai venim în sprijinul temeliei latinești care l încântă.

Dacă e așa, de ce se împacă cu noutățile care înlătură această temelie latinească? Ce are domnia sa împotrivă când noi nu scriem «nelimitat", ci «nemărginit", pentrucă «nemărginit» e și el cuvânt latinesc? ce-l vatămă pe domnia sa când noi nu scriem «preț redus", ci «preț scăzut», fiindcă «scăzut» e cuvânt latinesc? ce vede domnia sa păgubitor, când noi nu scriem «permisie», ci «învoire», care e cuvânt latinesc? Rostirea nouă de «nu-ți permit» nu aduce nici un adaos de cugetare peste cea veche de „nu ți dau voie", care e tot atât de latinească. Atunci de ce d. Copuz nu prețuiește macar silințele noastre de a păstra această temelie latinească pe care o vedem amenințată?

Iată întrebare la care trebuie răspuns și iată că d. Copuz nu-și cunoaște însuși materialul său de discuție. Teoretic susține una, că face treabă pentru latinitate; practic iese alta, că strică tocmai latinitatea, prin înoirile pe care le primește, ba încă cu care se mângâie. Deci domnia sa, la dreptul vorbind, crede că face treabă pentru latinitate și când colo calcă peste ea!

Fără a vrea să facem hazuri, cu adevărat lucrul acesta te duce la haz.

Trebuie să se bage de-seamă că cineva știe un lucru nu atunci când are despre el o părere cu câteva temeiuri depărtate, ci când are despre acel lucru date de amănunt. D. Copuz pune părerea largă despre latinitate și crede că o apără, cu unele temeiuri ale sale. Când te duci la izvor, vezi că pune o metodă și și-o calcă singur.

Noi îi dăm atâta ajutor pentru păstrarea temeliei latine, iar domnia sa se zbârlește împotriva noastră și nu vede că, într'o iatură a neînțelegerii, suntem de aceiași părere. Și din pricină că domnia sa are numai temeiuri depărtate în trebu.ile acestea, iar nu o adâncire a lucrurilor prin amănunte, de fapt își calcă părerea și nu se ține de metoda pe care crede că o urmează.

De aici urmează însă că ma mult lucrez pentru latinitate eu decât domnia sa, fără a trâmbița, iar domnia sa o trâmbițează, dar n'o face, ca fiul din parabola Domnului Hristos care a spus că se duce să lucreze în vie, dar nu s'a dus,

2. Acum să trecem la o nouă latură acestei neînțelegeri.

D. Copuz crede că iese din încurcătura aceasta, spunând despre cutare cuvânt, de care eu mă feresc, ca fiind nou și neînțeles, cu întîmpinarea: da de ce? doar acesta e cuvânt românesc? Și așa domnia sa toarnă pecete românească la atâtea vorbe care sunt de alaltăieri în limba românească și numai în graiul câtorva, de care însă po porul românesc habar n'are.

Dar a sta de vorbă, fără a limpezi, nu ajută la nimic, E ușor să spui: asta e vorbă românească! Apoi nu așa, ci stai să vedem: este ori ba? trebuie să fie o măsurătoare, prin care alegem dacă cutare vorbă este românească ori ba, nu așa, după singura strigare a unui guraliv. Strigarea nu e dovadă.

Deci ce înțelegem prin cuvânt românesc?

Tot așa după cum spunem «creier omenesc», «organ omenesc», prin cuvânt românesc înțelegem ceva care face parte din limba românească. Limba noastră e organul de vorbire și de înțelegere al Românilor. Când o vorbă e românească, înseamnă că Românii o înțeleg, când le-o spui. Dar vorbele acestea, în jurul cărora ne certăm, sunt înțelese de Români? De unde? Și d. Copuz mărturisește că nu toți Românii înțeleg vorbele intrate în limba noastră peste noapte, căci spune că cine nu înțelege să întrebe, cum bucătăreasa mea mă întreba pe mine. Dar nu lămurește împrejurarea când n'ai pe cine întreba, că oamenii știutori nu sunt pe toate drumurile. După cum am spus în nr. trecut, sunt și oameni de carte care nu știu toate cuvintele.

Apoi atunci putem numi cuvinte românești toate cuvintele de alaltăieri, pe care lumea nu le înțelege? Sunt românești cuvintele «gaj» și «șansă», «perturbare», «compartiment», și«manivelă» și «grilaj»? D. Copuz are să spuie că da, fiindcă dumnealui, dacă aude aceste vorbe în cercul în care se învârtește, gata! ele sunt românești. Dar nu e așa după adevăr, fiindcă aceste vorbe sunt înțelese de o biată mână de oameni dintre noi, nu de cei mai mulți. Ele nu sunt românești și atunci nu li se poate da drumul să încurce mersul altor cuvinte deplin românești și de care ne folosim foarte bine.

De aceia d. Copuz nu dezleagă greutatea, când se învoiește cu, primirea unor cuvinte ca acestea pentrucă ele înlătură întrebuințarea cuvintelor latinești pe care le avem în limbă. Chiar dacă cuvântul nou este latinesc, ce folos îmi aduce el față de cel vechiu, care este tot latinesc și e mai înțeles?

Noi avem de pildă, cuvintele «alegere,» «am ales». Azi se zice de foarte mult «select» în loc de ales, «public select», am făcut o selecțiune. Dar de ce să înlăturăm cuvântul ales, care e latinesc? Nu putem zice foarte bine: «a fost de față o lume foarte aleasă», «au fost oameni tot unu și unu»? Domnul Copuz însă are să spuie că și cuvântul «select» e cuvânt românesc și atunci dece să fug de el?

Apoi românesc este orice cuvânt care se găsește în gura sau în scrisul câtorva?

Că d. Copuz judecă în felul acesta și că eu nu umflu lucrurile pe socoteala sa, se vede din felul cum judecă în privința rostirii **în funcție de.** Azi foarte mulți zic: «ei domnule, afacerea dumitale e în funcție de împrejurări» sau «dezlegarea acestei greutăți e în funcție de părerile oamenilor». O asemenea rostire este luată pe deantregul din franțuzește (ceași «fine de neprimire» și multe ca acestea). Ea însă e foarte ne înțeleasă. Dacă o întrebuințează mulți surtucari și o găsești în multe ziare, românimea însă, luată de cu grămada, habar n'are de ea. Este ceiace numește stilistica: un barbarism adică ceva protivnic firii limbii noastre, fiindcă noi avem chipul nostru de rostire în aceasta, dar cu alte cuvinte, De pildă în loc de a se spune că «rodirea pământului e în funcție de ploi" zicem că: „atârnă de ploi». Deși d. Copuz face haz pe socoteala vorbei «atârnă», totuși hazul e pe socoteala sa, fiindcă hazul nu e dovadă, ceași afirmațiunile goale. Și de data aceasta însă nu ne mai încape ziarul și trebuie să ne oprim. Deci cititorii să ne îngăduie până la nr. viitor.

Arhim. Scriban

Carte bună pentru popor

Am fost la biserica ortodoxă din Buziaş (Banat). Acolo, se păstrează încă obiceiul din bătrâni: femeile şed în fund, iar bărbaţii înainte aşezaţi în semicerc pentru ca toţi nu numai să audă graiul frumos şi mântuitor dar să şi poată vedea figura evlavioasă a pastorului lor, un vrednic protopop.

Nici o şoaptă, nici un gest printre creştini, semn că ştiu să citească sfinţenia locului în care se găseau.

Intre bărbaţi şi femei, era un fel de catedră. Pe catedră erau lumânări de ceară curată, pe care le vindea un epitrop. Lângă ele, un teanc cu vre-o 25—30 cărţi.

Mi-am aruncat ochii la titlul lor şi-am cetit:

«Pâine Cerească»
«pentru Patrie, plugari şi şcolari»

Am dat 20 lei şi mi-am cumpărat un exemplar. Cum am trecut dela biserică în frumosul parc al băilor, cu nerăbdare am început să răsfoesc acea: «Pâne cerească» a învăţătorului Gheorge Bălteanu, din Topleţ, lângă Mehadia, Jud. Severin.

Nu cunosc acest rar învăţător însufleţit de atâta simţire românească şi creştinească. Dar, de cum am cetit ale sale cele câteva cuvinte «Pentru înţelegere» m'am încredinţat că broşura lui nu e de lepădat. Să-l ascultăm:

«Cele cuprinse în cartea asta n'au haina frumoasă a poeziei, nici meşteşugul vorbelor. Aproape toate-s religioase şi multe spun acelaş subiect, pentrucă astăzi mai mult ca oricând, avem lipsă de duhul înţelepciunii, duhul înţelegerii, duhul temerii de Dumnezeu...».

Aşa şi este!

Afară de unele neînsemnate greşeli de versificaţie, cum şi puţinele provincialisme, („pităriei»=colindători; «sămânţă de ludaie» =seminţe de bostani; «mala»=noni; „straiţă"=traistă „Nu-i mai milă, nu-i mai lege" =nu mai e milă, nu mai e lege; ş. a.) strecurate pe ici colo, cartea face să fie cetită de oricine.

In cele 70 de pagini, sunt 82 de poezii, care mai de care mai drăguţe, mai înviorătoare, mai însufleţitoare pentru mulţime.

Din tot cuprinsul lor se cunoaşte că autorul simte ceia ce scrie. Pe el nu-l stăpâneşte dragostea, în interesul popular al cuvântului, ci, cea mai curată iubire de Patrie, neam, lege, limbă, port, cântec, datini şi glie moştenite de la străbuni.

S'ascultăm câte-va crâmpeie din mieroasele sale bucăţi:

«Doamne, Tu ne-ai dat o ţară
Mare, mândră şi bogată,
Ea de sânge şi de lacrimi
Veacuri lungi a fost udată.

Dă-ne Doamne, dă-ne astăzi
Şi bărbaţi cu vrednicie
Să'ndrepteze'n calea păcii
Scumpa noastră Românie. (pag. 14)

. . . . . .

Peste toate, dă-ne duhul
Evangheliei creştine
Ca să credem: Mântuirea,
Vine numai de la Tine!

Căci,

«Noi, a veacurilor umbre,
Ne-am jertfit atâtea rânduri,
Dă-ne Doamne Inger paznic
Să ne plângem şi'n mormânturi», (pag. 13)

Despre credinţă zice:

«Dar scris e cu dreptul
Pe-a cerului poartă:
«Credinţa fără fapte,
Creştine e moartă».

In, «Aurul plugarului» cântă aşa:

. . . . . .

«Când la horă ei s'au prins,
Fulgerile s'au aprins
Şi un trăsnet ne-aşteptat
Ceriul iar l-a descuiat,
Şi cum toarnă tot mereu
Bunul nostru Dumnezeu,
Dă din visteria Lui
Aurul plugarului.
Râde faţa luncilor
Ca şi ochii pruncilor,
Râde soarele văzând
Bucurie pe pământ!» (pag. 28)

In poezia: «Grăieşte Dumnezeu» se dojenesc cei rătăciţi:

. . . . . .

«Dar, voi, nesocotit-aţi
A mele bunătăţi,
Şi calea voastră astăzi
E numai răutăţi.
Poruncile creştine
Uitării voi le aţi dat,
Biserica e goală
Chiar pruncii i aţi stricat.
Duminica va trece
In lene şi desfrâu
Iar tata bea otravă,
Alăturea de fiu.
Nici sfatul, de ruşine,
Nu pot să-l mai ascult,
Că'n lume tot satana
Se bucură mai mult. (pag. 34)

Şi, cum nu s'ar bucura, dacă:
«Astăzi, umblă, „Anticristu"
Pe pământ şi lucră'n lume,
Nu-i mai milă, nu-i mai lege:
Răutatea e la culme». (pag. 68)

«Mamei române» îi arată mândrele însuşiri şi podoabe şi'ncheie:
«Fii dar binecuvântată Muceniţă între femei,
Chip de Sfântă Născătoare şi podoaba patriei!» (pag. 35)

Incântătorul poet are încredere în tăria neamului:

. . . . . .

«Istoria noastră-i vie dovadă
Un neam ce trudeşte, nu poate să cadă,
El crede şi lucră şi cântă şi plânge,
Şi dorul vieţii lui nu-i se stinge.
Un arbor ce creşte pe vârful de munte
Furtunile vremii silite să 'nfrunte.
Dar mult e mai trainic, ca cel din grădină.
Că lupta vieţii îi dă rădăcină». (pag. 51)

Uneori D-l Bălteanu e ironic aşa, în «Automobilul», după ce arată dispreţul cu care cârmuitorul maşinii se uită la ţăranul care cu greu şi-a bătut carul cu boi, ca să-i dea drum liber, şi spune că, după câtva timp ţăranul a ajuns automobilul, căci:

«Se stricase ceva 'n el
Şi nu mai pornea de fel,
L-au legat de car 'napoi
Şi au mers — domnii — după boi!» (pag. 67)

Mă opresc aci cu spicuirea, ca să nu mă lungesc prea mult. Totuşi, nu mă rabdă inima să'nchei, fără să transcriu în întregiune poezia:

«La sate».

«La sate e'nfrăţită viaţa cu ogorul,
La sate e puterea, cămara şi izvorul.

La sate se păstrează credinţa strămoşească
La sate cresc voinicii, armata so'ntărească.

La sate plânge doina pe deal şi pe câmpie,
La sate-i horă mândră şi toamna veselie.

La sate se urmează mai multe din Scriptură,
Din sate ies şi pruncii mai buni la 'nvăţătură.

La sate e nădejdea şi dorul de mai bine,
Prin sate întâri-vom oraşele de mâne.

Dar, este şi 'ntuneric din vremea suferinţii
Şi trebue s'aprindem lumina cunoştinţii.

Veniţi, veniţi cei dornici cu duh de apostolie,
Din sate să ne facem izvor de apă vie.

Biserica şi şcoala, în dragostea creştină
Să verse peste Ţară: Credinţă şi lumină.» (pag. 37)

Sătenii noştri ştiutori de carte — şi mai ales ei — cari vor să guste şi să simtă o adevărată desfătare în ceasurile de linişte, n'au de cât să citească această: „Pâine cerească» ruptă din sufletul poetului-învăţător Gh, Bălteanu.

Serafim Ionescu, — Fălticeni

O sfinţire de biserică

Să se topească duşmanii ca ceara la lumina focului zice sf. Scriptură. Am ajuns astăzi, ca în învălmăşagul luptelor să cunoaştem mai îndeajuns sufletul curat al creştinilor noştri. Acest lucru ni la prilejuit creştinii din satul «Valea Popii-Radovanu» care au sfiinţit bisericuţa lor în ziua de sf. Dimitrie. Acest sat izolat cu 160 de familii, prin străduinţa lor de 4 ani au ajuns să-şi ridice în mijlocul gospodăriilor un sf. Lăcaş de închinăciune lui Dumnezeu. Inima lor a mişcat sufletul lor a lăsat tot ce este rău la oparte şi dându-şi mâna unul cu altul au pornit la lucru în via Domnului.

Dumnezeu când vede astfel de fapte binecuvintează şi întăreşte, fiindcă mâna Lui cea puternică a conlucrat ca să se săvârşească această minune. Acum biserica radiază din vârful celor două turle lumina—dragostea şi iubirea sf. Evanghelii. Crucea din vârf atrage pe credincioşi să vină în ceasurile de intristare să-şi plece fruntea în faţa Sf. Altar, iar în ceasuri de veselie să aducă slavă lui Dumnezeu. Clopotul îi chiamă sărbătoarea la rugă. Şi-au făcut casă unde să şi exprime durerile şi bucuriile lor. Multă laudă Credincioşilor din Valea Popii.—Nu este puţin lucru ca un sătuleţ de 160 de case, printr'o străduinţă destul de mare să ridice o sf. Biserică. Sunt sate mari cu câte 5—600 de familii şi nu pot face biserică, s'au dacă se apucă de ea deabia în 20 de ani o termină. Nu sunt uniţi—unul zice hăis, altul cea. La Valea Popii s'a întâmplat contrariu. Când unul a ridicat glasul toţi au pornit după el, urmându-l până la sfârşit, şi urmând aşa au ajuns să facă o biserică frumoasă dând o palmă peste obrazul satelor mai mari, nevrednice de aceste fapte.

Un merit mare pentru ridicarea acestei biserici îl are şi P. C. Protopop al Jud. Ilfov Circ. II Budeşti, care prin sfaturile P. C. Sale şi indemnurile la muncă şi unire a ajuns să vadă în circumscripţia P. C. Sale, încă un sfânt lăcaş Domnului.

Duşmanii care caută să destrame sufletele credincioşilor, ce mai pot zice când se văd în faţa la astfel de fapte? Se topesc şi ei cum se topeşte ceara la faţa focului văzând că or cât s'ar sforţa ei — nu pot face nimic. Creştinii ortodocşi Români îşi dau sufletul pentru biserică, ţară şi neam.

Palanca.

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijnit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a şi reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului», şi prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdae-Slănicul-Moldovei şi de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea: «Pentru Biserica Sf, Gheorghe din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrşim cu spor începutul încercării noastre creşineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului"

Tipografia «Corpului de Jandarmi», Bucureşti

Bibliografii

«Engleza pentru Toţi" de Gheorghe V. Lohan, Profesor de Limba Engleză. — Preţul 130 lei. — Toate regulile gramaticale expuse într'o formă să poată oricine să înveţe corect, uşor şi repede această limbă. La librării sau la redacţia ziarului nostru. Se poate trimite la domiciliu, trimiţându-se costul, împreună cu spesele de transport, prin mandat poştal.

A apărut Nr. 2 din **«Viaţa în America»**, de *Gheorghe V. Lohan*, Profesor de Limba Engleză şi Ziarist. Lucrarea aceasta prezintă o deosebită însemnătate, cuprinzând «Zgârie Norii Americani» şi Viaţa din Metropola Americană.

De cerut de la Redacţia ziarului nostru, şi direct de la autor Str. Dr. Varnali Nr. 20 Bucureşti (2).

A eşit de sub tipar:

Introducere în Cărţile Noului Testament de Arhim. Scriban în editura librăriei *Universala* (Alcalay), Bucureşti, 1929 De cerut la librăria Universala, Bucureşti Calea Victoriei. colţ cu B dul Elisabeta.

Diacon Dr. Haralambie Roventa, **Epistola către Efeseni a Sfântului Apostol Pavel.** *«Introducere şi Comentar». Bucureşti, 1929, 150 de pagini în format mare în 8. Preţul 100 de lei. Se cere la autor, Bucureşti 1, str. Doamnei 18.*

PRIMIM SCHIMB
CU ORICE GAZETA

INFORMAŢII

Din Ţară

Pentru Universităţi. — Fondul de 110 milioane lei, dat universităţilor de guvern, cu prilejul aniversării a 10 ani de la Unire, a fost distribuit de ministerul instrucţiunii în următorul fel:

Universităţilor din Bucureşti, Iaşi şi Cluj, câte 25 milioane, celei din Cernăuţi 15 milioane, facultăţii de teologie din Chişinău 10 milioane, iar restul de 10 milioane Academiei de drept din Oradia.

Câte spitale avem în România. — După datele statistice ale Ministerului Sănătăţii, în România ar fi 99 instituţii spitaliceşti. Din acestea sînt 5 sanatorii de tuberculoşi şi 10 spitale pentru izolarea tuberculoşilor. In aceste instituţii sînt 13555 paturi la care se mai adaogă 465 de paturi în 21 spitale, aranjate pentru izolarea tuberculoşilor.

Judeţele au în sarcină lor 209 spitale cu 5148 de paturi, în care se mai adaogă alte 215 răspândite în 16 spitale, tot de tuberculoşi.

Salarizarea Invăţătorilor.— Ministerul Şcoalelor, de acord cu cel de finanţe, a trimis următoarele dispoziţiuni relative la salarizarea învăţătorilor: Ordonanţele sau mandatele de plată se vor emite numai pe numele perceptorilor. La ele se vor ataşa statele nominale cu drepturile respective, urmând să fie semnate de cei în drept. Aceste mandate vor fi trimise, de ordonatorii secundari, administraţiilor financiare, care după verificare, le vor trimite perceptorilor spre achitare.

Perceptorii sînt obligaţi să achiteţaceste mandate în maximum 30 de zile dela emiterea lor.

Aceasta numai în ceiace priveşte şcoalele rurale; pentru cele urbane ordonanţarea se va face, ca şi pînă acum, pe numele directorului şcoalei. Oricine, din diverse împrejurări, nu şi a încasat salariul 6 luni, după acest termen, suma i se va vărsa la stat.

«Congresul gen. al micilor industriaşi». Ministerul comunicaţiilor, a acordat Uniunii generale a micilor industriaşi o reducere de 50 la sută pe c. f. r. pentru participare la congres, la înapoierea lor, pe baza certificatului Uniunii şi a biletului de tren ce a servit la ducere la congres.

In acest congres se va discuta programul de revendicări ale micilor industriaşi şi anume: Asigurarea plăţii lucrului efectuat, unificarea legii meseriilor, unificarea impozitelor şi fixarea lor pe un termen de cinci ani şi abnegarea dobânzilor la impunere, autonomia administraţiei asigurărilor sociale, învăţământul muncitoresc, despăgubirile de răsboi, criza din mica industrie şi lipsa de lucru şi trecerea breslelor la ministerul de industrie, etc.

SERBAREA UNUI LICEU. Vineri 8 Noemvrie, s'a sărbătorit în mod cu totul deosebit patronul Liceului «Mihai Viteazul» din Bucureşti. Au luat parte toţi profesorii şi elevii liceului, precum şi mulţi invitaţi.

In numărul viitor al acestei gazete, vom da mai pe larg cum s'a desfăşurat această serbare, precum şi istoricul acestui liceu.

Din Străinătate

Bătaia în armata Ungurească.— Ministerul armatei ungureşti, a cerut parlamentului unguresc să voteze această lege a bătăii în armată. Pedeapsa cea mai mică e de 25 de lovituri, iar cea mal mare de 60 de lovituri. Dacă cel pedepsit este bolnav şi nu ar putea suporta toate, loviturile sau în parte, atunci se va socoti de fiecare lovitură ne dată, câte o lună închisoare. Ofiţerii nu vor fi supuşi bătăii.

CERCUL DE RECRUTARE «TUTOVA»

ITINERAR

De comisiunile ce vor lucra la inspectarea şi clasarea animalelor, căruţelor, harnaşamentului etc., în Judeţul «Tutova» de la 2—22 Noembrie 1929.

Numirea Plăşilor	Numirea Comunelor	Data lucrului: Anul	Luna	Ziua	Reşedinţa de lucru
Comisiunea I Bârlad		1929			
Circumscripţia I		»	Noemv.	2-5	La reşedinţa fiecărei disp.
» II		»	»	6 8	
» III		»	»	9-10	
Centralizarea		»	»	11	
Comisiunea II					
Banca	Unţeşti	1929	Noemv.	2	La reşedinţa Primăriei Banca
	Ulea			3	
I d e m	Bogdăreşti	I d e m		4	
	Orgoeşti		I d e m	5	
	Costeşti			6	
	Puntişeni			7	
	Sârbi			8	
	Sloişeşti			9	
	Ghermareşti			10	
	Fedeşti			11	
	Banca				
	Zorleni				
Centralizarea					
Ghidigeni	Criveşti	1929	Noemv.	2	La reşed. Prim. Ghidigeni
	Vizureni			3	
I d e m	Ciureşti	I d e m		4	
	Cataroaia		I d e m	5	
	Sălceni			6	
	Pochidia			7	
	Certeşti			8	
	Corapceşti				
	Cărlomăneşti				
	Ghidigeni				
Murgeni	Epureni	1929	Noemv.	9	La reşed. pr. Murgeni
idem	Bursuci	»	»	10	
	Popeni	»	»	11	
	Centraliz.	»	»		
Pereschiv	Iugani	1929	Noemv.	2	La reşedinţa Primăriei Coraeşti
	Prisecani			3	
	Căbeşti				
I D E M	Coraeşti	i d e m		4	
	Caciu		i d e m		
	Proja			5	
	Şendreşti				
	Bârtăluşi			6	
	Chilieni				
	Mireni			7	
	Ciocani			8	
	Iveşti			9	
	Pogoneşti			10	
	Centraliz.			11	
Simila	Perieni	1929	Noemv.	2	La reşedinţa Primăriei Bocani
	Bacani			3	
	Suseni				
I d e m	Ghicani	i d e m		4	
	Ibăneşti		i d e m	5	
	Mânzaţi			6	
	Buda			7	
	Floreşti			8	
	Bogdana			9	
	Bogdăniţa			10	
	Rădăeşti			11	
	Centraliz.				

Numirea Plăşilor	Numirea Comunelor	Data lucrului: Anul	Luna	Ziua	Reşedinţa de lucru.
Ghidigeni	Priponeşti de jos	1929	Noemv.	9	La reşedinţa Prim. Ghidigeni
»	» sus	»	»		
»	Lieşti	»	»	19	
»	Cioreşti	»	»		
»	Centralizarea	»	»	11	
Jeravăţ	Griviţa	1929	Noemv.	2	La reşedinţa Primăriei Griviţa
	Od. Bursucani			3	
I D E M	Fruntiseni	I D E M			
	Grăjdeni			4	
	Brădeşti				
	Docani			5	
	Vindirei				
	Obârşeni			6	
	Pleşa				
	Rădeşti			7	
	Lungeşti				
	bălăbăneşti			8	
	Bălăşeşti				
	Pupezeni			9	
	Adam				
	Fundeanu			10	
	Centraliz.			11	
Murgeni	Schineni	1929	Noemv.	2	La reşedinţa Primăriei Murgeni
	Lăţeşti			3	
i d e m	Blăgeşti	i d e m	i d e m	4	
	Cârja			5	
	Rânzeşti			6	
	Murgeni			7	
	Şuletea			8	
Tutov	Pueşti	1929	Noemv.	2	La reşedinţa Primăriei Pueşti
	Strâmba			3	
	Găleşti				
	Calimăneşti				
M	Mărăşeşti	M	M	4	
	Avrămeşti				
	Voineşti				
	Popeşti				
	Rădeni			5	
E	Dragomireşti	E	E		
	Vladia				
	Ruseni			6	
	Plopana				
D	Obârşeni deSus	D	D		
	Chetrosu			7	
	Corodeşti				
	Micesti				
	Ghergheşti			8	
	Stâncăşeni				
	Ruşi				
I	Aviator Creţu	I	I	9	
	Hălăreşti				
	Mascurei				
	Pogana			10	
	Centraliz.			11	

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 17 NOEMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 300 Apare în fiecare Duminică

Onor Asoc. pt. Literatura și Cult. Popor. Român. Sibiu

Sfântul Dumitru din anul trecut.

Și a mai venit încă un Sfîntul Dumitru, cel din anul acesta, și lumea a uitat ce a fost cu cel din anul trecut. Căci, în noaptea Sfîntului Dumitru, a fost anul trecut ciocnirea cea grozavă dela *Recea*, în care a murit atâta lume, cu inginerul *Rocco*, cu soția și fiica lui. S'a vorbit și s'a scris atâta și a fost mare frământare în suflete. Și iată, a trecut numai un an de atunci și, când a sosit data aceia, lumea nu și-a mai adus aminte.

Atât de ușor se uită până și marile sbuciumări ale sufletelor!

Ai fi crezut că cine știe ce urmări grozave au să fie, aspre cercetări, judecăți scuturătoare, osânde înfricoșate! Dar lumea uită, fapta trece după perdea, alta îi ia locul, și de cercetare și judecată și pedeapsă, n'a mai auzit nimenea nimic. Parcă într'adins se dă rând vremii, pentru întâia înfiorare a sufletelor să treacă, lumea să uite, și apoi să nu se mai facă nimic. Și lumea cu adevărat a uitat și, la depărtare numai de un an de zile, cine să-și mai aducă aminte cât de turburați stăteam de vorbă acum un an despre moartea familiei Rocco!

Fost-a acea nenorocire o întâlnire întâmplătoare de puteri oarbe care i-au dat naștere? N'a avut niciun amestec clonțul omului?

De vreme ce n'a fost nici o urmare a acelei nenorociri, se vede că întâmplarea ei se va fi dat pe socoteala unor împrejurări de neînlăturat. N'au mai fost vinovați oamenii, ci întâlnirea de neprevăzut a puterilor tainice.

Și cu toate acestea eu păstrez în mintea mea amintirea unei destăinuiri, care arată că tot ispravă de oameni a fost săvârșirea acelei nenorociri. Căci în iarna trecută, să fi fost prin Noemvrie Decemvrie anul trecut, mă duceam la Chișinău. Când mai erau câteva stații până să ajungem la Iași, am auzit din despărțitura de alături a vagonului, cum stăteau de vorbă doi domni. Se vedeau că sunt slujbași din treburile drumului de fer, iar unul din ei foarte dârz în vorbă și plin de osândiri față de ceice greșesc în această mare întocmire a drumului de fer. Iată că veni vorba și de Recea.

— A fost o ciocnire idioată a spus domnul cel țanțos. Dacă se ținea seamă de îndrumările date de noi, o asemenea nenorocire nu se putea petrece.

Am înțeles îndată (din gura unui om de meserie și de care am aflat mai pe urmă că era inspector general la drumul de fer și acum îl știu și pe nume), că nenorocirea nu a fost urmarea puterilor oarbe care s'au întâlnit atunci la întâmplare și au dat naștere nenorocirii, ci a fost datorită greului, dar prea îngăduitului păcat al neglijenței, adică al nepăsării la săvârșirea trebii. Faci treaba cu mintea aiurea, numai cu jumătate din ființa ta la lucru iar urmarea este că namilele de fer se ciocnesc și are lumea de vorbit o săptămână două, pentruca peste un an să nu mai știe nimic.

Și așa fapta trece, fiindcă neglijența nu este ceva care ar turbura prea mult cugetele oamenilor. Că unul și-a omorât prietenul, toată lumea e în picioare și se încrâncenează. De! e moarte de om! făptașul e ucigaș!

Că mor 40 de oameni din pricina unei neglijențe, nu se mai vede fapta în aceiași urgie. Neglijența e acoperită de îngăduința oamenilor și nu este luată la socoteală după toată nemernicia care se află într'însa.

Deci am avut această mare ispravă a neglijenței, cu 40 de morți și atâtea stricăciuni, și iată că lumii nu i s'a spus ce s'a făcut cu acei care s'au făcut vinovați de aceasta. Ce să i se mai spuie? Doar a fost numai neglijență, nu altceva, și neglijența nu e mare păcat. Eh! unul s'a întârziat mai mult la un pahar cu vin; altul a fost furat de pofta jocului de cărți, ba poate că nici nu era cartoforie boierească, ci o nevinovată risică de copii pe care o mai joacă uneori și cei mai bătrâni; altul o fi petrecut de Sf. Dumitru. Deci ce să mai purtăm grijă să aflăm ce s'a făcut cu niște oameni care cască gura la treabă?

Dar bine, ăștia, cu jocul lor sau ce alta va fi fost, au omorât oameni! Urmările faptei lor sunt mai rele ca ale ucigașilor!

Tocmai asta însă n'a intrat până acum în socoteala oamenilor noștri. Neglijența nu este urgisită după toată nevrednicia ei, ci se trece pe lângă ea foarte ușor, ba une ori se trece și cu zâmbet. Greu păcat și pe care încă lumea nu s'a învățat să-l judece după toată grozăvia lui.

Iată că, în această privință, avem ceva de învățat tocmai dela cine n'ai crede. O știre din ziare, de acum vreo lună de zile, spunea că în Rusia s'au întâmplat mari pagube la o uzină din pricina neglijenței unor ingineri. Și inginerii n'au fost luați cu cercetarea îngăduitoare că a fost la mijloc numai neglijență, ci au fost osândiți la moarte.

Ei iată o faptă nouă în ce privește tratarea neglijenței. De unde până acum am văzut-o luată prea ușor și deci încurajându-se oamenii de a mai păcătui în privința aceasta i s'a înfundat neglijenței. Dar nu la noi, nici aiurea, ci... în Rusia. Tocmai din Rusia ne vine o asemenea pildă!

Dar trebuie s'o luăm. Lucrurile cele bune trebuie să le înveți și de la dracu, când le va face. Deci dacă într'o țară nelegiută ca Rusia s'a petrecut faptul acesta, trebuie să spunem că abia acum neglijența a fost luată de chică după cum merită. Căci trebuie să se știe: puține sunt nenorocirile mai mari decât cele săvârșite din neglijență. De aceia ea trebuie pedepsită aspru și e păcat că oamenilor nu le a venit în minte aceasta până acum.

La un an dela nenorocirea care a fost în noaptea Sfântului Dumitru, e bine să ne aducem aminte de acestea și când, în vremea împlinirii acestei date, ne vine vestea din Rusia, e bine să apropiem lucrurile unul de altul și să nu lăsăm să treacă asemenea amintiri dureroase, fără a lăsa nicio urmă și fără a învăța nimic.

Arhim. SCRIBAN

UN EXEMPLU DE INDRUMARE A TINERETULUI

Liceul „Mihai Viteazul", o instituție model

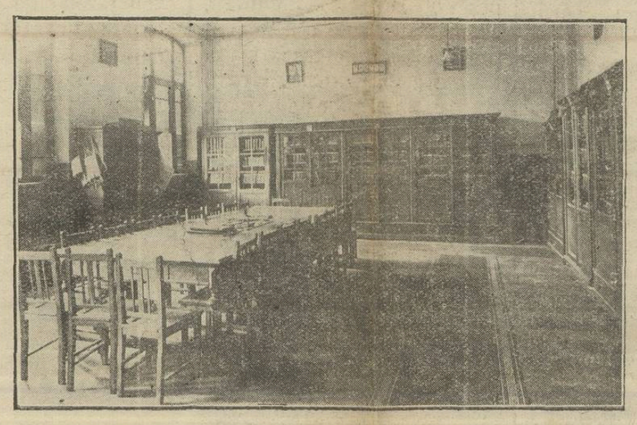

Sala de cetire a liceului «Mihai Viteazul»

Ziua de Sfinții Arhangheli «Mihail și Gavriil», a fost zi de sărbătoare, în special pentru „LICEUL MIHAI VITEAZUL» din București. Zic «de mare sărbătoare în special pentru acest liceu», pentrucă această școală și-a serbat ziua numelui, care amintește pe marele voevod Mihai Viteazul.

Inființat în anul 1865, deci de 64 de ani, gimnaziul «MIHAI cel MARE», a funcționat numai cu o clasă, pe lângă «Liceul Sf. Sava», în chiliile vechii mânăstiri. In anul 1867, îl vedem funcționând cu trei clase, în casele locuite de I. Eliade Rădulescu, iar ca director având pe I. Mărăscu, Profesor de Istorie.

In anul 1868 se mută și din acest local, înființând clasa 4 a. Și așa pe rând, ne având un local propriu, îl vedem mutat dintr'un loc într'altul, sporindu-și numărul claselor. Aceasta până în anul 1900, când vedem că liceul lucrează așa de constructiv, încât își înființează și o fanfară din școlari.

A trecut prin greutăți foarte mari în ceiace privește localul școalei. Cred necesar să amintesc faptul că în anul 1917—18, pentru un rest de chirie ce avea de luat de la Ministerul Școalelor, comunitatea evanghelică a ținut sechestrat laboratorul liceului șase luni de zile până ce organizațiunea școlară de sub ocupație a plătit acea sumă.

In sfârșit, după multe zile de restriște pentru acest liceu și numai din cauza lipsei de local, vin și zile de bucurie și mai ales când, după multă muncă a ajuns să aibă un local propriu, unic în confortul modern.

Cerințele mari pentru un *liceu model*, adică de a izvorâ din el elementele de care Țara și societatea are nevoe. le vedem înfăptuindu-se așa că din ceiace era odinioară, «Liceul Mihai Viteazul» strălucește astăzi prin măreția sa, având tot felul de istalațiuni ca: bibliotecă, sală de cetire, laborator pentru experiențe, sală de gimnastică înzestrată cu tot felul de aparate, basine de înot, atelier de legătorie, apoi dormitoare pentru elevii interni băi și o bucătărie sistematică. Iar pentru luminarea desăvârșită a elevilor, un buchet de profesori valoroși.

Datorită muncii rodnice până la sacrificiu depusă de profesori și directori, acest liceu a dat un număr foarte mare de elemente capabile pline de sentimente frumoase pentru răspândirea luminii în massele poporului.

Educația tineretului din acest liceu este făcută cu atâta îndemânare, încât nu lasă nimic de dorit, căci, dacă ținta activității omenești în general este îndeplinirea datoriilor pentru ele înșiși și pentru binele comun, cu atât mai mult ținta activității tineretului școlar este educațiunea temeinică, bazată pe îmbogățirea minții prin cunoștinți folositoare, frumoase, model pentru întreaga viață.

Elevii din acest Institut cultural sânt crescuți în pieate, devotament, și în sentimente nobile ce strălucesc la fiecare pas în tot momentul. Sânt tratați toți cu aceiași bunătate și duioșie ca de părinții lor. Viața fiecăruia în parte este supusă unui control sever, iar curățenia exemplară domnește pretu tindenea.

Exemplele din acest for cultural nu le vor uita elevii nici odată atât în viața de familie cât și în societate. Respectul, dragostea și îndeplinirea în conștiință a tuturor îndatoririlor, înfiltrate în mintea și sufletul elevilor de pe băncile acestei școli, au clădit adevărate caractere.

La înmulțirea cunoștințelor lor au contribuit excursiunile care se fac în fiecare an prin toate regiunile țării noastre. Se trimit anual un număr mare de elevi prin coloniile școlare, atât la munte cât și la mare, pentru a-și căuta de sănătate.

Serbările școlare dela acest liceu sânt roadele muncii fără preget ale îndrumătorilor, cum și trăsătura de unire dintre profesor, părinte și elev.

La serbarea școlară care a avut loc în ziua amintirii numelui școalei, în intimitatea în care s'a desvăluit, au fost producții foarte reușite. Corul întocmit din cele mai strălucite elemente de sub conducerea inimosului profesor d. I. Croitoru, a executat cele mai frumoase cântece naționale.

Recitările, poeziile patriotice cu multă simțire, au dat o altă dovadă de patriotismul de care se simte nevoe, și tocmai de care nu sânt lipsiți elevii acestui liceu. Vor fi buni și îndemânatici apărători ai Patriei.

Când o astfel de școală își îndeplinește scopul său atât de înalt, cu atâta bunăvoință și dragoste, se cuvine ca și noi aceștia care privim numai la roadele date și le primim cu mult folos, să aducem toate laudele atât profesorilor cât și directorului ei, ca totdeauna să auzim despre opera de înălțare morală și națională că merg progresând spre binele Națiunii.

Diac. V. FUSSU

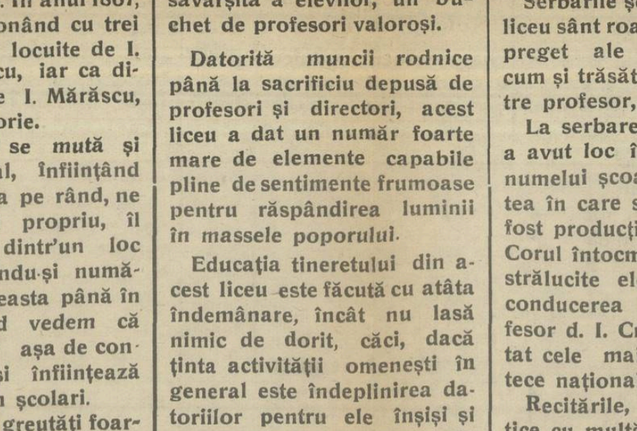

Un dormitor model al internatului.

Același grai, același suflet.

Neamul românesc vorbește aceiași limbă, are același grai, pe tot cuprinsul României-Mari de azi. A vorbit aceiaș limbă de când s'a pomenit, în toate ținuturile, care fac azi țara noastră. Ba și peste granițele țării de azi avem români, frați ai noștri, care vorbesc ca și noi. Așa sânt românii din Serbia și din Bulgaria, românii dela răsărit de Nistru, din Ucraina.

Ori cum ne-am zice noi: ardeleni, maramureșeni, bănățeni, munteni, olteni, moldoveni, basarabeni, bucovineni,—după ținuturile în care locuim, ne înțelegem unii cu alții, când ne întâlnim, cu cea mai mare ușurință. De multe ori nici nu putem cunoaște, după grai, din care ținut este românul cu care vorbim. Numai cu românii care trăiesc în Macedonia, și cu cei puțini, care au mai rămas în Istria, lângă marea Adriatică, azi sub stăpânire Italiană, ne înțelegem mai greu. Ei au fost rupți de tulpina cea mare a neamului românesc, în veacuri bătrâne, punându-se între ei și noi un brâu lat de popoare slave.

Această unitate a graiului românesc este aproape o minune, cum nu se găsește la multe alte popoare. Italienii dela miază-zi se înțeleg greu cu cei dela miază-noapte, tot asemenea și francezii. La nemți este același lucru: locuitorii dintr'un ținut, se înțeleg greu cu alții din alt ținut. Ungurii deși un popor mic, se deosibesc și ei în grai dela o regiune la alta, iar la noi în Ardeal, Sașii dela Bistrița se înțeleg greu de tot cu cei dela Sibiu și Brașov.

Noi românii, între Nistru și Tisa, Dunăre și Carpații dela miază-noapte, avem numai *unele cuvinte*, mai ales *unele numiri* de lucruri pe care le cumpărăm *dela oraș*, care se deosibesc după ținuturi. Nume de lucruri, care privesc îmbrăcămintea, uneltele, sculele de care ne folosim la munca noastră și pe care le cumpărăm dela oraș. In Ardeal în unele ținuturi le numim cu vorbe ungurești ori nemțești, în Basarabia cu vorbe rusești, după cum am auzit dela negustorii care ni le-au vândut.

De aici încolo și pentru aceste lucruri cumpărate de la oraș trebuie să învățăm și să folosim numele *cele românești*, căci azi avem pentru toate și numiri românești.

Faptul că avem același grai românii de pretutindenea, este de mare însemnătate pentru noi. *Mai întâi* el ne dovedește că neamul nostru de la zămislirea lui *a trăit împreună*, pe aceiaș întindere de pământ unde se află astăzi, și că deși a ajuns prin vremuri sub deosebite deosebiri străine, strămoșii s'au întâlnit mereu, au trecut dintr'o țară românească în altă țară românească. Nici Carpații, nici mai târziu Prutul, nu au fost piedici pe care românii să nu le fi putut trece.

Ne-am născut de-odată ca popor. Nu sânt mai vechi românii din Ardeal decât cei din Moldova, cei din Maramureș decât cei din Oltenia sau Dobrogea.

A doua oară: faptul că avem același grai, aceiași limbă, dovedește că avem dela o graniță la alta, și același suflet, același fel de gândire și judecată, același fel de simțire. Pentrucă vorba vie, graiul, nu este decât haina, vestmântul, cu care ne îmbrăcăm gândul și simțirea lăuntrică. Iar acestea două pornesc din suflet.

Aceleași puteri sufletești, cu aceleași gânduri și simțiri, au dat același grai românesc. Iată o nouă pricină pentru a nu ne crede unii mai buni decât alții. Unii zic că românii cei mai buni sânt cei din Ardeal, alții cei din Moldova; alții ei cred mai deosebiți pe Munteni ori pe Olteni. Nu-i niciun temeiu de a te mândri că ești dintr'un ținut sau altul al țării, ca și când ținutul te-ar face mai bun.

Ne putem mândri numai cu cinstea, cu hărnicia, cu agoniseala, pe care ni le putem câștiga, ori în care ținut pornit din aceleași însușiri sufletești, după năzuința, lupta și jertfa fiecăruia. Dacă românii din unele ținuturi nu-s așa de harnici, de cruțători, de luminați, de drepți, ca alții din alte locuri, nu înseamnă că nu sânt același neam de oameni, ci că au trăit între greutăți și nenorociri mai mari.

Ne vom asemăna și mai mult când împrejurările de viață din țara noastră vor fi aceleași în toate ținuturile ei, când vom fi pe o formă de luminați, și pe o formă călăuziți. Atunci ne vom cinsti, ne vom iubi și ne vom ajuta din an în an tot mai mult.

I. Agârbiceanu

Insemnări săptămânale

In ajutorul Culturii

In Broșteni jud. Neamț, unde are A. S. R. Principele Regent Nicolae moșia Sa, a clădit un cămin cultural.

Așezat într'o regiune de munte, încântătoare, va putea servi și ca loc de odihnă pentru intelectuali.

Are o bibliotecă mare, sală de conferințe, unde se pot da și reprezentații de teatru și cinematograf.

Acolo, sătenii vor găsi în orele libere cărți cu conținut sănătos și distracții plăcute. Tot în acest local sa află și o instalație de radio.

A. S. Regală, a venit în sprijinul sătenilor din acest loc, aducând tot felul de mașini și anume: de prefăcut butucii în scânduri, care funcționează cu 15 pânze de ferăstrău, făcând 3 m. c. de scânduri pe oră, ceiace cu mâna nu se poate face în câteva zile. O rândea automată, care curăță o scândură într'un minut și jumătate, ceiace cu mâna ar trebui 2 ore. O mașină de scărmănat lână, scărmănând într'o oră 7 kgr. de lână, înlesnind cu aceasta foarte mult, căci cu mâna această cantitate s'ar scărmăna în câteva zile.

A mai instalat o moară sistematică și o uzină electrică.

Cât privește alte îmbunătățiri de asemenea de mare valoare, a făcut 19 km. de șosea, iar acuma este în lucru o șosea nouă, care va scurta un drum cu 30 de km.

A. S. Regală săvârșind aceste îmbunătățiri a avut un scop bine determinat pe care îl spune sătenilor din acest loc și anume:

«Produsele omului muncitor trebuiesc să fie de bună calitate și îndestulătoare, iar prisosul trecut și altora.

«Omul să fie sănătos și luminat la minte ca să știe să întrebuințeze sculele și mașinele mai perfecționate, căci acestea înlesnesc și măresc produsul omului.

«Produsele trebuie să fie de cea mai bună calitate, astfel ca ele să facă față și în străinătate».

«Căminul cultural va aduna sătenii pentru sfaturi pe care le vor primi dela cei mai luminați».

Iată deci lucruri ce trebuiesc date la iveală și cunoscute de toți, și aceasta mai ales când vedem că un membru din familia regală muncește fără încetare și întrebuințează însăși banii săi pentru luminarea cetățenilor.

Fapta A. S. R. Principelui Nicolae, trebuie însemnată cu sloave de aur, căci lucrează cu folos pentru binele și propășirea țării și a neamului.

V. F.

Țarina Bogatului

«Ce voiu face, că nu am unde aduna rodurile mele» ?
Luca XII —16.

Frate Creștine,

Auzi ce glăsuește sf. Evanghelie ? Unui om bogat i-a rodit țarina și atât de multe roade făcuse că nu mai avea unde să le mai pună. Atunci bogatul s'a apucat să strice hambarele ca să le facă mai mari ca să poată strânge în ele toate rodurile și bunătățile lui și gândindu-se astfel își zicea «Acum suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani ; odihnește-te, mănâncă, bea, și te veselește», Dar vai și amar ! Intr'acea noapte moartea a bătut la ușă zicând : «Nebune pregătește-te că am venit să-ți iau sufletul». Toate câte ai strâns, tu bogatule toate avuțiile tale, toate comorile tale, cui vor rămânea ? Te vei duce cu ele în mormânt ? O ! Nu. haina cu care pleci pe lumea de veci, bogatule, nu are nici un buzunar. Din toate comorile tale nu vei lua decât un ban cu care să plătești vămile veșniciei. Nu vei lua decât un ban !! Și toate celelalte rămân în lume, rămân să le mănânce moliile și să le strice rugina și să le fure furii !! Iar tu, bogatule, care ai strâns făcând grămadă mare, crezând ca să trăiești cât lumea și pământul, tocmai acum când să te veselești, vine moartea în miezul nopții și bate la ușă spunându-ți : «Pregătește-te ca să mergem dincolo la Tatăl ceresc ca să-ți dai socoteala de viața ta pe această lume !! Și vai și amar bogatule, dacă în cartea vieții tale, care este sus la Domnul, se va găsi scris numai fapte rele.

Frate Creștine,

In lumea pământească ori ce are viață trebue să moară. Aceasta este porunca Dumnezeirii peste care nu se poate trece niciodată. Impărații și regii, bogații și săracii când sună ceasul cel de pe urmă, ei părăsesc această lume vremelnică și trec dincolo, unde suprema judecată, fără să ia în considerație înalta situație pe care ai avut-o în lume te așează acolo unde meriți, acolo unde-ți este pregătit locul de veac. Faptele din viața ta vor fi cântărite cu dramul și dacă în lume nu ai fi făcut decât rele, nu ai știut decât să te îngrijești de trupul tău, dându-i să bea și să mănânce, uitând cu totul pe Dumnezeu, dincolo te vei chinui, dincolo vei arde în cuptorul cel de foc unde viermele nu doarme nici odată. Vei zice tu acolo : «Doamne, dar când ai flămânzit și nu ți-am dat să mănânci, când ai însetoșat și nu ți-am dat să bei, când ai fost gol și nu te-am îmbrăcat» ; și glasul Domnului din slăvile cerești îți va răspunde: «Adevăr, adevăr zic vouă, că dacă nu ați făcut aceasta aproapelui vostru, mie nu mi-ați făcut». Moartea este puntea de tretrecere din viața aceasta deșartă în lumea cea veșnică. Moartea este începutul altei vieți, cu multă deosebire decât cea de pe acest pământ, fiindcă acolo cei buni nu vor mai suferi, iar cei răi se vor chinui în focul cel nestins. Acolo vor fi la olaltă cu Satan și cu cetele lui, acolo vor avea de căpetenie, pe stăpânul tartarului, pe Diavolul cel nelegiuit care-și va bate joc cum va vrea el. In cealaltă parte, mai sus către tronul Divinității, vor petrece drepții, veselindu-se înconjurați de sfinții îngeri și slăvind pe Dumnezeu. Acolo este primăvara veșnică, acolo sunt cântece de laudă pentru cel Atotputernic, acolo este lumină sfântă, pe câtă vreme unde vor merge răii este întunerec nepătruns,este plângerea și scrâșnirea dinților.

Dacă este așa, frate Creștine, tu cel care odată cu căderea frunzei îngălbenite de brumă și vânt rece de toamnă, tu cel care ți-ai umplut jitnițile tale cu toate rodurile și bunătățile, pentru ca să ai ce da trupului să bea și să mănânce, te-ai gândit că poate chiar acum când crezi că ești fericit, te-ai gândit că poate în miez de noapte, când somnul îți este mai dulce, vine moartea și-ți cere sufletul ca să mergi dincolo la Domnul ?

Mai poți tu să viețuești în lume fără suflet ? Nu ! Cine ți-a dat ție acest suflet ?

Domnul și Dumnezeul cerului și al pământului ! Apoi dacă sufletul ți l'a dat Domnul și Dumnezeul cerului și al pământului — pentru hrana lui, pe lumea de veci ai pregătit tu vreo comoară ?

Unde sunt comorile tale ? Unde sunt faptele tale cele bune, cu care să-ți încununezi sufletul când vei părăsi lumea și te vei duce la Domnul ca să-ți dai socoteala de ce ai făcut cât timp ai călătorit prin lumea aceasta ? Unde sunt ? !

Plângi și te tânguești acum!! In zadar ! Nimeni nu te mai ascultă. Ai avut destulă vreme ca să-ți umpli candela de untdelemn. Ai avut destulă vreme ca să-ți pregătește comori fără de preț în cer unde moliile nu le strică, rugina nu le ruginește și furii nu le fură. Dar ai fost leneș. Diavolul a pus stăpânire pe inima ta și în toată viața pământească nu ai ascultat decât de el, pentru ca și în lumea cea veșnică să fii aproape tot de el. Luați aminte că nu știți ceasul când Fiul Omului va veni. Luați aminte voi, care trăiți departe de calea cea dreaptă, că dincolo la Tatăl cel ceresc nu se merge decât, încununându-vă sufletul cu fapte bune. Luați aminte că dincolo la Tatăl cel ceresc comorile care le adunați, nimeni nu le va strica și le veți găsi așa cum le-ați trimis, când ceasul va suna ca să vă duceți la El. Luați aminte că sufletul nu moare niciodată și dincolo are nevoie de hrană și merinde. Cât aveți vreme pregătiți-vă că dulce și dătătoare de viață este acea hrană. Amin.

Pr. Dem. I. Iliescu-Palanca

Răvașe Educative

Sipeturi și pervazuri.

Dragă Ileano !

Ce vremuri frumoase, vremuri biblice mai fuseră atunci !..

Basm, feerie ne cuprinsă de mintea omenească, minune Dumnezeiască, o să fie pentru toată lumea, în toate veacurile și în toate hrisoavele, scrisă și povestită din neam în neam : **Trecerea armatei noastre peste Carpați !..**

Eu am cutreerat șirul munților dela **Cornul Luncei** și până la muntele **Păpușea** în Muscel. Și am fost cu trenul prin toate trecătorile de mai multe ori și tot nu pricep cele 24 de aripi cu cari trebue să fi sburat smeii noștri, acolo unde le zicea inima să se ducă spre a tăia cu spada lanțul robiei s'a descătușa măcar brațele femeilor, bătrânilor și copiilor, cari mai rămaseseră ne ciocârțiți de pintenații lui Atila pe când erau ei stăpâni.

Mă gândesc mereu la Calul Troei, dar el a rămas mârțoagă pe lângă ducipalul românesc.

Și la pădurile seculare, și la râuri, și la șipote, și la fiarele munților mă gândesc, cât au fost toate de tăcute, de blânde și de înțelepte în noaptea aceia. Vezi că și ele știau unde-i poartă soarta pe copiii României de au fost toate mână în mână cu dânșii, c'așa veniseră rosturile vremurilor acum, așa hotărâse degetul lui Dumnezeu și de aceia totul s'a desfășurat ca în feerie ca în poveste.

*

Nici unul n'a tremurat, nici unul n'a șovăit, nu s'a dat înapoi cu un milimetru de la datorie, n'a răsuflat, n'a clipit.

In noaptea aceia nu s'a auzit nici bucium, căci acela răsunase de mult în sufletul românilor, nici tropot de cal, nici șuerat de pasăre cobitoare, nici murmur de izvoare, nici fâșiit de frunză în Carpați. Aici și în Carpați femeile aprinseseră la icoane candelele și cu mânele peste piept își așterneau crucile mântuitoare rostind pe șoptite sacrele rugăciuni ale strămoșilor : **Tatăl nostru !**

Tatăl nostru nu ne lăsa... Și n'a plâns nici una, ca și cum din mădularile lor nu se desprindea nimic. Toate știau că din ele și cu ele se va'nfiripa se va țese : **Idealul Național.**

O femei ! mare și înălțător a fost momentul despărțirii, mari vreau să fiți mereu, ca atunci când, a țesut în voi ori ce patimi, și ca albinele lucrătoare toate v'ați așezat la locul vostru, să împletiți cununele de lauri pe cari tot voi a trebuit să le așezați curând, pe frunțile fiilor acestei țări, cari s'au întors, ca arhanghelii înconjurați de slavă și de lumini.

A ! ce frumos era atunci și ce vitregie e azi între noi !..

*

Și voi, scumpe mame, fiice și surori oare în zilele acestea n'ați plâns de bucuria celor de peste munți ?

Ce s'o fi petrecut oare, în sufletele voastre când ați văzut că armata vine la voi ca frunza și ca iarba ca să vă scape de robie ? **Brașovul** Biserica Neagră, în cari Tepeș-Vodă, dase foc ungurilor, acum atâtea sute dn ani, îi prețuise cât prețuesc și îi tratase cum, meritase, **Bran, Șapte Sate,** pline de fecioare mândre, cum vor fi răsunat ele de cântecile voastre când văzurăți venind pe bravii noștri ostași.

Vremurile astăzi sunt și mai mari și mai sublime ca pe vremea legionarilor Romani.

V'ați gândit voi că acuma se merge în Ardeal, **fără pașaport ?** Și, iar cugetarăți că tricolorul... tricolorul național, spaima și groaza ungurilor acum nu mai stă ascuns în **sipeturi și sub pervazurile icoanelor ?**

S'au încins femeile mijlocul, s'au pus fecioarele la coade panglicele tricolore fără frică de spanga jandarmului. Au scos din chichițele lădiților și cea mai mică și cea mai mucezită și mototolită cordea și cordeluță cu cele trei culori scumpe și când plângând, când râzând de bucurie au strigat : **Trăiască armata română !** In lădițe și sipeturi au început a'și așeza teancuri, teancuri trusourile de nuntă, doar cu grija d'ași alege fie care câte un viteaz ostaș român. S'așa s'a făcut înfrățirea noastră Ileano, auzi ?

Baba Visa

Sărmanul Florian !

... S'a dus dintre noi, mai acum câteva zile, învățătorul Ioan Florian din comuna Intorsătura Buzăului, jud. Brașov.

Ne-a părăsit un om pătruns de înălțimea chemării sale, pentru îndeplinirea căreia pusese în mișcare toate puterile cu care îl înzestrase natura.

Idealismul fantastic, creiat pe băncile școalei, a întâmpinat obstacole în lumea realității... A luptat el cât a putut, dar văzând că nu ajunge să-și îndeplinească scopul propus, și-a curmat firul vieții.

... Printre altele a contribuit, la aceasta, batjocura cu care șefii săi îl întâmpinau zilnic. Salariul, mizerabila sumă cu care este răsplătită truda învățătorului, n'a fost înmânat nici după trei luni lui Florian.

A așteptat, s'a resemnat, dar n'a mai putut.

... Și atunci, desnodământul fatal... In singurica-i cameră, nesupărat de nimeni, Florian făurea diferite planuri, care de care mai ciudate, pentru a-și curma— firul vieții sale nenorocite...

... Frânghia asvârlită într'un ungher i-a atras luarea aminte. Atunci, totul a fost simplu. Florian s'a strangulat !

Cât s'o fi sbătut, cât s'o fi muncit, nimeni nu știe... In dimineața următoare, în zadar micii copilași îl așteptau. El întârzia ca niciodată.

— Măi Florine, ce-o fi de nu mai vine D-l înv. ?!

— Poate c'o fi bolnav Ioane ! L'am văzut eri tare pe gânduri și când ne-a povestit despre «Dreptatea Leului», ochii i se umpluseră de lacrimi...

Se ridicase soarele sus și Florian nu se mai arătă.

Grupuri, grupuri, copiii nerăbdători își îndreptau privirile spre ulița singuratică, acum acoperită de frunze moarte, cu care se joacă vântul toamnei, pe care adeseori venia cu pași repezi, vlăstarul Florian.

— «Se zărește cineva după colț, grăi un școlar...

Privirile tuturora se îndreptară într'acolo.

Nu era el ci o biată babă, care-și sprijinea bătrânețea de o cârje încovoiată ; se apropia încet, încet... Ochii ei bătrâni aproape decolorați, erau scăldați în lacrimi.

— «Pe cine așteptați ?» întrebă ea.

— Pe D-l învățător.

— Degeaba dragii mei, că el, bine făcătorul și bucuria noastră a murit !... O liniște ca în mormânt. Sufletele nevinovate ale micuților s'au umplut de durere iar ochii lor drăgălași erau scăldați în lacrămi... Cine ne va mai povesti ca el, cine ne va iubi ca el... Acestea erau cuvintele rostite de buzele nevinovate ale micilor floricele chemate la viață.

Moartea înv. Florian ar trebui să dea de gândit celor mari și să nu se uite că nici o categorie de funcționari nu este mai rău plătită și ne la timp ca învățătorimea... Cine are urechi de auzit, să audă...

Sărmanul Florian !
Fie-i țărâna ușoară !

Alex. Vâlceanu

PREȚUIREA CĂRȚILOR BUNE

Celebrul învățat și scriitor Englez, Walter Scott, aflându-se pe patul de moarte a cerut fiului său să-i împlinească cea din urmă dorință zicând :

— Dă-mi cartea.

— Care carte întrebă fiul său nedumerit. Walter iritat că nu l-a înțeles, îi zise cam răstit :

— Una este cartea care cuprinde tot ce-i trebue omului ca să fie fericit. Atunci fiul său înțelegând că este vorba de Sfânta Scriptură, la care tatăl său ținea atât de mult, i-o aduse, iar el, apucând'o într'o ultimă încleștare, o duse la buze, apoi la piept și adormi cu ea, somnul cel de veci ! Această frumoasă întâmplare ne dovedește nouă, cât preț pun alte neamuri și chiar oameni învățați, pe această sfântă carte.

In Anglia ,Belgia, Germania și alte țări din occident, funcționarul ca și meseriașul, agricultorul ca și lucrătorul în mine, simte o deosebită plăcere ca seara și în zile de sărbătoare să strângă familia horă împrejurul unuia care citește din sfânta scriptură, iar alții mai luminați, s'au mai bătrâni, tâlcuesc diferite învățături, și-și măresc astfel moralul și voința de lucru, după pildele înălțătoare ale acestei cărți.

Biblia înaintează mereu, cu tot vârtejul amenințător al măririlor și deșertăciunilor lumești care bântue cu furie prin lume prinzând pe oameni ca o pânză de paianjen, cuvântul lui D-zeu tinde să cuprindă toată lumea.

In fiecare an ea se face cunoscută la popoare noi cari nu cunosc adevărul. «Societatea biblică britanică, înființată în 1804, care se ocupă exclusiv numai cu tipărirea și răspândirea bibliei în lume, a tipărit această carte în aproape 800 de limbi și a disfăcut până acum aproape un miliard de exemplare.

Chiar și negrii din Africa au acuma biblia scrisă în limba lor. Aceste socoteli ne dă nouă să vedem că pe cât de tare s'a întins răul azi în lume, pe atât de mult sporește binele. Și nu numai biblia este citită în alte țări ! Fără îndoială că ea este cea mai răspândită, pentru că e cartea cărților și legea întregului creștinism, dar toate cărțile bune, în țările civilizate au o mare căutare și sunt cumpărate ca iarba de leac. Când un autor scoate o carte de sub tipar, toți se grăbesc s'o cumpere și el e nevoit s'o tipărească de 3-4 ori.

Cititul în alte țări nu e numai o plăcere ci chiar o datorie, o datorie pornită din instinctul fiecăruia de a se lumina prin citit.

La noi, din potrivă, gustul cititului e așa de puțin desvoltat, că chiar gratuit de i se dă o carte sau o gazetă, n'o citește, ci înfășoară slănina în ea. Sfânta scriptură, care în țările civilizate nu lipsește de pe masa ori cărui gospodar, la noi mulți nici nu o cunosc. Nu mai vorbim de îngrozitorul număr de analfabeți, dar chiar și cei care știu carte nu citesc. Copilul eșit după băncile școalei mulțumit că a scăpat de o povară grea, nu mai citește nimic, că doar nu se face popă.

Puținele cărți care se mai citesc și pe la noi de popor, adesea sunt numai otravă pentru sufletul cititorului. Duceți-vă prin casele gospodarilor. Aveți să dați în primul rând de cărți ale sectelor religioase, cărți de descântece, de vise, romane, — și gazete rușinoase cumpărate de pe la oraș. Cărțile bune stau cu anii prin rafturile librarilor, iar gazetele sănătoase se nasc și mor mereu pentru că n'au cititori, iar cei care de silă de milă le primesc uită să-și mai plătească datoria. Și nu e bine așa. Cititul ne luminează mintea, ne înalță sufletul. Când citești o carte este întocmai cum ai sta de vorbă cu toți înțelepții și filosofii pământului și toți te-ar povățui și te-ar îndruma cum să trăești în viață.

Acolo în carte tu găsești un prieten devotat, căruia-i poți dezvălui toate tainele inimii.

Să ne strângem dar rândurile și să luăm pildă de la popoarele civilizate, urmându-le drumul căci numai prin citit vom putea atinge lozinca : „Luminează-te și vei fi".

Al. T. Isofache—Bordești

Nunta'n Crâng

Ion Constantinescu-Stejar

La izvorul cristalin
Vin'mândruță, vin
Și din frunze de arin
Nunta s'o'mpletim.

Codru ne va fi altar,
Preot, falnicul stejar ;
Licurici, cădelnițI sfinte
Ce în raze să ne-alinte.

Lumânare, o cicoare
Cununiță, lăcrămioare
Și betelă din fuior
Toarsă de albine'n zbor.

Gândăceii de mătase
Haină mândră îți vor coase,
Spicuită pe la brâu
Cu flori albe de la grâu.

. . . . . .
. . . . . .

Cintizoii, lăutarii,
Vor chema toți cărturarii ;
Frunza ne vor fi mesenii,
Iar mesteacănii, curtenii.

Domnul ne va da atunci
Aurul din prund și lunci ;
Și un mândru copilaș,
Cerbul îi va fi ca naș.

Evoluția agriculturii în decursul veacurilor

Istoricul agriculturii

La început agricultura a fost o artă simplă, când agricultorul se ținea de regulele păstrate prin tradiție. Dar cu timpul, ea tinde să devină o știință exactă, iar agronomul să se conducă după reguli generale, cercetând cauzele și efectele permanente față de anumite fenomene cauzale.

Că agricultura a fost la început o artă simplă, este ceva natural, «E. Chancrin, cunoscutul publicist francez în domeniul agriculturii, spune că «*originea agriculturii se confundă cu aceea a umanității*». Afirmația sa este cam exagerată, cum dealtfel spune singur mai departe că omul la început își îndestula nevoile cu hrana obținută prin vânătoare sau cu fructele și plantele găsite de-a gata. «*Viața pastorală și nomadă a fost anterioară vieții agricole propriu zisă, a căror începuturi au fost destul de imperfecte și timide*».

Cultura grâului confundată cu agricultura

Se găsesc dovezi despre cultura grâului încă din epoca pietrii. Omul a observat foloasele reale ale unora dintre plantele pe cari le întrebuința ca hrană, și începu să se ocupe îndeaproape de ele,

Se știe că în toate timpurile ideia despre cultura grâului s'a confundat cu aceea a agriculturii în general. Grâul era, și este și astăzi, «pâinea» de toate zilele. Proletarii Romani când cereau «panem et circenses», adică «*pâine și jocuri de circ*», înțelegeau prin «pâine» hrana de toate zilele, aceea compusă dintr'o anumită cantitate de grâu.

Țăranul nostru când spune «*pâinea de pe câmp*» se gândește la recolta cerealei «*grâul*», hrana lui de toate zilele.

Grâul creștea la început pe malurile *Tigrului* și *Eufratului*. *Caldea și Babilonia* ajunse din această cauză la o stare înfloritoare. Imprumutat de la aceste mari regate, grâul prin importanța sa hrănitoare considerabilă, — importanță pe care cei vechi au observat-o, a ajuns să fie cultivat astăzi peste întregul glob.

Din Asia trecu în Egipet, unde până astăzi *cât vezi cu ochii, lanurile de grâu ondulează sub adierile mângâietoare ale zefirului*, spune *Jean Bayet* în cartea sa *Egypte*. S'au găsit bucăți de pâine și boabe de grâu, în mormintele Egiptenilor.

Grecia veche împrumută dela Egipteni grâul și arta de a cultiva pământul. Cu opt sau nouă veacuri înainte de Hristos, *Hesiod* scria într'un poem al său despre munca agricolă. *Xenophon* și *Theofrast* vorbesc în lucrările lor despre acelaș lucru.

Romanii au strâns lucrările referitoare la agricultură, începând cu scriitorii din anul 2000 înainte de Hristos, *Scriptores rei rusticae veteres latini*, cultura pământului a început sub ei să progreseze. Ingrășarea ogorului urmează semănării prin alternanță. Selecționarea plantelor devine o metodă bine cunoscută. Scriitori de valoare ai timpului dau sfaturi de această natură în lucrările lor speciale. Industria agricolă progresează deasemeni și ea. Armatele romane au fost acelea cari, prin înființarea de magazii și brutării au dat o importanță reală serviciului de aprovizionare. Astfel prin anii 53—117 după Hristos, soldații lui Traian nu-și mai fierbeau singuri grâul și nici nu-l mai purtau cu ei ca până atunci.

Au fost totuși piedici importante, cari au făcut ca pogresul agriculturii să stagneze apoi, în decursul veacurilor.

In evul mediu a avut loc năvălirea barbarilor. Tot atunci avem instituția feudalității, când deoparte erau muncitorii sclavi sau liberi și cei legați de pământ *(adscriptes glebes)*, toți muncind ogorul cu totul rudimentar ; iar de cealaltă parte era seniorul, care se ținea numai de războaie.

Odată cu sfârșitul evului mediu, agricultura renaște. O pleiadă de scriitori serioși dau la iveală opere importante de agricultură. Toate fețele se îndreaptă spre agricultură. După ce *Diderot* introduce în enciclopedie chestiuni de agricultură, se ridică în Franța pe timpul lui Ludovic al XV-lea școala economică fiziocrată (înființată de *Quesnay*, spre a susține că *numai munca agricolă este productivă*.

A trebuit oarecare timp până să se arate valoarea productivă și a industriei manufacturiere (*Adam Smith*), precum a comerțului și profesiunilor libere. *Chimia* începe și ea să ocupe un rol important în această chestiune, ajungând astăzi la o dezvoltare extraordinară.

In zilele noastre avem epoca mașinelor agricole, cu aburi sau electricitate, care se află în plină desvoltare și dela care se așteaptă o intensificare reală a producției agricole.

Influența agricolă asupra civilizației

Privitor la influența agriculturii asupra civilizației sunt discuții serioase, întru cât unii sociologi nu admit aceasta. Totuși, cred că, a admite influența agriculturii în formarea societății organizate, pare să fie ceva natural.

Omul este un produs natural, lucru dovedit prin studiile multor savanți ai secolelor al XVIII și XIX-lea. Așa fiind, omul va avea cerințele impuse de instinctele care-l stăpânesc.

Intre aceste instincte care conduc acțiunile omului, este și satisfacerea foamei. La inceput, acest instinct a fost satisfăcut la întâmplare. In timp ce pentru satisfacerea instinctului *sexual*, spre exemplu, n'a fost nevoie de societăți organizate, pentru satisfacerea foamei însă s'a simțit această nevoie. Căci, omul întrebuințând din roadele pământului, a văzut foloasele deosebite pe cari le-ar da unele din aceste produse naturale ; ceeace i-a trecut prin minte să se ocupe de cultivarea acelor plante cari îi dădea foloase reale.

Cultivarea acestora aduc după sine stabilirea, fixarea cultivatorului pe acele terenuri cari sunt prielnice agriculturii ; îndeosebi, pe malurile râurilor.

Astfel se explică cultivarea grâului pe malurile Tigrului și Eufratului sau pe malurile Nilului.

Odată omul ocupat cu muncile de această natură, a simțit nevoia să se asocieze cu cei cari aveau ocupații similare, în scopul de a-și împărți și cultiva pământul, cum și al altor interese comune.

In modul acesta s'a format *clanul* ; căci el este *prima societate* organizată și stabilă ; *hoarda*, fiind doar o *asociație temporară*, nestabilă și cu interese vremelnice. Din moment ce agricultura a creat societatea și deoarece agricultura impunea organizarea societății, pe care o forma, nu putem admite decât că, clanul a fost celula originară a societății, întrucât el îndeplinește aceste calități.

Așa dar, rezultă că agricultura nu joacă numai astăzi un rol de frunte, ci a avut un rol constitutiv chiar dela începutul civilizației, fapt de care trebuie să se țină seamă.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

CUM SĂ INFAȚIȘĂM MAI DREPT LIMBA ROMÂNEASCĂ ?

Taifas Protivnic intre d. Avocat I. POPESCU-COPUZ şi Arhim. SCRIBAN

URMARE

Chiar fraţii noştri din Transilvania, curaţi la suflet şi cu dragoste de neam şi ţară, au învăţat şi vorbesc limba din Regat. Asemenea şi cei din Banat, Bucovina şi Basarabia sînt dornici de a curăţi dialectul lor, de cuvintele greoae şi ne românești; amestecate cu ungureşti, sîrbeşti, bulgăreşti, nemţeşti, ruseşti, etc. Deci, mai uşor le vine tutulor de a vorbi şi învăţa cuvintele de origină latină, de unde ne tragem obârşia, de cât să-i învăţăm cirilicile nòstre slave uitate şi de D-zeu, nu numai de oameni, căci şi din cărţile bisericeşti unde mai dăinuiau, au dispărut bucoavnele cu totul.

Că un Domn Petronius de la «Viitorul» cârtia acum 13 ani contra scrisului ne înţeles în limba poporului de la ţară, unde din această cauză, nu pătrunde lectura (?) la sate !.

Dar pentru D-zeu, de ce critica se contrazice cu fapta Înţeleg să dai sfaturi, dar să şi faci aceea ce susţii, iar nu una zici şi alta faci. Insuşi D.l Petronius pe care P. S. Scriban îl ia ca chezaş în asemenea materie, scrie «lectura» în loc de cetitul sau citirea. Cu astfel de exemple, la o parte; nu sîntem înţeleşi. Noi nu criticăm ci voim să îndreptăm.

«In medio stat virtus», ziceau strămoşii noştrii Romani, iar noi românii, zicem «nici prea, prea, nici foarte, foarte». Să nu întinbem coarda prea mult, că se rupe, şi nici poporul nu mai ştie după cine să se ia. Asta însemnează, limba împestriţată şi asupra acestui cuvânt, deşi P. S. Scriban îl întrebuinţează, a promis că va scrie cu alt prilej.

Că nu ne mai putem înţelege cu locuitorii de la ţară, tot noi sîntem de vină. Nu avem o normă, sîntem extremişti, unii vrem cultivarea poporului treptat, treptat, iar alţii ţinerea în îobăgie, în prostime, după cum se zice că Petru cel Mare, ţinea poporul rus în dobitocire, spre a'l putea conduce cu cnutul mai uşor. Azi însă nu mai merge. Poporul s'a deşteptat şi vrea şi el drepturi egale. De aci, «votul universal» egal pentru toţi, desfiinţarea boerismului sau mai bine zis a ciocoismului şi împroprietărirea, etc., etc.

Asupra cuvântului «Alteţă Regală» contra căruia se ridică P. S. Scriban, că n'ar fi românesc şi că trebue zis «Prea Inălţată Doamnă» Nimic de zis. Dar şi Alteţă regală e tot românesc, şi destul de cunoscut în înţelesul lui. Ba încă logica ne impune a zice mai bine şi fără greş — Alteţă Regală—odată ce Capul Statului se numeşte «Rege» iar nu Domn, fiind că după mine, unul singur este Domnul Domnilor — Dumnezeu — care stăpâneşte tot pământul, iar nu numai un popor. — Şi apoi «Alteţă» nu însemnează oare «Inălţime (?) Ne sbatem deci în zadar, ca să ajungem la acelaşi rezultat.

Dar, încă un «dar», constat că m'am întins prea mult, n'am ce face însă. Chestiunea e prea importantă şi pentru mulţumirea mea sufletească voi mai da câteva exemple edificatoare, sperând că voi convinge şi pe P. S. Scriban care şi Sf-sa are suflet de român şi nu urmăreşte de cât acelaşi scop — dar cu o nuanţă extremă spre stânga, înapoi nu înainte, adică nu vrea să ţină seamă de evoluţia şi progresul tutulor lucrurilor din lume şi care nu poate fi oprit pe loc.

Să mai luăm deci, câte va cuvinte ca exemplu, zise latineşti, ce par a fi neologisme şi înlăturabile, avînd altele în locul lor mai vechi — corespunzătoare, şi totuşi vom vedea că nu e tocmai aşa: Spre pildă cuvântul selecţie, a selecţiona, însemnează, alegere, a alege. Cu toate astea există o mare deosebire.

Când zic, aleg din grămadă ceva cât îmi trebue şi ce'mi place, nu e tot una cu a selecţiona fiind că Selecţia implică în sine o valoare a lucrului cel mai bun posibil, comparativ cu alte lucruri de acelaşi fel, sau a persoanei aleasă, care este superioară restului din grămadă, ori când şi ori unde. Când zic mă duc la vot, nu e tot una dacă aş zice, mă duc la alegere; căci a merge la alegere, te poţi duce şi să priveşti, pe când la vot, trebue să votezi vrând nevrând, fiind obligator, macar de ai anula votul; iar dacă alegi, nu tot d'auna votezi pe cel mai bun şi după merit ci după partide, cum ţi se porunceşte, fie de interesele tale personale, fie de dragostea Şefului!

Cuvântul sentinţă, este o hotărâre dată de Judecător, de condamnare sau de achitare, Nu o poţi înlocui numai prin cuvântul hotărâre, căci o hotărâre poate s'o ia şi o persoană de a face sau a nu face ceva; ori mai multe persoane la un loc, hotărăsc între ele de a începe o întreprindere, pe când sentinţa am văzut ce însemnează, şi spre a fi înlocuită prin cuvântul hotărâre după dorinţa P. S. Scriban, trebue să adaogi la hotărâre şi cuvântul „Judecătorească“ altfel nu se ştie despre ce este vorba.

Cuvântul «Corset» nu poate fi înlocuit, de cât poate prin «Cingătoare de burtă» aşa cum scriau Ungurii firmele după alipirea la Regat, fiind obligaţi a le traduce în românește.

Cuvântul Reporter n'are echivalent de cât prin perifrasă, «Informator de gazetă».

«Delapidare» sau furt de bani publici, n'avem alt cuvânt mai vechiu, fiind că pe atunci nu se inventase astfel de furturi! «Delict» «delicvent» cel care a săvârşit o faptă rea condamnabilă penalicește; daţi-mi vă rog cuvântul cu care s'ar putea înlocui „Penal“ de la pedeapsă; «Penitenciar» tot dela pedeapsă, sau penitenţa; dar Puşcărie, de unde vine?

Aşa dar, după umila mea părere, cred că am convins şi pe cei mai îndărătnici susţinători ai întrebuinţărei cuvintelor vechi slavone, în locul celor, latine, chiar fiind mai nouă, oare cari nu pot fi înlocuite cu altele de ori ce origină, ce nu reprezintă ideia exactă ce voim a exprima.

Uitasem cuvîntul Vulg şi Salvare. P. S. Scriban zice că vulg însemnează popor şi că Dl. Copuz scrie Vulg în loc de popor? Da, aşa este, şi mă justific pentru ce scriu astfel, şi iată pentru ce. Fiind că poporul însemnează o masă de oameni de toate categoriile, dintr'o ţară oare care adică şi buni şi răi, şi învăţaţi şi ne învăţaţi; vulgul însă însemnează grosul obicinuit al poporului de jos aşa că vulgul nu însemnează poporul.

Tot astfel şi cuvântul «Salvare» nu are acelaşi înţeles cu „Scaparea“ sau „Mântuirea“ cum le confundă P. S. Scriban, căci scăpare se zice şi când îl scapi pe cineva dela moarte sau dela un necaz; şi când îl scapi dela puşcărie, dar mai ales când îl scapi din mână, neputându-l prinde; ori când scapi trenul, ceea ce cred că nu-i tot una cu salvarea (?) şi când scapi o afacere din mână, sau o ocazie oare care.

Salvarea însă are cu totul alt înţeles, şi se referă mai mult la durerile fisice, la sănătatea şi pericolul de moarte ori de suferinţe, pe când «Mântuirea» se referă numai la suflet; de aceea nu putem zice Christos Salvatorul ci «Mântuitorul sufletelor noastre» şi tot de aceea nu s'a zis Societatea Scăparea sau Mântuirea ci s'a botezat cu numele de Salvarea, care este mai propriu, mai corespunzător scopului pentru care a fost înfiinţată.

Aşa dar Pr. Cucernice, lasaţi-o mai moale cu sfaturile greşit alese, cum am dovedit mai sus, şi nu mai umflaţi aşa lucrurile până la denaturarea înţelesului lor—căci şi eu mă dau după păr, nu de voia mea ci din cauza curentului care mă impinge mereu înainte şi care ne obligă să nu stăm pe loc ci să ne mişcăm odată cu evoluţia şi progresul timpului.

Deci, vinovatul de mine, să nu fiu prea mult acuzat şi dat publicităţei că aş vrea să produc o revoluţie în scrisul limbei românești şi să scot afară cuvintele slavone spre a le înlocui cu cele latine zise neologisme. Nu; singurul revoluţionar în acest sens a fost numai nemuritorul Heliade Rădulescu, care s'a răsvrătit contra tuturor cuvintelor din limba românească, de ori ce origină străină afară de cea latină în special contra slavonismelor atât de dragi P. S. Scriban—şi Heliade a creat un curent puternic în direcţia latinităţei noastre care a adus mare folos şi mai dăinueşte încă şi azi. Ce păcat însă că oameni ca Heliade se nasc foarte rari, şi el n'a avut parte de urmaşi cari să-l înlocuiască şi să i se împlinească dorinţa: şi chiar dacă sânt, stau departe de trebile publice—«Că de ar pune Dumnezeu; Pe ori ce om la locul său; Am progresa mult mai iute; Făr'ca alţii să ni-ajute».

Astfel că, după cum vedeţi eu urmez calea dictată de sufletul meu şi inspirată din ceea ce am învăţat de la profesorii mei şi marii înaintaşi ai neamului nostru românesc. Şi nu umflu lucrurile căci nu mă pricep la aşa ceva, cum spune P. S. Scriban; fiind că ştiu că numai cimpoiul se umflă şi baloanele, iar acum în urmă se umflă şi roatele de cauciuc de la biciclete şi automobile, cât priveşte Umflatul lucrurilor, n'am auzit până azi şi nici nu pricep cum va fi asta. De aceea eu nu încerc să umflu şi nici să mă umflu, căci mi-e teamă să nu pătesc ca broasca din fabulă.

Conchid şi zic, la o parte cu slavonismele uitate şi neînţelese de mulţi — să le lăsăm acolo îngropate în uitarea trecutului pe care să nu'l mai dorim, şi înainte tot înainte pe drumul latinităţei care ne face cinste, chiar dacă cuvintele laţineşti, ori franţuzeşti cari au aceeaşi origină, ar părea neînţelese pentru un moment, ele sânt necesare curăţirei limbei noastre strămoşeşti a cărei obârşie nu trebuie s'o neglijăm. Dar dacă, încă vre'o bucătăreasă ca aceea a P. S. Scriban s'ar găsi nepricepută în a înţelege sensul acestor cuvinte nouă latineşti să întrebe pe stăpânul său, şi va învăţa şi ea cutare cuvânt sau rostire din scrisul nostru.

Avocat **I. Popescu Copuz**

RĂSPUNSUL NOSTRU

URMARE

Cititorii îşi aduc aminte cum am isprăvit noi partea noastră de răspuns din nr. trecut. Era vorba că d. Copuz hotărăşte cu dela-sine-putere, ca vorbe românești, cele care mai întâi trebuiesc cercetate dacă sunt românești sau ba. Căci nu orice vorbă, care se găseşte azi pe buzele unora, poate fi luată ca vorbă cu dreptul de a se trufi ca vlăstar al limbii românești. Aşa, multe vorbe sunt luate de vânt din franţuzeşte şi aduse la noi de un ziar sau altul. Urmează să le punem pecetea de românești? Şi se poate săvârşi aceasta pe temei de hotărâre personală?

Totuşi d. Copuz aşa face. E vorba de cuvântul *Alteţă*. Dar ce ai cu el? zice domnia sa, e cuvânt românesc. Mai ar spune că şi Ştefan cel Mare ştia de el. Totuşi cuvântul *Alteţă* e de eri, de alaltăieri. Lui Cuza nu i se zicea «Alteţa Sa», ci «Inălţimea Sa Domnul Românilor». Tot aşa i s'a zis lui Vodă Carol. Lui nu i s'a zis «Alteţă», cât a fost prinţ sau domnitor, ci «Inălţime», ca şi lui Cuza. Abia după ce familia noastră regească a sporit, după ce a venit Prinţul Ferdinand şi am mai avut apoi şi alţi prinţi, a intrat vorba de «Alteţă“, care e vorbă de prisos, fiindcă noi avem vorba «Inălţime» şi nu aduce nimic peste aceia.

Dar aici vine samovolnicia domnului Copuz, care orice i se pare, hotărăşte de la domnia sa că e aşa ori altfel.

Un om de legi ca domnia sa trece cu totul peste legi şi vine cu bunul plac. Apoi nu aşa, cocoane, ci aici treaba nu merge pe poruncă şi pe gust, ci pe dovadă. In astfel de treburi, toate vorbele noastre *tantum valent quantum probant* — atâta preţuiesc cât dovedesc. Tot ce nu e dovedit, tot ce e trântit înainte cu răsteală că e aşa ori altfel, e vorbă în vânt. Nimenea nu e dator să creadă pe cuvânt, pentrucă avem capete ca să cugetăm, nu ca să ştim de frică.

Apoi atunci care sunt dovezile că cutare vorbe strigate de d. Copuz ca vorbe românești sunt cu adevărat românești?

Nu e niciuna, că d. Copuz se scuteşte de a aduce. Cutare vorbă e românească, fiindcă zice dumnealui că e românească,

Dar noi dăm totuşi un mijloc prin care să putem alege dacă cutare vorbă e românească sau ba, şi acest mijloc este de a vedea dacă Românii nu înţeleg acea vorbă. Dacă ei nu o înţeleg, înseamnă că ea n'a intrat în vorba Românilor, e străină de ei.

Am putea face un pas mai departe şi să vedem dacă vorba este intrată în întrebuinţarea scriitorilor care scriu pentru largul neamului, nu numai pentru tabere înguste, cum e *Mihail Sadoveanu*, şi am putea să cunoaştem dacă ei au pus peceţe românească pe cutare cuvânt.

Fără astfel de cercetare, cum ai să poţi spune de un cuvânt că e românesc, numai fiindcă-l găseşti în vorba sau scrisul unora? Ai să poţi spune despre *imixtiune*, pe care-l întrebuinţează unii, că e cuvânt românesc?

Dar însuşi d. Copuz, cercetat de aproape în ce crede dumnealui, se vede că singur mărturiseşte slaba pătrundere între noi a unor cuvinte, fiindcă nu sunt înţelese, şi atunci urmează că acelea nu sunt românești. De pildă, zice că ţăranii sunt prea bucuroşi ca, vorbind cu noi, să audă de la noi cuvinte mai înalte, ca să înveţe şi ei ceva şi nu tot vorbe de ale lor şi că acum la ţară sunt destui oameni trecuţi prin şcoli, care le înţelege. Dar a spune că ai la ţară oameni trecuţi prin şcoli care înţeleg vorbele nouă, înseamnă că sunt o sumă de alţii care nu le înţeleg. Şi apoi nu e de loc adevărat că toate vorbele nouă sunt înţelese de oamenii trecuţi prin şcoli. Cine nu are destul cunoştinţă de limbi străine nu le înţelege. Dovadă că eu am dat pilde de oameni care n'au înţeles atâtea cuvinte pe care li leam pus înainte, şi nu de la ţară, ci din oraş. Iar cât priveşte că oamenii de rând vor să audă vorbe subţiri, alt neadevăr. Lucrul acesta eu îl încerc în fiecare zi cu oameni de rând, dar care ştiu a citi şi a scrie. Incep a le vorbi ceva cu vorbe pe placul d-lui Copuz şi li se pare că-i iau în râs, că le vorbesc aşa ca să râd de ei. Dovadă slujnica mea, care e ţărancă poleită la oraş, căreia îi vorbesc de *expectoraţiune* şi de *elucubraţiune* şi care spune că vreau să fac haz pe socoteala ei. Deci pe când eu dovedesc cu fapte ce spun, d. Copuz numai spune fără a dovedi nimic.

Tare pe spusele sale însă, d. Copuz zice că oamenii aruncă din mână ziarul dacă găsesc în el cuvinte ca *pospai, oghial, tună'n sobă, prostire*, pentrucă sunt cuvinte prea vechi şi neînţelese. La acestea răspundem că d. Copuz nu alege mai întâi ce este cuvânt învechit şi cuvânt nou. Pildele pe care le dă sunt o astfel de dovadă. Căci de unde scoate dumnealui că cuvântul *prostire* e cuvânt învechit? E singurul cuvânt pe care-l au Moldovenii pentru a spune ce spun Muntenii prin cuvântul turcesc *cearşaf*. Adică dacă n'om scrie *prostire* (de fapt eu n'am scris, că n'am avut prilej, dar aş scrie), cum să scriem? Il avem pe cearşaf. Ştie d. Copuz alt cuvânt nou? Eu nu ştiu. Apoi atunci de ce nu vrea domnia sa să scriem prostire, care are tot atâta preţ cât are şi cearşaf? Mai au Ardelenii cuvântul «lepedeu“, care e unguresc.

Cum se vede, d. Copuz se leagă în vânt de vorbe din limba de azi, pe care le pecetluieşte ca învechite, caşi cum ai avea altele în locul lor.

Dar în locul cuvântului *pospai* ce-ar vrea dumnealui să punem? *Pospai* şi *pospăială* sunt cuvinte în locul cărora nu avem altele. D. S. Mehedinţi le întrebuinţează des în scrisul său. Deci nici acesta nu e cuvânt învechit, ci e singurul cuvânt întrebuinţat pentru a spune ce rostim prin el. Cât priveşte pe tună'n sobă, nici acesta nu e învechit, ci e un provincialism din ziua de azi, pe care noi nu-l întrebuinţăm, fiindcă nu ne înţelege lumea cu el. Noi vedem lucrul aşa cum îl vedea Mitropolitul *Simeon Ştefan* acum aproape 300 de ani, care în prefaţa Noului Testament dela Alba-Iulia (1689) scria că acele vorbe sunt mai bune, care umblă pretundinea. Ce să fac cu «tună'n sobă» ori cu «ţipă-l afară, pe care-l au Românii de peste munţi? Ele sunt rostiri de azi, dar noi nu le întrebuinţăm. Prin urmare d. Copuz a făcut gaură în apă cu astfel de pilde. Domnia sa nici nu ştie care sunt cuvinte învechite şi care nu. Ca să fi fost învechite, ar fi trebuit să arate că au venit altele în locul lor. Dar care e cuvântul de azi în locul lui «pospai»? Nu e niciunul. Toată lumea zice «pospai» şi toţi te înţeleg cu el.

Dacă am lua cuvântul *pripăşit, om de pripas*, pe care d. Mehedinţi le întrebuinţează cu multă plăcere? In locul lor a venit acum cuvântul «intrus». Ei ce ziceţi? Este acesta cuvânt românesc, pentrucă se găseşte în gura şi scrisul unora? Nu e; Românul zice «om de pripas» sau «venetic». Zi-i intrus» şi nu va înţelege.

Deci vorbele de acest fel stau în mijlocul nostru fără nici un folos, fiind-că nu aduc nimic nou. Ce este că omului căruia îi spuneai ceva cu vorbă veche, acum îi spui cu vorbă nouă? Dar îi spui ceva mai mult decât îi spuneai cu vorba veche? Nu. Atunci pentru ce să umblu după ea? Las-o să zacă unde este, în franţuzeşte şi întrebuinţeaz'o când vei vorbi franţuzeşte. Dar când vorbeşti românește, pune vorba ta.

Alte neamuri se silesc să găsească cuvinte în limba lor şi fac faţă mai mult cu ce au în ele. Cum ziceam noi «inălţime», în loc de alteţă, zic şi ei tot «Inălţime. Nu-şi fac socoteală că, dacă vorbesc de înălţimea unei case unui pom, n'ar mai putea zice aşa şi unui prinţ. Zic cu acelaş cuvânt şi merge. Nemţii de pildă, numesc înălţimea, măreţia *Hoheit*. Dar zic şi prinţului tot *Hoheit*. Nu aleargă pentru aceasta la un cuvânt nou. Englejii la fel. Numesc înălţimea *highness*. Dar zic tot aşa şi prinţului. Nu caută o vorbă nouă, fiindcă e vorba de prinţ.

3. D. Copuz crede mai departe, că poate sta împotriva mea cu vorba: dacă la noi vin vorbe nouă, e semn de propăşire, iar altfel, dacă rămânem la vorbele vechi, ne întoarcem din calea propăşirii.

Lucrul însă e foarte greşit înfăţişat în felul acesta. Porpăşire este în această materie, nu prin vorba care nu aduce nimic, ci prin cea care aduce ceva.

De fapt, vorba prin sine nu înseamnă nimic. Temeiul este să fie înţeleasă şi să-ţi spue ceva. De pildă, dacă zic «busculadă», cum era deunăzi în ziarul «Dimineaţa», vorbă pe care nu o înţelege nimenea şi poate nici d. Copuz, ce era dacă ziceam pe românește «îmbrânceală»? Ce mi-a adus pe deasupra (d. Copuz ar zice «în plus») vorba busculadă? Chiar nimic. Căci ea spune pe franţuzeşte tocmai ce spune îmbrânceală pe românește.

Omul, de câte ori se ispiteşte cu astfel de vorbe şi crede că aduce pe românește un înţeles nou, să se întrebe numai ce înseamnă ele în limba din care sunt şi luate. Dacă zic, de pildă «tatonez», este aceasta altceva decât «a bâjbâi»? Nu, ci pentru a spune pe franţuzeşte vorba românească «cu bâjbâi» sau «dibuiesc», zic pe franţuzeşte *je tâtonne*. Va să zică *tatonatul* e *dibuit* sau *bâjbâit*. Atunci pentru ce aş mai spune în românește *tatonez*, când de fapt *a tatona* nu e alta decât *a dibui* sau *bâjbâi*?

Aşa s'a păcălit unul să creadă că *suvenir* e altceva decât *amintire*. A croit regulă dela el, cum croieşte d. Copuz, că suvenirul e una, iar amintirea alta.

Bine, omule, i-aş fi spus, dar când vrei să traduci pe franţuzeşte cuvântul *amintire*, cum ai să-i zici? N'ai să-i zici *souvenir*? Dacă ai să vrei să dai pe franţuzeşte numele cărţii «Amintiri dela Junimea», cum ai să-i zici? Nu aşa că *Souvenirs de Junimea*? Atunci cum *suvenir* e altceva decât *amintire*?

Iată, pe calea aceasta, prin punerea în cântar cu cuvintele limbii din care ai luat, poţi cunoaşte că atâtea vorbe luate din străini nu spun nimic mai mult decât vorbele noastre, De aceia încă odată: afară cu ele! Afară cu «în stare de ebrietate» în în loc de *beat*, fiindcă ebrietatea nu e altceva decât beţie; afară cu «înhumarea», ci zi «îngropare» sau «înmormântare»; afară cu «himen» şi să zici «nuntă»; afară cu «dotă» şi zi zestre». Aşa şi cu multe altele.

Acum ce să vezi? d. Copuz cade tocmai în păcatul celui pomenit mai sus. Cu fiecare cuvânt nou primit în limbă, crede că vorba nouă aduce un înţeles deosebit. Cu aceasta şi apără primirea lor şi zice că nu ne putem lipsi de ele, fiindcă, cu fiecare vorbă nouă vine şi un înţeles nou. Noi însă n'am tăgăduit că trebuie să luăm vorbe care aduc un înţeles.

Când nouă ne-a venit *trenul* de peste graniţă, s'a sfârşit îi zicem *tren*, că nu se poate altfel; aşa cum zicem *chibrit* cu vorba pe care am luat-o dela Turci, împreună cu lucrnl; aşa cum zicem *portocală*, cu vorba pe care am luat-o dela Greci împreună cu roada. Alte limbi, precum şi Ruşii, au avut norocul să se poate sluji şi pentru aceasta de cuvinte din limba lor. Nemţii îi zic trenului *tug*, iar Ruşii *poiezd*. N'au luat vorbă nici dela Francejі, nici dela Engleji. Noi n'am putut găsi un astfel de cuvânt şi zicem tren, aşa cum am luat vorba dela Franceji. Deci în această privinţă nu este nimic de zis. Dacă ne-ar veni acum o maşină nouă din America, cu un nume al ei, am lua maşina cu nume cu tot.

Dar cum am spus, nu e vorba de aceasta. E vorba de cuvintele pentru lucruri sau stări pe care le avem şi deci avem şi cuvinte cu ele. Ei, aici vin scorniturile domnului Copuz pentru a spune că cutare cuvânt nou aduce şi un înţeles nou.

Lucrul acesta însă trebuie discutat pe teren. Dă-mi cuvinte să văd sunt cuvinte care aduc ceva ori spun tot ce spun cele vechi? Cuvântul *gramatică, dicţionar, fizică, chimie, oxigen*, sunt cuvinte care în adevăr aduc ceva nou. De ele nu mă pot lipsi. Gramaticii pot să-i zic *ştiinţa limbii*, dar e mai lung, şi apoi şi filologia e tot ştiinţă a limbii. De va fi vorba de cuvinte de acestea nu vom fi împotrivă, deşi şi aci nişte oameni cu simţ de limbă puteau fi mai cu grijă în primirea lor. Dar ce ne facem cu cele care nu aduc nou? Ce ne facem cu vorba «curse», care nu aduce nici o noutate faţă de cuvântul românesc de «alergări»?

Dar tocmai asta nu înţelege d. Copuz. Domnia sa nu face deosebire între vorba care nu aduce nimic nou şi cea care aduce. Domnia sa ia toate cu toptanul şi zice că toate aduc. la vorbe de care ne putem lipsi şi zice că acelea aduc ceva nou.

Eu am spus că descurcarea aceasta trebuie urmată pe teren. Deci hai să le luăm la descurcat şi să vedem cine are dreptate.

Dacă eu am spus că noi avem vorba de «zgomot» şi că atunci ce mai umblăm şi cu cea de «vacarm», care se găseşte uneori în ziare, d. Copuz zice: Nu! zgomot nu e «vacarm». Prin «vacarm» înţelegem tumult, care nu e un simplu sgomot.

Iată că d. Copuz, după obiceiul arătat mai 'nainte de noi, hotărăşte ca la tribunal, caşi cum zgomotul ar fi numai simplu. Deci hotărârea d lui Copuz este că zgomotul este ceva de măsură mai mică, pe când vacarmul ar fi ceva care-l întrece.

Dar să ne întrebăm: Oare în Ţara Românească au fost până acum numai zgomote mici? Nu şi de cele asurzitoare? Oare n'a fost în această ţară şi larma făcută de buciumele lui Ştefan Vodă în lupta dela Racova? n'a fost şi huetul Zaverei în Bucureşti? Oare dacă fapta era, dar nu era cuvântul, cum or fi zis Românii zgomotului celui mare, nu celui »simplu», singurul pentru care, după părerea d-lui Copuz, se întrebuinţează cuvântul «zgomot? Aveau să aştepte venirea cuvântului «vacarm» şi să aibă numai cugetarea cuprinsă în cuvântul «vacarm», dar nu şi cuvântul?

Ar fi copilăros să credem că ei îşi frământau gândurile fără să poată spune aceasta prin vreun cuvânt. Şi, de fapt, ei aveau de unde lua vorbe, când aveau nevoie. Mai înainte de a avea limba franceză la îndemână, o aveau pe cea grecească. Au luat din aceasta destule cuvinte, care acum o sută de ani se găseau în limba noastră aşa cum azi le avem pe cele franţuzeşti. Ba încă pe multe greceşti din vremea fanarioţilor le avem şi azi. Deci dacă Românii aveau de unde lua vorbe străine, cum iau acum din franţuzeşte, de ce, dacă aveau cugetarea cuprinsă în «vacarm», fără să aibă şi vorba în românește, — n'au luat o vorbă din greceşte?

N'au luat fiindcă n'au simţit nevoie. Ei se îndestulau cu cuvântul «zgomot» pentru a spune ce le trebuia lor. Mai aveau pentru aceasta şi cuvântul «huet». Dar un cuvânt ca vacarm, nu le-a trebuit. Deci au avut cugetarea despre asta, iar cuvântul nu le-a adus nimic nou. Au vorbit despre cele cuprinse în «vacarm» şi au înţeles despre ce e vorba, fără să mai caute catalige din alte limbi.

Dar acum să întoarcem întrebarea după regula de care am pomenit mai sus: Ia să vedem cum zice limba străină, când noi voim să spunem în ea ceva scris la noi cu cuvântul «zgomot»? Dacă spunem că s'a stârnit un huet drăcesc sau un zgomot asurzitor, n'am să spun că s'a născut «un vacarme infernal»? Cuvântul de «zgomot» sau «huet» pe care-l scriu în românește, n'am să-l traduc în franţuzeşte prin «vacarme»? Atunci ce este acest cuvânt în limba de baştină decât tot ce este cuvântul «vacarme“ în franţuzeşte? Franţuzul spune în limba lui prin «vacarme» tot ce spun eu în limba mea prin «zgomot» sau «huet».

Dar să mai luăm alt cuvânt al dumnealui. Zice că «balivernele», cuvânt care se găseşte azi în scrisul unor ziarişti, este altceva decât «fleacuri». Dar atunci cum ai să traduci în franţuzeşte «fleacuri»? N'ai să-i zici «balivernes»? Tot aşa zice că «inventat» nu e «născocit». Dar fiindcă «invenţiunile» nu sunt de ieri de alaltăieri, ci erau şi pe vremea lui Constantin Brâncoveanu şi a lui Antim Ivireanu, oare cum vor fi zis ei unei invenţiuni noi? Nu-i ziceau «născocire»? Să căutăm în predicile lui Antim Ivireanu şi să vedem. Atunci cum «invenţiune» nu e «născocire», dacă Românii înainte vreme au zis «invenţiunii“ „născocire»? Ce spui acum prin vorba «invenţiune», ziceai odată prin cea de «născocire» şi se zice până în ziua de azi.

Culmea este că d. Copuz zice că «dubios» nu e tot una cu «îndoielnic». Dar dacă vrei să traduci pe «îndoielnic» pe franţuzeşte, cum ai să-i zici? Nu «dubitatif»? Deci ce e «îndoielnic» pe românește este «dubitatif» pe franţuzeşte. Intre ele nu e nicio deosebire.

Ce spune d. Copuz sunt curate năluciri, pe care nu le poate dovedi cu nimic şi nici nu dovedeşte. Căci, de fapt, vedeţi care e felul *dumnealui*: afirmă şi atât. Deci să-l credem pe cuvânt. Eu, precum vedeţi, nu-l cred şi dovedesc că lucrurile stau dimpotrivă, De aceia scrisul meu şi e şi mai lung, fiindcă dovedirea cere să te întinzi ceva mai din larg.

E plin de tot hazul acest chip de a trata al d-lui Copuz, fiindcă, dacă la fiecare cuvânt pe care-l iau de aiurea, zic că are alt înţeles, de fapt croiesc o limbă nouă. Poftesc a spune că vorba luată din franţuzeşte şi adusă în românește, ar însemna altceva decât ce înseamnă în franţuzeşte. Dacă, de pildă, «dejun» înseamnă «prânz» în sistemul d-lui Copuz, vorba franţuzească ar însemna altceva, a fi mai mult decât prânzul. Dar dejunul e masa de amiazi, întocmai ca prânzul. Dacă cuvântul *imortalitate* înseamnă *nemurire*, după judecata d-lui Copuz, *imortalitate* ar fi altceva decât *nemurirea*; dacă *hebdomadar* este *săptămânal*, după d. Copuz, *hebdomadar* e altceva; dacă solvabil înseamnă platnic, după d. Copuz înseamnă altceva; dacă *dificultate* înseamnă *greutate*, după d. C. *dificultatea* e altceva; dacă *evaluarea* este *preţăluirea* (cum auzeam eu în casă în copilăria mea), după d. Copuz e altceva; dacă *dauna* e *pagubă*, după d. C. e altceva şi aşa d. Copuz dă fiecărui din aceste cuvinte, luate din franţuzeşte, un înţeles pe care ele nu-l au în franţuzeşte. Deci domnia sa scorneşte o limbă nouă. Cuvintele luate din franţuzeşte, pomenite mai sus, au în românește, după socoteala d-lui Copuz, un înţeles cu care le îmbracă domnia sa şi care nu se mai potriveşte cu cel din franţuzeşte. Atunci dacă unul scrie «vântuleţ matinal» în loc de «vântişor de dimineaţă» oare matinal nu e în franţuzeşte ce e «de dimineaţă» pe românește? Şi dacă nu e, cum ai să-l traduci pe franţuzeşte? Unii zic azi *lustru* în loc de *policandru*. O fi poate lustrul altceva decât policandrul?

La astfel de răsturnări a înţelesurilor ajunge d. Copuz, Avem să mai vedem şi altfel în nr. viitor.

Arhim. SCRIBAN

„Asociația Creștină a Tinerilor“

Decurând mi-a fost îndreptată atenția asupra unor articole apărute în ziarele «London-Times» și «Boston-Monitor», semnate de dl. *F. E. Stevens* dela «Asociația Creștină a Tinerilor», asupra situației, țării noastre. Autorul se află în România din timpul războiului și cunoaște Țara noastră îndeaproape. Munca pe care o depune de a face cunoscut aceea ce simte despre România e de altfel binecunoscută la noi, și nu putem decât mulțumi domnieisale pentru serviciile aduse în a face Țara noastră cunoscută în lumina adevărului, în țeri puternice și bogate ca Imperiul Britanic și Statele Unite din Ameriça.

In articolele sale, dl. Stevens schițează și analizează problemele și interesele de consolidare ale țării noastre, dorind ca România să ocupe printre marile națiuni ale Europei, locul ei de onoare. Astfel de articole constructive despre România, scrise de autori străini cari trăesc de ani de zile printre noi, putând cunoaște și simți chestiunile românești, sunt mijloace cari nu pot decât să servească propaganda noastră în străinătate.

Dar activitatea d-lui Stevens e mai mare prin munca depusă printre tineretul nostru. Intovărășit de colegul său, dl. Brown, au reușit să organizeze pe o cale modernă instituția intitulată «Asociația Creștină a Tinerilor», —A. C. T.—, care astăzi a fost naționalizată și recunoscută de Statul român ca o «persoană juridică». Idea lor a pornit dela succesul acestei asociații în America, fiind introdusă din Anglia în timpul când populația dela țară a început să imigreze la orașe.

Credința d-lui Stevens e că România va trece spre o perioadă industrială, așa cum America a trecut, și deaici necesitatea unei instituții moderne pentru a ocroti și îndruma tineretul venit la orașe.

Trecerea aceasta bruscă necesită pentru tineret o instituție care să țină locul familiei și să îndrumeze aceste suflete curate de pericolele din orașele mari industriale, și să poată găsi sfaturi, prieteni, și un ajutor.

Din fericire, s'a găsit un om bogat care e interesat de a vedea această instituție luând un mare avânt și în România.

«*Asociația Creștină a Tinerilor*» din România are sediul principal în *București*, și pune astăzi la dispoziția tineretului, în clădirea sa din *strada Sălciilor, No. 13*, hotel, restaurant, b i b l i o t e c ă, școală, și tot ceeace tânărul simte nevoie fiind departe de familie.

Se speră a se ajunge curând să se clădească o construcție imensă cu tot confortul modern, și direct sub conducerea directorilor români, care să întreacă pe acea din Praga în valoare de peste o sută milioane de lei, sau pe acelea din Varșovia și Atena.

La început era suspectată de către cei cari nu cunoșteau scopurile umanitare ale instituției internaționale numită «Asociația Tinerilor Oameni Creștini», —Y. M. C. A.—, prin faptul că emblema era un triunghiu roșu. Englezii și America au adoptat *triunghiul* fiindcă doriau să desvolte o asociație a tuturor claselor sociale, sufletește, trupește și intelectual; iar *roșu*, pentru a simboliza vieața, sângele și sănătatea din tineret.

Sanctitatea Sa Patriarhul Miron Cristea, pentru a evita orice confuzie, a notărît să se pună în mijlocul emblemei o *cruce* pentru a se arăta că e creștină, iar studențimea română a decis ca *vulturul românesc* să fie pus deasupra triunghiului pentru a indica naționalitatea românească.

Astăzi asociația dispune de 600 membri activi. Progresul activității consistă din lecții de limbi moderne, conferințe, serviciu religios, discuții cu subiecte din biblie, ședători, lecții de gimnastică, muzică, sporturi, tenis, baseball, scrimă și box.

Programul de educație fizică al instituției e oarecum original; întru cât, derivă din jocuri sau chiar din gimnastică făcută în spiritul de jocuri, în scopul de a întări sistemul nervos.

Exercițiile conduse de domnul Stevens încep foarte de dimineață, întru cât Profesorul are convingerea că exercițiile luate pe stomacul gol și sub formă de jocuri, înviorează întregul organism.

Un joc modern introdus decurând e acela numit «Badminton». Este jucat la o rețea de tenis, dar mingea are atașată la ea pene și nu trebuie să atingă niciodată dușumeaua. Oferă multe experiențe și crează multe surprize, cari țin pe jucător încordat până la sfârșit.

Altă activitate intensă a asociației este aceea a coloniilor de vară. Astfel aproape de Timișul-de-Sus, din creerul Carpaților, într'o regiune unică de pitorească și sănătoasă, a fost desvoltat un campament de vară model.

Ca ziarist, d-l Stevens a publicat în ziarele engleze și americane o serie de articole asupra acestei activități din România, atrăgând cu această ocazie atenția străinilor asupra comorilor de stațiuni climaterice, și posibilitățile din România.

Noi Românii apreciem «Asociația Creștină a Tinerilor» fondată din cei doi prieteni ai Romăniei și o recomandăm călduros tineretului spre folosul lor.

Gheorghe V. Lohan
Prof. de Limba Engleză

Clipă pe Veșnicie

«Pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui». (Matei 3/3).

Privind trupul nostru și cercetându-l, aflăm că este stricăcios, fărâmicios, că adică la un moment dat ne poate părăsi și aceasta în mod sigur. Necunoscut rămâne numai ceasul în care aceasta se va întâmpla. Plină de lacrimi și de jale va fi acea oră!

Nu ne rămâne nestricăcios după moarte, decât sufletul, care se găsește împodobit cu hainele pe care le-a lucrat în această lume, cât a fost în corp. Psihoza în religiunea creștină este admirabil descrisă de Sfintele Scripturi, și după moarte sînt două căi: una de chin, și alta de fericire. Pregătiți calea Domnului căci gătind-o vă găsiți calea voastră spre fericire. Drepte faceți cărările Lui, căci vă îndreptați viața pe cărarea fericirii. — In «Glasul Monahilor» nu-mi aduc aminte ce număr — spunea pe o ultimă paginá: cuvântul cel mai scurt din lume este vorba: «clipă»; iar cel mai lung este înfiorătorul: „veșnicie“.

Vorbind de aceste două cuvinte, după concepția creștină, înțelegem prin clipă viața lumească, psicho-corporală. Iar prin veșnicie înțelegem viața metafizică, pur spirituală. Clipă și Veșnicie. Aceste două noțiuni sînt într'o așa de strânsă legătură, că starea celei de-a doua depinde de cea dintâi. Veșnicia depinde de clipă, carei croiește drumul prin cea dintâi. Nimeni nu poate urma alt drum, decât cel pregătit din această viață căci după moarte existența sufletului se continuă pe baza pusă în viața de o clipă. Viața veșnică se clădește pe cea de o clipă. Dacă în această viață am făcut o temelie solidă, dacă sufletul nostru ca împreună locuitor cu trupul este autor de fapte bune, după moarte va urma calea bună, fericită. Dacă în viața aceasta de o clipă și-a făcut o temelie din fapte rele, după moarte— este și foarte logic va urma calea celor răi, calea care duce în iad, care se varsă în țara scrîșnirii dinților.

Cu viața de o clipă putem câștiga pe cea de o veșnicie. Cu viața de o clipă, trecută în fapte bune, se câștigă fericirea veșnică și invers. S'ar putea face o asemănare cu proverbul: «n'aduce anul ce aduce ceasul». Ceasul ne poate scăpa dintr'o primejdie, dar tot el ne poate aduce și moartea.

Dar viața de o clipă pe cea de o veșnicie! Suferiți, faceți fapte bune în viața aceasta ca să găsiți bine în cea de dincolo. Nu căutați să găsiți măreția vieții în o clipă. Dacă din întâmplare sînteți «epicurei» vă înșelați. Clipa este o «vale a plângerei» (...) Adevărata viață este aceea, care n'are sfârșit, viața fericită. Iadul nu mai este o viață, ci o grozavă chinuire, o agonie veșnică (după cum aflăm din Biblie.

Faceți în viața aceasta binele sacrificați clipa pentru veșnicie. Binele de o clipă aduce fericirea veșnică ducându-vă la „cele ce ochiul nu a văzut, urechea nu a auzit și la mintea omului nu s'a suit“.

Sacrificați clipa pentru veșnicie ca să nu jertfiți veșnicia pentru o clipă! Pregătiți calea Domnului și faceți drepte cărările lui din această viață, ca să urmați pe căile Lui, pregătite de voi de aici și îndreptate — fără ocoluri — în viața de o clipă, pășind astfel pe căi descurcate către fericirea veșnică.

La rezumatul cel mai concis, prinurmare: Dați clipa pe veșnicie, spre a nu sacrifica veșnicia vieții de o clipă.

Căutați adevărul și-l veți găsi. Pe alocurea vi-l voi mai arăta și eu cu altă ocazie. Până atunci, iubiți cititori, rămâneți în paza Domnului.

D-tru Boronescu

APEL CREȘTINESC

P entru Biserica „Sf. Gheorghe“ din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar și prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliți către cei cu dare de mână și cu inima creștinească să-i ajute a-și reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului», și prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioșător al credincioșilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei și de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la București, cu mențiunea: «Pentru Biserica Sf, Gheorghe din Slănic». Numele și suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice și creștinești ale cititorilor noștri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrșim cu spor începutul încercării noastre creștinești. Fie Dumnezeu cu noi.

Altițe și Bibiluri

Expoziția de desen și gravură de la Șosea.

Sâmbătă 2 Noembrie, sub auspicii simpatice și simandicoase Minulescu, Pătrașcu, Ressu, Steriadi, Fr. Strock, Gr. Sirota și nici un cronicar de artă, s'a deschis la șosea: Salonul de desen și gravură, în fața unui public ales de artiști, de unde publicul cult și amator de artă, lipsea cu desăvârșire.

Caz la noi...

In alte țări, deschiderea unei asemenea expoziții este un eveniment și toată intelectualitatea ia parte se bucură de progres sau înfierează regresul constatat în lucrările expuse. La noi este mereu o indiferență covârșitoare tocmai când ar trebui să căutăm a ne afirma și noi ca popor înaintat în artă căci, după care alt avânt se poate dovedi nobletea rasei noastre, decât după propășirea acestor expoziții?

O breaslă, care rămâne mereu indiferentă la orice mișcare culturală, este breasla dăscălicească și cred că tocmai ea ar trebui să fie în fruntea lor, căci din așa ceva se poate cultiva și inspira, iar în cărțile școlare poate că nu s'ar mai vedea bazaconii, ca cele de azi, căci ochiul exersat n'ar mai tolera, ilustrațiuni cari fac disperarea copiilor și a noastră, celor care am ajuns să înțelegem un desemn serios o inspirație aleasă și sănătoasă, care să 'nalțe și să inobileze sufletele noastre, deja pervertite prin atâtea spectacole scabroase desvoltate în toate revistele și în toate stradele și în toate răspântiile orașelor.

* * *

O sforțare pe timpurile actuale de criză a făcut sfatul cu această expoziție, una lăudabilă artiștii, cari au expus; publicul însă a rămas impasibil, nimeni din cei cari să-și completeze educația artistică, nu s'a grăbit să ia parte la o solemnitate, care înalță România Mare, căci nu băcăniile, cârciumile, berăriile și garajele mari și luxoase, ne vor așeza în rândul popoarelor civilizate, ci expoziții ca cea care s'a dischis Sâmbăta trecută în saloanele palatului artistic de la Șoseaua Kiselef căruia nu știu pentru ce nu i se zice Șoseau Mihai Viteazul, ori încă nu ne-am săturat de Ruși).

In această grațioasă expoziție sunt 390 de tablouri expuse și semnate de cei dintâi pictori ai noștri: Strâmbu, Pătrașcu, Popescu Ștefan. Steriadi, Teodorescu Sion, Paciurea Paladi, Moscu Adina, Moscu Zoe, Canisius Mendel Artur, Iser, Jichidi Aurel, Constantinescu Constantin S. etc.

Pe când eram în această cochetă expoziție, gândul meu sbura la colecția din palatele Piti și Vechia din Florența, unde sunt colecționate — cu sfințenie —desemnurile lui Rafael, Michel Angelo, Donatela, Sodoma... Când să ne gândim și noi să colecționăm așa tezaure înălțătoare pentru noi și pentru urmașii noștri și unde să le punem,

Smara.

Cântec din Maramureșul Cehesc [1]

Pentru mândra mea cea dragă
Vin jăndarii de mă leagă.
Doi mă ține, doi mă'ntreabă
Doi în temniță mă bagă
Doi mă prinde cu lănțug
Nu mă'ntorn nici pot să fug...

Pentru mândra mea cea dragă
Lăsai Cehu și mă leagă
Să mă ducă pân'la Hus' [2])
Și'n robie să fiu pus.
Numa' cehu n'a ști el
Cât îmi curmă mânile
Cât îmi strânge șălile.
—Măi! cehule nu ți-i jele
Când vezi sânge pe curele?
Sânge din spețile mele?
—Măi cehule nu ți-i greu
Că-i sânge din pieptul, meu?

Pentru mândra mea cea dragă
Vihlenă [3]) lumea 'ntreagă
Și Cehuțu ce mă leagă...
Cât în'pălmi odat'ai bate
Lanțur'le-s desverigate!
Cât în pălmi ai și bătut
Cu puterea-s desfăcut...

Șeade Cehu și mă vede
Și se miră și nu crede!

Drag mi-e Ungurașul sur
In pădure să-l spânzur
Drag mie Jidovașul creț
De copac să mi-l achieț... [4])
Dar nici Cehu n'o scăpa
Și'n târvaț [5]) l'oi achieța
Cum la vânt pui slănina...

Numa' pe Românii mei
M'aș dori tot între ei
Să văd semăna-or mie
La amar și veselie?
Batăr [6]) Tisa ne desparte
De ei tot o să am parte!

Cesar Pruteanu

1) Colecția: Theodor Vasui și Țiplea Gheorghe; 2) orașul Hust are și o cetate veche cu acelaș nume; 3) A înșela, de la viclean; 4) A agăța; 5) Prispă, pridvor; 6) Cu toate că, măcar.

«De-ale gospodăriei»

Varză Franțuzească

Punem într'o cratiță, mărimea corespunzătoare untură de mărimea unui ou, iar după ce s'a înfierbântat punem în ea 1 kg. varză acră, pe care o mestecăm punând din când în când puțină apă și o lăsăm să se călească.

In altă cratiță punem iarăși atâta untură, în care apoi punem 2—3 cepe după ce s'a tăiat mărunțel. Se pune o linguriță boia, 75 dgr. carne de porc măcinată mărunt și sărată potrivit. O acoperim cu capacul și-o lăsăm să se călească, punând din când în când câte puțină apă să nu se prindă. In acest timp punem la fiert, în apă sărată, opt linguri de orez, care după ce s'a fiert se strecoară prin sită și după ce sa călit și varza și carnea, luăm o cratiță mai mare, care poate să fie și de pământ smălțuit și aranjăm astfel: punem prima dată două linguri smântână dulce, un rând de varză, pe ea un rând de carne, un rând de orez și peste toate smântână cât de multă.

Repetăm rândurile, după cum avem varză, carne și orez, aranjând astfel că deasupra să se termine cu un rând de varză tot din aceia călită peste care mai punem smântână. Să avem grijă ca aceasta să nu fie prea seacă, nici să'nnoate în grăsime. Apoi o punem la copt într'un cuptor. Dacă s'a clădit într'un vas frumos, se poate servi și în același, dacă nu se răstoarnă într'o farfurie de porcelan rotundă.

Cremă de Ciocolată!

12 dgr. zahăr, 12 dgr. ciocolată se ferbe până se îngroașă în doi decilitri de lapte. Mai punem în ea 4 foi de gelatină care se înmoaie în puțină apă căldicică. E de avut grije să nu fie gelantina scrumțuroasă adică după ce s'a înmuat. După ce s'a răcit ciocolata fiartă punem în ea jum. frișcă care înainte s'a bătut tare și se amestecă în cremă. După aceia o punem în formă și o ținem la rece (vara la ghiață) până la servit. Atunci forma o ținem puțin în apă caldă ca să se deslipească. Crema o servim într'o farfurie întinsă de sticlă o decorăm cu frișcă și se servește cu ea și prăjiturile de bezele din spumă, non-plusultro pișcote și altele.

Ilinca N. Dumitrescu Bistrița
Practicantă și economie Belinței-Banat

INFORMAȚII

Din Țară

Centenarul Episcopiei Ardealului. In ziua de 26 Octomvrie a. c., au avut loc la Arad, mari serbări, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la înființarea primului episcopat român-ortodox în părțile Aradului.

Unde duce beția. In Banat, un plugar cu numele Moise Luca a venit noaptea acasă beat. Când s'a culcat, nu s'a mai desbrăcat ci s'a culcat pe pat cu țigara aprinsă. Adormind, țigara a căzut aprinsă pe vesmintele patului, care au luat foc. Așa că a ars și vesmintele toate împreună cu bețivul care a murit.

Un altul, Teodor Dascălu din Jud. Neamț, din Com. Gârcina a plecat de la cârciumă beat spre casă. Ajuns la o fântână, a vrut să-și astâmpere focul rachiului care îl ardea.

Plecându-se deasupra fântânii, cum era amețit rău, a căzut înlăuntru și s'a înecat.

Oameni buni, feriți-vă de băutură!

Haite de urși. După ce satele noastre sânt amenințate de haitele de lupi, care omoară vitele sătenilor, iată acum altele.

In Com. Cosminele din jud. Prahova, o haită de urși a intrat pe seară în această comună mușcând mulți săteni și numeroase vite.

Ar trebui să se ia măsuri contra acestor animale care amenință satele.

Expoziție de horticultură. In Parcul Carol din București, în prezența M. S. Regina Maria, s'a deschis expoziția de horticultură organizată de Societatea de horticultură din România.

In această expoziție sânt expuse din florile cele mai frumoase, ca: trandafiri, crisanteme, ciclame și alte variații de flori și fructe.

Pentrucă nu-l lasă să bea. In Com. Tudor Vladimirescu din Jud. Covurlui, a izbucnit un foc la gospodăria săteanului Nicolae Teodoru. Focul a distrus hambarele cu stiuleții de porumb, precum și gospodăria.

Ancheta făcută, a stabilit că fiul proprietarului, anume Demostene, a dat foc casei, motivul fiind: răsbunarea asupra părinților, deoarece tatăl lui «îl oprise de a mai bea băuturi alcoolice.

Palatul «Ligii Culturale». Joi 7 Noemvrie a. c. în prezența A. S. R. Principesa-Mamă Elena și D-l C. Sărățeanu înalt regent, s'a făcut inaugurarea palatului «Ligii Culturale» din București. Acest palat reprezintă o forță spirituală și culturală a țării noastre.

Facultatea de teologie din București. — Ministerul Școalelor, a numit ca decan al facultății de teologie din București pe d l Borodanu.

Sărbătorire. D-l Mihail Sadoveanu cunoscut scriitor, a intrat în al 50-lea an al vieții sale. Incă de la vârsta de 20 ani a început a scrie, așa că sânt 30 de ani decând lucrează neîncetat, creind o valoroasă operă literară, în care e prinsă minunat poezia sufletului nostru popular și a pământului strămoșesc.

Ateneul popular „Cotroceni“, condus de Preotul V. Bărbieru, a sărbătorit pe marele prozator Mihail Sadoveanu.

Urăm și noi, pe această cale sărbătoritului ani mulți, cât mai mulți, spre ducerea mai departe la înflorire literatura românească.

Din Străinătate

Femei Preoți. Cum nu s'a mai pomenit pe lumea asta, am trăit ca să auzim.

In Norvegia s'a făcut o lege, prin care se dă drept femeilor de a se sfinți ca preoți și a ocupa posturi pe care până acum numai preoții bărbați le ocupau.

Izbucnirea unui vulcan. Vulcanul Santa Maria din America a izbucnit cu o putere foarte mare. Lumea din împrejurimi cuprinsă de groază a fugit în toate părțile, iar coloanele de lavă a acoperit regiuni întregi, distrugând totul. De asemenea sânt 200 morți și peste 500 de răniți. Pagubele sânt foarte mari.

Kemal Mustafa înfiază un copil. Din Angora se anunță că Mustafa Kemal a înfiat un copil, un cioban de 13 ani, și i-a dat numele său. Mergând cu automobilul, a fost nevoit să întrebe de drum și a fost surprins de deșteptăciunea băiatului, care dădea niște răspunsuri minunate arătându-i și drumul.

A doua zi l'a chemat la palatul său, făcând și formalitățile de înfiere.

Ciobanul e singurul fiu adoptiv al președintelui republicei turcești, care a mai adoptat 5 fete, a căror părinți au murit în timpul războiului mondial.

Fericirea în Rusia. In războiul cel mare, Rusia a pierdut până în 1918, patru milioane de oameni. Din 1918 până astăzi, au pierit de foame și din cauza bolșevicilor 15 milioane de suflete.

Unde duce zgârcenia. In New-York (America) a fost găsită moartă o cerșetoare bătrână de 80 ani. In zdrențele ei s'a găsit un carnet de depuneri cu 400 de mii de dolari sau 66 milioane de lei. Tot odată s'a mai găsit și alte acte, de o valoare foarte mare.

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

Bibliografii

A apărut broșura doua din «VIEAȚA IN AMERICA» de **GHEORGHE V. LOHAN** intitulată «Zgârie Norii Americani»

Prețul 6 lei. Se poate procura dela chioșcurile de ziare, *librării*, și la Țiarul nostru, trimițindu-se costul prin mandat postal, împreună cu cheltuelile de transport.

Calendarul Astrei, pe anul 1930, întocmit de scriitorul *Horia Petrescu*. Ca și anii trecuți, conține un bogat material literar și economic pentru sătenii noștri. Prețul 15 lei.

De cerut la Sibiu Str. Șaguna Nr. 6, la «Astra».

Snoavă

Unul bețiv îi căzu pălăria. El se uită lung la dânsa, apoi zise: «De te ridic, cad; de cad tu nu mă ridici. Bună seara.

Iosefina Pr. Palanca

«Gazeta Cooperatorului» în tocmită de Oficiul Național al Cooperației Române.

Apare de două ori pe lună. Abonamentul 120 lei pe an. Un singur număr 5 lei.

Redacția și Administrația: Str. General Berthelot Nr. 27 — București.

Revista scriitoarelor și scriitorilor români. Nr. 10, anul II. Apare lunar sub conducerea unui comitet. Abonamentul 220 lei pe an.

Redacția și Administrația: Aida Vrioni, str. Spiru Haret 4 — București 2.

Peninsula Balcanică. Organ pentru apărarea intereselor românești în Balcani și Cadrilater.

Apare lunar, Abonamentul pe an 200 lei.

Redacția și Administrația: Schitu Măgureanu, 1 — București 1.

Luceafărul. Organ cultural și folkloristic din com. Obrejița jud. R.-Sărat. Director, C. Georgescu Obrejița. Revista apare lunar. Abonamentul 20 lei pe an, plătit înainte. De sprijin dela 100—500 lei.

Redacția și Administrația Com. Obrejița R. Sărat.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Tipografia «Corpului de Jandarmi», București

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 24 NOEMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANU IX, Nr. 301 Apare ? ecare Duminică

Ono.
Roma oc. pt. Literatura și Cult.Popor
Sibiu

La țară e mai bine ori mai rău?

Lumea dela țară se găsește, în țara noastră, cu oare care împrejurări schimbate, față de ce era înaintea marelui război. Ea este acum împroprietărită, are dreptul de a și spune glasul ei, pentru trimeterea aleșilor în Sfatul Țării. Nu mai stă la porunca boierului, nici nu aleg alții în numele său. Colegiul al treilea, căruia, prin 1913, răposatul Dr. *Sion* îi zicea «colegiul mînciună», acum a perit și a intrat în loc colegiul țăranilor, fiindcă dacă țăranii sunt cei mai mulți, pe cine vor vrea ei să aleagă, acela va fi ales. Dela totala înlăturare dela putere, acum sunt la putere nu mai ei.

Sunt de tras de aici ceva încheieri despre starea mai bună sau mai rea a țăranului? Pusu-l-au aceste prefaceri într'o stare mai fericită decât înainte?

Intr'un articol de aseară din *Adevărul* (19 Noemvrie a. c.), d. *I. T.* cerceta întrebările acestea, împotriva unuia care a scris că, de când cu împărțirea proprietății la țară și desființarea boierilor, starea țăranilor s'a înrăutățit. D. I. T. însă spunea că e de râs să spui că țăranii ar sta acum mai rău, pentrucă ar fi proprietari și fiindcă trebuie să dezlege singuri nevoia de lucrare a pământului. Ce? zice domnia sa, adică erau mai bine înainte, când pe capul țărănimii stăteau atâtea angarale? Afară de beție, care în adevăr a sporit la țară după război, încolo nu se poate spune în nici un chip că este mai rău decât înainte și nu se pot da în spinarea împroprietăririi relele pe care le descoperim pe ici sau pe colo.

Acum să grăim și noi.

Este cu putință să descoperi unele rele și să nu le știi de unde vin. Cunoști urmarea unor pricini care trebuie să fie, dar nu cunoști însași pricina.

Așa și aici. N'avem decât să privim de este la țară mai rău sau mai bine. Ce vom vedea vom spune. Că or fi rele, se poate. Că or fi din pricină că s'a dat oamenilor pământ fără socoteală, nu știm. Poate că nu e așa. Poate că d. I. T. are dreptate.

Se înțelege că erau destule rele și înainte. Cine a citit *Neoiobăgia* lui Gherea găsește acolo destule materiale pentru a se încredința că, așa cum era la țară înaintea războiului, erau multe lipsuri.

Dacă acum se descopăr alte rele, pe care unii le dau pe spinarea împroprietăririi, dar că de fapt aceasta e o greșală,—nu urmează că s'ar putea tăgădui înseși relele care se descopăr. Vedeți: nu este o bună judecare a faptelor a tăgădui ce văd cu ochii din pricină că nu am găsit izvorul relelor. Ar fi ca și cum ai spune: Fapta cutare nu e din pricina pe care o vezi tu; prin urmare fapta nu are ființă.

Nu; nu se poate judeca așa. Oridcunde o fi cutare rău pe care l am văzut, trebuie să-l văd în el însuși. Este ori nu este?

Este cu putință să mă înșel în ce privește izvorul lui, dar totuși el să fie. Necunoașterea pricinii lui nu poate duce la neființa lui. Deci trebuie să ne întrebăm: este la țară rău? Sunt rele care au eșit la iveală după război și care sunt mai mari, în unele privințe, ca cele de mai nainte? Sunt unele racile anumite ale vremii noastre de acum?

Așa trebuie pusă întrebarea și așa trebuiesc văzute lucrurile.

Apoi dacă ne întrebăm în chipul acesta, nu numai descoperim, dar este pe buzele tuturor și sunt și cercetări făcute în privința acesta că țăranul a scăzut în puterea lui de rodire a pământului țării. Nu se mai simte îmboldit ca înainte, se ostenește mai puțin, iar țara se simte scăzută în rodnicia ei. Nu are ce vinde, fiindcă nu se lucrează așa de harnic și așa de bine ca să iasă mult și să ai ce păstra pentru tine și ce vinde în târguri străine.

Acesta este un fapt. Că este din pricină că țăranul e proprietar, că nu,—nu știm. Socotim că mai degrabă din pricini sufletești, din îndreptarea gustului lui spre alte îndeletniciri decât numai spre pământ. Poate că și împroprietărirea dacă era făcută cu mai multe îngrădiri, cu mai multe răspunderi, dădea mai bune roade.

Dar mai este altă comedie la țară, care nu se poate tăgădui că face mult rău: patima politică. Când treci prin sate, dai peste privelești pe care nu le-ai văzut înainte de război: cluburile politice. Niște tabele mari albastre cu slove albe, îți arată că aici se adună oamenii ca să li se spuie despre minunățiile cutărei tabere politice, dincolo despre alta. Ei nu știu să-și facă un ceai, nu știu să tragă un ciorap în picior, nu știu să gătească o mâncare cum se cade, dar sunt învățați să descurce țițele partidelor. Și nu e rar ca să auzi că la țară oamenii se bat acum nu numai dela beție și de la împărțeală, ci și sparg capetele și merg la spital și din pricina politicei.

Este aceasta un rău?

Noi nu vom zice că e din pricina singură că li s'a dat dreptul de vot, ci din multe altele, care împedică acest drept de a avea urmările care trebuie. Dar răul este și înainte de război nu era.

Ceiace iarăși nu se poate tăgădui, dar, se înțelege, nu se poate da în spinarea împroprietăririi, este sporul de materialism și de egoism în viața de la țară. Se duce viața cuminte și așezată de altădată și se cuibărește în loc viața fluturatecă, pornită pe lux și trai bun. Pier temelii ale vieții dinnăuntru, pentru a-și face loc viața de pofte ale hoitului.

Vorbiți cu mulți din ceice au a și descurca viața cu țăranul și vă vor spune că el ajunge acum a fi rece, nepăsător către nevoia altuia, foarte puțin săritor, grozav de interesat. Se înțelege, sunt mari deosebiri dela ținut la ținut, dar și se arată că oamenii sunt tot mai rău-voitori și nu te mai înțelegi cu ei.

Se simte urâta înrâurire a orașelor, prin stârnirea de gusturi ușuratece spre lux, împopoțonare, o viață mai mult în spre gâteală și sclivisire, dar care se pustiește în ce privește îndrumarea sufletească.

In fostul ziar *Izbânda*, care eșea la lumină în anii îndată înaintea războiului, citeam socoteala pe care o făcea cineva despre câte cheltuiește o lăptărească din satele din jurul Bucureștiului pentru dresuri dela drogherie, și găsea că una din acestea a dat odată 300 de lei pentru pudre, ape, unsori și alte treburi de acest fel.

Sunt apucături nouă care intră la țară și care destrămează viața, mai întâi în apropierea orașelor și apoi tot mai departe. Dacă la acestea adăogăm beția în creștere, pe care o mărturisește și d. I. T., înțelegem că așa cum este nu e bine, că, în unele privințe, e mai rău decât ce a fost și că e mare nevoie de lucrat pentru îndreptare. Că se și lucrează într'o parte sau alta și că sunt și roade, și aceasta e adevărat. Dar răul tot rămâne mare și lupta trebuie întărită.

Arhim. SCRIBAN.

Cântece vechi și cântece nouă

Neamul românesc e vestit pentru frumoasele sale cântece poporale. Românul a iubit, din vremi bătrâne, aceste cântece născute din sufletul și simțirea lui. La bucurie ca și la întristare nu s'au întâlnit mai mulți români la olaltă, fără de cântec. Și cum prilejurile de durere, de suferință au fost mai dese în trecutul neamului, decât cele de bucurie și de praznic, cele mai multe din cântecele noastre poartă în ele jalea, dar și dorul după mai bine, după o fericire neatinsă încă.

La șezători și la nunți, la botezuri și înmormântări, la război, românii și-au iscodit cântece anume, potrivite, cari le însenina sau le induioșa sufletul cari le mângâiau sau le întăreau inima.

O vioară cântă din coardele pe cari le are, și după răsunetul pe care-l poate da alcătuirea ei. Nu vei găsi două viori pe o formă cu totul la sunet.

Așa nu vei găsi nici două popoare ale căror cântece să nu se poată deosebi. Pentrucă sufletul și simțirea lui răsună deosebit, după alcătuirea lui lăuntrică, la fiecare popor.

In cântecele românești, mai ales în «doinele» noastre, nemai întâlnite la alte popoare, ne-am desfătat nu numai noi românii, ci și străinii, cari au venit pe la noi și le-au adunat ca pe niște comori de mare preț.

«De o vreme, cântecul românesc vechiu e primejduit». Sunt ținuturi în cari odată răsună biruitor, iar azi începe „să fie uitat". Locul „lui începe să-l ia cântecul adus dela oraș.

Mai de mult sătenii noștri nu cântau, nici nu cunoșteau alte cântece, decât acele învățate în sat, sau într'un sat vecin. Mai târziu, odată cu școala și cu cunoștința de carte, au început să pătrundă „cântece naționale cărturărești", cum a fost «Deșteaptă-te Române», „Hora Unirii" «Drum Bun», «Oștile stau față'n față», unele de pe vremea războiului de independență a României, la 1877.

Aceste toate erau bune și potrivite, și ele pot fi cântate și azi cu folos sufletesc și național. Dar încă de pe atunci au început să pătrundă la sate și «cântece mai puțin românești», aduse de școlari de pe la orașe. Așa numitele „romanțe" orășenești. Este adevărat că și unele dintre acestea nu prea se depărtau de simțirea românească. D. p. „Așa-i românul în veselie», sau «Vezi rândunelele se duc», melodie pentru o poezie a lui Mihail Eminescu, și altele.

In unele ținuturi, cărturarii mai ales, au început să învețe și să cânte cu plăcere și unele cântece streine, ungurești în Ardeal, rusești în Basarabia.

Iar acum, după unire, cântecul vechiu românesc este și mai primejduit, nu de cântecul rusesc sau unguresc, ci de „cântecele, romanțele aduse dela oraș". Este de pildă unul; „Dumnezeu învârtă roata", care a umplut toată țara deci nici melodia, nici cuvintele lui, cuprinsul lui, nu s vrednice să fie învățate, Sunt cele mai multe cântece de ale lăutarilor dela oraș, pe care le învață sătenii cari stau mult pe acolo, feciori și fete în deosebite slujbe. Unele din aceste cântece cuprind vorbe de rușine, țigănești cum se spune, cântece pe care le cântă oamenii nerușinați pela petrecanii. Altele sunt frânturi din cântecele murdare ce se aud prin localurile de petrecere dela oraș.

E mai rău și mare păcat că astfiel de cântece pătrund în sate. Unele sunt cântate de gramafoane în cutare birt sau prăvălie din sat; Tineretul le ascultă le învață și se mândrește cu ele „sunt cuviincioase".

Cântecele noastre vechi românești, nu spun și nu deșteaptă gânduri rușinoase. Sunt curate. Se poate cânta de ori ce față mare. E bine să învățăm și cântece nouă, dar trebue să le alegem pe cele vrednice de a fi cântate.

Pe acestea ni le aduc acasă și în sat «copiii din școală românească, și flăcăii care se întorc din armată» Pe acestea e bine și frumos să le învățăm cu toții. Pentrucă deși nu sunt cântece poporale, «sunt tot românești», sunt curate, «sunt cuviincioase», și inima omului se bucură de ele, și crește din dulceața lor.

Și mai putem face ceva. Azi se întâlnesc, la armată mai ales, mai ușor și mai des românii din deosebite ținuturi: ardeleni, cu basarabeni, bănățeni cu moldoveni sau maramureșeni. «Unii dela alții să învețe cântecele, doinele românești» mai frumoase, și să le ducă, să le răspândească și la ei acasă.

Tot cântecul vechiu, poporal rămâne cel mai frumos dintre toate. El e o comoară sufletească pe care nu trebue s'o uităm, ca și limba și legea.

I. Agârbiceanu

„Educatorul Democrației"

«Domnilor, acest popor nu știe de frică: el poate iubi și urâ, dar frica nu o cunoaște».
N. IORGA
în cociliabulul dela Broșteni.

Sub acest titlu găsim în ziarul «Curentul» No. 655 din 14 Noembrie, un articol subscris de d l Romulus Dianu.

Domnia Sa se leagă de cuvintele d-lui Iorga, rostite cu ocazia sărbătoarei de la Broșteni și tălmăcindu le, îi dă d lui Iorga titlu de «educator al democrației.» Nouă ne pare bine că domnul Iorga este educatorul democrației, o știm foarte bine și ca atare nu cred că mai era nevoie ca d-l Dianu să ni-l mai arate, s'a arătat domnia sa destul...

Că d-l Iorga a spus: «că acest popor nu știe de frică», nu ne îndoim, dacă a spus din convingere și cu toate acestea d-l Iorga are dreptate pe de o parte, iar pe dealta nu are și iată cum:

Prin popor noi înțelegem toată suflarea unei țări, afară de străini care fac parte fiecare din poporul său. Dacă d-l Iorga a spus *«acest popor»*, de bună seamă că s'a referit numai și numai la poporul Românesc. Poporul Românesc se împarte și el în mai multe: Pătura intelectuală, funcționărimea, negustorimea, muncitorimea... Aceștia toți fac parte din popor și ei nu știu de frică — știu numai să iubească și să urască, dar frica nu o cunosc.

Dacă d-l Iorga a rostit aceste cuvinte, gândinu-se la Istorie are dreptate, fiindcă Românul când este vorba să-și apere țara și neamul nu știe de frica dușmanului, îl urăște fiindcă nu l lasă să trăiască liniștit în țara lui — îl iubește fiindcă Românul este creștin și iubește pe aproapele lui, ori din ce neam va fi el. Dacă d-l Iorga, când a rostit aceste cuvinte s'a gândit la însăși «poporul» că nu știe de frică, când însăși fratele său de același sânge îl urăște și nu-l lasă să trăiască liniștit, apoi d-l Iorga, să ne ierte, dar nu are dreptate.

Și iată cum:

Când a venit pitacul la primării, cu instrucțiunile date de la centru, pe care le cunoaștem, că în ziua de 10 Noembrie primarii să vină cu toți cetățenii, indiferent culoarea politică la București, ce s'a făcut? S'a amenințat lumea, că dacă nu va pleca la București «o vor băga-o pe mânecă». S'au amenințat negustorii că dacă nu vor pleca li se vor face proces de contravenție și vor fi dați în judecată, s'a amenințat funcționarii că vor fi dați afară din slujbe, s'a amenințat țăranii că dacă nu se vor duce la București nu vor mai avea trai cu primarul și bieții oameni «de frică au trebuit să și lase interesele lor, să se scoale cu noaptea în cap să se ducă la gară unde-i așteptà vagoanele de boi, ca să fie transportați la București și puși apoi să defileze în fața oamenilor «mari" ca să arate «celor mai mari» că poporul, prin strigăte disperate îi vrea. Nu știe poporul de frică?

Ba știe prea mult.

Negustorul și a zis: «decât să nu mai am trai cu ei mă duc, ce o fi o fi. Funcționarul decât să și piardă pâinea s'a dus. Țăranul ca să nu o «bage pe mânecă» cu primarul a plecat și el. Bieții țărani căscau gura uitându-se la vârful palatelor și strigau uraaaa... înghiontiți pe la spate de alții. Aceasta nu o făceau de frică?!

Dacă nu era amenințarea la spate oamenii își vedeau de interesele lor acasă, pe lângă copiii care intră goi în iarnă, fiindcă grâul și porumbul l'au dat pe preț de nimic și s'au dus la București cheltuind din buzunar câteva sute de lei. Acest popor nu știe de frică!! Ba știe prea mult; de frica dușmanului de pese hotare nu știe dar de frica fratelui lui cu care trăiește în același sat și în aceiași țară pentru care împreună a luptat cu arma în mână știe.

O timpuri, o moravuri!!

«Poporul nu știe de frică» trebuiesc săpate în piatra pe frontispiciul oricărui parlament democrat?!

Nu, «poporul știe de frică» mai mult acum când se pretinde de scriitorul dela «Curentul», că există în Țara Românească parlament democrat și acestea din urmă trebuesc săpate în piatră.

Domnul Dianu să se scoboare în mijlocul poporului și v'a afla adevărul. Va afla durerea cea mare care este în sufletul poporului, că lui astăzi nu-i mai este frică de dușmanii cari i-a potolit și îi este frică de marele dușman al poporului «politica».

Am trecut peste una și am dat peste alta. Frumoasă țară.

Răi oameni!

Dem. I. Iliescu-Palanca.

Răsboiul împrospătează forțele literare

de D. I. DOGARU

Viața în stare latentă, lipsită de sforțările luptelor zilnice, văduvite de excese dure pentru atingerea unor scopuri înalte, — nu poate rodi din sânu-i decât tendințe specific mediului aspirații și reflexe comune vremii. In orice strat social, căruia îi putem atribui oare care concepții intelectuale, dacă survine o epocă de slăbire a corzilor ce strunesc activitățile, maximumul de folos general este sub mediocru, de nulă calitate, lipsit de tendința folosinței în genere.

Se înregistrează deviațiuni zilnice în calitate și cantitate, în timp ce directivele conducătoare se bălăcesc în noroiul aceleiași ape neprimenite, anemiată prin abondența celor ce s'au tăvălit.

In literatură, mai evident, ca în ori ce altă ramură de activitate,—se văd adesea ori eclipsele unei slăbiri în ceia ce privește selecționarea materialului brut prezentat laboratorului literar.

Scriitorii abordează diferite terenuri nădăjduind să culeagă subiectele ce le au de tratat sburând veșnic spre ceva nou, original, ridicând sau scoborând treptele diferitelor stări sociale. In urmă irosindu-se «subiectele» —mai toate tratate în spiritul și tendința vremei, supușii Minervei aleargă, se frământă, vociferează, se consideră inovatori de curente literare, până când anemiați de cinismul și vicisitudinile profesiei cad obosiți ca niște fluturi sdrobiți de propriile lor aspirații.

Și ca o fatală concluzie se simte pretutindeni o slăbire în literatură, natural inevitabilă — un fenomen social—ca o consecință a unei scuturări obositoare.

* * *

Intervenirea războiului, va fi un monument de exaltare generală, o înflăcărare patriotică învestmântată în lucitoare culori naționale, propovăduită de toate penele autohtone, dar nu o perioadă de creațiune literară.

La început se va revărsa un torent huruitor de literatură versificată în formă populară — poezia șanțurilor adesea însoțită de muzică; mai în urmă când zorile înfumurate prind a se limpezi, începe să se ivească poza transeelor, încrustată cu rețele de sârmă, stropită cu picături de sânge.

E apogeul eroismului național, când se trâmbițează valoarea războinică a oșteanului. Căderea patriotismului radiind în toate pepturile se răsfrânge în valuri mai puțin dogoritoare, dar tot cu aceiaș putere de explozie înmagazinată în inimile oțelite ale luptătorilor.

Se întorc eroii. Incepe literatura izbânzii, cântecul laurilor câștigați, preamărirea învingătorilor. E încununarea desăvârșită a unei acțiuni și fastul arcurilor de triumf.

Poeții, mici, cari au frământat noroiul șanțurilor sub aceiaș ploae cu oștenii, alții cari fără murmur și-au lăsat câte un braț pe câmpia sângelui au scris cu entuziasm elanul, răbdarea și mutismul răstignit al luptătorilor.

Bogați în expresii temporare, desăvârșind tabloul grozavului măcel, literatura lor mai păstrează, încă, mirosul prafului de pușcă și urmele uscate ale sângelui curs.

Sa terminat cu războiul, dar nu s'a închegat desăvârșit o fază nouă în literatură. Nu s'a determinat nota caracteristică a războiului, în care tendința superioară să înfățișeze altceva de cât cele pomenite. Războiul trebue să ne dea altă ceva decât sânge și suferință.

De astă dată s'a pus capăt unei literaturi ce era în legătură cu o acțiune națională, cu caracter retoric. S'a terminat cu înflăcărarea discursurilor s'a pus capăt sentimentalismului din cântecile patriotice. A încetat cu slăvirea și pomenirea eroilor. Literatura tranșeelor, o scurtă durată după războiu nu va impune o notă originală, un pas determinant avântat către adevărata artă. Produsul acesta va fi o slabă nuanță fără a satisface pretențioasa zeiță a înțelepciunei și a frumosului.

Războiul a fost o necesitate a vremii și o cerință, incontestabil socială.

Războiul nu poate fi privit ca un monstru distrugător.

Din ruinele bătrânelor state de odinioară au eșit în diminețea după războiu, tinere state ce și-au afirmat imperios voința de a trăi într'o libertate de mult dorită. Departe de a distruge războiul creiază în domenii diferite: noui vederi sociale, legături economice stabilite pe baze mai noui și chiar în literatură se va produce o schimbare bine vădită, adăogând o notă armonică cu cerințele vremii și pretențiile spiritului de după războiu.

Până acum nu s'a creiat o literatură proprie a războiului; cea deabea schițată e numai trăsături complete frumosul etic și frumosul estetic.

Războiul de acum 50, de ani în ceiace privește literatura română, nu a fost mai prejos de afirmările făcute: ne-a lăsat o literatură în deplin acord, dar suferind de insuficiența realizărilor momentane; mai rămâneau o seamă de frați sub stăpâniri străine. Scriitorii războiului trecut au încrustat cu măestrie nota specifică fără a se lăsa târâți de sentimentalismul abondent al momentelor trecătoare. Prin felul lor de a zugrăvi au rămas nemuritori și demni de a fi luați drept pildă. S'au achitat cu conștiinciozitate—față de timpul în care au scris—lăsându-ne admirabile pagini de sănătoasă literatură inspirată de războiu.

Marele războiu va fi un îndoit prilej pentru scriitorii naționali și cu mai mare valoare literară în ceiace privește alegerea și tratarea subiectelor.

Din frământările sociale de după războiu, din abondența conflictelor ce predomină toate straturile, se va naște în forme complecte «romanul românesc» care ne va impune cu prisosință și în această direcție în fața străinătății consolidând definitiv aprecierile făcute asupra spiritului nostru.

Cugetări

E una din cele mai mari greșeli a epocii noastre, de a încerca să știi și să vezi prea mult; oamenii cari cred că știu totul, nu știu în realitate nimic.

* * *

Nerodul are nevoe să scurteze spațiul și timpul, omul înțelept cearcă să le lungească pe amândouă.

* * *

Sunt totdeauna un mare număr de oameni cari au natura pietrelor: aceștia cad asupra altor persoane și-i zdrobesc.

John Ruskin
1819—1900.

Intrarea în Biserică a Maicii Domnului

«Preacurată biserica Mântuito-«rului, cămara cea de mult preț «și Fecioară, sfințita vistierie a «slavei lui Dumnezeu, astăzi se «aduce în casa Domnului».

Condacul serbării.

Frate Creștine,

Intru mărirea lui Dumnezeu se slăvește vasul cel prea curat și ales al Celei prea fericite de Dumnezeu Fecioară Născătoare. Astăzi întru cântări te slăvește biserica și se bucură, ascultând rugăciunea de prea mărire a ta, Maica luminii. — Astăzi s'a împlinit făgăduința de Dumnezeu fericiți, părinții tăi «Ioachim și Ana». Din slăvile prea înalte ale cerului, puterea celui prea înalt peste tot lucrează în chip nevăzut în lume, îndeplinindu-se toate cele dintru începuturi făgăduinți iubindu-ne într'atât Domnul că ne a trimis în lume pe însuși Fiul Său prea iubit, zămislindu l în pântecele Fecioarei Maria. Domnul a ales, aducând bucurie în casa bătrânilor Ioachim și Ana, cămara cea de mult preț și Fecioara sfințită visterie a slavei, aducându-se astăzi în Casa Domnului.

Frate Creștine,

Când prunca Maria fiica lui Ioachim și Ana a împlinit trei ani, părinții ei aducându-și aminte de făgăduința dată lui Dumnezeu, au chemat acasă pe prietenii și rudele lor. Ei au plecat din Nazaret către Ierusalim, împreună cu alai, ducând în cântări de psalmi pe prunca Maria la biserisă.

Proorocul Zaharia Tatăl lui Ioan Botezătorul, care era Arhiereu în acel an la biserică aștepta cu mare pompă — să o primească în biserică. Ca prooroc al Domnului a cunoscut cu duhul că într'aceasta este împlinirea proorocilor de demult. Și dacă a pornit-o, a condus-o chiar în locul cel mai sfânt al templului — în sfânta sfintelor — care la noi se numește altar și în care numai Arhiereul intra — și încă numai odată pe an. Maria prunca era numai de trei ani și nu locuia în sfânta sfintelor, ci sub acoperemântul bisericii. Aci a locuit sfânta fecioară Maria până la 12 ani, iar când era de 15 ani a fost dată spre logodire dreptului Iosif de preoții bisericii, fiindcă părinții ei, Ioachim și Ana muriseră cu trei ani înainte.

Timp de 12 ani, cât a petrecut în biserică, Sf. Fecioara Maria, a petrecut în muncă și rugăciune, îndeletnicindu-se cu citirea sfintei scripturi, și cu lucrul de mână, la care a fost deprinsă chiar de mama sa.

Ea torcea lâna și inul și cusea fel de fel de cusături în mătase.

Se spune că ea a lucrat cele mai frumoase haine pentru slujba preoților și că tot ea a lucrat toate hainele pe care le-a purtat prea iubitul său fiu și Domnul nostru Iisus Hristos.

In viețuirea ei la templu a dat dovadă de curățenie și de sfințenie în toate, slujind Domnului ca o fecioară în care trebuia să se îndeplinească cele spuse de profeți.

Sfânta Fecioară Maria este aceia care prin grația Dumnezeiască a fost aleasă ca din sămânța ei să se nască «Omul» cel prezis care a sfărâmat capul sarpelui — adică a spălat păcatul lui Adam și al Evei strămoșii noștri.

Frate Creștine,

Sărbătoarea de astăzi ne învață pe noi muritorii două lucruri de mare preț pentru viața aceasta pământească și pentru viața cea de veci. Intâi că o făgăduință dată lui Dumnezeu trebue s'o îndeplinim, cu toată stricteța conștiinței noastre și al doilea că viețuirea sf. Fecioare Maria în sfânta biserică să ne fie ca o pildă vie pentru viața noastră pământească.

Dacă făgăduim ceva aproapelui nostru, suntem datori ai da, neținându-ne făgăduința, ne pierdem din prestigiul nostru de oameni, devenind mincinoși.

Atunci oamenii nu mai pun socoteală pe cuvântul nostru, disprețuindu-ne și arătându-ne cu degetul ca pe niște oameni fără hotărâre și fără de ținere de cuvânt. Dacă în fața oamenilor pierdem atât prin neținerea făgăduinței, dar în fața lui Dumnezeu? Dumnezeu ne-a făgăduit un mântuitor când Adam a greșit și ținându-se de cuvânt a trimis în lume pe însuși fiul său Domnul nostru Iisus Hristos. In timpul cât a viețuit sfânta Fecioară Maria în Biserică, s'a îndeletnicit cu lucrul de mână cusând fel de fel de lucruri frumoase.

Copilele noastre nu știu să lucreze astăzi și în loc să se străduiască muncind ca să se îmbrace, se duc la oraș și dă banii pe stămburi care nu sunt bune și nici trainice,

Sfânta Fecioară țesea ea, fetele noastre de astăzi, în loc să țese și să coase, își pierd timpul învățând să danseze, să se coafeze, și să-și vopsească fața cu vopseli.

Fie dar frate creștine, ca și noi în viața noastră când făgăduim un lucru lui Dumnezeu să-l dăm, iar pilda de muncă a sf. Fecioare Maria să fie pentru fiicele neamului acesta, icoană vie pentru viețuirea trecătoare de pe acest pământ, trăind în curățenie creștinească, rugându-ne Acelui Atotputernic să ne îndrepte în tot ceasul pe drumul adevărului, iubirei frățești și dragostei de biserică de țară și de neam.

Amin. **Pr. Dem. I. Ilieșcu**

Răvașe Educative

Dragă Lucreție,

Imii scri că—soțul tău—a cumpărat lângă București, patru pogoane de pământ și, că tu l'ai certat că risipește banii strânși de tine din leafa pe care o câștigi ca funcționară la poștă. (Rău făcuși, fata mea). Tocmai pe când primii scrisoarea ta, citii în ziare că s'au făcut numiri de directori la școalele de agricultură și horticultură din *Roman, Chișinău, București, Cocorojeni, Drăgănești, Giurgiu, Gemeni, Nucet, Seceleanu. Turda, Zădărici, Lehliul, Brătești, Tei, Cocioc* ș. a,

Cincisprezece școli inferioare de agricultură, afară din cele superioare și de cele cari având directori membri ai partidului, n'au fost înlocuiți,

Ce are afface, îmi răspunzi tu, dela biroul tău, iar eu ți-adaog: *Țara noastră este țara cea mai agricolă din Europa și noi toți suntem pescuitori de servicii, în loc d'a fi plugari.*

Ce idee l... îmi răspunzi—iar tu, iar eu zic: *Starea noastră economică nu s'ar îndrepta de cât atunci când ne-am apuca toți să tragem voinicește de coarnele plugului. și din pământul bine cuvântat al României — Mari să scoatem noi laptele și mierea, să le mâncăm noi și copilașii noștri, iar nu streinii, nu progenitura lor pocâltită, care vine la noi cu cotiuge și zdrențăroși, întorcându-se la ei în aeroplan și îmbrăcați în haine de lutru și de astrahan!*

* * *

Este timpul să ne întrebăm: ce au eșit din școalele profesionale, de meserii, de menaj de agricultură, întreținute de stat, d'atâtea ani?

Ce? Funcționari și funcționare — că hainele și albiturile, ni le coase evreii, fierăria, tâmplăria, le face neamțul și ungurul, mâncarea, în birturi, grecii și albanejii, grădinele horticole sunt toate pe mâinele zarzavagiilor bulgari, cari numai de la o tulă de ardei, ori de patlagele încasează sute de lei.

Dela noi merg cu chimirul plin. Bulgarii, vai, luară premiul I.iu, la congresul Agricol din Roma, pe zarzavaturi cultivate în țarinele noastre, iar despre noi, cine —pomenește că suntem: *Țară agricolă?*

Ei și, zici tu, iar eu iar răspund: *Pe, noi nu ne va scăpa de faliment și de rușine, de cât munca, de cât mâna, mâna afundată zilnic în brazda pământului nostru. curat ca icra, productiv ca al Mesopotamiei și udat de râuri ca grădinele paradisului. Irigația aici e naturală și dacă n'am sta cu mâinele'n buzunar, lăsând pe streini să ne speculeze, criza financiară ar înceta, scumpetea ar dispărea și, belșugul strămoșesc, ar poposi iar în casele noastre.* (Auzi Lucreție, auzi?)

La congresul Agricol din Roma și la Congresul des Fermiers din Gand (Belgia) la care am luat parte în 1904 și 1913 am înțeles din desbaterile congresiștilor și congresistelor că aceste țări sunt adevărate grădini, numai datorită marei activități a școalelor s'au femeilor cari, ori unde văd un colțișor de pământ lucru rar la ei îl arendează, îl lucrează și după el scot flori pentru vânzare și zarzavat pentru îndestularea gospodăriilor lor. Femei de funcționari, ele însăși funcționare, nu se ridică după brazde. Cum ies dela servicii și'și îndeplinesc lucrările casnice, dau fuga'n grădini și Oja pentru unghii Rujul de buze nu sunt pentru ele inventate, ci pentru noi cele cari batem zadarnic străzile de s'au desgustat bărbații cu fencantismul, cu sulemeneala și cu luxul nostru.

* * *

Și copiii din țările occidentale trec timpul lor în *Grădini Educative*, s'am propus Ministerului Instrucțiunii asemenea măsuri ca să nu mai stea școlarii haimanale pe drumuri, dar lucrurile sănătoase, cine să le asculte?

Avem școli, avem grădinari, dar dudaele ne copleșesc pretutindeni. Afară de *Parcul Carol* și *Grădina Cișmigiu*, nimic nu e cultivat Europenește la București.

Să cosească grădinele bisericilor, încăpute pe mâinele școlarilor, conduși și îndrumați de elevi din școalele de agricultură și horticultură, pentru aplicația studiului absolvenților acelor școli, și ar deveni cuiburi de rai, plăcute ochilor și sufletului nostru.

Azi e mai mare rușinea ce se vede prin curțile bisericilor și pe locurile virane. Tu Lucreție în loc să fii supărată că ai pământ lângă Capitală, îi-te de treabă și plantează pe el măcar căpșuni, sparanghel ciuperci conopidă și să vezi dacă nu câștigi mai bine decât dela biroul tău și dacă nu, pe lângă bani mai câștigi și sănătatea lucrând în aer liber.

Cu bine.

Baba Visa

Boul și Măgarul

— FABULA —

La curtea unui mare boer, printre alte animale, se găsea un bou și un măgar.

Măgarul era foarte bun prieten cu boul, ducând viața împreună. Țineau unul la altul, încât și ar fi dat viața unul pentru altul.

Dar într'o zi, pe când măgarul păștea pe malul unui iaz, aude un strigăt de ajutor, venind dinspre iaz.

Alergând în grabă într'acolo, măgarul găsește pe fiul Regelui animalelor—singurul fiu și cel mai iubit—gata să se înece.

Scoțându-l afară din apă, se duse cu el la Regele animalelor. Regele se bucură foarte mult și ca răsplată, îl numi pe măgar, mare sfetnic la curtea împărătească. Aci măgarul, plin de daruri și bogății trăia și chefuia, nemai ținând seamă de nimic.

. . . . . .

Boul, auzind de marele noroc ce dăduse peste iubitul său prieten, măgar, se duse ca să vadă, dacă poate a-l scoate și pe el din robie, ajutându-l și pe el cu ceva, din marea slujbă pe care o are.

Merse boul întrebând din loc, în loc, unde șade marele sfetnic al Regelui.

Tot întrebând, ajunse însfârșit la niște case, unde i se spuse că locuește marele sfetnic.

Uitându-se boul de jur împrejur, nu i venea a crede ochilor și-și zise singur:

«Mare noroc mai dete și peste prietenul meu! Cred că mă va ajuta și pe mine».

Și luându și curajul, bătu la poarta nemurirei.

Aci veni un servitor spre ai deschide. Văzându-l îl întrebă ce do rește.

— Aci e domnul sfetnic prea înălțatul tău stăpân.

— Da.

— Spunei că a venit prietenul lui boul.

Ducându-se servitorul și spunând stăpânului său de bou, acesta îi răspunse:

— Dă-l afară, că nu-l cunosc cine este.

Servitorul spuse boului să părăsească curtea imediat.

Dar boul mai insistă puțin, spunând servitorului.

— «Spune-i dragă că eu sunt prietenul lui. Ce? m'a uitat?!

Dar măgarul nici nu vru să audă și dete ordin săldea afară, închizându-i poarta'n nas.

Boul plecă amărât și văzu, că nimeni nu-ți mai e prieten, când se pricopsește.

Morala: Mulți din omenirea noastră, când din nimic ajung ceva, fac întocmai ca măgarul ajuns mare sfetnic.

Ionel Dumitrescu—Pricu

Congresul bisericesc

In camera deputaților, a avut loc întrunirea Congresului Național bisericesc. Pe lângă alte chestiuni s'a discutat despre salarizarea preoților și a călugărilor, care până în prezent au fost plătiți cu o sumă foarte mică.

In numărul viitor vom face o dare de seamă mai amănunțită, de felul cum a urmat congresul.

Navele Mărilor

ISTORICUL NAVELOR

de D-l Comandor Buchholtzer

(«Pe drumul albastru au venit minunile vieții»).

Blasco Ibanez

Farurile Sunt turnuri care poartă lumini noaptea. In aceiași mare; în apropiere de cel puțin de câteva sute de mile, nu sunt două faruri care să poarte aceiaș lumină.

Unele lumini sunt fixe, altele clipesc la intervalele deosebite sau durata fiecărei clipiri e alta de la far la far,

Ele vorbesc. Fiecare far spune: «Iată mă. — Sunt aci. Veghez pentru voi cei de pe mare. Eu sunt farul din..,

Ziua farurile se disting prin forma și culoarea lor,

Oamenii de la uscat, care se duc câteodată vara la mare, se miră că nu pot citi jurnalul la lumina farului dintr'un alt punct vecin. Ei cred că comandantul ține cârma și nu-și închipue cum pe timp de furtună nava e mai sigură în mare decât în port la ancoră și cum o navă cu vele merge în direcția vântului.

Instrucțiuni speciale pentru faruri sunt strânse în o carte numită «Cartea Farurilor», în care se dau toate indicațiunile necesare.

In plus farurile sunt însemnate și pe hărți, unde sunt scrise felul luminei.

Sunt și faruri plutitoare, un fel de nave, ancorate pe 4 ancore și a căror scop e să arate un punct fix pe apă, ca și cele de pe uscat.

Luminele farurilor sunt în general cu lămpi cu petrol, dar au lentile și oglinzi care reflectă lumina. Cele cu electricitate sunt mai rare.

Farurile servesc navigatorilor pentru a-și «pune punctul» sau a fixa pe hartă locul unde se găsesc pe mare. Pentru timp de ceață unele faruri (în ori ce caz cele din porturi) au semnale de ceață, sirene sau explozibile. Luminele unor faruri se văd până la 40—50 de mile distanță —altele din cele mai mari, aruncă lumina pe cer, lumină care se vede și de la 100 mile.

Viața îngrijitorilor de la faruri e o viață cu totul deosebită.

Faruri herteziene. Sunt farurile cu instalație de telegrafie fără fir, care primesc semnale prin aceste aparate de la navele din mare. Farul cu aparate speciale găsesc «relevmentul» sau care e «linia trasă pe hartă» între far și navă și o comunică, în grade față de linia N-S a hărței navei care a cerut-o.

Nava, fără să vadă farul, primește aceasta și trage linia pe hartă unde e însemnat farul. Punctul exact unde este nava pe această linie, îl poate găsi cu celelalte „date" de «navigație estimată», sau prin sondaje, Sau mai cere odată alt relevment farului, după un timp oarecare, și cu drumul urmat, cu iuțeala avută și al 2 lea relevment își poate pune punctul.

Natural că nava plătește aceste informații în portul care intră.

Semafoarele. Nu sunt decât posturi de telegrafie marițimă. In lungul acesteia se găsește în unele puncte, o clădire lângă care e înălțat un catarg. La catarg se ridică pavilioanele (pânze colorate) din codul internațional. Acesta e un dicționar în toate limbele, cu cuvinte și fraze uzuale. Fiecare pavilion reprezintă o literă sau un număr. Combinarea mai multor litere sau numere, în grupe de câte 2, 3 sau 4, e scrisă în dreptul unei fraze, sau în dreptul unui cuvânt.

Fiecare navă sau semaforul (sau altă navă dacă comunicarea se face între nave) vede pavilioanele, le caută în dicționar și acolo citește în limba sa, ceia ce vrea să spună celalt,

Semafoarele îndeplinesc rolul de birou de telegraf pentru navele ce se află în mare. Semaforul primește telegramă (cu pavilioanele) și o transmite destinatarului care o și plătește. Dacă semaforul dă ei navei o telegramă, atunci o plătește cel ce o aduce la semafor,

Prin acest mijloc se poate comunica unei nave în drum pe mare, când trece în apropierea unui punct unde e un semafor, ori ce știre, cum ar fi de exemplu să ia drumul unui port oarecare, unde trebue descărcată marfa și a cărei destinație nava nu a știut-o la plecare din portul de încărcare.

Geamanduri luminoase. Sunt cutii mari de tablă, de diferite forme și culori (pentru ziuă) și noaptea având lumini aprinse de culori diferite sau de clipiri diferite (sau fixe) care arată locuri periculoase, sau drumul de intrare în port.

Pentru timp de ceață. sunt geamandurile cu sirenă sau clopot, care indică trecerea.

Iahturile marina de sport. Iahturile sunt nave care navigă pentru sport.

Iahturile pot fi cu aburi sau cu vele.

Iahturile cu aburi sunt costisitoare și numai cei bogați își pot permite luxul să le întrețină.

Iahturile mai mici, cu mașini cu petrol sau benzină se numesc «bărci automobile».

Câte odată motorul îi servește unui iaht numai ca auxiliar și velele formează motorul principal; atunci e tot iaht cu pânze.

Iahturile (cu și fără motor) sunt la îndemâna multora. Peste tot globul se găsesc «peste o mie» de aceste iahturi mai mari de 5 metri lungime.

In Franța, în 1912, pe diferite iahturi se găseau 12.000 de marinari care serveau aceste nave.

Leconte de Nouy arată astfel atracția pe care o are «Iahtingul» (plimbarea cu iahtul):

Jocurile noastre

Hora

Ca și cântecul popular, dansul de la țară prin bogăția lui formează mari grupări binc distincte.

Hora, prin numărul lor cel mare, prin desemnele coreografice cărora li's apropiate tot atât de multe melodii muzicale, formează cel mai important grup.

De origină Romană «corus», teoria corurilor religioase romane, pe care la rândul lor ei au moștenit-o de la Greci, căci erau exerciții religioase,ce se executau în cercuri în Temple. Este moștenirea directă de la strămoșii noștri Romani. Hora este generală întregii națiuni Române, o găsim și pe valea Timocului „Colo» ce-și impune forma până spre Niș în Serbia.

In genere ea este jucată lent și majestos. Prin numărul persoanelor ce pot lua parte la acest dans, deodată ia proporții cu adevărat impresionante. După cum am văzut la nunta ce am descris din comuna Lupșani, la Hora Miresii se aflau prinse la joc mai bine de cinci sute persoane într'un cerc perfect.

Ritmul uzitat este $^2/_4$ ori $^6/_8$.

Muzica în ea însăși, foarte dese ori este executată pe un ritm Allegro, execuția coreografică rămâne însă tot majestoasă, adică în pasul caracteristic horelor. In cazurile acestea flăcăii mai renumiți la dans, execută după cum am spus, în cursul jocului, descompunerea pasului, însemnând cu un gest coreografic fiecare notă. Același lucru se întâmplă pe ritmurile de $^6/_8$ ce prin forța lucrurilor nu indica de cât pasul clasic, lento.

Denumirile lor sunt numeroase. Hora mare, hora Miresii, acea pe care mireasa o joacă venind de la biserică, nuneasa (Hora nunilor) și multe altele ce iau numele județelor și centrelor mai însemnate: Ialomițeanca, Buzoianca, Musceleanca, Argeșeanca, ca la Sibiu, ca la Brașov.

Invârtita

Invârtita este specială numai ținuturilor Transilvaniei (Maramureș, Banat, Crișana). Acest dans nu este cunoscut în vechiul regat. Aceiași observație pe care am făcut-o când am vorbit de doina din Transilvania.

Brâulețul este un dans ce nu-i cunoscut în Transilvania — el este specific numai regiunei Munteniei. Credem deci prin această ultimă observație ce am remarcat-o până acum în acest studiu la toate marile grupări ce formează Folklorul muzical Românesc, că am scos în evidență suficient și demonstrat diferența atât de palpabilă ce există în folklorul muzical de la provincie la provincie.

Invârtita este un dans jucat în general de un flăcău și două fete, mai des de un flăcău și o fată. Ei se țin unul în fața altuia. Flăcăul execută pași, dar corpul se mișcă abia, jucând mai mult de umeri. La un moment dat fata este învârtită odată ori de două ori în felul „calabreazei», numai că aci nu se ține de o batistă ci de mână. Fata după aceste învârtituri, care sunt vertiginoase, se lasă mlădioasă pe brațul drept al flăcăului fără a pierde ritmul, fără a înceta dansul.

In ce privește acest gest coreografic, el poate rivaliza cu ori ce greutate de executare a dansatorilor de profesie.

Muzica dansului este pe măsura de $^2/_4$ allegro iar caracteristicele ce domină ritmul învârtitelor sunt «Sincopa" și «Contratimpurile».

Marele cunoscător în chestia folkloristică muzicală Transilvăneană, Bella Bartok, în ultima sa publicație asupra muzicii populare românești din Maramureș, atribuește acest ritm (de sincopă și contratimp) influenței Ungurești.

Am asistat în Deva la un bal unde elementul maghiar era foarte numeros și am observat următorul fapt: Ceardașurile ungurești erau dansate de unguri, iar Invârtitele de români. Nu am putut observa și simți nici o afinitate între aceste două grupări de dansatori și nici între înțelegerea fiecărui grup de a dansa. Afinitate muzicală nici cum. Și acum ne putem pune o întrebare în ce privește masele populare: Victoria, nu a fost ea întotdeauna de partea celora ce au fost în mai mare număr? Iar în cazul românesc Transilvănean mai este și chestia primordială — rasa de baștină. — Timpul a probat o. Cu toată legea celui mai tare, popoarele își urmează viața lor. Și cu atât mai mult când cei ce domină ori au dominat, nu au fost ori nu sunt de cât o infimă minoritate

Noi credem că acest ritm așa cum îl găsim în Invârtitele din Transilvania este caracteristic acestui dans și că este pur românesc. Căci este o mare deosebire între accentul acesta de sincopă ori de contratimp, cum este înțeles și executat de Români și cum este înțeles și executat de Unguri! Cel unguresc este mult mai accentuat, mai scurt și violent, pe când cel românesc este mult mai domolit. Iar ca argument mai puternic în sprijinul acestei teze, pot invoca și faptul că acest accent de sincopă este foarte uzitat în doinele Oltenești atât de tipice, în cântecele din Banat și chiar în Muntenia.

Aceasta o spun nu pentru a demonstra paternitatea exclusivă pentru românii din Transilvania a acestui ritm sincopat — căci acest ritm este al întregului pământ — ci pentru a stabili mai mult caracterul lui la Români și Unguri.

Ca și doina din Transilvania, Invârtita reprezintă apogeul dansului românesc în acest ținut, în ce are el mai nobil; căci acele învârtituri ca și în dansul cult clasic, reprezintă perfecțiunea gestului. Dese ori am asistat la «pointe și» «învârtituri» nereușite chiar de cele mai mari dansatoare din teatrele celebre din apus.

O Hunedoreancă ori Hațegană n'are să greșească nici odată acest greu gest, deși flăcăului, de cele mai multe îi place să-și surprindă dansatoarea în cât mai dese și repetite rânduri.

Brâulețul

Brâulețul este dansul prin excelență Muntean. Nu'l întâlnim în Transilvania.

El se execută pe un ritm $^2/_4$ Allegro.

Brâulețul este expresia Munteanului năvalnic până la patimă pentru a'și satisface o plăcere.

Acest joc nu excelează prin ținută armonioasă de linii ca Invârtita ori Hora. El este însăși exuberanța. Trei patru flăcăi se prind mai întâi în cerc ca pentru horă. După ce au jucat așa o bună vreme se mai prind și alții, maximum zece. In mijlocul cercului de dansatori sunt lăutari.

Acest dans ca și învârtita este un dans de rezistență și îndemânare, iar la Nunți, Botezuri, Iertăciuni, etc, oamenii mai în vârstă îl joacă pe rămășag. Acela va câștiga pariul, care va juca mai lin, adică va face mai puțin sgomot și căruia îi va depăna mai vertiginos picioarele, și în același timp va ține mai mult la joc ca toți ceilalți.

Aci ca și la majoritatea dansurilor (la Horă mai mult) bunii dansatori descompune pasul dan ului și așa pentru un timp ce se poate face simplu el îl poate înmulți cu 2, 4, ori 8 noi timpuri. Brâulețul este început întotdeauna de cel mai considerat dintre flăcăii din sat. El ia de mână pe ceilalți trei ori patru cu care va începe dansul, Rare ori se prind fetele în cercul dansatorilor ce joacă un brâuleț.

Mihail Vulpescu.

CUM SĂ INFĂȚIȘĂM MAI DREPT LIMBA ROMÂNEASCĂ ?

Taifas Protivnic intre d. Avocat I. POPESCU-COPUZ şi Arhim. SCRIBAN

URMARE

Această a doua bucătăreasă, ori tot cea dintâi va mai întreba cum a mai întrebat şi altă dată pe stăpânii lor şi vor mai învăța şi ele ce însemnează cutare cuvânt, ori cutare rostire din scrisul nostru, deşi asigur pe P. S. Scriban că astfel de persoane, care se zice, că fac parte din prostime sau din vulg, ele ştiu mai'nainte de cât mulți din intelectualii presupuşi a tot ştiutori, atât invenția nouă descoperită ori inventată de inteligența şi progresul omenesc, precum şi cuvintele respective cu care a fost botezată acea descoperire peste noapte. Şi aceasta trebue să ne bucure, chiar faptul că bucătăresele noastre întreabă şi vrea să se învețe şi să ştie ce însemnează cutare vorbă sau cutare cuvânt din gazetă, şi nu vor să rămână mai pe jos de curentul progresiv al vieței omeneşti. Ori cât am vrea noi să'l ținem pe loc. Este imposibil—

Este întocmai cum spunea odată un prieten bătrân, discutând astfel de chestiuni, care a dat exemplu pe Marele Napoleon, când a pornit cu armata sa în Rusia, şi zicea acel prieten, că cei mai geniali oameni pot să facă cele mai neiertate greşeli, căci Napoleon pornind pe timp nefavorabil în stepele Rusiei, unde şi-a sfărmat tot trecutul său şi a pornit războiu contra ruşilor, ci a avut să se lupte cu cel mai mare general al tutulor timpurilor «cu Crivățul» care este «neînvincibil».

Tot aşa şi P. S. Scriban, vrea să se pună d'a curmezişul «curentului» vremurilor, a «evoluției» şi «progresului», care merge mereu înainte şi nu l putem opri în loc, căci ne învinge ori cât de «grozavi» ne vom crede noi.

Asta însemnează că am pornit pe un drum nu tocmai bine ales, fiind că nu'l putem străbate până la capătul încă «necunoscut» !

Deci să nu mai încercăm a «umfla lucrurile» fiind imposibil.

Viața ca şi lumea îşi are mersul lor — Ziua şi noaptea se perindă una după alta, fără să se ajungă ori să se ciocnească între ele fiind că îşi au calea bine determinată de la început.

Maestrul care a făcut acest plan, cu legile din univers — şi cu toate regulile cari merg la ținta hotărâtă de mii de ani, fără să dea greş—a fost Meşterul meşterilor şi cine i se pune în cale, îşi frânge capul. De când e lumea şi pământul, a bătut vântul şi cât va fi lumea şi pământul va mai bate vântul, iar noi pigmeii, făpturi imperfecte, nu putem ține calea curenților vântului, şi deci nici progresului omenirei

In acest sens, nu trebuie să, hulim Japonismul şi Kemalismul contra cărora a scris P. S. Scriban ci trebue să-i admirăm că sânt la înălțimea vremei, şi corespund perfect nevoilor înaintate de azi. Noi însă din nenorocire, nu avem asemenea căpetenii cari să se ridice *la nivelul trebuințelor urgente şi actuale ale Națiunei şi țărei*, ci ne sbatem în neputințele de cari suferim şi în imposibilitatea de a fi la nivelul conducerei cu bun succes şi la limanul dorit a acestui popor lipsit de suflete românești şi de capacitățile corespunzătoare marilor nevoi ale țărei,—azi mai la aman de cât ori când.

Avocat **I. Popescu Copuz**

— (*Sfârşit*). —

RĂSPUNSUL NOSTRU

URMARE

In nr. trecut, am arătat că d. Copuz croieşte de la sine o limbă nouă, când dă cuvintelor noastre, luate de curând din alte limbi, un înțeles pe care ele nu-l au în limbile din care le-am luat. De pildă, pentru a îndreptăți primirea unui cuvânt nou, în locul celui vechiu, nu zice că cuvântul nu are acelaşi înțeles cu cel vechiu, ci că cel nou ar avea alt înțeles şi deci prin el îmbogățim limba cu un cuvânt nou pentru o cugetare pentru care până atunci nu aveam cuvânt.

Dar este împrejurarea aceasta pentru toate cuvintele nouă ?

Am arătat pilde de cuvinte cum, fie cuvântul cel nou, fie cel vechiu, ele spun unul şi acelaş lucru. Am arătat astfel pe *săptămânal* şi *hebdomadar*. Şi unul şi altul spun tot aceia. Atunci pentru ce zicem *hebdomadar*, dacă el nu aduce nicio noutate peste *săptămânal* ? După d. Copuz, o fi aducând cuvântul *hebdomadar* ceva nou. Să răspundă. Dar până atunci, iată că domnia sa citează astfel de cuvinte, despre care spune că în adevăr aduc ceva nou. Hai să le vedem. Cum am spus, să cercetăm pe teren.

In ce priveşte cuvântul «Alteță», am răspuns mai nainte că nu este cuvânt românesc şi că nu e nici înțeles. D. Copuz zice că e şi românesc e şi înțeles.

Apoi să urmeze regula pe care am dat-o noi : să ia un căruțaş depe stradă şi să-l spuie : «Vine Alteța Sa» să vadă ce o să înțeleagă acela. Dar ia să-i spuie «Vine Măria Sa» sau „Luminăția Sa» sau «Vine Prea Inălțatul Domn» şi va vedea că vorbele acelea strecoară un înțeles în sufletul omului, pe când vorbele de «Alteța Sa» nu spun nimic.

Ca să-şi facă însă cineva o părere despre chipul cum d. Copuz înțelege să lumineze astfel de întrebări, n'are decât să citească alineatul din urmă, coloana 2 din nr. trecut al scrisului său, unde e vorba de lucrul acesta. Va vedea acolo că nu poți alege un înțeles ca lumea din rândurile sale.

Zice că «logica ne impune a zice mai bine şi fără greş — Alteță Regală — odată ce capul Statului se numeşte «Rege» iar nu domn» !

Ce are a face însă scripca cu iepurele ? După care logică, dacă ai în țară rege, trebuie să zici «Alteță Regală» ? Cum numirea de rege trage după sine pe cea de «Alteță» ? Nu se vede nicio legătură şi nicio noimă. Prințului Ferdinand al Bulgariei, înainte de a fi rege, i se zicea «Alteță Regală». Fără nicio legătură cu starea de rege, fiindcă Bulgaria încă nu avea rege, i se zicea astfel.

Atunci ce tot îndrugă d. Cupuz că dacă ai rege ai şi Alteță Regală ? Poți să ai rege şi să nu zici prinților «Alteță Regală», ci «Inălțime Regală», cum e în Anglia ; poți să ai Alteță Regală, fără să ai rege.

Iată ce fel înțelege d. Copuz să-şi întemeieze spusele sale. Şi mai urmăreşte logica mea, zicând că nu sunt eu consecvent !

Şi mai scoate altă trăsnaie : că nu poți numi pe capul Statului *domn*, fiindcă «după mine» zice domnia sa, numai unul singur este Domnul Domnilor : Dumnezeu.

Dar bine, nene, poporul românesc aşa şi-a numit pe capii lui : domni. Şi cuvântul «domn» e latinesc. De ce d. Copuz nu-l vrea ?

Voind să spuie apoi că această numire e numai pentru Dumnezeu, zice că numai el este Domnul Domnilor.

Ştiu. Dar nimenea n'a spus că Domnul Domnilor este altcineva decât Dumnezeu. Nu e vorba însă de *Domnul Domnilor*, ci numai de *domn*. Aceasta e altceva. Deci de ce amestecă una cu alta ? Aşa se discută ?

Mai gustos însă este acel «după mine». Cum «după mine»? Ce ? aici e după mine sau după tine ? Aici este limba în ea însaşi, nu după gustul meu sau al tău. Noi numai cât ne silim să răzbatem în chichițele ei, ca să-i vedem legile după care se cârmuieşte, dar nu băgăm chefurile noastre în limba țării. Ea este aşa cum este, după legile ei, nu după gusturile sau părerile noastre.

Cu o documentare de felul acesta, se vede că d. Copuz nu are dovezi şi vine la ce am arătat eu mai nainte că este felul său de a dovedi : îşi trânteşte părerea şi atâta, caşi cum aceasta ar fi dovadă.

In faptul arătat aci, se vede bine că acesta e chipul d-lui Copuz de a-şi întări spusele sale. Apoi dacă este aşa, iată că nu se găseşte în ele nicio logică şi degeaba se mai uită d. Copuz după logica altora, când nu are grija s'o cultive pentru sine.

Spre sfârşitul alineatului, zice că şi «Alteță» înseamnă tot «Inălțime». Apoi dacă este aceiaşi, de ce mai este nevoie de acest cuvânt şi de ce el este mai bun decât «Inălțime», dacă este acelaş lucru ?

Logica d-lui Copuz !

Şi iarăşi, care este noutatea şi adaosul pe care cuvântul nou îl aduce peste cel vechiu, după spusa sa, dacă singur spune că şi «Alteță» este tot ce este «Inălțime» ?

De ! tot logica d-lui Copuz şi consecvența sa, cu care mă apuca pe mine la socoteală într'un număr trecut !

Incheie cercetarea acestui punct spunând că «Ne sbatem în zadar, ca să ajungem la acelaş rezultat».

Apoi atunci de ce te pui împotrivă ? De ce bați apa în piuă că vorbele nouă ar mai fi altceva, când aduci vorbe care nu spun ceva nou ?

Ce să mai spunem de faptul că d. Copuz, în acest biet alineat începe cuvântul cu literă mare dar nu pune punct înainte ; începe cu literă mare fără să fi isprăvit fraza ; pune liniuțele unde nu au noimă ; pune semnul întrebării între semnele parentezei, în locul unde semnul acesta trebuia să stea liber ?

Când calci atât de sălbatec rânduiala scrisului, vii să te iei la trântă cu altul că nu scrie cum trebuie ?

Eu am dat poruncă să se culeagă la ziar întocmai cum a scris d. Copuz, cu virgule şi fără virgule, cu puncte şi fără puncte, fără nici o shimbare dela noi, ca să se vadă cum scrie domnia sa, cum întrebuințează în scris pe ò cu accent în loc de oa, care nu se mai scrie de mult în limba românească. Toate aceste comedii care se văd în scrisul d-lui Copuz să nu se creadă că sunt greşelile de cules ale ziarului, ci însuşi felul de scriere al d-lui Copuz. Dar nu voim s'o luăm înainte. Vine vremea să ne socotim cu toate acestea, pentru a vedea că ce să mai poftim noi să învățăm vorbe nouă pe cei fără de carte, când un bărbat trecut prin şcoale ca d. Copuz încă a rămas atâta de căruță ?

Deci să lăsăm acestea şi să venim la altele, la cuvintele de care d. Copuz poftește a spune că ele nu înseamnă numai ce înseamnă cuvintele vechi, ci ceva mai mult sau deosebit de acelea. Dacă e aşa, hai să vedem !

Mai întâi, a luat cuvântul «selecțiune» şi zice că nu e tot una cu «alegere». In loc de «mă duc la alegere», nu poți zice «mă duc la selecțiune».

Aşa e. Dar dacă ai făcut treabă cu vorba *alegere*, ce mai umbli cu cea de selecțiuni. Nu poți zice *selecțiune* unde zici *alegere*, dar poți zice *alegere* unde zici *selecțiune*. Zici «pagini alese» Tot aşa poți zice «pagini selecte» ; poți zice «public ales», poți zice şi «public select» ; poți zice «să alegem sămânța», poți zice şi «să selecționăm sămânța». Atunci unde simți nevoie că ai putea zice *select* ceva ce nu poți zice prin *ales* ? Şi să se bage-deseamă că, pentru a alege ceva din ceva, noi mai putem zice pe românește *a trece prin sită ; a cerne*, şi altele. Dacă este vorba să alegi tineri pentru o şcoală, poți zice că *i-am cernut pe sprânceană*, că *i-am trecut prin sită cu grijă*. Tot aşa poți spune că, *am făcut o bună selecțiune*. Iată deci că vorba *selecțiune* nu a adus nimic nou.

Dar auziți una gogonată, cum d. Copuz decretează cu dela sine putere :

«Când zic, *aleg* din grămadă ceva cât îmi trebue şi ce'mi place, nu e tot una cu a selecționa fiindcă selecția implică în sine o valoare a lucrului cel mai bun posibil, comparativ cu alte lucruri de acelaşi fel, sau a persoanei aleasă (se zice *persoanei alese*, domnule Copuz, că e genetiv. Nota A. S.), care este superioară restului din grămadă, ori când şi ori unde».

Iată ordonanța d-lui Copuz. Un asemenea înțeles al cuvântului «selecțiune» nu se găseşte nici în franțuzeşte de unde am luat nou cuvântul, nici în latineşte, de unde l-au luat Francejii. Şi colo şi colo, înseamnă a alege ceva. Dacă aleg pentru mine un briceag din mai multe, am ales ce-mi trebuie şi ce cred că e mai bun din altele. Cum are să fie briceagul dacă am ales din grămadă şi cum are să fie dacă am selecționat ? Nu are să fie acelaşi briceag ? Când am să aleg nu are să fie marfa cea mai bună numai când am să selecționez ? Dar care om, când alege ceva ce-i trebuie, nu ia ce e mai bun ?

E o singură lucrare ce se face în asemenea împrejurări şi se numeşte cum vrei : ori *alegere* ori *selecționare*. Cei mai mulți se înțeleg că au să zică *alegere*, că ei nu ştiu de selecționare. Dar dacă unii au să spuie că au făcut o selecțiune, pentruca să pue la o parte ce le trebuie lor, aceasta este altceva decât ce ar fi spus altul zicând că a ales ce i se pare mai bun ?

Asemenea potriveli ale d-lui Copuz sunt curate scornituri fără niciun temei şi care ființează numai în nălucirile sale. Cum am spus, domnia sa nu numai decretează şi dă ordonanțe, ca să scriu în stilul dumisale, dar ca logică şi adevăr, sunt curate prăpăstii, care pot sluji doar ca marfă de haz.

Avem de luat la cercetat toate cuvintele pomenite de d. Copuz în acest şir de gândire. Dar nu mă lasă ceasul trenului, că trebuie să plec la Chişinău. De aceia mă opresc aci, spunând numai că, dacă crede că cuvintele nouă ne scapă de întrebuințarea mai multor cuvinte când putem întrebuința unul singur, de pildă «reporter» în loc de «informator de gazetă», ce mai spune domnia sa când vede că de multe ori lăsăm scurtimile noastre, pentru a lua fără folos lungimi străine ?

Am mai pomenit cuvântul că noi zicem «om beat». Dar alții zic «om în stare de ebrietate». Care e mai lung ? Cel nou, nu e aşa ? Atunci de ce luăm perifrase străine (vezi coloana 4, la mijloc, nr. trecut, la d. Copuz), când avem vorba mai deadreptul pe românește ?

Uite că nici aşa nu-i iese dreptatea d-lui Copuz. Sunt chipuri străine de grăire care nu au nici macar îndreptățirea că ar fi mai scurte decât graiurile românești. Dacă «reporter» e mai scurt, nu sunt toate mai scurte.

Răbdare până la nr. viitor, că mai avem de spus.

Arhim. SCRIBAN

P. S. Avem părere de bine de a vedea că această cercetare şi tăiăşuire a trezit răsunet. La redacție s'au primit scrisori în care se arată că cititorii urmăresc aceasta, luând partea fie a unuia fie a celuilalt. Le vom trata şi pe acestea la rândul lor. Redacția e slobodă să le tipărească şi chiar de acum, fără să mai aştepte răspunsul nostru.

E bine ca cititorii să vadă cum cugetă unul, cum cugetă altul.

A. S.

Rugăminte către Redacția celui mai prețios ziar „CULTURA POPORULUI“

Nu vă lăsați încântați de nimeni ca să puneți în cuprinsul acestui ziar cuvinte neînțelese de cititori pe bază că ar mai învăța carte. E vorba de taifasul D lui Avocat Copuz, care nu are altă treabă decât să cumpere «*Cel mai nou Dicționar de cuvinte radicale*» să le învețe pe dinafară şi să le publice în ziare pentru a învăța lumea carte (dacă le-o înțelege cineva).

Insă eu ca cititor poate nu-mi dă mâna să-mi cumpăr „Dicționar şi atunci—dacă nu înțeleg ce citesc înseamnă că ori să nu mai pierd vremea cu cetitul, ori să mă duc să arăt cuvintele din gazetă D-lui Invățător s'au altui om învățat să-mi spună ce înseamnă aia: *aderare, moțiune, perseverență, definiție*. Cine le mai dă socoteală acestor schimonoseli de limbă pe care le apără cu îndârjire Dl. Copuz şi pe care ar fi mai bine să nu le mai publicați taifasul în gazetă pentrucă din vorbă în vorbă îi sare țandăra unuia şi începe a ocără pe celălalt care stă împotrivă.

Când vin astfel de articole îndreptați cuvintele radicale înainte de a le tipări şi din când în când răspundeți :

«*Celor care pocesc limba*»
„Bonjur“ în loc de „bună ziua“,
„Mersi“ în loc de „mulțămesc“,
Dar fără să băgăm de seamă
Şi «*câte doage ne lipsesc*».

(Din «Calendarul Sătenilor» pe 1927)

15. XI. 1929

Athanasie Gh. Podărelu
Comuna Radomirești
Județul Olt

Pentru Cultură

Primind la redacția ziarului nostru această scrisoare pentru încurajarea Culturii în massele poporului, găsesc nimerit a le publica spre a scoate la iveală meritele mari ale unor persoane de bine pentru munca ce o depun.

DOMNULE DIRECTOR,

Cetind în mult apreciatul Dv. ziar articolul : — «Un primar model»—şi dorind să aducem şi noi mulțumiri celor ce se străduiesc pentru progresul culturii, Vă rog a însera în coloanele «Culturii Poporului» următoarele :

Dacă sunt şi'n aceste timpuri de curat materialism, oameni, cari desbrăcați de orice interese personale, lucrează cu devotament pentru progresul şi evoluția institutiilor culturale, apoi unul din aceştia este preotul român Virgil Pop, președintele comitetului şcolar din Petrila. In comuna noastră, unde funcționează 37 puteri didactice, poate unica dintre comunele rurale din țară cu un număr aşa de mare de elevi, învățământul a avut foarte mult de suferit, din cauza lipsei de interes a celor chemați ca să înzestreze şcolile cu cele necesare.

Ani întregi, şcolile noastre au stat nevăruite şi'n timpul iernei neprevăzute cu combustibilul necesar.

Ajungând în fruntea comitetului şcolar părintele Virgil, veşnic neobosit, a colindat în toate părțile, unde a putut să solicite vre un ajutor, reuşind ca într'un timp relativ scurt să pună şcolile în rând şi să le înzestreze aproape cu tot strictul necesar. De multe ori a avut şi piedici, ba şi-a creiat şi rivali printre aceiea.... cari sunt certați cu cea mai mică părticică de sentiment național.

Dar a ştiut părinte e Virgil să treacă cu uşurință peste toate aceste piedici ce i s'au pus în cale, punând în ordine mersul învățământului la şcolile noastre.

Fiindcă ziarul Dv. este în afară de patimile politice şi este închinat exclusiv culturii poporului, rog să se aducă pe această cale viile noastre mulțumiri harnicului președinte, Virgil Pop ; iar Ministerul Instrucțiunii ar face o distincție binemeritată acordându i «Răsplata muncii»—pentru învățământ.

Primiți vă rog D-le Director asigurarea deosebitului nostru respect.

GH. D. FOTESCU
Director şcolar

Anglicanismul şi ortodoxia

Arhiepiscopul de Canterbury la Atena ; călătoria sa la Ierusalim amânată.

La 17 Aprilie, arhiepiscopul de Canterbury, primatul bisericii engleze, a sosit la Pireu, cu yactul american Cornaire, ca mosafirul proprietarului acestui vas, d. Pierpont-Morgan.

La coborârea sa, un pluton de marinari a dat onorurile înaltului prelat. Arhiepiscopul, după ce a prânzit la legația engleză s'a îndreptat spre catedrală unde s'a slujit o doxologie şi de acolo întovărăşit de prelații greci, s'a dus la arhiepiscop unde a ascultat cuvântările mitropolitului primat al Atenei, al mitrop. Trebizondei, care a vorbit în numele patriarhului ecumenic din C-pol. Mitropolitul Atenei a reamintit legăturile particulare (neoficiale) cari unesc biserica anglicană şi Biserica grecească.

„Din Atena, unde a fost profesor, a plecat Teodor din Tars, marele arhiepiscop din Canterbury, care a devenit, în sec, VI, reformatorul Bisericii anglicane ; şi tot din Atena s'a dat, către jumătatea veacului din urmă, semnalul restabilirii nouilor legături prietenești între Bisericile anglicană şt ortodoxă prin trimiterea în Anglia a episcopului de Syra, Alexandru Licurgos». Mitropolitul Trebizondei, a arătat, în cuvântarea sa foarte deosebită, însemnătatea vizitei arhiepiscopului de Canterbury.

„Sancitatea Sa Patriarhul Ecumenic, Vasile III, — a spus dânsul — ni-a încredințat mandatul să vă exprim bucuria Marei Biserici a lui Hristos cu prilejul fericit al vizitei personale în Răsăritul ortodox, vizită care se soçoate ca o garanție a unei apropieri mai strânse între Biserica Ortodoxă şi Biserica anglicană».

Cu prilejul prezenței la Atena a şefului Bisericii anglicane, unele gazete au atins chestiunea raporturilor Bisericii anglicane cu ortodoxia.

Cum se explică apropierea de azi a celor două Biserici ?

«Dacă există ceva, zice Vestitorul Atenei (18—IV), din care politica trebuie să fie scoasă, este apropierea spirituală. Dacă există vreun lucru care să-i lămurească, sunt încercările începute de aiurea pentru a pune mâna pe persoana însăş a întemeietorului religiunii creştine».

Acestea sunt pentru Vestitorul, *țintele imperialiste a unei alte Biserici care să pricinuească apropierea anglicanismului cu ortodoxia.*

Această apropiere este cu atât mai uşoară cu cât anglicanismul şi ortodoxia se simt legate de asemănarea doctrinelor lor liberale.

«Acest spirit liberal, spune mai departe Vestitorul, este cel mai mare punct de legătură între Ortodoxie şi lumea anglicană cu atât mai mult cu cât deosebirile dogmatice sunt foarte mici. Acest spirit liberal—adevăratul spirit a lui Hristos — îngădue şefilor Bisericii Angliei şi Bisericii Greciei ca să schimbe sărutarea frățească.

Ei înfățişează viitorul : toleranța largă, respectul reciproc, recunoaşterea vechilor tradiții a libertății, de unde a eşit comunitatea creştină, şi care rămân temelia veşnică a comunităților omeneşti».

După gazetele greceşti, arhiepiscopul de Canterbury trebuia să se ducă nu numai la Atena, ci şi la Ierusalim. El ar fi fost nevoit să renunțe la această călătorie, în urma unei interveniri din partea Curții romane, dacă se cred informațiile unor anumite gazete engleze ca : «Daily Telegraph», «Chureh Times» reproduse de presa grecească.

Sfântul Scaun ar fi făcut să se înțeleagă la Londra că vizita arhiepiscopului anglican la Ierusalim să fie amânată pentru un timp mai prielnic. Trebuia să se aibă, acolo la Ierusalim, un schimb de vizite între şeful Bisericii anglicane şi prelații ortodocşi şi armeni.

Şi poate că arhiepiscopul de Canterbury ar fi luat parte la liturghiile şi slujbele din Săptămâna Mare la biserica greacă a Invierii.

Se pare, după «Vestitorul», că Latinii au pretins ca această vizită ar fi lovit în «statu quo» stabilit pentru Locurile Sfinte.

«Dar pentruce deci, isprăveşte «Vestitorul», a trebuit ca diplomația lui Foreign Office să se supună aşa de uşor pretențiunilor Curiei romane ?

(Foi et Vie)
1 Aug. 1929

Traducere de
Econ. Corneliu Grumăzescu.
Directorul Seminarului din Edineți.

Noua Sistemă de Educaţiune Anglo-Saxonă

de **Gheorghe V. LOHAN**
Prof. de Limba Engleză

Educaţia copilului este clădirea naţiunei. Şi această problemă ocupă din ce în ce mai mult atenţia Statelor Unite din America. Peste două miliarde dolari sunt cheltuiţi în clădirea de şcoli publice, cu cari se cheltuesc anual, pentru întreţinere, peste 750 milioane dolari.

Vechea sistemă de educaţie a copilului, avea multe părţi rele. O idee nouă, americană, e aceea de *a învăţa pe copil ca el însuş să-şi fie profesor.* Deşi idea se zice că ar fi pornit dela un American, ea a fost răspândită cu mari succese în Anglia, apoi în Japonia, şi numai acum în urmă în America. In peste o mie de şcoli primare această metodă este adoptată în Anglia, şi nu e mai puţin adevărat că în toate celelalte şcoli secundare, până şi în universităţi, se dă studentului numai îndrumarea *unde şi cum* să-şi însuşească cunoştinţele necesare. El singur munceşte pentru a şi le aduna. Deaceea e şi o metodă şimplă şi economică de organizare a unei şcoli. Cu toate dificultăţile prin cari a trecut această sistemă, până să prindă într'o ţară atât de conservativă ca Anglia, totuşi, diferenţa fiind enormă în favoarea nouei sisteme, a reuşit în a fi recunoscută. Rezultatul a fost că lucrul e făcut de elev numai din dragoste şi atât cât puterile lui îl conduc; iar nici de cum de frică şi groaza de a învăţa, sau prin a i se arunca de însuş dascălul lui epitetul, că „el nu ar fi bun de nimic". Acestea natural nu pot aduce rezultate folositoare în educarea tineretului.

Cred de prisos să mă mai gândesc la acei profesori a căror cursuri de o oră îmi păreau un an de teroare.

Noua sistemă însă *e un sprijin mutual*, comun din partea elevilor înşişi. Noul elev este îndrumat de colegii lui mai vechi, ce să facă şi cum să facă. Copilul e o minte înţelegătoare şi dorinţa fiecăruia este de a 'şti cât mai mai mult. Clădirea de caractere este aceea ce trebuie să predomine peste ideea de a avea un savant în tot individul. Englezul a înţeles'o cel mai bine. *Caracter este cerut în toate ocaziile vieţii noastre.* O altă calitate în legătură cu caracterul e, *a fi statornic.* Oamenii de valoare societăţii sunt aceia cari duc lucrul la un bun sfârşit; ori pentru aceasta, e nevoie de *antrenamentul simţurilor. Oameni practici şi folositori.* Ceilalţi, nu pot fi decât interesanţi, dar de o mică importanţă.

America pare să fi înţeles necesitatea ce se simte prin schimbarea metodei de educaţie. Numărul analfabeţilor în Statele Unite din America e colosal; iar educaţia celorlalţi, n'ar fi greşit să fie numită pospăeală.

în Anglia ai în cetăţean şi omul de afaceri şi omul cu o conştiinţă; sau omul cu frica de Cel de Sus şi cu bunătate pentru aproapele lui. Căci, este o educaţie a caracterului clădit în copil.

America pare să fi înţeles şi ea aceasta, prin punerea în aplicare *a metodei de a îndruma copiii să se înveţe unul pe altul.* A clădi caracterul în primul rând, oameni practici şi folositori societăţii, fiecare individ în parte o forţă de sine stătătoare; iar toţi la un loc o naţiune de forţe, ca unul.

Cum înţeleg unii adevărata misiune

In frământarea vremurilor de faţă, când materialismul a ajuns la culme, vedem că mai sare de ici de colo câte un suflet, a cărui grijă de căpetenie să fie în afară de orice dorinţă pământească, ci numai şi numai pentru binele şi propăşirea masselor, dornice de exemple frumoase şi sprijin în toate acţiunile acestei vieţi.

Ca să înceapă cineva să scrie despre o persoană, cu o astfel de activitate, va fi cu neputinţă, până ce nu-i va lua ca mărturie faptele sale, viaţa sa.

In rândurile de faţă nu vrem să aducem laude cuiva, ci numai să dăm la iveală activitatea rodnică a unei feţe bisericeşti, şi anume a ieromonahului **Gavriil Panţu**, aflat acuma la o mânăstire din jud. Ilfov.

Munca depusă de acesta în ogorul ce i-a fost încredinţat, a fost cu adevărat rodnică, căci dacă vom merge la faţa locului, vom vedea că şi face datoria în conştiinţă, că este făcut pentru pace, pentru bunăcuviinţă, pentru cinste.

A fost călăgurit în Grecia la Muntele Athos, schitul Lac, unde a şi învăţat psaltichia, dar din cauza unei boale a venit în Românía la mânăstirea Cernica.

In 1913 îl vedem figurând cântăreţ la mânăstirea Sinaia, când a fost hirotonisit diacon.

In 1914, la 25 Decemvrie, a fost hirotonisit preot de către P. S. Sofronie Vulpescu la episcopia R. Vâlcea.

Războiul l-a făcut fiind confesor, la spitalul Regina Maria din Bucureşti şi la spitalul din Corabia.

In 1920 a fost trimis ca paroh în com. **Hârsa** din jud. Prahova, la parohia Vărbilă, unde a stat patru ani. De aici începe adevărata Sa activitate în ogorul Domnului, începe lucrul cel mare, a cărui roade se văd astăzi prin munca temeinică depusă.

Cu toate că în acest sătişor, sătenii sânt puţini, totuşi ajutorul lor e mare, căci din îndemnul Păr. Gavriil, au pus mână dela mână şi au reparat Biserica, care nu mai avea mult

Ieromonahul Gavriil Panţu

până să se dărâme, a reparat casa parohială şi împrejmuirile la amândouă bisericile şi a cimitirelor. Ca comple are a acestei munci, a reparat şi Şcoala primară şi alte lucruri de temei, pentru care a fost răsplătit cu «Răsplata muncii», clasa II-a. La plecare, când a fost chemat la mânăstirea Predeal, a făcut şi două rânduri de veşminte noi bisericilor.

In Predeal, în urma unui ordin, a format un comitet pentru clădirea unei biserici parohiale, unde urma să fie chiar preot paroh. Dar nedreptăţile lumii acesteia! După ce s'a înfiinţat parohia cu munca şi stăruinţa Părintelui Gavriil a fost numit un altul aşa că s'a retras din nou la Mânăstire.

A fost preot şi în com. Gherdoveni, iar de aici în com. **Bralovştiţa** din jud. Dolj, lângă Filiaşi. In această Comună erau multe căsătorii nelegale, peste 180 de familii, mulţi bătrâni, deasemenea fiii lor, trăind în concubinaj. Prin străduinţa însă a Păr. Panţu, prin sfaturile sale, a putut să facă din aceşti locuitori o societate model, cununând peste 80 de familii şi făcându-i să trăiască creştineşte, cununaţi religios, desfiinţând aproape concubinajul.

A luptat de asemenea când a fost la Mânăstirea I. P. S. Patriarh, la Topliţa cu fel de fel de secte şi ridicând astfel nivelul Bisericii ortodoxe faţă de: calvini, baptişti, adventişti etc.

Iată elementele de care avem nevoie pentru progresul Bisericii, al societăţii, dar trebuiesc încurajate, iar nu lăsaţi pe mâna neputincioşilor, care doresc distrugerea lor, iar nu încurajarea. Cuvântările sale, sfaturile cu mult folos, munca temeinică în orice lucrare, aceasta este nota caracteristică a Părintelui **Gavriil Panţu**, căci a dovedit că este un adevărat slujitor al Domnului, care şi-a închinat Bisericii, întreaga sa viaţă, cinstită, curată şi frumoasă.

Diac. V. Fussu.

INFORMAŢII

Din Ţară

Premiile Culturii Poporului. Am mai anunţat noi în multe numere despre concursul instituit de gazeta noastră, dar nu ni s'a răspuns de nicăieri, aşa că mai împrospătăm încă odată aceasta.

Am spus despre acel concurs în scris cu tema: **«Pentru o mai bună organizare a muncii»**, pentru care se dau trei premii şi anume: Premiul I, de 3000 lei, al doilea de 2000 lei şi al treilea de 1000 lei. Lucrările să se trimită pe adresa ziarului **«Cultura Poporului»**. La acest concurs poate lua parte ori cine. Concursul va avea loc în ziua de 1 Decemvrie 1929.

Faptă frumoasă. D l Oprea D. Iorgulescu, din Câmpulungul-Muscelului, a făcut un local de şcoală nou, cheltuind din propria sa pungă, suma de lei patru milione. In afară de sălile de clasă a mai făcut şi o sală de bibliotecă, un muzeu şi o sală de teatru şi cinematograf.

Fapta d. Iorgulescu este de laudă, deaceia prin rândurile acestei gazete îi aducem cele mai sincere felicitări, şi Dumnezeu să-l albă în paza Sa.

Liceul «Mihai Viteazul» Ca adaos la cele scrise despre Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti ţinem să adăogăm frumoasa conferinţă ţinută de valorosul profesor d. **Nec. Ioan** vorbind despre însemnătatea sărbătoririi patronului acestei instituţi culturale despre opera înfăptuită de Voevodul Mihai Viteazul, îndreptând apoi gândurile tineretului către micul nostru Rege Mihai I, în care sînt puse speranţele naţiunii noastre.

Congresul Marinarilor Români. In zilele de 4, 5 şi 6 Decemvrie, va avea loc, la Galaţi, Congresul Marinarilor Români din întreaga ţară.

Este pentru prima oară când marinarii noştri din flota comercială de fluviu şi mare, se reunesc într'un congres spre a discuta chestiuni de ordin profesional. Vor lua parte la acest congres, tot personalul, oricărui vas, fie comercial, fie al statului, fie particular, apoi căpităniile de port şi marinarii români.

Unde duce beţia. In săptămâna trecută s'a săvârşit în comuna Mercina o înfiorătoare crimă în următoarele împrejurări; Mai mulţi locuitori consumând o mare cantitate de rachiu la un birt, rachiul făcându-şi efectul, cheflii s'au luat la ceartă care a degenerat apoi într'o bătae grozavă.

Un locuitor, anume Pavel Vărădeanu fiind atacat de mai mulţi consăteni, a scos un cuţit şi a început a-şi face loc prin mulţime lovind puternic pe locuitorul Ion Goleţ care a murit imediat.

Biblioteca publică. La Bârlad s'a deschis o bibliotecă publică, în ziua de 5 Octomvrie a. c.

Aceasta este instalată în „Casa Naţională", are două săli de ceţire foarte spaţioase, cum şi 5000 de cărţi ştiinţifice şi literare.

Biblioteca poate satisface dorinţa de citit a tuturor, dar mai ales a tineretului nostru. Este deschisă în toate zilele de lucru şi sărbători între orele 4 şi 8 după amiază.

O danie frumoasă. Dl. C. Vasiliu-Bolnavu, care acum un an a făcut o danie de 100 de milioane pentru fundaţia studenţească, a mai zidit două biserici şi z e c e ş c o l i săteşti. Apoi a hrănit în tot timpul cu porumb populaţia a douăzeci de comune lipsite.

Acuma, vrea ca pe moşia sa de lângă Sinaia, să rădice un oraşel de vară, unde să se adune pe timpul verii intelectualii (scriitori, artişti, fruntaşii bisericii, şcoalei), care prin operile lor aduc foloase pentru educarea şi ridicarea masselor.

Fapta d-lui C. Vasiliu este de mare laudă, iar tinerimea studenţească şi întreg poporul recunoscător, pentru care îi urăm: Sănătate deplină şi să trăiască mulţi şi fericiţi ani.

Monumentul Regelui Ferdinand. Duminică 17 Noembrie a. c., s'a desvelit la Orăştie, fiind de faţă familia Regală, monumentul regelui Ferdinand I, însemnând Unirea.

Statuia toată este lucrată din bronz, mărimea naturală a regelui Ferdinand.

O sărbătorire. Eri s'a împlinit un pătrar de veac dela înfiinţarea automobil clubului regal român.

Această aniversare a fost sărbătorită cu deosebit fast eri, în prezenţa familiei regale şi a înalţilor Regenţi.

Cu această ocazie s'a desvelit şi portretul defunctului Rege Ferdinand I, fost timp de 20 de ani preşedinte de onoare al acestui club.

Portretul este opera cunoscutului pictor Eustaţiu Stoenescu, medaliat la salonul din Paris.

Din Străinătate

Copiii în Rusia. — In Rusia sânt şapte milioane de copii, fără părinţi, fără casă, fără masă, care cutreieră ţara trăind din furturi şi fărădelegi, nici poliţia nu poate să le mai facă nimic. Azilurile sânt prea puţine pentru ei.

Copil răpit de vultur. — Copilul Mathias Arduser din Geneva, a fost răpit de un vultur foarte mare şi dus în spre munţi. Mama copilului şi alţi trei martori au declarat în scris şi sub jurământ că într'adevăr copilul a fost înşfăcat de vultur şi dus în zbor. O astfel de declaraţie a făcut şi un vânător, care a tras cu puşca în pasărea de pradă, dar nu o nimerise.

Autorităţile au trimis potere în căutarea copilului, dar cum nu i s'a putut da de urmă, primăria a poruncit să nu mai fie căutat, deoarece întreprinderea, care durează cam de mult, costă prea scump.

Bibliografii

„Engleza pentru Toţi"

— de —
GHEORGHE V. LOHAN
Profesor de limba Engleză

Preţul *130* lei

T o a t e regulile gramaticale expuse într'o formă să poată oricine să înveţe corect, uşor şi repede această limbă. La librării sau la redacţia ziarului nostru. Se poate trimite la domiciliu, trimiţându-se costul, împreună cu spesele de transport, prin mandat poştal.

Studentul, revista societăţi culturale «Petru Movilă», a studenţilor facultăţii de teologie din Chişinău. Redacţia şi Administraţia Facultatea de teologie din Chişinău.

A apărut broşura a doua din «VIEAŢA în AMERICA» de **GHEORGHE V. LOHAN** întitulată **«Zgârie Norii Americani»**

Preţul 6 lei Se poate procura dela chioşcurile de ziare, *librării*, şi la Ziarul nostru, trimiţându-se costul prin mandat postal, împreună cu cheltuelile de transport.

Cea mai răspândită foae pentru întreagă suflare românească este

:-: CULTURA :-:
POPORULUI

¿ Cuprinzând articole ¿ de educaţie naţională

Morală,
Religioasă
Literatură
Ştiinţă

NIMĂNUI NU TREBUE SĂ-I LIPSEASCĂ

Pagina Agricolă

Intrebuinţarea boabelor de Grâu

de Ad.tor. Căpitan Ovid Constantinescu

Grâul sub forme de boabe are cea mai mare întrebuinţare din tre toate cerealele. Compoziţia lor chimică bogată, le fac a fi foarte hrănitoare şi gustoase. Proba evidentă o putem avea în primul rând din tabela ce urmează,— dată în comparaţie cu celelalte cereale —, cum şi din multe alte fapte culese de către diferiţi cercetători, cari, şi-au întins observaţiunile lor până în insulele *Canare*, depe coasta de apus a Africei. Locuitorii acestor insule, fiindcă se hrănesc cu *boabe de grâu prăjit*, numite *Gofio*, îşi pot menţine frumuseţea şi sănătatea rassei lor, ceeace a stârnit gelozia Europenilor.

La fel cu locuitorii republicei *Chili* din America de Sud, cari consumă dimineaţa pâine de grâu şi smochine, la prânz boabe de grâu fiert, şi seara „turte de grâu coapte" la cuptor; din care cauză, dispun de o forţă care uimeşte popoarele ce duc regimuri bogate.

Chimia alimentară (Dr. A. POLTZER)	Grâu	Secară	Orz	Ovăs	Porumb
Apă	13.37	13.37	14.05	12.11	13.55
Substanţe Proteice	12.04	11.52	9.66	10,66	9.45
Corpi graşi . .	1.91	1.84	1.93	4.99	4.29
Substanţe extractive libere de azot	67.01	67.88	66.99	58.37	69.33
Celuloză . . .	1.90	2.45	4.95	10.58	2,39
Cenuşă	1.71	1.94	2.42	3.29	1.39

In timp de războiu, fie din lipsă de cuptoare, fie din lipsă de timp, grâul este consumat sub formă de grăunţe fierte în felul următor:

Mai întâiu se spală bine cu apă rece boabele de grâu, se pun într'un vas în care se toarnă apă de două ori cât cantitatea grăunţelor; după care, se pun la fiert. In momentul când unele boabe încep să crape, se varsă apa din vas, turnându-se altă apă amestecată cu sare suficientă pentru a le da un gust plăcut. Se fierb din nou, până când încep să crape toate boabele; când, se varsă apa fiartă, se presează zahăr pisat sau unt topit şi se servesc în porţii de câte 2 kilograme pe zi.

Boabele de grâu pisate în piuă de lemn, în special acele din varietatea «Arnăut», sunt întrebuinţate pentru colivă.

Grăunţele sfărâmate, aşa zise bulgur, sunt întrebuinţate în alimentaţie de către locuitorii din Bulgaria şi Dobrogea, pentru a înlocui orezul.

In republica *„Argentina"* din America de Sud, grâul se cultivă pe suprafeţe atât de întinse încât atunci când recoltele sunt bogate, este oferit cu un preţ foarte mic. şi întrebuinţat chiar în locul combustibilului.

Boabele de grâu mucegăit, ne putând fi utilizate în alimentaţie, sunt întrebuinţate pentru a se fabrica «*amidon*», scrobeală sau crohmală şi spirt.

Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului"

O strălucită sărbătoare

Duminică 3 Noembrie, s'a desvelit monumentul eroilor din Bragadiru — Teleorman. Serviciul divin a fost oficiat de soborul Preoţilor din cercul Zimnicea, răspunsurile fiind date de cântăreţii cercului.

Predica zilei a fost rostită de Preotul Ştefan Florescu— Frumoasa. care adâncind înţelesul evangheliei—Invierea fiicei lui Iair—face o interesantă aplicare în viaţa plină de sbucium şi de patimi a zilelor noastre. Predica a făcut profundă impresie asupra numeroasei asistenţe.

După obişnuitul parastas şi după sfinţirea apei, seria cuvântărilor o începe Pr. Ştefan Florescu, care în cuvinte entuziaste, arată însemnătatea zilei şi a monumentului in educarea sufletului naţional şi datoria sfântă de a ne întări ţara eontra duşmanilor năvalnici. Roagă pe Dumnezeu să trimită cerească-I binecuvântare.

Invăţătorul Rovenţa vorbeşte din partea comitetului de construcţie, arătând că acest monument nu e piatră rece şi neinsufleţită, ci reprezintă aevea pe cei două sute de eroi ai Bragadirului, Jertfiţi pe altarul Patriei.

Prefectul Judeţului Dl. Tuliu Panait, vorbeşte în numele guvernului.

Revizorul şcolar, Dl. Botescu, vorbeşte în numele dăscălimei teleormănene.

Primarul comunei mulţumeşte tuturor oaspeţilor.

Printre asistenţi se observă: D-nii N. Racotă, Take Slăvescu, Procuror Ţugui, Tanu Bădulescu, Inspector Abăluţă, Revizorul Botescu, Spiru Mihail, Stânculescu, Popescu— Păuleasca, Av. Piţu, etc. La masă toastează Pr. Dragnea Stănescu, Dl. Nicolae Racotă şi Pr. Florescu.

Desvelirea acestui monument a fost o strălucită sărbătoare pentru Bragadirul Teleormanului şi o fericită ocazie de înfrăţire a celor mai de seamă fii ai Judeţului Teleorman.

Un asistent

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijnit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a-şi reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului», şi prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdac Slănicul-Moldovei şi de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea: «Pentru Biserica Sf, Gheorghe din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrşim cu spor începutul încercării noastre creştineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

A mai donat pentru această biserică:
D-ra Filofteia Coculescu, Com. Cocu Argeş . . . 100 lei.

Recenzii

Apologetica

Rare ori găseşti o carte de literatură religioasă într'o formă plăcută.

Totuşi Părintele «Toma Chiricuţă» cu talent de mare cărturar, reuşeşte pe deplin să ne dea îmbinând toată arta plăcutului şi frumosului, o carte literară religioasă.

Cu toate că este numai un manual de şcoală, «Apologetica» reprezintă o yaloare nepreţuită prin frumuseţea preceptelor.

Forma în care este scrisă, e clasică desvăluind adevărul în splendoarea lui, căci porneşte dela simplu la complex, cu exemple bine documentate scrie Sfinţia Sa, că între credinţă-raţiune şi între credinţa-ştiinţă, există perfectă armonie.

Argumentele aduse despre existenţa lui Dumnezeu, dovedesc că Părintele Toma Chiricuţă posedă un stil de-o finete rară.

Vorbind despre formele religioase dintre cari unele denaturează existenţa lui Dumnezeu: Buda şi Brahma, — şi existenţa lui Iisus Christos: Iudaismul, — Părintele autor reuşeşte să aşeze ortodoxismul plin de minuni pe hotarul neînfrânt al adevărului.

Singurul fapt care poate să-i fi trecut din vedere Sfinţiei Sale, este minunea apei sfinţite cel mai mare adevăr şi duşman al tuturor formelor religioase.

Incheiu, aducând prinosul de admiraţie şi deosebit respect Sfinţiei Sale, urându-i spor la muncă şi, o nouă lucrare pentru frumuseţea pietrei din unghiul vieţii: credinţa strămoşească.

Ion Luca.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

Tipografia «Corpului de Jandarmi» Bucureşti,

3 LEI

4 PAGINI

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 1 DECEMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr 16 | ANUL IX, Nr. 302 Apare în fiecare Duminică

Onor Asoc. pt. Literatură și Cult. Popor Român. Sibiu

Cum îi lași, îndată iau câmpii

A fost destulă zarva făcută în primăvara acestui an, că la Teatrul Național din București se desfășoară bucăți de teatru necuviincioase, care departe de a fi bucăți pentru cultivarea sufletului național, mai rău îl strică. De unde Teatrul Național, de aceia se numește «Național» și de aceia e ținut cu banii dajdiilor noastre, ca să facă bună treabă de îndrumare sănătoasă a sufletului, de fapt, după cum s'a arătat atunci, prin larga descusătură care a urmat, se abate din chemarea pe care o are și degeaba mai este hrănit cu banii țării.

Gâlceava a fost destulă atunci, mai cu seamă după ce însuși Ministrul Școalelor a luat cuvântul în Senat, în chestiunea aceasta și a înfierat felul cum se lucrează la teatrul Național din București și a luat măsura ca școlarii să nu se mai ducă la teatrul la care se dau bucăți atât de ticăloase. Ai fi zis că, după toate acestea, trebuie să se fi făcut o îndreptare și că, pe viitor, nu se mai face ce s'a făcut. Se vede că și Ministeriul Școalelor a socotit așa, fiindcă am citit știrea dată de el în ziare că a ridicat măsura prin care se opreau școlarii de a călca la desfășurarea bucăților Teatrului Național din București.

Dar abia s'a dat această slobozenie și, iată, citim că Teatrul Național din București din nou s'a întors la vechile lui păcate. După cum citim în destăinuirile pe care le face ziarul «*Universul*» (21 Noemvrie a.c.), prin condeiul vânjosului său redactor d. *R. Șeișanu*, care și astă primăvară a înfierat aspru cele ce se făptuiesc la Teatrul Național din București, iar s'a început la acel teatru cu jucarea lucrărilor scârboase. Citim acolo că Teatrul Național are acum și un colț mai dosnic pentru jocurile sale, cărula îi zice «studio» și că acolo se desfășoară înaintea privitorilor bucăți și mai scârboase decât cele de pe scena cea mare; că, în acest «studio», s'a jucat acum de curând, ceva și mai scârnav decât ce s'a jucat până acum și care a stârnit turburarea de astă primavară.

Mare comedie cu oamenii aceștia! Ce-o fi cu ei, dacă una-două, nemeresc tot la stări din casele de desfrâu? Or fi lucrurile acestea atât de dulci, de le place să vadă și să arate și altora numai de acestea?

Dacă da, dacă au așa gusturi, n'au decât să facă aceasta pe proprie socoteală. Facă-și casele lor locașuri de desfrâu; vadă și guste dacă e frumos să intre astfel de apucături în familiile lor; încerce prin ei înșiși, dacă le place să și vadă nevestele și fiicele în stări pe care le dau pentru vederea altora.

Dar ce au să-și facă astfel de gusturi cu banii țării, care, fără îndoială, când îi plătim din greu ca dăjdii ale țării, nu le plătim pentru astfel de scârnăvii. Teatrul Național nu poate ființa pentru împlinirea gusturilor unor oameni cu pofte stricate. Iar dacă oamenii le au, îi privește. Golească-și punga pentru aceasta, ca pentru orice gust are cineva. Dar banul obștii nu poate fi întrebuințat decât în spre ținte folositoare obștii.

Cași cum nu ar fi în țară destulă stricăciune, cași cum nu s'ar vedea foarte des din ziare stricarea căminurilor din poftele nesăbuite ale desfrâului; cași cum lumii ar mai trebui să-i mai dai îndrumare în astfel de mârșăvii, — un așezământ înființat și ținut cu bani scumpi pentru curățirea și înălțarea gustului oamenilor, vine să mai strice și el ce a rămas ne stricat?

Chestiunile acestea ne arată însă cât de greu se face binele. De nevoie, Teatrul Național, după scuturătura de astă primăvară s'a mai oprit în loc. Numai pentru o clipă însă. Dar îndată ce s'a simțit slobod, îndată ce a simțit că a trecut furtuna, hai, mă, iar la ale noastre! Și așa oamenii au venit iar la gusturile lor, iar pentruca să nu-i mai supere lumea ori ca să mai cerce să vadă de merge, au pornit-o cu jocurile deochiate mai întâi la *studio*, la loc mai ferit. Dar iată că s'a aflat și de acolo și a urmat îndată alarma «*Universului*».

Nu sunt lăsați în pace domnii să-și vadă de gusturi nici la «studio».

Dar punem și noi întrebarea: Oare de asta îi zice «studio», ca să-și facă oamenii orice gusturi după pofta inimii? Unui locaș, unei încăperi, unei despărțituri dintr'o casă oarecare, dacă îi zice «studio», ne închipuim că trebuie să se facă în ea studiu. Cuvântul *studio* n'o fi însemnând nici gărgăuni, nici sticleți, nici tăvăleală în noroi, nici destrăbălare, ci trebuie să însemne ceva înrudit cu cuvântul studiu, care înseamnă, pe românește, învățătură. Dacă am deschide un dicționar, ca să vedem ce-o fi însemnând acest cuvânt, suntem încredințați că o să ne spuie că e vorba în el de ceva închinat studiului. Ba chiar ia să ne ostenim și să punem mâna pe un astfel de dicționar. Iată-l, îl găsim într'un dicționar englez și-l vedem dat pe franțuzește cu însemnarea de atelier artistic, va să zică odaie în care un meșter de sculptură sau de pictură sau cântare sau și de orice artă își săvârșește lucrul său. Deci tot treabă de muncă cu învățătura, încordare, silință, pentru a împlini ceva în ramura sa.

Dacă este așa, ce loc are atunci scârboșenia desfrâului ca să fie pusă în fața oamenilor? In acest atelier de pregătire, până a nu ești cu bucata pe scena cea mare, astfel de pregătiri se fac, ca să se dea în fața lumii?

Mare bătaie de joc de banul obștii este în țara asta și numai decât trebuie strigat împotrivă, că o clipă ce i, scapi din ochi, oamenii îndată dau în nerușinări. Dar dacă este așa, ce nevoie mai este la teatru de astfel de oameni? Alții nu se găsesc?

Arhim. SCRIBAN.

Hora la sate

„Țigăneasca".

Românii bănățeni din Serbia

Tratatul de alianță între România și Jugoslavia s'a ratificat în ziua de 16 Noembrie a. c. Schimbul de documente s'a făcut între d-nii: G. Mironescu, ministru de externe și Ciolac Antici, ministrul Jugoslaviei. In luna August a. c. la Belgrad s'a ținut o conferință cu privire la drepturile ce se cuvin Românilor bănățeni de sub sârbi, în urma împărțirii Banatului românesc. Punctul de vedere român a fost susținut, cu foarte multă căldură națională de către eruditul istoriograf al Bisericii românești, de d. Silviu Dragomir, profesor, la Universitatea din Cluj

Dezbaterile acestei conferințe au fost întrerupte fără motive serioase.

Dela 1918, încoace, între noi și sârbi s'au dus nesfârșite tratative cu privire la clarificarea situației românilor din Banatul stăpânit de poporul sârbesc, fără vre'un folos real pentru acești români asupriți de soartă. Delegații români, la conferința româno-sârbească dela Belgrad, ținută în această vară, au cerut—printre altele, ca: «*Biserica română din Iugoslavia să rămână atârnătoare de episcopul din Caransebeș, iar biserica sârbească din România să atârne de episcopul sârbesc din Chichinda Mare. Având fiecare din cele două biserici dreptul de a-și desvolta organizația actuală, să se creieze pentru românii din Banatul atribuit Iugoslaviei un organ de conducere bisericească, un consistoriu, în frunte cu un președinte care să fie un vicar-episcopal, supus episcopului român din Caransebeș*». Mai dreaptă cerință nici că se putea alta din partea delegației românești. Sârbii s'au arătat vitregi față de noi, cu toate că Românii au suferit ajutând pe poporul sârbesc ca să ajungă în starea înfloritoare de azi. Atmosfera creiată la această conferință de către delegația sârbească a îndurerat adânc sufletul românesc. Noi nu putem renunța la niște drepturi naționale și raționale cuvenite românilor bănățeni.

Biserica românească din Iugoslavia nu poate rupe legăturile cu Biserica națională, deoarece, Biserica românească din Banatul de sub Sârbi este organizată pe temeiul bisericii noastre naționale. Sub vremea stăpânirii maghiare, acest drept n'a fost călcat de stăpânirea streină. Noi ne mirăm că după atâtea tratate de alianță, și de înțelegere, Sârbii se angajează într'un fel față de această capitală problemă «*a banatului de sub Sârbi*», dar în practică înfăptuiește lucruri potrivnice drepturilor câștigate și înscrise în fel de fel de tratate. Delegații sârbi, la Belgrad, în luna August a. c., s'au ținut bățoși; ei doresc ca Biserica românească din Serbia să stea sub jurisdicția directă a Bisericii sârbești. Iată care este punctul de vedere sârbesc: «*autonomie largă pe seama bisericii române, cu condiția ca biserica română din Banatul atribuit Iugoslaviei să stea sub conducerea și jurisdicția bisericii sârbești*». Această teză nu este admisibilă: biserica românească nu poate fi înglobată bisericii sârbești. Sârbii să se gândească la tot trecutul de jertfă al poporului român care a făcut mult bine poporului sârbesc. Cu toate că noi am ajutat acest popor, Sârbii ne-au fost potrivnici. Când puterea turcească a împins pe Sârbii veniți din spre Adriatica în spre noi, pe Câmpia Merlelor, românii au fost alături de sârbi. Iancu Huniade a plecat întru apărarea Belgradului, și atâția români au murit pentru cauza sârbească.

Unde este recunoștința?—Azi ce fac aliații noștri sârbi?

Inchid bisericele românești și școlile din Banatul de sub stăpânirea sârbească. Ba mai mult pedepsesc pe părinții români cari-și trimit copiii la noi să învețe carte românească, cu închisoare și cu amendă de 15 mii de dinari de fiecare: așa a reclamat consiliul județian din Timișoara către Ministerul nostru de externe. Halal de o așa alianță sârbească!

N. C. Munteanu-Muntmarg

Prima lampă cu petrol

(O sărbătorire)

In luna lui Decemvrie, din anul acesta, se împlinesc 73 de ani, dela instalarea primei lămpi cu petrol destilat, pentru luminatul public al orașului București.

După cum ne arată gazeta «Propășirea», din Ploești, cu data de 10 Iunie, anul acesta, vom vedea că, încercările de destilare a păcurii, încep abia între anii 1853—1858, în Galiția, iar pela 1858 în America, amândouă ținuturi foarte bogate în petrol.

«Până la această dată, păcura era întrebuințată numai la uns. Pe la anul 1802, orașul Genua din Italia a fost luminat cu petrol brut (păcură), însă cel dintâi oraș din lume care a fost luminat cu petrol distilat (rafinat), a fost București, la anul 1857, în împrejurările următoare:

«In vara anului 1856, d. **T Mehedințeanu**, *bancher și întreprinzător român se afla într'un oraș din Germania, la Francfort. La Offenbach, lângă Francfort, a găsit la un negustor niște lămpi care ardeau cu ulei de șist, scos din cărbuni de către un francez din Hamburg numit* **Noblet.**

Intorcându-se în țară, povesti la mai mulți oameni pricepuți și cu carte ce văzuse în țări stăine. Atunci le veni ideia de a încerca să distileze păcura. Intr'adevăr, cu ajutorul lui Steege, farmacistul curții, după atunci a încercat într'un alambic de distilat flori, să distileze păcura scoasă de **Steride**, *ginerile lui* **Păcurăteanu**, *din puțurile dela Păcureți.*

Lichidul obținut prin distilare era cu desăvârșire mai pre sus de uleiul de șist al lui Noblet, atât ca lumină și miros, cât și ca preț.

Astfel că în toamna anului 1856, s'a prezentat la licitațiunea pentru luminatul orașului București, dând prețul de 356 lei vechi pentru o lampă pe an, pe când concurenții, care întrebuințau uleiul de rapiță, — iar când erau geruri mari, pe cel de nucă, care nu îngheța ca cel de rapiță —, oferiră 600 lei vechi de lampă. Contractul cu d. Mehedințeanu a cărui ofertă se prezenta în condiții bune, fu încheiat cu sfatul orășenesc la 8 Octomvrie 1856 și aveau să intre în execuție la 1 Aprilie 1857».

Deci, prin Decemvrie 1856, s'a putut instala pe numele lui Martin Mehedințeanu, prima fabrică în România de distilat petrol, lângă Ploești, la Râfov între ape. Așa dar, în luna aceasta, se împlinesc 73 de ani dela instalarea primei distilări sistematice în industria petroleului din lumea întreagă și a primelor lămpi cu petrol distilat, pentru luminatul public al orașului București.

Iată dar că Bucureștii, joacă un rol foarte important în industria lămpilor amintite, așa că este nevoe ca și poporul întreg să știe aceasta.

Diac. V. FUSSU

Stăpân și Slugă

(Dela cărțile «Astrei»)

Mulți dintre românii noștri nu-și dau seamă nici acum, la unsprezece ani dela unire, că nu mai sunt slugi ci stăpâni în țara lor. Robia de veacuri a pus o pecete grea pe sufletul nostru, pecete ce pare că nu se șterge așa de ușor.

Românii au fost totdeauna în toate ținuturile țării cuviincioși cu străinii cari s'au pripășit printre noi. Nu ne gândim că azi n'ar mai trebui să fim cuviincioși. Și azi trebuie să ne purtăm omenește cu toată lumea, să-i dăm fiecăruia cinstea cuvenită. Dar de aici și până la o purtare slugarnică cu străinii este o mare depărtare. Nu numai țăranii dar avem și domni cari spun și azi grofilor și baronilor unguri sau bogătașilor de alte neamuri: «Măria ta» și se pleacă înaintea lor până la pământ.

In multe părți vechii slujbași cari ne-au rămas dela unguri, dela nemți sau dela ruși sunt și azi ținuți în mai mare cinste de către popor decât slujbașii români. Străinii bogați sau pe cari i-am apucat odată în slujbe mari chiar dacă azi nu mai au nici o slujbă sunt adeseori mai prețuiți de popor decât slujbașii români de azi. Altfel ne ridicăm pălăria și altfel vorbim până azi în fața străinului decât în fața românului.

E aceasta o moștenire rea și înjositoare din vremea robiei noastre, și trebuie să ne desbrăcăm de ea. *Dregătorilor românești trebuie să le dăm toată cinstea*, cel puțin cât le-am dat celor străine.

Ce am dat atunci nu numai din bunăcuviință, ci și *din frică*, trebuie să dăm azi din *dragoste și mândrie națională*.

Fiindcă în unele ținuturi românești veacuri dearândul n'am avut slujbași diregători români e o rătăcire grea să se creadă că noi nu putem fi diregători așa de buni vrednici de cinste ca străinii. Pentrucă cunoaștem pe unul sau pe altul din sat, nu-i nici o pricină când acela ajunge la o slujbă că nu-l luăm în seamă ci să zicem: «Nu-l cunosc eu».

Toate neamurile slobode sunt conduse de *oameni ridicați din sânul lor*. Când îi disprețuim pe aceștia ne disprețuim pe noi înșine, dintre cari unii se ridică la locul de conducere sau de poruncă.

Mulți români fac și azi numai un lucru de mântuială ca și când ar lucra și azi pentru străini, nu pentru ei. Sluga mai ales, sluga rea dacă nu e ochiul stăpânului mereu asupra lui lucrează rău și, puțin mai mult tândălește. Aproape fiecare om lucrează mai cu grijă, mai bine, mai harnic pentru el, decât pentru străin. Altfel plivești grâul, holda ta și altfel a străinului. Și iată unii dintre noi lucrează și acum în moșia sa, în casa sa ca și când n'ar lucra pentru el ci pentru altul.

E și aceasta o moștenire rea, de pe vremea când eram slugi, nu stăpâni. Românul știa că partea cea mai bună a muncii sale o ia stăpânul și nu el și nu-l trăgea așa de tare inima la lucru.

Dar azi nu mai este așa. Astăzi tot ce agonisim tot ce câștigăm tot ce lucrăm, *adaogă bogăția noastră, a țării și a neamului românesc.* Nimic nu mai îngrașe pe alții din munca noastră. Birurile ce le plătim nu le mai dăm pentru o țară sau pentru un popor străin, ci pentru întărirea țării noastre. Deci *stăpâni* fiind azi trebuie să fim *mai cruțători decât înainte, mai harnici.* Numai sluga cea rea ajungând stăpân în loc să agonisească mai mult mănâncă și ce are, și nici gând să se facă mai harnic și să lucreze mai pipăit, mai cu grijă. Numai de țigan se spune că ajungând împărat mai întâiu pe tatăl său l-a spânzurat.

I. Agârbiceanu

Bărbierii s'au mai cuminți

De câte ori se adună, bărbierii nu uită să ceară dreptul de a putea călca ziua Duminicii prin lucrul lor. Tocmai pentrucă-i știm că umblă după astfel de îngăduințe, noi citim totdeauna ce se face în adunările lor, pentruca să ne dăm seama dacă nu se face vreo îndreptare în sânul lor.

Ei de mult și-ar fi avut împlinită această cerere a lor, dacă nu le stăteau împotrivă slujbașii lor și slujbașii ceilalți, ceva mai luminați, cu numele de „funcționari comerciali". Guvernele sunt prea slabe și de multe ori sunt gata să dea învoiri pentru fel de fel de încălcări, pentruca să aibă lumea de partea lui și să-i dea votul. Dacă nu era însă slujbașii mai mărunți, care sunt ceva mai mulți decât proprietarii bărbieri, drepturile Duminicii, ca zi a Domnului, de mult erau călcate.

Iată acum o nouă adunare a bărbierilor, e adevărat, nu a bărbierilor obișnuiți, ci a celor care încârlionțează pieptănătura femeilor, așa zișii «coafori de dame». Două zile și-au ținut adunarea lor în București, despre care citim în «Universul» dela 27 Noemvrie a. c. Potrivit obiceiului nostru, am luat la citit și darea de seamă a acestor bărbieri, dar spre mirarea noastră n'am mai găsit cereri împotriva repausului duminical, cum se găseau la ceilalți bărbieri. Fiind bărbieri și aceștia, urmau să ceară și ei la fel. Totuși nu numai că nu cer, ci ei singuri fac gură pentru ținerea în seamă a repausului din ziua Duminicii.

Aceasta înseamnă că au văzut și ei că nu merge și în loc să se mai lupte pe calea aceasta în care au destui potrivnici, au găsit cu cale că e mai bine să ceară cu toții ca repausul să fie ținut în seamă de toți. De fapt, de asta și cereau ei desființarea repausului. Fiindcă unii nu-l țineau, iar alții îl țineau și perdeau, au zis că mai bine să fie cu toții slobozi. Văzând că aceasta nu se poate, cer acum singurul lucru cuminte: Toți să fie datori să ție repaosul.

Așa da și aceasta o lăudăm și noi. Pe calea aceasta nu va mai fi ceartă cu slujbașii din negoț, care țin și ei adunări foarte des și nu se lasă, și care odată cu bărbierii pomeniți, au avut și ei o mare adunare la Roman, în care s'a tratat chestiunea și a repaosului și a beției cele două bube cu care ei se luptă fără încetare.

Noi însemnăm cu părere de bine că bărbierii au ajuns la oarecare cumințire și și-au dat seamă că ce vor ei nu se poate. E mai bine să intre și ei la rânduială și la bună înțelegere cu toți slujbașii lor, pentrucă așa va fi spre folosul și al unora și al altora.

N. Silureanu
Profesor Universitar

„Cina Impăratului"

«Fericit este cel ce va prânzi în «împărăţia lui Dumnezeu». Luca XIV—25.

Frate Creştine,

Din noianul frământărilor pământeşti, din noianul grijilor care ne urmăresc pas cu pas în viaţa aceasta, clipele se scurg încet, strecurându-se prin sita vremei odată cu ele şi viaţa noastră de călători ai acestui pământ. Isvorul nesecat de învăţături dătătoare de viaţă, curge prin lume, adoptând inimile însetoşate, ale acelora care aleargă să guste din apa limpede pe care o găsim în sf. Evanghelie a Domnului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos. Unde este comoara suletului nostru, unde este comoara împletită cu mărgăritare, dacă inima noastră nu a gustat cel puţin o picătură din sublimele învăţături ale sf. Evanghelii? Câtă fregezime nu da florilor picătura de rouă, căzută peste noapte! Petalele lor şi inima mirositoare, aduc mărire Domnului în faptul dimineţii, când lumina se luptă cu întunerecul, când aurora se iveşte la răsărit, făcând loc razelor pline de viaţă ale Soarelui de primăvară. Picătura de rouă binefăcătoare este şi cuvântul Domnului plin de învăţătură pe care ni-l prilejueşte sfânta Evanghelie din Cina Impăratului.

Frate Creştine,

Ascultă ce spune Domnul: «Un om oarecare a făcut o cină mare, la care chemase pe mulţi şi când totul era gata, a trimis slugile sale ca să-i vestească. Dar unul, a spus că a cumpărat moşie şi se duce s'o vadă, altul că a cumpărat boi şi vrea ca să-i încerce şi altul că şi-a luat femee şi nu poate ca s'o lase pe ea.

Acestea au supărat pe Domnul casei şi îndată a poruncit sa să-i adune la masa sa pe săraci şi nevoiaşi, schiopi şi orbi». Două sunt învăţăturile mai de căpetenie pe care le putem desprinde din aceste cuvinte şi anume:

La masa noastră să nu chemăm pe cei sătui şi avuţi, ci pe cei flămânzi şi săraci, căci avuţii care au tot ce le trebuie, sau că nu vin sau că îţi vorbesc de rău la masa ta când vin, pe când săracii cu bucurie se ospătează din masa ta, pomenindu-ţi neamul şi rugându-se pentru sănătatea ta. Al doilea, învăţăm că omul care a făcut masa este însuşi Dumnezeu, masa este mântuirea, la care tot neamul omenesc a fost şi este chemat; bucatele date oaspeţilor la masă, sunt cele trei mari virtuţi creştineşti: «Credinţa, nădejdea şi dragostea».

Fraţilor, Stăpânul cerului şi al pământului ne chiamă la masă. Ospăţul ce ni se prăgăteşte este aşa de bun în cât cel ce va mânca din el nu va flămânzi în veci şi viu va fi în împărăţia cerului. Domnul ne chiamă la masă şi noi fugim, fără să ne gândim că în mâna lui este viaţa noastră, fericirea şi mântuirea noastră. A trimis Domnul slugile sale ca să cheme la masă omenirea şi ei au alergat mai întâi după grijile lumeşti. Slugile sunt profeţii şi apostolii şi dacă de ei nu a ascultat oaspeţii cei învitaţi, Domnul a trimis pe însuşi Fiul său cel iubit, ca să le descopere mărirea şi frumuseţea cerului, iar sătuii şi avuţii nu l'au ascultat, şi l-au scuipat, l-au bătut şi l-au răstignit, pironindu-l pe crucea depe Golgota. Sângele care a curs picătură cu picătură, a curs ca să spele păcatele omenirii, a curs ca să spele murdăria sufleteasă în care zăcea omenirea de veacuri. In urma răstignirii lui, din ospăţul cel nesfârşit au venit toate popoarele pământului, săraci şi bogaţi, păgâni de altă lege ca să se ospăteze să mănânce din pâinea Dumnezeirii, care însănătoşează trupul şi înalţă sufletul şi inima către sferile mai presus de Soare.

Frate Creştine,

Lumea este plină de deşertăciuni. In lume toate sunt schimbătoare, în lume toate trec, dar cuvintele Domnului nu trec niciodată; «pământul şi cerul va trece, dar cuvintele mele nu vor trece niciodată». Dacă prin lume trece şi viaţa noastră de o clipă, când ne vom duce dincolo în cea veşnică, acolo când vom fi în faţa tatălui ceresc, ce vom răspunde noi când ştim că în tot ceasul ne chimă să ne ospătăm din învăţăturile Evangheliei sale? Incotro se vor rătăci privirile noastre atunci, când vom auzi glasul lui. «Veniţi, binecuvântaţii Părintelui meu... sau duceţi-vă, dela mine blestemaţilor în focul cel veşnic... Ospăţul este pregătit în or'ce clipă, numai voi, creştini ai pământului, mergeţi de gustaţi şi veţi vedea cât de bun este. Lăsaţi grijele lumei, care sunt trecătoare, lăsaţi moşiile boii şi femeile şi mergeţi la ospăţ.

Pe fiecare dintre voi Domnul vă primeşte cu bucurie. Nu arde sufletul vostru, nu svâcneşte inima voastră după învăţătura Domnului care stăpâneşte lumea şi cerul? Cine este mai mare ca Domnul? Cine este cel ce a înfrumuseţat cerul cu stele, pământul cu flori, cu ape şi cu dealuri mândre? Domnul cel ce le a zidit şi ne-a zidit. Prânzul lui este prânzul tuturor, Cina lui este mare şi bogată şi cei ce vor prânzi din cina lui nu vor flămânzi în veci şi vor fi în împărăţia Tatălui Ceresc.

Amin.

Pr. Dem. I. Iliescu

Cea mai răspândită foaie pentru întreaga suflare :-: românească este :-:

:-: CULTURA :-: POPORULUI

¿ Cuprinzând articole ¿ de educaţie naţională

Morală,
Religioasă
Literatură
Ştiinţă

NIMĂNUI NU TREBUE SĂ-I LIPSEASCĂ

Răvaşe Intime

Copilărie tristă.

Dragă Zoiţo,

Mă 'ntrebi, cu mult interes, despre bătrâna ta prietenă Ruxanda şi vrei să ştii dacă, după atâtea chinuri, după atâtea vicisitudini ale vieţei tot mai trăeşte, tot mai ştie a le îndura cu atâta răbdare, cu atâta credinţă.

Da, da, trăeşte, trăeşte istovită de alergături şi de jertfe pentru aproapele şi pentru cultura poporului. Mintea îi e mai limpede decât undele cristaline ale isvoarelor, iar povestirile ei te farmecă, te 'ncântă ca freamătul pădurilor, ca murmurul apelor, ca adierea vânturilor, ca licărirea razelor de soare la asfinţit...

Ce lemee încântătoare!

Eri am stat cu ea mai bine de două ceasuri în ceardac şi mi s'a părut că timpul îşi strânsese aripele se oprise din aprigul lui sbor, numai c'a s'asculte ciripirile acestei rândunele întârziate pe tărâmuri viforoase şi reci.

Nu să vaită nu să plânge, nu cere doctorii leacuri pentru prelungirea vieţii; iar moartea o aşteaptă zâmbind, o aşteaptă ca p'o prietenă, când ar veni s'o ia şi s'o ducă pe căile eterice, pe căile azurii ale cerului, pe căile îmbetite de nori argintii tiviţi cu aur şi cu miliarde de safire, briliante şi topaze...

Stă pe patul de lemn, acoperit cu scoarţe vechi pe cari se văd chenaruri minunate verzi, albastre civit, portocalii, roşii, şi negre, le pipăe cu mâinele ei albe şi moi ca aripele de porumbel şi pe ele înumără şi deşiră parcă din fuiorul de în meliţat, deşiră, deşiră şi povesteşte amintiri stinse, vechi, vechi, dar întipărite în inima ei, amintiri din copilăria ei tristă.

Eu ascult şi mă 'nchin şi trag scăunelul meu, aproape tot mai aproape, ca să nu pierde nici ea măcar o notă, nici măcar un suflu din această simfonie a unei vieţi amar trăite, dar care văd că se va încheia în raze strălucitoare de glorie neperitoare, aşa va rămâne pentru popor şi pentru noi, Ruxanda.

* * *

Da, da, Zoiţica voiu face, cum zici tu, zilnic o voiu cerceta şi cred că voiu isbuti, voiu scoate dela ea comori, comori da, căci comoară a fost această femee pentru ţara noastră.

Exemplu va fi nouă acum, exemplu şi generaţiilor viitoare.

Ceeace ştim noi e nimic, alături de ceia ce sper să descoper din destăinuirile ei sincere şi curate ca argintul.

Şi povesteşte atâta de frumos!..

Şi spun drept — că deşi ţi am făgăduit—că-ţi voi comunica tot aceia ce aflu de la ea, totuşi nu mă simt în stare d'a reda totul aşa de frumos, cum le îngână ea.

Curg din gura ei mărgăritare.

Ieri mi-a descris copilăria ei tristă şi mi-a făgăduit că — rând pe rând — îmi va deşira şirul de mărgăritare pe care eu d'atâta vreme vreau să-l adun—bob cu bob — şi să ţi-l înfăţişez înşirat p'un fir de mătase aurie sporit de pe fus, tors chiar de ea.

Deşir, înşir, boabă cu boabă; deşir, înşir—ascult la tot ce spune Ruxanda, şirul de cuvinte e prins după tactul greeraşului, care cântă, cântă duios, sub pervazul uşii. Timpul ca şi mine, ascultă, ascultă. S'a oprit din sbor, el ca şi noi toţi, voeşte a lungi un termen, a asculta destăinuirile unei vieţi duse în căi de lumină, în căi de iubirea aproapelui, de muncă şi de abnegaţie,

Ş'a fost o fanfară de luptă această viaţă ş'a cuma se tingeea ca para de opaiţă, piere ca un circuit feeric al unui curcubeu, după o groasnică furtună.

Cu degetele, Ruscanda, urmăreşte florilé chenarului şi suspinând îngână:

— Ei da; *Viaţa noastră seamănă cu o candelă aprinsă de o mână necunoscută, stinsă fără măcar a şti cu ce scop a fost aprinsă.* Vrei a şti cine sunt, vrei a scormoni şi cerceta cutele ascunse ale inimei mele, a dovedi cum a fost copilaria mea, acum când viaţa mi-e povară şi zilele înumărate?..

Ei bine da, da, nu faci rău, vei afla lucruri interesante, duioase, triste unele, mizerabile infame; teribile altele şi tu vei alege, vei clasa vei năvădi şi ţese jurubiţele ce-ţi voiu încredinţa ştiu că vei face o trâmbă de a cărei lungime seva mira o lume; cu ea vei putea înconjura pământul şi tot îţi va mai rămâne, vei putea din ea s'ajungi până la stele.

Şi, ele, cari ştiu viaţa mea, o să tremure şi mai mult de cât au tremurat de veacuri.

M'am născut la 1857 într'un orăşel care—odinioară-a fost capitala acestei ţări; iar azi e'n decădere şi ruină. Părinţii mei erau oameni d'o frumuseţe uimitoare şi d'o sănătate de fier. Mama era din neam boeresc, dar fiind rămasă orfană de mamă şi intrată pe mâini de mamă vitregă, crescuse ca un trandafir plin de spini, crescuse între ţigani.

Tata, neam de arnaut, era crud, dar vrenic; cinstit, cavaler şi vecinic amantul fetelor de boer ş'al doamnelor din aristocraţie. Viaţa între cei doi soţi din această cauză era un martir, traiau certându se, insultându-se bătându-se ca orbeţii. Totuşi avură doisprezece copii, doi muriră şi eu fiind întâia între fraţi, fusei martură la cele mai grozave şi mai ruşinoase scandaluri. Bunica mea, soacra mamei, căruia noi îi ziceam *Butulica*, era o mizerabilă, ea asmuţea pe tata şi era veselă când vedea că el o'nhaţa la bătae. Arnăutul, nu se'ndupleca nici la rugămintea nici la plânsetele noastre. Concertul acesta sinistru, nu-mi iese nici acuma din urechi. Biciul, funia udă, intinse pe spetele bietei mame, palmele plesnite pe obraji de tata, spre satisfacerea bunicii, m'au făcut a rămâne în minte cu groază de ele şi'n suflet cu o ură în contra tutulor bunicilor din lume!..

Când fugia d'acasă mama, bunica ne bătea pe toţi, ne blestema că semănăm cu ea, mi-aduc aminte c'o ponegrea, ca s'o urâm şi pe cea mai mică dintre surori a băga-o iarna'n zăpadă. Să crape, de ce s'a mai născut, striga Buta, iar noi cei patru c'atâţi eram atunci, ţipam de hăuia pământul, întindeam de surioara noastră, iar în bunica, asvârleam cu coceni. Când am scăpat fata ş'am adormit-o în copae, cei trei am îngenunchiat la sfântu Nicolae, i-am aprins candela şi ne-am rugat de el să ia pe zgripţuroaica de Buta şi să ne redea pe măicuţa noastră...

Cu bine Zoiţico, ce voiu mai prinde de la Luxandra'ţi voiu mai scrie.

Baba Visa

Amintiri din Mânăstire

Părintele Teofil

Pentru Lucreţia

Când am păşit pragul crângului, amurgul îşi lăsa umbra. Ultimile raze ale soarelui se scăldau în lacul ce adormise de mult.

— Ei bine, îmi spuse prietenul meu de drum, cărarea aceasta am bătut o de atâtea ori, când veneam mai des la mânăstire!

E he! Dar n'ai fost stareţ prin meleagurile aistea!

— Nu! Insă am avut un frate care s'a călugărit.

— Cum îl chema?

— Părintele Teofil, frumos flăcăiandru!

— Păcat! Dar cum s'a întâmplat?

— Iacă aşa e omul, după ce învaţă mult s'apucă să se gândească la însurătoare.

Cum?! Păi aşa e dat dela Dumnezeu!

— O fi!.., Apăi, nu ştiu ce să mai zic .., Era în ultimul an la Teologie, — tatăl nostru spunea sătenilor, :

— «Amu, voiu avea bucurie mare, căci feciorul meu tare-i de treabă»!

— «Şi se făcu el călugăr?!—

— Da! Noi nu ştiam că un drac de fetişcană, frumoasă şi ea, îi furase inima de mulţi ani.

— Era din satul vostru?

— Dela noi, fata unui boer ce-şi avea conacul mai departe de căsuţa noastră. Băiatul îşi termină studiile, merge la taica şi-i spune:

«Taică, cred că a venit timpul să mă însor»!

— Bine copilul meu, alege-ţi fata!

— E aleasă de mult tăicuţă; Smaranda boerului Mihai.

— Se poate una ca asta, fătul meu?!

Tu ştii doar, câtă vrajbă port acestui ciocoiu»!

„Cu câţi-va ani înainte, intrând vitele noastre în ograda boerului, tata se dusese să le scoată afară, cerând iertăciune. Dar boerul câinos din fire, îl bătuse, el însuşi, până la sânge. De atunci tata îi jurase răsbunare şi-i purta veşnică ură. Acum era neînduplecat.

Băiatul îi spuse:

— «Mă voiu, face călugăr şi la casa ta n'am să şed»!

Taica, văzând că cel ce trebuia să facă fala neamului nostru, apucă un drum potrivnic dorinţii lui, se'mbolnăvi, zăcu greu vre-o lună apoi, în blestemul morţii, îşi dădu obştescul sfârşit:

«Pân'ce nu mă vei chema să te iert, să nu-ţi dai sufletul»!

Iar frate-meu, intră în Mânăstire şi'n câţi-va ani ajunse stareţ.

Oh! Sărmanul aci îşi ispăşea păcatul! Eu veneam des să-l văd, dar era trist şi vorbea puţin.

Işi vedea de slujbă cu atâta sârguinţă, încât cred că s'a dus în rândul sfinţilor!

— Fata boerului n'a plâns?

— Ce să plângă! s'a măritat fără să se gândească la el.

— Părintele Teofil aflase?

— Da, într'un târziu, — atunci s'a închinat şi a grăit în murmur:, «Dumnezeu să-i dee fericire»!

De-atunci slăbise mult.

. . . . . .

Prin Sâmbăta Patimilor, când m'am dus să-l văd, era în ghiara morţii. In jur, călugării băteau metanii, iar deasupra capului, candela pâlpâia cu-o lumină slabă.

L'am întrebat ce-l doare.

«Iată, îmi zise, moartea îşi întinde giulgiul să-mi acopere trupul din ţărână. Frate, să spui Smarandei că Părintele Teofil, duce iubirea lui întreagă, pe tărâmul lumii veşnice».

— Doamne, aşa a fost cum a spus Taica. Inaintea morţii a strigat cu ultimai putere: Tatăl meu, iartă-mă!». Apoi, când Domnul a luminat piatra din capul unghiului cu facla Fiului său;—s'a stins.

Nici n'am simţit când am eşit din crâng. Cerul începuse să-şi culeagă lumina nopţii strângând luceferii în taină, iar prietenul meu cu ochii'n lacrimi sfârşi.

«Aşa a fos să fie. Cel de sus orânduesţe viaţa omene ască.

Din ale lui Neculai Beldiceanu-tatăl

Neculai Beldiceanu-tatăl a fost fiul căminarului cu acelaş nume, din Preuteşti Judeţul Fălticeni (fost Suceava).

Profesorul, arheolog şi poiet, era căsătorit cu frumoasa «Coana Aglaia», cum îi ziceam noi, fiica preotului învăţător Gheorghe Lateş, din Rădăşeni. Acolo l-am cunoscut, acum peste 40 ani trecuţi.

Multe dintre poeziile dar mai ales delicioasele pasteluri ale lui N. Beldiceanu sunt cunoscute.

Poetul îşi adora soţia. Totuşi, ca mulţi alţi oameni de geniu, avea şi el slăbiciunile lui. Umblând după cercetări arheologice, pela Stroeşti Băiceni, în jurul Cotnarilor, nu odată îşi uita datoriile conjugale.

Muncitu-sa biata c. c. Aglăiţa ca să-l hotărască a-şi părăsi păcatele, dar şi de izbutea uneori era numai vremelnic. Uneori, cerca să ia măsuri drastice: îl lăsa să guste amarul traiului de unul singur prin Iaşi, îşi lua copiii şi venea la părinţi, în Rădăşeni. Atunci, poietul îi trimetea poezii, ca s'o înduioşeze.

Depe timpul acela, 1888—1890, mi-a dat răposata soţie necăjită copiile următoarelor trei poezii, despre care nu ştiu dacă se vor fi mai publicat sau nu.

Astăzi, când ambii soţi sunt porniţi în călătoria de veci, cred că pot să le dau la lumină.

Serafim Ionescu
Fălticeni

PRIN NORI

O nori!... cât sunteţi de fericiţi,
Când voi călătoriţi,
In cele depărtate zări!
Şi cum aş vrea macar a mele oftări
Să vă'nsoţească
Pân'la respintenea cerească.
De sus, din înălţimile seninului,
Pe aripa dorului şi a chinului
Când aş putea să plec,
Să trec.

In lungul elerului
Pe sub razele ochilor cerului,
Pe d'asupra năzuinţelor omeneşti
Şi să'ntreb pe luceafărul ce'n albastru
Trăieşte, ca un sihastru,
Sub ce lopată

Iubirea'mi stă îngropată?!.
Apoi, în dreptul pământului
Să mă opresc pe coama vântului,
Acolo, unde se topeşte,
In raze apuitoare,
O floare

A cărei dragoste mă sfârşeşte....
S'o văd,... să plâng,
Cu-a mele lacrimi stelele să le sting,
Să rămână cerul orb şi rece
De întunerice,
Şi'n hausul pustiu
Murind,... nimic să nu mai ştiu!

NIC. BELDICEANU, (tatăl)

Vulpea, Lupul şi Epurele

— FABULA —

Intr'o pădure îndepărtată, îşi avea locuinţa o vulpe, un lup şi un epure. Intr'o zi lupul, veni la vulpe şi o rugă dacă are, să-i da puţină mâncare, că e tare flămând.

Vulpea, îi spuse că bucuroasă iar da, dar n'are. Da să nu lase flămând pe lup, vulpea îi spuse că îi va da în cursă un epure crud, dar cu o condiţie că să se înfrupte şi ea din el.

Cum lupul era flămând, se învoi numai decât şi plecă de se ascunse în marginea unei cărări.

Vulpea, lingându-se pe bot, plecă numai decât spre locuinţa epurelui. Cum ajunse aci, începu a striga pe epure.

— Acasă eşti cumetriţă?

— Acasă. Dar cine este!

— Eu cumetriţă. Ce credeai că e altul! Zise vulpea linguşindu-se.

— Dar ce vânt te-a aruncat pe la mine?

— Uite cumetre, dădu-i peste o bunătate de grădină, plină cu varză şi cu trifoi fraged. Dacă vrei să mergi acum cu mine, hai ca să nu descopere altul bunătăţile.

Epurele, atras de bunătatea trifoiului, se lasă încântat şi plecă cu vulpea.

. . . . . .

Lupul, căruia îi venea apă 'n gură, ardea de nerăbdare să se vadă sătul şi să gând a-i trage o cacealma vulpei.

Ochind o cursă, pe care o pusese un vânător, făcu planul repede. Insfârşit pe cărare, se vedea venind epurele cu vulpea. Când epurele ajunse în dreptul lupului, acesta îl înşfăcă de grumaz, trântindu-l la pământ.

Lupul, începu să înfulice cu o poftă nebună, din carnea fragedă a epurelui, iar vulpea, şedea de lături şi se uita

Dar ne mai putând răbda îi zise lupului:

— Hei cumetre, or uitaşi promisiunea?!..

— Ba nu cumetriţo, dar gustai să văd dacă-i bună. Hai mai încolo din cărare, uite colo sub copacu cela.

Ajungând aci, lupul rugă pe vulpe, să aşeze niţel frunzele cu picioarele, ca să poată fi patul bun după dejun. Dar vulpea nimerind cu picioarele în cursă, se prinse acolo.

Lupul mâncă tot epurele singur şi plecă, iar vulpea, fu împuşcată de vânător şi tăbăcită.

Morala: Nici odată nu căuta să duci pe altul la peire şi întotdeauna, îndreaptă-l pe calea cea bună, «Căci cine face altuia rău, pătimeşte şi el la fel ca vulpea, care a pierdut pe epure».

Ionel Demetrescu — Găleşti.

Progresul Scoţian de după răsboiu

de **Gheorghe V. LOHAN**
Prof. de Limba Engleză.

Priviri generale

Scoţia e «Moldova» Insulelor Britanice.

E situată la nord de Anglia, pe o suprafaţă de aproximativ 49 mii km. p. şi cu o populaţie de circa 10 milioane suflete.

Partea dela nord şi nord-vest numită «*the Highlands*», este un teren muntos pitoresc, cu numeroase lacuri; partea dela sud însă, numită «*the Lowlands*», e un teren agricol foarte fertil, şi bogat în tot felul de minerale. Industria pescăriei este foarte desvoltată.

Intrêgul teritoriu e împărţit în 33 de districte, cari se conduc aproape separat.

Capitala Scoţiei este în «*Edinburgh*» (600,000 de locuitori), un oraş mare comercial şi industrial, dar mai ales cultural; iar «*Glasgow*» (un milion de suflete), e al doilea oraş important al acestei provincii din Insulele Britanice.

Scoţia a fost pentru multă vreme un stat separat, însă în anul 1603 se uni definitiv cu Anglia sub Regele James al VI-lea, care se sui şi pe tronul Angliei sub titlul de James I.

Scoţianul.

Scoţianul e o fire bine dispusă, mereu vesel. Un om plin de vieaţă. Tocmai în contrast cu firea serioasă a Englezului, din care cauză e foarte plăcut însuş Englezului. Are o minte cu vederi radicale asupra lucrurilor şi timpului în care trăeşte. Pe drept sau nu, Scoţianul este caracterizat ca un tip al avarului.

Multe din obiceiurile şi muzica Scoţianului sunt asemănătoare celora din Moldova.

Literatura scoţiană e foarte bogată şi plină de poezie. Mulţi scriitori scoţieni au un renume mondial.

Simboluri naţionale.

Costumul naţional al Scoţianului este foarte pitoresc şi mult iubit de Englezi, ca şi de oricine îl vede.

Simbolurile naţionale ale Scoţianului ar putea fi, acel instrument muzical ca un fel de cimpoiu şi numit «bagpipe», cum şi acea fustă plisată numită „*kilt*" pe care o poartă bărbaţii în costumul lor naţional. Ele aduc un suflu al ţării chiar celor cari nu sunt Scoţieni. Te fac să te opreşti şi să te minunezi. Fiecare mărunţuş din costumul său, te face să stai curios în loc, să-l admiri şi să te pună pe gânduri!..

Centura lui strânsă pe talie, tolba de blană ce-i atârnă în faţă pe genunchii goi, şi acea săbioară mică cât un stilete ca la cavaleria de odinioară,—în locul istoricului iatagan scoţian—,cum şi muzica lor mistică zisă din acel curios cimpoiu, sunt lucruri destul de uimitoare pentru un străin, cari să-i aducă din romanţa şi misterele Scoţiei, despre codrii întunecoşi şi munţii căţăroşi, despre loialitatea Scoţianului, şi cauza lui pentru care a luptat atât şi totuşi a pierdut-o.

Avântul Industrial.

In ultimii ani de după răsboiu, *mari schimbări de progres* au avut loc în Ţara Scoţienilor.

Imediat la începutul răsboiului, mondial, toată inteligenţa şi energia Scoţiei se devotă serviciului public.

In primii ani de după răsboiu, *industria scoţiană* se desvoltă peste tot ceeace a fost vr'odată, lucrându se cu o mare febrilitate în a se face faţă necesităţilor engleze şi celor ale Aliaţilor. Niciodată nu a fost un atât de mare flux de ordine, şi niciodată nu a fost făcut atâta lucru excelent,—mai bun mai rapid, găsindu-se procese cu mult mai economice—,în scopul de a putea astfel îndeplini cererile nouă imperative, cu lucrători educaţi şi specializaţi.

Inainte de răsboiu, lucrul în laboratoriile fabricelor a fost dirijat mai curând pe baze academice; dar după răsboiu, cercetările în laboratorii au fost duse cu *mari rezultate practice*

Moş Nicolae

Destăinuire

de D. I. DOGARU

Ploaia de dimineaţă, începută ca o bură deasă şi măruntă se preschimbă către miezul zilei într'un torent cu bulbuci. Adăpostul copacilor din pădure nu ne era de mare folos, căci într'un târziu ne trezirăm leoarcă de apă. Apa se scurgea în şiroaie printre crengile goale şi în ropot înfiorat se scuturau la pământ frunzele îngălbenite. Cădea seara pe nesimţite cu grabă, acoperind firea într'un vestmând ud de apă. Nici prin gând nu ne trecea să încărcăm butuci tăiaţi, în bărci, ci ne chibzuirăm că mai bine ar fi să mânem peste noapte la o casă din cele ce sunt împrăştiate pe locurile acestea, până a doua zi când vom începe lucrul din nou. Ne-am încărcat boclucurile în spate şi pe întunecate, am poposit la uşa casei lui moş Nicolae.

Băturăm în uşă. Din casă ne răspunde glasul moşului şi până să ne scuturăm picioarele de noroiu, moşul şi răsări în tindă, cu mâna pe clanţă.

—«Bată-vă norocul, să vă bată! Aşa-i că v'a murat ploaia ca pe nişte popândoci ?

Amarnic noroc aţi mai avut la tăiat lemne! Dar bine că aţi nemerit pe coclaurile astea! Iacă-tă eu făcui focul la sobă: îmi spunea mie inima, că are să-mi cadă mosafiri».

In casă răsbătea un miros ademenitor de gutui coapte, iar pe la icoane atârnau crenguţe îmbelşugat încovoiate, de greutatea boţurilor aurite. Căldura sobei ne desmorţea mădularele rebegite de umezeală.

—«V'o fi foame, gândesc eu...» şi până să-i răspundem, moşul dispăru pe uşă în tindă şi de-aici auzirăm paşii în cămara de alături.

Afară noaptea căzuse greoiu, cu vânt despletit în şuer prin crengile goale de frunze. Streşinile casei storceau stropi mari ca nişte lăcrimi grele vărsate dureros. «Toamnă»... mă gândii în mine şi un fior rece din năuntru inimei, mă înfioră; nu-i departe şi iarna...

Ivan, omul meu de ajutor, îşi desbrăcase haina umedă aruncând-o pe sobă; apoi cu mişcări necugetate, dus pe gânduri îşi despletea aţele dela opinci. Intr'un colţ la mijlocul celorlalte o icoană de lemn înegrită de fumul anilor, proecta în lumina sărăcăcioasă a lămpei, un Cristos răstignit mai trist decât în clipa fatală. Ochiul de geam era doar o pată neagră desvălindune o parte din întunecimea nopţei. Ploua mereu cu belşug de apă revărsată pe scoarţa pământului însetat de arşiţa verii. Ploua acum când nu se simţea atâta nevoe şi nu astă-vară când seceta pârjolise iarba şi semănăturile. Iartă-mă, Doamne, dacă am cutezat să j u d e c orânduirea dumnezeeştilor Tale fapte !...

Firul cugetării mi se frânse la glasul lui moş Nicolae; venea de afară vorbind cu Vârtej, câinele lui credincios, rămas de pe vremea când avea turma de oi.

Prin aburii săltăreţi ce se deslânau molatec, se vedea o mămăligă aurie, turnată pe un fund de lemn.

—„Iacă-tă v'am făcut o mămăligă şi cu o leacă de lapte căldicel să vă mai desmorţiţi. Poftiţi şi ospătaţi, că numai sete, cred, că nu vă este după atâta muncă.

Revărsarea ademenitoare a căldurei, ne aţâţă pofta, de par'că n'am fi mâncat o săptămână., Fără alte îmbieri luarăm loc în jurul strachinei cu lapte, îndemnându-mă cu o lingură de lemn bogat scobită.

Cu faţa către răsărit, unde erau icoanele, Ivan se închină înainte de masă. Pe laviţa de lângă sobă moş Nicolae aşternea câteva scoarţe şi aşeza o pernă îmbrăcată cu o faţă nouă de cit.

—«Vă fac un «crivat» să vă hodiniţi la noapte. Ne-aţi erta că nu vă dau şi prostire»; când trăia baba mă mai ducea şi pe mine inima să mai fac câte ceva dar acum cu burlăcia asta nu-mi mai arde de «bagateluri».

Simţeam căldura mişcându-mi aprins sângele. Deoparte pe laviţă moş Nicolae pufăia a lene din luleaua cu capac strălucitor de argint. Mulţumirăm moşului pentru ospitalitate şi ne pregătirăm de culcare. Am suflat în lampă, rămânând în întunerec fiecare cu gândurile sale.

Afară vântul îngrozit de întunecimea nopţei scutura violent copacii desbrăcaţi în goliciune tomnatecă, făcându-i să plângă nostalgic podoaba perdută.

—«Te-ai deprins cu singurătatea asta, moş Nicolae ? rupsei într'o vreme tăcerea.

—«D'apoi cum gândeşti d-ta ? Cu ce nu se deprinde omul în viaţă ? Că, doar, nu moare nimeni de urât! Murim de zile când s'a înfăşurat funia la par dar de urât n'am auzit aşa ceva. Vezi sunt oameni sortiţi să pribegească, să nu prindă muşchiu şi să-şi caute norocul în alte părţi. Eu de mic am plecat din satul nostru de peste munţii Făgăraşului.

Bunicul lui tata a fost căpitan în oastea Iancului. Am purces într'o toamnă cu oile la păşune în Dobrogea. Pe locurile acestea era Turcul. Am mutat târla din loc în loc până când după bătaia de la Plevna, când cu plecarea Turcilor, ne-au frânt jumătate din turmă ducând o cu ei. Am umblat pe la Catarlez pe la Rosetti şi în urmă ne-am pripăşit pe grindul Chiliei. Aici am dat peste loc bun de păstorit şi am apucat vremuri când nimeni nu-ţi cerea socoteală de ceva. Grinduri late cu iarbă grasă, viaţă tihnită, iar iarna petreceri cu pastramă — de batal şi vin fiert.

Câte odată ne luam la luptă cu lupii—şi câte piei am tăbăcit, de mi-ar mai da D-zeu ani de trăit! Dar vezi d-ta necazurile sapă pe om adânc! De-ai fugi în gaură de şarpe ceasul rău tot te găseşte! Tocmai bătrâneţele miau fost sorocite cu grea cumpănă. Nu's şapte ani de atunci! Era înainte de Crăciun. Ne trezirăm cu — un zăpor straşnic după o vreme domoală de toamnă. Ne prinsese cu oile în sat. Gerul ascuţit acoperise Dunărea cu o coajă de gheaţă. In sat nu aveam nutreţ pentru oi şi nădăjduiam ca să se mai întărească gheaţa pentru a trece oile pe deasupra. Văzând că gerul se înteţeşte, iar Dunărea ţinea — mă hotării sămi trec turma în baltă.

Sculai de dimineaţă băeţii şi o pornirăm. Aveam o turmă de trei sute de oiţe crescute de mâna mea.

Cunoştea vadul de trecut, dar cu toate acestea se putea să dăm peste ochiuri limpezi învălite cu omăt.

Sufla un crivăţ ascuţit vâjâind năvalnic printre malurile pustii. Eram pe la mijlocul Dunării, trecând pe ghiaţă. Deodată auzii o trosnitură scurtă şi până să-mi dau seama jumătate din turmă pierise sub ghiaţă. Strigai după ajutor, dar până să-mi vină mi se scufundă şi restul oilor dimpreună cu un băiat care se afla în frunte.

Am crezut, atunci, că voi înnebuni de amărăciune; nu m'a prins somnul şi masa săptămâni de-a rândul. Pe semne că nu mi a fost dat să mor de inimă rea. Am zis şi eu ca Iov din Scripturi: «Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului bine-cuvântat». Numai că baba, de la întâmplarea asta, a damblagit şi de supărare i s'a tras moartea.

Eu am fost mai tare. Bogăţie avere, totul e nimica faţă de veşnicia vieţei...

O tăcere grea se lăsă în toată casa. Ivan cuibărit pe cuptor sforăia, şuerător când pe gură, când pe nas. Se foia întorcându-se: îl frigea dogoreala sobei. Intr'un târziu, un oftat adânc născu din colţul unde era culcat moş Nicolae. Tăcui, ştiind că această durere răscolită, îl săpă pe bietul bătrân.

Afară o undă de vânt, poposită la gnra băgeacului, suspina, prelung, a jale. Numai streşinile casei picurau într'o bizară cadenţă stropii, ca nişte ochi ce plângeau, în noapte o tainică durere...

Al IX-lea congres

de psihiatrie, neurologie, psihologie şi endocrinologie

Sâmbătă 12 Octomvrie a. c. la orele 5 p. m. în sala consiliului Primăriei din Cernăuţi, s'a deschis cu deosebită solemnitate al IX-lea congres de Psihiatrie de sub prezidenţia d-lui Profesor *C. Parhon.*

Intre alte comunicări de ordin profesional d-l Dr. *P. Tomescu* conferenţiar şi Medic primar la Spitalul Central de boale mentale, face o comunicare, pe care o găsim publicată în revista *România Medicală No. 21 din 1 Noemvrie 1929*, care poate interesa sub titlul de curiozitate şi pe marele public:

Examinarea psichotechnică în selecţionarea şofeurilor, manipulanţilor de tramvaie şi mecaniiclor de căi ferate.

Autorul arată că *«psichotechnica»* este o ştiinţă nouă, care se ocupă de problema selecţionărei profesionale, utilizând în acest scop metode riguros ştiinţifice.

D-sa prezentă o serie de cercetări pe cari le-a făcut în laboratorul de psichotechnică pe care l-a organizat la Societatea de Tramvaie din Bucureşti.

Graţie metodei grafice, a studiat timpul în care omul normal reacţionează la diferite semnale vizuale sau auditive şi a stabilit, *pentru Români* o medie maximă de 20 sutimi de secundă. Acei cari reacţionizează mai încet nu pot fi utilizaţi în serviciul de şofeuri, manipulanţi de tramvaie sau mecanici de căi ferate.

Tot prin metoda grafică *cu ajutorul aparatului Binet*, a studiat gradul de inteligenţă, atenţie şi de emotivitate, facultăţi intelectuale atât de necesare la conducătorii de vechicule, ca şi în multe alte profesiuni.

Prin selecţionarea profesională a personalului utilizat în diferite întreprinderi industriale, se va ajunge la un randament mai mare al muncei omeneşti şi se vor evită atâtea accidente nenorocite.

Adm. Căpitan. Ovid Constantinescu

Să se facă dreptate

Zilele acestea s'a ţinut Congresul Naţional al Bisericii noastre ortodoxe române. Cu acest prileji s'au dat la iveală lucruri pe cari numai le bănuiam. D-l Profesor Silviu Dragomir, în magistrala-i cuvântare, pe care dorim s'o vedem publicată, a desvăluit fapte cari pun pe gânduri pe orice bun român ortodox.

Biserica ortodoxă, la sânul căreia s'a născut şi crescut neamul nostru românesc, este ignorată de guvernanţi. Cele ce s'au discutat în congres sunt edificatoare în această privinţă. Şi dacă nimeni nu destăinuia aceste lucruri, totuş pietrele trebuiau să strige nedreptatea ce s'a făcut şi se face Bisericii noastre.

S'a făcut concordat, acordându-se o mulţime de privilegii uniţilor; ni s'a luat ministerul cultelor, pe motiv de economii bugetare, deşi se face atâta risipă în alte părţi dându-se leafă de milioane anual unei singure persoane.

S'a spus, iar ca motiv, că un asemenea minister nu există în alte ţări. Şi dacă nu există, acesta este motiv? Oare tot ce este strein e bun pentru sufletul nostru? Am ajuns numai să copiem ce e la alţii?

S'au dat subvenţii cultelor minoritare mult mai mult decât s'ar fi cuvenit după numărul credincioşilor. De ce? Banul nostru, câştigat cu trudă, cu sudori, dela atâţi săraci, cari n'au ce mânca şi trăesc în case grajduri să hrănească pe duşmanii noştri?

Se urmăreşte sistematic numirea de funcţionari de o anumită confesiune în diferite posturi. Cum pentru unii totul?

Preoţii catolici, într'un oraş, opresc pe cei ortodoxi să intre în cimitir şi să înalţe rugăciuni pentru soldaţii ortodoxi îngropaţi alături de cei de alte confesiuni. De ce? De unde această putere? Nici în mormânt nu suntem lăsaţi în pace? Câţi ortodoxi n'au pierit pentru înfăptuirea idealului nostru naţional? Nu se teme nimeni de blestemul lor?

Nu. Aşa nu pot merge lucrurile. Aşa nu se zideşte un stat. Noi vrem pace, linişte, ca să putem munci cu drag pentru cimentarea unirii sufleteşti a întregului neam.

Vrem dreptate pentru toţi!

D. D. Achimescu.

Din viaţa animalelor

Istoricul Calului

de I. Gh. Lucescu.

Cea mai nobilă cucerire pe care omul a făcut-o vreodată, este a acestui animal mândru şi impetuos, care împărtăşeşte cu el ostenelele răsboiului şi gloria bătăliilor.

Tot aşa de îndrăzneţ ca şi stăpânul său, calul vede pericolul şi-l înfruntă, tresare la sgomotul armelor, el îl iubeşte îl caută şi se însufleţeşte de aceiaşi căldură, împărtăşându-şi şi plăcerile sale: la vânătoare, la jocuri de curse, el străluceşte, scânteiază; dar docil pe cât de curajos, el nu se lasă dus de avântul său, ştie să-şi stăpânească mişcările sale, nu numai că se îndoaie sub mâna acelui ce-l conduce, dar pare că-i consultă dorinţele sale, ascultând totdeauna de impresiunile ce le primeşte, se grăbeşte, se moderează, sau se opreşte. Nu se mişcă decât pentru a satisface.

E o creatură, care renunţă la fiinţa sa, pentru a nu exista, decât prin voinţa inimii altuia, voinţa pe care el ştie chiar s'o ghicească, pe care prin exactitatea şi preciziunea mişcărilor sale o exprimă şi o execută; care simte cât i se datoreşte şi nu dă decât i se cere. Se supune fără împotrivire, nu refuză nimic, slujeşte din toate puterile sale, se străduește şi chiar moare pentru a le asculta mai bine.

Iată calul! a cărui talente sau desvoltat, căruia arta i-a perfecţionat calităţile naturale, şi care de la început a fost îngrijit şi exersat pentru serviciul omului.

Astfel se exprimă marele învăţat *Buffon* despre cal. O apreciere mai justă, nu se poate. Prin minunatele sale însuşiri din cele mai vechi timpuri, a fost cel mai preţios tovarăş al omului în lupta grea pentru civilizaţie.

Numai sub paşii lui distanţele s'au micşorat şi oamenii s'au apropiat, numai în urma lui sălbătăcia a dispărut şi numai cu el civilizaţia a înaintat.

Dacă azi, lumea s'ar putea dispensa în parte de serviciile lui, să ne gândim, că mijloacele actuale de transport nu sunt decât de dată recentă, şi chiar în faţa perfecţiunei lor, calul a rămas şi va rămâne *«gândul omului»*, căci atât de bine este adoptat trebuinţelor lor, cum nu poate fi nici o maşină.

Domesticirea. Când a putut omul face cucerirea acestui nobil şi folositor animal? Nimic precis nu putem şti. Se pare că întâi s'ar fi cunoscut în Asia-Centrală şi în urmă s'ar fi cunoscut şi răspândit de acolo către Extremul Orient.

Chinejii, s'au servit de el cu 2000 de ani înaintea erei noastre. Egiptenii, Persianii, Indienii nu-l cunosc decât de pe la începutul timpurilor istorice.

Evreii n'avură cai decât în timpul lui David şi Solomon. Patriarhii n'avură decât asini, câini şi oi. Poate l'au adus din Palestina la întoarcerea lor în Egipet. Legenda spune că Neptun (zeul mărilor) a făcut calul cadou Atenienilor. In vechime calul a fost întrebuinţat mai ales pentru război. Se zice că arta de a încăleca, a fost inventată de Sciţi. Când Grecii, au văzut pentru prima dată, pe Sciţi călări în Tracia, s'au înfricoşat grozav crezând că, omul şi animalul, nu formau decât un singur trup.

De altfel aceiaşi impresie avură şi Mexicanii când văzură pe Portugheji năvălind asupra lor.

Atrag oraşele

Nu rar se poate vedea pe străzile Capitalei sau a altor oraşe, oameni vagabondând fără nici un rost care au părăsit satele cu viaţa liniştită venind cu gândul de a-şi face o situaţie mai fericită, de a avea totul deagata cu prea puţină muncă în credinţa greşită că vor găsi cuiburi de bogăţie de unde să se poată adapa şi ei. Ogoarele stau pârloage părăsite iepurii se ascund în tihnă, iar acei care trebue să le muncească stau şi stârcesc după slujbe pe la oraşe; fug de munca întăritoare şi de aerul sănătos al câmpului şi se cuibăresc în nişte maghernițe infecte unde nu te înduri nici animalele să le bagi. Sărăcia, dacă e sărăcie în toate părţile se arată la fel, la sate ca şi la oraşe şi se invinge numai prin muncă şi economie. Munca stăruitoare şi continuă poate birui nevoile, aduce mulţumire şi trai liniştit pe când umblatul pe drumuri fără nici un rost deşteaptă în om patimi şi gânduri negre.

Lucru încă şi mai ruşinos, unii au vândut pământul cu care au fost împroprietăriţi după Răsboiu iar acum hoinăresc fără nici o treabă pe la oraşe sau intră slugi pe la streini. Să nu ne atragă oraşele cu case mari şi frumoase,—căci sunt veninoase, cuiburi de lenevie şi străcăciune —, ci câmpul mănos şi «plăvanii de la jug» cu care vom putea birui nevoile. Avem pământ, fiecare colţişor trebueşte muncit cu îngrijire şi tragere de inimă. In alte ţări oamenii fură pământul de la valurile furioase ale mării prin indiguire ca în Olanda sau îl cară cu sacul ca în ţinuturile Carnioliei, alcătuite din piatră de var unde nu creşte nimic, numai pentru ca să-l muncească şi să-l poată hrăni. Nu mai vorbim de chineji care din spirit de economie şi din marea trebuinţă pentrucă sunt deşi, fac casa în mal ca să nu ocupe locul bun pentru muncă iar deasupra ară şi seamănă. Nu ştim să ne preţuim avutul aşa după cum ar trebui. Mai mult de cât atâta, unii părăsesc frumoasa noastră ţară—amăgiţi de oameni fără conştiinţă—pentru a se duce prin America sau alte locuri şi la urmă se reîntorc lipiţi pământului de săraci.

De bunul nostru trai şi de starea de înflorire atârnă prosperitatea ţării. Să ne ţinem de glia strămoşească, să judecăm lucrurile bine, nu să hoinărim pe drumuri prin oraşe. Marele Stat Major a dat o înştiinţare—demnă de altfel de imitat de oricare altă instituţie—«că oamenii din provincie care au interese să nu mai vină ei personal, ci să trimită petiţiile prin poştă şi se vor rezolva». In modul acesta scuteşte pe om de cheltuiala drumului, pierderea zilei de lucru de acasă, precum alte necazuri şi nici nu încurcă pe diferiţi funcţionari de la datoria lor, umblând din birou în birou până ce nimereşte la cel în drept. Prin poştă petiţia ajunge repede unde trebue şi e rezolvată numai decât. Zilele de muncă trebuesc preţuite, un proverb englezesc spune «că timpul este bani» deci oricărui moment să-i dăm o bună întrebuinţare.

Unii tineri au terminat armata; să plece în sat la casele lor nu să rămână derbedei pe la oraşe, să se umple de tot felul de boli, iar la urmă să-şi pună capăt vieţii în mod mişelesc,—după cum se întâmplă câte odată din cauza nesocotinţei —, ci să se intoarcă voioşi la vetrele lor, să arate şi celor de acasă lucrurile bune şi folositoare învăţate în armată să lucreze cu dragoste pământul, fiind tot odată şi buni români. Să nu se lase amăgiţi de promisiunele deşarte iar urechea să nu se aplece către zizaniile din afară. Munca stăruitoare şi cinstită ne aduce fericirea.

Un Imparat al Franţei, Napoleon I, a spus că pentru a putea cuprinde toată lumea îi trebue trei lucruri: bani, bani şi iar bani. Nouă, pentru a avea tot ce dorim ne trebue tot trei lucruri: muncă. muncă şi iar muncă cinstită,

MIHAI IANCU

Patima jocurilor de noroc

Se ştie, că, o dispoziţie a ministerului Muncei, a hotărât, ca în comunele rurale, cârciumele să fie închise în zile de sărbători şi Duminici, cu asta aplicându-se legea repaosului duminical. Dar cu durere, în locul «petrecerilor» şi care se ţineau în... localul bursei rurale, sau mai bine zis în clubul rural, petreceri făcute deseori cu... cinste (deşi se necinstesc), o nouă boală, o patimă mai bine zis i-a luat locul şi care sunt jocurile de noroc, numite popici, un fel de biliard.

O halima întreagă compusă din tot felul de lume fără multă ocupaţie, pierzându-şi timpul sub motiv că se distrează.

Această patimă desigur numărându-se printre patimile jocurilor de cărţi, a beţiei etc. numără din ce în ce noi... aderenţi. E o patimă care bântue cu furie, făcând şi lăsând victime pe teren. Ceia ce însă e mai dureros în această meserie, vedem cei mai mulţi oameni lipsiţi, se «distrează» la aceste jocuri, tocmai acei care ar putea întrebuinţa banul pierdut, pentru multele nevoi din familie.

Ei uită că-şi pierd şi timpul şi banii şi sănătatea, iar zgomotul şi gălăgia produsă, deseori stricând liniştea vecinilor. Bietele victime, ghiarele acestei patimi şi-au înfipt adânc colţii, fără însă de a-i slăbi.

La locurile, unde se fac jocurile de noroc, veşnic e zarvă nemaipomenită (un fel de turnul Babel), iar vecinii, nu-şi mai găsesc liniştea. Urlete, ţipete, râsete, certuri, batjocuri se aud într'una. In fine o halandală drăcească.

Ceia ce câştigă într'o săptămână, se dă într'o zi, într'un ceas ori mai puţin. Nevârstnici, servitori, flăcăi şi chiar slujbaşi ai satelor sunt membri deseori ai acestor adunări. Aceştia sunt acei, ce nu vor, să se dea la m u n c a cinstită. Aceştia uită că în casa lor soţia şi copiii aşteaptă «mare şi multă milă», aşteaptă îmbrăcămintea, hrană, în timp ce ei pierd câştigul muncei lor.

Mai este nevoie de o dispoziţie a Ministerului Muncii, dar mai bine o lege cu pedepse aspre prin care să le vină de hac, acestor pătimaşi făcându-se ca'n Danemarca: cel ce calcă legea este obligat de a sădi şi îngriji, mai mulţi pomi, de pe marginea drumurilor.

Aceasta fiind spre binele şi folosul lor.

Mihail Gh. Bălan-Buzeni.

Intreaga muncă a ţării a fost organizată în vederea celei mai mari posibilităţi de eficacitate, rezultatele obţinute fiind remarcabile.

E bine ştiut că una din cele mai mari neînţelegeri în calea progresului din industrie, constă în fricţia dintre capital şi muncă; iar tot ceeace ajută pentru a scăpa de această fricţiune, măreşte producţia şi calitatea lucrului făcut, măreşte încrederea patronului cum şi plasamentele publice, pregătind astfel calea pentru o mai mare desvoltare în viitor.

Condiţiunile s'au schimbat astăzi.

In anii din urmă însă, condiţiunile s'au schimbat mult. *Industria* a trecut şi încă *trece prin timpuri grele*. Vechile pieţi europene sunt încă aproape închise pentru Marea Britanie din cauza sărăciei din Europa, condiţiunilor anormale şi schimbului, fiind astfel greu să se găsească noui debuşeuri de desfacere. Rezultatul e că, un mare număr de tot felul de mori şi de fabrici au lucrat şi încă mai lucrează un *număr mic de ore*. Dar, deşi industria nu a recâştigat poziţia ei de dinainte de răsboiu, este *totuşi o tendinţă de creştere*; şi poate fi spus că, fiecare industrie din ţară a beneficiat de pe-urma producţiei crescânde în anii din timpul răsboiului şi de după răsboiu, prin metodele de îmbunătăţire deja înaugurate.

Lucrătorul un tovarăş al patronului.

Din camaraderia Marelui Răsboiu Mondial, s'au născut simţiminte mai nobile, *consideraţie şi simpatie pentru lucrător din partea patronilor.* O mare parte din firmele de astăzi au înfiinţat *cantine*, unde un dejun bun pentru un preţ foarte modest, este procurat pentru cei cari vor să-aibă. Aceasta e de o mare valoare mai ales pe timpul umed şi friguros. In unele fabrici, patronii permit un interval scurt de odihnă după amiazi, când se serveşte lucrătorului *gratis* câte un *ceaiu*.

Alte instituţii au numit *comitete dintre lucrători*, cari de cele mai multe ori sunt compuse dintr'un şef de echipă pentru fiecare departament. Ei *se întrunesc cu directorii* la intervale regulate, să discute problemele grele ce-i interesează, scoţând sugestii de folos. In acest mod, *un spirit de cooperare* e nutrit, şi totul e astfel condus pentru a se simţi că *interesele patronilor şi ale lucrătorilor sunt una*.

Alt progres realizat în industrie e, că în multe instituţii active importante se dă *o parte din profit lucrătorului.*

Lucru pentru cei demobilizaţi.

O problemă importantă atât în Scoţia cât şi în Anglia e *aceea a şomajului.* Sute de mii de muncitori încă au rămas fără de lucru din cauza fabricilor inactive după răsboiu.

Ca rezultat al răsboiului au luat fiinţă în Scoţia două mari instituţii industriale cu un caracter bine distins.

«Lord Robert's Memorial Work shops» şi „Blighty Industries», ambele dând de lucru celor mai mutilaţi demobilizaţi.

«*Memorial Workshops*» a luat fiinţă în Anglia, dar a ajuns să aibă astăzi branşe în multe districte din Scoţia. Scopul urmărit de directori a fost să atragă pe oricare interesat, procurând *maşini speciale* cari să poată fi *conduse uşor de invalizi.*

«*Blighty Industries*», fabrică cu secţii de desfacere în diferite localităţi din Scoţia, ţeseturi scoţiene, coverturi, covoare şi multe fabricate de lână. Numai invalizii serios mutilaţi, cum şi familiile lor, sunt angajaţi în producerea şi vânzarea acestor ţeseturi naţionale, precum şi la acele *războaie de ţesut automat, construite special pentru aceşti lucrători*. Ţeseturile naţionale scoţiene sunt foarte atractive, constituind o bună vânzare, astfel că schema acestei instituţii e sănătoasă din punct de vedere financiar, procurând şi lucrătorilor un venit însemnat.

Bineînţeles că toţi aceşti muncitori, invalizi de răsboiu din marină, armată, şi aviaţie, au şi pensii în proporţie cu gradul invalidităţii lor. Şi se speră a se putea extinde schema astfel, încât să se poată procura de lucru pentru tot invalidul fără ocupaţie.

Prima perioadă a Pedagogiei după Iisus Hristos

Educaţiunea în primele secole ale erei creştine

Creştinismul, prin nouile lui învăţături şi prin morala sa curată şi înaltă, a dat o nouă bază educaţiei. Nimic şi nimeni nu scapă acestui Dumnezeu, Puternic şi drept, care vede totul şi pătrunde în toate conştiinţele. Vechei reguli păgâne: «ceeace este folositor este îngăduit», creştinismul substituie o idee morală superioară: «ceeace este drept trebue să se facă». Iisus Hristos, vestind vestea cea bună, învaţă pe oameni că toţi pot deveni fii ai lui Dumnezeu. Morala lui Hristos nu se adresează unei caste, ci omenirei întregi. Scopul arătat de Mântuitorul în Sf. Evanghelie după Matei (Cap. V. vers 48): «Drept aceea fiţi desăvârşiţi, după cum Tatăl vostru cel ceresc este desăvârşit», este propus tuturora. După cum zicea sf. Apostol Pavel: «Nu este Iudeu, nici Elin, nu este rob nici stăpân de sine, nu este parte bărbătească şi parte femeească; căci voi toţi unul sunteţi în Iisus Hristos». (Galateni, cap. III vers. 28.), sclavii devin fraţii stăpânilor lor, femeea devine tovarăşa, egală omului, iar împărăţiei cerurilor aparţin copiii. Familia are un rol din ce în ce mai însemnat de îndeplinit. Unirea soţilor este declarată de nedesfăcut: o singură femee unui singur bărbat şi pentru totdeauna. Egala omului în ordinul moral, deşi inferioară lui în drept, femeea este ridicată din condiţiunea de sclavă şi poate pune, în folosul familiei şi al obştei, toate bogăţiile inimei şi sufletului său. Sf. Apostoli au lucrat în acelaş spirit ca şi Mântuitorul. Învăţătura lor era aşa fel că înlesnea propoveduirea nouilor doctrine.

Nu avea decât un scop: să facă—fără de preocuparea naţionalităţei—credincioşi. Biserica era universală (după cum este şi astăzi; nota traducătorului), doctrina imprimată învăţământului; programele, limba fură uniforme. Mai mult încă, religiunea nu mai era legată cu statul.

Hristos spusese: «Impărăţia mea nu este din lumea aceasta». Biserica putu astfel să cucerească imperiul sufletelor şi să-şi întindă influenţa sa fără să ridice împotrivirea puterilor politice. Fără îndoială, învăţământul sf. apostoli se adresa adulţilor; totuşi, copiii nu erau uitaţi.

Li se recomanda de a-şi cinsti pe tatăl şi pe mama lor; şi părinţii astfel sunt îndemnaţi: «Părinţi, nu înrăiţi pe copiii voştri, ci creşteţi-i şi învăţaţi i şi faceţi-le cunoscut pe Dumnezeu» (Efeseni). Mai mult încă, epistolile apostolice, împărţirea lor, aceea către Timoteiu şi Tit, conţin numeroase pasage relativ la educaţiunea tinerilor şi adulţilor.

Pe când trăiau apostolii atunci când primii creştini erau izolaţi şi în puterea persecuţiilor violente, nimeni nu se putea pândi la fondarea de şcoli; dar îndată, Bisericile înţelese nevoia de a le deschide, spre a iniţia pe credincioşi la virtuţile legei. Incă din primul secol, aceste cateheze existau la Efes, la Smirna. Se găsesc la Edesa şi Antiohia, la Ierusalim, la Alexandria; aceasta, din urmă, a fost foarte celebră. Se învăţa religia şi toate ştiinţele cunoscute atunci mai ales astronomia şi matematecile. Origen a fost profesorul cel mai renumit din şcoala Alexandrină.

Dar îndată ce creştinismul deveni religiune de stat şi poporul fu constrâns să adopte noua doctrină, şcolile catehetice decăzură şi dispărură curând. De la al II lea la al V-lea sec. Părinţii Bisericei fură maeştrii educaţiunei creştine. Trebuie să citim pe Tertulian care a încurajat cultura literară, necesară raporturilor cu oamenii şi fără de care învăţăturile sfinte sunt cu neputinţă; Grigorie de Nazianz, prietenul literaturii greceşti zicea că, învăţăturile sfinte şi cultura literară împreună cu ştiinţa creştină sunt primele dintre bunuri. Aceice le disprefuiesc nu sunt decât oameni grosolani, cari spre a nu roşi de prostia lor — ar vrea ca toată lumea să fie ca ei». «Sf Vasile» este autorul operei: «Omilia» către tineri asupra folosului ce-l pot trage din cetirea autorilor profani». Intr'o scrisoare scrisă unei mame creştine care-l consultase asupra metodei de a creşte pe copilul său: «Scrisoare către Lacta asupra educaţiei fiicei Paula», Sf. Ieronim dă sfaturi excelente asupra educaţiei fetelor.

Fata trebuie să fie modestă, serioasă plăcându-i mai mult conţinutul (adică virtutea sufletului — nota traducătorului) de cât cele din afară poleite, putând astfel să se împotrivească ispitelor lumei. Dar cade curând într'un ascetism nefolositor şi ridicul când spre a stăpâni corpul porunceşte Paulei: «să mănânce astfel ca să-i fie întotdeauna foame», spre a combate sensibilitatea şi imaginaţie «să nu audă nici o dată instrumente muzicale».

Sf. Ieronim se teme mai ales de trădăvia fetei. Spre a o ocupa, el alterna lectura Bibliei, rugăciunea şi lucrările gospodăriei. Un alt părinte bisericesc, Sf. Ioan Chrisostom Episcop de Constantinopole însemnat pentrucă a amintit părinţilor despre datoriile lor către fiii lor, a insistat asupra primei educaţiuni şi pentrucă a pronunţat laudă institutorului, astfel: «Se stimează un mare sculptor, un mare, pictor, dar ce-i arta lor alături de acel ce lucrează nu pe marmoră sau pe pânză, ci asupra sufletelor? «După douăzeci de ani trecuţi asupra ideilor păgâne, Sf. Augustin episcopul Hiponiei din Numidia, revine din influenţa unei mame creştine, devotată şi bună la religiunea copilăriei sale, aruncă autorii profani» părându-i rău că şi-a trecut timpul în studii pe care mulţi nu le-au cunoscut».

Reintrat în biserică, Sf. Augustin arse ceeace adora, condamnă operile întregi ale Grecilor şi ale Romanilor şi unit cu ceilalţi părinţi ai Bisericii şi cu scritorii creştini, înlocui autorii păgâni, printr'o literatură religioasă, proprie a forma suflete, fără a compromite credinţa şi obiceiurile.

Nu se putea de altfel fonda şcoli catehetice decât în centrele cele mai populate şi totuş era nevoie peste tot. Sf. Ioan Chrisostom însărcină atunci pe călugării de a deschide în mânăstiri şi a da copiilor o educaţiune creştină. Spre a forma personalul de învăţat, Biserica a creiat încă din sec. al IV-lea seminarii destinate exclusiv a pregăti pe profesori şi preoţi.

In sfârşit institui şcoli numite episcopale, asemenea, şcoli de catedrale sau domuri (Domschalen). Este de amintit şi de şcolile parohiale, organizate de conciliul din Vaison (529) care recomandă preoţilor să deschidă clase rurale în presbiter, (adică la biserică, nota traducătorului), spre a se pregăti succesori şi de a forma cititori cari ar putea să fie preoţi, mai târziu.

Traducere din «Istoria Educaţiunei şi a Instrucţiunei» scrisă de Francois Guex, profesor de pedagogie la Universitatea din Lousanne).

N. C. Munteanu Muntmarg

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a şi reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului», şi prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei şi de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea: «Pentru Biserica Sf, Gheorghe din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrşim cu spor începutul încercării noastre creştineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

Suma din urmă	Lei 3081
Mihail, Virginia şi Sorinel Popovici, Şc. Primară de stat Or. Gheogheni Jud. Ciuc	» 300
Total Lei	3381

La Munte

Cântând doina, oiţelor.

STANŢE

Părintelui Arhimandrit Julius Scriban

Ion Luca

I

Pe geana vremii se coboară
O frunză galbenă de ceară

II

Şi ceru-adoarme — în fântână
Purtând un fir de-argint în mână

III

Iar în chiliile cu Sfinţi
Asceţii 'ngână rugi fierbinţi

IV

Şi candele, din albele altare
Bat în tăcerea nopţii osanale

. . . . . .

V

Din geana lunii sar scântei
Şi apa cântă 'n unda ei.

Raze de lumină

de Th. I. ZAHARIA

Băduleasa-Teleorman

De dragul celor interesaţi, hai să zicem, că beţia nu e răul cel mai mare din lume, însă nu vom renunţa în nici un caz la afirmarea cu putere: că «beţia este un rău foarte mare»!...

Spusa aceasta, însă nu e cine ştie ce: însuşi beţivul ştie aceasta şi tot aşa şi negustorul de băuturi.

Alta e treaba cea mare: a-l face pe cel pătimaş de băuturi să nu se mai îmbete iar pe negustor să vândă băuturi naturale şi nici într'un caz celui pe care-l vede că bea din patimă, sau mai mult decât cere setea, ori nevoia de hrană a trupului.

In ziare se văd reclame anunţătoare de leacuri contra beţiei. Organele legislative fac legi, împotriva negustorilor de băuturi falşificate.

Noi însă, urmărind tot ce se petrece în lume şi în ţara noastră, pentru binele omului şi al societăţii, spunem că, cel mai bun leac contra beţiei, nu e, decât Domnul Christos şi sf. Evanghelie.

El, pe cel care-şi sădeşte vie, îl călăuzeşte şi la săpatul şi culesul ei, cât şi la canaua sau cepul butoiului, şi-l învaţă să bea puţin şi cât e de trebuinţă; — iar pe negustor, îl povăţuesce a nu se ridica pe ruina altuia ci: socotind frate pe orice om, cu care alcătuim un singur corp, — omenirea — să-l ferească chiar de a-şi face rău, căci după cum un singur deget aduce suferinţa întregului corp, tot aşa, un singur viţios aduce paguba întregei societăţi, Beţivul. nu numai că nu-şi poate duce trupul său, dar împiedică cărarea şi îngreuiază şi viaţa altora.

Şi apoi «ce ţie nu-ţi place, nici altuia să nu faci»!

Dacă, tu, negustor nu vrei să fii otrăvit de băutură, sau sărăcit de beţie, de ce cauţi să îmbeţi pe altul!?

Iată însă că pe ici, colo, se vede însă aşa ceva.

N vesteşte, mai ales «Lumina Satelor şi CulturaPoporului», fapte pe care le numim raze de lumină sfântă: cârciumari cari părăsesc cârciuma şi beţivi readuşi la viaţă cumpătată.

Chiar noi înşine, am văzut aşa ceva! Iată nu aiurea, ci în satul nostru. Dăm mulţumită lui Dumnezeu că scade beţia. La o populaţie de peste 200 de locuitori, — cârciumari — 3 — abia îşi duc negustoria de azi pe mâine. Inchid de vreme, stau singuri la taifas cu 5—6 nenorociţi, ce au mai rămas pradă acestei patimi.

Invăţătorii la şcoală — în Duminici şi sărbători —, la şezători: preotul în biserică şi alături de învăţători la adunări de popor, au huiduit beţia şi nici n'au stat vreodată, să bea — în cârciumă — sau să se îmbete la petreceri în casele sătenilor care-şi dau tot ce câştigă, pe buruiana satanei — pe băutură.

Aici, şcoala şi biserica, de mult timp (15—20 de ani) sunt în slujba Domnului Hristos — şi a binelui.

INFORMAŢII

Din Ţară

Mare Congres al învăţătorilor. In zilele de 5—6—7 şi 8 Decemvrie a. c., va avea loc la Bucureşti un mare congres al învăţătorilor şi profesorilor din întreaga ţară. In acest timp de patru zile, cât va ţinea congresul, toate şcoalele vor fi închise.

SUPRIMAREA TIMBRELOR. Incepând dela 1 Ianuarie, se suprimă timbrele de ajutor la corespondenţă şi telegrame. In schimb francarea corespondenţelor se va face cu timbre de 6 lei, în loc de 5 lei cum era până acum.

Pe anul 1930, regia autonomă P. T. T., va plăti ministerului sănătăţii în patru rate trimestriale o sumă de bani egală cu produsul taxelor de asistenţă socială.

Această subvenţie se va spori pe fiecare din anii următori cu un procent de 1 la sută, calculat la suma de bază, reprezentând consumul timbrelor de asistenţă socială pe anul 1929.

Aniversarea Fidacului. Joi 28 Noemvrie a. c., s'au împlinit zece ani, de când s'a fondat la Paris «Federaţia interaliată a foştilor luptători». (F. I. D. A. C.) care are de scop de a menţine legăturile de camaraderie şi prietenie din război şi de-a consolida pacea.

Pentru sărbătorirea acestei zile s'a depus o coroană pe mormântul eroului necunoscut din Parcul «Carol», la orele 4 după masă; iar în celelalte ţări aliatet tot aşa s'a serbătorit această zi. La orele 9 seara, a avut loc o şedinţă festivă la fundaţia «Carol» sub preşidenţia M. S. Regina Maria,

Răspunsul D-lui Copuz. Din cauză că cel care trebuia să ne aducă articolul P. S. Arhim. Scriban la redacţie, n'a sosit, până la paginaţia ziarului, rămâne ca răspunsul să apară în numărul de săptămâna viitoare.

Sărbătoare. La Biserica Albaneză din Capitala ţării noastre, s'a săvârşit un tedeum pentru poporul albanez, amintind liberarea Albaniei.

Au vorbit P. S. Arhim. *Scriban* evidenţiind mai mult sacrificiile acestui popor până la independenţa Albaniei. A mai vorbit şi D-na *Smara*, în calitate de prezidentă a femeilor Albaneze şi despre măreţia Regelui Zogu I al Albaniei.

Mauriciu Blank. — Marele bancher Mauriciu Blank a murit. Inmormântarea s'a făcut la Otopeni lângă Bucureşti. De faţă au fost toate autorităţile, deoarece Mauriciu Blank a jucat un rol foarte important în chestiunile bancare din România.

Din Străinătate

Georges Clemenceau. — A murit marele om de stat francez, Georges Clemenceau. După dorinţa sa a avut o înmormântare foarte simplă. A fost dus în toiul nopţii pe o ploaie mare în pădurea sa, şi acolo a fost îngropat.

Nu s'a dat voe la nimeni să poată petrece pe răposat, decât familia. Sicriul a fost îngropat vertical, căci aşa a fost dorinţa răposatului «Chiar după moarte să fie în picioare».

Mare nenorocire. — Intr'un aeroplan. care zbura la o înălţime de 800 metri, cu viteză de 175 km. pe oră, s'a săvârşit o cununie, care urma să se sfârşească, cu coborârea tinerilor soţi şi a celor 12 oaspeţi cu ajutorul paraşutei.

Mireasa a sărit cea dintâi, dar din cauză că paraşuta nu s'a desfăcut, ea s'a prăbuşit dela 300 metri şi a rămas moartă pe loc. Mirele a avut aceeaş soartă.

Se înţelege că ceilalţi au renunţat la coborârea cu paraşuta.

Bibliografii

Almanahul Poporului, ilustrat pe anul 1930, întocmit de *Ieremie Nichita*, Preţul 40 lei. Are 224 de pagini, cu subiecte diferite, de o importanţă deosebită.

De cerut, Autorului: Ieremie Nichita, Piaţa Dacia Nr. 6, Cernăuţi.

Despre îndatoririle bărbaţilor, traducere de *P. Muşoiu*. Are 87 pagini, preţul 40 lei. De cerut, dela Biblioteca *Revistei Ideei*, Str. Fluerului 28, Bucureşti.

„Engleza pentru Toţi"

— de —

GHEORGHE V. LOHAN

Profesor de limba Engleză

Preţul *130* lei

Toate regulile gramaticale expuse într'o formă să poată oricine să înveţe corect, uşor şi repede această limbă. La librării sau la redacţia ziarului nostru. Se poate trimite la domiciliu, trimiţându-se costul, împreună cu spesele de transport, prin mandat poştal.

In noaptea de anul nou şi **Un mic Viteaz** piese de teatru de *Serafim Ionescu*, 91 de pagini, 27 lei. Aceste piese de teatru sânt foarte nimerite pentru sărbătorile Crăciunului, cuprinzând toate obiceiurile dela Crăciun şi Anul nou. De cerut la librării.

De acelaş autor; Suflete alese, piesă de teatru.

Unirea, Plevna şi Dacia, teatru istoric.

Ştefan Vodă, teatru 3 acte; **Orfana; Isprava; Negustorii noştri; Bunicii şi nepoţii; Cercetaşul; Aniversarea şcoalei; Sângele apă nu se face; Limanul mântuirii; Aşa va fi odată; Păcatul; Nunta neamului; In noaptea de anul nou; Un mic Viteaz; Voluntara; Moş Crăciun.** Aceste cărţi de teatru se pot cumpăra de la librării.

A părut broşura a doua din «VIEAŢA în AMERICA» **de GHEORGHE V. LOHAN** intitulată **«Zgârie Norii Americani»**

Preţul 6 lei Se poate procura dela chioşcurile de ziare, *librării*, şi la Ziarul nostru, trimiţându-se costul prin mandat postal, împreună cu cheltuelile e transport.

Cetiţi şi răspândiţi **„Cultura Poporului"**

(Continuarea foiletonului din pag. III-a)

Educaţia în Scoţia.

Scoţia, ca şi restul Insulelor Britanice, e o provincie cu un număr de *analfabeţi* aproape *inexistent*. In anul 1920 eră, pentru cei cari au pus degetul să semneze actul de căsătorie, un procent de 0.4 pentru femei şi de 0.4 pentru bărbaţi; în timp ce pentru Anglia şi Ţara Galilor procentul eră respectiv de 1.0 şi 0.8. Procentul analfabeţilor pe anii 1901—1910 eră de 1.6 în Scoţia şi de 1.8 pentru Anglia şi Ţara Galilor. Astăzi sunt aproape *un milion de şcolari* în şcolile elementare şi superioare din *Scoţia*.

Universităţile scoţiene.

Educaţia superioară e formată Scoţienilor, în special de cele patru universităţi fondate prin secolul al XV lea; şi anume, universităţile din „St. Andrew", «Aberdeen», „Glasgow" şi «Edinburgh».

«*Edinburgh*»-ul e oraşul culturii, în timp ce «*Glasgow*"-ul e un oraş mare comercial.

Universitatea din Edinburgh a fost înfiinţată în anul 1582 sub Regele James VI al Scoţiei. E o instituţie cu un mare renume mondial, din care au ieşit multe somităţi europene, americane şi japoneze. Rezultatele educaţiei serioase scoţiene pot fi văzute în acele genii literare şi mari oameni de afaceri pe cari i-a produs în cei vr'o 350 de ani de existenţă a acestui for de cultura din Scoţia. şi cu cari frumoasa literatură scoţiană se făleşte astăzi.

Cursurile variate ale acestei universităţi sunt urmate de studenţi aproape din toate ţerile lumii. Studenţii selecţionaţi din China, Japonia, India, Australia, Europa şi America, se adună aici pentru a se adăpă la cultura şi educaţia scoţiană, ca apoi să o ducă în diferitele ţeri din cari provin. Seriozitatea instituţiei poate fi avută cunoscând din eruditii profesori ai acestei universităţi. Astfel este profesorul S. J. Nicholson — marele economist, H. Grierson — marele critic shakespearian, matematicianul E. Whittaker, şi Sir R. Lodge — marele istoric.

Românii la universităţile scoţiene.

România a fost de curând reprezentată printr'un *basarabean*, dl. *Victor Em.* **BUDEANU**, M. A. B. Şc. Com., care îşi luă titlurile academice de «*Magistru în Ştiinţe Economice*" şi «Licenţiat în Ştiinţele Comerciale" ale Universităţii din Edinburgh. Este unui dintre studenţii care, cu mijloacele sale modeste şi sprijinul acordat de Ţară aproape inexistent, a reuşit datorită sârguinţi, şi perseverenţii sale să-şi câştige nişte titluri academice pe cari le posedă puţini nu numai la noi în ţară, dar chiar în ţările mari şi civilizate. Conferinţele sale despre România ţinute în acest înalt for scoţian, au fost o frumoasă propagandă românească. *Domnul Budeanu*, înainte de a se întoarce în Ţară şi ocupă un loc în Ministerul nostru de Afaceri Străine, s'a căsătorit cu o Scoţiancă, literată, precum şi o mare admiratoare a României.

Un alt român, care îşi luă în anul 1922 titlul de Inginer, tot la această universitate, e dl. Vintilă **GEORGESCU**, astăzi funcţionar superior la R. M. S.

Aceştia sunt primii Românii cu titluri academice obţinute în universităţile scoţiene.

Progresul Educaţiei.

Dar progresul în Scoţia, ca în multe alte ţeri mari civilizate, s'a întins mai ales asupra universităţilor; unde, necesităţile moderne au impus înfiinţarea de noui cursuri de specializare, pentru diferite ramuri de activităţi nouă, ce nu erau nici măcar bănuite odinioară.

Celebra universitate scoţiană din Edinburgh a înfiinţat de curând câteva cursuri nouă organizate pe principii practice, acordând noui titluri academice. La începutul anului 1919 s'a înfiinţat o catedră pentru cursuri superioare de contabilitate şi comerţi cum şi o catedră pentru cursuri de organizaţia industriei şi comerţului, — cari duc la acordarea unei *licenţe de contabilitate*. Celelalte cursuri cerute pentru noul titlu academic de «*Bachelor of Commerce*» (B. Com.),— pe lângă cele citate mai sus—,erau deja predate în Universitate. La

— va urma —

Tipografia «Corpului de Jandarmi»-Bucureşti,

Onor Asoc. pt. Literatura și Cult. Popor Român. Sibiu

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.
FICHTE.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 8 DECEMVRIE 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 303 Apare în fiecare Duminică

Toate se făgăduiesc, dar câte se'mplinesc?

Cititorii sunt martori cât de puțină grijă pune stăpânirea în țara noastră, pentruca slujbele ei să se îndeplinească cum se cade. Nu e vorba de un guvern sau altul, ci de toate guvernele. Vin programe nouă, vin trâmbițări proaspete, ascultătorii se bucură o clipă că are să fie mai bine. Dar nimic nu se îndreaptă, ci toate rămân cum au fost. Obiceiul e cu mult mai tare și el rămâne legea cea mai strașnică, prin care nimic nu se mișcă afară din făgașul său.

Putem lua fel de fel de racile ale vieții noastre sociale și veți vedea că, în ce le privește pe toate, s'au ridicat glasuri împotriva lor, ba uneori s'a făcut zgomot răsunător, s'au dus lupte prin ziare care au ținut săptămâni și chiar luni, dar după câtăva vreme, lucrurile au ajuns iar la ce au fost. Fie că a fost vorba de stârpirea beției, fie de călcarea Duminicii, fie de jocurile de noroc, fie de goana ucigătoare a automobilelor, fie de atâtea și atâtea, odată se stârnește o vâlvă, se strigă, se țipă, stăpânirea zice și ea cum zice glasul tuturor, făgăduiește că va lua toate măsurile dar lucrurile rămân precum au fost. De multe ori te întrebi dacă se mai poate îndrepta ceva?

Unde să fie răul? Răul este în fapta că privim în grămadă toate lucrurile de care ne plângem și când se ia măsura, se ia tot așa, ca o poruncă de trâmbițat la răspântii, dar tot numai la fața lucrurilor, fără o pătrundere în mijlocul lor.

Totul este numai în teorie, dar nu este și scoborâre la treabă. In adevăr, trăim din graiuri deșarte, ne umflăm cu ele în gură, poate că și simțim pentru ceiace spunem că ne doare inima și dorim cu adevărat o indreptare. Dar ne oprim aci. Obosim prea iute. Nu ne mai scoborâm la fața lucrului, ca să vedem cum se petrec ele în însuși chipul lor.

Aici e răul. Nu suntem oamenii faptei. Socotim lucrul făcut și isprăvit, odată ce s'a dat poruncă, odată ce ne-am îmbuibat de cuvinte, odată ce am tras o răfuială *cu gura* cutărei ori cutării racile. Mai încolo ne oprim. Și fiindcă starea de fapt nu se poate urni decât tot prin fapte, decât prin pășire verde înaintea ei și urmărirea ei zi cu zi, se înțelege că nimic nu se îndreaptă.

Pe vară, a fost în unele ziare ale noastre din București oarecare plângeri, care au ținut mai multe zile dearândul, că la Piața Bibescu-Vodă din București, adică în însași piața cea mai mare a orașului, în însași inima târgului, nu mai poți umbla de neorânduiala care este cu umbletele căruțelor și cu scoaterea mărfurilor la priveala lumii.

Dar credeți că s'a îndreptat ceva măcar cât un palmac? Aș! omul nărăvit e gros la cap, greoi la urnit și rău voitor la îndreptat. Dăunăzi am trebuit să strig la unul, care nici nu era măcar în cuprinsul pieței. Era pe latura ei spre cheiul Dâmboviței. Și ce să vezi? Nu o parte din trotuar, ci tot trotuarul, până în marginea lui, era prins de varza omului. Ce să-i pese lui că trotuarul este pentru umbletul oamenilor? Ce să știe el că s'a scris la ziare, dacă nu este nimenea care să-i scuture? Căci nici poliția nu i zice nici «negri ți's ochii» nici organele primăriei nu au păsare de așa ceva. Și așa, trebuie să ne luăm noi la ceartă cu acești nărăviți care pentru nimic în lume n'ar înțelege că, dacă au ei nevoie, musai trebuie să fie așa cum este nevoia lor, că nevoia altuia nu mai este.

Când am strigat unui băiat care așeza verzele că ce a umplut trotuarul, că acesta nu e pentru verzele lui, s'a uitat la mine așa de mirat, parcă aș fi căzut din cer. Așa de neobișnuită îi părea o asemenea plângere, așa de intrat în sânge era năravul de a ști numai de a lui, nu de a altuia, încât a rămas cu totul uimit că se poate găsi unul care să vie cu așa vorbă. De aceia a și rămas ca mut. Curat că a înghețat. Nu că i-a fost frică, dar omul nu mai auzise așa ceva și se minuna.

Și cu toate acestea piața are poliție, ba încă comisarul ei e un om foarte de treabă, pe care îl cunosc bine; că e și cântăreț de biserică, d. *Ionescu*, acel de care a fost vorba deunăzi prin ziare că i au făcut comuniștii tărăboi în odaia slujbei lui.

Și când l-am întâlnit pe stradă și m'am plâns de lucrul acesta, mi a spus: Ce să fac? Primăria are inspectori peste inspectori pentru așa treburi... De ce nu-și fac slujba?..

Aha! va să zică deși sunt mulți, treaba tot nu merge! N'ar urma, dimpotrivă, că unde-i unul nu-i putere, iar unde-s mulți puterea crește?

Da, așa este... pe hârtie. Dar pentrucă puterea să se simtă, trebuie să vii cu ea la fața locului, trebuie să te ostenești. Și dacă te-ai ostenit azi, trebuie să te ostenești și mâine și poimâne, că omul dacă, de milă de silă, te-a ascultat azi, vine iar la a lui. Fără urmărire neîncetată a lucrului, îndreptare nu se poate face.

Și să se știe că ce s'a întâmplat cu negustorul cu varza nu este o faptă răzleață, ci mai toți fac așa, fie la Piața Mare, fie la alte piețe, fie în tot orașul. Nu vezi de loc grija omului de a se feri ca să nu supere pe altul; ci cum are el nevoia, așa trebuie să se facă.

Așa de puțin se mișcă lucrurile din pricina celor ce se scriu sau se vorbesc într'o împrejurare oarecare, așa de puțin cârmuitorii noștri își bat capul să urmărească o îndreptare și în faptă, încât n'are cineva decât să citească articolul de alăturea al Părintelui Diacon *Fussu*, cu repaosul Duminical, și va vedea că cu toate țipetele de luni și ani de zile în această materie, încă nimic nu s'a îndreptat. Și nici nu se va îndrepta, fiindcă se face numai teorie și nu e de loc scoborâre la însăși viața crudă așa cum se scurge ea sub ochii noștri.

Deci fără muncă nu e izbândă. Până nu te iei de piept cu năravul obraznic, nu se schimbă nimic.

Arhim. SCRIBAN

MARII NOȘTRI NICOLAI

Zilele sfinților, pe lângă sărbătoarea curat bisericească, ne aduc aminte și mari fapte din trecut, prin numele bărbaților însemnați ai noștri, care au purtat numele cutărui și cutărui sfânt. Deci aceste pomeniri sunt și duioase scânteieri din trecutul nostru și înflăcărări vii pentru faptele care s'au săvârșit și împrospătări ale gândurilor de slujire a țării, precum aceia au slujit-o.

Dacă este vorba de Sf. Nicolae, ne amintim de plăpândul, dar inimosul NICOLAE BĂLCESCU, care cu toată șubrezenia sănătății sale, mișca viu inimile Românilor din 1848 și care a murit nefericit, departe de țară, înainte de a-și fi putut vedea cu ochii visul pentru împlinirea căruia lupta: o Românie întreagă și neatîrnată, precum numai viitorul a înfăptuit-o.

Veșnică să fie pomenirea lui!

Dacă dela cele ce au fost, trecem la cele ce sunt, întâlnim un frumos șirag de Nicolai ai României, de care cu inimă săltată ne aducem aminte, la ziua marelui Vlădică al iubirii de oameni care a fost Sfântul Nicolae.

1. Avem mai întâi, pe tânărul vlăstar domnesc, Principele NICOLAE, cel dintâi din cei trei cârmuitori ai României de azi. La ziua Lui, țara își ridică gândul, cu vii urări ca Dumnezeu să-l păzească și să-l păstreze acestei țări și familiei Sale care a fost încercată prin grele perderi în vremile din urmă. Tânăr astăzi, încă începător în ale vieții, îl dorim bărbat tot mai vânjos, mai întemeiat în meșteșugul și înțelepciunea cârmuirii, care duc popoarele la mărire. In fața tânărului Rege care se ridică, cine va putea fi sfetnicul mai apropiat, mai nemerit, decât unchiul regesc, care tânăr încă și atunci, totuși va fi bărbat deplin peste 10 ani, când se va sui pe scaunul domniei nevârstnicul Rege de azi! Pentru acea vreme, țara are mare nevoie de un bărbat cu mintea întreagă, stăpân pe voința sa, care știe ce vrea și care s'a deprins cu mânuirea treburilor domnești. Țara îl vede în acest ipostas viitor, de îndrumător vrednic, care atât de mult poate însemna pentru o tânără domnie.

Din memoriile răposatului Rege Carol I, se poate vedea ce au însemnat sfaturile tatălui său Prințul CAROL ANTON, pentru cel dintâi rege al nostru. Așa îl dorim pe Principele Nicolae în viața de viitor a țării și pentru aceia Dumnezeu să ni-l dăruiască întru mulți și fericiți ani!

2. Dacă privim peste munți, întâlnim, împodobit tot cu numele Sfântului Nicolae' pe capul bisericesc al Bisericii noastre Ortodoxe din întregul ținut românesc de acolo. Este Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul Nicolae dela Sibiu, bărbat învățat, vajnic apărător al Bisericii Sale, al cărui cuvânt iscusit a răsunat de mai multe ori în sfatul Țării întru uimirea și minunarea celor care l-au ascultat. In Inalt Prea Sf. Sa, Țara și Biserica au un slujitor de frunte, în care au multe de nădăjduit, toate inimile românești care se gândesc la viitor. Inalt Prea Sf. Sa este încă tânăr, a trecut cu bine greul unei boale care-l necăjea, ne putem aștepta că ani și ani Biserica și Țara îl vor avea bărbat de temei, ca și până acum.

Doamne! ascultă-ne rugăciunea și dăruiește-l Bisericii Tale și Țării noastre întru mulți ani de lucrare cu cuvântului adevărul Tău!

3. Ca pe o stâncă neclintită, se înalță în mijlocul României de azi, chipul vărsător de lumină al domnului NICOLAE IORGA, care va fi pomenit cât va trăi această Țară Românească. Bărbat fără pereche, nu numai în țara noastră, ci și peste granițe, d. Iorga este o minune a țării, care vreme de aproape 40 ani stă ca un far îndrumător pentru tinerime și aducând multă cinste țării.

Să ni-l ție Dumnezeu întru sănătate și lumină nestinsă alți zeci și zeci de ani, pentru bucuria și vrednicia țării noastre!

4. Și, în sfârșit, avem și noi pe Nicolae al nostru, Generalul NICOLAE PETALA, înființătorul acestei foi. Inima sa însuflețită s'a revărsat peste granițele înaltei sale slujbe ostășești, în care a suit cele mai înalte trepte ale ei, până la acea de comandant de armată, — lucrând pentru țară și pe altă cale, prin răspândirea învățăturii.

Această foaie este rodul gândului și silințelor sale. Ea trece în curând în al zecelea an de viață. Fiind comandant al Corpului de Armată din Cluj, Generalul nostru a înțeles că nu numai cu puterea brațului înarmat se apară o țară ci și cu înarmarea minții și a inimii. De aceia a dat ființă acestei foi, care trăiește până acum și care mărturisește despre inima unui oștean pentru temeliile de viață ale țării, care sunt învățătura și credința și prin care și apărarea se săvârșește mai bine.

Cu acest prilej, redacția acestei foi îi trimite toate urările sale de multă sănătate și ani îndelungați întru slujirea voioasă înainte a țării și împlinirea gândurilor vii și frumoase de care totdeauna a fost însuflețit.

«CULTURA POPORULUI»

Semne bune ori rele?

Nu arareori vedem mișcări prin Capitala țării, ba chiar și prin provincie cu privire la respectarea repausului duminical, căci se crede că dacă cineva muncește în zi de sărbătoare, sau dacă ține cârciuma deschisă în această zi, a făcut mare serviciu.

Dar lucrul nu e tocmai așa. Odată ce e zi de sărbătoare, trebuie respectată, nu numai de unul, de toți; și *exemplul* trebue să pornească dela cei de sus, dela autorități.

Ce vedem noi însă?

Inșiși autoritățile nu respectă aceste ordine și din cauza aceasta se cere o îndreptare a lucrurilor mai curând. Căci dacă primăria dă ordin să se lucreze la străzile Bucureștilor, sau la linia tramvayelor, dece n'ar ține deschis și băcanul? Dacă cei dela serviciul apelor și lumină, sapă și așează țevi sâbătoarea dece n'ar lucra și fabricantul? Insăși măturătorul străzii n'are libertate nici într'o sărbătoare.

Apoi și alte așezăminte lucrează contra acestor legi, care ar trebui să le respecte mai mult decât altele.

Dacă astfel se lucrează, ia să vedem ce fel se procedează în unele locuri, unde ar trebui să se țină ziua Domnului.

In ziua de «Intrarea în Biserică», slujind la o biserică din provincie, dupăce am terminat Sf. Liturghie, am plecat cu un automobil la București. Ce să vezi însă? Mulți săteni erau pe câmp și arau. — «Păi bine omul lui Dumnezeu, lucrezi în zi de sărbătoare»? — «A p o i, de când cu stilul ăst nou nu mai știm nici de sărbătoare, nici de nimic».

Atunci eu ca să l fac mai atent de greșala mare pe care o face, lucrând în zi de sărbătoare, i-am spus, că în această zi și după stilul vechi e sărbătoare, chiar așa cum a și fost, «Sfinții Arhangheli». I-am vorbit de mânia lui Dumnezeu asupra celui care calcă ziua repaosului, dar.. cum sânt m u l ți: *așa știu așa fac.*

Cine e vinovat aici? Eu cred că autoritățile sătești.

Mi aduc aminte, că odată vara, au vrut oamenii să iasă la culesul grânelor, când încă nu se copseseră deplin fructele lor, și au fost opriți de autoritățile sătești, care își puseseră agenții săi la porțile satului.

Și nu era bună treaba asta? Ba cred că minunată. Prin urmare, așa trebuie procedat în fiecare sărbătoare și vom vedea că la țară, săteanul sărbătoarea nu va mai merge nici la muncă, nici la cârciumă.

Intr'o Duminică după masă, (17 Noemvrie a. c.), mergeam cu P. S. Scriban la închisoarea «Văcărești», unde avea să țină o conferință celor închiși. Când să intrăm în închisoare, am văzut că o parte dintre arestați lucrau de zor la scoaterea unor salcâmi. Am întrebat noi, de ce lucrează Duminica, căci chiar dacă e arestat, Duminica e pentru toți fără deosebire. Ni s'a răspuns că e un caz de forță majoră. *P. S. Scriban* atunci le a spus: «Bine, acum e un caz de forță majoră, dar Duminicile celelalte când nu i-am văzut noi, atunci ce a fost»? A urmat tăcere.

Iată dar că peste tot aproape se lucrează sărbătoarea, și autoritățile noastre nu iau măsuri pentru îndreptare și acesta este un foarte mare rău.

Nici serviciul religios nu se respectă în zi de sărbătoare. Dacă e zi de sărbătoare, e zi de rugăciune, de mulțămire lui Dumnezeu, de recreație sufletească în lăcașul Domnului.

Intr'o altă Duminică, am slujit la o Biserică, unde cântă elevii Seminarului «Nifon». Dar ce am putut vedea și acolo? Când am ajuns cu slujba la: «Cu frica lui Dumnezeu», (lumea în acest moment era în genunchi), seminariștii au plecat, căci așa le era ordinul dela școală, la ora cutare să fie acolo. Și dece să plece elevul în momentul solemn, când chemi lumea să se apropie de trupul Domnului? Când se cere atâta liniște și ordine, să aducem lume cât mai multă la Biserică, Stați! Domnilor și Doamnelor, sculați-vă din genunchi și faceți loc, că pleacă domnii seminariști la școală!

Iată deci și aici un rău.

Când noi strigăm în chestia repausului duminical, să nu se mai țină adunări de chestiuni profane, să nu se mai țină conferințe dimineața prin teatre, ca să nu fie stingherită slujba din Biserică, iată cine ne strică liniștea slujbei tocmai slujitorii săi.

Ne pare bine însă că din alt punct de vedere, anume al cârciumilor, a c e a s t ă chestiune a repausului Duminical, s'a rezolvat cum trebue, căci la congresul funcționarilor comerciali, care a avut loc la București; dl. *General Nicoleanu*, a spus printre altele că, din partea domniei sale, nu vor fi niciodată cuvinte de apărare pentru cei ce vor călca legea repausului duminical și a făgăduit că va lua toate măsurile pentru ei.

Să sperăm deci la o îndreptare a lucrurilor. Autoritățile să lucreze mână în mână cu toate celelalte instituții, iar abaterile dela executarea repaosului dumînical să fie pedepsite cu cea mai mare severitate. Numai așa se poate ajunge la buna înțelegere și executarea legilor țării, pentru ținerea zilelor de sărbătoare.

Diac. V. FUSSU

„La țară e mai bine ori mai rău"?

Acesta este titlul unui articol din numărul 301 al acestui ziar.

Ar mai trebui un adaos la cele scrise de P. C. S. Arhim. Scriban și unele din cele scrise zic, ar trebui *privite mai cu blândețe*. Se scrie în multe ziare și s'a mai scris și în acest ziar că «țăranul a scăzut în puterea lui de rodire a pământului țării. Nu se mai simte îmboldit ca înainte (de împroprietărire), iar țara se simte scăzută în rodnicia ei. Nu are ce vinde, fiindcă nu se lucrează așa de harnic și așa de bine ca să iasă mult și să aibă mult și să aibă ce păstra (țăranul) pentru el și ce vinde în târguri...» Că țăranul face politică rămânând cu recolta nemuncită la timpul ei.

Ba am mai auzit din gura unui negustor de la oraș, că țăranul văzând că grâul și porumbul lui nu are preț, nu vrea să mai cumpere marfă din prăvălie,..

Bine, că se vor găsi în fiecare sat câte unul sau doi din cei care a văzut Sf. S. Arhim. Scriban că «au pus pe pereții caselor niște table mari albastre cu slove albe, care îți arăta că aci se adună oamenii ca să li se spue despre minunățiile cutărei tabere politice».

Dar zic, foarte puțini sunt acei care se duc la Clubul cutărui sau cutărui partid, și aceștia sunt mânați mai mult de interese decât de patima politică cum cred cei de la oraște.

Aceasta este politica făcută de țăranul român împroprietărit s'au neîmproprietărit: *S'au este dator la cutare Bancă care este cârmuită de oamenii partidului cutare* (și dacă nu vor veni la Club știți ce se întâmplă: Se cere achitarea, se pune seqestre se vând la licitație până și obiectele din casă...) *s'au este unul din cei care merită să fie ales în «Consiliul Comunal»* (căci este știut că venind la cârmă alt partid va dizolva consiliul cel vechiu).

Singura pricină pentru care produce puțin țăranul este *se-ce-ta*.

Seceta, Domnilor de la orașe, seceta, *producția puțină* este pricinuită de secetă și *lipsă de bani*.

1. Dacă va da Dumnezeu ploaie la timp și,

2. Dacă va lua ființă *vreodată* «Creditul Agricol» pentruca Băncile Populare și Cooperativele Agricole să aibă bani să cumpere grâul și porumbul produs de țăran, atunci veți rămâne încredințați și *D voastră* că țăranul nu se ține de politică și munca îi rămâne nemuncită cum credeți acum. Și iarăși dacă acum nu are ce vinde, fiindcă nu a dat Dumnezeu ploaie la timp ca să facă p o r u m b u l. Și grâul a degerat iarna trecută iar acum a luat sămânță cu 120 lei dublu plus dobânda Băncii Naționale, de unde credeți domnilor negustori că va avea bani țăranul ca să vă cumpere marfa din prăvălie.

Vedeți și mărturisirea Păr. D. I. Iliescu-Palanca tot din numărul pomenit, când zice: «Dacă nu era amenințarea la spate oameni își vedeau de interesele lor acasă, pe lângă copiii care intră goi în iarnă, fiindcă grâul și porumbul l'au vândut pe preț de nimic...» Și, Sa care trăiește printre țărani, nu i a văzut — cum vă închipuiți Dv. cei de la oraș — că își pierd vremea pe la cluburi politice, ci i-a văzut: *văzându-și de interesele lor acasă pe lângă copii care intră goi în iarnă...*

Toți cei care aveți păreri rele despre țărani vă rog citiți «*Scrisorile către plugari*» ale D-nului Ioan Mihalache, Ministrul Agriculturei *care c u n o a ș t e întocmai nevoile agriculturii și deci ale țăranului și scrie pentru el.*

Să dea Dumnezeu să se realizeze cele scrise de Domnul Ministru Mihalache și să urmeze și plugarii sfaturile D niei Sale întocmai.

Ath. G. Podărelu
Țăran din Radomirești—Olt

Cugetări

Dacă starea noastră ar fi cu adevărat fericită, n'ar mai trebui să ne trecem timpul gândindu-ne la aceasta.

* * *

Iisus Christos pentru toate popoarele, Moise pentru unul singur.

Pascal

„Sf. Nicolae“

«Indreptător Credinței și chip blândeților; învățător înfrânării te-au arătat pe tine turmei tale, adevărul lucrurilor»...

Trop. sfântului.

Frate Creștine,

Omul pe acest pământ este ca un călător pe o mare plină de furtuni și de vânturi. Corabia în care călătorim este viața aceasta plină de greutăți, de deșertăciuni și de rele. Dacă unul dintre noi ar pleca într'o altă țară singur ,de bună seamă că i-ar trebui un alt om, care o cunoaște mai bine ca să ne fie nouă de călăuză pentru cuno șterea ei. In fruntea corabiei care lopătează pe mare este căpitanul care o conduce, ducând o la liman. In viața noastră de creștini avem călăuză, sfânta Evanghelie și pe lângă aceasta avem pe sfinții părinți, sf. Apostoli, și sfinții martiri, care s'au sacrificat pe altarul credinței, dând dovadă tot odată de credință tare pe Domnul de sfințenie și curățenie a vieții pe care au petrecut-o pe acest pământ. Unii dintre acești sfinți părinți au fost îndreptători de credință, aducând din calea rătăcirii popoare și neamuri, au fost model de blândețe prin vorba lor bună și atrăgătoare, au fost aprigi luptători contra desfrânării, la care se dă duse lumea, mergând pe drumul care ducea spre prăpastie, au fost apărători ai adevărului Dumnezeesc, ai dragostei și ai iubirei eterne de pe acest pământ. Unul dintre acești sfinți părinți a fost și sfântul și marele ierarh, Nicolae.

Frate Creștine,

Sfântul ierarh Nicolae s'a nascut în Patara din Lichia cam pe la anul 260. Părinții săi se numeau Teofan și Nona de la care se spune că a moștenit o frumoasă avere pe care a împărțit o la săraci. De mic a învățat carte, fiind crescut de maica sa în duhul învățăturilor creș tine și în frica de Dumnezeu. Facându-se călugăr i s'a în credințat stărețția de către unchiul său, la mânăstirea Sionului din Mira, unde aci Sf. Niculae din această mânastire a făcut un cuib de sfinți. Mai târziu a făcut o călătorie în Palestina, pe mare din care a avut prilejul să și arate puterea și trecerea înaintea lui Dumnezeu, scăpând dela înnec corabia și pe călători.

După întoarcerea lui din Palestina, printr'o întâmplare minunată a fost ales Arhie piscop al Mirei Lichiei. El își începe păstoria sa în timpul domniei lui Dio lețian și Maximilian când creștinii erau prigoniți de păgâni și perse cutați. Acești doi împărați au căutat prin persecuțiile lor ca să readucă la păgânism pe creștinii din Eparhia Sf. Nicolae, dar El opunându se a trebuit să sufere martirul între anii 34 —352 în ziua de 6 Decembrie. Corpul său plâns de toți creștinii a fost înmormântat în catedrala din Mira, unde a rămas până la 1087 când niște negustori din Neapole au luat sfintele sale moaște și le-au adus la Bari în Italia, din care și astăzi isvorăște mir făcător de minuni, tămăduitor de boale și suferinte.

Viața sfântului Niculae a fost încununată de credință, blândețe, smerenie și milostenie. Sf. Niculae a fost un îndreptător de credință, pentrucă la soborul din Niceia la 325, s'a luptat cu rătăcitul de Arie, aplicându-i o palmă peste obraz. Sf. Niculae a fost un mare păstrător al postului, mâncând mâncări simple, legume, numai ca să poată ajuta pe săraci. El umbla îmbrăcat ca un călugăr sărac, vorbea cu cumpătare, era blând și sfătuitor al lucrului celui bun. Sf. Niculae a fost un mare predicator al milosteniei, dându-se pe sine exemplu și împărțindu și averea dela părinți săracilor, iar pe cea făcută de el celor lipsiți și nevoiași.

Frate Creștine,

Din viața Sfântului Nicolae, rees două învățături care trebue să le înțelegem noi creștinii în tot timpul viețuirii noastre pământești. In âiu că sfântul Niculae și-a dat moștenirea s a dela părinți săracilor, și al doilea că el a fost un aprig apărător al credinței adevărate, certându-se chiar cu ere ticul de Arie. Fie dar ca și viața noastră creștinească să fie asemănătoare acestui sfânt, care a fost tare în credința cea adevărată, a fost milostiv împărțindu-și averea săracilor a fost blând cu toată lumea, smerit în viețuirea sa, păstrător de posturi și învățător al înfrânării care duce trupul și sufletul spre pierzare. Dintre sfinții apostoli, sfinții părinți și martirii care au murit, mărturisind până la sfârșit credința în Dumnezeu, Sf. Nicolae este unul care înpodobește ca o floare frumoasă un buchet, din marele număr pe care ni-l spune istoria bisericii noastre. Se cade dar ca Sf. Niculae să fie ca o pildă vie, urmându-i faptele sale frumoase din viață, cerându-i ajutor în nevoile vieții noastre, El fiind unul care mijlocind pe lângă Atotputernicul, ruga noastră va fi ascultată. Casa creștinului trebue să fie înpodobită cu icoana acestui mare sfânt, la care în tot ceasul inima să fie îndreptată spre El, c ă c i s'a făcut îndreptător de credință, chip strălucit de blândețe și povățuitor al lucrului celui adevărat și bine plăcut lui Dumnezeu.

Amin.

Pr. Dem. I. Iliescu

Răvașe Intime

La Glodeni

Dragă Zoițo,

M'ai pus la o slujbă cam grea, dar văd că ea mă atrage, din zi în zi. Se vede că eu fusei aleasă ca să desleg enigma unei vieți plină de activitate, de cuminte nie și de sufer nțe, după cum vei atla și tu în cele ce urmează:

Sfântul Nicolae ne-a trimis pe măiculița noastră, urmă Ruxanda am găsit'o la poartă, mi-a arătat'o *Moș Ilie* și *Mama Stana*, robii din curtea noastră, dar eu n'am cunoscut'o, că era slabă, plânsă și'mbrăcată cu alte haine. Argații îmi făcură semn să tac dar eu strigai cât putui: Maică... Măiculiță !.. Vino'n casă, vino, de ce-ai plecat dela noi? Vino !.. Ea, mă luă'n brațe, mă sărută, îmi șopti multe la ureche, apoi mă'ntrebă dacă frățiorii mei sunt sănătoși și dacă *Buta* ne'grijește bine. Plângând îi povestii aceia ce făcu Teodorii, surioara mea cea mai mică. Mama o blestemă, plânse, în urmă scoase din buzunar niște cercelușI frumoși mi-i puse'n urechi, mă sărută și fugi repede, repede zicându-mi: — *Să nu spui la nimeni fetițo că m'ai văzut.*

Eu, de bucurie aș fi strigat d'ar fi auzit tot pământul să știe și el, ce se petrecea atunci în sufletul meu.

Mă dusei spre povarnă, văzui sute de porci, adunați în cocină fugii că mi se păru că toți se vor lua după mine; porcarul veni și spuse că boerul i-a vândut și c'a luat pe ei mii de *icosari.* — Mă dusei în cancelarie și pe o masă rotundă pe care o am și azi, văzui grămezi peste grămezi de bani. In capul meu nu intra târgul acesta: *Să dai porcii murdari din cocină și să ei pe dânșii așa bani curați și frumoși?* Tata îi număra mereu, eu aș fi vrut sa'l întreb multe, multe, dar bunica mă strigă și cu glas aspru ma'ntrebă:

Unde ai fost haimana? Mă făcui mititică și fugii din naintea ei c'o uram. Costică, fratele care venea dupa mine și care era lacom arțagos și calic se ducea la cuhnie cu *Mama Stana*; în mână ținea oul proaspat pe care totd'auna i'l mânca țiganca, speriin i baiatul că: *e clocit, are pui.* Tot așa mi făcea țiganca și mie, dar eu într'o zi m'am dus cu el la *Buta*, i-am spus și ea i l'a spart în cap de i-a făcut cucui; d'atunci înainte am mâncat și noi ouă proaspete.

* * *

Pe lângă curtea conacului din Glodeni, curge un isvor. Ioana, fata porcarului, mă luă, într'o dimineață 'n brațe și mă coborâ la gârliță. Nici acum n'am uitat impresia plăcută, ce am simțit când am văzut cârdurile de gâște și boboceii ca de aur plutind pe unde. De bucurie arătai Ioanei cerceluții din urechi, ea le și puse gând rău și când ajunserăm în zăvoi, trecurăm prin leasa de cetini c'un cârd de copii, și mi-i șterse din urechi. Mi s'au furat în timpul războiului cercei de briliant și n'am plâns cât am plâns, când m'am văzut fără tortițele dela mama. Și cui să spun? In toată viața, durerile mele mari, mi le-am înecat în suflet singură, mereu singură, d'aceia eu nu m'am mângâiat nici atunci, când am avut primiri și sărbătoriri, ca de regină, în țările apusului și'n țara noastră.

Ioana m'a suit pe dealuri, m'a coborât prin văi la o baltă mare neagră, neagră, căreia ea îi zicea; *Lacul de păcură.* Oamenii luau d'acolo cu donițele; și'n curtea noastră am văzut în urmă așa ceva și cu păcură ungea argații roatele carelor s'aprindeau opaițele. Ce bogății n'aduse țării, lacul de păcură dela Glodeni când el fuse exploatat! Ce să știe tata de alde astea p'atunci pela 1854 când arendase moșia Glodeni dela starețul Mânăstirii Gorgota? Gorgota dotată cu averi de milioane de către Matei Basarab?

Când m'aduse acasă, Ioana, m'aduse că'i spusesem că mi era foame, pe drum îi vorbii de porci, de icosuri, de boboceii de aur de pe isvor, de lacul de păcură, care mi-era urât că era negru și nici nu plutea pe el boboceii frumoși; iar despre mama nimic. De-i vorbeam despre ea, îmi aduceam poate aminte și despre cercei, dar așa... am rămas fără ei și târziu, când m'am dibuit la urechi s'am văzut că ei nu's, am plâns cu lacrămi amare și de pierderea lor nu m'am mângâiat nicio dată. Pe Ioana n'am mai văzut'o pela curte și d'o vedeam, eu tot nu i-așI fi zis: *hoață*, că nu știam, în acea vreme ce este hoția care d'atunci, de când aveam patru ani, mă urmărește într'una.

* * *

Când am sosit acasă, mi-era foame și somn dar găsind pe mama în mijlocul curții legată cobză și pe tata bătând'o cu frânghia udă, am încremenit. Bunica striga: *Dă i Niță, dă-i bate o să se'nvețe minte!..* Mama era cu spinarea'nsângerată, tata da fără milă... Țăranii stau, în jurul acestui spectacol înmărmuriți, doar logofătul, legat cot la cot și el striga: *Iartă ne boerule, iartă-ne că nu suntem vinovați!..* Nu! și plângea, bătut și el... Alergai în bucătărie, luai un cuțit, mă repezii să tai frânghia și să desleg brațele mamei, dar... ne isbutind, asvârlii cuțitul în capul *Batei*, picai jos, și... nu mai știu ce a mai urmat...

Cu bine pe mâine Zoițica.

Baba Visa

Slujiți ca lui Dumnezeu, iar nu ca oamenilor

Cu multă înțelepciune și cu toată dreptatea grăită de bătrânul Ureche că «țara noastră este așezată în calea răutăților», căci numai de rele avem parte. Toată strădania celor ce se ostenesc a aduce oarecari îndreptări spre bine în viața neamului nostru, mucenic ieri mucenic și azi, rămâne fără rezultat f indcă adevărul, dreptatea și binele se răspândesc și se practică de toți, demnitar sau slugă, fără deosebire.

Nu mai este drept niciunul. Cuvântul scripturii se împlinește și pentru neamul nostru: «Domnii tăi sunt neascultători, părtași furilor, iubitori de daruri și umblă după mită, săracilor nu fac judecată și judecata văduvelor n'au socotit-o» (Isaia 1[23]).

Aș vrea să fiu desmințit, dar de cine, când toate ziarele au ajuns un focar de răutăți, și noi înșI-ne privim cum se desfășoară sub ochii noștri.

Și destrăbălarea aceasta se răsfață mai mult sus, fiindcă acolo setea de aur și de viața trândavă, scăldată în bucurii murdare, e mai mare.

Noi cu toții indiferent de poziția noastră socială suntem niște servitori. Trebuie să trăim din muncă. Dar munca noastră trebue să fie cinstită, în cât ea să fie pentru noi o rugăciune, o slavă a lui Dumnezeu.

Slujba pe care suntem chemați s'o facem, trebue s'o îndeplinim cu multă vrednicie trebue s'o îndeplinim ca lui Dumnezeu, pe care nu-l putem înșela sau batjocori, iar nu ca oamenilor față de cari, cei mai tari ne purtăm cu vitregie spre fofosul nostru.

Când fiecare vom îndeplini slujba noastră în stat, în societate, în familie cu conștiința curată, cu gândul că prin aceasta servim pe Dumnezeu, lucrăm la mântuirea noastră ca neam și ca individ; când fiecare s'ar întreba la tot lucrul ce-l face, dacă va bine place lui Dumnezeu, când fiecare s'ar conduce în tot ceace face de dragoste și dreptate, ar fi mai multă armonie și la noi, mai multă iubire și respect, mai mult progres, atât pe tărâmul moral cât și economic.

Fiecare să ne îndeplinim datoria acolo unde suntem puși. Să slujim ca lui Dumnezeu iar nu ca oamenilor. (Efeseni 6[7]). In felul acesta cei sus puși, ca unii ce-au mintea mai luminată, vor putea servi ca model celor de jos și in loc să strice vor îndrepta.

Dacă nimeni din cei de sus nu-și ia acest jug de a urma calea dreptății, de a se jertfi chiar pentru a lucra după voia lui Dumnezeu, noi cei de jos oricât ne străduim a turna în suflete cinstea, dragostea și dreptatea, nu ajungem la rezultatele dorite fiindcă ceace noi îndreptăm alții strică.

Fiecare să-și curețe sufletul de toate răutățile, să se învețe a face bine, să judece după dreptate pe bogat și sărac, să salveze pe cel năpăstuit, gândindu-se că numai slujind ca lui Dumnezeu, carele cunoaște toate, poate să aducă o îndreptare vieți, poate să se mântue pe sine și să scape acest neam dela pieirea ce-i vine din răutățile ce le nutresc în sânul lui cei nevrednici.

D. D. Achimescu

FOLKLOR

Cântec din Maramureș [1])

Pentru tine, tu! Mândrucă
Bida [2]), pieptu'mi-l usucă
Și-mi tot vini un dor de ducă...

Pentru tine, tu! Ileană
N'am să mi caut altă nană
Nici te'cerc cu acar [3]) vădană...

Pentru tine, tu! Todoră
N'aduc maichii altă noră
Ci sor'mii bogat [4]) ! ești soră...

Pentru tine, tu! Mărie
Jmi pui peană'n clop [5]) să-mi fie
Mă bag slugă cu simbrie

Cesar Pruteanu

1) Colecția: Theodor Vasui și Țiplea Gheorghe; 2) Obidă necazul; 3) oricare; 4) destul, prea deajuns; 5) pălărie din L. Ungară.

CÂNTECE POPULARE

Foaie verde lemn uscat,
De oftat ce am tot oftat,
Soarele s'a întunecat
Și luna n'a mai luminat.
De oftat ce am oftat tare,
Nici soarele nu răsare
Și nici luna lumină n'are,
Nici prin crâng nu crește-o floare.
Cine a lăsat oftatul,
Iertei Dumnezeu păcatul,
Că omul dacă oftează
Inima își mai ușurează.
Foicică bob mărunt,
De oftat și de urât
Sufletul mi am amărât
Și viața mi am posomorât.
Foaie verde de năut,
Tinerețe ce am avut
Cu amar le-am petrecut,
Cu amar și cu oftat,
Cu dor și cu suspinat.
Cine n'are dor pe lume
Să vie să ia e la mine,
Că la mine e dor greu,
Urgia lui Dumnezeu.
Foicică mărgărit,
Dorule, tiran cumplit,
De ce m'ai îmbătrânit?
Ca să stau să te jelesc,
De tine să mă topesc
Și la alții să privesc;
Sau să-mi caut oftările
Pe toate cărările,
Pe unde cresc florile?

* * *

Auzite dela mama mea în etate de 55 ani.

Din colecția «Cântece din Popor» de I. NICULESCU-VĂTĂȘOIU

O scrisoare din America

Zilele acestea am primit o scrisoare dela un Român din America, prin care se vede cât de multă dragoste au fiii acestei țări, care sânt duși departe pe meleagurile altor țări, de țara lor dragă, și grija lor de căpetenie mai presus de toate, față de Biserica, și îndatoririle lor față de aproapele.

Iată ce ne scrie acest Român care se află în America, și care acolo pe lângă alte ocupațiuni, fiind paracliser la o Biserică.

Dăm drumul scrisorii, așa cum ne o scrie Dl. St. Preda și anume:

Stimate d le Director al Ziarului «CULTURA POPORULUI».

Prin aceasta, eu Preda și cu soția mea Veronica Preda aflători în America de Nord, la Detroit Michigam Russel Street Nr. 5147 Bacșa 58, cetind în prețioasa dv. Foaie, am dat de articolul cu colecta: Pentru Biserica Sf. Gheorghe din «Cerdac» Slănicul Moldovei, prin care am văzut nevoia mare de a se clădi această Biserică. Eu însă fiind aci ca Făt sau Crâznic la Biserica Sf. Gheorghe din acest oraș din America, m'am consfătuit cu soția mea ca și noi să contribuim cu micul nostru obol, adică dela noi puțin și de la Dumnezeu mai mult, a da suma de lei 1000 prin care vă trimitem 10 dolari. 1000 de lei pentru Biserică și restul, pentru abonament la prețiosul Dv. Ziar.

Eu de origină sânt din Com. Căciulați, Jud. Ilfov, România.

Am rămas salutându-vă cu multă stimă,

Ștefan Preda și soția Vironica Preda

Noi mulțumim din suflet pe această cale binefăcătorului pentru această Sf. Biserică. Și dacă glasul nostru a răsunat mai întâi pe tărâmuri depărtate, apoi credem că mai târziu sau mai în apropiat timp să se audă și la noi, unde credem că se vor găsi și aici tot așa de buni sprijinitori.

Mulțumim iarăș D-lui Ștefan Preda și soției sale și Dumnezeu să-i ție întru mulți și fericiți ani.

Progresul Scoțian de după războiu

de **Gheorghe V. LOHAN**
Prof. de Limba Engleză.

La început toți studenții erau din aceia cari voiau să-și ia noua *licență în comerț*; dar în sesiunea următoare, numărul lor a fost cu mult mărit, fiindcă «Society of Accountants“ făcu cursurile de contabilitate și comerț obligatori pentru toți practicanții, în locul cursului de «drept» de până atunci. Apoi numărul studenților ce luau acel curs s'a ridicat la 150 în fiecare sesiune, și deși cea mai mare parte din ei erau Scoțieni, totuși au fost și studenți din China, India, Egipt, Africa de Sud, etc Ultima licență înființata de Universitatea din Edinburgh, a fost aceea de «*inginer de mine*». Pe lângă multe alte titluri universitare necunoscute în multe părți, există de curând *o diplomă pentru studiile sociale*, mult preferata de femei. O minune a acestei universități e acea *instalație* colosală de *radiografie, radioscopie, raze ultra violete*; fiind unica în lume deschisă în anul 1926. Un întreg glob de soare artificial este adus în acest laboratoriu medical.

Năvala tineretului spre universități.

Imediat ce războiul se sfârși, a fost o goană ca niciodată a tineretului spre universități. Acei a căror studii au fost întrerupte la mobilizare, se întorceau acum spre a-și sfârși cursurile începute, în timp ce apăru un număr nou de tineri cari sfârșiau cursurile liceale. Această extra presiune trecu, dar *interesul în educație deveni în anii din urmă cu mult mai mare, și mari eforturi se fac pentru a se putea face față acestor cereri.* Școlile publice gratuite ale țării, cari erau sub controlul comitetelor școlare locale («Local School Boards») au fost acum puse sub conducerea comitetelor județiene («County Council»), cunoscute ca au ori tăți de educație,—dela cari se așteaptă a selecționa profesorii și da direcția generală întregului învățământ. S'au înființat deja mai multe centre de educație înaltă, scutind prin aceasta pe tineret de a mai călători distanțe mari cu trenul, pentru a urma aceste cursuri superioare.

Autoritățile de educație din Edinburgh, în cooperare cu «Asociația de educație a lucrătorilor», țin *cursuri de seară pentru adulți* într'un mare număr de subiecte,—literatura engleză, astronomia, geologia, zoologia, botanica, științe economice, istorie, drept, limbi diferite, muzica, arte, etc. O mică taxă este plătită pentru sesiunea de 20 săptămâni și rezultatele sunt cât se poate de practice.

Arte și Meserii.

Artele în Scoția au primit o lovitură serioasă în timpul războiului, universitățile fiind aproape lipsite de studenți din cauză că nimeni nu mai găsia acum timp să se mai ocupe de *pictat* și *sculptat*; în t mp ce *muzica* luă un loc prim sub forma de distracții pentru a amuza pe cei întorși de pe front, sau prin concerte populare cari adunau fonduri pentru un extra confort marinarilor și soldaților de pe front.

Arhitectura

In ultimii ani de după războiu, puțin a fost realizat în *arhitectură*. Bătrâna Scoție cu mărețele ei castele medievale și palate moderne, numai cu mari greutăți a putut să ridice noui clădiri de piatră, din cauza marei creșteri a prețului de cost; locul lor a fost luat de clădirile simple din cărămidă și alt material ieftin, ne putându-se face cheltueli pentru decoruri, serii de fresco, «panels», sau alte ornamente. Astfel că, nu a fost posibil să se ridice vre-o clădire publică măreață. Dar, decurând, *gustul publicului a început să se trezească în a aprecia lucrările de artă.*

Școala de arte din Glasgow își devotă mult atenția pentru a educa tineretul să aplice *arta în comerț și industrie;* iar «Edinburgh Art College» ține *cursuri de seară pentru zugravi, făurire*, etc., în scopul de a ridica *standardul* gustului general. In Glasgow e un curs de 5—7 ani pentru cei cari doresc să ocupe *catedre de profesori de arte în școli.*

Multă atenție se dă în a se învața *lucrul de mână* în școlile pentru copii săraci; iar profesoarele școlilor de fete iau din inițiativa lor proprie *cursuri de broderie și desen*, pentru a putea astfel învăța și pe copii. *Expoziții* sunt organizate cu lucrul acestor copii, pentru a mări dragostea de frumos și o duce în casele umile din orașe și sate.

«Paisley Institute» ține *cursuri despre clădirea de case* și *inginerie*, dă deasemeni instrucțiuni în *desen, planuri și broderii*, și cari sunt foarte *frecventate de lucrătorii* din fabrici și *vânzătorii din magazine*, cari arată abilități artistice de valoare. In centrul Glasgow-ului se țin *clase de broderii* pentru lucrători și *conferințe cu subiecte despre arte și educație pentru beneficiul claselor muncitorești.*

Scoțianul un mare amator de muzică.

Scoțianul e un mare *iubitor de muzică*, și un mare amator al băuturii naționale numită «*whisky*». Munții și văile Scoției răsună de muzica și veselia fiilor ei; și în special la adunările lor de toamnă, ca și la celelalte multe din restul anului, când *naționalitatea lor* e făcută mai *romantică și decorativă* decât în oricare altă țară din lume. Acele *reuniuni de familii* ale Scoțienilor dela Nord, cu o aceeaș origină strămoșească comună și de sub un acelaș control patriarhal, sunt

Cum să înfățișăm mai drept limba românească?

Răspuns.

Scrisul d-lui Avocat Popescu-Copuz, care a ținut patru numere în acest ziar, s'a isprăvit. Am voit să isprăvim și noi răspunsul nostru, ca să nu fim prea lungi și a 2 mai sunt alte materii care așteaptă. Dar au rămas încă multe puncte nelimpezite. De aceia, cu toată părerea de rău de a o lungi prea mult, odată ce am intrat în această horă, suntem nevoiți să mai stăruim în acele puncte, ca să aducem lumină și să se facă o lămurire și pentru cititori. Deci ne pornim iar la depănat firul lăsat rândul trecut.

Rândul trecut, am descurcat spusa d-lui Copuz că *selecțiunea* nu e tot una cu *alegerea*. Acum să trecem mai departe și să vedem ce ordonanță mai dă.

In acelaș șir de gânduri, ia la descurcat rostirile: «mă duc la vot» și mă duc la alegere». Vrea să spuie că nu se poate înlocui una cu alta și că numai decât trebuie cuvântul *vot*, că nu te poți sluji de cel de *alegere*. Acum că votul este altceva decât alegerea, e adevărat și nu credem că am spus noi că e tot una.

Votul este fapta de mărturisire a părerii mele în ce privește alegerea, e o parte din alegere, nu toată alegerea. Deci votul nu este alegere.

Nu asta însă e partea cu haz, ci spusa d-lui Copuz că, dacă spun «mă duc la alegere», nu înseamnă că și votez; pe când dacă spun că «mă duc la vot», înseamnă că și votez,

De unde o mai fi scoțând d. Copuz asemenea potriveli?

Este adevărat că pot să spun că mă duc la alegere și numai să privesc, nu să și votez. Dar nu pot spune tot așa și despre vot? Pot spune că mă duc la vot ori la sala de vot, fără să votez. De câte ori delegații votării se duc acolo ca să priveghieze, să vadă de se fac toate cu rânduială, deci nu să voteze! Ei spun că se duc la vot sau alegere. Urmează că de câte ori se duc acolo, și votează?

Iaca așa, croiește d. Copuz de la el și zice că prin aceasta «discută» și «argumentează»!

Mare comedios este d. Copuz când, trecând la alt cuvânt, iar scornește pe gratis lucruri care acum se aud întâia oară. Zice să nu se poate zice *hotărâre* în loc de *sentință*, cum zic eu, fiindcă sentință e lucru judecătoresc de slobozire sau de osândire, pe când dacă zici hotărâre, nu știi de e treabă judecătorească, fiindcă vorbim și noi de hotărârile noastre. Deci dacă despre o hotărâre vrei să știi că e rostire de la judecată, trebuie să-i adaogi cuvântul de „judecătorească».

Ei, păcatele mele! dar cuvântul de *sentință* se întrebuințează numai la judecăți? Nu se zice: «este o sentință latină care spune»? Prin sentință se înțelege rostirea unei vederi a cuiva. Rostirea judecătorului este și ea vederea lui pentru cazul care i este pus înainte.

Oare nu sunt rostiri ale judecătorului care se numesc numai hotărâri?

Ințelesul unui cuvânt nu iese numai din alte cuvinte pe care i le îngrămădești împrejur, cum ar fi: «sentință a tribunalului», «hotărâre a curții», ci din întreaga înlănțuire a vorbirii. Un cuvânt poate însemna mai multe lucruri sau stări, cum este cuvântul *casă*, *cocoș*, *capră*, *masă*. Cu toate acestea noi știm care din însemnările lui s'o luăm după fraza întreagă.

Astea sunt lucruri foarte la mintea omului. De ce d. Copuz nu le înțelege?

Mai încolo d. Copuz îmi înșiră cuvinte nouă, care nu se pot înlocui cu cuvinte vechi românești, cum sunt cuvintele *corset*, *reporter*. Lucrul e adevărat. Nici noi nu spunem că poți face față cu o limbă veche la toate împrejurările nouă. Dar noi ne plângem că luăm cuvinte degeaba acolo unde avem. Deci degeaba ne mai cântă d. Copuz pe aceiași strună, că noi am lămurit odată afacerea aceasta și nu ne mai întoarcem. Nu e vorba cum ai să zici în loc de *aeroplan* și de *benzină*, fiindcă ai să zici așa cum îți vin cuvintele de aiurea, când nu ai altele în limba ta. Dar e vorba să nu zici *brav*, când ai pe *viteaz*

Ce privește cuvântul *delicvent*, pe care-l pomenește d. Copuz ca neputând fi înlocuit, apoi cuvântul *delapidare*, *penal*, *penitenciar*, hai să stăm de vorbă și despre ele.

Ii pun și eu întrebarea d-lui Copuz: Până a nu avea cuvântul *delicvent*, am avut noi judecăți? Am avut. Dar oameni care s'au făcut vinovați față de porunca legilor, am avut? Am avut. Dar delicventul ce este? Unul care a călcat un anumit soi de porunci ale legii. Ei bine, dacă am avut fapta, dar nu și cuvântul *delicvent*, fiindcă pe atunci nu știam franțuzește? cum îi ziceam delicventului? se înțelege că a trebuit să-i zicem într'un fel. Noi avem codici de legi din vreme mai veche. Oare cum i-om fi zis atunci delicventului? De ce d. Copuz, care e avocat, nu caută în Pravila lui Matei Basarab, în care va trebui să fie un cuvânt pentru delicvent?

Tot așa e cu cuvântul *penal*; tot așa cu *penitenciar*, Ce? adică nu se putea zice Codului Penal *Cartea Pedepselor*? Dacă se pornea așa de acum 80 de ani, așa rămânea și nu mai crâcnea acum d. Copuz. In loc de fapt *penal*, am zis *fapt supus osândei*, și mergea. Deși *penal* e mai scurt decât *supus osândei*, dar nu are a face. Francejii nu au și ei cuvinte mai lungi unde noi avem mai scurte? Noi zicem *nepot*, ei zic *petit fills*, cu două vorbe; noi *cumnat*, ei *beau frere*, cu două vorbe și merge. Deci nu lungimea poate fi pedică, ci deplinătatea de înțeles. Și înțelesul iese și așa.

Fiindcă și acum ne grăbește trenul, casi data trecută, ne oprim aici, și mai descurcăm altele data viitoare.

Arhim. SCRIBAN

Rugăm stăruitor plătiți **abonamentul**

Din Planurile unui Plugar

Intâmplarea a făcut ca să trec acum câtva timp prin satul Făurei (jud. Putna) așezat în partea șesului, spre câmpia Mărășeștilor; sat mare de plugari harnici, cari se ocupă și cu grădinăria.

Era sărbătoare și, sătui de munca săptămânii, unii oameni se repauzau pe prispa casei, stătuind cu de ai lor, alții se adunaseră pe la răspântii, stând la vorbă și plănuind asupra multor nevoi, iar alții,—poate cei mai amărâți, nu știu cum să zic,—trecuseră la cârciumă, să și înece amarul într'un pahar, două, cu vin... obiceiul românului nostru!

Trecând pe drum, la o încrucișare, fui strigat de locuitorul Vasile Borcan, un gospodar de frunte al Făureilor, pe care, tot o întâmplare făcuse să-l cunosc de mai inainte.

In urma stăruințelor sale, am mers împreună acasă la dânsul, gospodărie bine ingrijită și curată,—și din una în alta, am ajuns cu vorba la recolta din anul acesta.

Mi se plângea bietul sătean că, din cauza secetei ce a bântuit în vara aceasta, porumbul nu a dat roadă îndestulătoare, iar grânele de toamnă n'au produs aproape nimic, fiindcă mai toate au degerat din timpul iernei cele mari, care a trecut!

— Intr'adevăr, seceta ne-a pricinuit pagubă mare la semănături, poate ca o pedeapsă cerească a faptelor urâte, pe care le facem noi fără socoteală, îi răspund eu. Dar nu e mai puțin adevărat că și plugarii noștri nu muncesc cum trebue pământul, cu arături adânci și la vreme, grăpaturi și prașile dese, așa după cum ne învață cei luminați în ale plugăriei...

Da, așa este domnule, căci mulți dintre noi fac lucrul cu prea multă pripeală, ca și cum ar munci în silă, pentru altul, iar nu pe brazda lui de pământ din care își scoate hrana vieții. Am citit și eu prin cărți multe sfaturi bune cum și scrisorile trimise dela București, dar nu înțeleg toți rostul acestor sfaturi.

Eu unul domnule,—continuă gospodarul,—m'am hotărât să saman în toamna asta grâu de prașilă în rânduri, Am auzit dela un prieten, care a văzut în alte părți, că grâul prășit și îngrijit la timp, dă roadă multă. Mi s'a spus că se scoate până la un sac pe prăjina de loc. M am hotărât să fac și eu incercercare, să saman grâu ales bine în rânduri, câte 3—4 fire în cuib, la depărtare de 40 c. m. unul de altul, și în primăvară să port grija lui, prășindu-l de două sau chiar de trei ori, ca să văd și eu minunea!

Nu putui de cât să aprob, ba chiar să laud planul său destul de frumos, stăruind și indemnându-l și eu pe cât mi-a fost cu putință, ca să nu se dea în lături cu nici un chip, arând, grăpând și tăvălugind la timp pământul ca să dea roadă aleasă.

Atâta tragere de inimă și dragoste pentru munca pământului am văzut la omul acesta, în cât m'a uimit. Mă gândeam chiar că dacă ar fi mulți ca gospodarul Vasile, apoi seceta nu s'ar simți așa de tare, căci vorba cântecului: Omul harnic scoate roadă și din piatră sacă!

Dar cei mulți nu-și dau seamă de aceasta și nu dau nici o importanță muncei agricole, zgâriind pământul mai mult în silă, fără nici o grijă, în cât recolta crește în două cu burueni rele și păgubitoare, ba câte odată chiar le și întrece, ne putându-se alege mai nimic la secerat. Astfel de cereale sunt bune doar ca nutreț de vite, iar nu pentru hrana oamenilor.

Și fiindcă în vara aceasta am avut întâia oară ocazia să trec munții în Ardeal, mergând pe valea Mureșului, până la Cluj trebue să mărturisesc că în partea aceasta de loc; am văzut că oamenii poartă mai multă grijă de brazda lor de pământ. Peste tot locurile acoperite cu plantațiuni de tot felul, fânețe bine ingrijite și semănături până sus aproape de munți. Nicăieri locuri goale și sterpe ca pe la noi; iar pe valea Mureșului m'a uimit holdele bine crescute, numai firul lor, des ca peria, mergând până în marginea drumului, în aceiași pânză. Ba la capetele din spre drum am observat chiar rânduri de flori, de parc'ar fi o coroană, așa de mare grijă poartă locuitorii, pentru pământul și semănăturile lor.

Pe când să se înțeleagă de toți rostul și insemnătatea agriculturei, în țara asta de plugari?!

Ori cum, cazul gospodarului din Făurei nu trebue trecut cu vederea. Și eu mă leg să țin în curent pe cititorii acestei foi de rezultatul căpătat cu grâul de prașilă.

Ion N. A. Hârsim

Pagina Agricolă

Intrebuințând mașinele de semănat, economisiți 30% din semințele de grâu

Semănatul grâului se face în două moduri: prin împrăștiere cu mâna și cu mașina de semănat.

Semănatul prin împrăștiere a fost odinioară mijlocul cel mai primitiv și răspândit, care este astăzi cel mai întrebuințat în țara noastră. Dar e o metodă prin care se pierde o foarte mare cantitate de semințe. Asvârlind sămânța de grâu la întâmplare, cu mâna, o îngropăm la diferite adâncimi (Fig. 1)

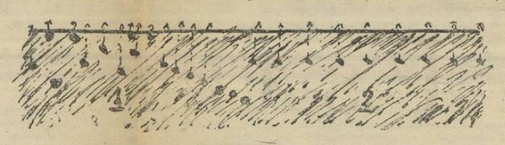

Figura 1.

1. Semințe *asvârlite* prin împrăștiere.
2. Semânțe *semănate* cu mașina de semănat.

și natural că germinația se va face treptat, iar aceea întârziată, poate chiar nici să nu mai apară (Fig. 2).

In orice caz prin acest procedeu vom avea un număr de plante mici și pipernicite, cari ne vor da paiu în loc de fructe. Sămânța aruncată cu mâna fiind la o prea mare adâncime așa cum se cade de obiceiu, nu numai că va germina cu întârziere, dar nu va putea să străbată solul (Planta 4 din fig. 2) până la suprafață, fiindcă este expusă să putrezească în pământ; iar cea aruncată prea la suprafață, va fi mâncată de pasări sau va fi uscată de vânt.

Insă **semănatul cu mașina**, economisește 30 la sută din sămânță.

A fost întrodus la început de marii cultivatori și numai apoi de restul plugarilor.

Figura 2.

Germinația diferitelor semânțe de grâu, îngropate la adâncimi variate.

Planta 4-a, n'a avut puterea să străbată solul, fiind îngropată la 20 cm. adâncime.

(Risler. G. V. Garola & P. Lavallee. I. G. Botez, Dr. Al. Tălășescu și Aurel Tălășescu).

Prin această metodă modernă de semănat, care prezintă numai avantaje, semințele de grâu fiind răspândite în mod egal și îngropate la adâncimea voită de 5—8 cm. ne oferă o plivire ușoară «obținând și plante viguroase iar secerișul, se face în cele mai bune condițiuni, fie cu secerea, coasa sau mașini de secerat.

Semănați ogorul vostru numai cu mașina de semănat.

Adm. Căpitan. Ovid Constantinescu

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

Ne așteaptă ogorul

de TH. ZAHARIA
Băduleasa—Teleorman

Este de netăgăduit, că avem nevoe de cultură — atât orășenii cât și cei dela sate, de acea cultură care imobilizează pe om în așa fel că se jertfește pentru semenul său și creindu-ne acea conștiință care întovărășindu-ne pretutindenea, ne împiedică de a înfăptui răul și ne determină a lucra cât mai cu spor, fără a aștepta îndemn sau piedică de la legi și autorități.

Vorbesc de astfel de cultură, spre deosebire de cultura care-l pune pe om în situație de a pretinde, inactivitate, lene, desfrâu, risipă, permisie, «nepermisie» dispreț față de cei nevoiași și nenorociți.

In societatea noastră care se consideră cultă — sunt prea puține faptele care fac dovada culturii creiatoare de viață și prea multe cele ale culturii care degradează pe om și destramă societatea.

Spectacolele judecătoriilor și tribunalelor, ne dau dovadă că atât lumea satelor cât și a orașelor, e bolnavă că, sufletește e năpădită de porniri urâte care impiedică scânteia ce abia licărește în fiecare, proectând imaginea unei vieți mai bune, mai omenească. Își dă omul seama bine că așa cum e viața, nu e pe calea ei — însă crede că în altfel nu se poate și deaceea chiar zice: «fac și eu ce face lumea».

. . . . . .

Intocmai cum pe un loc se seamănă sămânță bună, aleasă, însă la creștere se văd răsărite ierburi rele nesămănate — de mâna semănătorului, așa e în lume.

Nicăieri în școală, în biserică și în orice instituțiune nu se predică imoralitatea, nici călcarea legii; cu toate acestea, imoralitatea, călcarea de lege... ș. a., răsar, cresc, și se desvoltă simțitor, semănate par'că de mii și mii de mâini, nevăzute.

Plugarul harnic și cinstit, lucrătorul de pământ însă, mereu, mereu, din an în an, se luptă spre stârpirea ierburilor netrebnice — și semănarea de boabe alese, alese și de soi bun.

Pentru om plugar harnic și iscusit mai mult ca oricine altul nu poate fi decât «învățătorul și preotul», atât cel de oraș, cât și cel de la sat. Cu copiii în școală, cu părinții lor în viața zilnică, chemându-i la întruniri, ședințe și șezători, smulgându-i dela spectacolele teatrelor stricătoare de suflet—dela taifasul cafenelelor, al bodegilor, restaurantelor și al cârciumilor otrăvitoare de corp, pricinuitoare de desfrâu și sărăcie în zilele de lucru și sărbători seara și noaptea — ca astfel viața sfântă, propovăduită de școală, copiilor — să fie clădită și în sufletele și apucăturile părinților, alături de preotul care cere grația divină — prin mijlocirea de slujbe sfinte pentru tot sufletul ispitit și amândoi fugind de politica pătimașă, care face basma curată, pe prietenul tăvălit în toate fărădelegile.

Ca pensionari sau în slujba activă — ei (preotul și învățătorul) semănătorii de cultură adevărată, vor reuși să smulgă buruienile rele ce cresc pe ogorul omenesc, fie că se numește: individ, familie, meserie, dregătorie, ori slujbă de stat, fie oricum altfel.

Când «buruienile vor crește pe scările judecătoriilor, atunci își vor vedea împlinit idealul propovăduit de pedagogia și sfânta carte, ai cărei școli sunt. Acum ogorul omenesc rodește bălării, dar totuși ne chiamă prin suspinele lui — să-i smulgem acele buruieni rele — de care am amintit.

Pretutindenea trebuie să se audă acest răsunet: «ne cheamă ogorul — și lucrul încă mult este».

Bălți

Se vorbește mult, că guvernul actual în interesul economiei de bani a desființat și va disființa multe școli normale din țară.

Având în vedere starea materială de astăzi la noi și sumele enorme, care se cheltuesc pentru întreținerea școlilor normale cu internate, putem spune, că măsura luată de guvern e bine venită. Cu bună samă, cui trebue atâtea școli normale cu bugete de milioane? Avem nevoie de învățători pentru școlile primare? Dacă da, atunci trebuie de introdus în liceele de băeți și de fete pedagogia în clasele 6-7 și atunci vom avea învățători bine pregătiți pentru complectarea golurilor în școlile primare. Mulți liceiști și liceiste, cari cad la examenul de bacaloreat și n'au posibilitate a continua studilie la universitate ar prefera să ocupe posturi de învățători de cât să hoinărească pe străzile orașelor în așteptarea bacaloreatului, care se ia cu mari greutăți și cheltueli de timp și de bani.

Prof. Balteanu Ion.

Cea mai răspândită foale pentru întreaga suflare românească este

CULTURA POPORULUI

¿ Cuprinzând articole ¿ de educație națională

Morală,
Religioasă
Literatură
Știință

NIMĂNUI NU TREBUE SĂ-I LIPSEASCĂ

pline de chiote, veselie, și muzică națională. E *olimpiada scoțiană*, când vezi costumul scoțian variind în desenuri și culori după șeful tribului căruia aparține,— după „clanul" sau societatea din care face parte.

Scoțienii au o muzică națională, veche și bogată. O muzică tristă, de jale, și o muzică săltăreață, plină de vieață. Multă *melodie galică*, și fiecare bucată spune o poveste din trecutul lor. N'o fi muzica cea mai dulce din lume, dar în schimb e *o muzică* care, chiar pentru urechile străine rassei lor, *rămâne neștearsă din minte.*

Răspândirea unei muzice bune.

Mult a fost făcut în anii de după războiu pentru a se răspândi cunoștinți și aprecieri despre o muzică bună. Sala «Usher» din Edinburgh și „Caird" din orașul Dundee, au fost deschise de către doi bogătași cari au procurat acestor orașe niște *săli largi de concerte* ca nici una alta din Scoția. Aceasta făcu posibil abonamente la concertele de iarnă pentru sume mici, la cari iau parte activă celebrităților mondiale.

Universitatea din Glasgow dă regulat *conferințe gratuite despre muzică.* Inceputul a fost făcut de o doamnă din elita scoțiană, sprijinul său moral și material. Rezultatele au fost cât se poate de îmbucurătoare.

Universitatea din Edinburgh are distincția de a fi fost prima în Europa care să fi *acordat «Licența în Muzică»*. Catedra a fost înființată în anul 1839, banii necesari fiind dați de către Generalul *Reid*, cari înstitui și *orchestra Reid.* In Noemvrie, 1916, orchestra compusă din muzicanți scoțieni de profesie, a fost formată sub direcția profesorului de muzică Reid, cu scopurile de a procura concerte regulate de cea mai bună muzică cu prețuri populare, de a încuraja talentele locale și a le desvolta o cultură muzicală, și de a le procura echipamentul necesar pentru studiul muzicei în universitate. Această orchestră a atins un mare grad de eficacitate, iar execuțiile ei artistice au câștigat o reputație în afară de Insulele Britanice.

Sub auspiciile autorităților de educație din Edinburgh, trei *cursuri de concerte de orchestră* au fost date pentru beneficiul copiilor din școli. Concerte de acest fel, sunt ținute de peste 20 ani, dar cele date în iarna anului din urmă sunt superioare celor date ulterior. Admiterea la aceste concerte nu a fost restrânsă numai pentru școlile publice gratuite, dar deasemeni au fost deschise pentru școlile private, cum și pentru elevii particulari ai diferiților profesori de muzică. La primul concert au fost descrise instrumentele din orchestră, cântându se separat din fiecare instrument, și apoi în diferite combinații. La al doilea concert s'au ocupat cu creșterea formei muzicale dela cântecele populare la minuet și forma de trio. Iar la al treilea concert, s'a ilustrat imaginația în muzică. Prin această *metodă de muzică practică și teoretică în acelaș timp*, s'a putut realiza un mare progres.

Concursuri muzicale.

Concursurile muzicale au avut deasemeni un mare succes în Scoția. Primul scop al acestor festivaluri, e acela de a mări gustul publicului pentru o muzică bună și aduce astfel un nou interes în viețile lucrătorului dela țară și orașe.

Autorități muzicale binecunoscute, au fost angajate ca judecători. Sunt concursuri pentru școli, biserică, coruri, pentru soluri vocale, și muzică instrumentală. Se dau *premii speciale pentru a se încuraja muzica populară scoțiană și cântecele în limba galică.* Juriul își face scurte note, după care critică și compară concurenții, dă notele acordă și medaliile și diferitele premii. *Observațiile judecătorilor* sunt foarte *instructive* nu numai pentru executanți, dar deasemeni și pentru publicul care formează auditorul

Multe *coruri excelente* sunt compuse *din lucrători* de fabrici; de multe ori cei cari i-au educat și i dirijează, sunt înșiși directorii instituției. Unele magazine mari au deasemeni coruri formate din muncitorii lor. In alte *magazine mari din Glasgow, firma dă fiecărui membru din cor câte o lecție individuală*, și dacă cineva arată talent excepțional, alte lecții îi mai sunt date. In multe cazuri *se deschide* acelui talent *o frumoasă carieră muzicală.*

Interesul deșteptat de aceste festivaluri a pătruns până în sătișoarele îndepărtate ale Scoției și au fost un imbold în desvoltarea de coruri bisericești și școlare.

Dar, deși marea majoritate a executanților este scoasă din aceștia cari n'au avut o șansă muzicală specială, totuși e de dorit ca lumea cu o educație mai înaltă să concureze deasemeni pentru a se putea astfel *mări standardul muzical.* Cheltuelile făcute cu aceste festivaluri sunt mult ridicate și prin subscripții publice, de către localnicii interesați în muzică și mulțumiți de a putea contribui la un scop atât de nobil.

In *concluzie*, în situația actuală, când această națiune de caractere din Insulele Britanice sufere de pe urma războiului, — având acea mare armată de oameni fără lucru, fiindcă multe fabrici sunt închise din lipsa de pieți de desfacere pentru mărfurile fabricate —, natural că a trebuit să influențeze într'o aceeaș măsură și Țara Scoțienilor.

Insă, *în ciuda acestor neajunsuri, progresul în Scoția e vădit.* Printr'o conducere capabilă, — astfel cum este dusă în prezent —, e mai mult decât sigur că *prosperitatea își va recâștiga locul său de odinioară*, putând astfel *acoperi pagubele suferite* în anii din urmă și *înlătura lipsurile existente.*

De fapt se începe *în Scoția*,— ca în restul Insulelor Britanice—, *un capitol nou din istorie cu situații nouă*, fără a pierde din calitățile vechi de *caracter*, trecând prin această *stagnare temporară*, croindu-și *un drum nou înainte.*

— SFÂRȘIT —

N. B. Erata. Ultimul paragraf de pe pagina 2-a din numărul trecut, trebuie intercalat înainte de sub-titlul «*Lucru pentru cei demobilizați*», de pe aceeaș pagină

Umbra din fața porții

de D. I. DOGARU.

Nori groși, ca niște caere deslânate, acoperiră cerul ca un șal întunecat asvârlit cu grabă și pe nebăgate de seamă lumina zilei pieri într'un amurg gâbit.

Pe stradă trecătorii răriți de burnița de ploae ce se cernea ca dintr'o sită deasă, se grăbeau a se pune la adăpost. Câțiva funcționari ieșiți de pe la birouri, odată cu căderea serii, se îndreptau cu capul băgat în gulerul paltoanelor — spre ulițile pustii ale târgului. In fundul magazinelor goale, vânzătorii citeau — în lipsă de mușterii — cea din urmă ediție — și aceia întârziată cu trei zile — a ziarului, în special rubrica: «Căsătorii»...

Luminele lămpilor despleteau mănunchiuri de raze slabe, abea isbutite a evada prin geamurile mici, ce stujeau drept galantare ultra moderne... O negură deasă amestecată cu un fum înnecăcios coborâse pe pământ oprindu-ți răsuflarea și mersul. In colțul piței depozitarul de ziare înfășurat într'o încăpătoare șubă de oae, își îndreptă căscând, șalele, pocnindu-și, în ritmul unui cântec vesel, carâmburile cismelor de iuft.

Un ștrengar sdrențăros cu o șap ă pusă pe o ureche cu un coș cu semințe prăjite sub mână, sărind când pe un picior, când pe altul, trece fluerând, fără grijă. Strada își pierde mișcarea intrând într'o tăcere apăsătoare. Bi iurea rece a sfârșitului de Noembrie i a gonit pe toți prin case, iar cei ce vor să-și risipească cele câteva clipe, s'au strâns la cafeneaua «Bursa», și acolo într'o apăsătoare atmosferă încărcată cu fum de tutun, joacă domino, table sau cărți. La intervale destul de îndepărtate, câte un gardist conștient spintecă desimea ceței alburii cu ascuțișul strident al fluerului. Ecoul îi răspunde prelug, trist, perzându-se destrămat printre zidurile reci ale magaziilor din port. La colțurile străzilor felinare stinghere cu câte o lampă afumata se luptă insistent să înlăture întunecimea nopții și a negurei.

Ceasul de la biserica «Soborul» își sfârșește cea de a unsprezecea bătae prelungindu-și ecoul în cadență îndoliată.

După ce colindase în neștire de-alungul cheiului tăcut al postului, Vladimir încovoiat în sprințara haină de vară se îndreptă, prin dosul spitalului, spre casă. Cismele peticite, acum trei ani cereau înnoirea. Băltoacele și noroiul cleios al drumului îi îngreuiau mersul obosit. O tuse seacă îl scutura și de fiecare dată simțea că i se rupe câte un fir în coșul pieptului. Ratăcise fără a se desmetici de la amează, de când stăpânul magazinului îl concediase din slujbă pe motiv că afacerile merg prost. Nu mânc ase nimic, de dimineață, și atunci luase un ceaiu și doi covrigi uscați de un leu. Desimea ceței tomnatice îi punea stavilă răsuflării și noduri i se urcau până în furca pieptului. Cu gulerul hainei ridicat, cu pălăria învechita trasă peste urechi, păș a din greu prin cleiul lutos al drumului desfundat. Locuia în mahalaua lipovenească, într'o odaiță închiriată, la cântărețul bisericii.

Drumul îi era prin dosul spitalului. La poarta din fund, cum intri, pe dreapta, se găsește camera mortuară. O luminiță galbejită clipocea timid prin fereastra zăbrelită cu gratii de fier ca niște ochi înlăcrămați.

Vladimir trecu de partea cealaltă a străzii, nu voia să privească la luminița stingheră din camera de odihnă vecinică. Dar fără vrerea lui privirea i se întoarse mașinal spre poartă. Acolo în umbra felinarului, rezemată de stâlpul de stejar al porții, o umbra deșirată, având fața ofelită, cu ochii umbriți în orbitele capului, înfășurată într'un șal negru ce-i trecea peste genuchi, îl privea cu un surâs amar, ironic. Un fior de spaimă îl scutură și un nod de tuse îi răni baerile plămânilor.

Călcă la întâmplare și talpa spartă a cismei împroșcă un val de stropi amestecați cu noroiu. Orbitele umbrei, cu luciri fosforescente se dilataseră, talia i se lungise, iar surâsul schimbat în rânjet, desveli două rânduri de dinți lați și albi. Își mută locul în cadrul luminat al ferestrei rămânând proectată de-asupra porței cu acelaș surâs de hârcă. Vladimir pășea cu grabă, gâfâind de oboseală, prin băltoace și noroiu. Răsuflarea i se întrerupea și o năvală caldă îi inunda corpul slăbit de boală. Dând după colțul spitalului o luă la fugă, ca și cum cineva l-ar fi gonit din urmă. Ceața și întunericul nopței îi îngreuiau mersul. Cu scârțâit țipător, enervant, se urni din balamale poarta.

Clanța sări la loc sub asvârlirea violentă a arcului. Vladimir murdărit până de-asupra genunchilor, de glodul frământat, deschise ușa camerei ce se afla în fundul curții, în rând cu pivnița. Înăuntru întuneric nepătruns și un frig ascuțit; nu făcuse focul și nici sobă nu avea. Intrat, fără să și curăță noroiul de pe cisme, căzu istovit pe patul de scânduri.

Un acces de tuse adâncă îl scutură. O clipă căzu în nesimțire ca și cum cineva i-ar fi apăsat o perină pe gură înnădușindu-l. Cu un hârcăit surd scuipă tușind sânge închegat. Peptul i se ridica și se lăsa ritmic iar inima lovea înnăuntru ca un ciocan. Conștiința i se limpezi și în cadrul întunecat al ferestrei se ivi umbra din fața porței. Avu o smuncitură de groază, dar se întoarse și privind mai bine desluși că-i altă cineva. Era tot umbra ce l înspăimântase dar nu era învăluită în șalul negru. Purta pe deasupra un voal alb, iar împrejurul capului avea o coroană lucitoare ca un nimb divin. Râsul hidos, era un zâmbet dulce, adormitor de blând. Un ecou slab, o voce blândă, auzi ca un murmur: —«Vei merge cu mine în împărăția mea... Te voi scăpa de necazurile și neajunsurile pământești» !..

Apoi mintea i se limpezi, ca după o negură deasă. Își aduse aminte că cu o zi mai înainte primise o telegramă de la o soră în care i se spunea că i greu bolnavă și-i cerea s'o ajute cu ceva bani...

Umbra din fața porții se dădu jos din cadrul ferestrei și se lipi de marginea patului. Degetele ei moi și reci se plimbau prin părul său, și pe obrajii uscați de suferință.

Un suflu ușor, ca un abur, se desprinse din trupul lungit pe pat și așteptând suprema împlinire a unei făgăduințe, buzele încremeniră într'un zâmbet de fericire...

Orologiul de la biserica «Soborul», bătu în tact, două lovituri, în toaca de aramă, destrămând ecoul prelung în noaptea plină de frig și ceață.

Inserat de Toamnă

In spre văi se tot retrag
Turmele de oi
Și ciobani'n urma lor,
Cântă din cimpoi.

Și isvoarele din crâng
Toate într'un glas
Dela turme și ciobani
Își iau bun rămas

Printre celine de brazi
La cislă s'au pus,
Stol de vrăbii și deplâng
Vremea ce s'a dus.

Din spre codrii părăsiți
Cârduri mari de ciori,
In spre sate aduc frică
Groază și fiori,

Sus pe cerul plumburiu
Pleac'un val de nori
Și în spre văratec duce
Ultimii cocori.

Ion Gh. Lucescu

INTRE FLORI

pictură de H. Crețulescu

In Sala «Ileana» dela «Cartea Românească» pictorul Honoriu I. Crețulescu expune aproape 150 de bucăți de pictură: capete, portrete, peisaje, fori. — In toate genurile se remarcă technica frumoasă, pe care o posedă, tot mai stăpân, și concepțiunile tot mai interesante.

Crețulescu este unul din tinerii noștri artiști, înzestrat cu o tenacitate tot mai vădită, în afară de talentul care l așează printre maeștrii de mâine ai penelului dela noi.

Psalm [1]

Fii lăudat, Stăpâne,
Că ne-ai lăsat abisul,
Ca viața s'o 'nțelegem
Și să pătrundem visul !

Fii lăudat deapururi
Că ne-ai lăsat lumina,
Ca grâul să l culegem
Și s'aruncăm neghina !

Fii lăudat, Stăpâne,
Că ne ai lăsat credința,
Ca să străbatem viața
Și să'nălțăm ființa !

Fii lăudat deapururi
Că ne ai lăsat suspinul,
Ca să ne fie frate
Când ne rănește spinul !

Fii lăudat, Stăpâne,
Că ne ai lăsat iubirea,
Ca moartea s'o 'nțelegem,
Și să pătrundem firea !

Fii lăudat deapururi
Că ne-ai lăsat avântul
Ca să sburăm o clipă,
Și să uităm pământul !

Fii lăudat, Stăpâne,
Că ne ai sădit misterul
In fiecare suflet,
Ca să ne atragă cerul !

Fii lăudat deapururi
Căci viața fără Tine,
Ar fi un drum de sânge
Prin flacări și ruine !

Al. T. Stamatiad

1) Din volumul de poeme religioase: «*Pe Drumul Damascului*». Operă premiată de Ministerul Artelor și de Academia Română. Ediția II. Editura Cartea Românească. Exemplarul 40 lei.

O sfințire de biserică

In ziua de 24 Noembrie a avut loc sfințirea bisericii din Budești jud. Ilfov. Această biserica a fost zidită din 1858 de familia generalului Gh. Manu. Acum prin ajutorul care l'a dat enoriașii, prefectura, autoritățile comunei și fiul generalului Manu, Dnul Constantin Manu fostul ministru la Constantinopol, s'a restaurat, pictându-se, pardosindu-se, instalându-se electrică și acoperindu se din nou biserica ruinată.

Cu jumătate din suma cheltuelilor a contribuit vrednicii urmași ai familiei Mănuleștilor, Const. Manu și D-na Ana general Florescu.

Prin munca și stăruința preotului paroh. I. Gh. Popescu și Par. Protopop al Circ. Budești, s'a ajuns ca această biserică, zidită în stil gotic — astăzi prin frumoasa restaurare ce i s'a făcut să fie una din cele mai frumoase biserici din sudul jud. Ilfov.

La sfințire a fost din partea sfintei Patriarhii P. S. S. Tit. Simedrea Târgovișteanul însoțit de Ierodiaconii Firmilian și Evghenie; Preoții Sima Ilie Andreescu, Albuț, I. B. Alecu, Ciocănișteanu și Dem. I. Iliescu.

La slujbă au venit din partea Femeilor ortodoxe române D na Alexandrina Cantacuzino, din partea prefecturei de Ilfov D-l Hamat, din partea D-lui Dorobanțu, D-l Dionisie Penu. După terminarea sf. slujbe, a făcut darea de seamă P. C. Sa l. Gh. Popescu Protopop și parohul Budeștilor, D-l Constantin Manu, care a vorbit despre istoricul bisericii, cum că se păstrează dela părinții săi și pentru a păstra aceiași dragoste de biserică pe care au avut-o vechii boeri, domnia sa a contribuit la restaurarea bisericii cu suma de 300.000. lei P. S. Vicar Tit Simedrea, aduce enoriașilor binecuvântarea I. P. S. Patriarh ca delegat, aducând mulțumiri D-lui Manu pentru gestul pe care l-a făcut — prin aceasta înodând din nou firul tradiției, care se rupsese, pe vremea când boerii făceau ctitorii și când erau mână în mână cu poporul oropsit. D-nul Hamat aduce satului salut din partea prefecturii de Ilfov și spune că la înfăptuirea acestei opere din satul Budești, județul a contribuit cu suma de 240.000 lei.

După aceasta s'a dat o masă comună în vechiul castel boeresc al Mănuleștilor din Budești, unde au luat parte peste 80 persoane. La masă au toastat în cinstea D-lui Manu, aducându i laude, P. S. Sa Tit. Simedrea, I. Gh. Popescu protopopul județului, D-na Alexandrina Cantacuzino, Hamat și Preotul Bobulescu.

Istoria ne spune că primele ctitorii au fost ale domnitorilor care înălțau altare de închinăciune, apoi boerii care au urmat pilda Domnitorilor.

Astăzi bisericile sunt lăsate în părăginire, pe seama enoriașilor nevoiași și cu multe greutăți pe capul lor, care nu le pot repara sau zidi din nou. Gestul care l-a făcut D-l Manu la Budești este o palmă usturătoare dată peste obrazul boerilor din vremea noastră. Să dea Dumnezeu începând cu D-l C. Manu, din nou să ne reîntoarcem la trecutul glorios, boerii de astăzi luându-și iarăși locul lor de ctitori, ajutând și zidind biserici.

Palanca

Vezi !

Luna lui Decemvrie are 31 de zile. Acestei luni i se mai zice și «Undrea». Soarele răsare la orele 7 și 34 m., și apune la orele 16 și 36 m. (4 și 36).

Lună nouă prima zi, la 9 Dec. luna este în pătrarul I, la 16 lună plină; la 23 luna este în patrarul al doilea, iar la 31 avem lună nouă.

In prima zi a acestei luni s'au împlinit 10 ani dela Unirea Ardealului, Banatului și Țările Ungurele cu Patria Mamă și a intrării triumfale în București a Armatelor Aliate Române, Franceze și Engleze comandate de Regele Ferdinand I și Generalul Francez Berthelot în 1919.

La 2 Decemvrie în anul 1916 a fost bătălia dela Argeș, deci s'au împlinit 13 ani.

La 4 Decemvrie 1916 a fost Evacuarea Bucureștilor.

6 Decemvrie, Sf. Nicolae ziua numelui a Inaltului Regent A. S. R. Principele Nicolae.

In ziua de 14 Dec. a anului 1467, a fost bătălia dela Baia.

La 22 Decemvrie începe solstițiul de iarnă. In seara de 23 Decemvrie, umblă copiii cu Moș Ajunul. La 24 Dec. seara se cântă colindul și Florile Dalbe. La 25 Dec. e Crăciunul, încep să umble copiii cu steaua, iar oamenii mai în vârstă umblă cu Vicleemul și irozii.

La 31 Decemvrie, se împlinesc 77 de ani dela înaugurarea Teatrului Național din Bucur ști. (1852); tot în această zi însă în anul 1916, a fost catastrofa dela Ciurea (lângă Iași) fiind vreo 1900 de morți.

In seara aceasta se umblă cu plugușorul, iar la miezul nopții se face Revelionul.

A. F.

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată s u m e l e rămase, căci numai așa f o a i a aceasta va putea duce mai d e p a r t e făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

INFORMAȚII

Din Țară

Un dar frumos. — Dl. Consilier la Inalta Curte de Casație C. Hamangiu, a făcut un dar foarte frumos Academiei Române din București, și anume: 5 milioane de lei, din venitul căruia să se dea în fiecare an câte un premiu de 200 mii de lei pentru lucrări literare și de artă (pictură, sculptură și muzică), precum și de cele juridice.

Carnetele pe C. F. R.— Direcția generală a prelungit până la 31 Dec. valabilitatea carnetelor cu reducere și gratuitate pe c. f. r. Asupra regimului ce se va stabili pentru anul viitor, nu s'a luat încă o hotărâre definitivă. Atât militarii cât și funcționarii publici se vor bucura de aceleași reduceri. Pentru ceferiști, se vor menține drepturile câștigate, revenindu-se asupra restricțiilor luate în ultimul timp.

O faptă de bine. — La T.-Severin, promoția 1909-a liceului Traian și-a sărbătorit două decenii (20 ani), de la absolvire. Cu acest prilej, colonelul invalid *d. D. Rădulescu*, în prezent avocat, după ce și a povestit copilăria tristă de copil sărac, dornic de învățătură, a arătat cum a putut învăța în liceu numai datorită bursei, pe care i-a oferit o liceul acelui oraș, Ca un act de recunoștință, colonelul ce și-a făcut atât de frumos datoria în război jertfindu-și țării sănătatea, iar după război fiind un activ și talentat propagandist cultural a rugat liceul să primească pentru un elev sărac de la țară, o bursă perpetuă, de 20.000 lei pe an,—bursă pe care după moartea sa, o va da fiul său, liceului. Și d. *Colonel Rădulescu* a depus chiar în acel moment suma pe anul acesta.

Este de amintit, — și de aici, lauda e cu mult mai mare,—că *d. Colonel Rădulescu* nu este bogat și că abia de câțiva ani, datorită profesiunii sale, a putut să și întărească situația materială distrusă de război.

Părintele Teofil. — Bucata literară cu numele «Părintele Teofil" din numărul trecut este scrisă de Dl. Ion Luca.

O mare nedreptate. — Din cauza multor mizerii îndurate de învățători cu privire la salariul de nimic pe care îl primesc, (mult mai mic decât al jandarmilor cu 4 clase primare), o ceată de 64 de învățători din jud. Botoșani, au cerut legiunii de jandarmi să fie primiți în corpul jandarmeriei fapt ce pare a se îndeplini. Iată o mare nedreptate. Ar trebui să se ia cele mai urgente măsuri pentru sporirea salariilor acestor martiri ai culturi și să ia în considerație munca depusă de aceștia atât pe băncile școalei ca elevi, cât și ca apostoli astăzi.

Ne facem de rușine, când întrebuințăm atâtea milioane pe altele, iar pentru învățători să nu se mai găsească nimic ?

Trebuie o îndreptare cât mai urgentă.

Amicile tinerelor fete. — In noul local al „Amicelor tinerelor fete» din str. Barbu Catargiu, 16, pus la dispoziția Asociației de primărie, s'a înaugurat Duminică 1 Dec., în prezența A. S. R. Principesa Elena, căminul menit să adăpostească pe lângă fetele care sânt în trecere și 30 de lucrătoare din ateliere și fabrici.

Opera înfăptuită e de mare laudă, tineretul femenin având un loc de adăpost pentru ele,

Donație culturală. — Dl Alexandru Hagi Popescu mare industriaș, a făcut o mare donație instituțiilor culturale conduse de d. prof. N Iorga,

D sa, a donat o parte din mobilierul necesar «Școalei de misionare morale și naționale» din Valenii de Munte, iar școalei române din Franța, suma de 2000 franci franceji,

Centenarul Brăilei. — Serbările centenarului eliberării Brăilei, care urmau să aibă loc în zilele de 7 și 8 Decemvrie vor avea loc Joi 15 Decemvrie a. c.

Librăria Diecezană, din Arad, Str. Eminescu Nr. 18, cumpără dela cei ce au și vor să vândă, cărțile cu Nr. 1, 3, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 49, 51—54, din biblioteca «Semănătorul». Plătește pentru aceste cărți prețul dublu.

Doritorii să le înainteze la adresa de mai sus.

Politice

Un nou partid. — Dl Prof. Simeon Mândrescu cunoscutul luptător naționalist, a înființat un nou partid politic, Partidul «Radical-Național».

«Partidul, născut din revolta în contra acestei stări de lucruri e hotărât să rupă cu trecutul, să curme răul din rădăcină, reacționând cu toată energia pentru salvarea și întărirea scumpei noastre țări». Așa spun aceștia. D-l Profesor va începe în Ardeal o luptă pentru unificarea religioasă a tuturor Românilor. De altfel, d. Mândrescu își termină manifestul cu vorbele: „Cu Dumnezeu înainte». Mai mult noi vom vedea ce va face.

Din Străinătate

Contra religiei. Sovietul savanților din Moscova a hotărât să organizeze nouă școli superioare de propagandă anti-religioasă. Aceste școli vor forma misionari ce vor fi trimiși apoi în toată Rusia, spre a combate biserica.

La Moscova, una din bisericile principale va fi transformată în muzeu contra-religios.

După părerea noastră nicio dată spurcații de bolșevici, nu vor putea desființa Biserica Domnului Hristos.

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului"

APEL CREȘTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar și prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliți către cei cu dare de mână și cu inima creștinească să-i ajute a și reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului», și prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioșător al credincioșilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei și de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la București, cu mențiunea: «Pentru Biserica Sf, Gheorghe din Slănic». Numele și suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice și creștinești ale cititorilor noștri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrșim cu spor începutul încercării noastre creștinești. Fie Dumnezeu cu noi.

Suma din urmă	Lei 3381
D-na Jenica Pr. Șt. Georgescu . . .	„ 50
D-l Ștefan și D-na Vironica Preda . .	lei 1000
Total	lei 4.431

Tipografia «Corpului de Jandarmi» Bucuresti.

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului şi a naţiunii. Nu există regenerare naţională fără cea morală.
FICHTE.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI: VOIEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREŞTI, 15 DECEMVRIE 1929 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 304 Apare în fiecare Duminică

La fel amândoi, dar tot atât de greşiţi

Pentrucă suntem la scurtă vreme dela moartea lui Clemenceau, fostul ministru president al Franciei din vremea marelui războiu, încă se face vorbă prin ziare despre el. Şi se scriu despre el nu nunumai faptele răsunătoare, pe care le a săvârşit în vremea răsboiului, ci şi alte mici amănunte din viaţa sa, care pot avea farmecul lor.

Mânat de pornirea aceasta scrie şi d. *Iosif Nădejde*, în *Adevărul* dela 5 Dec. a. c., sub titlul «Clemenceau şi Bernard Shaw» şi spune despre amândoi că aveau aceiaşi părere despre neputinţa dragostei creştineşti de a alina suferinţele obşteşti. Mila umileşte şi nu lecuieşte nimic» spune d. I. Nădejde că are părerea lui Clemenceau.

Tot aşa, zice domnia sa, credea Bernard Shaw, scriitorul englez, a cărui bucată de teatru, *Maior Barbara*, s'a jucat în Bucureşti tocmai în vremea morţii lui Clemenceau. In această scriere, Bernard Shaw tăgăduieşte că un aşezământ creştinesc ca cel al *Armatei Mântuirii* din Anglia, are vreun folos pentru viaţa obştească. El îl ia în bătae de joc, «voind să arate că pomenile şi preceptele morale nu pot salva sufletele nici dela mizeria morală, nici dela cea materială. Scriitorul englez vede problema exact ca şi Clemenceau.

Scrisul d-lui Nădejde înfăţişează lucrurile în felul acesta şi mergând pe urmele lui Bernard Shaw, ale cărui vederi le înşiră cu părtăşia sa sufletească, ne dă alte păreri, tot ale scriitorului englez, după care alte aşezăminte ar fi mai prielnice obştii omeneşti decât pomenile milii creştineşti.

E adevărat că domnia sa numeşte «admirabil» devotamentul Armatei Mântuirii, dar zice că tot acest devotament este numai o admirabilă «risipă», cu alte cuvinte fără urmări pentru viaţa obştească, adică nu poate drege nimic. De aceia ne pune înainte o privelişte mângâietoare, fiindcă duce mai bine la împlinire gândul de îndreptare al racilelor din sânul obştii omeneşti. Este v o r b a de fabrica după vederile lui Bernard Shaw, înzestrată cu toate uneltele cele mai desăvârşite pentru lucrul ei şi în care li se dă putinţa lucrătorilor de a munci în încăperi higienice a avea toate înlesnirile unei vieţi bine rânduite, precum: băi, săli de citire, biblioteci, biserici, a avea o plată şi o viaţă îndestulată.

Până una alta însă, mai ştim că Armata Mântuirii are fiinţă. Vorba este: fabrica aceia de care scria Bernard Shaw cu asemenea rânduială pentru o viaţă vrednică, are fiinţă, ori trebuie aşteptată de acum înainte? Căci d. Nădejde scrie despre ea, dar, pe de o parte, o vede ca o însăilare a lui Bernard Shaw, clădită în mintea lui, iar pe de alta ca o fiinţare adevărată.

La toate acestea acum, trebuie să i spunem noi că e păcat a da cititorilor noştri ştiri în felul acesta, fiindcă nu s u n t adevărate. D. Nădejde face caşi alt tovarăş al său de condei dela *Adevărul*, d. *I. Teodorescu*, care, scriind despre arderea morţilor, spunea fără temei, că acest chip de a isprăvi cu morţii înaintează în Europa. Noi i-am răspuns, în *Glasul Monahilor*, dovedindu i că nu e adevărat. Acum trebuie să răspundem aici d-nului Iosif Nădejde, dovedindu-i că şi domnia sa nu cunoaşte lucrurile despre care scrie şi că nu ajunge o bucată de teatru pentruca să tratezi astfel de materii. Noi avem în această privinţă amănunte ceva mai multe şi am văzut înşine lucrul Armatei Mântuirii în Anglia.

D. I. Nădejde îşi închipuie că Armata Mântuirii este un aşezământ care dă de pomană. Nu e adevărat. Ea face întocmai ce face fabrica de care scrie domnia sa. Până o fi fabrica aceia, de fapt Armata Mântuirii pune la îndemâna oamenilor tot ce Bernard Shaw şi d. Nădejde vor să vadă că ar face unele fabrici.

Noi am fost de am cercetat aşezămintele Armatei Mântuirii din mahalaua de hoţi *White-Chapel* din Londra. Am văzut acolo săli de dormit curate, săli de spălat, săli de citit şi de scris, săli de mâncare, în care mişunau mulţi lucrători eşiţi din fabrici. Pe cel mai mic preţ cu putinţă, ei găseau aci pat de dormit, loc de mâncare şi încăpere în care putea sta de vorbă cu alţii, în care puteau dormi sau scrie. Numai când cineva nu avea de loc chip de plătit, atunci acestea se dau şi fără parale. Dar în rânduiala Armatei Mântuirii, nu era de a da acestea de pomană, ci de a pune la îndemâna muncitorului cele mai ieftene mijloace de trai.

— Dar înainte de a fi aşezământul d-voastră, unde se adăpostea toată această mulţime? am întrebat pe însoţitorii mei. Şi mi au spus că nicăieri... pe sub poduri, pe unde se nimerea, că nu toţi oamenii au locuinţe. Mi s'a răspuns întocmai cum ştiam şi eu din scris. Deci Armata Mântuirii este un mare aşezământ al dragostei creştineşti, care umple un mare gol şi face ceiace nu fac alţii pentru ajutarea celor nevoiaşi. Tocmai lucrătorul din fabrică are aci ceiace nu are în fabrică.

Insoţitorii mei mi-au dat o ceaşcă de cafea cu biscuiţi ca să văd şi eu ce materiale se găsesc la îndemâna lucrătorilor, cum îşi pot trece vremea cuviincios, iar apoi m'au rugat să rostesc câteva cuvinte lucrătorilor. Şi am făcut aceasta arătându-mi părerea de bine că găsesc în ţara lor un aşezământ aşa de vrednic şi am să am de povestit în ţara mea despre el.

Dacă lucrurile sunt aşa, de ce domnii scriitori dela ziare înfăţişează nedrept această măreaţă pildă de iubire creştinească? Şi ce ar fi fost să nu fie unul ca mine care ştie ceva mai bine acestea şi care să lase lumea să creadă aşa?

Oh! cât de nebăgată în seamă este lucrarea creştinească! Armata Mântuirii este numai o ramură a ei, dar câte altele nu sunt! Despre câte altele n'aş putea scrie!

Cunoaşteţi-le, domnilor, şi apoi scrieţi despre ele!

Arhim. SCRIBAN

PE DUNĂRE

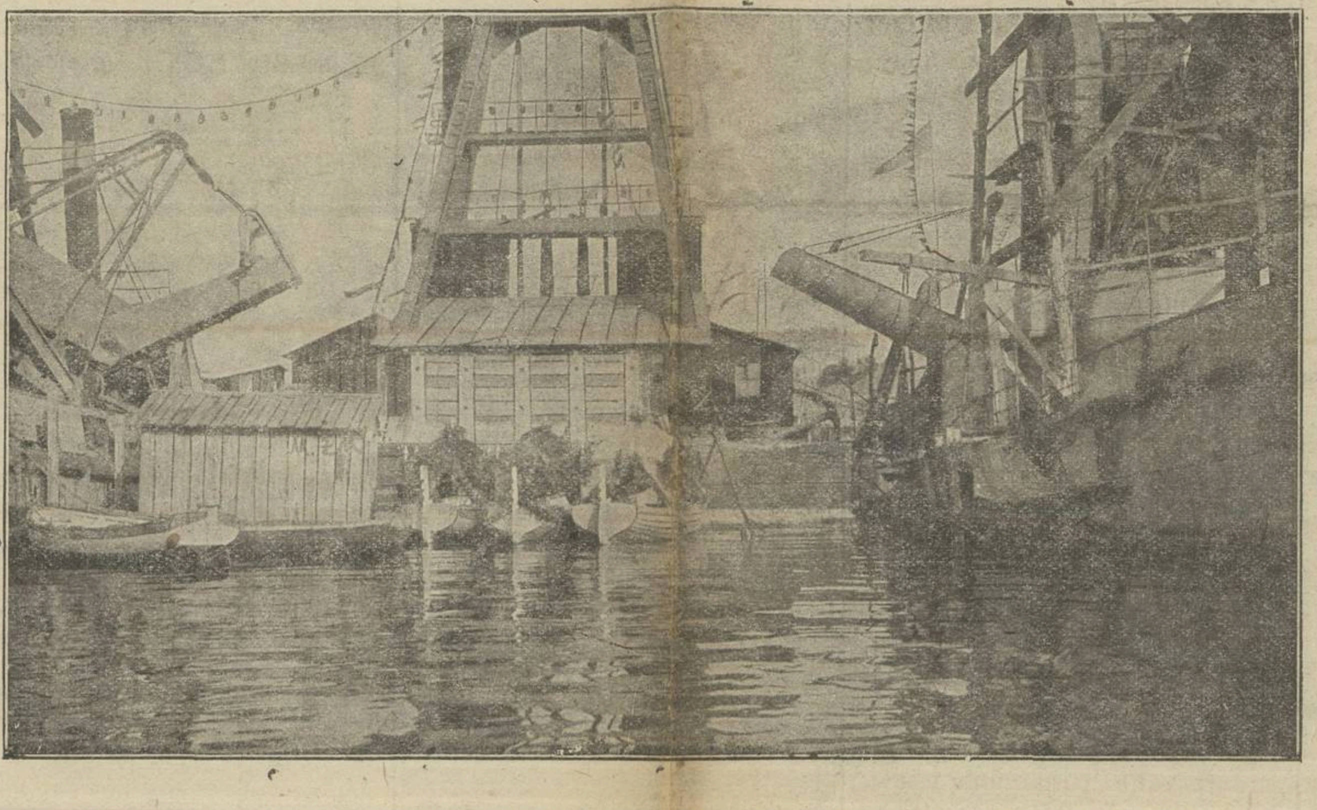

Vapoarele în timpul unei serbări, cu steagurile arborate

Fetele plecate la oraş şi ingrijirea lor

Dela o vreme pleacă dela sat la oraş tot mai multă lume. Se pare că pricina acestei emigrări este ingreuiarea traiului şi dorul după un câştig mai uşor. Lumea dela sat a prins şi gust de viaţă mai plăcută din oraş. Se îndeamnă unii dela alţii la părăsirea satului, iar dupăce au venit la oraş se împart în două părţi: deoparte cei cari au fost şi rămân cuminţi, iar de altă parte cei ce cad jertfă ispitelor orăşeneşti.

Printre jertfe sunt şi multe fete, de ele mai ales ne vom ocupa în acest articol.

Voind să le fim acestor fete de ajutor trebuie să începem dela ceasul plecării de acasă. Inainte de a pleca, *Conducătorii satelor*, preotul, învăţătorul primarul să le dea sfaturi, de ex. preotul intr'o predică, învăţătorul la şcoală primarul în momente potrivite. Intâia datorie de a da sfaturi bune, este de bună seamă a părinţilor, cari vor pune la inima copiilor lor purtarea cinstită şi cuminţenia. Sosind la oraş al doilea *sfat bun* ar trebui să afle la Biroul de plasare, care n'ar trebui să fie numai oficial şi rece primind oferta de muncă şi căutându-i un stăpân. Biroul ar trebui să fie un îndrumător ceace ar putea ajunge dacă l-ar sfătui sau chiar l-ar conduce o grupare de femei culte binevoitoare şi creştine. Aceste femei ar fi *organismul social* care ar avea autoritate în toate operaţiile şi intervenţiile sale. Fireşte biroul ar fi condus de o femeie de bună condiţie şi cu dragoste de popor.

N-ar trece mult timp, fetele îndrumate de câte un astfel de birou s'ar simţi atrase spre locul primei binefaceri şi aşa s'ar face legături neîntrerupte între doamnele dela conducerea biroului şi fetele venite la oraş.

Existând atunci organul de îngrijire el nu s'ar mulţumi numai cu mijlocirea de serviciu ci s-ar ocupa de toată viaţa pe care o duc protejatele lui la stăpân în ateliere în fabrici ş. a.

Inainte de toate ar fi nevoie ca datoriile între stăpân să fie bine lămurite şi unora şi altora: un regulament de drept şi moral li s'ar da fetelor ca o călăuză, un apel stăruitor s'ar face către stăpân ca astfel viaţa din adăpostul cel nou să fie ordonată şi demnă. Insă fetele se mută dela stăpân la stăpân. Acum idealul ar fi ca intre timp până la găsirea unui stăpân nou fetele străine cu totul de oraş să poată fi adăpostite intr'un *cămin* eftin şi bine condus. Căminul s'ar putea realiza dacă societatea de doamne mai sus pomenite ar mişca toate pietrele ca să l facă şi să-l întreţie. Printre mijloacele de întreţinere ar putea fi contribuţiunile din partea clientelor şi patroanelor ajutate. Un astfel de cămin ar fi locul de ocrotire.

Toate persoanele pomenite până aici ar avea un interes creştinesc şi naţional ca fetele protejate să fie îngrijite din toate punctele de vedere, dar mai ales din punct de vedere igienic. Vizita medicală, baia populară, eventuala internare etc.

Din punct de vedere *moral* este foarte mult de făcut. In Clujul nostru de ex. uliţărnicia este o boală grea. Priviţi duminica uliţele parcurile, băncile şi umbrele parcurilor şi vă veţi convinge câte rele nu se nasc din această hoinăreală de Duminică. Ea trebuie reglementată. Ca mijloace de combatere sunt potrivite:

1) *Biserica.* Priviţi în Duminici şi sărbători bisericile şi vedeţi că fetele numite mai sus lipsesc. Insă este şi în interesul stăpânilor ca ele să treacă mai des pe la altar şi să asculte o slujbă frumoasă, un cor bun şi o predică plină de învăţături. Stăpânii care nu înlesnesc această frecventare a bisericii păcătuiesc contra îndatoririi de a cultiva sufletele ajunse în societatea lor.

2) *Distracţiile.* După credinţa «Astrei», distracţiile trebuie să fie culturale. De ex: Pentru a opri pe fete acasă li s'ar forma mici cercuri de lectură din patru cinci case vecine, s'ar putea aduna patru cinci fete să citească câte ceva împreună să lucreze şi să cânte împreună. Aceasta ar fi o mutare a *şezătorilor* dela sat la oraş.

Mai departe s'ar putea încerca întruniri de propagandă culturală Astfel de întruniri s'au făcut pentru ucenici şi muncitori şi au reuşit. Credem că ar reuşi şi pentru fetele sătence dacă aceste întruniri s'ar ţine la o oră potrivită şi ar fi bine organizată. In trunirile acestea ar fi de două feluri:

1) Prelegeri practice în legătură cu viaţa ascultătorilor, cu ocupaţiile lor, cu diferite mijloace de a trece dela viaţa de slugă la viaţa de stăpân la alte cariere şi în scopul acesta despre modurile de economisirea câştigului lor.

2) Adunările acestea ar putea să devină şi curs de adulte pentru analfabete. Cu privire la distracţiile la care fetele de cari vorbim nu înţeleg să renunţe, avem de spus următoarele:

Jocul: este o distracţie indispensabilă, jocul este sănătos igienic şi frumos. El este şi o uitare a greutăţilor zilnice. In special jocul naţional românesc nici nu trebuie părăsit. Biroul şi societatea ocrotitoare amintite mai sus ar avea grija aceasta ca recreaţia să nu lipsească din când în când. Mai trebuesc îndrumări pentru cinematografe şi teatru.

Scopul «Astrei» este să răspândească sentimentul de solidaritate şi cu aceste vlăstare ale neamului pentru care se cere o înţelegere şi muncă desinteresată.

Constanţa Bogdan Duică

CORBII

Al. T. Stamatiad.

Mă simt atât de obosit
De-această viaţă 'ntunecoasă,
Ca pe o mare furtunoasă,
Adâncă, fără de sfârşit.

Am tot visat, am tot sperat
Cu amăgiri şi amânări,
M'am îmbătat de mii de zări
Dar astăzi totu-i spulberat.

Tăceri de doliu mă 'nfăşoară
Şi corbi într'una năvălesc,
E întuneric, mucezesc,
Şi 'n suflet — iată-i! — se coboară.

O cauză dreaptă în parte câştigată

Era şi de aşteptat, ca după atâtea suferinţe din partea corpului de învăţători, să se întrunească într'un congres puternic pentru a se pune la punct o chestiune de care atârnă situaţia învăţătorilor de mâine.

Dar, aceasta n'a fost o adunare propriu zisă, aşa cum sânt de obiceiu toate adunările; ci ea întrece pe toate celelalte. Dece? Pentrucă la drept vorbind întrunirea învăţătorilor a făcut ceva.

Au fost multe adunări din acestea. A fost congresul preoţilor şi anul trecut şi anul acesta. Dezideratele de anul trecut au rămas aşa cum au fost redactate atunci, fără să se facă vreun sgomot pentru ele. Anul acesta pare-se că vor avea acelaş rezultat, deoarece, situaţia Bisericii noastre ortodoxe române nu se mai îmbunătăţeşte, ci din contră vedem reforme peste reforme, reduceri de fonduri, cum de exemplu al corurilor dela biserici şi oprirea de a se mai înfiinţa alte posturi de diaconi.

Iată dar că preoţii n'au făcut nimic la congresul lor, pe câtă vreme corpul învăţătorilor e de laudă.

Soarta lor era de plâns. Tocmai cel dela care venia lumina, tocmai acela care formează caracterile, era nedreptăţit până într'atâta, încât de multe ori era nevoit ca nemâncat cu zilele să vie şi să facă lecţiile la şcoală.

Acum să zicem că situaţia s'a schimbat nu radical ci în parte, căci după congresul care a ţinut trei zile, s'a şi aprobat un spor de 106 milioane de lei pentru învăţători. Suma în sine e foarte mică, dar s'a scos de undeva şi li s'a dat. Insă cum s'a scos această mică sumă, tot aşa putea să se scoată şi una mai mare; căci dacă ar fi vorba de alegeri, atunci la sigur că fondul de propagandă întrece cu mult mai mult suma de nimic pusă la dispoziţia învăţătorilor, cu care poate abia dacă se acopere cheltuelile făcute de învăţători cu venirea lor la congres.

Acest fond este numai o pospăială, căci situaţia a rămas aceiaşi.

Intr'o comună din jud. Ilfov, chiar în ziua congresului vizitând o, am căutat să văd şi şcoala. Aici mi s'a plâns învăţătorul spunându-mi: «Iată astăzi e 8 Decembrie şi eu n'am nici o surcică până acum cu ce să fac focul copiilor. Fac lecţiile în frig. Noroc că am un suflet bun în comună care m'ajută cu lemne cât să mi fac o fiertură pentru masă, căci altfel aş muri de foame».

Aşa dar, începând îndreptarea situaţiei lor, ea urmează să se facă cât mai amănunţită. Căci această mişcare trebuie dusă până la sfârşit cu folos, deoarece o cere bunul mers al şcoalei, şi prin aceasta, acea *eră nouă* pe care o aşteptăm.

Diac. Y. FUSSU

Jucăriile Moderne

de Prof. Gheorghe V. Lohan

Jucăriile au ajuns astăzi la o adevărată artă. Specialişti, oameni de ştiinţă şi artă, îşi concentrează mereu toată capacitatea lor pentru aceasta. Şi totuşi, nu a ajuns la acel *standard* de perfecţie care este de dorit.

Ideea generală în construirea jucăriilor americane este aceea ca să sugereze copilului idea de a-şi o face apoi el singur. Desenul jucăriei nu este numai o chestie de artă, ci şi una de educaţie. Serii de imitaţii de animale făcute din carton tăiat în linii cât mai regulate posibil, cu diferite colori cât mai simple, la care este observat cu cea mai mare minuţiozitate proporţiile. Acest model simplu este imposibil de a nu sugerà copilului idea practică de a o imita şi a o face el singur, cu mâna lui. Şi cât este de mare rezultatul acesta pentru copil!.

Simplitatea desenului acestor animale tăiate din carton, este atât de naturală şi frumoasă, încât lasă copilului impresia vie a animalului şi imposibil să o mai uite vr'odată. Varietatea de aceste linii drepte în schiţarea animalelor, este atât de amuzantă, artistică şi educativă, încât este imposibil de a nu mişca în copil interesul pentru vieaţa animalelor.

De aceea expoziţiile ce au loc în această branşă, sunt în primul loc ocazia pentru o cooperare comună a artistului cu a fabricantului. Artişti, desenatori, fabricanţi şi educatori, toţi au ocazia de a lucrà în comun acord prin aceste expoziţii, pentru binele şi propăşirea viitoarii. naţiuni americane. Responsabilitatea lor nu este mică de loc. Concluziile generale prezente avute în vedere de fabricant, sunt în număr de patru: *distractive*, *durabile*, *simple* pentruca uşor să fie imitate de copil, şi cât mai *artistice*.

Jucăria nu trebuie să fie făcută numai să se uite copilul la ea, ci pentru a stimulà în el interes şi ocupaţie. Deaceea în majoritate ele sunt clasate în grupuri cari sunt în legătură unele cu altele. Gustul artistic deasemeni, trebuie să fie un punct esenţial în fabricarea jucăriilor. Idea frumosului trebuie desvoltată în copil, şi fără de care o naţiune aproape nu poate să existe.

Mânăstirea Plumbuita

Viața Eternă

«Mai lesne va trece funia «prin urechea acului, decât «bogatul în împărăția lui Dumnezeu».

Luca 18—25

Frate Creștine,

Ascultă ce spune glasul. Domnului în Evanghelia Sa. Pe când Mântuitorul Hristos era înconjurat de popor mult, a venit la El un cărturar și la întrebat: «Învățătorule bune, ce să fac să moștenesc viața eternă? Atunci Iisus i-a răspuns: «Pentruce mă numești bun? nimeni nu este bun fără nu mai unul Dumnezeu. Dar ca să moștenești viața eternă să nu săvârșești adulterul, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, să cinstești pe tatăl și pe mama ta». Atunci cărturarul a răspuns Domnului că toate acestea le-a făcut. Domnul nostru Iisus Hristos, care știa adâncul sufletului său i-a răspuns: Mergi și împarte toate averile tale săracilor, ca să poți câștiga comoara veșnică din ceruri.

Tânărul cărturar, care era foarte bogat, auzind cele spuse de Mântuitorul, s'a întristat foarte și a plecat. Atunci Mântuitorul Hristos, văzând că lăcomia și zgârcenia inimii lui, a spus apostolilor și popoarelor care-l înconjurau: «Mai lesne va trece funia prin urechile acului, decât bogații în împărăția lui Dumnezeu».

Frate Creștine,

Vremurile pe care le trăim sunt vremurile în care omenirea aleargă mai mult după avuțiile pământești, decât după comorile cerești. Lupte neînsetată după aur, a adus în omenire, uitarea de Dumnezeu, uitarea și părăsirea de suflet, care este nemuritor, și veșnic. Frica de moarte și de răsplata dreptului judecător numai îngrozește pe nimeni, fiindcă banul care învârtește lumea în jurul său a pus cu totul stăpânire pe suflete. Diavolul care este potrivnicul omului lucrează zi și noapte pentru a distruge, făptura după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Astăzi bogățiile nu se mai fac prin cinste și numai prin vicleșug, numai prin furtișaguri, ne mai gândindu-se cei care le strâng că dincolo în lumea cea veșnică nu le pot lua cu ei. Câtă diferență între bogătașii de odinioară și bogătașii de astăzi. Bogătașii de odinioară din avuțiile lor făceau milă dând săracilor și celor ne avuți; făceau biserici cu avuțiile lor, se îngrijeau ca și sufletul atunci când se va despărți de trup și va merge dincolo în fața tronului plin de strălucire al lui Dumnezeu, să fie încununat cu fapte bune, pe câtă vreme bogătașii vremurilor noastre nu se mai gândesc la astfel de fapte.

Unde ai mai văzut tu frate creștine un boier de astăzi să mai facă cu avuția lui vreo biserică sau să dea jumătate din ea săracilor și celor lipsiți de pâinea zilnică, stând muritori de foame pe margine de drum? O! nicăieri!! Împărăția lui Dumnezeu este mare și veșnică și acei care și-au perdut sufletul, îngrijindu-se numai și numai de trup petrecând, bând și veselindu-se, cu greu vor intra în lăcașul vecilor. Mai degrabă va trece frânghia prin urechile unui ac, decât aceștia să vadă mărirea lui Dumnezeu. Pofta inimii, a pus stăpânire, a întunecat scânteia din scânteia Dumnezeiască, orbind-o și asurzând-o.

Ochii sufletului acestora s'au întunecat, urechile lor s'au înfundat. Ei nu mai văd în lumea aceasta decât avuțiile petrecerile murdare, răutățile, nedreptățile și tot ce poate întuneca sufletul. Pașii vieții lor nu mai sunt călăuziți pe drumul acestei vieți de Dumnezeu Atotputernicul, ci de diavolul care stăpânește adâncurile întunerecului. Tânărul cărturar din Evanghelie este în fruntea lor, el este pilda cea rea a tuturor care strâng avuții și la fapte bune nu se gândesc. Pe drumul vieții noastre sunt două cărări puse de la începuturi și tot de la început ne este dată și judecata de a putea deosebi binele de rău.

Dacă judecata noastră este întunecată de diavolul, nu vom merge decât pe cărarea plină de mărăcini, care duce spre fundul întunericului, unde este plângerea și scrâșnirea dinților. Dacă judecata noastră este limpede și dreaptă, căutând în orice moment binele, adevărul și cinstea, nu vom merge decât pe cărarea cea presărată cu florile pline de bucurii ale acestei vieți și ale celei de veci.

Luați pildă acei care ați părăsit sufletul. Ascultați cum vă învață acel care ține lumea aceasta în palmă și căutați ca sufletul vostru, mâine când va suna ceasul morții să nu fie lipsit de bunătățile cerești. Acestea le veți căpăta foarte ușor, puțin dacă veți sta în loc și vă veți gândi că în lumea aceasta nu sunteți decât trecători că tot ce strângeți, nu veți merge în mormânt cu nimic. Curmați cu răutățile, curmați cu bogățiile, care în lumea aceasta se spulberă ca praful în vânt și pregătiți-vă comori în ceruri unde nu le mai poate strica nimeni. De veți face aceasta, multă bucurie va fi în ceruri.

Amin.

Pr. Dem. I. Iliescu

Cetiți și răspândiți

„Cultura Poporului"

Răvașe Intime

La vie

Dragă Zoițico,

In ceardacul dela căsuța Luxandei este o plăcere să stai. Acolo ea 'și face vacul și, la orice oră din zi, până către seară acolo o găsești. Stă înconjurată de prieteni cărora le dă sfaturi și ajutoare. Eu fusei norocoasă d'o găsii singură ș'o luai iar la cercetări, căci d'acuma să știi că viața ei mă întristează foarte mult și o și povestește ea ca pe *'Nșir'te Mărgărite*.

— Iau de unde am lăsat, că știu, știi și tu Babă-Viso, că după spectacolul la care am fost martoră fără să cunosc cauza lui, nu mai mă putui liniști și când adormii, despre ziuă visam tocmai codricelul meu de pâine pe care nu-mi-l dete bunica nici când mă deșteptai din somn și răstită 'mi zise:

Ai, sculați-vă șărlăcăilor, luați-vă hainele pe voi, că plecăm *la vie*.

Eu și Costică, ne uitam lung, că nici nu știam cea ce este viea.

Căruțele erau în scurt pline cu fel de fel de coșuri, lăzi, butoae, legături cu haine și cu rufe, saci cu zarzavaturi, cu porumb, fasole, geamantane, coșnicioare cu fructe și cu merinde.

Buta, striga la Ion vizitiul, la Mama Stana, la Moș Ilie, la vechilii din curte, la țăranii cari urcaseră lucrurile în căruță și pe toți îi insulta.

Ea, nu știu unde s'a urcat, că doar cu noi în căruța cu coviltir n'a fost. In ea eram eu cu Costică și cu Mama Stana, care, la rândul ei, blestema pe Buta. Alături cu noi venea bietul *Corbea*, câinele născut odată cu mine și cari era cel mai bun tovarăș al nostru, căruia îi povesteam toate necazurile noastre și *Cârlănică*, murgul născut tot atunci.

Ion vizitiul, ne-a bagat în toate făgașurile, ne-a suit pe toate muchile, ne-a izbit de toate steiurile, că era beat și ceia ce am pățit pe drum dela *Glodeni* și până'n *Valea Voivozilor*, unde era via noastră nu am uitat nici acum.

In spatele trăsurei noastre era un car la care trăgeau patru boi moldovenești; la o răspântie carul a venit peste noi; cornul ascuțit al lui *Plăvan* a intrat în coșul trăsurei și a răsbit în sacul cu fasole pe care ședeam și l'a găurit d'a'nceput să curgă boabele peste noi. Stana ocăra, *Corbea* latra *Cârlănel* necheza; iar noi țipam de frica risipei așa de tare, încât ne pomenirăm cu *Sipică* ispravnicelul, că vine să vadă ce s'a 'ntâmplat.

Noi ne 'ngrozirăm de primejdia cascadei, de fasole, care se vărsa din sac, dar Stana, Stana de ce-o fi țipat și ea și de ce nu s'au priceput să facă cea ce făcu Sipică? Leșinat de râs el luă iute un steap dela un mărăcine prinse cu el gaura dela sac și cascada se curmă spre bucuria noastră.

* * *

Când cu chiu, cu vai ajunserăm la vie, era prin Septembrie; eu și fratele meu, rămaseserăm încremeniți. Strugurii atârnați pe coarde suite pe arac, vițele urcate până'n vârful cireșului pietros, împodobite cu ciorchine, cu foi late și crestate așa de minunat, erau frumusețî nevisate de noi.

Când gustarăm și boabele negri, roșii, aurii, cine mai ne putu scoate din vie? La ospăț ședeam zilnic cu struguri, mierlele, franciogii, grangurii și vrăbiele; iar la masă nu mai mâncam nimic și Buta ne blestema:

Crăpați, crăpați fiertură hufiților, crăpați nu m'am prăjit eu zădarnic la mașină, nu!.,

Iar v'ați îmbuibat câinilor cu struguri, iar am să vă spun lui tată-tău. Eu, când o vedeam așa rea și urâtă, fugeam de ea, frate-meu o'ngâna se strâmba la dânsa pela spate, iar când era prins mânca bătae cu papucul până i se umflau unele părți ale corpului, săracul!.. La cules ne era milă de strugurii călcați sub picioare și de tescovina strânsă cu teascul. Ne certam cu oamenii să nu culeagă strugurii, să'i lase pe coarde mereu.

Ce aveau cu ei? De unde să știm noi că bogatei toamne îi urma ursuza iarnă și că vinul e câștigul cultivatorului? Nici tata, nici bunicu nu vorbea cu noi de cât cu *resteul* de brâu, cu giorda, cu biciul Stoian, care nu sărea decât pe spinarea lui Costică, eu fugind dela ceartă, Teodora fiind mică în albie și mama nicăieri!..

* * *

De durerile mele, de dorul după mamă, vorbeam cu Corbea și cu păpușea, pe care o țineam ascunsă sub pat ca să nu mi-o arunce Buta'u foc. Intr'o zi m'auzi Stana tânguindu-mă și eami zise:

Nu mai plânge fata mea ci-dute iute'n vârful viei, c'acolo te așteaptă cucoana *Lisândrina*.

— Ce e aia vârful viei? zisei eu.

— Ce nu știi? Uite ăla e vârful viei și-mi arătă cu mâna în cotro s'apuc.

Sburai ca fulgerul desculță cum eram, de-mi sângerai amândouă picioarelei, găsii pe mama așteptându mă plângând la rădăcina cireșului pietros. Mă mângâie, mă sărută, mă'ncinse c'un șorțuleț frumos de mătase albastră și fugi ca năluca, zicându-mi: Să nu spui nimănui că m'ai văzut, la nimeni decât fraților tăi, să mă iubiți și să m'așteptați că vin pentru voi. Plângeam cu obidă și de mama și de picioare că nu știam pe unde să mă'ntorc și ce să'i spun Butei cari mă striga furioasă... și mă blestema.

Cu bine altă, dată Zoițică.

Baba Visa

Decalogul
celor căsătoriți

de Gheorghe V. LOHAN

Există la New-York o societate, «Poor Man's Lawyer», care dă gratis consultații juridice oamenilor săraci. Unul dintre departamentele acestei societăți este acela relativ la relațiile de căsătorii. Din întinsa-i experiență, *departamentul căsătoriei* a alcătuit un decalog pentru bărbați și altul pentru femei, ca să poată dura liniștita legătură dintre soți.

DECALOGUL BĂRBAȚILOR: — 1) Fii generos, după cum te lasă punga. O femeie așteaptă ajutor dela bărbat. Ea ține în seamă efortul sincer și e tolerantă cu nenorocirea, dar face diferență ascuțită între nenoroc și lene. 2) Nu-ți băga nasul în treburile curat casnice ale femeiei. Ea în genere e mai pricepută să aranjeze, după mijloacele ei bănești, confortul gospodăriei. 3) Fii vesel și stai de vorbă cu nevasta. 4) Apreciază eforturile femeiei de a face casa curată, confortabilă, poftitoare. Ajut'o în aceasta. 5) Fii tot timpul căsătoriei *amantul* nevestei tale. 6) Nu te certa pentru toate fleacurile. 7) Stai departe de familiile voastre și locuește în altă odaie decât aceea a nevestii tale. 8) Nu-ți lua chiriaș în casă, lângă nevastă. 9) Fii curat și îngrijit. 10) Fii drept și bun cu toți copiii voștri.

DECALOGUL PENTRU FEMEI: — 1) Nu fii mână spartă cu banii bărbatului. 2) Țineți casa curată. 3) Fă-te atractivă, ca bărbatul să nu ți tragă chiulul. 4) Evită atențiile prea accentuate ale celorlalți bărbați. 5) Nu te opune ca tatăl să impuie disciplină copiilor săi. 6) Dacă ai casă, stai la casa ta și nu-ți petrece prea multă vreme cu mama, ca pe vremea fetiei tale. 7) Nu cere continuu sfaturi dela alții cum să-ți duci gospodăria. Mai gândește cu propria-ți minte. 8) Nu-ți micșora bărbatul în fața străinilor. 9) Zâmbește, nu fii indiferentă. 10) Fii femenină și cu tact. Bărbații sunt mai la urma urmei, tot copii.

Aceste *decaloguri* au un singur defect; cetitorii și cetitoarele acestui ziar, s'au conformat demult acestor reguli. Sfatul e de prisos.

Sărmanul sculptor!...

de NICOLAE GRAUR

Zorile surâdeau în oglinda lacrimilor nopții îndoliate. Departe.. departe... acolo unde nu poți purcede decât cu gândul, un sculptor sărman, își îngâna viața cu moartea, având părtașe cea mai crudă suferință: Copila lui!... Alungat cândva de tristețea bucuriilor, părăsi pământul pe care văzuse lumina zilei și porni greoi pe o corabie cu pânze în largul lumii...

Portul pe unde și-a luat sborul nu-l știu, fiindcă, nici el, nu l-a știut atunci. Intrând în serviciul căpitanului acelei corăbii, găsi popasul oropsirii sale în sufletul unei femei de rând. S'au înțeles așa cum se înțeleg două păsărele cu pui morți și cuibul spart!...

Și mult ce se iubeau!... Curând avu fericirea să admire la sânu-i roz, o plăsmuire de înger cu părul blond și ochii căprui!... Dar valurile mării, invidiindu-i, năvăliră furtunoase pe puntea corăbiei cu joc de fulgere... intr'un amurg de seară, răpindu-i-o. Sarmanul sculptor se avântă, fulgerător, în valurile nebune... dar în zadar. S'a dus!... Apoi, îngenunchind pe puntea corăbiei 'nălță către ceruri groasnicu-i blestem. Infuriată, marea se năpusti peste corabie, înghițind-o. Nimic nu mai viețuia din corabia înghițită de valuri!.. Nimic!... Dar revărsatul zorilor surprinse valurile mării, jucându se cu corpul sculptorului, care, înlănțuit de un colac de salvare, strângea la pieptu-i copila, mai mult moartă, decât vie!...

Intr'un târziu norocul făcu să fie svârliți pe un banc de nisip. Unde, nu știa, fiindcă nu cunoștea!..

Foamea copilei îl îndemnă să viziteze împrejurimile și, mare nu-i fu mirarea, constatând că au fost aruncați pe o insulă pustie, departe de lume, departe de viață, dar aproape de moarte!...

Negasind altă scăpare, își înjgheba din câteva crengi o închipuire de căscioară, hranindu-se cu fructe, culese de copila lui din bogăția arborilor fructiferi cu care erau împodobite vaile. Găsind pe malul mării un fel de unealtă de fier, se gândi c'ar fi minunat, ca în amintirea soției sale, furată de nebunia valurilor mării, să-i sculpteze chipul, îngenunchiat, în chip de rugăciune, în fața unei troițe. Auzind aceasta, copila îi sări de gât de bucurie.

. . . . . .

Și zi cu zi se scurse nepăsător doi ani de-a rândul, fără să aibă putința să părăsească insula pe care valurile vieții i-au aruncat. Statuia soției sale, devenia din ce în ce mai frumoasă sub râvna uneltei lui rudimentare. Ți-era mai mare dragul să-l fi văzut lucrând toată ziua sub un umbrar, în timp ce copila îi culegea fel de fel de fructe, cățărându-se ca o rază de lumină prin arborii încărcați de poame. Și așa de rău ce i făcea sculptând statuia ș ției sale din pur și simpla amintire, încât frânturile pe piatră, ce săreau de sub lovitura uneltei, par'că se rupeau din propriul lui suflet!...

Și așa trăiră zile lungi de suferință, până ce, într'una din zile zorile surâdeau în oglinda lacrimilor nopții îndoliate. Statuia era gata. Cu gândul dus la amintirea soției, sărmanul sculptor, privea cu ochii înrourați copila. Era un timp posomorât. Părea că vrea să plouă... Și cu toate astea nu îndrăsnea. Oftând, prelung, sărmanul sculptor, întinse mâna către statuia soției sale, murmurând copilei:

— «Aceasta este mama ta, sărut-o!... Lacrimile îi inundarăi vijelios, obrajii. Copila începu să plângă... Străpuns de un fior, covârșitor, se azvârli, ca o fiară, la picioarele statuiei, plângând sgomotos!..

Se înoptă!... Pretutindeni tăcere!... Norii de vorbură alergau sprințari pe coastele cerului vânăt!... Incepu să pice!... Două picături de ploaie se lăsară, din sbor, pe capul statuiei, năvălindu-i pe obraji... Atentă, copila zări picăturile pe obrajii statuiei și — speriată — se aruncă în brațele tatălui său, îngânand:

— «Tată... scoal'tată... scoal'... că plânge mama!...

Dar n'apucă să rostească bine ultimele cuvinte și fură trăsniți de un fulger, rătăcitor pe zările aprinse!...

A picat dia ceruri o panglică aprinsă, urmată de un zgomot și... atât!... Lacrimile cerului picau... Vai plângea cerul!... Noaptea își risipi doliile pe văi.. peste munți... peste ei... săpându-le în neguri mormântul!...

Trăsnit — sărmanul sculptor, își dete sufletul, strângându-și în brațe copila, la picioarele statuiei soției sale, care, stând îngenunchiată în fața troiței de piatră, se ruga pentru sufletele lor!...

... Și poate că și-acum s'ar fi rugat, dacă vremea nu s'ar fi îndurat de ea, îngropând-o în pământ!...

Corpul didactic profesional

I. Puițel

Absolvent al Școalei Superioare de Arte și Meserii din Iași d. I. Puițel este unul din elementele de valoare care s'a consacrat muncii ca să dea în tot cuprinsul țării noastre elevi, ciraci, cari să-i facă numai cinste; pentr un profesor de tehnologie și maistru de lucrări practice la Școala Superioară de Arte și Meserii din București, el a preferat măcar o singură clipă să și facă datoria cu prisosință și cu dragoste.

Mai e profesor de desemn la Școalele industriale din Ministerul Muncii. Inginer tot pometru, cunoscut și apreciat face cinste și acestei interesante ocupațiuni.

Bun și blând, amabil și afabil, d. I. Puițel este o figură, în corpul didactic profesional, care îl onorează și pe care îl onorează.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Lăutarul Cărărue

Dem. I. Iliescu-Palanca.

Umbra serii de toamnă se perdelui peste sat. Soarele, roșu ca o masă de jeratec trecu dincolo în alte zări, să lumineze alte grădini, alte țări. Frunzele plopului din grădină mai foșnesc o clipă și apoi cad îngălbenite la pământ. Cerul trist și posomorât privește în văile adânci cum mor florile, cum mor oglicii, trecând nevinovate în lumea veșniciei. Codrul se leagănă încet sub aripa vântului de toamnă, numai Cărărue lăutarul varsă lacrimi de dor, trăgând cu arcușul pe strune.

Scund și uscat la față, cu ochii aprinși, cântă cântecul vieții lui și al tuturora. Felinarul din cârciuma scundă, își trimite razele lui oarbe pe sub mesele și scaunele în desordine. Doi la o masă își bea țuica din cinzec.

Cărărue duce arcușul încet până când dă cu degetele de strune, apoi îl lasă în jos până la vârf. Cu ochii țintă în ochii lui Cărărue, drumeții urmăresc viersul, se uită unul la altul, apoi la cârciumar, întrebându-l din ochi, cum îl chiamă — lăudându-l apoi «vrednic lăutar».— Cărărue pricepe totul; observă gesturile drumeților și începu mai cu foc un cântec de jale:

«Foae verde solzi de pește
«Dece codru 'ngălbenește
«Omul dece 'nbătrânește.
«Codrul de visele rele
«Omul de păcate grele.

Un vânt pribeag, venit din altă lume, izbi în zăbrelele ferestrelor, spunând parcă: am venit să vă schimb doina și cântecul, am venit să vă aduc jalea și dorul de prin meleagurile triste ale întinsului pământ.

Cântați căci numai voi știți să cântați jalea și bucuria, cântați, căci sufletul vostru este numai cântec, cântați, căci voi sunteți poporul cântecelor, poporul din struna căruia a eșit expresiv doina și dorul bucuriilor de altă dată. Cântați, căci voi știți să lăsați să pice lacrima odată cu frunza 'ngălbenită, cântați, căci voi știți să săltați de bucurie când îmboboesc vioreleie cântați căci voi sunteți numai cântec. — Cărărue ascultă glasul vântului cu arcușul încremenit pe strune. Oftă și trase arcușul, iar după el începu încet:

«Trage bobii și-mi ghicește
«Omu de ce 'nbătrânește
«Codru de ce se jălește
Ș'apoi mână bade boii...
«Codru de zăpadă grea
«Voinic de inimă rea
Ș'apoi mână bade boii...

Ș'apoi mână bade boii. Cărărue ducea viersul lung, mânând cu arcușul par'că plăvanii pe drumul lung al pământului. Vântul îi ținea hangul, fura viersul și-l ducea departe pe aripa lui până la marginea zării.

«Ș'am să las cu jurământ
«Cine m'a băga 'n pământ
Ș'apoi mână bade boii...
«Să mi facă tronu de nuc
«Și capacu poleit
«Să nu putrezesc curând
Ș'apoi mână bade boii...
«Și să-mi scrie pe capac
«Tot ce am iubit cu drag,
Ș'apoi mână bade mână...

Mai dă-ne câte un cinzec în sănătatea ghersului, că prea ne unge la inimă; și zăi mai păn'o sta vântul; dacă vântu o sta poi mâine, până atunci să ne zici tu ziseră drumeții privind cârciumarul cum toarnă'n litră.

Urlă vântule, urlare-i de capul vrăjmașilor, cântă țigane că mâine e mâine și azi e azi.

— Și până mâine mai este noapte, zise Florea dând noroc cu cinzecul.

— «Pe cărarea vieții mele zile triste-am petrecut.

Pe cărarea vieții mele de-am avut de n'am avut,

La nimenea n'am cerut.

Cărărue ridică ochii spre tavanul dughenei, ducând tot odată și arcușul triluind sunetul. Oftă! lăsă ochii spre scripcă. Inecat în lacrimi și stins îngână:

Foae verde foi de fag
A murit cin'mi-a fost drag.
A murit acum un an
Făcând pe plac la dușman.

O să mori și tu; o să murim cu toții; pământul e mare, e lung și lat, adânc și fără margini. Atunci vioara ta v'a plesni și inima ta va încremeni, și în urmă va rămâne cântecul tău de care-și va bate joc nebunii. Vântul atunci o să tacă pentru tine și tu n'o să l mai îngâni cu viersul. Viersul tău e rupt din inimă ca și lacrima care pică pe scripcă. Lacrimă se usucă, viersul se pierde, cântecul se stinge și tu, tu rămâi tot un lăutar și pe lumea vecilor. Cântă, că urla vântul. N'auzi cum se scutură frunza? cum pică moartă pe cărare, n'auzi cum buhue bufnița? Cântă, că mâine e mâine și azi e azi, zise vâlceleanul ridicând litra și turnând.

— Și până mâine mai e noapte și noaptea e lungă cât o viață de om și tristă ca o viață de om și întunerică fără lumină ca un suflet de om păcătos, răspunse Florea ținând strâns în mână cinzecul.

Când moare omul fără lumânare e păcat, când moare nespovedit e și mai păcat, când moare neîmpărtășit cu trupul Domnului de șapte zeci și șapte de ori este păcat. Așa au murit ei, toți ai lui Dunăre bogatu, trebue să fie un blestem mare la ei.

Hei, Florea, bătrânul Iordan

Momente de gândire, în satul meu

de TH. ZAHARIA

Nu sunt umblat, pentruca să mă apuc acum să descriu locurile prin care am umblat. Dar zilnic străbat acelaş drum şi aceleaşi locuri : de acasă până la şcoală şi... dela şcoală... acasă. Patru drumuri pe zi, de plimbare prin satul meu. Dar nu aceasta vreau eu să spun acum ci — vreau să spun, că oridecâteori sunt pe drum spre şcoală sau spre casă, drum care este destul de lung, căci stau departe de şcoală, îmi răsar în minte atâtea g â n d u r i — ce se sălăşluesc în sufletul meu, gândiri asupra satului meu— asupra vieţii pe care o duc sătenii astăzi, în acest sat, în legătură cu ceea ce singur pot cugeta : «cum este ori cum ar trebui să fie».

Desigur că satul meu — este ca şi toate satele, căci dacă vorbesc de satul meu, vreau să înţeleg, că multe sate din ţara noastră — sunt la fel sau invers : mai bine sau mai rău.

Sătenii sunt în mare număr plugari — deci de meserie : »plugari» sfânta meserie — şi sunt strânşi legaţi de bucăţica lor de pământ, pe care o muncesc cu atâta drag.

Săteanul din satul meu este creştin — dar nu creştin evlavios, care nu lasă să crească iarbă pe cărarea ce duce la casa Domnului Christos. Şcoala... barem, este o zeitate, în faţa săteanului — Nu mă laud, ca fiind învăţător dar repet, că săteanul din satul meu, a auzit glasul şcoalei : «lumină cât mai multă lumină» — şi îşi trimite copilul la şcoală, de drag şi nu silit, iar la vreo şezătoare... apoi numai încap în cele două încăperi.

Iată, veţi zice, oricare veţi citi aici, că : «satul meu e un sat ideal», zic şi eu, dar uşor de zis? Voiu fi spus eu de bine până acum, dar acestea nu au puterea să facă din satul meu, un sat ideal. Pentru aceasta — ştiut este că: «ogorul plivit, nu are bureni» însă, în satul meu, am încă de scos la iveală multe lipsuri.

Şi să încep :

1) Lipsa «spiritului de economie. Săteanul (şi vorbesc) acum în general, după cum am spus dela început nu este econom. Nu s'a sădit în sufletul său «spiritul de economie» care este bazată existenţii omului a unui sat ba chiar a unui stat. Nu cunoaşte oare, parabola «Fiului risipitor?» Se munceşte mult, dar puţin se câştigă. Bătrânii noştri, zice-se că legau banul cu nouă noduri»... Atunci ce vom face? Desigur că vom căuta să sădim sămânţa economiei, în satele noastre. Invăţătorul şi preotul cei mai apropiaţi de sătean, să-i arate, că strângând puţin, câte puţin şi întrebuinţând banul numai pe lucruri folositoare ci nu să-şi îmbrace copiii în strae nemţeşti în mătăsuri scumpe aşa cum noi cu toţii, vedem a se face şi la sate. A perit frumosul port românesc, atât de plăcut şi frumos, admirat de străini !..

Şi toate acestea, din ce cauză ? Ştiut este că din cauza lipsei «economiei» Se aruncă banul pe toate fleacurile şi sărăcia la uşă bate... In dese adunări, să se îndemne săteanul a şi depune banii la banca de economie, făcându-l să înţeleagă că aceasta însemnează : bani albi pentru zile negre, înseamnă bogăţie şi belşug.

2) Lipsa spiritului de tovărăşie.

Săteanul încă nu ştie că : «tovărăşia este temelia pe care se razimă munca rodnică». Ei nu au aflat, că prin «tovărăşie» munca pare mai uşoară mai puţină, dar mult mai rodnică fiind făcută repede şi la timp. Aceasta ne trebueşte mai curând. Deacea, o altă grijă a celor doi apostoli este şi aceasta.

Nouă ne este drag, şi câte reviste de cultură a poporului nu vorbesc pline de râvnă de a vedea satele noastre, din starea în care sunt înmormântate pe o treaptă mai sus dela pământ ?

Dar oare, numai acestea sunt lipsurile ? Eu am vorbit puţin, numai despre acestea două, dar rog, ca să se gândească cât mai mulţi spre celelalte lipsuri, c a r e sunt multe şi nu puţine.

Aşa dar, noi care dorim ridicarea satelor, să pornim şi la lucru, fiecare, aşa după cum Domnul Hristos ne va arăta, căci ştiut este, din cartea sfântă, că El, întovărăşeşte orişicând pe aceia, din sufletul cărora, isvorăsc numai gânduri frumoase şi cugete folositoare tuturor.

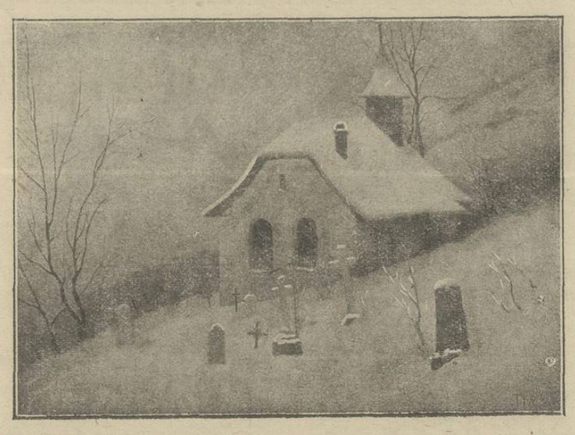

LUPTA CONTRA ŞOARECILOR
purtătorii bolilor molipsitoare.

Şobolanii, guzganii, cloţcanii, chiţcanii, numiţi într'un cuvânt *şoareci*, aparţin genului rozătoare care cuprinde vre-o şasezeci de specii,

Şoarecii sunt duşmanii cei mai numeroşi şi de temut ai grăunţelor, găsindu-i cuibăriţi în special prin duşumelele hambarelor, docuri şi brutării, Sunt purtători de o mulţime de epidemii, dintre cari cele mai de temut pot fi: *ciuma, cancerul, tuberculoza, tifosul, diverse boli de piele, turba şi trichinoza.*

Ciuma, — numită şi pesta bubonică, exprimată prin *moartea neagră*, — este o boală *infecto-contagioasă, epidemică comună la om*, dar şi la unele animale, *în special la rozătoare*. Pesta este transmisă la om direct sau indirect prin intermediul *şobolanilor* şi al *puricilor*.

Puricii de pe guzganii pestoşi în agonie, poartă microbii ciumei în tubul digestiv. Astăzi se ştie pozitiv că cele mai multe cazuri umane de ciumă, se iau de la guzganii ciumaţi aflaţi în grăunţele ce se aduc cu vapoarele şi corăbiile de pe un continent pe altul, iar focarele acestei boli sunt porturile.

O altă boală epidemică la şoareci, şi poate transmisibilă şi la om, este *cancerul*

In lucrarea D lui Dr *I. Gheorghiu*, «*Contribuţiuni la problema actuală a cancerului*» se citează câteva cazuri din cari rezultă că şoarecii sunt cei cari dau tributul cel mai mare cancerului,

D-sa descrie şi faptul următor care pare a fi datorit tot şoarecilor : *In trei brutării, cei trei brutari au murit de cancer al tubului digestiv, după care, alte două cazuri de cancer s'au produs şi la fratele unuia din aceşti brutari, care, locuind într'o casă vecină, a murit şi el de cancer al ficatului.*

Lupta contra şoarecilor nu este mică, întru cât nu toată lumea caută să i stârpească acolo unde apar; pe lângă aceasta, şoarecii, se prăsesc foarte repede.

Câţi şoareci se pot naşte într'un an, numai dintr'o pereche.

Intr'o lucrare apărută in biblioteca Agricolă Populară şi intitulată «*Şoareci de câmp*», d-l Inginer Agricol *A. D. Carabela* arată că şoarecii nasc de 4—6 ori pe an, de fiecare dată câte 10—12 pui, cari devin maturi şi în stare a naşte după şasezeci de zile ; astfel că într'un an, o pereche de şoareci, dinpreună cu puii ce vor naşte şi ei la rândul lor, produc până la 9000 de şoareci.

Cât trăesc şoarecii ?

Aşa dar şoarecii rezultaţi numai dela o pereche, sunt considerabil de mulţi. Dacă vieaţa lor n'ar fi mai mică de 20—22 luni, dacă majoritatea lor n'ar îngheţă iarna, iar în timp de vară mulţi din ei se îneacă din cauza numeroaselor ploi torenţiale, epidemiile ce i bântuie nu-i ar distinge atunci, desigur şoarecii în scurt timp ar întrece cu mult populaţia globului, — care poate nici n'ar avea cu ce să-i hrănească.

Pagubele produse de şoareci, se cifrează la milioane.

Statisticile engleze arată că înainte de anul 1921, şobolanii pricinuiau Angliei, pe fiecare an, pagube de peste cincisprezece milioane lire.

Deasemeni se mai arată că, cerealele distruse de şoareci în anul 1914 în Statele Unite ale Americei, au costat peste un miliard dolari ; iar Anglia, Franţa şi Germania, au avut pagube de sute de milioane aur.

Măsuri pentru stârpirea şoarecilor.

Guvernul englez alarmat de imensele pagube produse de aceste rozătoare, a luat măsuri severe, sancţionând legi cari obligă pe fiecare proprietar să-şi ucidă în termen de un an şoarecii de pe proprietatea sa, altfel judecata îi poate condamna chiar la un an închisoare.

La *Paris*, şoarecii au avut onoarea unui *congres internaţional*. S'au făcut vizite speciale la *Institutul Pasteur* prin *mahalalele Parisului*, şi prin portul *Havre*, cu scopul de a-i distruge prin mijloacele cele mai practice şi eficace. Tot la *Paris* a luat fiinţă şi o ligă contra şoarecilor.

Danemarca a făcut până acum mai multe legi contra şoarecilor. Nici locuitorii din *India* şi *Japonia* nu privesc cu indiferenţă acţiunea dusă de Europeni, deoarece multe experienţe din Europa sunt puse de ei în aplicare.

Oraşe ameninţate de o invazie de şoareci ciumaţi.

In *Iohanesburg* şi în *Transwaal* (Africa de Sud), o invazie de şoareci ciumaţi ameninţă de curând populaţia acestor ţinuturi de 800.000 locuitori. Pentru distrugerea lor sau întrebuinţat gaze asfixiante şi tranşee.

Oameni mâncaţi de şoareci

Se citează cazuri când şoarecii au atacat nu numai culturile de cereale, dar terminându-le au trecut la magazii, şi apoi au atacat chiar oameni voinici, doborându-i şi mâncându-i; fără a mai socoti şi pe acei beţivi găsiţi sfâşiaţi prin şanţuri.

Tot pisicele sunt cele mai sigure mijloace de stârpirea şoarecilor.

Pentru combaterea şoarecilor sunt mijloace multe şi variate : pasta cu fosfor, stricnina amestecată în grăunţe, bacilii tifosului, capcanele etc., dar cele mai sigure mijloace, sunt *pisicile*. In portul *Havre* se află o crescătorie de pisici, care se hrănesc numai cu guzgani.

Astfel fiind de o aşa de mare importanţă pericolul de contaminarea prin epidemii şi păgubele materiale cauzate, ar trebui ca şoarecii să nu fie priviţi cu indiferenţa de până acum.

In România, unde şoarecii sunt tot atât de numeroşi ca şi în celelalte state, chestia lor nu a fost discutată decât numai ca o simplă curiozitate.

Adm. Căpitan. Ovid Constantinescu

AL VLAHUŢĂ

S'au împlinit în luna Noembrie a. c. zece ani dela moartea scriitorului Al. Vlahuţă.

In vârtejul actualităţii, comemorarea lui la fel ca şi a marelui Eminescu, pe care l a iubit şi preţuit ca nimeni altul, a trecut aproape nebăgat în seamă.

Ici, colo, câteva glasuri stinghere, câteva societăţi de cultură, fără concursul oficialităţii s'au ridicat să-i preamărească memoria.

In viaţă, Vlahuţă, n'a cerut şi nici n'a ţinut să ajungă la situaţii înalte. A trăit retras, în mijlocul a câţiva prieteni (Delavrancea, Coşbuc, Gorun) şi'n tovărăşia celor umili şi slabi, pe cari i-a descris în toată suferinţa lor, aproape ca nici un alt scriitor român.

El a înţeles că adevăratul scriitor nu-i decât un semănător de idei în sânul poporului, un luptător ce trebuie să lupte pentru progresul şi binele poporului. Şi toată viaţa nu i-a fost decât o luptă, o luptă nerăsplătită de acea oficialitate de care se depărta aproape cu teamă, dar o luptă de adevărat apostol mai ales în vremurile de grea cumpănă pentru noi românii (1907 şi 1917).

Moldovean din naştere, a trăit mai toată viaţa în Muntenia. A călătorit prin toată ţara şi ne-a dat cea mai bună geografie poetică a noastră «România pitorească». A scris o mulţime de articole de ziar, schiţe, nuvele, un roman, o biografie a pictorului Grigorescu.

A luat parte la mai toate mişcările literare din ţară, a fondat şi condus unele din revistele hotărâtoare în viaţa culturală şi'n formarea unor scriitori. («Viaţa», «Semănătorul», «Lamura»).

Iubia viaţa cu pasiune, viaţa plină de necazuri şi deceptii la tot pasul, şi avea o teamă de moarte, de veşnicia vieţii viitoare. Aceasta se observă în nuvelele sale, în romanul «Dan» dar mai ales în poeziile sale «Eu o lacrimă deaicea nu mi-aş da-o pentru toată veşnicia vieţii viitoare»). Iubia pe ţăranul român — el însăşi fiu de ţăran — căci vedea în el pe «singurul depozitar credincios care păstrează cu sfinţenie moaştele neamului său obiceiurile, graiul, legea, şi bunele apucături moştenite dela străbuni». Indemna pe toţi la muncă, la «tăcuta muncă, sfânta muncă» şi îşi da seama de realitatea lucrurilor. In poezia «1907» una din cele mai bune poezii scrise : «Minciuna stă cu regele la masă».

In timpul războiului pribegea cu o căruţă ţărănească prin Moldova, dela Bârlad spre front, contribuind prin grai şi scris la victoria neamului nostru, la nădejdea «clipelor de linişte» ce vor veni. De multe ori îşi scria articolele bolnav, fiind culcat între perne, dar nu se văita niciodată, căci privea aceasta ca o datorie a scriitorului, şi avea speranţă în victoria noastră. Suferinţele războiului şi cele din tinereţe îl copleşiseră.

Cu puţine zile înainte de a muri, se înapoiase dela Câmpina în odaia sa din Bulevardul Academiei, Buc. Celor cari veneau să-l vadă le spunea : «E bine să mori în casa ta, şi de aceea nu am avut linişte, până nu m'am întors». Ştia ce-l aşteaptă şi le privea pe toate cu resemnare.

Noaptea din urmă şi-a petrecut-o cetind versuri italieneşti, minunându-se de frumuseţea binelui şi bogăţia imaginilor. Ultimele cuvinte i-au fost : «Alexandru Vlahuţă, scriitor».

Vlăhuţă a fost un adevărat «om», un îndrumător, un propovăduitor al cuvântului, un semănător de idei, un adevărat apostol care şi-a făcut datoria aşa cum a înţeles-o el. Era unul dintre acei, cari seara putea să-şi numere, faptele bune făcute'n timpul zilei, şi vai, puţini au fost ca el, dar şi mai puţini sunt azi!

Gh. S. Marinescu

Bălţi

Nu de mult în ziarele ruseşti şi româneşti se zvonea că Episcopul Visarion al Hotinului demisionează din postul său. Mulţi cetind despre aceste zvonuri stau pe gânduri, cum se poate, că un Episcop tânăr şi plin de putere trupească şi sufletească energic să se retragă la o mânăstire pentru odihna, de care el încă n'are nevoie? O eparhie nouă cum este a Hotinului anume are mare nevoie de un episcop energic şi iubitor de muncă cum e în realitate Ep. Visarion. Dacă s'ar întâmpla ceva la fel, aceasta s'ar explica pe motivul, că Prea sfinţitul Visarion a pierdut curajul de muncă, văzându-se lăsat la voia întâmplării fără sprijin şi ajutor din toate părţile. Cinci ani a trecut dela înfiinţarea episcopiei Hotinului şi până în prezent n'avem nici biserică catedrala, nici lo uinţa proprie pentru episcop şi consistor. Delegaţii peste delegaţii se trimit la Bucureşti după bani şi acolo stereotip, ne răspund «nu sunt bani».

Forurile înalte ar trebui să fie mai atente faţă de o eparhie nouă, care trăeşte în împrejurări grele şi are mare nevoie de organizare solidă, ce nu se poate face fără bani.

Dacă statul s'a hotărât şi înfiinţează o eparhie nouă în nordul Basarabiei, atunci trebue să se gândească la nevoile ei, acoperindu-le la timp şi suficient.

Profesor Ec. St. Bălteanu

Care sunt strămoşii calului?

Strămoşii calului, au apărut pe vremea terţiarului în America de Nord.

De aici au trecut în America de Sud şi în Asia, care pe vremea aceea era legată de America printr'o limbă de pământ c'am prin dreptul peninsulei Aloscocam. Pe la sfârşitul, erei terţiare, genul calului s'a strâns complect in America, din ce cauză nu se ştie şi apoi în timpurile noi a fost întrodus la Europeni. A rămas însă în Asia şi, din diferite specii sălbatice din Asia, omul s'a ales cu calul şi asinul.

Numeroasele forme sălbatice există şi astăzi prin centrul Asiei, Tibet, etc.

Care dintre aceste forme a fost domesticit ?

Pe la triburile de Kirkiji din Asia există un fel de cal sălbatec numit — Equs Prjevalski—descris de călătorul Prjevalski (1879). E un cal mic cam asemănător rasei Panej din Islanda.

Culoarea variază după teren, în genere gris pal-cafea cu lapte, pe burtă aceste colori sunt mai deschise. Urechi mici, coama ridicată neagră, coada c'am de la jumătate cu păr. Trăesc în herghelii câte 5—15 indivizi sub conducerea unui armăsar mai bătrân. Mongolii prind mânjii de câteva zile şi-i alăptează la epe domesticite. Ei bine ! Acest cal se consideră astăzi ca strămoşul raselor domestice.

Sub influenţa factorilor biologici, adică felului de trai, s'au născut din el toate rasele orientale de cai mici arab etc., ce se găsesc în Estul şi Sudul Europei, Rusia, Nordul Africei etc. Rasele grele de cai de povară, probabil că se trag dintr'un alt cal sălbatec, ce a trăit în Europa până prin secolul XVI-lea.

Comparând actual cu strămoşii lui din trecut, se învederează şi mai mult, că el este un produs complect al mediului, adică locului unde a trăit şi al trebuinţelor civilizaţiei.

In America de Sud, Argentina, etc. se găsesc şi astăzi nişte cai sălbateci numiţi —Cimarones—Mustangi. Aceştia însă sunt nişte cai sălbătăciţi, proveniţi din caii pe care i-au lăsat locuitorii din Buenos-Aires în secolul XVI-lea, când au părăsit oraşul din cauza focului.

Aceşti cai s'au înmulţit atât de mult şi făceau stricăciuni atât de mari culturilor, încât guvernul a trebuit să ia măsuri pentru stârpirea lor.

In Asia se mai găseşte o formă de cal sălbatec numit — Tarpan — cam asemănător lui Equs Prjevalski. In Africa pe malurile Nigerului se află o altă formă sălbatecă numită — Rumrah — Speciile înrudite cu calul (Equs Cabalus) sunt: asinu, (Equis Asinus) şi Zebra (Equs Hippotigris).

I. Gh. Lucescu

Bogatu, de patru ori a vărsat sânge nevinovat. Când au dărâmat crâşma au găsit în pivniţă oasele picioarelor şi coastele şi tigvele. Deacolo se trage blestemul, Dumnezeu nu doarme. El ştie ce este în inima noastră. El ştie gândul nostru cum ştiu eu că în litra asta este rachiu.

Dar nu mai este nici rachiu, ia mai umple-o odată băeţele ! Când eşeam pe dealul vâlcelenilor auzeam vorbindu-se că Iordan n'a putut să moară până când nu s'a dus în beci ca să mai pună o lopată de ţărână peste cei care le vărsase sângele şi le luase banii. Boerul Cucuruz zace'n beci la Iordan, Dumitrache bancheru, Iorgu Dragomanu şi Marin Dobacu acolo şi-au găsit mormântul, în beciul lui Iordan. Acum vezi cum s'a ales praful? Toţi copiii au murit, casele au ars, pământul lui a încăput pe mâini străine, zici că-ţi ţine de cald averea făcută în felul acesta? uu-ţi ţine, se spulberă ca prafu'n vânt, arde, rămâne pe mâini străine. Să fim cinstiţi că Dumnezeu are grijă de noi cum are de toată lumea, de toate păsărelele care nu au de unde să mănânce iarna pe gerul de foc. Să fim cinstiţi, să bem un cinzec de rachiu, să stăm de vorbă, să ascultăm lăutaru, dar la urma urmei, gândul să ne fie îndreptat spre Maica Domnului şi cu Ea în gând să mergem la vatra noastră să ne hodinim oscioarele Noroc, Domnu'ntr'ajutor,

«Amin şi să ne mai zică ceva, de inimă albastră, că prea am fost necăjiţi toată vara.

— Să zică una aşa, bătută, să mi se aprindă o leacă sfârcul călcâilor.

Cărărue, cu coatele pe masă cu capul între mâini, cu scripca în colţul mesei de cum termină cântecul, rămase trist, pe gânduri de parcă venise anghina peste el.

— Ia zi măi, o ghilaba să se aprindă opinca pe podea. Zi, mă, necăjitule un brâuleţ să vedem ce mai pot obielele mele. Cărărue îngălbenise ca turta de ciară.

— «Zic mânca-te-aş, dar mă doare inima... Şi Cărărue abia luă dipla şi începu brâuleţul pe şase.

— «Aci una,.. aci două... aci trei.. aci patruzeci şi trei,.. una una... două două,... trage cioară că s'a aprins călcâele, zise Florea bătând duşumeaua.

— Trosc... hâc... hasta nu-i d'a bună, plesni, şi badea nu mai are halta...

Cântă cocoşii Floreo, afară urlă vântul, în litră rachiul s'aprinse şi arse!

— Ba s'aprinse 'nficaţi la tine, văzui eu după cum depănai din picioare.

— «Tu nu'nţelegi mă, acum cântă cucumelele, ce dacă beau, treaba mea, n'are nimeni nimic cu mine. El a omorât patru ca să fure paralele, eu slavă Domnului...

— Tu, şi tu ai fost un hoţ, ba înçă ce hoţ, căsoaia turcului cine a spart-o ?

— Să nu grăeşti că-ţi croesc capul zise Vâlceleanul scârşnind din dinţi. Poveste veche asta de pe vremuri, de pe când eram ce eram şi ce eram eu tu nu ai fost şi ce sunt eu tu nu eşti.

Florea îl privi drept în ochi.

— «Ce erai tu, un hoţ, ce eşti tu, un hoţ, stupii pădurarului cine i-o luat, via crainicului cine a tăiat-o, ce eşti tu ?— un hoţ...

— Să mă trăsnească Dumnezeu dacă nu te-oi pune bine, scrâşni vâlceleanu bătând cu pumnii 'n masă.

— Să te trăsnească Dumnezeu şi să te ia şi Dracu şi să te pedepsească după faptele tale ; ia mai pune o litră pentru mine jupâne, cu oameni de ăştia fac eu rău că-mi bag în cât.

— Tiiii Floreo, Floreo, să dea Dumnezeu să fie bine, dar, de...

— Eu, da ştiu, ştiu când... când a furat stupii, da ştiu... mi-a dat şi mie unul... se auzi băiguind cărărue prin somn, căci mai de osteneală, mai de băutură căzuse cu capul pe masă.

— «Na, auzi mă, ştie şi ţiganul ăsta când ai furat stupii pădurarului.

— Ce ? ţipă ca ars vâlceleanul, când auzi că este dat pe faţă de însuşi martorul care l prinse asupra faptului. Ce zici ? Minţi, vrei să mă bagi în ocnă? vrei ? — te văd eu că vrei, Cărărue, ţigane, n'auzi, eşti mort, apoi dacă nu eşti vei fi, ţipă Niţă trubanduru de răsunară sticlele goale prin rafturi.

Cărărue, speriat de ţipetele Trubadurului, sări în sus buimăcit şi fixând cu ochii pe Niţă scoase un ţipăt încurcat :

— Tuuustuupiiii...

— Voi în ocnă pe mine ?!... şi vârând mâna în brâu scoase pistolul şi învârtindu-se îl îndreptă în pieptul lui Cărărue care din trei descărcături îl făcu grămadă sub masă, apoi căută cu ochii pe Florea care o sbughise pe uşe să dea alarma.

Făcu patru paşi mari până'n pragul cârciumii şi prin negura nopţii descărcă pe urma lui Florea două focuri, apoi îşi puse pistolul la brâu şi se aşeză la masa unde litra de rachiu se răsturnase.

— «Da,... Iordan a omorât patru ca să le fure paralele, eu omorâi unul ca să scap de ocnă ; scăpă el... scăpă Floreaaa şi nu trebuia, întâi pe el trebuia... acum totul s'a sfârşit, fie ce-o fi» — şi ridicându şi ochii, care sclipeau ca doi ochi de vulpe, rămase cu ei fixaţi la scripca lui Cărărue care căzuse pe duşumea cu coardele'n jos.

— «Şi cântecul tău... va rămâne... să-şi bată joc nebunii de el.

Vântul isbi în zăbrelele ferestrelor, vui a pustiu. Cucuvaea se auzi buhuind într'un carpen din marginea pădurii. Jupânul trecând pe după tejghea, lovi cu piciorul dibla lui Cărărue, coarda de sol vibră lung...

«Şi-am să las cu jurământ
«Ctne m'o băga'n pământ...

. . . . . .

Niţă Trubaduru rămase cu coatele pe masă, cu capul pe mâini, aşteptând par'că să vină legiuitorul ca să-i dea sentinţa. Deodată ridică ochii spre uşe. Vântul lovi în obloane. Niţă, dacă văzu că nu intră nimeni îşi întoarse privirea spre Cărărue, îl privi lung... şi îngână cu capul între palme:

«Scripca ta plesni... inima-ţi încremeni... vântul urlă... şi tu nu-l mai îngâni cu doinele... Cucuveaua cântă de capul lui Florea... şi căzu cu capul pe masă...

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

Stâlpul răutăților

Mi-aduc aminte că în timpul marelui război, circula prin Moldova o poveste plină de tâlc: un soldat care furase o piele de bou, a fost condamnat la douăzeci de ani muncă silnică. După pronunțarea sentinței însă, militarul soldat grăi: «am furat o piele de bou și am fost condamnat la douăzeci de ani, iar D-nul cutare a vândut întreaga țară dușmanului și i s'au dat cinci ani de muncă ușoară. Vă rog să-mi adăogați și cei cinci ani ai vânzătorului mie, umilitului soldat, de atâtea ori înghețat în adâncul tranșeelor și să lăsați liber pe vânzătorul țării noastre».

Și povestea aceasta, adevărată, găsește o tot mai largă aplicare în zilele noastre pline de sbucium. Se dau la iveală tâlhării din lumea mare, se face vâlvă în jurul cutării fraude de milioane, se scriu articole îndrăznețe la ziare, se pornește anchetă serioasă și nu întotdeauna adevăratul vinovat își ia pedeapsa meritată. Aceasta în lumea mare.

Tot așa însă, dacă nu mai rău, e în lumea celor mici, în lumea celor de jos. Certuri, bătăi, furturi îndrăznețe, tâlhării la drumul mare și crime înfiorătoare, toate acestea se săvârșesc în mijlocul nostru, sub ochii noștri, fără rușine de oameni și frică de legi ori de Dumnezeu. E o întrecere între cei fără de lege, în a face răul și în a svârli pe aproapele în vâltoarea suferinței. Și din răul de azi, poporul merge spre răul de mâine, care e mult mai grozav decât este astăzi.

Ne trebuesc caractere, și caracterele n'are cine le făuri. Școala — de multe ori — ne dă oameni neispăviți, atât ca învățătură, cât și sufletește. Cu toate cursurile complimentare și de adulți, se vor găsi unii cari nu vor putea face o elementară socoteală și vor spune că județul cutare are de capitală trei stejari. Și în privința formării caracterului, ce vină să-i găsești bietului dascăl — oricât ar fi de bun și muncitor — când exemplul vieții familiare a copilului e atât de trist și plin de îngrijorare!

Pe vremuri — erau alte vremuri și alți oameni — erau învățători mai puțini și parcă își făceau mai bine datoria, că erau mai bine plătiți. Astăzi învățătorul nu-și mai face atât de bine datoria, pentrucă luptă și cu sărăcia și cu analfabetismul și cu relele apucături și cu încăpățânarea unora dintre părinți, mai cu seamă din cei ce fac «politică». Deaceea școala nu dă ajutorul pe care trebue să-l dea.

Biserica, poate și mai puțin decât școala contribue la îmblânzirea lumii. Bisericile — în majoritate — sânt pustii de credincioși în ori ce zi de sărbătoare. Doar câteva babe încovoiate și vr'un moșneag cu părul de zăpadă, din când în când dacă le mai calcă pragul. Un vânt de primenire bate în biserica noastră. Dar dacă lumea e dusă la câmp, la cârciumă, la întruniri politice, ori aiurea, cui să vorbească Preotul și pe cine să îndrumeze pe calea binelui pe care dela un timp au crescut buruenile și spinii?

Disprețuitor de școală, căreia nu-i înțelege rostul, departe de biserică și de învățăturile ei, poporul crește așa cum îl vedem cu toții. Și răul se întinde și ticăloșiile se țin lanț. Dar cel ce face rele, se lovește cu capul de legi și aici este toată greutatea chestiunii. Că lumea vede pe cel ce se lovește cu capul de legi, că nu și sparge capul de ele ca să se învețe minte, ci mai de grabă se'mlădie legea și scapă răufăcătorul. Și vina cea mare eu o găsesc avocaților cari susțin fărădelegile săvârșite de cei fără suflet și fără Dumnezeu. Nu știu care va fi părerea D-lui Avocat Copuz, dar cred că și Domnia sa e de această părere și am dori să-i auzim cuvântul, întrucât e mai acasă în această materie de cât în taifasul limbii românești, unde cel mai tare a rămas tot Păr. Scriban.

Poate va-zice însă cineva: asta mi-e meseria, mă plătește și trebue să-mi fac datoria. Dar până la plată și la meserie, trebuie să ne gândim că e în joc sufletul nostru național care se umple de lepra răutăților de fiecare zi și ne duce la pierzare.

Sunt unii avocați cari trăesc numai după urma tâlharilor și sunt unii hoți cari sunt mai familiarizați cu Tribunalele decât cu Primăria satului lor.

Dacă n'ar fi avocații susținători, lumea ar fi mai bună, furturile s'ar împuțina și crimele spăimântătoare ar scădea văzând cu ochii. Dar, când știe banditul că are pe Domnul cutare mare apărător, căruia deațătea ori i-a dus curcani și miei și mii de lei cum să nu făurească în umbră planuri criminale, pe care să le pună în aplicare când va găsi timpul și locul? Și sunt atât de meșteri la cuvânt apărătorii, încât chiar pe făptuitor îl face să creadă aproape că nu el e făptașul.

Cine oare n'a asistat la judecarea proceselor și n'a rămas mirat de multe? Se judeca odată un proces. Cinci derbedei între 20—30 de ani, săvârșiseră o spargere. Faptul era complect dovedit, cu martori, corpuri delicte și atâtea dovezi sdrobitoare. Jandarmul descoperitor îi ținea de mânecă, prin însăși declarația lor. Interveni însă un advocat de mâna'ntâia și prezintă lucrurile altfel, făcând vinovat pe șeful de Post care a «forțat» declarația «bănuiților» dar nu adevăraților spărgători.

Alt proces. O femeie săracă chemase la bara justiției pe un bogătaș, care i cotropise pe nedrept singura bucățică de pământ. S'a prezentat femeea în haine ponosite și cu durerea în suflet, cerând dreptate. Dar a fost întrebată dacă are apărător. «De unde să am, păcatele mele, când nici la tren n'am avut să dau. Apărătorul cere bani și banii lipsesc dela mine. Mai bine m'ar înghiți pământul de vie»!

Și biata femee a plecat, ducând mai departe o viață amară și plină de suferințe.

Banul ochiul satanei. Puterea banului e atot puternică și pierzătoare. Mulțimea banilor scoate pe tâlhari din adâncul închisorilor și pe păgubaș îl afundă în gloata tâlharilor.

Marii escroci și bandiți, ca și borfașii de la sate totdeauna găsesc apărători și încă din cei mai de frunte avocați. E oare bine lucrul acesta? Se mai poate stinge răul vreodată din lume, ori se ajută cu bună știință lățirea și perfecționarea lui? Cel ce primește pe hoț și lucrurile furate în casa lui, e gazdă de hoți și e pedepsit ca atare. Dar cel ce scoate de sub asprimea legilor pe gazdă și hoțul însuși, cum poate să fie numit, când el e cel mai vinovat, ca susținători al ticălosului învechit în rele?

E omenesc a susține pe cel lovit de năpastă. Când fără voe ai fost târât într'o nenorocire, e bine să găsești un apărător. Dar când din săvârșirea răului ți-ai făcut o meserie, niciunui advocat nu-i face cinste să apere o asemenea plagă socială.

Deaceea ar trebui ca orice avocat cu suflet românesc, să nu mai susțină pe ticăloșii fără Dumnezeu, ci să-i lase în seama legilor noastre, cari sunt destul de bune. Dacă n'ar fi și unii avocați cari susțin răul și pe răi, atunci răutățile s'ar împuțina și țara noastră n'ar fi cunoscută numai în rău de popoarele pământului, cum e prin filmul cinematografic: «Manolescu regele escrocilor».

Dar statul a dat pământ la oameni și pământul se poate vinde pentru a se acoperi faptele celor ce nu visează decât certuri și bătăi, furturi și crime fioroase!

Nu mai ești sigur pe agoniseala ta, nu ești sigur pe viața ta.

Ne-ar trebui un Vlad Țepeș crud și sângeros, care să svârle în țeapă toată blestemata neghină a sufletului românesc.

Dar vezi, că și atunci, mi e teamă că s'ar trage în țeapă mai mulți «hoți de păgubași» decât hoți adevărați, din cauza unora dintre avocații fără suflet, susținători ai tâlharilor cari turbură viața locuitorilor pașnici,

Și în aceasta este stâlpul răutăților.

Ștefan Florescu

Prăpădul sufletesc

Clipe de resemnare

Dumnezeu a dăruit omului: judecată, gândire, voință și diferite alte facultăți, cu scopul ca în viață, să poată trăi creștinește și să poată deosebi binele de rău, și răul de bine.

Prinurmare tot ce poate fi cinste, blândețe, dreptate și viață corectă, sunt cunoscutele norme ale binelui, iar lăcomia, hoția, invidia, furtul și alte fapte care sunt pornite a se înfăptui cu ajutorul satanei sunt cerințele răului.

Dacă vieața martirilor noștri, cât și aceia a strămoșilor a fost o neîncetată luptă pentru înmulțirea binelui, ne mirăm cu o vie surprindere, de ce lumea de acum se întrece care mai de care, în a înmulți avuția prin furt, lăcomie, uciderea semenului pentru gusturi și alte porniri, care fac parte din casa răului?

Oare în lumea aceasta, nu mai e judecată, nu mai e resemnare, nu mai e teamă, nu mai e conștiință? Unde mergem și ce vroim?!

Vroim moartea sufletului sau fericirea trupului?

Vroim peire sau mântuire?

Cu vieața de acum, se vede cât e de bună fericirea pământească, iar nu aceia în împărăția Domnului, unde nu se pomenește de durere și suspin. Acolo, sunt chemați înfăptuitorii și propoveduitorii binelui, iar nu acei — netrebnici — care sunt adepți ai răului, sunt aruncați fără vreo tămăduire, în iadul diavolesc.

Lâncezim și trăim conduși de frâul diavolului!

Tăria și solidaritatea unui neam e în plin progres, atunci când e biserica sa la înălțime.

Dacă ne lipsește credința, ne lipsește și unitatea sufletească, prinurmare morala și educația patriotică a unui popor depinde de felul cum e îmbrățișată biserica sa.

Frați de sânge și în Domnul, deschideți ochii mari și cugetați, unde stă adevărul!

La fapte!

C. Georgescu Obrejița

APEL CREȘTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar și prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijnit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliți către cei cu dare de mână și cu inima creștinească să-i ajute a-și reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului», și prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioșător al credincioșilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei și de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la București, cu mențiunea: «Pentru Biserica Sf. Gheorghe din Slănic». Numele și suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice și creștinești ale cititorilor noștri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrșim cu spor începutul încercării noastre creștinești. Fie Dumnezeu cu noi.

Suma din urmă . . . . . Lei 4.431

Altițe și bibiluri

Monumente.—Expoziția Strâmbu.—Expoziția d-na Bednoric. — Conferențe, serbări, inaugurării. — D-șoara Mărăcineanu.—Filmul România Mare.— Amicii țărilor. — Casa femeii. — Liga Culturală.

De netăgăduit că, țara noastră, cu tot Babilonul politic, care e pe capul ei, cu tot falimentul nostru bugetar, mergem vertiginos spre progres. Statui, monumente, biserici, troițe, școli, căminuri, inaugurate zilnic; discursuri, tuasuri, banchete de te'ntrebi ce pungă și mai ales ce suflet are românul?..

Expoziția pictorului Strâmbu, care rămâne deschisă, în *Sala Mozart* până către finele lunei este o probă de știință în artă, de tact, de colorit, desemn, de tot felul de subiecte, de *lumini și de umbre*, în cât acest penel al artistului Strâmbu, imortalizează numele celui care azi e profesor la școala superioară de pictură, care e prietenul elevilor săi și mândria țării noastre. E ne'ntrecut în arta lui Strâmbu. E bun, blajin, fericit când, din elevii lui, isbutește să scoată pictori de talent și, scoate, dar nu ca el.

Expoziția d nei Bednaric. Când ești născut cu stea'n frunte, soartei parecă-i place să te isbească mai vârtos. Femeia pictor despre care-mi place să mă ocup, are mâini universale; ce nu știe ea să mânuiască cu ele?

Acul, pentru cusături, fel de fel de instrumente pentru pirogravuri, sculpturi în lemn, piele, aramă etc. penelul pentru picturi și de data aceasta, face o expoziție în *Sala Mozart* și isbutește admirabil; dar, femeile, măcar femeile, da-i-vor ele vr'un concurs? Sacrificavor o cutie de *poudre Foujere* pentru un obiect de artă ori un tablou de d-na Bednaric, că ea are casă și doi copii.

Conferențele serbările, inaugurările, dacă vrei a te ține de toate, mori de'mbulzeală și de discursuri banale, te desgușți de dorul ariviștilor fără talent și fără jertfe pentru acest scop.

D-șoara Mărăcineanu. O fată fără avere, fără sprijin, ajunge celebră la Paris. D'avea avere ar fi ajuns!.. Bine că ne putem mândri și noi măcar cu una.

Filmul România Mare dela Teatru Național a fost o revelație pentru cei cari cunosc mai bine Nissa și Monte-Carlo decât țara lor. Bine ar fi ca Ortodoxele, ele, tot ele, să stăruiască a fi trecut filmul peste hotare, astfel încât măcar din el, să se știe cât suntem de bogați și'n același timp ce *păcătoșie* e pe noi de lăsăm ca laptele și mierea de la noi să le mănânce străinii..

Amicii țărilor. D'o bucată de vreme avem numai amici!.. Vai, și, de i-am căuta pe sub haine, la toți am găsi câte un stilet, ori câte un revolver, pentru biata *România-Mare*.

Să'ncetăm a da banii noștri acestor societăți fără interes pentru noi de cât să le acordăm sprijin, bani și banchete și ei, să ne spioneze să critice și să ne ponegrească.

Casa femeii. Casa femeei s'a înălțat mai de grabă de cât palatul Ligei Culturale și de cât al Tinerimei. În ea să săvârșesc lucruri minunate: hrană fisică, hrană psihică.

Sâmbătă s'a sărbătorit savanta *Ștefania Mărăcineanu* și'n cinstea ei au închinat la o masă colegială femeile d'acolo cari, au ca deviză; *Toate pentru una și una pentru toate.*

Frumos!...

Liga culturală. Merge, merge cu mărăcinele prin arătură, ar merge și mai bine, dacă n'ar fi bolnavă de *deochiu*. Cine o conduce să și aleagă oamenii și mai ales femeile... La cele compromise să nu li se mai dea'n palat când la vorbă...

Smara.

Ursul și Vulpea

— Fabulă —

Pe o vale frumoasă și cu flori smălțuită, își avea viziuina un urs și o vulpe.

Vulpea, vrând a mânca miere și neștiind a o scoate din stup se gândi la cumătrul său ursul care știa să o scoată.

Dar cum să facă ca să nu dea parte și ursului? Planul fu repede făcut și grăbită vulpea se îndreptă spre locuința ursului.

Ajungând aci bătu la ușă.

—Hei! cumetre ești acasă?

— Da cumătră! dar unde să fiu?

— Ia eși până afară să-ți spun ceva!

— Dar intră și tu'năuntru.

Vulpea întră înăuntru, și spuse ursului scopul vizitei ei.

Ursul care era flămând, primi numai decât condițiunea, și porniră spre locul unde se afla comoara ascunsă.

Mergând ei împreună, iată că ajunseră la stup. Ursul care se pricepea de minune la desfacerea stupilor, îl desfăcu imediat, și scoase mierea afară, apoi plecară amândoi spre viziuină.

Vulpea, pe drum se făcu c'a pierdut dopul dela cavalul unui cioban, în ajun și pe care trebuia să-l dea înapoi, că dacă nu, vai de cojocul ei.

Și începu a se văicări, cum era mai rău. Ursul, fiindu-i milă de vulpe, trânti un tei la pământ și începu a-i scoate inima, apoi bagă mâna după inima teiului, iar vulpea ținea cu un topor.

Pe când ghiarele ursului erau mai adânc băgate în copac, vulpea scoase toporul, lăsând pe urs cu mâinele agățate înăuntru.

După aceia vulpea, puse mâna pe miere, și p'aci îi fu drumul iar ursul rămase răbdător muncindu-se a-și scoate mâinele din copac.

Morala: Mulți din omenirea noastră, cărora le faci un bine, ei îți fac întocmai ca vulpea, care după ce s'a văzut asigurată de miere, a lăsat pe urs prins de copac cu mâinele.

Ionel Demetrescu — Gălești.

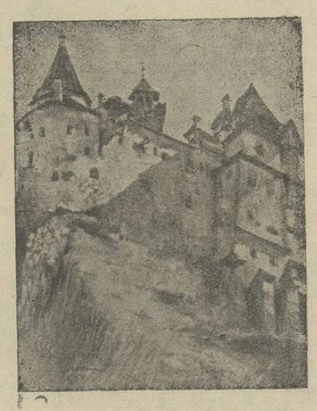

Un Castel

INFORMAȚII

Din Țară

Cum moare un bețiv. Locuitorul Tudose Guțu din Morozeni, lângă Chișinău, fiind beat, a vrut să scoată vin nou dintr'un butoi descoperit. Aplecându-se însă prea mult peste marginea butoiului, a căzut în el și s'a înecat. Iată o moarte de bețiv. Feriți-vă dar de beție.

Recăsătorirea preoților văduvi. — Se știe că în congresul preoților, care s'a ținut în Octomvrie, preoții văduvi au cerut, între altele, să li se admită recăsătorirea.

Acest deziderat a fost înaintat congresului național bisericesc, care declinându-și competența, l-a trimis înaintea Sinodului.

Chestiunea va forma obiectul desbaterilor într'o ședință viitoare a Sinodului.

Inaltul prelat P. S. Mitropolit Gurie al Basarabiei, a declarat însă că: «Sf. Sinod nu va aproba sub niciun cuvânt recăsătorirea preoților». In ce privește această chestiune P. S. Sa se va opune, pentrucă această problemă depășește cadrul atribuțiilor unui Sinod național. Singur, un Sinod ecumen poate soluționa problema, pentrucă ea propune însăș schimbarea canoanelor.

Sărbătorirea I. P. S. Patriarh. — In ziua de 31 Decemvrie se împlinesc zece ani de la alegerea I. P. S. Patriarh Regent Miron, ca mitropolit. Guvernul a hotărât să sărbătorească această zi. La data de mai sus, în toate bisericile din țară se vor face slujbe, în sănătatea I. P. Sale.

Mort de băutură.—Nu bând singur, de neștiință, ci omorât chiar de părinții săi, care l-au luat la o nuntă cu alți nuntași și i au dat copilului lor de a băut, făcând haz pe socoteala lui. Dându i însă prea multe pahare, copilul a murit. Și era numai de 7 ani. Fapta aceasta s'a petrecut în Constanța.

«Cultura Poporului» în America. — In ziarul Românilor din America, intitulat «*America*», ce apare la Cleveland-Ohio, a apărut în ultimul număr un articol al I. P. C. Arhim. *I.Scriban* cu numele: «*Ce-or fi făcând Missele?*» și care a fost publicat în «Cultura Poporului».

Ne pare bine să vedem din partea fraților noștri de peste Ocean că știu a se folosi de activitatea ziarului nostru.

Din Străinătate

Copil furat. Din Lemberg se furase o fetiță în varstă de cinci ani. Mama a pornit în căutarea ei și după trei ani a văzut în ușa unei biserici o fată oarbă cerșind. Intrând în vorbă cu cerșetoarea, biata mamă află că a dat de fiica ei. A leșinat de durere; dar trezindu-se, a înștiințat poliția, care a arestat pe mai mulți cerșetori, la care a fost fata. Ei sânt bănuiți, că i-au înțepat ochii fetei, ca să orbească și să cerșească.

100 de ani a mașinei de cusut. S'au împlinit o sută de ani dela inventarea mașinei de cusut.

Aproape nimeni nu mai știa că această mașină, ajutătoare a milioane de gospodării și mijloc de trai pentru alte suflete, este făcută de un francez anume Thimmonier.

Privind pe niște lucrătoare care coseau de dimineață până seara, el și-a batut capul cum să facă o mașină de cusut.

Cu ajutorul unui inginer, anume Beaunier, el a adunat bani cu care a construit 80 de mașini de cusut.

Lucrătorii și lucrătoarele însă, văzând că mâna omenească pierde față de aceste mașini, s'au pus cu topoarele și au sfărâmat mașinele.

Noroc însă că maestrul a păstrat planurile, pe care le-a vândut în străinătate.

Thimmonier a murit însă mai târziu foarte sărac, pentrucă invenția a vândut-o pe nimic.

Congres internațional de Agricultură. — In zilele de 22—30 Iulie 1930, se va ține la Londra, în Palatul de Cristal, al IV-lea congres internațional de agricultură sub înaltul patronaj al Suveranilor Angliei și al A. S. R. Prințului de Galles.

Congresul e organizat de Ministerul agriculturii și pescăriilor din Anglia, împreună cu biroul de agricultură al Scoției și Ministerul de agricultură al Irlandiei de Nord.

Mai mult de 40 state vor luă parte.

Odată cu congresul, vor fi și expoziții de animale mici, de curte, păsări, porumbei, iepuri etc

La noi, ca în toate statele care iau parte, s'a format un comitet național de propagandă, în vederea participării României la acest congres internațional și la expozițiile sale.

Glas de noapte

Noapte lină,
Nemărginire senină;
Din câte stele ai
N'aș vrea să mi dai
De cât steaua inimii mele
Ce poartă și'n ochi stele...
Dar,
In zadar
O cer adâncului
Nopții;-sus unde
Ochiul nemernic abia pătrunde
Ea nu-i...
O frumusețe de-atâta rară poezie
Nu poate de cât prea rară să fie!
Și, cum mă topește ea cu privirea,
De mi răscolește adânc simțirea!..
Ce dulce-i raza de lună
Când împrumută scântei
Din negrul ochilor ei!..
Noapte, prietină bună,
Luceferi călători,
Ce vă topiți în zori,
Voi știți cât mi-i de dragă!..
Viața'ntreagă
Aș da-o să fiu o clipă iubit
Lângă dânsa și cu dânsa fericit...
Dar, întunericul
Crestei; în noapte
Mă prinde farmecul
Morții — aud șoapte
De dor
Ce-mi spun, că am să mor...
Făclii, ce plutiți în eter,
Deslipiți-vă lăsați gol mare pe cer,
In jurul ei raze formați
Zilele-i luminați; —
Faceți-o, pe cât e de frumoasă.
Să fie și duioasă!..
Dincolo de înălțimi,
Până'n adâncimi,
Arătați i cerul pustiit,
Ca să vadă
Să creadă,
Cum e sufletul când nu-i iubit!..
Adâncimi ale seninului
Descoperiți-i adâncurile chinului
Meu; iar, de nu,
Tu
Haus nesfârșit,
Pune zilelor mele sfârșit

N. Beldiceanu (tatăl)

Cel mai frumos DAR pentru Sfintele Serbători ale Crăciunului și Anul Nou este un abonament la ziarul „CULTURA POPORULUI"

Tipografia «Corpului de Jandarmi» București.

CULTURA POPORULUI

Mărire întru cei de sus, şi pre pământ pace, între oameni bună învoire!

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOIES… …TEA“
…SETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREŞTI, 25 DECEMVRIE 1929 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 305 şi 306 Apare în fiecare Duminică

Onor Asoc. p. Literatura Rom. şi Cult. Poporului Sibiu

NUMĂR SPECIAL PENTRU SF. SĂRBĂTORI

Mântuitorul lumii

Astăzi s'a născut vouă mântuitor, care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Luca 2, 11.
Cine este acesta? Acest este Iisus Proorocul cel din Nazaretul Galileei. Matei, 21, 10—11.

In mersul neoprit al istoriei, te întâlneşti uneori cu ivirea unor puteri care-i abat drumul obişnuit şi o îndreaptă spre altă zare. Popoarele, rămase fiecare unde se află, îşi deapănă, fără a şi da seamă, firul vieţii lor şi ar merge aşa înainte, păşind din an în an, fără să ştii încotro vor ajunge. Pe cât se pare, mai degrabă ajung la moleşire şi la amorţire, dacă nu vin în sânul lor puteri nouă care să le scuture.

Dar aceste puteri nu întârzie a veni. Fie că este vorba de o înşirare de gânduri care se ivesc în câteva capete şi aprind inima mulţimii; fie că este vorba de năvăliri din afară, cum au fost năvălirile barbare, acum o mie şi mai multe sute de ani, fie că este vorba de propovăduiri, cum au fost cruciatele, care au răscolit adâncul obştiilor omeneşti şi le-au scos din tihna vieţii lor; — toate arată că viaţa popoarelor a fost deseori abătută din mersul ei, a fost prefăcută şi îndrumată altfel. Totdeauna însă aceste puteri, care au mişcat mulţimile şi le-au scos din pacea lor şi de multe ori le-au stricat aşezările, au fost puteri de mare măsură. E greu să zgudui noroadele şi să le faci să primească alte orânduieli ori chiar să le sileşti la aceasta, dacă armătura ta nu este destul de tare şi purtată de numeroşi părtaşi, care să urnească din loc viaţa obişnuită a obştiilor, în care oamenii s'au deprins să trăiască.

Iată însă că, între aceste puteri, este una care nici n'a avut armătură cu ea, nici n'a fost purtată de mulţi, nici n'a fost băgată în seamă din capul locului, care, cu toate acestea, aşa s'a înfipt în sânul obştiilor omeneşti, încât viaţa lor oricât mai păstrează în ea urme din ce a fost odată, nu mai este aceia.

Este vorba de învăţătura lui Iisus Hristos. El a fost mai întâi unul şi singur. S'a ivit în faţa lumii fără alte mijloace decât cele ale cuvântului Său, ale faptei Sale şi ale unei înfăţişări în mijlocul oamenilor, care era de o mare noutate.

Lumea nu-l cunoştea. Dovadă e faptul că în Ierusalim, în ziua Floriilor, ea se întreabă: «Cine este acesta?» Iar alţii răspundeau: «Acesta este Iisus, Proorocul cel din Nazaretul Galileei». Nu avea cu Dânsul tabere de oameni, nici nu alerga să şi-i capete de partea Sa, cum fac ceice vor să se înfigă în sufletul mulţimii, pentru ca, apoi, sprijiniţi pe ea, să poate lucra mai departe. Mulţimea, e adevărat, aleargă după Iisus, dar El nu este ceice caută s'o dobândească pentru sine, pentruca apoi să lucreze cu puterea ei, cu reazămul pe care-l are dela ea. Insuşi Iisus a spus despre El, în zilele acelea, când mulţimea întreba cine este El: «Mă veţi lăsa singur, dar nu sunt singur, că Tatăl meu cu mine este» (Ioan 16,32). Deci, El se ştia că nu se poate sprijini pe nimeni dintre oameni, ci numai pe puteri care trec dincolo de îmbulzeala oamenilor şi de hotarele pământului.

Dacă Iisus a avut şi El câtiva ucenici cu Sine, aceştia pe de o parte, nu erau o mulţime, nu aveau nici o pătrundere în popor, erau străini de locurile unde se face mişcarea mulţimii. Deci Iisus şi a dus lucrul Său, nu ajutat de apostoli, ci însoţit de mersul lor greoi, lipsit de înţelegerea lor, ba de multe ori având-i chiar împotrivă, cum a fost cu Petru, care umbla să-l abată dela gândul că trebuie să moară, iar mai la urmă, l-au şi părăsit cu toţii, afară de unul, în clipa cea de grea încercare.

Cum de a luat Iisus asupra Sa aşa încercare, când ştia că nu se poate bizui pe oameni, că nu are de aşteptat nimic dela ei, că trebuie să se mărginească numai la puterile Sale? Omeneşte vorbind, omul caută să se întovărăşească cu altul, să încredinţeze pe altul despre însemnătatea celor ce vrea să înfăptuiască, să-l câştige pentru vederile sale. Noi atunci ne simţim tari, când avem pe alţii cu noi, când ne ştim că nu suntem singuri, când are cine striga pentru noi. Când eşti singur, cu toată dreptatea pe care te simţi că o ai, înţelegi totuşi că eşti slab şi nici îndrăzneală nu poţi avea, câtă vreme ştii că nimenea nu e cu tine. Pe când, dimpotrivă, cât de ţanţoşi sunt unii, chiar în nedreptăţile lor, când se ştiu în ceată şi că sunt alţii care să mai facă gură alăturea de ei!

Cum se face atunci că Iisus Hristos, singur fiind, cel mult cu câţiva oameni care nu-L puteau ajuta cu nimic, totuşi nu se simte slab, merge pe drumul Său neabătut, nu se dă o clipă la o parte din calea de urmat şi-şi are toată lucrarea Sa urzită după buna Sa chibzuinţă, fără cotiri, ocoluri, prefaceri, după cum îi sileau împrejurările sau oamenii?

Pricina este că Iisus nu şi trăgea puterea Sa dela oameni şi nu lucra ca noi oamenii. El avea tării, pe care şi oamenii le găsesc, dacă umblă în căile Lui. Când apostolul Pavel a spus «Toate le pot în Hristos celce mă întăreşte» (Filipeni) spune un mare adevăr. Astfel Iisus Hristos s'a făcut pentru noi un izvor de putere şi de întărire, dincolo de mijloacele omeneşti şi pe care le dobândeşte tot celce umblă pe calea Lui.

Aceasta ne lămureşte de ce şi lucrarea Sa în lume s'a răspândit, fără ca propoveduitorii ei să aibă cu dânşii mijloacele cele obişnuite omeneşti. Mai întâi apostolii care, dela o vreme, s'au întărit şi ei, apoi urmaşii lor, apoi mari mulţimi s'au tot alăturat de propoveduirea care a sporit rândurile creştinilor.

Prin ce putere, căci mulţimile vin acolo unde aşteaptă ceva pentru împlinirea poftelor ei? Cum de au venit la Hristos, care nu făgăduia nimic din cele pământeşti, ba încă prevestea întristări şi prigoniri pentru ai Săi?

Pricina este că Iisus a trezit puteri sufleteşti, a stârnit doruri după o înălţare prin care oamenii au simţit cu mult mai pre jos poftele pământeşti. Deci aceasta este tăria Lui, că a adunat pe mulţimi El, care au sporit în curgerea vremii, fără a aştepta răsplăţi pe pământ.

Iisus a putut trezi şi trezeşte în oameni doruri şi năzuinţe pe care altul nu le-a putut trezi. De aceia mărirea Lui este ca a niciunuia altul, fiindcă nu măguleşte mulţimile ca să le aibă cu El, de aceia e uimitor că El a izbândit acolo unde oamenii nici nu cred că se poate izbândi. Prin aceasta este El altul decât noi.

Să preţuim lucrarea Lui, s'o cumpănim cu mintea noastră cât de mare este, fiindcă este acea din care cel mai mult ne putem înălţa şi întări.

Arhim. SCRIBAN

Naşterea Mântuitorului Lumii.

De sfintele sărbători

«Cei ce nădăjduesc în Domnul, ca muntele Sionului nu se vor clăti“ zice Psalmistul David. Neamul românesc de când e creştin, pururea a nădăjduit în Domnul. Inarmat cu cele trei virtuţi creştine, cu credinţa, dragostea şi nădejdea, a păşit totdeauna cu curaj în viaţă Greul vieţii l-a petrecut tot aşa de uşor ca şi zilele senine. Ajutorul lui Dumnezeu nu i a lipsit.

Aşa condus de mâna lui Dumnezeu neamul nostru astăzi unit sufleteşte şi teritorial ori ce prilej de bucurie îl serbează cu fruntea senină. Deci şi sfintele sărbători ale Naşterii Domnului şi Anul Nou îi sânt ocazie binevenită să-şi îndrepte paşii spre locaşul Domnului şi gândul către Stăpânul cerului şi al pământului ca să-i mulţumească pentru toate.

Doresc, ca de sfintele sărbători de iarnă 1929—1930, tot neamul românesc să nu fie lipsit de petreceri şi plăceri. Dar în deosebi să ne întrecem cu petrecerea în plăceri sufleteşti, pe care ni le procură în primul rând jertfa pentru binele obştesc.

Cu acestea, doresc tuturor sărbători fericite şi anul nou cu bine.

NECTARIE
Mitropolitul Bucovinei.

Sărituri Primejdioase

Dela venirea Domnului Iisus Hristos pe pământ cu învăţătura lui cea nouă oamenii ştiu că sunt cu toţii fraţi şi fiu al aceluiaş Părinte ceresc. Că un om dela alt om nu se deosebeşte decât prin ceace poate face fiecare din sine însuşi cu munca şi cu osteneala lui.

Oamenii nu se nasc în lume cu aceleaşi daruri. Unul a primit dela Dumnezeu cinci talanţi altul trei şi altul unul. Dar au aceeaş cinste şi vrednicie şi în ochii lui Dumnezeu şi în ochii oamenilor, dacă fiecare foloseşte bine talantul ce i s'a dat.

Având înzestrări sufleteşti deosebite, oamenii niciodată nu vor putea fi cu toţii egali unul cu altul. Totdeauna se vor găsi unii mai cuminţi mai harnici mai cruţători decât alţii şi aşa deplină egalitate în lume nu va putea fi nici odată. Cel harnic nu va da de bună voie dintr'al său celui leneş.

Aşa se întâmplă că, cu toată învăţătura lui Iisus Hristos că toţi oamenii suntem fraţi şi cum suntem nu putem aştepta ca toţi să trăim în viaţă între aceleaşi împrejurări. Creştinismul a şters sclăvia şi iobăgia dar nu a putut face pe toţi oamenii la fel de cuminţi, de învăţaţi, de harnici de cruţători şi de omenie. Nici nu a putut schimba rostul bun al lumii după cari unii muncim pământul, alţii facem meşteşuguri ori negoţ, alţii poartă dregătoriile, cari îngrijesc de tot poporul.

De aceea e lucru firesc ca în sânul unui popor să fie mai multe „straturi“ mai multe aşa numite «Clase sociale». Sunt şi la noi Românii, deşi mai puţine ca la alte neamuri. Multe veacuri, mai ales Românii care au fost subjugaţi, n'am avut decât un mare «strat» social «ţărănimea» noastră de plugari şi agricultori şi, prea puţini «domni» preoţi învăţători şi alţii. Români din vechiul regat fiind popor liber au avut şi «boeri şi negustori» români «slujbaşi» români.

Lucru firesc e la un popor liber care trăieşte în ţara lui să aibă toate «straturile sociale» agricultori, meseriaşi, negustori, slujbaşi. Numai atunci e un popor sănătos şi tare.

De când s'a făcut România-Mare, «trec tot mai mulţi români din pătura ţărănească în alte straturi sociale». Şi bine fac! Noi trebuie să îndesăm şi rândurile meşteşugarilor, comercianţilor români şi rândurile slujbaşilor. Aceste straturi în trecut au fost subţiri de tot.

Dar la această trecere dintr'un strat în altul, dintr'o clasă socială în alta «trebuie să fim cu mare grijă să nu facem sărituri prea mari», pentrucă uşor ne rupem capul. Românul cu învăţătura trebuincioasă poate ajunge azi domn cât de mare în ţara lui. Dar ar fi o «săritură primejdioasă» când fiecare om ar umbla să ajungă numai «domn mare» şi la domnia mai mică nici nu se gândeşte. Când treci dintr'o clasă socială într'alta trebuie să ştii mai ales «cum trebuie să trăeşti în clasa nouă în care ai ajuns». Un sergent de stradă care vrea să-şi îmbrace nevasta şi copiii ca şi directorul lui face o săritură primejdioasă.

Un scriitor la judecătorie care vrea să trăiască cum vede pe şeful lui, se duce de râpă. O servitoare care se îmbracă ca stăpâna sa ajunge hoaţă ori femeie stricată. Un meseriaş nou care cheltuieşte ca şi altul care a moştenit atelierul sau magazinul dela părinţii lui se ruinează. Sunt tot sărituri primejdioase care rup gâtul.

«De ele mai ales trebuie să ne ferim» când trecem dela un fel de viaţă la altul. Rânduri întregi din clasa «cea nouă» trebuie să trăiască aşa cum au trăit părinţii lor, nelăcomind la domnia prea mare, pentru a putea agonisi şi a întări clasa în care am intrat.

I. Agârbiceanu

Cetitorilor şi Colaboratorilor

Crăciunul e sărbătoarea de nădejde. Căci precum lumea speră la o îndreptare prin naşterea pruncului Iisus în Betleem, tot aşa şi noi astăzi când sărbătorim sfânta sărbătoare a Crăciunului aşteptăm o îndreptare a lucrurilor.

Porniţi pe o cale a dreptăţii, a împărţi Cultura în rândurile largi ale poporului, am fost totdeauna ajutaţi în munca ce am depus-o, aşa că, cu toate piedicele ce le am întâmpinat uneori am putut răzbate până acum, trăgând brazdă adâncă în ogorul înţelenit.

De Crăciunul acesta şi de noul an 1930, noi care lucrăm la acest ziar, urăm tuturor colaboratorilor şi cetitorilor noştri:

Sănătate deplină, spor şi izbândă şi la mulţi ani fericiţi.

CULTURA POPORULUI

De unde vine ajutorul

Oamenii totdeauna privind în trecut, au păreri de rău despre lucruri care s'au petrecut cu strâmbătate, cruzime, cu sălbătăcie şi parcă ar spune că, dacă am fi fost noi, în locul acelora, n'am fi făcut aşa. Chiar Domnul Hristos ne arată că Evreilor din vremea Lui, le păreau rău de faptele strămoşilor lor, care uciseseră pe prooroci.

Lumea noastră de azi, mai mult ori mai puţin, ştie cine a fost Domnul Hristos. Ea nu este atât de uimită ca locuitorii din jurul Betleemului de acum aproape 2000 de ani, cărora păstorii le povesteau ce au auzit şi văzut despre naşterea Pruncului. Ne înduioşăm, că s'a născut aşá de sărac, că a trebuit să fie culcat în iesle de dobitoace; ne întristăm când auzim de urgia lui Irod şi ne mâhnim că a fost primit în felul acesta; dar, am putea noi oare spune că ne dăm silinţa să-l cunoaştem mai bine? Iată deci o întrebare, care trebuie să ne pună pe gânduri. In adevăr, despre Domnul Iisus ştim puţin, pentrucă nu cetim cărţile sfinte, care ne povestesc venirea Sa şi nu ascultăm povestirile care ne mărturisesc despre El. Nu doar, că ar avea cineva ceva împotriva lui Iisus, ca odinioară Irod, dar, nu le privim povestirile cu însemnătatea adevărată a lor şi trecem uşor peste ele. De aceia şi întrebările pe care le-ar pune cineva despre Iisus şi venirea Sa în lume, ar trezi mare nedumerire şi nu ar putea fi uşor întâmpinate cu răspunsul deplin şi adevărat. Tot aşà, dacă ne-am întrebà ce ne-a adus El nou, iarăşi nu putem spune că am fi prea mulţămiţi cu ce ni s'ar răspunde.

Cu toate acestea Domnul Hristos a venit pe lume cu o chemare hotărâtă şi cu un rost mărturisit. El nu şi-a luat chemarea în timpul vieţii Sale, ci a venit cu ea pe lume, adică a venit ca să împace pe om cu Dumnezeu şi a aşeza buna stare în viaţa omului.

Fără Hristos, ajungem pustii cu sufletul. Trăim pentru poftele noastre, dar nu pentru chemarea pe care Dumnezeu ne-a dat-o, de a fi în armonie cu El şi cu fraţii noştri.

Toată viaţa Domnului Hristos a fost silinţa de a încredinţa pe oameni despre iubirea Sa şi a-i îndreptă către Dumnezeu. In lumea aceasta, unde nu este armonie sufletească, Domnul Hristos este îndreptătorul, acel pe care nu în zădar îl vestim mereu, pentruca lumea să nu înceteze de a auzi şi a se îndrepta.

Intr'o lume în care trăind înseamnă a suferi şi în care omul se sileşte să uite necazurile afundându-se în păcat, iată-L pe El, care ne a iubit cu adevărat şi care ne ia de mână ca să nu mai simţim viaţa aceasta şi să cădem în păcat. El ne mişcă spre înălţimi şi ne simţim mai uşuraţi, mai îndulciţi, mai împăcaţi şi cu noi şi cu Dumnezeu.

Pentru toate aceste calităţi Domnul Hristos nu a întrebuinţat mijloacele puterii şi ale strălucirii, ci ale iubirii care să ne încredinţeze că aşa este şi să ne câştige inima.

S'a născut în peştera sărăciei, a trăit neavând unde să şi plece capul şi a murit în dureri, prădat până şi de cămaşa cea necusută.

Cu toţii deci, ar trebui să alergăm la Hristos, căci El e: «*Calea, adevărul şi viaţa*».

Diac. V. FUSSU.

„Naşterea Domnului"

«In staulul din Betleem cel mai presus de fire se naşte...»

Frate Creştine,

Se împlinesc 1929 de ani, de când în peştera Betleemului s'a născut blândul Mântuitor al lumii. Au trecut veacuri după veacuri, au trecut ani de atunci până astăzi. După atâta timp strecurat în noianul trecutului, vedem ca într'o oglindă vremurile triste în care s'a născut fiul lui Dumnezeu, promis dela isgonirea strămoşilor noştri din Raiul ceresc.

Astăzi serbăm iarăşi naşterea Lui, astăzi împreună cu magii dela răsărit, iarăşi ne închinam Lui, aducându-i aur, smirnă şi tămâie. Popoarele pământului, dela o margine la alta, slăvesc, mărirea copilului Fecioarei din Nazaret, care se duce în Betleem, după porunca Cezarului — şi aci, ca să se împlinească proorocirile de demult, Ea naşte într'o peşteră din marginea oraşului, într'un staul de vite, pe acel care trebui să schimbe faţa lumii, ca un Dumnezeu atotputernic. Aşternut îi fu pruncului sfânt, fânul care rămasese nemâncat de vite, acoperământ slava cerului înalt, căldură binefăcătoare aburul boilor care rumegau, lumină sfântă, steaua care se ivi la răsărit şi dete de veste întregului pământ, că astăzi se naşte cel promis şi proorocit din veac.

Ingerii scaunului Dumnezeesc sburau pe deasupra, cântând în miez de noapte: «Mărire întru cei de sus şi pe pământ pace între oameni bună învoire». Razele stelei care se revărsau peste staul, argintau fânul, iar din peştera sfantă făceau un altar, căruia să i se închine pământul întreg, deşert şi fară putere în faţa Aceluia care l ţine în palmă. Din veac şi până'n veac, cerul şi pământul are un stăpân care-l cârmueşte. Din veac şi până'n veac omenirea şi a ridicat fruntea spre altarul cerului, nepătruns şi neînţeles de nimeni. Iisus a svâcnit, mădularele s'au cutremurat când o mânie a cerului s'a slobozit peste pământ. Mintea cea mai rătăcită s'a cuminţit, sufletul cel mai îndepărtat s'a întors la pocăinţă, când cerul şi-a arătat puterea sa, când puterea supra firească i-a arătat cărarea ce duce spre nesfârşit.

Frate Creştine,

Naşterea Fiului Dumnezeesc, pe care o serbăm noi astăzi, după atâta puhoi de ani, cum ne găseşte pe noi muritorii acestui pământ? Vedem ca'ntr'o oglindă vremea când se născu El, blândul Fecioarei Maria. El care trebui să vină, fiindcă fărădelegile se înmulţiseră prea mult. Acum când se împlinesc 1929 de ani, noi mai aproape, sau mai departe suntem cu sufletul Către acel care se născu, copilări, se boteză, învăţă lumea care este mântuirea patimi, se răstigni, muri învie din morţi şi se, înalţă iarăşi la tatăl ceresc. Pe tine, muritorule, cum te găseşte, ce zace în sufletul tău, fruntea ta cu ce este încununată, cu spini sau cu fapte bune?

O! dacă este încununată cu fapte rele, cu fărădelegi nevrednic eşti să te bucuri tu astăzi, când cel sfânt se naşte, aducând mărire şi pace în cer şi pe pământ !! Nevrednic eşti muritorule creştin, dacă astăzi în ziua cea sfântă, zi hărăzită de plăsmuitorul cerului şi al pământului, te găseşte încă încărcat de păcate şi fărădelegi.

Dacă sufetul tău, această zi slăvită îl găseşte putregăit, dacă ochii sufletului tău, îi găseşte adormiţi, dacă urechile inimei tale le găseşte înfundate, Creştine frate, aleargă, nu mai sta o clipă, nu pângări amintirea sfântă, aleargă şi te pocăeşte, deschide ochii care dorm sub vraja diavolului, desfundă urechile şi aleargă şi te pocăeşte, căci pierdut eşti în lumea aceasta şi în cea a veşniciei.

Tu, frate creştine, care te-ai botezat, ca şi Domnul, care ai crescut în vraja copilariei, învăţând dela maica ta să faci numai bine pe lume, care te-ai îmbătat de parfumul florilor în primăverile tinereţii tale, care aşteptai cu atâta nerăbdare să vie moş Crăciun, — acum, când ai păşit pe drumul vieţii, această zi sfântă te găseşte încărcat de păcate, te găseşte plin de răutate, te găseşte plin de vrăşmăşie, de ură, de răutăţi de fărădelegi !!!

De când ţi-a dat drumul în lume, maica ta, din paharul cel plin de viaţă al învăţaturilor lui Dumnezeu, Frate Creştine, tu n'ai mai gustat! Acum inima ta nu este friptă de sete, de setea acestei băuturi dătătoare de viaţă?.

Aleargă spre peştera Betleemului, şi du la picioarele pruncului care se naşte astăzi, nu aur ci credinţă, nu smirnă ci dragoste, nu tămâe ci iubire. Pleacă genunchii cum făcură magii dela răsărit, închină-te şi laudă-l pe El, Fiul Tatălui Ceresc.

Nu trece frate creştine, peste această zi, fără să-ţi curăţi sufletul tău de păcatele care te duc spre moarte. Nu trece frate meu, căci până la anul este mult şi cine ştie de mai vieţuim până atunci. De ce să fii alături de diavolul, care este vrăşmaşul nostru şi să nu fii alături de Hristos, Mântuitorul nostru?

Nu sta creştine, că ceasul din urmă nu-l ştii, mergi cel puţin astăzi şi răcoreşte-te de păcatele tale, ca să poţi prăznui şi tu cu adevărat această zi, când fiul Tatălui Cerers se naşte, nu ca un fiu de boer mare, nu ca un fiu de împărat, ci fără scutec, ca cea mai săracă odraslă a celui mai umilit pământean. Mergi, că îngerii lui cântă: «Mărire întru cei de sus şi pe pământ pace, între oameni bună învoire». Amin.

Pr Dem. I. Iliescu Palanca

Răvaşe Intime

La Târgovişte

Dragă Zoiţică,

Roxanda urmă;

Cum am trecut iarna la vie pe *Valea-Voivozilor*, noi cei trei copii, numai cu Buţulica, Mama Stana, Moş Ilie, Mihai vierul şi Ilinca viereasa, nici nu vreau să mi mai reamintesc. Frig, pustiu, fără să mai am ştiri nimic despre mama şi despre tata, să n'aud de cât croncănitul monoton al ciorilor; iar în culcare şi în sculare, certurile bunichii cu slugile; să nu văd de cât chinurile pe cari le 'ndurau — fraţiorii mei — dela scorpia de Buta.

Eu, când o vedeam aşa de posomorâtă şi de arţăgoasă, fugeam din faţa ei, dar Costică şi Teodora, ş'amintesc şi azi de papucul ei.

Cum s'o fi scurs vremea nu mai ştiu, cum s'o fi disgropat, săpat, arăcit, cercuit, plivit via nu ştiu. Mi aduc aminte doar de covoarele de micşunele, măseaua ciutei, ochiul boului, viorelele pe care le adunam zilnic pentru mama, dar ele se veştejeau în bardacă şi ea nu mai venea !...

Am căutat'o zadarnic, de mai multe ori, în vârful viei, învingând toată frica pe care o aveam de broaşte, şi de coropişniţe. Am plâns, ş'am strigat'o peste gardul de curpeni şi de mărăcini înfloriţi, dar cine să m'auda?

Ce copilărie tristă!..

Intr'o zi, ştiu că răsunară puternic în depărtare, nişte clopote, că la cramă sosi un poştalion, tras de patru cai roibi. Surugiul trosnea din bici şi striga la bidivii de răsuna valea. Eu crezui că venea *Sf. Ilie*, c'aşa 'l văzusem zugrăvit pe pereţi — la biserica din Mahala. Tata coborâ din poştalion, veni la noi ne sărută, ne dete cofeturi, dar nici unul nu'l cunoscurăm.

Merse sus, îmbucă — la iuţeală — câte ceva, apoi zise Butulichi să mă 'mbrace, să'mi dea cea ce e al meu, că pe mine mă ia cu el şi mă duce la *Mama Zoiţa*, la Târgovişte.

Când înţelesei că noul venit era tata, începui a plânge cu hohote, cu obidă ş'a-i striga să ne aducă pe mama. Cu mine începură a ţipa şi cei mici. Tata ş'astupă urechile, mă smunci dintre ei, mă urca'n poştalion şi porunci lui Stancu să porncasca la drum...

Buta-mi strigă: Taci pacoste, taci!... Eu p l e c a i fără să i fac vorba, cum mă învăţase Stana.

* * *

Mama Zoiţa, era soră cu *Butulica*, dar ce deosebire! Aceasta, era blândă şi bună *Pâinea lui Dumnezeu*, ea fusese soţia unui polcovnic rus, grec de origine *Demacof*, nepot al lui *Stavropoleos* cari făcuse războiu, în Crimeea şi se refugiase la Târgovişte, unde muri lăsând trei copii. Vaduva lui ne ştiind carte, nu şi căută drepturile; averea lui Stavropoleos o luă statul, iar biata mama Zoiţica şi copiii ei rămaseră la mâna tatei, care o lăsă să stea în căsuţa lui din strada Fructelor, azi proprietatea unui învăţător şi, cât trăi văzu de dânsa, ca şi de Butulica.

Aci văzui cum se cresc gândacii, mă minunai; *fluturii, cari ieşiră din gogoşi, de răsboiul în care se ţesea pânză, de vârtelniţă, de scripeţi, de râşchitor, de darac, de caer de la furcă, de tors, de dărăcit, de mânzală, de ţevi*, în fine tot cea ce făcea această minunată femee, împreună cu cele două fiice ale sale. Aici, cât de mică, dam ajutor şi eu, culegeam frunză din dud, unde mă suiam ca o veveriţă, căutam oul 'n coteţ, dam mâncare la orătenii, făceam ţevi pentru ţesut, scoteam cenuşa din vatră, adunam lăptucile, ceapa şi usturoiul de pe brazdă, măturam, ştergeam praful, că Mama Joiţa 'mi spunea mereu: *Cine nu lucrează nu trebue să mănânce.*

Moş Ioniţă Cidatul, Cioaca, fraţii vitregi ai tatei, Mama Mariţa Carabeloaia, Mama lui Costică, cel care dărui loc pentru şcoala Normală din Târgovişte, de câte ori veneau mai aduceau cofeturi şi mă mângâiau pentru vrednicia mea. Eu, în afară de Glodeni, de vie şi de curtea asta plină mai toată de balarii, nu ştiam nimic; acolo se sfârşea lumea pentru mine.

Intr'o zi, nenea Tudorică, mă luă 'n cârcă şi mă duse în grădină, merse cu mine sub un prun mă sui pe umerii lui, îmi dete un coşuleţ şi 'mi spuse să culeg. Eu nu mai văzusem până atunci aşa belşug de poame în pom. Când îmi spuse să le gust şi să — le adun — pentru masă — mi se păru că lumea 'ntreagă era a mea.

Din acea zi, nenea Tudorică, intră'n sufletul meu. El îmi explică tot ce era nou, îmi da gologani ca să mi cumpăr alviţă şi sugiuc, ori de câte ora afla ca faceam treaba'n casa lor.

* * *

Râse toţi de mine, când văzură că m'am mirat de melci că umblau cu casa'n spinare şi de raci că umblau d'a 'ndăratele. Nenea Tudorică 'mi explică câte ceva despre aceste vietăţi, dar ce să pricep eu din explicaţia lui? Când ajunsei mai târziu inspectoare a şcoalelor, zise Ruxanda şi cunoscui metodele, treptele formale pentru o lecţie, intuitivă îmi amintii de întunerecul în care am trăit şi mă mirai şi mă mir şi acum de unde a eşit azi mintea mea a mare.

Când veni odată Butulica p'aici, eu fugii să n'o vad. Binişor m' apropiai de ea când o văzui că umbia'n sipet, dar parola n'am vrut să i fac cât m'au rugat toţi..

Sipetul bunichii... Ce plin era cu: *sangulii turceşti, brodate cu mătăsuri, cu mărgele de chihlimbar de sidef şi de mărgean, cu bocele mari, cu ciucuri de mătase, cu incale de samur, cu şalopuri de catifea, lungi până'n pământ şi 'm b l ă n i t e cu fel de fel de cumasuri de rochii de tradidam (Drap de daim), cu cesti de porţelan, vase de sticlă de veneţia, cu cutii de abanos şi de cristal, cu zarfuri, sfeşnice şi mucări, linguriţe şi ţevi de argint, cu hainele decorative şi uniforma tatei de d robanţi*, rămasei încremenită.

Mie îmi dete o cutiuţa de cristal dar drept mulţumire îi zisei:

Mai bine mi-ai da pe mama, — bunico că tu mi-ai gonit o de acasă.

— O să ţi-o dau şi pe măta, o să ţi-o dau, că moartă eşti după ea, scorpie, moartă...

Cu bine Zoiţico, pe mâine ce vom mai afla dela Ruxanda...

Baba Vişa

Spre obiceiurile strămoşeşti

de Th. I. Zaharia
Inv. Baduleasa Teleorma

Poate să însemneze «civilizaţiunea unei ţări», înălţarea ori cultura maselor ei,... etc... dar niciodată, credem noi, că va însemna acea ridicare sau acea înălţare care să ne facă să uitam de «frumoasele noastre obiceiuri de Sf. Sarbatori ale Crăciunului şi Sf. Vasile —... pe care strămoşii ni le au lăsat nouă, spre veşnica lor păstrare.

Amintească-şi fiecare de acea poveste «când bătrânul tată, aflându-se pe patul de moarte spunea copiilor săi»: «ceea ce aţi văzut că am făcut cât am fost printre voi, asemenea să faceţi, iar bucăţica din pământ ce va las, să nu o înstrăinaţi! Va să zică, un tată, lasă cu limbă de moarte, că în orice ocaziune, copiii să-şi amintească de faptele sale şi să păstreze bucăţica de pământ, ci nu s'o înstrăineze.

Apoi, atunci, noi care tot prin limbă de moarte, am primit dela strămoşii noştri «frumoasele obiceiuri» spre a le păstra, zic, atunci, cum vom cuteza a ne depărta de ele — cum am auzit a se şopti pe alocurea, de către relele burueni semănate în satele noastre «adventiştii» — că a ceste obiceiuri sunt «O nebunie a lumei...?!?

O! buni creştini, şi fraţi ai mei întru Christos!..., lacrimi să se vadă a picura din ochii noştri, căci vedem înşine cum în faţa noastră, se petrec aceste lucruri: «obiceiurile noastre strămoşeşti, prin aceste burueni rele — încep a fi încă — lăsate, încep a se pierde.

Dar, fraţilor, trebue să ne uităm numai la aceasta? — Nu — Trebue să începem, cu un ceas mai devreme «lucrul sfânt» — de *a reînvia* iară, obiceiurile strămoşeşti, prin satele şi oraşele noastre, *mai mult şi cu mai multă* râvnă. De s'a uitat vreunul din ele, apoi, bătrânii, ce încă mai pot a-şi mângâia zilele, mulţi ştiu a ni le spune, dar pentru aceasta, ne este dat, ca noi: preoţi şi învăţătorii, să le culegem şi să le semănăm prin locurile unde suntem, fie la sate, fie la oraşe.

Multe şi frumoase obiceiuri, ne-au lăsat strămoşii de Crăciun, Sfântul Vasile şi Bobotează; dar de nu vom căuta, înşine, a le vedea îndeplinindu-se, ele vor pere încet, încet.

Cu şcolarii, ce îi avem astăzi flăcăi în sat, să formăm, trupei, trupe, pentru a-i vedea mergând cu moş Ajunul «cântând» bună dimineaţa la moş Ajun»... cu «Steaua» cântând: «nouă azi ne-a răsărit Domnul Iisus Hristos», ori la Sf. Vasile cu «Vasilca», cu plesnetele din bici» cu «plugusorul»... şi altele şi altele...

Aşa şi numai aşa vom face să reînvieze iarăşi frumoasele obiceiuri strămoşeşti. Vor peri multe vorbe româneşti — şi se vor franţuzi (după cum spunea P. S. S. Arh. Scriban în scrisorile ce le-a avut cu D-l Copuz), **dar obiceiurile nu trebue să piară, ci veşnic trebue să trăiască cu noi, căci aceste frumoase obiceiuri, au păstrat adevăratul simţământ românesc în fundul pădurilor şi stâncilor din munţi, în timp ce hoardele barbare, prefăceau totul în cenuşe. «Obiceiurile strămoşeşti însă au trăit cu Românul — deci nu trebue să piară».— Obiceiurile strămoşeşti sunt o podoabă sufletească a poporului nostru».**

Jucăriile Americane

de Prof. Gheorghe V. Lohan.

Jucăriile americane îngenuitate de invenţie.

Cele mai multe şi mai bune *jucării* găsite în piaţa americană sunt de fabricaţie europeana. Inainte de războiu 80% din jucăriile din America erau importate; iar astăzi poate să fi scăzut la 60—70%.

Insă diferenţa dintre ele este foarte mare. *In America se desvolta mai mult ca în Europa jucăriile de oţel şi de fier.* Insă *le lipsesc din acea delicateţă găsită la jucăriile europene.* Acea cheltueală mare de timp, răbdare, îndemânare, şi artă întrebuinţate în Europa, nu are loc pentru jucăriile americane, — fiindcă nu ar rentă căţuş de puţin.

In genere, *jucăriile americane reflectă o ingenuitate de invenţie şi mai puţin lucru de răbdare şi artă.* Multe jucării sunt din acelea pe roţi, ca trenuri pe roţi pe nişte şine rotunde, tot felul de vagoane, biciclete cu cauciucuri, apoi automobile, camioane, toate cu tot dichisul, întocmai ca cele reale. Blocuri şi cuburi de ridicat case şi clădiri, zgârie nori, hidroplane, corăbii, vapoaşe, vapoare de răsboiu şi de pasageri, aeroplane, toate cu cele mai mici piese şi amănunte din ele, şi destul de mari, deşi nu sunt de cât simple jucării. Apoi tot felul de sisteme de căi ferate electrice, chiar o frumuseţă de execuţie din industria jucăriilor americane. Locomotive ce duc 5—6 vagone de oţel, cu uşi ce se închid printr'o simplă apăsare de buton, cu ferestre ce se deschid, cu scaune ce se închid, trec prin tunele, poduri, prin staţii şi diferite linii de garaje, echipate cu turnuri, semnale, macaze, etc. etc. Un asortiment complect de posibilităţi de artă inginerească, care cere cunoştinţi destule, şi un mecanism de manipulat destul de interesant. Şi totul numai în miniatură, o simplă jucărie instructivă pentru tineret.

Jucăriile mecanice cari se învârt printr'un mecanism şi execută o serie de mişcări au fost abandonate de industria americană care le făcea mult odinioară, întrucât costă prea scump producţia lor şi fără un profit material în Statele Unite din America. Ele mai sunt lucrate astăzi mult în Franţa.

Jucăriile americane sunt practice, chiar ingenioase, durabile, însă le lipsesc în cea mai mare parte din acele înfrumuseţări de eforturi artistice. Ele pot fi instructive chiar oamenilor maturi.

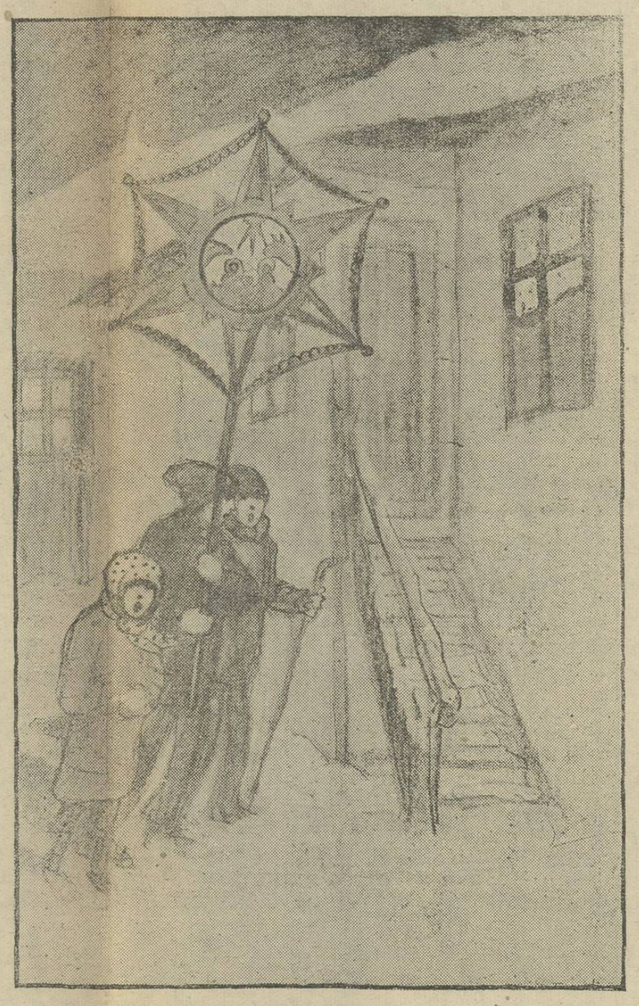

Copii umblând cu steaua.

Armele mântuirii

Fără de număr sunt ispitele pe cari deavolul le trimite omului în cursul vieţii. El este duşmanul cel mai neîmpăcat al vieţii. Dă năvală asupra noastră cum au dat năvală duşmanii să ne ocupe ţara. Şi cât de rău e când ţara ţi se ocupă de vrăşmaşi, fiindcă ţi se prădă tot avutul, tot aşa şi mult mai rău este când ispitele satanei ajung să pună stăpânire pe om.

Duşmanul când vine asupra noastră ne prădează avutul, cele şi aşa este ceva vremelnic, dar ispitele ne prădează sufletul şi l duc plocon diavolului. Un om stăpânit de ispite se cunoaşte de departe. Figura lui, vorba lui uitătura, mersul, gesturile îl trădează imediat pe un asemenea om. Sufletul lui, ajuns un cuib al viţiilor se pierde pe încetul. In el nu mai trăeşte nici o nădejde de îndreptare, de mântuire.

Cu toate acestea, omul are în el destulă putere, destule arme cu cari să lupte împotriva uneltirilor diavolului. Şi cel ce le foloseşte nu ajunge să cadă niciodată prizonierul diavolului.

Dimpotrivă mânuind mereu aceste arme mai mult se întăreşte In loc să se coboare, el se ridică mereu către Hristos cel ce ne-a pus la îndemână aceste minunate arme ale mântuirii.

Corpul nostru luptă prin o mulţime de mijloace împotriva microbilor, cari l'ar da gata mult mai curând decât credem noi, dacă el ar sta inactiv.

Soldatul se luptă la fel, întrebuinţează tot felul de arme de foc şi tăioase, ca să nu-l birue duşmanul. Oare sufletul de ce să se lase pradă oricărei ispite, când el are la dispoziţie cele mai puternice arme, arme care salvează nu numai sufletul dar cu el şi corpul?

Astfel de arme, pe cari orice bun creştin e dator, pentru propria sa mântuire, pentru fericirea sa aici şi în cer, să le poarte cu el să le folosească în orice moment sunt: adevărul, dreptatea, evanghelia, rugăciunea, credinţa şi sabia Duhului sau cuvântul lui Dumnezeu.

Ce frumos ne îndeamnă Sf. Apostol Pavel să le purtăm cu noi, când zice: «Pentru aceia luaţi toate armele lui Dumnezeu ca să puteţi sta împotrivă în ziua cea rea... Staţi drept aceea, încingându-vă mijlocul vostru cu adevărul şi îmbrăcându-vă cu zaua dreptăţii; şi încălţându-vă picioarele întru gătirea evangheliei păcii. Peste toate luând pavăza credinţei, cu care veţi putea stinge toate săgeţile vicleanului cele aprinse. Şi coifiul mântuirii luaţi şi sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu.

Prin toată rugăciunea şi cererea rugându-vă toată vremea». (Efeseni 6 13—18).

Un creştin înarmat în felul acesta de sus până jos nu va cădea niciodată rob păcatului. Calea lui va fi calea mântuirii. Calea lui va fi urmarea lui Hristos. Viaţa lui va fi o viaţa de înger pe pământ. El va străluci ca o lumină în întuneric spre pilda multora. Diavolul se va teme şi va fugi de el. In jurul său, în familie, în societate, va fi aducător de pace şi dragoste de milă de înălţare către cer, de progres real aici pe pământ.

Frate cititor, nu uita niciodată aceste arme. Poartă-le pururea cu tine. Nu le lăsa să ruginească, căci rugina lor aduc rugina sufletului. Folosindu-le mereu, ele te vor ridica deasupra răutăţilor lumei, Spune adevarul fără teamă, judecă cu dreptate după merit, nu după faţă; propoveduieşte şi înfăptueşte dragostea evanghelica; şi toate acestea îmbină le cu credinţă care întăreşte şi dă nădejde, cu rugăciunea care mângâe şi renaşte, şi cu sabia Duhului care convinge.

Aşa vieţuind ai pe Hristos cu tine şi cel ce are pe Hristos, oricât de mic ar fi aici pe pământ şi neînsemnat, este cel mai puternic şi mai însemnat la Dumnezeu.

D. D. Achimescu

PAGINA LITERARĂ

ISPITA

De mult se stinsese luminile în sat. Cerul cernea fulgi uşori de zăpadă, peste sufletele amorţite.

Din când în când, vântul năpraznic se abătea asupra celor nenorociţi, ce-şi blestemau zilele în spuza sărăciei.

Pe-o culme la marginea satului Măgura, era căminul lui Stan al Floarei din Valea Seacă. Cât a îndurat el sărmanul, se minunau şi cei din sat!

— Eh! Stane! spuse soţia lui ce sta ghemuită într'un colţ,— rău făcut-am că te-am luat pe tine! Să n'am eu ce-mi trebuie, când astăzi fiecare creştin îşi adună merinde pentru ziua de Crăciun?!

— De, Ilincuţa mea, vremurile aistea năpraznice ne turbură viaţa; dar răbdare, căci fiece om are în viaţă o parte fericită!..

— Mai vâră un lemn în foc!

— Nu mai sânt!...

— Poftim, ce bărbat! Nici-o creangă pentru foc...

— N'am ce face! Vrei să fur??!

Nu... Apoi, decât aşa o viaţă mai bine lumea întreagă s'o cutreer.

— Credinţa şi răbdarea sunt adevărate balsamuri în nenorocire!

— Poveşti... prostii!

— Adevăruri cu temei.

— Mi-e frig Stane!

— Femee simt că păcătuesc în noaptea asta!

— Ce mi pasă mie!?

— O clipă de linişte, Ceasul din turla bisericii bătea ora trei după miezul nopţii. Zăpada înlemnise în flori de ghiaţă pe geamurile sparte.

Uneori când se desprindea vreun ţurţure, cădea cu putere de par'că se simţea mâna morţii.

De-odată liniştea fu sfărâmată.

— «Ce vremuri frumoase, am mai avut şi noi! Ţi-aduci aminte când la horă te ţineam strânsă de cingătoare? Ţi-o spun drept, mi-era teamă uneori să nu-ţi curm mijlocul în mâinile mele, Apoi primul sărut pe care ţi l'am dat: era într'o toamnă târzie,—la marginea codrului, pe drumul ce ducea către hanul Norocului!

La nuntă tot satul se minuna; dar toate acestea dorm în colbul din straele ce stau în ladă.

Şi, iată că farmecul acesta gingaş, ca o floare de Mai ne-a fost curmat de firul sărăciei».

— Ce poveste încălcită şi fără rost astăzi.

— Vremurile trecute n'ajută la nimic.

— Făptueşti o mare greşală, când vorbeşti aşa.

— Ah! Ah!

— Râs drăcesc!... Da, da, timpurile frumoase, nu dispar decât odată cu noi!

— Mi-e frig! Nu vezi tu... Biserica din sat e plină de lucruri scumpe...

— Tii! diavol de femee, eşti sărită din minţi!?!

— Crezi că este vre-o putere care să-ţi facă rău?!... O scumpul meu, dragostea mea bună, vom avea atunci tot ce ne trebue. Pierduţi pe cărăruia fericirii vom sorbi viaţa în tihnă.

Mut de durere, cu mintea amorţită că simte şi el o alintare dela fiinţa iubită, o dădu binişor la o parte, şi'n cămaşe, ca o năluca, cu barda'n mână o porni spre locaşul sfânt şi uşa se prabuşi în ţandări!

Ochii sticleau, sufletul era însetat de aur şi aduna, aduna fără încetare! Într'un târziu se'ndreptă spre uşe! O lumină străbătu biserica, trecându-i groaza prin sufletul pustiu. Din întuneric o voce adâncă îl chinuia. Inebunit, el alerga de colo-colo, dar urmele păcatului nu-i dădeau pace;—încremeni în prag şi cu barda în mână ţipa:

«La o parte!! şi braţul isbi în gol, iar trupul din care spaima alungase viaţa, se prăbuşi greoiu pe lespezi.

. . . . . .

Vântul încetase, zorile acoperite în mantia albă soseau, iar harfele din ceruri vesteau Naşterea Mântuitorului.

.... A doua zi, când clopotele chemau lumea la sărbătoarea Crăciunului, în pragul bisericii găsiră trupul neînsufleţit al lui Stan, ce ţinea la piept odoarele furate, iar Ileanca lângă el dănţuia într'una: înebunise.

ION LUCA

TU...

Ion Constantinecu-Stejar

Lumea o ridici din tină
Orbilor le dai lumină,

Crinii te slăvesc în cor,
Pasările'n graiu lor

Pârâiaşul îl porţi lin
Şi-i dai suflet cristalin

Tu le ţii pe toate'n mână
Şi le adapi din fântână
Căci eşti Tatăl Nostru Sfânt,
Iar noi robi pe-acest pământ.

Amurg

Prundul alb se svântă'n soare
Şi'nroşite de amurg —
Printre sălcii plângătoare —
Undele-obosite curg.

Printre dealuri, prin poene
Somnul vine pe furiş,
Visuri dulci aduce'n gene
Obositului frunziş.

Cu petalele-adunate,
Florile, visând zefiri,
Dorm acuma legănate
Pe tulpinele subţiri.

Al. T. Stamatiad

IISUS

Iisus se naşte'n Betleem
Ca un poem
De vis adevărat Dumnezeesc;
Ca un parfum duhovnicesc
Din cea mai sfântă floare
Depe pământ;
Iisus se naşte ca un cânt...

Iisus se naşte în Betleem...
Să-i bem
Şi să'i sorbim, cu toţii, harul —
Ce l-a avut de mic copil —
Cum sorbi paharul
Cu rouă cristalină:
Lumină
De zori senine de April...

Iisus se naşte'n Betleem...
De-acuma, robii nu mai gem
Sub milenara lor povară
De strămoşeşti păcate —
Sahară,
Prin care nu răsbate
Un diamant, mântuitor, de rouă...

Iisus se naşte'n Betleem
Cu El, se naşte-o viaţă nouă...

Cridim

ZIARUL
„CULTURA POPORULUI"
Urează de Sfintele Sărbători, Cetitorilor şi colaboratorilor săi, viaţă lungă şi fericită, sănătate şi noroc.

Către, Prea Cuviosia Sa Arhim. Scriban

Parfum de tei

— «Cuviosule Părinte:

Ca un mucenic în astă lume
Care,
Simţuri multe, n'are,
Intinzi mantii de-ocrotitre
Vrând să faci din rele, bune,
Lupţi cu inima fierbinte,
Cu condeiul tău cel mare,
Să-i arăţi dreapta cărare.

Dar rău-i semănat ca meiul;
Şi iată: Vocea ta divină,
«Dece trebue lumină» ?..
Sau «Plugărie cu condeiul» !..
E parfumul fără vină,
Care ni-l aruncă, teiul.

Tu strigi, alergi pentru dreptate
Dai sfaturi fraţilor din ţară,
Vrei relele de tot să piară,
Şi să le'ndrepţi, pe toate.
Şi furios, ca spuma'n val
S'au liniştit, ca floarea'n deal,
Cu vorbe dulci, vrei sa-i trezeşti
Pe toţi acei din «Bucureşti»,
Carii dorm butuc, la mal.
Te lupţi să i scoli; dar e'n zadar,
Căci ei visează mai frumos,
In loc murdar.

De-aceia-ţi scriu, ce port în gând,
Şi îţi răspund:
Că n'are cine să asculte,
Bătăi, din inima-ţi fierbinte.
«Cel surd, nu poate să te-audă,
Cel mut, nu poate să-ţi răspundă,
Iar cei ce pot, nici ei n'aud».

Ioan Iatagan
Invăţător
Com. Brânza

MIŞU DRAGU

— Amintiri —

Era în postul Crăciunului la 3 săptămâni dela lăsata de sec. O zi de început de iarnă, cu vânt uscat pornit dinspre nord, îngheţa până şi măduva oaselor. Drumurile erau pustii, iar ciorile în ţipete stridente, cobeau a vreme rea.

— «Are să se strice vremea... Cu siguranţă că la noapte dă ninsoare aprigă», complectă moş Toader cu voce tare, şirul cugetării din năuntru sau. Iar tuşa Smăranda, privind îngândurată la lemnul ud ce ţinea în foc, întări spusele moşului:

— «Va da viforniţă»...

Acest scurt şi retezat dialog între cei doi bătrâni, s'a petrecut în sală. Moş Toader era aşezat pe un mic scăunel iar Tuşa Manda, cum i se mai zicea, şedea la vatră în faţa focului. Din când în când Crivăţul de afară fluera trist cu apucături epileptice, prin faţa micului geam. Deasupra vetrei, hornul hăuia ca o geamandură pe o mare furioasă.

Într'un târziu, când vântul părea că se mai domolise, moş Toader, întrerupse iar tăcerea ce domnea grea ca plumbul între vatră şi scăunel, cu hotărârea nestrămutată, ca să mai stea de vorbă:

— «La ce te gândeşti Smărando»?

Bătrâna, din locul ei, oftă prelung ca la amintirea unor vremi plăcute şi scânci mai mult ca pentru ea:

— «Unde-o fi acum el?.. «O, cât am dorit să fie ală-«turea lângă noi!.. Ce viaţă «poate să mai fie aceasta? «Bătrâneţe silită şi canonită».

— «Iar te-ai apucat de «bocit şi de cobit? Destul «ne cobeşte vântul de-afară!.. «Lasă acum. Ce-a fost s'a «dus.

«Vremea acoperă toate cu cenuşa uitării». Şi conversaţia continuă pe acelaş ton de încriminări şi scuze. Unul evocând şi altul cântând să risipească amintirea. Prea le părea dureroasă. Afară vântul nu încetase. Seara se coborâse grăbită, acoperind cu năframa-i neagră pământul frământat de vânt. Din când în când, ca adus de-o mână nevăzută, câte un fulg pribeag şi singur, se lovea timid de geamul rece. In casă domnea tăcerea şi gândirea ascunsă...

. . . . . .

In aceeaş seară tristă de început de iarnă, trei tineri, încovoiaţi de vânt şi cu gulerele paltoanelor ridicate, mergeau tăcuţi, urmăriţi şi'mpinşi pas cu pas de crivăţ, în josul unei strade din oraşul X. Ajunseră la adăpostul unei prăvălii înghesuită între două case de mahala. Se apropiară de lumina spălă cită ce se filtra prin geamul murdar al uşei. Deschiseră înfrigurati şi intrară. In colţul cel mai întunecos, în jurul unei mese voioase, se aşezară tustrei. Unul din ei ceru cu jumătate de gură vin şi pahare. Turnă fiecăruia, îndemnându-i zâmbind:

— «Luaţi şi beţi. Afară-i furtună năprasnică, ce n'o potoleşte decât cel de sus. Pe când furtuna din sufletele noastre o astâmpără paharul». Mişu Dragu nu răspunse invitaţiei, puse paharul plin jos. Şi trecându-şi din când în când mâna prin părul stufos şi negru ca smoala, privea îngândurat şi neprecis spre locul pe unde intraseră.

— «Ce te-a găsit pe ziua de azi, dragă Mişule? rupse tăcerea unul din ei. Parcă ţi s'au înnecat corăbiile, aşa pari de amărât. Haide, lasă gândurile. Fii vesel. Mai bineţi şade cu zâmbetul pe buze».

Părând că n'auzise, Mişu Dragu, continuă să tacă şi să privească nehotărât. Tăcerea fu şi mai apăsătoare.

Tristeţea lui Mişu trecu şi asupra celor doi tovarăşi. Comunicarea sufletelor se făcea, între aceşti trei prieteni, cu repeziciunea unei unde electro-magnetice Veselia unuia înveselea şi pe ceilalţi. Melancolia altuia predispunea la aceeaş stare pe toţi. Ingândurarea lui Dragu pusese pe cei doi să se întrebe în ei: «Ce o fi având?..» Ca povestind de pe alte tărâmuri, Mişu curmă tăcerea plictisitoare:

— «M'aţi întrebat adineaor, de ce sunt aşa de trist eu, care în alte dăţi râdem şi glumeam. Iubiţi prieteni, sufletul omului e o taină, e un adânc în fundul căruia se sbat valuri furioase. Dece sunt trist? Este o taină pe care şi pot şi n'aş putea ca s'o explic. E un ciudat amestec de amintiri şi sentimente ce se sbuciumă fără frâu. Vă miraţi şi totuşi e aşa cum vă spun. E un adevăr crud ce stă deasupra tuturor ca un duh rău: «nerecunoştinţa laşitatea». Cu ce am fost eu vinovat?

Se întrerupe brusc. Îşi cuprinse tâmplele fierbinţi între mâini şi rămase gânditor...

Departe, într'un sat cu înfăţişarea tristă, cu căsuţele albe şi timide, acolo, în vaga depărtare, într'o căsuţă curat văruită, în faţa jarului de de pe vatră, o bătrână îşi toarce amarul sufletului în boabe mari de lacrimi: «Dece nu vine?»...

Spre această bătrână, gârbovită de griji, Mişu Dragu se gândea cu tot sufletul. Şi gândirea aceasta îl durea.

I. Balaciu

ANUL NOU

Anii zboară ca vântul a spus un mare poet latin. De când e lumea anii, unul după altul s'au scurs în noianul trecutului, fiecare cu durerile lui, fiecare cu răscolirile lui. La fel trecu şi acest an pe care nu-l vom mai vedea niciodată! Nu vom mai vedea niciodată clipele dar anii? Soarele apune seara şi răsare iarăşi dimineaţa.

Un an se sfârşeşte şi începe altul, numai caerul vremii nu se mai sfârşeşte niciodată.

In ani, oamenii se nasc şi mor. In vreme nimic nu se schimbă, acelaşi soare, aceleaşi zile, aceleaşi primăveri cu flori numai lumea se preface, numai lumea se schimbă!

Mor bătrânii gârboviţi, le ia locul tinerii, îmbătrânesc şi aceştia, vin alţii, şi aşa roata lumii se'nvârteşte în jurul unui ax care este vremea.

Nu ştiu cum trecură anii, un sfert dintr'o sută, se duseră ca vântul pe meleagurile pustii ale vieţii. Mai eri eram copil şi aşteptam să mă duc cu uratul, cu steaua cu pluguşorul, cu sorcova, la ghicit la horă. Doamne, bogată mi-e copilăria, zice o lacrimă în cinstea Ei. «Unde-mi eşti copilărie cu pădurea ta cu tot. S'au dus anii şi le duc dorul, cu urat, cu stea, cu plug, cu sorcovă cu tot...

Acum mai vine altul, cine ştie cu ce necazuri, cu ce păcate, griji şi nevoi.

Ce-i pasă vremii de noi? Ea merge înainte. Vine anul nou, las'să vie cu ce-o şti el, noi îl aşteptăm de mult şi aşteptăm mulţi înainte câţi ne-a rânduit Dumnezeu. Ce ştim noi ce o să mai fie şi în acest nou an?! Nu putem şti. Numai ţării noastre dragi îi urăm ca

«Acest an cu bine să sosească [1])
«In scumpa noastră ţară
«Acum şi pururi s'o ferească,
«De viaţa cea amară.

«De foame, sabie şi foc,
«De toate cele rele
«Să nu-i aducă nenoroc
«Necaz şi zile grele»

«Să nu mai ştie de dureri
«Şi lacrimi să nu ştie
«Tu adă-i dragei noastre ţări
«In toate bucurie.

«Ca floarea mândră pe pământ
«Tu fă-ne-o să'nfloreasă,
«Iar neamul nostru scump şi sfânt
«Etern s'o stăpânească».

Iar iubiţilor cititori ai acestei gazete, care se luptă cu nevoile şi grijile ei, unde i-o găsi, fie în căminurilor lor, fie ori unde ar fi, bucuroşi s'au necăjiţi de grijile amare ale vieţii, Eu un umil colaborator al ei le urez atât.

«Să vă dea Dumnezeu sănătate, mai multe bucurii decât necazuri, şi sfintele sărbători să le petreceţi cu bine».

Dem. I. Iliescu Palanca

[1]) Sergiu Danielescu.

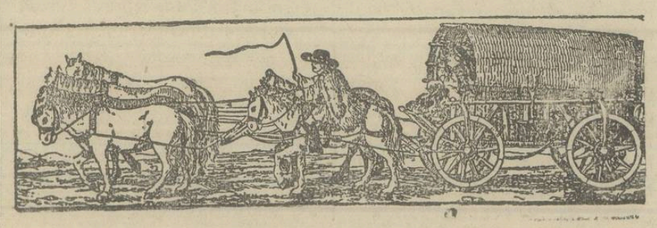

Să strângem rândurile...

D-l Florea Nicuţă înv. Broşteni — Argeş, în articolul «Apel...» din Cultura Poporului No. 299 din 10—XI—1929, îşi picură îndurerat în câteva cuvinte îngrijorarea despre reaua situaţie a D sale, creiată de asprimea legilor actuale.

Situaţia D-sale este a multora dintre noi. Şi pe cât se plânge D-sa, pe atât mai mult am dreptul a mă plânge eu. Vai! zic «dreptul» căci numai cu acest drept ne mângâem.

Sunt absolvent cu diplomă de capacitate al Şc. Normale sesiunea Iunie anul 1925.

Pe 1 Septembrie 1925 am fost numit înv. cu titlul prov. ord. Ministerului, în baza căruia am funcţionat neîntrerupt până la 1 Sept. = 3 ani. In Maiu 1926 am satisfăcut Legea Recrutării, iar la 15 August 1928 am fost încorporat la Reg. 26 Inf. pentru satisfacerea termenului de 1—un — an de serviciu militar sub arme. Onor. Comisia Medicală a Şc. M. de Inf. No. 1 — Bucureşti, a găsit de cuviinţă a mă amâna de două ori şi din această cauză, am fost încorporat la data de mai sus.

La 1 Aug. 1928, când s'au făcut nouile numiri de învăţători, postul în care eu funcţionasem l-am găsit trecut *vacant* pe tablou la Rev. Şc. Dolj. Am fost foarte surprins şi mirat de această... noutate. Cerând lămuriri, mi se spune că: «n'am făcut armata şi deaceea postul meu trebuie dat vacant...?!!»

Pentruce aşa ? Sunt nedumerit şi acum... In baza aceleiaş legi am fost numit cu titlul prov. şi tot în baza aceleiaş legi mi-s'a luat postul.

Ce fel de raţionament ? Ce fel de logică ? a călăuzit pe cei cari au în mână «pâinea şi cuţitul» — ca să ajungă la acea hotărâre. Ori legea înv. primar prin art. 113 al. d. înţelege prin cuvintele: «Bărbaţii să fi satisfăcut legea recrutării» ca, orice ins să fie trecut prin Comisia de recrutare — indiferent dacă armata o face imediat sau mai târziu. Prin acel alineat, se cere deci a face dovada că am devenit majori şi că nu ne-am sustras îndatoririlor impuse de Legea Recrutării.—Atât şi nimic mai mult. — Căci s'a zis, nu se poate încredinţa o însărcinare cu toate răspunderile unui ins ce n'a devenit major şi cu atât mai mult unuia ce n'ar fi respectat şi nu s'ar fi supus tuturor legilor ţării.

Atunci, de unde argumentul că «n'ai făcut armata» ?!..

In acest caz, cum rămâne cu cei cari nu fac armata ? Cu cei dispensaţi de serviciul militar ca unic fiu la mamă văduvă, părinţi neputincioşi, etc., dispensaţi medical şi reformaţi ? Cum rămâne cu aceştia ? Ar urma după precedentul creiat, ca niciodată să nu poată fi numiţi cu titlu prov., să nu dea definitivatul.

Dar, nu se întâmplă aşa...

Mulţi dintre colegii mei, când eu eram militar, dădeau definitivatul... fiindcă soarta le rezerva această favoare... nu, un drept... de a nu face armata !

Acelaş caz, cu colegele învăţătoare — Pentrucă nu fac armata, ar urma ca niciodată să nu poată fi numite cu titlul de... glorie ? Nu ! Dar, cu noi — câţiva — din câteva serii nenorocite, dece s'a răsturnat justa interpretare a acelui a l i n i a t... boclucaş...

La 15 Iulie 1929 mă prezint din nou la alegerea posturilor în învăţământul primar... căci, după cum vedeţi, dreapta chibzuială a dregătorilor noştri — făcuse să fie anulată numirea de mai înainte,

Cu ajutorul lui Dumnezeu şi conlucrări favorabile, postul a scăpat neocupat de un alt titular — aşa că am putut să-l ocup tot eu.

Şi astfel am fost numit din nou în acelaş titlu. Aşa că astăzi mă aflu în posesia a două ordine de titlul provizoriu, date după aceeaş lege şi de acelaş Minister.— Deci două titluri de... «glorie» însă «gloria am pierdut-o».

Mă 'ntreb cum adică — sunt mai capabil acum de această misiune, decât în 1925 când terminasem Normala ? — Atunci purtam în suflet focul dragostei de rolul ce mi-am ales şi puterea de muncă dată de entuziasmul tinereţii şi al idealului formulat pe băncile şcoalei.

Pe când acum, port în suflet amărăciunea şi necazurile produse de... străşnicia legilor şi greutăţile vieţii...

Suntem priviţi peste umăr de colegii din serie cari au luat definitivatul — căci noi mai avem 3 ani până la acel grad — şi în astfel de condiţii demnitatea noastră scade, iar nemulţumirile cresc şi este păgubitor.

Căutaţi de pătrundeţi acest adevăr ca să înţelegeţi mai bine cât de mult suferim...!

Rog, colegii din această categorie şi pe cei cu cari am vorbit personal, să iasă din «turnul tăcerii» să ne susţinem drepturile... luate pe nedrept... să strigăm să ne audă toată lumea, să căutăm să ne vindecăm rana din sufletul nostru.

Rog foarte stăruitor şi pe cei cari deţin puterea şi împart dreptatea, să plece urechea la glasul nostru—Să ni-se dea ce s'a luat. Să ni-se dea dreptul de a da examenul de definitivat *la 3 ani după recrutare* — ci nu, după 3 ani după liberarea din armată.

Să se îndrepte această greşală strecurată. Să înceteze această stare păgubitoare din punct de vedere moral, material şi naţional.

Colegi, să ne strângem rândurile...

Ioan Stuparu
Invăţătar, Veleni—Dolj.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

Cu Steaua

Un rău care trebue îndreptat

Un rău care bântue, mai ales de la războí încoace, este obiceiul fetelor de la ţară, de a fugi către oraşe. Cercetând cu deamănuntul toate servitoarele de pe la oraşe, se poate dovedi că, mai mult de 90 la sută, sunt de la sate. Ce le face pe aceste fete să-şi părăsească căminul lor? Multe or fi plecând din cauza sărăciei. Dar multe din ele fug din alte motive. Unele, măritându-se şi întâmplându-se să şi lase bărbatii; altele păşind pe calea greşită.

Pentru toate, acest lucru nu le aduce decât rău. De unde până atunci, erau fete aşezate şi cu simţul ruşinei, de îndată ce au venit la o raş, devin cu totul altele. Işi părăsesc căminul lor, pentru a veni la oraş, ca apoi să devină drojdia societăţii. Lipsite de experienţa vieţii de oraş, apucă calea desfrâului, iar viitorul le este pecetluit pentru totdeauna, cu veşnica mizerie şi nenorocire.

Aceste mii de fiinţe, dacă ar sta la căminul lor, văzându-şi de gospodării, vădit ar aduce foloase mari şi lor şi celor cari le înconjoară.

Nu am avea ocazia, să vedem spitalele, înfundate cu mii din aceste fiinţe, pline de tot felul de boale, iar înainte de a fi descoperite, împărţind microbul la alte mii de oameni.

Este un rău care ne aduce mari pagube. Un rău, care trebuie combătut, cu toată atenţia cuvenită.

In zadar se vor lupta savanţii noştri cu distrugerea microbului aducător de diferite boale incurabile, atât timp cât nu se va pune capăt, acestui mare rău.

Căci oraşele sunt astăzi pline, de femei şi fete, plecate de la ţară. Cea mai mare parte din ele, după ce au stat un timp oarecare şi ne mai având serviciu, trăiesc exercitând în mod clandestin, prostituţia. In toate oraşele din ţară, unde vin sute din asemenea fiinţe, şi unde trec ani de zile până să se facă un control acestor femei e uşor de închipuit, ce urmări grozave vin.

La acest rău contribue şi părinţii acestor fiinţe. Pe cât se poate ar trebui, să împiedice plecarea lor la oraşe, unde ştiut este că, nu le aşteaptă decât nenorocirea.

Astăzi când ţăranului român, i s'a dat pământ şi când muncitorul agricol este căutat, nu trebue să mai plece ţăranul spre oraş, părăsindu-şi căminul său, în care muncind, trăeşte mult mai fericit decât în oraş.

Iar o datorie a organelor noastre conducătoare este: să caute a înlătura pe cât se poate acest rău, care în ultimul timp, bântue cu cea mai mare furie, pricinuind un mare rău întregii noastre societăţi. Altfel microbul se va încuiba din zi în zi, doborând spre pierzanie jumătate din poporul acestei ţări, iar generaţiile viitoare moştenindu-l, nu vor putea avea o soartă mai bună. Cel puţin acestor generaţii, dacă nu le lăsăm cine ştie ce moşteniri, odată cu libertatea, să le lăsăm şi sănătatea.

Tudor DUMITRESCU.
Târgovişte.

Rondelul unei flori

de George Nedelea

Aveam şi eu o biată floare
Pe masa mea într'un pahar,
Ţineam la ea ca un avar
La o monedă sclipitoare.

Era un trandafir bizar
Ca ochii tristelor fecioare!..
Aveam şi eu o biată floare
Pe masa mea într'un pahar.

Când azi privesc la ea cum moare,
Cum şi-a perdut parfumul rar,
Mă'ntreb ce Dumnezeu barbar
Indrumă viaţa asta oare?
..Aveam şi eu o biată floare!..

Naşterea Domnului

Anglicanismul şi Ortodoxia

O scrisoare a copiilor ruşi către Gorki

Oaspele d. Mussolini, scriitorul bolşevic Gorki, se află de câtva timp în Rusia. După ce prezidase Congresul «luptătorilor contra religiunii», el patronează astăzi Congresul începătorilor roşii.

Umilinţa sa, faţă de şefii bolşevici, este proverbială, însă pare că faţă cu adevărul lui, deasemeni, îi este scârbă. Iată o scrisoare, pe care a primit'o şi pe care o publică în *Izvestia.*

«Tovarăşe Gorki, iată anul şcolar care începe. Ceata noastră de copii isprăvind şcoala de şapte ani, ar voi să intre în şcolile profesionale. Această dorinţă este foarte naturală; noi avem nevoie de învăţătură, este neapărat trebuincioasă societăţii, folositoare Statului, însă de care totuş suntem lipsiţi.

In calitatea noastră de copii, *toate* uşile ne sunt închise, acele a şcolilor ca şi cele a unui meşteşug oarecare sau unei alte îndeletniciri. Noi suntem scoşi din societate şi aruncaţi în afară de viaţă.

Pentruce ? Numai pentrucă am venit pe lume printr'un element străin în mâna sovietică. Este foarte dureros pentru noi să fim în neputinţa găsirii părinţilor noştri, ca să câştigăm dreptul la viaţă. Suntem lipsiţi de învăţătura şcolară şi ni se închid toate eşirile refuzându ni-se dreptul de a lucra sau a câştiga viaţa noastră prin cultivarea pământului. Ce este de făcut, ca să nu murim de foame ?

«Eşti un puternic băgător-deseamă al vieţii».

Ai auzit, deja, vorbindu-se despre suferinţele copiilor sau te faci mai bine că nu ştii nimic ?

Pentruce nu găseşti curajul ca să ridici glasul ?

Sub cârmuirea monarhică, nu ţi-a fost frică să dai pe faţă toate relele societăţii, însă în timpul de faţă, închizi ochii la suferinţele noastre şi nu voeşti să cunoşti chinurile celor nevinovaţi.

«Noi numai putem să trăim astfel; batjocoririle pe nedrept cari ne chinuesc sunt îngrozitoare, Copiii, ca noi, ar trebui să fie omorâţi, şi părinţii castraţi. Noi, totuşi n'am săvârşit nici o crimă.

Pentruce, deci, ne oropsiţi aşa de crud ? Blestemat să fie ziua şi ceasul în care am fost născuţi !

«O ceată de copii nedreptăţiţi»

Modul de a lucra al justiţiei sovietice

Presa străină din 24 Mai vesteşte executarea a trei ingineri acuzaţi c'au luat parte la o organizaţie contra revoluţionară, lucrând spune acuzaţia să distrugă industriile cari transportă aurul şi platina.

Gazetelor celor din pribegie, de tot felul a protestat cu tarie împotriva acestor executări însemnate. Ziarul socialist al d. Kerenski, *Rusia Chinuită* din (1/VI) scrie:

«Tâmpenia acuzaţiei alcătuită împotriva lor nu înfăţişează nimic decât faptul că din cele trei victime doi erau bătrâni de 70 şi 75 ani ! Ea se înfăţişeaza încă şi mai limpede din faptul că hotărârea a fost dată şi executată fără ca să fi fost făcută cea mai mică procedură judecătorească. In loc de o sală de tribunal, a fost sub-solul sângeros al Cekăi! Bolşevicii n'au voit să institue un «proces exemplar», ca şi în primăvara anului trecut când deasemeni s'a vărsat sângele tinerilor acuzaţi, de «contra-revoluţie economică».

«După execuţie, s'a ştiut toate straturile sociale ale U. R. S. S. au fost grozav mişcate de măsurile sângeroase. In Europa, părerea de rău a fost mare.

Aceste răzbunări dovedesc c'o mare tărie în ce stare se află, în U. R. S. S. ingineri şi specialişti cari lucrează în industria Statului.

«Teroarea rămâne pentru conducătorii Sovietelor o normă de guvernare. Ca şi anul trecut, ei se folosese de teroare în clipa în care ţara trece prin mari greutăţi economice. De data aceasta, suntem la o nouă criză economică şi, pentru a îndrepta în altă parte atenţiunea masselor cari ar căuta pe adevăraţii vinovaţi, să descopere noi victime.

«Această execuţie fără judecată, este o povestire pentru acei cari, împotriva adevărului, ar voi să creadă că dictatura sovietică are dorinţa şi putinţa să evolueze în chip paşnic. Razbunarile lui Stalin faţă de opoziţia de stânga nu trebuie să înşele pe nimeni.

In acest înţeles, toţi alergătorii, la sânul partidului comunist, se adun.

Toţi comuniştii ori care le-ar fi năzuinţele, sunt pentru mijloacele sângeroase, pentru teroare, pentru silnicie faţă de acei cari îndrăznesc să se îndoiască despre virtutea baionetelor.

Executările fără judecată, insulta drepturilor omului, dispreţul tuturor principiilor Statelor civilizate — toate acestea formează esenţa cârmuirii Sovietelor».

Organul democratic al d. Miliukov, «Posliednia Novosti», din 25—V scrie:

«Suntem obişnuiţi cu multe lucruri, cunoscând pe bolşevici şi caracterul lor, însă este peste putinţă de a ne deprinde cu executările lor crude şi fără judecată. Fiecare, dintre aceste executări, pretinde ca noi să facem un apel la părerea publică din lumea întreagă. Trebuie ca lumea civilizată, să înţeleagă grozăvia acestor crime neomeneşti şi să le înfiereze cu dispreţul său în acelaş timp când aceia le făptuesc».

(Foi et Vie)

Trad. de Pr. Corneliu Grumăzescu
Directorul Seminarului din Edineţi.

Citiţi şi răspândiţi «Cultura Poporului»

In refacere *)

— Scot săpun, ştergar ?

— Nu ! Lasă-mă !

Sunt mort de oboseală. Im vine greu şi piciorul să-l întind la trasul cismelor. In odăiţa lipită pe jos cu lut, — cald desmorţitor. Prin fereastra cu indruşain şi muşcate, Dimineaţa ca o zână cernită îmi intră cu tot rap-rap-ul ploaei repezi. Plumb, — cerul afară, plumb, — în creer şi în inimă. Octombre — întunecat, împarte tuturor, silnic — tristeţea !... O toropeală isvorâtă din hurdugăituri de tren, îmi lenevește mişcarea, mă aruncă, — bun de aruncat — în mijlocul patului.

Inchid ochii împăejeniţi ca de-o ceaţă, simt nevoia unui somn copleşitor, dar gândul mă ţine reaz. Zilele perindate în munţi, mai luminoasă icoana clipelor înfrigurate de pe valea Susaiului, pe creasta Retevoiului, stărue... Miez de noapte... muzici... iureş:... Suflet în famfară şi mitralii gheizeri meşteşugiţi de obuze... Apocalips: căzuţii, gemetele lor... (Parcă cineva îmi plimbă, lin, supărător de lin — pe şiră — degete de ghiaţă. Ce cald, ce bine e în odăiţa lipită pe jos cu lut!) A p o i înlocuirea Regimentului cu altă unitate. Schimbarea se face în şoaptă... sector de la... la... predări: magaziile cu grenade... Schiţa sectorului, drum de retragere... Reperaj... şi despărţirea camaraderească: N o r o c... Cu bine... Isbândă !...

Coborâm în spre Sinaia. Buştenii şi Poiana Ţapului toropite de bombardament dorm în dimineaţa cenuşie. Miliţieni, tocmesc şoseaua sfârticată de Berthe... un ordin D zeu ştie pe unde a venit ne opreşte o zi pe imaşul din stânga căii ferate. Alte trei patru ordine se bat cap în cap — obosindu-ne mai rău. Făceam calea întoarsă spre front; veşti rele dinspre tunel, bavarezii ne-au atacat, suntem rezervă. Un ultim ordin ne mână către Sinaia după o noapte în care de zece ori trebuia să intervenim în luptă.

— Incotro?

— In refacere. Aşa a strigat bărbuţa Colonelului unei trăsuri de «frontieră» tixită cu grade,

— In refacere... refacere... facere... face...» Cuvântul pomenit de la capătul coloanei repetat ca un ecou până la ultimul om, aduce parcă o îmbunare, o brumă de înseninare pe frunţile încreţite de griji, un licăr de nădejde în sufletele întunecate ale răsboinicilor noştri. Cuvântul pomenit făgăduia nu numai odihna şi p a c e a după atâtea zile de sbucium necurmat, dar înfăţişa parcă traiul liniştit când departe de frământarea vijelioasă a luptelor a cărnei răvăşită de obuz «refacerea» devenea sfcuminecătură a t r u p u l u i ostoit de hârjoana morţii. «Refacerea» cuvânt neauzit şi neînţeles poate până atunci de ostaşi, împlinea de o potrivă la toţi, nevoia unei clipe de răgaz. Şi când ostaşul mai auzi că vom mânea într'un sat câte-va zile, că ne vom complecta rândurile pustiite cu aduşi proaspăt de la vatră, că ne vom pregăti să intrăm iar în Transilvania, prinse a păşi mai avan, cu capul în sus şi pieptul umflat de aerul Sinaiei... ora 7 am mas aci. Pe un cartonaş ce mi s a împărţit cetesc:

«Incuartierat Vila Maior Ursache».Neuitată zi, neuitată gazdă! Ordonanţa, cu lada de campanie se lupta cu scările. Maiorul, mă primi nu frăţeşte, ci părinteşte. Mic de statură cu o bărbuţă «Ludovic» (nu semăna cu D-l Colonel) îi lucea ochii de bucurie.

— Imi daţi voe să mă prezint SubLocotenentul... C ă l c â e l e : Ţac (Ţac !

— Mă bucur, Maiorul...

Mâna scuturată, călcâele: Ţac ! Ţac !

— Poftim, poftim ! Mă împinse înir'o cameră cu pereţii cuprinşi de diplome, medalii, coarne de cerb şi o vedere lungă din tavan până în parchet înfăţişând «Columna lui Traian».

Se sprijini cu o mână de floarea unei coloane de marmoră mă privi o clipă, apoi ca o comandă:

— Vă îngădui 15 minute, timp să vă schimbaţi. Vom lua cafeaua cu lapte împreună. Vom discuta tactică... Mă luă camarădereşte de braţ, mă purtă prin coridoare pătate 'n gălbui de lumina unor grele felinare ţinute în mâini de statui (mai târziu m'am dumerit că-s originale din răposata Bastilie) urcarăm, coborârăm scări şi la No. 5 odaia destinată.

— Vă las. Mă înclinai. Rămas singur, mirat, mă gândii la «Programul» gazdei şi îmi adusei aminte de recomandaţie; Maior... veteran... 77... mecanic, puseiu ceasornicul p e o mescioară. Cristel, cu nasul în lada de campanie făcea apelul sculelor de toaletă.

In 15 minute mă aflam jos, în prânzitor. Militarul, militar şi aici. Credeam c'o să-mi desfăt privirea cu tablouri înfăţişând: poame, peşti şi rod vânătoresc. Nu ! Printre toate, pe peretele din faţă ţinuse Grigorescu să semneze: «Cina o s t a ş u l u i la Plevna» Corturi sub cer înnourat pe pământ mocirlit de ploi... In planul din stânga, doi în mantale lungi — unul fumează, cel'lalt aţâţă focul sub înalte crăcane, al treilea cu mişcare domolită desface merindea. In fund, creionare în roş-vineţiu a înserării... Doi, servitori galonaţi miau tăiat admiraţia servindu-mă cu bunătăţi. De cafea cu lapte nici urmă: ouă, şuncă, brânzeturi şi... trei feluri de vin.

Maiorul, mă spionă aşezat în faţă cu paharul plin şi o întrebare:

—...Ca leii ?

—...Ca... şi înfulicam din şuncă să te ţii.

—...Zici că două zile a ţinut lupta ? Hm !

—...Două... şi ungem de zor şunca cu muştar.

— Vrasăzică aici era linia întâi (şi luă din faţă adunând şi de la mine porttacâmurile, inelele de şervete, albioara cu scobitori, aliniindu-le) dincoace Neamţul... (luă solniţa şi o trânti cu harţag în faţa «liniei I a»).

—...Da... şi-am trecut repede la brânzeturi... ouă nu mai erau... (pe ultimul a vrut să mi-l iea din mână, pesemne ca să «marcheze» comandamentul dar...)

— Mă rog, mie-mi place practic. Artileria germană...

— A ha ! Berthele ? Acuş (luă din serviciu scoica de piper, butoiaşele purtate de pitici cu oţet şi undelemn, porcul cu muştar şi le rândui încotrova). Vra să zică, acum retragerea trebuia acoperită... buuunn !

— Armata Prezan ?

— Crezi c'am uitat-o ? Nuu ! Şi înfipse «ostentativ» cele trei cărăfioare cu vin: roş-negru-untdelemniu în partea de nord. In pauză, tăe o bucată de parmezan şi vrând înarmat cu cuţitaşul să i dea părerea în privinţa luptelor de stradă din Braşov,— anii, pârdalnici, îi tremurară mâna, cuţitaşul în loc s'o ia spre Tâmpa (coşcogemite cozonac cu nuci) dădu peste artileria vrăjmaşă şi talmes-balmeş-ul fu complect când «Berthele» nevinovate căzură în braţele «Armatei Prezan» Galonaţii din stângile noastre se

Cultură și civilizație

Socotim că ideea de cultură apare la om pentru întâia oară ca ceva definit și sigur. Sunt oameni de știință care găsesc originea ideei de cultură în momentul când omul simțindu-și insuficiența puterilor sale fizice, a ridicat de jos o piatră sau lemn, pentru a-și spori aceste forțe. Cu toate că în mare parte concepția se justifică printr'o argumentație solidă, totuși i se poate atribui un caracter dubios: într'un cuvânt actul acesta ar putea fi mai curând interpretat ca un gest spontan, irațional, pornit din instinct de conservare individuală, decât ca un act de conștiință. Cultura presupune logică, rațiunea ei disciplină.

Se poate accepta părerea sociologilor moderni care susțin că procesul de diferențiare a individului de massa unitară și omogenă a tribului s'a făcut în virtutea instinctului acestuia.

Dar nu putem să ne oprim a vedea și'n acest fapt, un act de cunoștință ci din potrivă un moment ascendent al evoluției omenirii. Unii sociologi susțin ca prim act de cultură această diferențiare. Noi socotim acest fapt ca o etapă anterioară culturii. Cultura înseamnă inițiativă și înfăptuire individuală. Diferențiarea poate fi socotită ca un fapt biologic iar nici de cum cultural.

Evoluția este una din laturile sub care se poate concepe lumea, universul. Fără ea ar dispare poate pentru noi noțiunea de timp, istorie etc.

Cum am spus mai sus, ideea de cultură presupune ordine, disciplină, căci dacă ne-am închipuit lipsa ei, ușor putem vedea că personalitatea ce-o presupune n'ar fi altceva decât un balast inform și inutil de cunoștințe.

Existența culturii este riguros garantată de personalitate.

Ideea de civilizație este cu mult mai complexă și cu mult posterioară celei dintâi. Cum am văzut, cultura are caracter individual. Ea este procesul de elaborare a unor asociații de natură logică sau afectivă, pe câtă vreme civilizația este complexitatea acestor manifestări individuale. Pentru a avea civilizație este necesar să admitem existența unei cunoștințe specific socială care să fie susceptibil tuturor manifestărilor individuale.

Sociologul Gillette în — Forces sociales — înțelege prin societate, totalitatea fenomenelor sociale recunoscându le în acelaș timp o origină individuală și o continuitate în timp, căci acelaș, aiurea spune: activitatea socială nu i alta decât acțiunea individuală care are consecința asupra altor indivizi. Dacă privim istoria filologiei găsim că, de la organiștii Platon și Aristotel care cu aceleași funcțiuni organice care se remarcă și la corpul omenesc.

Insă oricare ar fi diversitatea de concepții care ar exista în vederi totuși ei au ajuns să recunoască într'un mod contractual, existența civilizației ca ceva deosebit de cultură.

Civilizația are un caracter practic și universal. Ea garantează atenuarea dreptății care există între raporturile individuale așa că ea devine mai «socială» (dacă i permis termenul) decât cultura.

Nu ignorăm că însuși cultura este în ultima analiză un fapt social, dar în considerațiile noastre ținem seamă tocmai de această ultimă analiză

Ca să precizăm ar trebui să mai adăugăm, că, cultura devine civilizație din momentul ce și a perdut cu desăvârșire caracterul de individualitate.

Civilizația este anonimă. Ea e un bun al familiei, neamului rasei și în cele din urmă a lumii întregi.

Deci: Prin cultură la civilizație.

C. P.

Bulgaria amenință

Bulgarii tot nu se astâmpără! In loc de recunoștință, bulgarii ne amenință; această amenințare este vechea nărăvire bulgărească dusă între popoarele vecine.

La 1900, cercurile financiare din Viena au refuzat să acorde un împrumut lui Naciovici, fostului ministru de finanțe al Bulgariei, temându-se de urmările grave ale propagandei revoluționare dusă de comitetul bulgaro-macedonean de sub conducerea lui Sarafoff, împotriva României. Pentru potolirea acestei mișcări bulgărești, cercurile diriguitoare ale Austro-Ungariei au sfătuit cu stăruință pe prințul Ferdinand al Bulgariei să aplaneze pe cale pacinică această propagandă revoluționară. Lucrurile s'au schimbat într'o vreme, în mai bine. Dar poetul Vazof, prin poeziile lui pline de adâncă ură, a îndemnat poporul la răscoală; și această burzuluire a mers până la 1916, când barbaria bulgărească și-a arătat toată ura sălbatică asupra Românilor, schingiuind trupurile românești atât pe străzile Bucureștiului cât și'n celelalte părți ale țării noastre de sub stăpânirea vremelnică a dușmanilor. Furtuna din 1916 a trecut cum au trecut și zilele senine ale bulgarilor dela 1880 și de altă dată prilejuite cu multă dărnicie de Țara noastră. Cine nu știe că în casa noastră românească s'a urzit destinul bulgăresc? Cine nu știe că libertatea bulgărească a fost dăruită de vitejia și de jertfa Românilor de la 1877? Pentru atâtea binefaceri venite din partea noastră în casa bulgărească — drept recunoștință — într'o vreme, cercurile conducătoare din Bulgaria ne-au propus unirea sub conducerea înțeleaptă a Regelui Carol. Dar sufletul bulgăresc este schimbăcios și plin de ură și cu dorința arzătoare de a stăpâni pământul Dobrogei, pământ, care a fost, este și va fi a României, potrivit dreptului și adevărului istoric. Așa de mult s'a lipit sufletul bulgăresc de Dobrogea, încât scriitorii și poeții cântă cu duioșie despre acest ținut românesc. Scriitorul Angelof, în 1922, a scris următoarele în «Cântecul Dobrogei»: «In, țara mea dobrogeană, tu ești raiul nostru pământesc: pe câmpuri se coace grâul auriu, pe pajiști behăesc turmele de oi cu lâna neagră. Privind vulturii cari plutesc în înălțimi și câmpia nesfârșită care se desfășură înaintea ochilor noștri, soarele puternic care te luminează, ne aducem totdeauna aminte de tine.

Tu ești acum călcată în picioare de strein. Dar va veni ziua când ne vei veni la sân ca în vremile de odinioară. Prin progres și prin lumină totdeauna îți vom făuri soarta. Ai încredere în noi».

Iată care este spiritul bulgăresc! Dela Miază-zi, Bulgaria ne amenință, ca și altă dată. Zilele trecute, la Razgrad, în sala cercului militar, bulgarii au protestat contra tratatului dela Nevilly în frunte cu Mitropolitul Ștefan al Sofiei și cu profesorul universitar Ghenof. Mitropolitul a cerut Franței să înceapă revizuirea tratatului, iar prof. Ghenof—în aplauzele tuturor — a accentuat că: «dacă Europa nu va revizui tratatele și nu va scăpa Bulgaria de lanțurile nedreptaților, atunci va veni o zi când toate statele Europei centrale, încătușate de tratatele de pace, vor scutura cu forța aceste tratate. Cerem drepturi pentru bulgarii din Macedonia, Dobrogea, Basarabia și Grecia».

Citind această mărturisire, ne mai îndoim de crezul agitat al Bulgarilor? Ne mai îndoim de amenințarea ce ne paște la granițele Dobrogei? Când, Mitropolitul Ștefan cunoaște istoria universală, cunoaște dreptul poporului român asupra Dobrogei și cunoaște sufletul bun și pacinic al românului, pentruce mai îndeamnă poporul la răscoală?

Unde este duhul păcei și al adevărului propoveduit de Evanghelie? Când noi românii am jertfit atâtea pentru cauza Bulgariei, tot noi să fim învinuiți de nedreptate, tot noi să fim amenințați? Ce departe este credința sufletului Mitropolitului Ștefan al Sofiei de azi, față de spiritul împăciuitor și de recunoștință al Mitropolitului Sofiei din 1880, care a primit cu însuflețire vizita Regelui Carol al României, pe pământul Bulgariei, în luna Octombrie 1880. Ce serbare și ce primire frumoasă au făcut bulgarii Regelui Carol!

In «Memoriile Regelui Carol» ni se spune că tot sufletul poporului bulgar luase parte la primirea salvatorului lor. Recunoștința bulgărească era proaspătă în sufletele mulțimii desrobite. Atunci Mitropolitul Sofiei, îmbrăcat în veșminte liturgice, alături de un numeros cler și alături de conducătorii Bulgariei, a rostit, în limba românească—printre altele—memorabilele cuvinte: «Mult datorează Bulgaria României pentru toate binefacerile și pentru marea ospitalitate pe care ea a acordat-o întotdeauna bulgarilor, precum și pentru însemnata parte ce a luptat la liberarea Bulgariei».. Regele Carol a răspuns: «E o deosebită satisfacție pentru mine să primesc asemeni asigurări chiar dela mitropolit, primul demnitar al Bulgariei, și stă numai în voia Bulgariei să întrețină întotdeauna cu România cele mai bune relațiuni, deoarece, România nu dorește ceva mai mult decât aceasta»... Iată cum vorbea, pe vremuri, o generație înțeleaptă și recunoscătoare, care căuta să întrețină și să cultive un spirit pacinic între popoarele vecine. Pe vremuri, Mitropolitul Sofiei primea în odăjdii sfinte pe Regele Carol, iar astăzi, la Razgrad, Mitropolitul Sofiei tună și fulgeră împotriva României, iar bulgarii înarmați se năpustesc la granițile Dobrogei. Cum s'a schimbat sufletul bulgăresc și cum s'a vestejit floarea recunoștinții! Să nu se uite, că Bulgarii din Țara noastră o duc foarte bine față de Românii din Timocul Bulgăresc și că stă în voia și în binele Bulgariei să întrețină cu noi cele mai bune sentimente.

Straja noastră dela Miază-zi veghează. Sufletul românesc va ști să și arate năvalnica vitejie ca altă dată, când Bulgaria va cere să fie liniștită. Ca întotdeauna, poporul românesc vrea liniște și dreptate și mai vrea ca recunoștință să licărească mereu în sufletul poporului bulgar.

N. C. Munteanu-Muntmarg

PRIMIM SCHIMB
CU ORICE GAZETA

NEGURI

Colo, în fund
Stă mort al cerului azur,
Și gândurile mele moarte
Zadarnic vor ca să mă poarte
In depărtările pustii.

Din pâcle cenușii,
O ploaie subțire
Cerne cu mâhnire;

Iar, din a minții mele negură
Ce calde lacrimi strecură
Rânduri
Picură tristele gânduri

Și glasuri line,
Ce nu mi-s streine
Mâhnite-mi șoptesc
Să nu mai trăiesc!...

Pe întinse podișuri pe dealuri
Ce se desfac departe în valuri
Atârnă perdele
De neguri triste, ca zilele mele

Și inima-mi plânge că tot
Ce prielnic mi-a fost e mort!...
In depărtare,
Un foc clipește pe zare;

El, suie a codrului promoroacă,
Șeamănă stelei de suferinți prooroacă.
Privindu-l, îmi vine
Să 'ntreb ce cale duce la bine;

Să-mi spuie unde
Izvorul cu lacrimi s'ascunde?...
Dar, ploaia auzu-mi îngână,
Urâtul mă duce de mână
Și negrele, moarte albișuri.
Visuri.

In minte mi vedenii trezesc;
Atunci, prin neguri, zăresc
Icoane stinse
Cu petele plânse,
Jalnice firi
Năluciri,

Care par făcute
Din oasele desfăcute
Acelor fericiți,
Pe veci muriți!..

Și, câte alte amintiri,
Zâmbiri,
A unor stinse fericiri
Nu-mi trec pe dinainte
Ca raze sfinte
Dela morminte!

Dar, umbrele călătorind în aier
Se desfășoară în lung caier
Și'n dreptul porții
Veșniciei, s'aprinde curcubeul morții!..

O fântână fumurie
Departe se'ntinde pe câmpie;
Ca'n fundul gropii,
Mi se'ntunecă ochii...

Pe raza gândurilor mele
Vine trecutul în crep de jele:
O rece. de ghiață suflare
Cu'ntristare.

Scutură frunzele uscate
A dragostelor mele uitate
De lacrimi udate
In atmosfera rece
De întunecare.

A mea durere
Se stinge ca o părere!..
Tace ploaia, tace și vântul,
S'amestecă cerul cu pământul,
Adâncul fălcile și deschide
Și asupra-mi lacomi le închide.

Sub o movilă de oase
De vremi nemilostive roase,
Făptura mea se topește!..
Lut îmi rămâne gândirea!..
O simțire nu mă părăsește:
Iubirea!

Nic. Beldiceanu-tatăl

P. DULFU

Literatorii poporaniști — la noi se numără pe degete. Printre cei rămași în viață, un loc de frunte îl ocupă P. Dulfu.

In afară de această bogată activitate, scriitorul nostru poporanist, care a pătruns până în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, a mai desfășurat o frumoasă, și lungă apostolie: aceea de profesor, de dascăl, timp de 40 de ani. Este o adevărată încununare a uneia cu alta.

Sculptorul Spiridon Georgescu, autorul bine inspirat al altor lucrări de artă și de portrete literare și publicistice s'a gândit că în această frumoasă galerie trebue să intre și veșnic tânărul P. Dulfu. Bustul de mai sus este de o eleganță strălucită. Așa cum l-a văzat el: așezat pe o temelie spirituală de opere literare — iar puțin mai sus, o splendidă frunză de laur, P. Dulfu este un simbol de o frumusețe clasică.

Spiridon Georgescu este un creator, care vrea să nemurească figurile fragile ale creatorilor sufletești.

Isbânda e a lui.

Crid.

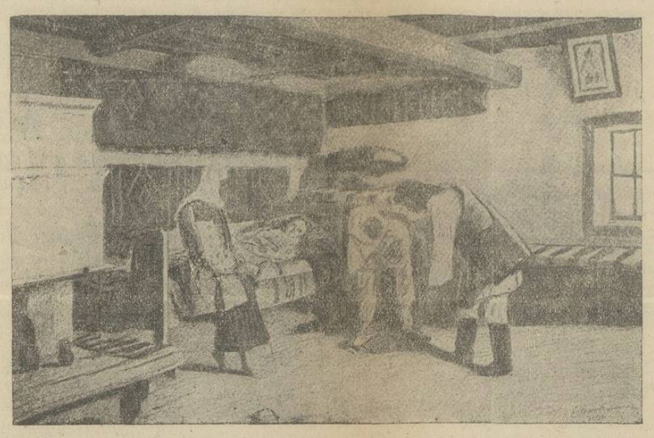

Interiorul unei case de țară

aplecară la un semn și legiunile încăerate tam-ne-sam fură despărțite, ridicate și cât ai clipi «terenul» curățat... Maiorul, făcând haz nespus mă pofti în cabinetul de lucru să luăm cafeaua.

Cabinetul de lucru! nu mi-l-aș fi închipuit niciodată așa: lipsă de zugrăveală, pretutindeni, alb de var. Curat cancelaria unei companii de Regiment: Un pat soldățesc cu cearșaful întins de să «omori băncuța» iar deasupra la căpătâi policioara de efecte. Masă de brad scaun fără spătar.

— Nu ți explici? mobilierul, este acelaș de care m'am servit în «neatârnare», neschimbat. Desigur, pentru străini, expunere de muzeu, pentru mine o obișnuință un drag, un cult. Aci îmi prieste, aci nu îmbătrânesc. Scoate-mă de-aci și mă îmbolnăvesc ca floarea de câmp pusă în seră. Când lucrez îmi iau pe mine ținuta asta. (și-mi arată în cuer o uniformă de ofițer de «linie»). Albumele cu dorobanți foști camarazi, lumea de care nu pot să mă desbăr, lumea prin care trăesc. Petrec aci, ceasuri minunate. De altfel sunt la curent cu tot...

Poftim, cele mai noi tratate.

— Dar aci? Intr'un colț al camerii, zării un întreg morman de lut. Mândru, prea mândru poate, mi-l arătă: Știam c'ar să-ți atragă atenția. Vezi lutul? Nu-l atinge, acum se usucă. Când îți spuneam că sunt practic! Lutul înfățișează unghiul Căineni-Sibiu-Făgăraș.

— A! și Porumbacul? Arpașul? Cu deosebită băgare de seamă îngenunchiai să văd — în mic — câmpul unde fusesem rănit. Bucăți de stofă verde, presărate ici-colo, înfățișau pădurile; un șiret roșu șoselele, alb vârstat cu dungile negre căile ferate; verde în mers întortochiat: Oltul.

— Iată pe unde a'a strecurat Corpul Alpin... Iată pe unde... Nu-l mai vedeam, nu-l mai auzeam. In fața mea, lutul, întru chipa mărimi uriașe. Revăd aidoma locurile ce le străbătusem. Ca dus cu mintea aiurea, retrăind clipele de plin răsboiu, repet ca o lecție pe dinafară, tot ce-mi văzură ochii tot ce știu, tot ce mi s'a întâmplat... Maiorul, în genunchi și cu ă gă mine (ca doi elevi pedepsiți de profesor!) asculta cu sfințenie pătruns de liturgia făcută în cinstea victoriilor și prăbușirilor noastre, înfiorat, dând din cap cu un «da! așa e» sau încrețindu-și fața într'un «hm!» sau «mțțț!» după felul povestirei.

Unul lângă altul, înfățișam două generații luptătoare întru urmărirea aceluiaș țel: Neatârnarea și refacerea României în hotarele ei firești!

— Să trăiți...

Intorc capul. Sergentul Mihai Secară înțepenit înainte-mi (pare de Grigorescu) asudat de fugă îmi comunică pe scurt:

— In zece minute trupa trebue să fie gata pentru îmbarcare.

— Și?

— Plotonul nostru e în gară.

— Bine. Sosesc.

Ingenunchi, rămași tot în gegenunci, Maiorul mi-a strâns mâna:

— Pleci? Imi pare rău că pleci. Am petrecut cu D ta o oră cu adevărat ostășească. Regret că ordinele se schimbă din ceas în ceas și n'ai rămas în adăpostul meu o zi cum fusese vorba.

Nu e nimic mă bucur și de atât. Imi faci impresia ă fi brav. Petrecându-mă la scări adăugă: Te rog un cât de mic prilej când ai, nu mă ocoli, îmi faci plăcere... Mai bem o cafea (ah! Berthele!) mai discutăm puțină tactică...

— Din parte-mi scuzați...

Călcâele fac: Țac! Țac!

. . . . . .

Regimentul e în satul Florești (Jud. Prahova). Zilele trec ușoare, împărțite între un program de instrucție și mese prelungite la popotă. Chestiunea de căpeteenie care ne încurcă mai mult e alfabetul de semnalizare Morse și Panaitescu. Unii dintre ofițeri cer stăruitor ca Regimentul să adopte la stegulețe pe cel dintâi. D l Colonel în ruptul capului vrea pe cel de-al doil a că-i inventat de un român și basta! Morse... a fost... neamț! Râsul sănătos, păcat că e reținut de respect și disciplină numai în pumni și șervet, face bine. Deși în sat suntem de 7 zile deci de la retragere 12, comunicatul oficial anunță lupte grele la Făgăraș... sub presiunea dușmanului am cedat puțin teren...» Imi vine să râd, dar râsul acesta ne împumni — nu-mi face bine, mă îndurerează. Mai mult: Azi, m'am supărat foc pe Maiorul Munteanu (bine înțeles în mine!) fiind-că m'a pus să plimb pe sub nasul ostașilor noștri un convoiu de vre-o 100 de prisonieri unguri și schimbându-le rânduiala i-am băgat pe o parte în sat și i-am scos pe alta de vre-o 3—4 ori ca să creadă ai noștri că am prins 500 în loc de 100. Maiorul Mumuianu găsise vicleșugul ăsta ca să «ridicăm moralul» Cui? soldaților noștri? Pentru D-zeu! Rezultatul a fost invers. Apoi, s'a făcut adunarea Regimentului.

D-l Colonel a ținut să lămurească trupa în privința retragerei pripite din Transilvania.

— «... Ostași (ce bătăioasă îi era bărbuța!) a-ți văzut... a-ți înțeles, și voi, cred, că retragerea noastră a fost condusă după un plan tactic conceput de maimuțe. Că s'a executat prea repede? Inaltele Comandamente erau înscrise în programele lor această mișcare din înalte motive de ordin superior ostășesc național...»

Soldații au ascultat cuminți cuvântarea arar dacă tușea unul pe companie. Apoi, fiecare unitate a trecut la cantonament. Am prezintat plotonul pentru reechipare:

— Ion Obrocea.

— Zent.

— Cămașă, 2 Ismene, 2 Ștergar..

Căpitanul Zbrelea strigă, asudă și notează. E supărat strașnic că n'are timp liber să și ia «revanșa» de la SubLocot. Turcă Romeo care l'a bătut la table. Nici cu mine nu vorbește.

Căpitanul. In schimb își varsă necazul pe sergentul Secară Mihai ce împarte din grămezi, efectele.

— Alduță?

— Alduță? Nu răspunzi? (Se întoarce și-mi făcu o mutră acră) V'am rugat Domnule SubLocotenent să-mi prezentați plotonul cu toate răspândirile. Unde e soldatul acesta? De ce nu mi-ați raportat lipsa lui? Răspund privindu l drept în ochi:

— Alduță, doarme în Transilvania. Căpitanul, și-a băgat nasul în registrul de Administrație face cu creionul, tremurător o cruce și cu vocea sugrumată strigă un alt la rând.

Când isprăvește, isprăvim. Căpitanul asvârle registru pe o masă, salută și plecă.

Niciodată nu i-am intrat în voe omului acesta. Urmat de sergentul Secară fac inspecție în cantonament pe «nepuse masa» cum zice el. La prima casă ne oprim. Intrăm în tindă. Din odaia din dreapta aud vorbe, o ceartă parcă. Secară, duce nedisciplinat un deget la gură. Fără să vreau mă opresc și ascult. Aud:

— Eu fac tabloul, mă'nțelegi?

— Crezi că Don Sulocotenent n'o să știe?

— Ași.. Cu căpitanu-i la cuțite... Cine-l întreabă? Căpitanu semnează și ștabu aprobă. Te-a făcut, te-a făcut! Ești caprar și gata!

— Da n'am decât 50 de lei.

— Nu! O sută și uite te scriu în fața ta. Asta rămâne copie. 50 de lei trebue să-i dau și lui Secară.

— Zău! n'am mai mult.

— Fie...

Deschid ușa. Caporalul Moise (iscălea întotdeauna cu «rondă» Moissi) Schwartz — furierul Companiei rămase îmărmurit, Nicolae G. Armuș dornicul de grad — stană...

Cezar Pruteanu.

*) După retragerea din Transilvania în anul 1916.

Gânduri Ortodoxe de Crăciun

de C. N. Munteanu-Muntmarg.

Cu florile dalbe cântate în cântecul colindelor de Crăciun, cu veştirea din tot acelaş cântec de colindă că cei îmbrăcaţi în haina nevinovăţiei, «nu vin cu nici un rău, ci vin cu Dumnezeu», pentruca să trezească în sufletele oamenilor gânduri curate şi creştineşti barem în zilele de sărbătoare ale «Naşterii Domnului», aşa sunt aşteptate sărbătorile Crăciunului, de lumea creştină.

O! Dar mulţi cutează să murdărească însemnătatea acestei sărbători creştineşti, ducându-şi viaţa în tot felul de ticăloşii!

Suntem departe de a mărturisi cu bucurie că în lumea noastră de toate zilele, în spre fapte necuviinţioase, de puterea desgustătoare a flecăriilor pământeşti, sunt multe suflete în haina neprihănită a cuvântului evangheliei. De atâtea veacuri, Evanghelia lui Dumnezeu-Iisus-Hristos se propovedueşte la toate popoarele şi totuşi, sunt multe suflete omeneşti cari nu vor să audă de împărăţia cerurilor. Pentrucă sufletele acestora au rămas pătate cu pecetea mândriilor şi credinţelor păgâneşti?

Dacă celor ce li s'au spus şi s'au arătat calea luminoasă a evangheliei pe care să-şi îndrumeze viaţa spre înfăptuirea unor idealuri înalte şi binefăcătoare lumii, ca roua ce cade dimineaţa — în zilele de secetă — pe holdele pârlite şi uscate de arşiţa soarelui, n'au fost în măsură să priceapă rostul lor în lume, unora ca acestora li se cuvin blestemul cerului şi dispreţul celor mulţi şi drepţi.

Cine a primit botezul creştin, dar în raporturile lui cu învăţătura Bisericei şi cu societatea se arată a nu fi creştin, acela se nesocoteşte pe sine şi nesocoteşte învăţătura Mântuitorului c a r e prinde rădăcini adânci şi'n sufletele oamenilor cu învăţături înalte, ca şi'n sufletele neînvăţate dar credincioasei mulţimi.

Pe câtă vreme, Indianul Sundhar Singh, din ţinutul Tibetului, dintr'o familie bogată şi cultă, este astazi un înflocat propoveduitor al creştinismului, «unii filosofi» ai vremurilor noastre, botezaţi în religia creştină, cutează să înlăture Evanghelia lui Hristos din casele celor bogaţi, învăţaţi sau neînvăţaţi cum trebue.

Pe câtă vreme, apostolii de azi ai creştinismului mor pentru Hristos, în ţinuturile sălbatice, în Mexic şi în Rusia demoralizată, unii «puţini cărturari» caută să se războiască — spre ruşinea lor — cu Dumnezeu şi cu învăţătura Lui. In zadar s'au străduit predicatorii Bisericii lui Hristos să prefacă unele suflete, căci ele au rămas împietrite la glasul Domnului nostru Iisus Hristos. «*Dar dacă* — predicatorii — *nu le ar fi spus, păcat n'ar avea*».

Parcă văd unii, citind acestea, vor râde cu răutate. *Să râdă cât vor pofti. Ce să ceri unui om, ce nu-ţi poate da, fiindcă nu are?!*

Oamenii cari râd de învăţătura lui Iisus-Hristos, Care prin cuvinte şi prin fapte au mărturisit şi au dovedit că este Fiul lui Dumnezeu, jertfit pentru îndreptarea lumii păcătoasă, râd de ei însuşi şi-şi descoperă neputinţa priceperii şi ticaloşia vieţii lor.

Să nu se creadă că omul dacă învaţă ceva carte, trebue să uite de Dumnezeu. Pentru omul învăţat, Iisus-Hristos trebue să fie ca o icoană vie de suprajertfă făcută pentru îndreptarea sufletului omenesc, în faţa căreia trebue să-şi recunoască neputinţa. Cine zice că este creştin, dar vede în Mântuitorul nostru Iisus Hristos numai un om «supra om» idealist, iar nu Dumnezeirea Lui, acela este mincinos şi vânzător de credinţă sau un neputincios în înţelegerea tainelor lui Dumnezeu.

Dr. Leon Cosmovici prof. univ. dela Iaşi, în 1914, în studiul său «Morala şi Religia», aducând mărturia lui Schopenhauer, împarte lumea în două: mulţime şi intelectuali şi găseşte cu cale că pentru mulţumirea şi a unora şi a celorlalţi, «trebue celor dintâiu o religie şi celor din urmă o filosofie».

Iată educaţia sărăcăcioasă în materie de religie creştină a unora cari pretind cu ifos că mulţimea neştiutoare de carte trebue să creadă în Dumnezeu şi'n învăţătura Lui morală, pe când intelectualii trebue să se închine filosofiei şi făuritorilor ei. Trăim în vremea unui curent de filosofie răsuflată, când cei cari învaţă ceva brumă de carte se cred filosofi şi înţelegătorii sufletului omenesc. Vrem filosofie şi pace bună!

Înţelegem: român şi poet; sau român religios, dar, român şi filosof, asta nu prea vine la socoteală, căci, s'o spunem drept, românului nu-i şade bine cu filosofia!

Celor necredincioşi le trebue filosofie... Acum trebue să pricepem că de ce d. prof. univ. Petroviei vroia să introducă tot mai mult, filosofia în învăţământul secundar; de ce o personalitate dela noi dorea, mai astă vară, să ridice la casa lui Hajdău un templu al spiritismului, în care să se închine oamenii liberi cugetători, oamenii spiritismului şi ai filosofiei, adică mai pe românește, oamenii cari s'au îndepărtat de credinţa Bisericii lui Hristos. Acum înţelegem de ce unii profesori, cu prilejul discuţiilor cu privire la învăţământul religios, cere a să se scoată Vechiul Testament din şcoală, iar d. A. C. Cuza doreşte să se scoată Vechiul Testameot chiar din Biserică.

Cu treaba asta nesocotită tot filosofii vremurilor s'au ocupat...

Trăim vremuri când nechemaţii se amestică în Biserica noastră pe care o îmbrăţişează când au nevoie de sprijinul ei şi pe care o dispreţuiesc atunci când se cocoţează pe o înălţime, de unde ar trebui să lumineze cu lumina învăţăturilor evanghelice. In aceste zile de sărbătoare când creştinii adevăraţi, cu inimile cucernice, preamărese pe Dumnezeu şi se închină în Bisericile Lui, binecuvântarea cerului să înţelepţiască pe cei nepricepuţi în taina întrupării Mântuitorului, pentru folosinţa lumii.

Acei cari se socotesc «filosofi» şi vor nu religie creştinească, ci «filosofie păgânească», să asculte de prisosinţa inimii d. prof. univ. Gh. D. Mugur, care în pagina culturală din «Universul» No.254 din 1 Noemvrie 1926, sub titlul de «Evanghelia», scrie cu duioşie şi cu multă credinţă: «*Evanghelia a susţinut râvna umanitară a lui Pasteur şi a impus învăţătorului de la Neubrof: Ceasurile de seară ale unui pustnic*». «*Cea din urmă creaţiune de apărare a omenirii: Societatea Naţiunilor a ieşit din spiritul şi umanitatea evanghelică. Impotriva asaltului raţionaliştilor ea rămâne mereu ireductibilă şi vie. Secretul puterii ei e în dumnezeirea lui Iisus, în iubirea şi frumuseţea durerii Lui*«.

Filosolii şi nefilosofii necredincioşi trebue să înţeleagă că «de spiritul Mântuitorului numai jertfa ne poate apropia» (Wiclif); şi pentru a înţelege adevărata filosofie a vieţii să deschidă «Sf. Scriptură», cu umilinţă şi cu multă credinţă, şi s'o citească mereu cu deamănuntul.

Pentru fiecare din noi, cel mai potrivit şi curat îndemn al vremilor, mai ales de Sf. Sărbători, sunt cuvintele «copilului din Milano, cari au tremurat în inima mişcată a sfântului Augustin: Tolle et lege, adică ia şi citeşte (Mugur).

In locul unei vieţi pătată cu tot felul de păcătoşii să punem o viaţă curat creştinească pentru binele nostru şi pentru binele ţării pe care strămoşii au apărat-o cu pavăza credinţii creştineşti din sufletele lor şi cu pavăza trupurilor lor vânjoase. Să înţelegem cu mult cutremur învăţătura şi bucuria Bisericii creştine:»

«Slavă întru cei de sus şi pe pământ pace, între oameni bună voire».

N. C. Munteanu-Muntmarg

COLINDĂ

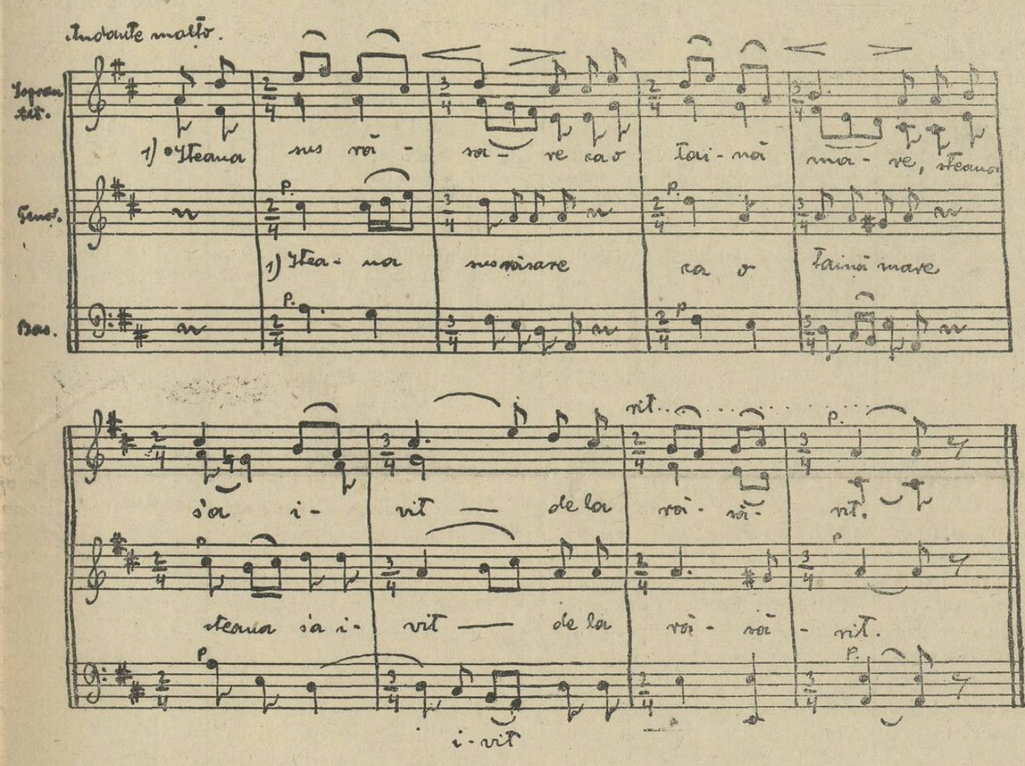

Steaua sus răsare,
Ca o taină mare.
Steaua s'a ivit,
Dela răsărit.

Atunci trei crai
Bine-au socotit
După stea s'au dus
Până ce-au ajuns.

Dacă au ajuns
Bună veste au spus,
Lui Adam, Avram
Şi lui David Crai:

Născut-a Hristos
Lumii de folos
Lumii de folos
Născut-a Hristos.

O urare cu două înţelesuri de Anul Nou

Printre obiceiurile noastre de Crăciun şi Anul Nou, s'au strecurat, cu prea multă uşurinţă, şi unele străine, mai ales prin Bucovina şi părţile de miazănoapte ale Moldovei. Aşa, mascatul şi purtarea dezgustătoare a unei ciori moartă, sunt împrumutate de la evrei, poate, cu gândul ca să-şi bată joc de păsările tăiate de hahami şi purtate pe uliţe spânzurând...

Că Românului îi place să imiteze orice, fără multă cernere, sunt dovezi dansurile desmăţate, portul golaş, zise moderne şi împestriţarea şi stricarea dulcelui nostru grai.

Sunt însă şi unele învoiri pe care nu le putem pedepsi cu prea multă asprime.

Imi amintesc de pildă, faptul următor:

In 1916, am scris, în versuri populare: «Logodna în taină», piesă jucată de diletanţi, în ziua de 24 Iulie, acel an, provocând un entuziasm neobişnuit. In 1916, am complectat piesa cu alte două acte, botezând-o «Nunta Neamului». Astfel complectată, piesa s'a jucat prin diferite localităţi din Bucovina şi Moldova, nu ştiu dacă nu cumva şi prin alte părţi.

In seara de anul nou a anului 1920 sau 1921, nu mi-aduc bine aminte, aud la fereastra casei mele o urare ce-mi părea cunoscută. Frământându-mi puţin memoria, m'am încredinţat că versurile spuse de colindători nu erau altele de cât cele din urarea de nuntă, din piesa pomenită, potrivite însă cu împrejurarea. Iată noua urare:

A-ho, a-ho, copii şi fraţi,
Fiţi buni şi ne ascultaţi:
Tânărul nostru 'mpărat
De dimineaţă s'a sculat,
Faţă albă şi-a spălat
Cu straie nouă s'a 'mbrăcat,
Negrul şi l-a înşăuat,
Cu trâmbiţa a sunat
Mânaţi, măi!.. Hăi, hăi!
Mare oaste-a adunat:
Mii de mii de grăniceri,
Ostaşi: ţărani şi boeri,
Ofiţeri, sergenţi, căprari,
Indrumaţi de ghinărari.
Noaptea s'a sculat,
Soimii şi-a chemat
Şi a plecat la vânătoare,
Şi-a trecut cele hotare!
Mânaţi, măi... etc. etc.
Apoi, ne lăsarăm jos
Spre acest meleag frumos;
Şi alergarăm,
Şi vânarăm
Munţii cu brazii,
Pădurile cu fagii,
Cerul cu stelele,
Câmpurile cu florile
Dealuri cu podgoriile
Vâlcelele cu viorelele
Şi satele cu fetele...
Mânaţi!..
Iar, când soarele răsare,
Ieşirăm la drumul mare
Şi dădurăm de o urmă de fiară.
Stătu oastea în mirare;
Unii ziseră că i urmă de zână
Să fie 'mpăratului cununa...
Aşa, se mai chibzuiră
Şi atunci se şi găsiră
Aceşti vânători
Mai cunoscători
Ce spun, că i urmă de căprioară
Să fie 'mpăratului soţioară.
Mânaţi, măi!..
Atunci, tânărul nostru 'mpărat
In scări de aur s'a ridicat,
Peste oaste a cătat
Şi-a zis: Cine-o fi în stare
Să-mi prindă această fiară
In grabă pe urma-i se ducă
Şi, aici să mi-o aducă,
Indată noi ne-am ales
La porunca-i şi-am purces
Tot mergând din urmă 'n urmă,
Ca păstorul după turmă,
Ca suflarea vântului
Pe faţa pământului.
Până ce am ajuns aici,
Toţi teferi şi toţi voinici.
Mânaţi, măi...
Când zărim în astă casă
O stea mândră luminoasă
Şi apoi şi-o floricea
Mai mândră decât o stea,
Ce de 'nflorit înfloreşte
Dar de rodit nu rodeşte,
Veşnic, veşnic tot tânjeşte,
Căci stăpânu-i n'o 'ngrijeşte [2]).
Impăratul nostru-o vrea
Şi ne-a trimis după ea,
Ca să-i aducem mireasă
Să-i fie împărătească.
Şi-om face astă minune
Să se bucure o lume!..
Iar cea mare bucurie
Şi'n casa voastră să fie,
La anul şi la mulţi ani!
— Mânaţi, măi!
— Hăi! hăi! [3]).

Serafim Ionescu,
Fălticeni.

[1]) Trecerea noastră peste Carpaţi.
[2]) Aluzie la Transilvania.
[3]) Vezi «Nunta Neamului», act. II-a, Scena VII. pag. 79.

Politica satului

Nu mai merge! Acum după războiu «s'a schimbat boerul, nu e cum îl ştii». Iată-l pe ţăranul nostru în cele mai depline drepturi. De e ceva mai guraliv şi priceput, se poate întâmpla să fie ales «chiar deputat».

S'a dus vremea de altă dată, când era rob la boer, de-i muncea toată moşia pe nimica toată, când habar n'avea de cine îl conduce şi cine face legile.

Acum el face legile—adică el trimite, acolo unde trebuie, pe acei cari fac legile.

Acest drept: sufragiul universal—e bine venit şi în ţara noastră. Dar mult neajuns şi aduce. S'a încuibat patima politică şi la sate. Şi, să se ştie, această patimă e cea mai periculoasă, căci dela aceasta ia naştere alte patimi: *beţia, duşmănia, măreţia* şi câte altele ca: *răsbunarea* şi *calicia*.

Se înţelege să faci politică să-ţi dai votul aceluia care corespunde părerilor tale, să faci propagandă, să ţi dai părerea în dreapta şi stânga; dar nu se înţelege să faci acestea la cârciumă, să ceri votul prin câteva deca de ţuică, să bârfeşti, să duşmăneşti, să te ridici, să te răzbuni faţă de capetele ameţite, cari şi ei, în bună parte, îşi dau seama a doua zi că a ceasta n'a fost decât o *calicie*

Şi întâmplându-se astfel de mai multe ori—căci, slavă Domnului, alegeri sunt în fiecare an câte două trei şi la fiecare, cu o lună două înainte si în preajma lor, întrunirile nu mai contenesc—obiceiurile se înfiripează încetul cu încetul, încât vedem pe omul nostru cuminte şi cinstit de până acum, căpătat cu darul beţiei, al duşmăniei al răsbunării şi al caliciei.

Să se creadă că aşa e, căci nu se poate să nu se observe acest lucru, din moment ce orice partid îşi are clubul lui, la sate, la o cârciumă.

A fost sortit să se vadă capete sparte, omoruri, tinichea bătută adversarului şi câte altele din minunăţiile aduse de politica imediată de după războiu...

Aşa se prezintă politica la sate astăzi şi se vede că răul este al întregii ţări.

Prin *cultura* lui se va schimba, ca prin minune, macazul.

Să se siliască la acest adevăr—şi ţara ar trebui să facă mari sacrificii în această direcţie—căci nu-i câştig mai mare pentru o ţară, decât «*cultura poporului*» ei.

Is. N. Ene—Alexeni

Sfintele Sărbători

Bună dimineaţa la Moş Ajun! Ne daţi ori nu ne daţi? Bună dimineaţa! Bună dimineaţa! Ne daţi?

Se crapă de ziuă, străzile sunt pline de copii. Văzduhul e plin de glasul micilor copilaşi, care vestesc sosirea zilei de sărbătoare.

De mult foarte de mult, Dumnezeu ce însuşi s'a întrupat în carne şi oase, a luat asupra-şi toate suferinţele împreunate cu viaţa omenească, s'a umilit pe sine, ca să poată grăi rost la rost cu oamenii şi să pornească omenirea pe calea cea bună şi dreaptă.

De atunci şi până astăzi şi cât are să mai fie lumea îşi va reaminti minunata încarnaţiune a celui fără de trup.

Românul născocitor cum este el a făcut din încarnaţiune căciun, un moş bătrân cu barba albă ca zăpada ce acoperă câmpiile şi dealurile în ziua sărbătorii.

Şi dacă moş e Crăciun, tot moş poate să fie şi Ajun, vestitorul sosirii lui.

«Bună dimineaţa la Moş Ajun!».

Gerul e aspru, vântul taie ca briciul, zăpada scârţie sub picioare, dar pe bieţii copilaşi nimic nu-i face mai fericiţi, căci e frumos în revărsatul zorilor de ziuă; frumos e cântecul cocoşilor lătratul câinilor şi mare lucru să fii între cei dintâi pe sub ferestre, urând pe la vecini şi rude, sosirea lui Moş Ajun. Pe înserate copiii cu icoana trec păşind pragul fiecăruia şi toţi se iau la întrecere: colindătorii irozii şi purtătorii de stea.

E lucru mare şi frumos! Cu cât neastâmpăr aşteaptă bieţii copii pe Moş Crăciun, îl aşteaptă cu neastâmpăr şi îl petrec pe nesimţite.

Dar nu e numai crăciunul: mai e încă anul nou ziua Sf. Vasile şi Bobotează.

La sfârşitul anului pornesc copiii cu biciuri şi clopoţele de parcă n'ar fi toiul iernii şi plesnesc şi biciuesc şi sună mereu din clopoţei încât stârnesc toţi câinii de prin—prejur. Din nou pe înserate pleacă ţiganii cuun cap de porc pus pe o tavă gătit cu tot felul de zorzoane. E Vasilca. Părinţii împart daruri la copii, ca veseli şi voioşi să intre în anul nou.

Apoi dis de dimineaţă, până ce nu s'a luminat de ziuă:

Sorcova vesela! peste vară primăvară să trăiţi să îmbătrâniţi ca un măr, ca un păr, ca un fir de trandafir...

Acum e rândul copilaşilor care pleacă cu sorcove frumoase să sorcovească mai întâi pe părinţi, rude şi prieteni şi pe toţi călătorii pe care-i întâlnesc.

Sfintele sărbători, multe bucurii şi multă veselie să ne aducă şi azi, ca 'ntodeauna.

Iosefina Pr. Palanca

Din neajunsurile şcoalei

Aş putea, sub acest titlu cuprinzător a multe, să scriu de pildă despre: «proasta salarizare a învăţătorilor, «neajunsurile în ceeace priveşte înaintările», etc., chestiuni de ordin material; dar nici prin gând nu mi-ar fi trecut vreodată ca sub un astfel de titlu, să scriu cele ce urmează. Faptul simplu ca aparenţă desvălue o mentalitate aparte, desprinsă din cuerul unuia certat cu logica cugetare. Iată-l în toată amploarea şi savoarea specifică:

Un domn, sub un nume terminat cu «escu», deci banal, găseşte de a sa datorie ca să atragă atenţia unei învăţătoare, asupra felului cum trebue să se poarte cu băeţelul lui, elev în cl. I-a. E mult mai interesant să transcriu câteva fragmente din scrisoarea trimisă nouă.

Cu naivitate copilărească:

«Cred că vă mirâ acest mic bileţel şi totodată vă «face curioasă să aflaţi dela cine e»...

Prin comparaţie: «Dv. aţi învăţat şcoala de frică» ?..

Dezolat: «Se vede că n'aţi dat oare care atenţie Psihologiei, care are un mare rol în viaţă»...

Iată-te învăţător, certat cu psihologia, pedagogia, deci neînstare, după debila concepţie a suscitatului domn, să-i creşti copilul, debil şi anonrmal ca şi tatăl său. Ce ziceţi, nu-i, curios? Dar câtă durere nu ascunde pentru învăţătorul ameninţat astfel!

Nu te supără prostia, cât tendinţa ei de afirmare.

La timpuri noi, oameni noi.

G. I. Balaciu

Coltul gospodarului.

Invăţături şi sfaturi

Hrănirea vacilor a făta. Vacile a făta nu e bine să fie hrănite cu nutreţuri, din care trebue să dai mult pentru-ca să se aleagă vita cu ceva din el, pentrucă stomacul umflat mult cu nutreţ, apasă pe viţelul ce e în formaţie, în pântecele vacii.

Ea din potrivă trebue să aiba hrană bună şi substanţială, fiindcă hrăneşte şi viţelul din ea. Nu-i ertat să i se dea nutreţ mucezit, căci uşor se poate întâmpla să lepede. Nici apa, din cale afară de rece nu le prieşte. Cu astfel de vaci trebue umblat domol blând, şi cu binele. Să nu o mai mulgem 5—6 săptămâni înainte de fatare. Pe lângă fân bun, să le dăm şi ceva nutreţ măcinat mare, (urluit). Otava şi nutreţul înăcrit nu este potrivit pentru vacile a făta.

Când aveţi de a face cu vaci, care nu slobod laptele la muls, apăsaţi ţeapăn, cu vârful degetelor, timp de o minută, pe şira spinării, dinaintea şoldurilor, şi îm dict va lăsa să i se mulgă tot laptele ascuns.

Lapte curat: Ca să ştim dacă într'un lapte s'a pus sau nu apă, fără să constatăm acest lucru cu anumite instrumente, n'avem decât să turnăm o picătură pe unghia degetului cel mare. Dacă picătura s'a risipit, atunci are apă. Se mai poate proceda şi astfel; se bagă înăuntrul laptelui un ac curat cu cârlig: dacă se iea de cârlig o picătură, înseamnă că are apă. Dacă nu se iea, e curat.

Cesălatul—Pe pielea animalelor se găsesc numeroase găurele (pori) prin care se revarsă din trup sudoarea atât de bogată în materii netrebuincioase. In piele se mai află o sumedenie de ghinduri care revarsă un fel de ulei, destinat a unge pielea şi a o face moale şi vânjoasă. Să nu uităm: pielea se reînoieşte şi mereu se despoaie în formă de mătreaţă care trebue înlăturată prin ţesală şi perie. Rămânând murdăriile lipite de piele, numeroasele găurele (pori) se astupă, sudoarea şi uleiul amintit, nu pot răsbate deajuns, aşa că pelea se învârtoşeşte şi uneori se îmbolnăveşte cu trup cu tot. Singura scăpare este ţesălatu-periatul şi spălatul animalul lui de mai multe ori.

Diarea la oi. La ţară unde nu poţi găsi medicamente, nu există nimic mai bun în contra acestei boale a oilor, câinilor porcilor etc. decât cafeaua de ghindă de stejar. Luaţi ghindă, o prăjiţi ca pe cafea şi apoi o râşniţi sau o pisaţi bine. Pentru a o bea se fierbe 2 linguri de cafea de ghindă într'o jumătate oca apă, şi răcită se dă dimineaţa jumătate, după amiază cealaltă jumătate. Pentru câine 2 linguriţe pe zi. Animalele se ţin sub acoperiş la umbră şi uscăciune, nu in ploaie şi noroi. Şi pentru copii, nimic nu e mai bun decât cafeaua de ghindă când are multă eşire afară.

Contra degerăturilor. Degerăturile atat de dese iarna, se pot tămădui ungându-le odată pe zi cu următoarea soluţie:

Glicerină 30 grame,

Acid Tanic 3 grame — amestecat.

După ce se unge partea degerată, se înfăşoară în vata fenicată,

Medicamentul, e eftin şi foarte bun. Il găsiţi la farmacii.

I. Gh. L.

Rasa de cai pur sânge englez

Istoricul ei

Din cele mai vechi timpuri, Anglia a fost renumită în cai, şi aceasta datorită condiţiunilor favorabile de climă, sol dar mai ales pasiunii născută a Englezului pentru asemenea ocupaţiune, pasiune călăuzită de cunoştinţi raţionale de creştere, selecţiune, alimentaţiune, gimnastică funcţională etc. Se mai adaogă că în această ţară, caii au format un obiect de distracţie, fiind întrebuinţat la curse şi deci fiecare ţinea, având în vedere şi câştigurile frumoase, să aibă cei mai buni cai.

In felul acesta s'au format, mai ales, cel mai bun cal de *pur sângele englez.*

Istoria formarei acestei rase e destul de lungă. Inceputurile ei datează de prin secolul XVII-lea şi iată cum:

De pe timpul lui Henrich al VIII-lea, începe să se desvolte la societatea engleză, gustul pentru curse. Insăşi regele era mai mare amator şi ţinea cai în acest scop. Tendinţa era să se formeze cai de curse, adică cai de vază. Toate sforţările se îndreptară în această direcţie. Caii indigeni, necorespunzând, începura a se aduce cai străini. In 1616 regele Isac I iu aduse, se pare, primul cal arab dar se comportă prost la curse.

In urmă, Carol II-lea (1660 — 1685) favorizează importul de cai orientali. El cumpără mai mulţi armăsari şi epe din Maroc. Aceste numite «*epe regale*» unele erau de rasă arabă, alte provenite din diferite altele rase.

Din aceste epe au eşit foarte buni cai de curse, 50 din aceste «*epe regale*» se consideră c'au format începutul liniei moderne a pur sângelui englez.

Linia paternă începe cu 3 armăsari celebri: *Byrly Ture Darly arabin şi Godul phim arabin, Byerly Turc*, a fost întrodus în Irlanda din ţinuturile Dunărene (probabil de origină românească) de către un căpitan în 1689. A lăsat o mulţime de urmaşi de curse. Darley-arabean este unul din cei mai celebri armăsari. A fost cumpărat în 1712 şi a dus în Anglia la 1831. El provine din Tunis şi a fost găsit la un sacagiu în Paris şi dus apoi în Anglia la herghelia lordului Godolphim ca armăsar de încercare. In una din zile, o iapă arabă neprimind armăsarul respectiv, a vândut-o acestuia. Produsul eşit a fos considerat ca cel mai bun cal de curse. Astfel a fost remarcat acest armăsar. El a jucat un rol, foarte mare în formare a pur sângelui englez. Aceşti trei armăsari în special ocupaţi cu produşii, din cele 50 epe regale au dat naştere, au dat produşi cari fură crescuţi în consănguinitate (în familie) şi apoi încrucişaţi mai departe.

La toate acestea se adaugă o selecţiune riguroasă o alimentaţune raţională şi o gimnastică funcţională apropiată.

Urmaşii acestor trei armăsari, sunt pur sângele englez. Unul din cei mai buni şi mai celebri au fost Eclips (după mamă din Gadolphim, după tată din Darley).

Pur sângele englez, s'a întrodus mai în toate rasele din toate ţările, fie pentru a se creşte în rasă pură (curată) fie pentru îmbunătăţirea altor rase, jucând un mare rol. Reuşeşte or unde, cu condiţiunea să fie bine hrănit şi îngrijit.

Ion Gh. Lucescu

Degenerarea rasei din cauza alcoolismului

Sunt mai bine de 50 ani de când filoxera a stricat viile din România, din acest timp s'a înlocuit băutura cu deosebire în poporul muncitor cu rachiu fără a intra în discuţiunile calităţii lui, tot din acel timp au început înmulţirea fabricilor de alcool — (velniţele), care astăzi sunt atâtea cât cârciume erau în toată România pe acel timp,

In războiul Româno-Turc din 1877 locuitorii şi soldaţii Români din toată România, şi cu deosebire în judeţul Falciu (Huşi) precum şi din alte judeţe mai cu seamă la cele din munte ca judeţul Neamţ, Bacau, Vâlcea Buzau etc., erau nişte figuri voinici frumoşi, spătoşi cu brazii, era generaţia regimului vinurilor dar după aceasta perioadă de timp nu s'a mai găsit cu belşug vinurile şi au început a se înlocui cu bauturile alcoolice făcute din spirt cu apă sau basamac, apoi ţuica nu se prea cunoştea bine şi nu se folosi mult de dânsa; după această perioadă obiceiul băuturii alcoolice ia proporţii mai întinse, când se dădea şi, soldaţilor activi la front porţiunea de rachiu reglementară, şi deci devenia la modă şi pentru lumea civilă în societate a bea ţuică sau rachiu înainte de masă.

Consecinţele răspândirii alcoolului aşa de repede au contribuit ca în recrutările de la contigentele 1880 până la 1903—1905, abea se putea recruta 5% din cei prezentaţi în acele judeţe viticole şi judeţe de munte, şi cei ce se prezentau erau mici pipernicîţi precum sunt azi şi în Ardeal judeţul Maramureş, Solnoc-Dobâca, unde la recrutare n'au dat nici 5% iar în judeţ sunt 7 fabrici de alcool; tot astfel în comuna Văscău cu 700 locuitori sunt 17 cârciume, etc. Aceste generaţiuni sunt generaţiunile alcoolului.

Este bine constatat şi stabilit că analfabetizmul în majoritate este consecinţa alcoolizmului deci din punctul de vedere intelectual, percepţiunea, sârguinţa, către învăţătura se deosebeşte: acelor generaţiuni vechi le plăceau ocupaţiunile intelectuale, relaţiunile lor erau mai întemeiate judecată, şi cu măsuri higienice şi nu erau pripite senzaţionale şi periculoase cum sunt cele de după războiul mondial.

Această stare psiho-socială este tot datorată consecinţelor alcoolice.

Am căutat să fac o anchetă de ocaziune de convorbiri cu corpul didactic începând cu învăţătorii, apoi institutorii, şi în urmă liceile şi şcolile secundare întrebându-i *care este deosebirea şi dacă este între elevii şcolarilor rurali, urbani şi de liceu de înainte de razboiul 1916 şi după r ă z b o i u.* La a c e a s t a întrebare mi s'a afirmat aproape cu certitudine că *deosebirea este mare asupra percepţiunei şi a concepţiunilor generaţiei de atunci şi cea de astăzi.*

Atât războiul din 1912—1913 precum şi cel din 1916—1918 a contribuit mult la zdruncinarea sistemului nervos, la toate etăţile şi la ambele sexe, sistemul nervos din întregul organism suferea din cauza lipsei elementelor constitutive a hranei unui corp sănătos, şi chiar din acele elemente hrănitoare corpului găsite în consumaţie erau şi sunt falşificate cum sunt şi astăzi, erau insuficiente şi au preparat un organism slab, susceptibil şi uşor de a degenera înalte boale distrugătoare cu deschilibrare nervoase, şi diferenţă între generaţia din înainte de razboiu şi cele de după razboiu cum e (tuberculoza pulmonară împuţinarea născuţilor, freqvenţa avorturilor şi înmulţirea prostituţiei).

Toate aceste împrejurări au preparat generaţia tinerilor de astăzi şi pe cele viitoare încă cel puţin 10 ani şi ne-au adus la un pericol *Psiho social* de astăzi şi care consta în următoarele puncte şi anume:

1) Se observă că de câţiva ani încoace generaţiile tinere sunt de o susceptibilitate nervoasă (sau desechilibrare) aşa de puternică până la *paroxism*, adică dacă se contrariaza ceva mai mult în apucăturile şi voinţa lor atunci el devine violent sau susceptibil a face o crimă imediat ori se sinucide. Se observă că atât crimele şi sinuciderile se fac în majoritate de oameni tineri precoci de la etatea de 8—20 ani şi sunt descendenţii generaţiei vechi alcoolice adică din părinţii şi bunicii lor.

2) Tot în acest timp, de câţiva ani, se mai constată că copii precoci analfabetici, au înmulţit *vagabondajul, prostituţia şi furturile*, sunt cele mai ingenioase mijloace, şi formează bande cu scopuri criminale, dar ceeace este mai îngrijitor pentru societate este precocitatea elevilor din şcoală în scopuri rele, căci până în anii de faţă nu s'a pomenit ca elevi de liceu să se întovărăşească în scopuri de furt, de a fura cataloagele de la liceul respectiv, să falşifi e certificate şi diplome de bacalaureat etc., şi că nu au cel mai mic respect de profesori şi bătrâni din societate, ameninţând cu bătaja pe profesorii lor. Cred că această stare se mai datorează şi lipsei celor 7 ani de acasă ca continuare a celor din anii din şcolile primare, unde sau ridicat profesorilor ori ce fel de pedeapsă corporală sau executare de sancţiuni la şcoală.

Această stare îngrijitoare socială este rezultatul **degenerării rasei** din cauza alcoolismului îndepărtat din ascendenţii eriditari, şi care au trecut neobservată şi că nici un guvern nu a fost sezizat a vedea starea de degenerare ca să ia măsuri în consecinţă.

Pentru a proba această stare de degenerare reamintesc că în Bucovina a fost *neamul Hutanilor de origină Dacică*, astăzi sunt cei mai degeneraţi şi săraci locuitori.

De asemenea voiu arăta prostituţia printre copii minori din Timişoara cazuri senzaţionale şi anchete făcute de autorităţile administrative şi medico-sanitare printre copii fete şi băieţi între 13—16 ani, între fraţi şi surori din cauza promiscuităţii sociale deschisă de ziarul «Curentul» în 625/929.

Arestarea unei bande de spărgători minori, ei fură bijuterii în valoare de milioane. şi anume:

Acum câteva zile s'a prezentat la poliţia Capitalei d-na Sofia Tomescu din str, Caragiale 33 şi a reclamat că fiind plecată în provincie la înapoiere a găsit locuinţa sa devalizată de hoţi. I s'a furat bani, haine, în valoare de Lei 500 000.

Comisarii şi inspectorii ducându-se la faţa locului au găsit pe casa de bani amprentele foarte vizibile ale hoţilor. Cerând concursul serviciului de identificare de la siguranţa generală au sosit la locuinţa d nei Tomescu şi au procedat la fotografierea şi *copierea amprentelor.*

Toţi hoţii arestaţi de poliţia capitalei, erau trimişi la siguranţă spre a li se lua amprentele digitale şi ale compara cu acele luate de pe casa de bani. In cele din urmă a fost trimis impreună cu alţi hoţi şi minorul Florea Tomescu, bănuit a fi autorul a mai multor furturi. La serviciul de indentificare s'a stabilit precis că amprentele de pe casa de bani a d-nei Tomescu erau identice cu ale minorului Florea Tomescu.

Adus din nou la Prefectură n'a mai tăgăduit şi a declarat că este autorul furtului şi că a avut complici pe minorii Gheorghe Marinescu, pe Ion M. Gaju, zis Ciungu şi Edward Faidnic şi că tot ei au mai făcut şi alte furturi săvârşite la d-na Maria Vlădoi nu din str, Sfinţii Voievozi 33, confirmându se şi această hoţie.

Se mai demonstrează că astăzi sunt în ţara Românească 53 mii de cârciume, şi 60% din crimele de la sate sunt făcute în stare de beţie, iar 25% din recruţii judeţelor ce fabrică ţuica precum Prahova, Dâmboviţa, Muscel sunt respinşi ca neapţi pentru serviciul militar, iar 40% sunt din bolnavii spitalelor care sufăr de accidente provenite din cauza alcoolismului, 50% din copii beţivilor mor din frageda copilărie iar cei rămaşi sunt degeneraţi epileptici, tâmpiţi, nebuni cercetatori şi vagabonzi cu prostituate (vezi ziarul «Curentul» 156/929).

In România trenurile deraiază se ciocnecc şi nu pot pleca din staţie din cauza personalului de serviciu aflat în stare de beţie, asemenea automobilele asasine conduse de şoferi beţi (Curentul 156/929).

Dl. Profes. Doctorul Obreja şeful spitalului de alienaţi susţine că se consumă 100 de litri de alcool pe capul de locuitori şi 70.000.000 de zile pierdute pe an sau pierderea a şapte miliarde de lei pe an din cauza alcoolismului.

Efectele dezastroase ale alcoolismului sunt aşa de mari directe şi indirecte a acestei plăci sociale că sunt în proporţie de a întrece efectele cauzate de suma tuturor boalelor la un loc, şi amară ironie, că pe când celelalte boale cu care luptăm vin de afară, microbieni, sau de la alţii, boala alcoolismului ne-o provocăm noi înşine şi pericolul cel mare pentru viitorul unui popor devine atunci când populaţia şi cârmuitori astăzi, sau obişnuit cu un rău fie el cât de grav şi nu mai sunt în stare să raţioneze.

Acesta este tristul adevăr, în această nenorocită faţă a ajuns România ca şi peile roşii în America.

Cum copiii minori ca probă de degenerare fură de la părinţi bani şi băuturi ca apoi să facă chefuri şi beţii (caracter precis al alcoolismului de a fura) moravurile beţiei nici odată nu pot fi corectate sau reformate prin legi, iată dar pentru ce susţin şi combat alcoolismul prin *Edacaţia Socială.*

Doctorul Fere şi alţii au experimentat cu alcool care este atât de pătrunzător în corpul omului, încât vatămă chiar şi părţile destinate **procreaţiunii** sau pruncilor viitori, atacă celule *seminale.* Aşa o experienţă făcută asupra ouălor în timpul clocirii expuse vaporilor de alcool face să scoată mulţi *pui slabi. monştri* stârpituri sau chiar morţi, asemenea la oameni, copiii alcoolicilor sunt rahitici, hidrocefali idioţi, epileptici, scrofuloşi şi tuberculoşi. Aceasta e cauza că mortalitatea este enormă în prima copilărie la cei dintâiu doi ani.

Dacă acum 2—3 ani s'a auzit din vârful piramidei sociale la senat, glasul unei persoane cu greutate morală vorbind de un pericol social, alcoolismul, au fost discursuri pegagogice fără a se lua vre-o măsură executivă de guvernele care sau succedat.

Ca probă vine întrebarea unde sunt conferenţiarii, propagandişti antialcoolici trimiş în ţară să arate pericolele sociale?

Unde sunt conferinţele preparate în acest scop pentru propaganda?

Ce a făcut Ministerul Sănătăţii acel al Instrucţiunii al Cultelor în acest scop? Şi câţi bani sau cheltuit? Ce lucrări sau făcut în acest scop? Nu se văd. Ba s'a făcut ceva grav de tot că s'a dat un premiu de câteva zeci de mii de lei Ministerului Sănătăţii unui învaţător Rural care a scris tuberculoza pulmonară şi nu a găsit nici un doctor în medicină în toată ţara Românească, sau orice altă persoană literară să scrie despre tuberculoză.

Doctorul Gr. Nicolau

pensionar

fost medic şef de spital, medic primar de judeţ, apoi inspector sanitar balniar.

Str. Tunari Nr. 27

Bucureşti.

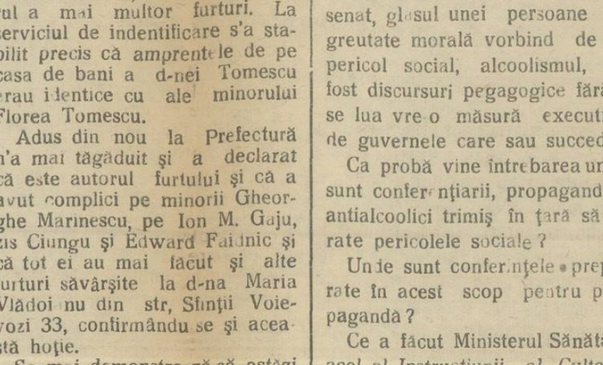

O casă ţărănească.

Serbarea Pomului de Crăciun

Cronica Militară

Despre Duel

de D. Locot.-Colonel Emanoil Boteanu din Cavalerie.

Urmare din Nr. 297.

Ţin să se păstreze onoarea corpului pe care îl comand, şi să se omoare când este cineva pe teren. Ofiţerii rămaseră toţi înmărmuriţi de aceste cuvinte pronunţate cu un ton atât de sever, adică într'un chip cu totul altfel de cum erau obişnuiţi de la vechiul lor Colonel.

Doi militari, tineri, şi plini de ardoare şi curagiu, nu avură trebuinţa de a fi mai mult escitaţi înaintea steagului lor. A doua zi o nouă întâlnire avu loc, în urma căreia căpitanul Richard fu adus străpuns dintr'o parte în alta acasă şi fu silit să păstreze patul 2 luni.

In timpul acestui interval, mai multe neînţelegeri se iviră între ofiţerii regimentului, care solicitară pe rând permisiunea de a se bate. Colonelul fără a se explica într'un mod pozitiv, ruga pe adversari să mai aştepte puţin promiţându le a le da pe rând permisiunea cerută. Chiar cel mai nerăbdător trebuia să se supue acestei decisiuni.

In fine, Richard vindecat puţin face câteva plimbări, sprijinit pe braţu amicului său Armand, care îl servia într'un mod fidel.

Chiar dela întâia eşire printr'o întâmplare hasardoasă şi abil preparată fără nici o îndoială, cei doi tineri Căpitani se găsesc în faţa Colonelului.

A! Iată vă D-lor, sunt încântat de a vă revedea, arătând o agreabilă surpriză şi pentru că Căpitanul Richard se ţine pe picioare veţi căuta a termina această afacere care datează de mult timp, nu-i aşa? Cei doi tineri nu putură să-şi menţină mirarea. Colonelul însă cu un aer satisfăcător frecându-şi mâinele, le zise din nou:

— Veţi face astfel ca să sfârşiţi de astă dată. Duelul care îmbătrâneşte, nu valorează nimic. Pe timpul meu se expedia mai repede şi fără reflexie pe lumea cealaltă, vă veţi bate mâine nu e aşa?

— Dar !!! D-le Colonel! zise Armand cu o voce timidă, camaradul nu şi-a recăpătat încă forţele sale...

Când cineva se plimbă, nu este mai puţin obositor şi nu trebue să lăsăm nedecisă marea chestiune a duelului D-strâ. Cei doi căpitani se luară de mână şi se priviră în faţă cu tristeţă. Colonelul voi să şi ascundă emoţia sa care deborda fără voie, îi părăsi, zicându le cu vocea imperativă, ca şi cum ai fi dat o comandă înaintea frontului.

— D-lor! Mi-ar părea rău să vă iau la amândoi epoletele şi pentru a nu mă constrânge la acest pas, trebue să nu întâlnesc în lume de cât unul din D-strâ. Aceste cuvinte nu dau mult de gândit militarilor geloşi mai întâi de toate de uniforma lor. Toţi ofiţerii regimentului blamară stăruinţa şi severitatea Colonelului, fără a înţelege însă motivul, care îl conducea la aceasta.

Repriza din urmă fu mai teribilă. Cei doi adversari veniră împreună la randez-vous, ţinându-se de mână frăţeşte şi în termenii cei mai mari de intimitate se sărutară, se desbrăcară şi-şi încrucişară spadele.

Abilitatea lor în scrimă era perfect egală, căci eşise din aceiaşi academie, unde avusese acelaş profesor, afară de aceasta îşi cunoşteau jocurile lor, deci nu se putea aştepta la nici o flută necunoscută, ceia ce se ştie că este de o importanţă capitală într'un asalt.

Cu toate acestea Armand menaja pe Richard, a cărei ultimă rană vindecată nu producea un mare rău, făcându-l să se lupte moale şi să osteneească lesne. Martorii observară că se ostenesc în zadar şi că fiecare caută de a nu şi aduce o tristă victorie. Ii îndeamnă cu toate acestea să lupte repede înainte. Atunci aceşti bravi luptători, ascultători de vocea martorilor, cărora trebuia să se supună, se asvârliră odată fără să caute să se lovească sau să pareze loviturile lor, unul în altul lăsându-se mai mult în voia soartei de cât în a adresei lor. Ei pricepură ce trebue să facă şi în fericirea mutuală cazură amândoi unul lângă altul lipsiţi de sentimente.

Mânele lor părăsind mânerele armelor, se căutau pentru a se strânge cu mândreţe.

Armand rămase mort pe câmp Richard lovit, cu pieptul alături cu vechea lovitură, era într'o stare disperată. Acest teribil eveniment puse regimentul în cea mai mare consternare. Doliul era zugrăvit pe toate feţele. Seara Colonelul adună ofiţerii regimentului şi se adresa în particular celor care mai ceruse voie a se bate, zicând:

— D lor aţi binevoit a ceda plăcerii mele, pentru a vă lichida micile D-strâ afaceri: vă mulţumesc.

— Mie nu mi-a plăcut să am două certuri de odată la corp, căci aceasta aduce confuziune şi vătămarea în serviciu: acum afacerea căpitanilor Richard şi Armand fiind terminată sunt gata a da o nouă permisiune.., numai să se ştie că acei cari vor eşi pe teren trebue să-şi amintească că duelul la moarte este de rigoare şi că dacă vre-unul din adversari nu este mort la cea dintâi întâlnire trebue să reînceapă, până va obţine aceasta. Am în această privinţă principiile mele învincibile de care nu mă voi despărţi nici odată şi pe care voesc să le adoptaţi şi D-strâ.

Ofiţerii salutară respectoşi, apoi se retraseră în tăcere, fără ca nici unul dintrânşii să mai ceară permisiunea care cu toate acestea se obţine cu foarte multă graţiozitate.

Orice colonel care ar proceda astăzi altfel, ar deveni obiectul unei blamări generale, ar fi tratat de crud, neuman, de criminal etc., cu toate acestea acela a fost silit să facă astfel căci promisese Regelui şi în adevăr procedeul său l'a făcut să-şi ajungă scopul, mai cu seamă în Franţa unde spiritele se aprind foarte repede.

Se zice chiar că Germanii se bat cu Inişte, Olandezii cu sânge rece, Italienii cu pasiune, iar Francezul precum bea, mănâncă, doarme şi îndeplineşte funcţiunile ordinare ale vieţei tot aşa se bate de bine.

Insultele deşi numeroase totuşi sunt clasate ca şi articolele de lege, unele din ele nu pot fi nici odată ertate, altele reclamă numai o răsbunare iată însă un exemplu pentru cel dintâi caz.

Lt. Colonel Em. Boteanu.
din Cavalerie.

Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului“

Plângerea unui bun Creștin

Subsemnatul Ilie Rădulescu din comuna Grindu Jud. Ialomița, de meserie croitor având firmă înregistrată la Tribunalul din Călărași sub Nr. 114 din 1926, înscrisă și la cameră de industrie și Comerț sub Nr. 74 de naționalitate român, mă bucur de toate drepturile. In războiul mondial mi am făcut datoria, apoi sânt înproprietărit după legea agrară cu un ha. pământ. mă supun și m'am supus legilor țării și Bisericii, iar la nevoie sânt gata a mi da sufletul jertfă pentru ele.

In Comuna mea, ca în toate celelalte, este perceptor fiscal d «Valeriu Ghica. Din cursul anului 1928, am lucrat feciorului dumnealui care este în Școala Militară Chișinău câte ceva din nou și reparații, iar în cursul acestui an 1929, am lucrat atât feciorului cât și d-lui Perceptor, făcându-se un cont de 930 lei, prețuri destul de moderate. Având și eu o mare nevoie de bani, în ziua de 20 Sept. 1929, după cum m'am dus la mai mulți mușterii după datorii, m'am dus și la dl. Perceptor. Dar din întâmplare nu era nimeni acasă decât o fetiță de 10 ani, servitoare. Eu am făcut cum a vrut bunul Dumnezeu și mi-am adunat banii ce-mi trebuiau, așa că în ziua de 23 Sept. a. c. i am trimis dlui Plut. Major Radu Răducanu din Hotin suma de 3000 lei, ce-i datoram. Tot în ziua de 23 Sept., seara ducându-mă la Primărie pentru corespondență, d. Perceptor Valeriu Ghica cum mă văzu mă chemă înlăuntru și fără nici o discuție, cu o prezență revoltătoare, m'a amenințat cu fel de fel de vorbe și amenințări brute: «Că bani îmi trebue mie» ? să mai am curajul să mă mai duc după bani că mi arată bani și socoteală și câte și mai câte. La acestea toate a fost de față și agentul dumnealui d. Toma Avram. După cele arătate mai sus, n'am mai avut curajul, să mi mai cer munca mea și am chemat la mine acasă pe d. învățător Teodor Ionescu și i am povestit pățania mea, tot odată l-am rugat să se ducă la D l Perceptor să-i comunice dorința mea, adică să-și retragă vorbele și să mi plătească, până nu intru pe calea judecății.

Răspunsul a fost astfel: Dumnealui nu recunoaște nimic și dacă am ceva, să l dau judecății. La câteva zile vine prin sat Dl. Prefect de Ialomița și prin o petiție i-am arătat cazul. Dl. Prefect fiind trecător prin sat, a delegat pe dl. Director al școalei Manole Ștefan, ca în numele dumnealui să-l roage pe dl. Perceptor, a-și retrage vorbele și a-mi plăti. Răspuns l a fost ca cel dintâi. Dacă am ceva cu el, să l dau judecății că nu recunoaște nimic. Apoi am chemat și pe preotul nostru i am spus și Sf.-sale pățania mea, tot odată rugându-l să se ducă la dl. Perceptor tot pentru pace. Părintele s'a dus, dar găsindu-l supărat n'a avut curajul să-i spue. Văzându-mă cu munca pierdută și insultat, îndeplinind și cuvintele din Sf. Evanghelie: Matei Cap. 18 Stih. 15—18 unde zice, «Și de ți va greși ție fratele tău mergi și-l mustră, iar de nu te va asculta mai ia împreună cu tine încă pe unul sau doi, ca prin gura a doi sau trei martori să stea tot graiul; iar de nu-i va asculta pe ei, supune-l Soborului, și de nu asculta nici de Sobor să-ți fie ție un păgân și vrăjmaș.

L'am dat judecății pe dl. Perceptor și am avut procesul de insultă la 25 Noemvrie c. și s'a amânat la 25 Ianuarie 1930; iar în ziua de 26 N vrie c. am avut procesul pentru plata datoriei, ce s'a amânat la 16 Ianuarie 1930.

Afară de acestea arătate mai sus, am mai făcut o petiție la Ministerul Muncii și alta la Ministerul de Finanțe trimise recomandate, de a căror soartă nu știu nimic.

Astăzi fiind Sf. Nicolae m'am gândit ca'n numele Sfântului să dau ocazie de pace între mine și dl. Perceptor Valeriu Ghica și am trimis al patrulea martor pe locuitorul fruntaș Alexandru Nițu ca să-i comunice d-lui Perceptor să vină la mine să se socotească să-și retragă vorbele și să-mi plătească.

Răspunsul l-a dat tot ca'nainte. Acum am făcut și eu ca Pilat din Sf. Evanghelie, care și a spălat mâinele și a zis: «Nevinovat sunt de sângele acestui drept voi veți vedea». Acum și eu în numele Domnului Nostru Iisus Hristos, nădăjduesc că plângerea mea va fi ascultată și aș dori o anchetă a fața locului, printr'o persoană necunoscută, ca să se cunoască adevărul.

In situația mea mai sunt și alți meseriași, muncitori și locuitori, așa că azi sunt în proces aproape 70 inși cu perceptorul, iar alții așteaptă cu nerăbdare, ca dacă nu au dreptate dela mai marii legilor, vor avea dela Dumnezeu vreodată.

Ilie Rădulescu, Croitor

Com. Grindu, Jud. Ialomița

Răvaș Babei Vișa

Concursurile de frumusețe. Ce s'ar putea face cu acești bani ?

Dragă Mătușică,

Nu fii supărată pe mine, că-ți scriu, cu rugămintea de a-mi răspunde ce crezi D-ta despre Misse.

Am cetit în ziarul «Universul», că se alege din nou cea mai frumoasă fată, din România pe anul 1930 și va primi ca premiu 3 milioane 300 mii lei.

Misse România se va duce prin țări străine, pe cheltuiala comitetului organizator. Și anul acesta s'a ales Miss România și s'a cheltuit destul cu ea atât aici în țară cât și în străinătate. Apoi dacă am adăoga la toate acestea darurile ce le a primit?

Stau bună mătușă și mă întreb: Pentru ce se fac toate aceste cheltueli? Ce folos au adus țării aceste Misse? Câți nenorociți au ajutat ele, acum când au de toate? Câte inimi au făcut să salte de bucurie, când prin ajutorul lor au salvat copiii din ghiarele morții?

La câți copii au dat pâinea de toate zilele și un cuvânt bun în locul mamei, care din nenorocire a plecat prea de timpuriu de lângă ei, pentrucă n'a avut cine să o îngrijească? Câte bordeie au vizitat Missele, în care bunica înghețată de frig, lângă nepoții săi, împletind la o dantelă pe care să o vândă pe nimic trecătorilor, spre a cumpăra o cojiță de pâine copilașilor flămânzi?

Ce au făcut aceste schimonosituri de ființe acum când sânt bogate? Eu nu știu; nu am auzit, n'am văzut scris nicăieri să fi făcut vre o binefacere.

Iată ce ne povestește un domn cu numele Gr. Romanescu-Giorno în ziarrul «Glasul Monahilor" din 24 Noemvrie, într'un articol cu titlul «Insemnări»,

«Acum câteva zile înaintam cu pași repezi pe una din străzile mărginașe ale capitalei, când privirea îmi fu atrasă de zidul înconjurător al cimitirului Bellu, marele oraș al celor dispăruți. Intrai. Ultimile frunze îngălbenite upeau din când în când tăcerea prin căderea lor, trădând sfârșitul toamnei înaintea și apropierea fulgilor binefăcători al iernii. Mergeam agale pe una din aleile principale cercetând cu deamănuntul mormintele care mai de care mai frumoase împodobite cu monumente impunătoare. In cele din urmă auzii un suspin înfundat ieșit desigur din pieptul unui desnădăjduit, însoțit de vaete prelungi atât de carateristice oricărui cimitir. Chiar la spatele meu, un copil sta în genunchi pe pământul încă moale al unui mormânt, acoperit în întregime de flori. Cu capul sprijinit în mâini murmura o nesfârșită rugăciune... Pe cine plângi copile, îl întrebai, atingându-i ușor umărul. Pe mama, îmi răspunse, în acelaș timp arătându-mi crucea, în spasmul unui nou suspin. Cetii și recitii cuvintele scrise repetând în gând cei «28 ani» pe care îi trăise acea ființă atât de dragă acestui copil. De unde ești?... Stau în apropiere la o mătușă a mea care mă îngrijește ot așa de bine ca și mama. Pe tata nu-l cunosc. Mi s'a spus că era frumos și bun, dar a plecat departe de unde n'are să se mai întoarcă, lăsând pe mama singură. Iată că acum mi au luat și pe mama, au adus o aici pentru totdeauna, de unde n'am s'o mai văd.

Ce mult mă iubea mama... veghea neîncetat la căpătâiul meu, adormiam pe brațele ei cu gândul la ... frumoși. Nici nu-mi vine să cred că n'am s'o mai văd. Dacă m'ar lăsa mătușa mea, toată ziua aș sta aici să plâng pe mormântul ei»...

Văzând acum cuprinsul acesta ne spunem: Oare n'ar fi mai bine ca acești bani să fie întrebuințați la fapte de milostenie la acești săraci? N'ar fi bine să se ajute cu aceste milioane azilele, care nu mai primesc pe nimeni în ele din lipsă de fonduri?

Iată deci ce s'ar putea face cu acești bani, nu a se arunca în vânt fără nici un folos.

Ce merit au aceste fete? Nici unul. Nici creștere bună, nici situație frumoasă în societate, dar nici școală n'au unele din ele.

Dar zicem și alta: Ce vină au aceste făpturi așa de simple, de reduse? Vina e a acelora care scornesc astfel de concursuri, și a părinților care le dă voe la desmăț. Deci cred că de aici pornește răul care trebuie îndreptat.

Acuma, rămâne să vedem ce părere ai și d-ta mătușă Vișo despre aceste porniri desmățate și măsurile cu folos ce-ar trebui luate pentru a se opri, ca în Italia.

Vine Crăciunul. Mulți copii stau fără foc, fără nici o mângâere, dar nimeni nu se gândește la ei. Toți care au putința să ajute, se gândesc la Misse și la darurile ce i le vor da, însa la acei nenorociți nici pomeneală să se gândească.

Cu durere o spunem. Pentru lucruri cu folos nu sunt bani, iar pentru prostii se găsesc prea mulți.

Adina Diac. Fussu

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

Cronici Bârlădene

Bârlădenii... și poetul Alex. Vlahuță. — Serbări școlare comemorative.— O ședătoare a Societății Scriitorilor Români

Deși bârlădenii știu perfect de bine că **Alex. Vlahuță** este unul din fiii orașului și județului dumnealor și'n acelaș timp mai știu, tot atât de bine că în luna Noembrie a acestui an s'au împlinit exact zece ani dela moartea ilustrului lor concetățean, n'au vrut nici unul să-i facă o comemorare cum i se cuvenea.

Tăcere și iarăși tăcere!.. O tăcere care-ți pălmuiește obrajii usturându-te de rușine.

Cum de nu s'a mișcat nimeni la Bârlad — oraș cu atâtea societății și reuniuni culturale? Și cum de a tăcut nu știm ce să mai credem — până și **Academia Bârlădeană** — nu-i așa că sună frumos numele de academie! — aceasta din urmă cari aproape că ne-a împuiat urechile decând tot țipă cât poate ca Vlahuță a fost unul din membrii ei căutând parcă înadins să-și facă din simplul „a fost» o glorie?

Oare să nu se fi găsit în adevăr în acest cogeamite târg de cărturari **unul** cari să fi putut lua inițiativa?

Chiar adevărată fiind gluma n'o putem nici în ruptul capului admite. Sunt prea multe «somitățile" culturale cari ar fi putut-o face dar n'au făcut-o și pe cari citându le numai bine nu le-ar prii.

Dar cum era de altfel de așteptat, pricina acestei tăceri «voite" ca să zicem așa o găsim aiurea. Ce vreți? Politica, acest dușman totdeauna a tot ceeace numim bine și frumos, a pus și aici stăpânire. Congrese peste congrese, întrigi și altele...

... Și acum pricepeți de ce domnii intelectuali și cărturari ai Bârladului n'au avut vreme să se gândească și la bietul Vlahuță a cărui scris binecuvântat a dat Bârladului ceiace n'au dat încă toți politicianii țării acesteia la un loc.

* * *

In fiecare an școala normală de fete și școala normală de băieți, obișnuesc, ca de ziua prăznuirii Sfântului Nicolae (6 Decembrie) să comemoreze prin câte-o serbare numele fundatorilor. Cea dintâi comemorează pe *Niculai Roșca Codreanu*, iar cealaltă pe *Ioan Popescu*.

Credincioasă acestei tradiții școala normală de fete a cărei harnică directoare este d-na Mina S. Popa, a ținut ca odată cu aceasta comemorare să sărbătorească și pe una din fostele profesoare a acestei școli pe d-na *Maria Popp* cari începând cu 1 Septembrie 1929 a fost scoasă la pensie.

Dimineața sa făcut un serviciu religios la capela Școalei oficiat de P. S. S. Episcopul Iacob Antonovici iar după amiază la ora 4 s'a desfășurat serbarea propriu zisă organizată de elevele școalei și al cărui program a constat din: recitări, coruri, jocuri naționale, teatru și o conferință în care s'a evidențiat viața lui N. R. Codreanu.

S'au recitat poezii din: Coșbuc, Iosif și Seralim Ionescu și s'a jucat «Steaua» piesă în 3 acte de d na Laurența Bacalbașa.

Această frumoasă serbare s'a terminat la ora 6 seara cu o masă, unde au luat cuvântul atât pentru amintirea lui Codreanu cât și pentru sărbătorita d-na Popp. P. S. S. Episcopul Iacob, d-na Mina S. Popa și d-na prof. Natalia Pașa.

Cât privește despre serbarea dela școala normală de băieți, a început la orele 9 seara iar programul a cuprins și aici: muzică instrumentală, coruri, jocuri naționale, teatru recitări și o conferință despre Ion Popescu.

S'a jucat cu succes piesa d-lu Goga, «Domnul Notar».

Dat fiind că în ultimul timp mișcarea culturală a Bârladului a trecut și trece încă printr'o criză, publicul doritor a ține să asiste la amândouă aceste serbări în număr cât mai mare.

* * *

In ziua de 20 Decembrie va avea loc la Bârlad o ședătoare culturală organizată de «Societatea Scriitorilor Români».

Această ședătoare se va ține în sala teatrului «Carol».

S'au anunțat că vor cîti din operile lor dd.: Cincinat Pavelescu, I. Minulescu, Al, Cazaban, Eug. Boureanul, G. Brăescu și George Gregorian iar dintre scriitorii locali numai d. G. Tutoveanu deocamdată.

In speranța cu publicul Bârlădean va pregăti acestor reprezentanți strălucițiai scrisului românesc contemporan o primire entuziastă, urăm oaspeților: bun venit!

George Nedelea

Bibliografii

Cetiți de Sf. Sărbători ale Crăciunului, frumoasa carte «Peștera din Betleem», de Arhim I. Scriban.

De cerut la toate librăriile din țară, din «Biblioteca pentru toți»

„Engleza pentru Toți"
— de —
GHEORGHE V. LOHAN
Profesor de limba Engleză
Prețul *130* lei

Buletinul Cărților

«*Pe Drumul Damascului*», poeme religioase de *Al. T. Stamatiad.*

Operă premiată de Ministerul Artelor și de Academia Română. Ediția II. Edit. Cartea Românească, București, Exemplarul 40 lei.

Dl. *Al. T. Stamatiad,* a cărui activitate poetică e de toți cunoscută, și-a tipărit în a doua ediție culegerea sa de poeme religioase *Pe drumul Damascului.* Această operă de două ori premiată, și de Ministerul Artelor și de Academia Română, a obținut un mare succes când a apărut întâia oară, în 1923. Ea reprezenta o notă cu totul nouă în literatura noastră poetică: Nota religioasă.

Poetul, care până la războiu cântase numai durerile iubirei, și-a înstrunat lira, în clipele grele prin care trecea țara, pentru a cânta durerea Patriei umilite și a profetiza mărirea ei viitoare. Cuprins de-o sinceră și puternică simțire, și însuflețit de accentele duioasei poezii a Psalmilor, a izbutit să ne dea niște minunate explozii de preamărire a Domnului, unice în literatera noastră.

Nu numai poemele de caracter pur religios, cum sunt psalmii și rugăciunile ce poetul adresează divinității, dar și poemele în care cearcă a mângâia Patria în durerea ei, profetizându-i o glorioasă reînviere,—sunt de-o frumusețe neobișnuită. Nu este una singură din toate aceste izbucniri profund sufletești, care să nu merite a fi reprodusă în întregime.

Le-am recitit cu multă căldură și cu o sinceră admirație. Nu mă îndoesc că și publicul cititor va fi animat față de ele de aceleași sentimente.

C. Ș.

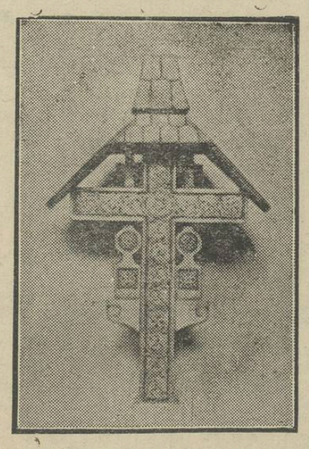

INFORMAȚII

Din Țară

Societatea prietenii animalelor. In ziua de 16 Decembrie a. c., ca urmare a convocării făcute de d. Mihail Negru, Secretarul «Societății pentru protecția animalelor, s'a ținut o adunare a prietenilor și protecția animalelor din România.

Scopul acestei adunări a fost înființarea unei societăți temeinice, care să aibă de scop opera de protejare a nefericitelor animale, victime ale nepăsării oamenilor. Că dece animalele să fie așa de chinuite, când acelaș lucru s'ar putea face și fără ca ele să fie bătute în mod barbar?

Noi considerăm aceasta ca bună treabă și prin urmare dorim ca această societate să ia ființă cât mai curând.

10 Ani de la moartea lui Vlahuță Cu prilejul împliniri a 10 ani dela moartea marelui scriitor Al. Vlahuță, Joi 19 Decembrie, s'a dat în sala «Casa femeei» un festival artistic literar, organizat de asociația studenților Creștini Cu acest prilej a vorbit d. Nichifor Crainic.

Ajutoare pentru școlile israelite. Ministerul Școalelor, a repartizat ajutoarele acordate școlilor confesionale israelite. Suma venția se ridică la suma de 3 milioane 999 mii 291 lei.

In veciul regat: 1 milion 829 mii 742 lei; în Bucovina: 212 mii 492 lei: Basarabia: 1 milion 151 mii 996 lei. In Ardeal: 345 mii 921 lei și alte școli 434 mii 308 lei.

In total 25 școli secundare cu 337 profesori și 205 școli primare cu 741 învățători, au primit trei milioane 999 291 lei.

Cât a încasat statul După socotelile făcute la ministerul de finanțe, pe luna Noemvrie a. c. s'a încasat suma de lei 3 miliarde 687 milioane 601.105 lei iar în luna Octomvrie numai 3 milioane 767 mii lei.

Dacă la încasările pe Noemvrie se mai adaogă 26 miliarde 759 milioane lei, cât s'a încasat în primele luni ale anului, se ridică la 30 miliarde 446 milioane 601 mii 105 lei.

Taxele la C. F. R. se scumpesc. Tarifele de călători ale Căilor Ferate urmează, peste câteva zile să se scumpească.

Cu începere dela 1 Ianuarie 1930, peste tariful actual de călatori, se va mai lua o taxă de cinci la sută, în folosul casei muncii c. f. r.

Acest spor, din câte suntem informați, a fost aprobat și de d. Charles Rist, consilier technic pe lângă Banca Națională.

Urmările beției. Unul din evenimentele pe care le înregistrează beția este și cazul din satul Lipca județul Orheiu. In urma unui aldămaș niște gospodari între care erau Ion Ciubotaru și Anton Levițchi Aldămașul s'a prelungit până târziu în noaptea lui 2 Decembrie a. c. pela ora 11 veni și boicucașul Tudore Lisnic un bun bețivan al satului la cearta începută de Tudose Ion Ciubotaru un gospodabun și fruntaș al satului, îi răspunsera cu câteva palme în obraz, bătutul neliniștindu-se a făcut pe Anton Levițchi să urmeze pilda lui Ciubotaru și dacă un fecior a lui Ciubotaru nu venea bataia ar fi fost suficientă, însă ultimul, un baițandru de vre'o 18 ani l-a pisat atâta de rău în cât în zorii zilei Tudose înecă din viață. Cazul adus la cunoștința autorităților, a fost urmat de arestarea criminalilor.

Vedeți ce face beția? Păziți-vă!

Țigani cu otrăvuri. Pentru prima oară s'a descoperit la Galați un caz foarte puțin obișnuit. Țiganii fac cunoștință cu persoane, pe care le știu că au asupra lor sume de bani mari, apoi îi tratează cu rachiu otrăvit după care îi jefuiesc.

Asemenea cazuri s'au întâmplat de trei ori la Galați, punând pe gânduri pe polițiști Se crede totuși, că acești țigani care sânt din Iași, să fie prinși.

Până atunci toți acei cărora li se ivesc astfel de hoți, să se ferească de ei.

Pensie D-nei Buzdugan. In urma hotărârii consiliului de miniștri, se va da d nei Buzdugan, văduva regentului Buzdugan, o rentă viageră de 60 mii lei lunar și 360 mii lei chirie anual.

Parohia bisericii sf. Nicolae din Com. Otenița Sub. urb. Jud. Ilfov, mulțumește călduros d lui Ghiță Popescu Agapie zis Pitulica. pentrucă a binevoit să doneze o Sfântă Evanghelie legată în piele, un Apostol și un Molitfelnic bisericii. Dumnezeu să-i răsplătească pentru binefacerile sale.

Deasemenea mulțumește călduros și d lui Mitică Ispas, pentrucă a donat bisericii perdeaua dela ușile Împărătești lucrată în fir.

Pentru a este fapte frumoase sunt demni de toată lauda fiind pildă vie pentru acei care zac în bogății și nu se gândesc să facă la fel.

Din Străinătate

Din Rusia Sovietică O noutatate introdusă de Rusia sovietică, arată că în școalele militare s'au primit și femei. La Leningrad femeile au fost primite la institutele topografice de artilerie, științe militare și în academia medico-militară. Numeroase femei s'au înscris și în școlile militare din moscova, unde sufletul pașnic și menit spre mângâierea casei, va învăța aspra artă a uciderii de oameni, care orice s'ar zice, nu este pentru delicata simțire a femeii.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

APEL CREȘTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar și prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijnit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliți către cei cu dare de mână și cu inima creștinească să-i ajute a și reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului», și prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigatul înduioșător al credincioși lor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei și de aceia deschidemo colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la București, cu mențiunea: «Pentru Biserica Sf, Gheorghe din Slănic». Numele și suma donatorului se vor publica în gazeta. Avem nădejdi mari în inimile dornice și creștinești ale cititorilor noștri. Să ne ajute Dumnezeu să sfârșim cu spor începutul încercării noastre creștinești. Fie Dumnezeu cu noi.

Suma din urmă	Lei 4.431
Dumitru M. Boghian Slobozia Conache Covurlui	225
Catinca Boghian . . .	100
Bucur	40
Petrache	15
Ene 6 lei. Dumitrache 6 lei . .	12
	Total lei 4823

Tipografia «Corpului de Jandarmi» Bucuresti